

ཕྱོམ་ཕྱེ་ཆིག་མཛོད་གཉིས་པ།

ད - བ

ཕྱོམ་ཕྱེ་ལྟ་རམས་པ་ཐུབ་བསྟན་བསམ་གྲུབ།
མེད་ཀྱེས་དིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚྭ་མྱིག་ཁད།

༩༩ ། ཡེ་ཤེ་མི་ག་མཁེད་ཆེན་ཨོ།

མཛེས་པ་ལ་ལྟོས་པ།

ה - ה

ཕུ་མ་ཁྱེ་ཡི་ཤམས་པ་ལྷན་པ་ལྟན་པ་མཁའ་ལྷན་།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་ཆུང་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟོགས།

SJRB-0246

ཚུམ་པ་པོས་གནང་བའི་པར་རྩ་སོར་བཞག་བྱས་ཡོད།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱོས།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༡༠༡༩ ལོའི་ཁྲི་བརྒྱ་གཅིག་པར་ཚུམ་སྒྲིག་བྱས།
༡༠༡༩ ཟླ་བརྒྱད་པར་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཏུ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་ཏུ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཀར་ཆག

༼ རྩ ༽ ༡

༼ ཉ ༽ ༥༦

༼ ཏ ༽ ༡༤༥

༼ ཐ ༽ ༣༣༩

༼ ད ༽ ༩༥༡

༼ བ ༽ ༤༠༣

༼ ས ༽ ༤༩༩

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག ༩༠༣

༼ ༩ ༽

ཇ་མཆོད་འབྲེན་པ་མཉམ་མེད་མ་རྩ་འགྲེལ། རྒྱལ་བ་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད།
ཇ་མཆོད་འབྲེན་པ་མཉམ་མེད་མའི་འགྲེལ་པ། དངུལ་ཚུ་རྩམ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཞིག་ཡོད།
ཇ་མཆོད་པད་དཀར་ལྟར་བསྒྲགས་རྩ་འགྲེལ། རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་མཛད།
ཇ་ཏོར། རས་ལས་བཅོས་པའི་སྤྱ་གྲུ། ལུང་ཐན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རས་ལས་བྱས་པའི་སྤྱ་
ཅི་ཇ་ཏོར་ལོ། །ཞེས་གསུངས།
ཇ་ནས་འབྲེལ། དག་འདུན་དང་སྤྱ་མགོན་སོགས་ལ་གསོལ་ཇ་ཞུ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ཐོག་མཐའ་གཉིས་
ཟ་ཞིང་དཀྱིལ་སྒྲོམ་པ་ནས་འབྱུང་དབྱེབས་ལྟར་འབྱུལ་བའི་དོན་ལོ། །དཔེར་ན་ཇ་ནས་འབྲེལ་
ཞུ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཇ་སྤྱན། ཇ་པོར། བེའུ་འབྱམ་སྒྲོན་པོའི་མིང་བརྟུ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་སྤྱན་སེལ་
ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། རང་ཅག་ཆོས་ལ་ཅིར་ཡང་མི་བརྩི་བར་ཇ་སྤྱན་རེའི་མཐོང་མན་
ལ། སྤྱགས་ལ་བཏགས་མ་བཏགས་བརྩི་བ་དེ་སྤྱགས་རུལ་བའི་རྟགས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ལོ། །
ཇ་སྤྱན་ལོ། ཇ་པོར་པ་རེ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་བཤད།
ཇ་ཏོར། 1 བཅོད་མདོག་སྟེ། དམར་སྒྲུག་2 བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཇ་ཏོར་ཞེས་རྒྱ་མིའི་སྐད་
དང་། དམར་མེར་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།
ལོ། (བརྟུ་རྒྱ་སྤྱ་སྤྱ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་རི་སྟེད། རི་སྟེད། རི་ལྟར། རི་བཞིན། རི་སྐད་ལྟ་བུའོ། །ས་པམ་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལས། སྟེད་སྟེད་ལྟར་བཞིན་སྐད་ལ་རིའོ། །ཞེས་གསུངས་
པོར། རྒྱན་དབང་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ་ལོ། །

རི་སྐད། རི་ལྟ་བུ། རི་ལྟར། འདི་ལྟར། གཞན་གྱིས་བཤད་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལུང་འཕྲེན་བྱེད་དོ་ཞེས་
པའི་ཆོག་གི་དོན་ནོ། །

རི་སྟེང་། རི་ཙམ། གང་ཡོད་ཐམས་ཅད། ཡོད་ཆད། འདུལ་བ་རྣམས་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་
༼ ཚུ་༽ ༣༠ན་པ་ལས། རི་སྟེང་ཅེས་བྲ་བ་ནི་རི་ཙམ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། རི་སྟེང་པ་
མང་པོའི་སྒྲ་ཡིན་ཏེ། ས་པཎ་གྱི་སྟོན་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། རི་སྟེང་ཅེས་བྲ་མང་པོ་སྒྲ། །ཆོས་
གྱི་དབྱིངས་ལ་མང་ཉུང་མེད། །དེ་ནི་སྟོན་བྲལ་ཡིན་གྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ལྷ་
སྒྲུབ་གྱི་༼ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོད་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་སྒྲར་༽ པ་ལས། རི་སྟེང་
ཅེས་བྲ་བ་ནི་རི་སྟེང་པ་སྟེ་ཆད་རི་ཙམ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

རི་ལྟ་བུ། ༡ དེ་འབྲ་བ། དེ་ནང་བཞེན། དཔེ་སྟོན་པའི་སྒྲ། ༢ ཡང་དག་པ། ཐུན་ཅི་མ་ལོག་པ། ༣ སྟོང་
ཉིང་གྱི་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཤིག་སྟེ། ཆོས་ཉིང་དམ་གནས་ལུགས།

རི་ལྟར། ༡ དཔེར་ན་ཞེས་པའི་དོན། རི་ལྟར་ (དཔེར་ན) རྒྱ་མཚོ་ཆེན་ཆུ་ཐིགས་ལྷང་། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། ༢ རི་འབྲ། རི་བཞེན། གང་ལྟར། གང་འབྲ།

རི་ལྟར་བྱང་ལྷགས་ཀྱང་། རི་ལྟར་ལེགས་ཀྱང་། བལ་སྐད་དུ། གཞོད་ཡག་ནའང་ཞེས་བ་དང་དོན་འབྲ།
རི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་ཆུ་ཐིགས་ལྷང་། མདོ་ལས། རི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་ཆུ་ཐིགས་ལྷང་། །རྒྱ་མཚོ་མི་
ཟད་བར་དུ་དེ་མི་འཛད། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་རྒྱར་བསྟོས་དགེ་བ་ཡང་། །བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་
དུ་མི་མི་འཛད། །ཅེས་པའི་ལུང་འདི་སྟོན་པ་རྒྱ་མཚོས་ལུས་པའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བར་གྲགས་
ཆེད། བོད་དུ་འགྱུར་པའི་མདོ་དེར་མི་སྤང་ལ། སྟོན་པ་མི་ཟད་པའི་མདོར་དོན་དེ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
ཆོག་ལྷག་ཏུ་འབྱུང་བས་བརྟག་དགོས། ཞེས་ཇི་གྲུང་ཐང་པའི་བསྟན་འབར་མའི་སྤྱི་ཀར་གསལ།
རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ་ཞེས་སོགས། ལྟར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། །སྤྲོ་
བ་སྤྲོ་རྣམས་གཏོང་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཙན་ལ། །སེམས་ཙན་དུ་ཡང་
རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་ནད་པ་ནད་པ་ཞེས་སྟེ་བྱི་གཉིས་འབྱུང་བ་ནི། ཡིག་ནོར་མ་ཡིན་གྱི།
ནད་པ་ཐ་དད་པའམ་ནད་པ་སོ་སོ་ལ་སྤྲོ་བས་སྤྲོ་སྟེར་བ་ནི། སྤྲོ་བའི་རང་དབང་གིས་མ་

ཡིན་པར་ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྐྱབ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྗེའི་ལེགས་
བཤད་སྤྱང་སོ་ལས་ཀྱང་གོང་གི་ལུང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་མཐུག་ཏུ། ནད་པ་སོ་སོ་ལ་
སྤྲོད་སྤྱང་བཞི་སྤྲོད་པའི་རང་དབང་གིས་མ་ཡིན་ཀྱི་ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྐྱབ་དགོས་པ་
བཞིན་དུ། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟོ། །གཞན་ཡང་། ལྟར་གཤེགས་པའི་མདོ་
སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་མར་བྱངས་པ་ལས། རི་ལྟར་ནད་པ་
སོ་སོ་ལ། །སྤྲོད་པ་སྤྲོད་དག་གཏོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱུ་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་
ཅན་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ། རི་ལྟར་ནད་པ་
ན་བ་ལ། །ཞེས་འབྱུང་བཞི་གོ་བདེ་བ་ལྟར་སྤྱང་ཡང་ཡི་གེ་མ་དག་བར་དེས་སོ། །

རི་སྟེ། གལ་ཏེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༢༣༥༣ ལས། གལ་
ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རི་མི་སྤྲུམ་པ། ཅི་ཡང་མི་སེམས་པ། གང་ཡང་མི་སྤྲུམ་པ། བཅད་སྟོམས་སུ་འཛོག་པ། སྤང་མེད་དུ་
འཛོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྤྱོད་བཤད་ནི། རི་ནི་ཅི། མི་སྤྲུམ་པ་ནི་མི་སེམས་པའོ། །

རི་ཞིག ། ཅི་ཞིག རི་ལྟ་བུ་ཞིག རི་འདྲ་ཞིག གང་ཞིག དཔེར་ན་འདི་ལ་འདྲི་བར་བྱ་བ་རི་ཞིག་ཡོད་
དེ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 བཅ་ཞིག

རི་ཞིག་ལྟར། 1 རང་དགག་ དོན་མེད། (པལ་སྐད་དུ) དེ་ག་སེ། སྟོང་འཇུག་ལས། ཞེ་སྤང་སྤང་
སོགས་དག་རྣམས་ནི། །རྐང་ལག་ལ་སོགས་ཡོད་མིན་ལ། །དཔེར་མཛད་སེམས་མིན་ཡང་རི་ཞིག་
ལྟར། །དེ་དག་གིས་བདག་བྱན་བཞིན་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། 2 སྟེས་དབང་། སྟེས་
ལེགས་པ། འབད་ཚུལ་མེད་པ། དཔེར་ན་སྟོང་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། རི་ཞིག་ལྟར་རྟོང་སྟེ་བ་
ནི། །བདག་གིས་དོན་མེད་བྱས་པ་མཛད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

རི་ཞིག་ལྟར་སྟེས། 1 རང་དགག་སྟེས་དབང་གིས། སྟེས་ལེགས་ནས། སྟོང་འཇུག་ལས། ཡོང་བས་
བྱག་དར་བྱང་པོ་ལས། །རི་ལྟར་རིན་ཆེན་རྟོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་རི་ཞིག་ལྟར་སྟེས་ནས། །བྱང་
ཚུབ་སེམས་འདི་བདག་ལ་སྟེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། 2 ཆེ་འདིར་འབད་ཚུལ་མ་བྱས་

ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་དབང་གིས་སྒྲེ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་བླ་
རོ་ཅ་ན་རྟེན་ཏེ་སྒྱུད་འཇུག་འབྲེལ་བ་ལས། རི་ཞིག་ལྟར་སྟེས་ཞེས་བཞི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

རི་ཞིག་ན། ནམ་ཞིག་ན།

རི་བ་ཞིག་ རི་ལྟ་བུ་བ་ཞིག་ ཡང་དག་པར།

རི་སྒྲིང་། 1 དུས་རི་ཅས། 2 དུས་ཆད་འདི་བ།

རི་སྒྲིང་འཆོ་བཅད་གི་སྒྲིང་། སྒྲིང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཨ་རུ་བ་རུ་སྒྲུ་རུ་སོགས་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་
ཀྱི་སྒྲིང་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་དོ། །རི་སྒྲིང་འཆོའི་བར་བསྟེན་རུང་བས་དེ་ལྟར་བཞོད། དེ་ལ་
སྒྲིང་ཞེས་བཞོད་པ་ནི་རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་འདུས་པའི་ནད་བད་ཀན་སྒྲུག་སོ་ལྟ་བུ་སེལ་
བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྒྲིང་ཅེས་བཞོད།

རི་སྒྲིང་འཆོའི་བར། མ་ཤིའི་བར།

རུར་ཆེད། ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་ནམ་ཐར་ནང་སྒྱོར་རིང་ཅེས་ཀྱང་བྲིས་སྤང་། སྒྱོར་རིང་ལ་
གཞིགས། ལང་ག་ཤེགས་ཀྱི་ཕྱང་རྒྱུ་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོར་བྲངས་པ་ལས།

རེ། 1 འཕེལ་འབྲིབ་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཞིག་ རི་མང་དུ་འགོ། རི་ཅུང་དུ། རི་བཟང་དུ་འགོ་ལྟ་བུ། 2
དང་པོ་འཕམ་ཐོག་མ། 3 རི་ཞིག་ བྱི་མ་གཉིས་ལི་གྲུང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བཞོད། ལྷ་ཀྱམ་ཆོག་
ལྟན་གྱི་སྒྲུའི་གནས་ཀྱི་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ལས། རི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཞིག་གི། མིང་ཡིན་རྒྱ་པོ་རྟོ་
བཤོ། །ཞེས་གསལ།

རི་ཅུང་། ཅུང་དུ་བྱིན་པའི་དོན།

རི་ཅུང་རི་ཅུང་། ཅུང་དུ་ཅུང་བྱ།

རི་མ་རི་མར། མ་རུ་མ་རུ།

རི་སྒྲ་བ། དང་པོར་སྒྲ་བ། ཐོག་མར་སྒྲ་བ། རིན་ཆེན་ཐེང་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༩༩༩ལས། ཆོག་
འཇམ་པ་ནི་ཁ་སྒྲན་པའོ། །དེ་སྒྲར་སྒྲ་བ་ནི་རི་སྒྲ་བའམ། གཙོར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་

ལྟར་པོ།

ཇི་ཞིག་ན། ཉམ་ཞིག་ན། སྐབས་ཤིག་ན། གང་འཆམས་ཤིག་ན། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། སྤུངས་ལྷག་གིས་བྱུགས་ཏེ་ཡང་ཡང་འཕྱར་བས་ཇི་ཞིག་ན་ཐམས་ཅད་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་ཐིམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ཇོ་ཙོ། (འདུལ་བ) རང་གི་བྱ་ཆུན་བ་ལ་འབོད་པའི་ཡིད་གཙུགས་པའི་ཆོག་ཅིག་འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་བ་༩ ཚུ་ ༡༧༣༩༤ལས། ཇོ་ཙོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་གཙུགས་པའི་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཇོ་ནང་། གཅང་གི་གཞིས་ཆེའི་ཁུལ་གྱི་ལྷ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཇོ་མོ་ནང་དང་དོན་འབྲ། ཇོ་མོ་ནང་ལ་གཟིགས།

ཇོ་ནང་པ། ཇོ་མོ་ནང་པར་གྲགས་པའི་ལྷ་བའི་ཁུངས་གཙུགས་ས་ནི་གངས་ཏི་སེའི་འབྲམ་དུ་བྱལ་ཆེན་ལུ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ཏིང་འེ་འཇིན་དང་མཛོན་ཤེས་ཐར་ཐོང་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་བར་གྲགས་ཤིང་། དེས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མཛད། ལུགས་དེ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་སོ་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་སོ་བཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཡིན་ལ། ཕྱིས་སུ་ཇོ་ནང་ཀུན་དགའ་བྲོལ་མཆོག་དང་། ཁྱད་པར་དུ་གྲོལ་མཆོག་གི་སྤྱེ་བ་དྲ་རྒྱ་ཐམས་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་སྦྱར་གསོ་མཛད་ནས་འཆད་སྤེལ་དང་ཡིག་འཇོག་ཀྱང་མང་དུ་བཅུམས། རྟག་བརྟན་ལུན་ཆོགས་སྤྱིང་བྲག་བཏབ། ཇོ་ནང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དུ་མའི་སྤར་བསྐྱབས་སོ། །གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་ནི་དོན་དམ་བདེན་བ་སྦྱབ་པ་རང་དབང་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་བྲག་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་པ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་དོ། །འདི་ནི་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་སོ་མཐའ་དག་གི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། ཡང་འགྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏིག་ཇི་རེད་མདའ་བ། ཇི་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་སོ་ཡབ་སྲས་སོགས་གངས་ཅན་ཀྱི་མཁས་པའི་ཡང་ཇི་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་རིགས་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་འགོག་པར་མཛད་དོ། །ཇོ་ནང་པའམ་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་ནི་མཁས་བྲལ་གྱི་ཁུངས་གཙུགས་ས་ཅི་ཡང་མེད་པར་རང་མཁའ་ནས་སྟོ་བྱར་དུ་བརྒྱལ་བའི་བྲལ་མཐའ་ཡིན་པར་ལུང་སྟེའི་བྲལ་

མཐར་བཤད་དོ། །འདི་སྐོར་ཞིབ་པར་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། སྐོར་བཤད་
ནི། རྫོང་ཞེས་པའི་ཡུང་བ་ནས་ཡིན་པས་རྫོང་བུ་ཞེས་བྲ། རྫོང་ནི་རྫོང་མཛའ་ཆེས་ཆེག་
བསྐྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་གཙང་གི་གཞིས་ཅེའི་ཁུལ་གྱི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་
ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྫོང་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཡུལ་དེར་སྟོན་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་
མཆོ་རྒྱལ་དང་ཁོང་གི་འཁོར་བ་ཅུན་མ་ཆེག་སྟོང་ཅས་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་ཆོས་འཆད་
ཉན་དང་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་ཡུལ་དེ་ལ་རྫོང་ (རྫོང་ནི་བྱང་མེད་མཆོག་ལའང་འབྲུག) རང་
ཞེས་མིང་སྒྲགས་པར་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།
རྫོང་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་ སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧་ལ་འབྲུངས་ཤིང་། ༡༥༧༡་ལོར་སྐྱ་གཤེགས་སོ། །
རྫོང་ཏུ་ར་རྒྱ་མ། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༥་ལ་འབྲུངས། འདི་རྫོང་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གི་སྐུལ་སྐྱེ་ཡིན།
རྫོང་གོ་ <སྤྲ་མྱི> ། གཙོ་བོ་འཇམ་མཆོག་ ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཞེས་པའི་ཆེ་བསྟོན་གྱི་
ཆེག་ཅིག་ ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐྱད་དུ་སྤྲ་མྱི་ཞེས་པའོ། །རྫོང་གྲུག་སྤྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྲངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༩ལས། སྤྱིར་སྐྱབས་གནས་ཀྱི་རྫོང་གྲུབ་པ་ལ་
རང་ལ་འཛིགས་པ་མེད་པ། གཞན་སྟོབ་པའི་བྱས་པ་ཡོད་པ། བན་སེམས་ཆེ་བ། རང་འདོད་
མེད་པ་བཞི་ཆད་དགོས་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱལ་མིན་པ་ལ་མེད། ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །2 རྫོང་
ལོ། རྒྱལ་ལོ། འདི་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་རྫོང་གྲུའི་ཞེས་མིང་ཡང་གཉེན་པོ་བཅས་པར་བཏགས། ཞེས་
པ་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལོ། །བཀ་ཆེན་ཤྲ་ག་མཆོག་པའི་བཟླའི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་
བྱེད་ལས་ཀྱང་། རྫོང་ཞེས་བྱ་རྫོང་མིང་། །ཞེས་བཤད་དོ། །3 ཆུན་པའི་ཞེས། རང་ལས་
ཆུན་པའི་སྤྱེས་པའི་ཞེས། བྱ་སྟོན་ཆུན་པ་ལ་ཨ་རྫོང་རྫོང་ཞེས་པའང་དེ་ལས་དྲས་པར་སེམས་
སོ། །4 སྤྱིན་བདག་ལའང་འབྲུག་པར་མཆོ་རྒྱལ་སྟོང་ཆ་ན་གསལ། 5 ལྷ་སའི་རྫོང་སྤྱི་ སྟོན་
པ་གྲུབ་པའི་དབང་པོ་ལོངས་སྤྱིའི་ཆ་བྱད་དུ་བྱས་པའི་སྐྱ་བཟླ། 6 ཡང་རྫོང་ཞེས་པ་བདག་པོ་
སྤྱི་ ཁྱའི་མིང་ལའང་འབྲུག་ སྟོན་དག་གི་གཞུང་འབྲེལ་རྣམས་སུ་གསལ། 7 རྫོང་ལེགས་ཀྱི་རྫོང་
པོའི་དོན་ལའང་འབྲུག་པར་བཤད། 8 འདད་དང་གཅིགས་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ཡུལ། དཔེར་ན་

རྫོང་པོ་མེས་པ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྫོང་པོ་ཅེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་ མཆན་གཞན་དེ་པི་ཀ་ར་ཕྱི་རྒྱ་ན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྫོང་པོ་རབ་བྱུང་གི་
 མཆན་ཡིན། བསྐྱར་ན་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །ལྷ་སྤྲུལ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས།
 རྫོང་པོ་ཅན་པོ་ལ་ཨ་ཏི་ཤ་ཞེས་མཆན་གསོལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཞི་བའམ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་
 ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོ་ལས།
 རྫོང་པོ་ཅན་པོ་འདི་ཉིད་མཁུའི་བ་དང་ཐུགས་རྗེ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗེ་ཏེ་གཞན་ལས་ཁྱད་
 བར་དུ་འཕགས་ཤིང་། བསྐྱར་བ་རེན་པོ་ཆེ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཉིད་དུ་མཛོང་ནས།
 ལྷ་སྤྲུལ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་ཨ་ཏི་ཤ་ཞེས་མཆན་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་ནི་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །རྒྱ་ཁར་ཤར་ཕྱོགས་ཟ་ཏོར་རམ་རྩྭ་ལའི་ཡུལ་ཏེ། དེང་སང་རྩང་ལ་དེའ་Bang-
 ladesh” ཞེས་པའི་ཡུལ་དེའི་གྲོང་གསེབ་“Vajrayogini” འམ་རྫོང་ལྷ་ལ་འབྱོར་མཞེས་པའི་གྲོང་
 གསེབ་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་འབྱུངས་པར་ཆོད་དཔག་བྱེད། གྲོང་གསེབ་དེ་ནི་“Munshiganj District” ཞེས་
 བྱ་བའི་རྫོང་དེའི་བྱང་ཤར་གྱི་མཆོམས་སུ་མེ་ཀ་མ་ཡུར་Vikrampur” ཞེས་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་
 པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་འདུག་མོད། འོན་ཀྱང་དངོས་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཟ་ཏོར་གྱི་
 ཡུལ་འཁོར་ཆེན་པོ་མངའ་ཐང་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་དང་མཉམ་པའི་པོ་བྱང་གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཆན་
 ཞེས་བྱ་བར་སྐྱེ་འབྱུངས་པར་བཤད་པ་ལྟར་འཐད་དོ། །རྒྱ་མཆན་ནི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ནི་དེང་སང་
 གསུང་དུ་གྲིས་པའམ་གཞན་ཞིག་གིས་གྲིས་པ་མིན་གྱི་རྫོང་པོ་དངོས་སྟོབ་ཀྱིས་གྲིས་པ་ཡིན་
 པས་ཅིས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་རིགས་སོ། །རྫོང་པོ་ཅན་པོ་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་སྟོབས་འབྱོར་
 མངའ་ཐང་འགན་རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱལ་པོ་དག་པའི་དཔལ་དང་། བཅུན་མོ་དཔལ་གྱི་འོད་ཟེར་ཅན་
 ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལ། སྤས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། རྫོང་པོ་ཅན་པོ་འདི་ཉིད་ཆོས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཡིན་
 བོ། །བསྟོད་པ་ལས། ལོ་ནི་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ན། སྐྱེ་ཅལ་དུག་ཅ་ཅ་བཞེད་དང་། །བཟོ་ཡི་གནས་
 ནི་ཐམས་ཅད་དང་། །ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐྱད་དང་ནི། །ཆོད་མ་ཀུན་ལ་མཁས་པ་ལགས། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར། ཉེར་གཅིག་ཚུན་ལ་བྱི་བ་དང་ནང་པའི་རིག་པའི་གནས་ཐུན་མོང་བ་སྦྱ་དང་

ལས་དགུང་ལོ་ཉི་ལུ་ཅ་དགུ་བ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་དགུང་ལོ་སུམ་
 ཅུ་ཅ་གཅིག་བཞེས་པའི་བར་དུ། སྤེ་བ་བཞི་ཀའི་སྤེ་སྟོང་གསུམ་པལ་ཆེར་གསན་ཅིང་། ལག་
 ལེན་ལ་མཁས་པ་སྤེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར། ལྷ་མ་རྩམ་རྟེན་ཏ་ལ་ཨོ་ཏརྟ་བུ་
 རིང་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱེ་བྲག་བཤའ་མཛོད་ཆེན་མོ་གསན། ཁོང་ཉན་ཐོས་པ་ཡིན་པས་ཞག་
 བདུན་བདུན་ན་གནས་ཁང་འཕོ་བར་མཛད། གཞན་ཡང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། གསང་སྤྲུགས་
 ཀྱི་ཆོས་གསན་པའི་ལྷ་མ་རྩམ་རྟེན་ལྷོ་མི་བྲ། གུ་ས་ལི་རྩུང་བ། རྩེ་རྩེ་རི། བྲག་པོ་ཞབས་ཆེན་པོ་སྟེ་
 བ་ལོ་ཨྲ་ཅ་ཅ། ཨ་བ་རྩུ་རྩེ་བ་རྩུང་བ། རྩེ་སྤེ་བ། རིགས་པའི་ཁྱུ་བྲག་རྩེ་རོ་བ། མཁས་པ་ཆེན་
 པོ་དེ་ཆེན་པོ་སོགས་དང་། བྱིས་ལྷ་མ་གསེར་གླིང་པའི་བྱུང་བྱེན་ནས། བྱང་རྩུབ་མཆོག་ཏུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་། བེ་ཀྲ་མ་ལྷོ་ལའི་
 གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་མཛད་དེ། ཆེ་བའི་སྟན་པས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་གྱུར་གྱོ། ཁཛོར་
 ན་རོ་བོས་ལྷ་མ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་ཅ་བདུན་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་མཐའ་དག་དང་། མདོ་སྤྲུགས་
 ཀྱི་གསུང་རབ་གདམས་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཤིང་ཁོང་དུ་རྩུང་པར་
 མཛད་དོ། །ལྷ་ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱལ་སྤིང་གཏད་ཟེར་གྱིང་དཔག་གི་དཔོན་མཛད་
 དེ། གར་ལོག་དང་འཐབས་པས་པམ་སྟེ་གར་ལོག་གིས་བཙོན་དུ་བཟུང་། གར་ལོག་གིས་ཡེ་
 ཤེས་འོད་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྦྱབས་སུ་འཛིན་པ་གཏོང་ན་ངེད་ཀྱིས་བཙོན་ལས་གཏོང་།
 དེ་ལྟ་མིན་ན་ལུས་རིལ་པོ་དང་ལྷིད་མཉམ་པའི་གསེར་བྱང་ན་གཏོང་ཟེར། བཙོན་དུ་ཡུན་རིང་
 ལུས་པ་ལ། དཔོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འབད་པ་དུས་མས་བསྦྱབས་ཏེ་གསེར་པལ་ཆེར་འཛོམས།
 དབུ་ཆ་ཅ་མ་ཞིག་མ་མེད་པའི་ཆེ། དཔོན་པོ་བྱང་རྩུབ་འོད་ཀྱིས་གར་ལོག་ཏུ་ཁོང་གི་སར་
 གྱོན། ད་དེད་རྣམས་ཀྱིས་རང་པོའི་སྦྱུ་ལུས་དང་མཉམ་པའི་གསེར་རྩིང་ཟེར། ད་དབུ་ཅ་མ་ཞིག་
 དགོས་པ་རྙེད་ནས་སྦྱན་འཕེན་དུ་འོང་ཞུས་པས། ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ད་ང་རྣམ་པས་
 སུ་ལ་ཡང་པན་མི་ཐོགས་པས། གསེར་རྩིང་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་པ་རྩི་ཏ་མང་པོ་གདན་ཚོངས་ལ།
 ཆོས་རྩུགས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལ་ཉན་ནས། པ་རྩི་ཏ་མང་པོ་སྦྱན་བྱངས། ཆོས་ཀྱི་བཤའ་

བ་མང་དུ་བཅུགས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཡོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
 མང་ཡང་། སྐྱགས་ལ་སྒྲོང་སྒྲོལ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་སྒྲོད་པ་མང་པོ་སྤང་བ་དང་། དེ་མི་སྒྲོད་
 ཀྱང་སྒྲོང་ཉིད་གཅིག་ཏུ་ཁོ་ནས་འཆང་བྱ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་མང་དུ་སྒྲོན་པ་དང་། སོ་སོ་ཐར་པའི་
 བསྟན་པ་དར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོད་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་ཅུང་བར་གཞིགས་ནས། ཉེས་པ་
 དེ་ནམས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་པ་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་བཅའ་བར་བཞེད་པ་ལ། སྤར་སྒྲུན་བྱངས་པའི་
 པ་རྟེན་ནམས་ཀྱང་སྒྲོ་སྒྲོར་བྱེད་པར་འཕགས་མོད་ཀྱི། བོད་ཁམས་སྤྱི་ལ་པན་པ་མ་བྱུང་བས།
 རྫོང་རྫོང་དེ་སྒྲུན་འཛོངས་ན། ལོག་པ་དེ་ནམས་སྒྲུན་དབྱེད་བར་རྒྱས་ཤིང་། བསྟན་པ་ལ་པན་པ་
 ཞིག་འོང་བར་དགོངས་ནས་ཡོད་པ་ལ། ནག་ཆོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཡུལ་གྱང་
 ཐང་བ། ཉེན་དགེ་སྒྲོང་དུ་བཞུགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། ཁོང་རང་གིས་རྒྱ་གར་དུ་སྒྲོབ་གཉེར་ལ་
 ཕྱིན། རྫོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་པ་རྟེན་འགའ་ཡར་ལ་ཆོས་མང་དུ་གསན། སྤར་གྱང་ཐང་དུ་སྤེབས་
 པ་ན། ལྷ་བཅུན་པས་ཁོང་རང་གི་སར་བོས་ནས། ཁྱེད་ཀྱིས་རྫོ་བོ་རྩེ་སྒྲུན་འཛོན་དུ་འབྲོད་གོས།
 དེ་སྒྲུན་འཛོངས་ཏེ་ཁོ་བོ་དགའ་བར་བཀྱིས་ན། ཕྱིས་ཁྱེད་དགའ་བར་ཁོ་བོས་བྱེད་པ་ཡིན་གསུངས་
 པ་ན། ཁོང་གིས་བཀའ་སྐུལ་དང་དུ་བླངས། གསེར་མང་པོ་དང་བཅས་དཔོན་གཡོག་མང་རབ་
 རྒྱ་གར་དུ་ཆས། བི་ཀ་མ་ཤི་ལར་མཆན་མོ་གཅིག་ལ་སྤེབས། དེར་བོད་ཀྱི་སྤྱང་དུ་ཁ་ཐོན་བྱས་
 པ་ན། རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་སེལ་སྒོ་ཁང་སྟེང་ན་བཞུགས་པས་གསན། ཁྱེད་ནམས་བོད་ཡིན་ནས།
 སང་ངེས་པར་འཕྲད་དོགས་པའི་སྤྱང་ཆེན་པོ་བཏང་། སང་དེ་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་སེལ་ནག་
 ཆོ་རྫོ་བའི་སྒྲུན་སྤར་བྱིད། གསེར་ལིང་བ་དེས་གཙོ་བྱས་པའི་གསེར་མང་པོ་མཐུལ་གྱི་སྟེང་དུ་
 སྤངས་ནས། རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་སེལ་སྤར་བོད་དུ་བསྟན་པ་བྱེད་པར་འཕགས་པ་ཡོད་པ་བླང་
 དར་མས་བསྐྱབས། དེ་ནས་ལོ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་སོང་བ་ན་བླ་ཆེན་པོའི་བློ་ལས་དགེ་འདུན་གྱི་
 སྤེ་མང་བར་བཞུགས། དགེ་འདུན་དེ་ནམས་ལ་སྤེ་སྒྲོད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ལག་
 ཡིན་མེད། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནམས་ལ་ཆོས་ལག་ཡིན་ལ་གདབ་སྐབ་པ་རྫོ་བོ་ཉིད་བྱོན་ན་འོང་བར་
 འདུག་སོགས་ཞུ་བ་མང་པོ་ཞུས་པས། རྫོ་བོའི་ཞལ་ནས། ཁྱེད་བདེན་དའི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་

བོས་གསེར་མང་པོ་ཡང་བསྐྱར་སོང་། གདན་འདྲེན་པའི་མི་མང་པོ་བྱང་བའང་ཆོད་པས་ཤི། བོད་
 གྲི་རྒྱལ་པོ་ལ་རོ་ཡང་གནོད་བ་འདུག་གསུངས་ནས། དེ་ནས་རྫོ་བོས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་སྒྲོལ་མ་དང་།
 རྫོ་རྩེ་གདན་ན་གྲུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཡོད་པ་དེ་ལ་རྩི་བ་མཛད་པས། ལྷ་དང་མཁའ་འགྲོ་ཞལ་
 མཐུན་པར་བོད་དུ་ཅིས་ཀྱང་སོང་། སྤྱིར་བཏགས་པ་ལ་པན་ཐོགས་འོང་། བྱང་པར་དུ་ལྷ་པ་སི་
 ཀ་ཞིག་བརྟེན་ནས་པན་ཐོགས་འོང་། ཆེ་ནི་ལོ་ཉི་ཤུས་སྤང་བར་འགྱུར་གསུང་བ་བྱུང་བ་ན།
 བཏགས་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་ཐོགས་ན་ཆེ་སྤང་ཡང་སྤྲ་དགོངས་ནས་བོད་དུ་ཆས། བལ་
 ཡུལ་དུ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་རྫོ་བོ་དགྲུང་གངས་དུག་ཅུ་རེ་གཅིག་བཞེས་པའི་ཆེ་བོད་
 དུ་ཞབས་སོར་འཁོད། མདོ་སྤགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པར་
 རིལ་བ་བྱང་རྒྱལ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མས་གཙོར་བྱས་པའི་གཞུང་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཅམ་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་
 བཏགས་པ་རྒྱ་ས་པར་སྤེལ་བས་བཏགས་པ་བྱི་དར་དང་བཀའ་གདམས་པའི་སྒོལ་བརྟོད། གཞན་
 ཡང་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བཅུམས། མངའ་རིས་སུ་ལོ་གསུམ། སྟེ་ཐང་དུ་
 ལོ་དགུ། དབུས་གཙང་དུ་ལྷ་བཅས་ལོ་བཅུ་བདུན་བོད་དུ་བཞུགས། སྒོ་བ་དཔོན་འདི་ལ་རྒྱ་གར་
 ཁ་ཆེ་ལྷ་རྒྱན་བལ་པོ་བོད་རྣམས་ན་སྒོ་བ་མ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་བ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་
 རྒྱ་གར་ན་རྫོ་བོ་དང་མཐུན་པ་མཉམ་པའི་བརྟེན་ཆེན་པོ་བེ་ཏོ་བ། རྣམ་ཨ་ཀཱ་ར་མ་ཉི། དབུ་མ་
 སེ་རྟེ། སའི་སྤྱིང་པོ། བཤེས་གཉེན་གསང་བ་དང་ལྷ། བོད་དུ་མངའ་རིས་སུ་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་
 བཟང་པོ། ཉག་ཆེ་ལོ་རྒྱ་བ། ལྷ་སྤྲུལ་བྱང་རྒྱལ་འོད། གཙང་དུ་འགར་དགེ་བ་དང་འགོས་ལྷག་
 པ་ལྷས་བཅས། སྟོ་བྲག་ནས་ཆག་པ་ཁྲི་མཆོག་དང་དགེ་བ་སྦྱོང་། ཁམས་ནས་རྣལ་འབྱོར་པ་
 ཆེན་པོ། དགོན་པ་བ། ཤེས་རབ་རྫོ་རྩེ། བྲག་དར་སྟོན་པ། དབུས་ནས་ཁྲ་ཐོག་བྲོམ་གསུམ་བྱུང་
 རོ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྲུལ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་འཛིན་ཆེན་
 པོ་སྒོལ་མས་ལུང་བཏགས་པའི་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་པའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་ནོ། །བྱི་དར་ལ་བོད་དུ་
 རྒྱུད་སྤེའི་དོན་ལ་ལོག་པར་བརྱུང་བའི་བརྟེན་ཆ་དང་རྣལ་འབྱོར་པར་རྫོམ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་
 བཏགས་པའི་རྩ་བ་ཆོངས་སྟོད་ལ་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པ། སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་འདིས་ལེགས་པར་

བཀའ་ཁྲིམ་ཅིང་། དག་ཐེང་ལེགས་པར་མཛད་དེ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཕེལ་
བར་མཛད་པས་ཁ་བ་ཅན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བྱེད་འོན་ཏེ་ཆེ་བས་གངས་ཅན་པས་རྩོམ་རྩོམ་
ཞེས་ཞེས་ར་བཛོད། དོགས་གཅོད། དེབ་ཐེང་སྟོན་པོ་དང་། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ད། རྩོམ་རྩོམ་
རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལོ་བྲུག་གམ་གསུམ་དུ་མཛད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། རྩོམ་རྩོམ་
རབ་ཏུ་མ་བྱུང་བའི་གོང་རོལ་དུ་ཡིན་གྱི། ཁོང་བཀའ་གདམས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་འདུལ་
བའི་བཅས་ལྟར་སྤྲོ་མོས་ཀྱང་མ་གོས་པའི་དགེ་སྟོང་ཚུལ་ཁྲིམས་ནམ་དག་ཅིག་གིས་བྱུང་མེད་
ག་ལ་བསྟེན། (འོན་ཏེ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་ལ་རིག་མ་དངོས་དང་འདོད་ཡོན་ལམ་དུ་བྱེད་པ་
མི་དགོས་ཀྱང་། འདིར་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལོ་བྲུག་གམ་གསུམ་དུ་མཛད་ཅེས་པ་
ནི་སྟོན་པ་གོང་མ་གཉིས་པོ་གང་བྱུང་དུ་ངེས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ལ་ནི་ངེས་པར་རིག་མ་དངོས་དང་
འདོད་ཡོན་ལམ་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཡོངས་གྲགས་སུ་འདྲེས་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་
སྟོན་པ་ཞེས་པ་རིག་མ་དངོས་དང་སྟོན་པ་བར་འབྲུག་པའི་སྟོན་པ་ལ་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ།) རིག་པ་
བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མཛད་པ་ནི་རྩོམ་རྩོམ་བྱུང་མ་བྱུང་བའི་གོང་རོལ་དུ་ཡིན་པའི་ཁྲུངས་
ནི། དེབ་སྟོན་སྟོན་ཆ་༣༤༤ལས་གསུངས་པ་གོང་དུ་གསལ་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །རྩོམ་རྩོམ་བཅས་ས་
ཆོས་ནི། རྩོམ་རྩོམ་མཛད་པའི་བསྟན་བཅས་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་ལྟག་ཅམ་ཡོད་དེ། ༡ བྱང་
ཆུབ་ལམ་གྱི་སྟོན་པ། ༢ བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྟོན་པའི་དཀའ་འབྲེལ། ༣ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
སྟོན་པ་མདོ་ཅམ་གདམས་དག་ཏུ་བྱས་པ། ༤ སྟོང་པོ་བསྟུ་བ། ༥ སྟོང་པོ་ངེས་པར་བསྟུ་བ།
༦ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ནོར་བུའི་བྲེང་བ། ༧ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་དང་པོ་པའི་ལམ་
ལ་འབྲུག་པ་བསྟན་པ། ༨ སྐུ་བས་སུ་འགྲོ་བ་བསྟན་པ། ༩ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྐུ་བ་ཐབས་
ཡི་གེར་བསྟུ་བ། ༡༠ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྐུ་བ་ཐབས་འོན་ཏེ་བསྟུ་བ། ༡༡ རང་གི་
བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ་བསྟུ་བ། ༡༢ མདོ་སྟེའི་དོན་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པའི་མན་དག། ༡༣ མི་དགེ་
བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ། ༡༤ ལས་ནམ་པར་འབྲེད་པ། ༡༥ སྟོན་པ་བསྟུ་བའི་སྟོན་
པ། ༡༦ མདོ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པ་ཆེན་པོ། ༡༧ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མདོར་

བསྐྱུས་པ། ༡༩ བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ། ༡༩ སྐྱེ་ཆའི་སྐྱུབ་
 ཐབས། ༢༠ སྒྲིབ་པའི་གྲུའི་འབྲེལ་པ། ༢༡ ཅ་བའི་ལྷུང་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ། ༢༢ སྒྲིབ་དང་
 གསུང་དང་ཐུགས་རབ་ཏུ་གནས་པ། ༢༣ མི་འཇུགས་པའི་སྐྱུབ་ཐབས་རྒྱས་པ། ༢༤ མི་
 འཇུགས་པའི་སྐྱུབ་ཐབས་བསྐྱུས་པ། ༢༥ དེའི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས་ཀྱི་སྐྱེབ་པ་ཐམས་ཅད་ནས་
 བར་འཛོམས་པ། ༢༦ འཇམ་པའི་དབྱངས་དཔའ་ལོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྐྱུབ་ཐབས། ༢༧
 འཕགས་པ་རྟ་མགིན་གྱི་སྐྱུབ་ཐབས། ༢༨ དཔལ་རྟ་མགིན་གྱི་སྐྱུབ་ཐབས། ༢༩ ཁྲོ་བའི་རྒྱལ་
 སོ་འཕགས་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་བསྟོད་པ། ༣༠ ཡང་ཁྲོ་བའི་རྒྱལ་སོ་འཕགས་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་
 བསྟོད་པ། ༣༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་བསྐྱུང་བའི་སྐྱུབ་ཐབས། ༣༢
 སྤྲུལ་ལྷ་གདམ་པའི་ཆོག་ ༣༣ གཙུག་རྒྱུ་འཛིན་ཀྱི་གཙུང་ས་ཆོག་ ༣༤ ཡང་གཙུག་རྒྱུ་
 འཛིན་ཀྱི་གཙུང་ས་ཆོག་ ༣༥ རྩེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་སྐྱུབ་ཐབས། ༣༦ འཇིགས་པ་བརྒྱད་ལས་
 སྒྲོལ་བའི་སྐྱུབ་ཐབས། ༣༧ འཕགས་པ་སྒྲོལ་མ་ལ་བསྟོད་པ། ༣༨ བདུད་ཅི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་
 བའི་གཏོར་མའི་ཆོག་ ༣༩ ལྷ་གཏོར་གྱི་ཆོག་ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྐྱུས་
 སྒྲོན་མ། ༤༠ བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ། ༤༡ དབྱ་མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆའི་ཟ་ཏིག་ཁ།
 བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་གསུང་ཐོར་བྱ་ཡང་མང་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུང་ངོ། །དགྲུང་ལོ་བདུན་
 ཅུ་ཅ་བརྒྱད་པ་ས་པག་ལ་སྟེ་ཐང་དུ་ལྷ་འཇུག་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་མཛད་དོ། །འགའ་ཤེས་ཇོ་བོ་
 དགྲུང་གངས་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་གྱི་ལོ་ (གྱི་ལོ་༡༠༥༩) ལོར་སྐྱུ་གཤེགས་པར་བཤད་པ་
 མཐོང་ཡང་དེ་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། ཇོ་བོ་རྒྱ་གར་ནས་ཐོན་དུས་དགྲུང་ལོ་༥༩༥༧༡ དེ་
 ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་ཇོ་བོ་ཐོད་དུ་ཕེབས་དུས་དགྲུང་ལོ་༦༡ཡིན་ཏེ།
 དེ་བ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༣༠༣ལས། དེ་ལ་ཇོ་བོ་ཇི་དགྲུང་སྟོང་ཅུ་ལོ་རྟ་ (གྱི་ལོ་༩༩༩) ཡིན་པས་ལྷ་
 བརྒྱ་ཅ་དགྲུ་བ་ལྷགས་སོ་འབྲུག་ (གྱི་ལོ་༡༠༩༠) གི་ལོ་ལ་རྒྱ་གར་ནས་བཞེག་ ལྷགས་སོ་སྐྱུལ་
 (གྱི་ལོ་༡༠༩༡) གྱི་ལོ་བལ་ཡུལ་དུ་བཞུགས། མངའ་ཤེས་སུ་རྩེ་ལོ་རྟ་ (གྱི་ལོ་༡༠༩༩) ལ་
 ཕེབས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས། ཇོ་བོ་ཐོད་དུ་ཕེབས་ཆེ་དགྲུང་གངས་༦༡ཡིན་ལ། དེ་ནས་

བོད་དུ་ལོ་བཅུ་བདུན་བཞུགས་ཤིང་། དེ་གཉིས་བསྐྱོམས་པས་དགུང་ལོ་²༤ལེབས་པ་ས་པག་
(ཁྱི་ལོ་༡༠༥༩) ལོར། རྫོང་བོད་དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ཅ་བརྒྱད་ལེབས་པ་ན་སྐུ་གཤེགས་པར་ངེས་
སོ། ། (982-1059)

རྫོང་བོ་མི་བསྐྱོད་དོན། མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྐུ་ཆད་རྫོང་བོ་མི་བསྐྱོད་དོ་
རྩེར་གྲགས་པ་འདི་ཉིད། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་མཐོང་བཅུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁི་བཙན་གྱི་
ཉེན་སྐལ་དུ་བལ་ཡུལ་ནས་དུས་རབས་བདུན་པའི་བླ་མ་པའི་སྐྱེན་པ་ལྟ་བུ་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྟན་
ཅ་ཆེན་ཞིག་ རོག་མར་སྐུ་འབྲེལ་འདི་བལ་བཟས་བཞེངས་པའི་ར་ས་འབྲུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་
ཁང་རམ། དེ་ཡང་རྫོང་དུ་གྲགས་པ་དེར་བཞུགས་ནའང་། བྱིས་དཔོན་སྤྲུལ་ཏེ་ཆ་བོ་མང་སྲོང་
མང་བཙན་གྱི་དུས་སྟེ། རྒྱ་དམག་བྱུང་བ་ན་དེའི་འཛིགས་པས་མང་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱལ་ནས་
སྤྲུལ་ཐེར་བ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཐེར་ན་བོན་ལ་དགའ་བའི་ཆོན་པ་དག་གིས་དེའི་ཕྱོགས་
སུ་བསྐྱལ་ཐེར་བའི་ལོ་རྒྱུས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གང་ལྟར་དེ་ནས་གདན་བླངས་སྐབས་
རྫོང་ལྷན་ཆུས་གཉིས་བཞུགས་ཡུལ་བཞེ་བོ་ཐེབས་ནས། དེ་སང་རྫོང་བོ་མི་བསྐྱོད་དོན་ཐོན་རྒྱ་
བཟའ་ཀོང་རྫོང་བཞེངས་པའི་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་ན་བཞུགས་སོ། །རྫོང་ལྷན་
ཆུས་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པ་ཡང་། རྫོང་བོ་ལྟ་བུ་སྟེ་དང་། རྫོང་བོ་མི་བསྐྱོད་དོན་གཉིས་ལ་ཁྱེ་བ་
ཡིན། རྫོང་ལྷན་ཆུས་གཉིས་མཇལ་མ་སྲོང་བའི་སྐུ་བོ་བསོད་ནམས་དམན་པ་ར་དང་ང་འབྲེལ་བ་
མང་པོས་མི་བསྐྱོད་དོན་ཞེས་པའི་མཆན་ལ་འཁྲུལ་ནས་འདི་ལྟ་ཅི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐུ་འདྲ་ཡིན་སྐུ་
པའི་དོགས་པ་སྐུ་བ་སྤིད་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ནི་སྟོན་པའི་ལྟ་བུ་ཐུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་བརྟན་
ཡིན་པ་རྒྱལ་མཆོག་ལྟ་བུས་མཛད་པའི་ལྟ་ལྟན་སྐུ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་
ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ན་གསལ་བ་ལྟར་ལོ། །ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེ་
ཞེས་པ་ཡང་། རྒྱ་བཟས་བྱག་བཏབ་པའམ་བཞེངས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

རྫོང་སྤྱི་ཉི་རྒྱ་ན། སྤྱི་ཉི་རྒྱ་ན་གྱི་ཉི་ལ་གཟེགས།

རྫོང་ཡབ་སྤྲུལ། རྫོང་ཐོན་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཉི་ཤ་དང་། དེའི་སྟོབ་མ་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་

པ་ཆེན་པོས་སྤུལ་བ་ཡིན་ཞིང་། དགོས་པ་ནི་དབུ་རྒྱ་སྤུལ་ཏེ་ཡོངས་སྤྱི་ཆ་བྱང་དང་མཐུན་
པར་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། དེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་ཡོངས་སྤྱི་དང་མཚུངས་པར་འཁོར་བ་
མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་འགོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བརྟན་པར་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་
དུ་ཡིན་ལ། དབུ་རྒྱ་སྤུལ་ཞིང་སྟོན་ལས་ཆེན་མོའི་རྒྱན་བཅུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་
དང་འགོ་བའི་བན་བདེ་སྒྲ་ནས་སྒྲར་འཕེལ་ཏེ་སྟོགས་མའི་དུས་ཀྱང་རྫོགས་ལྷན་བཞིན་དུ་
གྱུར་རྟོ། །གཞན་ཡང་རྫོ་བའི་སྤང་བརྟན་འདི་ཉིད་སྤར་ཨོ་རྒྱུན་གྱི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་པ་སོགས་
ཀྱི་ཆེད་དབུ་རྒྱ་ཡོད་པར་གྲགས་པ་སྤར་གྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པར་བྱས་པར་ཡང་གསུངས་
སོ། །རི་སྐད་དུ། ལུན་ཆོགས་གསེར་འོད་ཕྱོགས་བརྩར་རབ་དུ་འགྲོ། །བཀ་ཤིས་དཔལ་གྱིས་
ཀྱན་ནས་ལྷམ་མེ་བ། །རིན་ཆེན་ས་ལེ་སྤྲུལ་གྱི་དབུ་རྒྱ་འདི། །ཤུག་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ལ་སྤུལ་བ་
ཡིས། །བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ཕྱོགས་བརྩར་རྒྱས་པ་དང་། །འཛིག་རྟེན་བདེ་ལེགས་ཆེན་པོས་ཁྲབ་
པ་དང་། །ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་གཙུག་གི་རྒྱན་གྱུར་བའི། །སྟོབས་བརྩམས་པའི་གོ་འཕང་
འཛོལ་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྷར་སྤྱད་དང་རིམ་གྱོ་སྒྲན་མེད་པས་སྤྱི་ཞུ་བཀྱིས་ཏེ་རྟེན་
གྱི་གཙོ་བོར་མངའ་གསོལ་བས་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དུ་བཀ་ཤིས་ཀྱི་དགེ་མཆོན་རྒྱ་ཆེན་པོས་
ཁྲབ་པར་གྱུར་རྟོ། །ཐོག་མར་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་ནའང་། དཔོན་
སྤུལ་ཏེ་ཆ་བོ་མང་སྲོང་མང་བཅན་གྱི་དུས། རྒྱ་དམག་བྱུང་བར་བརྟེན། ལྷོ་སྤོ་མེ་འོང་ཅན་དུ་
བརྟག་ནས་སྒོ་ལ་ཞལ་བ་བྱས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྒྱུ་ཤིས། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་གཉིས་ཀྱི་ཆོ།
འཇང་ཆ་ལྷ་དཔོན་གྱི་བརྟན་མོར་བསྐྱས་པའི་རྒྱ་མོ་བཟས། འའི་ཨ་སིའི་ལྷ་ཁང་བལྟར་འགྲོ་
ཞེས་ར་མོ་ཆེར་ཕེབས་པ་ན། ཤུག་སྤྱི་མ་བཞུགས་པས། ལྷ་སྒོ་མེ་འོང་ཅན་དུ་ཡོད་པ་ཅིས་
ཁོག་ནས་ཤིས་ཏེ་སྤྱན་བྱངས་ནས་གཙང་ཁང་དབུས་མ་འདིར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ལོ། །ཡང་
ལོ་རྒྱུས་གཞན་དུ། རོ་བོ་འདི་སྟོན་ཆོས་རྒྱལ་ཁི་སྲོང་ལྷེ་བཅན་སྤྱན་སྤོ་མེའི་སྐབས་ཡབ་རྒྱལ་
བོ་འདས་ནས་ཐིག་སྟོན་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་ཁྲིམས་བཞིག་ཅིང་། རོ་བོ་ཤུག་སྤྱི་ཡང་རྒྱ་ཡུལ་
དུ་སྤྱེལ་བར་བཅུམས་ཏེ་མི་སྤུལ་བརྒྱས་བཏེག་ཀྱང་མ་ཐེག་པར་བྱེ་ཐང་དུ་སྤྱུས། ཁོང་ཆོར་ཤི་

ཉེས་སོགས་བཀ་མ་ཤེས་པ་མང་པོ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཤིག་ཏུ་སྤྲོས་པའི་ལན་ཟེར་ནས་མཐར་ཐུག་གི་
ནས་བཏོན་ཏེ་རྩུ་གཉིས་ཀྱིས་བཏྲེག་ནས་མང་ཡུལ་སྤྱིད་མོང་དུ་བསྐྱུལ་བ་སོགས་འོ་བརྒྱལ་
མང་ཅམ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་
པོའི་ལྷ་ལྷན་སྤྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

རྫོ་བའི་འབྲས་སྤྱད་ཡོན་ལ། རྫོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་སྤྲོས་ཀྱི་བྱ་བོ་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་
གནས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་རྫོ་བའི་སྤྱོད་ཐང་གི་རྒྱུ་མཐུན་ཅན་ཞིག་ རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་སྤྱོད་ཐང་
དེ་དབུ་ལྷས་སུ་གདན་ཐངས་ཏེ། ལམ་རིམ་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྟོ་འབྲེད་
ལྷགས་ཆོས་གནང་ནས་གདུང་ལྷགས་དྲག་པོས་ཡུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ལུབ་པའི་
དབང་པོ་ནས་ལྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བར་གྱི་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་དང་།
ཁྱད་པར་རྫོ་བོ་རྗེ། འབྲོམ་སྟོན་ལ། པོ་ཏོ་བ། ཤར་བ་རྣམས་སྒྲ་བའི་བར་དུ་ཞལ་གཟིགས་པའི་
ལོ་རྒྱུས་རོ་མཆར་བ་ཡོད་དོ། །

རྫོ་བའི་སྒྲ་མ་གཙོ་བོ་གསུམ། རྫོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་སྤྲོས་པའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ནི། བྱང་རྒྱལ་གྱི་
སེམས་ཀྱི་མངའ་བདག་སྒྲ་མ་གསེར་སྤྱིང་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། རང་གི་སྤྱོད་པ་བཅད་
ནས་གཞན་ལ་སྤྱིན་ཅིང་བྱམས་སྤྱིང་རྗེ་འབང་ཞིག་བསྟོམས་པས་སྤྱིང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལྷགས་
ལ་འབྱུངས་པ་སྒྲ་མ་རྩམ་རྩི་ཏ། (བཀའ་གདམས་སྒྲིགས་བཅ་) ༡ ཀ་བ་ ༡༥ ལས། བྱམས་
པའི་སྤྱོས་མཆོག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་འབྱོར་ལ། །རྩི་ཏ་ཞེས་རང་ཤེས་གཞན་ལ་སྤྱིང་། ལྷན་མོངས་
མ་ཡིན་སེམས་བསྐྱེད་སྤྱིན་མཛད་པའི། །སྒྲ་མ་དཔའ་བོ་གཉིས་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས། གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱུལ་བདག་ལ་དངོས་སུ་ལེན་ཀུས་པ་སྒྲ་མ་བྱམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
པ་དང་གསུམ་མོ། །

རྫོ་བའི་ས་བྲ། རྫོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་སྤྱོད་ཐང་འཇོ་བ་ཁོང་གིས་སྤྱིང་པའི་ཆོགས་
པ་ལ་རྫོ་བའི་ས་བྲ་ཟེར། དེ་བ་སྤྱིན་སྤྱིང་ཆ་ ༣༥༡ ལས། རྫོ་བོ་བཞུགས་དུས་འཇོ་བ་རྫོ་བོས་སྤྱིང་པ་

ནམས་ལ་རྫོགས་པ་བྱ་བའི་ས་བྱ་དེ་བོད་སྐད་དུ་སྤེལ་ཆོག་པ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས།
ས་བྱ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྫོགས་མཛོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོག་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྤྲོམ་པའི་ཆོག་འདི་རིམ་བཞེས་བྱ་བ།
སྤེད་གོ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་༩ གི་ ༡༥༥ འཇམ་བཞུགས་སོ། །

རྫོ་མོ། 1 བཅུན་མོའི་མིང་། 2 ལྷ་མོ། རྫོ་བཅུན་སྤྲོལ་མ་ལ། རྫོ་མོ་སྤྲོལ་མ་ཟེར་བ་ལྷ་བྱ། རྫོའི་ལམ་རིམ་
དང་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ན་གསལ། གཞན་ཡང་། རྫོ་མོ་སྤྲོལ་མ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱ། 3
རྒྱུང་མའི་ཞེས། རྫོ་མོ་ཞིག་ཀྱང་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ལྷ་བྱ། 4 བཅུན་མ། ཨ་ལེ། 5 གཙོ་མོ་དང་བྱང་
མེད་མཆོག་ལ་ཟེར་ཏེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་བཟང་བྱིན་གྱི་མ་ག་ལ་དེར་སོང་
སྤེ་བྱིན་ནས་ཀ་ལན་ད་ཀའི་བུ་ཆོ་དང་ལྷན་པ་བཟང་བྱིན་གྱི་མ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྤྲོས་སོ། །རྫོ་
མོ་མཐུན་བར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་གསུངས་བ་ལྷ་བྱ། སྤྲ་བཤད་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་མོ་ཡིན་
པས་ན་རྫོ་མོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་མིའི་གཙོ་མོ་ལ་རྫོ་བོ་ཞེས་བཛོད་བ་ལྷ་བྱ། རྫོ་མོ་ནི་བྱང་མེད་ཀྱི་
སྤྲ་སྤྲར་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་རྫོ་བོ་དང་འདྲ།

རྫོ་མོ་སྤྲོལ་མ། རྫོ་མོ་གངས་དཀར་ཡང་ཟེར། བལ་བོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་སུ་གངས་རྒྱལ་མོ་མཐོན་མཐིང་
ངས། མཁར་རྟའི་རྫོ་མོ་སྤྲོལ་མ་ Mount Everest ཞེས་བ་འཛམ་གླིང་གི་གངས་རི་མཐོ་ཤོས་སུ་
བཅུ་བ་དེ་ལ། བལ་པོས་सागर माता Sāgarmāthā སུ་གང་ལྷ་རྒྱ་ཟེར་ཞིང་། གངས་རི་འདིའི་མཐོ་
ཆད་ནི་ཕི་གིའམ་རྟ་ཁུ་༢༩,༠༣༥དང་། མི་ཀྱར་ 8,849.868 m བརྒྱད་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷ་
བཅུ་མ་ཟེན་ཙམ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༣ ལོ་བ་༥ ཆོས་༡༩༩༣ ལོ་དེ་གསལ་ཤར་བ་
བསྟན་འཛིན་ལོར་རྒྱས་དང་། Sir Edmond Hilary སུར། ཨེ་ཏ་མིན། ཏེ་ལ་རི་གཉིས་ཀྱིས་ཐོག་
མར་འཛེགས་སུ་བ་བ་དང་། དེ་རྗེས་མི་རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འཛེགས་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༥༡ ལོ་
བ་༥ ཆོས་༡༩༩༣ ལོ་ཉོང་གི་བྱང་མེད། Junko Tabei རྒྱ་གོ་ཐས་ཕི་ཟེར་བས་འཛེགས་ནས་
རྒྱལ་གྱི་བྱང་མེད་ཀྱི་ལོར་གངས་རི་དེའི་ཕྱིར་བྱང་མེད་ཀྱིས་འཛེགས་པར་ཐངས་དང་པོ་ཡིན་
པར་བརྟན་འཛམ་གླིང་གི་ཆེད་དུ་དང་། གསར་ཤོག་མང་པོས་བསྟུགས་བཛོད་བྱས། གངས་

རི་འདི་འབྲུང་བའི་ཤུགས་གྲིས་ལོ་རེ་བཞིན་མཐོ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་སྐར་
 ལས་མི་གི་འཕེ་རྒྱུ་ཆད་ཆད་དུ་ག་མཐོ་རུ་སོང་ཡོད་པར་བཤད། རི་འདི་ལོས་ཡ་དུག་ཅུ་ཙམ་གྱི་
 གོང་ནས་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། Mount Everest ཞེ་སྟེ་རེ་མི་ཞེས་པའི་མིང་
 ཐོགས་ཚུལ་ནི། དབྱིན་ཇིའི་དམག་དཔོན། Sir George Everest སྐར། འཛོར་ཇི། ཞེ་སྟེ་རེ་
 མི་ཞེས་པས་གངས་རི་དེའི་མཐོ་ཆད་དང་ས་གནས་གར་ཡོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གསལ་བར་གཏན་
 འབེབས་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། རོ་མོ་སྐང་མ་ལ། མོ་འོན་ཀྱ། ཞེ་སྟེ་རེ་མི་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས།
 སྐར་བཤད་ནི། རོ་མོ་ནི་སྐབས་འདིར་ལྷ་མོའ་གཙོ་མོའི་མིང་དང་། སྐང་མ་ནི་ལྷ་མོ་ཟུར་ཉམས་
 པ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །འོན་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ཞེས་པ་ལྟར་ཆོག་བསྐྱོས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
 མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་སྐབས་སྐྱོར་གྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་དུ་བརྒྱུད་ཅིང་། གཞན་ཡང་རོ་མོ་ཞེས་
 པ་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པས་འདིར་ལྷ་མོའི་དོན་ནི་ཞེས་གོ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདར་དེ་ལྟར་སྐྱོས་པས་
 སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ། གཞན་ཡང་ཆོག་སྐྱེ་ཕྱི་གཉིས་དོན་འབྲེལ་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། འགྲོ་
 ཆས། ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་སྟེ། སྐྱིར་འགྲོ་བ་དང་ཆས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཀྱང་མིང་ཆོག་ཏུ་བཞག་
 ཆོག་པ་དང་། གཞན་ཡང་། རོ་བོ་ཇི། ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། ཡང་ན། རོ་མོ་ནི་གཙོ་མོ་དང་། སྐང་མ་
 ནི། ལྷ་མོ་ཟུར་ཉམས་པར་སེམས་སོ། །ཞུ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།
 རོ་མོ་ནང་། རོ་མོ་ནང་ནི་གཙང་གི་གཞིས་ཅེའི་ཁུལ་གྱི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་
 ལ། རོ་ནང་པའི་གདན་ས་ཡང་ས་ཁུལ་དེར་ཡོད། སྐར་བཤད་ནི། རོ་མོ་ནང་ཞེས་པ་ནི་བྱད་མེད་
 བཞུགས་ཡུལ་ཞེས་པའི་དོན་རེད། དེ་ཡང་ལོ་རྒྱུས་ནི། ཡུལ་དེར་སྔོན་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་
 རྒྱལ་དང་ཁོང་གི་འཁོར་བཅུན་མ་ཆོག་སྟོང་ཙམ་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་
 སྐབས་པ་ཉམས་ལེན་མཛད་པས་ཡུལ་དེ་ལ་རོ་མོ་ (རོ་མོ་ནི་བྱད་མེད་མཆོག་ལའང་འཇུག) ཅང་
 ཞེས་མིང་ཐོགས་པར་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་སོ། །
 རོ་བཟང་། མི་བཟང་། མི་བཟང་སོ།
 རོ་ཤུག་རྣམ་གཉིས། རོ་བོ་ཤུག་ཐུན་དང་། རོ་བོ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྣམ་གཉིས་ལ་ཟེར། ལོ་རྒྱུས་ཞེས་

པར་རང་རང་གི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྫོ་ཤྲུག་རྣམ་གསུམ། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་མཐོང་སྐུ་དུས་སུ་རྒྱ་དཀར་
ནག་བལ་པོ་བཅས་ནས་གདན་དྲངས་པའི་བོད་ཀྱི་ལྷ་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཙ་བ་ཆེ་ཤོས་
ཀྱི་སྐུ་བརྟན་གསུམ་སྟེ། ༡ སྐུ་ར་ས་གཟིགས་བཙུ་གཅིག་ཞེས། (འདི་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཙན་
དན་སྐུལ་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ལས་རང་བྱུང་དུ་བྱོན་པའི་སྐུ་ར་ས་གཟིགས་བཙུ་གཅིག་ཞེས་རྒྱ་གར་ནས་སྐུ་
དྲངས་པ) ༢ རྫོ་པོ་ཤྲུག་སྟེ། (འདི་སྲོང་བཙན་ཀྱི་བཙུན་མོ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་རྫོང་རྟེན་སྐུལ་དུ་
རྒྱ་ནག་ནས་གདན་དྲངས་པ) ༣ རྫོ་པོ་མི་བསྐྱོད་རྟོ་རྟེ། (འདི་སྲོང་བཙན་སྐུ་མཐོང་བཙུན་མོ་ལས་
བཟའ་ཁྱི་བཙུན་གྱིས་བལ་པོ་རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་གོ་ཆའི་སྐུ་མཐོང་རྟེན་སྐུ་དུ་བལ་ཡུལ་ནས་གདན་
དྲངས་པ) འདི་དག་ལོ་རྒྱུས་ལུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དང་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་རྩེ་
ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་༡༠བ་༡ན་བྱར་ཙམ་གསལ།

མཛོང་བསྟོལ། མཛོང་བ་པན་ཚུན་འབྱུང་བའམ་སྟོར་བ། རྟེའལ་སོགས་མཛོང་བ་བསྟོལ་ནས་ཤིག་
འབྲུག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

མཐུག་ཏོ། མཐུག་དོ་དང་དོན་འདྲ།

མཐུག་དོ། ༡ མཐུག་རྩེས། རྩེས་མ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ རྒྱ་
༡༩༩༩ལས། མཐུག་ན་འདུག་པ་ཞེས་བྲ་བ་ལ། མཐུག་ཅེས་བྲ་བ་ནི་མཐུག་དོ་སྟེ། དེ་ནི་
འདུག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་མཐུག་ན་འདུག་པའོ། །ཞེས་མཐུག་དང་མཐུག་དོ་དོན་འབྲེལ་བར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་ལོ། ༢ རྩེ་མ། མཐུག་མ། གཞུག་གུ་³ ཕོ་རྟགས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
སྤྱིས་པའི་རྟགས་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཞི་ཡོད། ཕོ་རྟགས། མཐུག་དོ། རྒྱ་འདར་ (རྒྱ་འདོར་
ཡིན་ནམ་སྐུ་སྟེ། གཅི་བ་དང་ཁྱ་བ་རྣམ་པར་འདོར་བས་སོ་ཞེས་མཛོན་བཟོད་འཆི་མེད་མཛོད་
ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོལ་མོ་ལས་གསུངས་སོ) ཉལ་གནས་བཅས་སོ། །

མཐུག་མ། ༡ རྩེས་མ། རྩེས་སྟུ། ཐ་མ། ༢ རྩེ་མ། ས་སྐྱུ་ལེགས་བཤད་ལས། གང་ན་བཟའ་བརྟུང་ཡོད་
དེར་རྒྱུག་། དགོས་པའི་བྲ་བ་བཙུལ་ཡང་འབྲོས། །གཏམ་དང་བཞད་གད་ཤེས་ན་ཡང་། །མཐུག་

མ་མེད་པའི་ཁྱི་ཀླན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
འདྲ་ས། འཇའ་ས་དང་དོན་གཅིག་འཇའ་ས་ལ་གཟིགས།
འཇན་ལོ། སྒྲིམ་པ།
འཇན་ལོ། བྱད་མེད། སྒྲིམ་མ།
འཇམ། 1 འཇམ་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ 2 སྐྱག་པའི་མིང་། འཇམས་ཞེས་སའི་ཡང་འདྲུག་ཡོད་པའང་
འཐད་དེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་མང་དུ་སྤྱང་བའི་བྱིར་ལོ། །མདོ་སྤེ་བསྐྱལ་བཟང་ལས། ང་
ནི་སྔོན་ཆེ་དམན་པར་གྱུར་པའི་ཆོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་སྤྱབ་ཆེན་ལ། །འཇམ་གང་
ཞིག་གིས་དབུལ་བ་བྱས་ནས་གྱང་། །དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སྐྱགས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
འཇམ་མགོན། <མཚུ་རྩ་མ> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
འཇམ་མགོན་སྒྲིམ། 1 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སློབ་ཐུང་གྲགས་པའི་དཔལ། 2 འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་གྱི་
རྣམ་གྲངས་ཤིག་
འཇམ་རྟོག་ གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་རྟོག་དང་འབྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
འཇམ་དཔལ། <མཚུ་ཕྱི> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
འཇམ་དཔལ་སྐྱ་ཡི་སྤྱལ་པར་འཁྱུངས་ཞེས་སོགས། འཇམ་དཔལ་སྐྱ་ཡི་སྤྱལ་པར་འཁྱུངས། །སྐྱ་སྤྱལ་
དགོངས་པ་སྐྱགས་སུ་ཆུད། །རྒྱ་བ་གྲགས་པ་ཞེས་གྲགས་པ། །རྒྱ་མ་དེ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་
པའི་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་ལ་བསྟོད་བྱག་མཛད་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་བྱལ་ཐོབ་བརྒྱད་
ཅུ་ཅ་བཞིའི་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་གཞུང་ཆོག་ཡིན།
འཇམ་དཔལ་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོང་། 1 འཇམ་དཔལ་ཙ་རྒྱད། 2 ལྟ་སྟོན་གྱི་འཇུག་ 3 དཔའ་ལོ་གཅིག་
གྲུག་ དགེ་སྟོན་ཆུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་པའི་འཇུག་ 4 འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉི་ཤུ་ ལྷའི་
དབང་པའི་འཇུག་ 5 འཇམ་དཔལ་གྱིས་དམོད་བཅུགས་པ། 6 འཇམ་དཔལ་ཤེས་རབ་སྟོ་
འཕེལ་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྟ། 7 འཇམ་དཔལ་ཡི་གེ་འབྲུ་གཅིག་པ། 8 འཇམ་དཔལ་གྱིས་དམ་བཅས་

པ། ༡ འཇམ་དཔལ་རྣོན་པོ་ལ་སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་བསྟོད་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་མཚན་
བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་པ་ཤོལ་ཀ་བཞི་བཅུ་ འཇམ་དཔལ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ། མཆོ་ཟློཤ། ལྷ་ལྷི་
ཤ་པ། འཇམ་དཔལ་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཞི་བྱེད། འཇམ་དཔལ་ལ་སྤྲོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་པ་བཅས་
སོ། །འདི་འཇམ་དཔལ་ལ་བྱ་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་པ་དང་གཅིག་མི་གཅིག་བརྟག་སྟེ། དེ་དག་
མ་རྟེན་དོ། །ཞེས་བྱ་སྟོན་གསུང་དོ། །

འཇམ་དཔལ་དོ་རྟེ། <མཆོ་ལྷི་བརྟོ> འཇམ་དབྱངས་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་། ༡ རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་གྱི་ཞལ་ལས་བྱུང་བའི་མན་ངག་གམ་གསུང་
རྒྱུ། ༢ རྗེ་བཙུན་སེལ་བཟང་པོའི་རྗེ་མ་སངས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་འཇམ་དཔལ་
གྱི་གསུང་ལ་ཟིན་གྱིས་སྤྲོ་མཛད་དེ་སྤྱར་བའི་གཞུང་། འདི་ལ་ཞལ་ལུང་ཞེས་གྲང་ཟེར། རྗེ་
ཙོང་ཁ་བ་ཆའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་སོགས་གསང་སྤྲུགས་གྱི་གཞུང་མང་པོར་ཞལ་ལུང་ཞེས་
ཡང་ཡང་བརྟུང་བ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ཉིད་ལ་གསུང་བ་ཡིན། འདི་གསང་འདུས་འཇམ་
དཔལ་རྗེ་རྗེའི་རྗེགས་རིམ་སྟོན་བའི་གཞུང་ཡིན། འདི་འཇམ་དཔལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གསུང་སྤྲུགས།
༣ རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་།

འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྲུར་པ། <མཆོ་ལྷི་ཀྱ་སྤྲ་ར་བྱ་ཏ> འཇམ་དབྱངས་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་
ཤིག འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་ལས་འདི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འཇམ་དབྱངས་
གྱི་མཚན་ཡིན་པར་བཤད། ལྷ་བཤད་ནི། རྗེ་བཙུན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་རིག་དང་བྲལ་བས་ན་འཇམ།
ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པས་ན་དཔལ། ན་ཆོད་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ཉམས་དང་ལྷན་
པས་ན་གཞོན་ནུར་གྲུར་པའོ། །

འཇམ་དབྱངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་སྟེ། དེའི་སྤྱོད་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱོད་
མདོག་དམར་སེར་ཕྱག་གཡས་རལ་གྱི་འབྱར། །གཡོན་པས་ཤེར་བྱིན་སྟེགས་བམ་སྤྲུགས་
ཀར་འཛིན། །གཞོན་ནུ་བཅུ་དྲུག་ལང་ཆོའི་ཉམས་དང་ལྷན། །ཟུར་སྤྱད་ལྔ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱུ་
ཀྱིས་མཛེས། །སྤྱོད་མདོག་གཡོག་གཤམ་ཐབས་གསོལ། །བདུན་ཉིད་རྗེ་སྤྱིལ་གྲང་

ཚུལ་གྱིས་བཞགས། ། རྒྱལ་ཀྲན་མཁུན་པའི་བདག་ཉིད་ལྷན་པའི་སྒྲ། ། འཇམ་དབྱངས་གཞོན་
 བྱའི་ཞབས་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། ། སྒྲགས། ཨོ་ཨ་ར་བ་ཅ་ན་རྩི་སྒྲ་བཤད་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་བག་
 ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩལ་རེག་དང་བྲལ་བས་ན་འཇམ། གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་
 དང་ལྷན་པས་དབྱངས་ཞེས་བྱའོ། །

འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བྱག་མཆོན་རལ་གྱི་དང་སློབ་མཁན་གྱི་མཆོན་དོན། རལ་གྱིས་བདག་འཛིན་གྱི་
 འཁྲིའི་གཅོད་པ་དང་། སློབ་མཁན་གྱིས་ཟབ་མཐོ་དོན་སྟོན་པར་མཆོན། རྩེ་འཇམ་དབྱངས་
 བསྟོད་སྒྲིན་རྒྱ་མཆོལ་ས། དཔུན་རྒྱན་གདུ་བྱས་མཛེས་པར་བྱས་པ་ཡི། ། གཡལས་པའི་བྱག་ན་
 དངོས་འཛིན་འཁྲིའི་གི། ། རྩོན་པ་བྱངས་ནས་གཅོད་པའི་རལ་གྱི་ནི། ། འབར་བའི་འོད་ཀྱི་བྲ་
 བ་འབྱེད་པ་བསྐྱམས། ། ཞེ་སྟོག་ཉིས་སྤྱ་མེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། ། མ་ལུས་གསལ་བར་སྟོན་
 པའི་སློབ་མཁན་མཆོན། ། ལྷན་པ་སྟོན་པའི་ལྟེ་བར་གནས་པ་ཡི། ། རྩོད་བྱ་གཡོན་པའི་བྱག་གིས་
 སྤྲུགས་ཀར་འཛིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

འཇམ་དབྱངས་དགའ་ལྟོ། ། ཁོང་ལ་འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་ཡང་ཞུ། འབྲས་སྤྱངས་སྟོ་
 གསལ་སྒྲིང་དུ་སྒྲིས་བྱ་དམ་པ་རིམ་པར་བྱོན་པའི་ཚོག་མ་དེ་ཡིན་འདུག ས་བྲལ་ཆལ་དུ་སྒྲི་
 འཁྱུངས། གྲུང་བྱ་ཆོས་སྟོ་དང་སྟོ་བ་དཔོན་དཔལ་སྟོ་བ་ལ་པར་ཆད་གསན། སྟོ་བ་དཔོན་གནས་
 བརྟན་པ་ལ་འདུལ་མདོན་དང་། བ་སོ་ཆོས་རྩེ་དང་། བཤ་ཆེན་པ་ལ་གསང་སྤྲུགས་རྣམས་གསན་
 ཅིང་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྷ་པ་ལ་གསང་སྤྱ་ར་བ་སྤྱད་པའི་འཆད་ཉན་
 མཛད། དེ་ནས་མདོ་ཁམས་སྤྱ་ཐེབས་ནས་རིང་དུ་མ་བཞགས་པར་སྤྱང་དབྱས་སྤྱ་བྱོན་ནས་
 སྟོ་གསལ་སྒྲིང་པའི་འཆད་ཉན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷན་ཅམ་མཛད། དགྲུང་ལོ་རི་ལྷ་པ་རྩ་སྤང་ལ་འབྲས་
 སྤྱངས་ཀྱི་ཁྲིར་ཐེབས། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོའི་བཤད་པ་གཅོ་བོར་མཛད། ཡིག་འཛོག་ཀྱང་རྒྱང་
 རྒྱང་རེ་མང་དང་། གོ་ལན་དང་ཀར་ལན་སོགས་མཛད། ཞལ་སྟོབ་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་
 དགོ་འདུན་རྒྱ་མཆོ། དགའ་ལྷན་ཆོས་རྩེ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉིན་སོགས་སྟོབ་མ་ཤིན་ཏུ་མང་།
 སྤྱེུ་ནས་སྤྱིན་བདག་མཛད་དེ། འབྲས་སྤྱངས་བྲམས་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་སོགས་བྲལ་བ་ཆེར་

མཛད། དགྲའ་ལོ་དོན་ལྷ་པ་ཚུ་པག་ལྷ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཆོས་དབྱེད་སུ་ག་ལེགས།
ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འཛིགས་བྱེད་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་བོ། །
འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་གོས། འཇམ་དབྱངས་དགའ་སྒོ་ལ་གཟིགས།
འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྒོར། རྗེ་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྒྲ་མ་དབྱ་མ་བ་གཉིས་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབལ་
དབྱངས་ཀྱིས་གནང་བའི་ཆོས་སྒོར། ལམ་རིམ་ལྷ་མ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་ཐར་༦༡ན་གསལ་བ་
ལྟར་བོ། །
འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱོད་ཀྱི་མཆོ། འཇམ་དབལ་དབྱངས་ལ་བསྟོད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བསྟོད་
སྤྱོད་ཀྱི་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེ་ཚོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དབལ་གྱིས་མཛད།
འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱོད་ཀྱི་མཆོའི་ལྷོ་ཀའི་སྒོར། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཆོའི་ལྷོ་ཀའི་སྒོར་ལ། རྒྱལ་
མཆོག་བསྐལ་བཟང་ཀྱི་མཆོས་མཛད་པའི་ལྷོ་ཀ་ཙམ་ཞིག་མིག་ལམ་དུ་གྱུར།
འཇམ་དབྱངས་རྣམ་གསུམ། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་
པ་ནི། ༡ ས་སྐྱ་པཌྲེ་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། ༢ ཀུན་མཁྱེན་སྒོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ། ༣
རྗེ་བཙུན་ཚོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དབལ་དང་གསུམ་མོ། །ཞེས་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་བསྟན་འཛིན་ཀྱི་མཆོ་གསུང་ངོ། །
འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་བརྒྱད། གཙང་པ་བདུན་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།
འཇམ་དབྱངས་གཞོན་གྱ། འཇམ་དབལ་གཞོན་ལྷར་གྱུར་པ་ལ་གཟིགས།
འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྗེའི་གསུང་འབྱམ་དཀར་ཆག་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་
གསུང་འབྱམ་དཀར་ཆག་ལ་གཟིགས།
འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར། འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་གོས་ལ་གཟིགས།
འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཙན། ། འཇམ་དབྱངས་གཙོ་འཁོར་ལྷ་པ་ཞིག་སྟེ། གཙོ་བོ་ནི། སྐྱ་མདོག་
དཀར་པོ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ཞལ་ཅུང་ཟད་འཛུམ་
པ། བརྒྱ་དང་ལྷ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་ལ་བཞུགས་པ། ཕྱག་གཡས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་

རལ་གྱི་འབྲུང་བ། གཞོན་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྩེ་ཏུ་སྒྱེན་པའི་བུ་སྟེ་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ། དེའི་
གཡམས་སུ་སྐྱེ་ཅན་མ། གཞོན་དུ་ཉེ་བའི་སྐྱེ་ཅན་མ། མདུན་དུ་བ་བ་ཅན་གྱི་འོད། རྒྱ་བ་ཏུ་སྐྱེ་འོད་
བཅས་སོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་དུ་བཤད་ན། དབུས་སུ་ཨ་ལས་འཇམ་དབྱངས། དེ་གཡམས་སུ་ཅ་
ལས་སྐྱེ་ཅན་མ། གཞོན་དུ་ན་ལས་ཉེ་བའི་སྐྱེ་ཅན་མ། མདུན་དུ་ར་ལས་བ་བ་ཅན་གྱི་འོད། རྒྱ་བ་
ཏུ་བ་ལས་སྐྱེ་འོད་བཅས་སོ། །འདིའི་སྐྱེ་བ་ཐབས་སྟོན། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཤར་ལྷ་ཀར་ཡམས་
མཛད་པའི་ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱེ་བ་ཐབས། བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༩ ཏུ་བ་ ༡༥ རྟེན་གསལ།
ཡང་དངོས་གྲུབ་བརྟེན་པའི་སྟོབ་དཔོན་མི་པམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་
སྐྱེ་བ་ཐབས། བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༩ ཏུ་བ་ ༡༥ རྟེན་བཞུགས། ཡང་དེ་ཉིད་གྱིས་མཛད་
པའི་སྐྱེ་བ་ཐབས། བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༩ ཏུ་བ་ ༡༦ རྟེན་བཞུགས་པ་བཅས་རྒྱུད་འགྲེལ་
༩ ཏུ་པའི་ ༡ནང་འདིའི་སྐྱེ་བ་ཐབས་ཁག་གསུམ་དང་། ཡང་བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༩ ཏུ་པའི་
༡༦ན་ཞེ་ཆེ་གཞུག་པའི་ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱེ་བ་ཐབས་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བརྟེན་འབྲུང་གནས་གྱིས་
མཛད་པ། ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱེ་བ་ཐབས་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་མི་པམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ།
དེའི་ཤོག་གངས་ ༡༩ རྟེན་སོགས་སུ། ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱེ་བ་ཐབས་སྟོབ་དཔོན་མི་པམ་བཤེས་
གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། ཆེ་གཞུག་པའི་ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱེ་བ་ཐབས། འབྲུང་དུ་ཉམས་སུ་སྟོང་པའི་
ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱེ་བ་ཐབས། ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱེ་བ་ཐབས་བཅས་སྐྱེ་བ་ཐབས་དུག་ཅམ་བཞུགས་
སོ། །དེས་ན་རྒྱུད་འགྲེལ་༩ ཏུ་བར་ ༡ཁག་གསུམ་དང་། ༩ ཏུ་བར་ ༡ཁག་དུག་སྟེ་བསྟོན་ས་
བསྟན་འགྲུར་ནང་འདིའི་སྐྱེ་བ་ཐབས་ཁག་དབྱ་བཞུགས་སོ། །2 འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་བ་ཅ་ན་
དམར་མེར་ས་ལུགས་ནི། སྐྱེ་མདོག་དམར་མེར་རམ་གསེར་བཙོ་མ་ལྷ་བྱ་གྲུང་གུམ་གཞོན་
བྱའི་མདངས་ཅན་འོད་གྱི་བ་བ་འགྲེང་བ། ཞི་ཞིང་འཇུ་མ་ལ་སྟེག་པ་ཞལ་གཅིག་ཐུག་གཉིས།
གཡམས་ཤེས་རབ་གྱི་རལ་གྱི་སྟོ་སངས་དབྱང་པའི་ཐད་ཀར་འབྲུང་བ། གཞོན་ལྷན་སྟོན་པོའི་
ཅ་བ་ཐུགས་ཀར་འཛིན་ཅིང་སྟན་གྱི་ཐད་ཀར་ཁ་བྱེ་བ་རབ་དུ་རྒྱས་པའི་སྟེང་དུ་གསུང་རབ་
ཀུན་འདུས་པའི་པོ་ཉི་དང་བཅས་པ། དར་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་སྐྱས་པ། ཞབས་དོན་སྐྱེ་བ་

ཀྱང་གིས་བཞུགས་ཤིང་། དབུ་སྐྱ་རལ་པའི་ཟུར་ཕུང་ལྔ་དང་ལྔ་བུ་། རིགས་བདག་མི་བསྐྱོད་
པས་སྤྲས་པ། ལྷ་བའི་འོད་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡོལ་ཅན་ནོ། །རྡོ་བར་རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་། ཡི་དམ་རྒྱ་མཆོད་སྤྲབ་
ཐབས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ ༡༩༥༧་ན་༥༥་གསལ་བ་ལྟར་དོ། །

འཇམས། ཐུག་པའི་མིང་སྟེ། འཇམ་དང་དོན་འབྲེལ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་། ང་བ་ ༡༡་ཡ་༥༥་ལས།
འཆོ་བྱེད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྔ་ན་འདས་ལ་འཇམས་གསོལ་རྟོ། །ལྷ་སྤྱིན་གྱིས་ང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ནས་
བཅོམ་ལྔ་ན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་གསོལ་རྟོ་ཞེས་མར་མ་ཁུ་བཞེན་དུ་ཐུག་པ་འབྱུངས་པས། ཞེས་
སོགས་གོང་འོག་ཀྱན་ཏུ་ལན་མང་བོར་སྤྲང་དོ། །

འཇའ་ལུས། སྐྱ་ལུས་སྤྱིའི་མིང་། དག་མ་དག་གི་སྐྱ་ལུས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇའ་ལུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་
ན་འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐྱ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་དག་པའི་སྐྱ་ལུས་ལ་ཟེར་བ་དང་། ཡང་རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་
སྟགས་ལས། འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐྱ་ནི། ཡིད་འཕྲོག་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རིམ་ལྔའི་
རིམ་བ་གསུམ་པའོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུ། མ་དག་པའི་སྐྱ་ལུས་ལ་ཟེར་བའི་ཕྱིར་དོ། ཞིབ་
པར་འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐྱ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འཇའ་ལུས་ཀྱི་སྐྱ། འཇའ་ལུས་དན་འབྲ།

འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐྱ། དག་པའི་སྐྱ་ལུས་ལ་ཟེར། རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལས། གང་གི་
ཆེ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བ་དང་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་བ་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་
ཞུགས་པའི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ་ལས། ལུགས་བརྒྱུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་དང་། དེའི་བཞོན་པའི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྔ་ཅམ་ལས་འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐྱ་འབྲུབ་པ་དེའི་ཆོ།
ལུས་དེ་ཉིད་དུ་གནས་བཞེན་པའི་ངང་ནས་སེམས་འོད་གསལ་ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་
དུ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
དུ་གྱུར་པས་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་
གཉིས་ཡོད་དོ། ཞེས་གསུངས། སྒྲོང་རྡོལ་ལྷ་མའི་གསུང་འབྲུམ་ལས་ཀྱང་། རིམ་བ་བཞི་པའི་དོན་
ཀྱི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལུགས་རྟོག་གི་ཉེར་ཐོབ་བྱུང་བ། དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་ཐོབ་པ། ཉོན་སྤྱིབ་

སྤངས་པའི་སྤངས་པ་བྱང་འཇུག་ཐོབ་པ། ཅོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ནམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ།
གང་ཟག་དེ་དག་བཅོམ་པར་གྱུར་པ། ཉམ་མཁའ་ཇི་སྟེན་བར་དུ་གནས་པའི་འཇའ་ལུས་རྗེ་རྗེའི་
སྒྲུ་ཐོབ་པ་དུག་དུས་མཉམ་མོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་རྒྱུད་སེམས་ཅན་ལས་བསྐྱབས་པའི་སྒྲུ་
མ་ལྟ་བུའི་ལྟའི་སྒྲུ་ཞེས་གྲང་བྱ་བར། རྗེའི་གསུང་ཟིན་གྱིས་རྗེས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐོག་ལེ་ལས་
གསུངས་ཤིང་། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསང་འདུས་ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་ལས་གྲང་། རྗེས་
རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་འབྱུང་བ་བསྐྱས་ནས་གཉིས་སྤང་དང་བྲལ་བའི་འོད་
གསལ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རྗེས་སུ་དེ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཁོན་ར་འཇའ་ལུས་ལས་གྲུབ་
པའི་སྒྲུ་སྤང་ལྟར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འབྲས་དུས་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲུ་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །སྒྲུ་ལུས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན། འཇའ་ལུས་ཀྱི་
སྒྲུ་ནི་སྒྲེ་གན་འཆིའི་སྟོན་དང་བྲལ་བའི་སྒྲུ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྩ་ར་རྩ་ཐའི་ཆོས་འབྱུང་༡༥༥ལས།
སྤྲ་མ་ནི་འཇའ་ལུས་སུ་གྱུར་ན་འཆི་བ་མེད་པ་ཡིན་པས་ལོ་སྤྱི་བརྒྱས་ཆར་ཡང་མི་བཟོད།
ནམ་སྟོན་རགས་པའི་སྒྲུ་ལུས་ཀྱིས་མའི་ཡུལ་དུ་དེ་ལྟར་བཞུགས་པར་འདོད་ན་ནི་མི་འཐད་
པར་མཛོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཇའ་ས། ། བཀའ། བཀའ་ལུང་། འཇའ་ས་དང་འཇའ་ས་ནི་དོན་གཅིག་དེབ་སྟོན་སྟོན་ཆ་ཤོག་གངས་
༣༥ལས། དེད་ (ཅི་འདྲའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་བཞི་བ་ཅི་འདྲ་མང) རང་གི་རིང་ལ་ (སངས་
རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་པ) དེའི་འཇའ་ས་ཡོང་ངམ་དེས་པས། དེད་རང་གི་རིང་ལ་མི་འོང་གི་ དེད་རང་
ནས་རྒྱལ་པོའི་རབས་འདི་དང་ལོ་འདི་དང་ཉིན་ཞག་འདི་ལ་དེའི་འཇའ་ས་ཁྱེར་བའི་མི་ཆ་ལུགས་
འདི་ལྟ་བུ་བྱས་པ་བཞི་འོང་ཟེད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཐུ་བྱ་བཀའ་གྲུབ་མཐའ་༤༥༠ལས་
གྲང་། དེབ་སྟོན་ལས། ཏུ་པི་ལི་པཎྲི་དང་མཇལ་ནས། བོད་ཡུལ་སོགས་གང་བདེར་ཆོས་སྟོན་
ཅིང་། དེད་ལ་སྟོན་ལམ་བཟང་པོ་ཐོབ་ཅེས་ཞུས་ཏེ་འཇའ་ས་བཟང་པོ་བསྐྱགས། ཞེས་པ་ཅན་
ལས་མི་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །² དབང་ཆ་དང་ཐོབ་ཐང་ལུལ་བའི་བཀའ་
ཡིག་ ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྤང་ཆ་༡༤༡ལས། རྟོར་རྒྱལ་པོས་བརྗེའི་འཇའ་

ས་གནང་བའི་སྤྱི་མཐུན་འདི་ཡིན་པར་སྣང་། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་སྤྱད་ཆ་༡༩༣༣ལས།
ཐམས་ཅད་ཁྲལ་དམག་འཁྱེད་ལུག་གི་ཁྲིམས་ལས་ཐར་བ། མི་སྤྱིའི་ལུང་མི་གཏོང་བ་སོགས་བསྟན་
བཤེད་བསྐྱེད་ཀྱི་འཇུག་སྤྱི་ཆ་༡༩༣༤ལས། འཇུག་ས་ནི། དབང་ཆའི་བཀའ་ལུང་ངས། བཀའ་
ཡིག་གི་ལམ་སོགས་ལ་ཟེར། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཏོར་གྱིས་ལུལ་བའི་འཇུག་ས་
སྤྱི་ཆ་མ་དང་། བརྟེན་འཇུག་མཐུན་འཇུག་ས་འཇུག་ས་བོད་ཡིག་མ་གྱིས་སྤྱི་ཆ་མཐུན་སྤྱི་
ལུལ་བས། ཞེས་གསུངས་སོ། །༣ གཟེངས་བསྟོད་སོགས་གནང་བའི་བཀའ་ཡིག་དག་ཡིག་
གསར་བསྐྱབས་ལས། གོ་ས་དང་གཟེངས་བསྟོད་སོགས་གནང་བའི་ཡི་གེའི་མིང་དུ་བཤད།
ལྟུང་མཆོག་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོ་ས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡༩༣༤ལས། དེ་མོ་
སྤྱི་ཆ་མཐུན་གྱི་ལུང་ལས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་འཇུག་ས་ལེགས་སྤྱི་ཆ་མཐུན་གྱི་བདོག་པ་ཆེན་གངས་དང་
བཅས་ཟིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༡༩༣༥ལས་གྲང་།
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཀུམ་པ་ཞེས་མཆོད་དང་ཤེས་ཀྱི་སྤེལ་
ཀ་གསེར་གྱི་སྟོར་མོ་རྣམས་འཇུག་སར་ལུལ། ཞེས་གསུངས།

འཇུག་སའི་ལུང་། གཟེངས་བསྟོད་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་གས། ཡང་ན་གོ་ས་སོགས་གནང་བའི་བཀའ་ཡིག་དུ་
ཀུ་ལའི་གོ་ས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡༩༣༤ལས། གསེར་གྱི་བང་ལེབ་ཆོས་ཤོག་འབྲུག་ཤོས་སྟོམས་
བཤེད་སོར་བཞི་དགུས་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་བཅོ་ལྔ་འབྲུལ་མིག་དུ་སྤེལ་ནས་ལྟེན་ཆོག་པ་ལ་གོང་
གསལ་ཡི་གོ་གསུམ་ཉི་མ་རུབ་ཕྱོགས་མཐུན་དག་ཤེས་སྤྱི་ཆ་མཐུན་པའི་འཇུག་སའི་ལུང་ལས་
ཀ་གནང་སྟོན་དང་བཅས་བསྐྱེད་པ་སྟོན་མོ་གཟེབ་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་སྤྱད། ཅེས་གསུངས།

འཇུག་ འཇུག་བཤེས་གཟེགས།

འཇུག་བ། ། བན་ཚུན་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ། བན་ཚུན་དམ་དུ་བཅེངས་ནས་ཡོད་
པ། འབྲུར་བ་དང་དོན་གཅིག་ འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲལ་བ་སྤྱི་ཆ་མཐུན་མའི་རྒྱ་
བ་༡༩༣༥ལས། སྟོན་མ་འཇུག་བཤེས་བཤེས་བཤེས་ཀྱི་སྟོན་མའི་སྤྱི་ཆ་མཐུན་ནང་འཇུག་ཞིང་འདབ་

ཆགས་སུ་འབྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །འབྱར་བ་ལ་གཟིགས། 2 ལྟན་པ་ལྟན་པའི་
དོན་ལའང་གོ།

འདི་བ། 1 ཁྱི་ཤིག 2 འདི་མ་ལ། འདས། འདས་བག ཆོས་ས་ལས། དཔེར་ན་རྩ་མའི་མཁན་པོ་
ཡིས། །འདི་མ་པ་ལས་ནི་སྣོད་བྱས་པ། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོས་ས་ཀྱི་འགྲེལ་
པ་༼ ཏུ ༡༤༧༤ལས། འདི་བའི་སྣོད་ཅེས་བྱ་བ་སྣོས་ཏེ། འདི་བ་ཉིད་ཡིན་པས་འདི་བ་སྟེ།
འདི་བའི་རང་བཞིན་ཀྱི་སྣོད་དམ་པ་ལས་བྱས་པའི་སྣོད་དང་ཆ་བྱད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །པལ་ཆེར་དཔེ་ཁ་ཅིག་ན། འདི་བ་ལས་ནི་སྣོད་བྱས་པ། །ཞེས་བྲིས་ཡོད་
པར་སེམས།

འདིག་རྟེན། 1 སྣོད། སྣོད་ཀྱི་འདིག་རྟེན། 2 སེམས་ཅན། འགྲོ་བ། 3 ཆེ་འདི་དང་ཕྱི་མ། སྟེ་བ་འདི་དང་
སྟེ་བ་ཕྱི་མ། དཔེར་ན་འདིག་རྟེན་འདི་དང་འདིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 སོ་སོའི་སྟེ་བོ། དཔེར་
ན་འདིག་རྟེན་དང་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 གུན་རྩོམ་བདེན་པ་ལའང་འཇུག
དཔེར་ན་འདིག་རྟེན་གུན་རྩོམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 འདོད་པ། གུན་ཏུ་རྒྱ་དག་འདོད་པའི་
ཡོན་ཏན་ལྟ་བོ་འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་ནི་འདིག་རྟེན་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་
བ་ལྟ་བུ། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལ་གཞི་བྱས། 7 སྟག་བསྐྱལ། སྟག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་
ན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་སོ་ལྟ་བོ་རྣམས་སོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་བཤད་རིག་པ་པ་ལས།
འདིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་སེམས་ཅན་དང་། །སྣོད་དང་སྟག་བསྐྱལ་འགྲོ་འདོད་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
འདིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྐྱ་བཤད་ནི། ཉིན་མཆན་དུས་བྱག་ཏུ་
གཏུལ་བྱའི་འདིག་རྟེན་ལ་གཟིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་མི་ལྷན་མཁྱེན་པའམ་གཟིགས་
པར་མཛད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ། མངོན་བ་མཛོད་ནས་གསུངས་པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་
ཚུལ་དང་། དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་གཉིས་བཤད་
ཡོད་པ། སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད། རྟེན་པ་བྱུང་ན་དགའ་བ། མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། བདེ་བ་བྱུང་ན་དགའ་ལ།
སྤྲུག་བསྐྱེད་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། སྤྲུག་གསལ་བྱུང་ན་དགའ་ལ། མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། བསྟོད་
ན་དགའ་ལ། སྦྱང་ན་མི་དགའ་བའི་ཆགས་སྤང་གི་སྒོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་ཆོས་བརྒྱད་
ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཆོས་བརྒྱད་ནི། འཕགས་པ་སྐུ་སྐུབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྱིང་ལས། འཛིག་རྟེན་མཁྱེན་
པ་རྟེན་དང་མ་རྟེན་དང་། །བདེ་དང་མི་བདེ་སྤྲུག་དང་མི་སྤྲུག་དང་། །བསྟོད་སྦྱང་ཅེས་བཀྱི་འཛིག་
རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་པོ། །བདག་གི་ཡིད་ལུལ་མིན་པར་མགོ་སྟོམས་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
པོ། །སྒྲིམ་ཤིང་ནི། ཆོས་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ན་གསལ་ཤིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཆོས་བརྒྱད་པོ། །ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་བུཌ་ཀུཌ་མཛད་པའི་ཆོད་མེད་པ་བཞིའི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་པོ། །ཆོས་བརྒྱད་མགོ་སྟོམས་ལ་གཟིགས།

འཛིག་རྟེན་བདུན་པོ། 1 འགྲོ་བ་རིགས་ལྔ་དང་། གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་གཉིས་
བསྐྱེད་པའི་བདུན་པོ། 2 འགྲོ་བ་རིགས་བྱུག་དང་མིད་པ་བར་དོ་དང་བདུན་ཡིན་ནོ་ཟེར་པོ། 3 རྩེ་
དགོ་འདུན་བྱུབ་པ་དང་། 4 རྩེ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་སྟོལ་མའི་རྒྱུ་རྒྱུ་གསུངས་སོ། །

འཛིག་རྟེན་ན་གསལ་པའི་ཆུན་པ་བཞི། ཆུན་པ་ལ་རིགས་གྲིས་ཆུན་པ། བརྟེན་གྲིས་ཆུན་པ། འོར་གྲིས་
ཆུན་པ། རོས་པས་ཆུན་པ་དང་བཞི་ཡོད། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བཅ་པོ་དང་པོ་མོང་གལ་བུའི་ལོ་
རྒྱུས་འཆད་པའི་སྐབས་ལས། མི་གང་རིགས་གྲིས་ཆུན་པ་དང་། །བརྟེན་ཆུན་དང་འོར་གྲིས་
ཆུན་པ། །དེ་ཀྱང་རོས་པས་ཆུན་པ་ཡི། །སྟོན་དོན་ཀྱང་གཉེར་བས་སྟོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདུ་
མི་པམ་གྱི་གསུང་དུའང་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པར་བྲན།

འཛིག་རྟེན་ན་གསལ་པའི་ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ། (དབུ་མ) ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་
ཉེ། མེ་གྲེན་དུ་འབར་བ་དང་། ལྷ་འཕྱར་དུ་འབབ་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཛིག་རྟེན་པ། (པར་ཕྱིན) 1 སོ་སོ་སྤྱེ་པོ་འཕྲུ། སོ་སྤྱེ་ཐ་མལ་པ། 2 ཁྱིས་པ་མི་ནག
འཛིག་རྟེན་པའི་མེ་ལྷ་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས། (གསང་ལྷགས) 1 དབང་ཆེན་སེར་པོའི་མེ་ལྷ། 2 འཛིན་
བྱེད་དཀར་པོའི་མེ་ལྷ། 3 རྒྱུང་ནག་པའི་མེ་ལྷ། 4 དམར་པོ་ལུ་པའི་མེ་ལྷ། 5 མི་ཤི་ཁམ་

འདིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ། འིག་པའི་གནས་པ་ཞི་པོ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར།
 འིག་གནས་པ་ཞི་ནི། གསེ་བ་འིག་པ། གཏན་ཆེགས་འིག་པ། སྐྱ་འིག་པ། བརྗོའིག་པ་དང་
 བཞིཔོ། །དྲགས་པོ་ཐར་རྒྱན་རྟུང་བཀོད། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གཟིགས།
 འདིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ། ། འདིག་རྟེན་པ་སྟེ་ཐ་སྟངས་པའི་ཤེས་པའི་འོར་ཡོད་པའི་ཆོས་
 ཆམས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་ཐ་སྟངས་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ་ཞེས་གྲང་བུཔོ། །2 གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་
 སྟངས་པའི་འདིག་རྟེན་ཆན་པའི་སྐོས་པ་འདོག་ལུས་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་འདིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པར་

གྲགས་པ་ཟེར་སྟོ། །

འཇིག་རྟེན་པལ་པའི་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི་ནི། ཚངས་པ། དབང་

སྟོ། བྱ་བ་འཇུག་ནམ་མཁའ་ལྗེད་། ཉི་མཱ་སོགས་སྟོ། །

འཇིག་རྟེན་མིག་ 1 ལོ་རྒྱུ་བ། 2 ཉི་མ། 3 སངས་རྒྱལ།

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ། དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། དྲགས་

སོ་ཐར་རྒྱུ་ལྟར་བཀོད། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐང་དུ་གཟིགས།

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བརྟེན་པ། སློབ་དཔོན་སྡུ་སྡུབ་ཀྱིས་མཛད། བཀ་ཆོའི་འགྲུར།

འཇིག་རྟེན་གསུམ་མགོན། འཕགས་པ་སྦྱར་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ས་འོག་སྦྱུང་

འཇིག་རྟེན། ས་སྟངས་མེད་འཇིག་རྟེན། ས་སྟངས་འཇིག་རྟེན་ཏེ་དེ་གསུམ་གྱི་མགོན་སྦྱབས་ཡིན་

པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

འཇིག་ལྗ། འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ་ལ་གཟིགས།

འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུ། 1 འདི་དག་ལ་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ་ཡང་ཟེར། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་པ་

ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ། བདག་གཟུགས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡན་པར་ལྟ་བུ། གཟུགས་ལ་བདག་རང་

བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བུ། བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བུ་དང་བཞིནོ། །དེ་

བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སྦྱར་ནས་བཞི། འདུ་ཤེས་ལ་བཞི། འདུ་བྱེད་ལ་བཞི། རྣམ་ཤེས་ལ་བཞི་སྟེ་

ཉི་ཤུའོ། །རྗེའི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་དང་

བདག་ནི་གཟུགས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡན་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་བུ་དང་། གཟུགས་ལ་བདག་

དང་བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་བུ་བཞི་སྟེ། གཟུགས་སྤང་

ལ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་ལྟས་ལྟ་བུའི་ཚུ་ལ་རྣམ་པ་བཞིར་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤང་སོ་བཞི་

སོ་ཀྱང་ལ་བཞི་བཞིར་ལྟ་བུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུའི་

ཆ་ཉི་ཤུར་འདོད་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབུ་ལ་འཇུག་པ་ལས། གཟུགས་བདག་

མ་ཡིན་བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མིན། །གཟུགས་ལ་བདག་མེད་བདག་ལའང་གཟུགས་ཡོད་

११

སྒྲིམ་ཏེ་སྟོངས། འདོད་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྒྲིམ་ཏེ་སྟོངས། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་ལྷ་རྣམས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྒྲིམ་ཏེ་སྟོངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བཅུད་ཀྱི་
སེམས་ཅན་འདིག་པ་ལ་བར་བསྐྱལ་བཅུད་ཀྱི་ཐོག་སོ། །དེ་ནས་དཔྱལ་ཁམས་ནས་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་བར་ཀྱི་སྟོང་ཀྱི་འདིག་རྟེན་སྟོངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་ཐོག་ས་
པར་བཤད་དོ། །དེས་ན་འདིག་བསྐྱལ་ལ་བསྟོམས་བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ་ཐོག་སོ། །མཛོད་ཅ་བ་
ལས། འདིག་པའི་བསྐྱལ་བ་དཔྱལ་བ་ཡི། །སྲིད་བ་མེད་ནས་སྟོང་ཟད་པ། །ཞེས་དང་། མཛོད་
རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་དཔྱལ་བ་དག་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་འཆི་འཕོ་བ་དང་མི་སྦྲེ་བ་ནས་
བཟུང་སྟེ། སྟོང་རྣམས་ཟད་པའི་བར་ཀྱི་དུས་དེ་ནི་འདིག་པའི་བསྐྱལ་བ་ཞེས་བྱ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །གནས་བསྐྱལ་མཐུག་རྫོགས་པ་དང་འདིག་བསྐྱལ་འགོ་འཛུགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོགས་གཙུག་
མཆེས་མཛོད་དུ་མདོ་ལུང་ཁྲུངས་སུ་བཅོལ་རྟེ། བསྐྱལ་བ་ལ། བར་ཀྱི་བསྐྱལ་བ་དང་། འདིག་
པའི་བསྐྱལ་བ། འཆགས་པའི་བསྐྱལ་བ། གནས་པའི་བསྐྱལ་བ། སྟོངས་པའི་བསྐྱལ་བ། བསྐྱལ་
བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱུག་ཅམ་བཤད་དོ། །

འདིག་པའི་ཆོས་ཅན། འདིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན།

འདིག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅན། འདིག་པའི་ཆོས་ཅན་དང་འབྲ།

འདིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དང་དཔེ་ཞེས་བདག་དང་བདག་
གིས་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་འདིག་པ་ནི་མི་རྟག་པ་དང་ཆོགས་པ་ནི་དུ་
མ་ཡིན་པས་འདིས་གང་ལ་ལྟ་བའི་གཞི་ནི་མི་རྟག་པ་དང་དུ་མའི་ཆོས་ཅན་ཅམ་ཡིན་གྱི་རྟག་
པ་དང་གཅིག་ཕྱའི་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འདིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་
བ་ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་པའི་སྟོ་གོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༼ ཅེ
༽༡༠༩ན་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་འདིག་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱང་པོ་ལྷ་
འདིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་རྣམས་ཕྱང་པོ་དང་ཆོགས་སུ་གྱུར་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བདག་ཡོད་

བར་ལྟ་བུ་འདི་འཛིན་ཆོག་ས་ལ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ། འཛིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་པོ་རྣམས་མཐོ་ལ་བསྐྱེད་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུའི་གཞུགས་
 ལུ་བཀོད་པ་ཡིན། འབྲེལ་བ་བཤད་འཛིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་ལ་གཟིགས། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་བློང་
 ལས། འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་ལ་བསྐྱེད་བས་ངོས་ཀྱང་ནས་བསྐྱོར་ཅིང་། མ་
 རིག་པའི་ཐུན་པ་སྟག་པོ་ཅན། ལྟ་བ་ངན་པ་སྟ་ཚོགས་པའི་འཁྲིཤིང་གིས་ཐར་བའི་ལམ་བསྐྱིབས་
 ལ། །ཐ་ཀྱས་ཀྱི་དུག་གི་ལྷོན་ཤིང་སྟག་བསྐལ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྟེར་བས་དཀྱིགས་
 ལ། སྤྲིད་པའི་ཚུ་སྤྱང་གི་འོས་མཆོན་པོས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་བའི་འཁོར་བའི་འགྲོག་དགོན་པ་ཆེན་
 པོ་ལས་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་བསྐྱལ་ཏེ་ཉིང་གིས་སྐྱ་ཉམས་སུ་བསྟར་བའི་འབྲས་བུ་མཚོག་ལ་
 འཁོད་པར་བཞེད་པའི་སྟགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ལ། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་དང་མགོན་
 དང་དབྱང་གཉེན་གྱི་མཚོག་ཏུ་གྱུར་བའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དེས་སྤྲིད་པའི་སྟག་བསྐལ་བརྒྱ་
 གྲག་གཞོན་པའི་ཐབས་སུ་སྐྱལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་
 ཅི་རི་སྟེང་ཅིག་སྐྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་ཤིང་ཏུ་ཐབ་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཀྱང་གྱི་
 བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །འདིས་ནི་འཁོར་བ་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་འཛིགས་སུ་རུང་ཞིང་ཐར་དགའ་བའི་ཚུལ་
 དཔའི་སྟོན་མཆོས་ལེགས་ཤིང་ཉམས་ལེན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་དོ། །

འཛིགས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) བད་གདོན་དང་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཛིགས་ནས་
 གྲངས་པའི་ཕྱི་མ་པ་ལ་ཟེང་། མཁས་གྲུབ་ཚས་ཟླེའི་ཕྱི་མ་གསུམ་ནམ་གཞག་ཤུབ་བསྟན་གྱི་
 དོར་ལམ་ལས། ཆེ་འདིར་བད་དང་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་སོགས་ལས་ཐར་པའི་སྒྲན་དུ་གྲངས་པ་
 བློ། འཛིགས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། འཛིགས་་
 པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འཆོ་བ་མེད་པ་དང་། ཆེགས་སུ་བཅད་པ་མེད་པ་དང་། ཆད་པ་དང་། དན་
 འགྲོས་འཛིགས་ནས་བསྐྱང་བ་གང་ཡིན་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གནའ་བོར་པ་ཏུ་བྱུང་བ་
 ནམས་ལ་རྒྱལ་པོས་ཆད་པ་གཅོད་སྟོལ་མེད་པས། དུལ་ཁྲིམས་དང་འགྲའ་མེས་དུལ་གྱི་རྒྱལ་

པོས་ཆད་པ་གཅོད་ཀྱིས་དོགས་ནས་རབ་ཏུ་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་འདྲ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཉེ་ཕྱེ་
སྒྲིག་གྲོལ་གྱི་ཆེད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འདིགས་པ་བརྒྱད། ༡ ང་རྒྱལ་གྱི་འདིགས་པ། ༢ གཏི་ལུག་གི་འདིགས་པ། ༣ ཞེ་སྤང་གི་འདིགས་
པ། ༤ སྤག་དོག་གི་འདིགས་པ། ༥ ལྷ་ངན་གྱི་འདིགས་པ། ༦ སེར་སྤྲེའི་འདིགས་པ། ༧
འདོད་ཆགས་གྱི་འདིགས་པ། ༨ རེ་ཆོམ་གྱི་འདིགས་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །དེ་བརྒྱད་ལ། ༡ ང་
རྒྱལ་མེད་ཀྱི་འདིགས་པ། ༢ གཏི་ལུག་སྤང་པོའི་འདིགས་པ། ༣ ཞེ་སྤང་མེ་ཡི་འདིགས་པ།
༤ སྤག་དོག་སྤྲེའི་འདིགས་པ། ༥ ལྷ་ངན་རྒྱུན་པོའི་འདིགས་པ། ༦ སེར་སྤྲེའི་ལུགས་སྒྲོག་
གི་འདིགས་པ། ༧ འདོད་ཆགས་རྒྱུ་པོའི་འདིགས་པ། ༨ རེ་ཆོམ་ཤ་ཟེའི་འདིགས་པ་ཞེས་གྲང་
བུའོ། །ལེགས་ཁྲིས་མ་ལས། འདིག་ཆོགས་ལྟ་བའི་རི་སུལ་གནས་བཅས་ཏེ། །གཞན་ལས་
མཆོག་ཏུ་འཛིན་བས་སེམས་ཁེངས་ཤིང་། །པ་རོལ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་སྤར་བྲིས་ཅན། །ང་རྒྱལ་
སེང་པོའི་འདིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །བྲན་ཤེས་ལུགས་ཀྱ་རྩོན་པོས་མ་བརྟལ་ཞིང་། །འདོད་
ཡོན་ལྷོས་རྒྱུ་འབྱུངས་པས་འཛོམས་པའི་མ་བྱས། །ལོག་པའི་ལམ་ཞུགས་གནོད་འཛེའི་མཆེ་བ་
གཅིགས། །གཏི་ལུག་སྤང་པོའི་འདིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །རྩལ་མིན་ཡིད་བྱེད་རྒྱུང་གིས་
བསྐྱལ་བ་ལས། །ཉེས་སྦྱོང་དུང་སྦྱོན་འཁྲུག་པའི་སྦྱོང་དཀྱིལ་ན། །དག་པའི་ནགས་ཆལ་སྒྲིག་
པའི་རྩས་པ་ཅན། །ཞེ་སྤང་མེ་ཡི་འདིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །མ་རིག་འཐེབས་པོའི་ཁྱད་དུ་
མངོན་ཞིན་ཅིང་། །གཞན་འཕྱོར་ཕུན་ཆོགས་མཐོང་ཆེ་མི་བཟོད་པར། །གདུག་པའི་དུག་གིས་
སྤར་དུ་ཁྱབ་བྱེད་པའི། །སྤག་དོག་སྤྲེའི་འདིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །བརྟལ་ཞུགས་དམན་
པའི་འགྲོག་དགོན་འདིགས་རུང་དང་། །ཉག་ཆད་ལྷ་ངན་ཐང་ལ་རབ་རྒྱ་ཞིང་། །པན་བདེའི་གྲོང་
དང་དགོན་པ་ཀུན་འཛོམས་པའི། །ལྷ་ངན་རྒྱུན་པོའི་འདིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །མི་བཟང་
སྤིང་པའི་བཙོན་ཁང་ར་བ་རུ། །ལུས་ཅན་རང་དབང་མེད་པར་འཛིང་བྱེད་ཅིང་། །སྤིང་པའི་སྒོ་
ལུགས་དབྱེ་དགས་འཁྲུང་བ་ཡི། །སེར་སྤྲེའི་ལུགས་སྒྲོག་འདིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཤིན་
ཏུ་བཀལ་དགའ་སྤིང་པའི་རྒྱན་ལྷོགས་ཁྲིང་། །ལས་རྒྱུང་བྲག་པོའི་རྒྱན་དང་ཉེ་བ་ལས། །སྤྲི་ག་

ན་འཆིའི་རྩ་མེད་རབ་འབྱུག་པའི། །འདོད་ཆགས་ཚུ་པོའི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཀུན་
 ཏུ་རྫོངས་པའི་མཁའ་ལ་རབ་རྒྱ་ཞིང་། །དེས་པ་དོན་དུ་གཉེར་ལ་ལྷག་པར་འཆོ། །ཐར་བའི་སྒོག་
 ལ་ཁོ་ལ་བའི་གདུག་པ་ཅན། །ཐེ་ཆོས་ཤེས་པའི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 འཇིགས་བྱེད། ༡ ཡི་དམ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ༢ ལྷ་དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོའི་རྣམ་
 འབྲུལ་འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེ་ལའང་གོ་རྒྱའི་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས་སོ། །
 འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ། ལྷ་དབང་གི་རྣམ་འབྲུལ་ཞིག འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་དང་དོན་གཅིག
 འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ། སྒྲིལ་མའི་བཀའ་སྡེ་ཅིག དེའི་ཁྱད་པར་ནི། ཆོས་སྤྱོད་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་
 སྤང་མེད་གཟུགས། །སྤྲུག་གཉིས་མདའ་དར་ཆེ་ཡི་བྱམ་པ་འཛིན། །སྤྲུ་མདོག་སྡོ་བསངས་དར་
 དང་རིན་པོ་ཆེའི། །རྒྱན་གྱིས་མཐེས་པར་བརྒྱན་པའི། །ཁྲི་ཏ་ལ་དང་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ།
 རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ལོ། །
 འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཕྱོགས་སྤྱོད་བཅུ་ལྔ་དང་གི་ལྷ་དབང་སྤྲུག་གདོང་གཅིག་པ་
 ལག་གཡས་རྒྱ་མ་རུ་དང་། གཡོན་རལ་གྱི་འཛིན་པ་དེའི་མིང་། དབང་ལྷན་གྱི་དབང་སྤྲུག་
 ཆེན་པོ་སྤངས་ལ་ཆེབས་ཤིང་། ཅེ་གསུམ་ཐོགས་པ་དེ་ལ། ཞི་རྒྱས་དབང་བྲག་གི་རྣམ་འབྲུལ་
 བཞི་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དྲག་པོ་འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ། རྒྱུང་མ་དུས་མཆན་མ་དམར་མོ་དང་
 ལྷན་པ་དེ་ལ་ཟེར། རྒྱའི་བདེ་མཆོག་འབྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་ལས། རྟག་མཐའ་འཁོར་བ་མཆོན་པའི་
 འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་སྤྲེ་དབང་སྤྲུག་དང་། ཆད་པའི་རྟོག་པ་སྤྲེ་ཆད་མཐའ་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་
 པའི་མུང་འདས་མཆོན་པའི་དུས་མཆན་མ་སྤྲེ་སྤྲེ་མོ་ལྷ་མ་མཆན་པའོ། །དབང་སྤྲུག་ནི་ནག་པོ་
 ལག་པ་བཞི་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྤྱར་བ། ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱ་མ་རུ་དང་རལ་གྱི་འཛིན་
 པ་དང་། ལྷ་མ་ནི་དམར་མོ་ལག་པ་བཞི་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྤྱར་བ། ལྷག་མ་གཉིས་ཐོང་
 པ་དང་ཁ་རྒྱ་གྱི་འཛིན་པའོ། །གཉིས་ཀའང་གདོང་གཅིག་པ། མིག་གསུམ་པ། སྤྲུག་རྒྱ་ལྷས་
 བརྒྱན་པར་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་རྒྱ་རོ་མཁའ་སྤྱོད་
 མའི་ཞབས་གནོན་དུ་ཡོད་པའི་འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ཞི་བ་རྣ་བརྒྱ་བྱིན་དཀར་

པོ། རྒྱུང་མ་གོ་བེ། རྒྱུས་པའི་ལྷ་ཆངས་པ་སེར་པོ། རྒྱུང་མ་རལ་གཅིག་མ། དབང་གི་ལྷ་གཞན་
འབྲུལ་དབང་གྲེད་ཀྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ལྷུག་དེའི་རྒྱུང་མ་དམར་པོ་བཅས་སོ། །བཀའ་
བརྒྱུད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཀུན་མཁྱེན་བསྐྱེད་དཀར་པོའི་༩ གནས་ཆེན་ཅ་རི་ཤའི་ངོ་མཆར་
སྤང་བ་པད་དཀར་ལེགས་བཤད་ཅེས་བྱ་བ་ ༥ ལས། དྲག་པོ་འཛིགས་གྲེད་དང་། དུས་མཆན་
མ་ཁྱོ་ལྷག་མིང་གཞན་ལྷ་དབང་ལྷུག་ཆེན་པོ་དང་། ལྷ་མོ་ཆེན་མོ་ལུ་མ་གངས་ཏེ་སེན་པོ་བྱང་
བཅས་པ། ཞེས་གསུངས།

འཛིགས་གྲེད་སྟོ། འཛིགས་གྲེད་ནག་པོའི་རྒྱུང་མ་དུས་མཆན་མ་དམར་མོའི་མིང་། རྗེའི་འདོད་འཛོ་
ན་གསལ།

འཛིགས་གྲེད་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཀ། སྟོན་ཕྱེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་འཛིགས་གྲེད་བསྐྱེད་ཚོགས་
ལས་འཛིགས་གྲེད་སྟོན་ལམ་འབྲུ་འགྲེལ་ལུར་དུ་ལྷུང་བའི་སྟོན་ལམ་རྒྱུ་ཀ་དང་། དེའི་འཛིགས་
གྲེད་སྟོན་ལམ་རྒྱུ་ཀ་གཉིས་བཞུགས་སོ། །

འཛིང་། འཛིངས་དང་དོན་འབྲ།

འཛིངས། དབྱས་སམ་དཀྱིལ། དཔེར་ན་རྒྱ་མཆོའི་འཛིངས་ཞེས་བ་དང་། དབྱང་ཆོགས་སྟོང་ཕྱེའི་
འཛིངས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མཆོང་དང་དོན་གཅིག་དག་ཡིག་
དག་སྟོན་ལས། སྐྱེ་མཆོད་མཆོང་བུ་རྒྱ་མཆོའི་མཆོང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །

འཛིངས་བཀའ་བ། དབྱས་སམ་དཀྱིལ་དུ་ཞུགས་ནས་འདའ་བའམ། དཀྱིལ་ནས་འདའ་བའི་དོན་
མོ། །འཛིངས་ནི་དབྱས་སམ་དཀྱིལ། བཀའ་ནི་འདའ་བའོ། །

འཛིམ་པ། འདམ། འདམ་བག་འདི་ལ་འཛི་བ་ཡང་ཟེར། ཞིབ་པར་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་འཛི་
བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཇུག་སྟོ། (པར་ཕྱན) འདུ་འགྲོ་སའི་སྟོ། དཔེར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྟོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།
འཇུག་དོགས། (པར་ཕྱན) ། འཇུག་སའི་ལམ། འགྲོ་སའི་ལམ། ལམ། འཇུག་སྟོ་བཅས་གྱི་དོན། ལུང་
རྣམ་འབྲེད་ལས། འཇུག་དོགས་བདེ་བའི་ཆུ་སྤྱང་བདེ། །ཆོས་ལ་གོམས་པའི་སྐྱེ་བོ་བདེ། ཞེས་

གསུངས། དེའི་ཐད་གྱི་འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༠ནས
ལས། འཇུག་དོགས་བདེ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇུག་པའི་ལམ་བདེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རྟོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་བསྟུས་དོན་ལས། སྐལ་བཟང་ཐར་པར་བསྐྱོད་པའི་འཇུག་དོགས་མཆོག་ །བཅེ་
བས་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་མཛད་པ་ཡིས། །གསལ་མཛད་བཤེས་གཉིན་རྣམས་ལ་གྲུས་
བྱས་འཆོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །² འབབ་སྟེགས། བྱ་ཚུགས། བྱའི་འབབ་ཚུགས།
བྱ་གཟིངས་ནས་འབབ་པའི་སྟེགས་བྱ། ³ འབྲམ། འབབ་སྟེགས། རྒྱ་མཆོའི་འཇུག་དོགས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇུག་ལྟོག (པར་ཕྱིན) ¹ རྒྱང་དོར། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ནི་ཉམས་སྲུ་རྒྱང་བ། ལྟོག་པ་ནི་དོར་བའོ། །དཔེར་
ན་དགེ་མི་དགའི་འཇུག་ལྟོག་ལ་འབད་ཅིང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ² བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་འཇུག་པ་
དང་། དེ་ལས་ཕྱིར་ལྟོག་པ་འམ་ཕྱིར་ཤིག་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

འཇུག་ལྟོག་གནས། (པར་ཕྱིན) རྒྱང་དོར་གནས། རྗེའི་བྱས་པའི་བསྐྱོད་ཆེན་ལས། འཇུག་ལྟོག་
གནས་ནི་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ལ་འད་། །བདག་གི་སྒྲོ་མིག་ཆེས་ཆེར་གསལ་མ་ །ཁྱུར། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

འཇུག་པ་གཅིག་ཏུ་ ཆབས་ཅིག་ཏུ་ ཏུས་གཅིག་ཏུ་ ལྷན་ཅིག་ཏུ་ ཏུས་མཉམ་བུ། དཔེར་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་
བ་ཆེན་པོའི་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སྟོན་ལམ་ཞིང་མཆོག་སྟོ་འབྱེད་ལས། དེ་ལྟར་ན་དབང་
སོ་དང་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བཛྲོད་པ་འཇུག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་བདེ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འཇུག་པ་གཅིག་པ། (འདྲ་སྟོན) ¹ སྐྱ་འཇུག་ལུལ་གཅིག་པ། སྐྱ་འཇུག་ལུལ་འབྲ་བ། མི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་
༼༡༽ལས། རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
གཞན་མེད་དོ། །དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའོ། །དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་གོ། །འདི་ནི་རྣམ་གྲངས་
ཅུ་མ་མོ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་གྲངས་མང་ཅུང་གི་བྱང་
པར་མེད་པར། མིང་གི་རྣམ་པ་གཞན་མེད་དོ། །དོན་གྱི་རྣམ་པ་མང་པོའོ། །དོན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་
གོ། །འདི་ནི་རྣམ་པ་ཅུ་མ་མོ། །རྣམ་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །ཞེས་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྣམ་པའི་སྐྱ་

དང་འཇུག་པ་གཅིག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ¹² རྟོགས་མཐུན་ནམ་
རྟོགས་མཆུངས། ར་རོལ་རྒྱུང་སྒྲུབ་དང་གར་འཆམ་འབྲུལ་ཚུལ་འཇུག་པ་གཅིག་པ། ཞེས་
སོགས་པོད་ཀྱི་ཆེན་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས།

འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། (དབུ་མ) དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་
པས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྲུལ། སྡེ་དགེ་བཟུན་འགྲུལ་༽ ལ་བ་ ༡༩༥༠ན་མ་བཞུགས།
འཇུངས་པ། སེར་སྒྲུབ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་བའི་མིང་། དཔེར་ན་འཇུངས་པ་མེད་པའི་དང་བའི་སེམས་
ཀྱིས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇུད་མཐུན་མ། སྒྲུབ་འཆོང་མའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མོ་མཆན་ལ་ཤོ་རྟགས་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པས་ན་དེ་སྒྲུབ་ཅེས་བྱ། དེ་ཡང་འཇུད་ནི་འཇུད་པ་སྟེ་འདིར་མོ་མཆན་གྱི་མིང་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཤོ་
རྟགས་འཇུག་ཏུ་རྒྱུང་བས་ན་མཐུན་པའམ་མཐུན་མ་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཤུན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་
ལས། འདིར་འཇུད་པར་བྱེད་པས་ན་འཇུད་པ་སྟེ། བྱད་མེད་ཀྱི་ཟག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ། གཞུག་
པར་རྒྱུང་བས་ན་འཇུད་མཐུན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་པའི་
ཆེག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༽ ཚུ་ ༡༩༠བ་ལས། འཇུད་མཐུན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་འཆོང་མ་སྟེ།
འཇུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེད་དབང་ཤོ་སྟེ། གཞུག་པར་བྱ་བ་མེད་དབང་ཤོ་དེར་འཇུད་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་པས་འཇུད་པ་ཞེས་བྱའོ། །བྱད་མེད་གང་འཇུག་པ་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པ་
དེ་དང་འཇུད་མཐུན་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གྲུང་གསུངས་སོ། །འཇུད་མཐུན་མའི་སྐོར་འདི་ལྟར།
ལུང་རྣམ་འབྱེད་༽ ཅ་པ་ ༡༩༥བ་ལས། བཟང་མོས་སྒྲུབ་པ། རྗེད་སྒྲུབ་ཁྱོད་ཀྱིས། འཇུད་
མཐུན་དགོངས་ཀར་རང་ལུས་བཞེན། །གཞུགས་དང་གཏམ་གྱིས་དགའ་བར་བྱེད། །དེ་ནས་
ནས་བྱེད་དབུས་གནས་ཤིང་། །ནམ་ནངས་པན་ཆད་རྩ་བཞིན་སྒྲོང་། །ཞེས་བཀྱི་བ་མ་གསན་
ཏས། ཞེས་འབྲུང་དོ། །

འཇུད་པ། (བད་རྟེན) 1 ནང་དུ་འཇུག་པ། 2 ཤོ་མཆན་གྱི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་པའི་ཆེག་རྣམ་
པར་བཤད་པ་༽ ཚུ་ ༡༩༠བ་ལས། འཇུད་མཐུན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་འཆོང་མ་སྟེ། འཇུད་པ་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོའི་དབང་པོ་སྟེ། གཞུག་པར་བྱ་བ་མོའི་དབང་པོ་དེར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་
 འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །³ མོ་མཚན། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་
 པ་ལས། འདིར་འཇུག་པར་བྱེད་པས་ན་འཇུག་པ་སྟེ། འུད་མེད་ཀྱི་ཟག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ།
 ཞེས་གསུངས། ཞིབ་པར་གོང་དུ་འཇུག་མ་ཐུན་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཇུར་ཏ། (རྒྱ་གར་) འཇུར་ཏ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རྩྭ་ཏ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། ལྷམ་གྱི་མིང་། རྒྱ་གར་གྱིས་
 རྒྱུ་ཟེར།

འཇུར་བྱས་བཅེངས་པ། སྐད་པ་ཁེལ་བྲགས་ན་འཇུར་མདུད་ཡོང་བ་ལྟར། ཆེ་འདྲིའི་སྤང་ཤས་དམ་
 བྲགས་ནས་རང་སེམས་བཅེངས་པའི་དོན་དུ་དབྱངས་ཅན་དག་འཛོལ་སྟེ་སོགས་བཤའ་གྲང་། དེ་
 བྱིད་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྐོད་རབ་ལ་སྐོམ་རབ། ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རིག་པའི་གཟེངས་གྲང་
 སྤྲ། ལེགས་པར་བསྐྱིམས་པའང་སྐོད་པའི་སེམས་མ་བཅོས་སྟུག་པར་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་
 རྒྱ་ཡིན་ནམ་སྟེ་སྟེ། རོ་ཏ་ལས། བས་ཟེ་སྐད་པ་འཁལ་བ་བཞིན། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྐོད་
 ལ་ཞོག །འཇུར་བྱས་བཅེངས་པའི་སེམས་ཉིད་འདི། སྐོད་ན་གྲོལ་བར་ཟེ་ཆོམ་མེད། ཅེས་
 གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བྲག་ཆེན་གྱི་གཞུང་ཀླུ་པ་དགུ་པ་དབང་ལྷག་རྟོ་
 རྟེན་པའི་བྲག་ཆེན་དེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དང་། མ་རིག་སྤྱོད་སེལ། དག་པོ་བཀའ་ཤེས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་བྲག་
 ཆེན་ཆེན་པའི་འོད་ཟེར། ཀོང་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་སོགས་དང་། བཀ་ཆེན་སྐོ་
 བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བྲག་ཆེན་ཅ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་གཟིགས་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དོ་
 ཉའི་ཆོག་འདི་བཀ་ཆེན་སྐོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བྲག་ཆེན་འགྲེལ་པར་བྲངས་ཡོད།

འཛེན་པ། 1 ལེན་པ། དཔེར་ན་གོས་ལ་ཆོན་ཅི་ལེན་པ་ལ་ཆོན་ཅི་འཛེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་
 ལུང་གཞི། ང་པ་ ་ལས། དཔེར་ན་གོས་གཅང་མ་ནག་ནོག་མེད་པ་ཆོན་ཅི་འོས་པའི་ནང་
 དུ་བཅུག་ན་ཆོན་ཅི་ལེགས་པར་འཛེན་དུ་བཟུབ་པ་དེ་བཞིན་བྱ། ཞེས་གསུངས། 2 ཡིད་ལ་
 གཅགས་པ་དང་འཐད་པའི་དོན་དུ་བཤའ། ཡི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་ལས། འཛེན་པ་ཞེས་པ། ལེན་པ་
 དང་། གཅགས་པ། དངོས་པོ་ཡིད་དང་ན་བར་འཐད་པ་ལྟ་བུའི་མིང་ལ་བཤའ་དོ། །

འཛེབས་པ། 1 སྒྲན་པ་དང་ལེགས་པ། ལི་གྲུར་དུ་གསལ། 2 འཕྲོགས་པ། ལི་གྲུར་དུ་གསལ།
འཛེབས་པར་བཏབ། ལེགས་པར་བཏབ། སྒྲོད་འབྲུག་ལས། འཐབ་རྩིང་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། གཤམ་ལ་
དོར་རལ་གར་ལྷགས་པ་བཞིན། ཉོན་མོངས་མཆོན་ལས་གཟུར་བྱ་ཞིང་། ཉོན་མོངས་དག་
རྣམས་འཛེབས་པར་བཏབ། སྒྲར་གསར་པལ་ཆེར་དུ། ཉོན་མོངས་དག་རྣམས་འཛེབས་པར་
བཏབ། ཅེས་ཀྱང་འབྲུང་ངོ། །

འཛེབས་པར་བཏབ། ལེགས་པར་བཏབ། འཛེབས་པར་བཏབ་པ་གཟིགས།
འཛོལ་སྒྲིལ་ 1 མཛེས་ཉམས། ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་དགའ་བ་འཕེལ་བའི་རྣམ་འགྲུར། ཡིད་འཛོལ་སྒྲིལ་ཡིད་འཕྲོག་
གས་འཛེན་ཅིང་སྒྲིག་པ་དགའ་བ་འཕེལ་བའི་རྣམ་འགྲུར། 2 བཀོད་པ་འཕམ་རྣམ་འགྲུར། 3 ཅེ་འཛོལ་
འཛོག་མཁན། རྩོམ་པ་ལ། ལུང་ལྷན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཛོག་མཁན་ནི་རྩོམ་པ་ལ་བྱ་བ་
སྒྲེ། རྩོམ་པ་མཁན་པ་འཕམ། འཛོག་པའི་ལས་མཁན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས། འདིའི་འཛོག་
ཅེས་གཤག་པའི་དོན་ཡིན།

འཛོག་སྒྲིལ། དམིགས་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་སེམས་བརྩུང་བའི་སྒྲིལ་ལ་ཟེར། ཡང་ན་དབྱུང་སྒྲིལ་གྱིས་
གཏན་ལ་པབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་སྒྲིལ་ལ་ཟེར། འདི་ཉིད་རེ་འཛོག་
ནས་ཞེ་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེལ། མདོར་ན་འཛོག་སྒྲིལ་ནི་ཞེ་གནས་ཀྱི་སྒྲིལ་ཡིན། དབྱུང་
སྒྲིལ་ནི་ལྷག་མཛོད་གི་སྒྲིལ་ཡིན་ནོ། སྒྲིལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛོག་ཆོས། འཛོག་པའི་ཆོས། བྱེད་ཆོས། བྱེད་པའི་ཆོས། བྱེད་པའི་ཆོས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
འཛོག་པར་བྱེད་པ། གཞོག་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་ཤིང་འཛོག་པར་བྱེད་པ་འཕམ་གཞོག་པར་བྱེད་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཛོག་བྲལ། ཚུལ་འཆལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སེམས་ཞི་བ་ལ་
འཛོག་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་དང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། འཛོག་
བྲལ་རྣམ་པར་འབྲས་པར་འགྲུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

འཛོང་རྒྱུ། དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྒྲོ་ངའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

༥། 1 རྒྱལ་པོ། 2 གཙུ་པོ།

རྗེ་འགོ་ས། འགོ་ས་ཁྱུག་པ་ལྷ་ས་བཅས་དང་དོན་འབྲ། དེའི་ཐང་དུ་གཟིགས།

ཆེ་ཆུང་མཐོ་པ་ཐང་འཕྲིན་པ་སྒྲ། འདི་འཆམ་སྟོན་མ་ཁན་གྱི་དགེ་ལུགས་པའི་སྐུ་པ་སྐུ་ཞིག་ཡིན་ཚུ་པ་དུང་
དཀར་ཆེག་མཆོད་ནང་གསལ།

ཟླ་པ་བོང་ཁ་པ། པ་བོང་ཁ་པ་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

རྩེ་ཚེང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་ཤིན་ཆེ་ཤོས་སྤྱི་འཛིན་པའི་སྒྲ་མ་བརྒྱུ་བཞི། ཆོས་རྩེ་དོན་གྲུབ་པེན་ཆེན་
 དང་། ཉ་དཔོན་ཀྱང་དགའ་དཔལ། རེད་མདའ་བཀའོན་ལྷོ་སྒྲོ་སྒྲ། ས་བཟང་མ་ཉེ་བའ་ཆེན།
 ལོ་ཆེན་ནས་མཁའ་བཟང་པོ། རྟེན་མའི་ཆོས་རྩེ་དང་ཡུལ་པ། སྤྱི་པོ་སྒྲ་པ། འཕྱི་བྱང་སྤྱན་སྤྱ་
 ཆོས་ཀྱི་བྱུལ་པོ། ཐེལ་ཀྱི་སྤྱན་སྤྱ་ཆོས་གྲགས། རྟོགས་ལྡན་ལེ་ཤེས་བྱུལ་མཆོན། ཆོགས་མཁའ་
 ཆེན་ཚུལ་པེན་པ། ཆལ་པའི་སྤྱན་པ་དཀོན་མཆོག་སྤྱབས། སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པ། སྤྱབ་ཆེན་ལས་ཀྱི་
 དོ་རྩེ་སྤེ་བརྒྱུ་བཞི་ནི་བཀའ་ཤིན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྒྲ་མར་འཛིན་པར་མང་དུ་ལ། ཞེས་རྩེ་འེན་མ་ར་
 ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འབྲན་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲ་མ་པའི། སྤྱིར་རྒྱ་མམ་པ་ཀའ་འོན་ཆེ་ཤོས་སུ་འཛིན་
པར་མཛད་པའི་སྒྲ་མ་པ་ཐུ་པའི་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཡུང་འབྲན་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲ་མ་པའི་མི།
ཆོས་རྒྱེ་དོན་གྲུབ་འོན་ཆེན་དང་། རྒྱ་བུན་མེད་མདའ་ལ། གྲུབ་ཆེན་དཔལ་ལོ་རྒྱུ། ལས་ཀྱི་དོ་རྒྱུ་
དང་པའི་མི་འབྲན་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲ་མ་པའི་པར་ཀ་སྤྱད་ས། རྒྱའི་རྒྱལ་ཅའ་ཆེན་མོར་གཤིན་ཡས།

རྩོམ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསེར་རི་ལྷ་ཡུའི་འགྲན་རྒྱས་དཔེན་པོའི་སྤྲུགས་སྤྲས་བརྟན། དེ་གང་ཞེ་ན།
སྤྲས་ཀྱི་སྤྱའོ་གཉིས། ཉང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྲས་གཅིག་གངན་ས་ཆེན་པོ་འཛི་ཆགས་འདེབས་པ་
པོ་རྣམས་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་པས་དེ་ལྷ་ན། འདྲུལ་འཛིན་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆན་དང་གཅིག་ རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་རེན་ཆེན་དང་གཉིས། མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་དཔལ་
བཟང་དང་གསུམ། རྩེ་ཤེས་རབ་སེང་གེ་དང་བཞི། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་བྱུང་བ་དང་ལྔ། འཛམ་
དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་དང་དྲུག་ འབྲས་ཆེན་ཆོས་རྩེ་དང་བརྟན་ནོ། ཞེས་སྐོང་རྩོམ་

ཐུ་མ་གསུང་བ་ལྟར་དོ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སློབ་ཐང་གྲགས་པའི་དཔལ། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་བྲལ་མཐའ་སློལ་གཏོད་པ་སོ་འཇམ་
མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སློབ་ཐང་གྲགས་པའི་དཔལ་ནི། ཤར་བྱོགས་ཙོང་ཁ་པ་
ཡུལ་ (བོད་ཤར་བྱོགས་ཀྱི་མཐའ་སྤྱད་མདོ་ཁམས་སྤྱང་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཙོང་ཆུ་འབབ་པའི་
ཡུལ་ཙོང་ཁ་སྤྱང་དུ་གྲགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སུ། ཡང་ན། རི་ཙོང་ཙོང་མང་པོ་ཡོད་པས་
ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་འཇམ། ཙོང་འདེབས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཙོང་ཁ་ཞེས་བཏགས་པར།
ཙོན་ཐུ་མ་གྲགས་པ་བཤད་སྟུབ་ཀྱི་དམིགས་བཅེ་མའི་འགྲེལ་པར་བཤད་བ་ལྟར་དོ) དུ་ཡལ་
སྟུ་འབྲུམ་དགེ་དང་། ཡུམ་ཤིང་བཟང་ཨ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ (བྱི་ལོ་༡༣༥༩ ལོར) སྟུ་
བལྟམས། ཡུམ་གྱི་ལྷུ་མས་སུ་ཞུགས་པའི་ཆེ། ཉི་ཁྱེ་སྤྱང་གསུམ་དུས་གཅིག་ལ་ཤར་བ་དང་།
མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཡང་ཡང་འབབ་པ་དང་སྟོས་ཀྱི་བྱི་བཟང་པོ་སྟོ་བ་དང་། ཉམ་མཁའ་ལ་རོལ་མའི་
སྟུ་གྲག་པ་དང་། ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་ཡུལ་དེར་སྟེ་བོ་ཀྱན་གྱིས་མཐུན་
སྤང་དུ་བྲལ་བ་བྱུང་ངོ། རྗེ་འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་བསྐྱེད་བྱུང་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་
ཏེ། བསྐྱེད་བཀའ་ཐང་ལས། དགེ་ལྡན་ཞེས་བྱའི་དགོན་གནས་དམ་པ་རུ་ མཁས་པའི་མཆོག་
ཉིད་མདོ་རྒྱད་གཞུང་ལ་མཁས་པ་རྗེ་རྗེ་འཆང་སྟུལ་གསང་སྟུགས་བཀའ་སྟོན་འབྲེད་པ་ འགྲོ་བའི་
དེད་དཔོན་ལས་སྟོན་ས་མཁན་འབྲོན་པ་སྟོན་བཟང་གི་མཆོན་ཅན་སྟེ་བྱུ་ལོང་པ་ གསང་མཆོན་
ལས་རབ་རྗེ་རྗེ་བདེ་བ་ཅལ་ཞེས་དང་། ཡང་བསྐྱེད་བཀའ་ཆེམས་ལས། འཇམ་དབྱངས་སྟུལ་
པ་འདུལ་བ་བསྟན་པའི་དཔལ། མདོ་སྟུགས་བསྟན་འཛིན་སྟོབ་ཐང་གྲགས་པ་འབྱུང་། ཞིང་
འདིར་འདས་ནས་བྱམས་པའི་བྱུང་དུ་འགྲོ། ཞེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་བསྟན་
ལས། རྟོན་ང་ཡི་ཐུགས་སྟིང་རྗེ་ཅན། ལྷོ་རྩོད་ཀྱི་འོད་ཟེར་ཆ་གཅིག་ལས། སྟུ་ལུས་གཅིག་
ལ་བཀོད་པ་མི་འདས་བརྒྱན། ལྷོ་རྩོད་ཀྱི་འོད་ཟེར་ཆ་གཅིག་ འདུས་བྱོགས་དགའ་ལྡན་ཞེས་བྱར་
འབྱུང་། བྱང་སེམས་སྟོབ་ཐང་ཞེས་པར་གྲགས། སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་སྟེ་བ་གཅིག་ བྱང་
རྒྱལ་སེམས་པའི་འཁོར་དུ་བཅས། འཁོར་སྟོན་བྱག་རྩོད་ཞེས་པར་གྲགས། ཞེས་པ་ཆ་ཆེན་སྟོ

བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལས་གཙའ་ཡེ་ཤེས་པར་གསུངས། དགྲུང་ལོ་གསུམ་ཞེས་པ་ན་ཀམ་པ་ (སྐྱེ་
 བྱེད་བཞི་པ) རོལ་པའི་རྩོམ་ལས་ཡོངས་རྩོགས་དགེ་བསྐྱེན་དུ་བསྐྱབས་ཏེ་མཚན་གྲུབ་དགའ་
 སྤྱོད་པོར་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བདུན་བཞེས་པའི་དུས་ཚོས་རྩོམ་གྱི་འབྲེལ་པ་ལས་བར་མ་
 རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཡང་དག་པར་མཐོས་ཏེ། མཚན་ཡང་སྒོ་
 བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་གསོལ་བར་མཛད། དགྲུང་གྲངས་བཅུ་དྲུག་བཞེས་པ་བྱི་ལོ་
 (༡༣༥༣) ལོར་དབུས་གཙང་དུ་བྱོན། སྐབས་ཤིག་ན་ཡར་ལུང་ནས་རྒྱལ་དུ། བུ་བྱོན་སངས་
 རྒྱུ་གསུམ་པ་ཁ་ཆེད་འཁྲིལ་བའི་དུས་ཚོས་སྤྱི་བྱེད་པའི་མཁའ་བརྒྱུད། ཆོགས་
 ཆེན་པོའི་མཁའ་བོ། དཀའ་བཞི་པ་ཚུལ་རིན་པས་མཁའ་བོ་མཛད། ཆོགས་པ་བྱི་རྩེད་པའི་མཁའ་
 བོ་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཤེར་མགོན་པས་ལས་ཀྱི་སྒོ་བ་དཔོན་མཛད། བྱི་རྩེད་པའི་
 དབུ་མཛད་སྤྱོམ་བཙོན་བསོད་ནམས་རྩོམ་གསང་སྤྱོམ་པ་མཛད་ཅིང་། ཆོགས་པ་གཉིས་
 ཀྱི་དགེ་སྒོར་ཁ་སྒོར་དུ་འོས་པ་གངས་ཚང་བས་དད་པའི་དགེ་འདུན་མཛད་ནས་བསྐྱེན་པར་
 རྩོགས་པའི་སྤྱོམ་པ་ཡང་དག་པར་བཞེས་ཏེ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་
 པའི་ལྷའི་ཚུ་བོས་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་བཟང་ཉེ་བར་གཏམས་ཤིང་། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་ཡོན་གནས་གཅིག་བྱར་བྱུར་ཏོ། །བསྐྱེན་པར་རྩོགས་པའི་སྤྱོམ་རྒྱུན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་
 པ་ལྟར། འགོས་འཛིན་པ་སྤྱོན་ལས། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་རྩོམ་ཚུན་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་
 ཡང་དགེ་སྒོར་གི་དངོས་པོ་ནི་བཟ་ཆེན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ལས་བརྟེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། ། (དགྲུང་ལོ་སོ་དྲུག་གི་ཆེ་ལོ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་བྱ་བའ་ལ་བྱོན་ཚུལ) དེ་ལྟར་དགྲུང་ལོ་
 བཅུ་བདུན་ནས་སོ་དྲུག་གི་བར་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། སོ་དྲུག་གི་ཆེ་རྩོན་འཇམ་དཔལ་
 དབྱངས་ཀྱིས་བསྐྱལ་ནས་འཁོར་དག་པ་རྣམས་བརྒྱུད་དང་བཅས་དཔོན་སྒོ་བ་དགྲུ་ལོ་ཁ་ཆོས་
 ལུང་དུ་བྱ་བའ་ལ་བྱོན་པའི་ཚུལ་ནི། རྩོམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་དོགས་ལས། རྩོམ་ཚུན་གྱི་
 ཞལ་ནས། ད་ལྟ་ནས་བཤད་པ་བྱས་ཀྱང་ཕན་འདོགས་ལྟར་སྤང་ལས་མི་འོང་བས། དེ་ཞིག་བྱ་
 བའ་བྱས། དཔེན་པ་བསྐྱེན་ནས་སྐྱབ་པ་སྤྱོད་པོར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་བསྐྱལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་

ལྟར་བསྐྱལ་བ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལེགས་པར་དགངས་ནས་བྱ་བལ་མཛད་ཅིང་
དཔེན་པ་བསྟེན་ནས་སྐྱབ་པ་སྤྱིང་པོར་མཛད་པ་ལ་སྤྱགས་ཐག་བཅད་དོ། །ཞེས་དང་། དེ་ནས་
རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་པས་སྐྱོར་མོ་ལུང་དུ་ཕེབས། སྟོན་གཞུག་དེ་ཆོས་མང་དུ་གསུངས། དགུན་ལ་ཉེ་
བ་སྤྱེའུ་ལོ་ཁྲ་བ་བཅུ་བ་ལ་བབ་པ། དགུང་ལོ་སྤུས་ཅུ་ཅ་རྩ་ག་བ་ལ་སྐྱོར་མོ་ལུང་ནས་ཕྱག་བཏེག་
སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཀར་བ་ཞེས་གྲགས་པ་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོ་བ་དང་། རྟོགས་ལྷན་
བྱང་སེང་པ། གནས་བརྟན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་པ། གནས་བརྟན་བཟང་སྐྱོང་བ་སྟེ་དབུས་པ་
བཞི། ལྷ་མ་རྟོགས་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་པ། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་གྲགས། དགེ་བཤེས་
འཇམ་དཔལ་བཟའཤིས། དགེ་བཤེས་དཔལ་སྐྱོང་སྟེ་མདོ་སྤྲད་པ་བཞི་དང་བཅས་པ་བྱག་ཕྱིར་
ཁྲིད། དེ་གོང་ནས། གཞིས་ཀ་སྟེའུ་རྫོང་བས་ཞབས་རྟོག་ལེགས་པོ་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་ཅིང་། དེ་
དུས་ཀྱང་ཁོང་གི་ཞབས་རྟོག་བསྐྱབས་ཏེ། དཔོན་སྟོབ་དགུས་གཞུང་གོ་མཛད་ནས་བྱ་བལ་ལ་
བྱོན། འོལ་ཁར་ཕེབས། དེའི་དགུན་དབྱིད་རྣམས་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་བཞུགས་ཤིང་། དེ་ནས་
བཟུང་སྟེ་འོལ་ཁ་བ་ཡལ་སྤས་རྣམས་ཀྱིས་དད་པ་ཆེན་པོས་སྟོན་བདག་མཛད་དེ་ཞབས་རྟོག་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབས། དེར་བཞུགས་ཀྱི་རིང་ལ་ཡང་། རྟོག་མར་བསག་སྤྱང་གནད་
ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ་དཔོན་སྟོབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོབས་བཞི་ཆང་བའི་བསག་སྤྱང་ལ་ཤིན་ཏུ་
འབྲས་པར་མཛད། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་རང་གིས་ཀྱང་། ལྷུང་བའགས་བརྒྱ་ཕྱག་དང་བཅས་པ་དང་།
ཕྱག་སོར་ཀྱི་ཅེ་མོ་རྣམས་སེར་ཁར་སོར་གི་བར་དུ་མཛུལ་འབྲལ་བ་སོགས་ལ་དཔག་པར་དཀའ་
བའི་བརྩོན་པ་རྒྱག་པོ་མཛད་ཅིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། ། (བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་
ཆོས་འཆད་ཚུལ་ཀྱི་ཆེ་བ་ནི། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་
དོགས་ལས། དེ་ནས་དགུན་མོན་མཁར་བཟའཤིས་གདོང་དུ་བཞུགས། དེ་དུས་རུབ་ཅིག་ཞུགས་
མེ་ལ་བཞུགས་ནས་མོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅི་རིགས་པ་གསུང་བའི་
སྐབས་སུ། དཀའ་བཞི་པ་ཤེར་སེང་གིས་ཆོས་རྟོག་གཅིག་ལ་པོ་ཏི་བཅུ་གཅིག་གསུངས་འདུག་
དུས་ཕྱིས་མོད་དུ་པོ་ཏི་དུས་གཅིག་ལ་གསུངས་པ་དེ་མང་ཤོས་སུ་འོང་བ་འདྲ་གསུང་། དེ་ནས་

དགེ་བཤེས་ལ་སྟོན་ལ་སོགས་པས། འདི་ནས་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་དུས་གཅིག་ཏུ་གསུང་འཆའ་
 ལྷས་པས། ཚེལ་བ་བྱས་ན་དེ་ཙམ་ཞིག་འཆད་ཐུབ་པ་འདྲ་གསུང། འོན་ཅིས་ཀྱང་གསུང་འཆའ་
 ཞེས་ནན་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། རྒྱ་བ་དེའི་ཆེས་བཅུ་ནས་གནས་
 གང་གི་བར་སྐྱ་མཚམས་བཅད་ནས་གཟིགས་རྟོག་མཛད། གནས་གང་གི་ཉིན་ཕྱག་དཔེ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་སྐྱ་རགས་བཅིངས། ཆེས་གཅིག་ནས་ཆེས་འཇུགས་པར་བཞེད་པ་ལ། གསང་བྱ་སོགས་
 ནས་འབྱོན་པའི་དོན་གཉེར་བ་སྡེ་སྟོང་འཛིན་པ་མང་པོ་ཞིག་སྐྱག་དགོས་པ་བྱུང་བས། ཉི་མ་
 གསུམ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་མིང་ལ་དང་མར་བ་སོགས་ཀྱི་གསུང་རྒྱན་ཐོར་བྱ་བ་ལག་ལ་གསུངས།
 ཆེས་ལྷ་ནས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་རྒྱ་གར་སྐྱད་བཅོ་ལྷའི་དབུ་དུས་གཅིག་ཏུ་བཅུ་གས་ནས། ཉིན་རེ་
 ཞིང་ཐོ་རངས་ནས་སྟོང་གྱི་བར་ལ་ཆེས་ཐུན་བཅོ་ལྷ་རེ་མ་ཆག་པར་ཐུགས་བཤེད་མཛད། དེའི་
 བར་ནས་པོ་ཏི་རྩེད་བ་གཉིས་རྩོགས་པར་གསུངས་ཆར་བ་ན། དེའི་དོད་དུ་སྐྱར་ཡང་རྩེད་བ་
 གཉིས་བཅུ་གས་ནས། ཆད་མ་རྣམས་འགྲེལ། བར་ཕྱིན། མདོན་པ་ཤོང་འོག་གཉིས། འདུལ་བ་
 མདོ་རྩ་བ། བྱམས་ཆེས་ཕྱི་མ་བཞི། དབུ་མ་རིགས་པའི་ཆོགས་ལྷ། འཇུག་པ། བཞི་བརྒྱ་བ།
 སྟོང་འཇུག་སྟེ་བསྟན་བཅོས་བཅུ་བདུན་གྱི་བཤད་པ་དཀའ་ཆེན་ལག་ལ་ཞིག་བོད་ཀྱི་ལྷ་ཆེན་
 མོ་རེ་གཞིར་བཞག་པའི་ཐོག་ཏུ་འགྲེལ་པའི་འཆད་ཚུལ་དུ་མ་དགག་སྐྱབ་དང་བཅས་པས་གཏན་
 ལ་པ་བཅིང། གཞུང་གཞན་རྣམས་པལ་ཆེ་བ་རང་རང་གི་འགྲེལ་པའི་སྟེང་ནས་གཞུང་ཐ་རགས་
 མ་ལུས་པ་ལ་བཤད་པ་ཞིབ་པར་མཛད་དེ་རྒྱ་བ་གསུམ་ལ་རྩོགས་པར་མཛད་ཅིང། དེའི་སྐྱབས་
 སུ་འང། སྟོང་ཆོས་གྲོལ་ནས་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་འཇུག་ལ་སོགས་པ་ཐུགས་དམ་
 རིམ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་མ་ཆག་པར་མཛད་དེ། སྤྱི་པོ་ཀྱང་ཀྱང་འདི་ནི་ལྷག་པའི་ལྷས་
 དངོས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའོ། གཟུངས་ཐོབ་པའི་བྱང་རྩེབ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཞིག་
 ཡིན་པར་ངེས་ཀྱི་གཞན་ལ་འདི་ལྷ་བྱ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་མཐུན་པར་སྐྱེད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་དུས་སུ། དབུ་མར་འདུལ་མཛོད་བཅས་གཞུང་ཆེན་བཞིའི་
 དམ་བཅའ་བཞག་པའི་དགེ་བཤེས་ལ་དཀའ་བཞི་བ་ཞེས་སྐྱད་མཛད་ཅིང། ཕྱིས་རྒྱལ་ཆབ་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་གྲུབ་རིམ་གྱི་ནས་གཞུང་ཆེན་བརྩའི་དམ་
 བཅའ་བཞག་པའི་སྒོའ་ཚུགས་པས། དཀའ་བརྩལ་ཞེས་མ་སྟོང་ཆགས། གཞུང་ཆེན་བཞི་དང་
 བརྩལ་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ཅུ་ལ། དཀའ་བཞི་པ་དང་དཀའ་བརྩལ་པའི་མ་སྟོང་མཛད་ན། ཆོད་
 མ་ནས་འགྲེལ་སོགས་གཞུང་ཆེན་བརྩལ་དུན་གྱི་བཤད་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་མཛད་པའི་ངོ་མཆར་
 བའི་ཆོས་འཆད་ཚུལ་གྱི་ཆེ་བའི་ལ། དཀའ་བརྩལ་དུན་པ་སོགས་ཀྱིས་མ་སྟོང་མཛད་ནའང་
 ཤིན་ཏུ་དམན་ཞིང་རྒྱུད་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྲུལ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། རྩེ་བརྩལ་
 རེད་མདའ་བ། རྩོད་བྱུང་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན། སྤྲུལ་དུ་མ་པ་སོགས་མཁས་གྲུབ་
 གྱི་སྤྲུལ་མང་དུ་བསྟེན་ཏེ་མཁས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན། གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ། རྩེ་བརྩལ་
 འཇམ་དབྱངས་སོགས་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་དང་། རྒྱན་བྱུག་མཆོག་གཉིས་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་
 ཆེན་དུ་མའི་ཞལ་གཟིགས། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ། བྱི་མོ་ (༡༩༠༩)
 ལོར་ཆོ་འབྲུལ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་ནས་
 པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་བཏབ། ལེགས་བཤད་ཀྱི་གསུང་རྩིས་ཡང་པོད་བཅོ་བརྒྱད་བཞུགས། གསུང་
 རྩིས་ཡང་གང་འདོད་འདོད་དུ་མཛད་པ་མ་ཡིན་པར། གྲུབ་ཆེན་ནམས་ཀྱི་སྤྱིའི་སྤང་བ་གཟིགས་
 པ་སོགས་བསྟན་འགྲོར་པན་པའི་མཆོན་མ་བརྟན་པོར་གཟིགས། རྩེ་བརྩལ་འཇམ་པའི་དབྱངས་
 ཀྱིས་དེ་དང་དེ་རྩིས་པར་བསྐྱལ་ནས་མཛད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཆེ་བ་ལྷ་ཞོག་
 བྱམས་བསྟོད་ཆོངས་པའི་ཅོད་པན་ (ཡོངས་གྲགས་སུ་བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་
 དེ) དང་། རིན་ཆེན་གསལ་བའི་སྟོན་མ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྟོན་ལམ་ནམས་ཀྱང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གོ་
 རིམ་སོགས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་བཞིན་མཛད་པར་གསུང་། རྩེ་བརྩལ་འཇམ་པའི་
 དབྱངས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་པར་ཁ་ཕྱེ་བས་ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་
 དག་ལ་གཟིགས་པ་དག་པའི་སྤྱན་དང་ལྡན་པ། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཛོན་པར་
 རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀྱི་བང་མཛོད་ཡོངས་སུ་གཏམས་ཏེ་ལུང་
 དང་རིགས་པའི་སྟོབས་པ་བུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་ཡང་། གཞན་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་སོགས་

གྱི་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྤྱགས་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་ཞི་ཞིང་དུལ་བར་གནས་པ་
 ཡིན་ཏེ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འགོ་ལོ་ཐུ་བ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་གྱི་དེབ་སྡོན་
 སྤང་ཆ་ ༡༩༥༠ལས། (རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེ་པོ་ནི།) མཆོན་ཉིད་གྱི་ཐུན་མས་སུ་ཞུགས་པ་ན་ལུང་དང་
 རིགས་པའི་སྡོབས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་ཡང་། གཞན་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་ཅ་ཅོ་མང་
 བོའི་དབྱངས་དང་མཆོང་རྒྱག་སོགས་གྱི་གར་མི་མཛད་པར་སྤྱགས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་སྒྲིལ་
 ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་དུལ་བར་གནས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བདག་གིས་སྒྲ་མ་དག་ལས་ཐོས་སོ། །ཞེས་
 གསུངས་པས་སོ། །རྗེའི་གསུང་གི་བྱང་ཆོས་ཤིག་ལ་དེའི་ནང་ངན་སྤྱིས་ཟུར་ཟ་ལྟ་ཞོག བ་རོལ་
 པའི་མིང་ནས་དངོས་སུ་སྒྲོས་ཏེ་དགག་བཞག་མཛད་པའང་པལ་ཆེར་མི་སྤང་། གསུང་རབ་འདི་
 དག་ག་ཟུ་བོར་གནས་པའི་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་གར་ཟག་སུས་མཛལ་ཡང་ནམ་དུའོད་དང་དང་
 པ་རང་ལྟགས་གྱིས་འབེལ་ཞིང་དུའོད་ལྡན་ག་ཟུར་གནས་དག་གི་ཡིད་དབང་དབང་མེད་དུ་
 འཕྲོག་པ་ཞིག་གོ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་སློབ་ཐབས་གསུངས་པའི་དཔལ་ནི་རྗེའི་གསུང་འདི་སེམས་ལ་ཉ་
 ཅང་པན་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། མདོར་ན་རྗེའི་ལེགས་བཤད་འདི་དག་བཤད་ཤིས་པ་ཞིག་གིས་
 བཤད། ཉན་ཤིས་པ་ཞིག་གིས་མཉན་ན། ཤིས་རབ་གྱི་སྒྲོང་རྩོལ་ཞིང་། རྣམ་དུའོད་ཅན་དགའ་
 བ་སྒྲིད་པའི་གནས་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་དོ། །སྐབས་དེ་དུས་གྱི་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་བོ་དམ་པ་མཁས་
 པ་དང་གྲུབ་པར་གྲགས་པ་དོན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་གྱིས་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་ཞབས་
 ལ་གཏུགས་པའམ། བསྟོད་པའི་མེ་ཏོག་གིས་མདོན་པར་མ་མཆོད་པ་མེད་དེ། འཕྲི་གུང་ཆོས་
 རྗེ་གྱི་ཤི་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་གྱོ། སྤྲུག་ལུང་ཆོས་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་འོད་འབར། སྤྲུག་ལྷ་བསོད་ནམས་བཟང་
 བོ་སོགས་དང་། བྱང་པའི་ཞལ་དོད་གེ་ཚུལ་ནམ་མཁའ་དཔལ་སོགས་མི་ཆེན་དང་། སྒྲ་མ་རྟོག་
 པ་རིན་ཆེན་བྱང་ཚུབ་དཔལ་བ་དང་། རྟོན་སྤྲུག་གསུངས་པ་འབྱུང་གནས། ཀྱན་ཅོར་རྟོགས་ལྡན་
 ལ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་སྤྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། ས་སྤྱི་པའི་
 བསྟན་པའི་ཅ་ལག་རིང་སྟོན་ཤུག་རྒྱ་རྒྱ་ཆེན། རོར་པ་ཀྱན་དགའ་བཟང་བོ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་
 འཛིན་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་པལ་མོ་ཆེས་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་རྙིང་ཞུས་ཤིང་། བྱང་པར་དུ་མཁས་པའི་

དབང་པོ་ཡིད་བཟང་ཅེ་བ་ (འདི་དེབ་སྔོན་མཛོད་པ་པོའི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་
འགོས་ལོ་རྒྱ་བ་གཞོན་ཏུ་དབལ་བ་ལ་ཞུ་བ་ཡིན། མཆོན་གཞན་ཆོས་རྗེ་སྐལ་བཟང་ཅེ་བ་ཡང་
ཞུ། རྗེ་འུམ་ཐར་ཆེན་མོ་གཟིགས་ན་དེར་གསལ།) སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཞོན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན།
ཆོས་ཀྱི་རྗེ་བྱམས་པ་སྤྱིང་པ་སོགས་དེ་དག་གིས་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་འཛིན་པར་མཛད་ལ།
ལྷ་མ་རེད་མདའ་བ། ལྷ་མ་དབུ་མ་བ། ལྷོ་བྲག་བྲག་ན་དོ་རྗེ་སྟེ། རང་གི་ལྷ་མ་དམ་པ་ནམས་ཀྱིས་
ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་འདི་ཞུས་ཤིང་། ཀུན་མཁྱེན་བོ་དོང་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དངོས་སུ་མཛུལ་ས་
སྟབས་ཀྱང་། མཁས་པ་རང་པའི་དེད་དཔོན་སྒོ་བཟང་ཞེས། བྲགས་པ་མཁྱེན་པའི་རྩ་རྒྱུག་པ་
ཅན། ལེགས་བཤད་གཤེག་རྒྱབས་དབང་པོ་དེའི་བྱང་དུ། འཛིགས་མེད་བྱང་བ་གཞོན་ཏུས་
འདི་སྐད་ཞུ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་སྟུན་དག་གི་ལམ་ན་འོངས་པའི་ཞུ་ཡིག་དུ་མ་ཕུལ་ཞིང་།
ལོ་རྒྱ་བ་རབས་དབང་བྲགས་པས་ཀྱང་། སྟབས་དབང་ཞིང་དུ་ཁྱོད་ཉིད་འཁོད་ནས་ནི། སྟབས་བསྟན་
གསལ་བའི་འཕྱིན་ལས་འདི་འབྲུག། སྟབས་པའི་རྒྱལ་ཆབ་བདག་གིས་ཅི་བྱ་ཞེས། ཁི་པམ་
མགོན་དེས་བྲག་དོག་མི་མཛོད་དམ། ཞེས་དང་། སི་ཏུ་རྣམ་རྒྱལ་བྲགས་པས་ཀྱང་། ལྷ་སྟབ་
ཡབ་སྐས་ཞིང་གཞན་གཤེགས་པ་ན། དབུ་མའི་ལམ་འདི་སྔོན་པ་གཞན་མེད་ཅེས། སྒྲོ་སྦྱར་
བྲག་རིའི་ཕུང་པོ་གཞོས་སྤྱད་དུ། མགོན་ཁྱོད་དོ་རྗེ་མེ་ཆར་ལྟ་བུར་གྱུར། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟོད་དོ། གཞན་ཡང་། ལྷག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བས་སྦྱ་ཆེའི་སྟོད་ལ་དགག་པ་དུ་མ་མཛོད་ཀྱང་། བྱིས་
ནི་རྗེ་ལྷ་མའི་ལེགས་བཤད་ལ་སྟགས་དེས་འཛོངས་ཏེ། ཁྱོད་སྟོའི་ཉི་མ་གཞོན་ཏུའི་དུས་ཀྱི་
ཆོ། མདོ་དང་རྒྱན་གྱི་པད་ཆེལ་རྒྱས་མཐོང་ནས། བདག་སྒོ་ཁེངས་པའི་ཀུ་སྟུང་ལྷག་པར་
རུམ། ཁབ་ཡངས་མཁྱེན་པའི་གཏེར་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། བྱང་ཕྱོགས་འདི་ན་ཆོག་ལ་མཁས་
པ་ཅུང་། འོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་དེ་བས་དགོན། བསྟན་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྤིང་མཐའ་
ཅམ། དེ་གསུམ་མཐར་བྱིན་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། རྒྱུད་མྱེ་མཐའ་དག་བྱང་པར་འདུས་
པ་དང་། རིམ་གཉིས་མཐའ་དག་བྱང་པར་སྦྱ་ལུས་ལ། སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་གཏེར་ཆེན་
ཁྱོད་ལ་འདུད། ཅེས་པ་ལ་སོགས་པས་བསྟོད་དོ། མདོར་ན་དཔལ་ཡིད་བཟང་ཅེ་བ་ཆེན་པོའི་

ཞལ་ནས། དེའི་དུས་སུ་ས་ཆེན་པོ་འདི་མེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གདུགས་དཀར་པོ་གཅིག་གིས་
 རྒྱབ་བར་མཛད་དེ་ཡོད་པ་གསུངས་སོ། །བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་བླ་ཤོད་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
 མཆོས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་མཛུགས་འདིར་ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་འདི་ཁོན་བཀའ་
 འིན་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུ་བོར་གནས་པའི་བསྟོད་པ་མཛད་ཅིང་། མ་ཅིག་ལ་བསྟོན་གྱིས་
 ཀྱང་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་དེ་སྤྲོད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་དང་ཀམ་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱེས་
 མཆོག་གཞན་མི་འབྱུང་བར་ལུང་གིས་གསལ་བར་བསྟན་བར་སྤང་ཞེས་མཁས་མཆོག་དེ་ཉིད་
 ཀྱི་གསུང་ན་གསལ། དེར་དུས་ཀྱི་སྒོ་གསར་བ་མང་པོ་ཞིག་དང་། རྒྱད་པར་དུ་རྟགས་གསལ་
 རྒྱབ་འཁོར་རེ་གཉིས་ཀྱིས་མཁས་པར་སྒྲོམས་པའི་སྒོ་རྒྱུད་ཀྱིས་པའི་དང་ཚུལ་རྣམས། གཞུང་
 རོན་ལ་གོ་རྒྱ་རྒྱུད་བ་ཡང་ལེགས་བཤད་འདི་དག་ལ་གོམས་འདིས་དང་ཐུགས་གཅིགས་ཅི་
 ཡང་མེད་པར། རང་རང་སོ་སོའི་ཡིག་ཆ་ཁེར་རྒྱུད་ལ་དབུ་འཁོར་བས་འན་ནོ། །དོན་དུ་མེད་
 ལེགས་བཤད་རྣམས་སྤྱི་དོན་ཀྱི་རྒྱལ་དང་། སྤྱ་སྤྱ་ཆོད་གི་ཡིག་ཆ་རྣམས་མཐའ་གཅོད་ཀྱི་
 རྒྱལ་དུ་བལྟ་དགོས་པ་ཡིན་ཆོད་གང་ལ། དེ་ཡིན་པའང་སེ་ར་མེ་བཙུན་པའི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་ (མེ་
 བཙུན་པའི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་འདི་ཐུར་གནས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་ཐུགས་གཅིགས་དང་
 སྤྲུགས་བཛྲོད་ཆེན་པོ་གནད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད) ལ་གཟེགས་ན་དེ་གསུམ་རྟགས་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལྟ་
 ན་འདྲ་ཐོག་མར་སྤྱ་ཆོད་སོ་སོའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཀྱང་འིན་རྟ་གལ་ཆེ་བས་ལེགས་པར་ཁོར་དུ་
 རྒྱུད་པར་བྱས་ཏེ། རང་ལུགས་གཏད་སོ་ཡོད་པར་བསྐྱེས་ལ། དེ་ནས་དོག་འདིལ་ས་མེ་ཡབ་
 སྤྱས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་རྟ་འིལ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། མེད་གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་
 པ་ནི་འིད་སྤོང་ཤར་ལ་མེ་སྤོར་བ་ལྟར་ཐོག་མར་སྤོར་དཀར་ཞིང་འབར་ན་འིན་རྟ་འབར་ཆ་བས་
 ཆེ་བ་ལྟར། འིན་རྟ་བརྒྱུད་ཞིང་གོ་དཀར་ལ། ཡང་ཡང་གོམས་འདིས་བྱས་ཏེ་གོ་ན་གཞན་དང་
 མི་འདྲ་བའི་གོ་བ་སྟེར་བུལ་ཆེ་བ་ཞིག་གོ། སྤར་བོད་དུ་མདོ་སྤྲུགས་གཉིས་ཆ་གང་ལྟར་འདྲིན་
 པ་ཤས་ཆེན་འད། མེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྤྲུགས་གཉིས་འགལ་མེད་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་རྟ་
 འབྱེད་ཤེས་པའི་སྒོལ་བ་མཐའ་པོ་ཡང་བཏོད་དེ། སྤྲུག་ཆོད་མོ་རྩ་བས། ཁ་ཅིག་འདུལ་བ་གཙོར་

བྱས་གསང་སྒྲགས་སྤོང་། གཞན་དག་སྒྲགས་ལ་མོས་སྒྲོས་འདྲག་བ་འགོག ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་
བ་མཐའ་དག་འགལ་མེད་དུ། །ལེགས་བར་ཉམས་སུ་ལེན་མཁས་ཁྱོད་ལ་འདྲ། །ཅེས་གསུངས་
བ་ཏྲ་ལོ། །འགོས་ལེའི་དེབ་སྟོན་ལས་ཀྱང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་རྩེ་བཙན་དམ་པ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་
བའི་དཔལ་གྱིས་དང་པོར་སྐྱོར་མོ་ལུང་དུ་མཁན་ཆེན་སྒྲོ་གསལ་བ་ལ་འདུལ་བ་ལེགས་བར་
བསྐྱབས། བྱིས་དཔེན་བའི་གནས་ནམས་སུ་སྐྱབ་པ་སྤྱིང་པོར་མཛད་བ་ན་ཡང་འདུལ་བའི་ཀྱན་
ཏུ་སྤྱོད་པ་ལས་མ་འདས། བྱིས་འཁོར་སྐྱོང་བའི་ཆེན་ཡང་བྱང་ན་འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་འདུལ་
བ་ནས་རྩེ་སྐད་བཤད་བའི་ཆོས་གོས་ནམ་གསུམ་གདིང་བ་དང་སྤྱང་བཟེད་ལ་སོགས་པ་མན་
ངག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བྱ་གསུམ་ལ་སྒྲོ་སྐྱུངས་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ཡིད་འབྱུང་བའི་
སྒྲོས་སྒྲིམ་བ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་ཐར་བ་མཆན་ཉིད་པ་ལ་བཀོད། དེ་དག་གི་སྐྱབ་ཏྲོས་ལ་བརྟེན་
ནས་བོད་ཀྱི་ཁམས་འདིར་འདུལ་བའི་བསྟན་བ་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟར་གྱུར་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རེ་ཞིག་གཉལ་གྱི་མོ་ལའི་རྩར་ཞགས་མཛད་པས། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཇིག་
རྟེན་དུ་བྱོན་པ་དང་འབྲུག་བ་ཅིག་འོང་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བའི་ལུང་བསྟན་བ་བརྟེན།
ཡི་དམ་གྱིས་ཀྱང་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་མན་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་
ལུང་བསྟན་པས་ཐོག་མར་དཔོན་སྒྲོ་བ་ནམས་ཀྱི་སྒྲ་གོས་བྲས་ཤིང་བྱབས་བ་དང་སྤྱང་བཟེད་དང་
གདིང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་ནམས་བསྐྱམས་ནས་གཞན་དག་གིས་མཐོང་བ་ན། རབ་ཏུ་
བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཁོན་འོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་བར་འགྱུར་བར་མཛད་ནས། བྱིས་ནི་
ལོ་རེ་འམ་རྒྱ་རེ་ཅམ་ཆོས་ཉན་པར་རྩོལ་བའི་སྒྲོ་བ་མ་དག་ཀྱང་འདུལ་བའི་ཀྱན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་
བཀོད་པས་མཛོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་ཞིག རྒྱང་རིང་པོ་ནས་ཐོས་པ་དག་ཀྱང་སྐྱ་ལོང་གཡོ་བས་
ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་སྟན་པས་ཁྲབ་སྟེ་འགྲན་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
རྩེ་བཙན་དའི་བཀའ་བྱིན་ལས་ཞལ་མ་མཐོང་ཞིང་། ས་ཕྱོགས་རིང་ནས་གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་
བ་དག་ཀྱང་བྲས་བྱབས་མ་དང་། གདིང་སྤྱང་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་བསྐལ་བ་དང་། བྱི་རོལ་
ཡང་སྐད་མ་སྤངས་ཏེ་རྒྱ་གམ་གྱོན་པ་དང་། ཞུའི་ཁ་དོག་ཀྱང་གསེར་མདོག་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་

རོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་རྗེ་ཙུང་ཁ་ཆེན་པོས་ནི། འུ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་
 པའི་རིམ་ལ་ལྷ་པའི་མན་ངག་དང་། དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གསེར་སྤངས་པའི་མན་ངག་རྣམས་
 དབྱུང་གཞིར་མཛད། སྤྲུལ་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། གྲེ་བག་ཏུ་འདུས་པའི་ཙུ་བཤད་
 ཀྱི་རྒྱུད་དང་། རྒྱ་གར་ནས་བྱུང་བའི་འགྲེལ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། བོད་ཀྱི་ལུགས་རྣམས་ལ་འང་
 ལེགས་པར་བརྟགས་ཤིང་དབྱུང་ནས་རིམ་ལྡེད་ཁྱེད་ཡིག་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་
 རིམ་ལྡེད་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ་མཛད་དེ། འདུས་པའི་ལུགས་ཉམས་པ་རྣམས་གསོ་བར་མཛད་
 དོ། །གཞན་ཡང་། འགོས་ལོས་དེབ་སྒྲིན་དུ་རྗེ་ཙུང་ཁ་ཆེན་པོ་ལ་བྱུབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་
 པ་ཞེས་གཞུ་བོར་གནས་པའི་ཆེ་བརྟན་གྱུར་མཛད་དོ། །མདོར་ན་མཁས་བྱུབ་ཆོས་རྗེས། ཆོག་
 སྤྱིའི་བཤད་སྒྲུབ་ཉགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་གིས། །བྱུབ་བསྟན་མིང་ཙམ་ལྷག་མར་ལུས་པའི་ཆོ། །བསྐབ་
 གསུམ་ལུང་རྟོགས་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་ཀྱན། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མོར་མཛད་ལ་གསོའ་བ་འདེབས། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་གསལ་བར་མཛད་
 པའི་སྒྲོན་པ་བོད་གངས་ཙན་པ་རྣམས་ལ་ཀྱན་རིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་དགྲུང་གངས་
 རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་ (བྱི་ལོ་༡༧༡༥) ལོའི་རྒྱ་བརྩུ་བའི་ཆེས་ཉི་
 ལུ་ལྷ་ཉིན་སྤྱི་ཉི་ཉིད་ཙམ་ལ་གཟུངས་ཁང་འོད་གསལ་སྒྲུག་ཏུ་སྒྲུ་བྱ་དན་ལས་འདས་པའི་
 མཛད་པ་བསྟན་ཏོ། །དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ནི་མཁས་བྱུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་
 རྗེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འདུག་འགྲུལ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དེའི་སངས་ཉིན་ཉི་ལུ་ལྷ་ཉི་སྤྱི་
 དང་པོ་ནས་ཞབས་དོན་སྤྱིལ་མོ་གྲུང་དུ་མཛད། བྱག་གཉིས་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་ཐུགས་དམ་
 ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་ཉི་མ་ཤར་རྗེས་ཙམ་ལ་སྟོང་པ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཐེམ་ནས་
 ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འདོད་གསལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཛོན་དུ་མཛད་དེ། དེ་ཡང་ཤངས་ཀྱི་
 སྤྱིའི་རྒྱུང་རགས་པ་རྒྱ་བ་ནང་དུ་ཐེམ་པ་ནས། ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་པོད་ཅུང་ཟད་སྒྲུ་ཁམས་
 བསྟེལ་བ་སོགས་ཀྱིས་སྤར་ལས་སྒྲུ་མདངས་ཅུང་ཞིག་ཅུང་བར་ཡོད་ནའང་། དེའི་ཆེ་སྒྲོ་བྱར་
 དུ་རྒྱ་བ་རྒྱས་པ་ལྟར་གྱུར་ཏེ། སྤྱིའི་ཆ་ཐམས་ཅད་འོད་ཀྱི་ལུས་ཙན་གྱི་ལྷ་བྱ་གཞོན་ཏུ་ལྟར་གྱུར་

ཅིང། སྐྱེའི་ལ་ཁྱ་བ་དང། ལྟར་ལྟར་པོར་གྱུར་བ་དང། ཁང་ཁུང་དུ་གྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། སྤར་གྱི་སྐྱེའི་གཉེར་མ་ནམས་ཀྱང་སྐྱེའི་ཅེ་མོ་བརྒྱར་གཤེགས་པའི་ཆོད་ཅམ་
དུའང་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། བལྟ་བར་མི་བཟོད་པའི་འོད་གྱི་ཕུང་པོ་
དང་ལྡན་ཞིང། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་སྐྱེའི་འོད་དམར་སེར་དུ་སྤང་ངོ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་ནི་དཀར་
སེར་དུ་སྤང་ངོ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་ནི་གསེར་བཙོ་མ་ལྟ་བུར་སྤང་ངོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། ལོ་བཅུ་དུག་
ལོན་པའི་ན་ཆོད་དང་ལྡན་པའི་ལྷའི་ལུས་ཅན། ཇི་ལྟར་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ཏུར་གྱུར་བ་རྒྱན་
དང་ཆ་ལུགས་སྤངས་ནས། འདྲ་དུ་ཡང་དག་འཛོག་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་
གྱུར་བ་ན། དེའི་ཆེ་སྒོ་བུར་ཉིད་དུ་མགོན་དང་བྲལ་བས། ཡིད་ལྱ་བན་གྱིས་བརྒྱུམས་ཏེ། རང་
གི་འཆོ་བ་ལ་ཡང་མི་ལྟ་བར་གྱུར་པའི་སྤྱེ་བོ་དུང་ན་འཁོད་པ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང། ཨེ་མ་མ་
ལ་འདི་འདྲ་བའི་ངོ་མཆར་བ་ནི་བཛོད་པར་དཀའ་བ་ཞིག་སྟེ། བདག་ཅག་ནམས་གྱིས་ལྷའི་ལུས་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ། །ཞེས་སྤྱི་བཙུན་གྱིས་ཁྱོས་པས་རང་དབང་བྲལ་བ་ཞིན་དུ་ཡང་ངོ་མཆར་
བས་བསྐྱོད་པའི་སྤྱི་ཅན་གྱི་གར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སྤྱི་འདུའཔའི་ཆེ་སྐྱེའི་མདངས་དང་གཞོན་ལ་
ལ་སོགས་ཏེ། མདོར་ན་མིའི་ལུས་གནས་གྱུར་ནས་ལྟ་བུ་གཞོན་ཏུའི་ལུས་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་འདི་
འདྲ་བ་སྒྲོན་ཆད་སྤྱི་ཞིག་ལ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་བསྟན་པ་འགའ་ཐོས་པའམ། འདིའི་རྒྱ་མཚན་ནི་
འདི་ལྟོ་ཞེས་བཛོད་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེན། སྒོན་གྱི་ཆེ་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུབ་ཐོབ་བརྟེན་གཤམ་
རྟར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་མཁའ་རེག་ཏུ་འདས་པ་ན་སྤྱི་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ཞིང་གཞོན་ལ་དང་ལྡན་
པའི་བྱིས་པའི་ན་ཆོད་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་ཐོས་གྱི། བོད་གྱི་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་སྤྱི་ཞིག་ལའང་ཚུལ་དེ་
ལྟར་བཛོད་པ་མ་ཐོས་སོ། །ཞེས་དང། དེ་ལྟར་ཆོས་གྱི་སྤྱི་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རིང་ལ།
སྐྱེའི་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐང་བྲང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར། འཇའ་ཆོན་ཁ་དྲོག་སྤྲ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་
ཤིང་འོད་འཆར་བ་ནམ་པར་བཟླ་བ་སྤྱི་མའི་སྤྱི་ཉིད་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་སྤྱང་དུ་ཆེད་དུ་སྤྱུལ་བ་
བཞིན་གཤོ་བ་མེད་པ་ཞིག་ལུན་རིང་པོའི་བར་དུ་ཀ་བ་བཅུགས་པ་བཞིན་གནས་པར་གྱུར་
ཏོ། །དུས་དེ་དག་གི་ཆེ་ནམ་མཁའ་ནི་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་མཛོད་པའི་ཚུལ་

ནི་འདི་འདྲའོ། །ཞེས་འདི་གཉིས་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་བར་གྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གཡའ་དག་པར་
 གྱུར་ཏེ་ཆེས་དྲངས་ཤིང་། ཐ་མལ་གྱི་སྤྱོད་དང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ས་གཞི་
 རྒྱང་གི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ནས་བསེར་བུ་སྤྲོ་མེད་འགྲོ་འོང་ཡང་རྒྱན་ཆད་པ། ཞག་བཞི་
 བཅུ་ཅ་དགུ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་བྱུང་ལ། དེའི་ཆེ་དགོན་པའི་གླིང་གསེབ་ནས་གཟིམས་ཁང་གི་ཕྱོགས་
 སུ་རང་རང་གི་བྲང་ཁང་གི་སྟེང་གི་ལ་བད་ཁ་རྣམས་སུ་མཆན་མོ་མར་མེའི་བྲང་བ་མཐའ་ཡས་
 བ་ཕྱལ་བ་རྣམས་དང་། གཟིམས་ཁང་གི་སྒོ་བྱང་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་གྲའི་ཞལ་དཀར་ཐང་སོ་
 རྣམས་སུ་མར་མེའི་བྲང་བ་ཆར་དུ་དང་ར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཆན་རིང་གང་ལ་མེ་ལྷེའི་རྩེ་མོ་
 རྩེད་ཐང་རྒྱང་གིས་གཡོ་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །གཞན་ཡང་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་
 མཆོད་པ་དང་། དཔའ་ཤོད་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་བསྐྱགས་པའི་རོལ་མེའི་
 གྲེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པ་མཆན་གྲང་ལ་བྲགས་པ་དང་། ཉེན་མོ་ཡང་སྟོན་ཆོར་མ་སྟོང་
 བའི་སྤྲིའི་གྲེ་བྲག་དུ་མ་འགའ་ཞིག་གི་རྩ་ལམ་ན་བྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་
 མངོན་པར་གཏོར་བའི་མེ་ཏོག་གི་ཆོགས་ནི་པལ་ཆེ་བ་ཀྱུན་ལྟར་དཀར་ཞིང་སྤྱི་ཏིག་ལྟར་འོད་
 གསལ་བས་མཐོན་སོན་འབྱུང་བ་ན་རྩ་བ་ལྟར་འཆར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་ཁ་དོག་སྟོན་སོ་
 དང་། འགའ་ཞིག་ནི་སེར་པོ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་དམར་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་ཆེན་པོའི་འག་པའི་
 མཐེལ་ཙམ་པ་དང་། ཤིང་རྩའི་པང་ལོ་ཙམ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆར་ལྟར་དུ་བབ་པར་གྱུར་
 ཏོ། །གཞན་ཡང་པལ་ཆེ་བར་ནས་མཁའི་ལམ་ཐམས་ཅད་འཇའ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཤིན་ཏུ་ཡིད་
 འཕྲོག་བས་སྒྲ་རེ་ལྟར་བྲེས་པ་དང་། བ་དན་ལྟར་འབྱར་བ་དང་། དགོ་ལྷན་གྱི་གཡལས་གཡོན་
 དང་མདུན་གྱི་ཕྱང་བ་ཐམས་ཅད་འཇའ་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པས་ལྷ་སྤྱི་ལྟར་ཞིག་གིས་གང་བར་
 གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་ཞག་མང་པོའི་བར་དུ་བྱུང་ཞིང་། གང་གི་ཆེ་བཙོན་ལྟར་འདས་གོང་ཁྲེང་
 རྩ་ཙན་དུ་གཟིམས་མལ་གྱི་ཐ་མ་ལ་གཟིམས་ཏེ་སྤྱང་ན་ལས་འདའ་བའི་མངོན་པ་བསྟན་པ་ན་
 ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་མཆོད་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། (1357-1419)

རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་རྫོང་བཟང་བྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཐུགས་དམ་ལྟ་བུ་ག འདུས་པ་འཕགས་ལུགས། ཡེ་ཤེས་

ཞབས་ལུགས། བདེ་མཆོག ཏུས་འཁོར་ (བཞི་ལ་མཆོག་སྐྱབ་པའི་ལྷ་བཞི་ཟེར་) དང་། འཛིགས་
བྱེད། བྱག་རྩྭ་འཁོར་ཆེན་ (གཉིས་ནི་བར་ཆད་སྤང་བའི་ཡི་དམ་གཉིས་མོ་) དང་བྱག་གོ།
ཇི་ཅོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གཤམ་པའི་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐར་དེ་ཡོད། ༡ ཇི་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་རྟོགས་བརྩོན་
འདུན་ལེགས་མ། ༢ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྩེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་
འབྲུག་ལོགས། ༣ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྩེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་
རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ། (རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཐམས་ཅད་གྱི་ནང་ནས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་
རྣམ་ཐར་རྣམས་ཁྱེད་པའི་བུ་ཆེན་ཆེན་ཅེ་ཆེ་བ་ཡིན། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་རྩེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་
རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་འདི་ཅ་བ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།) ༤ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་
རྩེའི་རྣམ་ཐར་དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ། ༥ འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་པས་
མཛད་པའི་རྩེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར། (འདི་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་
རྩེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞི་བཅོལ་བར་སེམས་) ༦ རྟོག་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ལེགས་བཤད་ཀྱན་འདུས། ༧ གནས་རྟིང་བ་ཀྱན་དགའ་བདེ་ལེགས་
གྱིས་མཛད་པའི་རྩེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་ལོགས་ལ་བྱག་ཅུ་རེ་བྱག་ ༨ པའ་ཆེན་ (གཞན་
དུ་རྩེ་རྩོ་གྲོས་ལེགས་བཟང་ཞེས་ཀྱང་སྤྲད་) རྩོ་གྲོས་ལེགས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་རྩེའི་རྣམ་
ཐར་རབ་གསལ་མཛད་སྤང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན་ལ་བཅུ་བྱག་ ༩ མངའ་རིས་ཞབས་བྱང་བསྟན་
པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྩེའི་རྣམ་ཐར་གསལ་གྱི་མཆོད་སྤྲོད་ལ་བཅོ་ལྔ། (རྩེའི་རྣམ་ཐར་
ཆེན་མོར། མངའ་རིས་ལྷ་ཀ་བཅུ་དྲུག་འཇམ་དབྱངས་ཉི་མ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་
རྣམ་ཐར་སྐལ་ལྷན་པད་ཆལ་རྒྱས་པའི་འོད་སྟོང་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་སྤྲད་བས་དབྱད།) ༡༠ ཞེ་
རིངས་པའི་གསལ་གྱི་མཆོད་སྤྲོད་ཁ་སྐོང་གསལ་གྱི་ལྷ་གུ་ལ་གསུམ། ༡༡ ཞེ་རིངས་པས་འཆད་
ཅོད་ཅོམ་གསུམ་གྱི་བསྟོད་པ་ལ་བདུན། (ཞེ་རིངས་པ་འཆེ་མེད་རབ་རྒྱས་ནི། དཔལ་བཀའ་
བརྒྱད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བ་རྟོན་ཆང་པའི་སྟོབ་མ་ཞེ་རིངས་པའི་དཔོན་རྒྱུད་ཡིན་
པར། ཐུའུ་བཀའ་གྲུབ་མཐར་གསལ་) ༡༢ ཇི་བྱང་དག་དབང་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་

འོས་ཚད་མད་དུ་བྱུང་བའི་གཏམ་བརྒྱ་པ་ལ་སྤུས་ཅུ་སྟོ་དུག ༡༣ གྲུང་དུ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་
 བོས་ཟླའི་རྣམ་ཐར་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པ་ལ་ཞེ་བདུན། ༡༤ རྣམ་ཐར་ཙོང་ཁ་བརྒྱད་ཅུའི་
 རྩ་འབྲེལ་ལ་སྤུས་ཅུ། ༡༥ ཟླའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་མི་འགྲུར་མཆོག་ཡངས་མའི་འབྲེལ་པ་
 ལ་ཉེར་བརྒྱད། ༡༦ ཟླའི་འཇམ་དབྱངས་བཞད་བས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་རས་གྲིས་འབྲི་ཚུལ་ལ་
 བརྒྱ་དག་སྤུས་པ། ༡༧ བཞུ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་ཟླའི་རྣམ་ཐར་
 ལ་བཞི། ༡༨ ཟླའི་བཟང་བསྟན་པའི་མཛད་པའི་ཟླའི་རྣམ་ཐར་ལ་ཞེ་བདུན། ༡༩ རྒྱལ་དབང་
 ཆོས་ཟླའི་བཟང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཟླའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ཐུབ་བསྟན་མཛེས་
 པའི་རྒྱན་གཅིག་འོས་ཚད་ལོར་བྱའི་འཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །ཟླའི་བཟང་པའི་ཟླའི་བསྟོད་
 པ་དོན་ལྷན་མའི་འབྲེལ་པ་ ༡༠༩ན། རྟོག་དཔྱད་བསོད་ནམས་ལྷན་བྱུང་གིས་མཛད་པའི་ཟླའི་རྣམ་
 ཐར་ཞེས་གྲང་སྤང་ཞིང་། ཟླའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོའི་མཛུགས་ཏུ་ཟླའི་རྣམ་ཐར་མང་པོ་ཞིག་འཁོད་པ་
 རྣམས་ལ་གཟེགས།

ཟླའི་ཙོང་ཁ་བ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག ༩ ཀ་བར་ ༡ ཟླའི་བདག་ཉིང་
 ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་དོགས་ལ་ཤོག་གངས་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས། རྣམ་ཐར་ཐུར་
 འདེབས་ལེགས་བཤད་ཀྱང་འདུས་ལ་བཅུ་གཉིས། གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་སྟེ་མ་ལ་བཅོ་
 བརྒྱད། གསང་བའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་ལ་ལྷ། ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་
 དང་མཛལ་ཚུལ་ལ་ལྷ། ཆོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཅས། མཁས་གྲུབ་ཟླའི་ལ་ཆེག་བརྒྱད་དུ་གནང་
 བའི་སྤྲ་མའི་རྣམ་ཐར་འཕྲོར་ལ་བཞི། ཟླའི་སོ་བ་ལ་ཆེག་བརྒྱད་དུ་གནང་བའི་སྤྲ་མའི་རྣམ་ཐར་
 ལ་གསུམ། གསན་ཡིག་དུམ་བྱ་ལ་སོག་ཅིག་ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་དང་ལུས་ལན་སྟན་མཆོག་བདུད་
 ཅིའི་འཕྲེང་བ་ལ་བཅུ་གསུམ། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་སྤྲ་ལ་ལྷ་བཅུ་པའི་རྣམ་ཐར་བཤད་སྟོབ་
 མའི་རེ་བ་ཀྱན་སྟོང་ལ་ཉེར་དགུ། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་ཐར་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྟེ་
 མ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྷ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤང་ཚུལ་བྱང་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
 ཀྱི་ལེ་འདུའི་རྣམ་ཐར་བཤད་བྱང་རྒྱལ་གཞུང་ལམ་ལ་བརྒྱ་དང་དགུ། འདུལ་བའི་བསྟན་བྱ་ཆེན་མོ་ཟླའི་

ཡི་གས་ལ་བཞེན་ཀྱིས་ཆབ་ཆོས་རྗེས་ཟིན་གྱིས་མཛོད་པ་གནས་ཅེ་ལྷིང་མར་གྲགས་པ་ལ་བརྒྱད་
 ཅུ་གྲ་བཞི། དགེ་ལྷན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་གནས་ཅེ་ལྷིང་མ་ལ་བརྒྱད། ཁྱོན་གྲངས་བཞི་བརྒྱ་དང་ལྷག་
 ཅུ་རེ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །འདི་ཡི་པོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུང་ཡོད་པར་བཤད། ཉ ཁ་པ་ ༡ འདུལ་
 བ་མདོ་ཅ་བའི་ཟིན་གྱིས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛོད་པ་ལ་བརྒྱ་དང་ལྷག་གསུང་ཐོར་བྱ་རྣམས་སྤྱགས་
 གཅིག་ཏུ་བྲིལ་བ་ལ་སྤུལ་བརྒྱ་ཉེར་དགུ། རྗེ་རྗེ་ཅེ་མོའི་ཟིན་གྱིས་ལ་བརྒྱ་དགུ། འདི་ཡི་ལུང་མེད་
 པར་བཤད། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོའི་སྐྱབ་ཐབས་འཕོ་བ་བཀའ་བསྐྱོ་བཅས་ལ་ལྷ། འདི་ཡི་ལུང་
 མེད། སྤྱ་མི་སྤྱན་པའི་ཆེ་སྐྱབ་ལ་ལྷ། སྤྱེས་པ་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིས་བཅོས་རྗེ་ཡི་ཕྱག་ལེན་བཞེན་
 བཀོད་པ་ལ་བདུན། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅའི་རིས་པ་རྗེ་ཡི་ཕྱག་ལེན་བཞེན་བཀོད་
 པ་ལ་བརྒྱ་འདི་ཡི་ལུང་མེད། ཁྱོན་བརྒྱ་དང་གྲ་གཅིག་ཉ ག་པ་ ༡ སྤྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་ལྷ་
 བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས། ཉ ང་པར་ ༡ སྤྱོན་གསལ་མཆོན་བྱ་འབྲེལ་བ་བཞི་སྤྱགས་སྤྱ་གགས་པ་
 ལ་ལྷ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ཉ ཅ་པར་ ༡ སྤྱོན་གསལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པས་འཆད་པའི་ས་
 བཅད་བསྐྱས་དོན་ལ་སྤུལ་ཅུ་སོ་གཉིས། སྤྱོན་གསལ་གྱི་དཀའ་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་མཐའ་
 གཅོད་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱ་གྲུ་ལ་བརྒྱ་དང་ཞེ་གསུམ། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལྷ་མོ་བཞི་ཞུས་ཀྱི་
 རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྤྱོད་ཆེན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྷ་བརྒྱ་འདུས་པའི་བཤད་
 རྒྱུད་ཀྱན་ལས་བཏུས་པའི་རྒྱ་ག་ལྷག་ཅུ་རེ་དགུ། འདུས་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་དབང་དོན་དེ་ཉིད་
 རབ་གསལ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྷག་རྗེའི་གསུང་བཞེན་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་འབའ་མེར་དཀའ་
 བརྒྱའི་ཟིན་གྱིས་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཐམས་ལ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གསང་འདུས་དཀའ་གནད་ཟིན་གྱིས་
 ལ་ཉེར་ལྷ། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་སྤུལ་ཅུ་སོ་ལྷ། <ཆ་པར> འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་རྣམ་གཞག་
 རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་གནད་དོན་གསལ་པ་ལ་དགུ་བརྒྱ་ཐམས་ལ། བཤད་རྒྱུད་རྗེ་རྗེ་སྤེང་བའི་ཟིན་
 གྱིས་ལ་ལྷག་རྗེ་རྗེ་བསྐྱས་པའི་ཟིན་གྱིས་ལ་གོ་བརྒྱད། དགོངས་པ་སྤྱལ་མེད་པའི་ཟིན་གྱིས་ལ་
 སྤུལ་ཅུ་སོ་གཅིག་མན་དག་མཐར་ཐུག་བདག་གིན་རྒྱབས་ལ་བརྒྱ་གཅིག་མན་དག་མཐར་
 ཐུག་མདོན་པར་བྱང་རྒྱབ་པའི་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལ་བཅོ་ལྷ། རིམ་ལྷ་བསྐྱས་པའི་ཟིན་གྱིས་

ལ་ཉེར་དུག་གཤིན་ཇི་གཤེད་ཀྱི་ཆལ་འབྱོར་བཞི་རིམ་ལ་བཅོ་ལྔ། འདུས་པའི་དཀའ་གནད་ཟེན་
 བྲིས་ལ་གཉིས། རྒྱལ་བའི་བྱེན་གྱིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་ལེའུ་དང་པོའི་ཟེན་བྲིས་ལ་བརྒྱད།
 ཁྲོ་བོ་བཅུའི་ཟེན་བྲིས་ལ་བཞི། ལྷག་པ་ཡི་ནི་ལྷ་གཅིག་གིས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། འདུལ་བ་འཛིན་
 པའི་གསང་འདུས་དཀྱིལ་ཚོག་དག་འདོན་རིམ་པའི་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅོ་བརྒྱད། ཁྲོན་སྤུམ་བརྒྱ་
 དང་སྤུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་འདི་ཡི་པོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུང་རྒྱན་ཡོད། <༤་པར> གསང་འདུས་
 རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལ་སྤུམ་བརྒྱ་དང་ཞེ་བཞི། འདུས་པའི་བདག་བསྐྱེད་ཚོག་ཆལ་
 འབྱོར་དག་རིམ་ལ་སྤུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། བསམ་གཏན་གྱི་མ་སོགས་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་བཞུགས་
 ཚུལ་བཅས་ལ་གསུམ། གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ཇི་ཡི་གསུང་བཞིན་ཟེན་བྲིས་རྫོགས་ལ་བྱང་
 བའི་རེ་སྐོང་ལ་ཉེར་དགུ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་སྐོར་གྱི་ཟེན་བྲིས་ལ་དུག་འདི་
 ཡི་ལུང་མེད། རྫོང་འཕྲེང་བ་ནས་གསུངས་པའི་བྱང་རེས་ཀྱི་སྤྲུགས་བརྱུ་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
 པའི་ཚོག་ནས་མཁའ་དབལ་བའི་ཟེན་བྲིས་ལ་བཅུ་གསུམ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། ཁྲོན་བཞི་བརྒྱ་
 དང་ཉེར་དུག་ <༥་པར> རྫོང་འཆང་གི་གོ་འཕང་བརྟེས་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་ལ་ཉེར་
 དགུ། ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཟེན་ཡིག་ལ་ཉེར་ལྔ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གསང་འདུས་རྫོང་སེམས་
 མཉེས་པར་བྱེད་པའི་དག་འདོན་གྱི་རིམ་པ་ལ་བཅུ་གཉིས། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གསང་འདུས་
 འཇམ་རྫོང་སྤྱབ་ཐབས་འཇམ་དབྱངས་དགོངས་གསལ་ལ་ཉེར་གཉིས། ཚོག་གི་ཤུའི་ཁུངས་
 འགོད་པ་ལ་བརྒྱད། ཇི་ཡི་ཞལ་གདམས་རིམ་གཉིས་སྒྲོམ་ཚུལ་སྤྱི་ར་བ་བྱུ་རྩ་བའི་ཟེན་བྲིས་
 ལ་བཅོ་ལྔ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གནད་རྫོགས་
 ཀྱི་དམར་ཁྲིད་ལ་དུག་ཅུ་རེ་དུག་གསང་འདུས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་རབ་གནས་བྱ་ཚུལ་ལ་སྤུམ་ཅུ་སོ་
 དགུ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། དཔལ་འཁོར་བདེ་མཚོག་གི་རྩ་རྒྱུད་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྤུམ་རྟོན་ཀྱན་
 གསལ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གཅིག་ཁྲོན་བཞི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་དང་བདུན། <༦་པར> ལྷ་རོ་ཆོས་
 དུག་གི་ཁྲིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྷན་ལ་དུག་ཅུ་རེ་གཉིས། ལྷ་རོ་ཆོས་དུག་གི་དམིགས་སྐོར་
 བསྐྱས་པ་ཇི་ཡི་གསུང་བཞིན་སེམས་དཔའ་ཀྱན་བཟང་གིས་བཀོད་པ་ལ་ཉེར་གཉིས། འདི་ཡི་

ལུང་མེད། བདེ་མཆོག་ལུ་ཉི་པ་མངོན་རྟོགས་དག་འདོན་དག་འདོན་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་གྲགས་
ལྷར་མ་ཡིན་པ་ལ་བཅོ་ལཱ། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ཆེར་བཤད་པ་འདོད་
འདོལ་བརྒྱ་དང་དགྲ་བཅུ་གོ་ལཱ། དཔལ་བདེ་མཆོག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་འགྲེལ་པ་བྱང་
པར་གསལ་བྱེད་ལས་བྱུར་དུ་ལྷུང་པ་ལ་བདུན། འདི་ཡི་ལུང་མེད། རལའ་འགྲོ་ཀྱི་མཆོད་སྒྲོར་
གྱི་ཟེན་གྲིས་ལ་བཅུ་གཅིག་གྲུབ་ཆེན་ལུ་ཉི་པའི་ལུགས་གྱི་བདེ་མཆོག་སྐྱབ་ཐབས་བདེ་ཆེན་
གསལ་བ་ལ་སྤྲུལ་ཅུ་སོ་བརྒྱད། རིམ་བུའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅུ་གཉིས།
ཁྱོན་སྤྲུལ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད། <ཐ་བར> གྲུབ་ཆེན་རིམ་བུ་པའི་ལུགས་གྱི་བདེ་མཆོག་
ལུས་དཀྱིལ་མངོན་རྟོགས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལ་ཉེར་བདུན། རིམ་བུ་ལུགས་གྱི་བདེ་མཆོག་
ལུས་དཀྱིལ་དབང་ཆོག་རིན་ཆེན་བར་མཛོད་ལ་ཉེར་བདུན། བདེ་མཆོག་རིམ་བུ་པའི་རིམ་ལྗེའི་
རྣམ་བཤད་སྤྲུལ་དོན་ལྷ་བའི་མིག་འབྱེད་ལ་སྤྲུལ་ཅུ་སོ་བརྒྱད། རིམ་བུ་ལུགས་གྱི་རྟོགས་རིམ་
རིམ་ལྗེའི་ཁྲིད་རྗེ་ཡི་ཞལ་ཤེས་བཞིན་སེམས་དཔའ་ཀུན་བཟང་གིས་བཀོད་པ་ལ་བཅུ་གསུམ།
མཁའ་སྐྱོད་མ་དམར་མའི་སྐྱབ་ཐབས་ལ་གསུམ། རྗེ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་ཟེན་གྲིས་ལ་གསུམ། རྗེ་
རྗེ་རྣམ་འབྱོར་མའི་འགྲེལ་པའི་ཟེན་གྲིས། ཆེས་བཅུའི་མཆོད་པའི་ཆོག་དུ་རི་ཀ་པས་མཛོད་པའི་
ཟེན་གྲིས་ལ་གསུམ། མན་དག་སྟེ་མའི་ཟེན་གྲིས་ལ་ཉེར་གསུམ། དན་སོང་སྐྱོད་རྒྱུད་མཆན་
དང་བཅས་པ་ལ་དགྲ་བཅུ་གོ་གསུམ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། ཀུན་རིག་ཆོག་འདི་ཟེན་གྲིས་ལ་བཞི།
འདི་ཡི་ལུང་མེད། རྗེ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མའི་སྐྱབ་ཐབས་ཐ་མཉོག་བཀོད་པ་ལ་
བཅུ་དགྲུ། རྗེ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་སྐྱབ་ཐབས་བདུད་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ལ་བཅོ་བརྒྱད། གཤིན་རྗེ་དགྲ་
ནག་སྐྱབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབར་པ་ལ་བཅོ་བརྒྱད། བཅུ་གསུམ་མ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་ཆོག་རིན་
ཆེན་འཕྲེང་བ་ལ་ལྷ་བཅུ་ད་གཉིས། ཁྱོན་སྤྲུལ་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་གོ། ། <ད་པར> ཞེད་ཀྱི་མའི་
ཟེན་གྲིས་ལ་ལྷ། འདི་ལ་ལུང་མེད། འཇམ་དཔལ་ཞེ་དག་གི་སྐྱབ་པ་ལ་གསུམ། འཛིགས་བྱེད་
ཕྱག་མཆན་སོགས་གྱི་བཤད་པའི་ཟེན་གྲིས་ལ་བཅུ། འདི་ལ་ལུང་མེད། འཛིགས་བྱེད་སྐྱིན་
སྟེག་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ལ་སྤྲུལ་ཅུ་སོ་གཅིག་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ནང་ལེའུ་རྣམ་གཞག་མཁས་

བྱམ་ཐེས་ཐེན་ཐེས་མཛད་པ་འཕྲོ་ཅན་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་བདུན། ཨ་ཙ་ལ་སྒྲུག་དོན་ཚན་བདུན་དུ་
 བྱེད་པ་ལ་གསུམ། གྲི་རྩོད་ཐེ་རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པའི་ཐེན་ཐེས་ལ་བརྒྱད་ཅུ་གྲུག་སྟོར་
 དྲུག་རྩོད་ཐེ་ཆེགས་བཅད། དེའི་བཤད་པ། དུས་འཁོར་གྱི་ཐེན་ཐེས། དུས་འཁོར་མངོན་རྟོགས།
 དབང་གི་ཐེན་ཐེས། སྟོར་དྲུག་ཉེར་མཁའི་ཐེན་ཐེས། འཆི་ཞག་དང་ཆེ་ལྷག་རི་ཡོད་དབྱེད་པ་
 རྣམས་ལ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི། སྟོར་དྲུག་རྩོགས་རིམ་གྱི་གནད་བསྐྱུས་པ་ཐེ་ཡི་གསུང་བཞེན་རྒྱལ་
 རྟེན་པས་མཛད་པ་ལ་ཉེར་བཞི། འདིའི་ལུང་མེད། མཁས་པ་གཞོན་ཏུ་སློབ་ལྷན་གྱི་གཟུགས་གྱི་
 རྒྱུད་མཐའ་དུས་གྱི་རྒྱུད་མཐའ་ལས་བརྒྱལ་བའི་དུས་ལན་ལ་གསུམ། འདིའི་ལུང་མེད། དཔལ་
 མཆོག་གི་ཐེན་ཐེས་ལ་ཉི་ཤུ། གྲི་རྩོད་གྱི་ཐེན་ཐེས་དང་ཡང་རྒྱུད་དེའི་ཐེན་ཐེས་ལ་བདུན། རི་
 བཅུན་བདག་མེད་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་ཐབས་ཐེན་ཐེས་ལ་ལྷ། སངས་རྒྱུས་མོད་བའི་འཛིགས་
 མེད་གཞུང་འགྲེལ་ཐེན་ཐེས་ལ་དགུ། རྒྱུད་བརྟག་པ་བརྒྱད་པའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པ་ལ་བཞི།
 དེ་ཡི་འགྲེལ་པ་འཕོ་ཁྲིད་གསེར་གྱི་སྟོ་འབྲེད་ལ་སུམ་ཅུ། དྲུག་རྩོར་འཁོར་ཆེན་མངོན་རྟོགས་རི་
 ཡི་གསུང་བཞེན་བཀོད་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་སྟོབས་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆར་འབེབ་ལ་བཞི། སྤྱིན་
 བལ་མན་དག་དང་། རྩ་མཁྱིན་ཤུན་བཞིའི་སྟོར་ལ་བཞི། འདིའི་ལུང་མེད། རི་ཁྲོད་པོ་མ་ཅན་གྱི་
 སྐྱབ་ཐབས་ལ་གཉིས། དབྱངས་ཅན་མ་དང་སྟེ་བཅེགས་སྐྱབ་ཐབས་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱུས་
 སོ་ལྷའི་སྐྱེ་མདོག་དྲུག་མཆོན་ལ་བརྟེན་པ་གནས་བརྟན་བཟང་སྟོང་གིས་བཀོད་པ་ལྷའི་སྐྱེའི་དྲུག་
 ཚད་གཟུགས་བརྟན་བལྟ་བའི་མེ་ཡོང་ལ་ཉེར་དགུ། འདིའི་ལུང་མེད། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དེ་ཉིད་
 བསྐྱུས་པའི་ཐེན་ཐེས་ལ་གསུམ། རྩོད་དབྱིངས་གྱི་ཆོ་གའི་ཐེན་ཐེས་ལ་བཞི། འཁོར་ལོ་བསྐྱུར་
 རྒྱལ་གྱི་བསྟེན་པའི་རིམ་པ་ལ་བཅུ་བཞི། འདིའི་ལུང་མེད། ཁྲོན་བཞི་བརྒྱ་དང་དགུ། <ན་པར>
 རི་བཅུན་འཛམ་པའི་དབྱངས་གྱི་གསུང་རི་ཚོང་ཁ་ཆེན་པོས་དྲུག་ཐེས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྒྱད།
 མཁས་པ་བྱམ་པས་གསང་འདུས་སྐྱབ་ཐབས་ཆོག་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅུ་བདུན། གསང་འདུས་
 མངོན་རྟོགས་དང་བསམ་གཏན་སྐྱབ་མཆོད་དག་འདོན་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅུ་གཉིས། འདིའི་ལུང་
 མེད། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གར་འབྲང་བའི་དགོངས་པ་ལྷར་རི་ཡི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་གསུངས་པ་བཞེན་

འདུལ་འཛིན་དཀའ་བཞི་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བཀོད་པ་ལ་བརྒྱད། འདིའི་ལུང་མེད།
དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དེ་མེད་འོད་གྱི་དཀའ་གནད་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བཟེད་བྱང་གི་ཡི་གེ་
མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་གསུང་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ། བདེ་མཆོག་གི་བྱི་རོལ་མཆོད་
པ་ལག་མཆོད་དང་། དབྱིད་གྱི་རྒྱལ་མེད་ལྷ་དང་བཅས་པ་ལ་བཅོ་ལྔ། འཛིགས་བྱེད་དག་སྦྱོར་
ལ་བཞི། རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་སྦྱབ་ཐབས་ཀྱན་བཟང་གི་ཆོག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་རྒྱལ་ཁབ་
རིན་པོ་ཆེས་བཟེད་བྱང་དུ་བཀོད་པ་ལ་སོ་བདུན། འདིའི་ལུང་མེད། ཀུན་རིག་ཆོག་ངན་སོང་
ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བ་རྒྱུད་དོན་གསལ་བ་ལ་དུག་ཅུ་རེ་དགྲ། བྱ་སྦྱོད་སྦྱི་ཡི་ཆོག་རྣམ་པར་གཞག་
པ་རིགས་གསུམ་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་འདུལ་འཛིན་པས་བཀོད་པ་ལ་སུམ་ཅུ་ཐམ་
བ། འཕགས་མ་འོད་ཟེར་ཅན་མའི་སྦྱབ་ཐབས་ལ་གསུམ། ཁྱོན་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི། <བ་པར>
བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། <བ་པར> ལམ་རིམ་ཚུང་བར་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དགྲ། ཞི་ལྷག་
གཉིས་གྱི་དཀའ་གནད་ལ་ལྔ། བྱང་བ་དང་རེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་བསྟན་བཅོས་ལེགས་
པར་བཤད་པའི་སྦྱོར་པོ་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དགྲ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་ལ་ལྷ་པའི་
གནད་ལགག་མདོར་བསྟུས་ནས་གནད་པའི་གདམས་པ་རྗེ་རེད་མདའ་བ་ལ་ཤོག་བྲིལ་དུ་ཕུལ་
བ་ལ་དུག། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་བསྟུབ་བཏུས་རྒྱས་པར་གསུངས་དུས་བསྟུས་དོན་འཇམ་
དབྱངས་ཆོས་རྗེས་ཟིན་གྱིས་སུ་མཛོད་པ་ལ་ཉི་ལྔ། འདིའི་ལུང་མེད། རྒྱལ་ཁབ་པས་རྗེ་ཡི་དབྱང་
དུ་སྦྱོད་འཇུག་ཤེར་ལའི་ཟིན་གྱིས་ལ་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་བ། ཆད་མའི་བཟེད་བྱང་ཆེན་མོ་ལ་བཞི་བརྒྱ་
ཞེ་བདུན། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་གྲ་གཅིག་<བ་པར> དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་
པའི་རྒྱ་མཆོ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྲ་གསུམ། དཀའ་གནད་བརྒྱད་ཀྱི་ཟིན་གྱིས་བཟེད་བྱང་དུ་བཀོད་
པ་ལ་བཅོ་བརྒྱད། འདིའི་ལུང་མེད། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་ཟིན་གྱིས་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་
ཁབ་ཆོས་རྗེས་བཀོད་པ་ལ་ལྔ་བརྒྱ་གསུམ། ཆད་མ་མདོན་སུམ་ལེའུའི་བཟེད་བྱང་ཆེན་མོ་རྒྱལ་
ཁབ་ཆོས་རྗེས་བཀོད་པ་ལ་ལྔ་བརྒྱ་དང་ལྔ། འདིའི་ལུང་མེད། དབུ་མའི་ལྷ་ཁྱིད་ལ་ཉེར་དུག་ འདིའི་
ལུང་མེད། སྟན་ངག་སྦྱ་རྒྱན་ལ་གསུམ། འདི་ལ་ལུང་མེད། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བྲག་གིས་སུ་མཛོད་

བའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བཟླ་བྱང་ལ་བཅུ་བདུན། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལ། <མ་པར>
 དབུ་མ་ལ་འབྲུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྲ་བརྒྱ། འདི་ལ་
 འབྲུག་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ཡང་ཟེར་རྒྱུ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་ཆ་བཙུག་རྒྱུ་ཡི་གསུང་བཞིན་བཞོད་པ་
 གྱི་བཟླ་བྱང་ལ་བཅུ་གཉིས། ཆད་མ་མངོན་སུམ་ལེའུའི་རྒྱུ་ཡི་གསུང་བཞིན་བཞོད་པ་
 ལ་བརྒྱ་དང་གཉིས། སྤྱོད་འབྲུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་ཟེན་གྱིས་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན། ཁྱོན་བཞི་
 བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་དགུ། <ཅ་པར> བར་ཕྱིན་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་འབྲེང་བ་སྐབས་གསུམ་
 བ་ཡན་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉེར་གཅིག་ <ཆ་པར> བར་ཕྱིན་ལེགས་བཤད་གསེར་འབྲེང་སྤྲེལ་ཆ་
 སྐབས་བཞི་བ་མན་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྲ་བརྒྱ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་མོ་གསལ་བ་མོད་པའི་ཟེས་
 སྐུམ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་
 རྒྱ་མཆོལ་བྲུག་ཅུ་ཐམ་པ། འདུལ་བ་གཞི་ནས་བྱུང་བའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཟེན་གྱིས་ལ་བཅུ་ཐམ་པ།
 སྤེ་བདུན་ལ་འབྲུག་པའི་སྤོ་རྒྱུ་གཉེར་ཡིད་གྱི་སྤྱན་སེལ་ལ་ཉེར་ལ། འདིའི་ལུང་མེད། བསམ་
 གཟུགས་གྱིས་ལ་བཅུ་གཅིག་ ཐལ་འབྱུར་བའི་ལུགས་གྱི་དབུ་མའི་ལྷ་ཁྱིད་མཁས་བྱུ་བ་ཆོས་
 རྒྱུ་ཡི་གསུང་བཞིན་ཟེན་གྱིས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྒྱ། དབུ་མའི་ལྷ་ཁྱིད་བསྐྱུས་པ་ལ་བདུན།
 དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ཟེན་གྱིས་ལ་བརྒྱ། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་བྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ། ཡི་གསུང་
 འབྲུམ་ཆོས་སྤེ་ཆེན་པོ་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོའི་སྤྲར་མ་སྤྱེགས་བཅ་བཅོ་བརྒྱད་རྫོགས་སོ། །བཟླ་
 ཤིས་ལྷན་པོའི་སྤྲར་མའི་རྩེ་ཚང་ཁ་པའི་གསུང་འབྲུམ་བཀའ་རྒྱ་མཁོ། རྩེ་ཚང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐར་
 རོ་མཆོར་མད་དུ་བྱུང་བའི་གཏམ། གསང་འདུས་ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་ བདེ་མཆོག་ལྷ་ཉི་པའི་
 རྫོགས་རིམ་རྣམ་བཤད་དངོས་སྤྱུ་ལྷེ་མ། བདེ་མཆོག་ལྷ་ཉི་པའི་རྫོགས་རིམ་རྣམ་འབྱེད་ཆེན་
 སོ། བདེ་མཆོག་རྫོགས་རིམ་དབྱིད་ཐེག་གི་ཟེན་གྱིས། ཡང་བདེ་མཆོག་ཟེན་གྱིས། འཇམ་དབྱངས་
 ཞེ་ཞོ་སྤྱུགས་སྤྱུ་བ་ཐུང་མོང་མ་ཡིན་པ། འཇམ་དབལ་གསང་ལྷན་གྱི་དབྱང་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པའི་ཟེན་གྱིས་རྩེ་ཉིད་གྱིས་གནང་བ། རྒྱ་མ་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་སྤྱུ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པ།
 འཇིགས་བྱེད་སེར་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པ། ཡིག་བཞི་པའི་སྤྱང་བའི་མན་ངག་

ཅ་གསུམ་དང་གཤེན་རྩེ་སྒྲོར་ཚུལ། དུས་འཁོར་སྒྲོར་བ་ཡན་ལག་གི་ཟབ་ཁྲིད་དམིགས་རིམ་
ལག་རྩེས། གསང་འདུས་མན་ངག་ཡིག་ཚུང་སྒྲོར། དུས་འཁོར་འཕོ་བ་ཡན་ལག་གི་ཟེན་
ཁྲིམ་སྒྲིལ་མཛད་པ། བདེ་མཆོག་རྩོགས་རིམ་དབྱིད་ཐེག་ དུས་འཁོར་སྒྲུབ་ལེའི་བྲག་རྒྱ་
བཞི་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་པ་རྒྱལ་ཆབ་རྩེས་ཟེན་ཁྲིམ་སྒྲིལ་མཛད་པ་རྣམས་སོ། །བཟུལ་ལྷན་པོའི་
སྤར་མར་གསུང་འདུམ་བཀའ་རྒྱ་མ་གཅིག་ལོགས་སུ་བཞག་ཀྱང་། འབྲས་སྤངས་སྤར་མར་
རྒྱལ་དབང་ལྷ་པོའི་སྒྲུ་དུས་སུ་བཀའ་རྒྱས་བསྐྱམས་པ་མ་མཛད་པར་བཀའ་རྒྱའི་ངེས་པ་མེད་
པར་སོང་བའོ། །ཞེས་ རྒྱུད་ལྷ་སྤར་སོགས་གསུང་ངོ། །

རྩེ་ཚོང་ཁ་པོའི་སྒྲུ་སྒྲེ་སྒྲུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། རྒྱལ་བ་སེང་གོང་པོ། རྒྱལ་བ་ལྷ་ལྷ་ལ། རྒྱལ་བ་བྱམས་
པ་མགོན་པོ། དབྱེ་བཅོམ་ཉེ་བར་འཁོར། དགེ་སྦྱོང་པ་སྤྲའི་དད་ལྷན། གཞོན་ལྷ་ལོར་བཟང་། བྱང་
སེམས་སྤྱིང་སྤོབས་ཅན། བཟ་ཐེའི་ཁྱེད་མོས་པ། བྱང་སེམས་རྟག་ཏུ་དུ། དབྱེ་བཅོམ་ཉེར་སྤྲས།
རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བ་བཟང་པོ། རྒྱལ་པོ་ཨིན་ལྷ་ཏི། བྱུ་ཐོབ་ལུ་ཡི་པ། བྱུ་ཐོབ་ལུ་བ་པ། བྱུ་ཐོབ་རྩོ་
ཉེ་དུ་ག། བྱུ་ཆེན་མར་བ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བོས། ཁ་ཆེ་ལྷོ་མ་ཉེ་རྩ་བ། གཉིས་སྤོན་སྤྲ་གསལ་སྤྱང་།
ལོ་རྒྱ་བ་སྒྲོ་ལྷན་ཤེས་རབ། ལོ་རྒྱ་བ་བ་ཆབ་ཉེ་མ་གསལ། དན་བག་སྒྲུ་བའི་སེང་གོ། དུགས་པོ་
ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱིང་པོ། ལྷ་རི་སྤྱེ་སྤྱོད་འཛིན་པ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་མཆོ་སྒྲུ་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ།
པཎ་ཆེན་དཔལ་ལེ་ཤེས་ཀྱིས་ད་རྩ་རྒྱ་གར་ན ཨྲིེ་ཡ་ན། ཤམ་རྩ་ལ། དེ་ལྷོ་གོའི། རྒྱ་གར་སྤོ་
ལུ་འགྲོ་ལྷང་། སྤོ་བྲོགས་པེད་ན་གར་། འཛིགས་རུང་སྤྱག་ཆེབས་ཀའི་རྩ་བ། ཨྲ་ཤ བ་སྤྲ་
སི་རྩ་ཤ་བཅས་སོ། །

རྩེ་བཙུན། <སྒྲུར་ར་ག> དད་སྒྲོལ་ཏེ། དད་པ་ཅན་འཁོར་བ་ལས་སྒོལ་བའོ། །རྩེ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་གཙོ་
བོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། འགྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་གཙུག་གི་ནོར་བུར་གྱུར་པས་ན་རྩེ་འཕ།
ཡང་ན་ལུང་རྟོགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་དབང་བསྒྲུར་བས་ན་རྩེ་པོ། རྟོགས་མཉམ་ཉེས་སྤྱོད་མཐའ་
དག་ལས་སྤོས་པས་ན་བཙུན། ལྷ་མི་ཞེས་པ་རྩེ་དང་། བརྩེ་ཞེས་པ་བཙུན། ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་
གསུང་།

རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་ལུང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དང་འབྲ།

རྗེ་བཙུན་བཙུང་ལྟོ་འདས་མ། རྗེ་བཙུན་བཙུང་ལྟོ་འདས་མ་ཞེས་བ་ནས། ཡུམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱམས་
པས་བཀའ་ཤིས་ཤོག་ཅེས་བའི་བར་འདི་འཕྲོམ་སྟོན་བས་གསུངས། ཞེས་སྐྱོང་རྟོལ་སྒྲ་མའི་གསུང་
འབྲུམ་སྒྲིགས་བཅ་གཉིས་བ་༤༠༩ན་གསལ་ལོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། ཚོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒྲོང་ལྷེ་
བཙན་གྱིས་གསུངས་བར་གྲགས་སོ་ཞེས་བའང་སྤང་དོ། །

རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས། འཇམ་དབྱངས་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

རྗེ་བཙུན་བཏྟན་པའི་འཁོར་ལོ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་སྒྲོལ་མ་དང་ཞེས་སོགས། རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་སྒྲོལ་མ་དང་ཞེས་བའི་ཡན་ལག་
བདུན་བ་འདི་དག་སྒྲོང་མ་དཔལ་མོས་གསུངས། ཞེས་སྐྱོང་རྟོལ་སྒྲ་མའི་གསུང་འབྲུམ་སྒྲིགས་
བཅ་གཉིས་བ་༤༠༩ན་གསལ་ལོ། །

རྗེ་བཙུན་གཙང་བ་རྒྱ་རས། འཕྲོ་མགོན་གཙང་བ་རྒྱ་རས་དང་འབྲ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་། སྲས་ཀྱི་ཕུ་བོ་རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་དང་མཁས་
གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་བ་གཉིས་སོ། །

རྗེ་ཡི་མགུར་ལྷ་བཙུགས། ཚོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལ་འགོ་བར་བྱེད་
པའི་སྤང་མ་རྗེ་ཡི་མགུར་ལྷ་བཙུགས་དུ་གྲགས་བ་ནི། སྤྲིད་བ་ཆགས་པའི་ལྷ་ཆེན་དགུ་ཡི་
སྤྲིང་དུ། རྫོང་མཆོམས་ལྷ། རྫོང་འཇམ་སྤུམ། རྫོང་གཡལ་སྤང་། རྫོང་ལྷ་བཙན་བཞུགས་
པས་བཙུགས་མོ། །སྤྲིད་བ་ཆགས་པའི་ལྷ་དགུ་ནི། ཡབ་འོད་གྲང་རྒྱལ་དང་། དེ་ཡི་སྲས་
བརྒྱུད་ལ་ཟེར་དོ། །སྲས་བརྒྱུད་ནི། །ཡར་ལུང་ཡར་ལྷ་ཤམ་སོ། །བྱང་གི་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ། ཀ་
སྟོང་རྫོང་སྟོང་ཆེན་ཆེན་ལྷ། ཤར་གྱི་ཆ་ཆེན་སྟོན་ལྷ། རྫོང་གཡལ་རྒྱལ། ཤེའུ་མཁའ་རི། སྤྲིད་འོད་
ཞོགས་ལྷ་ལྷག་པོ་འཕམ་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྲུག་པོ་ཟེར་བ་དང་དགུ་ལོ། །འདི་རྣམས་ནི་ཉའི་སི་ཏུ་
བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆན་སོགས་སྤེ་སྤྲིད་པག་གྲུའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་མ་ཡང་ཡིན་བར་བཤད།
རྗེ་ཡི་མགུར་ལྷ་ཞེས་བ་ནི། བོད་རྗེ་ཚོས་རྒྱལ་སྐྱོང་བཙན་སྐྱམ་སོ། །སྤྲིད་ལྷེ་བཙན། མངའ་

བདག་ཁྲི་རལ་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་
སྤང་མ་ལ་བཛོད་དོ། །འགོ་བ་ཞེས་པ་ལུས་དང་གི་མ་མ་བཞིན་འགྲོགས་ནས་སྤང་སྦྱོར་བྱེད་
པ་ལ་ཟེར། མྱོང་རྩོལ་སྒྲ་མའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

རྩེ་རིགས། རྩེ་ལུ་རིགས་དང་དོན་གཅིག

རྩེད་པ། བཀྱར་སྟེ་དང་མཆོད་པའི་དོན། རྩེད་པར་བྱ་བ་ལ་གཟིགས།

རྩེད་པར་བྱ་བ། བཀྱར་སྟེ་དང་མཆོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། རྩེད་པ་དང་
རིམ་གྲོ་དང་བཅུན་པར་བྱ་བ་ནི་བཀྱར་སྟེ་དང་མཆོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། ཞེས་གསུངས།
སྦྱིར་རྩེད་པར་བྱེད་པ། མཆོད་པར་བྱ་བ། རི་མོར་བྱ་བ། བསྟེན་བཀྱར་བྱ་བ། བཀྱར་སྟེ་བྱ་
བ། སྒྲ་མར་བྱ་བ་རྣམས་དོན་འདྲ། བྱང་གསེས་གྱི་བྱུང་པར་ནི། བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན་ལས།
རྩེད་པར་བྱ་བ་ནི། ཡོན་ཏན་རྩེས་སུ་བྲན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱ་དུང་བྱེད་པའོ། །མཆོད་པར་བྱ་བ་ནི།
མཆོད་པ་ཆུང་དུ། རི་མོར་བྱ་བ་ནི། མཆོད་པ་འབྲིང་། བསྟེན་བཀྱར་བྱ་བ་ནི། མཆོད་པ་ཆེན་པོ་
དང་། བཀྱར་སྟེ་བྱ་བ་ནི། དར་དབྱངས་ལ་སོགས་པ་བཅིངས་ནས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པའི་
གནས་ལ་འཛོག་པ་དང་། སྒྲ་མར་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདུལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་དོ་ཞེས་བཤད་པའི་ལྟར་ལོ། །

རྩེན་པ། 1 མ་བཅོས་པ་དང་མ་སྟེན་པའི་ཟ་བའི་རིགས། 2 སྤྲིག་གཡོག་མེད་པ། མདོན་སྤྲུམ། རྩེན་
པར་གཟིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩེན་བཅོས། (འདུལ་བ) ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱུད་གྱི་བཞི་པ་ནི། དགེ་སློང་གིས་ཟས་རྩེན་པ་
རུང་ཁང་སོགས་གནས་གང་ཡང་རུང་བར་འཆོད་པར་བྱེད་པའོ། །

རྩེའི་མཛོད་ཆེན་བཞི། ༡ འོལ་ཁ་རྩིང་བྱེད་བྱམས་པའི་སྤྱུ་ལ་ཞིག་གསོ་རབ་གནས་མཛོད་པ་མཛོད་
ཆེན་དང་པོ། ༢ གཉལ་གྱི་གསེར་བྱེ་འབྲུམ་པར་ལུང་ར་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ཆོས་འཆད་ཉན་གྱི་
སྒོལ་འཇུགས་པར་མཛོད་པ་མཛོད་ཆེན་གཉིས་པ། ༣ ལྷ་སའི་རྩོ་བོ་ལ་དབུ་བྱུན་ཕུལ་པ་དང་།
ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཇུགས་པར་མཛོད་པ་ནི་མཛོད་ཆེན་གསུམ་པ། ༤ དགའ་ལྷན་སྤྲུམ་

མཆོད་ཆེན་མོ་འཛུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེ་འཛུགས་ཐར་ཆེན་
 མོ་ལས། ཡང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ནང་ཆོན་མཛད་ཆེན་བཞིར་གྲགས་པ་
 དེ་གང་དང་གང་ཞིག་སྟུང་ན། སྒར་གོང་དུ་བཀོད་པ་དེ་དག་ལས་དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པར་འོལ་ཁ་
 རྒྱུ་ལྷན་གྱི་ཐུགས་པའི་སྐྱེ་བུ་ལྟ་བུ་བ་གཟུགས་ནས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་ལ་ཞིག་
 གསོ་སྦྱོར་མ་མཆིས་པར་མཛད་ཅིང་། རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆེ་མངས་རྒྱས་རབ་བདུན་དངོས་
 སུ་བྱོན་ཏེ་གྲིས་སྐྱ་ལ་ཐེམ་བ་དང་མར་མེ་འཛིན་བ་སོགས་ལྟས་ངོ་མཆར་བ་དུ་མ་བྱུང་བ་དང་
 བཅས་པ་ནི་མཛད་ཆེན་དང་པོ་དང་། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པ་ལ་གཉལ་གྱི་གསེར་བྱེ་འབྲུམ་པར་
 མཆོད་པ་ཆེན་པོ་དང་འདུལ་བའི་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། ལྷུང་བྱེད་ཉིས་བྱས་དང་བཅས་
 པར་བཤགས་པ་དང་། སྐྱེ་བོའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱང་བསྟེན་གནས་དང་སྐྱབས་འགྲོའི་སྟོན་པ་
 ལ་སྤྱར་ཞིང་། སྐྱེ་སེར་ཐམས་ཅད་གྱིས་ས་ཚུ་འདེབས་པ་སོགས་ལུང་ར་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་
 མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་གཉིས་པ་དང་། དགུང་ལོ་དང་གཉིས་པའི་ནང་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་
 རྟེན་གསུམ་དང་བཅས་པར་ཞིག་བསོ་བུལ་བྱིན་དང་། ང་གསུམ་པར་ཆོ་འཕྲུལ་དུས་ཆེན་དང་
 འབྲེལ་བར་རྩོག་རྣམ་གཉིས་སོགས་ལ་དབུ་རྒྱན་ན་བཟུལ། མཆོད་རྩས་སོགས་བཟང་ཞིག་
 ལུལ་དུ་བྱིན་པ་དང་། ཆེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྷའི་བར་རྟེན་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་།
 དགོ་འདུན་འདུས་པའི་སྤྱེ་ལ་བསྟེན་བཀྲུ། སྐྱེ་བོ་པོངས་པའི་ཆོགས་ལ་སྦྱིན་གཏོང་སོགས་རྣམ་
 དཀར་མཆོད་སྦྱིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། །མཐའ་དབུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་བགྲང་བ་ལས་བརྒྱལ་བ་ཐར་པ་
 དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པ་སོགས་འཕགས་པའི་ལུལ་གྱི་བྱུང་བ་དང་མཐུན་
 པའི་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་འཛུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་གསུམ་པ་
 དང་། དགུང་ལོ་དང་དབུ་པ་ལུག་གི་ལོ་ལ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བསྐྱར་ཅིང་གསང་
 འདུས། བདེ་མཆོག་ཤོར་དབྱིངས་རྣམས་ཀྱི་དབྱིལ་འཁོར་སྒྲོས་བསྐྱངས་ཅིན་པོ་ཆེ་འབའ་
 ཞིག་ལས་བྱུང་བ་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་ཆེ་འཛུགས་ཆེན་པོ་དང་། རང་འབྱོར་ལ་སོགས་པའི་
 རྟེན་ངོ་མཆར་ཅན་དུ་མ་བྱོན་ཞིང་། རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆེ་ལྟས་ངོ་མཆར་ཅན་མང་དུ་བྱུང་བ་

དང་། དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱབ་མཆོད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱུད་སྤྱི་དགོངས་པ་བཞིན་
གྱི་ཕྱག་ལེན་ནས་པར་དག་པས་བརྒྱན་པ་དག་འཕྲན་སྐྱབ་མཆོད་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་འཇུགས་
པར་མཛོད་པ་ནི་མཛོད་ཆེན་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩེ་ལྷ་རིགས། བེ་བྱ་མ་ (བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ) ལྷ་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ལེགས་
སྦྱར་དུ་ བེ་བྱ་མ་ བེ་བྱ་མེས་པ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་བྱེད་པ་ལ་རྩེ་ལྷ་རིགས། (མཆིམས་
མཛོད) རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱེད་པ་ལ་རྩེ་ལྷ་རིགས། ཡང་དདུལ་ཚུའི་ཡིག་བསྐྱར་ནས་
གཞག་ལས། མཁོ་དགུའི་ཆོང་ཆོང་འགྲེམས་པའི་རྩེ་ལྷ་རིགས། ཞེས་གྲང་གསུངས། བྱི་རོལ་
པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ནས། མི་རིགས་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ཆངས་པ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་
དེ། དེ་ཡང་ཆངས་པའི་ཁན་ས་བྲམ་ཟེ། དབྱང་པ་ལས་རྒྱལ་རིགས། བརྒྱ་ལས་རྩེ་རིགས། ཀར་
མཐེལ་ལས་དམངས་རིགས་བྱུང་བ་བཅས་སོ། །

རྩེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་བཞི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་བཞི་ལ་གཟིགས།

རྩེ་ལྷ་སྤྱུ་ རྒྱལ་པོའི་སྤྱུ་སྤྱུ་ རྒྱ་བཤད་ནི། རྒྱལ་པོ་ལ་རྩེ་བོ་ཞེས་ཟེར་ལ། དེའི་བྱ་ཡིན་པས་རྩེ་ལྷ་སྤྱུ་
སོ། །2 ལྷ་མ་རྩ་ཆེན་གྱི་སྒོ་བ་ལ། 3 ཁྱིམ་བདག་གི་བྱ། ཁྱིམ་བདག་གི་པ་ལ་རྩེ་བོ་དང་དེའི་བྱ་
ལ་སྤྱུ་ཞེས་ཟེར་བ། ལུང་ལྷན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ན་གསལ།

རྩེས་འགོ་བ། རྩེས་སུ་འགོ་བ་ལ་གཟིགས།

རྩེས་ཆགས། རྩེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་གཟིགས།

རྩེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་རྩེས་མཆོག་གོ། མདོ་སྦྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་། 9 པ་
། 33 ན་ལས། ཞིང་ཚོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་སྟོན་གྱི་ལོག་མཆོག་གོ། རྩེས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ནང་ན་བ་ལང་གི་རྩེས་མཆོག་གོ། འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་མི་རྟག་པ་དང་འཆི་བའི་
འདུ་ཤེས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་གིས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འདོད་པ་དང་མ་རིག་པ་དང་ང་
རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སེལ་རྟོ། ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་རྩེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་
རྩེས་མཆོག་གོ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བརྟན་པ་དང་ཡིད་ཆེས་འོས་པ་དང་མི་བསྐྱུ་

བ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་ཁྱུ་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་སོང་ན་གཡང་སར་ཐག་པ་སོགས་
 ཀྱི་གཞོད་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་། ལྷ་ཆུ་སོགས་དང་ལེགས་པར་འབྲུང་ཅིང་། རང་འདོད་པའི་ཕྱོགས་
 སུ་དཀའ་ཆོགས་མེད་པར་སླེབས་འགྲོ་ཞིང་། ར་ལུག་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ན་དེ་ལྷ་མིན་
 པས། བརྟན་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པ་དང་མི་བསྐྱུ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར། རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་
 མདོ་རྒྱན་སྐུ་ར་བའི་བཤད་པའི་ཟེན་གྱིས་ན་གསལ། རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་སྐུ་བས་དང་པོའི་མཐའ་
 རྒྱུད་ཀྱི་མཆོག་འབྲེལ་དུ་འད་དེ་དང་འབྲུ་བར་གསུངས། དབྱངས་ཅན་དགའ་སློའི་ལམ་རིམ་བརྒྱ་
 བཀོལ་ཤམན་ལས། རྗེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་རྗེས་མཆོག་གོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ།
 བ་ལང་དང་སྐང་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པས་ན། སྐང་པོ་ཆེ་སོང་བའི་རྗེས་ལུལ་དེ་
 ལམ་འབྲང་དོག་པ་སོགས་ཀྱིས་འཛིགས་པ་མེད་པས་བདེ་བར་ཕྱིན་ཆོག་པས་ན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
 པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་བ་ལང་གི་ཁྱུ་མཆོག་ནི་ཅང་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་སོང་བའི་
 རྗེས་ལ་ཕྱིན་ན་འཛིགས་སྐྱག་སོགས་མེད་པའི་ལམ་བདེ་བར་འཁྲིད་པའི་དོན་གོ། །ཞེས་གསུངས།
 རྗེས་ཐོབ་སྐྱུ་མ་ལྷ་བུའི་སྟོང་ཉིད། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་
 ཅུམ་གྱི་མེད་དགག་ལ་མཉམ་པར་བཞག་སྟོབས་ཀྱིས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
 གྱིས་སྟོང་ཡང་རང་བཞིན་དུ་སྤང་བའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་འཆར་བ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་ལྷག་
 མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཡང་རང་བཞིན་དུ་སྤང་བའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྤང་
 བ་འཆར་བ་ལ་སྐྱུ་མ་ལྷ་བུའི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་ངོ། ། ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་དོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཡང་ཐ་སྙད་ཅུམ་དུ་སྤང་བ་དང་། བདེན་
 སྟོང་སྐྱུ་མ་ལྷ་བུ་རྣམས་དོན་འདྲ།

རྗེས་དཔག་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་མཐོང་པའི་རྒྱུ་བཤད་ནི། རྟགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་བ་བྲན་པའི་
 རྗེས་སུ་བསྐྱུ་བ་བྱ་དཔོག་པས་ན་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་རྒྱ་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་
 དོན་དཔོག་པར་བྱེད་པས་ན་རྗེས་དཔག་གོ། ཕྱི་མ་འདི་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྲིན་པ་བསྐྱར་
 འཛིན་རྒྱ་མཆོག་གསུང་ངོ། །

Chandra ཆོག་མཛོད་དུ་འང་ཨ་རུ་ན་ཡ་ཞེས་སྣང་། ཁོ་པོ་ལྟར་ན་ལེགས་སྦྱར་དུ། འཕུལ་མ་ རུ་ཀ་མ་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་ཨ་རུ་ཞེས་པ་རྗེས་སུ། ཀ་མ་ནི་འདོད་ཆགས་སོ། 2 སྤྱིང་བརྟེ་བ་
དང་། དགའ་བ་ལའང་འཇུག
རྗེས་སུ་སྟོན་པ། སྟོང་སྟོན་བྱེད་པ། སྦྱ་བ་ཤད་ནི། རྗེས་སུ་ནི་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་ཞེས་པ་སྟེ། འབྲ་བ་
དང་། འཆམ་པ། བན་པ། མ་ཐུན་གྲོགས་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། གདུལ་བྱའི་མོས་སྟོ་
དང་འཆམ་པ་འམ་མ་ཐུན་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན། བན་པར་སྦྱས་པ་ན་རྗེས་
སུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྦྱ་སྦྱར་བཅ་གཉིས་ལས། ༡ ཨ་རུ་ལུས་ནི་སྤྲེའི་སྤྲེའི་བདེན་པ་གཉིས་
ཀྱི་སྟོན་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་ལ་པབ་པར་བཤོལ་ཏེ་པན་ཞིང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པར་བཤད་
པས་ན་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ། གདུལ་བྱའི་སྟོ་དང་འཆམ་པར་གདམས་པའ་བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཆོས་ལ་དད་ཅིང་འདུན་པར་བྱེད་པ་ལ། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་
ལ་གསུང་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །
རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ། འབྲ་བ། མ་ཆུངས་པ། སྦྱ་བ་ཤད་ནི། རྗེས་སུ་རིང་མིན་དེ་དང་མ་ཐུན་པ་འམ་འབྲ་
བར་འགྱུར་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །
རྗེས་སུ་དཔག་པ་གཙོར་འཛིན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་མོས་པ་དང་དོན་འབྲ།
རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བཅུ་གཅིག་པ། རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་
ལྷག་མའི་དོན་ནི། དགེ་སྟོང་པ་རྩེ་པོ་དེ་དབྱེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་འབྱུང་རུང་དམ་བྱེད་ན་
མཆམས་མེད་འབྱུང་རུང་གི་དབྱེན་བྱེད་པ་ན་བཅས་ལྷན་དགེ་སྟོང་གིས་དེའི་ཕྱོགས་བྱེད་ཅིང་
བཞམས་བསྟོད་དང་གསོལ་བཞེད་ལས་ཀྱིས་བསྟོན་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་ཀྱང་པའི་ལྷང་བ་
དངོས་གཞིལོ། །སྟེང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ནང་འཁོར་བཞེས་ལྷས་བྱིན་དགེ་
འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་བྱས་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་བཅས་སོ། །དགའ་བ་བྱ་ནི་
རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གཞོད་པའོ། །

རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་བ། རྩེས་སྤྱུ་འགྲོ་བ།

རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་བ། རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་བ་དང་དོན་འདྲ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོས་སྤྱི་རྣམས་པར་འབྲེལ་བ་༼ ༩ ༽ དུ
༡༥་བ་པ་ལས། རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། །ཆོས་སྤྱུ་
ལས། རི་བཞིན་ལས་ཀྱི་རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་། །ཞེས་ཡོད་ཀྱང་། དཔེ་གཞན་དུ། རི་བཞིན་ལས་ཀྱི་
རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་། །ཞེས་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །འབྲང་། འབྲང་། འབྲང་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་
སེམས་ཏེ། དཔེར་ན་ཞབས་འབྲང་ཞེས་པའང་ཞབས་རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་བའང་འབྲང་འབྲང་འབྲང་
བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པར་སེམས་སོ། །༡༩་ལས་ཀྱང་། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཀུན་
དགའ་བོ་རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་བ་དང་དེའི་ཐད་དུ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྩེས་སྤྱུ་བརྩུང་། རྩེས་སྤྱུ་བཅེ་བ། བཅེ་བས་ཡོངས་སྤྱུ་བསྐྱངས་པ། བཅེ་བས་བསྐྱངས། ཐབ་མོའི་
གདམས་ངག་བསྟན། སྤང་སྤང་གི་མིག་ཕྱེ་སྟེ། ཐར་པའི་ལམ་ལ་ཁྲིད་པ་ལ་ཟེར།

རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རང་། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་དགའ་བ་བསྒྲོམ་པ་ལ་ཟེར།

རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རང་བ། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རང་དང་། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རང་བའི་བྱུང་བར་ནི། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རང་ནི་མིང་
དང་། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རང་བ་ནི་བྱ་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱུང་བར་ནོ། །སྤྱོད་པ་ལྟར་ན། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྤྲངས་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་
རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ ༡༩ ༽ ལས་བཤད་པ་ལྟར་ནོ། །

རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རངས། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རང་དང་དོན་འདྲ།

རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རངས་པ། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རངས་དང་། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རངས་པའི་བྱུང་བར་ནི། མིང་ཆོག་དང་བྱ་
ཆོག་གི་བྱུང་བར་ཅམ་སོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། རྩེས་སྤྱུ་ཡི་རངས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དེ་ལྟ་ལགས་སོ་ཞེས་ཆོག་གི་བསྟོད་པའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ལྷགས་ཆབ། མཆིལ་མའི་ཞེས།

ལྷགས་མཆིལ། ལྷགས་ཆབ་དང་འདྲ།

ལྷགས་བསྟེན། བསྟེན་པའི་ཞེས།

ལྷགས་སྒོད། 1 སི་པན་གྱི་ཞེ་ས། 2 ཟས་ཀྱི་སྒོ་བ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཇུས་སྤྱི་ཡོད་མེད།

ལྷགས་བཤད། འབྲེལ་བཤད་ཀྱི་ཞེ་ས། འབྲིད།

ལྷང་ལ། སྒྲོ་སེར་འདྲེས་པའི་ཁ་དོག

ལྷབ་ལྷབ་སྟོ། བཅར་བཅར་སོ་དང་འདྲ། ཐལ་མོ་ལྷབ་ལྷབ་པོར་སྦྲར། ཞེས་བ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་གཞི་
ཟུ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། ཐལ་མོ་སྦྲར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐལ་མོ་ལྷབ་ལྷབ་པོར་སྦྲར་ཏེ་ལོ། ཞེས་
གསུངས།

ལྷར་གྱིས་མནན། ཆེར་གྱིས་མནན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྩེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དག་བཤེས་
ཤུ་ཆུང་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ང་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ལྷར་གྱིས་མནན་ཡང་མ་ཐང་འོག་ནས་སོ་
ཆིགས་བྱེད་གསུང་བ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ།

ལྷིད་གོག། ལྷིད་དང་དོན་གཅིག། ལྷིག་གོག་ཆ་སོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ལྷོངས། 1 རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པའི་ས་ཆའི་མིང་། ཡུལ་ལྷོངས། སྤྲན་ལྷོངས། 2 མི་རིགས་བཞི་
ཡོད་པའི་ས་ཁྱོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་མཆོག་ལྷིག་གསུངས།

བརྩེད་བག། གཞི་བརྩེད།

བརྩེད་ང་བ། བརྩེད་སྦྲ་བདོན། རྒྱས་བ་བརྩེད་ངས་ལ་གཞིགས།

བརྩེད་ངས། དག་བའི་མི་མ་སྤྲན་སྒྲོགས་ལ་སེམས་གཡེང་ཞིང་དག་བ་ལ་སེམས་མི་གསལ་བར་བྱེད་
པས་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། སྦྲ་བཤད་ནི། སྒྲོ་ཡུལ་ནས་ཤོར་བའམ་
བརྒྱགས་པས་ན་བརྩེད། སྤྲན་པའམ་སྦྲར་བས་ན་ངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྒྲོ་ཡུལ་ནས་འཆོར་སྤྲན་
པས་ན་བརྩེད་ངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆིག་རྣམ་པར་བཤད་བ་ཏུ་ ཆུ་
༡༣༤༣ ལས། བརྒྱན་ངས་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱན་སྤྲན་བ་སྟེ། ཆོལ་བ་ལ་གཞིལ་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ལོ། དུང་དཀར་ཆིག་མཛོད་ལས། ངས་པ་ནི། ཐལ་
ཆེས་པའམ་ཐལ་བྲགས་པའི་དོན་ཏེ་བརྩེད་ངས། བརྒྱན་ངས་ལྟ་བུའོ། ཞེས་གསུངས་བ་ནི་ནོར་
ལོ། བརྒྱན་ངས་ནི། བརྒྱན་པ་སྦྲར་བའམ་སྤྲན་བ་སྟེ། ཆོལ་བ་ལ་སྦྲར་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དང་།

ཆོར་ངས་ནི། ཆོར་སྒྲིན་པ་འཕམ་སྒྱུར་བ་སྟེ། ཐོག་ཐུག་ཆེ་བའི་དོན་ནོ། །པོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་
མོར། ཆོར་ངད། ཅེས་གྲང་སྤང་ཡང་དེའི་ཁྱད་སྤང་ཆོལ། དེས་ན་ངས་ཞེས་པ་སྤྲེལ་སྟེ་བ་ཀྱིས་
དོན་མང་པོར་འབྲུག་གོ་སྟེ་མ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ངས་ཞེས་པའི་ངས་ནི་ནད་ལ་འབྲུག་པ་ལྟ་བུའོ། །
བརྗེད་པ། 1 རྫོང་ལུལ་ནས་བརྒྱལ་ས་པ་འཕམ་ཞོར་བའི་དོན། 2 བཀྱར་སྟེ་དང་མཛོད་པའི་དོན། རྗེད་
པར་བྱ་བ་གཟེགས།

བརྗེད་བྱང་། བརྗེད་ཐོ། མི་བརྗེད་པའི་ཆེད་དུ་བྱིས་པའི་ཐོ་ཡིག་སྤྲ་བ་ཤད་ནི། འདིའི་བྱང་ཞེས་པ་བྱང་
བྱའི་སྤྲ་ལས་འཕམ་ཞིང་། དེ་ཡང་ཞིང་གི་བྱང་བྱའི་སྟེང་དུ་བརྗེད་ཐོ་བྱིས་པའི་ཆ་ནས་བརྗེད་བྱང་
ཞེས་མིང་ཐོགས་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་མཆན་ནི་གནའ་དུས་སུ་ཤོག་བྱ་དགོན་པས་ཟིན་ཐོ་གཤམ་
ཚུང་རྒྱལ་ས་ཤོག་ཐོག་དུ་མི་འབྲི་བར་ཞིང་བྱའི་སྟེང་དུ་འབྲི་སྟེ་ཉེ་དུས་ཀྱི་བར་ཡོད་ཅིང་།
བདག་གི་སྤྲ་མ་དམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཟུ་ཤིས་འབུམ་གྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱིས་
གྲང་ཞིང་གི་བྱང་བྱ་ཚུང་དུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བརྗེད་ཐོ་ཡང་ཡང་འབྲི་བར་གནང་། ཡང་ན་
འདིར་བྱང་ཞེས་པ་མདོར་བསྡུས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཁ་བྱང་། མཐུག་བྱང་། མིང་བྱང་། རྫོ་
བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་འདོད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཡང་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས། བརྗེད་
ཐོ་བྱིས་པས་བརྗེད་པ་བྱང་བའམ་བསལ་བས་དེའི་ཆ་ནས་བརྗེད་བྱང་ཞེས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་
མཁན་ཡང་སྤང་ཡང་དབྱེད་དོ། །

བརྗེད་བྱེད། 1 དན་པ་ཉམས་ཞིང་བརྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཡི་དྲགས་སམ་གདོན་ཞིག་དབང་དོན་དེ་ཉིད་
ཡང་གསལ་ལ་༤༥ལ་ལས། བརྗེད་བྱེད་ནི། ཞབས་སྤྲེལ་བྱ་བ་དན་པ་ཉམས་ཞིང་བརྒྱལ་བར་
བྱེད་པའི་གདོན་གྱི་མིང་སྟེ་བརྗེད་བྱེད་ཅེས་བྱ་ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཞེས་གསུངས། མཆིམས་
མཛོད་ལས། ཤ་ཟ་དང་སྟོ་བྱེད་དང་བརྗེད་བྱེད་དང་མ་མོ་དང་རྩལ་ཁྲོད་ཀྱི་ཤ་ཟ་ལ་སོགས་
པ་ནི་ཡི་དྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྫོ་བཤད་ནི། བརྗེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དན་མིང་དུ་བརྒྱལ་
བར་བྱེད་པས་ན་བརྗེད་བྱེད་དོ། ། 2 རྒྱང་མཁྱིས་བད་ཀན་གསུམ་འབྲུགས་པ་ལས་དན་པ་
ཉམས་པའི་ནད་དམ། ཡང་ན་གདོན་གྱིས་བརྒྱལ་ས་པའི་རྒྱལ་འབྲུར་ཞིག་

བརྗོད་དུ་མེད་པ། 1 བཤད་མི་སྤྱབ་པ། བཤད་རྒྱ་མེད་པ། 2 མདོ་པལ་ཆེན་ནས་བཤད་པའི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་
 མང་བའི་གྲངས་གནས་ཀྱི་མིང་ཞིག་སྟེ། དེའི་གྲངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་གསུམ་པ་༡༣༣ བཤད་པོ། །
 བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བརྗོད་དུ་མེད་པ། འདི་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་དོན་ཅུ་མིན་པར་གྲངས་གནས་ཀྱི་མིང་ཞིག་
 སྟེ། མདོ་པལ་ཆེན་ན་གྲངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་འི་༡༣༥ ཆུས་གཞག་འབྱུང་བ། དེའི་གྲངས་
 གནས་ཐ་མ་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་པ་༡༣༥ བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་བསྐྱེས་པ་ཤིན་
 ཏུ་བརྟན་བཞེས་པ་དེའི་མིང་རྟོ། །ཞིབ་པར་གྲངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་ཞེས་པར་གཟིགས།
 བརྗོད་པ་གསུམ། (འདུལ་བ) གསོལ་བཞིའི་ལས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 བརྗོད་བྲལ། ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྱི་བཤད་ནི། ལུ་རམ་གྱི་རོ་མངར་བ་ལྷེ་ཤེས་ཀྱིས་
 ཇི་ལྟར་སྤྱོད་བ་བཞིན་ཆོག་གིས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་བཞིན། འདི་ཡང་མཉམ་གཞག་གི་སྒྲོམ་ཇི་
 ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན་ཆོག་གི་ལམ་ནས་བརྗོད་དུ་མེད་པས་དེ་སྐད་ཅས་བྲ།

༩ ཉ ོ

ཉ། ༡ ཚུ་ལ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་ཤིག ༢ ཆེས་བཙུག་ལ།

ཉ (ལེགས་སྒྱུར) ཉ་ཡིག་དང་ནམ་པ་འདྲ་བའི་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་ཡི་གེ་གསུམ་འབྲེག་ཅན་འདི་ལ། སྒྱུ་
ཟེར་ཤིན་ཏུ་རིང་བའི་ཡི་གེའི་གསུམ་ཤིག་སྟེ། མིག་འདྲུམ་པ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལྟར་སྒྲིབ་གདངས་
རིང་པོར་བསྐྲུག་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤུག་ཉ་ཉ། ཡུག་ཉ་ཉ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཉ་བྲིས། དབྱིད་ཀྱི་དུས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉ་ནམས་ཚུ་ལ་རྒྱ་བའི་དུས་ཡིན་པས་དེ་སྒྲིབ་ཅེས་བྲ།
ཉ་ལྷིབས། ཉ་བྲིས། ལྷིབས་ཞེས་པ་ཤུན་ལྷགས། ཤུབས། བྲི་ཐུམ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ལག་ལྷིབས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉ་ལྟར་བརྟུང་བ། (འདུལ་བ) གཞི་བརྟུང་ཚུ་ལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཚུ་ལ་ལྟར་བརྟུང་བའི་
དོན་ཏེ། རྒྱུད་གཅིག་ནས་བཙུང་བར་རྗེ་ཆེ་དང་། དེ་ནས་བཟུ་བདུན་རྗེ་ཆུང་དུ་བརྟུང་བའི་
དོན་ཡིན། གཞི་བརྟུང་ཚུ་ལ་སྒྲོར་རྒྱས་པ་གོང་དུ་གཞི་བརྟུང་ཚུ་ལ་ཞེས་པར་གཟིགས། འདིའི་
ཉ་ཞེས་པ་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། ཉ་གང་བའི་རྒྱ་བ་དེ་ཐོག་མར་ཆུང་རིམ་ནས་ཡར་
འཕེལ། དེ་ནས་མར་འགྲིབ་པའི་ཚུ་ལ་ལྟར་བརྟུང་ཞེས་པའི་དོན་མོ། །འགའ་ཞིག་གིས། ཉ་ལྟར་
བརྟུང་བའི་འགྲེལ་བཤད་ལ། སྲོག་ཆགས་ཉའི་ལུས་པོའི་དབྱིབས་ལྟར་བརྟུང་ཞེས་པའི་དོན་
རེད་ཟེར་བ་ནི། ཁོ་པོ་ཡང་ཁོག་འདྲུམ་ཅུང་ཟད་འཆོར་པོ། །

ཉ་སྟོན། (འདུལ་བ) ཆེས་བཙུག་ལ་བཤམས་པའི་སྟོན་མོ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། ཉ་
སྟོན་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཆེས་བཙུག་ལ་སྟོར་བའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ལུང་ཤན་ཆོགས་ཀྱི་ནམ་བཤད་
ལས། ཆེས་བརྟུང་ལ་རེས་པར་སྟོར་བའི་སྟོན་མོ་ནི་བརྟུང་སྟོན་ཡིན་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཟུ་བཞི་

སྟོན་དང་ཉ་སྟོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱ་བཤད་ནི། ཉ་ནི་ཆེ་བ་ཉ་གང་བ་སྟེ་
ཆེ་བའི་ད་ཀྱི་ལ་འཁོར་རྫོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྟོན་ནི་སྟོན་མོ་སྟེ་ཟས་དང་མཆོད་འབྲུལ་དང་
ཐུགས་སྦྱོ་གཏོང་བ་བཅས་ལ་ཟེར།

ཉ་དུག་ཤིང་། གནའ་བོ་འབྲས་ལྗོངས་དང་བོད་ཀྱི་ས་གནས་འགར་ཉ་པས་ཤིང་འདིའི་ལོ་མ་རྒྱུག་ཚུའི་
ནང་འཕངས་ནས་ཉ་གསོད་བྱེད་དུ་བེད་སྟོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག ཡུལ་སྐད་ལ་ཉ་དུག་ཤིང་
ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག འདིའི་སྐོར་སར་ཏ་ཅན་དྲ་རྩ་མའི་ (Sarat Chandra Das) བརྒྱམས་
དེར་ (Journey to Lhasa and Central Tibet, page 7) རྣང་གསལ།

ཉ་གང་། ཉ་དང་དང་དོན་འདྲ།

ཉ་དང་། ཉ་སྐྱམ་སའི་ཐག་པ་རིང་པོའི་མིང་། ཉ་གང་ཞེས་བྱིས་ན་གོ་བདེ་ཤོས་སུ་སྤང་སྟེ། དཔེར་ན་
ཆོས་གོས་འགྲེལ་སའི་ཐག་པ་ལ། ཆོས་གོས་ཀྱི་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐག་གང་། ལུར་
གང་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་ནོ། །

ཉ་སྤང་། ཉ་དང་དང་དོན་འདྲ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཅ་བ་ ༡༧'འབྲུལ་ས། དགེ་སློང་གིས་ཉ་སྤང་ལ་ཐོགས་
པའི་ཉ་རྒྱ་བར་བྱེད་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཉ་སྤྱ་རྒྱས་པ། མགོ་ལུས་ཉ་ལ་སྤྱམ་གྱི་མཆེ་བ་དང་མཐུག་མ་དང་ལྷན་པའི་སྟོག་ཆགས་ཤིག

ཉ་བྱིས། 1 ཁོག་པའི་ནང་དུ་སྤྱ་ཉིག་ཆགས་བྱུབ་པའི་རྩ་བུ་སྤྱིས་པའི་སྟོག་ཆགས། 2 སྟོག་ཆགས་
ཉ་བྱིས་ཞེས་པ་དེའི་སྟོགས་ཤུན་མཁྱེན་པོ་དེའི་མིང་། ཉ་བྱིས་བཟང་པོའི་རིགས་རྣམས་
བཟའ་བརྟུང་བྱེད་སའི་སྟོད་དུ་བེད་སྟོད་བྱེད་ན་ཟས་དུག་སེལ་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོད་ཅིག་ཡིན་
པར་གྲགས་ཏེ། སྟོང་དོལ་ལྷ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ལས། ཉ་བྱིས་བཟང་བ་བཟའ་བརྟུང་
གང་བྱས་རྣམས། །དུག་ཏུ་མི་འཁྱུར་རིན་ཆེན་སྟོད་དང་ནི། །དུང་དཀར་དབྱིབས་སོགས་རབ་
འབྲིང་ཐ་གསུམ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 3 རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རི་
བསྐྱུ། ཞུ་ཐེས་བསེལ། ལུས་པས་ལྷང་སྟོན་གསོ། ཅ་དཀར་གྱི་ནད་སེལ། དུག་ནད་འཛོམས།
ཞེས་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དབལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་པར་བྱིན་གྱི་ཆོས་སྐོར་གསལ་སའི་སྒྲ་མ་ཞིག་འདི་
རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་སྒྲ་མ་ཡང་ཡིན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་མ་རེད་མདའ་བ་ལ་མཆོམས་སྦྱོར་
མཁན་ཡང་སྒྲ་མ་འདི་ཉིད་ཡིན། རྗེ་འུ་མ་ཐར་དད་པའི་འབྲུག་དོགས་ལས། དབྱར་ཆོས་ལ་ཅེ་
ཆེན་དུ་ཐེབས་པ་མཛད་ནས། མཁས་པའི་དབང་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དབལ་
བའི་སྦྱུན་སྲར་པར་བྱིན་གྱི་གཟབས་བཤད་ཆར་གཅིག་གསལ། ཐུགས་རབ་གསལ་ཞིང་རྣམ་
དབྱེད་ཡོངས་སུ་རྩོད་དང་། བཤད་པར་བྱ་བའི་གནས་རྣམས་བརྟུན་པ་བྱལ་དུ་བྱུང་བས་
གདུལ་བྱའི་རྣ་བར་འབབ་ཅིང་། མཁས་པའི་རྣམ་འགྲུར་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་རངས་པར་གྱུར།
དེའི་ཆེ་ཁོང་པ་ལ་མཛོན་པར་མཛོད་ཅིག་གསུང་བར་ཞུས་པས། ངས་ལེགས་པོ་ཤིང་པར་ཡོད་
དེ་དོན་གཉེར་བྱེད་མཁན་མ་བྱུང་བས་ལྟོགས་ཀྱང་རེ་དགའ་དགོས། ཁམས་ཀྱང་མ་བདེ་ཞིང་
པར་ཆད་འཆད་དགོས་པ་འདིས་འབྲལ་ལ་འཆད་པ་མི་འབྲལ་བ་འདུག། །དེད་གྱི་སྒྲོབ་མ་རེད་
མདའ་བ་འདི་སྒྲོ་གྲོས་ཅན་མཛོན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མ་ཁས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཁྱོད་རང་ཡང་འདི་ལ་
ཉན་ན་འཐད་ཅིང་།

ཉ་མ། བུད་མེད་སྒྲོབ་མ། ཐ་སྙད་འདི་རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་རྣམ་མགྲར་ན་གསལ།
ཉ་མ་མོ། ཉ་པའི་ཆུང་མའམ་ཉ་གསོད་མཁན་གྱི་བུད་མེད། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་
རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། གདོལ་བ་མོ་དང་། ཉ་མ་མོ་སོགས་བྱུག་བྱའི་མཆོན་དུ་བསྟན་
ཅིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉ་བཞི། 1 མའི་རྒྱུ་ལག་གི་ཉ་རིལ་བཞི། རྒྱུ་བུམ་པ་ཅན་བསྐྱོམ་པའི་སྐབས་འོག་སྒྲོ་བསྐྱམས། ཉ་
བཞི་བསྐྱམས་ཏེ་སྦྱང་གྱི་ཕྱེད་བཅིངས་བསྐྱམས་ནས་འོག་རྒྱུ་ཡར་བྱངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ལོ། 2 ཐུགས་ཐོག་གི་རྒྱུ་ལག་བཞིའི་ཆོགས་དཀྱིལ་མ་དང་མིག་པའི་བར་གྱི་སྦྱུའི་མིང་།
ཉ་རོ་ཉི་ཏ། ཉ་དམར་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་སེམས། ཉ་རོ་ཉི་ཏའི་ལྟར་དམར་བས་ཉའི་རྣམ་པར་གྱུར་
ནས། ཞེས་རྗེའི་གསུང་དུས་འཁོར་གྱི་སྐོར་མཁས་བྱུབ་རྗེས་ཐེན་བྱིས་བཏབ་པ་ལས་གསུངས།
ཉག་གཅིག 1 ཁོ་ན། གཅིག་སྤྱ། ཁེར་རྒྱུད། རྟོག་ས་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མའི་བཀའ་བློན་ཉག་གཅིག་ལ་བརྟེན་

ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ངོ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ཉམས་པ་གསོར་ཆུང་བ་བྱུང་
 ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 དེས་པའམ་ཐག་ཆོད་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་འཆི་རྒྱ་ཉག་གཅིག་འཕྲོ་རྒྱ་ཉག་
 གཅིག་སྟེ་རྒྱ་ཉག་གཅིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་གྲོགས་ལ་མི་ལྟོས་བ་དང་།
 རྒྱུང་པའམ་གཅིག་ལྷ་མ་གཏོགས་མེད་པའི་དོན་དུའང་བཤད།

ཉག་ཐོས། མདའི་མིང་སྟེ། ལྷག་ཐོན་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད།

ཉན་ཐོས། <བྲ་བ་ཀ> 1 སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་ཞིག་སྟེ། སྟོབ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྲ། ཡང་དག་པའི་གདམས་
 དག་གཞན་ལས་ཉན་ནས་བསྐྱོམས་པའི་འབྲས་ལྟ་བུ་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ན། དོན་དེ་གཞན་
 ལ་ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། ཡང་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐད་དོད་བྲ་བ་ཀ་ནི་ཐོས་སྟོག་ལའང་
 འདུག་པ་ལྟར་ན། འབྲས་ལྟ་བུ་མཆོག་གས་སངས་རྒྱས་སུ་བཤོད་པའི་ལམ། སངས་རྒྱས་རྣམས་
 ལ་ཐོས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་སྟོག་པར་བྱེད་པས་
 ན་ཉན་ཐོས་སོ། 2 བྲས་པས་ཉན་བ་སྟེ། སྟོབ་མའི་མིང་དོ། །དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབ་མ་
 ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།

ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྟེ་བ་བཞི། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་ལ་དབྱེན། རྩ་བའི་སྟེ་བ་ཞི་ཡོད་དེ། 1 ཐམས་ཅད་
 ཡོད་པར་སྟོབ་པའི་སྟེ་བ། 2 དག་འདུན་པལ་ཆེན་སྟེ་བ། 3 གནས་བརྟན་སྟེ་བ། 4 མང་བཀྱར་
 སྟེ་བ་དང་བཞིའོ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟོབ་པ། Sarvāsti-vādin, Proponents of the Existence
 of Everything, (ས་པཎ་ཀྱི་སྟེ་བ་ལྟ་བུ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྲ་བ་ཤབ་3ལས།
 བོད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟོབ་པའི་སྟེ་བ་མིན་པ་མ་བསྟུན། ཞེས་འབྱུང་། སངས་རྒྱས་ཞལ་
 བཞུགས་པའི་དུས་སུ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟོབ་པའི་སྟེ་བ་གཅིག་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ལ། ཕྱིས་སུ་
 སྟེ་བ་བཞིར་བྱས། ཞེས་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་སེ་ར་རྩེ་བཟུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གསུངས་
 ཀྱང་དབྱེད་དོ། །བོད་ཀྱི་སོ་ཐར་ཀྱི་སྟོམ་རྒྱན་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟོབ་པའི་སྟེ་བ་ཁོ་ན་
 ཡིན་པར། འཁོས་ལོ་རྩ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་ཀྱི་དེབ་སྟོན་དུ་གསལ་ལོ། དག་འདུན་པལ་ཆེན་པ།

Mahasāṃghika, the great Assembly School གནས་བརྟན་པ། (སྟེ་བེ་རཱ་) Sthavira, གནས་

བཀྲ་སྡེ་པ་དང་། (ཐེར་བླ་ད་ཐེར་བཤམ་ theravāda ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་དུས་ལ། ལེགས་སྦྲུང་
དུ་སྦྲེལ་བྱས་སྡེ་དེ་ སྤྱི་ཐེར་བཤམ་ sthaviradā ཟེད། Pāli:ཐེར་བཤམ་ theravāda, Sanskrit: སྤྱི་ཐེར་བཤམ་
sthaviradā; literally, the Teaching of the Elders) མང་བཀྲ་སྡེ་པ། (Samnitiya)

ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙུག་བྱས། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙུག་དུ་གྲེས་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། སྡེ་པ་བཙུག་
བྱས་དུ་གྲེས་པའི་དུས་ནི་བཀའ་བསྟན་གསུམ་པའི་སྐབས་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་
དང་དྲུག་ཅུ་ན་མོང་ཁྱེད་མེ་ཏོག་གིས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྲ་བར་རྒྱལ་བོ་སྤྱད་ན་མེད་བྱུང་བའི་ཆེད་གྲག་
བཙུག་པ་རྣམས་ལེགས་སྦྲུང་དང་། ཐམས་པ་དང་། ཟུར་ཆག་དང་། ལ་ཟེའི་སྤྱི་ཡོན་སྟོན་པའི་
གསུང་རབ་འདོན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྒྲོ་བ་མ་རྣམས་སོ་སོར་གྲེས་པ་ལས་སྡེ་པ་བཙུག་
བྱས་དུ་གྲུང་ཏེ་ཕན་ཚུན་བྱུང་པ་མཐའ་མི་མ་ཐུན་པ་སྦྲ་ཆོག་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་དགྲུགས་པར་
གྱུར་པ་ན་དག་བཙུག་པ་དང་སོ་སོའི་སྒྲོ་བོ་མཁས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ལྟ་ལན་རྒྱ་རའི་དགོན་
པར་འདུས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྟན་ནས་ཚོད་པ་དེ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱས་སོ། །འགའ་ཞིག་
གིས་དའི་ཆེ་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་སྤྱི་ཡོན་བརྒྱ་ལོན་ཏེ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་སྟོན་པ་
འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་སྤྱི་ཡོན་ཅུ་ཅུ་བདུན་ལོན་པ་ན་སྡེ་པ་སོ་སོར་གྲེས་པར་བཞེད་དོ། །ཞི་བ་
པར་མཆེན་པ་མཛོད་དེ་བཤམ་གསུམ་པ་༡༩ ན་མེད་གསུམ་པ། ཉན་ཐོས་ཅུ་བའི་སྡེ་བཞི་ལས་གྲེས་
པ་སྡེ་པ་བཙུག་བྱས། དགེ་འདུན་པའ་ཆེན་པ་ལས་གྲེས་པ་ལྟ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྲུང་
ལས་གྲེས་པ་བདུན། གནས་བཀྲ་པ་ལས་གྲེས་པ་གསུམ། མང་པོས་བཀྲ་པ་ལས་གྲེས་པ་
གསུམ་སྡེ་བཙུག་བྱས། །དེ་ཡང་དང་པོ་པའ་ཆེན་པ་ལས་གྲེས་པ་ལྟ་ནི། སྒྲོ་བ་དཔོན་དུལ་བ་
ལྟས། ལའ་རུབ་རི་དང་གངས་རིར་གནས། །འཛིག་རྟེན་འདས་པར་སྦྲུང་བ་དང་། །བཀྲ་པ་པར་
སྦྲུང་བའི་སྡེ་རྣམས་ནི། །ལྟ་ཆོད་དགེ་འདུན་པའ་པའི་སྡེ། །ཞེས་པ་ལྟར་ལྟོ། །ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་སྦྲུང་བ་ལས་གྲེས་པ་བདུན་ནི། གཞི་ཀུན་ཡོད་དང་ཡོད་སྤངས་སྡེ། །ས་སྟོན་སྡེ་དང་ཆོས་སྤངས་
སྡེ། །མང་ཐོས་པོས་དམར་སྒྲོ་མར་བཅས། །བྱེ་སྡེ་སྦྲུང་བའི་སྡེ་རྣམས་ནི། །གཞི་ཀུན་ཡོད་པར་
སྦྲུང་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གནས་བཀྲ་པ་ལས་གྲེས་པ་གསུམ་ནི། རྒྱལ་བྱེད་ཆོས་གནས་

འཛིགས་མེད་གནས། གཙུག་ལག་ཁང་གནས་གནས་བརྟན་པ། ཞེས་སྟོ། མང་བཀྱར་བ་
ལས་ཀྱིས་བ་གསུམ་ནིས་སྒྲིག་རི་དང་སྤྱང་བ་པ། གནས་མ་བྱ་བའི་སྤྱེ་རྣམས་ནི། མང་པོས་
བཀྱར་བའི་སྤྱེ་བ་ཡིན། ཞེས་བ་ལྟར་རྟོ། སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་བཞུགས་བ་ཡན་ཆད་དུ་སྤྱེ་
བ་བཙེ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་ན་ཡོད་པར་བཤད་དེ། ཏཱ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་
༡༥༠ལས། སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉེན་བཞུགས་བ་ཡན་ཆད་ན་སྤྱེ་བ་བཙེ་བརྒྱད་པོ་ཡང་
ཆ་ཆང་ཅམ་དུ་ཡོད་ལ། སྤྱོན་བསྟན་བའི་དགྲ་བྱང་བའི་དུས་ན་ཉམས་སྤང་དེ་སྤྱེ་བ་འགའ་ཞིག་
ཉུང་དུར་ཡོད་པ་བར་སྐབས་དེ་རྣམས་སུ་རྩོད་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། སྤྱེས་དབང་གིས་ཁུབ་བ་སྟ་
ཆོགས་བྱང་སྟེ། དག་འདུན་པལ་ཆེན་བ་ལས། ཤར་གྱི་རི་པོ་བ་དང་། ཁུབ་གྱི་རི་པོ་བ་དང་།
གངས་རིར་གནས་བ་གསུམ་སྟངས། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་ནས། འོད་སྤྱང་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་
སྟེ་སྟེ་བ་གཉིས་སྟངས། གནས་བརྟན་བ་ལས། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་དང་། མང་པོར་བཀྱར་
བ་ལས། སྤྱང་བ་བའི་སྤྱེ་བ་སྟངས་ཏེ། ལྷག་མ་ནི་དར་བར་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་གྱི་
སྤྱབ་བའི་བསྟན་བ་ནི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ནས་ཉམས་བ་ལྟར་གྱུར་བ་ཡིན་མོད། ཉན་ཐོས་གྱི་གྲུབ་མཐའི་
ཕྱོགས་འཛིན་བ་ནི་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། ཆོས་འབྱུང་རྩོམ་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་དར་ནས་
མི་རིང་བ་ན་ཉན་ཐོས་གྱི་སྤྱེ་གྲུད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་སྤྱེ་ཚུགས་བ་ནས་ཉན་ཐོས་རྣམས་
གྱི་མངའ་ཐང་རེ་ཉུང་དུ་སོང་སྟེ། དུས་སྐབས་འདི་ཅམ་ན་ཉན་ཐོས་གྱི་ཕྱོགས་འཛིན་ཆེར་མེད་
དམ་སེམས་བ་ནི་ཆ་མེད་གྱི་རྒྱས་གཏམ་སྟེ། རང་གིས་ཕྱོགས་ཅམ་ཡང་མ་དེས་བཞིན་དུ་དེས་
དེས་ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་ཅིང་ཡི་གེར་འབྲི་བ་དོ་མཆར་རྟོ། ཞེས་གསུངས།

ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་བའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་བ་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན། སངས་རྒྱས་
འཕགས་བའི་རྒྱུད་གྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་བའི་ལམ་ལ་བྱར་བ་ཉེར་གཞག་བཞི། རྩོམ་བ་
ལས་བྱང་བའི་ལམ་ལ་ཡང་དག་སྟོང་བ་བཞི། ཉིང་རེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་ལམ་ལ་རྩ་འབྲུལ་
གྱི་རྟུང་བ་བཞི། མངོན་པར་རྟོགས་པར་སྟོང་བའི་ལམ་ལ་དབང་པོ་ལྔ། མངོན་པར་རྟོགས་བ་
དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལ་སྟོབས་ལྔ། མངོན་པར་རྟོགས་བའི་ལམ་ལ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན།

དོན་གོ་བ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷར་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱེད་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་ཉན་ན་
བྱས་པ་ལས་ལྷར་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཚོད་པ་འབེལ་བའོ། །

ཉན་པ་སྦྲངས་ཞན། ཉན་སྦྲངས་ཞན་པའམ། ཉན་ལུགས་མི་ལེགས་ཞེས་པའི་དོན།

ཉན་ས། (ལར་ཕྱིན) རྣམ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་ས་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
ཀྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྲུང་སེམས་ཅན་༼ ཇི་པ་ ༽ན་བཞུགས། འདི་ས་སྡེ་ལྷ་ལས་པའི་
དངོས་གཞིར་གཏོགས་སོ། །རང་ས་སྟེང་རྒྱལ་གྱི་ས་ཡང་དེར་གཏོགས་སོ། །

ཉམ་ང། ཉམ་ང་བ་དང་འབྲ།

ཉམ་ང་བ། ། འཛིགས་པའམ་ཉེན་ཁ། པ་རོལ་གྱི་གཞོད་བ། འཛིགས་མིང་སྒྲག་པ། གཞན་གྱིས་གཞོད་
པའི་འཛིགས་པ། འཛིགས་མིང་སྒྲག་ནས་སྤྱག་བསྐལ་བ། སྤྱག་བསྐལ་དང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་
རྒྱ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་༼ ཚུ་ ༡༡༥༥ ལས། ཉམ་ང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་
དང་སྤྱག་བསྐལ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང། དེ་ནི་ད་ཀྱི་ལ་༡༡༥༥ ལས། ཉམ་ང་བ་རྒྱང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞོད་པའི་ཉམ་ང་བ་རྒྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །² སྤྱག་བསྐལ་
དང། སྤྱག་བསྐལ་པའི་རྒྱ། སྤྱག་བ་དང་བལ་པའི་སྤྱག་བསྐལ། ཡིད་སྦྱོར་པའི་ནད་བཅས་ཀྱི་
དོན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་ ༡༡༥༥ ལས། ཉམ་ང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་དང་སྤྱག་བསྐལ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །³
བཟོད་པར་དགའ་བ། ཆལ་བར་དགའ་བ།

ཉམ་ང་བ་མེད་པ། འཛིགས་པའམ་ཉེན་ཁ་དང་བལ་བ། འཛིགས་སྒྲག་མེད་པ། འཛིགས་པ་མེད་པའི་
གནས་སུ་སྟེན་པས་པ། འཛིགས་པ་ནས་བལ་ནས་སྟོབ་དེ་བག་ལེབས་སུ་གྲུང་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།
ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་༼ བ་ ༡༧༥ ལས། ཉམ་ང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལྷར་བྱ་ཆག་པ་ལས་བྱ་གཞན་ཞིག་རྟེན་དེ་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལས་དེས་པར་བཞུགས་ཉམ་ང་བ་
མེད་ཅིང་བདེ་བར་གྲུང་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐར་པ་ནི་ཉམ་ང་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉམ་རྒྱང་བ། ¹ བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་རྒྱང་བ། ² རྣམ་པ་དང་བལ་བ། ³ བཟོན་འགྲུས་ཞན་པ།

ཉམ་ཉེས། 1 པམ་ཉེས། གྲོང་ཁྱེད། 2 ཉོ་བས་ཤུག་ཉམས་པ། སྤྱོད་བཤད་ནི། ཉམ་ཐག་ཅིང་ཉེས་པར་
བྱུང་པས་ན་ཉམ་ཉེས་ཞེས་བརྗོད།

ཉམ་ཐག་ང་རོས་འོ་འདྲོད་འབོད་པ། སྤུག་བསྐྱེད་བའི་སྤྲོད་གདངས་ཀྱིས་སྤར་བཞིན་དུ་འབོད་པ་ལ་ཟེར།
ཉམས། 1 ཉོ་བས་སམ་རྒྱས་པའི་མིང། 2 ཉམས་སྤང་དང་དོན་འབྲ།

ཉམས་ཁིད། རྒྱ་མས་ཉམས་སྤྱོད་གི་ཐོག་ནས་སྤོབ་མའི་རྒྱུད་ཐོག་གང་ཁེལ་དུ་འཆད་པ་ལ་ཟེར།
ཉམས་དགའ་བ། 1 རང་ཉམས་དགའ་ཞིང་སྤྱིད་པའི་དོན་ལ་བཤད། སེམས་སྤྱིད་པའི་དོན་ཡིན། 2
ཡིད་དུ་འོང་བ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་ལོ།

ཉམས་དགྲ། སྤྱི་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་ཉམས་དགྲ། སྤྱི་ཉམས་གསུམ་ནི། རྟོག་པ། དཔའ་བ།
མི་སྤུག་པ་སྟེ་གསུམ། གསུང་གི་ཉམས་གསུམ་ནི། རྟོད་པ། དག་ཤུལ། འཇིགས་སུ་རུང་བ་
སྟེ་གསུམ། ཐུགས་ཀྱི་ཉམས་གསུམ་ནི། སྟོང་ཟེ། རམ་པ། ཞི་བ་སྟེ་གསུམ་དང་བཅས་ཉམས་
དགྲ་ལོ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད།

ཉམས་ངན་པ། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ། མཛོག་ངན་པ། དཔེར་ན་ཉམས་ཤིན་ཏུ་ངན་པ་སྡོ་སངས་སངས་
པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉམས་སྤང་། འཆར་གཞི་དང་སྤྲན་པའི་སྤོ་ནས་བྱུང་བ་མེན་པར་དད་སོགས་ཀྱི་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
སྤོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་སྤང་ངམ་མཐོང་སྤང་ཞིག། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེས་མཛོད་པའི་རྗེའི་
གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་ལས། ཉམས་སྤང་ལ་གཏད་ས་མེད་ལས་ཆེ་དགོངས་
པས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་སྤར་བཞིན། ཉམས་སྤང་རང་དགའ་བ་མིན་པས་གསོལ་བ་དག་པོ་ཐོབ།
ཅས་འབྱུང་བ་བཞིན་ལོ། རྗེའི་སྤུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། སྤང་བ་དང་རྒྱལ་གཉིས་ཀ་སོ་
སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱུང་ནས་བསྐྱུངས་པས་རིམ་གྱིས་སྤྱེས་པ་དགོས་ཀྱི། ཉམས་
ལ་བརྟེན་ནས་སྤོ་བྱར་དུ་བྱུང་བ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ།

ཉམས་པ་རྣམ་པ་གསུམ། (འདུལ་བ) མཁན་པོར་གསོལ་བ་གདབ་ལས་ཉམས་པ། ཁྱིམ་པའི་རྟགས་
སྤོང་བ་ལས་ཉམས་པ། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་གསུམ་མོ།

ཉམས་པ་མ་ཤིང་། (འདུལ་བ) མ་ཤིང་ལྡེ་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཤོའི་དབང་སོ་མཚོན་སོགས་ཀྱིས་བཅད་པའི་མ་
 ཤིང་རྩོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༩ ཀ ༡༩༥(བཤམས། ཉམས་པའི་མ་ཤིང་གང་ཞེན། གང་གི་དབང་
 སོན་དེ་ཀྱིས་ཉམས་པའམ་མཚོན་ཀྱིས་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉམས་འོག་ཏུ་རྒྱུད་པ། ཟུང་བ་ཐོན་པ་དང་གཤེདས་ཐོབ་པའི་དོན།

ཉམས་ལེན་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལ། ཉམས་ལེན་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱུད་
 པ་ཞེས་གྲགས། འདི་ལ་གསུང་ཚུལ་མི་མཐུན་ཁ་ཤས་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་ལྟར་བྱས་ན།
 ཉམས་ལེན་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྩེ་འཆང་། ཉེ་ལོ། ལྷ་རྩོ། རྩོ་རྩེ་ལ། རྩོ་སོགས་
 སྤྲགས་སྒྲམ་མེད་ཀྱི་སྒྲ་བརྒྱུད་ལ་ཟེར། སྤྲགས་རྩེ་ཆེན་པོ་བདེ་གཤེགས་རྩེ་འཆང་། །མཆོག་
 གཟིགས་ཉེ་ལོ་བ་དང་ལྷ་རྩོ་ལ། །དཔལ་མཆོག་རྩོ་རྩེ་བ་དང་ཨ་ཉི་ལ། །ཉམས་ལེན་ཕྱིན་རྒྱབས་
 བརྒྱུད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཡང་རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་ཐེན་
 གིས་སོགས་ལས། དབུས་སུ་རྩེ་འཆང་མ་གཏོགས་པ་རྩེ་བཅུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་རང་གི་
 སྒྲ་མ་ལ་སྤྲག་གི་བར་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐོ་བཅེགས་དང་། དེའི་གཡས་སུ་བ་རྒྱུད་
 གསང་འདུས་དང་། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བརྒྱུད་གཉིས་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བཅེགས། གཡོན་དུ་མ་
 རྒྱུད་བདེ་མཆོག་གི་སྒྲ་བརྒྱུད་དང་། ཐེག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲ་བརྒྱུད་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བཅེགས་རེ་
 བཅས་མཐོ་བཅེགས་ལྡར་གསལ་འདེབས་པ་ལ་ཉམས་ལེན་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པར་བཤད་
 པ་དང་། ཡང་རྩེ་སྤྲུབ་ཁང་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཆོས་ཐབ་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཉིད་ལ། སྒྲ་མ་གཅིག་
 ནས་གཅིག་ཏུ་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པས། དེ་ལས་ལོགས་སུ་མི་དགོས་པར་
 བཞེད། ཡང་མཁར་རྩོ་སྒོ་བཟང་སྒོ་སྒོ་ཆུང་གིས་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལ་
 བཞེད། རྒྱས་པར་བཀའ་གང་མས་སྒྲེགས་བཅ་དང་། དཀའ་ཆེན་ནས་མཁའ་རྩོ་རྩེའི་གསུང་
 སྒྲ་མཆོད། ཡོངས་འཇིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་ཀྱི་སྒྲ་མཆོད་ཁྲིད་ཡིག་དང་། ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་
 བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་ཐེན་གིས་སོགས་ལས་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །དོགས་གཙོད། རྩོ་རྩེ་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་བྱང་རྒྱལ་ལམ་ཀྱི་རིམ་པའི་བརྒྱུད་པ་

གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་རྒྱལ་སྤུལ་ཞི་བ་ལྷ་ལ་སོགས་པར་བརྒྱད་
པའི་རྒྱབས་ཆེན་སྟོན་རྒྱུད། ཅེས་གསུངས་པ་ལེགས་པར་མ་མཐོང་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་
ལམ་རིམ་གསལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྟོ་འབྲེད་ལས། བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་གྱི་བརྒྱད་པ་ལ་རྒྱ་
ཆེན་སྟོན་བརྒྱད་དང་ཐབ་མོ་ལྷ་བརྒྱད་གཉིས་ལས་མ་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་
ལྟར་དོན་རྒྱལ་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་རྒྱ་མ་རྣམས་གྱི་བརྒྱད་རིམ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱབས་
གྱི་བརྒྱད་པ་ཞེས་རྩོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤས་ཐ་སྙད་མཛད་པར། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་
རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ལམ་རིམ་རྒྱ་མ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་ཐར་༢༠༧ན་གསུངས་པ་ལྟར་བྱད་གོས་སོ། །

ཉམས་སང། ཉམས་སང་པ་དང་འབྲ།

ཉམས་སང་པ། ཉམས་ཆོད་ལེན་པ། ཆོད་བལྟ་བ། ཙོ་འཛི་བ། མཐོ་འཆས་པ། སྤྲ་པབ་པ། མགོ་སྟོར་
བ་རྣམས་པལ་ཆར་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༡༡༣ལས། རྒྱ་ནག་
དུ་བྱོན་པས་རྒྱལ་པོས་ཉམས་སང་པའི་བྱིར་དདུལ་རྒྱ་དཀར་ཡོལ་གང་བྱངས་པ་ཅིག་ཅར་
གསོལ། ལྷ་བྱ།

ཉལ་གྱིས་འགྲོ། ཉམས་ནས་འགྲོ་བའམ་ཡལ་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
སྒྲུང་རི་ཐང་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། འདུག་ས་སྟོས་པ་དང་སྟེ་ཅུ་བྱས་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་ཉལ་
གྱིས་འགྲོ་གསུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉལ་གྲོང་། མཆོན་མའི་གཉིད་དུ་སོང་བའི་གྲོང་པའི་མི། ཆོམས་ལས། ཉལ་གྲོང་རྒྱ་བོས་བདས་པ་
བཞིན། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་ཆོམས་གྱི་འགྲེལ་པ་༩ དུ་༡༩༧ལས། ཉལ་གྲོང་ཞེས་བྱ་
བཞི་གྲོང་ན་གནས་པའི་སྟེ་བོ་རུབ་མོ་གཉིད་ལོག་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉལ་འགྲོ། རྒྱག་རྒྱ། འབབ་རྒྱ། བཤ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། བསྐྱའི་
བྱང་པའི་ཞེབས་པའི་ཉལ་འགྲོའི་རྒྱ། །ཡོངས་མཛེས་རྒྱ་བྱའི་ཆོགས་རྣམས་སྟན་སྟོག་ཅིང་། །མ་
བྱ་གཞོན་རུ་དགའ་བའི་གར་བྲེད་པའི། །གནས་དེར་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་བྱས་ན་སྟམ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉལ་པོ་བྱེད་པར་ཤོམ་པའི་བྱིམ་ན་འབྲང་བའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་གསུམ་
 པ། ཉལ་པོ་བྱེད་པར་ཤོམ་པའི་བྱིམ་ན་འབྲང་བའི་ལྷང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ཞེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་
 གིས་བྱིམ་པ་པོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པའམ་དེའི་སྟ་གོན་དུ་གནས་པ་ལ་དེ་དང་སྐྱབས་
 མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་འདོམ་གང་གི་ནང་དུ་འབྲང་བ་ཚོགས་པའམ་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་ཀྱིས་
 ཚོར་བ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྲང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བདག་སོང་
 ལ་བལྟའོ་སྟམ་ནས་ཉལ་པོ་བྱེད་པའི་བྱིམ་དུ་འབྲང་བ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་
 བྱི་གཞན་གྱི་འཁྲིག་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་གཞོད་པ་དང་རང་ཆགས་པའི་རྒྱར་གྲུར་པའོ། །

ཉལ་པོ་བྱེད་པར་ཤོམ་པའི་བྱིམ་ན་འདུག་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་གཉིས་
 པ། ཉལ་པོ་བྱེད་པར་ཤོམ་པའི་བྱིམ་ན་གནས་པའི་ལྷང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ཞེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་
 གིས་བྱིམ་པ་པོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པའམ་དེའི་སྟ་གོན་དུ་གནས་པ་ལ་དེ་དང་སྐྱབས་
 མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་འདོམ་གང་གི་ནང་དུ་འདུག་པ་ཚོགས་པའམ་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་ཀྱིས་
 ཚོར་བ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྲང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བདག་
 སོང་ལ་རེ་བ་མེད་པར་བྱའོ་སྟམ་ནས་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་འདོད་པའི་བྱིམ་དུ་འདུག་པ་ལས་ལྷང་
 བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་བྱི་གཞན་གྱི་འཁྲིག་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་གཞོད་པ་དང་རང་ཆགས་
 པའི་རྒྱར་གྲུར་པའོ། །

ཉལ་བྱག་ལང་བྱག་ མཚན་མོ་ཉལ་ཁ་དང་། སྤྱོད་ལང་བའི་སྐྱབས་སྒྲ་མ་དང་དགོན་མཚན་ལ་གྲུས་
 པའི་བྱག་གསུམ་རེ་འཆའ་བ་དེའི་མིང་།

ཉལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད། མཚན་མོ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཆ་བར་པའི་ཆེ། སྤོ་གཡས་པ་པལ་སྟེ་ཀྱང་
 པ་གཡོན་པ་གཡས་པའི་སྤེང་དུ་བཞག་ནས་སེང་གི་ལྷར་ཉལ་བའོ། །སེང་གི་ལྷར་ཉལ་བའི་
 དགོས་པ་ནི། ཚས་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། གཉིད་ལོག་ནའང་བར་པ་མི་བཟེད་
 པ་དང་། གཉིད་སྐྱག་སོར་མི་འགྱུར་བ་དང་། མི་ལམ་སྤྲིག་པའམ་ངན་པ་མི་མི་བར། རྗེའི་ལམ་
 རིམ་དུ་གསུངས།

ཉལ་བའི་རྣལ་འབྱོར། (ལྷགས) སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྷན་ཅིག་སྤྲེས་དགའི་ངོ་ཐོར་བདག་ཉིད་ཀྱང་
འོད་གསལ་ལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་ལྷག་པར་མོས་ནས་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་
ཉལ་བའོ། །ཞེས་རྗེ་འཇམ་མཉམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉི་ཐང་སྐྱ་མ་ཐོར་རྒྱུད་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་སྦྱིན་པའི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་ འདིའི་ཡིག་ཆ་
རྣམས་འཛོར་རྒྱུན་ཆེ་བས་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བསྟུས་ཏེ་པོ་ཏི་གསུམ་བཅས་ཀྱི་ཀ་པའི་དཀར་
ཆག་ནི། ཉ ཀ་པ ཉལ་མར་ཕྱིན་བྲམས་གཞུང་སོགས་ལ་ཉར་གཅིག ཉ ཁ་པ ཉལ་ཉན་ཐོས་
ཞི་འཛོལ་མ་སོགས་ལ་ཉར་གསུམ། ཉ ག་པ ཉལ་ཆོས་འཁོར་སོགས་ལ་ཉར་བདུན། ཉ ང་པ
ཉལ་ཡང་དག་མཐའ་སོགས་ལ་ཉར་བདུན། ཡང་དོན་བདུན་ཅུ་ལ་ལྟ། ཉ ཅ་པ ཉལ་སྐབས་དང་
པོའི་མཐའ་དབྱོད་རྒྱས་པ་ལ་ང་གཉིས། ཉ ཆ་པ ཉལ་སྐབས་གཉིས་པའི་མཐའ་དབྱོད་རྒྱས་པ་
ལ་ཞི་བདུན། ཉ ཇ་པ ཉལ་སྐབས་དང་པོའི་རྩ་ཁྲིཀ་ལ་ཉར་དགྲ། ཉ ཉ་པ ཉལ་མར་ཕྱིན་སྐབས་
གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཞི་པ་ལྟ་བུ་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་བཅས་ཀྱི་རྩ་ཁྲིཀ་ལ་བྲུག་ཅུ་རེ་
གཉིས། ཁྱོན་བསྐྱེལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་གོ་གསུམ། ཉ ཁ་པའི་དཀར་ཆག་ནི ཉ ཀ་
པ ཉལ་ཉི་ཐང་སྐྱ་མ་ཐོར་རྒྱུད་འཇམ་མཉམ་ཆེན་མོར་སྤྲེས་ཀྱི་བསྟན་པ་འབྲུང་ཚུལ་
ལ་བཞི་བརྒྱ ཉ ཁ་པ ཉལ་འདུལ་བའི་དུས་ཆོགས་འབྲུག་རྒྱ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཞི་བརྒྱད། ཉ
ག་པ ཉལ་དབྱུ་མའི་བདེན་གཉིས་ལ་བརྒྱད་ཀྱ། ཉ ང་པ ཉལ་དབྱུ་མའི་ཆོད་འགོག་ལ་ཞི་བྲུག་
ཅ་པ་ལ་དབྱུ་མའི་བདག་འགོག་ལ་ཉར་གཉིས། ཉ ཆ་པ ཉལ་དབྱུ་མའི་ཆུ་འབབས་ལ་ཉར་
བདུན། ཉ ཇ་པ ཉལ་ཆོད་མ་རྣམས་འབྲེལ་མདོར་བསྟུས་ལ་ཉར་ལྟ། ཉ ཉ་པ ཉལ་ཆོད་མ་དང་
གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཉར་གསུམ། ཉ ཏ་པ ཉལ་བསྟུས་བྲུ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་
ཆོད་མ་ལ་ཞི་གཅིག་བཅས་ཁྱོན་བསྐྱེལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཞི་བྲུག་བཞུགས། ཉ ག་པའི་དཀར་
ཆག་ནི ཉ ཉ ཀ་པ ཉལ་མཛོད་གནས་དང་པོ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན། ཉ ཁ་པ ཉལ་མཛོད་གནས་
གཉིས་པ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཞི་བྲུག་ག་པ་ལ་མཛོད་གནས་གསུམ་པ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཞི་བྲུག ཉ ང་པ ཉལ་
མཛོད་གནས་བཞི་པ་ལ་ལྟ་བུ་དགྲ། ཉ ཅ་པ ཉལ་མཛོད་གནས་ལྟ་བུ་ལ་ཉར་དགྲ། ཉ

ཆ་པ་ རལ་མཛོད་གནས་དྲག་པ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ་བཅས་ཁྱོན་བསྐྱེལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་དྲག་
ཅུ་བཅུགས། སོག་པོ་ཐོར་ཤོད་ཀྱི་གྲ་རིགས་འདི་ལ་ཤེས་འདོད་ཆེ་བས་མ་དབེ་གཡང་། ཞེས་
སྒྲིང་རྒྱུ་སྒྲ་མའི་གསུང་ལྟར་བཀོད།

ཉི་མ་ཁུབ་ཀྱི་བར་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་འདི་ཉེར་གཉིས་པ། ཉི་མ་
ཁུབ་ཀྱི་བར་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་ནི། བཅས་ལྟན་དགེ་སྦྱོང་གིས་ཉི་མ་ཁུབ་པའི་དུས་
སུ་དགེ་སྦྱོང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྲིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་
དུ་དགའ་བྱེད་ཀྱིས་ཉི་མ་ཁུབ་ཀྱི་བར་དུ་དགེ་སྦྱོང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་
སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྒྱུས་ཉེ་རང་རིགས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་གཞོད་པའོ། །

ཉི་མའི་ཁ་ལོ། ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ་དང་འབྲ།

ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ། <སྤྱ་ར་སྤྱ་ཏ> སྤྱ་རེངས་ཀྱི་མིང་།

ཉི་མའི་གཉེན། བྱ་འཛིན་དུ་རྒྱལ་པོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་བྱུང་བའི་ཐམ་ན་བ་ཅན་ཀྱི་བྱ་གྲོ་ཏམ་དང་། ཟ་ར་རྒྱ་
ར་གཉིས་ལས། རྩོན་མས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ལོ་མའི་སྤྱིལ་བྱ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཁང་
བྱར་གནས་པའི་ཆོ། གཡོན་ཅན་པད་མའི་རྩ་ལག་དང་བཟང་མོ་དགའ་དགུར་སྦྱོང་པའི་དུས་
ལས་ཡོལ་བས། བཟང་མོ་བསད་པའི་རལ་གྱི་ཁྲག་ཅན་ལོ་མའི་སྤྱིལ་བྱའི་ཉེ་འདབས་སུ་བསྐྱོན་
པའི་དུས། དང་སྒོར་མདོག་ནག་གི་རྩ་འབྲལ་གྱི་བྱ་ཆར་གྱི་ཐིག་པ་དང་། རི་བཞོན་ལུས་ལ་རེག་
པའི་རྒྱུ་གྱིས་འདོད་པའི་གནས་རྗེས་སུ་དན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྟས་དངས་ཏེ། ཁམས་ཀྱི་དྲངས་
མ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལས་སྒོར་གཉིས་སུ་གྱུར་བ་ཉི་ཡོད་ཀྱིས་བསྐྱངས་ཤིང་ཁྱིུ་
གཉིས་བྱ་རམ་གྱི་ཤིང་གསེབ་ཏུ་ཞུགས་པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ། །

ཉི་ཆེ་བ། 1 རེས་འགའ་བ། སྐབས་རེ། མཚམས་རེ་ཡོད་ལ་མཚམས་རེ་མེད་བ། 2 ཆ་མ་ཆང་བ།
ཐོགས་རེ་བ། ཐོགས་འགའ་རེ་ན་ཡོད་ལ་འགའ་རེ་ན་མེད་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉི་
ཆེ་བའི་དོན་ནི་ཐོགས་རེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉི་ཆེ་བའི་སྟོང་བ། དགག་བྱ་ཉི་ཆེ་བ་བཀག་པའི་སྟོང་བ། དཔེར་ན་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་

བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྤང་ཡང་དེར་གྲུབ་པའི་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱི་མའི་ཏྲ་སྤང་བདེན་པར་སྤང་
ཡང་དེས་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རྟེ། རྗེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱི་མ་མཐའ་གྱིས་ཏྲ་སྤང་བརྒྱན་
པར་ཤེས་པ་ཡང་ཉི་ཆེ་བའི་སྤྲོད་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །རང་རྒྱ་བྱུབ་པའི་རྩམ་ཡོད་
གྱིས་སྤྲོད་པའི་བདག་མེད་ལྟ་བུ་ཡང་དེའི་མཆོན་གཞིར་འཐད་དོ། །རྗེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེ་ཆུང་དང་།
གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྤྲོན་མེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཉི་ཆེ་བའི་ཐེག་པ། ཐེག་པ་རྒྱུད་དུ་དང་དོན་གཅིག་སྤྱི་བཤད་ནི། ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་ཆོག་གས་
མཐའ་ཡས་པ་ལ་མི་སྟོབ་པར་ཉི་ཆེ་བའམ་སྤྱགས་རེ་བ་ཙམ་ལ་སྟོབ་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་ཆོག་གས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་
སྟོབ་མི་སྟོབ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཆེ་བའི་ཐེག་པ་དང་ཐེག་པ་རྒྱུད་དུ་གཉིས་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཡིན་
ལ་ཉི་ཆེ་བའི་དོན་ནི་སྤྱགས་རེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉི་ཆེ་བའི་དཔུལ་བ། ཆ་དཔུལ་དང་གང་དཔུལ་གྱི་ཉི་འཁོར་ན་ཡོད་ཅིང་མིའི་ལྷལ་ནའང་ཡོད་པར་སའི་
དངོས་གཞིར་གསུངས་ཤིང་། མཆོ་ཆེན་པོའི་འགྲམ་དང་ཉི་བ་ན་ཡོད་པར་ཡང་ལུང་གཞི་ལས་
གསུངས་ཏེ། དག་འདུན་སྤྱངས་ (འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ༡༥ ་ ༡༠༠བ་ཟན་འདི་ལ་དག་འདུན་
འཆོ་ཞེས་གསུངས་) གྱི་རྒྱགས་བརྗོད་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། བན་ས་ནི་ངེས་པ་མེད་
དེ། རྒྱ་བོ་དང་རི་དང་ཐུང་མ་གྱི་སྤྱགས་དང་གཞན་དག་དང་འོག་ནའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་
རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ནི། གཏུན་ཤིང་གི་རྣམ་པ། འཕགས་
མའི་རྣམ་པ། ག་བའི་རྣམ་པ། ཅིག་པའི་རྣམ་པ། སྤྱ་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་
ཡོད་པར་བཤད་དོ། །ལུང་གོ་ལྷགས་གྱི་གཞི་མཆིམས་མཛོད་དངས་པ་ལས་ཀྱང་། ཉིན་པར་
གཞན་གྱི་སྒོག་གཅོད་ཅིང་། འུབ་མོ་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ལྷན། ལས་དེའི་འགྲམ་བྱ་བཟང་པོ་
དང་། སྤྱིག་ཏོ་འདི་ནི་མྱོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། སྤྱག་བསྐུལ་
རྒྱན་མི་འཆད་དུ་མི་མྱོང་བར་དུས་ཉི་ཆེ་བ་སྟེ་སྐབས་འགར་མྱོང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཉི་ཟེར་རྒྱལ། (མཛོད) སྤང་རྒྱལ་བདུན་གྱི་ཆ་དང་། མཛོན་པ་མཛོད་ལྟར་ན། འདི་ལ་རྒྱལ་སྤང་བ་

(༡༩༣༥༣) ཡོད་ལ། འདུལ་བ་ཕྱང་ནམ་འབྱེད་ལྟར་ན་བླུག་བསྐྱར་དུ་ཅི་བས། འདི་ལ་
རྟུམ་མ་རབ་ (༡༩༤༣༤) ཡོད་དོ། །འདུལ་བ་ནམ་བར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་བར་བཤད་པ་
༩ ཚུ་། ༡༩༣༥ལས། ཉི་ཟེར་གྱི་རྟུམ་བཞི་བཅུ་ཅད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་ལ་རྟུམ་མ་རབ་གཅིག་
གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ནོར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། ཉི་ཟེར་ལས་མཐོང་ཐུབ་པའི་
རྟུམ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཟོད་དོ། །

ཉི་ཟེར་གཞུང་བྱང་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན། བོད་ཀྱི་ལྷགས་སྒོལ་ལ་ལོ་གསར་སོགས་སུ་བྱིས་གྱི་ཅིག་ངོས་
སུ་ཉི་ཟེར་གཞུང་བྱང་གསུམ་འབྲི་བའི་སྒོལ་ཡོད་པ་དེའི་མཆོན་དོན་གང་ཡིན་ཞེས། གཡང་སྐུབ་
ལས། ཆེ་ཡི་ཉི་མ་མི་བྱབ་རབ་ཏུ་གསལ། །བསོད་ནམས་ཆོ་བ་ཡར་ངོའི་ཆོ་ལྷར་འཕེལ། །རིགས་
རྒྱུད་མི་འགྱུར་ (མི་འགྱུར་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པ་སྟེ་རིགས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་བྱ་ལྷག་རྒྱུན་མི་ཆད་
པར་འབྱུང་བའི་དོན་ནོ།) གཞུང་བྱང་ལྷར་བརྟན་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་
ཉི་མས། ཆེ་རིང་ག། ཆེས་པའི་རྒྱ་བས། །བསོད་ནམས་འཕེལ་ག། གཞུང་བྱང་གིས། །རིགས་རྒྱུད་
མི་ཆད་པ་མཆོན་པ་བཅས་སོ། །རི་མོ་དེ་དག་གིས་ན། ཆེ་རིང་བ་དང་། །བསོད་ནམས་འཕེལ་
ག། །རིགས་རྒྱུད་མི་ཆད་པ་བཅས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དོ། །

ཉི་འོག་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབྱས་མ་ག་རྩ་ནི་ཉི་འོག་ཅེས་པའི་མིང་འབྲུག་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན། རྩ་ནང་ཏུ་ར་
རྩ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། སྤ་ལ་བདུན་གྱི་རིང་ལ། མ་ག་རྩ། རྩི་ག་ལ། ཨོ་ཏི་བི་ཤ་སོགས་
ཉི་འོག་གི་རྒྱལ་ཁམས་དང་། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལོ། །དོགས་གཙོད། ཉི་འོག་ཡུལ་དབྱས་ཀྱི་མིང་
ཡིན་ན། འོ་ན་འདུལ་བ་ནམ་བར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་བར་བཤད་པ་༩ ཚུ་ ༡༩༣༥ལས།
ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བ་ཟབ་དར་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་མཐའ་
འཁོབ་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ལ་ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན་ནས།

ཉི་འོག་གི་གོས། (འདུལ་བ) མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ལ་བཤད། འདུལ་བ་ནམ་བར་འབྱེད་པའི་
ཆོག་ནམ་བར་བཤད་པ་༩ ཚུ་ ༡༩༣༥ལས། ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་འཁོབ་
ནས་བྱུང་བ་ཟབ་དར་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉི་ལོག་པ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་མ་ག་རྩ་བ་རྣམས་ནི་ཉི་ལོག་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདྲུག་གཞིའི་གཙོ་
 བོ་ཡིན། མཛོད་རྒྱུ་ཐར་གསལ་བྱེད་ལས། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་
 ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཉི་ལོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་མཛོད་
 ལས། ཉི་ལོག་པ་ནི་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་སམ་ཁ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ལས་གཞན་ན་གནས་པ་རྣམས་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཡང་ཤོག་གྲགས་༡༤ལས། གང་དག་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དེ་
 དག་ནི་ཁ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། གང་དག་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་དེ་དག་ལ་ནི་
 རྒྱབ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྒྱབ་ཕྱོགས་པ་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཆེའི་
 ཡུལ་ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྣམས་ནི་ཉི་ལོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་
 མཛོད་ལུང་གྱི་མ་འདི་ཅུང་ཟད་གོ་དཀའ་བས་གསལ་བར་བཤད་ན། རྒྱབ་ཕྱོགས་པ་དང་ཁ་ཆེའི་
 ཡུལ་ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཉི་ལོག་པ་
 ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་སེར་རྩེ་བཙུན་པའི་བྱུ་བ་མཐར། གྲེ་བྲག་སྤྲ་བ་ལ་དབྱེ་ན།
 ཁ་ཆེ་གྲེ་བྲག་སྤྲ་བ། ཉི་ལོག་པའི་གྲེ་བྲག་སྤྲ་བ། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་གྲེ་བྲག་སྤྲ་བ་དང་གསུམ་ཞེས་
 ཉི་ལོག་དང་ཡུལ་དབུས་གཉིས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་འདྲུག་པས་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །ཡང་ལྷང་
 གྱའི་བྱུ་བ་མཐར་ནི་གྲེ་སྤྲ་ལ། ཁ་ཆེ་གྲེ་སྤྲ་དང་། ཉི་ལོག་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་མ་གསུངས་སོ། །
 ཉི་ཤུ། བཙུ་ཐག་གཉིས་ཀྱི་མིང་། ཉི་ནི་གཉིས་དང་། ཤུ་ནི་བཙུའི་དོན་ཡིན། དོགས་གཙོད། སུམ་ཅུ།
 བཞི་བཅུ། ལྷ་བཅུ། སུག་ཅུ། བདུན་ཅུ། བརྒྱད་ཅུ། དགུ་བཅུ། ཞེས་ཐག་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་
 ༩ ཅུམས་བཙུ །ཞེས་བཛོད་ནས།ཉི་ཤུལ་ ༩ ཉི་བཙུམས །༩ གཉིས་ཅུ ། ༩ གཉིས་བཙུ །ཞེས་
 མི་ཐེར་བར། ཉི་ཤུ་ཞེས་ཐེར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཅི། ཡང་། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ལྟར་ ༩ ཤུ །དེ་ག་
 ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ན། སུམ་ཤུ། བཞི་བཤུ། ལྷ་བཤུ། སུག་ཤུ། བདུན་ཤུ། བརྒྱད་ཤུ། དགུ་
 བཤུ་ཞེས་མི་བཛོད་པ་ཅི། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། ཉི་ནི་གཉིས་ཀྱི་མིང་གཞི་དང་།
 ཤུ་ནི་བཙུའི་སྐད་དོད་དེ་ག་ལས་བྱུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། བཙུ་ཉིད་སྤྲ་ཉམས་ནས་ཤུར་
 འབོད་པར་སེམས་སོ། །དུས་རབས་བཙུ་གཅིག་པར་སྤྲ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་

ཆེན་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྐད་གསར་བཅད་གསུམ་པ་མཛད་པའི་སྐབས་ཉི་ཤུ་ལ་གཉིས་བཅུ་
 དང་། སུམ་ཅུ་ལ་གསུམ་བཅུ། སུམ་བརྒྱ་ལ་གསུམ་བརྒྱ། གཉི་ཁྲ་ལ་ཉི་ཁྲ། བསྟན་བཅོས་ལ་
 བསྟན་ཆོས། སྤྱག་པོ་ལ་འབྲུག་པོ། བསམ་གཏན་ལ་བསམ་གཏན་སོགས་འཆོས་པར་མཛད་
 གྲང་། བཀས་བཅད་གཉིས་པ་བཞིན་དུ་གནས་པ་མང་བར། སྤྱགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་
 ་ཤིའི་གྲང་ཁང་དུ་གསུངས་སོ། །བཀས་བཅད་གསུམ་པའི་སྐབས་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་
 དང་། དཔང་ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ལོ་ཆེན་རྒྱམ་པ་ལ་རྩ་བུ་སོགས་ཀྱིས་གསར་བཅོས་བྱས་
 པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་མཛོང་ཡང་འབྲི་རྒྱན་དར་མ་བྱུང་བར་བཀས་བཅད་བར་པའི་
 སྟོལ་དེ་དེ་སྤར་གནས་འདུག

ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་དོན་གཉིས་པ།
 ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་གྱི་དོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོར་
 མཁའ་པོ་གང་ཞིག་གིས་སྟོམ་པ་ལེན་པ་པོ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྦྱང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་མོུ་
 འགལ་གྱི་བྱས་སྦྱོར་ཐོན་གཞོན་ཏུ་བཅུ་བདུན་སྟེ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་
 བྱས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་རྒྱུད་རྒྱུད་ཆོས་པར་འགྱུར་བའོ། །

ཉི་ཉོང་། འཇའ་བན་སྐད་ཉིང་ཉོང་ Nihon ནི་འཇའ་བན་གྱི་སྐད་ཡིན་ལ། བྱི་རྒྱལ་བས་འཇའ་བན་ Japan
 ཟེར་བ་དེའོ། །རྒྱ་མིས་འདི་ལ་རི་པིན་ (rebên) ཟེར།

ཉི་ལྷགས་ཀྱིས་གཟིར། ཉི་མ་དང་ལྷག་པས་གདུང་བ།

ཉིང་། 1 ཉིང་། རང་ཉིང་། གཞོན་ཏུ་རྒྱ་མེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། ཐར་བར་དཀའ་ཞིང་དཔག་ཆད་མང་
 མཆིས་ལྟ་བུ། ། ཁེངས་པར་མི་འགྱུར་ཉིང་ཤེད་ཉིང་གིས་ཟ་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2
 ཡང་། ཡན་ལག་གི་ཡང་ཡན་ལག་ལ་ཉིང་ལག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ཡང་ཡང་། ཡང་བསྐྱར་ དཔེར་
 ན་ཡང་ཡང་མཆོམས་སྦྱོར་བ་ལ་ཉིང་མཆོམས་སྦྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉིང་དགོས། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ།

ཉིང་མཆམས་སྟོར་བ། སྟེ་བ་ཡེན་བ། སྟེ་བ་བྱི་མར་མཆམས་སྟོར་བ། མི་ཡིན་ན་པ་མའི་ཁྱ་ཁྱ།
གི་དབྱས་སུ་ནམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ལ་ཟེར། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། ཉིང་ནི་འདིར་ཡང་ཡང་ངམ། ཡང་
བསྐྱར་གྱི་དོན་ཡིན་པས། སྟེ་སྤྱི་དུ་ཡང་ཡང་ངམ་ཡང་བསྐྱར་མཆམས་སྟོར་བས་ན། ཉིང་
མཆམས་སྟོར་བ་ཞེས་བྱའོ།

ཉིང་ལག་ཡན་ལག་གི་ཡན་ལག་ལག་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། མཛུ་བ་མོན་ལག་པའི་ཡང་
ཡན་ལག་ཡིན་པས། ཉིང་ལག་ཅེས་བྱའོ།

ཉིང་ཤ 1 རང་ཤ 2 བསད་པའི་ཉིན་གྱི་ཤ 3 ཉེ་དུའི་ཤ

ཉིན་ལ། ཉིན་བར་དང་འབྲ།

ཉིན་བར། ཉིན་མོ། ལུང་གོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་ལས། ཉིན་བར་གཞན་གྱི་སྟོག་གཅོད་ཅིང་། །རྒྱ་བ་མོ་ཚུ་ལ་
ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ལྷན། །ལས་དའི་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་དང་། །སྤྱི་ཉེ་འདི་ནི་མྱོང་བ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་བ་སོགས་སུ་འདྲ་གསལ།

ཉིན་མཆན་གྱི་ཆ་ཉིང་གཉིས། (འདུལ་བ) ལུང་གཞི་ལས་གསུངས་པའི་ཉིན་མཆན་གྱི་ཆ་ཉིང་གཉིས་ནི།
ལྷ་འོ། ལུང་། ལྷ་འོ། མཆན་མའི་ཐུན་དང་པོ། ཐུན་དང་པོའི་བྱེད། ལུང་ཐུན། ལུང་ཐུན་གྱི་བྱེད།
ཐུན་ཐ་མ། ཐུན་ཐ་མའི་བྱེད། སྤྱ་རེངས་མ་ཤར་བ། སྤྱ་རེངས་ཤར་བ། ཉེ་མ་མ་ཤར་བ་དང་། ཉེ་
མ་ཤར་བ། ཉེ་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ། ཉེ་མ་བཞི་ཆ་ཤར་བ། ལུང་ཆོགས་མ་ཡོལ་བ། ཉེ་མ་བཞི་
ཆ་ལུས་ལ། ཉེ་མ་བརྒྱད་ཆ་ལུས་ལ། ཉེ་མ་མ་རྒྱལ། ཉེ་མ་རྒྱལ་བ། རྒྱ་སྐར་མ་ཤར་བ། རྒྱ་སྐར་
ཤར་བ་སྟེ་ཉེ་བྱ་རྩ་གཉིས་གསུངས་སོ། །མཆོ་རྒྱུ་སྟོད་ཆ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །

ཉིན་མཆན་གྱི་ཐ་མ། (འདུལ་བ) མོད་དང་ནམ་བྱེད། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། ཉིན་གྱི་ཐ་མའི་ཆ་མོད་དང་། མཆན་
མའི་ཐ་མའི་ཆ་ནི་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཛོད།

ཉིན་མཆན་དུས་བྱལ། (འདུལ་བ) ཉིན་ལན་གསུམ་ནི། ལྷ་འོ། ལུང་། ལྷ་འོ་སྟེ་གསུམ་དང་། མཆན་ལན་
གསུམ་ནི། མོད། བས་ལུང་། མོ་རངས་ཉེ་གསུམ་སྟེ་བྱལ་གོ།

ཉིན་ཞག (འདུལ་བ) ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་གཟིགས།

ཉིན་ཞག་གཅིག (འདུལ་བ) ད་ནང་སྐྱ་རེངས་ཤར་ནས་སང་སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་གྱི་བར་ལ། ཉིན་ཞག་
གཅིག་ཟེར། དེ་སང་གི་ཚུ་ཆོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞིའི་ཡུན་ཆོད། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་སྤར་སྒོལ་གྱི་
བཅེ་ཚུལ་བྱས་ན། ཡུད་ཅམ་སྤུམ་ཚུ་ཡོད། ཡུད་ཅམ་གཅིག་གི་ཆད་ནི། དེང་དུས་ཀྱི་ཚུ་ཆོད་
ལ་སྤར་ན། སྤར་མ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད། ཉིན་ཞག་དེ་ཞག་གསུམ་གྱི་ཡུན་འབྲིང་པོ་ཡིན།
ཞིབ་པར་ཞག་ལ་གཟིགས།

ཉིས་ན། (བདུན་པ) བརྟགས་ན་འཇམ་རྩམ་བ་ཉིས་སྤུ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ལུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྩི་
གསུང་རོ། །

ཉིས་འབྲུམ། འབྲུམ་གཉིས།

ཉུག་གིས། འབྲར་ཉེ། འདི་ཉུག་ཅེས་པ་མགོ་སྤྲུག་སྤྲུག་གས། མགོ་ཉུག་ཉུག་ཅེས་པའི་ཉུག་དང་དོན་
འདྲའོ། །རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་རང་གི་རྒྱད་
ལ་ཉུག་གིས་བྱུང་མ་ཐག་ཉིད་དུ་དེ་ལ་དབྱར་བལྟས་ནས་འཐབ་དགོས། ཞེས་དང་། བསྐྲུག་
རུམ་པའི་ཞལ་ནས། ཉོན་མོངས་པ་ཉུག་གིས་བྱུང་ཅ་ན་ལེ་ལོ་མི་བྱ་བར་མོད་ལ་གཉེན་པོས་
བརྒྱུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉུག་རུམ་པ། <ཀུལྱ་ཡི> (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོའི་འཁོར་དུ་བྱེ་བོ་ལོག་གཡེམ་སྲུང་ཞིང་ལྷ་ཉུལ་
བྱེད་མཁན་གྱི་པོ་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཏོན་ཟིན་པའི་སྐྱེས་པའི་མིང་། པོ་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
བཏོན་པའི་དགོས་པ་ནི་བཙུན་མོ་རྣམས་ལ་ལོག་གཡེམ་མི་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་
རེད། ཉུང་རུམ་པ་ཡང་ཟེར། སི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤེད་སྤར་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཉུང་ཅའི་རྒྱད། བསྐྲུས་རྒྱད་དང་དོན་གཅིག་དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉུང་ཉི། གུ་ལྷ། གུ་ལྷ་ཉ། ཉུང་ཉི་རྣམས་དོན་གཅིག་གུ་ལྷ་ཉ་ལ་གཟིགས།

ཉུང་བ་དང་བསྐྲུང་བའི་བྱད་པར། ཉུང་བ་ནི་མང་པོའི་ཐོག་དང་། བསྐྲུང་བ་ནི་ཉུང་བར་བྱེད་པའམ་
ཉུང་དུ་གཏོང་བའི་དོན།

ཉུང་མ། ལ་སྤྲུག་དང་འབྲ་བའི་བཟའ་བའི་བྱེ་བྲག་རོ་མངར་ལ་དབྱེབས་རྒྱུ་རྩིལ་ཞིག་

ཉུང་མ་ཉི་ཆེ། ཉུང་མ་ཕྱོགས་རེ་བའམ་ཉུང་བད་རེ།

ཉུང་མ་ཕྱི་ལ ཉུང་མ་བཙུག་མ། བཙུག་པའི་ཉུང་མ།

རྟུང་མ་བཙོས་པ་ཁེངས། རྟུང་མ་བཙོས་པ་གྲང་ངར་གྱིས་མཁྲིག་པོ་ཆགས་པ་ལ་ཟེད།

ཉུང་ཟད། ཉུང་ཟད། ཟན་བྱ། ཉུང་ཉུང་། རྗེའི་ནམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་རོགས་ལས། རྗེ་བཙུན་གླེ་མ་
ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རོ་མཆར་རྒྱད་དུ་བྱུང་བའི་ནམ་པར་ཐར་བ་སྐྱེས་པའི་རབས་ཀྱི་ཆོགས་
ཉུང་ཟད་ཅིག་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་གཏམ་དུ་བྱ་བ། དད་པའི་འཇུག་རོགས་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཉུང་གཤམ་ ཉུང་མ་རྫོན་པ། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་པའི་བྱིས་པ་ནི་བྱང་ན་རྩམ་པ་དགོན་
པས་ཉུང་མ་ཉི་ཆེ་བ་བས་བྱིས་པ་ཞིག་བཀྲེས་ཏེ་རྩམ་པ་བ་འདོད་ནས། མ་ལ་བས་བསྐྱངས་པ་
ལ་མ་ལ་རྩམ་པ་མེད་པས་ཉུང་གཤམ་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་སྐྱམ་པོ་
ཞིག་བྱིན་པས་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་པོ་ཤིག་བྱིན་པ་ལ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་
ཉུང་མ་བཙོས་འཁེངས་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར་ཞིང་ཁོ་མ་མགུ་ནས་དེ་ཡོ་ཉུང་
མ་ཡིན་ཟེར་ཡོ། ཞེས་པ་ལྟར་དོ།

ཉུང་རྩམ་པ། (འབྲུལ་བ) ཉུག་རྩམ་པ་དང་འབྲུལ་

ཁུངས་པ། ཁུང་བྲགས་པ།

ཉི་ 1 ཐག་ཤིང་པོའི་བརྒྱུག་ཕྱོགས། 2 ཡང་། ཡང་སྐྱུར། སྤྱིང་པོའི་ཡང་སྤྱིང་པོར། ཉེ་སྤྱིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
 རྩེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། 3 ཆ་འདྲ་བའི་དོན་ལའང་འདུག དཔེར་ན་མཆོམས་མེད་ལྟ་དང་། དེ་
 དང་ཉེ་བ་ལྟ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མཆོམས་མཛོད་དེབ་གསུགས་༧༧ལས། དེས་ན་ཆ་འདྲ་བ་དང་
 ཉེ་བ་ནི་རྣམ་གངས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉི་ལའོར་བའི་དཔུལ་བ། ༡ མེ་མ་ཐུང་གི་འོབས། ༢ རོ་ཐུགས་གི་འདམ། ༣ མཚོན་ཆའི་དཔུལ་བ།
འདི་ལ་ཡོངས་བྱགས་སུ་སྦྱ་གྱིའི་ལམ་སོགས་ཟེད། (སོགས་ཁོངས་གིས་བསྐྱས་པ་རལ་གི་
ལོ་མས་ནགས་ཆེལ་དང་། འལ་མ་ལིའི་ཆལ་གཉིས་ཡོད། འདི་དག་མཚོན་ཆས་གཞོད་པ་འདྲ་

བས་གཅིག་ཏུ་བགང་ངོ། རྩ་ལྷུང་རབ་མེད་དང་བཞིལོ། །དེ་དག་ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་པོའི་ཉེ་
འཁོར་དུ་ཡོད་པས་ཉེ་འཁོར་བའི་དཔུལ་བ་ཞེས་བྲལོ། །དེ་ཡང་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ། དཔུལ་བ་
བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཅིག་ངོས་བཞི་བཞི་དང་སྟོ་བཞི་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་བྱི་རོལ་ཏུ་ནི་
ལྷགས་ཀྱི་རྩ་བས་བསྟོར་ཞིང་རྩ་བ་དེ་ལ་ཡང་སྟོ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། །སྟོ་དེ་རེ་རེ་ན་སེམས་ཅན་
དཔུལ་བ་ལྷག་བ་བཞི་བཞི་ཡོད་དེ། མེས་སྤྱར་གྱི་འོབས། རོ་ལྷགས་ཀྱི་འདས་མཁ་བྱི་ས་སྟེ་རྒྱག་
བའི་འདས་རོ་ལྷར་མཉམ་པ། སྤྱི་བྱིའི་ལམ་སོགས་དང་། རྩ་ལྷུང་རབ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
མཛོད་དུ་ལྷག་བའི་དཔུལ་བ་བརྒྱད་པ་མེད་པ་དང་། ཉེ་འཁོར་བའི་དཔུལ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན།
ཉེ་རྒྱུད། 1 ཉེ་རིང་། ཐག་ཉེ་སོ་དང་རིང་སོ། 2 མཛོད་བཤེས་དང་མཛོད་བཤེས་མིན་པ།
ཉེ་རྒྱུལ། <ལུ་བ་ཉི་ཉེ་> (འདུལ་བ) །ལུ་རིའི་བྱ་སྟེ་ལྷགས་བ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་ཡིན། བ་བྲམ་ཟེ་
སྐར་རྒྱལ་དང་། བ་ལུ་རི་ཀ་གཉིས་ཀྱི་བྱ། ཉེ་རྒྱལ་ཞེས་བ་བའི་མིང་ལས་དྲས་ཏེ་བཏགས་བ་
དང་། ལུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བ་མའི་མིང་ལས་དྲས་ཏེ་བཏགས་སོ། །འདིའི་སྟོར་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
སྒྲིགས་བཅ་༩ ཀ་པར་༥བཏགས་སོ། །འདི་དང་བང་ནས་སྒྲིམ་གཉིས་ (འདི་མོ་ལུ་གལ་གྱི་
བྱའི་སྟེ་ལྷགས་བ་ཡིན་པའི་སྐབས་མིང་ཡིན) འཕགས་བ་རྩ་བུལ་གྱི་སྟོབ་མ་ཡིན། འདི་དང་
བང་ནས་སྒྲིམ་གཉིས་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་
འབྲུམ་འགེལ་༣༩༥ལས། ཉེ་རྒྱལ་བཞིན། ཞེས་པ། སྟོན་འཕགས་བ་རྩ་བུལ་དང་། སངས་རྒྱས་
གཉིས་སྟབས་གཅིག་ན་བཏགས་བ་ལ། འཕགས་བ་རྩ་བུལ་གྱི་སྟོབ་མ་བྲམ་ཟེ་ཉེ་རྒྱལ་དང་།
བང་ནས་སྒྲིམ་གཉིས་ཀྱིས་ཁོང་གི་སྤྱན་སྤར་འོངས་ཏེ། སྟོན་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་བྱག་བྱ་སྟམ་
པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས། ཀང་ལ་ཆོས་ནི་ཐོས་སྒྱུར་པ། །དེ་ལ་དང་པོ་བྱག་བྱ་སྟེ། །ཁྱ་
བ་ཆེས་ལ་བྲམ་ཟེ་བཞིན། །གསུངས་ནས་སྟོན་ལ་འཕགས་བ་རྩ་བུལ་ལ་བྱག་ཀྱིས་གསུངས།
དེ་བཞིན་དུ། འོ་སྟོལ་གྱིས་ཀྱང་། བྱག་དང་མཆོད་པ་གང་བྱེད་ཀྱང་། སྟོན་ལ་ཁྱ་མ་ལ་བྱེད་པ་
ཡིན། མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མར་ནི། །ཁྱ་མ་མཆོད་པ་རབ་ཏུ་བརྩམ། །དེ་མཉེས་བ་ལས་དངོས་
སྒྱུབ་ནི། །ཡེ་ཤེས་དམ་པའང་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་གི་

ནང་ནས་སྒྲ་མ་ཁོན་དག་སྟེ། རྩོགས་བཅུ་ལྔ་པ་སྒྲ་མ་ཐམས་ཅད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་བསོད་ནམས་བས། སྒྲ་མའི་བ་སྟེ་ཁྱད་གཅིག་མཆོག་ ཅེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཉེ་བརྒྱད་ཅིང་བརྒྱད། ཉེ་ཅིང་གི་བརྒྱད་པའི་བྱང་པར་གྱི། དཔེར་ན་རྩེ་བཅུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ཀྱིས་རྩེ་བཅུན་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་དངོས་སུ་གནད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་ལ་ཉེ་བརྒྱད་དང་།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ནས་རྩེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་ཅིང་བརྒྱད་
ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་གཞན་ལ་འདྲ་རིགས་འབྱེལ། །

ཉེ་སྟོང་། ལྷ་པོའི་སྟགས་རྒྱུད་བསྟུལ་བ་ལ་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་སྟགས། སྒྲ་བཤད་གྱི་ཉེ་ཞེས་པ་གྱི། ཡང་
དང་། ཡང་སྒྲུང་གི་དོན་དང་། སྟོང་ནི་སྟོང་པོའོ། །མདོར་ན། ཉེ་སྟོང་། ཡང་སྟོང་། སྟོང་པོའི་ཡང་
སྟོང་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་རྩེའི་འབྱེལ་བ་བཞི་སྟགས་ལ་གཞི་བྱས།

ཉེ་དྲུ། (འདུལ་བ) 1 རང་གི་པ་མ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་ཚུན་ཆད་ཀྱི་རིགས་རྩས་དང་འབྲེལ་
བ་ཡོད་པའི་མི་ལ། ཉེ་དྲུ་ཟེར། མདོར་བསྟུས་ཉེ་བཤད་ན། བདུན་ཆོགས་སམ་བདུན་བརྒྱད་
ཚུན་ཆད་ལ་ཉེ་དྲུ་ཟེར། དཔེར་ན་རང་གི་པ་མ་གཉིས་པོ་ཆོགས་དང་པོ། ཨ་ཁྱ་དང་ཨ་ཞང་ལྟ་བུ་
ཆོགས་གཉིས་པ། ཆ་པོ་ཆ་མོ་ལྟ་བུ་ཆོགས་གསུམ་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། 2 རང་གི་པ་མའི་པ་མ་
ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་ཚུན་ཆད་ཀྱི་རིགས་རྩས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་ལ། ཉེ་དྲུ་
ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ལྟ་ ༡༩༩༩ན ༣ པལ། ཕྱི་མོ་དང་།
མེས་པོ་དང་། སྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་བདུན་པ་ཚུན་ཆད་ནི་ཉེ་དྲུ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉེ་དྲུ་མ་ཡིན་པ། (འདུལ་བ) 1 རང་གི་པ་མ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་པ་པན་ཆད་ལ། ཉེ་དྲུ་མ་
ཡིན་པ་ཟེར། 2 རང་གི་མེས་པོ་དང་མེས་མོ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་པ་པན་ཆད་ལ་
ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ལྟ་ ༡༩༩༩ན ༣ པལ། ཉེ་དྲུ་མ་
ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་མོ་དང་། མེས་པོ་དང་། སྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་བདུན་པ་ཚུན་ཆད་ནི་ཉེ་
དྲུ་ཡིན་ལ་དེ་པན་ཆད་ནི་ཉེ་དྲུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉེ་གནས། 1 སྒྲོ་མ་སྟེའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་། རྒྱུན་དུ་སྒྲ་མའི་ཉེ་འཁོར་དུ་བསྐྱད་ནས་སྟེ་ཞུ་ཞབས་

ཉོག་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་སྒྲོབ་མཉེ་མིང་རེད། 2 གཡོག་འཁོར་གྱི་མིང་།
 ཉེ་བ། 1 ཐག་རིང་པོའི་བརྒྱུག་ཕྱོགས། 2 འཛ་བ། ཆ་འཛ་བ། དཔེར་ན་མཆོམས་མེད་ལྟ་དང་། དེ་དང་
 ཉེ་བ་ལྟ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མཆོམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༩༩༩ལས། དེས་ན་ཆ་འཛ་བ་དང་ཉེ་
 བ་ནི་རྣམ་གངས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། 3 མཐུན་བ། ཆོ་ཉེ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 4 ཡང་།
 ཡང་སྒྲུབ། དཔེར་ན་སྤྱིར་པོའི་ཡང་སྤྱིར་པོར། ཉེ་སྤྱིར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།
 ཉེ་བ་དང་བསྟེན་པའི་བྱང་བར། ཉེ་བ་ནི་ཐག་ཉེ་པོའི་དོན་ཡིན་ལ། བསྟེན་པ་ནི་ཐག་ཉེ་བར་བྱེད་པའམ་ཐག་
 ཉེ་བ་གཏོང་བའི་དོན་ནོ། །དབྱངས་ཅན་དག་འཛོམས་ནས་དབྱེད་བྱ་བྱེད་ལས་སོགས་ཀྱི་བྱང་བར་
 མདོ་ཅམ་བཛོད་པ་དག་འགན་དུ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། ཉེ་བ་བསྟེན་པ་ཉུང་བ་བསྟུངས། བྲིམ་
 བ་བསྟེམས་པ་བྱུང་བ་བསྟུངས། །མཐུན་པ་བསྟུན་པ་མཐུད་པ་བསྟུད། །ནག་པ་གནགས་པ་
 བན་པ་བནན། །ཁོར་པ་དང་ནི་བསྒོར་བ་སོགས། །སྒྲ་མ་དོན་གྱི་བྱང་བར་དང་། །བྲི་མ་རྣམས་
 བྱི་བྱང་བར་དེར། །བྲས་པའི་མིང་དུ་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 ཉེ་བའི་སྤྲེ་ལྷ། (འདུལ་བ) འཁོར་ལྷ་སྤྲེ་བཟང་པོ་དང་ཆ་འཛ་བའི་སྟོན་པའི་འཁོར་ལྷ་སྤྲེ། གྲགས་པ། ལག་
 བཟང་། བ་ལང་བདག་བྲི་མེད། གང་པོ་དང་ལྷ་ལོ། ཉེ་བ་ནི་འདིར་ཆ་འཛ་བའི་དོན་ཡིན།
 ཉེ་བའི་ཆོག (འདུལ་བ) ཉེ་ཆོག་དང་དོན་འདྲ།
 ཉེ་བའི་མཆོམས་མེད་ལྟ། མ་ཡང་ཡིན་ལ་དག་བཅོམ་མ་ཡང་ཡིན་པ་ཞིག་འདོད་ལོག་གིས་སྟན་སྟངས་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་གསོད་པ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་གང་ཟག་བདུན་
 པོ་གང་བྱང་གསོད་པ། དག་འདུན་གྱི་ཞལ་གྱི་འདུ་བའི་སྒྲོ་འཕྲོག་པ། ཞེ་སྤང་གིས་ཀུན་ནས་
 བསྐྱངས་ནས་མཆོད་རྟེན་དང་སྒྲུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་འཇིག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་མ་
 དག་བཅོམ་མ་སྟན་སྟངས་བ་ནི་མ་གསོད་པ་དང་ཉེ་བའམ་ཆ་འཛ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་
 གནས་གསོད་པ་ནི། བ་གསོད་པ་དང་ཆ་འཛ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་དག་འདུན་གསོད་པ་ནི།
 དག་བཅོམ་མ་གསོད་པ་དང་ཆ་འཛ། དག་འདུན་གྱི་ཞལ་གྱི་འདུ་བའི་སྒྲོ་འཕྲོག་པ་ནི། དག་འདུན་
 གྱི་དབྱེན་དང་ཆ་འཛ། མཆོད་རྟེན་དང་སྒྲུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་གྲིས་ཁྲག་འབྱེན་བ་དང་ཆ་འདྲེལ། མཛོད་ཅ་བ་ལས། མ་དབྱ་བཙམ་
མ་སྤྲན་བྱས་དང་། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་གནས་དང་། །སློབ་པ་གསོད་དང་དགེ་འདུན་
གྱི། །འདུ་བའི་སློན་ཉི་འཕྲོག་བ་དག །མཆོམས་མེད་བ་དང་ཆ་འདྲ་སྟེ། །ལྷ་བ་མཆོད་རྟེན་འཇིག་
བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། ཉེ་བའི་སྤྱ་འབྲ་བ་ལའང་འཇུག་པས་མཆོམས་མེད་
ལྷ་དང་འབྲ་བའི་ཉེས་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་དང་ཉེ་བ་ཞེས་བཛོད་དོ། །

ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་བདུན། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ལ་རང་ཆས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པའི་ཡོ་བྱང་ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་བདུན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། 1 དང་པོ་དྲན་བ་
ཉེར་གཤམ་གྱི་མཛོད་ལས་ནི། རལ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ། བགས་བ་རིན་པོ་ཆེ། བྱིས་རིན་པོ་ཆེ། གོས་
རིན་པོ་ཆེ། སྤྱེད་ཆལ་རིན་པོ་ཆེ། མལ་ཆ་རིན་པོ་ཆེ། ལྷམ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བདུན་ནོ། 2 རལ་
གྱི་འཕྱར་བ་ཅམ་གྱིས་སྤྱེ་བོ་ཀྱར་འདུད་པའི་རལ་གྱི་དང་། 3 བགས་བ་སྤྱིད་དུ་དཔག་ཆད་
བཅུ་དང་ཞེད་དུ་ལྷ་བ་ཆར་གྱིས་མི་བརྒྱན་ཞིང་རྒྱུད་གིས་མི་བསྐྱོད་པ། གང་ན་བསྐྱོད་ཞིང་ཆ་
ན་བསིལ་བར་བྱེད་ལ། གང་དུ་འགྲོ་སར་འཁོར་དང་བཅས་པའི་བྱིས་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བགས་
བ་ཞིག་ཆོང་བས་ཕུལ་བས་རྒྱ་མཆོན་ས་བྱུང་བའི་ལྷའི་བགས་བ་ཡིན་བར་བཤད། 3 བྱིས་
རྒྱུད་དཔག་ཆད་བཅུ་གཉིས་དང་ཞེད་དུ་བདུན་པ། གང་ན་རྩོལ་ཆ་ན་བསིལ་ཞིང་ལྷ་མོ་རྣམས་
འོངས་ནས་རིལ་མོ་བྱེད་པ། ཟླ་བ་དང་རྒྱ་སྐར་དང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལྷ་བར་འདོད་ཀྱང་འབྲུབ་
པའི་བྱིས། 4 གོས་འཇམ་ཞིང་རྩེ་མ་མི་གོས་པས་གང་ཤོ་བཀེས་སྒྲིམ་པའ་དུ་བ་གྱིས་མི་གཞོད་
བ་མེད་མཆོན་སོགས་གྱིས་མི་ཚུགས་པའི་གོས། 5 སྤྱེད་ཆལ་རྒྱལ་པོ་བྱིན་པའི་ཆེ་ལྷའི་བྱ་
དང་བྱ་མོ་དང་བྱ་སོགས་འོངས་ནས་འདོད་ཡོན་ལ་སྤྱོད་པའི་སྤྱེད་ཆལ་དང་། 6 མལ་ཆ་བསམ་
གཏན་བྱེད་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་ཞིང་སྒོ་གསལ་བ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་བ་དང་བལ་བར་བྱེད་པའི་
མལ་ཆ། 7 ལྷམ་གྱོན་ན་རྒྱར་མི་བྱེད་ཞིང་ཡུད་ཅམ་གྱིས་དཔག་ཆད་བརྒྱད་འགྲོ་བ་ལ་ངལ་
བ་མེད་པའི་ལྷམ་བཅས་སོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། ཉེ་བ་ནི་སྐབས་འདིར་འབྲ་བའི་དོན་ཡིན་པས་མཆོག་
གྱི་རིན་ཆེན་བདུན་ཉི་རྒྱལ་སྤྱིད་སྤྱ་བདུན་དང་རིན་ཐང་པལ་ཆེར་ཆ་འདྲ་བས་ན་ཉེ་བ་ཞེས་

བྱལྱོ ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་བདུན་འདི་བློན་པ་ཉེར་གཞག་གི་མདོ་ལས་གསུངས་ཞེས། མཆིམས་
མཛོད་དུ་གསལ་ཞིང་། མདོ་སྡེ་བློན་པ་ཉེར་གཞག་སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་མདོ་སྡེ་སྒྲིགས་བཅ་༩ ལ་
བ་ ༡༠༩ རྟལ་ལས་གསུངས་སོ། ༡༢ གཉིས་པ་གཙུག་དགའི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས་བཤད་ཚུལ་
ནི། ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་རལ་གྱི་དང་། །བྱམས་དང་སྦྱང་རྩེ་བགས་བ་དང་། །འདོད་ལྷན་སྦྱང་མོས་
ཆལ་ཉིད་དང་། །ཞི་གནས་ལྷག་མཛོད་མདའ་གཞུ་དང་། །གོས་མཆོག་ཡང་དག་སྐྱབས་ལྷན་
དང་། །ལྷན་མཆོག་འགྲོ་ན་ལྷ་སྤྲུག་དང་། །ཆངས་བའི་ཁབ་སྦྱང་བཅས་བ་བདུན། །དེ་ཡང་
མོངས་སྦྱོང་རྒྱུན་དུ་ཤོག །ཅེས་གསུངས་སོ། །

ཉེ་བར། (ཆོག་རྒྱན) ༡ ཐག་ཉེ་པོར། ཐག་ཉེ་པོ་ལ། རང་དང་ཉེ་བར་འཛོག་ཅེས་བ་ལྷ་བྱ། ༢ ཡང་དག་
བར། ལེགས་བར། རྫོགས་བར། དཔེར་ན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱ། གཞན་
ཡང་། སྤྲུགས་རིས་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་བར་རྫོགས་བའི་སངས་རྒྱས་དང་། དེས་
ཉེ་བར་བསྟན་བ་དང་། དེ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་བ་རྣམས། ཞེས་བ་ལྷ་བྱ། གཞན་ཡང་། སློབ་
དཔོན་སྤྲུན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་རྫོགས་སོ། ཞེས་བ་ལྷ་བྱ། རྣམས་
སོ། ༣ དེས་བར་རམ་འབྲལ་བྱ། ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱ། ༤ ཡང་ཡང་ཞེས་བའི་དོན་
ལའང་འབྲུག་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་བ། བློན་པ་ཉེ་བར་འཛོག་ཅེས་བ་ལྷ་བྱ།

ཉེ་བར་འཁོར། <ལྷ་བ་ལི> (འདུལ་བ) འཕགས་བ་ཉེ་བར་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་བཀའ་བསྟུ་དང་པོའི་སྐབས་
སྟེ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྦྱང་བསྟུ་བ་པོ་ཡིན་ནོ། །

ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་དང་དོན་འདྲ།

ཉེ་དབང་སྤྲུབ་ཤིང་། ར་སོགས་དགུག་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་། ར་དགུགས་སམ། སྤྲུག་སྦྱ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ལ་བཤད།
ཉེ་ཆོག (འདུལ་བ) བསྐྱབ་བ་རྒྱན་བ་ལ་འབོད་པའི་གྲུས་ཞབས་ཀྱི་ཆོག་ཅིག དཔེར་ན་བསྐྱབ་བ་རྒྱན་བ་
ལ་བཙུན་བ་ཞེས་བཛོད་བ་བཞིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུག་གི་མདོན་བ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་
བཤད་དོན་གསལ་བ་ ༣ན༥ ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ཆོག་གཉིས་བ་སློབ་བ་ནི་མ་
གྲུས་པར་དོགས་བ་བསྒྲོག་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འཛིག་རྟེན་ན་མདོན་པར་བཛོད་བ་ཉེ་བའི་ཆོག་མེད་

པ་ནམས་ནི་མ་གུས་པར་སྒྲུང་སྟེ། ལྷ་སྒྲིབ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །སྐྱ་
བ་ཤད་ནི། རྩོམ་པ་མཁས་པ་འཇམ་དཔལ་ལྷན་པས་དེ་སྒྲུང་ཅེས་བྱའོ། །

ཉེ་བར་ཞི་བ། 1 ལེགས་པར་བཅོས་པའམ་དག་པ། དེ་ཡང་ཉེ་བར་ལ་དོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་
 ལེགས་པའི་དོན་ནོ། 2 ཉེར་ཞི་དང་དོན་གཅིག་སྟེ་མུང་འདས། འདིར་ཉེ་བར་ཞེས་པ་གཏན་དུ་
 ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཉོན་མོངས་དང་སྟག་བསྟེན་སོགས་སྦྲར་མི་སྦྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྲས་པའམ་
 གཏན་དུ་བཅོས་པ་སྟེ་མུང་འདས་ཀྱི་དོན་ནོ། 1 འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། ཉེ་བར་
 ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡང་མི་སྦྱེ་བའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། 3 ཤེས་རབ་
 ཀྱི་བསྐྱབ་པ། མདོ་རྩའི་རྒྱན་ལས། བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་ཞི་བ། ཞེས་པའི་ཉེར་བར་
 ཞི་བ་ནི། ཉོན་མོངས་སྦྲར་མི་སྦྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གྲས་ནས་སྤོང་མཁན་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས།
 འདིས་ཤེས་རབ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉེ་བར་ཞི་བ་ནི་སེམས་ལས་སུ་
 རུང་བའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སོ་སོར་དབྱེད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་
 པ་སྦྱེས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།

ཉེ་ཞོ་མེད་པ། ལྷོ་ཞོ་མེད་པ། བར་ཆད་མེད་པ།

ཉི་ཤེག་ཁྱེས་ཀྱི་མིང་། དེའི་ཚུ་ལ་ནི། གསང་བ་འདུས་པའི་མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་ལྟ་བུར། ཅིས་བྱ་
 དང་བཅས་ཏེ། བྱག་གཡོན་པར་དྲུང་ཆུ་བྲངས་ཏེ། གཡམས་པའི་གྲུང་མོ་དང་། མིན་ལག་རྩེ་
 ཟད་བསྟག་ནས་ཆུ་བྲངས་ཏེ། དང་པོར་ཁ། གཉིས་པར་རྟ་བྱག་གཉིས། གསུམ་པར་མིག་
 གཉིས། བཞི་པར་སྒྲའི་བྱག་བ་གཉིས། ལྔ་པར་ཡང་ཁ། རྩག་པར་ཐྱག་བ་གཉིས། བདུན་པར་
 ལྟེ་ག། བརྒྱད་པར་མགོ་ལོ། དེ་ནས་རྩུབ་གསུམ་བྱས་པའི་མཐུག་ ཅིས་བྱའི་སྐྱ་དང་བཅས་ཏེ།
 ཕྱིར་འདོར་བའི་སྐྱངས་ཀ་བྱའོ།

ཉེན་གོང་། ཉེ་འཁོར་།

ཉེད་ཐོག་ ཉེད་ཐོབ་དང་། ལྷུང་བ་ཉེད་ཐོག་ ཉེད་ཐོབ་ནག་ལམ་གྱི་ ལྷུང་བ་ཆེན་པོ་ཡང་ཟེར། མཆེད་
བ་ཉེད་ཐོབ་ལ་ཟེེམ། ལྷོན་གཞུང་གཡང་དག་ལ་ལ་མཆོམས་ཀྱི་སྒྲུག་ལེས་བྱུང་བ་ལྷ་

བུའི་སྟོང་སང་ནག་ལམ་པའི་སྒྲུང་བ་འཆར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྒྲུང་རགས་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ། ཉེར་ཐོབ་ཟེར། འཆར་བའི་རྒྱུ་ནི། དབྱ་མའི་ཡས་མས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་མས་སྟེང་གའི་དབྱ་མའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེང་གའི་རྒྱུང་གི་མདུད་པ་དབྱ་སྟོར་གྲོ་ཉ། སྟེང་གི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་མར་བབས། འོག་གི་ཐིག་ལེ་དམར་པོ་ཡར་འོངས་ཉ། སྟེང་གའི་རྒྱ་ཁྱིའི་དབྱས་ན་མི་ཤེས་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཏུ་ཁ་སྦྱར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་དབྱས་སུ་ཚུད་ནས་སྟེང་གའི་རྒྱུ་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་སྒྲུང་བ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། བྱེ་རོལ་ནས་སྟུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཤར་བ་ནི་མིན་ནོ། །བཤ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྦྱབས་སྤྲུགས་ཟེ་མ་ལས། བྱང་སེམས་སྤར་བབས་དཀར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །རྟ་གྱེན་ལོག་དམར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །དབྱ་མ་འབྲེལ་དུས་ནམ་ལམ་འཚུབ་པའི་ཆོ། །སྦྱབས་ལ་བབ་མོ་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། །འཁོར་བ་ནས་འོངས་ཤིག་འཕགས་མཆོག་སྟུན་རས་གཟིགས། །ཞེས་གསུངས་པའམ་དེ་དང་འདྲའོ། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཤད་ནི། འོད་གསལ་དང་ཉེ་ཞིང་དེ་ཉིད་སྦྱར་དུ་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །ཇིའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། སྟུན་མཆོམས་ཀྱི་སྒྲག་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བར་སྦྱང་ཞིང་འོད་གསལ་དང་ཉེ་བས་སྒྲུང་བ་ཉེར་ཐོབ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། མཆོད་པ་རྒྱུད་དང་བཅས་པས་སྟོང་བས་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ། ཉེར་ཐོབ་དང་འདྲ།

ཉེར་བསྟོགས། <སམ་རྟག་> ། ལྟ་གོན། ག་སྒྲིག་གའས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ལི་གུར་སོགས་གཞུང་མང་པོར་གསུངས། སྒྲུབ་པ་ཤད་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་དང་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་དེའི་རྒྱ་ཆོགས་སྦུད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། ཉེར་བསྟོགས་སོ། །དེ་ཡང་ཉེར་ནི་ཉེ་བར། བསྟོགས་ནི་ཐག་པ་བསྟོགས་ཞེས་པ་ཉུར་སྦུད་པའི་དོན་ནོ། །ཤེས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་དང་མཐུན་པའི་ངེས་ཆོག་ནི། འབྲས་བུ་དང་ཉེ་བར་འབྲུང་བའམ་གནས་པས་ན་ཉེར་བསྟོགས་སོ། །དེ་ཡང་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་སྐད་དོད་སམ་རྟག་ཞེས་པ་སམ་རྟག་ནི་ཉེ་བ། ཟ་བ་ནི་འབྲུང་བའམ་གནས་པའོ། །སྦྱ་སྦྱར་བཅ་གཉིས་༡༥༤ བཤམས།

སམརྟག་ཞེས་བྱ་བ་སམརྟ་ལྟ་བུ་དུ་བྲལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སམརྟ་ནི་ཉེ་བཞུགས་པ་ལྟར་གནས་
བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །² བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྒྲིབ་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་སྒྲུར་བའི་སེམས་ཤིག་ལ་ཟེར། བསམ་གཏན་ཀྱི་ཉེར་བརྟོགས་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྒྱུད། ལྷན་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱའི་ཅ་ལག་གི་མིང། དཔེར་ན་སོར་བ་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྤྱོད། འོངས་སུ་སྤྱད་བྱའི་ཇུས། མཆོད་བའི་དངོས་པོ། དཔེར་ན་མེ་རྟོག་སོགས་ཉེར་སྤྱོད་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྤྱོད་ལྷ། མེ་རྟོག་བདུག་སྟོས། མར་མེ། བྱི་ཆབ། ཞལ་ཟས་དང་ལྟའོ། །

ཉེར་སྤྱོད་ <ལུ་བ་གུ་ལྟ> (འདུལ་བ) སྟོན་བའི་གཏན་རབས་བདུན་གྱི་བཞི་པ་ཉེར་སྤྱོད་ལྟ་བུ། Upagupta

ཉེར་འཆོ། ཉེ་བར་ཉེ་ལྷག་པར་འཆོ་བའམ་གཞོད་པ།

ཉེར་འཆོ། ཉེ་བར་འཆོ་བ་སྟེ་གསོན་སོར་གནས་པ། འཆོ་བ། གསོན་པ།

ཉེར་འཆོའི་གཞི། སྟོག་འཆོའི་བེ་ཆ་རྒྱུ། འོངས་སྤྱོད་བའི་རྒྱུ་རྒྱར་ཅིག་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་
འབྲེལ་ལས། ཉེར་འཆོ་སྟེ། འོངས་སྤྱོད་བའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་
འབྲེལ་ལས། དཔག་བསམ་གྱི་ནི་ཤིང་དག་དང་། །ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་འཛོར་གྱུར། །ས་
སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་། །ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པར་ཡང་། །སེམས་ཅན་དཔག་
དུ་མེད་པ་ཡི། །རྣམ་མང་ཉེར་འཆོའི་གཞིར་ཡང་ཤོག། །དེ་བཞིན་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་
པའི། །སེམས་ཅན་ཁམས་ལ་རྣམ་ཀུན་དུ། །ཐམས་ཅད་ལྷན་འདས་བར་དུ། །བདག་གི་
ཉེར་འཆོའི་རྒྱར་ཡང་ཤོག། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོ། །

ཉེར་ཞི། ¹ ཉེ་བར་ཞི་བའི་བསྐྱེད་ཆོག་² ལྟ་འདས། མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཉན་སོས་ཞི་བ་ཆོས་
རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་འབྲིང་མཛོད་གང་ཡིན་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཉེར་ལེན། ¹ ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ། ² འདོད་ཆགས། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་མཛའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། སྤྱ་
བཤད་ནི། སྤྱེ་སྤིང་བྱི་མའི་ཕུང་པོ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཡང་ཡང་ལེན་བར་འདོད་བསམ་ན་ཉེར་ལེན་
ཞེས་བརྗོད་དོ། །

ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ། ཟག་བཤད་བཅས་པའི་སོ་སྤྱེའི་ཕུང་པོ། སྤྱ་བཤད་ནི། སྤྱེ་སྤིང་བྱི་མའི་ཕུང་པོ་དོན་

དུ་གཉེར་བའི་འདོད་ཆགས་ནི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་ཉེར་བར་ལེན་
བའི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་ཅའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་
ན་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་རག་ལས་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་
ལ་རག་ལས་བའི་མེ་ལ་རྒྱལ་པོའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཁྱོད་ལས་ཉེ་བར་ལེན་
པ་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྲན་དང་མེ་རྟོག་འབྱུང་བའི་ཤིང་
ལ་སྤྲན་དང་མེ་རྟོག་གི་ཤིང་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་དང་། རྒྱལ་
ཆ་བཙུགས་མཛུགས་ལ་གཞི་བྱས།

ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ། (འདུལ་བ) སྒྲོམ་པོ་དང་འབྲ། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་
༩ ཙ ༡༥'བཤའ་སྟེ། ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་པ་ལྟེ་བཤེ་པམ་པར་གྱུར་པ་དང་དགེ་
འདུན་ལྷག་མ་དང་ཉེ་བར་འབྱུག་པའི་ལྷུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉེས་པ་ལས་སྤར་ཐོག་པའི་སྟོབས། ཕྱིན་ཆད་སྟོག་ལ་བབས་ཀྱང་མི་བྱེད་སྤར་པའི་སྟོབས་སེམས།

ཉེས་བྱས། <དུ་སྒྲི་རྟོ་> (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་སྟེ་ལྷའི་ནང་ཆེན་གང་ཞིག་ སོར་བཤགས་ལས་ཡང་བའི་རིགས་
སུ་གནས་པའི་ལྷུང་བ་དེ། ལྷའི་ནང་ཆེན་དུ་གྱུར་པའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན། ཡང་ན།
(མཆོ་རྟེན།) པམ་ལྷག་དང་སྒྲོམ་པོ་ལྷུང་བྱེད་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་གང་གི་འདུང་དངོས་གཞི་
རྒྱུགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ། ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་མཆོ་རྟེན་གསུང་ངོ་། །གོས་བགོ་བའི་
ཚུལ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ། །སྤྱོད་ལོ། །བྱ་བ་ལེགས་པར་
མ་བྱས་པས་ན་ཉེས་བྱས་ཀྱི། སྤྱི་མིང་གྲེ་བྲག་ལ་བཏགས་པའོ། །ཞེས་མཆོ་རྟེན་གསུང་བ་ལྟར་
ལོ། །ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྤྲད་དོད། དུ་སྒྲི་རྟོ་ཟེར། འདི་གྲེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༥'ན་ལས་ལ།
ཉེས་བྱས་སྤར་བ་བས་སྤར་བ། (འདུལ་བ) ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཆེས་ན་སྤང་ལ་ཟེར། མཆོ་རྟེན་ལས། དེ་འདྲ་པམ་
ལྷག་གི་ཆེས་ན་སྤང་ནི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ལ། སྒྲོམ་པོ་དང་ལྷུང་བྱེད་དང་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་
བ་དང་གསུམ་ཀྱི་ཆེས་ན་སྤང་ནི་ཉེས་བྱས་སྤར་པོ་ཡིན་ནོ། །ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཆེས་ན་སྤང་ནི་ཉེས་
བྱས་སྤར་བ་བས་སྤར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེས་བྱས་པ་མོ། (འདུལ་བ) ཉེས་བྱས་ཀྱི་ན་སྤྲད་ལ་ཉེས་བྱས་པ་མོ་ཟེད།

ཉེས་བྱས་ཞེ་བྱག (དཔུམ) སྟོབ་དཔོན་ཅ་རྩ་གོ་མིའི་སྟོམ་བ་ཉི་ལུ་བ་ལས། (སྦྱིན་བ་དང་འགལ་བ་ལ་
བདུན་ནི) ༡ དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གསུམ་མི་མཆོད། ༡༢ འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྫེས་སུ་
འཇུག ༣ ཀན་བ་རྣམས་ལ་གྲུས་མི་བྱེད། ༡༣ དྲིས་བ་ལ་ནི་ལན་མི་འདེབས། ༡༤ མགོན་བོས་
བདག་གིར་མི་བྱེད་ཅིང་། ༡༥ གསེར་ལ་སོགས་བ་ལེན་མི་བྱེད། ༡༦ ཆོས་འདོད་བ་ལ་སྦྱིན་མི་
བྱེད། ༡༧ ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ལ་དགུ་ནི། ༡༨ ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་རྣམས་ཡལ་བར་འདོད། ༡༩
པ་རོལ་དད་ཕྱིར་སྟོབ་མི་བྱེད། ༡༢༠ སེམས་ཅན་དོན་ལ་བྱ་བ་རྒྱུད། ༡༢༡ ལྷོང་བཅེར་བཅས་
ན་མི་དག་མེད། ༡༢༢ འཆོ་བ་ལོག་བ་དང་དུ་ལེན། ༡༢༣ འཕྱར་ནས་རབ་ཏུ་རྒྱུད་ལ་སོགས། ༡༢༤
འཁོར་བ་གཅིག་ཕྱར་བཟོད་བར་སེམས། ༡༢༥ གྲགས་བ་མ་ཡིན་མི་སྟོང་བ། ༡༢༦ ཉོན་མོངས་
བཅས་ཀྱང་འཆོས་མི་བྱེད། ༡༢༧ (བཟོད་བ་དང་འགལ་བ་ལ་བཞི་ནི) ༡༢༨ གཤེལ་ལ་ལན་དུ་གཤེལ་
ལ་སོགས། ༡༢༩ ཁྲོས་བ་རྣམས་ནི་ཡལ་བར་འདོད། ༡༣༠ པ་རོལ་ཤད་ཀྱིས་འཆག་བ་སྟོང་། ༡༣༡
ཁྲོས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྫེས་སུ་འཇུག ༡༣༢ (བཙོན་འབྲུས་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི) ༡༣༣ བསྟེན་
བཀྲའ་འདོད་ཕྱིར་འཁོར་རྣམས་སྟུད། ༡༣༤ ལེ་ལོ་ལ་སོགས་སེལ་མི་བྱེད། ༡༣༥ ཆགས་བས་
བྲེ་མོའི་གཏམ་ལ་སྟེན། ༡༣༦ (བསམ་གཏན་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི) ༡༣༧ ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོན་
མི་འཆོལ། ༡༣༨ བསམ་གཏན་སྦྱིབ་བ་སྟོང་མི་བྱེད། ༡༣༩ བསམ་གཏན་རོ་ལ་ཡོན་ཏན་
བཟླ། ༡༤༠ (ཤེས་རབ་དང་འགལ་བ་བརྒྱད་ནི) ༡༤༡ ཉན་ཐོས་ཐེག་བ་སྟོང་བར་བྱེད། ༡༤༢ རང་
ཚུལ་ཡོད་བཞིན་དེ་ལ་བཙོན། ༡༤༣ བཙོན་མིན་ཕྱི་རོལ་བསྟན་བཅོས་བཙོན། ༡༤༤ བཙོན་
པར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དགལ། ༡༤༥ ཐེག་བ་ཆེན་པོ་སྟོང་བར་བྱེད། ༡༤༦ བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་
གཞན་ལ་སྟོད། ༡༤༧ ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད། ༡༤༨ དེ་ལ་སྟོད་ཅིང་ཡི་གེར་རྟེན། ༡༤༩ (པར་
བྱིན་བྱག་པོ་སྦྱི་འཕ་སེམས་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་བཙུག་ཉེས་ནི) ༡༥༠ དགོས་པའི་གྲོགས་
སུ་འགྲོ་མི་བྱེད། ༡༥༡ ནད་པའི་རིམ་གྱོ་བྱ་བ་སྟོང་། ༡༥༢ སྤྱག་བསུལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་
པ། ༡༥༣ བག་མེད་བ་ལ་རིགས་མི་སྟོན། ༡༥༤ བྱས་ལ་ལན་དུ་པན་མི་འདོགས། ༡༥༥ གཞན་

གྱི་མུངན་སེལ་མི་བྱེད། ༡༧ ཁོར་འདོད་པ་ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། ༡༨ འཁོར་ནམས་ཀྱི་ནི་དོན་
 མི་བྱེད། ༡༩ གཞན་གྱི་ཆོ་དང་མ་ཐུན་མི་འཇུག ༢༠ ཡོན་ཏན་བསྟགས་པ་སྦྱ་མི་བྱེད།
 ༢༡ རྒྱུ་དང་འཆམས་པར་ཆར་མི་གཙོད། ༢༢ རྩ་འབྲུལ་བསྟེན་པ་སྟགས་མི་བྱེད། སྦྱིང་
 བཅེར་ལྷན་ཞིང་བྱམས་ཕྱིར་དང་། །སེམས་དགེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད། །དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ཤད་
 བྱི། (སྦྱིན་པ་དང་འགལ་བ་ལ་བདུན་ནི) ༡ (ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པའི་གཙོ་བོ་ཉམས་པ་ནི) དཀོན་
 མཆོག་གསུམ་ལ་(ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་(གྱིས་)མི་མཆོད་(པ)། ༡ (སེར་སྤེལ་གཉེན་བོ་ཉམས་
 པ་ནི) འདོད་པའི་སེམས་(ཉེ་འདོད་པ་ཆེ་བ། ཆོག་མི་ཤེས་པ། རྟེན་བཀྲར་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་)
 གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག(པ་སྟེ་རྗེས་སུ་འབྱང་བའམ་དེའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའོ)། ༢ (མི་འཇིགས་
 པའི་སྦྱིན་པའི་རྗེས་སུ་མི་མ་ཐུན་པ་ལ་གཉིས་ལས་) (ཡུལ་གྱི་ཁྲད་པར་དང་འབྲེལ་བ་ནི) (ཁོང་
 ཁྱོ་སྟགས་གྱིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྟོང་པའི་སྟོན་མ་ཆེས་)ཆཀ་པ་རྒྱམས་ལ་(ལངས་ཤིང་
 སྟན་མི་སྟོབ་པ་སྟགས་གྱིས་)གྲུས་མི་བྱེད། ༣ (ཡུལ་གྱི་སྦྱི་དང་འབྲེལ་བ་ནི) (གཞན་གྱིས་
 རང་སྟུ་གསུགས་བདེ་བོ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ནད)དྲིས་པ་ལ་(སྟགས་པ་ལ)ནི་ལན་མི་འདེབས། ༤
 (གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་ནི) (མགོན་དུ་བོས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི) (གཞན་གྱིས་
 རང་ཉིད་མགོན་(དུ་བོས་(པ་ལ་ང་རྒྱལ་དང་ཁོང་ཁྱོས་)བདག་གིར་མི་བྱེད་(པ་སྟེ་མི་འགོན་
 ཉེས་བྱས་ཡིན)ཅིང་། ༥ (ཡོ་བྱད་བསྟབས་པ་མི་ལེན་པ་ནི) (གཞན་གྱིས་རང་ལ་)གསེར་ལ་
 སྟགས་པ་(དང་པས་ཕུལ་བ་ན། ཁོང་ཁྱོས་)ལེན་(པར་)མི་བྱེད(ན་སེམས་ཅན་སྟོང་པའི་བྱིར་
 ཉེས་བྱས་སོ། ༦ (ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་འགལ་བ་ནི) ཆོས་འདོད་(ཅིང་དོན་དུ་གཉེར)པ་ལ་
 (ཆོས་)སྦྱིན་(པའམ་སྟོན་པར་)མི་བྱེད་(པའོ)། ༧ (རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ལ་དགུ་ནི) ༨
 (ལྷག་པར་བཅེ་བའི་ཡུལ་འདོར་བ་ནི)(ཀུན་ནས་མནར་སེམས་གྱིས་)རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་(བ་
 སྟེ་རྩ་བུ་བྱང་བ)ནམས་(ལ་ཁྲད་དུ་གསོད་ཅིང་)ཡལ་བར་འདོར་ (བའོ)། ༩ (བཅས་པ་ཐུན་
 མོང་བ་ལ་མི་སྟོབ་པ་ནི) (བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱང་བས་)མ་རོལ་དད་(པ་སྟེ་དགའ་
 བའམ་ངོ་བསྟངས་པའི་བྱིར་(ཆང་འཐུང་བ་དང་བྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ་དང་ས་བཞོ་བ་སྟགས་མི་

སྤང་ཞིང་དེ་དག་གི་བཅས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲོབ་(པ་སྟེ་བསྤང་བར)མི་བྱེད་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༠
 (ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་ནི) སེམས་ཅན་དོན་ལ་(ཁོང་ཁྱོད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་གཞན་
 དོན་གྱི)བྱ་བ་རྒྱུང་(པ་སྟེ་རྒྱུང་བས་སྒྲོབ་མེད་པར་གནས་པར་གྱུར་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༡ (སོ་
 ཐར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་བཅས་པ་ལ་སྒྲོབ་པའི་བྱེད་པར་ནི) སྤྱིང་བཅེར་(སྤྱིང་བཅེར་ཏེ་སྤྱིང་བཅེ་
 དང)བཅས་ན་(གཞན་གྱི་སྟོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། འདོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ། བརྟུན་
 ཏུ་སྤྲོ་བ། མཛད་པོ་དབྱེ་བ། ཆོག་རྒྱུ་བ་པས་གཤེ་བ། དག་འབྲལ་སྤྲོ་བ་སོགས་བྱེད་ན་འདྲ་མི་
 དགོ་(ཉེས་པ)མེད་(དོ།) ༡(དོགས་གཅོད། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་གཅིག་པ་འདི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནམ་
 མིན་ཞེ་ན། རྗེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་བྱང་རྒྱུ་གཞུང་ལམ་༤༣བཅུ་ལས། གཉིས་པ་ནི། སྤྱིང་
 བཅེར་བཅས་ན་མི་དགོ་མེད། །ཅེས་པ་སྟེ་འདིར་གཞུང་དང་སྤྱོད་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་
 དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ལེ་ཏུ་འགྲེལ་པ་གཉིས་ལས་སྟོག་གཅོད་སོགས་ལུས་དག་གི་བདུན་ལ་གནང་
 བའི་སྐབས་ཡོད་པར་སྟོན་པ་མ་གཏོགས་གཞན་དོན་དུ་དེ་དག་ལ་མ་ཞུགས་ན་ཉེས་བྱས་སུ་
 གསུངས་པ་མེད་ལ། འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་ཉེས་བྱས་ཞེ་བྱ་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་ན་འདི་ཡང་
 ཉེས་བྱས་གཅིག་ལ་བགྱང་དགོས་ཤིང་། ཡང་འགྲེལ་པ་དེ་ལས་པ་རྣམས་དང་བྱིར་སྒྲོབ་མི་བྱེད་
 གྱི་དམིགས་བསལ་དུ་ཡང་འཆད་པར་སྤྲང་དོ། ༡དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྗེ་ན་བྱ་བ་དང་ས་སུ་བས་བྱང་
 སེམས་དང་ཉན་ཐོས་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་བཅས་པ་ལ་བྱེད་པར་ཡོད་པར་སྟོན་པ་
 ཡིན་པར་འཆད་པ་ལྟར་བཤད་དོ། ༡ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་དོགས་གཅོད། (སྤྱིང་བཅེ་ཡོད་ན་
 གཞན་གྱི་སྟོག་གཅོད་པ་གནང་ཞེས་པ་ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོག་གཅོད་གྱི་སྒྲོར་བ་ལ་འཇུག་པའི་
 ཆོ། རྒྱུའི་ཀུན་སྒྲོང་ལ་སྤྱིང་རྗེ་བསམ་པ་ལུགས་བྲག་པོ་དང་། དུས་གྱི་ཀུན་སྒྲོང་ལ་དགོ་བ་དང་
 ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གང་རུང་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྗེའི་བྱང་རྒྱུ་བ་སེམས་པའི་རྩ་རླུང་གི་རྣམ་
 བཤད་༤༥༡༧ལས། སེམས་ཅན་འདིས་མཆོམས་མེད་བྱས་ན་དཔྱལ་བར་འགྲོ་ན་མི་རུང་དོ་
 སྤྱིང་དུ་བྱི་མ་ལ་སྤྱིང་བཅེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་བདག་གཞན་བརྗེ་པོད་པའོ། ༡གསོད་
 པའི་དུས་ན་རང་གི་སེམས་དགོ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་སུ་གནས་གྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་

ཡེ་མི་འདྲེ་བར་རིག་པ་དགོས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་༤༩ནལས། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་པ་
 བཟུང་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒོམ་པས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་
 བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྗན་པ་སོགས་གཅོད་པ་སོགས་ལས་གཞན་པའི་ཐབས་མ་རྟེན་པའི་བྱང་
 སེམས་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་གནང་བ་ཡིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་པ་ཐམས་ཅད་གནང་བ་མིན་པས།
 བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒོམ་པ་ཅམ་ལ་ཡང་མ་གནང་ན་སྒོམ་པ་མི་སྤྱང་བའི་ཐེག་
 པར་ཁས་འཆེ་བ་རྣམས་ལ་ནི་སྤྱང་རྩེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་ལྟར་སྤང་རེ་ཡོད་ཀྱང་གཏན་བྱང་མི་
 རུང་སྟེ། དཔེར་ན་སོ་ཐར་ལས་བྱི་ཤྲོའི་ཁ་ཐས་དགེ་སྤྱོད་ནད་པས་མ་ཐོས་ན་ནད་ལ་གཞོད་ཅིང་
 ཐོས་ན་ནད་ལ་པན་པའི་བློགས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་གནང་ཡང་དགེ་སྤྱོད་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 སྤྱང་དགོས་པ་དང་འབྲེལ། །ཞེས་གསུང་། ༡༩ (འཆོ་བ་ཉམས་པ་ནི་)(ཚུལ་འཆོས་སོགས་ལོག་
 འཆོ་ལྟའི་འཆོ་བ་ལོག་པ་དང་དུ་ལེན་(པ་སྟེ་དགའ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༢ (ཆོ་
 གཤམ་སྤྱོད་ལམ་ཉམས་པ་ནི་) འབྱུང་(བ་སྟེ་སེམས་ཡིངས་)ནས་(འདོད་ཆགས་ཀྱིས་)རབ་ཏུ་
 (མ་ཞེ་ཞིང་)ཆོད་(པ་)ལ་སོགས་(བ་དང་)། ༡༩ (སྤྱིད་པའི་རྩོལ་བརྟམས་པ་ནི་)(མདོ་འགའ་ཞིག་
 གི་ཆོག་ཟེན་ལ་འབྲུལ་ནས་སྤྱང་འདས་དང་)འཁོར་བ་(གཉིས་ལས་སྤྱང་འདས་མི་སྤྱབ་པར་
 འཁོར་བ)གཅིག་ཤུར་བཟོད་པར་(ཉེ་འཁོར་བར་རིགས་སོ་སྟེ་དུ་)སེམས་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།)
 (རྩེའི་བྱང་ཚུབ་གཞུང་ལམ་༤༩ནལས། འཁོར་བ་གཅིག་ཤུར་བཟོད་པར་སེམས། །ཞེས་པ་
 སྟེ་མདོ་མང་པོ་ལས་བྱང་སེམས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བ་ལྟར་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་དེ་ལྟ་མ་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་འབྲུལ་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་ནི་སྤྱང་འདས་ལ་
 དགའ་བར་མི་བྱའི་དེ་ལ་རྒྱུ་བྱི་སྤྱོགས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ལས་སེམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དཔེན་པར་
 མི་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་འཁོར་བ་ན་འཁོར་
 ཞིང་བྱང་ཚུབ་བསྐྱབ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྤྱོད་ན་ཉེན་མོངས་ཅན་གྱི་
 ཉེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༡༩ (གསུམ་པ་རང་གཞན་གཉིས་ཆ་མཉམ་པའི་ཚུལ་
 བྱིས་དང་འགའ་བ་ལ་གཉིས་ལས། རང་གི་བསྐྱལ་བ་མི་སྤྱང་བ་ནི་) བྲགས་པ་མ་ཡིན་(ནི་

གཏམ་ངན་ཡིན་ལ། དེ་འབྱུང་བའི་གཞི་རང་ལ་ཡོད་པ་དེ་མི་སྤོང་བ་(ནི་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་ནི་
 རང་སྤྱོད་མི་སེལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནོ།) ༡༤ (གཉིས་པ་གཞན་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྩལ་མོས་
 སྒྲག་པ་ནི) (པ་རོལ་ཉོན་མོངས་(པ་དང)བཅས་ཀྱང་(རང་གི་གྲགས་པ་འཕམ་གཞན་གྱི་སེམས་
 བསྐྱུང་བའི་ཕྱིར། འཆོས་ནུས་ཀྱང་)འཆོས་(པར)མི་བྱེད་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༥ (དཔེར་ན་བྱིས་
 པ་འཕམ་གྱ་ལོག་གིས་རབ་བྱུང་གི་ན་བཟའ་བྱོན་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱུང་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་ཀྱང་
 དེ་ལ་སྤྱོད་བཟོད་བྱེད་ན་གཞན་གྱིས་རང་ལ་མི་དགའ་བ་བྱེད་ཡོད་སྟུང་སྟེ་དེ་མི་སྤོང་བ་རང་བཞག་
 ན་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནོ། (བཟོད་པ་དང་འགལ་བ་ལ་བཞིན་ནི) ༡༦ (བཟོད་པའི་རྒྱ་ལ་མི་གནས་པ་
 ནི) (ཁྱོས་ནས་)གཤེ་(བ་སྟེ་གཤེ་གཤེ་གཞོང་བ)ལ་(དེའི་ལན་དུ་གཤེ་ལ་སོགས་(འདིས་ནི་
 དགེ་སྤོང་གི་ཆོས་བཞི་སྟོན་ཏེ། གཤེ་བ་ལ་ཕྱིར་མི་གཤེ་བ། ཁྱོ་བ་ལ་ཕྱིར་མི་ཁྱོ་བ། དེག་པ་ལ་
 ཕྱིར་མི་བཟྩག་བ། མཚང་འབྱུང་བ་ལ་ཕྱིར་མཚང་མི་འབྱུང་བ་སྟེ་དེ་བཞི་དང་འགལ་ན་ཉེས་བྱས་
 སོ།) ༡༧ (གཉིས་པ་ཁྱོ་བའི་རྒྱ་ན་མི་འགོག་པ་ལ་གཉིས་ལས་) (དང་པོ་རང་གི་ཁྱོ་བའི་རྒྱ་ན་
 མི་འགོག་པ་ནི) (རང་གིས་གཞན་ལ་མི་འཆོས་པ་བྱས་ནས་གཞན་)ཁྱོས་པ་རྣམས་(ལ་)ནི་
 (བཟོད་གསོལ་མི་བྱེད་པར)ཡལ་བར་འདོར་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༨ (གཉིས་པ་གཞན་གྱི་ཁྱོ་
 བའི་རྒྱ་ན་མི་འགོག་པ་ནི) པ་རོལ་ཤད་གྱིས་འཆགས་པ་(བ་སྟེ་བཤགས་པ)སྤོང་(བ་སྟེ་བཟོད་
 གསོལ་དང་དུ་མི་ལེན་པ་འཕམ་ཤད་སྤྱང་དང་དུ་མི་ལེན་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༩ (གསུམ་པ་གཉིན་
 པོ་བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་མི་གནས་པ་ནི) ཁྱོས་པའི་སེམས་ཀྱི་(རྒྱ་ན་མི་གཞོང་བར་དམ་དུ་
 འཛིན་པ་འཕམ་ཁོན་འཛིན་གྱི་)རྩིས་སུ་འཇུག་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) (བཙོན་འབྱུས་དང་འགལ་
 བ་ལ་གསུམ་ནི) ༢༠ (སྤོང་བ་དམན་པ་ནི) བསྟོན་བཀུར་(སྟན་འདིངས་བ་དང་ཁྱས་བྱེད་པ་
 ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱོད་དང་རྩིས་འབྱུང་དུ་རེ་བ་སོགས་ཟང་ཟིང་)འདོད་ཕྱིར་འཁོར་(གཏུལ་བྱ་
 རྣམས་སྤྱད་པར་བྱེད་ན། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གྱི་རྒྱུ་ལ་ཁྱོས་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཉེས་བྱས་
 སོ།) ༢༡ (སྤོང་བ་མེད་པ་ནི) ལེ་ལོ་ལ་སོགས་(སོགས་ཀྱི་སྤྱུས་ནི། སྤོང་ལས་དང་། གཉིད་
 ཀྱི་བདེ་བ། ཉལ་བའི་བདེ་བ། ཁྱོས་འབེབས་པའི་བདེ་བ་རྣམས་)སེལ་མི་བྱེད་(ན་དགེ་བ་ཆོས་

སྤྱད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པའི་བྱིར་ཉེས་བྱས་སོ། ། ༡༣ (བྱ་བ་ངན་བ་ལ་ཆགས་པ་
 བྱི) ཆགས་པས་བྱེ་མའི་གཏམ་(ནི་འདྲ་འཛིང་གཏམ་)ལ་སྟེན་(བ་སྟེ་ཉམས་སུ་བྱོང་ན། ཉེས་
 སྤྱོད་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པའི་བྱིར་ཉེས་བྱས་སོ། ། (བསམ་གཏན་དང་འགལ་
 བ་ལ་གསུམ་ནི) ༡༤ (སྦྱོར་བའི་ཉེས་པ་ནི) (ར་རྒྱལ་དང་ཁོང་ཁྱོ་སོགས་ཀྱིས་གཞན་ལས་)
 ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོན་མི་འཆོལ་(བ་ན་ཉེས་བྱས་སོ། ། ༡༥ (དངོས་གཞིའི་ཉེས་པ་ནི) བསམ་
 གཏན་(གྱི་སྦྱིབ་བ་) ༡ རྟོག་འབྱོར་གཉིས། ༢ གཉིད་སྤྲུགས་གཉིས། ༣ འདོད་ཆགས། ༤ ཁོང་
 ཁྱོ་ ༥ རེ་ཆོས་སྟེ་ལྷ་པོ་རྣམས་སྤོང་མི་བྱེད། ༡༦ (རྗེས་ཀྱི་ཉེས་པ་ནི) བསམ་གཏན་(གྱི་དགལ་
 བདེ་སོགས་ཀྱི་རོལ་(སྤོང་ཅིང་)ཡོན་ཏན་(དུ)བལྟ་(ན་ཉེས་བྱས་སོ། ། (ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མ་སྤྲོད་
 རྟོགས་བརྒྱད་ནི) ༡༧ (ཐེག་དམན་སྤོང་བ་ནི) (རིད་ཅག་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔལ་ཡིན་པས་)
 ཉན་ཐོས་(ཀྱི་ཐེག་པ་ (ལ་སྦྱོབ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས) སྤོང་བར་བྱེད་(པའོ། ། (དོགས་
 གཅོད་ནི། རྗེས་བྱང་རྩལ་གཞུང་ལམ་(༤ན་ལས་ས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་སྤོང་བར་བྱེད། ཉཅས་པ་
 སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཉན་པར་མི་བྱེད་ཆོག་དང་དོན་
 བསྐྱེད་བར་མི་བྱ་ནན་ཏན་དུ་བསྐྱེད་པར་མི་བྱ་སྟེ་དེ་དག་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་རང་
 དེ་ལྟ་ལྟ་ཞིང་གཞན་ལ་དེ་སྐད་སྤྲོད་ན་ཉན་ཐོས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་
 ཉན་པ་སོགས་ཐེག་དམན་ལ་དགོས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ལ་མི་དགོས་སྟུང་དུ་འཛིན་པས་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ཐེག་པ་གཏན་སྤོང་བ་ཡིན་ལ་སོ་ཐར་སྤོང་དུ་འཇུག་པའི་ཅ་ལྟ་དང་ཡང་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །དེ་
 ལྟ་བུ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་སྤྲོ་སྟེགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་
 ལ་ཡང་བརྟོན་པར་བྱ་དགོས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་སྦྱོས་ཅི་དགོས་པའི་བྱིར་ལོ། །བཅས་
 པ་འདི་ནི་ཆོས་རྒྱས་རྒྱུང་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་ལ་སྦྱོབ་པ་སོགས་མི་
 དགོས་སོ་ཞེས་ཆོས་ཀྱིས་ཐོངས་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་སྦྱིབ་པ་གསོག་པའི་གཡང་ས་ཆེན་
 སོ་འགོགས་པའི་གདམས་པ་མཆོག་གོ།ཞེས་གསུངས། ༡༨ (མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལ་བརྟོན་པའི་
 ཉེས་དམིགས་ནི) (སྟེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྲོ་སྤྱོད་ཀྱི་རང་ཚུལ་ཡོད་བཞིན་ (དུ་དེ་ལ་མི་བརྟོན་པར་

ཉན་ཐོས་སྒྲེ་སྒྲོད་དེ་ལ་བརྩོན་(པར་བྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ། ༡༩ (སྒྲེ་སྒྲེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ་ནི) (སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་རབ་བརྩོན་བྱར་ཡོད་བཞིན་དུ་བརྩོན་
(པར་བྱ་བ)མིན་(པ)ཕྱི་རོལ་བསྟན་བཅོས་བརྩོན་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ། ༢༠ (དགའ་བཞིན་དུ་
སྒྲེ་སྒྲེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་པ་ནི) བརྩོན་པར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དགའ་(དེས་ན་མི་
འདོད་བཞིན་དུ་དགོས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་དགོས་སོ།) ། ༢༡ (ཡུལ་མཆོག་དང་འབྲེལ་
བ་ལ་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་སྤོང་བ་ནི) ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བར་བྱེད། ། ༢༢
(འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་སྦྱབ་པ་ནི) (ར་རྒྱལ་ལམ་ཁོང་ཁྲོས)བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་
སྤོང། ། ༢༣ (ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ལས) (ཐོས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི) ཆོས་ཀྱི་
དོན་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད་ (འདིའི་འབྲེལ་བ་འདད་ཞིབ་པར་རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༩༩བཤན་གསལ་
ལོ།) ། ༢༤ (ཐོས་པའི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་སྦྱབ་པ་ནི) (ཆོས་སྦྱབ་དེ་ལ་(ཆོག་མི་སྟན་པ་དང་
ཆོག་སྤྱོད་མི་ལེགས་པ་སོགས་ཀྱིས། ཆོས་སྟོན་ཆུ་ལ་མི་ལེགས་སོ་ཞེས་)སྤོང་ཅིང་(བརྗོད་བྱ་
ལ་མི་བཟོ་བར་)ཡི་གེར་(ཏེ་ཆོག་ཅམ་ལ)ཆེན་(པ་སྟེ་ཆོན་པའོ།) །(ཐ་མ་འདི་ཆོས་སྦྱབ་པ་ལ་བྱང་
དུ་གསོད་པའི་ཉེས་བྱས་ཡིན) (པར་བྱེད་དུག་པོ་སྤྱི་འཇམ་སེམས་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་བཅུ་
གཉིས་ནི) ༢༥ (སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་ལ) (དོན་མི་སྦྱབ་པ་ནི) (གཞན་ལ)
དགོས་པའི་(དུས་སྟེ། གོགས་སྟེ་འགྲོ་མི་བྱེད་(དེ་མི་འགྲོ་བའམ་དོན་མི་བྱེད་པའོ། །དེས་ན་གཞན་
ལ་པན་གྲོགས་མི་བྱེད་པའོ།) ། ༢༦ (སྦྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མི་སེལ་བ་ནི) བད་པའི་(ནད་
གཡོག་ལ་སོགས་པའི་)རིམ་གྲོ་(སྟེ་གཡོག)བྱ་བ་སྤོང་(བ་སྟེ་མི་བྱ་བའོ།) ། ༢༧ (སྦྱག་བསྐྱེད་
སྦྱི་མི་སེལ་བ་ནི) སྦྱག་བསྐྱེད་སེལ་བར་མི་བྱེད་པ། ། ༢༨ (སྦྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མི་སེལ་བ་ནི)
(འདི་དང་བྱི་མར་གཞོད་པའི་)བག་མེད་པ་ལ་(ཞུགས་པ་ལ)རིགས་(པ་དང་འཆོམ་སའམ་སྟོན་
མེད་པའི་ཐབས་ཆུ་ལ་ལམ་བསྐྱབ་བྱ)མི་སྟོན་པའོ། ། ༢༩ (པན་བཏགས་པ་ལ་ལོག་པར་སྦྱབ་
པ་ནི) (གཞན་གྱིས་པན་ཐོགས)བྱས་(པ)ལ་ལན་དུ་པན་མི་འདོགས། ། ༣༠ (ཡིད་མི་བདེ་བ་
ལ་ལོག་པར་སྦྱབ་པ་ནི) གཞན་གྱི་ཕྱང་ན་(ནམ་སྦྱག་བསྐྱེད་མཛུགས་སེམས་ཀྱིས་)སེལ་(བའམ་

བསང་བར་མི་བྱེད། །༡༡ (བཤེན་པ་ལ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ནི) གོར་འདོད་པ་(སྤང་པོ་སོགས་)
 ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། །༡༢ (རང་གི་འཁོར་ལ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ནི) འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན་མི་
 བྱེད། །(འདི་ཡན་ཆད་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་བསྐྱུ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟེན་ཏོ) །༡༣ (མ་ཐུན་
 བར་བྱ་པ་ལ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ནི)གཞན་གྱི་སྒོ་(འཕ་སེམས་)དང་མ་ཐུན་(བར་)མི་འཇུག། །༡༤
 (ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ནི) (ཡང་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། རོས་པ་དང་། གཏོར་བ་
 ལ་སོགས་པའི)ཡོན་ཏན་(གྱི)བསྐྱགས་པ་སྤྲོ་(བར་)མི་བྱེད། །༡༥ (ཆོས་མིན་སྤྱོད་པ་དབང་
 དུ་མི་བྱ་བ་ནི) རྒྱུན་དང་འཆམས་པར་(རྒྱུན་དང་འཆམ་པ་ཞེས་པ་ནི་སྤྲོ་འབེབས་པར་འོས་པ་
 རྣམས་ལ་སྤྲོ་འབེབས། ཆད་པས་གཅོད་པར་འོས་པ་རྣམས་ལ་ཆད་པས་གཅོད། གནས་ནས་
 བསྐྱད་པར་འོས་པ་རྣམས་ལ་གནས་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་ཟེར་ལ། དེ་འདྲ་མི་བྱེད་པ་ནི) ཆར་མི་
 གཅོད་(པའོ)། །༡༦ (བསྐྱན་པ་ལ་འགྲས་པ་སོགས་དབང་དུ་མི་བྱེད་པ་ནི) (རང་ཉིད)རྩ་འབྲུག་
 (དང་ལྟན་ཞིང་སྤྱིས་བྱ་མ་རུངས་པ་བསྤྲིགས་པར་རིགས་པ་རྣམས་ལ་)བསྤྲིགས་(པ)ལ་སོགས་
 མི་བྱེད། །(ཉེས་བྱས་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཉེས་བྱས་
 ཡིན) ལྷོང་བཅེར་ལྟན་ཞིང་བྱམས་བྱིར་དང་། །སེམས་དགེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །
 ཉེས་མེད་ཕྱན་ཆོགས། (འདུལ་བ) བསྐྱབ་ཆོགས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་སྤྱོན་དུ་སོང་ནས་སྤོམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་
 བྲངས་ཏེ་ཆ་ཆར་བར་ཐོབ་པ་ལ། ཉེས་མེད་ཕྱན་ཆོགས་ཟེད། དཔེར་ན་སྤྱིས་པ་བསྤྲིན་པར་རྫོགས་
 པ་ཡིན་ན། དང་པོ་དགེ་བསྟེན། དེ་ནས་བར་མ་རབ་བྱུང་། དེ་ནས་དགེ་ཚུལ། མཐར་དགེ་སྤོང་
 གི་སྤོམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བྲང་དགོས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱད་མེད་ཡིན་ན། དགེ་བསྟེན། བར་
 མ་རབ་བྱུང་མ། དགེ་ཚུལ་མ། དགེ་སྤོང་མ། ཆངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་མ། མཐར་དགེ་སྤོང་
 མའི་སྤོམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བྲང་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །སེར་རྩེ་བཅུན་པའི་འདུལ་བ་
 ལ་གཞི་བྱས།
 ཉེས་མེད་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ནས་བསྤྲིན་པར་རྫོགས་པ། (འདུལ་བ) སྤོམ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བྲངས་ནས་
 བསྤྲིན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཟེད། ཞིབ་པར་ཉེས་མེད་ཕྱན་ཆོགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉོ་ཆོང་བྱེད་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་ཉི་ཤུ་བ། ཉོ་ཆོང་བྱེད་པའི་སྤང་བའི་དོ་རྟེན་གྱི་
བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་གིས་ནས་དང་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་བྲིས་བ་དང་ཉོ་ཆོང་བྱས་
ཏེ་ཁོ་ཐོབ་ཅིང་ཐོབ་སྒྲིལ་བ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། བྲིང་གཞི་གི། གཉན་ཡོད་
དུ་བྲག་ཕྱེས་ཉོ་ཆོང་རྣམ་པ་སྤྲོ་ཆོགས་བྱས་པས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་
བྱ་ནི་སྤང་བ་དང་འབྲལོ། །

ཉོད་དམ། (འདུལ་བ) ཟོས་སམ་ཞེས་འདྲི་བའི་ཆོག་གོ། དཔེར་ན་ཉོད་པ་ཉོད་དམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཉོད་པ། (འདུལ་བ) ཟས་ཀྱི་བརྟེན་ཏེ།

ཉོད་པ་ཉོད་དམ། (འདུལ་བ) ཟས་ཟོས་སམ་ཞེས་འདྲི་བའི་ཆོག་གོ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༥་ཡོད་ལས། ཉོད་པ་ཉོད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཉོད་པ་ནི་ཟས་སོ། ཉོད་
དམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟོས་སམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས། 1 གང་ཞིག་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས་པ་ན་རང་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའམ་གདུང་བར་བྱེད་པའི་
བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་ལྷུང་ཞིག་ལ། ཉོན་མོངས་ཟེས། 2 སྤྱག་བསྐྱལ་བ། སེམས་ཁྲལ།
བེ་རོ་ཅོ་ན་རྟེན་ཏའི་སྤྱོད་འཇུག་འབྲེལ་བ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ནི་སེམས་ཁྲལ་ཏེ་བྲང་བརྟུང་བ་
ལ་སོགས་པའོ། ཞེས་གསུངས། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་བྲངས་
པ་ལས། མི་དག་ན་ཞིང་ལུས་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཏེ། ཁོ་བྲངས་མང་པོ་རེས་འགའ་མ་ཐར་པ། ཁྱེ་
ནི་ཡུན་རིང་ནད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པས། ཁད་རྣམས་གསོ་བའི་བྱིར་ཡང་སྦྲན་བ་བཅའ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 ངལ་བའམ་ཐང་ཆད་པ། མདོ་ལས། བྲོད་ལམ་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་
ངལ་བར་མ་གྱུར་ཏམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 4 ཉམ་ཐག་པ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཞེ་སྤང་སྤེད་སོགས་
དག་རྣམས་ནི། ཀླང་ལག་ལ་སོགས་ཡོད་མིན་ལ། དཔའ་མཛངས་མིན་ཡང་རྩི་ཞིག་ལྟར། ཁྱེ་
དག་གིས་བདག་བློན་བཞིན་བྱས། ཞེས་པ་འདི་ཁྲུངས་སུ་བྲངས་ནས། ཉོན་མོངས་ཞེས་པ་ཉམ་
ཐག་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་རྣམས་གསུང་རོ། གླུ་བཏང་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་འདི་
རྒྱང་ལག་མེད་པའི་མི་དང་འབྲ་བར་ཉམ་ཐག་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་པའོ། 5 དཔལ་པོ་ལའང་འཇུག་

འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་དང་། རོར་ཉམས་
བ་སྟེ། དབྱུལ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉོན་མོངས་སྟེ་བའི་རྒྱ། ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པ། ཉོན་མོངས་སྟེ་བའི་ཡུལ་དང་ཐག་ཉེ་བར་གནས་པ། ཚུལ་
མེན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་དང་གསུམ་མོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྤ་རྒྱས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་དང་། །ཡུལ་
ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། །ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས། །ཉོན་མོངས་རྒྱ་ནི་ཆང་བ་ཡིན། །
ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོར་ཉོན་མོངས་སྟེ་བའི་རྒྱ་བྱུག་གསུངས་ཏེ། ཉོན་མོངས་བ་
སྟེ་བའི་རྒྱ་ནི་བྱུག་ལས། རྟེན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ལོ། །དམིགས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་བ་
སྟེ་བའི་རྒྱ་ནི་བྱུག་ལས། རྟེན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ལོ། །འདྲ་འཛིན་གྱི། སྟེས་བྱ་དམ་པ་མ་ཡིན་བ་སྟེགས་ངན་
པའི་རྗེས་སུ་སྟོབ་པའོ། །བཤད་པ་ནི་ཆོས་ལོག་པ་མཉན་པའོ། །གོམས་པ་ནི་སྤོན་ཉོན་མོངས་བ་
འདིས་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའོ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་གི་མཆན་མ་སྟོ་འདོགས་པ་དང་
མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཚུལ་མེན་ཡིད་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ། ཉོན་མོངས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཉོན་མོངས་སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཆན་
ཉིད་ངོས་བཟུང་བ། དེའི་དོན་ནི། སྤྱིར་བཏང་ཉོན་མོངས་ཟེར་བ་དེ་ག་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་
པ་དང་། བྱེད་པར་བྱ་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁོ་དང་རྒྱལ་སོགས་རེ་རེ་ནས་ག་འདྲ་ཞིག་ལ་
ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི། རྗེའི་
ལམ་རིན་ཆེན་མོ་ལས། ཉོན་མོངས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཉན། མ་
མཐའ་ནའང་བྱུང་པོ་ལྟེ་རབ་བྱེད་མཉན་ལ། རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ངོ་ཤེས་པར་
བྱས་ནས་ཆགས་སྤང་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་རྒྱུད་ལ་སྟེས་ཅན། འདི་དེ་ཡིན་ཨང་ཁོ་བྱུང་ངོ་
སྟེས་བྱ་འདི་བཟུང་གིན་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པ་ཡིན་ནོ་གསུང་བ་ལྟར་གོ་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉོན་མོངས་རྣམ་སྟོང་གི་དམིགས་པ། རྣལ་འབྱོར་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་ཐ་མ། དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་ཀྱིས་ཐོན་ཉམས་སྤང་པར་བྱེད་པ་ཅམ་གྱི་དམིགས་པ་ཁམས་ལོག་མ་ལ་རགས་པ་དང་

གོང་མ་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅད་ནས་སྤོང་བའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་མི་རྟག་
སོགས་བཅུ་དྲུག་ལྟ་བུ། སྤྱོད་བཞད་ཀྱི། ཉོན་མོངས་མདོན་གྱུར་བ་དང་ས་བོན་རྣམ་པར་སྤོང་བ་
སྤྱོད་བའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། །

ཉོན་མོངས་པ། ཉོན་མོངས་དང་འབྲ།

ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་དང་
པར་བྱིན་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ག་ཟུངས་ཀྱི་སྤོང་རེ་ལ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡོད་པར་བཤད་
ལ། དེ་དག་གྱུར་མདོར་བསྟུས་པ་ཡིན་གྱི། ཞིབ་ཏུ་བྱེན་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བཤད་པའང་ཡོད་
དོ། །མདོ་སྤྱོད་བསྐྱལ་བཟང་ལས། ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ནས་རིང་
བསྐལ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་གི་པར་པར་བྱིན་དྲུག་ཆོན་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་
བཤད་པ་དེ་སོ་སོར་བྱེན་ཉིས་སྟོང་ཆེག་བརྒྱ་ཡོད་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་
ལ་སྤྱོད་པ་དང་། གཉི་སྤྱལ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཆ་མཉམ་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་བྱེ་བས་བརྒྱ་
སྟོང་བཞི་བརྒྱའོ། །དེ་དག་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་ཆེན་ལས།
འདི་རྗེ་ལྷར་བསྐྱལ་བ་བཟང་བའི་མདོ་ལས། སྤོ་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་རེ་རེ་ལ་ཡང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་དྲུག་ཡོད་པ་དེས་ན་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིས་སྟོང་ཆེག་བརྒྱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། གཉེན་པོ་དེ་དག་
འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་ཞེ་སྤང་དྲུག་གི་ནང་རབ་ཏུ་སྤྱར་བས་ཉིས་ཁྲི་ཆེག་སྟོང་དུ་འགྱུར་ལ།
དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་དེ་གཉེན་པོའི་བྱིར་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཉིད་
དུ་འགྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ག་ཟུངས་ཀྱི་སྤོང་པ་
ཡང་རིགས་འདྲེ། མདོ་སྤྱོད་བསྐྱལ་བཟང་དུ་པར་བྱིན་ཉིས་སྟོང་ཆེག་བརྒྱ་གསལ་པར་བཤད་
འདུག་པས་དེ་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་སྤྱར་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡང་
རོས་འཛིན་རྒྱ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྤྱར་དོ། །ཞེས་དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྗེའི་བྱུང་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་
འབྲེལ་དུ་གསུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད། གང་ཞིག་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས་པ་ན་རང་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བཅས་གསུང་

བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ། ཉོན་མོངས་ཟེན། འདི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་
 ཉོན་མོངས་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་མ་སྦྱར་བར་ཉོན་མོངས་སྤྱི་ཙམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་ལམ་
 རིན་ཆེན་མོ་ལས། ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། ཆོས་གང་འབྱུང་
 བ་ན་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་བྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་
 འབྱུང་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་སྤྱེས་བ་ན་སེམས་
 རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ། ཉོན་མོངས་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟུགས།

ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། (པར་ཕྱིན) བདུད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་
 དབང་གིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དོ། །དེ་ནི་རྟོག་ལྟ་བུའི་ཉིང་ེ་
 འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམ་མོ། །

ཉོན་མོངས་བྱེ་བྲག་གི་མཆན་ཉིད། ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་ལ་གཟུགས།

ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད། འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོང་རྒྱལ་སོགས་ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་
 ལ་ཟེན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་ཆགས་ནི། ཕྱིའམ་ནང་གི་ཡུལ་སྦྱག་བ་ཡིད་དུ་
 འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རས་ལ་སྦྱུང་ཞུགས་པ་དབྱུང་དཀའ་
 བ་བཞིན་དུ། འདི་ཡང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཞེན་ཅིང་མཆེད་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་དང་དབྱེས་
 དཀའ་བའོ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་རོ། །

ཉོན་ཡིད། (སེམས་ཅམ) དམིགས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་རྒྱ་སྤྱོད་པའི་རྣམས་ཡོད་
 གྱིངས་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས།

གཉན་པ། གཉན་སོ་དང་འབྲ། དཔེར་ན་ཡུལ་གཉན་པ་སྤྱོད་པ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉན་སོ། ། བཅོན་སོའམ་དྲག་སོ། ཁོ་བ་སྤྱེན་བའམ་སྦྱར་བ་ (ཁོང་ཁོ་བ་ཆོག་ཆོག) ། མཐུ་དང་ནུས་
 པའི་སྒོ་ནས་པན་ཐོགས་ཡང་བྱེད་ལ། ཞེད་སྤང་ཡང་བྱ་ཡུལ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་མིང་། 2 ཙ་དང་
 བེ་ཉེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེན། དཔེར་ན། ཡུལ་གཉན་སོ་སྤྱོད་པ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་

བྱ་དང་། གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

གཉན་པོ་གསང་བ། བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་བའི་སྤྱི་ལོ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ་ཐོ་ཐོ་འི་
གཉན་བཙན་དགྲ་ལོ་དྲུག་ཅུར་ (བྱ་སྒྲོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་ལོ་དྲུག་ཅུ་དང་གཞན་དུ་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་
སྤྲུང་) ཐེབས་པའི་ཆོ་སོ་བྲང་ཡུམ་བྱ་སྒྲ་མཁར་གྱི་སྤྱིང་དུ་ནམ་མཁའ་ལས་འོད་ཟེར་དང་འགྲོགས་
ཏེ་ཟ་ཏྲོག་ཅིག་བབས་པ་ཁ་བྱེ་བའི་ནང་། མདོ་སྤེལ་མ་ཏྲོག་ (མདོ་སྤེལ་ ༩ པ་ ༡༥༠༠ན་ནུབ་
བཞུགས། འདིའི་ཤོག་གྲངས་ ༡༩༡བ༡༩ན་སྤྱན་རས་གཟིགས་གྱི་རྣམ་འབྲུལ་རྟེན་གྱི་ལོ་ལོ་ལ་
ཉ་ཞེས་བྱ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད) སྤྱིང་པོ་ཡི་གོ་དྲུག་ལ། དབང་སྒོང་བྲག་བརྒྱ་བ། (དཔེ་ལག་ལ་
ཞིག་ཏུ་སྤང་ཤོད་བྲག་བརྒྱ་བ་ཞེས་སྤྲུང་། འདི་སྤེལ་གྱི་སྤང་མའི་མདོ་སྤེལ་ ༥ པ་ ༡བའི་དབུ་ནས་
ཤོག་ཐེབས་དྲུག་པའི་བར་བཞུགས་ཤིང་། གཟུངས་བསྐྱུས་ཀྱི་ནང་དུ་འདྲ་བཞུགས་སོ། །དེ་ལ་
ཤོག་ཐེབས་དཔེ་རིང་ལྷ་ལྷག་ཅམ་ཞིག་ཡོད། འདི་དབང་སྒོང་དང་། སྤང་སྒོང་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་
གཉིས་ལས་འགའ་ཞིག་གིས་སྤེལ་ཡི་གོ་དག་པར་བཤད། འདིའི་སྒོང་ཞེས་པར། དབང་སྒོང་
བྲག་བརྒྱ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། གསེར་གྱི་མཛོད་རྟོག་ཞུ་གང་བ། ཅི་ཏྲ་མ་ཉིའི་སྤྲུལ་འི་
བཞོས་པོར། (ཅི་ཏྲ་མ་ཉིའི་སྤྲུལ་འི་བཞོས་པོར་བཅུ་གཅིག་ཞེས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུངས་
གྱི་བཞོས་པོར་ཞེས་སྤྲུལ་སྤང་འདེབས་བྱེད་ཅིག་ཡིན། ཅི་ཏྲ་མ་ཉིའི་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཡིད་བཞིན་
ནོར་བུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྤྲད་གཉིས་ཤུར་རྣམས་སྤྱི་གསལ།) ལྷ་པོའི་བྲུག་རྒྱ། (ཞེས་
པ་ཆད་ཞུ་གང་ཅམ་གྱི་ནོར་བུའི་རིགས་གྱི་རྟོ་རིགས་ལ་ཡིག་དྲུག་རང་བྱོན་ཡོད་པ་ཞིག) རྣམས་
ནམ་མཁའ་ལས་བབས་པ་ཆོག་དོན་མ་ཤེས་ཀྱང་ངོ་མཆར་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ་མཆན་གཉན་
པོ་གསང་བ་ཞེས་གསོལ་ནས་མཆོད་དེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས་སོ། །རྒྱལ་པོའི་མི་ལམ་
དུ་མི་རབས་ལྷ་ན་འདིའི་དོན་ཤེས་པ་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན། དེ་ནས་མི་རབས་ལྷ་པོ་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སོང་བཙན་སྤེལ་པོའི་རིང་ལ་སྒྲོན་པོ་ཐོན་མི་སྤྱོད་ཅེ་
རྒྱ་གར་དུ་བཟངས་ཏེ་རིག་གནས་ལ་མཁས་པར་སྤྲངས་ནས། ལྷ་པོའི་ཡི་གོ་ལ་དཔེ་བྲས་ནས་
བོད་ཀྱི་ཡི་གོ་དང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སོལ་འབྱེད་པར་མཛད་དོ། །རྒྱལ་པོས་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲིལ་

བཞག་ནས་མཆོད་པ་ཕུལ་བས། དེའི་པན་ཡོན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་སྤར་གཞོན་ལ་ཅན་དུ་བྱུང་ནས།
 དགུང་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཐུབ་ཅེས་གྲགས་སོ། །ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྤས་ཁྱི་གཉན་གཟུང་
 བཅན་གྱིས། གཉན་པོ་གསང་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་པས་ཆབ་སྲིད་རྒྱས་པར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་
 དང་། དེའི་སྤས་འབྲོང་གཉན་ལྷེ་དུ་བཅན་ཡིན་ལ། དེའི་སྤས་དཔྱད་ལོང་དཀོན་པ་བཟླ་ (སྤག་
 རི་གཉན་གཟེགས) ཞེས་པ་དེས་ཀྱང་། ཡབ་ཀྱི་ཞལ་ཆེས་སྤར་གཉན་པོ་གསང་བ་ལ་མཆོད་
 པ་བྱས་ཏེ། སྤན་པ་བོས་ནས་མིག་ཕྱེ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། སྦྱིད་ཤོད་སྤག་གི་རི་ལ་རི་དྲགས་
 གཉན་འབྲོ་བ་གཟེགས་པས་ན། མིང་ཡང་སྤག་རི་གཉན་གཟེགས་ཞེས་གྲགས་སོ། །གཉན་པོ་
 གསང་བ་བསམ་ཡས་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོའི་གཟུངས་སུ་ཕུལ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །

གཉལ། གཉལ་བ་དང་འདྲ།

གཉལ་སྒྱི། གཡར་བ་དང་སྒྱི་བའི་དོན་དུ་བཤད།

གཉལ་བ། ཐུག་པ། དཔུང་བ།

གཉལ་པོ། དཔང་པོའི་མིང་དུ་བཤད།

གཉལ་ལྟག། གཉལ་བ་དང་འདྲ།

གཉལ་སྟོན་དཀར་འབྲེལ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོའི་དཀར་འབྲེལ་ཞེས་
 བྱ་བ་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྲོར་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད། སྟོས་བཤད་དེ་ཅམ་མེད་པར་གསལ་
 ལ་གནད་ལེགས་པའི་ལེགས་བཤད་ངོ་མཆར་ཅན་ཞིག་ཡོད། གཟུ་པོར་གནས་པའི་མཁས་
 པ་མང་པོས་དེ་ལ་བསྐྱགས་བརྗོད་མཛད། སེར་བྱས་གཏམ་གྱི་ཡིག་ཆའི་ཁོངས་སུ་བཞུགས།
 གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྲོར་ལྷན་གྲུབ། སེར་བྱས་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྲོར་ལྷན་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བ། རིགས་
 པའི་དབང་ཕྱག་སེར་རྩེ་བཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྤྲ་མའི་གསལ་ཤིག་འདི་ཡིས་ས་སྤྱུ་པཎ་
 ཆེན་ཤུག་མཆོག་ལྷན་དང་ཅོད་པས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཅོམ་པར་གྲགས། གཉལ་སྟོན་དཔལ་
 འབྲོར་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩེའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྟོང་
 པོའི་དཀར་འབྲེལ་བྱ་བ་ལེགས་བཤད་ངོ་མཆར་ཅན་དེ་མཛད།

གཉིས་ཀྱི་ལུང་ར་ཆེན་མོ། ལུང་ར་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟུགས།
གཉི་ཟེང། (བརྟུན་པ་) ཉི་ཟེང། ལི་གུར་སོགས་སུ་གསལ།
གཉིག་ཏུ། (བརྟུན་པ་) གཅིག་ཏུ། ལི་གུར་སོགས་སུ་གསལ།
གཉིད། གཞན་འགྱུར་བཞིའི་དང་སོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་ནས། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མེས་
པའི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག་ ལུས་ཉམས་རྩལ་བ་དང་པལ་བ་དང་། ལྷ་བ་དང་ལྷན་པའི་མཆན་
མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་གང་རུང་གི་རྩ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ལུལ་ལ་འཇུག་པ་རང་
དབང་མེད་པར་སྦྱད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་མཛད་པར་
གསལ་པའི་ལུང་པོ་ལྗེའི་རབ་བྱེད་ལས། གཉིད་ནི་གང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་ལྷ་འཇུག་པ་
དང་འགལ་བའི་ཆོས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྦྱད་པར་བྱེད་པའི་རྩ་དེ་ནི་གཉིད་ཅེས་བཙོན་
དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ། སད་དུས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བསྐྱས་ཏེ་ཐེ་མ་ཐེ་མར་སོང་ནས་གཉིད་
དུ་ནག་ཐོམ་གྱིས་སོང་ནས་འབྲུ་རྩ་མེད་པའི་མི་རྟོག་པ་འཇུག་པོ་ཞིག་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲུ་
མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་འཇུག་པོ་སངས་ནས་མི་ལམ་གྱི་སྒྲུང་བ་མ་ཤར་བའི་བར་སྐབས་ཀྱི་སྤྱིན་མེད་
པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་སྤྱགས་རིན་
ཆེན་མོ་༥༠ ན་ལས། ད་གཞོད་འཆི་བའི་འོད་གསལ་དོས་ཟེན་པའི་དོན་དུ་ལྟ་འཆི་རིམ་དང་
ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་སྦྱོང་བ་ནི། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ས་
མཆོམས་ཀྱི་གནད་ནི། སྒྲུང་བ་རིམ་གྱིས་བསྐྱས་ཏེ་ཐེ་མ་ཐེ་མར་སོང་ནས་གཉིད་དུ་ཐིམ་གྱིས་
སོང་སྟེ་འབྲུ་རྩ་མེད་པའི་མི་རྟོག་པ་འཇུག་པོ་ཞིག་འབྱུང་བ་ནི། ཉེར་ཐོབ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་དཔགས་
ནས་སྒྲུང་མཆེད་གཉིས་དོས་གཟུང་དོ། །དེ་ནས་འབྲུ་མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་འཇུག་པོ་སངས་ཤིང་མི་
ལམ་གྱི་སྒྲུང་བ་མ་ཤར་བའི་བར་སྐབས་སྤྱིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྒྲུང་བའི་དུས་དེ་གཉིད་
ཀྱི་འོད་གསལ་དངོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཉིད་ཀྱི་
འོད་གསལ་དངོས་གཞིའི་ས་ཆོགས་འདི་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་ན་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲུ་མེད་དུ་

སོང་བའི་མི་རྟོག་པ་འབྲུག་པོ་བྱང་བ་ལ་གཉིད་འབྲུག་གི་འོད་གསལ་དུ་འདོད་པ་དང་མི་ལམ་
 གྱི་སྐབས་སུ་མི་རྟོག་པ་སྐྱོང་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་དུ་འདོད་པ་མང་པོ་
 ལྡང་བའི་ཕྱིར་པོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། རྒྱུད་གི་འུགས་ཀྱིས་
 མི་ལམ་མཐོང་བ་ཉེར་ཐོབ་དྲན་མེད་སངས་མ་ཐག་གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་འཆར་ལ། དེ་གྲོལ་བ་
 ཅ་མི་ལམ་འཆར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གདན་ཇོགས་ལས། དེ་ལྟར་བཟུང་
 བས་སྟེན་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་བཞི་འཆར་ལ། དེ་ནས་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལ་ཆེ་འོད་
 དང་ཉི་འོད་ཤར་བ་དང་མཆོངས་ཀྱི་སྒྲག་གིས་བྱབ་པ་དང་འབྲུ་བའི་སྟོང་པ་གསུམ་སྟོན་དུ་ཤར་
 བའི་མཐར། ཅམ་མཁའ་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་རང་མདོག་ཐོན་པའི་ཐོར་ངས་
 གྱི་དུས་དང་འབྲུ་བའི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ནི། གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་
 དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིད་ཆོས་སྐྱུ། ཐ་མལ་བ་གཉིད་དུ་སོང་ནས་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་འཆར་
 བའི་ཐ་མ་འོད་གསལ་འདི་ལ་གཉིད་ཆོས་སྐྱུ་ཞེས་བྲ་སྟེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། གཉིད་
 གྱི་མགོ་བརྩམས་ནས་མི་ལམ་མ་ཤར་བའི་བར་ལ་སྟོང་པ་བཞི་འཆར་བའི་དང་པོ་གསུམ་སེམས་
 དམིགས་དང་། བཞི་པ་འོད་གསལ་འདི་ལ་གཉིད་ཆོས་སྐྱུ་ཞེས་ཀྱང་བྲའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིད་ཆོས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ། བསྟེ་བ་སྟོར་དགའི་བཞི་པ་དང་གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
 བློ། སད་དུས་སུ་སྟོང་གར་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་གོམས་པའི་གང་ཐག་གིས།
 གཉིད་དུ་འགྲོ་ཁར་རྒྱུད་སྟེད་པའི་དམིགས་པ་བྱེད་ན། གཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་ཆོ། ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་
 རྣམས་རང་འུགས་ཀྱིས་སྟོང་གར་འདུ་བའི་གནད་ཀྱིས་སྟོང་གར་རྒྱུད་གཞན་པས་འདུ་ཆབས་
 ཆེ་བ་ཞིག་འོང་ཞིང་། དེའི་དུས་སུ་མི་ལམ་གྱི་ལུས་གནས་ལ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཉིད་དུ་སོང་བ་
 ཅ་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་འཆར་ལ། དེའི་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་
 སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དྲན་པར་བྱས་ནས་འོད་གསལ་ལ་རྗེ་ཙམ་གནས་གནས་ཀྱི་བར་དུ་འཛོག་
 པ་ནི། གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིད་ལམ། མི་ལམ། མྱིད་ལམ། (ཡིག་རྒྱུད་རྣམས་སུ་མི་ལམ་ལ་མྱི་ལམ་ཞེས་བྲིས་སྤང་། གཞན་ཡང་
མེད་ལ། ཟུང། མི་ལ། ཟස། ཞེས་བ་ལྟ་བུས་མཛོན་ནོ) མན་ལམ། རྩང་ལམ། གཟིག་ལམ།
(མི་ལམ་གྱི་ཞེ་སར་གཟིག་ལམ་ཟེར) གཟིག་ས་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག་ ཡིག་རྒྱུད་རྣམས་སུ་
གཉིད་ལམ་ལ་མྱི་ལམ་ཞེས་འབྲི་བར་སེམས།

གཉིས་ཀའི་རྒྱུ། ¹ གློད་རྒྱུ། ² གློད་རྒྱུ་མན་དང་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ་དགཉིས་ཀའི་ཆ་ཤས་དང་ལྷན་
བ་སྐྱུ་འབྲུལ་བ་བ་དང་བསྐྱུ་གར་དབང་སོགས་ལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་དུ་རྩོམ་ཆེས་ཐ་སྣང་མཛད། ³
རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ་ལ་འང་འབྲུག་སྟེ། རྒྱུ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་བའི་ཆེ། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ། གཉིས་ཀའི་རྒྱུ།
གློད་བའི་རྒྱུ། ལྷ་བའི་རྒྱུ། རྟོག་བའི་རྒྱུ། འདིའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ་ཅེས་བ་རྣལ་འབྱོར་སྐྱེད་
དང། གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ཅེས་བ་བ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ་ལ་ངོས་འཛིན་བར་མཛད་དོ།

གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམས་ལ། ཉོན་མོངས་བ་དང་རྣམ་ཐར་གྱི་སྤྱིབ་བ་གཉིས་ཀ་ལས་ལྟོལ་བའི་དག་
བཅོམ་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་སྟོམས་ཐོབ་པའི་དག་བཅོམ་ལ།
དག་བཅོམ་རྒྱུ་ཅན་རྣམས་དོན་གཅིག་སྤྱོད་བཞད་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་བ་
ལས་ལྟོལ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྤྱིབ་བ་ལས་ལྟོལ་བས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྲལ། རྣམ་
པར་ཐར་པའི་སྤྱིབ་བ་ནི། ལེ་ལོ་དང། དམིགས་བ་བཟེད་ལ། བྱིང་བ་དང་ཁྲོད་ལ། རྩལ་བ་དང་
མི་རྩལ་བའི་ཉེས་བ་ལྟ་སོགས་བ་སྟེ། རྟེན་བྱེད་དག་གིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྤྱིབ་བ་ནི་གང་
གིས་རྣམ་པར་ཐར་བ་དང། བསམ་གཏན་དག་སྤྱིད་པར་མི་ཉུས་བ་སྟེ་ལུས་དང་སེམས་ལས་
སུ་མི་བྱང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་མཆིམས་མཛོད་ན་གསལ།

གཉིས་སྟེས། ¹ ལྷ་སྟོང་སྟེས། བཅ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་གསུང་ལམ་རིས་བཞད་ལུང་གི་ཟེན་
བྲིས་༡༠ན་ལས། སྟོང་སྟེས་ལ་གཉིས་སྟེས་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དང་པོ་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་
མཆིམས་སྟོར་བ་ན། ས་རྩ་མེ་རྩུང་ནས་མཁའ་ཁམས་ཀྱི་རིམ་པས་གྲུབ་བ་དང། བྱིར་སྟོང་འདི་ནང་
དུ་སྤྱོད་པས་ལྟོག་སྟེ་ནས་མཁའ་རྒྱུད། མེ་རྩ་མའི་རིམ་པས་ལུགས་ལྟོག་ཏུ་གྲུབ་བ་སྟེ། ཁམས་
དུག་འབྲུབ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ཡོད་པས་གཉིས་སྟེས་ཞེས་གསུངས། ཞེས་གསུངས། ཁོ་པོ་

ལྟར་ན་འགྲེལ་བཤད་མགོ་རྒྱུ་གས་དེ་འདྲ་མི་དགོས་པར། སྤྱི་ཐེབས་སམ་སྤྱི་ཐེངས་གཉིས་བྱས་
 པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གཉིས་སྤྱིས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་
 ཆེ་སྤྱི་ཐེབས་གཅིག་དེ་ནས་སྦྱོར་ནས་ཕྱིར་བཅས་པའི་ཆེ་སྤྱི་ཐེབས་གཅིག་སྟེ་གཉིས་སོ། །²
 ལྷ་བ། ³ ལྷ་མེ་བཅས་ལ་འདུག་པར་བཤད།

གཉིས་བཅུ། (བརྒྱུད་) ཉི་ཤུ། ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་ཉི་ཤུ་ལ་གཉིས་བཅུ་གྲིས་པ་སོགས། ལེགས་
 བཤད་མང་པོ་ཞིག་ངོས་སྤོང་མཛད་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལ་སྤྱིས་ཀྱང་དང་ལེན་བྱས་མི་འདུག་གོ།

གཉིས་ལྔ། ¹ གཉིས་དང་ལྔ་བ། ² གཉིས་ལྔ་དུས།

གཉིས་ལྔ་དུས། <དུ་པ་ར་ཡུ་གི> རྒྱ་རྒྱས་པས་སྦོད་བཅུད་ཀྱི་དཔལ་ཆ་གཉིས་གྲི་བས་གཉིས་ལྔ་
 ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཡུན་ཆད་ནི་གཉིས་ལྔ་ལ་༤༦༠༠༠བརྒྱད་འབྲུམ་དུག་ཁི་བཞི་སྟོང་ཡོད་
 པར་དུས་འཁོར་ལས་བཤད། གོང་དུ་བཤད་པའི་ལོ་ཆད་དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཉི་རྒྱུད་ཆོས་ལུགས་
 བར་ཡང་རི་མ་རི་བཞིན་འབྲུང་བས། ཐ་སྙད་དེ་དག་ནང་པས་ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ནས་ཚུར་
 ལྷངས་པར་ངེས་སོ། །

གཉིས་སྤྱང་། ¹ ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་ཀྱི་སྤྱང་བ། ² ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་སྤྱང་བ། ³ བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱང་བ།
 གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱད། ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱད། ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ནི། ཐབས་ཤེས་
 གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱད་ལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ཅེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱང་། བ་རྒྱད་དང་མ་རྒྱད་
 ལས་ཟུར་དུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ཅེས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཏེ། ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ཐམས་ཅད་དོན་
 དུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ཡིན་པས། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ནི་མ་མའི་རྒྱད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་
 གྱི་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྤྱགས་ལས། ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་
 ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་མོད་གནས་ཚུལ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱད་ཉིད་དུ་གནས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་
 ཐབས་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐབས་ཤེས་སྤྱགས་རེ་བའི་རྒྱད་དུ་འཛོགས་པ་མིན་
 པས། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ནི་མ་རྒྱད་དང་མ་རྒྱད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞིར་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་དུ་མི་
 གཟུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་

གྲུབ་ཀྱི་མཆོ་རྩལ་ལས། བ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་
རྒྱུད་ཅེས་བྲ་བ་ལོགས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས། རྒྱ་གར་མཁས་པ་སུ་ལ་ཡང་མ་གྲགས་པའི་བོད་
ཀྱི་སྐུབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་རང་འབའ་ཞིག་གིས། རང་ཉིད་རྒྱུད་གང་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་དེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་
རྒྱུད་ལེགས་པར་སྐུབ་པའི་སྤྱིང་པོ་མེད་པའི་བཤད་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནམས་སྤངས་ཏེ།
ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །² རུ་སྟོན་རེན་པོ་ཆེས་ནི། ཟུང་འཇུག་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་གཉིས་
མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཏུ་བཞེད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཛོད་དང་། ཏུས་
འཁོར་ཀྱི་རྒྱུད་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མཆོན་གཞིར་མཛད་དོ། །བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་ལས། རྒྱ་
མེད་རྒྱུད་ལ། བོང་སྒོས་ལྟར་པ་མའི་རྒྱུད་གཉིས་ལས་གཉིས་མེད་ཟུར་ཏུ་བཀོལ་མི་དགོས་
ནའང་འདི་སྐབས་ལུ་སྟོན་བཞེད་པ་ལྟར། ཟུང་འཇུག་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་།
ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མའི་རྒྱུད་དང་། ཐབས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་པའི་རྒྱུད་དེ་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་
བ་ལས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་སུ་མེད་པ། ། རོ་བོ་ཐ་དད་ཏུ་མེད་པ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་གསུངས། ² ཡང་ན་ཆོས་གཉིས་
གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་ཏུ་འབྲལ་མི་རུང་གི་ཚུལ་ཏུ་འཆོགས་པའམ་གནས་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། བདེ་སྟོང་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི། རྟེན་ཀྱི་སྟོབས། (སྐྱབས་སེམས) རྣམ་པར་སྲུན་འབྲིན་པའི་སྟོབས། (འགྲོད་
སེམས) ཉེས་པ་ལས་སྦྲར་ལྟོག་པའི་སྟོབས། (སྟོན་སེམས) གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྟོད་པའི་སྟོབས།
(ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགོ་སྟོར་ཐམས་ཅད་དོ) སྦྲ་བཤད་ནི། ཐྱིག་སྦྱིབ་འཛོམས་བྱེད་ཡིན་
པས་ན་གཉེན་པོ། དེ་འཛོམས་པ་ལ་མ་སྦྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ན་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་དོན་འབྲ། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཟིགས།
གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྟོ། ཉག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ།

གཉུག་མ། ། ཉག་པ། གདོད་མ། དང་པོ་ནས་ཡོད་ཡོད་པ། ཐོག་མ་ནས་ཡོད་པ། རྒྱུན་ཆགས། བར་མ་

ཆད། ཉག་ཏུ། གཏན་དུ། གནས་སྐབས་བ་དང་སྒོ་བུར་གྱི་ཕྱོག་ཕྱོགས། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་
 འབྲེལ་བ་ལས། གཉུག་མར་གནས་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉག་ཏུ་གནས་པའོ། ཞེས་གསུངས། འདུལ་
 བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། གཉུག་མར་གནས་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ལུན་རིང་དུ་
 གནས་བ་ཕྱི་ནང་གིས་རྒྱས་ཤེས་པའོ། ཞེས་གསུངས། རྗེ་འཇམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འདི་
 ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ། གནས་སྐབས་བ་དང་། གཉུག་མ་བའི་ལུས་སོ། ཞེས་
 གསུངས། མཆོད་རྟེན་ལས། དུད་འགྲོ་གཉུག་མ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་
 བུ། 2 མ་བཅོས་པ། སོ་མ། རང་བཞིན། རྣལ་ལ། གནས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ། ཁྱ་བྱ་སྒྲ་
 མའི་དག་སྒྲོན་འབྲེལ་པར་བཞག།

གཉུག་མ་བ། གཉུག་མར་གནས་བ་དང་དོན་འདྲ།

གཉུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་པའི་སེམས། གཉུག་སེམས་སྤྲོ་མོ་དང་དོན་གཅིག

གཉུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་པའི་ཡེ་ཤེས། ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལ་ཟེར།

གཉུག་མར་གནས་པ། (འདུལ་བ) རྒྱན་པར་རམ་རྒྱན་དུ་གནས་པ། ཉག་པར་གནས་པ། ཉག་ཏུ་གནས་
 པ། གཉུག་མར་གནས་པའི་དག་འདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཉུག་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཉུག་མའི་སེམས། གཉུག་སེམས་སྤྲོ་མོ་དང་འདྲ།

གཉུག་མའི་ལུས། ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུད་སྤྲོ་མོ། དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་ལུས་
 ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་ལུས་ནི། སྤྱིར་སྟོང་བ་བཞིའི་བཞོན་པའི་རྒྱུད་དང་། ཁྱད་པར་དུ་
 ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། ཇི་སྲིད་དུ་ལུས་རགས་བ་
 གཡོ་འགྲུལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་གཉུག་མའི་ལུས་ཀྱིས་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་། ལུས་
 དེ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པར་ལྡང་མི་ཅུས། ལུས་ཏེ་རྒྱུད་རགས་པ་མ་ལུས་པ་སྤྱིར་གའི་མི་ཤིགས་
 བ་ལ་ཐེམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་རགས་པ་གཡོ་འགྲུལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་རྒྱུད་ཆད་
 པའི་ཆེ་གཉུག་མའི་ལུས་དེ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པར་ལངས་ཏེ་འགྲོ་འོང་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་
 དོ། །སྤྲགས་ལུགས་ལ། གཉུག་ལུས་འདི་གཟུགས་སྒྱུའི་ཉེར་ལེན་དུ། རྗེ་འཇམ་ལྷ་གསལ་

སྒྲོན་ལས་གསུངས་ཏེ། གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་གནས་སྐབས་པ་རགས་པའི་ལུས་
ཅིག་དང་། རྒྱུ་སེམས་ཅན་ལས་བྱུང་བའི་གཉུག་མའི་ལུས་གཉིས་ཡོད་པར་ནི་འོག་ཏུ་སྐྱབ་ལ།
དེའི་ཆེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲིམ་ཉེར་ལེན་གཉུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་སེམས་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་
བཞིན་དུ་རྒྱུ་སེམས་ཅན་ལས་བྱུང་བའི་གཉུག་མའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་
སྐྱབ་དགོས་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།
ཐེའི་པེམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ལུས་རགས་པ་ནི་དང་པོ་མངལ་དུ་ཉིང་མཆམས་སྐྱར་བ་ལ་
སོགས་པའི་སྐབས་སུ་མ་སྒྲིམ་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མེད་པ་མིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤི་བའི་
ཆེ་འབྱུང་ལུས་རགས་པ་དོར་ཡང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མི་ལྟོག་པས་གཉུག་མའི་ལུས་མིན་
ཏེ། ལུ་མ་ཆ་བ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་ལུས་ནི། གནས་སྐབས་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་
མི་ལྟོག་པས་གཉུག་མའི་ལུས་ཏེ། ལུ་ལ་གཤེར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་གཟུགས་ལུས་རགས་པའི་
སྐབས་སུ་ཡང་གཉུག་མའི་ལུས་ནི་རྒྱུ་སེམས་ཅན་ཞིག་གི་ལུས་ཡིན་པས། ལུས་རགས་པ་
ནི་དེའི་གནས་ཁང་དང་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་།
གཙུག་པོ་ནི་སྐྱ་མའི་ལྷ་སྐྱ་གང་ལས་སྐྱབ་པའི་གཞི་གཉུག་མའི་ལུས་ངོས་འཛིན་པའི་བྱིར་ཡིན་
ནོ། །དེའི་སེམས་ནི་དབང་ཤེས་མིན་གྱི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཅན་ཞིག་དང་། རྒྱུ་ཡང་། ཅ་བའི་
རྒྱུ་གཞན་བཞི་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་ལྔ་མིན་གྱི། མོག་འཛིན་དང་། དེ་ལ་ཡང་སྤ་རགས་
གཉིས་ལས་སྤ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤ་བཤད་ནི། གདོད་མ་ནས་རང་དང་རང་ཆས་སུ་
བྱུང་བའི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྤད་ཅེས་བཤའོ། །

གཉུག་ལུས། གཉུག་མའི་ལུས་དང་འབྲ།

གཉུག་སེམས། གཉུག་སེམས་སྤ་མོ་དང་འབྲ།

གཉུག་སེམས་སྤ་མོ། ཇི་མ་དང་བཅས་པའི་ཆེ་ཡང་ཇི་མའི་རང་བཞིན་དུ་མ་སྒྲིམ་ཤིང་། ཇི་མ་དང་འབྲལ་
དུང་དུ་གནས་ལ། འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་མཛོད་དུ་འགྱུར་བའི་ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་སེམས་
ཤིག་དཔེར་ན་གསེར་བཟང་པོ་ནི་གཡའ་དང་བཅས་པའི་ཆེ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་གཡའ་དང་མ་

འབྲེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲེས་རུང་དུ་གནས་པ་དང་། ཚུ་ནི་རྩོག་པ་དང་བཅས་ན་འད་དེ་དང་འབྲེས་
 རུང་དུ་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉུག་སེམས་ཟླ་མོ་འདི་སྤྲུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་མ་གཏོགས་སོ་
 སྤྱི་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་འཆི་བ་ཡོད་གསལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མ་གཏོགས་མཛོན་དུ་མི་འགྱུར་
 ཞིང་། ཇི་སྲིད་དུ་སེམས་རགས་པས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་སེམས་
 ཟླ་བས་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་ལ། སེམས་ཟླ་བས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་
 ཆེ་སེམས་རགས་པ་འགགས་ནས་མེད་པར། མཁས་བྱུབ་ཆོས་ཇི་ལྟ་སྤང་ཐིག་གིས་ལས་
 གསུངས་སོ། །འདི་ལ་གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་ལ་དོགས་གཅོད་བྱ་དགོས་པའང་
 ཡོད་པར་བཤད་དོ། །གཉུག་སེམས་ཟླ་མོ་འདི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར། ཇི་ལྟ་
 རིམ་ལྡན་གསལ་སྒྲོན་ལས་གསུངས་ཏེ། གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་གནས་སྐབས་པ་
 རགས་པའི་ལུས་ཅིག་དང་། རྒྱང་སེམས་ཅན་ལས་བྱུབ་པའི་གཉུག་མའི་ལུས་གཉིས་ཡོད་པར་
 བོ་དོག་ཏུ་སྒྱུབ་ལ། དེའི་ཆེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱི་ཉེར་ལེན་གཉུག་མ་སྤྲན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་སེམས་
 ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱང་སེམས་ཅན་ལས་བྱུབ་པའི་གཉུག་མའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་
 ལས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་སྒྱུབ་དགོས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་
 འགྱུར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉེན། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མའི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། མར་སྟེ་བཤང་ལམ་དང་འབྲེས་ཞིང་། ཡར་སྟེ་ལོང་ག་དང་
 འབྲེས་པའི་རྒྱ་མ་ཞིག་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ལྡ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། གཉེ་
 མ་སྤྱུལ་དང་འབྲེས་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ།

གཉེན་པོ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས། ཁ་གཏད། གཉེན་པོ་དུ་ཞེན། གཉེན་པོ་རྣམས་པ་
 བཞི་ཡོད་དེ། སྤོང་བའི་གཉེན་པོ། གཞིའི་གཉེན་པོ། ཐག་སྤིང་བའི་གཉེན་པོ། རྣམ་པར་སྤྲུལ་འབྱིན་
 པའི་གཉེན་པོ་དང་བཞིའོ། །དབྱིག་གཉེན་མཛོད་རང་འབྲེས་ལས། གཉེན་པོ་ཡང་རྣམས་པ་དུ་མ་
 ཞིག་ཡོད་ཅེན་སྤྲུས་པ། གཉེན་པོ་རྣམས་བཞི་སྤོང་བ་དང་། །གཞི་དང་སྤིང་ཉིད་རྣམས་པར་ནི། །སྤྲུལ་
 འབྱིན་ཞེས་བྱ། སྤོང་བ་གཉེན་པོ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སོ། །གཞི་གཉེན་པོ་ནི་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་

ལམ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། གང་གིས་དེས་ཐོབ་པའི་སྤོང་བ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། །ཐག་བསྐང་
བའི་ངོ་བོའི་གཉེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། རྟེན་པ་ཆད་
པ་ཐག་བསྐང་བའི་ཕྱིར་དོ། །གཞན་དག་ན་རེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེས་ཀྱང་
ཐོབ་པ་དེ་ཐག་སྤིང་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །རྣམ་པར་སྤྱན་འབྱེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི་ལམ་གང་
གིས་ཁམས་དེ་ལ་སྤྱོད་ཏུ་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་སྤྱན་འབྱེན་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་འདི་དག་
གི་གོ་རིམས་རྣམ་པར་སྤྱན་འབྱེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་ལ་དང་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་དམིགས་
པ་སྤྱོད་པའི་ལམ་མོ། །སྤོང་བ་གཉེན་པོ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་དོ། །གཞི་གཉེན་
པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་མོ། །ཐག་བསྐང་བའི་ངོ་བོའི་གཉེན་པོ་ནི་བྱུང་པར་གྱི་ལམ་མོ་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆེས་ལེགས་པར་འགྱུར་དོ། །མཛོད་རྟེན་གྱི་ཐབས་ལས་གསལ་བྱེད་ལས་ཀྱང་།
སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལས་དང་། གཞིའི་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་གྲོལ་ལས་དང་། ཐག་སྤིང་
བ་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་གྲོལ་ལས་སྤྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་དང་། རྣམ་པར་སྤྱན་འབྱེན་
པའི་གཉེན་པོ་སྤང་བྱ་གང་གི་སྤྱོད་མཐོང་ནས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་སྤྱན་འབྱེན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། གཉེན་པོ་རྣམ་པའི་
སྤོང་བ་དང་། གཞི་དང་སྤིང་ཉིད་རྣམ་པར་ནི། སྤྱན་འབྱེན་ཞེས་བྱ་དམིགས་པ་ལས། ཉོན་
མོངས་པ་ནི་སྤང་བྱར་འདོད། ཉེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས། མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་སྟོག་པ་དང་། སྤོང་ཉིད་སྟོབས་ལ། སྤྱིང་རྩེ་དང་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྟོབས་པ་སོགས་དགེ་བའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་ཟེར།

གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི། རྟེན་གྱི་སྟོབས། (སྤྱབས་སེམས་གཉིས་) རྣམ་པར་སྤྱན་འབྱེན་པའི་སྟོབས།
(འབྱོད་སེམས་) ཉེས་པ་ལས་སྤང་ལྟོག་པའི་སྟོབས། (སྟོབས་སེམས་) གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་
སྟོབས། (ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་དོ) སྤྱོད་བཤད་ནི། སྤྱི་གྲྭ་བའོ་སྤོང་བྱེད་
ཡིན་པས་ན་གཉེན་སོ། དེ་འཛོམས་པ་ལ་མཐུ་གིན་ཏུ་ཆེ་བས་ན་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བའི་
སྤྱབས་སུ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཞེས་པ་བྱིར་བཅོས་བྱེད་སའི་རང་ལས་བསྐྱབ་པ་ཞུན་པའི་དགེ་སྤོང་ལྟ་

བུ་ལ་ཟེར་རྟེ། མཆོད་ཀྱི་ལས། དེ་ཡང་གང་གི་མདུན་དུ་བྱིར་བཅོས་པའི་ཡུལ་དེ་རྟེན་གྱི་སྟོབས།
འགྲོད་པ་སྟན་འབྱེན་པའི་སྟོབས། བྱིན་ཆད་སྟོབས་པ་སོར་ཆུད་པའི་སྟོབས། བྱིར་བཅོས་བྱེད་པ་
ཉིད་དགེ་བ་ཡིན་པས་གཉེན་པོའི་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །སྟོབས་བཞི་སྟོབས་
དང་ལྡན་པ་ཆང་ན་སྤྲིག་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་འདག་པར་ངེས་རྟེ། མདོའི་ཡུང་། ལྷ་སྦྱབ་ཀྱི་
བཟང་སྟོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་¹ ༡༧ རྟེན་དངས་པ་ལས། སྤྲིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་ཟད་བྱས་པ་དག །བདག་ལ་
ཆས་པར་སྟོད་པས་སྦབ་པར་བྱེད། །རབ་ཏུ་བཤགས་དང་སྟོབས་པར་བྱེད་པས་ནི། །དེ་དག་ཅ་
ནས་འབྱེན་པར་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉེན་པོ་ལྗེས་དགོངས། ། གཉེན་པོ་ལ་ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། མཉམ་པ་
ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོན་པས་ང་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱལ་ཆས་གཞིགས་སུ་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། བ་དང་མ་ནི་བསང་བྱས་ཤིང་། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་དང་། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་
དུ་སྐྱེ་བར་སྟོན་ལམ་བཟབ་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་
ལ་དགོངས་པ་ནི་སྤྱིན་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་སྤྱིན་པ་ལ་སྦྱད་ནས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་བསྐྱགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཆས་བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱན་ལས་གསུངས། ² ལྗེས་དགོངས་
བཞིའི་གསུམ་པ། དམ་པའི་ཆོས་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་བརྒྱད་འདུལ་པའི་བྱིར་དུ་ཐེག་
ཆེན་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ³ (བཀའ་བརྒྱུད) གཉེན་པོར་ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ཤུག་
ཐུབ་པ་སྐྱེ་བོར་ཆུང་ཞིང་སྐྱེ་ཆེ་ཐུང་བ་ལ་སོགས་པས་སྟོན་པ་གཞན་ལས་དམན་པ་ཞིག་གོ་
སྟམས་པ་ལ་དགོངས་རྟེ། ང་དེའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆས་པར་སྦྱང་མཛད་དུ་གྱུར་རྟོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུའོ། །ཉན་པ་པོས་གཞུགས་སྐྱར་མཉམ་པར་གོ་ཞིང་། འཆད་པ་པོས་ཆོགས་རྫོགས་པར་
མཉམ་པ། ཆོས་སྐྱེ་ཐོབ་པར་མཉམ་པ། འགྲོ་དོན་མཛད་པར་མཉམ་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་སོ། །
གཉེན་འབྲེལ་སྐྱོར་གྱི་མིང་། བཟའ་རྒྱ་པོ་ལ་ཁྱོ་བོ་དང་། །བཟའ་རྒྱ་པོ་ལ་ཆུང་མ་ཟེར། །སྟོགའི་གཅེན་
དང་གཅུང་པོ་ནི། །རང་གི་ཆུང་མའི་སྟོད་པོ་ཡིན། །སྟོགའི་ཨ་ཅེ་བུ་མོ་ནི། །ཆུང་མའི་སྟོད་མོ་ཆེ་

ཆུང་ཟེར། །དེ་བཞིན་ཆུང་མའི་མིང་སྲིང་ཡང་། །ཁྱོད་ཀྱི་སྤྲོད་པོ་སྤྲོད་མོ་ཡིན། །ཆུང་མའི་ཕུ་པོ་
བུ་པོ་ནི། །རང་གི་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྲོད་པོ་དང་། །ཁྱོད་ཀྱི་གཅེན་མོ་གཟུང་མོ་ནི། །རང་གི་ཆུང་མའི་སྤྲོད་
མོ་ཡིན། །ཆུང་མའི་པ་དང་མ་གཉིས་ལ། །ཁྱོད་པོའི་གྲོས་པོ་གྲོས་མོ་ཟེར། །དེ་བཞིན་ཁྱོད་ཀྱི་པ་མ་
གཉིས། །ཆུང་མའི་སྤྲོད་པོ་སྤྲོད་མོ་ཟེར། །དེ་ནམས་རང་གི་གཉེན་འབྲེལ་ཡིན། །ཞིབ་པ་རིགས་
དུས་ཚོ་འབྲང་གི་འཕོད་མིང་ཞེས་པར་གཟིགས།

གཉེན་བཤེས། གཉེན་ཉི་དེ་མིང་།

གཉེར། 1 ཡོན་ཏན་སོགས་འཛོལ་དོན་དུ་འབད་པ་བྱེད་པ། བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2
བོས་པ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་སེམས་ནི་བསྐྱེད་བགྱིས་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་
གིས་མགོན་དུ་གཉེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 3 ཁོ་ཉམས་སྟོན་པ། འཇིགས་རམས་སྟོན་
པ། དཔེར་ན་སྒྲག་གིས་ཁ་གཉེར་གྱི་འདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 4 གཉེར་མའི་ཆོག་བསྐྱས་པ། ཁོ་
གཉེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཉོང་། (བརྟམ་པ) བྱད་མེད་ནམས་མནའ་མར་འགོ་དུས་མག་པའི་བྲིམ་ཆང་ལ་དེས་པར་དུ་སྟོང་དགོས་
པའི་དདུལ་དངོས་ཀྱི་མིང་། བག་རྒྱུངས་དང་པལ་ཆེར་འབྲེལ་བཞིག་གི་ཁྱུལ་བས་ dowry ཟེར་
ལ། ཁྱུ་གར་བས་ད་ཉེང་ dehej, dehej ཟེར། ལུགས་སྟོལ་འདི་གནའ་བོ་ཁྱུ་གར་དང་ལུ་རོབ་
སོགས་ན་དར་སྟོལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༤༡ལོར་ཁྱུ་གར་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་
ལུགས་སྟོལ་དེ་རིགས་མི་ཆོག་པའི་ཡོངས་བྱུང་བཀག་སྡོམ་བྱས་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་འདི་
བག་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐལ་བ་ནམས་རྫོང་བ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་འདི་ཆོང་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་བག་མའི་ནང་
མིར་དཀའ་ངལ་དང་སུན་གཅེར་ཆང་མེད་བཟོ་བའི་ལམ་ལུགས་ངན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། །གཉོང་
ཅེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༩ ག ༡ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། ཁྲིམ་དེའི་སྐྱེ་བོས་
སྤྲོས་པ། བམ་ཟེའི་ཞིག་སྟོང་། བུ་མོ་སྟོང་དོ། །སུའི་ཕྱིར། མཉན་ཡོད་ན་ཁྲིམ་བདག་མགོན་མེད་
ཐས་སྤྱིན་གྱི་བུ་ལེགས་སྤྲེས་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ལོ། །དེ་ནམས་ཀྱིས་སྤྲོས་པ། བདག་ཅག་རིགས་
ནི་མཉམ་ན། འོན་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གཉོང་མང་དུ་དགོས་སོ། །མང་བྱང་རི་སྟེང་། གངས་ཅན་

རིེ་སྒང་པོ་ཆེ་བར། ཏ་བར། གསེར་གྱི་རྒྱན་བར། དེའུའི་ཤིང་ཏ་བར། རོགས་ཡུལ་གྱི་བྱ་
མོ་བར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཉོན་ཀ (བར་རྩིང) འཁོས་ཁ། ལི་གྲར་སོགས་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

མཉན་ན་ཆོག་མི་ཟེན་ཞེས་སོགས། མཉན་ན་ཆོག་མི་ཟེན། བསམས་ན་དོན་མི་གོ་བསྐྱོམས་ན་རྒྱུད་ལ་
མི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེའི་མ་སྐྱེའི་ཏུ་རྒྱུད་བའི་དུས་སུ་ཞིང་གི་མ་སྐྱེའི་བརྟེན་པ་ནི་མཉན་པ་ཡིན་ལོ། ཞེས་
བའི་ཆོག་འདི་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་གཞུང་ཆོག་ཡིན།

མཉན་ཡོད། <འབྲས་སྤྱོད> (འདུལ་བ) སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་ཤོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དུག་ཅེས་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་
ཞིག Balrampur བལ་རམ་སྤར་ནས་མེ་ལི་བཅུ་ཅམ་སོང་ན་མཉན་ཡོད་དུ་སྤྱེབས། འདི་རྒྱ་
གར་གྱི་ Uttar Pradesh ལྷ་རྟ་ར་ཤ་དེའུའམ་བྱང་ཕྱོགས་མངའ་སྡེ་ཞེས་པའི་མངའ་སྡེ་དེའི་ནང་
ཡོད། ལྷ་རྟ་ར་ཤ་སྤྱི་ཡང་མངའ་སྡེ་དེ་ཀའི་ནང་ཡོད། འདི་ལྷ་རྟ་ར་ཤ་སྤྱི་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་བལ་
ཡུལ་དང་ཡང་ཏ་ཅང་ཉེ་བའི་སར་ཡོད། མཉན་ཡོད་དུ་སྟོན་པ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལྷ་བཞུགས་ (དགེ་
འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། མཉན་ཡོད་དུ་སྟོན་པ་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞུགས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་
འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞུགས་པར་བཤད་ནའང་། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་
ཆེན་མོའི་དུམ་བུ་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ལས། ཉི་ཤུ་ཙུ་གསུམ་མཉན་ཡོད་དུ། ཞེས་མཉན་ཡོད་དུ་
ལོ་ཉི་ཤུ་གསུམ་བཞུགས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཁྱེད་སངས་བཙུན་པར་མཛོད་ལོ། ཁྱེད་འདི་སྐོང་དོལ་
སྒྲ་མ་འདུལ་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་༤༧༠ན་གསལ་ཡོ། བས། སྟོན་པས་བཞུགས་གནས་
ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ཡིན། སྟོན་པའི་མཆོག་ཟུང་དང་། འོད་སྤང་ཆེན་པོ། འཆར་ཀ་ ཏ་
སྤུལ་སོགས་སྟོན་པའི་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཅུ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཀྱན་ཀྱང་
གནས་འདིར་ཡུན་རིང་བཞུགས་པ་ཤིང་སྟག་ཡིན། རྒྱལ་བྱེད་ཆལ་ནས་བྱང་དུ་བཟུས་ན་སོ་བཟག་
གི་ལྷགས་རི་ཞིག་པོ་སྤྲང་བརྒྱུད་ལྷ་བུ་མཛོད་པ་དེ་མཉན་ཡོད་དུ་ཡོད་པའི་ཤོང་ཁྱེར་གྱི་ཡུལ་
ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཤར་ངོས་ན་ཤོང་ཁྱེར་ཐོང་རེ་བ་བ་ཞིག་མཛོད་པ་དེའུའི་གྱི་ཀྱན་དགའ་ར་བའི་
ཡུལ་ཡིན་ནམ་ཟེལ། དེས་ན་མཉན་ཡོད་འདི་ནི་རང་རེ་སངས་རྒྱས་པ་ཀྱན་གྱིས་མཛོད་ན་སྟོན་

པའི་མཛད་སྤྱོད་ཀྱན་ལ་དྲན་གསོས་ཐེབ་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཅེས་ཀྱང་མཛུལ་བའི་ཐབས་ལ་
བརྩོན་པར་རིགས་སོ། །མཉན་ཡོད་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་མཁའ་རྣམས་ལ་དང་ཉེ་བ་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་
བྱེད་གྱི་ཆ་ལ་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀྱན་དགའ་ར་བའི་ཤུལ་ཡོད་པར་བཤད། སྤྱོད་བཤད་ནི།
དྲང་སྲོང་མཉན་པ་དང་། ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཅིགས་པའི་སྲོང་ཁྱེད་ཡིན་པས་མཉན་ཡོད་ཅེས་
བཏགས་པར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས་སོ། །མཁས་དབང་དགེ་འདུན་
ཆོས་འཕེལ་གསུང་ལ་སྦྱོན་པ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་ཏེ་བཀོད།

མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། 1 (འབྲས་དུས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས) སངས་རྒྱུས་དང་སེམས་ཅན་གཉིས་
བདག་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་
ཟེར། 2 (རྒྱ་དུས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས) ཆོར་བ་གསུམ་སྲོང་བའི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་གཅིག་
པར་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཟེར།

མཉམ་གནས། 1 ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ། 2 མཉམ་གནས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འབྲ།

མཉམ་གནས་ཀྱི་རྒྱུད། མེ་མཉམ་དང་འབྲ། མཉམ་གནས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི། ལྷེ་བ་ན་གནས་ཤིང་། བྱེད་ལས་
ནི། རྟོད་དང་ཟས་དྲངས་སྦྱིགས་འབྱེད། ལ་དོག་ནི་ནག་པོ་ཡིན་པར་རྗེའི་གསུང་ན་གསལ། སྤྱོད་
བཤད་ནི། ལྷེ་བའི་གཏུམ་མོ་དང་མཉམ་དུ་གནས་པས་ན་མཉམ་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་རྗེའི་
རིམ་ལྔ་གསལ་སྦྱོན་ན་གསལ།

མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ། དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་དང་པོ། སངས་རྒྱུས་ཐབས་ཅན་ཆོས་སྐྱེར་མཉམ་པ་
ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ང་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱུས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
མཉམ་པའི་སྦྱབས། <ས་མ་བ་དྷི> ཀྱང་པ་གཉིས་གཤེབས་ནས་དྲང་པོར་བཞེངས་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་
འགྱུར་ ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། སོར་མོ་བཙུ་པོ་མདུན་དུ་བསྒྲིགས། །དྲང་པོར་བཞེངས་པ་
མཉམ་པའི་སྦྱབས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་ལས་ཀྱང་། མཉམ་པའི་
སྦྱབས་ཏེ་རྒྱུད་པ་གཉིས་གཤེབས་ནས་རྒྱུད་བཤོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཉམ་པར་བཞག་པ། བྱེད་རྟོད་དང་བྲལ་བའི་སྦྱོན་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ། སྤྱོད་

བཤད་ནི། གྱིང་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་ནས་སེམས་ཆ་མཉམ་པར་བཞག་པས་དེ་སྐད་
 ཅེས་བྲ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གཞི་བྲས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། མཉམ་པར་
 གཞག་པ་ཞེས་བྲ་བའི་མི་ཚོད་པ་ཉིད་ཅེས་བྲ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེ་དང་
 རྒྱུར་ནས་བཤད་ན། སྤང་མདའ་མཐོ་དམའ་མེད་པར་དབྱས་ན་བྱང་པོར་གནས་པ་ལ་མཉམ་
 པར་གནས་ཞེས་པ་ལྟར། སེམས་གྱིང་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་གང་དུའང་མི་གནས་པ་ལ་མཉམ་པར་
 བཞག་པ་ཞེས་བྲའོ། །སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་དང་དོན་གཅིག་

མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ། ཞིག་ནས་ཐོབ་པ་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་ཞེས་བྲ་སྟེ། དེ་ནི་
 འགྲོད་པ་མེད་དང་། མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་དངས་དང་བདེ་བས་མངོན་པར་བསྐྱབས་
 པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་དེ་ལས་ཐོག་སྟེ་
 མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་ཞེས་བྲའོ། །

མཉམ་མེད་དུགས་པོ་ལྷ་རྩེ། རྩེ་བཅུ་མི་ལའི་སྟོབ་མ་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་ལྷ་རྩེ་ནི། སྟོན་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཞལ་བཞུགས་པའི་ཆེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་མོང་ཁྱེད་དུ་ཁྱིམ་བདག་ཆེན་
 པོ་ལྷག་ཅིང་རིགས་མཐོ་བའི་སྤྲུལ་སྤྲུང་པའི་ཆེ། གྱིང་ཚོད་པུང་པོའི་རི་ལ་མདོ་ཉིང་རེ་འཛིན་
 རྒྱལ་པོ་ཞུ་མཁན་གྱི་རྒྱ་མོད་གཞོན་ཏུ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། གཞོན་ཏུ་འདྲུས་སྟོན་པ་
 བསྐྱབས་ནས་མཁས་པར་གྱུར་པས་ན་ལྷ་རྩེར་གྲགས། རྩེ་མོ་ཞིག་ཀྱང་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་
 དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་འགའ་བཞེས་དུས་རྩོམ་དེ་འདས་པས་ཐུགས་སྟོན་སྟེ་དགྲུང་ལོ་ཉིང་དུག་ལ་
 ཆོས་སྟོར་ཞུགས་ཏེ། དཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ལ་བ་སྤྱིང་པ་ལས་བསྟན་པར་རྩོགས། བྲ་
 ཡུལ་བ། སྟུག་རུམ་པ། ལྷགས་རི་གོང་ཁ་བ་རྣམས་ལ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན།
 དགྲུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་མི་ལའི་སྟན་པས་ཐུགས་སྟོགས་ཏེ་མཇལ་དུ་བྱོན་པས་དབྱེས་བཞིན་
 དུ་རྩེས་སུ་བརྒྱུད་སྟེ་གདམས་དག་ཐམས་ཅད་རྩོགས་པར་གནང་ཞིང་བསྟོམས་པས་རྟོགས་
 པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐུགས་ལ་འབྱུངས། བཀའ་གདམས་ཀྱི་ལམ་རིམ་དང་། མི་ལའི་ཐུག་ཆེན་གྱི་
 གདམས་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་ནས་ལམ་རིམ་ཐར་རྒྱུན་མཛད། འདི་ནས་བརྒྱུད་བཀའ་ཐུག་ལྟ་

བོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་གྱུར། བྱག་བྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྦྱར་བྱ་བའི་ཁྱིད་རིམ་གྱིས་སྒྲོབ་མ་
བགྱི་བར་མཛད། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྷ་ཇེ་ཇེ་ས་འབྲང་རྣམས་ལ་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་
བ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་ནང་གསེས་གྱིས་བྱེན། ཀམ་བཀའ་བརྒྱད། བཀ་གྲ། ཆལ་པ།
འབྱི་གྲང་། འབྲུག་པ། ལྷག་ལྷང་། འབའ་རོམ། གཡའ་བཟང་། ཁོ་སྤའི་བཀའ་བརྒྱད་རྣམས་
སོ་སོར་བྱང་ངོ། །མཚན་གྱི་རྣམ་གངས་ནི། དྲགས་པོ་ལྷ་ཇེ། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྷ་ཇེ། སྐམ་
པོ་བ། ཇེ་སྐམ་པོ་བ། དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ། དྲགས་པོ་ཁྱ་འོད་གཞོན་ཅུ། ཁྱ་འོད་གཞོན་ཅུ་ཞེས་
བའི་མཚན་འདི། ཁོང་བྱ་བཤད་བ་ལྟར་སྟོན་བྱ་ཁོད་བྱང་པོའི་རིམ་མདོ་ཉིང་དེ་འཛིན་བྱལ་པོ་
ཞུ་མཁན་གྱི་བྱལ་སྐམ་ཁྱ་འོད་གཞོན་ཅུ་ཞུ་བ་དེའི་སྐྱ་སྐྱེས་ཡིན་པས་ཆ་ནས་བཏགས་ དྲགས་
པོ་ལྷ་ཇེ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན། བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་བཅས་སོ། །དགྲང་ལོ་དོན་ལྡ་བ་ཚུ་
བྱ་ལོར་འདས། 1079-1153

མཉམ་བཞག་ <མ་ལྷ་ཉི་ཏ> མཉམ་བར་བཞག་བ་དང་དོན་འདྲ། མཉམ་བར་བཞག་བ་ལ་གཟིགས།
མཉམ་བཞག་ནམ་མཁའ་ལྷ་བྱའི་སྟོང་ཉིད། སྟོང་བ་ཉིད་དང་དོན་གཅིག་ ཇེ་འལ་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས།
རིགས་པའི་ཤེས་པས་ཆོས་ཅན་སྤང་བ་ལ་སྦྱེ་འགག་སོགས་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་བར་བཅད་བ་
ཅམ་གྱི་སྟོང་བ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྷ་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །སྤྱ་བཤད་ནི།
མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་ཡིན་བ་དང་། ནམ་མཁའ་དེ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་
ཡིན་བ་ལྟར་འདི་ཡང་དགག་བྱ་བ་དེན་བྱུབ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པས་ནམ་མཁའ་
ལྷ་བྱའི་ཐ་སྙད་བྱས་སོ། །

མཉེན་ལྷུག་ ལྷ་ཞིང་ལྷེས་ལ་མཉེན་པ། དེ་ཡང་མཉེན་ནི་སྟོ་བ་དང་ལྷུག་པ་ནི་མི་སྲོང་བའི་དོན་ཡིན་པར་
བཤད།

མཉེལ་བ། ཐང་ཆད་པའི་ཞེས། སྐྱ་མཉེལ་བ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱ།

མཉེས་བ་གསུམ། ལྷ་མ་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་གསུམ་སྟེ། ཟང་ཟིང་འབྲུལ་བ། ལུས་ངག་གིས་
བསྟེན་བཀྱར་བ། བཀའ་བཞིན་བསྐྱབ་པའི་སྒོ་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་གསུམ་སོ། །མདོ་

སྤྱི་རྒྱུ་ལས། བཀྲར་སྤྱི་རྒྱུ་ལ་དག་དང་རིམ་གྱོད་དང་། སྤྱི་བ་པའི་སྤྱོད་ནས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་
 བར་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ན་གསལ།
 མཉེས་གཤེན། སེམས་རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་བཟང་བའི་དོན། དེ་ཡང་མཉེས་ནི་གཉེད་པའི་འདས་པ་སྟེ།
 ཞི་བའམ་དུལ་བའམ་འཇམ་པའམ་སྟེ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཀོ་བ་མཉེས་ལྟ་བུ། གཤེན་ནི་
 བཟང་པོའམ་མཇའ་བའམ་མཐུན་པའམ་གྲོགས་སམ་ལས་རུང་གི་མིང་སྟེ། ཞིང་ས་གཤེན་པོ་
 ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེས་ན་སེམས་འཇམ་ཞིང་མཇའ་བའམ་བཟང་པོའི་དོན་ཡིན། བསྐྱས་ཏེ་བཤད་
 བ། མཉེས་ནི་འཇམ་པ། གཤེན་ནི་བཟང་པོའི་དོན་ནོ། རྗེའི་བྱམས་བསྟོད་ཆངས་པའི་ཅད་པར་
 མ་ལས། མཉེས་གཤེན་བྱམས་པས་རྟག་ཏུ་བརྒྱན་ཡང་ནག་པོའི་ཅ་ལག་སྟེག། ཤིན་ཏུ་བཅད་
 དགའི་འཆིང་བ་བཅད་ཀྱང་སྟོང་རྗེས་དམ་དུ་བཅིངས། ཞི་བའི་བཀྲང་སྟོམས་རྒྱུན་དུ་ལྷན་ཡང་
 བདག་པས་གཞན་ལ་གཅེས། འཇམ་དབྱངས་ཞབས་ལ་གྲུས་པས་བཀྲང་ནས་མི་པམ་མགོན་
 ལ་བསྟོད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩི་སྤྱི་ བྱི་རྒྱལ་བས་ཤིམ་གཏེ་ཟེར་བ་དེའོ། | diskette/floppy disk འདི་ལ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ། རྩི་སྤྱིར་
 དང་། འབྲུལ་སྟོར། རྩི་སྤྱིར་བཅས་ཡོད་པ་ལས། འདྲ་སྤྱིར་སོགས་ཀྱང་འབྲུལ་བྱི་སྟོར་བ་ཡིན་
 པས། འབྲུལ་སྟོར་མི་འགྲིག། རྩི་སྤྱིར་ནི་སྤྱི་དོན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་བསྐྱར་ན་གོ་བ་ལེན་དགའ་
 བས་མི་འགྲིག་པས། རྩི་སྤྱིར་ཉིད་འོས་པར་མཐོང་། །

རྩི་བཀྲར། རྩི་བ་དང་བཀྲར་སྤྱིའི་བསྐྱས་མིང་། རྩི་བ་ནི། མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད། བཀྲར་སྤྱི་ནི། ལུས་
 དགའི་གིས་གོང་དུ་བཀྲར་བའམ་ཞབས་རྟོག་དེ་ཡང་ན་བཟའ་སོགས་མཁོ་དགྲའི་ཡོ་བྱད་འབྲུལ་
 བ་དང་། གྲུས་པར་སྤྱི་བ་དང་བྲག་འཆའ་བ་སོགས་ཀྱིས་གོང་དུ་བཀྲར་བའོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་
 ཆེན་མོ་ལས། རྩི་བ་དང་བཀྲར་སྤྱིའི་མཆོད་པ་ནི། ན་བཟའ་དང་ཞལ་ཟས་དང་གཟིམས་ཆ་
 དང་གདན་དང་བསྐྱེད་བྱི་གསོས་སྤྱན་དང་ཡོ་བྱད་དང་བདུག་པ། བྲེ་མ། བྲག་པའི་སྟོས་དང་མེ་
 རྟོག་གི་སྤེང་བ་དང་རོལ་མའི་སྤྱི་དང་མར་མེ་སྤྱི་ཆོགས་འབྲུལ་བ་དང་། གྲུས་པར་སྤྱི་བ་དང་
 བྲག་འཆའ་བ་དང་མཛོན་དུ་ལྷང་བ་དང་ཐལ་མོ་སྤྱི་བ་དང་བསྟོད་པ་སྤྱི་ཆོགས་བཟོད་པ་དང་

ཡན་ལག་ལྔ་སྟེ་བྱ་བ་དང་གཡལ་སྟོགས་སུ་བསྐྱོར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅེ
༡༧ ༥བ་༥ལས་ཀྱང་། རྟེན་པ་ནི་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པའོ། །བཀྲར་སྟེ་ནི་བྱ་གཞུང་ལ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟེན་པ། 1 (ཐེད་མེད་ལས་ཆེག་) ཐོབ་པའམ་རག་པའི་དོན། རྟེན་པ་ལ་བཅའ་ནས་རྟེན་པ་དང་། མ་བཅའ་
ཀྱང་སྟེས་དབང་གིས་རྟེན་པ་གཉིས་ཡོད། ཆ་ལག་བཅའ་ནས་རྟེན་ཅས་བ་དང་། ལམ་ཀར་
དབུལ་རྟེན་ལྟ་བུ། 2 (མིང་ཆེག་) འོར་ལོངས་སྟོང་གི་འབྲེལ་བ། གླུ་དང་དགེ་འདུན་སོགས་ལུལ་
ཁུད་པར་ཅན་ལ་དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་འདུག་ཟེས་ཀྱང་། འོར་དང་ལོངས་སྟོང་སོགས་
ཐོབ་པའི་མིང་། ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་༡༦བ་༡༦ལས། རྟེན་པ་ནི་འོར་རྟེན་པའོ། །བཀྲར་
སྟེ་ནི་བསྟན་བཀྲར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 3 འོར་བ་རྒྱ་དངོས།

རྟེན་པ་དང་བཀྲར་སྟེ། རྟེན་བཀྲར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟེན་པ་ལེགས་པར་རྟེན་དོ། 1 ལྷལ་བ་བཟང་པོའམ། གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་
རིམ་ལས། འདི་འདྲ་བའི་སྐབས་གསུམ་ལ་བརྟེན་དུ་ཡོད་པ་ནི་བདག་གིས་རྟེན་པ་ལེགས་པར་
རྟེན་དོ་སྟུམ་ནས་དགའ་བ་ཏེ་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་དང་། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཞུགས་པས་
རང་གི་དོན་མ་ཆང་བ་མེད་པར་ཞར་ལ་འབྲེལ་བའི་ཐབས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་དུ་ཡོད་པ་ནི། གྱེ་མའོ་བདག་གིས་རྟེན་པ་ལེགས་པར་རྟེན་དོ་སྟུམ་དུ་
བསམས་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །འཕགས་པ་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་༩
མ་ ༡༤བ་༥ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་འཇུ་མས་པ་དེ་མཛོད་བཞི་རྟེན་པ་ལེགས་པར་རྟེན་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 2 འབྲེལ་བ་ལེགས་པར་ཐོབ་པོ་ཞེས་པའམ། ཐུན་པ་ལེགས་
པར་ཐོབ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

རྟེན་པས་རྟེན་པ་འཆོལ་བ། 1 རྟེན་པས་རྟེན་པ་འཆོལ་བ་ནི། བདག་ལ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཁ་ཅིག་གིས་
ལུང་བཟད་བྱིན་པ་མ་གྲངས་སོ་འདི་ནི་བདག་ལ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་གིས་བྱིན་པའོ་ཞེས་སྟེ།

ཞིང་། འདི་ནི་སྤྱིན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་བྱུང་འཕགས་བའོ་སྤྱི་དུ་སེམས་ན་ཅི་མ་རུང་སྤྱི་མ་པས་
སྤྱ་བའོ། ཞེས་རིན་ཆེན་དར་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ལྷ་སྤྱབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་
བ་ལས། རྟེན་པས་རྟེན་པ་རྣམས་འདོད་པ། ལྟར་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱགས་བྱེད་བའོ། ཞེས་གསུངས།
2 གཞན་ལས་རྟེན་པའི་རྟེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྟེན་པ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྤྱིན་པར་བྱེད་པའས།
ཟང་ཟེང་ལ་སོགས་པ་རྟེན་པའི་དོན་དུ་སྟོབས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཇི་ལྟར་ན་རྟེན་པ་རྟེན་པར་འགྱུར་
ཞེས་རྟེན་པས་རྟེན་པ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་
བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 3 སྤྱིན་བདག་དང་མཛའ་བ་ཤེས་སོགས་ལ་པར་ཐོན་པའམ་ལག་
རྟགས་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་སྤྲད་ནས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆོན་པོ་ཞིག་འཛོལ་དུ་རེ་བ་ལ་ཟེང་།

རྟེན་བཅོན། གཏའ་མའི་རྒྱལ་གྱིས་བྱིན་པ།

རྟོག་པ་ལ། སྤྲེགས་མ་ལྟ་དང་དོན་གཅིག་ཐ་སྙད་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་འི་མེད་བཤེས་གཉེན་གྱི་
འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་བཅ་པོ་ལྟ་བུ་པ་༩ ལུ་པ་ རྟོག་གངས་35ལུ་ལས་
གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་རྟོག་པ་ལྟ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྟོག་པ། བསྐྱལ་བའི་རྟོག་པ། ཆེའི་རྟོག་པ། ཉོན་
མོངས་པའི་རྟོག་པ། ལྟ་བའི་རྟོག་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། སྤྲེགས་མ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་གོ་དོན་
ཐུན་བྱ་མི་འདྲ་བས། ཉམ་རྒྱུན་སྤྲེགས་མ་ལྟ་ཟེར་དུས་སྤྲེགས་འོ་ལྟ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་གོ་ཡང་།
འདིར་སེམས་ཅན་རྟོག་པ། དུས་རྟོག་པ། ཆེ་རྟོག་པ། ཉོན་མོངས་རྟོག་པ། ལྟ་བུ་རྟོག་པ་ཞེས་
བརྟེན་དུས་ཐུན་བྱ་གོ་བ་ལེན་སྟངས་མི་འདྲ་བ་འོང་བས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

སྟན་སྟོན། སྟན་སེང་ལྷ་བའས། རྟ་བར་སྟོག་པའི་དོན། སྤྱབས་ཐོ་སྟན་སྟོན་ལྷས་ལྟ་བུ། དག་ཡིག་གསར་
བསྐྲུགས་སུ་སྟན་སྟོན་ཞེས་བྲིས་ཡོད།

སྟན་བརྒྱུད་སྤྱལ་པའི་སྤྲེགས་བས། ཇི་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱེད་དང་ཇི་སྤྱུ་མ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་རྣམ་
གཉིས་ཞལ་འཛོམས་ནས། རྟགས་ལྟན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོལ། ཇི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱུ་སྤྱེ་སྤྱེ། ཇི་
ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཇི་ཅམ་གནས། བསྟན་པ་འཛིན་པའི་སྤྱེས་བྱ་དམ་པ་ཇི་ཅམ་འབྱུང་། དེ་རྣམས་
ཀྱི་སྤྱུ་ཆེ་སྤྱེ་བྱིད་དང་། སྤྱུ་ཆེ་རིང་བྱུང་། བསྟན་པ་འཕེལ་འགྲིལ། བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་དང་བཅས་

བ་ལ་དག་རིམ་ལྟར་འབྲུང་ཚུལ། དེ་གང་ཟག་རིམ་ལྟར་ཞིག་གིས་ཐབས་གང་གིས་འདུལ། བསྟན་
 བ་བསྟན་འཛིན་དང་བཅས་བ་ལ་དད་ཅིང་མ་སྟན་རྒྱུན་སྒྲིལ་བའི་སྒྲིལ་བདག་རིམ་ལྟར་འབྲུང་བ་
 ལ་སོགས་པའི་ལུང་བསྟན་སྟན་ནས་སྟན་དུ་བརྒྱད་པའི་མན་དག་གི་རྒྱུན་པོ་ལ། དགེ་ལྡན་སྟན་
 བརྒྱད་སྟུལ་པའི་སྒྲིགས་བཅ་ཟེར། བཤེད་ཆོས་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འདུག་ལྡན་བཀའ་
 བརྒྱད་རིན་པོ་ཆའི་ཐབས་ལམ་བརྒྱད་པའི་ནམ་པར་ཐར་བ་མདོར་བསྟུས་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་ལྟ་
 གྲུལ་ས། རྒྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟན་བརྒྱད་སྟུལ་པའི་སྒྲིགས་བཅ་དང་བཅས་པའི་བརྒྱད་པ་ནི།
 རྩེ་བཅུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བྱུང་དུ་རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ལེགས་པར་
 གསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་རགས་པ་འགའ་ཞིག་མཁས་གྲུབ་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་མངའ་ཞིང། ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དབལ་རྒྱ་མཚོ་ལ་མངའ་
 བར་གསུང་ངོ། །༡ བརྒྱད་རིམ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ལུགས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི་༡ རྩེ་བཅུན་
 འཇམ་པའི་དབྱངས། ༢ རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ། ༣ རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དབལ་རྒྱ་མཚོ། ༤ བ་
 སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ༥ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་རྩི། (འདི་ལ་རྩེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྩི་ལང་ཟེར།)
 ༦ རྩེ་དབེན་ས་པ་ཆེན་པོ་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་ལང་ཟེར། (རྒྱལ་བ་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་ལང་ཟེར།) ༧
 མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ལེ་ཤེས། ༨ བཤེད་ཆོས་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། བཤེད་ཆོས་
 བཅང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྟན་བརྒྱད་པའི་ཆེན་པོར་འགོད་པར་མཛོད་པར་གསུང་།
 ༩ རྩི་རྩེ་འཛིན་པ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། ༡༠ རྩེ་བཅུན་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་ལང་ཟེར། ༡༡ རྩི་རྩེ་འཛིན་
 པ་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་ལང་ཟེར། ༡༢ གྲུབ་དབང་སྟོབས་ཆོས་རྒྱལ། ༡༣ ཡོངས་འཛིན་བཞི་ཉ་ལེ་ཤེས་
 རྒྱལ་མཆོན། ༡༤ རྩེ་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་ལང་ཟེར། ༡༥ དདུལ་ཚུ་རྩམ་ལྟ་བུ་བཅས་སོ། །༡༦
 ལུགས་གཉིས་པ་ནི་༡ རྩེ་བཅུན་འཇམ་དབའི་དབྱངས། ༢ རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ།
 ༣ རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དབལ་རྒྱ་མཚོ། ༤ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ༥ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་རྩི་
 རྩི། ༦ རྩེ་དབེན་ས་པ་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་ལང་ཟེར། ༧ མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ལེ་ཤེས། ༨ བཤེད་
 ཆོས་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ༩ རྩི་རྩེ་འཛིན་པ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། ༡༠ རྩེ་བཅུན་

མོ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ༡༡ ལྟོ་བ་སྤུལ་སྤྱོ་མོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། ༡༢ རྗེ་མོ་བཟང་ནས་རྒྱལ། ༡༣
ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། ༡༤ རྗེ་དག་དབང་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ། ༡༥ དུལ་ཚུ་
རྩམ་རྩ་བ་བཅས་སོ། །བརྒྱད་པ་གྲི་མ་འདི་བྲག་ཆེན་དང་རྩང་འབྲེལ་གྱི་བརྒྱད་པར་གསུངས་
སོ། །དེ་རྗེས་ཀྱི་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་པ་འཛིན་པའི་དམ་པ་ནམས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་མ་མཐོང་།
འདི་དུལ་ཚུ་རྩམ་རྩ་བ་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བརྒྱད་རིམ་གྱི་གདམས་འབྲེལ་
ཚུལ་རྩང་མི་མ་བྱུན་པ་གཞན་ཡང་སྤང་ངོ། །

སྟན་བརྒྱད་ཆོད་མ་བཞི། (གསང་སྒྲགས) དབང་གི་ཚུ་པོ་མ་འུབ་པ། བྲིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་མ་ཉམས་
པ། གདམས་དག་གི་སྐྱེ་མ་ལོག་པ། མོས་གྲུས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཆེས་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་
དབང་གི་ཚུ་པོ་མ་འུབ་པ། (གསང་སྒྲགས) དབང་གི་ཚུ་པོ་མ་འུབ་པ་ནི། རྩ་མ་ལས་དབང་བཞི་
འོད་ཉིན་ནས་བཅུམས་ཏེ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཏིང་རེ་འཛིན་གྱི་དབང་བཞི་བྲིན་རྒྱབས་རེ་མ་ཆག་བར་
བགྱིས་ན་དབང་གི་བྲིན་རྒྱབས་མི་ཡལ་བར་གནས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཆེས་གཅིག་ཉིན་
དབང་འོད་ན་ཆེས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་རེངས་ཤར་བ་ནས་ཆེས་གསུམ་ཀྱི་སྐྱེ་རེངས་ཤར་ཁ་ཚུན་
ལ་དབང་བཞི་རེ་མ་བྱུང་ན་བྲིན་རྒྱབས་ཡལ་བར་འགྱུར་བས། ཉིན་རེ་བཞིན་ཏིང་རེ་འཛིན་གྱི་
དབང་བཞི་རེ་རྒྱང་བར་བྱས་ན་དབང་གི་ཚུ་པོ་མ་འུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དབང་བཞི་རྒྱས་
པར་མི་དགོས་པར་སྤྱི་འབྲེ་བསྐྱུས་པ་དེ་གས་རྩང་བར་གསུང་ངོ། །ཁོ་པོ་ལྟར་ན་དེའི་དོན་ནི། རྩ་
མའི་བྱུང་ནས་རྩ་མེད་ཀྱི་དབང་ཞུས་ཏེ་དེའི་བརྒྱད་པ་མ་ཉམས་པ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། མཁས་
གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འཛོར་བུ་༡༤ ན་བལྟེ་ལས། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་དག་ལ་རྒྱ་དུས་ཀྱི་དབང་
གི་ཚུ་པོ་འུབ་བམ་མ་འུབ། མ་འུབ་ན་དབང་གི་ཚུ་པོ་འུབ་པ་འགྲུལ། གྲུབ་ཆེན་པེ་ར་ཨ་པ་
ལ་སྟན་བརྒྱད་བཞིས་གདམས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། བདག་མེད་ལྷ་མོ་བཅོ་ལྔས་རྒྱ་དུས་ཀྱི་
དབང་བཞི་རྗེས་པར་བསྐྱར་བ་ལ་དབང་གི་ཚུ་པོ་མ་འུབ་པར་གསུངས་གདལ། དེ་དག་ལ་
རྒྱ་དུས་ཀྱི་དབང་གི་ཚུ་པོ་འུབ་ན། གསང་འདུས། བདེ་མཚོག་དུས་འཁོར་སོགས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱད་པ་ཆད་ནས་མེད་པར་ཁས་ལོངས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །བྲིན་

རྒྱལ་སྤྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ་ནི། རྒྱ་མ་སྤྱ་མ་སྤྱ་མའི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱད་སྤྱེ་དང་མཐུན་
པའི་རྟོགས་པ་སྤྱེས་པ་ལ་ཟེད། རཁས་བྱུབ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་གསུང་འཛོར་བྱ་༡༩༩ན་
༣ལས། གཉིས་པ་སྤྱར་ན་པོད་ཀྱི་མཁས་བྱུབ་བྱུང་པར་ཅན་དེ་དག་སྤྱལ་འདུག། རྒྱ་མ་སྤྱ་མ་སྤྱ་
མའི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱེ་སྤྱེ་མའི་སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་རྒྱུད་སྤྱེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་སྤྱ་གཅིག་
ཀྱང་མ་སྤྱེས་པར་འགྱུར་བས། མར་པ་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་མིད་ལ་རས་པ་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་པམར་
སོགས་དེ་དག་ལ། རྒྱུད་སྤྱེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་སྤྱ་གཅིག་ཀྱང་སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས་
མ་སྤྱོད་ངོ་ཞེས་སྤྱ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་འཆལ་གཏམ་ཆེ་བ་གང་ཞིག་སྤྱ་རྒྱུ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་
པ་སྤྱར་རོ། །གདམས་དག་གི་སྤྱུ་མ་ལོག་པ་ནི། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བྱོད་རྟགས་ལ་བྱོད་རྟགས་
སྤྱོད་ཤེས་པ་ལ་ཟེད། རཁས་བྱུབ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་གསུང་འཛོར་བྱ་༡༩༩ན་༤ལས།
གདམས་དག་གི་སྤྱུ་མ་ལོག་པ་བྱ་བ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བྱོད་རྟགས་ལ་བྱོད་རྟགས་སྤྱོད་ཤེས་
པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །མོས་གྲུས་ཀྱི་བསམ་པ་ཆོམ་པ་ནི། རྒྱུད་སྤྱེ་དང་མཐུན་
པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་ཉམས་སྤྱོད་གི་སྤྱོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་སྤྱེས་པ་ལ་
ཟེད། རཁས་བྱུབ་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་འཛོར་བྱ་༡༩༩ན་༥ལས། མོས་གྲུས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཆོམ་
པ་བྱ་བ། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་སྤྱེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་ལ་ཉམས་སྤྱོད་གི་
སྤྱོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་བྱུང་པར་སྤྱེས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱན་བརྒྱུད་ཆད་མ་བཞི་ལྟོ། (གསང་ཐུགས) དབང་གི་རྒྱ་པོ་མ་རུབ་པ། བྱིན་རྒྱལ་སྤྱི་བརྒྱུད་པ་མ་
ཉམས་པ། གདམས་དག་གི་སྤྱུ་མ་ལོག་པ། མོས་གྲུས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཆོམ་པ་སྤྱེ་བཞི་དང་
ལྟོ་བ་ལ་ཟེད། འདི་སྤྱོད་མཁས་བྱུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་འཛོར་བྱ་༡༩༩ན་༣ན་རྒྱས་པར་གསུངས་
ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

སྤྱན་དག་མེ་འོང་། པ་རྟེན་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་མཛད། འོང་སྤྱོད་ཀྱི་འགྲུལ།

སྤྱན་པ། ། ཡིད་དུ་འཐད་པ། ཡིད་དུ་འོང་བ། འཐེབས་པ། སྤྱ་བཤད་ནི། སྤྱན་པ་ནི་མཉམ་པའི་དོན་
ཉེ། ཡིད་དང་ན་བར་མཉམ་པ་སྤྱེ་འཇམ་པ་ཡིན་པས་ན་སྤྱན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་

འབྲེད་པའི་ཚིག་ནམ་པར་བཤད་པ་^༡ ནྟག་ལས། སྟན་པར་སྒྲ་བ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་མཉེན་པར་སྒྲ་
བཤོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །² སྟན་བྲགས། སྟན་པ་རྒྱུད་ནས་ཐོས་ལྟ་བུ།
སྟན་པའི་བ་དན། ¹ སྟན་བྲགས་བ་དན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། ² དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་
རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོགས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་སྟན་པ་ཞེས་བྲ་ལ། དེ་ཉིད་སྒྲ་ག་བསྐལ་གྱི་ཆ་གཏུང་
ལས་སྒྲིབ་པའི་བ་དན་དང་འབྲས་སྟན་པའི་བ་དན་ཞེས་བྲའོ། །
སྟན་པར་སྒྲ་བ། ¹ གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒོ་
གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་² ཅི་³ ༡༠༡ན་ལས། དེ་དག་གི་ཡོན་
ཏན་བརྗོད་པ་ནི་སྟན་པར་སྒྲ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། ཡང་ན། གཞན་གྱི་ཡིད་དང་མཐུན་པའི་
ཚིག་སྒྲ་བཤོ། ² བསྐྱ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་ཡ་བྲལ་གྱི་སྟན་པར་སྒྲ་བ་ནི། ཚིག་གི་ཚུལ་ལས།
དགེ་སློང་དག་ནི་བསྐྱམས་པ་དང་། །དལ་བྱས་སྒྲ་ཞིང་སྒྲོམ་པ་མེད། །གང་ཞིག་ཚོས་ལྷན་དོན་
སྟོན་པ། །དེ་ནི་སྟན་པར་སྒྲ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།
སྟན་སྒྲོན། སྟན་སྒྲོན་དང་དོན་གཅིག་དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་སྟན་སྒྲོན་ཞེས་སྣང་།
སྟན་གསན་ལྟ་བུ། རྒྱ་བར་ཐོས་སུ་འབྲུག་པའམ་གོ་བར་བྱེད་པ།
སྟམ་པ་ཀ། སྟམ་པ་རང་། སྟམ་པ་ཁོ་ན། བསམ་པ་ཁོ་ན། དེ་ཁོ་ན་སེམས་པ། དཔེར་ན་ཅི་མཛད་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་བྱུང་ན་སྟམ་པ་ཀ་དགོངས།
སྟམ་བྱེད་པ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་བ། དེའི་ཚོད་ཅམ་གྱི་ཚོར་སྣང་བྱུང་བ། ལྟར་བྱེད་པ། ཅན་བཞིན་
བྱེད་པ། འབྲས་བུ་བྱེད་པ། དུ་ཀླ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། སྤྱིང་མེ་མང་ཞིང་གསལ་བས་མཚན་
མའི་སྒྲ་ག་རུམ་སངས་པ་སྟམ་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། རྒྱལ་ཁབས་རིག་པས་
སྟོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། འོད་དམར་སྒྲ་དང་འབྲས་ཏེ་ཡལ་བ་སྟམ་བྱེད་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
སྟྲིགས་མ་ལ། དུས་སྟྲིགས་མ། ཆེ་སྟྲིགས་མ། ལྟ་བ་སྟྲིགས་མ། སེམས་ཅན་སྟྲིགས་མ། ཉོན་མོངས་
སྟྲིགས་མ་དང་ལྟོ། །བྲ་སྒྲོམ་ལས། དུས་ཆེ་ལྟ་བ་སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་སྟྲིགས་ །ཞེས་གསུངས་

པ་ལྟར་ཤོ། །དུས་སྟིགས་མ་ནི། དབང་པོ་དབང་ཆོག་ས་བཅུ་གཉིས་དང་། སྤྱ་མེད་བུ་ལྔ་འཐབ་
པ་ནས་བཟུང་ཙུང་པའི་དུས་ཏེ་དུས་ཀྱི་སྟིགས་ལ། ཆེ་སྟིགས་མ་ནི། ཆེ་ལོ་མར་འགྲིབ་སྐབས་ཀྱི་
ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ་མན་ཆད་ཆེ་སྟིགས་ལ། ལྟ་བ་སྟིགས་མ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒོ་བསྐྱར་དཀའ་བས་
ལྟ་བ་སྟིགས་ལ། སེམས་ཅན་སྟིགས་མ་ནི་རྒྱུད་དང་དབང་པོ་འདུལ་བར་དཀའ་བ་སེམས་ཅན་
སྟིགས་ལ། ཉོན་མོངས་སྟིགས་མ་ནི་ཤུགས་དག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་དང་ལྷན་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་
པས་ཉོན་མོངས་སྟིགས་མ་དང་ལྡོ། །འདི་ལ་ཙུང་དུས་ཀྱི་སྟིགས་མ་ལྔ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཡང་
མཆིམས་མཛོད་མཆན་བུ་ ༣༥༧ལས། སྟོག་རྒྱུད་པ་ཆེད་སྟིགས་ལ། མོངས་སྟོང་རྒྱུད་པ་དུས་
ཀྱི་སྟིགས་མ་སྟེ་འབྲས་བུ་རྣམས་རོ་དང་རྩས་པ་དང་མ་བུ་རྒྱུད་བར་འགྱུར་བས་སོ། །ཁྱིམ་
པའི་དགེ་ཤྱོགས་རྒྱུད་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟིགས་ལ། རབ་བྱུང་གི་དགེ་ཤྱོགས་རྒྱུད་པ་ལྟ་བའི་
སྟིགས་ལ། ལུས་རྒྱུད་པ་སེམས་ཅན་ཀྱི་སྟིགས་མའོ། །དེ་དག་སྟིགས་མ་ཡིན་ཏེ། མོངས་ཆོད་
དང་གཟུགས་དང་ནད་མེད་པ་དང་སྟོབས་དང་སྟོད་དང་བློན་པ་དང་བཙོན་འབྲས་དང་བཟན་པ་
ཉམས་པའི་ཕྱིར་དན་སྟིགས་སུ་གྱུར་པས་སྟིགས་མའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་
དཔོན་འི་མེད་བཤེས་གཉེན་གྱི་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། རྟོག་པ་ལྔ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྟོག་པ་
ལྔ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

སྟིང་ཁ། (གསང་སྟགས་) སྟིང་གའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། སྟིར་བཏང་རྟགས་མཚུངས་འདེན་ཚུལ་ལྟར་བྱས་ན།
རྗེས་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་ང་ཡི་རྗེས་སུ་མིང་ག་ཞིདེ་མོ་ཡིག་ག་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྟིང་
ཁ་ཞེས་མོ་ཡིག་གིས་མ་ནིང་འདེན་པ་ནི་བཛོད་བདེ་འདེན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་དམིགས་གསལ་
དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་ངོ། །སྟིང་ག་ལ་གཟེགས།

སྟིང་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། (གསང་སྟགས་) 1 (དགེ་ལུགས་) སྟིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པ་
གདུགས་ཁ་སྐབས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་སྟིང་གའི་བྲང་གི་དུས་པ་སུམ་པ་ལྔ་གི་ཐད་ཀྱི་དབུ་མ་ལས་
བྱེས་པས་སྟིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པའོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་
བཤེན་ཏུ་ཐུབ་པའི་རྒྱུད་སེམས་མི་ཤིགས་པའི་ཐེག་ལེ་སྟིང་གར་གནས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 2

(བཀའ་བརྒྱུད) སྙིང་གའི་ཐད་ན་གནས་ཤིང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཚོས་རྣམས་ལ་སྦྱེ་ཞིང་མཆེད་པའི་
གནས་དང་ཅའི་དབྱེབས་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་སམ། དེ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པས་གཉིད་
མ་ཐུག་གི་གནས་སྐབས་འོད་གསལ་ཚོས་ཀྱི་སྦྱའི་དགོངས་པ་འཆར་ཞིང་སྤང་བུ་མི་མ་ཐུག་
སྤྱོད་ཤིང་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་སྙིང་ག་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བུ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཟབ་མོ་
ནང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པར་གསལ།

སྙིང་ཁམས། 1 སྙིང་སྟོབས། རྫོའོག་སྟོབས་པ། དཔེར་ན་དཔེ་ཚོས་རིན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་
ལས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སྙིང་ཁམས་བསྐྱེད་དགོས། ཤེས་པ་བསྐྱེམས་པས་མི་
འོང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། འཕྲོམ་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། སྙིང་ཁམས་ཆེར་མི་
རུང་རྟེན་འབྲེལ་ (ལས་འབྲས) འདི་ཟླ་གསུང་བ་དང་། ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་
བུ། 2 སྟོད་དན་བྱེད་པ་ལ་མི་འཛེས་པ། (པལ་སྐྱད) ཉམ་པ་ཆ་ཤོ། དཔེར་ན་ལྷན་པོ་སྙིང་ཁམས་
ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལུས་ཀྱི་སྙིང་།

སྙིང་ག་ (གསང་སྔགས) 1 སྙིང་ག་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཅ་འཁོར་གྱི་མདུད་པའི་དབྲུས་ལ། སྙིང་ག་ཟེར།
ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། སྙིང་ག་ཡང་འཛིག་རྟེན་ན་གསལ་པའི་སྙིང་དང་བྲང་ཁོག་གི་དབྲུས་ལ་མི་བྱེད་
ཀྱི་ཏུ་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྲུས་ཐད་སྒྲུལ་ཚིགས་ལ་རུང་ཐད་ཉེ་བ་ན་ཅ་དབྲུ་མ་གནས་པ་དེའི་ཅ་འཁོར་
ཀྱི་མདུད་པའི་དབྲུས་ལ་ཟེར། རྗེའི་ཅའི་སྟོར་གྱི་གསུང་ཟེན་གྱིས་ལ་གཞི་བྱས། 2 འཛིག་རྟེན་
ཡོངས་གསལ་ལ་སྙིང་ག་ཞེས་པ། སྙིང་ཡོད་སའི་ཐད། བྲང་ཁོག་གི་དབྲུས་དང་། སྙིང་གི་དབྲུས་
བཅས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད།

སྙིང་གའི་སྣ་ཅེ། (གསང་སྔགས) སྙིང་གའི་སྣ་ཅེ་ཞེས་པ་སྙིང་གའི་ཅ་འཁོར་གྱི་ཅ་མདུད་ཀྱིས་དབྲུས་ལ་ཟེར།
སྙིང་གའི་བསྐྱེ། (གསང་སྔགས) 1 སྙིང་གའི་གནས་སུ་གསལ་བཏབ་པའི་མེ་ཉོག་བསྐྱེ། 2 སྙིང་གའི་ཅ་འདལ།
སྙིང་གའི་བསྐྱེ་འདལ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཚོན་དོན། (གསང་སྔགས) སྙིང་གའི་ཅ་འདལ་བརྒྱུད་མཚོན་པ་ཡིན།
སྙིང་གའི་བསྐྱེ། སྙིང་གའི་བསྐྱེ་དང་འདྲ།

སྙིང་གའི་མི་ཤེགས་པའི་ཐེག་ལེ། (གསང་སྔགས) འདི་ལ་མི་ཤེགས་པའི་ཐེག་ལེ་ཡང་ཟེར། སྙིང་གའི་

མི་ཡིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་དོན་མང་པོ་འབྲུག་སྟེ། དང་པོ་ནི། 1 སྟོང་གའི་ཐིག་ལེ་དཀར་
དམར་གཤུ་ཁ་སྟོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེའི་མིང་། 2 ཡང་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཤུ་ཁ་སྟོར་
གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་གི་རྒྱུང་སེམས་སྤྲོ་མོ་ལའང་འབྲུག་ 3 ཡང་སྟོང་གའི་ཆ་དབུ་མའི་
ནང་གི་རྣམ་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་རྒྱུང་ལའང་གོ་ 4 ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་རྒྱུང་སེམས་ལའང་
གོ་ 5 ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་སྟོང་གའི་རྒྱུང་ཡོད་ཟེར་ལྟ་བུ་ལའང་གོ་ 6 ཡང་ཐིག་ལེ་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་ཅ་
ན་ཀའི་འབྲུ་ཅམ་དུ་རྣམ་པར་གནས་པ་ལོ། ཞེས་ཟེའི་སྟགས་རིམ་ལྟར་རྟོ། ཟེའི་རིམ་ལྟ་གསལ་
སྟོན་ལས་ཀྱང་། སྟོང་གའི་མི་ཡིགས་པ་ལ། བྱང་སེམས་དཀར་དམར་དང་། གཞིའི་ཡོད་
གསལ། སྟག་འཛིན་སྤྲོ་བ་སྟགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། སྤྲོ་བ་ཤད་ནི།
གང་གིས་ཀྱང་དེ་མི་ཆོམས་པས་ན་མི་ཡིགས་པ་དང་། མ་སྟོས་པས་ན་ཐིག་ལེའོ། ཞེས་ཟེའི་
སྟགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

སྟོང་གའི་ཆ་མདུད་གྱི་དབུས། (གསང་སྟགས་) རྣམ་ཤེས་གང་དུ་གནས་པའི་གནས། སྟོང་ག་ཡང་འཇིག་
ཉེན་ན་གསལ་བའི་སྟོང་དང་བྱང་ཁོག་གི་དབུས་ལ་མི་བྱེད་གྱི་ཆོགས་པའི་ནང་དོས་ན་སྟག་ཆ་
དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆ་དབུ་མ་གནས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མདུད་པའི་དབུས་བྱ་མ་གཉིས་གྱི་བར་
ལ་ཟེར་རོ། ཟེའི་ཆའི་སྟོང་གྱི་གསུང་ཐེན་གྲིས་ལས་གསུངས།

སྟོང་གར་དང་པོར་འཆགས་པའི་ཆ་བརྒྱད། (གསང་སྟགས་) རོ་རྒྱུད་དབུ་མ་གསུམ། སུམ་སྟོར་མ། འདོད་
ལྷན་མ། ཁྲིམ་མ། གཏུམ་མོ། བདུད་བལ་མ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། ཞིབ་པར་བཤད་ན། མངལ་དུ་དང་
པོར་ཆ་འཆགས་པའི་ཆོ་སྟོང་གར་སྟེ་བལ་མ་རོ་རྒྱུད་དབུ་མ་གསུམ། ཤར་དང་སྟོའི་འདབ་མ་གཉིས་
ལ། རིམ་པ་ལྟར་སུམ་སྟོར་མ་དང་། འདོད་ལྷན་མ་གཉིས་ལྟ་བུས་མཉམ་དུ་འཆགས་སོ། གེ་
ནས་བྱུབ་ཏུ་ཁྲིམ་མ་དང་། བྱང་དུ་གཏུམ་མོ། དབུ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བདུད་བལ་མ་སྟེ་གསུམ་
འཆགས་སོ། གེ་རྣམས་ནི་སྟོང་གར་དང་པོར་འཆགས་པའི་ཆ་བརྒྱད་དོ། །

སྟོང་གར་གནས་པའི་མི་ཡིགས་པའི་རྒྱུང་། (གསང་སྟགས་) ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་སྟག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་། རྒྱུད་དོ་
ཟེ་ཐེང་བ་ལས། སྟོང་གི་བརྒྱ་སྟུབས་མཁའ་ལ། ཡེ་ཤེས་དོ་རྟེན་ཏུ་བཞུགས། ཞེས་གསུངས་

བ་ལྟར་དོ། །རྒྱས་བ་རྗེའི་རིམ་ལུ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ།

སྒྲིང་རྩེ། (བར་ཅིན) <ཀུ་རུ་ཏ> ། སེམས་ཅན་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མཐར་འཁུམ་མི་བཟོད་པའི་བཅའ་སེམས།
 དེས་ཆོག་ནི། སྒྲིང་རྩེ་རྒྱན་དོད་ཀུ་རུ་ཏ་ཞེས་པ་ག་ལ་ཐིག་ལེ་བྱེན་ནས་གྟ་ཞེས་བ་བདེ་བ་དང་།
 རུ་ཏ་པོ་ག་པ་སྟེ་བདེ་པོ་ག་ཅེས་བྲ། རང་ཉིད་ག་ཅིག་སྤྱ་བདེ་བར་སྒྲིང་པའི་སྒྲོ་པོ་ག་པས་ན་
 བདེ་པོ་ག་ཅེས་བྲ། སྒྲིང་རྩེ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྩེ་དང་། ཆོས་ལ་
 དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྩེ་དང་། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྩེ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་གསུམ་
 གྱི་ཁྱད་པར་ཞིབ་པར་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་ག་ཐིག་ས། 2 <སྐྱུག་ས> བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
 ཡེ་ཤེས། འདྲ་ག་བདེ་པོ་ག་པས་ན་སྒྲིང་རྩེ་ལས་བདེ་པོ་ག་ཅེས་བྲའོ། །

[illegible]

སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ། (པར་སྤྱོད) ལུ་རྒྱུད་ཏུ་སྙིང་ཏུ་ཆེས་སྤྱག་པ་སྤྱག་བསྐྱལ་བར་གྱུར་པ་ལ་མ་དེ་སྙིང་རྩེ་
 རྩེ་ཅམ་སྐྱེ་བ་དེ་ཅམ་པའི་སྒྲིབ་ཆོད་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་རང་གིས་སྐྱེ་བའི་
 བཅེ་བ་དེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་སྒྲོམ་སྤྲེལ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། ལུག་ཅིག་པའི་
 མས་རང་གི་བྱ་བ་རྩེ་ལྟར་སྙིང་བཅེ་བའི་ཆོད་ཅམ་ཞིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་རང་གི་
 རང་གིས་སྐྱེ་བའི་བཅེ་བ་དེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་གསུངས་པའང་དེ་དང་འབྲེལ། རྩེ་
 ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་སྙིང་རྩེ་སྐྱེས་པའི་ཆོད་ནི། སྒྲོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། གང་གི་ཆོ་
 ཡིད་ཏུ་འོང་བའི་བྱ་མི་བདེ་བ་བཞིན་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་སྤྱག་བསྐྱལ་གཏན་ནས་
 གྲུང་བར་འདོད་པའི་ནམ་པའི་སྙིང་རྩེ་རྩེ་རང་གི་རང་གིས་འབྲུག་པ་བདག་ཉིད་གྱིས་མཆོངས་
 བར་འབྲུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆོད་དེ་རྩོགས་པ་ཡིན་པས་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མིང་འཛོལ་སྟེ། ཞེས་
 ལུ་རྒྱུད་ཏུ་སྙིང་ཏུ་ཆེས་སྤྱག་པ་སྤྱག་བསྐྱལ་བར་གྱུར་པ་ལ་མ་དེ་སྙིང་རྩེ་རྩེ་ཅམ་སྐྱེ་བ་དེ་ཅམ་
 པའི་སྒྲིབ་ཆོད་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་རྩེ་རྩེ་རང་གི་རང་གིས་སྐྱེ་བ་ན་སྙིང་རྩེ་ཆེན་
 པོའི་མཆོན་ཉིད་ཆོང་བར་གསུངས་སོ། །འདིས་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པའི་ཆོད་གྲུང་རིག་པར་

བྱལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་འདི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྱིས་པའི་ཆད་དུ་བཤད་ཀྱང་
འདི་དང་འགལ་བ་མེད་དོ། །སྤྱིང་རྗེ་སྤྱིས་པའི་གོ་རིམ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། རྟོག་མར་མཛོད་
བཤེས་དང་དེ་ནས་བར་མ་དང་དེ་ནས་དགའ་ལ་བསྐྱོམ་སྟེ། མཛོད་བཤེས་དང་འབྲ་བར་དགའ་ལའང་
སེམས་སྦྱོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆོ། རིམ་གྱིས་ཕྱོགས་བརྒྱའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་
བསྐྱོམ་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱ་བཤད་ནི། གཞན་ལ་བཅེ་བའི་བསམ་པ་ཡིན་པས་ན་སྤྱིང་རྗེ་
དང་། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་ན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཇུག་པ་
རང་འགྲེལ་ལས། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལ། ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་
པོ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་གསུམ་གྱི་བྱུང་བར་ཞིབ་བར་སྤྱིང་རྗེ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།
སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་བད་དགར་གྱི་མདོ། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་བད་དགར་གྱི་མདོ་བཅ་པོ་དུག་པ་འདི་མདོ་སྟེ་
༡ ཆ པ་པའི་༥༦ན་ཤ་བཞུགས་སོ། །

སྤྱིང་རྗེ་བད་དགར་གྱི་མདོ། སྤྱིང་རྗེ་བད་དགར་གྱི་མདོ་བཅ་པོ་བཅོ་ལྔ་པ་འདི་ཡང་མདོ་སྟེ་
ཆ པ་པའི་༡༩ན་ཤ་བཞུགས་སོ། །

སྤྱིང་རྗེ་གསུམ། (དབུ་མ) སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་
དང་། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་
སོགས་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ལ། སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་དང་། སྤྱད་ཅིག་གིས་འཛིག་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ལ།
ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྤྱིང་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་
སྤྱིང་རྗེ་ལ། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཞེས་བྱལོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དང་
པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ། །ཟོ་ཚུན་
འབྲན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི། །འགྲོ་ལ་སྤྱིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །ཞེས་པས་སེམས་

ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་ལ། འགྲོ་བ་གཡོ་བའི་ཚུ་ཡི་ནང་གི་རྒྱ་བ་ལྟར། གཡོ་
 དང་ (ཞེས་པས་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན) རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིང་པར་མཐོང་བ་
 ཡིས། ཞེས་པས་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་ཏོ། རྩེད་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་
 བ། སེ་ར་ཟླ་བ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་སྤྱོད་པ་བཟང་མཁུལ་རྒྱན་ལས། སྤྱིང་
 ཟླ་བ་སྟེན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག མི་རྟག་པ་དང་བདེན་སྤྱིང་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་
 པར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་བཅེ་
 བ་དེ། སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་མཆོན་ཉིད། སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཆད་
 མས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་ཞིག མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་
 ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་བཅེ་བ་དེ། སྤྱིང་ཟླ་བ་
 གཉིས་པའི་མཆོན་ཉིད། སེམས་ཅན་བདེན་སྤྱིང་དུ་ཆད་མས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་
 ཟླ་བ་སྟེན་ཞིག བདེན་སྤྱིང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱོད་
 པ་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་བཅེ་བ་དེ། སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་གསུམ་པའི་མཆོན་ཉིད། ཡང་
 བ། སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་།
 སེམས་ཅན་བདེན་སྤྱིང་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། གང་རུང་གི་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་བཅེ་བ་དེ།
 སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
 དངོས་སུ་ཟེན་པ་དེ། སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་གཉིས་པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག སེམས་ཅན་བདེན་སྤྱིང་དུ་
 རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟེན་པ་དེ། སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་གསུམ་པའི་མཆོན་ཉིད། རྒྱ་བཤད་པ་
 ལ་སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་པའི་
 རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་དང་བདེན་སྤྱིང་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་
 རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་པའི་ཡིན་པ་ལ། ཅམ་
 ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་ཆོག་རྣམས་མི་མཛོད་པར་བྱས་ནས། དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་བྱིར།
 དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རིག་ཆེན་ལས། སྤྱིང་ཟླ་བ་སྟེན་པོ་ལ། དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་ཅན་ཅམ་ཞིག་དམིགས་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་དགོངས་ནས་
 སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཞེས་པ་ལ་ཡང་ཐ་སྟོད་བདེ་པའི་བྱིར། ཉེར་བསྐྱེད་མིང་དོ།
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྱིང་རྩེ་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ་
 ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐབས་འདིར་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕུང་
 སོགས་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཁྱོད་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས། བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་
 ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཡིན་པ་ལ། བཏགས་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་
 བར་བྱས་ནས། ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བྱ་བཛོད་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རིག་ཆེན་ལས། དེས་ན་
 ཆོས་ཅམ་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། བར་
 གྱི་ཆོག་མི་མངོན་བར་བྱས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྱིང་རྩེ་གསུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 ལ་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐབས་འདིར་
 དམིགས་པ་བདེན་བྱུང་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་བདེན་མེད་ཡིན་ལ། ཁྱོད་བདེན་མེད་གྱིས་
 ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཡིན་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ལ་
 སོགས་པ་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་བར་བྱས་ནས། ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བྱ་བཛོད་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་
 ཡང་། རིག་ཆེན་ལས། དམིགས་པ་མེད་པ་ནི། མཚན་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་ཡུལ་
 མེད་པ་བདེན་མེད་དོ། བདེན་མེད་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ།
 དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་སམ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཞེས་བར་གྱི་
 ཆོག་མི་མངོན་བར་བྱས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ཆོས་ལ་
 དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ལ་དོགས་གཙོད་ནི། རྩེ་དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། མི་རྟག་
 པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཅམ་སྟེ། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩུ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་
 དམིགས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། བྱང་
 ས་ལས་ཀྱང་སྤྱིང་རྩེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། སྤྱིང་རྩེ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། བྱམས་པ་
 དང་། དགལ་བ། བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་ལའང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་

ཏེ། བྱང་ས་སྡེ་དག་བསྐྱོད་འགྱུར་སེམས་ཙམ་། མི་བ་ ༡༡༥, ༧༩ལས། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔལ་འདི་ཆོད་མེད་པ་བཞི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དེ། སེམས་ཙན་ལ་དམིགས་
 པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་
 ཙན་ཐམས་ཙན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་པ་ཡང་
 མ་ཡིན། བདེ་བ་ཡང་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོགས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ནས། སེམས་
 ཙན་བདེ་བའི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བདེ་བ་སྤྱབ་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་
 ལྡན་པའི་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་བརྩུབ་པར་བྱས་ནས། སེམས་ཙན་ལ་མོས་པས་
 གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་སེམས་ཙན་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཆོས་
 ཙམ་དུ་འདྲུ་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ། ཆོས་ཙམ་ལ་སེམས་ཙན་དུ་འདོགས་པར་བསམ་པ་ཐག་པ་
 རས་མཐོང་སྟེ། བྱམས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དེའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་
 ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཆོས་སྤྱ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡང་མེད་པར་བྱམས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་
 པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །སེམས་ཙན་ལ་
 དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་
 དུ་སྒྲིང་རྗེ་དང་། དགའ་བ་དང་། བཏང་སྒྲོམས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

སྒྲིང་ཐག་པ། སྒྲིང་གི་མཐིལ། སྒྲིང་གི་གཏིང་། ཞེ་ཐག་པ། བསམ་པ་ཐག་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ལ་
 སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་སྤྱབས་སུ་འགྲོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྟ་བུ་འདྲ་བོ། འདིའི་ཐག་པ་ཞེས་པ་རྩ་བ་དང་།
 རྩད། བྱང་བཙས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་དེས་པ་གཏིང་ཐག་པ་ནས་འཛོངས་ལྟ་བུ།

སྒྲིང་ནས་ཁྲ་མར་སྒྲོད་པའི་ཉེས་དམིགས། ཁྲ་མར་བརྟན་སྒྲོད་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

སྒྲིང་པོ། 1 རྒྱ་དང་རྒྱས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མཆོག་དང་། རབ།
 གཙོ་པོ། ལུལ་དུ་བྱུང་བ། ཡང་ཅེ་བཙས་ལ་འཇུག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

3 ལྟ་དེ་དང་དེའི་ཕྱགས་རྒྱད་སྤྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཐུགས།

སྒྲིང་པོ་རྒྱན། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྒྲིང་པོའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱབ་པའི་ཐབས། ལྟོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོའི་

ཡུལ་དུ་འཁྱུངས་སའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཟེ་པའོད་སྟོན་མས་པས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་པའོད་
 ྟ་ཆེན་པོ་ཕྱི་ལྷ་པོ་རྟའི་ཁབས་དང་། བོད་ཀྱི་པོ་རྒྱ་པ་ཆེན་པོ་གྱི་རྩ་བའི་བོད་ཟེར་གྱི་འཁྱུང་།
 ལྷིང་པོ་ལྷ། ཉལ། ལན་མོ། མད། ལུ་རམ། ལྷང་ཅི་དང་ལྷ། རྟའི་ལྷགས་རིམ་ཆེན་པོ་ལས། ལྷིང་པོ་ལྷ་
 བོ། ཡེ་ཤེས་རྟེན་པེ་རྣམ་ཤེས་རྣམ་འཛུགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། སའི་ལྷིང་པོ་ཉལ་དང་། ལྷིང་ལྷིང་
 པོ་ལན་མོ། ཅི་མོག་གི་ལྷིང་པོ་མང་དང་། ཡིང་ཉོག་གི་ལྷིང་པོ་ལུ་རམ་དང་། མེ་ཉོག་གི་ལྷིང་པོ་
 ལྷང་ཅི་པོ་ཞེས་པ་འདྲ་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷིང་པོ།

སྒྲིང་པོ་དོན་གསུམ། ༡ ཆེ་འདྲིར་ཡི་དམ། འཆི་ཁར་འཕོ་བ། བར་དོར་བཟེ་བ་དང་གསུམ། ༢ ཡང་
ན་ཆེ་འདྲིར་གདམས་དག་གི་སྒྲིང་པོ། འཆི་ཁའི་གདམས་དག་གི་སྒྲིང་པོ། བར་དོར་གདམས་
དག་གི་སྒྲིང་པོ་གསུམ་མོ།

སྒྲིང་པོ་རི་རྒྱན། སྒྲིང་པོ་རྒྱན་ལ་གཟེགས།

ཕྱིད་པའི་ལྷགས། ཕྱེད་དཔེའི་ལྷགས་རྒྱུད་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་ལྷགས། རེའི་རིག་ལྷགས་ལ་སྟོན་
ལས། དཔྱུས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལྷན་གྱིས་རྒྱ་རྒྱལ་ནང་གི་ལྷགས་ཀྱི་སྡོད་པོ་སྐུལ་བར་བྱེད་
བར་གསུངས་པའི་ལྱིད། ཞེས་གསུངས།

སྙིང་ཆོམ་ བདམས་པ། བཟུབས། བདམས་པ། དཔེར་ན་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཆ ༡༡༥བཟུམས། མྱོ་
བས་སྦྱས་པ། ཁྱིད་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོའི་སྙིང་ཆོམ་མཆིས་པ་ལགས་པས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཆུ ༡༡༧བལ་
ལས། སྙིང་ཆོམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟུབས་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲིང་དག་ལ། སེམས་རྒྱུད་མཁྲིགས་པོ། སྒྲིང་སྤ་བཟམ་མཁྲིགས་པོ། རྗེའི་ལམ་འཛིན་ཆེན་མོ་ལས། སྒྲོབ་
ལ་སྒྲིང་དག་ལས་ཁྲི་མའི་དབུ་གཡོག་གསུང། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི།

སྒྲིང་མེད་ས་པ། རྫོང་ཆེན་པ་ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ། གྲུ་བ་ཤད་ནི། སྒྲིང་ནི་ཡིད་དང་
མེད་ས་པ་ནི་གྲེལ་བཅས་འཆབ་པའི་དོན་ལོ། །

སྒྲིམ་པའི་མེ་རྟོག་ ། རྩེ་བས་མཛད་པའི་གསང་བ་ལྟུང་པའི་འགྲེལ་བ་ཞིག་ དདི་གསང་ལྟུང་པ་ཡེ་ཤེས་

ཞབས་ལུགས་ཡིན་པར་བཤད།

སྤྲོད་ཆུང་། 1 མེས་པ་ཁམས་མི་བདེ་བའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། 2 ཁོང་ཁྱོད་

སྤྲོད་ཆུང་། སྤྲོད་ཆུང་དང་འབྲེལ།

སྤྲོད་ཆུང་། སྤྲོད་ཆུང་འབྲེལ་ཆུང་གི་ཞུམ་པ།

སྤྲོད་ཆུང་། (འདུལ་བ་) ཅེ་མོ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་མགོ་པོ་མཆོན་གྱི་དབྱིབས་ལྟར་ཅེ་མོ་བ་ལ། མགོ་
སྤྲོད་ཆུང་བའི་ལྟ་བུ་ལོ།

སྤྲོད་ཆུང་། ཅུང་དུ་གཏོང་བའམ། ཅུང་བར་བྱེད་པ། ཅུང་དུ་གཏོང་བ་ལ་སྤྲོད་ཆུང་། ཅུང་དུ་གཏོང་བ་ལ་བསྟེན་
པ་ཟེར། བསྟེན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྤྲོད་ཆུང་། ཅུང་ཅུང་ཅུང་ཅུང་མཆོག་དགེ་འདུན་ཅུང་མཆོད་རང་རྣམས་འཁྱུངས་རབ་པོད་དང་པོ་༣༥༣ལས།
ཡུམ་ལུགས་དམ་ལ་གནས་བཞེན་པའི་དང་ནས་སྤྲོད་ཆུང་སོགས་ཡེ་མེད་པར་སྤྲོས་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

སྤྲོད་ཆུང་། (འདུལ་བ་) གསོལ་སྤྲོད་འདུལ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཁམས་བདེའམ་ཞེས་བྲིས་ནས།
ན་ཟེར་ན་སྤྲོད་པའི་ལ་དབྱེ། ཞེས་བྲིས་སྤྲོད་པའི་མཆོད་པོ་ཅེ་མོ་རྣམས་བཤད་པའི་ལྟ་བུ་ལོ།

སྤྲོད་ཆུང་། 1 ལག་པ་བརྒྱུད་ནས་ལེན་པའམ་འཛིན་པ། 2 རེ་བ་བྱེད་པ། མཛོན་པར་སྟེག་ལྟ་བུ། 3 འདྲེང་
པ། རྩེས་སྤྲོད་འབྲེལ་བ། རྩེས་སྤྲོད་འགྲོ་བ། ལྷི་བཞེན་སྟེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 4 འདུག་པ། དཔེར་
ན་གོའི་སྤྲོད་པ་ལང་དང་། མཛོད་རིས་སོགས་རྣམས་པ་དུ་མ་ལ་སྟེག་མོད་ཀྱི་སྤྲོད་པ་འདིར་དུས་ལ་
བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 དེག་པ། བཀ་ཆེན་ལྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས། སྤང་སྤྲོད་པའི་པོ་མཁའ་ལ་
ལ་སྟེག་ཏེ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

སྤྲོད་ཆུང་། དེའི་གངས་དང་མཉམ་པའམ། དེའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སྤྲོད་ཆུང་། དཔེར་ན་མཉམ་པ་ཞེས་པའི་དོན།
སྤྲོད་ཆུང་གི་འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྲོད་པའི་སྤྲོད་པའི་སྤྲོད་ཆུང་པའི་བཤད་སྤྲོད་པའི་ལས། སྤྲོད་
ཆུང་གི་འདིར་དཔེར་ན་མཉམ་པའི་རྣམས་གངས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། བཟང་

སྟོན་སྟོན་ལས་ལས། ཞིང་གི་རྩལ་རྟེན་ལུས་རབ་བཏུང་བ་ཡིས། ། རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་བྱལ་
འཚལ་ལོ། ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་དོ། །

སྟེང་བ། སྟེང་དང་འབ།

སྟོན་མོངས། (བར་ཕྱིན) ལྷུག་བཟུལ། ལྷུང་སྐྱེ་རོལ་པའི་རྩོུ་མོགས་མཁས་བ་མང་པོས་གསུངས།
སྟོམ་ལས། (བར་ཕྱིན) ལེ་ལོ་སྤྱི་འཇམ། ཡང་ན་བྱེ་བྲག་བྱ་བ་རན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་མིང་། བཤེས་པའི་སྤྱིང་
ཡིག་གི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་བ་ཆོག་གསལ་བ་༥༠ན་ལས་ཀྱང་། སྟོམ་ལས་ནི་བཙུན་འབྲུས་ཀྱི་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཏེ། ལེ་ལོ་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཡང་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་
བ་གནད་ཀྱི་ཁྱེད་དོ། ༤༥ན་ལས། སྟོམ་ལས་ནི་རན་ལ་ཞེན་བ་སྟེ། སྟོམ་ལས་མེད་བ་ནི་བཙུན་
འབྲུས་སོ། ། ཞེས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་སྟོམ་བ་ཉི་ལྷུ་
པའི་དཀའ་འབྲེལ་༩ ཉི་བ ༡༩༠༧ལས། སྟོམ་ལས་ནི་བྱེད་པར་མི་འདོད་པས་ལུས་དང་
སེམས་སྟོམ་པའོ། ཞེས་གསུངས། སྐྱ་བཤད་ནི། བསྐྱབ་རྒྱའི་བྱ་བའམ་ལས་ནམས་མི་སྐྱབ་པར་
བཏང་སྟོམས་སམ་སྤང་མེད་དུ་བཞག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། འདི་ལ་སྐྱ་བཤད་བྱེད་སྐྱབས་
ཆོག་ལྟ་བུ་གོ་ཤོག་སྟེ་བྱེད་དཔོས། སྟོམ་ལས་དང་སྟོམས་ལས་ཞེས་འབྲི་བ་གཉིས་ཀ་དག་བ་
ཡིན་ལོ། ། རྩེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཞོལ་སྤར་མ་དང་། བཀ་ཤེས་
ལྷན་བ་སྤར་མ་གཉིས་སུ་སྟོམ་ལས་ཞེས་སྤང་ལ། སྐྱ་འབྲུམ་སྤར་མར་སྟོམས་ལས་ཞེས་སྤང་དོ། །

སྟོམ་ལས་མེད་བ། (བར་ཕྱིན) བཙུན་འབྲུས་ཀྱི་མིང་།

སྟོམ་ལས་སུ་ལུས། (བར་ཕྱིན) ལེ་ལོའི་དབང་གིས་འགོར་འབྱུངས་སུ་མོང་བ།

སྟོམས་འཇུག་གི་སྤྱིབ་བ། (བར་ཕྱིན) ། བྱིང་ཞོད། སྐྱ་བཤད་ནི། འདི་སྟོམས་འཇུག་གམ་ཉིང་དེ་འཛིན་
ཡང་དག་འཛོལ་བ་ལ་སྤྱིབ་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུད་ཁྲ་མ་ལས། ཉོན་མོངས་
ཤེས་བྱ་སྟོམས་འཇུག་གི། སྤྱིབ་བ་གསུམ་ལས་དེས་བྲོལ་ཏེ། ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་ཁྲ་དར་ལྷིག་
ལས། སྟོམས་འཇུག་གི་སྤྱིབ་པས་བསྐྱུས་པའི་བྱིང་ཞོད་གཉིས་མེད་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་བསྟོམ་
བ་ལ་ལས་སུ་རུང་བའི་བྱིར་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པའི་བདེ་བ་སྟེ། བའི་ཐོགས་སུ་སྤྱར་

པ་བྱིང་ཤོད་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་རྩལ་རེག་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ¹² སྐབས་འགར་སྟོམས་འཇུག་ཉིད་ལ་སྟོམས་འཇུག་གི་སྐབ་པ་ཐེར་བ་
ཡིན། གོ་དོན་བྱི་མ་ལྟར་ན་སྟོམས་འཇུག་གྱུང་ཡིན་ལ་ལམ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ལ་སྐབ་བྱིང་གྱུང་
ཡིན་པས་དེ་ལ་སྟོམས་འཇུག་གི་སྐབ་པ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་སྤྲིན་ཡང་ཡིན་སྐབ་པ་
ཡང་ཡིན་པས་ནམ་སྤྲིན་གྱི་སྐབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྟོམས་འཇུག་ཉིད་སྟོམས་
འཇུག་གི་སྐབ་པ་ཡིན་ནོ། །

སྟོམས་པར་འཇུག་པ། (པར་ཕྱིན) ། བྱིང་ཤོད་དང་བྲལ་བའི་སྟོན་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་
ཏུ་འཛོག་པ། མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་དོན་འདྲ། སྐྱ་བཤད་ནི། བྱིང་ཤོད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་
བྲལ་ནས་སེམས་སྟོམས་པའམ་ཆ་མཉམ་པར་འཇུག་པས་ན་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྲ། བསྐྱོམ་རིམ་དང་པོ་
དང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གཞི་བྲས། དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། སྤང་མདའ་མཐོ་དམའ་
མེད་པར་དབུས་ན་བྱང་པོར་གནས་པ་ལ་མཉམ་པར་གནས་ཞེས་པ་ལྟར། སེམས་བྱིང་ཤོད་ཀྱི་
མཐའ་གང་དུའང་མི་གནས་པར་དབུས་ན་བྱང་པོར་གནས་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་
བྲལོ། །སྐྱ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༡༩༩བཤལས། སམ་པ་འདྲ་ཞེས་བྲ་བ་སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བའི་ཆོགས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་འདྲུ་ཞིང་གཉིས་མཉམ་པར་བྱིང་བའི་མིང་སྟེ་སྟོམས་
པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྲ། ཞེས་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་བཤད་དོ། ¹² འཁྲིག་པ། ལྷ་ཡལ་ལུས་སྟོམས་
པར་འཇུག་ལྟ་བུ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཐོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་སྟོམས་པར་ཏེ་མཉམ་དུ་འཇུག་པར་
བྱིང་པས་ན་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྲལོ། །

སྟོམས་ལས། (པར་ཕྱིན) སྟོམ་ལས་དང་འདྲ།

བརྟེས་པ། (པར་ཕྱིན) ། ཐོབ་པ། དག་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་བརྟེས། ཞེས་པ་དང་། འཇའ་
ལུས་རྗོད་ཀྱི་སྟེ་བརྟེས། མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་
ལས། དབུ་མའི་ལམ་བརྟེས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟེ། ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
ཀ་པ་ རལས། འཕགས་པ་ཁོད་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོགས་འདི་ལྟ་བུ་བརྟེས་སམ། ཐོབ་པོ། ཞེས་

དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཅ་བ་ ༡༩༣བལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་ཚེ་བཟང་བྱིན་འབྲི་འབྲི་བར་རང་གི་ཁབ་ཏུ་
བྱོན་ནས། དེ་རང་གི་ཁབ་ནས་སྦྱིན་པ་མ་བཞེས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ༢ མགོ་ཚུགས་
པའི་དོན། རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བཞེས་ལྟ་བུ། ༣ ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའམ། ཤེས་པ་དང་། རྟོགས་པའི་དོན་
དུ། སྦྱོར་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྦྱོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས་བཤད། རྒྱ་
གར་གྱི་སྦྱོབ་དཔོན་མ་རྒྱ་མ་ཉིས་མཛོད་པའི་སངས་རྒྱལ་རྒྱུ་ལྷན་པ་བསྐྱོན་པ་ལས། སྦྱོས་
པའི་རྒྱན་བཅད་ཞི་བའི་གནས་རྟེན་བདེ་འབྱུང་གནས། སྦྱ་གཉིས་སྦྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ལས་
གཞིར་གྱུར་པ། ཆོས་ཀྱང་རོ་གཅིག་བཞེས་པས་སྦྱག་པོའི་གནས་ཐིམ་པ། རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་བ་
དམིགས་མི་མངའ་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

བསྐྱུང་གནས། (གསང་སྤྲུགས་) ལྟོགས་སྒྲོམ་དུ་གནས་ནས་ཆོས་ཀྱི་དཀའ་ལྷན་བྱེད་པའི་མིང་། སྦྱིར་བཏང་
ལྟོགས་སྒྲོམ་དུ་གནས་པ་ཅམ་གྱི་དོན་ལའང་འཇུག་སྦྱང་གནས་དང་དོན་གཅིག་འགའ་ཞིག་
གིས། བསྐྱུང་གནས་ནི་གཞི་དགོན་གྱི་བླ་བཅུན་ཆོས་བྱེད་རྒྱ་ཞིག་ལས། རང་རེ་གཞུང་ཆེན་
མོར་སྦྱོབ་གཉེར་བྱེད་པ་དག་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཤིང་། སྦྱང་པའི་གནས་སོ་སྦྱུང་དུ་
བསམ་པ་མིན་མོད། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་ལྟ་སར་ཐུགས་རྒྱུ་ཆེན་
པོ་རང་བྱོན་ལྟ་ལྟ་གྱི་དུང་དུ་བྱོན་ནས་བསྐྱུང་གནས་མཛོད་པའི་ལོ་རྒྱུ་ལོད་དེ། རྒྱའི་རྣམ་ཐར་
དང་པའི་འཇུག་དོགས་ལས། སྒྲུབས་ཤིག་ཏུ། ཆ་གོ་དཔོན་པོ་མཁའ་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པ་
བྱག་བྱི་ལ་ཁྲིད་ནས། ལྟ་སར་རྒྱུ་ལྟ་ལྟ་ཐུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྟ་ལྟ་གྱི་དུང་དུ་བྱོན་ནས་སྦྱང་
གནས་མང་དུ་མཛོད། ཅས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལོ། དོགས་གཅོད། ཡོན་གསང་སྤྲུགས་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱུང་གནས་བྱེད་ན་ཅ་རྒྱུང་འབྱུང་བ་མིན་ནམ་ཞེས། རྒྱའི་གསང་སྤྲུགས་
ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྦྱེ་མ་ལས། ལྟ་བུ་བརྒྱུད་པ་སྦྱེ་བྱེད་པོ་ཉོན་མོངས་
པར་བྱས་པའི་ལྟར་བཤོ། དེ་ཡང་སྦྱང་བར་གནས་པ་ལ་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལུས་གཅོད་
པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་ཏེ། ལུས་ལ་རང་དགར་ཆ་གང་དང་བཟའ་བཅུང་གཅོད་པ་
དང་ཡན་ལག་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པར་རམ་སྦྱག་བསྐྱུང་བར་བྱེད་པའོ། །དུ་རི་

ཀ་པས་རང་གསོད་པར་བྱེད་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཅམ་ནས་ཅ་ལྟར་དང་ཕྱང་སོགས་ཀྱལ་བ་
 དང་ལྷ་མོ་དང་སེམས་དཔར་ཤེས་པ་དང་དེ་མཁར་བས་བདེ་བ་ལས་ཉམས་པར་ཤེས་པ་དང་།
 གཞན་འདུལ་བའི་དོན་མེད་པ་གསུམ་ཆང་ན་ཅ་ལྟར་དུ་འཆད་དོ། །ཁ་ཅིག་རང་ཉིད་ལྷ་རྫོན་
 བའི་རྣལ་འབྱོར་པས་བཟའ་བཏུང་གཅོད་པའི་སྤྱང་གནས་བྱས་ན་ཅ་ལྟར་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་
 བ་ནི་ཏ་ཅང་མ་བཟགས་པར་སྤྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ལྷ་རྫོན་པ་དང་སྤྱང་
 གནས་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་གསུངས་པ་དང་རྡོར་དབྱིངས་ལྷ་བྱའི་ལྷའི་སྒྲོམ་བཟའ་མཐར་ཕྱིན་པས་
 བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་མཁའ་ལ་འཛོག་བྱས་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱང་བར་གནས་
 པ་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་འབྲུང་བ་ལས་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲོན་དུ་བསྐྱེན་པ་བྱས་
 པའི་ཡོན་ཏན་སྤར་ལྷར་བཤད་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འབྲུག་པའི་ཞག་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོབ་མ་
 དང་བཅས་པ་སྤྱང་བར་གནས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་ལྷ་རྫོན་པ་བརྒྱུད་པར་
 འགྲོ་བའི་སྤྱང་གནས་ནི་རང་དགར་ཕྱང་པོ་གཟིར་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ལུས་སྤྱག་བསྐལ་བར་
 བྱེད་པ་ལ་འཛོག་པས་སྤྱང་གནས་ཀྱི་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་
 ལ་ད་དུང་ཡང་དབྱེད་པར་བྱ་བ་འདི་ལྷར་སྤར་སྟེ། སྒྲོན་བཙུག་ལྷན་འདས་ལོ་བྲུག་དཀར་སྤྱང་
 མཛད་སྐབས་འབྲུ་རྟོག་འགའ་ཞིག་བཞེས་ནས་བསྤྱང་གནས་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་དཀར་སྤྱང་
 སྒྲོས་འབྲུད་པར་དཀར་བ་ཞིག་མཛད་ཀྱང་། མཐར་དེ་ངལ་ཞིང་དུ་བ་པའི་མཐའ་དུ་སྤྱངས་པར་
 གཟིགས་ནས། དབུ་མའི་ལམ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་སོགས་ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྟར་ཏེ་
 མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཤིང་། ལྷ་སྟེ་སོགས་ཀྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་འང་།
 འདོད་པ་བསོད་སྟོན་པའི་མཐའ་དང་། ངལ་ཞིང་དུ་བ་པའི་མཐའ་གཉིས་ལ་སྤྱངས་པའི་སྒྲོན་ནས་
 དབུ་མ་ལས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་གདམས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ང་པ་ །ལས། དེ་
 བས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ལྷ་སྟེ་དགོ་སྤོང་རྣམས་ལ་བཀའ་སྤྱལ་བ། དགོ་སྤོང་དག་རབ་ཏུ་
 བྱང་བས་ནི་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་མི་བྱ། བསྐྱེན་པར་མི་བྱ། བསྐྱེན་བཀྱར་མི་བྱ།
 གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་རྣམས་ལ་འདོད་པའི་བསོད་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་བཙོན་བ། དམན་

པ། ངན་པ། ཐ་ཆད་མ་རབས་གང་ཡིན་པ་དང་། བདག་ཉིད་དུ་བ་པ་ལ་རྗེས་སུ་བཙོན་པ། སྤྱག་
བསྐྱེལ་པ། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ། གཞོད་པ་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཁྱེད་ཀྱིས་མཐའ་འདི་
གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པར་དབུ་མའི་ལམ་མིག་བྱེད་པ། ཡེ་ཤེས་བྱེད་པ། ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་
པ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་པར་བྱང་རྩལ་པ་དང་། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་
བ་ཡོད་དེ། དབུ་མའི་ལམ་གང་ཞེན། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལ་འད་གོ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་བྱིར་རྟོ། །འོན་ཀྱང་དེད་ཅག་གི་བསྐྱེད་གནས་
དེ་བཙོན་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལོ་དུག་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་བསྐྱེད་གནས་དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་དུ་འཕགས་
པ་ཞིག་ཏུ་ཁས་འཆེས་ན་ནི་ཁོ་བོ་ལ་ཤོད་རྒྱ་གང་ཡང་མེད་དོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། བསྐྱེད་གནས་
ཞེས་པའི་བསྐྱེད་ནི་ཉིང་དུ་གཏོང་བའམ་ཉིང་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཁ་ཟས་ཉིང་དུ་བཏང་
ནས་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དཀའ་སྤྱབ་ལ་གནས་པས་ན་བསྐྱེད་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཉིང་ལྷག་ཉིས་
སྤྱ་གདངས་མཆུངས་པས་སྤོན་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ་ལ་དེ་གཉིས་གདངས་ཀའི་ཚུལ་དུ་འབྲི་བ་ཡོད་དེ།
དཔེར་ན། གཉེན་བྱེད་པ་ལ་སྤོན་བྱེད་པ་དང་། བསྐྱེད་གནས་ལ་སྤྱང་གནས། གཉིད་ལམ་ལ་སྤྱིད་
ལམ་མམ་སྤྱི་ལམ། ཨ་ཉིག་ལ་ཨ་སྟོག་མགོ་ཉང་ཉང་ལ་མགོ་སྤང་སྤང་དང་། བྱ་བརྟན་པ་ལ་བྱ་
སྤྱང་། གཞན་ཡང་བྱེད་ཅག་ཉིས་སྤྱ་གདངས་མཆུངས་པས་རེས་མོས་ཀྱིས་འབྲི་བའད་ཡོད་དེ།
བཅའ་ཁལ་ལ་དབུ་ཁལ་དང་། བཅད་ཤེས་ལ་དབུད་ཤེས་ཞེས་འབྲི་བ་ལྟ་བུས་མཆོན་ནོ། །འདི་
དག་ནི་གོ་སྤྱ་བ་ནམས་ཤིན་ཏུ་སྟོག་སྤྱར་དུ་གཏོང་བའི་འབྲི་སྟོལ་ངན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས།
ཉིང་བར་བྱེད་པའམ་ཉིང་དུ་གཏོང་བ་ལ་བསྐྱེད་པ། ཉེ་བར་བྱེད་པའམ་ཉེ་དུ་གཏོང་བ་ལ་བསྟེན་
པ། ཐེམ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྟེན། སྤང་བར་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱེད་པ། ཉག་པོར་བྱེད་པ་ལ་གནག་པོར་
དུ་འཇུག་པ་ལ་བསྟོར། ལུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱབ་ཐེར་བ་སོགས་དཔེ་མཆོན་མང་དོ། །སྤྱང་
གནས་དང་བསྐྱེད་གནས་ཞེས་འབྲི་སྟོལ་གཉིས་ལས་བསྐྱེད་གནས་ཞེས་བྲིས་ན་ཆེས་ལེགས་
པར་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྲིས་ན་ཉིང་དུ་གཏོང་བའི་དོན་དུ་གོ་རྒྱས་ཤིང་། སྤྱང་གནས་ཞེས་བྲིས་
ན་དེ་ལྟར་དུ་གོ་བ་སྟེར་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར་རྟོ། །དེབ་ཐེར་སྤོན་པོ་སོགས་སུ་ཡང་བསྐྱེད་གནས་

ཞེས་སྒྲུང་བ་ལྟར་བྲིས་ན་ལེགས་སོ། །

བསྐྱེད་པ། (བད་མྱིང) ཉུང་དུ་གཏོང་བའམ། ཉུང་བར་བྱེད་པའི་བད་མྱིང་། ཉུང་པ། བསྐྱེད་ས་པ། བསྐྱེད་
པ། ཉུང་ས་བཅས་ནི་དུ་ས་གསུམ་དང་སྤྱུལ་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་ཤོ། །

བསྟན་བུཀུ། ༡ (འདུལ་བ) གཡོག་བྱེད་པའི་མིང་། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། རྣམ་དང་པ་མ་སོགས་ཀྱི་
རབས་ལ་གྲས་ཞབས་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་གཡོག་བྱེད་པ་ལ་བསྟན་བུཀུར་རམ་བསྟན་བུཀུར་
བྱེད་པ་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་བཞེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༩༩ནལས། ཁ་
ཅིག་སྟོག་པ་བྱེད་པ་རྩ་ཆེད་པ་ཐར་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་བཏང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ཀྱང་
མཁས་པར་མདོན་པའི་རྒྱལ་དང་ལྡན་ཞིང་ཀྱན་པའི་མདོན་པའི་རྒྱལ་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དག་ལས་བསྟན་བུཀུར་བདག་གིར་བྱེད་པ་དེ་དག་དགག་པའི་བྱིར་
སེང་གི་ལྟ་བུས་ཐ་ལྟ་བུ་ལ་བསྟན་བུཀུར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲས་ཏེ། སེང་གི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རི་དྲགས་ལྷ་མོ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་མི་སྤུབ་པའི་བྱིར་
རྟོ། རྣམ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སྟེ་ཁྱི་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་པམ་
པའི་བྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་སྤྲ་མས་བསྟན་བུཀུར་མི་བྱའོ། དེ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་
ནོ། ཐམས་ཅད་བཀག་པར་ཐལ་བ་ལ། ལ་ལ་ལ་བྱ་བ་བརྩམ་པའི་བྱིར་སྟོབ་དཔོན་དང་མཁན་
པོ་ནི་མཆོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལ་ཡང་བསྟན་བུཀུར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲས་ཏེ། མཆོག་ཏུ་
ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། པམ་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟང་བ་བྱུང་བ་ལས། ལྟང་
བ་སྟེ་ལྟ་ཆར་ཀྱི་ལྟང་བ་བྱུང་བའོ། སྟོབ་དཔོན་དང་མཁན་པོ་ནི་གལ་ཏེ་མཆོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་
འཆལ་བར་གྱུར་ཀྱང་སྟོབ་མ་དང་ཉེ་གནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པས། བསྟན་བུཀུར་བྱ་སྟེ།
གཡོག་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་འདི་ལ་སྤྲིད་ཞུའམ་ཞབས་ཏོག་
ཀྱང་ཟེར་རོ། ལྟང་ལྡན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། གྲུས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་ལྲས་
དང་དག་གིས་འཇུག་པ་ནི་བསྟན་བུཀུར་རོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བསྟན་བུཀུར་ནི་
རྟེན་སྤྲུལ་ལྡན་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་ཐག་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་།

བསྟེན་བཀྲར་བཀྱིལེས་བྱ་བ་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བའམ་བལྟ་བར་བྱ་བའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་
ཀྱུ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །2 མང་འགྲེད་ཀྱི་འབྲུལ་བ་འབྲུལ་བ་ལ་ཡང་བསྟེན་བཀྲར་
ཟེར། དགེ་འདུན་ལ་མང་འགྲེད་ཀྱི་བསྟེན་བཀྲར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བསྟེན་བཀྲར་མང་གཅིག་
དང་དགེ་འདུན་རེའི་ཕྱག་ཏུ་ཉེན་སྒྲོར་བཀྱེད་ཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བསྟེན་བཀྲར་བསྐྱགས་པའི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བཞི་ལ། བསྟེན་བཀྲར་བསྐྱགས་
པའི་ལྷག་མའི་རྩེ་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྒྲོང་གིས་བྱད་མེད་ལ་འཁྲིག་པས་བདག་ཉིད་ལ་བསྟེན་
བཀྲར་བ་བསྐྱགས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་ཀྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྒྲེང་གཞི་མཉན་ཡོད་
དུ་འཆར་གས་བྱད་མེད་ལ་འཁྲིག་པས་བསྟེན་བཀྲར་བསྐྱགས་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་
བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་འཁྲིག་ཆོག་གི་སྐབས་དང་འབྲལོ། །

བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི། བསྟེན་པ། ཉེར་སྐྱབ་པ། སྐྱབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་དང་བཞིའོ། །
(དགེ་ལུགས) གསང་འདུས་ལྟ་བུར་སྦྱར་ན། (བསྟེན་པའི་ཡན་ལག) དེ་ཉིད་ཞེ་དགྲུའི་གནས་
ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་བའམ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྱེད་པའི་ལམ་འབྱེད་
ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྟེན་པའི་
ཡན་ལག་ཅས་བྱ་ཞེ་ན། ལུལ་སྒྲོང་བ་ཉིད་ལ་ལུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྟེན་
ཅིང་དམིགས་པས་ན་བསྟེན་པ་ཞེས་བྱ། (ཉེར་སྐྱབ་ཀྱི་ཡན་ལག) ཉེ་མ་ལ་སོགས་ལའང་
དམིགས་ཏེ་ལྷུང་པའི་དེ་ཉིད་ནས་ཡན་ལག་ཁོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་བར་ནི། ཉེར་སྐྱབ་ཀྱི་ཡན་ལག་
སྐྱ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཉེར་སྐྱབ་ཅེ་ན། གང་ལ་ཉེ་བར་བྱ་རྒྱུའི་ལུལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོངས་སྒྲོང་
རྫོགས་པའི་སྐྱ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཁད་ཀྱིས་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱགས་ཀྱི་འོངས་སྒྲོང་རྫོགས་པའི་སྐྱ་
སྐྱབ་པས་ན་ཉེར་སྐྱབ་ཅས་བྱའོ། །(བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག) སྐྱ་བྱིན་རྒྱབས་ནས་མཆོད་བསྟོད་
ཀྱི་བར་ནི། བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་གོ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པ་ཞེ་ན། སྐྱབ་པ་ཤི་
ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱབ་པས་ན་བསྐྱབ་
པ་ཞེས་བྱའོ། །(བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག) མཆོད་བ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ཉེར་བསྐྱེད་བར་ནི་

སྐྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་གོ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཅིའི་བྱིར་བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས། གཞན་དོན་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་ལ་འབྲུག་པས་ན་བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱས་པར་དེ་ཉིད་ཞེ་དགུ་ལ་གཟེགས།
 (མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན་གསང་འདུས་སྟོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་ལྟར། ཡེ་ཤེས་གྱི་
 ས་སྟོམ་པ་ནས་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྦྲད་པའི་བར་ནི་བསྟེན་པ་དང་། འོད་གསལ་ལས་ཉི་
 མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ལངས་ཏེ་ལུས་དཀྱིལ་སྟོམ་པའི་བར་ནི་ཉིད་སྦྱབ། སྦྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་
 གྱིས་བརྒྱབས་ནས་རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་པའི་བར་ནི་བསྐྱབ་པ། རིག་མ་འདུ་བྱ་བ་
 བསྐྱབ་པ་སྦྱང་རིམ་མཐར་བྱིན་ཏེ་ལས་རབ་འབྱུངས་སྐྱབ་པའི་བར་ནི་སྐྱབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་སྟེ་
 བཞེའོ། [2 (བཀའ་བརྒྱུད) ཉེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་བསྟེན་པ། བཞེན་པ་ལྷ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་
 སྦྱབ། སྦྱ་གསུང་ཐུགས་སོགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་བསྐྱབ་པ། དབང་བསྐྱར་སོགས་བསྐྱབ་པ་
 ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །

བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེང་ས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་གྱི་ཆེང་ས་
 བཤད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་ཆེང་ས། རྫོ་རྩེ་བཞིའི་ཆེང་ས། རྣལ་འབྱོར་བྲག་གི་ཆེང་ས། ཉིང་
 དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེང་ས། བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེང་ས་དང་ལྷ་ཡོད་པའི་ནང་ཆན་ཞིག
 ཞེབ་པར་བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི་ལ་གཟེགས།

བསྟེན་སྐྱབ་ལས་གསུམ། བསྟེན་པ་ནི་ལྷ་དེ་དང་དེའི་རྩེས་གནང་ཐོབ་པས། རང་རང་གི་ཆོ་ག་ནས་
 བཤད་པའི་གངས་བསྟེན་ལ་ཟེད། སྐྱབ་པ་ནི་ལྷ་གང་ཡིན་གྱི་ཞེ་རྒྱས་དབང་དག་གི་ལས་གང་
 བཅོལ་རྒྱ་ཡིན་རུང་བཅོལ་བའི་སྐབས་དེ་ཁ་རུ་སྐྱབ་པ་ཡང་སྦྱོར་བྱེད་པ་ལ་ཟེད། ལས་ནི་ལས་
 ཆོགས་གྱི་སྟོན་པ་ཞེ་རྒྱས་དབང་དག་གི་ལས་དངོས་གཞི་བྱེད་པ་ལ་ཟེད།

བསྟེན་གནས། (འདུལ་བ) དུལ་དགེ་བསྟེན་ནས་དེ་ཡན་ཆད་བསྟེན་གནས་ལ་གནས་པ་གང་ཡང་རུང་
 པའི་མདུན་དུ། མི་ཆངས་སྦྱོང་སོགས་རྩ་བ་བཞི་དང་། མལ་ཆེ་མཐོ་སོགས་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ་
 སྤང་བྱ་བརྒྱད་ཉིན་ཞག་ཐུགས་གཅིག་གི་རིང་སྤོང་བར་ཁས་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ལ། བསྟེན་
 གནས་ཟེད། སྤང་བྱ་བརྒྱད་ནི། ༡ མི་ཆངས་སྦྱོང་། ༢ མ་བྱིན་ལེན། ༣ སྟོག་གཙོད། ༤

བརྒྱན་ཏུ་སྤྲོ་བ་སྟེ་ཅ་བ་བཞི་དང་། ཡན་ལག་བཞི་ནི། ༥ མལ་སྟན་ཆེ་བ་དང་མཐོ་བ། ༦ ཆང་
འཐུང་བ། ༧ གར་བྱེད་བ། སོགས་སྤྲོ་བ་བརྒྱན་བ་སྤྲོ་དང་འོ་མོ་བྱེད་བ། མཐོར་འཕྲེང་བ་
འཆིང་བ། སོགས་སྤྲོ་བ་བརྒྱན་བ་སྤྲོ་བ་འབྲུག་བ། རྒྱན་འདགས་བ། ཇི་བཟང་གིས་ཁ་དོག་སྤྲོ་བ་
བར་བྱེད་བ་དང་། (གར་སོགས་འཕྲེང་སོགས་གཉིས་གངས་གཅིག་ཏུ་བགང་དོ) ༨ བྱི་རྩི་
ཁ་ཟས་ཟ་བ་རྣམས་ཡན་ལག་བཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤོ། ། རྩི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཛོད་སྤྲོ་བོ་ལས།
ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི། །བརྒྱན་སྤོང་བ་སྟེ་གནས་སྤོང་བཤོ། །མི་ཆངས་སྤྱོད་དང་མ་
བྱིན་ལེན། །སོག་གཅོད་བརྒྱན་ཏུ་སྤྲོ་བ་རྣམས། །ཅ་བ་བཞི་ཡིན་མལ་ཆེ་མཐོ། །ཆང་འཐུང་གར་
སོགས་ཟེང་སོགས་དང་། །བྱི་རྩི་ཁ་ཟས་ཡན་ལག་བཞི། །ཞེས་གསུངས། སྤྲོ་བ་འདད་ནི། ཐར་
པའི་གོ་འཕང་ལ་བསྟེན་བ་སྟེ་ཉེ་བར་བྱེད་པས་ན་བསྟེན་གནས་ཞེས་བཤོ། །

བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྤང་བྱ་བ་བླ། (འདུལ་བ) བསྟེན་གནས་ལ་གཟེགས།

བསྟེན་བ། ༡ (བྱ་ཆོག) ཉེ་བར་བྱེད་བ། བསྟེན་བ་དང་འབྲ། བསྟེན་བ་ལ་གཟེགས། ཡང་། ཉེ་བའི་དོན་
ལ་འང་འདུག རྩི་འདུགས་རིམ་ཆེན་མོ་༣༤༡བ་ལས། སྤྱོད་གསལ་ལས། བསྟེན་ཅིང་ཐར་བ་འདོད་
བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བས་ན་བསྟེན་བཤོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ཡིན་ལ་སྤྲོ་ཞབས་
ཀྱིས་ཉེ་བའི་དོན་ཏུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ༢ (མིང་ཆོག) ཡི་དམ་ལྟ་ཡི་གཟུངས་སྤྲོ་བས་སྤོ་
ཞིང་ལྟ་བསྟོམ་པ་ལ་བསྟེན་བ་ཟེ། ལྟ་དང་ཐག་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་གོ། བསྟེན་པའི་ཞེ་
སར། ལྟ་གས་བསྟེན་ཟེ། བསྟེན་བ་ལ་དབྱེ་ན། ཏུས་ཀྱི་བསྟེན་བ། གངས་ཀྱི་བསྟེན་བ། མཆན་
མའི་བསྟེན་བ། སེམས་བརྟན་པའི་བསྟེན་བ་དང་བཞི། (དང་པོ་ཏུས་ཀྱི་བསྟེན་བ་ནི) རྒྱ་བ་འབྲུག་
གས་གསུམ་ཏུ་བསྟེན་བ་བྱེད་པ་ལ་ཟེ། (གངས་ཀྱི་བསྟེན་བ་ནི) བསོད་ནམས་ཆེན་པོས་ཁྱི་
སྤག་གཅིག་ བསོད་ནམས་འཕྲིང་གིས་འབྲུམ་སྤག་གཅིག་ བསོད་ནམས་རྩུང་ཏུས་བྱེ་བ་གཅིག་
བྱེད་ཐོད་པའི་རྒྱ་དལས་གསུངས་པར་བཤད། (མཆན་མ་མཐོང་པའི་བསྟེན་བ་ནི) ཡི་དམ་
ཀྱི་ལྟའི་ཞལ་གཟེགས་རྩུང་བ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་ཡི་ལྟ་ཡང་ཡང་བསྟེན་བས་སྤྲོ་བ་འབྲུགས་ཀྱི་གཟེ་
མདངས་རྒྱ་ལྟག་པར་རྒྱས་པ་ལ། མཆན་མའི་བསྟེན་བ་ཟེ། (སེམས་བརྟན་པའི་བསྟེན་བ་ནི)

བསྐྱེད་ཅིང་རྒྱལ་པ་བྱུང་བ་ལ། སེམས་བརྟན་པའི་བསྐྱེན་པ་ཟེར་རྟོ། །བསྐྱེན་པ་ལས་དུ་སོང་
བའི་རྟགས་མཆོད་ནི། ༡ ངང་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་དུལ་ཞིང་ཉམས་བདེ་བར་ཐུགས་དམ་བྱེད་པའི་སྐབས་
སྟ། བཀའ་སྒྲོམ་ཆུང་བ། ༢ ཉན་ལས་ཐར་བ། ༣ ཉམས་རྟོགས་པ་ཐར་བ། ༤ གཟེ་མདངས་
ཆེ་བ། ༥ མི་ལས་བཟང་བ། ༦ བདེན་པར་མི་བ། ༧ བརྒྱས་བརྗོད་སྟོབ། ༨ ངལ་བ་རྒྱུང་བ།
༩ ཇི་ཞེས་བོ་བ། ༡༠ ལུང་རྟོག་རྒྱས་པ། ༡༡ ཡོན་ཏན་རྒྱུར་ལེན་པ། ༡༢ རང་གི་སྐྱུག་པའི་ལྟ་
དད་གུས་ཆེ་དུ་སོང་བ་རྣམས་ཡིན་པར་ཟེའི་གསུངས་པར། རྟོང་རྟོལ་སྒྲ་མ་གསུང་བ་ལྟར་རྟོ། །
བསྐྱེན་པ་དང་ཉེ་བའི་བྱང་པར། ཉེ་བ་དང་བསྐྱེན་པའི་བྱང་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
བསྐྱེན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྟར་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བ་ཅུའི་ང་བཞི་བ།
བསྐྱེན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་རྟོང་གིས་
བསྐྱེན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་གནས་གཅིག་ཏུ་གཉིས་ཀ་ཉལ་བའི་སྟེང་ལམ་གྱིས་གཉིད་ལོག་ཅིང་
མཆོད་མོ་གསུམ་པ་མཐར་ཐུག་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྟར་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྟེང་གཞི་ནི། མཉན་
ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་བསྐྱེན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བས་སྐྱུག་པར་ཉལ་བ་ལས་ལྟར་བྱེད་
དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བ་དང་། རྟོང་བག་གི་རྒྱར་འགྱུར་བའོ། །
བསྐྱེན་པར་རྟོགས་པ། (འདུལ་བ) ། (བྱ་ཆོག) དགེ་རྟོང་རྟོལ་བ་སྒྲུངས་པ་འཇམ་དགེ་རྟོང་བསྐྱབས་པ། འདི་
ལ་རྟོགས་པར་བསྐྱེན་པ་ཞེས་བསྒྱུར་བའང་ཡོད། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་གོ་བདེ་བར་འདུག་གོ། འདུལ་
བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། རྟོགས་པར་བསྐྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིག་པ་ཐམས་ཅད་རྟོང་
བའི་མཆོད་ཉིད་དགེ་རྟོང་གི་དངོས་པོ་ལ་རྣམས་པར་བཞག་པར་མཛད་དེ། དེ་ལ་རྟོགས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་དཔལ་ཏེ། ལྷ་རན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐའི་གཞི་གོ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཇི་མ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་བྱས་ཤིང་། ལྷ་རན་འདས་པ་རྟོགས་པ་
ཐོབ། །སྐྱུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན། ཞེས་ངེས་པར་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེར་བསྐྱེན་པ་ནི་དེ་དང་ཉེ་བའི་སྤྱི་ཡོན་ཏེ། རྟོགས་པ་དང་། ཉེ་བ་ནི་
རྟོགས་པར་བསྐྱེན་པ་སྟེ། དགེ་རྟོང་གི་རྟོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐའི་གཞི་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་

ལོ། 2 (མིང་ཆེག) དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་པའི་མིང་། 3 (མིང་ཆེག) དགེ་སློང་པ་ལ། འདུལ་ལྷིག་རིན་
ཐོང་ལྟར་རོ། 4 (མིང་ཆེག) སྤྱ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱ་དགེ་བསྟེན་
དང་དགེ་ཚུལ་ལའང་འབྲུག་པར། འདུལ་ལྷིག་རིན་ཆེན་ཐོང་བ་ ༡༥ན་ ༣ ལས་མདོའི་ཁུངས་
དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་སོ། །

བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ། (འདུལ་བ) བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲོམ་པའམ། དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་
པའི་མིང་། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་བཞེས་ཤིང་
རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཚུལ་སོགས་ལ་སྒྲོམ་པ་དང་དམ་པ་རྣམས་ལས་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིན་དང་
དེ་ཐོས་པའི་དོན་རྣམས་རང་གིས་ཅེ་གཅིག་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བརྒྱ། (འདུལ་བ) བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བརྒྱ་ནི། ༡ རང་བྱུང་གིས་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པ། ༢ ཡེ་ཤེས་ཁོང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༣ ཚུར་ཤོག་གིས་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པ། ༤ སྤྱབས་འགོ་ལན་གསུམ་བརྒྱས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༥ སྟོན་པར་
ཁས་སྐྱངས་པའི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༦ ཇི་བས་མཉེས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ལྷི་
ཆོས་བརྒྱད་སློང་བས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༧ འཕྲིན་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༨ བརྒྱ་
ཆོགས་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༩ ལྷ་ཆོགས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་བརྒྱའོ། 10 དེ་
ཡང་མཛོད་འབྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་
པ་དང་། ལྷ་སྒྲེ་བཟང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་དང་། གྲགས་པའམ་མཆོག་རྒྱུད་གཅིག་ལྟ་
བུ་རྒྱུར་ཤོག་གིས་དང་། སྒྲེ་བཟང་དུག་ཅུང་ཆོགས་སྤྱབས་འགོ་ལན་གསུམ་བརྒྱས་པས་དང་།
འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་ཁས་སྐྱངས་པས་དང་། བུ་མེ་སོང་ཡ་ལེགས་སྤྱིན་ཇི་བས་མཉེས་
པས་དང་། སྤྱེད་གྲུའི་བདག་པོ་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའི་བྱད་མེད་ལྷ་བརྒྱ་ལྷེ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་
སློང་བར་ཁས་སྐྱངས་པས་དང་། བུ་མོ་ཆོས་སྤྱིན་མ་འཕྲིན་ཀྱིས་དང་། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་མི་
རྣམས་བརྒྱའི་ཆོགས་ཀྱིས་དང་། མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་མི་རྣམས་ལྷའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་
པ་དང་བརྒྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟེན་རྫོགས། <ལྷ་པ་སམ་བརྒྱ> (འདུལ་བ) 1 དག་སྐྱོང་པ་མ། 2 དག་སྐྱོང་པ་མའི་སྟོན་པ། སྒྲ་བཤད་
 བློ། བསྟེན་བ་ནི་ཉེ་བཅས་ཉེ་བར་བྱེད་བ་དང་། རྫོགས་བ་ནི་མུ་དན་འདས་བ་དོན་ཉེ། མུང་འདས་
 ལ་ཉེ་བཅས་ཉེ་བར་བྱེད་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་དག་སྐྱོང་གི་སྟོན་བ་ཡང་དག་པར་གྲངས་
 ན་བསམ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མུ་དན་ལས་འདས་བ་དང་། ཁད་ཉེ་བར་གྱུར་བས་བསྟེན་བར་
 རྫོགས་པའམ་རྫོགས་པར་བསྟེན་བ་ཞེས་བྱའོ། །མུང་འདས་ལ་རྫོགས་བ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 བློ། གནོད་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་བ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པས་དེ་སྐྱད་ཅེས་
 བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལ་གཞི་བྱས། སྐྱད་དོད་ལྷ་པ་སམ་བརྒྱ་ཞེས་པའི་ལྷ་པ་ནི་
 བསྟེན་བའམ་ཉེ་བར་བྱེད་པ། སམ་བརྒྱ་ནི་ཡང་དག་པར་སོང་བས་ན་རྫོགས་བ་སྟེ་མུང་འདས་
 གྱི་དོན་ཡིན་པས། བསྟེན་རྫོགས་ཞེས་བསྒྱུར་མོད། འོན་ཀྱང་རྫོགས་བསྟེན་ཞེས་བསྒྱུར་ན་གོ་
 བདེ་བར་སྤང་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་དེའི་འབྲེལ་བ་ནམས་སུ་རྫོགས་བསྟེན་ཞེས་འབྱུང་
 ཞིང་། དག་སྐྱོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཁྱ་བྱ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་བ་ལས་ཀྱང་།
 འདི་རྫོགས་བསྟེན་དུ་ཡང་འབྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །གོ་བ་མྱང་དུས་ཆོག་ལ་ཕྱི་གོ་ཕྱོག་སྟེ་ཆོག་
 འབྲེལ་བྱེད་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་ཞེས་བ་དང་། ཤེས་བཞིན་
 དང་། ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ། །

བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་གསོར་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྟན་པ། (འདུལ་བ) ལྟང་བ་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཅིག་
 སྟེ། བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྐྱེས་ནས་པམ་བ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་མ་ཉམས་པ་ལ་ཟེར།

བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སྟོན། (འདུལ་བ) བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་འབོགས་པའི་ལས་ཀྱི་ཆོག་དངོས་སུ་
 བྱེད་མཁན་གྱི་སྟོན་དཔོན་ལ། བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སྟོན་ཟེར། ཞིབ་པར་བཤད་ན། རྩེ་བཙན་
 འདུལ་བ་ལས། བསྐྱབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྐྱེས་པའི་ཆན་དེའི་སྟོན་དཔོན་
 དུ་བཞག་པ་དེ་དེའི་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སྟོན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས།

བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སྟོན་དུ་འོས་པ། (འདུལ་བ) དག་སྐྱོང་ཆོས་དྲུག་ལྟན་གྱི་སྟངས་དུ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་
 སྟོན་པ་འབོགས་པའི་ཆོག་ཆོག་བྱེད་ཀྱང་མ་འཁུལ་བར་སྒོ་ལས་སྟོན་པ་དེ། བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་

ལས་སྒོ་བ་ཏུ་འོས་པའི་མཆན་ཉིད། རྗེ་བཙུན་འདུལ་བ་ལྟར་རྟོ། །

བསྟེམས་པ། 1 ང་རྒྱལ་བྱེད་པ། རྫོང་པ། འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་པར་བཤད་པ་༼
ཚུ་༼༥༽འབུལ་ས། བསྟེམས་པ་ནི་རྫོང་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། 2 ཉམས་སྟོབས་ཀྱི་
མིང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་སྟོ་ལོས་ཆེན་པོའི་བཤེས་སྤྱིང་གི་འབྲེལ་པ་༼ རེ་༼༥༽འབུལ་ས།
བསྟེམས་པ་ནི་ཉམས་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། 3 ཉམ་རྒྱུང་བའི་དོན་ཏུ་བཤད། རྗེའི་
ལམ་རིམ་ལས། རྟོག་བཅད་པ་ལས་བྱི་སྟོང་གི་འཛིག་ཆེན་གྱི་བཟའ་བཏུང་དང་སྟོན་དང་འབྲས་
བྱུ་ལ་སོགས་པ་མ་རྒྱ་རྒྱུང་བ་དང་བསྟེམས་པ་དང་རྒྱས་པ་དང་སྟོབས་རྒྱུང་བ་དང་འབྲུ་དཀའ་
ཞིང་ནད་བསྐྱེད་པས་སེམས་ཅན་པལ་ཆེར་ཆེ་མ་ཟད་བར་ཡང་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

བསྟེལ་བ། བརྗེད་པའི་ཞེས། གཤེལ་བ་དང་དོན་འབྲ། ཚང་མས་མ་བསྟེལ་བ་གནང་རོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
བསྟེལ་བ་མི་མངཤ། བརྗེད་པ་མེད་པ། མི་བརྗེད་པ། མི་འདའ་བ།
བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆེན་ཉིང་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ། མི་བརྗེད་པའི་རང་
བཞིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་ལས་ནམ་ཡང་མི་འདའ་བའི་མཆན་ཉིད་དམ།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དོན་པ་ཉི་བར་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས།

༩ ཉ ི

ཉ་ལྔ། (ལེགས་སྦྱར) དེའོ་ཉིད།

ཉ་ཉི་ལྔ། (ལེགས་སྦྱར) བྱ་ཉི་ཉི། བྱ་དེའི་ཆང་རྒྱ་མཚོའི་འབྲམ་ན་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱབ་ས་ཀྱིས་ཆང་དང་
 མྱོང་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ཁྱེད་ལོ། །དེར་བྱ་དེས་རྒྱ་མཚོ་ཟད་པར་འདོད་ནས་གཤེག་པས་རྒྱ་མཚོའི་
 རྒྱ་ཕྱིར་འབོ་བས། བྱང་མོང་ཞིག་ན་རེ་དུད་འགོ་མ་ཐུ་རྒྱུད་པ་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཅི་བྱར་ཡོད་ཅེས་ཁྲུ་
 རྟོད་བྱས་པ་ལ། བྱ་ཁྱུང་དེ་ན་ཡོད་པ་ཐོས་ནས་ཁྱོས་ཉེ་གཤེག་པ་གཅིག་གིས་རྒྱ་མཚོ་བཀག།
 གཅིག་ནས་མཁའ་ལ་འབྱར་བས་སྒྲ་རྒྱལ་སྒྲ་སྒྲ། ཆང་དང་མྱོང་དེ་མ་ཐག་ཕྱིར་བཏོན་ཉེ་བཏང་
 རོ་ཞེས་གྲགས་པས་བྱ་ཉི་ཉི་ཞེས་པ་དེར་སང་བྱ་བྱ་བྱ་ཞེས་པ་ཆེ་རྒྱུད་ཕྱག་རོན་ཅམ་མདོག་སྒྲ་
 བོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ནས་སྦྱས། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དག་འཛོལ་གསུང་ངོ། །ས་སྒྲ་ལེགས་བཤད་
 ལས། དག་ཐའི་རུས་པ་མ་བརྟགས་པར། །ཉམ་རྒྱུད་ན་ཡང་བརྟམ་མི་བྱ། །ཉ་ཉི་རྩ་ལ་བརྟམ་
 པ་ཡིས། །ནམ་མཁའ་ལྗིང་གིས་རྒྱ་མཚོ་བཅོམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཉ་ཟླ། 1 གནའ་བོ་པར་སིག་Persiaཔར་སིའམ་པར་ཟླ་ཅེས་འབོད་པའི་ཡུལ་དེར་སང་ཨི་རན་Iran
 ཟེར་བ་དེའི་མིང་། དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་པར་སིག་གི་ཡུལ་ཉ་ཟླ་ཅེས་བཤད། རྒྱ་
 མིས་འདི་ལ་པོ་ཟེ་པར་སིག་ཟེར། ཞིབ་བྲ་པར་སིག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2 འིན་ཅང་གི་
 རྒྱ་རྒྱུད་དུ་ཆགས་པའི་གངས་རྒྱུད་མི་རིགས་འིག་ལའང་ཉ་ཟླ་ (Tajik) ཅེས་ད་ལྟ་ཡང་
 འབོད་ཀྱི་འདུག དེའི་སྐོར་གོས་ཆེན་ཆོང་ལམ་ Silk Road ཞེས་པའི་གཟུགས་མཐོང་བརྟན་
 ཐག་ Video ལ་གཟིགས་ན་ཤེས་རུས། པར་ཟླ་གམ་མིང་གཞན་ཨི་རན་གྱི་མི་རྒྱུད་འིན་
 ཅང་གི་ཡུལ་དེར་མཆེད་པར་སེམས། 3 ཀ་སྐྱིར་གྱི་རུབ་དང་། ཨབ་རྩན་ནི་སྒྲན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་

སུ་ཡོད་པའི་ (Tajik) ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེར་ཡོ་རྒྱུས་མཁས་པ་ཆོས་རྩིས་འཛིན་བྱེད་མཁུ་
འདུག འདི་ལ་ (Tadzhik) དང་ (Tadzhikistan/Tajikistan) ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡང་
སྤང་། ཉ་ཟེག་གི་སྤྲུལ་ཞེས་པ་ནི་ཉ་ཟེག་གི་ཡུལ་ཞེས་པའི་དོན་རེད། ལུང་སྤྱོད་པའི་དོན་རྗེས་སྤྱོད་
རིག་པའི་དག་ཡིག་ལས་ཀྱང་། སྤྲུལ་ཞེས་ནམ་དུ་བདུན་པ་གནས་གཞི་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་
བུའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་བྲག་ཆེན་སྟོན་ལས་གྱི་འབྲེལ་
པར། འདི་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་མེས་སུ་འབྲང་བའི་སྟོན་པ་རྩ་མ་ཉས་སུ་ར་བའི་གཞུང་ལུགས་འཛིན་
པ་ཉ་ཟེག་པའམ་སྐྱོར་བྲགས་པ། ཞེས་པའི་གསུང་སྟོལ་ཞིག་དང་། ཡང་ཉ་ཟེག་པ་ནི་སུ་
སྟེགས་པ་ལས་ཀྱང་ཐ་ཆད་དུ་གསུངས་པའི་བཤད་སྟོལ་སྤང་། འདི་གནའ་དུས་བོད་དང་འབྲེལ་
བ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ཚུལ་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསུངས་འདུག འདི་སྐོར་རྒྱུ་པ་
གཟེགས་འདོད་ན་མཁས་དབང་དུང་དཀར་ཆོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆའི་ཆོག་མཛོད་དུ་
གཟེགས། ལྟག་གཟེག་ཞེས་བྲིས་པའང་མང་དུ་སྤང་རོ། །

ཉ་ལ། (ལྷགས་སྤྱར) 1 ཤིང་ཉ་ལ་སྟེ། ཤིང་སྟོང་རིང་ཞིང་མཁྱེགས་ལ། ལོ་མ་རྒྱུད་གཡལ་འབྲུ་བ། མགོ་
བཅད་ན་མི་སྦྱོར་བའི་ཤིང་སྟོང་ཞིག ཤིང་སྟོང་ལ་གྲིས་ཉག་ཀ་བཏོད་ནས་ཤིང་རྩ་བཏོད་ནས་
ཤིང་ཆང་བཟོ་བར་བྱེད། དབྱིན་སྐད་དུ་ Palmyra tree ཟེད། 2 བེ་ཉའི་འབྲས་བུ་དང་དོན་གཅིག་
མཁས་དབང་དགོ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ས་རིག་པས་བསྐྱོར་བས་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་
གྱི་ཐང་མ་ལས། ཉ་ལ་དང་བེ་ཉའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཀོ་ཀོ་ན་ཏི་Coconut གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་མཛོད་
འདུག ཉ་ལ་ནི་ཀོ་ཀོ་ལ་ཏི་ལ་འབྲུག་པར་དཔེར་ན། སྟོང་དོལ་སྒྲ་མའི་བྱང་མེད་བརྟག་ཐབས་
ལས། ཏུ་མ་ཉ་ལའི་འབྲས་འབྲུ་བཞིན་རས་རྒྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྟོན་མེལ་འང་འབྲུག་དཀོན་
མཆོག་ཉ་ལའི་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 མལ་མོ་བཟུང་བ། 5 སྤང་ཆེན་གྱི་རྩ་འདབ་པན་ཚུན་གཡོལ་
པ་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འབྲུག་པར་བཤད།

ཏུ་ལ། (སྐག་སྐད) རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་མིང་།

ཉ་ལ་ལ། (ལྷགས་སྤྱར) 1 སྟོན་མེལ་མར་མེ། འདི་ལྷགས་སྤྱར་ཡིན་པར་མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསུངས་

ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། སྟོན་མའི་སྐད་དོད་ཏ་ལ་ལ་བྱར་ཆག་པས་ཏ་ལ་ཅམ་དང་། ཏ་ལ་སྟེན་སོགས་
མཐའ་ཡས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།² མར་མེ་འབར་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། མར་མེ་འཆི་ཁར་
དམར་སྟེབ་སྟེབ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མ། རྒྱ་ལ་ནི་སོག་སྐད་དུ་རྒྱ་མཆོའི་མིང་ཡིན་པས་རྒྱ་མཆོ་སྐྱ་མ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སོག་པོའི་
རྒྱལ་པོ་ཨལ་ཐན་ཁྲན་གྱིས་རྒྱལ་དབང་སྐྱ་ཐེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོར་ཆོས་ལུས་
པའི་ཡོན་དུ་ཁོར་བུ་སོགས་རིན་པོ་ཆའི་འབྲུལ་བ་གྲ་ཞོམ་པ་དང་བཅས། རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མ་བཟོ་རྒྱ་
ར་རྩེ་འཆང་རྒྱ་མཆོ་སྐྱ་མ་ཞེས་པའི་མཆན་བསྟོད་པུལ། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་དབང་སྐྱ་ཐེང་
རིས་བྱོན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མ་ཞེས་པའི་མཆན་གྱིས་བསྐྱགས་སྟོལ་བྱུང་བ་རེད། རྒྱལ་
པོར་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྐྱའི་ཆངས་པ་ཞེས་པའི་མཆན་པར་པུལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད།

ཏ་ལའི་འབྲས་བུ། བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཀོ་ཀོ་ན་ཏི་ Coconut ཞེས་པའི་ཤིང་འབྲས་དེའི་མིང་། རྫོང་
རྩོལ་སྐྱ་མའི་བྱེད་མེད་བཟག་ཐབས་ལས། ལུ་མ་ཏ་ལའི་འབྲས་འདྲ་བཞིན་རས་རྒྱས། །ལྟ་བུ།
ཏཱ་ཕི་ལྷ། རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་ཁྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་རྩོད་འཛོག་ཟེར། འདིར་
གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་གཙུག་ལག་སྟོབ་གཉེར་ཁང་སྟན་གསལ་ཅན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡོད། སྟོབ་
གཉེར་ཁང་འདིར་ཁྲད་པའི་གཤག་བཅོས་སོགས་ཆད་མཐོའི་སྟན་དབྱེད་སོགས་སྟོབ་པའི་གཙུག་
ལག་སྟོབ་གཉེར་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྟོར་བྱར་ཅམ་ཞིག་འདུལ་བ་ལུང་དུ་འང་གསལ།
འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ཏཱ་ཕི་ལྷ་ཟེར་ཞིང་། དེང་སང་ Taxila ཟེར། པ་ཀི་སྟན་གྱི་པན་འཇམ་
མངའ་སྟེའི་ར་ཁལ་པིན་ཏི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད། Rawalpindi District of Punjab province of
Pakistan དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཆེན་ཁག་ལ་བསྟོད་པའི་ལམ་ཡིག་ལས། ལ་
ཉོར་ནས་ར་ཁལ་པིན་ཏི་དང་དེ་ནས་བྱ་ཐན་བཞི་ཅམ་ན་ཏག་སི་ལ་ལ་སྟེབས། དེ་ནི་རྩོད་འཛོག་
བྱ་བའི་ཡུལ་སྟེ་སྟོན་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་ཀྱན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། ཁྱོད་ཁྱོད་བྱུག་གི་རྒྱལ་
བུ་ནམས་ཡོན་ཏན་སྟོབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ཡིན། སྟན་པ་འཆོ་བྱེད་གཞིན་ལུས་ཀྱང་དང་པོར་སྟན་
འདི་ནས་བསྐྱབས། རང་རེའི་རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅོན་སྐམ་པའི་དུས་ཅམ་ན་ཡུལ་འདིར་བསྟན་པ་

ཀྱེ་ཆེ་དང་ཞིང་། ད་ལྟ་ཡང་རྩམ་ར་རྩི་ཀའི་མཆོད་རྟེན་དང་སྟོན་གྱི་དགོན་ལུང་མང་པོ། གྲོང་
 ཁྱིམ་ཡོངས་རྫོགས་གྱི་ལུང་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་རྟེན་པའི་སྐུ་བརྟན་ནམས་དེ་ཀའི་
 ལུ་སེམས་ན་བཞུགས་སོ། །ཉག་སི་ལ་ནས་རི་ལི་བརྒྱད་དེ་ཁུབ་ཏུ་སོང་ན་པེས་ལྷ་མར་ཡང་མི་
 རིང་། དེ་ནི་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆོད་འཁུངས་གནས་ཡིན། ཞེས་ལས་བཤད་དོ། །འདུལ་བ་ལུང་
 གཞི་༩ ག་བ ༡ ལས། འུ་གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་སྟོབས་ཤིག དེས་སྤྲད་དཔུང་བསྐབ་བར་བཅམས་པ་
 དང་། དེས་སྤྲད་དཔུང་ནི་ལོབས་ན་དེས་ཤྲད་པའི་ཐོང་བ་དབྱེ་བའི་དཔུང་མ་ཤེས་ནས། དེས་རྩོ་
 འཛོག་སྤྲད་པའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུན་ཤེས་གྱི་བུ་ཞེས་བྲ་བ་ཡོད་དེ། དེས་ཤྲད་པའི་ཐོང་བ་འབྱེད་པའི་
 དཔུང་ཤེས་སོ་ཞེས་ཐོས་ནས། དེ་རྒྱལ་པོའི་བྱང་དུ་སོང་སྟེ་སྤྲུམ་པ། ལྷ་རྩོ་འཛོག་ཏུ་མཆོལ། ཁྱི་
 ཞིག་གི་ཕྱིར་དེ་ན་སྤྲད་པའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུན་ཤེས་གྱི་བུ་ཞེས་བཟྱ་བ་མཆིས་ཏེ། དེ་ཤྲད་པའི་ཐོང་
 བ་འབྱེད་པའི་དཔུང་འཆལ་བས་དེ་སྟོབ་ཏུ་མཆོལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །དགེ་སྟོང་མ་
 ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཟས་ལེན་པའི་ལུང་བྱེད་གྱི་སྒྲེང་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་ལུང་རྣམས་འབྱེད་༩ ཉ་བ
 ༡༩༡༦ ར་ལས་ཀྱང་། རྩོ་འཛོག་ཅེས་པའི་ཆོག་འདི་འབྱུང་ངོ། །

ཉམ་བུ་ལ། (ལེགས་སྒྱུར) ཉམ་ལ་དང་འབྲ།

ཉམ་ར། (ལེགས་སྒྱུར) ༡ རྒྱུད་མངས་ཞེས་བྲ་བ་སྟེ། རྒྱུད་དམ་སྤྲད་པ་བཞེའམ་ལུངས་བྱག་དང་ལྷན་པའི་
 ལྷོང་མའི་དབྱིབས་འབྲ་བའི་སྐུ་རྟན་ཞིག ཉམ་རྩ་ཞེས་འབྱི་བར་བྱེད་ཀྱང་། ཉམ་རྩ་ ཀམ་ལྷུ་
 ཞེས་བྲིས་ན་དག་པར་སེམས། སྤྲ་བཤད་ནི། རྒྱུད་ནི་འདིར་སྤྲད་པའི་མིང་ཡིན་ལ། མངས་ནི་
 མང་པོ་སྟེ། སྤྲད་པ་མང་པོ་ལྷན་པའི་རོལ་ཆས་ཡིན་པས་ན་རྒྱུད་མངས་ཞེས་བྲལོ། །དེར་སང་
 སི་ཏུར་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་དང་འབྲ་བ་ལ། རྒྱད་པར་ནི། སྤྲ་ཏུར་ནི་རྒྱུད་གསུམ་ཙམ་དང་ལྷན་
 ལ། རྒྱུད་མངས་ནི་བཞེན་སྤྲལ་གྱི་བར་ལོ། །རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་Tanpura ཉམ་བུ་ར་ཟེར།
 ཨ་རབ་ཀྱི་སྐད་ལའང་ཉམ་ར་ཞེས་འཛོད། 2 ལྷོང་མོ། 3 བེ་མང་གི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད།
 4 རི་ཟ་ཞིག་བཅས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

ཉམ་ལ། (ལེགས་སྒྱུར) 1 སོ་རྩི་སྟེ། ཁྱིམ་པའི་ལོ་མ་དེ་ཞེས་ལ་རོལ་བ་བཟར་བྱུང་བ་ཞིག རྒྱ་

གར་བས་འདི་ལ་སྤྲོ་ Paan ཟེད། འདི་བོད་པའི་ཞལ་ཏྲག་གི་དོད་ལྟ་བུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྤྱིར་
 བཏང་བྱ་གར་ཡོངས་གྲགས་ལ་སྤྲོ་ཞེས་པ་ལོ་མ་ཙམ་ལ་མི་ཟེར་བར། ལོ་མ་དེའི་ནང་དུ་སྤྱིར་
 རི་ Supari (ཕྱི་རྒྱལ་བས་ Betel nuts ཟེར་ཞིང། བོད་སྐད་དུ་གོ་ཡུ་ཟེར་གྱི་ཡོད་འདུག) དང་ཙ་
 བ་ Choon ཞེས་པའི་རྒྱག་རྩས་དཀར་སོ་ཞིག་སོགས་རྩས་མང་སོ་མཉམ་དུ་བསྐྱེས་ནས་ལོ་མ་
 དེའི་ནང་དུ་སྒྲགས་ཏེ་སྤྲོ་ལྟེ་བ་བྱས་ནས་དབྱིབས་བྱ་གསུམ་ཞིག་ཆགས་འོང་བ་དེའི་མིང་ཡིན།
 འདིས་ཟས་འཇུ་བར་བྱེད། ཁའི་རྩི་མ་སེལ་བར་བྱེད། ངལ་གསོ་བར་བྱེད། རྩེ་བསང་ཞིང་རིག་
 པ་དངས་བར་བྱེད། སོ་མཁུགས་སོར་བྱེད་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ལ་
 བོད་སྐད་དུ་སོ་ཙེ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་སེམས། འོན་ཀྱང་འདི་རྒྱན་དུ་ཟ་མཁན་
 གྱི་རྒྱ་གར་གྲོང་གསེབ་པ་དག་གི་སོ་ཙེ་ཟེས་ཅད་རུལ་ནས་ཡོད། བལ་ཆེར་ཟ་ཆེས་པས་སྒྲིན་
 ཡིན་འདྲ། ལུ་བ་མི་མིང་པར་བྱིར་འདོར་ཞིང་འདིས་ཁ་མཆུ་སོགས་དམར་སོར་བྱེད། རྒྱ་གར་
 གྱི་མེ་འཁོར་དང་རྒྱངས་འཁོར་འབབ་རྒྱགས་སོགས་ཀྱིས་ཆ་ལུག་གྲོག་ཡོད་ཆད་ལ་མཆིལ་
 མ་དམར་སོ་འདི་དོར་ནས་ཁོར་ཡུག་ཏེ་ཅང་བཅོག་ཅིང་མི་གཅང་བར་བྱེད། འདི་བཅོས་ན་བཟེ་
 བེར་ཙམ་བྱེད། གྲུ་པ་རྒྱན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འདི་སྤྲོ་མ་མི་ལ་ཟ་མཁན་ཆོར་མི་ལ་བཟང་མི་
 དགོས་པར་དེའི་དོད་དུ་བཅོས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡང་ཡོད། དེ་ལ་འགྲེལ་བཤད་འདི་
 ལྟར། དཔེར་ན་ལོ་མ་དེ་མིའི་པགས་པ་དང་། ནང་དུ་སྒྲག་རྒྱའི་སྤྱི་བ་རི་ཞེས་པ་དེ་རུས་ཞིབ་གྱི་
 ཆབ་དང་། ཁ་དོག་དམར་སོ་དེ་ཁྲག་གི་དོད་རེད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་འདྲ་ཆགས་ཤིག་འདུག་ཀྱང་
 རྒྱ་གར་པའི་བཤད་རྒྱུན་ལ་ནི་དེ་འདྲ་མི་འདུག 2 ཏམ་བྱ་ལའི་ལོ་མས་བཅོས་པའི་བཏང་བ་ཁ་
 དོག་དམར་སོ་སྤྲོ་སེང་པེ་བ་ཞིག་གི་མིང། དེ་ཡང་ལོ་མ་དེ་ལ་འགྲོན་བྱ་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་
 པ་བཏབ། དེ་ཆར་པལ་འདེབས་པའི་དོད་སོ་ཡིན་པར་འདུག བར་དུ་རྩི་བཟང་བཏབ་ནས་ཞག་
 གཉིས་གོས་ཀྱིས་མཐན་པ་ལངས་པ་དེ་ལ་སྤྲོ་ཟེད། དེ་ལ་ཆོས་སྐད་དུ་ཏམ་བྱ་ལ། རྒྱ་གར་
 སྐད་དུ་གོ་ལ། བོད་སྐད་དུ་སོ་ཙེ་ཟེད། ཆག་ལོའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞི་བྱས། 3 དེ་ལྟ་བུའི་བཏང་བ་
 རྒྱགས་པའི་གཏོར་མ་ལ་ཏམ་བྱ་ལ་ཞེས་བོད་པས་མིང་བཏགས་པ་འཇལ། ཡང་ན་སྤྲོ་གྱི་ལོ་

མ་དེ་རྒྱ་གར་བས་སྦྱིན་སྒྲིག་དུ་འབྱུང་ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ལོ་
མ་དེའི་དོད་པོ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

རྒྱ་རྒྱུལ། སི་རྒྱ་ལ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ་ལྷ། ལྟོ་དང་། ལྷོ་ལྟོ། ཟངས་སྒྲིང་། ཅམར་རྒྱུལ་ཞེས་བྲ་
བ་རྒྱམས་མིང་གི་རྒྱམ་གངས་ཡིན། སི་རྒྱ་ལའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉའི་སི་རྒྱ། (རྒྱའི་རྒྱ) ཉའི་སི་རྒྱ་ནི། རྒྱ་ནག་གི་གོ་ས་ཞིག་ཅེས་སོག་པོ་དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་
ཆོག་མཛོད་ནང་གསལ། ཉ་ཞེས་བ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱ་དེ་ཆེན་པོའི་མིང་ཡིན་པར། དག་སྦྱོན་འབྲེལ་
བར་གསུངས། ཡང་ལྷ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ལས། དེ་སོག་པོའི་རྒྱ་ལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
ཆེན་པོ་ཟེར་བ་རེད་ཅེས་གསལ།

རྒྱའི་སི་རྒྱ། ཉའི་སི་རྒྱ་དང་འདྲ།

འི་ཀཱ་(ལེགས་སྒྲུབ) དེའུལ་གྱི་དོང་ཅེ། ལེགས་སྒྲུབ་དུ་ཏྲ་ཅུ་ཀྱང་། བྱི་རྒྱལ་བས་ Coin ཟེར་བ་དེའོ། །
ཉི་ཕུ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་ཕུ་བ་ཆེན་ལྷོ་ལ་དང་མི་ཉི་པ་གཉིས་ཀའི་དངོས་སྒྲོབ་ཡིན་ཞིང་། རས་རྒྱུང་བའི་
ལྷ་མ་ཡིན།

ཉི་རྒྱ། ལུལ་ཕུ་པལ་མོ་ཆེས་པོད་ལ་ཉི་རྒྱད་ཟེར། རྒྱ་ནག་པ་རྒྱམས་སྦྱོན་དུས་དུའུ་པན་དང་། དེང་
སང་སི་ཅང་ངམ་ཤེ་ཅང་ཞེས་འབོད། སོག་པོས་སྒྱ་རྒྱད་ཅེས་འབོད།

ཉི་ཅ། (འདུལ་བ) ཉི་ཆ་དང་འདྲ།

ཉི་ཆ། (འདུལ་བ) མགར་བས་ལྷགས་བརྒྱུད་སའི་འོག་གཞིའི་རྒྱ། རྒྱམ་འབྱེད་འབྲེལ་༼ ཚུ་ ༡༡༣༥༥
ལས། ཉི་ཆ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་འོག་གཞིའི་རྒྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉི་ཤྱ། (རྒྱའི་རྒྱ) རྒྱལ་པོའི་དབུ་ལྷ།

ཉི་སེ། (ལེགས་སྒྲུབ) གངས་ཅི། གངས་དཀར་ཉི་སེ་ལ་གཟིགས།

ཉིང་། ། ཡོན་ཆབ་འབྱུལ་སའི་སྦྱོང་གི་མིང་། མཛོད་ཉིང་ལ་བདུན་ཆར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། ཚུ་
གཉིས་དང་། ཉེར་སྦྱོང་ལྷ་སྦེ་བདུན་མཆོན་བྱེད་ཡིན། ཚུ་གཉིས་ནི། མཛོད་ཡོན་དང་། ཞབས་
བསིལ་ལོ། ཉེར་སྦྱོང་ལྷ་ནི། མེ་ཏོག་བདུག་སྦྱོས། མར་མེ། རི་ཆག་ཞལ་ཟས་དང་ལྷོ། དེས་

ན་ཚུ་གཉིས་དང་ཉེར་སྤོང་ལྟ་བུ་མཆོད་བྱེད་དོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། འདི་ལ་ཉིང་ཞེས་པའི་རྒྱ་
 མཆོད་ནི། ལི་ཉིང་ལྟ་བུར་དབྱུག་གུས་བསྐྱུན་པའམ་ཕྱ་བརྒྱབ་ན་ཉིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་འབྱུང་བས་
 དེའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའོ། །² སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཞིག་དཔེར་ན་ལི་ཉིང་གི་སྤྱི་ལྟ་བུ།
 ཉིང་དེ་བ། ། བརྟན་ཞིང་མི་འགྱུར་བ། སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་ཀྱི་ལུང་ཤུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་
 པ་¹ ན་ལ་ལས། རྒྱ་གཉེར་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སློབ་ཏེ། ཉིང་དེ་བནི་བརྟན་ཞིང་མི་
 འགྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །² ཆོར་བ་ཕྱོད་ཚུལ་ཞིག་ཆ་ཉིང་དེ་བ། ན་ཉིང་དེ་བ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཕྱ་རྒྱུང་པའི་ཞལ་ནས། རས་དང་པོ་སྤང་སློབ་སྦྱ་ཆ་ཉིང་དེ་
 བ་ཕྱལ། དེ་ནས་རེད་བྱ་བ་ཞི་སྦྱོར་མའར་སིང་བ་དབུལ་རྒྱ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
 ཉིང་དེ་འཛིན། <སུ་རྩྱེ> བརྟགས་ཐེན་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱན་ལྟ་བུ་འཛིན་པའི་སེམས་
 ཅིག་ཅིག་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་སྟེ། ལུལ་དེས་ལྟའི་བཞི་བའོ། །རྒྱལ་
 ཆབ་ཆོས་རྗེའི་ཀུན་བཏུས་དར་རྟེན་ལྟར་བཀོད། བཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོད་ཀྱི་སེམས་
 སེམས་བྱུང་གི་འགྲེལ་པར། བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་
 ཉིང་དེ་འཛིན་སློབ་པའི་ཆོ་སློབ་བཏགས་པའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ཡིན་པས་བཏགས་
 པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་ཆབ་དང་བཀའ་ཆེན་གྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མཆོད་ཉིང་གི་
 ཟུར་དུ་ཅིག་གིས་བརྟགས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་གྱིས་བཏགས་པ་ཞེས་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་ལ་གོ་རྒྱ་
 མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སུ་རྩྱེ་ཞེས་པ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་
 དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་སྤྱ་ཞེས་པ། ཡང་དག་པ། ཀུན་ཏུ། རྫོགས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། རྗེ་ནི་
 འཛིན་པའོ། །སྤྱི་སྤྱི་བཤད་སྤོང་འགྲེལ་པ་¹ ཡེ་ལས། ཉིང་འཛིན་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་
 དག་པར་འཛིན་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏེ་བསམ་གཏན་ནོ། །སྤྱི་བཤད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ཉིང་
 དེ་ནི་ཐང་དེ། འཛིན་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །དཔེར་ན་ཐག་པ་དང་གོས་ལུག་སོགས་ཡ་ཡོད་ཁམ་
 ཁུམ་མེད་པར་དམ་དུ་འཛིན་པ་ལ། ཐང་དེ་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། སེམས་དམིགས་པ་ལ་དམ་
 དུ་བཟུང་ནས་མི་གཏོང་བར་འཛིན་པ་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཉིང་དེ་ནི་མི་གཡོ་བ།

འཛིན་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །ཐང་ཞེས་པ་དམ་པོའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་དམ་སྟོང་ལ་ཐང་
སྟོང་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞིབ་པར་ཐང་སྟོང་ལ་གཟེགས། ཡང་ན་ཉིང་དེ་ནི་བརྟན་པ། འཛིན་ནི་སྤར་
བཤའ་པ་ལྟར་མི་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན་པས། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་བརྒྱུད་ནས་མི་
གཏོང་བས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་སྤྱབ་ཤེས་ཀྱང་རུང་སྟེ། བརྟན་ཞིང་མི་འགྱུར་བ་ཉིང་དེ་བའི་དོན་
དུ་ལུང་ཐང་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་། ཉིང་དེ་ནི་རྒྱན་ཆགས་པ། འཛིན་
ནི་མི་གཏོང་བའོ། །དེས་ན་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་ཆགས་པར་དམ་དུ་བརྒྱུད་ནས་མི་གཏོང་
བས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ཀོ། །དེ་ཡང་ཉིང་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྤྱིར་དེ། རྒྱལ་གཤེས་རྒྱུ་ཆགས་པ། རྒྱན་
ཆགས་པ། བར་མ་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པར། བྱ་ཉི་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་གྲུབ་གསུང་
བ་ནི། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་མཛེས་ཀྱང་བུས་དར་རྟེན་ཀྱང་ཡང་མ་བྱུང་ཀོ། །ཡང་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་
སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་ ༣༩༤པས་ཀྱང་། རང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཐང་
དེ་སྤྱིར་དེ་སོ་རྒྱགས་པ་ལ་བསམ་གཏན་ནས། ཉིང་དེ་འཛིན་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པའང་གོང་
དུ་བཤའ་པ་དང་མ་བྱུང་ཀོ། །ཡང་ན། མཛེས་རྒྱགས་རིན་ཆེན་སོ་ལས། སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་
ཅིང་སེམས་ལ་འཛོག་པས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཕུང་པོ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཆོགས་ཉི། རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་སོ། །འདིར་ཕུང་པོ་ནི་གོང་དུ་བཤའ་པ་ལྟར་ཆོགས་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། མདོ་སྟེ། ༩ པར་ ༡བཞུགས།

ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔལ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་ཐུགས་ཀར་གསལ་བཏབ་པའི་ཡིག་འབྲུའི་ས་
བོན་རྒྱ་དང་རྩ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔལ་འཕྲེལ་སྤྱབ་ཤིག་གསལ་པའི་ལ་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྟོམས་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མཆོག་ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
སྤྱེས་ནས་སྤྱུབ་པ་པོ་ངས་པར་ལེགས་པ་ལ་སྦྱོར་བས་ན་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ཏ་
ཆེན་ལྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་།

ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆིངས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྤྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཆིངས་

བཤད་པ་ལ། དེའི་ཞེ་དགའི་ཆེངས། རྫོང་བཞིའི་ཆེངས། རྣམ་འབྱོར་དུག་གི་ཆེངས། ཉིང་
 དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེངས། བསྟེན་སྦྲུབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེངས་དང་ལྷ་ཡོད་པ་ལས། ཉིང་དེ་
 འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེངས་ནི། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་
 དེ་འཛིན། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་
 རིས་སྒོ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐྱོད་གནད་དོན་གསལ་བ་ལས། ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེངས་ནི།
 གནས་ཀྱི་དེ་ཉིང་ནས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིང་ལ་ཐུག་གི་བར་ནི། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་།
 མཆོད་པའི་དེ་ཉིང་ནས། སྤྱང་སྐྱོར་པ་མོ་སྤྱོམ་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་
 ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། སྤྱང་སྐྱོར་ཐུག་མཆོད་པ་མོ་སྤྱོམ་པ་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་ཉིང་བསྐྱེད་བར་ནི་
 ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཉིལ། (ལེགས་སྦྱར) གནས་བ་བཞུགས་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར། རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱེད་པ་བཟང་བྱ་མཆོད་
 དབང་དོན་དེ་ཉིང་ཡང་གསལ་ཆ་ནན་གསུངས་སོ། །

ཉིལ་གྱི་གང་བྲ། ཉིལ་འབྲས་ཁེངས་པའི་ཕུན་ཕྱགས་སྦྱབས་མོ།

ཉིལ་གྱི་ཐུབ་མ། ཉིལ་གྱི་ཕུན་པ།

ཉིལ་སྦྱང་། ཉིལ་འཛིག་སའི་མཛོད་ཁང་། མཛོད་ལས། ཉིལ་སྦྱང་ནས་ནི་ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུ།

ཏུ་རུ་ཀ། 1 ཏུ་རུ་ལྟ་དང་དོན་འདྲ། 2 སྦྱོར་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་པར། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་
 མོ་སོགས་སུ་གསུངས། སི་བོད་རྒྱ་དགཉེས་འཁྱ་སྦྱར་གསེར་གྱི་བྲང་མཛེས་ལས། ཏུ་རུ་ཀ་
 ཞེས་སྦྱོར་གྱི་བྱེ་བྲག་ལ་བཤད་འདུག།

ཏུ་རུ་ལྟ། (ལེགས་སྦྱར) 1 གར་ལོག་གི་མིང་ཡིན་པར། སི་བོད་རྒྱ་དགཉེས་འཁྱ་སྦྱར་གསེར་གྱི་བྲང་
 མཛེས་ན་གསལ། 2 ཏུ་ཐེག་གི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། ཏུ་ཐེག་གི་རྒྱལ་པོ་ཏུ་རུ་ལྟ་ས་དབང་བསྐྱར་
 བའི་ཡུལ། 3 གསྐར་རས་ཁ་ཆེད་ཡུལ་གྱི་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་
 མིང་། ཏུ་རུ་ལྟ་ཐའི་རྒྱ་གར་ནང་པའི་ཆོས་འབྱུང་༡༠༡ལས། དེའི་ཆེ་ཁ་ཆེད་ཡུལ་ལ་རྒྱལ་པོ་

ཏུ་རུལྒ་ཞེས་བྱ་བ་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དོ། 14 ཉར་དང་སོག་པོའི་མིང་ཡིན་པར། སི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་གསེར་གྱི་ཐོང་
མཛེས་ན་གསལ། 5 ཏུར་གྱི། (Turkey/Turks) ཞུ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབ་དེབ་དང་པོ་264ནང་།
ཏུར་གྱི་དང་ཏུ་རུལྒ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བྱས་འདུག དེས་ན་ཏུ་རུལྒ། ཏུ་རུ་ཀ། ཏུ་རུ་ཁ། ཏུ་
རུལྒ། ཏུ་རུལྒ། ཏུ་རུ་ཀ། (ཐ་མ་གསུམ་པོ་འདི་སྔོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་མིང་ཡིན་པར། སི་བོད་སྐད་
གཉིས་ཤུར་གསེར་གྱི་ཐོང་མཛེས་ན་གསལ།) རྣམས་དག་མ་དག་གི་འབྲི་ཚུལ་སྣ་ཆོགས་
ཀྱི་དབང་གིས་གོ་བ་ལེན་ཚུལ་སྣ་ཆོགས་ཤིག་འབྱུང་སྐྱང་ཡང་། དེས་དོན་དུ་གཉིས་སུ་འདུ་བར་
སེམས་ཏེ། ཏུ་རུལྒ་གར་ལོག་གི་མིང་དང་། ཏུ་རུ་ཀ་སྔོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་མིང་གཉིས་སུ་འདུས་
པར་སེམས་སོ། །ད་དུང་དབྱེད་དོ། །

ཏུ་རུལྒ། 1 ཏུ་རུལྒ་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས། 2 ཏུ་རུ་ཀ་སྔོས་སྔོས་བྱེ་བྲག་པ། ཞེས་སི་བོད་སྐད་གཉིས་
ཤུར་གསེར་གྱི་ཐོང་མཛེས་ན་གསལ།

ཏུ་རུལྒ། ཏུ་རུལྒ་དང་དོན་འདྲ་བར། སི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་གསེར་གྱི་ཐོང་མཛེས་ལས་བཤད།
ཏུན་ཉོང་གཉེར་ཡིག་ ཏུང་ཉོང་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་པར་གཟིགས།
ཏུན་ཉོང་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར། ཐོན་མར་ཏུན་ཉོང་ (Dunhuang or
Tun-huang) གི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པ་ལ། ཏུན་ཉོང་ནི་བྱེ་བྲང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཆགས་པའི་དེང་སང་
རྒྱ་ནག་ཀར་སུའུ་ (Gansu Province) ཞིང་ཆེན་གྱི་ཤོང་ཁྲུང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤིན་ཅང་དང་
ནང་སོག་གཉིས་བར་དུ་ཆགས་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན། གནའ་བོར་ནི་ཤིན་ཅང་གི་ཆའམ་སུ་
གཏོགས་པར་མཛོན། ལོ་ལྷ་ལན་ (Lou-Lan) ཞེས་པའི་ཤོང་ཁྲུང་དང་ས་ཐག་མི་རིང་པའི་ས་ན་
ཡོད། ཏུན་ཉོང་ནི་སྔ་མོ་བོད་ཀྱིས་ཀྱང་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་ལོ་རྒྱུག་ཅུ་སྐོར་ཞིག་བོད་ཀྱི་མངའ་
ཞབས་སུ་འདྲེན་ཁྲུང་ཡོད། དེ་སྐོར་གའམ་དུ་གཟིགས། ཏུན་ཉོང་གི་གོ་དོན་ནི། མེ་མུང་བ་ཏུ་
འབར་བའི་སྔོན་མེ་ཞེས་པ་ཡིན། འདི་ནི་གནའ་བོ་གོས་ཆེན་གྱི་ཆོང་ལམ་ (Silk Road) ཞེས་
ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེའི་འདུས་མཛོད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འདྲེན་གྱི་ཡོད། གནའ་བོ་འདི་ལ་ Sha

Zhou (Beautiful desert Oasis) མངོས་སྤྱག་ལྷན་པའི་བྱེ་ཐང་གི་ཁྲོད་ཁྱེད་གཤེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་
 གྱི་ཡོད། བྱེ་པའི་སྤྱན་གྱི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་མཇུག་ཙམ་ལ་ཏན་ཀླུ་རབས་(བྱེ་པའི་སྤྱན་
 གྱི་དུས་རབས་༡༠༩ BC ནས་བྱེ་པའི་དུས་རབས་༡༡༠ AD) གྱི་སྐབས་ཐོག་མར་རྒྱ་ནག་གི་
 མངའ་ཁོངས་སུ་ཚུད། ཏན་ཀླུ་རབས་གྱི་མངའ་ཐང་ཉམས་ནས། དུས་རབས་བཞི་བ་དང་
 ལྔ་པའི་ནང་འདི་བྱེད་རང་བཅོན་ (Semi-Independent) གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་གྱུར། ཡང་དུས་
 རབས་ལྔ་པའི་མཇུག་ཙམ་ལ་བྱང་མའི་རྒྱལ་རབས་ (བྱེ་པོ་༩༣༠-༡༡) སྐབས་སྤར་ཡང་
 རྒྱའི་བྱང་ཁོངས་སུ་གྱུར། བྱེ་པོ་ (༩༡) འོར་ཐང་རྒྱལ་རབས་ (༩༡-༩༠༡) གྱི་སྐབས་
 སུའང་རྒྱའི་འོག་ཏུ་གནས་སྤང་རེད། དེ་ནས་བྱེ་པོ་ (༡༡༡ནས་༡༤༡) བར་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་བཅོན་
 སྐབས་འོད་པས་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་འོད་གྱི་མངའ་ཞབས་སུ་བསྐྱས་ཞེས་དཔྱད་ལྟར་ལག་ལ་
 ཞིག་གསུང། ཁྱི་ལྷེ་གཙུག་བཟླ་མེས་ཨག་ཚེས་གྱི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནས་སྤང་པའི་དོགས་པ་
 ཡང་འདུག་ན། ད་དུང་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་པར་བྱའོ། བྱེ་པོ་ (༡༤༡) འོར་སྤར་ཡང་ཐང་རྒྱལ་རབས་
 གྱི་ལག་ཏུ་འོར། བྱེ་པོ་ (༡༡༡༡) འོར་ཡོན་ནམ་སོག་པའི་རྒྱལ་རབས་གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་ཚུད།
 དེ་ནས་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པ་ནས། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་བྱེ་པོ་ (༡༡༡༣) འའི་བར་ཏུར་
 བན་གྱི་རྒྱལ་པོས་ (Turfan King) དབང་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་ཡུ་གུར་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བསྐྱས།
 དེ་ནས་བྱེ་པོ་ (༡༡༡༣) འོར་ཆིང་རྒྱལ་རབས་གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག་པ་བཅས་སོ། ཁྲོད་
 ཁྲོད་དེའི་ཉེ་འདབས་སུ་ནང་པའི་བྲག་ཕྱག་བདུན་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་ལ་སངས་
 རྒྱས་སྟོང་གི་བྲག་ཕྱག་གམ་མའོ་ཀུའོ་བྲག་ཕྱག་ (Mogao Caves) ཅེས་ཟེར། ཏྲང་ཏྲང་དང་།
 ཏྲོན་ཏྲང་། ཏྲོན་ཏྲང་། ཏྲང་ཏྲང་སོགས་འབྲི་ཚུལ་སྤྱ་ཆོགས་ཤིག་སྤང་དོ། ། ཏུན་ཏྲང་ནས་ཐོན་
 པའི་བོད་ཀྱི་པོ་རྒྱལ་ཡིག་ཆ་ནི་ ༡ གནའ་རྫས་ཉམས་ཞིབ་པ་ཨོ་རེ་ལཱ་ས་ཏེ་ཨེན་Aurel Stein
 ཞེས་བ་སྤྱེས་ཡུལ་ཏང་ལྷ་རི་Hungary ནས་ཡིན་ཞིང་། དབྱིན་ཇིའི་ British Citizen མི་སེར་
 ཡིན་པ་ཞིག་གིས། བྱེ་པོ་༡༩༠༡འོར་ཏུང་ཏྲང་གི་ཁྲོད་ཁྱེད་ནས་གི་འོ་མི་ཀར་༡༥ཙམ་གྱི་
 གནས་སུ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་བྲག་ཕྱག་གམ་མའོ་ཀུའོ་བྲག་ཕྱག་ (Mogao Caves) ཏུ་འབོད་

པ་དེའི་ནང་ནས་རྙེད་སོན་བྱུང་བའི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་རྣམས་ལ། ཏུན་རྟོང་ནས་ཐོན་
བའི་ཡིག་ཆ་དང་། ཏུན་རྟོང་ཤོག་རྩལ། ཏུན་རྟོང་གཏེར་ཡིག་བཅས་ཟེར་བ་རེད། ཡིག་ཆ་དེ་
དག་ཐོག་མར་རྙེད་མཁན་ནི་རྣམས་ Taoist ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱའི་རྟ་ཤར་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གསར་
རྙེད་བྱུང་བའི་གནའ་བོ་རྣམས་དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་ནི་གནའ་རབས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་རྣམས་ཡིན་
ལ། ཡིག་རྙིང་པལ་མོ་ཆེ་བྱ་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། བོད་དང་། ཤིན་ཏུ་སོགས་སྐད་རིགས་
གཞན་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད། གཞན་ཡང་རི་མོ་དང་ལག་རྩལ་ལས་ཐོན་བའི་གནའ་བོ་རྣམས་ཀྱི་
རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་རྙེད་སོན་བྱུང་ཡོད། གནའ་བོ་རྣམས་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་
བྲག་ཕྱག་འདི་ཕྱི་ལོ་ཆེག་སྟོང་དང་བགྲང་བྱ་ལྔ་༡༠༠༥ ཅུ་ནས་གཞན་གྱིས་མ་ཆོར་བར་སྤང་
མེད་སྒོམ་ཏུ་ལུས་བའི་ཆོད་དཔག་བྱེད་ཅིང་། ཡིག་ཆ་འདི་དག་བྲག་ཕྱག་གི་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཏུ་
(ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་དེབ་ཅིག་ནང་འདི་གསར་བའི་དཔེ་མཛོད་རེད་ཟེར་། ཕྱི་ནས་ཅིག་པ་དང་འདག་
ཞལ་བརྒྱུབ་ནས་མི་ལོ་ཆེག་སྟོང་དང་གཉིས་ཅུ་མ་རིང་གནོད་སྐྱོན་མ་བྱུང་བར་གནས་ཐུབ་ཡོད་
ཅིང་། ཨོ་རེལ་ཤུས་ཏུ་ཨེན་གྱིས་༡༩༠༧ལོར་བརྒྱབ་བའི་བྲག་ཕྱག་ཨང་བཅུ་དྲུག་༡༦བའི་འབྲ་
ཐུང་ཞིག་ནང་། ཡིག་ཆའི་ཤོག་རྩལ་རྣམས་གཅིག་ཐོག་གཅིག་བཅུགས་ཏེ་སྤྲངས་ནས་བཞག་
བ་ཞིག་དབྱེན་རིའི་འཛམ་གླིང་བྱ་རྒྱ་ཞིག་ནང་མཛོད་རྒྱ་འདུག ཨོ་རེལ་ཤུས་ཏུ་ཨེན་གྱིས་བྲག་
ཕྱག་དང་དགོན་པའི་མཁན་པོ་འཕམ་དགོན་གཉིས་རྒྱའི་རྟ་ཤར་མང་ཡོན་ལུ་Wang Yuanlu་ ལ་
སྒོམ་ཐོན་བྱེན་ནས་ཡིག་ཆ་རྣམས་གསར་སྐབས་སུ་འོར་འཕེན་བྱས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་ (སྐབས་
དེ་དུས་རྒྱ་གར་དབྱེན་རིའི་དབང་སྤྱར་འོག་གནས་སྤྱོད་པེད) རྒྱལ་ས་ལྷོ་ལི་གསར་བའི་འགྲེམ་
སྟོན་ཁང་ National Museum of India, New Delhi (དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་ལྷོ་
ལིའི་དཔེ་མཛོད་འདི་ནས་ཏུན་རྟོང་གི་ཡིག་རྙིང་རྣམས་ལག་སོན་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་ལ་གཞི་བྱས་
ཏེ་རྒྱལ་རབས་དཔེ་མཛོད་དཀར་པོ་བརྒྱུ་མཐུན་པར་འདུག་ཅིང་། དང་། དབྱེན་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ལོན་
ཾོན་གྱི་དཔེ་མཛོད་དང་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ་ཕྱལ་ཏེ་ད་ལྟ་མཛོད་རྒྱ་ཡོད། ཤོག་ཐེབས་ཀྱི་ངོས་སུ་
ཕྱི་ལོ་༤༩༤ ཕྱི་རྒྱལ་ཕྱི་ལོ་ཆོས་༡༡ཅེས་ལོ་ཆེག་སྟོང་འཁོད་བའི་དོན་ཅིང་གཙོ་བོ་དཔེ་རྙིང་ཞིག་ཀྱང་

དེ་དུས་ཉིད་སོན་བྱུང་འདུག བོད་དུ་བཤད་པའི་སངས་རྒྱུ་སྟོང་གི་བྲག་ཕྱག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི།
 སྟོན་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱའི་ཉ་ཤེད་ཞིག་ལ་གསེར་འོད་འཕྲོ་བའི་འོད་ཟེར་གྱི་གསེབ་
 རས་སངས་རྒྱུ་སྟོང་གི་གཟིགས་སྣང་བྱུང་ནས་ལྷ་ཁང་བཞེང་འགོ་བཙུགས་ཤིང་། དེ་ནས་
 ཐང་གི་རྒྱལ་བརྒྱུད་བརྩའི་རིང་ལ་སྤྱི་འཐུད་དེ་བཞེངས་ནས་ཁྱོན་བསྟོན་སྤྱི་བྲག་ཕྱག་བདུན་
 བརྒྱ་ལྷ་བརྩ་༧༥༠ཙམ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཟེར་དཀར་པོ་
 ༩༥ལས་ཀྱི་ཉོད་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་ཆའི་སྐོར་མདོར་བསྡུས་ཤིག་འབྲུང་བ་འདི་ལྟར། ད་ལྟའི་
 ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷག་གི་སྤྱི་རོལ་དུ། ལི་ཡུལ་གྱི་བས་མཐའ་ཉོད་ཉང་བྱ་བའི་གནས་སུ། སྟོན་གྱི་ལྷ་
 ཁང་ཞིག་རལ་དུ་གྱུར་བ་གཅིག་གི་ཅིག་པའི་གསེབ་ནས། བོད་དང་ཡུ་གྱར་གྱི་ཡིག་རྩིང་ཤོག་
 འི་ལ་འཕོན་ཆེ་ཞིག་འཕོན་པའི་བྲག་ཡིན་ལ། ཡིག་རིགས་དེ་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་དུ་མས་བགོ་བཤའ་
 བྱས་ཤིང་། རྒྱ་གར་དང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཁྱོད་ཞེས་བྱེད་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ལག་ཏུ་བཏང་བ་ལས།
 ཕྱི་མོ་དངོས་ཀྱི་ཆ་ཤས་དང་། སྤར་བཏབ་བ་དང་། རོ་བུས་བྱས་པ་སོགས་སྤྲ་ཆོགས་ཤིག་
 བཟ་གྱིས་མཐོང་བ་རྣམས་པན་ཚུན་ཞིབ་བསྟར་བྱས་ཏེ་ཡིད་བརྟན་རུང་བར་བཀོད་ལ། ད་
 ལྟའདིའི་ཕྱི་མོའི་བྱིངས་རྣམས་པ་རན་སི་དང་དབྱིན་གཞུང་གཉིས་ནས་བདག་སྟོང་བྱས་ཏེ་ཡོད་
 འདུག་ཅིང་། ཆ་ཤས་མང་ཙམ་ཞིག་ཤི་ཅིང་དུ་ཡང་འཁྱེར་ཞེས་ཟེད། ཞེས་སོགས་གསལ་ལོ། །ཉེ་
 སྟོན་ངེད་རང་དབྱིན་ཟིའི་རྒྱལ་ས་ལོན་ཾོན་དུ་འགྲོ་དུས་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཉུན་ཉོད་གི་
 ཡིག་རྩིང་པན་བུའི་ལྷོག་རྒྱའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཞིང་། ཉུན་ཉོད་གི་ཡིག་རྩིང་སོགས་གཟིགས་འདོད་
 བྱ་དབྱིན་ཟིའི་རྒྱ་ <http://idp.bl.uk/idp.a4d> ལ་ཕེབས་ནས། རང་གི་ལག་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་

Catalogue Search ཞེས་པར་བསྟར་ན་དཔེ་རྩིང་མང་དག་ཅིག་གཟིགས་ཐུབ།

ཉུན་ཉོད་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་རྩིང་། ཉུང་ཉོད་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་
 པར་གཟིགས།

ཉུན་ཉོད་ཤོག་འི་ལ། ཉུང་ཉོད་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་པར་གཟིགས།
 ཉུ་ཕ་ལ། (ཆའི་སྐད་) རྒྱ་ནག་པ་རྣམས་སྟོན་དུས་བོད་ལ་ཉུ་ཕ་པན་དང་། དེང་སང་སི་ཅང་ངམ་ཤི་ཅང་

ཞེས་འཛོད།

ཏུར་གྱི་སྒྲུབ། ཏུར་གྱི་སྒྲུབ་དང་ Turkestan ལི་ཡུལ་དང་དོན་གཅིག་ལི་ཡུལ་ལ་གཟིགས།
ཏེ་པོར་གྱི་ལོ་གྲུ་རབ་གྲུ་གིན་ཏུ་མཛའ་བ་ལ་ཏེ་པོར་མཛའ་བ་ཞེས་བཛོད་བ་ལྟ་བུ། ཏེ་པོར་ཡང་ཟེར།
ཏོག་དཀར་ལོ། <ཤེ་ཏ་ཀེ་ཏུ> སངས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་མཆོན། སི་བོད་རྒྱུད་གཉིས་ཤུར་ལས་བཤད།
ཏེ་པོར། ཏེ་པོར་དང་འབྲ།

ཏེ་ལོ་ལ། (ལེགས་སྒྲུར) ཏེ་ལ་བུ་རྒྱུད། རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ཏུ་གཟིགས།

ཏེ་སེ། (ལེགས་སྒྲུར) གངས་དཀར་ཏེ་སེ་ལ་གཟིགས།

ཏེ་ལུ། རྒྱུད་ཏེ་ལོ་དོན། ཤང་ཤང་ཞེས་པའི་བྱ་རྒྱུད་ཏེ་ལོ་མིང་ལ། ཤང་ཤང་ཏེ་ལུ་ཞེས་བ་ལྟ་བུལོ། །འག་
སྒྲོན་འགྲེལ་བ་ཁ་ལྷ་རྒྱ་མས་མཛོད་བ་ལས་ཀྱང་ཏེ་ལུ་རྒྱུད་ཏེ་ལུ་ལྟ་བུར་བཤད་དོ། །

ཏོ། 1 ད་འག་གི་མཐར་སྒྲུར་རྒྱུ་ལོ་སྒྲུབ་བསྐྱེད་ལྟེན་ཅིག་ཕྱིན་ཏོ། ལྷུར་ཏོ་ལྟ་བུ། 2 ཆོག་མཐར་སྒྲུར་
ན། དན་བ་དང་། བན་མི་ཐོག་ལ། ཐོག་ལོ། རྙིང་རྩལ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གོ་བའི་ཆོག་སོགས་ཤིག་
ཐོག་ཏོ། འཁོབ་ཏོ། འཁྲེབ་ཏོ། རོ་ཏོ། མོ་ཏོ། ཅབ་ཏོ། ཉོབ་ཏོ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཏོ་ལ། (རྒྱ་གར་རྒྱུད) གན་འཛོེ་རྒྱ་གར་གྱི་གསེར་དབུལ་སོགས་འདེགས་པའི་ཆོད་གཞི་ཞིག་སྟེ། ལྷ་རམ་
11.6 ལྷིང་ཆོད་ཀྱི་མིང་། འདི་ལེགས་སྒྲུར་གྱི་རྩོ་ལ་ཀ་སྒྲུར་ཆག་བ་ཡིན་ལ། རྒྱ་གར་ཡུལ་
རྒྱུད་ཏུ་འཇུག་ཞེས་བ་ལྷིང་ཆོད་འདེགས་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེས་ཀྱང་ཤེས་བར་བྱས་སོ། །

ཏོག་1 ཅེ་སོ། ལྷའི་ཏོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 2 གཙོ་བོ། མཆོག་དམ་པ། འདེན་མཆོག་ཤུགས་ཏོག་ལ་བྲག་
འཆལ་ལོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 3 ཅེ་ཤིང་གི་འབྲས་ལྟ་བུ། ཤིང་ཏོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ཏོག་ཏོག་སྤྱི་ལོ་ལྷུང་པར་ཞིག་དཔེར་ན་རྣམས་སྤྱི་ལོ་ལྷུང་པར་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ཏོང་ལྟ། ཏུན་ཏོང་དང་འབྲ། དེར་གཟིགས།

ཏོན་ཏོང། ཏུན་ཏོང་དང་འབྲ། དེར་གཟིགས།

ཏྲེ་ཀ། (ལེགས་སྒྲུར) 1 (འདུལ་བ) མཆོ་ཏྲེ་ཀ་ལས་ཏྲེ་ཀ་ལས་ཞེས་མང་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཏྲེ་ཀ་དེ་གང་ལ་ཟེར་
བ་ཡིན་ནས་སྒྲུབ་ན། དེ་ནི་མདོ་རྩ་བའི་འགྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་བསྐྱེགས་པ་

སློབ་དཔོན་རྣམ་མི་ཏུ་སྤྲོ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བེན་ཡ་སྤུ་ཏུ་ཁྱེ་གསྟེ་འདུལ་བ་
 མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ཟེར་བ་དེ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །ཁོ་བོས། མཆོ་རྒྱུ་ཏུ་བྱངས་པའི་རྒྱ་ཀའི་
 ལུང་རྣམས་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པའི་མ་
 དཔའི་ལུང་གཉིས་པན་ཚུན་ཆོག་རེ་རེ་བཞིན་མཉམ་བསྐྱར་གྱིས་བརྟག་དབྱེད་ལེགས་པར་བྱས་
 ཏེ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན་གྱི། འོ་མཆོད་གྱིས་བྱས་པ་ནི་གཏན་ནས་མིན་པས་ཅེས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་
 པར་བྱོས་ཤིག མཆོ་རྒྱུ་ནང་འདིའི་ལུང་ཆེས་མང་པོ་ཁྲུངས་སྤུ་བྱངས་ཡོད་དོ། །འདི་སྟེ་དགོ་
 བསྟན་འགྲུར་འདུལ་བ་། ལུ ༡༥༨ ལུ ༡༥༩ གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །2 རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ཞེས་
 པའི་དོན། རྩའི་འགྲེལ་བ་བཞེས་སྤྲུགས་ལས། རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། རྒྱས་འགྲེལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
 དུའང་བསྐྱར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །རྒྱ་ཆེས་པ་ནི་རྩ་བའི་ཆོག་དོན་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
 པ་ལ་ཟེར་ཡང་དེར་སང་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་མང་
 དོ། །འགྲེལ་པའི་སྐད་དོད་ནི་བརྟུ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ (འདི་ལ་
 འགྲེལ་རྒྱུར་ཡང་ཟེར) ལ་རྒྱ་ཆེས་མི་ཟེར་བར་བརྟུ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡང་རྒྱ་མཆོན་དེས་ཡིན་ནོ། །

ལྷོ་ཀྱི་ (ལེགས་སྐྱར) རྒྱ་ཆེར་འདུ།

རྒྱ་ཆེར་འཐད་ལྷོ་ཀྱི་ (འདུལ་བ) བསྟན་འགྲུར་ཆོད་མའི་སྐྱར་། ཆེ་པར་ སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་
 སྐྱར་བ་ཆོད་མ་རྣམ་པར་ངས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འཐད་ལྷོ་ཀྱི་འཐད་ལྷོ་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་སྟོ་གསྟོར་ཐག་བཅད་གཉིས་དང་།
 བརྒྱ་ཐག་བཞེད་དུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ཁ་ཆའི་བརྟུ་ཏེ་
 གཞན་ལ་པན་པ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྟོ་ཐུན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་
 དཔེ་མེད་དུ་བསྐྱར་ཏོ། །དུང་དབྱེད་དོ། །

ཏོན། (བརྟུ་ཏེ) འབད་པ། ཆོལ་པ། བཙོན་པ།

ཏོན་བྱེད་པ། (བརྟུ་ཏེ) (འདུལ་བ) འབད་བཙོན་བྱེད་པའི་མིང་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
 ཏོན་བྱ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩེས་སྤུ་བསྐྱར་བར་དོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པར་འཆོ་
 པ་ལ་ཏོན་མཛད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོ་འཆོས་པ་ལ་བཙོན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐུགས་སྟོ། །ཞེས་

[illegible]

པའི་སྤང་ལྟང་ལ་གཟིགས།

གཏང་རབས་བདུན། (འདུལ་བ) མྱོན་པའི་གཏང་རབས་བདུན་ལ་གཟིགས།

གཏང་ས། རྫོག་གཏང་བཙུང་ས། རྫོག་གཏང་ས།

གཏང་ས་བཞི། བཀའ་གདམས་པའི་གཏང་ས་བཞི་སྟེ་ཆེ་འདི་རྫོས་གཏོང་བའི་ཐབས་བཞི་ནི། རྫོག་སྤྱགས་
ཆོས་ལ་གཏང། ཆོས་སྤྱགས་སྤང་ལ་གཏང། སྤང་སྤྱགས་ཤི་ལ་གཏང། ཤི་སྤྱགས་ཐོག་པོ་
སྤྱང་བ་ལ་གཏང་བ་དང་བཞིའོ།

གཏང་སོ། 1 དམིགས་ལུལ། རྫོང་རྒྱུ་བཙུང་བའི་དམིགས་ལུལ། ཞེན་ལུལ། ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་
ལས། གང་ཞིག་འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། རྒྱ་འབྲས་ནམ་ཡང་བསྐྱབ་མེད་
མཐོང་ཞིང་། དམིགས་པའི་གཏང་སོ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཞིག་པ། དེ་ནི་རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་ལམ་
ལ་ཞུགས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། 2 རྫོག་གཏང་ལུལ། ཆ་འཛོག་ས། གཏང་སོ་མེད་
པའི་མི་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

གཏན་གྱི་འདུན་མ། 1 སྤྱགས་ཀྱི་བསམ་དོན། སྤྱགས་ཀྱི་འདོད་དོན། རྩེ་གུང་ཐང་བས། སྤྱི་གདང་སྤྱག་
བསྐྱལ་གཞན་གྱི་གཏན་དན་སོགས། རྩེ་དུ་བསད་ནས་འབད་པས་ཤིང་བྱ། བསྐྱལ་བས་
པའི་རྒྱ་ཁྱོད་ལོངས་སྤྱོད་ཡོད་དོ་ཅོག། ལྷག་མ་མེད་པར་བདག་ལ་གཏང་བ་ན། གཏན་གྱི་འདུན་
མ་འབྱུབ་བཞིན་དགའ་བ་སྤྱེས། དེ་ཡི་འདུན་ལན་ཆོས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ཤོག། ཅེས་གསུངས་བ་
ལྟར་རོ། 2 མངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་།

གཏན་པ། (འདུལ་བ) 1 བང་ལེབ་ཅིག་ཞིབ་པར་བཤད་ན། གོས་སོགས་འཁུམས་བ་བརྒྱུངས་ཏེ་བཞག་
སའི་བང་ལེབ་ཅིག་ 2 ས་བརྒྱུད་གི་མིང་གཞན། ས་བརྒྱུད་ལ་མིང་གཞན་གཏན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
དཔེར་ན་ས་བརྒྱུད་གཏོང་བ་ལ། གཏན་པ་གཏོང་བ་ཞེས་བརྗོད་བ་ལྟ་བུའོ། གཞན་ཡང་མདོ་
ཙ་རང་འབྲེལ་ལས། ས་བརྒྱུད་གཏོང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ས་བརྒྱུད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་
པ་སྟེ། འདི་ལྟར་འདི་ནི་གོས་གཏོང་བར་བྱེད་ཅིང་རྒྱུད་པར་བྱེད་པ་མི་འཁུམས་པར་བྱེད་པའི་
ཆོས་ཅན་གྱིང་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་སྤང་ལེབ་ལ་གཏན་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་

པའི་འགྲེལ་བཤད་དེ་ལེགས་པར་མི་སྤྲང་ངོ། །

གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན། ཟད་པ་མེད་པའམ་རྒྱན་ཆད་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན། གཏན་པ་ནི་རྒྱན་གྱི་དོན་ཡིན་པས་རྒྱན་ཆད་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །བསྟན་དར་སྤྲུང་མས་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ཐ་སྙད་འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེས་སྤང་པའི་བྱིས་ཀྱི་མོང་ཁྱེད་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། གཏན་པ་ཞེས་པ་སྒྲོག་མོན་གྱི་དྲུག་ཀྱི་འཕྲུང་ཤིང་ངམ་འཕྲུང་གཏན་དང་སྒྲོག་གཏན་ཟེར་བ་དེ་ལའང་འདྲུག་པས། སྒྲོག་གཏན་གྱིས་སྒྲོག་བཀག་ནས་ཕྱིར་མི་གཏོང་བར་བཞག་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། མཛོད་ཁང་གི་སྒྲོ་མོ་ཡངས་པོར་བྱེ་སྟེ་ཟས་ཅོར་སོགས་འཛད་མེད་མཆོད་སྦྱིན་དུ་གཏོང་བས་ན། གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་སྤྲང་ཡང་དབྱེད་དགོས་ཏེ། འཕགས་པ་སྒྲོ་བྱོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོར། མ་ ༡༠༩བཤམས། གཏན་པ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པ་དེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ལ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གཅིག་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་གཏན་པ་མེད་པ་དེ་གང་ལ་བྱེད་སྤྲང་དགོས་སོ། །དེས་ན་གཏན་པ་མེད་པ་ནི་ཟད་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་བྱེད་ན་ལེགས་སོ། །སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་བྱོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༩ ཅི་ ༡༩༩༥ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོང་བ་ནི་གཏན་པ་མེད་པའི་ཆོས་སྦྱིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཏན་པ་མེད་པའི་སྦྱིན་བདག་འཛད་མེད་དམ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་གཏོང་བའི་སྦྱིན་བདག་གི་མིང་། གཏན་པའི་གནས། སྒྲོག་གཏན་འཇུགས་པའི་ས་གཞིའི་ཁུང་བུ་ལ་ཟེ། མཆོ་རྒྱུག་ལས། སྒྲོག་གཏན་འཇུགས་པའི་ས་གཞིའི་ཁུང་བུ་དེ་ནི་གཏན་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཏན་པའི་གནས་དེ་ནི་སྒྲོ་ལོགས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ཡང་ཡིན་ཏེ། གཏན་པའི་གནས་དེ་ནི་ཉེ་འཁོར་དེའི་ནང་ངོས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །

གཏན་འབེབས། གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཟིགས།

གཏན་ཆོགས། ༡ སྐབ་བྱེད། ཉགས། དིགས་པ། དཔེར་ན་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ རྒྱ་

མཆན། སྒྲ་བཤད་ནི། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལས་དུས་གཏན་དུ་མི་འདུ་
བར་བྱེད་པའི་ཆོག་ས་ཏེ་མཆོམས་ཉག་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ཡིན་མིན་
དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པའི་མཆོམས་ཉག་ས་སམ་ས་མཆོམས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །
གཏན་ཆོག་ས་རིག་པ། གྲང་དོར་གྱི་གནས་རྒྱ་མཆན་ཡང་དག་གི་སྒྲིམ་པ་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས།
གཏན་ལ་ཐེབས། གཏན་ལ་ཐེབས་ཞེས་པ་ནི། གཏན་ལ་པལ་ཐུབ་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ལེན་ཐུབ་པ་ལ་
ལོན་ནམ་ལོངས་ཞེས་པ་དང་། བཤད་ཐུབ་པ་ལ་ཤོད་ཟེར་པ་དང་། རྟོག་ཐུབ་པ་ལ་རྟོགས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོག་འདི་དག་ལ་ཆོག་གཞན་གྱིས་མི་འཛོན་པའི་གོ་རྒྱུ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་ཡོད་
པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་བཀྲགས་ནས་ཁྱོག་བཟླགས་ནས་རྟོགས། གྲངས་ནས་ལོངས།
བཤད་ནས་ཤོད། སྒྲ་ནས་འཕྲོད། འཕངས་ནས་ཤོག་གཏན་ལ་པལ་ནས་ཐེབས་སོགས་མང་
དུ་ཡོད་དོ། །ཀྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། རིམ་གྱིས་ཡི་
གོ་བ་ཤར་མ་ཐོན་བྱ་རྟོགས་པ་དང་བསྐྱེད་འཕྲོ་མ་རྣམས་དཔེ་ཐོག་ནས་ཁྱིད། ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟ་བུའོ། །ཆོག་འདི་དག་ཀྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་རང་རྣམ་ཅམ་ལས་གཞན་དུ་མི་སྤང་བ་ནི། ཡུལ་
དུས་ཀྱི་དབང་གིས་རིམ་གྱིས་ཉམས་འགོ་བ་ཡིན་འདུག་གོ། རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།
དེ་ལས་ཐ་དད་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་བདག་མེད་དང་། མི་ཉག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཆད་མས་
གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ནི་ངས་པར་འོང་ལ། དེ་བྱུང་བ་ན་དེའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་
ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡང་འོང་ངོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འོན་དང་ཐོར་ཐེག་
ཆེན་དུ་ཞུགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ཞིག་དང་། ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མ་རྟེན་གྱི་མི་ཉག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཆད་མས་གཏན་
ལ་ཐེབས་པ་དང་། དེའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དེ་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་སྒྲིམ་པ་དང་། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལ་སྒྲོ་གྲོས་ཞིབ་མོས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན་གཏན་ལ་ཐེབས་ཞེས་པ་ཡིག་ནོར་
མིན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཐད་གོ་རྒྱུ་བྱེད་པར་ཅན་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་འགྱུར་ངོ། །འགའ་ཞིག་གིས་
འདི་གཏན་ལ་ཐེབས་པའི་ཡིག་ནོར་དུ་བྱེད་པ་ནི་གོང་གི་གནད་དེ་མ་ཤེས་པའི་ཉག་ས་སོ། །

གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྒྲེ། (མར་ཕྱེན) གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་མ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པས་མདོ་སྤེའི་དོན་འཆད་ཅིང་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་མཛོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྟན་པའི་སྒྲེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ། (མར་ཕྱེན) ས་སྤྱེ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འཕགས་པ་ཚོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་འདི་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་ས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྟུ་བ་ཟེར། སྤྱད་གོ་བསྟན་འགྲུར་ཏེ་ ཞི་དང་ཞི་འོ་སྦྱོང་ཆར་བཞུགས་སོ། །

གཏན་ལ་འབེབས་པ། རིགས་པས་དབྱུང་བ་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་པའམ། ཡང་ན་མང་པོས་གྲོས་བསྟུར་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་པའི་དོན། སྒྲ་བཤད་ནི། དུས་གཏན་དུ་གནས་པ་ལ་འབེབས་པ་སྟེ་དོན་གནས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པའམ་ཐག་གཅོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

གཏམ་གྱི་གཞི། (འདུལ་བ) ལུང་ཁྱུ་བའི་ལེའུ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ ལུང་ཁྱུ་བའི་ལེའུ་བཅུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཏམ་འདྲེ་བ། འཆོས་འདྲི་བྱེད་པ། གཏམ་མཐ་སྐད་ཆ་འདྲི་བ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ༣༤ནས་ལས། གཏམ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚུར་ཤོག་འོངས་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་འདྲེས་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཏམས། གཏམས་པ་དང་འདྲ།

གཏམས་པ། 1 འགོངས་པ། རྟོར་གྱིས་གཏམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བཅོལ་བ། གཞག་པ། གཏད་པ། དཔེར་ན་བཅོལ་ཏེ་བཞག་པ་ལ། རྒྱས་བཏབ་སྟེ་གཏམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏམས་པ་རྒྱ་བ། (འདུལ་བ) གཞན་གྱིས་རང་ལ་བཅོལ་བའི་རྒྱ་རྒྱ་བ། འདིའི་གཏམས་པ་ནི་བཅོལ་བ། གཞག་པ། གཏད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན།

གཏའ་གམ་པ། (འདུལ་བ) རྒྱུད་དུས་ནས་ནད་ཀྱིས་ལང་ཆོ་ཉམས་ཤིང་མགྲོགས་པར་རྒྱས་ཏེ་བྱ་བ་རྒྱུད་ཟད་ཀྱང་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་

ཀྱུ་ཆེར་འབྲེལ་བ་སྟོད་ཆ། ལུ་ ༡༣༥ བཤུ་ལས། གཏལ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་དག་ལང་ཆོ་
མ་བབ་བ་ཁོ་ནར་ནད་ལ་སོགས་པས་དེ་ལྟར་ཉམས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཉེ་སོར་ཀླས་པས་ཉམས་
བ་བཞིན་དུ་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱེད་མི་ལུས་བ་སྟེ། བྱུང་བ་ཉིད་ནས་དེ་དག་གི་ལང་ཆོ་ཉམས་
པར་གྱུར་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །

གཏལ་གཏོར། གཏོར་མ་བཟང་བར་བཤམས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ལས་མ་གྲུབ་བར་དུ་མི་འབུལ་
བར་གཏལ་མ་ལྟ་བུར་འཛོག་པའི་གཏོར་མ།

གཏར་འབྲུག་ལ། གཏར་འམར་འབྲུག་པའམ་འཛོག་ལ།

གཏི་ཐུག ། ལུ་ཐུག་གས། ལུ་ཐུག་ཐབས་ཟད། མི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས། དགག་པའི་དོན་ཅན་གྱི་
སྤྱོད་ཆད་གཏི་ཐུག་རིགས་འབྲེས་ཀྱིས་འདིར་བསྟར་བར་རྒྱུ་བ་གཞུང་དོན་ལ་ཤིན་ཏུ་མ་
ཞུགས་པར་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་རྒྱ་གར་ཞེས་བ་རྒྱ་
ལས་ལོགས་སུ་གར་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་འཆད་ཅིང་རྒྱ་དཀར་པོའི་དོན་དུ་འདོད་བ་རྒྱམས་ལ་
གཏི་ཐུག་ལུང་མེད་དུ་ཅི་བར་མཛད་ཀྱང་། ལོགས་པར་བཞགས་ན་ཅེར་འབྱུར་མི་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་
ནག་པོ་ཞེས་བ་ཡུལ་དེའི་མི་རྒྱམས་ལྷ་གོས་སོགས་ནག་པོ་ཤས་ཆེ་བ་ལས་གྲགས་ཤིང་གཅིག་
ཤོས་དེ་ལས་བརྒྱུག་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱས་བྱངས་པའི་རྒྱ་དཀར་པོ་ཞེས་བོད་དུ་གྲགས་པར་
ཟད་མོད། འོན་ཀྱང་མིང་མཐའ་འབྲེན་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་འབྲུག་མ་ནིང་ད་ཡིག་ཕྱིས། མིང་གཞི་
རང་སྤེའི་མོ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བས་རྒྱ་གར་ཞེས་གྲུབ་པར་འཁུམས་པས་སོ། །2 མོངས་རྒྱལ། རྗེའི་
རྒྱལ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། བོད་དུ་བཀོད་པ་འདི་དག་ནི་ཁ་ནས་འདོན་རྒྱ་ལྷེ་མིན་པ་མེད་པའི་སྤྱན་
སོ་སྤྱིང་ཁམས་ཅན། བླ་ཤོག་གི་དུག་ཚུས་སྟོས། ལོག་རྟོག་གི་འདམ་དུ་ཚུད། རང་འདོད་ཀྱི་
ཞགས་པས་ཐེན། མོངས་ཞེན་གྱི་སྤན་བ་འཐེབ་བ་ཞིག་གིས་སོ་སོའི་འཁོར་སྟོབ་གཏི་ཐུག་ཁ་
ཤས་དང་། ཤ་མར་རྩམ་བ་སོགས་ཀྱིས་པན་འདོགས་པའི་སྤྱིན་བདག་འགའ་ཞིག་ཅུ་མ་རི་བོ་
དགེ་ལུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཁ་འཆུས་དོགས་ཀྱི་སྤྱག་བསུལ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐངས་ཏེ་འདི་
འདྲ་ཞིག་བརྩམས་ན། མོངས་རྒྱན་དེ་དག་ལ་བཟང་ངན་འབྱེད་པའི་སྒོ་སྟོས་མེད་པའི་དབང་

གིས་གང་སྐྱུས་པ་དེ་དག་ཡིན་ཤིང་གིས་བདེན་པར་འཛིན་ཡོང་སྐྱུས་པའི་ལྷོགས་འདོད་ཀྱི་
བསམ་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་སྦྱར་བ་ཡིན་འདུག་ཅིང་། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྤྱིང་ལོག་
ལོ་གཅིག་རྒྱ་བ་བཅུ་གསུམ་འབྱུང་། ཟེར་བ་ནི་གཏི་ཐུག་ལ་སོང་བའི་གཤེས་ཀྱིས་སྤྱིང་ལོག་གི་
དོན་ནི་མ་ཤེས། རྒྱ་བས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཐོས་པ་ན་མི་ཤེས་པ་གོ་བ་ལོག་པ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་བར་གོ་
རུ་རེ་བ་དང་། དེ་ཡང་གངས་རེས་འདོགས་ཁ་པོ་བྱས་ན་བདེན་པར་འཛིན་ཨེ་ཡོངས་བསམ་པ་བ་
ཡིན་འདུག་ཀྱང་། ཁོ་རང་དང་རིགས་མ་ཐུན་བྱུང་ན་མ་གཏོགས་སྐྱུས་བདེན་པར་འཛིན། ཞེས་
དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།³ སེར་སྤྱིང་དོན་ལའང་བཤད།

གཏི་ཐུག་(དབུ་མ) མ་རིག་པ་དང་དོན་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོན་གཏི་ཐུག་དེ་རི་འདྲ་ཞིག་
ཡིན་སྐྱུམ་ན། ཕྱིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པར་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་
སྒོ་འདོགས་པའི་སྒོ་ནི་འདིར་མ་རིག་པ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
དངོས་པོའི་རང་གི་དོ་བོས་ལྷག་པར་སྒོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པའི་
དབང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྷན་ཞིང་འཁོར་བར་འདུག་པའི་ས་པོན་དུ་གྱུར་
པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགགས་པ་ལས་འཁོར་བ་ལྷོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་བསྟན་
པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས། ཞིབ་པར་མ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

གཏི་ཐུག་ཐབས་རྒྱད། (གསང་སྒྲགས) གཏི་ཐུག་ཐབས་རྒྱད་རྗེ་རྗེ་ཨ་ར་ལི།

གཏི་ཐུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་བྱུག་པ་ནི། སྤྱིས་ཐོབ་དང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
གསུམ་གང་རུང་གི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས། གཏི་ཐུག་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་
རབ་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པ། རྟེན་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ། བརྟེན་
པ་ནི་བརྟེན་འབྲས་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ནོ། །

གཏི་ཐུག་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་རྟེན་འབྲེལ། བསྒོམ་ཚུལ་ནི། དུས་གསུམ་དུ་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
ཆོས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཙམ་གྱི་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་ཐད་ཀྱི་དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་
པའི་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བྱ་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བ་པོའི་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་དམིགས་ཏེ་

སེམས་འཛིན་པ།

གཏུ་ལུ་མ། བཟེ་བ། ཆང་གིས་བཟེ་བ། ལུང་སྒྲུ་རོལ་པའི་དོན་གསུང་།

གཏུན། རྩས་སོགས་བཏགས་སུ་རུང་བའི་དོན་ཁྱད་པར་ཞིག

གཏུགས་པ་མེད་པ། འཛད་པ་མེད་པའམ། ཟད་པ་མེད་པའོ། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་དོན། དཔེར་ན་རྗེའི་
ཐོགས་མཐའ་མ་ལས། གཞན་གྱིས་ཆད་གཟུང་མི་རུས་པར་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་གཏུགས་
པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ཟབ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་
རྗེའི་སྐྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རིམ་གཉིས་སྟོང་དང་བཅས་པའི་རྒྱད་དོན་ལ། །གཏུགས་པ་
མེད་པའི་བྱི་མེད་རིགས་པ་ཡིས། །མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་ཀུན་བཅད་ནས། །བཙོན་པས་
སྒྲུབ་པ་སྟེང་པོར་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏུན། ཡས་གཏུན་མས་གཏུན་སྤྱིའི་མིང་། རུན་ཞེས་གྲིས་པའང་སྟངས། གཏུན་ནམ་རུན་ཞེས་པ་སྒྲུན་
པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟུན།

གཏུན་རྟོ། ཡས་གཏུན།

གཏུན་ཤིང་། ལྷག་ལོག་གི་སྟེ་གཉིས་རྒྱུ་ལ་སྟེད་པ་ཉག་པའི་འབྲས་སོགས་རྒྱང་བྱེད་ཤིང་བྲ། རུན་
ཤིང་ཞེས་གྲིས་པའང་སྟངས། གཏུན་ཤིང་ངམ་རུན་ཤིང་། ཞེས་པ་སྒྲུན་ཤིང་ངམ་སྒྲུན་བྱེད་ཀྱི་
ཤིང་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་སྟུན། ལྷ་ཡི་བྲག་མཚན་དུའང་ཡོད།

གཏུམ་པོ། འག་པོ། ལྷག་པར་ཁོ་བའི་བྱིར་གཏུམ་པོ་ཞེས་བྲ།

གཏུམ་མོ། <ཅ་ཐ་ཡི> 1 །ཁོང་ཁོ་དང་འཇུག་པ་ཆ་བའི་བྱུད་མེད་ལ་ཟེར། མའི་རྣམ་འབྱེད་༩ ཏ་པ་
༡༩༤བཀའ་སྤྱད། བྱུད་མེད་གཏུམ་མོ་ཞེས་བྲ་བ་ནི། ཁོ་བ་འཐབ་པོ་ལ་ཅན་མོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དོ། 2 རང་གི་ལུས་ཀྱི་ལྷེ་བའི་གནས་སུ་མ་ལས་ཐོབ་པའི་ཁམས་དཔམར་པོའི་དྲངས་
མ་དབྱིབས་ཨ་མུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན། ཁ་དོག་དཔམར་ལ་རྟོད་ཀྱི་རང་བཞིན་རེག་བྲ་ཆ་བ་
ཞིག དེ་ལ་གཙོ་བོ་ལྷེ་བ་དང་གསང་གནས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་
སྟོན་ལས། སྤར་རྒྱའི་མེ་རྒྱལ་གྱི་ངོ་བོའི་ཁྲག་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་མང་པོན་གནས་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་ཨ་

ཐུང་གིས་མཚོན་པའི་ལྟེ་བའི་གནས་དང་། རྒྱ་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་ཆངས་པའི་མེ་ཞེས་པ་ལྟེ་
འོག་གི་གསང་གནས་ལ་གནས་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ལྟེ་འོ་ནང་ན་གས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཏུམ་མའི་དགོས་པ་ནི། རྗེ་ལྷུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལྷ་བ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱད་པས། ཡུལ་དེ་
ལ་ཡུལ་ཅན་དེ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རྫོམ་ཉམ་དུ་འབྱུག་མི་རུས་པར་གཉིས་སྤང་གིས་སོ་
སོ་བར་རིང་དུ་རྒྱུང་ཆད་པར་བྱེད་པས། དེས་ན་གཏུམ་མའི་མེས་བྱང་མེས་པ་བཞུས་པ་བྱིར་
མ་འཕོས་པར་བབྱང་ན་དེའི་མཐུས་གཉིས་སྤང་རགས་པ་རྣམས་བསྐྱུས་ནས་ཞི་བར་འགྱུར་ལ།
དེའི་ཆེ་ལྷ་བ་ཐུན་པར་བྱས་ནས་ལྷ་ཐོག་ཏུ་བཞག་ནས་བསྐྱུངས་ན་ཤེས་རབ་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
རྗེ་ཉེར་སོང་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྫོག་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱ་བཤད་
ནི། འཛིག་རྟེན་ན་ཁོ་གཏུམ་ཆེ་བས་གཞན་སྤེལ་འཛོམས་ཤིང་དག་ཅུལ་ཆེ་བས་རང་དོན་སྤྱབ་པ་
བཞིན་དུ། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་འཛོམས་པ་ལ་དབའ་ཞིང་གཏུམ་པ་དང་། བདེ་སྤྱང་
གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྱོར་བར་བྱེད་པས་ན་མེ་ཞེས་བྱུང་མེད་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱར་དོ། །ཡང་ན། སྤྱ་བཤད་
ནི། གང་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་པས་བྱང་ཁམས་མ་དག་པ་རྣམས་སྲེག་ཅིང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་
ཐམས་ཅད་ཅད་ནས་གཅོད་པའི་དོན་གྱིས་གཏུམ་ཞེས་བྱ་ལ། བདེ་སྤྱང་ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་ཡེ་
ཤེས་སྤྱར་དུ་སྤྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་མེ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེ་གས་རིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་
གཏུམ་མོར་འདུས་པར་རྗེའི་གསུང་རྗེ་གས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེར་གསུངས་སོ། །

གཏུམ་མའི་སྐབས་སྤྱི་པོའི་རྟོ་ཡིག་སོགས་ཀྱི་མཚོན་དོན། སྤྱི་པོའི་རྟོ་ཡིག་གིས་རང་གི་པ་ལ་ཐོབ་པའི་
ཐིག་ལེ་དཀར་པོའི་དྲངས་མ་དང་། ལྟེ་བའི་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐིག་
ལེ་དཀར་པོའི་དྲངས་མ་དེ་མཚོན་པས། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱབ་པ་པོའི་ལུས་མཚོན། མགྲིན་པའི་
ཚྭ་ཡིག་གིས་དག་སྤྱང་གའི་རྩྭ་ཡིག་གིས་ཡིད་དེ། མདོར་ན་ཡི་གེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་
པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་མཚོན་པར་གསུངས།

གཏུར་བྲ། (འདུལ་བ) ཆོས་གོས་ཀྱི་འབྲུགས་སམ་བྱ་པད་ལྷ་བྲ།

གཏེལ། ཚོད་པའི་གཞི་སྒོར་མཁལ།

གཏེར་ཆོས། གཏེར་མ་ནི། སྒོ་བ་དཔོན་པ་སྒྲ་འབྱུང་གནས་ལ་སོགས་པ་ཆད་མའི་སྦྱེས་བྱ་འགའ་ཞིག་གིས་མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་མཆོག་ཐུན་འབྱུང་གནས་པ་མང་པོ་གཏེར་དུ་སྦྱས་ཏེ་ཚུད་མི་ཟ་བར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་གཏེར་སྤྱང་ལ་གཏེར་དུ་གཏད། སྐལ་ལྷན་ལས་འཕྲོ་དང་འབྲུད་པའི་སྒོན་ལམ་བཏབ། དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་འདོན་པ་དང་དེར་འདོན་རན་པའི་ལྷས་མཆོན་འབྱུང་ཚུལ། གཏེར་སྒོན་གང་གིས་འདོན་པ་དང་དེའི་མིང་རྩས་མཆོན་ཉགས་དང་བཅས་པ་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་དུ་བཏབ། ཉམ་ཞིག་གནས་དུས་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་འདོམས་པ་ན་གཏེར་དེ་བཏོན་ནས་སྐལ་ལྷན་མང་པོ་ལ་སྤེལ་བས་གཏེར་ཆོས་ཞེས་བྲགས་སོ། །སྤྱིར་གཏེར་ཆོས་རྒྱ་གར་དུའང་བྱུང་ཞིང་། བོད་ཀྱི་བྱུང་མཐའ་གཞན་ལའང་ཡོད། གཏེར་སྒོན་ཆད་ལྷན་གཙོ་ཆེར་ཐང་ཡིག་ནས་ལུང་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱུས་སྒྲ་མ་ནས་བཟུང་། བདེ་ཆེན་སྤིང་པའི་བར་དང་། ལུང་གིས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་ཚོད་མེད་ཀྱི་གཏེར་སྒོན་ཡང་མང་ཙམ་བྱུང་བ། བྱིས་སུ་གཏེར་སྒོན་བརྒྱ་ཅའི་གསོལ་འདེབས་བརྒྱམས། དེ་དག་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་ནས་པར་དག་པའི་ཞེས་ཆེན་པོ་རྣམས་གསུངས་སོ། །ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་ངོ། །

གཏེར། འབྱུང་ཁུངས། མི་ཟད་པའི་མཛོད་དམ་ཟད་པ་མེད་པ།

གཏེར་ཆེག ཅུ་ཆོས་དེ་གཏེར་ཆོས་ཡིན་པ་གོ་བྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉགས་ཤིག

གཏེལ་འཇུགས་པ། རྒྱལ་བརྒྱགས་པ། གཏེལ་ནི་གཏའ་མའི་མིང་དང་། འཇུགས་པ་ནི་བཞག་པའི་དོན་ནོ། །

གཏོགས་ཙམ། ཐོགས་ཙམ། སྟན་བྱ། འབྱུག་ཙམ། ཡུད་ཙམ། གཏོགས་ཙམ་ནི་ཐོགས་ཙམ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་རང་རྩར་ཉམས་པར་སྦྱང་ངོ། །ཐོགས་ཙམ་ལ་གཟེགས།

གཏོར་བ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ། སྤྱིན་པ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྷན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ནི། ལུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་གཏོར་བ། དངོས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་གཏོར་བ། ཁམ་གང་ལུས་གང་ཙམ་ལས་སྤེ་ནས་གཏོར་བཤོ། །

གཏོར་ལེན། རང་གི་ལུས་འོངས་སྦྱོང་དགེ་རྩ་དང་བཅས་པ་གཞན་ལ་གཏོར་བ་དང་། གཞན་གྱི་སྤྲིག་

སྒྲིབ་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་རང་ཐོག་ཏུ་ལེན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་སྒྲིབ་གི་ཉམས་ལེན་ཞིག་དེ་
 ཡང་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་གཙོ་བོར་བྱམས་པའི་ནུས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལེན་
 པའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་སྤྱིར་ཐོང་ནས་གོང་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་དོ། །འདིའི་ཁུངས་ནི། སྤྱོད་འཇུག་
 ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་བདག་གཞོན་ཞི་བ་དང་། །གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཞི་བའི་ཕྱིར། །བདག་
 ཉིད་གཞན་ལ་གཏང་བྱ་དང་། །གཞན་རྣམས་བདག་བཞིན་གཟུང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་
 འདིའོ། །གཏོང་ལེན་བསྒྲོམ་ཚུལ། གཏོང་ལེན་རྒྱུང་ལ་བསྒྲོན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 གཏོང་ལེན་རྒྱུང་ལ་བསྒྲོན་པ། རྒྱུང་ངམ་དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་ནས་གཏོང་ལེན་བསྒྲོམ་པ་ལ་
 ཟེར། ཐོག་མར་རང་གི་ཆེ་འདིའི་མ་དེ་གསལ་བཏབ་ལ། དེ་ནས་རང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ནས་རྒྱུང་
 ཕྱིར་འབྱུང་པ་དང་མཉམ་དུ་རང་གི་བདེ་དགོ་རྣམས་འོད་དཀར་པོའི་རྣམ་པར་སོང་བ། རང་གི་
 མའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ནས་ཞུགས་ཏེ་བདེ་བ་དང་ལྷན་པར་བསམ་ལ་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་
 བྱམས་པ་བསྒྲོམ་པ་དང་། ཡང་རང་གི་མས་གཙོ་བོ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་དང་
 ངན་སོང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་མཉམ་ཚུལ་བསམ་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་རྣམས་
 འོད་ནག་པོའི་རྣམ་པར་རང་གི་མའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ནས་ཐོན། རྒྱུང་ནང་དུ་རྒྱུ་པ་དང་མཉམ་དུ་རང་
 གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ནས་ཞུགས་ཏེ། སྤྱིར་གཤེད་བདག་འཛིན་བཅོམ་པར་བསམ་ལ་ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་
 གྱིས་སྤྱིར་ཐོང་བསྒྲོམ་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པས་སྤྱོད་པ་ཅུང་ཟད་ཐོན་པ་ན། དེ་ནས་རང་
 གི་པ་སོགས་གཉེན་རྣམས་དང་། དེ་ནས་བར་མའི་སེམས་ཅན། དེ་ནས་དབྱ། དེ་ནས་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །ཡང་ན། སྤྱད་བསྐྱེད་བདེ་བར་མོས་ན། སྤྱད་བསྐྱེད་གསལ་གཤོན་
 ནས་འབྱུང་རྒྱུ་པ་བསམ་མི་དགོས་པར། དབུགས་པར་གཏོང་བ་ན་དེ་དང་འགྲོགས་ནས་རང་
 གི་བདེ་དགོ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་པངས་པ་མེད་པར་གཏང་། ཅུར་རྒྱུ་པ་པའི་ཆོ་གཞན་གྱི་སྤྱད་
 སྤྱད་ཐམས་ཅད་ནག་ལུ་བྱིས་བསྐྱེད་ཏེ་རང་གི་སྤྱིར་དབུས་སུ་ཐེམ་པར་བསམ་མོ། །མདོར་
 བ་གཏོང་ལེན་གཉིས་པོས་བྱམས་སྤྱིར་ཐོང་གཉིས་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་
 པའི་དམིགས་པ་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲོམ་པ་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། སྤྱིར་ཐོང་དམིགས་

པ་ཅུའུ་བཏོན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་གཉིས་སོ། །
གཏོར་མ། མཛོད་སྤྱིན་ཏུ་འབྲུལ་རྒྱའི་ཟན་གྱི་གོང་བྲ། སྤྱ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་གཏོར་མ་ཞེས་བྲ།
ན། སེམས་ལ་འཛིན་ཆགས་མེད་པར་གཏོང་བས་ན་གཏོར། མགོན་ཆམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་ཏུ་
ཁྲབ་པས་ན་མ་ཞེས་བྲ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་བརྒྱས། མི་འཛིན་གཏོང་བས་གཏོར་ཞེས་
བྲ། །ཡོངས་ལ་ཁྲབ་པས་མ་ཞེས་བྲ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན་སྤྱ་བཤད་ནི། གཏོར་མ་ནི་
འབྱུང་པོ་སྟགས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་ས་ཕྱོགས་གཙང་མར་གཏོར་བའམ་དོར་བའི་བཟའ་བ་ཡིན་པས་དེ་
སྐད་ཅེས་བཏགས། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་གཞི་བྲས།
གཏོལ་མེད་པ། རྟོལ་མེད་པ་དང་འབྲ། ཆ་མེད་པ། རྒྱས་མེད་པ། རྩོད་ས་ཉེ་ཅི་བྲ་འདི་བྱེད་མེད་པར་གྱུར་
པ། བྲ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཆོས་ཟླ་ལོད་སྟོང་ལྷན་པ་གཞན་ཏུ་གཤེགས། །ལོག་སྤྱ་འབྱུང་པོ་
འདི་དག་རང་དགར་སྟོན། །མ་རིག་སྤྱན་པའི་སྟོང་འབྲམས་བདག་ཅག་རྣམས། །ཀྱེ་མ་གྱི་ཉུང་
ཅི་བྲ་གཏོལ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པས། རྒྱས་མེད་དམ་
ཐབས་མེད་དང་གདེངས་མེད་ཅེས་ཀྱང་གསུངས།
གཏོས་ཆེ་བ། ཐོན་ཆེ་བ། འཕོར་ཆེ་བ། སྤམ་མཐོ་བ།
བཏགས་ཡོད། སྤྱ་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྟོན་སྟེང་སྤྱ་བྲུབ་པ། འདི་ནི་གོ་བ་གཙོ་བོར་བྲས་
ནས་བཞག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་མཐའ་བཅད་ནས་རོ་ཉི་བཞག་པར་དགའོ། །བཏགས་ཡོད་རིགས་
མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ༡ བཏགས་གཞི་གཞན་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད། གང་ཟག་ལྟ་
བྲ། ༢ སྟོ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད། དེ་བོད་གི་རྩ་དང་། བདག་གཉིས་ལྟ་བྲ། ༣ རྟོག་པས་
བཏགས་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད། ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་
བཏགས་ཡོད་ཏུ་བཞེད་པ་ལྟ་བྲ། ༤ རང་ཉིད་སྟོ་ཡུལ་ཏུ་བཟུང་བ་ཆོས་གཞན་བཟུང་བ་ལ་སྟོས་
པའི་བཏགས་ཡོད། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་ན་ཀྱན་གཞིའི་བག་ཆགས་ལྟ་
བྲ། །བཏགས་ཡོད་ཕྱི་མ་གྲགས་ཆེ།
བཏང་སྟོམས། སྤྱིར་བཏང་སྟོམས་ཞེས་པ་བར་མའི་དོན་ཡིན། བཏང་སྟོམས་ལ་དབྱེ་ན། ཆད་མེད་

བཏང་སྟོམས། ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས། འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས། (བཏང་སྟོམས་ལ། འདུ་བྱེད་
 བཏང་སྟོམས། ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས། ཚད་མེད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡོད་པར། རྗེའི་ལམ་རིམ་
 ཆེན་མོར་གསུངས།) ལལ་བར་འདོར་བའི་བཏང་སྟོམས། ཁ་ཡ་མི་བྱེད་པའི་བཏང་སྟོམས་བཅས་
 ཡོད་པ་ལས། ༡ ཚད་མེད་བཏང་སྟོམས་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཉེ་རིང་
 ཆགས་སྤང་དང་བལྟ་ནས་སེམས་སྟོམས་པ་བསྐྱབ་པའི་ཚད་མེད་བཏང་སྟོམས་དང་། ཡང་།
 དུལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ནང་པན་ཚུན་ཉེ་རིང་ཆགས་སྤང་མེད་པར་བསྐྱབ་པའི་ཚད་མེད་བཏང་
 སྟོམས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྤྲ་མ་དེ་གལ་ཆེ་ཞིང་ལམ་རིམ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཚད་མེད་
 བཏང་སྟོམས་ཀྱང་སྤྲ་མ་ཉིད་ལ་ངོས་བཟུང་དགོས་སོ། སྤྲ་བ་ཤད་ནི། ཆགས་སྤང་གི་ཁྲོ་བཏང་
 རྣམ་སེམས་སྟོམས་པ་བསྐྱབ་པས་ན་བཏང་སྟོམས་ཞེས་བྱའོ། ༢ ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནི།
 བདེ་སྤྱག་གང་ཡང་མེན་པའི་ཚོར་བའོ། ༣ འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་ནི། བྱ་ཚེལ་བའི་བར་
 མའོ། སྤྱག་གསུམ་མེད་པ་བརྩོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་གང་ཞིག་
 བྱིང་ཁྲོད་འགོག་པའི་ཚེལ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱེམ་མི་དགོས་པར་སེམས་བྱིང་ཁྲོད་ཀྱིས་མི་ཉམས་
 པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་དེ། དག་བ་བཅུ་གཅིག་གི་བཅུ་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་
 ངོ་སོ། །འདི་ལ་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་ཀྱང་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། བྱིང་ཁྲོད་སོགས་ཀྱི་སྐབས་འབྱེད་
 པའོ། བྱིང་ཁྲོད་ཀྱི་སྐབས་འབྱེད་ཅེས་པ་ནི་དེ་གཉིས་བསྐྱེམས་ཏེ་མི་འགོག་པར་འོང་དུ་བཅུག་
 པའི་དོན་མོ། བྱིང་ཁྲོད་དང་བལྟ་བའི་ཆེ་བཏང་སྟོམས་སུ་མ་བཞག་པར་བྱིང་ཁྲོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
 བསྟེན་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་སྟུང་ན། ཚེལ་བ་བསྟེན་ན་སེམས་གཡེངས་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་
 ཏེ། སྟོམ་རིམ་བར་པ་ལས། གང་གི་ཆེ་བྱིང་བ་དང་ཁྲོད་པ་དང་བལྟ་བར་གྱུར་ནས་མཉམ་པར་
 བྱེགས་ཏེ་དེ་ཞོན་ཉིད་ལ་སེམས་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པར་འཇུག་བ་དེའི་ཆེ་ཚེལ་བ་སྟོང་
 དེ་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱའོ། གལ་ཏེ་སེམས་མཉམ་པར་བྱེགས་པ་ལ་བརྩམས་པ་བྱས་ན་དེའི་ཆེ་
 སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བར་འཇུག་པོ། ཞེས་གསུངས་སོ། སྤྲ་བ་ཤད་ནི། བྱིང་ཁྲོད་འགོག་པའི་
 འདུ་བྱེད་དམ་ཚེལ་བ་བཏང་ནས་སེམས་སྟོམས་པ་སྟེ་རྣལ་དུ་འཇུག་པར་བབས་སུ་བཞག་པས་ན་

དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། 4 ཡལ་བར་འདོར་བ། སྤང་མེད་དུ་བཞག་པ། བར་མ་དོར་བཞག་པ་བཅས་
ཀྱི་དོན། རྗེ་སྐབས་གསུམ་མ་ལས། མ་བརྟགས་བཏང་སྟོམས་ཅུང་ཟད་མི་མངའ་ཡང་། སྐལ་
ངན་བདག་གི་ཉེས་པ་ཁོ་ནར་ཟད། །ཉུ་བྱ་དང་། རྗེ་བྲམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་ལས། དེས་བར་
ལེགས་པའི་གོ་འཕང་སྟོས་ཅི་དགོས། །ལམ་གྱི་རྟེན་དུ་བྱལ་བས་བསྐྱགས་པ་ཡི། །མཐོ་རིས་ཅམ་
ཡང་ཐོབ་པའི་གདེང་མེད་པ། །བདག་ལ་ཁྱེད་གྱིས་བཏང་སྟོམས་མཛོད་ལགས་སམ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྤོང་བྱ་ལས་ཀྱང་། དེག་སྐྱགས་ལོག་བར་ཤེས་བ་
དུག །ནད་ལ་བཏང་སྟོམས་བྲས་བ་དུག །ཤུན་པོས་གཞོན་ཅུ་བསྟེན་བ་དུག །དབུལ་པོ་ཉིན་
བར་ཉལ་བ་དུག །ཅེས་གསུངས། 5 ཁ་ཡ་མི་བྱེད་པ། ཅམ་འཛོག་པལ་སྐད་དུ་དབྱུག་གཞག་
ཅུག་གོ་གཞག་ཅེས་བ་རྣམས་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ན་མཛེས་སོ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། རང་གི་
ཅམ་ཁྱེད་བསྐྱར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་མིན་གྱི་དབྱེ་བས་ལ་ཐམས་ཅད་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ནས།
ཞེས་སོགས་བཤད་བ་ལྟར་རོ། །

བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད། ཆད་མེད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དམིགས་ཡུལ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་དམིགས་
ནས་ཆགས་སྤང་གི་སྒོ་བཏང་སྟེ་དག་གཉིན་ལ་སེམས་སྟོམས་བ་བསྐྱབ་པའི་སྒོ་ཞིག་གོ། སྤྱི་
བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །འདི་ལ་ཆད་མེད་བཏང་སྟོམས་ཞེས་ཀྱང་བྲ། ཞིབ་བར་ཆད་མེད་
བཏང་སྟོམས་ལ་གཟིགས།

བཏང་བཟུང་། 1 ལྷ་ཞིག་ 2 དེ་བཏང་བཟུང་།

བཏང་བསྐྱར་དག་སྟེལ་བཞི། བཏང་ཞེས་པས་སྤར་ཡོད་ཀྱི་དགོ་བ་རྣམས་གཞན་ལ་གཏོང་བ་དང་།
བསྐྱར་ཞེས་པས་དགོ་བ་འཛོམས་པའི་རྒྱ་འགྱོད་བ་དང་ཁོང་ཁྱོད་སོགས་བསྐྱར་བ་དང་། དག་ཅེས་
པས་དགོ་བ་གསར་དུ་གསོག་པའི་ཆེ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་བསགས་
ཏེ་དག་པར་བྱེད་བ་དང་། སྟེལ་ཞེས་པས་དགོ་བ་བཞིས་བ་ལ་དགའ་བ་བསྟོམས་བ་དང་བསྟོ་བས་
རྒྱས་བཏབ་སྟེ་དགོ་ཅ་སྟེལ་བ་བཅས་སོ། །ལུས་དང་ལོངས་སྟོད་ལའང་བཏང་བསྐྱར་དག་སྟེལ་

བཞེ་བཞེ་སྒྲོར་རྒྱ་ཡོད་པ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །
 བཏྲེག་དང་བཏྲེགས་ཀྱི་བྱུང་བར། འབྲི་ཚུལ་ཐ་དད་ཅམ་ལས་མཁམས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་པར་འདོད།
 འོན་ཏེ་གཉིས་ལས་གང་དག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡར་འདེགས་པའི་འདས་ཆིག་ལ་ (བོད་རྒྱ་ཆིག་
 མཛོད་ཆེན་མོར) བཏྲེག་དང་(དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་སོགས་སུ) བཏྲེགས་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་
 གཉིས་འབྱུང་ཡང་། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལྟར་བཏྲེག་ཅེས་བྲིས་ན་ལེགས་པར་སེམས་
 ཏེ། རྟགས་འཇུག་ཅ་བར། ཐོན་འདས་དང་གཞན་བསྐྱབ་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བཏྲེག་
 ཅེས་པ་ལྟ་བུར་སྔོན་འཇུག་གི་པོ་བཡིག་ཁོན་འི་བྱེད་བས་འདས་ཆིག་ཏུ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
 སའི་ཡང་འཇུག་གི་རམ་འདེགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། (འདེགས། བཏྲེག་གདེག་ཐེགས་)
 ཟུགས་དམ་བསྐྲངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུར། སྔོན་འཇུག་གིས་འདས་ཆིག་ཏུ་བྱུབ་མི་ཁུས་པར། སའི་
 ཡང་འཇུག་བསྐྱན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྲང་ལ་སའི་ཡང་འཇུག་མ་བསྐྱན་ན་མ་
 འོངས་པའི་ཆིག་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། (སྐོང་། བསྐྲངས། བསྐྲང་། སྐོངས་) སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་
 ལས། དཔེར་ན་བུམ་པ་ཚུས་བཀང་ལྟ་བུ་སྔོན་འཇུག་ཁོན་པ་ཁུས་པས་འདས་ཆིག་ཏུ་བྱུབ་པ་
 དང་། ཟུགས་དམ་བསྐྲངས་ལྟ་བུ་སྔོན་འཇུག་པོ་ཡིག་དང་འབྲེལ་བ་ཅམ་ལས་གཙོ་བོར་རྗེས་
 འཇུག་གི་བྱེད་བས་འདས་ཆིག་ཏུ་ཏུ་བྱུབ་པ་སོགས་བྱེ་བྲག་བྲིས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་ (གོས་སོགས་ཀྱིས། གཏུམ་པ། བཏུམས་པ། གཏུམ་པ། ཟུམས་)
 བཏུམས་པ་དང་ (མིང་སོགས། འདོགས་པ། བཏྲགས་པ། གདགས་པ། ཐོགས་) བཏྲགས་པ་
 སོགས་ལ་ད་དུང་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །

ན། <ཨ་བ> 1 དུད་འགྲོ་བྱེ་བྲག་ཅིག་ལེགས་སྒྲུར་དུ་ “अष्ट” aṣṭa ཟེར། 2 དབྱངས་སམ་སྐྱང་གི་
 གངས་ཀྱི་འདི་ལ་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་ཆིག་མཛོད་རྣམས་སུ་གཟིགས།
 རྟ་མགྲིན་ལྷགས་རལ་ཅན། དེའི་སྤྱི་མདོག་བྲག་མཆན་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ནི། སྤྱི་མདོག་སྔོན་པོ་ཞལ་
 གཅིག་བྲག་གཉིས་པ། །གཡས་པས་རལ་གྱི་མེ་འབར་ནམ་མཁའ་འབྱུང། །གཡོན་པས་སྤྲིགས་
 མཛུབ་བསྐྱེད་བའི་ཆེར་མེ་འབར། །མཆེ་བ་གཡས་སུ་གཅིགས་ཤིང་གཡོན་དུ་རམས། །སྤྱན་

གསུམ་དུས་མཐའི་མེ་ལྟར་རབ་ཏུ་འབར། སྒྲིམ་མ་སྤྲ་ར་དམར་མེར་གྲེན་དུ་འབྱེལ། དབུ་སྒྲ་
ཁམ་མེར་གྲེན་བཟེས་དབུ་གཙུག་ན། ཏྲ་མགོ་ལྗང་ནག་ཁྱུར་དཀར་སྤུམ་སྤུམ་མེར། རྫོག་
མ་དམར་མོའི་གསེབ་ནས་མེ་སྤྲ་འཕྱོ། རྫོང་བ་སྤྲ་ཆོན་རེན་ཆེན་སྤུལ་གྲིས་བརྒྱན། ལྷན་
ཆེན་ཀོ་བ་མི་སྤྲ་སྤྲོད་གཡོགས་དང། སྤྲ་གསེབ་གསོལ་ཞིང་གཡས་བསྤྲུམ་གཡོན་བརྒྱད་
གིས། ཡེ་ཤེས་མེ་དབྱང་འབར་བའི་སྤྲོད་དཀྲིལ་ན། བཞུགས་པའི་རྟ་མགིན་ལྷགས་རལ་ཅན་ལ་
འདུད། སྤྲ་གསེབ་ ཨོྲེ་མེ་སྤྲོད་ཀྱི་ཏྲ་བཟོ་ཏྲ་ལ་གྲི་བ་སྤྲ་ཤིང། ཀྲ་ལ་མེ་དབྱང་གཏུབ། ཏྲ་
ཏྲ་ཐད་ཐད་གཏུབ། ཀྲ་ཏྲ་ན་ཐད་ཐད་གཏུབ། གྲི་ཏྲ་ན་ར་རྩ་ལ་ཐད། སྤྲ་ར་ལ་ཐད།

རྟ་མགིན་གསང་སྤྲུབ། འདིའི་སྤྲ་མདོག་བྲག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བྲང་པར་ནི། སྤྲ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་
གསུམ་བྲག་དབུ་ལ། རྩ་ཞལ་དམར་ཞིང་གཡས་དཀར་གཡོན་ལྗང་བ། རེ་རེ་མའང་སྤྲུན་ནི་
གསུམ་གསུམ་ལྷན། དབུ་གསུམ་སྤེད་དུ་རྟ་མགོ་ལྗང་ནག་རེ། རྫོག་མ་དམར་པོ་སྤུམ་སྤུམ་
མེར་པོ་ཅན། བྲག་གཡས་རྫོང་ཁྲི་ལྷོ་རལ་གྲི་དང། གཡོན་བས་སྤྲ་གསེབ་མཛུབ་མདུང་ཐུང་
རྒྱ་ཞགས་བསྤུམས། མི་སྤྲ་སྤྲོད་སྤྲ་སྤྲོད་གཡོགས་སྤྲ་གསེབ་གསོལ། གར་དཀྲའི་
ཉམས་ལྷན་དུར་ཁྲོད་ཆས་ཀྱིས་བརྒྱན། ཞབས་བརྒྱད་གཡས་བསྤུམ་གཡོན་བརྒྱད་སྤུལ་བརྒྱད་
མནན། བད་ཉིར་མེ་དབྱང་འབར་བའི་དབུས་བཞུགས་པའི། ཁྲོ་རྒྱལ་རྟ་མགིན་གསང་སྤྲུབ་ལ་
བྲག་འཆལ། སྤྲོད་པོ། ཨོྲེ་མེ་སྤྲོད་ཀྱི་ཏྲ་བཟོ་ཏྲ་ལ་གྲི་བ་ཏུ་ལུ་ཏུ་ལུ་ཏུ་པེ།

རྟ་ཅང་ཤེས། གཡུལ་དུ་མཆོན་སོགས་ལ་འཛེམ་ཞིང་འཛེགས་པ་མེད་པ། རྒྱགས་ཤེས་ལ་བདག་པོ་
མགོ་ཐོན་པར་བྱེད་བ་སོགས་བྲ་བ་ཀྱན་ཤེས་ཤིང་སྤྲོབས་བྲགས་ཀྱིས་སོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་
རྟ་མཆོག་གོ། རྒྱས་པ་ཅང་ཤེས་ལ་གཟེགས།

རྟ་ཐབས། 1 དགྲ་འདུལ་ཐབས། སྤྲ་བ་འདེད་ནི། རྟ་སོག་ནས་འཐབ་འཛིང་བྲས་ཉེ་དགྲ་འདུལ་ཐབས་
བྱེད་པས་ན་དེ་སྤྲོད་ཅེས་བཛོད་པར་སྤྲུམ། 2 རང་གཅེས་འཛིན་ལ་གཞོད་པ་ཅེ་འཕྲོལ་བྱེད་པ་
ལ། རྟ་ཐབས་ཟེད། འདི་བཀའ་གདམས་དགེ་བཤེས་རྣམས་ཀྱི་བརྟུང་ཆད་ཅིག་ཡིན། ཞིབ་པར་
མི་ཐབས་བཅོ་བརྒྱད་རྟ་ཐབས་གཅིག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

རྟ་ཐུལ། <ཨ་ཤཱ་ཇི་> འཁོར་ལྷ་སྒྲེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ Aśvajit अश्वजित

རྟ་ཐོག་གཞུང་བཞུང་། རྟོག་བདེ་པོ་དང་། ལྷ་བས་བདེ་པོ་བྱེད་པའི་དོན། བལ་ཆེར་སྤྲོ་ཆོས་བྱེད་པ་ལྷ་
བྱ་ལ་གོའོ།

རྟ་གདོང་གི་མེ། ཆོད་མ་མཁའི་མེ་དང་འདྲ། ཆོད་མ་མཁའི་མེ་ལ་གཟིགས།

རྟ་བདུན་པ། (མཛོན་བརྗོད) ཉི་མའི་མིང་། འབྲེལ་བ་ཤིང་རྟ་བདུན་དབང་པོ་ལ་གཟིགས།

རྟ་བདུན་དབང་པོ། (མཛོན་བརྗོད) ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་གྱི་གཞུང་ལས། ཉི་མ་དེ་ཉིད་རྟ་མཆོག་བདུན་
གྱིས་བྲངས་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་ཞོན་ནས་སྤྱིང་བཞི་ལ་རྒྱ་བས་མིང་དེ་ལྟར་བྱ་བྱུགས་པར་བཤད་
དོ། གློབ་མ་ལ་སྤྱིངས་པ་ལས། ཉི་མ་རྒྱ་བས་ཆེན་རྟ་ཞོན་རྒྱ་བ་སྤྱང་བྱེད་གང་ཡིན་དང་། །ཞེས་
པའི་ཐད་གྱི་སྤྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གྱི་མཆན་བྱ་བཞི་སྒྲགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ལོ།

རྟ་ནག་འགོས། རྩེ་འགོས། རྟ་ནག་འགོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས། འགོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས། འགོས་
ལོ་རྒྱ་བ། འགོས་ལོ་རྒྱ་བ་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས་ཞེས་གྲང་ཟེ། རྩེ་ཚོང་ཁ་པའི་རིམ་ལྷ་གསལ་
སྒྲོན་ལས། རབ་འབྲུམས་གཞུང་ལ་མཁས་པའི་སྤྱ་སྒྲུར་མཆོག་ །རྟ་ནག་འགོས་ཀྱི་ཞབས་ལ་
བྲག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་འགོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས་ལ་བྱ་བ་ཡིན། འགོས་ཁྲག་
བ་ལྷས་བཅས་ལ་གཟིགས།

རྟ་ནག་འགོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས། རྟ་ནག་འགོས་དང་འདྲ།

རྟ་བབས། པོ་བྲང་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱལ་སྤོ་ཆེན་པོ། དེ་ལ་སྤོ་དང་པོ་ཡང་ཟེ། ལྷ་བཤད་ནི། ལྷར་
སྒོལ་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་མི་ཆེན་སོགས་ལ་གྲུས་ཞབས་མཆོན་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱལ་སྤོ་
ཆེན་པོ་དེ་ནས་རྟ་ལས་བབས་ཏེ་འགྲོ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱུགས། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
ལས། རྟ་བབས་ནི་རྩ་བའི་སྤོ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཅིག་བ་མ་གཏོགས་པར་ཤིང་གཉིས་བསྐྱེངས་
པ་ལ་ཤིང་གཅིག་གིས་སྤེང་ནས་བཀའ་བ་སྤོའི་ནུས་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་མིང་གཞན་ནི་སྤོ་
དང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།

རྟ་དབྱངས། <ཨ་ཤཱ་ཇི་> རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་སྤོ་བ་དཔོན་ཞིག་

རྟ་ལས་བབས་ནས་ཐོང་བུ་ཞོན་པའི་དཔེ། ལེགས་པ་བཞག་ནས་དཔའ་པ་ཞིག་ལེན་པའི་དཔེ།
རྟག་འགྲོས་ཆེ་བ། ཐང་ལྷོད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང་དཔུང།
རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་སུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག་སྟེ། གཏན་ནས་མི་འཛིག་
པའི་རྟག་པ། ཆ་ཤས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་གཅིག་པ། རྩ་རྩེན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་བའི་བདག་
ཅིག་ལ་ཟེར།
རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད། གཏན་ནས་མི་འཛིག་པའི་རྟག་པ། ཆ་
ཤས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་གཅིག་པ། རྩ་རྩེན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་བ་སྟེ་གསུམ་གྱིས་སྟོང་
པའི་རགས་པའི་བདག་མེད་ལ་ཟེར།
རྟག་དུ་བུའི་རྟགས་བཛོད་སྟུང་བཤད་བསམ་གྱི་ལྟོན་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛོད་པའི་བུང་
རྩལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྟག་དུ་བུའི་རྟགས་པ་བཛོད་པའི་སྟུང་དངགས་དཔག་
བསམ་གྱི་ལྟོན་པ་ཞེས་བྲ་བ། གསུང་ཐོར་བུ་༡༠༠ན་ན་བཞུགས་སོ།
རྟག་གཏོར། (གསང་ལྔགས) རྩུན་པར་མ་ཆགས་པར་འབྲུལ་རྩུའི་གཏོར་མ།
རྟག་ཐུབ། འགྲུར་ཐོག་མེད་པའི་དོན་ལ་བཤད། བརྟག་ཐུབ་པ་དང་མ་ནོར་བར་བྱེད་པར་བྱའོ། །
རྟག་མཐའ། (དབུ་མ) ཡོད་མཐའམ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་བདག་རྟག་པར་གྲུབ་པ།
སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ལྷན་ལ་སོགས་པ་རྟག་པ་ཡིན་པ། ནམ་མཁའ་རྟགས་རྩས་སུ་གྲུབ་པ་
སོགས་སོ། །རྩ་ཤེལ་སྤྱ། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག་ །ཅེས་
གསུངས་སོ། །སྤྱོད་པའི་འདི་ལ་མཐའ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྩ་མཚན་ནི། འཛིག་རྟེན་ན་གཡང་
ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བཛོད་པ་དང་འབྲ་བར་ལྟ་བུ་གྱི་གཡང་དུ་ལྷུང་ན་རང་ཉིད་ལྷུང་བར་འགྲུར་
བས་མཐའ་ཞེས་མིང་བཏགས་ལ། ཡང་འདི་ལ་རྟག་པའི་མཐའ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྩ་མཚན་ནི།
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོང་
སུན་སྤལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༥༥བཤམས། དེ་ཡང་སྤྱིར་མཐའ་ཞེས་བྲ་བ་ནི། འཛིག་རྟེན་ན་
པའི་ཐོགས་གང་དུ་གོམ་པ་འབྲན་ན་སྤྱིས་བྱ་ལྷུང་ནས་ཉམས་ཉེས་པར་འགྲུར་བའི་གཡང་ཁ་

རྟག་མཐར་འཇིག་པ། (དབྱ་མ) རྟག་མཐར་ལྷུང་བ་ལ་གཞིགས།

རྟག་སྦྱོར། (མར་ཕྱིན) བཅོམ་འགྲུས། རྟག་སྦྱོར་དང་དོན་གཅིག་

ཉག་ཞི་བ། (བཏུགས་) <ས་དྲ་ཤི་བ> 1 ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་མོ། 2 ལྷ་འཇུག་གམ་ཚངས་པ་ལ་འང་
འཇུག་པར། བླ་སྟེ་སྤྱི་མཐོལ་ལས་བཤད་དོ། 3སངས་རྒྱས་ལ་འང་ཉག་ཞི་བའི་སྤྱི་འཇུག་སྟེ།
ཞུ་ལོ་ལྷ་བའི་སྤྱི་མཐོལ་ལས། བཏུག་པ་གཉིས་པ་ལས། ཉག་ཏུ་དགེ་ལ་ཞི་བ་ཉིད། །ཅེས་
འབྲུང་བ་ལྷ་མ་སངས་རྒྱས་ལ་ཉག་ཞི་བར་བཤད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
ཉག་རེས་འཁོར། (འདུལ་བ) 1 ཉག་ཏུ་རང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་སྡོད་པའི་གཡོག་འཁོར་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་
པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༽ ཚུ་ ༡༡༣༧ལས། ཉག་རེས་འཁོར་དག་ཅེས་བྲ་བ་
ནི་རྒྱུན་དུ་ (མ་དཔེར་རྒྱུན་དུ་ཞེས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཡིག་ནོར་ཡིན་པར་སེམས་) ཡོད་པའོ། །དེའི་ཐད་
ཀྱི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༽ ཅེས་ ༡༡༣༧ལས། ཉག་རེས་འཁོར་དག་དང་། མཐོན་དུ་པོས་
པ་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །2 ཏུས་ཉག་ཏུ་སྡོད་པའི་ཟས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད། ལུ་སྟོན་རིན་
པོ་ཆའི་ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཆོ་གའི་གསལ་བྱེད་༽ ༡༤བཅུ་གསལ་ལོ། །
ཉགས་ཆོས་དོན་གསུམ། (རྣམ་འབྱེལ་) ཉགས་ནི་སྤྱི་བྱེད། ཆོས་ནི་བསྤྱི་བྱེད་ཆོས། དོན་ནི་ཚོད་གཞི་
སྟེ་གསུམ་ལ་ཟེར།
ཉགས་ཙམ་འཛིན་པའི་ལེའུ། (མཛོད་) རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཉགས་ཙམ་ལས་ལྷ་སྡོད་རྣམ་མ་དང་མི་ལྷན་
པས་ཉགས་ཙམ་འཛིན་པའི་ལེའུ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ཞེས་བྲལོ། །ཞིབ་པར་ལྷ་བརྒྱ་
ཐ་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ཉགས་ཆོག་ཡང་དག (རྣམ་འབྱེལ་) ལྷ་བ་དག་ཡང་དག་ལ་ཟེར། ལྷ་བ་དག་ཡང་དག ཉགས་ཆོག་ཡང་དག
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་སྟེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟན་སེལ་དུ་གསུངས།
ཉགས་མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ། (བཏུགས་) དེ་ནི་<<ཉགས་འཇུག་ཅ་བ>>ལས། ཐོ་ཡིས་ཐོ་ཡི་མིང་མཐའ་
དང་། །མོ་ཡིས་མོ་ཡི་མིང་མཐའ་དང་། །མ་ནིང་གིས་ནི་མ་ནིང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྗེས་
འཇུག་བརྩའི་ཐོ་ཡིག་གིས་མིང་གཞིའི་ཐོ་ཡིག་གི་མིང་མཐའ་འདྲེན། རྗེས་འཇུག་བརྩའི་མོ་ཡིག་
གིས་མོ་ཡི་མིང་མཐའ་འདྲེན། རྗེས་འཇུག་བརྩའི་མ་ནིང་གིས་མ་ནིང་གི་མིང་མཐའ་འདྲེན་ཞེས་
པའི་དོན་ནོ། །<< དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་>>ལས། རྗེས་འཇུག་ཡི་གེ་བརྩ་ཐོ་ཡི། །ག་

ད་བ་ས་བཞི་རྣམས་ལོ། ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་བརྩེན་གྱི་མོ་ཡིག་ག་ད་བ་ས་བཞི་
 རྗེས་སྟུ། མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ག་ཅ་ཏ་བ་ཅ་རྣམས་ཅེ་རིགས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཅིག་ཅར།
 ཐང་ག་སྐྱབ་པ། གཉིས་ཀ་མཁུན་ད་པ། བསྐྱལ་ད་པ། ཐུགས་ཀ་བསྐྱབས་པ། དགོངས་པ།
 གོམས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། | <<དག་འགན་དགས་ལ་བའི་མེ་ལོང་>>ལས། ང་མ་འགས་མ་མོ་ཡིན་
 ཞིང་། ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་བརྩེན་གྱི་མོ་ཡིག་ང་མ་འགས་ཀྱི་རྗེས་སྟུ། མིང་གཞིའི་
 མོ་ཡིག་ག་ཇ་ད་བ་ཇ་མ་ཞ ཟ་འ་ཡ་ཤ་ས། ང་ཉ་ན་མ། ར་ལ་ཏ་ཨ་རྣམས་ཅེ་རིགས་པར་འཇུག་
 པ་དཔེར་ན། སྟོང་ག་ཐམ་ག་དག་ལ་བ་ལྟ་བུའོ། | <<དག་འགན་དགས་ལ་བའི་མེ་ལོང་>>ལས།
 བ་ར་ལ་གསུམ་མ་ནིང་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་གི་མ་ནིང་། བ་ར་ལ་གསུམ་ཀྱི་རྗེས་སྟུ།
 མིང་གཞིའི་མ་ནིང་། ཁ་ཆ་ཐ་བ་ཆ་རྣམས་ཅེ་རིགས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དགུན་ཁ། དབྱར་
 ཁ། གསལ་ཁ་ལྟ་བུའོ། | བརྗོད་བདེ་འབྲེན་པའི་ཕྱིར་དུ་དམིགས་བསལ་ནི། ཐོས་མོ་བྱངས་པ།
 ཐོག་མ། ཆད་མ། ལྷས་མ་ལྟ་བུ། མོས་མོ་བྱངས་པ། ཁང་པ། དམ་པ། མདའ་པ་རྣམས་ལྟ་བུ། མ་
 རིང་གིས་མོ་བྱངས་པ། ཐལ་མོ། རྟོན་མོ། རྒྱལ་པ། མ་ནིང་གིས་མོ་བྱངས་པ། མོན་པ། གསེར་
 རྟེན་ཐལ་ཅེ་ལྟ་བུ། བརྗོད་ཀྱི་རྟེན་མ་ཆུངས་འབྲེན་ཚུལ་ནི། བྲག་ཅ། དགོན་ཅོག་རིན་ཅེ།
 བརྗོད་པས་ལ། བྲག་ཆ། དགོན་མཆོག་རིན་ཆེན་ལྟ་བུའོ། |

རྟེན་གསལ་གཞན་བཞི་པ། (རྣམ་འབྲེལ) རྟེན་པ་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པའི་བཞི་པ་ཞིག་ཡོད་མེད་
 རྟོག་པའི་གཞུང་ཆོན་ཞིག་

རྟེན་གསལ་གསལ། (རྣམ་འབྲེལ) མཆོན་ཉིད་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟེན་གསལ་གསལ་བྱུང་གསུམ། (རྣམ་འབྲེལ) སྐྱ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱང་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། སྐྱང་ཅིག་མ་རྟགས། མི་རྟག་པ་གསལ་བའམ་བསྐྱབ་བུའི་ཆོས།
 སྐྱང་ཅིག་མ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པ་ནི་བྱུང་བའོ། | ཆོས་ཅན། ཞེས་པ་ནི་རྟོག་གཞི། ཐལ།
 ཞེས་པ་ནི་གསལ་པ། ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རྟགས། བྱུང་། ཅེས་པ་ནི་རྟེན་པ་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་
 ཡིན་པའི་བྱུང་བའོ། | གསལ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། གང་བཤད་རྒྱུའི་སྐྱད་ཆ་དེ་གསལ་དུ་གཏོང་

བའི་དོན་ལ་བཤད་དེ། བཤཾ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ཐོར་བྱ་༩༥ལས། བུམ་པ་
ཆོས་ཅན། དངོས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། ཆོས་
ཅན། ཞེས་པའི་ཆོག་ཡོད་པའི་ལེ་ཆེན་དེའི་མིང་ལ་ཆོས་ཅན་ནམ་ཅོད་གཞི་ཆོས་ཅན་ཟེར་ཏེ།
དེ་ཉག་དངོས་སམ་ཤེས་བྱའི་རིགས་གང་ཡིན་བཟླ་དབྱང་དང་ཅོད་པ་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་
སོ། །ཐལ། ཞེས་པའི་ཆོག་ཡོད་པའི་ལེ་ཆེན་དེ་ལ་གསལ་བ་ཟེར་ཏེ། ལེ་ཆེན་དེ་བཀོད་ནས་ཆོས་
ཅན་དེ་རྒྱ་མཚན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྐད་ཆ་གསལ་བྱ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །ཕྱིར། ཞེས་པའི་
ཆོག་ཡོད་པའི་ལེ་ཆེན་དེའི་མིང་ལ་ཉག་ཟེར་ཏེ། གསལ་བར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཡིན་པའི་
ཉག་འདི་ཡོད་ཅེས་ཐག་བཅད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བུམ་པ་དབྱང་པ་བྱེད་པའི་ལབ་གཞི་ཆོས་
ཅན་དེ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་གསལ་བྱ་འགྲོ། གང་ཡིན་ན་ཁོས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་སྟེ་ལས་ཀ་བྱེད་
ཤེས་ཀྱིན་འདུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དོན་བྱེད་རྒྱས་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐག་ཐད་ཆོད་པ་
དེ་ལ་ཁྲབ་བ་ཟེར་ཏེ། ཁག་ཐེག་པའི་མིང་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

རྟེན་རྟེན་པོ། བརྟེན་བས་བརྟེན་བས་པོ་ལ་གཞིགས།

རྟེན་རྒྱལ་པོ་བ་ལ་ན། རྒྱལ་རས་གཞིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྲལ་གྱི་རྟེན་གྱི་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་སྟེ་ཟ་མ་ཏོག་
༩ ར་བ ༡༩༩༩བཟུང་།

རྟེན་སྒྲ་ཏོར། རྟེན་སྒྲ་ལས་དབུགས་ཏོར་ཏོར་ཞེས་འབྲང་བ་དེའི་མིང་། རྟེན་སྒྲ་ཏོར་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ལྟ་བུ།
རྟེན་སྒྲ་ལ། སྒྲ་ལ་མ། སྒྲ་ལ་འདེད། སྒྲ་ལ་ལྷག་རྟེན་ནི་རྟེན་སྒྲ་ཞེས་པའི་དོན་དང་སྒྲ་ལ་ནི་སྒྲ་ལ་མཐོ། །རྟེན་
སྒྲ་འདེད་ནས་སྒྲ་ལ་བའི་དོན། དཔེ་ཆ་བཟླ་དགོས་ཀྱི་རྟེན་སྒྲ་རྩ་བ་ནས་མཛད་མ་ཐོང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

རྟེན་པ་ཡངས་པ། 1 སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཚན་བཟང་ཞིག་སྟེ། ཞབས་མཐེལ་གྱི་བཞི་ཆ་ཕྱིར་འཕགས་
པས་རྟེན་པ་ཡངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྟེན་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྟེན་རྒྱ་ཆ་མཆོ་ལས། ཞབས་ཀྱི་
བཞི་ཆ་ཕྱིར་འཕགས་རྟེན་པ་ཡངས། ཞེས་གསུངས། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། སོར་མོ་རིང་
དང་རྟེན་ཡངས་སྒྲ་ཆེ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། 2 ཡང་། རྟེན་ཡངས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་ཆད་དང་

ལྷན་པའི་དོན་ལ་བཤད་པ་ཡོད་དེ། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ཐམས་ཅད་
 ཆ་བཞིར་བྱས་ནས་ཆ་གསུམ་རྣམས་ལ་ཞབས་དང་། ཆ་གཅིག་ལ་རྟེན་པ་སྟེ་ཆོད་དང་ལྷན་
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོབ་དཔོན་དེ་ལྟ་སེན་པའི་ཡུམ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
 ལས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་གསུངས།

རྟེན་ཡངས། རྟེན་པ་ཡངས་པ་ལ་གཟིགས།

རྒྱལ། (བརྒྱལ་བའི་ད་ལྟ་བུ) 1 སྤྱད་པ། དཔེར་ན་གནས་མལ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རྒྱལ་བར་བྱེད་
 ཅས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱལ་ཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བཙོན་འབྲུག་ལ། རྩོད་པ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་
 ལས། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཁྱོད་དགེ་འདུན་མ་ཐུན་པ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 3 རྟོན་པོ་མ་ཡིན་པ། དབང་རྒྱལ་དང་། རྟོག་ཅེ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སི་རུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས།
 སྤྱི་མིའི་གཞུང་ལུགས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་གཏེར་གྱི་སྟོ། །ཕྱི་དུས་འདི་ན་སློ་མིག་
 མི་གསལ་སྟོ་ལྷན་ཚུལ་ཅན་དུ་མ་ཡིས། །དབྱེ་བར་སྟོན་ནས་དོན་མིན་ཆོག་སླེང་རྟོག་ཅེ་རྒྱལ་
 པོས་གནས་མིན་དུ། །ལན་བརྒྱར་བརྟེན་པ་ཀྱང་རང་ཉིད་དལ་ལས་གཞུང་དོན་རིན་ཆེན་རྟེན་
 འོས་ཅི། །དེད་དུས་ལེགས་བཤད་གཏེར་སྟོན་འདི་བྱུང་ནས། །གཞན་གཞུང་ཆར་གཙོད་རིགས་
 པའི་ཞུགས་ཆེན་གྱིས། །ལོག་བཤད་ཆང་ཆིང་སྟུག་པོ་རྣམ་པར་བསྟེན་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །4 ལྷོད་སྟོབས། བརྒྱལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྒྱལ་ཞུགས། བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེ་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད།

རྟེན་ཁེབས། 1 ཐོད་པ་དང་ནང་མཆོད་སོགས་ལ་གཡོག་རྒྱའི་ཁེབས། 2 རྟེན་ལ་གཡོག་རྒྱའི་དར་
 གོས་ཀྱི་ཁེབས་ཀྱང་བཞེ་ཞེག

རྟེན་ཁེབས་དོ་རྩེ། ལྷན་ཁེབས་དོ་རྩེ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་སྟོང་ཞིང་ཉེས་པ་རྣམས་སྟོང་བ། (འདུལ་བ) ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ལྟ་སྟོང་པའི་ནང་
 གསེས་ཏེ། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དགེ་སྟོང་གཞན་ལ་འདྲིས་ཤིང་བརྟེན་པ་སྟོང་ལ། ཆད་
 པའི་རྒྱ་ལྷག་མ་སོགས་ལ་སྦྲར་ཡང་བག་མེད་དུ་འབྲུག་པ་སྟོང་པ་སོགས་སོ། །

རྟེན་གྱི་སྟོབས། གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིའི་ནང་ཆོན་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ནི་སྐབས་འགྲོ་དང་སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོམ་
བ་ལ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་གྱི་
སྟོན་འབྲུག་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་བ་འདིས་ནི་སྤྲིག་བ་ཟད་
བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་བསྐྱར་བ་ཡིན་ནོ། །གང་འཕགས་བ་ཆོས་བཞི་བའི་མདོ་ལས།
དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ནི་སངས་རྒྱུ་དང་ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། བྱང་
ཆུབ་གྱི་སེམས་མི་གཏོང་བའོ། །དེ་སྟོབས་དང་ལྡན་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲིག་བས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
བར་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། སྐབས་ཡུལ་ནི་རྟེན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྐབས་
འགྲོ་དང་སེམས་བསྐྱེད་བ་ནི་སྟོབས་སོ། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་འཆོགས་བ་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་བའི་དོན་ཡིན། རྟེན་དང་། འབྲེལ་
བ། འབྱུང་བ་ཞེས་བའི་ཆོག་གསུམ་གྱིས་འོག་རྟོག་གསུམ་འཕོག་བར་བྱེད་དེ། རྟེན་ཞེས་བས་
རྒྱ་མེད་བར་སྐྱ་བ། འབྲེལ་བ་ཞེས་བས་མི་མཐུན་བའི་རྒྱ་རྐྱ་བ། འབྱུང་བ་ཞེས་བས་མེད་བར་
སྐྱ་བ་གསུམ་འཕོག་བར་བྱེད་དོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། རྒྱ་མེད་བར་སྐྱ་བ། སྐན་མ་རྒྱུ་
བ་དང་ཆེར་མ་རྒྱོ་བ་དང་མ་བྱའི་མདོངས་གྱི་རྣམ་བ་སྤྱ་ཆོགས་བ་དག་སུས་ཀྱང་འབད་ནས་མ་
བྱས་བ་ལྟར། སྤྲུག་བསལ་ལའང་རྒྱ་མེད་བར་འཛིན་བ་འཕོག་བ་དང་། འབྲེལ་བ་ཞེས་བས།
རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་དང་དབང་སྤྲུག་ལ་སོགས་བ་མི་མཐུན་བའི་རྒྱ་ལས་འབྱུང་བར་འཛིན་བ་
འཕོག་བ་དང་། མེད་བར་སྐྱ་བ་ནི། ལས་འབྲས་མེད་བར་སྐྱ་བ་སྟེ། སེར་སྤྱ་ཅན་ཁ་ཅིག་སྤྲུག་
བ་དང་སྟོག་གཙོད་ལ་ཁ་ཅིག་ཆེ་རིང་བ་མཛོང་ནས་ལས་འབྲས་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱར་བ་འདེབས་
བ་འཕོག་བར་བྱེད་དོ། །སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་བའི་སྟོགས་མི་ཟད་བས་བསྐྱར་
བའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅི ༡༣ རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འབྲེལ་ཞེས་བྱ་
བ་དང་། འབྱུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་གྱིས་རྣམ་བ་གསུམ་འཕོག་བར་བྱེད་དེ། རྣམ་བ་
གསུམ་ནི་རྒྱ་མེད་བར་སྐྱ་བ་དང་། རྒྱ་མི་འབྲས་བར་སྐྱ་བ་དང་། མེད་བར་སྐྱ་བའོ། །དེ་ལ་རྟེན་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ཏེ་འབྱུང་བ་ཡིན་བས་ན་འདིས་ནི་རྒྱ་མེད་བ་སྐྱ་བ་འཕོག་བར་

བྱེད་དོ། །འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ནི་མ་ཐུན་བ་ལ་བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཐུན་བས་ལས་
སྤྱིའི་མི་མ་ཐུན་བ་ལས་མི་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མ་རིག་བ་ལས་འདྲ་བྱེད་འབྲུང་གི། དབང་ལྷག་
དང་བྱེད་བ་པོ་ལས་མི་འབྲུང་བ་འདིས་ནི་མི་མ་ཐུན་བའི་རྒྱར་སྤྱི་བ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །འབྲུང་
བའི་སྤྱི་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་བར་ཆད་མེད་པར་སྤྱི་བ་ལ་བྱ་སྟེ། འདིས་ནི་མེད་པར་སྤྱི་བ་འགོག་
པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱི་སྤྱོད་བཅ་གཉིས་ལས་ཤཉི་ཉུས་སུ་བྱེད་ཞེས་བྱ་བ་ཤཉི་ཉའི་
རྟེན་བའམ་རྟེན་དུ་གྲུར་བ་ལ་བྱ། སྤྱི་ནི་སྤྱི་བ་སྤྱི་ལ་བྱ། ལྷན་ཆ་ (མ་དཔེར་ལྷན་ཆ་
ཞེས་ཡོད་ཀྱང་ལྷན་ཆ་ “ཅན་ལྷན་ཆ་” ཡིན་ནམ་སྟེ།) ནི་སྤྱི་བའི་ཆོག་སྟེ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
རང་དབང་དུ་མི་སྤྱིའི། རྒྱ་དང་རྟེན་ཆོགས་བ་ལས་སྤྱི་སྟེ་སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱི་མ་
བྱི་མ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འབྲུང་བས་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ཞེས་བྱ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའམ་ཆོག་བསྐྱུས་ན་རྟེན་འབྲུང་ཞེས་བྱ་ལ།
དེའི་དོན་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཟུར་ཅམ་བཤད་ན། རང་གི་རྒྱ་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་བ་ལ་རྟེན་
འབྲུང་དང་། རང་གི་ཆ་གས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་བའམ་གྲུབ་བ་ལ་རྟེན་འབྲུང་། རང་གི་གདགས་
གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་བ་ལ་རྟེན་འབྲུང་ཞེས་གོ་བ་སྤང་ཙུལ་གསུམ་ལས།
དང་པོ་གྲུབ་མཐའ་ལོག་མ་དང་ཐུན་མོང་བ། གཉིས་བ་རང་རྒྱད་བ་དང་ཐུན་མོང་བ། གསུམ་བ་
ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་ནོ། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་སྤྱི་དཔེ་ཆོགས་ལེའུར་བྱས་པ། (མར་ཕྱིན) ལྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྤྱབ་གྱིས་
མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་སྤྱི་དཔེ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་སྤྱི་དཔེ་རྣམས་བཤད་པ། (མར་ཕྱིན) ལྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྤྱབ་གྱིས་མཛད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་སྤྱི་དཔེ་འབྲེལ་བ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་གཏོར། ལོ་མང་པོ་དང་མི་རབས་སོགས་ཀྱི་བར་རྒྱན་པར་འཛོག་པའི་གཏོར་མའི་མིང་།

རྟེན་འབྲུང་། (དབུ་མ) རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་དང་དོན་གཅིག་དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བརྟོག་ཆ། (དབུ་མ) རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བརྟོག་ཆ་ཞེས་བ་ཡང་རང་གི་ཆོགས་བ་ལ་བརྟེན་

ནས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་དོན་ལ། བྱུང་མཐའ་ཆེན་
མོའི་མཆན་འབྲེལ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་དོ།

རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོ། (པར་ཕྱིན) སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། དབུ་མ་རྟེན་
འབྲེལ་སྟོང་པོ་ཡང་ཟེར། མཆན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟོང་པོའི་ཆོག་ལེའུར་
བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བ་ཏི་ཏ་ས་སུབྱད་ཅིང་ཡ་ཀྲ་རི་ཀྲ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལ་ཡིག་
སྐད་ལྷ་ལྷག་མ་གཏོགས་མེད། འདི་ལ་ལྷ་སྐྱབ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རང་འབྲེལ་། རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟོང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །རྩ་འབྲེལ་
གཉིས་ཀ་སྟེ་དགོ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མའི་༼ ཅ་བ་ ༡༧༦བཤགས་བཞུགས་སོ། །རྗེའི་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོར། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས། དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉོན་མོངས། །གཉིས་དང་བཅུ་
པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་ནི་སྐྱབ་བསྐལ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཆོགས་བཅད་གཅིག་
བྱ་འདི། རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོའི་གཞུང་ཆོག་ཡིན་ལོ། །

རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། (པར་ཕྱིན) སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་
མཆན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟོང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱ་
གར་སྐད་དུ། བ་ཏི་ཏ་ས་སུབྱད་ཅིང་ཡ་བྲ་ཁུན་ཞེས་བྱའོ། །སྟེ་དགོ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མའི་༼ ཅ་
བ་ ༡༧༦བཤགས་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་ངོས་ཤོག་བཞི་དང་ཡིག་སྐད་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཡོད།

རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ། (དབུ་མ) རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། རྟོན་པ་ཐུབ་པའི་
དབང་པོ་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་ལེགས་པ་ཤད་སྟོང་པོ་ཆུང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་དེའོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། འདི་སྟོན་སྐྱང་པོ་གནས་སྟོར་
བཞིག་གིས་ངག་ནས་སྟོར་བཞིན་འགོ་བ་པོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གསལ་ནས།
དང་པོར་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད་དམ་སྟུམ་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་བྲགས་ཀྱིས་མཛད་སྟུམ་པ་སོགས་
བྱུང་བ་ན། མཐུག་ནས་རིམ་པར་ལྷ་སྐྱབ་དང་རྒྱ་བའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་གཞུང་ཆོག་
ཐོས་པ་ན། དེ་དག་མེན་པར་མཁྱེན་ཏེ་སྐྱང་པོ་དེ་ལ་བྱི་བ་མཛད་པར། རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོས་

མཛད་ཅེས་ཟེར་བས་རྗེ་སྒྲ་མ་ལ་དང་བ་ལྟོག་ཏུ་མེད་བ་སྐྱེས་ནས་མཛལ་བར་བྱོན་ཡང་རྗེ་སྒྲ་
 མ་གཞན་དོན་དུ་དག་ཞིང་ལ་གཤེགས་ཟེན་བ་དང་ཐུག་སྟེ་མཛལ་མ་ཐུབ་ཡང་། མཛལ་རྟེན་
 གསེར་དངུལ་སོགས་ནམ་མཁར་གཏོར་ཏེ་སྟོན་ལམ་བཏབ་པས། དེ་དག་དགའ་ལྡན་གྱི་གདན་
 སར་བབས་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཆར་བ་ཡོད་ཚུལ། ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་
 སུ་གསལ་ལོ། །མཁམ་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་༼ རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་
 མ་ལས། ༡ གཉལ་བློགས་སུ་བསྟན་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མད་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལེགས་
 བར་མཛད་ནས་སྤར་ཡང་འོལ་ཁར་ཕེབས། དེ་ནས་འོད་གྲང་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཞོལ་དཔེན་གནས་ལྷ་
 སྤངས་སུ་ལོ་གཅིག་བཞུགས་ཆོས་མང་དུ་གསུངས། དེ་ཡང་ཐལ་རང་གི་ལྷ་བའི་གནད་རྣམས་
 ལ། བྱ་བལ་ལ་འབྱོན་པའི་གོང་ཉིད་ནས་དེ་བར་དུ་དབྱང་བ་ནར་མར་མཛད་ནང་། མཐར་
 ཐུག་པའི་གནད་ལ་མི་བདེ་བ་གཏན་ནས་ལོག་པའི་ངེས་པ་འབྲེན་མ་ཐུབ། གནས་དེར་སྒྲ་མ་
 དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཐ་མི་དད་དུ་བྱས་ཤིང་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་འདེབས་བ་དང་།
 རིགས་པའི་དབྱང་བ་ཞིབ་པར་མཛད་པས། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་མཆོན་མ་བྱང་བར་ཅན་
 ཡང་བྱུང་། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་ལི་ཏ་ལ་ལེགས་པར་གཟིགས་
 བས་ཡང་མཆོམས་སྦྱར་ཏེ། མགོན་པོ་ལྷ་སྦྱབ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་ལྷ་བའི་གནད་མཐར་ཐུག་བ་དང་
 དགག་བྱའི་མཆོམས་འཛིན་སོགས་ལ་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་ངེས་པ་གཏོང་ཚུགས་པ་འཁྱུངས་
 ཤིང་། མཆོན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་ཞིག་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཐའ་གཞན་དུ་
 དོགས་པའི་སྟོ་འདོགས་ལྷག་མ་མེད་པར་བྱངས་སྦྱང་བར་སྦྱར་ཏེ། རྟོན་བ་ལ་ཤེས་ནས་དད་བ་
 ཐོབ་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བྱངས་པ། ཐབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུང་བའི་སྟོན་ས་བསྟོད་
 བ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟིང་པོ་ཞིས་བྱ་བའང་མཛད་དོ། །ཞིས་གསུངས།

རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྟེ་ག རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྟེ་ག
 ལུང་སྦྱ་རོལ་པའི་དོ་རྗེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྟེ་ག སོག་པོ་ཆོས་རྗེ་དག་དབང་དཔལ་ལྡན་གྱི་
 རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་འབྲེལ་བ་ཆོག་ཅུང་དོན་གསལ། ཐུར་ལྷོགས་དག་དབང་བྱམས་པའི་རྟེན་

འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་ལ། དུགས་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་ལ། དངུལ་
 ལྷའི་རྩམ་རྩ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་ལ། ཨ་ལག་ཤ་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
 བསྟོད་པའི་དོན་འབྲེལ་རིན་ཆེན་སྒྲེང་བ། དཔལ་མང་པོ་རྒྱུ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྟེན་
 འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་ལ། རིན་ཆེན་ལྷོན་ཤིང་། (དཔལ་མང་པོ་རྒྱུ་འདི་ཀུན་མཁྱེན་འཛིགས་མེད་
 དབང་པོའི་སྟོབ་མ་ཡིན།) ལྷོ་བཟང་སྦྱིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་ལ། སོགས་སོ། །

རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས། མ་རིག་པ། འདུ་བྱེད། (ལས) རྣམ་ཤེས། (དེ་གསུམ་ལ་འཕེན་བྱེད་
 གྱི་ཡན་ལག་ཟེར།) མིང་ག་ཟུགས། སྦྱེ་མཆེད། རེག་པ། ཆོར་བ། (དེ་བཞི་ལ་འཕངས་པའི་ཡན་
 ལག་ཟེར།) མྱེད་པ། ལེན་པ། སྤིང་པ། (དེ་གསུམ་ལ་འབྲུབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་ཟེར།) སྦྱེ་བ། ཀ་
 ཤི་བཅས་སོ། ། (དེ་གཉིས་ལ་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཟེར་རོ) ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་གྱི་སྟོན་ནི།
 མ་རིག་འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས། མིང་དང་ག་ཟུགས་དང་སྦྱེ་མཆེད་དུག རེག་ཆོར་སྤིང་ལེན་
 སྤིང་པ་དང་། སྦྱེ་བ་དང་ནི་ཀ་ཤིལ། ཞེས་མཆོད་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། སྤིང་པ་འཁོར་ལོའི་
 དཔེ་རིས་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྩེ་གུང་ཐང་པས་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་
 དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པ་འདི་ལྟར། གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་
 སོགས་དེས་ལན་སྟོན་ཆོགས་གྱི་སྟོར་ཞལ་ལྷུང་བདུད་ཅིའི་ཐེགས་སྒྲེང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྤིང་པའི་
 རྩེ་པ་མ་རིག་ཞིང་པ་ཡིས། ལས་གྱིས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཞིང་དུ་བཏབ། སྤིང་དང་ལེན་པའི་རྩེ་ལྷུང་
 གྱིས་གསོས་པས། ལས་བོན་སྟོབས་རྒྱས་སྤིང་པའི་དོ་བོར་འཕོས། རྩེ་ལས་སྦྱེ་བའི་རང་བཞིན་
 མིང་ག་ཟུགས་གྱི། ལྷ་གྲུ་འབྲས་ཤིང་སྦྱེ་མཆེད་སྟོང་བྱར་འབྲེལ། རེག་པའི་མེ་ཉོག་ཆོར་པའི་
 འབྲས་སྦྱིན་ཡང་། ཀ་ཤིས་བཟུང་ཏེ་སྦྱར་ཡང་སྤིང་པར་འདེབས། རྩེ་སྤིང་བདག་མེད་མེ་
 ཡིས་མ་བཅོམ་བ། རྩེ་སྤིང་སྦྱེ་ཤིའི་འཁོར་ལོ་བསྟོར་དགོས་པས། གནས་ལུགས་ཟབ་མོད་བག་
 ཆགས་ཅི་ཐེབས་གྱིས། སྤིང་པའི་རྩེ་བ་བྱང་ནས་འབྱེན་པར་ཤོག ཞེས་གསུངས་སོ། འདི་སྟེ་
 ལྷ་ལྷུང་པའི་མདོ་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྦྱང་སྟེ། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལྷ་ལྷུང་པའི་མདོ་
 ལས་ནི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སྦྱང་པའི་རྩེ་བཞི་གསུངས་ཏེ། མ་རིག་པའི་འདེབས་པ་པོས་ལས་

ཀྱི་ཞིང་ལ་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་བཏབ་པ་དེ་སྟེང་པའི་རྒྱུ་བརྒྱན་པར་བྱས་ནས་མའི་མངལ་དུ་
 མིང་ག་བྱུགས་ཀྱི་ཐུ་གུ་འབྲུབ་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་
 བརྟ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་ངེས་ཀྱི་ཁུངས་ནི། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྟའི་སོ་གཅིག་པ། ཡང་
 ཡང་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི། འདུལ་བ་ལུང་ནམ་འབྱེད་༥ ༥ ༡༡༥བཅན་ཡོད་
 ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་པར་བཤད་པ་༥ ༥ ༡༥༥པེ
 དང་། འདུལ་བ་མདོ་ཅ་བ། མཆོ་རྟེན་སྤང་ཆ། གཞན་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་ཅ་
 བ་དང་དཔེ་རང་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། མདོ་ཅ་བ་ལས། སྟོ་ཁང་དུ་འཁོར་
 བའི་འཁོར་ལོའོ། །ཆ་ལུ་པར་བྱའོ། །སྟེང་དུ་ལྷ་དང་མི་ནམས་སོ། །སྟེང་བཞེས་པོ་དག་གོ། རྩ་
 ཏེ་སྟེ་བའི་སེམས་ཅན་ཐོ་རྒྱུན་རྒྱུད་མོ་བཞིན་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བ་དག་ཀྱང་དོ། །དབུལ་སུ་
 འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཏི་སྟག་དག་སྟག་འོན་དང་སྟུལ་དང་ཕག་གི་ནམ་པར་ལོ། །སྟེ་
 མ་དེ་གཉིས་གཏི་སྟག་གིས་ཟ་བར་ལོ། །ཁོ་ར་ཁོར་ལུག་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་
 ལག་བརྟ་གཉིས་དང་། རམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་ལོ། །སྟེང་དུ་སངས་རྒྱུ་ཐུ་
 ངན་ལས་འདས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་པོ་ཉེ་བར་སྟོན་པའོ། །འོག་ཏུ་བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་
 བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་
 ལུང་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྟོག་གི་སྟོར་ནམས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༥ ༥ ༡༠༥ནམ་པར་
 གསུངས་སོ། །

རྟེན་འབྲེལ་བཞིག་པའི་སྟོང་པ། སྟོས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་ཐ་སྙད་བཞིག་པའི་སྟོང་པ་ཡང་
 ཟེར། དེ་ཡང་བྱམ་པ་ལྷ་བྱའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་བསིལ་ནས་མཐར་བུམ་པ་མི་རྟེན་པའི་སྟོང་པ་
 ཅམ་པོ་དེ་ལ་ཟེར། རྟེན་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། ལུལ་དབྱེད་དེ་རིགས་པས་བསིལ་བ་ན་མི་
 འདུག་སྟམ་པ་དང་པོར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་དབྱེད་མཁན་ལ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ་བར་མཐོང་ནས་
 མེད་པར་ངེས་མཁན་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་གང་ལ་ཡང་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་ངེས་པ་བྱས་མེད་
 པར་སོང་ནས་སྤང་བ་བན་བྱུང་དུ་སོང་བའི་སྤང་བ་འཆར་བ་ཡང་། རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དང་

ཡོད་མེད་ཅམ་མ་བྱེད་པར་རིགས་པས་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བ་ཡིན་པས་
དེ་འདྲའི་སྟོང་པ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་བཞིག་པའི་སྟོང་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །སྒོ་ས་
བྱས་ཉི་ཆེད་སྟོང་པ་ལ་གཟིགས།

རྟེན། ཉ་སྤྱག་དཔེར་ན་རྟ་རྩུང་རྩུང་ལ་རྟེན། བ་རྩུང་རྩུང་ལ་བེའུ་ཞེས་བ་ལྟ་བུལོ། །

རྟེན་ལོ། ཉ་ལོ་ཡང་ཟེར། སྟེ་མོང་ལས་ཆེ་ཅམ་གྱི་སྟོག་ཆགས་བྲིང་ན་ཞིག་དེ་ནི་ཆད་འགོག་སྐབས།
དགུན་གྱི་དུས་སུ་བྱི་བས་ལུས་ལ་རྩུགས་པ་ན། བྱི་དུག་ལྷགས་ཡོད་ཀྱང་རྩུགས་པ་སྤོང་གི་
དུག་མ་སྤོང་དོ། །དེ་ལས་བྱིས་འབྲུག་གི་སྤྱོ་ཐོས་པ་ན་རྩུགས་པའི་ཆེ་དུག་ལྷགས་པར་འདུག་
སྟམ་དུ་བྲན་ཀྱང་། སྤར་གྱི་དུག་མ་སྤོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱི་བས་རྩུགས་ལུ་
གྱི་ལུས་ནི། འགའ་ཞིག་གིས་དོམ་གྱི་ལུས་ཡིན་ཟེར། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་གོང་དུ་བཤད་པའི་
རྟེན་ལོ་ཟེར་བའི་སྟོག་ཆགས་དེའི་ལུས་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་གཞན་དག་གིས་བྱི་བ་རྩུགས་
ལུ་ལ་ལ་བཞག་ནས་རྩུག་མཁའ་ནི་རྟེན་ལོ་ཡིན་ཟེར་བའི་བཤད་སྟོག་སྤྱོ་ཆོགས་ཞིག་འདུག་གོ།

རྟོག་གི་ <རྟ་> ། འོ་ལ་ཆོད། ཆོད་དཔག་རྟོག་བཀགས་བཅས་གྱི་དོན་ཡིན། རྟོག་གའི་སྐད་དོད་ལ་
ལེགས་སྦྱར་དུ་<རྟ་> “ तर्कः ” ཞེས་པ་དང་། “*རྟ་*” तर्क् ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུ་ལ་རྩུང་ཐད་མི་
འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་དོན་འདྲ་བར་སེམས། རྟོག་གི་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་<རྟ་>ཟུང་ཆག་
པ་ཡིན་ནམ་སྟམ། རྟོག་གི་ཞེས་པ་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་guess, estimate ཟེར་བ་དང་འདྲ་བར་སྟམ།
མཁས་བྱུ་བ་རྟེན་ཆེན་རིགས་པའི་རྩུ་མཆོ་ལས། ཡང་མཁས་པར་བྲགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་ལེ་སྟེ་
བདུན་མདོ་དང་བཅས་པ་འདི་དག་གོ་ལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉི་བར་མཁོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གའི་
བསྟན་བཅོས་ཡིན་པས་ནང་རིག་པའི་སྟེ་སྟོང་ལས་བྱི་རོ་ལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །དེ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། །འདི་ལྟར་རྟོག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟམ་པ་གཉིས་ཏེ། བྱི་རོ་ལ་པའི་སྟོན་པ་བྱང་སྟོང་
སྟིང་སྟེས་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པས་བཀགས་པ་ཅམ་གྱི་སྟོན་པ་བཞག་པའི་རྟོག་གི་དང་། ཡང་
མདོ་སྟེ་རྩུན་ལས། རྟོག་གི་རྟེན་ཅིང་མ་ངས་ལ། །མ་བྱུ་ཀུན་རྩོམ་སྟོ་བ་ཅན། །བྱིས་པ་ལ་ནི་
བརྟེན་པར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྟེ་ཅམ་གཟུང་བའི་སྟོ

ནས། རྟོག་པས་ངེས་དགོས་ཀྱི། མངོན་དུ་མ་གྱུར་བ་ལ་རྟོག་གེར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟན་སེལ་དུ་འདྲེས་ཆིག་རིས་དེ་རི་ལྟ་བུ་བཞུགས་འབྱུང་།
རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོད་མ་རིགས་རྒྱན་དུ་འདྲེས་པ་འབྱུང་ངོ། །² རྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་
ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་འདྲེས་རྟོག་གེ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ལྷོ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཡང་
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྟོག་གེ་རྟོན་ཅིང་མ་ངེས་ལ། །མ་ཁྲབ་ཀྱང་རྫོང་སྐྱོ་བ་ཅན། །བྱིས་པ་ལ་ཁྱི་
བརྟེན་པར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱི་ཅན་གྱི་ཆུང་བའི་སྐོ་
ནས། རྟོག་པས་ངེས་དགོས་ཀྱི། མངོན་དུ་མ་གྱུར་བ་ལ་རྟོག་གེར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟན་སེལ་དང་། ཆོད་མ་རིགས་རྒྱན་དུ་དེ་ལྟར་འབྱུང་ངོ། །³ གཏན་ཆིགས་
རིག་པ། མཚན་ཉིད་རིག་པ། རྟོན་པའི་རིག་པ། སྐོབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་⁴ ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་
འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ ་ལས། རྟོག་གེ་ཤིས་པའི་ད་རྒྱལ་གྱིས། །གང་ཞིག་རྟོན་
པར་མངོན་འདོད་པ། །དེ་ཡི་ད་རྒྱལ་སྤང་པའི་བྱིར། །ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་པ་ཤད་པར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས། སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་⁵ ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ ་ལས་ཀྱང་ཆིག་རིས་དེ་
རི་ལྟ་བུ་བཞུགས་འབྱུང་ངོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ་ལས། རྟོག་གེ་ལ་
སྤྱངས་ཆོལ་བ་མཐའ་དག་གིས། །ལན་བརྒྱར་དཔྱད་ཀྱང་མགོན་པོ་ཁྱེད་ཀྱི་གསུང་། །ཆ་ཅན་
རྣམ་པ་གཞན་དུ་གཡོ་བ་སྤངས། །དག་པའི་ཐུགས་མངའ་ཁྱེད་ལ་གསེལ་བ་འདེབས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ⁶ རྟོག་དཔྱད་དས། རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པ། དཔྱད་པ་བྱེད་པ། བཞེ་བརྒྱ་པའི་
འབྲེལ་བ་ལས། དེའི་བྱིར་རྟོག་གེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་གེ་བྱེད་པའི་དཔལ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་སོ། །ཞེས་རྟོག་གེ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པར་གོ་དགོས་པས་སོ་སྟུང་མོ། །ཤོད་
རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། གཏན་ཆིགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟོག་དོན་སྤྱི་བ་སྟེ་རྟོག་པས་བཏགས་
པའི་རིག་པ། ཞེས་གསལ་ལོ། །

རྟོག་གེ་བ། 1 ཕྱི་རོལ་སྤྱ་སྟེགས་པ། 2 མཚན་ཉིད་པའས། རིགས་ལམ་སྤྱ་བ། 3 རིགས་པས་དཔྱད་པ་
ལྟར་ལེན་པའི་གང་ཟག་དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རི་བཞུགས་མ་མཐོང་བར་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་

རྒྱུ་ལྟར་མཁུ་གྱི་རིགས་པ་སྤྱོད་པ། 3 བར་དུ་ཉམས་ལེན་མེད་པར་ཚོད་པ་ཅམ་ལྟར་ལེན་
པའི་རྒྱུ་ལྟར་ཆོས་ཟེད་དུ་སོང་བའི་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའང་ཡོད། 4 རྒྱུ་
ཉིད་དོན་སྤྱི་ཅམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་འཕགས་པ་ལ་རྒྱུ་ལྟར་གཤེགས་པ་ལས། །སོ་སོ་རང་
རིག་ཐེག་པ་ནི། །རྟོག་གེ་བ་ཡི་སྤྱོད་ལུལ་མིན། །མགོན་པོ་འདས་པའི་འོག་ཏུ་ནི། །འཛིན་པར་
སྤྱུ་འགྱུར་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟོག་གེ་འབར་བ། དབྱུ་མ་སྤྱིང་པའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ནི། རྒྱུ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་གྱིས་
མཛད། །ལོ་རྒྱུ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འགྱུར། སྤྱེད་གེ་སྤྱར་མའི་དབྱུ་མའི་སྤྱེ་ཆན་གྱི་བསྟན་
འགྱུར་། རྩ་བ་ །དེ་འོག་གངས་ཀྱི་ནས་༡ནས་༢༠བར་དབྱུ་མ་སྤྱིང་པོ་བཞུགས་ཤིང་། རྒྱེགས་བམ་
དེ་གའི་འོག་གངས་༢༠མདུན་གཤེགས་གཅིག་སྤྱར་ན་རྟོག་གེ་འབར་བ་བཞུགས་སོ། །འདི་
ལ་ནག་ཆའི་འགྱུར་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་
པའི་ལེའུ་ལ། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀ་མ་བཤེས་རབ་འོད་གྱིས་འགྱུར་
བཅོས་མཛད་དེ་བསྐྱར་བའི་སྒོར། དེ་བ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆ་༣༧ན་གསལ་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ནག་
ཆོས་བསྐྱར་བ་ལས་རྒྱལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ལེའུ་ལ་འགྱུར་བཅོས་
མཛད་པ་པོའི་མཁས་བརྩན་ཤེས་རབ་འོད་གསལ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱར་ཟེར་བའི་ཡ་གཅིག་ཀྱང་
ཁོང་ཡིན་པ་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །སྤྱོད་པའདུག་ནི། རྟོག་དཔོན་ཤིན་ཏུ་འབར་བའམ་
རྒྱུ་པས་རྟོག་གེ་འབར་བ་ཞེས་བཛོད་པར་སེམས་སོ། །

རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས། 1 ཕྱི་རིལ་པའི་སྟོན་པ་བྱང་སྤོང་གྲིང་གྲེས་ལ་སོགས་པས་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་
གྱིས་བཞག་པའི་བྱུ་བ་མཐའ་ལ་རྟོག་གེ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱུ་བ་མཐའ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་
ལ། རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཟེར། 2 ཡང་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་
ལ་རྟོག་པའམ་རྟོག་གེ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བཛོད་བྱར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་
ཞེས་བྱའོ། །མཁས་བྱུ་བ་ཆོས་རྒྱུ་ལེ་སྤྱོད་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།
རྟོག་གེའི་ཆོག་དོན་བརྩུག་ དངོས་སྤྱོད་པ་རྣམས་གྱིས་བདེན་པར་བྱུ་བ་པའི་སྤྱུ་བ་བྱེད་ལ་བརྩུག་

འགོད་པས། བཅུ་བྱུག་ནི། ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། དགོས་པ་དང་། དཔེ་
དང་། གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་། ཡན་ལག་དང་། རྟོག་གེ་དང་། གཏན་ལ་པལ་བ་དང་། རྩོད་པ་དང་།
བརྗོད་པ་དང་། ལུ་ཅི་ཕྱིན་དུ་གྲོལ་བ་དང་། གཏན་ཆོག་སྤྱང་སྤྱང་དང་། ཆོག་འོར་དང་། ལྷག་
ཆོད་དང་། ཚར་བཅད་པའི་གནས་རྣམས་སོ། །སློབ་དཔོན་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱིས། དངོས་སྦྱ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སློབ་དོགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བའི་དེན་དངོས་འགོག་པ་ལ། ཅ
བཤེས་རབ་དང་། དེའི་སྦྱབ་བྱེད་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བཅུ་བྱུག་འགོག་པ་ལ་ཞི་བ་མོ་རྣམས་འཐག་
གཉིས་སུ་མཛད་དོ། །

རྟོག་གའི་ཚུལ། དེགས་པས་དབྱེད་པ་ལྟར་ལེན་པ།

རྟོག་སློམ། དབྱེད་སློམ།

རྟོག་ལྷན། མཁས་པ། རྫོགས་དང་ལྷན་པ། སྦྱ་བཤད་ནི། སྦྱར་རྟོག་པ་ཞེས་པ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་
དོན་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་ཆོས་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར་བས་དེ་དང་ལྷན་པས་ན་རྟོག་ལྷན་
ནོ། །དཔེར་ན་དེ་ནི་རྟོག་ལྷན་ལ་སྦྱེ་བའི་དོགས་པའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟོག་པ། ། སྦྱ་དོན་འདྲེས་བྱུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་སྦྱ་བཤད་ནི། ཡུལ་ལ་རྟོག་པའམ་བརྟག་དབྱེད་
བྱེད་པས་ན་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ། རྟོག་བརྟག་ས། བརྟག་ཅེས་པ་དུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཅམ་ལས་
བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ང་ཆོ་རིགས་ལམ་པས་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ངན་པ་ཞིག་དང་མཐོང་
ཆུང་བཅི་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་བྱེད་ཀྱང་། དེའི་སྦྱ་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ས་ན་ཤེས་རབ་དང་པལ་ཆེར་
འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་དོ། །སྦྱ་དོན་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་དང་། བྱུང་བ་སློབ་པའི་དགོས་པ་བཅས་
ཀྱི་དོགས་གཙོད། སྦྱ་དོན་འདྲེས་བྱུང་དུ་འཛིན་པའི་སློབ་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2 ཡུལ་ལ་
དབྱེད་པ། སོ་སོར་རྟོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིབ་པར་མི་དབྱེད་པར་རྩིང་པའམ་
རགས་པ་ཅམ་ཞིག་འཆོལ་བའི་སེམས་བྱུང་། མཐོང་ཅ་བ་ལས། རྟོག་དང་དབྱེད་པ་རྩིང་ཞིབ་
ཉིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 4 རྣམ་དབྱེད། རྫོགས་ཤེས་ཤེས་རབ། དཔེར་ན་རྣམ་དབྱེད་
དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ལ་རྟོག་ལྷན་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། 5 ལེན། རྟོག་པ་དང་། བརྟག་པ་ཞེས་པ་

ལེའུའི་དོན་ལའང་འཇུག

རྟོག་པ་ངོས་འཛིན། (ཕྱག་ཆེན) རྣམ་རྟོག་ངོས་འཛིན་པ་དང་འབྲ།

རྟོག་པའི་རྒྱད། 1 ཐུན་མོང་གི་དངོས་སྤྱུང་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པའི་བྱ་རྒྱད་རྣམས་ལ་རྟོག་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐ་
སྟོན་མཛད། 2 ས་སྐྱ་པའི་རྩེ་བཅུན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས། མདོ་སྤེལ་རྟོག་པའི་རྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱད་
ལས་བྱུང་དུ་དབྱེ་ཞིང་། དེའི་མཆན་གཞི་བཤུར་འདོད་ཀྱི་མདོ་གཟུངས་ལྟ་བུ་གཟུངས་དང་འབྲེལ་
པའི་ཆོག་ག་བསྟན་པའི་མདོ་སྤེལ་རྣམས་ལ་མཛད་དོ། 3 རིལ་བྱ་མིག་སྟོན་སོགས་སྤྱོད་པའི་ཆོག་
ཞིབ་པོ་རྣམས་ཤས་ཆེར་སྟོན་པའི་རྟོག་པ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་རྒྱད་དུ་བཞེད།

རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར། ཐ་བརྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་འབྲ།

རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ། དོན་སྤྱི་རྒྱད་མི་དགོས་རང་ཡུལ་ལ་ཐང་ཀར་གསལ་བར་འཇུག་ཀྱས་པའི་ཤེས་
པ། འདིའི་མཆན་གཞི་གཙོ་བོ་དབང་ཤེས་ལྔ་པོ་ལྟ་བུ། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རྟོག་དཔྱོད་
མི་བྱེད་པར་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་མི་སེམས་
པར་འཇུག་པས་ན་རྟོག་མེད་ཅེས་གྲང་བྱའོ། །དཔེར་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་
ཡུལ་མཐོང་བ་ཅུམ་ལས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ནས་འཇུག་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །

རྟོག་ས། རྟོགས་པ་དང་འབྲ། རྟོགས་པ་ལ་གཞིགས།

རྟོགས་བརྟེན་བརྒྱ་པ། མདོ་འདི་སྤེལ་དགེ་བཀའ་འབྱུང་མདོ་སྤེལ་ ༩ ཡི་ ༥ རྟོག་བཞུགས།

རྟོགས་བརྟེན་འདུན་ལེགས་མ། རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་སྟོན་མར་མདོ་སྤེལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་སོས་
བསམ་མཛོད་ཚུལ། བར་དུ་གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ། ཐ་མར་ཉིན་མཆན་ཀྱན་
ཏུ་ཉམས་སུ་སྦངས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་གཞུང་ཞིག

རྟོགས་བརྟེན་འདུན་ལེགས་མའི་རྟེན། རྟོགས་བརྟེན་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་བ་ཕྱར་སྟོན་འག་དབང་
བྱམས་པས་མཛད། གསུང་འབྲམ་པོད་དང་པོའི་ ༩ ཀ་པར་ ༥ བཞུགས།

རྟོགས་ལྡན། ལྷ་བ་ཐོབ། ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ཐོང་ཆོད་ལྡན་སྤྱགས་རྒྱད་ལ་འབྱུངས་
པའི་སྤྱེས་བྱ། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། རྟོགས་པ་ནི་ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྡན་པས་

ནཏྲ་གསུང་ལྟར་ན། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྟོགས་ལྟར་ཞེས་པ་མཁས་པ་ལ་འབྲུག་པར་
གསུངས་འདུག་ཀྱང་། དེ་མཁས་པ་ལ་འབྲུག་ཚུལ་མེད་པས། རྟོག་ལྟར་དང་ནོར་བ་འབྲེལ། སྤྱིར་
ནཏྲ་གསུང་ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་ངེས་ཅན་ཞིག་ནི་མདོ་རྒྱུད་གང་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་མེད་དེ། ས་
པཎ་གྱི་ཐོས་གསུང་རབ་དབྱེ་ལས། རྟོགས་ལྟར་མཆོན་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ན་
ལས་གསུངས་པ་མེད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྟོགས་པ། (བྱ་ཆོག) 1 གཞལ་བ། རེས་བ། ཤེས་བ། 2 (མིང་ཆོག) མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས། 3 སྦྱར་བར་
བྱེད་པ། ལྷན་བདུད་ཅིར་རྟོགས་པར་བྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 འཛོལ་བ། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་
ལས། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནོན་པོ་ཡིས། རྟོགས་སྦྱ་ (འཛོལ་སྦྱ) རྟུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་
(འཛོལ་དཀར) བཤད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། དབུ་མ་སྦྱང་པོ་རྩེ་འཕམ་རིམ་བྱ་
བྱངས་པ་ལས། རྟོགས་སྦྱ་ལྷང་བས་སེམས་གདུངས་པས། ཞི་བ་ནམ་ཡང་རྟོགས་ (འཛོལ་
མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྤྱེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྤྱེ་ནི། མཆིམས་
མཛོད་ལས། དཔེས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་གསུངས་པ་རྟོགས་པ་བརྗོད་
པའི་སྤྱེ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

རྟོགས་པ་འབྲུལ་བ། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་རྟོགས་གང་སྦྱེས་རང་གི་སྒྲ་མ་སོགས་ཡུལ་གོང་མ་ལ་ཁྱེ་བ།
རྟོགས་པ་དང་ལྟན་པ་དག་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་གཟུགས་བརྟན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། མཁས་གྲུབ་རིན་
པོ་ཆེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༤༥ བཅན་བཞུགས།

རྟོགས་པུལ་མཛད། རྟོགས་པ་འབྲུལ་བ་དང་དོན་གཅིག་

རྟོན་པ། (བྱེད་འབྲེལ་དུ་ལྟ་བ་) 1 ཡིད་ཆེས་པ། ལྟོ་འགོལ་བ། བརྟན་པ་འདས་པ། བརྟན་པ་མ་འོངས་པ།
རྟོན་སྦྱུལ་ཆོག་ ལྷང་སྤྱིའི་གྲུབ་མཐའ་ལས། དེ་ལ་རྟོན་མི་རྟོན་ནི་ཡིད་ཆེས་མི་ཆེས་ལ་བྱའོ། ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། བརྟན་དང་ལྟ་རམས་པ་སོགས་མཁས་པ་གཞན་མང་པོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
བཞེད་དོ། 2 ཡིད་གཏོད་པ། ཡིད་བརྟན་པར་བྱེད་པ། འདོད་པ། རྩེས་སྦྱ་འབྲང་བ། བྱི་མ་གཉིས་

མི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་གསལ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། ཆོག་འདི་དག་ཐོས་ནས་ཀྱང་མི་འཁྲུག་མི་
གཡོ་ཞིང་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་བ་གནད་ཀྱི་
ཆེ་འོད་ལས། རྟོན་པ་ནི་བརྟན་པར་བྱེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ཞེས་གསུངས། 3
(མིང་ཆོག) ཡིད་རྟོན་བྱ་ལུལ། རྟོན་པ་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟོན་པ་བཞི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན། ཆོག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན། བར་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་
དོན་ལ་རྟོན། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་དང་བཞིའོ། ཞེས་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པའི་
མདོལས་གསུངས། རྟོན་པ་ཞེས་པ་སྒྲོ་གཏད་བཅོལ་བའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་མདོ་ཆེན་དང་པོ་
དེས་བསྟན་པ་སྒྲོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་སྒྲོན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི། སྟོན་པ་
སྒྲོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་སྒྲོན་མེད་དུ་རྟོགས་མི་རུས་ཞེས་བསྟན། གཉིས་
པས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོག་དེ་གནས་ལུགས་མིན་གྱི། བསྟན་དོན་སྟོང་ཉིད་དེ་གནས་ལུགས་
ཡིན་ཞེས་བསྟན། གསུམ་པས་བར་དོན་ཀྱན་རྫོང་གནས་ལུགས་མ་ཡིན། ངེས་དོན་དོན་དམ་
པ་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། བཞི་པས་རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་བའི་སྤང་ཚུལ་མི་བདེན། ཡེ་
ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟིགས་ཚུལ་བདེན་ཞེས་བསྟན་ཏོ། ཞེས་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་སེ་རེ་རྩེ་
བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་བར་དེས་སྐོལ་ངན་ཆར་གཅོད་ན་གསལ། རྟོན་པོ་བཞི་པོ་འདི་
སྤང་ངན་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོལས་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པ་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པས་
བསྟན་པའི་མདོལས་གསུངས་པར་བཤད། རྟོན་པ་བཞིའི་སྟོར་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་
ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྤང་ཆ་༡༠ན་ཡང་གསལ།

རྟོལ་མེད། རྟོལ་མེད་པ་དང་འདྲ།

རྟོལ་མེད་པ། གཏོད་མེད་པ་དང་དོན་གཅིག་རྒྱས་མེད་པ། ཆ་མེད་པ། མོངས་ཏེ་ཅི་བྱ་འདི་བྱེད་མེད་
པར་གྱུར་པ།

ལྟ་བུ། (དབུ་མ) སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་སྟོར་གྱི་བྲིད་ཡིག་དཔེར་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བུའི་བྲིད་ཡིག་དང་།
ལྷག་ཆེན་གྱི་བྲིད་ཡིག་དང་། རྫོགས་ཆེན་གྱི་བྲིད་ཡིག་སོགས་སོ། །

ལྷ་མིང་ཐུན་སེལ་སྒྲོན་མེ། (དབུ་མ) མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་ལྷ་མིང་ཐུན་སེལ་
 སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྲ་བ་དེལ། །དོགས་གཅོད། འདི་སྤར་མ་འགའ་ཞིག་ལ་སྤར་ལ་འགའ་ཞིག་ན་མི་
 གསལ་ལོ། །འོན་ཀྱང་སྤྱུ་འབྲམ་སྤར་མའི་གསུང་འབྲམ་། ང་པར་སྤྱང་ངོ། །རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་
 མཛད་པའི་རྗེའི་བསྐྱོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འབྲེལ་པར། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ལྷ་མིང་ཆེན་མོ་ཞེས་
 འབྲུང་བ་དེ། འདི་ཉིད་ལ་ཁྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་སྒྲོམ་སྤྱོད་གསུམ། ། (དགེ་ལུགས) ཉག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ལྷ་བ། དེའི་
 དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་ལ་སྒྲོམ་པ། སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་གཅོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ་
 ཅས་བྲ་སྟེ། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙཱ་ཁ་ཆེན་པོས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉན་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཤོད་
 བྱང་པར་གནང་བའི་གསུང་ཤོག་ལས། ཉག་ཆད་ལྷ་གཉིས་སྤངས་པ་ལྷ་བ་སྟེ། །དེ་ཡི་དོན་ལ་ཅེ་
 གཅིག་འཛོག་པ་སྒྲོམ། །སྒྲོམ་གསུམ་ཀུན་སྤྱོད་གཅོད་པ་སྤྱོད་པ་རུ། །ཤིས་པར་གྱིས་ལ་དེ་ལྟར་
 ཉམས་སུ་ལོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། །རྒྱ་གར་དུ་འདི་ལ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང། བོད་
 དུ་ལྷ་སྒྲོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར། གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་གསུང་ངོ། །དེ་ཡང་ལྷ་
 བཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། སྒྲོམ་པ་ཉིད་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། སྤྱོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་
 དང་འབྲ། རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་བྱང་། ལྷ་བ་རྣམ་དག་ཉག་ཆད་མཐའ་ལས་གྲོལ། །སྒྲོམ་པ་རྣམ་དག་
 བྱིང་ལུགས་ཐུན་པ་སངས། །སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་རྒྱལ་བའི་བཞིན་བསྐྱབས། །སྒོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་
 བསྟན་པ་རྒྱས་གྲུང་ཅིག །ཅེས་དང། ཡང་རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་སྒོ་བཤེས་བསྐྱབ་བྲ་ལས། དབུ་
 ཆད་བྱང་དུ་འཇུག་པའི་ལྷ་བ་དང། །ཆོས་མཛོད་མཛོད་དང་པ་རོལ་ཕྱིན་པའི་སྒྲོམ། །བསྟན་པའི་
 བྱང་མཛོད་འདུལ་བའི་སྤྱོད་པ་རྣམས། །མ་ཆང་བསྐྱབ་གསུམ་ཡ་བྲལ་འགྱུར་བའི་བྱིར། །བཀའ་
 བོད་ལྷ་ལ་ཆང་བར་སྤྱོད་པ་ཤིག་ཨང། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། །དེ་ཡང་དབུ་ཆད་མཛོད་
 གསུམ་གྱིས་ལྷ་བཤེས་པས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། བར་ཕྱིན་གྱིས་སྒྲོམ་པ་འཇམ་ཉིད་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་
 པ། འདུལ་བས་སྤྱོད་པ་འཇམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་བཅས་སོ། །ཡང་འདི་
 ལྟར། གནས་ལུགས་རི་བཞིན་ངེས་པ་ལྷ་བ། དེ་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་སྒྲོམ་པ། སྒྲོམ་

གསུམ་དང་མི་འགལ་བའི་སྒྲོགས་སུ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་སྤྱོད་པ་དང་གསུམ་ལ་ཟེར་ཏེ། བཏ་
 ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། གཞི་འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྟེང་
 བ། །རང་སྒྲོ་ལ་སྤྱང་ཅམ་མ་གཏོགས་པ། །དོན་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་པའི། །དབྱིངས་
 ཇི་བཞིན་ངེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། །སྟོན་ཐོག་མེད་དུས་ནས་རྗེས་འབྲེལ་བའི། །དག་བདག་འཛིན་
 འགོད་པོ་སྟོག་བཅད་དེ། །ཆོས་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ལ། །སེམས་ཅེ་གཅིག་འཛིག་པ་
 སྒྲོམ་པ་ཡིན། །ཐབས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་ཀྱི་ཅིས་ཟེན་པའི། །རྗེས་སྤྱོ་མར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
 གྱིས། །དཔལ་སྟོམ་པ་གསུམ་དང་མི་འགལ་བ། །སྒྲོགས་སུ་གྱི་ཉམས་ལེན་སྤྱོད་པའི་མཆོག་ །ཅེས་
 གསུངས། 2 བཀའ་གདམས་པའི་སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཐོར་བྱ་3 བཅའ་ས།
 རྫོང་པོའི་ཞལ་ནས། སེམས་རིག་པ་སྟོང་བ་ཡིན། དེ་རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་
 ཡིན། དེ་ལ་མ་ཡིངས་བར་བྱུང་བ་རྒྱུ་ཆགས་སུ་གནས་པ་དེ་སྒྲོམ་པ་ཡིན། དེའི་རང་ནས་སྤྱོ་
 མ་ལྟ་བུའི་ཆོགས་གསོག་པ་དེ་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 3 (བཀའ་བརྒྱུད) གནས་
 ལུགས་མཛོད་བས་ན་ལྟ་བ། །དེ་ཉིད་མ་ཡིངས་བར་ཡང་ཡང་གོམས་བས་ན་སྒྲོམ། དེ་ལ་རྒྱུ་
 དུ་སྤྱོད་པས་ན་སྤྱོད་པ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ཅེར་གྱིས་བཏྲ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། །དེ་ལ་མ་གཡངས་སྒྲོམ་
 པ་ཡིན། །རྒྱུ་དུ་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། །ཀམ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱི་བྱག་ཆེན་
 སྟོན་ལམ་ལས་ཀྱང་། གཞི་ལ་སྤྱོ་འདོགས་ཆོད་པ་ལྟ་བུའི་གདེང་། །དེ་ལ་མ་ཡིངས་སྤྱོད་པ་
 སྒྲོམ་པའི་གནད། །སྒྲོམ་དོན་ཀྱན་ལ་ཅལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་མཆོག་ །ལྟ་སྒྲོམ་སྤྱོད་པའི་གདེང་དང་
 ལྟ་བར་ཤོག །ཅེས་དང་། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་བྱག་རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་རྣམ་མགུར་ལས་ཀྱང་།
 །ལྟ་བ་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན། །སྒྲོམ་པ་འོད་གསལ་འཛིན་མེད་ཡིན། །སྤྱོད་པ་ཆགས་མེད་རྒྱུ་
 ཞིག་ཡིན། །འབྲས་བྱ་བྱི་མེད་གཅེར་བྱ་ཡིན། །ལྟ་བ་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། །ཁ་ལྟ་རྒྱུང་མར་ཤོར་
 ཉེན་གདལ། །དོན་ལ་ངེས་ཤེས་མ་སྤྱིས་ན། །ཆོག་གིས་བདག་འཛིན་གྲོལ་བ་མེད། །དེས་ན་
 དེས་ཤེས་བྲག་པོ་གཅེས། །སྒྲོམ་པ་འོད་གསལ་འཛིན་མེད་དེ། །གནས་པ་རྒྱུང་པར་འཆོར་ཉེན་
 གདལ། །ཡེ་ཤེས་ནང་ནས་མ་ཤར་ན། ། །གནས་པ་བརྟན་ཀྱང་གྲོལ་ཆ་མེད། །བྱིང་གོད་ལ་ཡེ་

ཤེས་མི་སྐྱེ་བས། །དེས་ན་མ་ཡེངས་བྲན་པ་གཅེས། །སྟོང་པ་ཆགས་མེད་རྒྱན་ཞིག་དེ། །མོ་
ཙྰ་རྒྱུད་པར་འཆོར་ཉེན་གང་ལ། །ལྷ་སྒྲོམ་གྲོགས་སུ་མ་ཤར་ན། །བརྒྱལ་ཞུགས་སྟོང་པ་ཆོས་
བརྒྱད་ཐོགས། །དེས་ན་ཞེན་མེད་སྦྱིབ་མེད་གཅེས། །འབྲས་བུ་མི་མེད་གཅེས་བུ་དེ། །མཆོན་
མའི་ན་བཟང་གསོལ་ཉེན་གང་ལ། །འབྲུལ་བ་ནང་ནས་མ་ཞིག་ན། །ཡིད་སྟོན་བསྐྱོམས་ཀྱང་དོན་
གོ་ཆུང་། །དེས་ན་འབྲུལ་བ་ཞིག་པ་གཅེས། ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷ་སྒྲུངས་བཞི། །ཤིང་རྫོན་འབྲས་བུ་མི་སྦྱིན་པ། །ལྷ་སྒྲུངས་བྱས་ཙམ་ས་ལ་ལྷུང་། །མཁྱེགས་ཤིང་གྱེན་
དུ་སྦྱེས་པ་ནམས། །ལྷ་སྒྲུངས་བྱས་ཙམ་སྤྱད་འགྲུག་ །རྒྱུད་ཅིང་མེ་ཏོག་མི་ལྷན་ནམས། །ལྷ་
སྒྲུངས་བྱས་ཙམ་སྤྱད་དུ་འདུ། །རྒྱུད་གིས་བྲག་ཏུ་བཏབ་པ་ལ། །ལྷ་སྒྲུངས་བྱས་ཙམ་ཙམ་གཤོ། །དེ་
དག་ལྷ་སྒྲུངས་དངོས་བྱུང་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོང་དོལ་ལྷ་མའི་སྐྱེགས་བཅ་དང་
པོ་༡༡༤ན་གསལ།

ལྷ་ཐོག་ནས་སྒྲོམ་འཆོལ་བ། ཐོག་མར་ཡིད་དཔྱོད། དེ་ནས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་
དཔག་སོགས་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒྲོམ་རིམ་གྱིས་སྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཟེར།

ལྷ་བ། 1 མིག་གིས་མཐོང་བར་བྱེད་པ། མིག་གིས་ལྷ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 2 འདོད་ཚུལ། ལྷ་བ་མ་སྤྱན་
མི་མ་སྤྱན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 3 བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་དོན། ཆོད་ལྷ་བ། སྤྱན་བས་ཙམ་ལྷ་བ་ཞེས་
པ་ལྷ་བྱ། 4 བཅེ་གདུང་དང་མཐོང་འཛོག་ གཞན་གྱི་ཁེ་བན་ལ་ལྷ་བ། ལུས་སྟོག་ལ་མི་ལྷ་བ་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 5 ང་རྒྱལ། རང་མཐོང་། མི་ལྷ་བ་མཐོན་པོ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 6 ཏྲག་ཆད་གྱི་མཐའ་
གཉིས་སྤངས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ལྷ་བ་ཟེར། འདི་ནི་ལྷ་སྒྲོམ་སྟོང་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་ལྷ་བ་
དེའོ། །འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་སྟོང་ཤོད་ནང་
པར་གནང་བའི་གསུང་ཤོག་ལས། ཏྲག་ཆད་ལྷ་གཉིས་སྤངས་པ་ལྷ་བ་སྟེ། །དེ་ཡི་དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་
འཛོག་པ་སྟོས། །སྒྲོམ་གསུམ་ཀུན་སྟོང་གཅོད་པ་སྟོང་པ་བྱ། །ཤེས་པར་གྱིས་ལ་དེ་ལྷ་རྩམས་
སུ་ལོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །7 གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་དབྱེད་ཞིབ་
ཆོགས་བྱས་པའི་རང་གི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ལ་ལྷ་བ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་

ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་
བ་དང་དོན་གཅིག་གོ། ལྟ་བ་དན་པ་ནི་མཐོང་བ་དན་པ་སྟེ། བདག་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་
བོ་དང་། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་མཐོང་བའི་ལྟ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོ། །
ལྟ་བ་བཀའ་ཉགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བཞི། ལྟ་བ་བཀའ་བཏགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བཞི་དང་དོན་འདྲ།
ལྟ་བ་བཀའ་བཏགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བཞི། ཉན་པའི་བྱ་བ་མཐོང་སྒྲིབ་ཡིན་མིན་གྱི་མཆོམས་འབྲེད་བྲེད་
ཅིག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞི་དང་དོན་གཅིག་དེ་ནི་འདུས་བྲས་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་པ། ཟག་བཅས་
ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐུལ་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། ལྟ་དན་ལས་འདས་པ་ཞི་
བ་དམ་པའོ། །བཀའ་བཏགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བཤད་གོང་དུ་བཀའ་བཏགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ལྟ་བ་མཆོག་རྒྱ་འཛིན་པ། འཛིན་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་དང་ལོག་ལྟ་གསུམ་གང་རུང་དང་དེ་དག་གང་ལ་
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་པོའི་ཕྱང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མཆོག་རྒྱ་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱོ། ཞེས་ཟེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།
ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ལྟ་བ་མཆོག་རྒྱ་འཛིན་པ་དང་དོན་འདྲ། ལྟ་བ་མཆོག་རྒྱ་འཛིན་པ་ལ་གཟིགས།
ལྟ་བ་རྟེན། ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་སྤྱེས་པའི་དོན། དེང་སང་མང་པོས། ལྟ་བ་རྟེན་ཟེར་རྒྱུར་ལྟ་བ་རྟོགས་ཟེར་
བ་ནི། མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བར་སེམས་ཏེ། འདིའི་ལྟ་བ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོམས་
ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་དགོས་པས། དེ་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་ན་གོ་མི་བདེ་བའི་བྱིར། གཞན་ཡང་།
ལྟ་བ་རྟེན་ ༡ ཅས་པའི་ཆོག་འདི་ཟེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ནང་ཐེངས་ ༡༥ དང་། ཟེའི་ལམ་རིམ་
འབྲིང་པོའི་ནང་ཐེངས་ ༦ དང་། ཟེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ནང་༢ གསལ་འདུག་ཀྱང་། ལྟ་བ་
རྟོགས་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་རྒྱར་ཅ་མ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་དེ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་
ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བའི་ཡུལ་ལམ་བཟླ་བུ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། སུམ་ཉགས་ཀྱི་འགོས་
དང་བསྟན་ན་འདི་ལ་བཟླ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་བས་སུལ་པའི་བར་དགོས། དཔེར་ན། བཟའ་བྱ་
ལ་བཟའ་བ། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་བ། གདིང་བྱ་ལ་གདིང་བ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་བ་བསྐྱབ་བ་
གསུམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུས་མཆོན་གྱོ། །གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཡང་དག་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་སྐལ་

ལྷན་གྱུར། ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་རེ་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྷ་ར་མ་དག་རྒྱན་འབྲམས་
སམ། ཡང་ན་ཆིག་ཐེབ་སྒྲིང་ལྷ་བྱས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

ལྷ་བ་མཐུན་པ། 1 བསམ་ཚུལ་མཐུན་པ། 2 མི་རྟག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་བ། རྟོང་བ། བདག་མེད་
བར་ལྷ་བར་མཐུན་པའམ་མཚུངས་པའོ། 3 (འདུལ་བ) འདུལ་གཞུང་རྣམས་སུ་མཆོད་དང་ལྷ་
བ་མཐུན་པ་ཞེས་འབྲུང་བའི་ལྷ་བ་མཐུན་པའི་དོན་ནི། བར་དུ་གཙོད་པའི་གཞི་ལ་བར་དུ་གཙོད་
པའི་གཞིར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ལ་ཟེར། ཡང་ན། ལྷ་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་ལ་ལྷ་བ་བསྐྱེད་པའི་
གཞིར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ལ་ཟེར་རོ། དཔེར་ན་མི་ཅིག་གིས་མིར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
མེར་མེར་སོ་སྤྲགས་ན་པམ་པ་རེད་ཟེར་ཞིང་། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་མ་རེད། དེ་ཉེས་བྱས་རེད་ཟེར་བ་
ལྷ་བྱ་ལྷ་བའམ་འདོད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྷ་བྱ་མིན་པར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་
ཞེས་པའོ། བྱི་མ་འདི་འོད་ལྷན་གྱི་གསུང་ཚུལ་ཡིན་ལ། འདི་མཆོ་རྒྱུག་ལས་བཀག་ཀྱང་། ཁོ་
སོ་ནི་འདི་རང་སྒོ་ལ་འབབ་ཆེད། མཆོ་རྒྱུག་དག་སྒོར་མའི་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཐད་ལས། ཡུལ་དང་
རྟོན་ལྷ་བ་མཐུན་པའོ། འོ་ན་ལྷ་བ་མཐུན་པ་དེ་རང་གང་ཞིན། འོད་ལྷན་མཁན་སོ་འཛིན་པའི་
ནི། ལྷ་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་ལ་ལྷ་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ནི་ལྷ་བ་མཐུན་པ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་འོད་ལྷན་ལས་པམ་པའི་གཞི་དེ་ལ་པམ་པའི་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྷ་བ་བསམ་པ་
མཐུན་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྷ་བ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། གང་དག་མེར་མེར་སོ་སྤྲགས་པར་བྱས་
པ་པམ་པའི་གཞི་ལ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་གཞིར་ལྷ་བ་ནི་ལྷ་བ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། བརྟེ་
ཏ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལྷ་ར་ནི། བར་དུ་གཙོད་པའི་གཞི་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་
མཐུན་པ་ནི་ལྷ་བ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འདོད་དེ། འོད་ལྷན་ལས་གཞན་དག་ན་པེ། གཞི་དེ་
ལ་ཞེས་བྱ་བ་བསྐབ་པའི་བར་དུ་གཙོད་པའི་གཞི་ལ་ལྷ་བ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། གང་ལ་ཡོད་པ་
དེ་ནི་ལྷ་བ་མཐུན་པ་དེའི་ཕྱིར་འཆི་ལྷས་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་ལྷ་བ་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པར་རིག་
པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་འཆད་དོ་ཞེས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བཀོད་དེ་དགག་པ་མ་བྱས་སོ། འོ་ན་ལུགས་
དེ་གཉིས་གང་འཐད་ཅེན། སྤྱ་མ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྷ་ར་ན་ལྷ་བ་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ།

ལྷ་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞིའི་ཡན་ལག་ནི་དཔག་ཏུ་མེད་ལ། གང་ཟག་གི་རྟོག་པ་ཐ་དད་ཀྱིས་གཞི་
དཔག་མེད་དེ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་མ་བྱུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་བ་མ་བྱུན་པ་མི་སྲིད་པར་
འདོད་ན་ཁས་སྦྲངས་པ་དག་གིས་ནི་རང་གི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ་ཞེས་ལྷ་བ་
མ་བྱུན་པ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །འོ་ན་གང་ཞེ་ན། ལྷ་བ་མ་བྱུན་པའི་དོན་ནི་ཕྱི་མ་ལྷར་ཡིན་
ཏེ། བས་པོ་ལྷ་བ་རྩ་བ་ལས། མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་པ་དང་སྟུག་བསྐྱེད་པ་དང་བདག་མེད་པར་ལྷ་
བའོ་ཞེས་བཤད་པ་དང་ཡང་ཕྱི་མ་མ་བྱུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷ་བ་མ་ཆུངས་པ། (འདུལ་བ) ལྷ་བ་མ་བྱུན་པ་དང་དོན་འདྲ།

ལྷ་བའི་དབྱུད་པ་རྫོགས་པའི་ཆད། ལྷ་སྟོང་གཉིས་ཡ་མ་བྲལ་བར་གཅིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སོང་ན་
ལྷ་བའི་དབྱུད་པ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྲལ། །རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས་ཀྱང་།
ལྷ་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱེད་པ་མེད་པ་དང་། །སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། །རྩི་སྲིད་སོ་
སོར་སྤང་བ་དེ་མིད་དུ། །ད་དུང་བྱུང་བའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། །ནམ་ཞིག་རེས་འཛོག་
མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ། །དེས་ཤེས་ལུལ་གྱི་འཛིན་སྤངས་ཀྱན་འཛིག་ན། །དེ་ཆེ་ལྷ་བའི་དབྱུད་པ་
རྫོགས་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་རོ། །དེས་ན་ལྷ་བ་རྟེན་ན་ལྷ་བའི་དབྱུད་པ་རྫོགས་
པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་སྒྲ་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་རྩེའི་གསང་རྣམ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟེ་མ་ལས། ལྷ་བའི་
དབྱུད་པ་རྫོགས་པའི་ཆད་ནི། ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བྲངས་པའི་དེས་པ་རྟེན་ན་ཆོས་དེར་
ཐག་བཅད་ཀྱང་གཏིང་ནས་མི་བདེ་བའི་རྣམ་པ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད། །དེ་དུས་དོན་དེ་ལ་དབྱུད་པ་
རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གདམས་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྷར་
རོ། །ཞེས་རྩེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འབྲེལ་པར་གསལ།

ལྷ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ། རི་ཙམ་བལྟས་ཀྱང་ངོམས་པའམ་ཆིམ་པ་མེད་པ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་ལས། ལྷ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་ཞེས་བྲལ་ནི། ལྷ་བས་ངོམ་མི་ཤེས་པ་སྟེ། ཆོ་གཞན་དུ་
མི་འགོ་ཞེས་བྲལ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་རོ། །

ལྷ་བས་མི་ངོམ་པ། ལྷ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ལྷག་སྒྲོ། ཁང་པའི་རྒྱ་བ་སྒྲོ། ལྷག་སྒྲོ་གཡས་གཡོན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

ལྷར་ལྷར་པོ། (མར་ཕྱིན) ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྷའམ་མིང་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ལྷའི་གསུམ་པ་
སྒྲེ། མའི་མངལ་དུ་བྲག་གྲུ་ཆགས་ནས་བདུན་པྲག་གསུམ་སོང་བའི་མཆོམས་ཀྱི་མིང་ཆགས་
བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མིང་སྒྲེ། ཤར་གྲུར་ཀྱང་མནན་མི་བཟོད་པའོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། དབྱེབས་
སྒྲན་དུང་བྱེད་ཀྱི་གཏུན་བྱ་དང་འབྲ་བར་བྱང་ཞིང་ཆུང་ལ་ནར་ནར་པོ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་
བྱའོ། །དགའ་བོ་མངལ་འབྲུག་གི་མདོ་ (འདི་དགོན་བཅེགས་༩ ག། ༡ ༣ ༣ པ་ན་བཞུགས་) དང་
མཐུན་པར་བཀོད་དོ། །འདི་ལ་ནར་ནར་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །2 དབྱེབས་ནར་ནར་

ལྷར་བ། (འདུལ་བ) <ལྷ་བཞུགས་> ། མངས་རྒྱས་ཀྱི་བཅས་པ་མཆོན་ཉིད་པ་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་ཁ་
ན་མ་ཐོབར་གྱུར་པ། ལྷར་བ་ཅམ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་མཆོ་རྒྱུ་གསུང་དོ། །ལྷར་བའི་སྐད་དོད་
དེ་བྱེ་བྲག་རྒྱུགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༣་པ་ན་གསལ། སྐྱ་བཤད་ནི། ལྷར་བྱེད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་
གཟིགས། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས། རབ་བྱུང་གིས་སྟོན་པས་བཅས་པ་ལས་འདས་པར་སྐྱོད་པའི་
འཆལ་ཚུ་དེ། ལྷར་བའི་མཆོན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཁྲིམ་པ་ལ་ལྷར་བའི་ཐ་སྐད་མེད་གསུངས་
ཏེ། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་ཅའི་རྣམ་བཤད་པ་༣་ན་པ་ལས། ལྷར་བ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད། རབ་
བྱུང་གིས་སྟོན་པས་བཅས་པ་ལས་འདས་པར་སྐྱོད་པའི་འཆལ་ཚུ་ཏེ། ཁྲིམ་པ་ལ་ནི་ལྷར་
བའི་ཐ་སྐད་མེད་ལ། གཏུན་ལ་དབབ་པར་བསྐྱ་བར། དག་བསྟེན་གྱི་ལྷར་བ་དང་། དག་བསྟེན་
མའི་ལྷར་བ་དང་ཞེས་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྐྱོད་པའི་བྱ་བ་མཐའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 ལྷར་བ།
ལྷར་བ་སྐྱོང་བཅ། (འདུལ་བ) སྐྱོང་བ་ནི་བྱུགས་གཅིག་སྐྱོང་བ་དང་། དན་པ་ནི་ཡོངས་རྫོགས་དན་པར་
བྱེད་པའོ། །

ལྷར་བ་དག་པའི་རྒྱ་ལ། (འདུལ་བ) ཕྱིར་བཅོས། མཐར་བཅལ་བའི་རྒྱུན་མ་འབྱོར་བ། མཆོན་གྱུར་པ།
དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ། སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་དང་ལྷའོ། །

ལྷར་བ་སྒྲེ་ལ། (འདུལ་བ) བཅ་པའི་སྒྲེ། ལྷག་མའི་སྒྲེ། ལྷར་བྱེད་ཀྱི་སྒྲེ། སོར་བཤགས་ཀྱི་སྒྲེ། ཉེས་བྱས་
ཀྱི་སྒྲེ་དང་ལྷའོ། །ལྷར་བ་སྒྲེ་ལྷ་མེ་མེའི་སྐད་དོད་མཁས་དབང་དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་སཱི་

ལའི་ལོ་རྒྱུས་ན་གསལ།

ལྷུང་བ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ། (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་འཕེལ་མི་ཐུབ་པར་ཉམས་དམས་པར་བྱས་པའམ་འཕེལ་
ཁག་ཅོག་པ་སོགས་ལ་ཟེར། ལྷུང་བོ་རྒྱུན་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཚོ་༡༩བ༡༩བྱུངས་པ་
ལས། ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ཆོག་བཞིན། ཉི་ཤུ་ཅ་ནི་རེ་རེ་བསྒྲས། །ལྷུང་སོགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
གྱུར་པས། །འཕེལ་བ་རུ་ནི་མི་འགྱུར་ཞེས། །གྲུབ་པ་མཚོག་ནམས་ཀྱིས་བཤད་པས། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་མདོ་ཅའི་རྣམས་བཤད་པ་༡༩༡ལས། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནི།
ཉེས་པ་ལས་གཏན་མི་བྱུང་ཡང་གནས་སྐབས་དག་པ་ཅན་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་བཞི། (འདུལ་བ) བག་མེད་པ། མ་གྲུས་པ། མི་ཤེས་པ། ཉོན་མོངས་མང་བ་དང་
བཞིའོ། །དེ་དག་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་ཤེས་པའི་གཉེན་པོར་ནི།
བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བག་མེད་པའི་གཉེན་པོར་ནི། ལྷུང་དོར་གྱི་དམིགས་
རྣམས་མ་བརྟེན་པའི་བྲན་པ་དང་འབྲལ་འབྲལ་དུ་སྒྲོ་གསུམ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་། ལེགས་ཉེས་
གང་ལ་འཇུག་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། བདག་གམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
ཉེས་པ་ལ་འཇུག་པའི་དོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་སྤྱད་དུ་འོང་སྟུང་ནས་འཇུག་པའི་ཁྲེལ་
ཡོད་དང་། ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམས་སྟོན་ལ་འཇུགས་ནས་བག་འཁུམས་པ་སོགས་ལ་བསྐྱབ་པོ། །མ་
གྲུས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། སྟོན་པ་དང་དེའི་བཅས་པ་དང་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་
ལ་གྲུས་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་མང་བའི་གཉེན་པོར་ནི། ལྷུང་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཉོན་མོངས་གང་
ཤས་ཆེ་བ་ལ་གཉེན་པོ་འབད་ནས་བསྟེན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །

ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཡིན་ཞིང་རང་གི་དོ་མོའི་ཆ་ནས་ཆོག་བརྟེན་ཆུལ་
ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་མིང་རིགས་བརྟེན་པས་ཆུལ་བཞིན་དུ་བྱིར་བཅོས་ན་འདག་ཏུ་བྱུང་བ་དེ། ལྷུང་
བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོ་ལྷོ་ག་ལས་གསུངས། སྤྱོད་པ་ཤེས་པའི་བྱེད་པ་ལོ་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བར་
བྱེད་པས་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །ལུང་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་ ཆ་པ་ ༡༩༤༩བ༡ལས། ལྷུང་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་དང་། དུང་འགྲོ་དང་ཡི་དུགས་ངན་སོང་དང་། ངན་འགྲོ་དང་ལོག་པར་

ལྷང་བ་དག་ཏུ་སྒྲིག་པར་བྱེད། འཆེད་པར་བྱེད། ལྷང་བར་བྱེད་པའོ། །གཞན་ཡང་ལྷང་བ་དེ་
མ་བཤགས་ཤིང་སོ་སོར་མ་བཤགས་ན་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེས་
ན་ལྷང་བྱེད་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (རྗེ་བཙུན་འདུལ་བ) བསྟེན་
རྩོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་ལྷང་བ་གང་ཞིག་དགེ་འདུན་
ལྷག་མ་ལས་ཡང་། སོར་བཤགས་ལས་ལྷི་བ་དེ། ལྷང་བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན། སྤང་ལྷང་
དང་། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས་ཡོད།

ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ། (འདུལ་བ) བྱིར་བཙོས་ལ་སྤང་བའལ་སྟོན་དུ་མི་དགོས་པའི་སྤང་ལྷང་ལ། ལྷང་
བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་བཟེར་རོ། །དཔེར་ན་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་རྣམས་སོ། །

ལྷང་བཤགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ། བསྟན་འགྲུར་མདོར་ ཇི་པའི་ རྟན་དུ་ལྷང་བཤགས་འབྲེལ་པ་གཉིས།
རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རེན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ལྷང་བཤགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ། ལྟོ་བྲག་བྱུབ་ཆེན་ནས་
མཁའ་རྒྱལ་མཆོད་གྱིས་མཛད་པའི་ལྷང་བཤགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མཁས་བྱུབ་སངས་རྒྱས་
ཡེ་ཤེས་གྱིས་མཛད་པའི་ལྷང་བཤགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། རྟོན་ཏུ་རྩ་རྩའི་ལྷང་བཤགས་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་ (འདི་གསུང་འབྲུམ་རྩ་ ཅ་ རྟེན་འཛིན་བཞུགས་སོ།) སོགས་སོ། །

ལྷང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སོ་ལྷའི་སྒྲུ་མདོག་ཕྱག་མཆན་སོགས། ཇི་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྒྲ་མ་དབུ་མ་པ་
རྣམ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱོན་ནས། འོལ་ཁའི་ཆོས་ལུང་དུ་ལེབས། དགུན་དབྱིད་རྣམས་དཔོན་སྟོབ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཙོ་པོར་བསལ་སྤྱང་ལ་ཐུགས་དམ་ཀྱི་མཐེལ་དུ་མཛད་པའི་སྐབས་སུ། ཇི་
འདིས་ལྷང་བཤགས་དང་བརྒྱ་ཕྱག་སྒྲགས་ནས་སྒྲུ་ཕྱག་མཛད་དེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་སྒྲུ་
ཅུ་ཅ་ལྷའི་སྒྲའི་སྤང་བ་དངོས་སུ་གཟིགས་པ་ནར་མར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མཁས་བྱུབ་ཆོས་རྗེས་
མཛད་པའི་རྗེ་འཇམ་དཔལ་ལྷན་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་ལས་གསུངས་སོ། །ལྷང་བཤགས་ཀྱི་
ལྷ་སྒྲུ་ཅུ་སོ་ལྷ་ནི། ༡ རྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དཔལ་རྒྱལ་བ་ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པ། ༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྗེ་རྟོག་པོ་རབ་ཏུ་འཛོམས་པ། ༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རེན་ཆེན་འོད་འཕྲོ། ༤ དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་སྒྲུ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། ༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབའ་བོའི་སྟེ། ༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་

བ་དཔལ་དགུ་ལ། ༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་མེ། ༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་
 ལྷོད། ༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད། ༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་ལྷ་
 བ། ༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་མེད་པ། ༡༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་སྒྲིམ། ༡༡
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆངས་པ། ༡༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆངས་པས་བྱིན། ༡༣ དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཆུ་ལྷ། ༡༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆུ་ལྷའི་ལྷ། ༡༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་
 བཟང་། ༡༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཅན་དན་དཔལ། ༡༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཟེ་བཟླ་
 མཐའ་ཡས། ༡༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔལ། ༡༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐུང་བཟང་
 བའི་དཔལ། ༢༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤེད་མེད་ཀྱི་བྱ། ༢༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མེ་ཏྲོག་
 དཔལ། ༢༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆངས་པའི་འོད་ཟེར་རྒྱུ་བར་རོལ་བས་མཛོན་བར་མཁྱེན་
 བ། ༢༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བསྐྱེད་འོད་ཟེར་རྒྱུ་བར་རོལ་བས་མཛོན་བར་མཁྱེན་བ། ༢༤
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལོང་དཔལ། ༢༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱན་པའི་དཔལ། ༢༦ དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་མཚན་དཔལ་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་གྲངས། ༢༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབང་པོ་ཏྲོག་གི་
 རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྒྱལ་པོ། ༢༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་བར་གཞོན་པའི་དཔལ། ༢༩
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཡལ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་བར་རྒྱལ་བ། ༣༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱུ་
 བར་གཞོན་པའི་གཤེགས་པའི་དཔལ། ༣༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ནས་སྤང་བ་བཞོད་པའི་
 དཔལ། ༣༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་པོ་ལྷའི་རྒྱུ་བར་གཞོན་པ། ༣༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་རིན་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་སོ་ལྷའོ། །སངས་རྒྱུ་སོ་ལྷའི་སྒྲིམ་མཛད་པའི་གསུང་གི་ཁྱེད་
 བར་གསལ་བར་འཁོད་པའི་ལུགས་གཞན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཡོད་པར་མི་སྤྲང་ཡང་། རྗེ་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་ལ་སངས་རྒྱུ་སོ་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་བྱུང་བ་ལྟར་ཞལ་བཞོད་མཛད་པའི་ཤིན་ཏུ་
 རྒྱ་ཆེད་ཡིག་ཆ་ལྟར་འགོད་པ་ལ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྗེ་ཆེད་གསལ་
 བའི་རྒྱུ་ཐར་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲིམ་ལས། ཡང་སངས་རྒྱུ་སྒྲིམ་ཏུ་རྒྱ་ཆེད་སྒྲིམ་འདི་བར་ (འདི་འདི་
 བཞི་འདི་བཞི་དུ་བཞི་འདི་ཆུ་ལ་གཞན་ཡིན་པས་ཡིག་འོར་དུ་བསམ་བར་མི་བྱའོ) བཅུ་མས་

३३२

མ་མེད་པ་མཐིང་ཁ་མཉམ་གཞག ༡༢ དཔལ་སྤྱིན་སེར་པོ་ཆོས་འཆད། ༡༣ ཆངས་པ་སེར་
པོ། རྒྱག་གཡས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༡༤ ཆངས་པས་བྱིན་དམར་པོ་ཆོས་འཆད།
༡༥ ཚུ་ལྷ་དཀར་པོ་མཉམ་གཞག ༡༦ ཚུ་ལྷའི་ལྷ་དཀར་པོ་ཆོས་འཆད། ༡༧ དཔལ་བཟང་
སེར་པོ། གཡས་སྐྱབས་སྤྱིན། གཡོན་སྤྱགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཅུང་ཟད་གཟུར་བ་ལས་མཐེ་བོང་
དང་མཐེལ་བྱིར་བསྟན་པ། ༡༨ ཅན་དཔལ་དཀར་པོ་སྤྱབ་པ་འདྲ། ༡༩ གཟེ་བེད་མཐེལ་
ཡས་དམར་པོ་ཆོས་འཆད། ༢༠ འོད་དཔལ་མཐིང་ཁ་ཆོས་འཆད། ༢༡ ལྷ་ཅན་མེད་པའི་དཔལ་
དམར་སྐྱ་མཉམ་གཞག ༢༢ མེད་མེད་ཀྱི་བྱ་སེར་པོ་ཆོས་འཆད། ༢༣ མེ་ཏོག་དཔལ་སེར་པོ།
གཡས་སྐྱབས་སྤྱིན། གཡོན་སྤྱགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཅུང་ཟད་གཟུར་བ་ལས་མཐེ་བོང་དང་མཐེལ་
བྱིར་བསྟན་པ། ༢༤ ཆངས་པའི་འོད་ཟེར་སེར་པོ། རྒྱག་གཡས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་
གཞག ༢༥ བསྐྱའི་འོད་ཟེར་དམར་པོ། རྒྱག་གཡས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༢༦ རྩོ་
དཔལ་མཐིང་ཁ་མཉམ་གཞག ༢༧ འོད་པའི་དཔལ་སེར་པོ་མཉམ་གཞག ༢༨ མཚན་དཔལ་
ཤིན་ཏུ་ཡོངས་བྲགས་དཀར་པོ་གཡས་ཆོས་འཆད། གཡོན་མཉམ་གཞག ༢༩ དབང་པོའི་
ཏོག་གི་རྒྱལ་མཚན་མཐིང་ཁ་གཡས་རྒྱལ་མཚན་སྤྱག་པ་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་བ། གཡོན་
པ་མཉམ་གཞག ༣༠ ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གནོན་པ་མཐིང་ཁ། གཡས་རལ་གྱི་སྤྱགས་ཀར་འཛིན་
པ། གཡོན་མཉམ་གཞག ༣༡ གཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་མཐིང་ཁ། རྒྱག་གཉིས་
གོ་ཁབ་སེར་པོ་འཛིན་པ། ༣༢ རྣམ་པར་གནོན་པས་གཤེགས་པ་མཐིང་ཁ། རྒྱག་གཉིས་ས་
གནོན། ༣༣ ཀུན་ནས་སྤང་བ་བཞོད་པ་དམར་པ། ༣༤ རིན་ཆེན་བསྐྱས་རྣམ་པར་གནོན་པ་
དམར་སེར། གཉིས་ཀ་གཡས་སྐྱབས་སྤྱིན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༣༥ རི་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་
སེར་པོ་རྒྱག་གཉིས་མཉམ་གཞག་གི་སྤྱིང་ན་རེ་པོ་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །རྗེའི་
གསུང་ལ་འཕྲི་སྟོན་ཅུང་ཟད་བགྱིས་ཏེ་བཞོད་པའོ། །

ལྷང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སོ་ལྷའི་བསྟོད་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་སུམ་ཅུ་ཅུའི་བསྟོད་པ་མཚན་རིན་པོ་
ཆེས་སྤྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་མ་ཏི་ཅི་ཏས་མཛད་དོ། །འདི་སྡེ་དག་བསྟན་

འགྲུར་། ཀ་པ་ རེམ་བསྟོད་ཆོག་པའི་གྲངས་༡༠༢བསྟེན་ནས་བཞུགས་སོ། །འདིའི་ནང་
 ལྷ་སོ་ལཱ་འེ་རེའི་བསྟོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཤིང་ཆོག་པ་བཅད་དུ་བསྐྱེབས་ནས་གསུངས་ཡོད།
 ལྷེ་བ་སྤྱལ་པའི་འཁོར་ལོ། (དགེ་ལུགས) ལྷེ་བ་སྤྱལ་པའི་འཁོར་ལོ་ཙུ་འདབ་རེ་བཞི་བ་གདུགས་ཁ་གྲེན་
 དུ་བསྐྱེད་བ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་ལྷེ་བའི་བུག་པའི་ཐད་ཀྱི་ཙུ་དབུ་མ་ལས་སྟོགས་བཞིར་བཞི། དེ་ལས་
 བརྒྱད། དེ་ལས་བརྒྱ་བུག་དེ་ལས་སོ་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་པས་ལྷེ་བ་སྤྱལ་
 པའི་འཁོར་ལོ་ཙུ་འདབ་རེ་བཞི་བའོ། །སྤྱ་བ་ཤིང་ནི། བདེ་ཆེན་སྤྱལ་པའམ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་གཏུམ་
 མོ་ལྷེ་བར་གནས་ཤིང་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྷར་ཡོད་པས་དེ་སྐྱད་ཅེས་བུའོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) ལུས་
 ཀྱི་ལྷེ་བའི་ཐད་ན་གནས་ཤིང་། ལུས་བསྐྱེད་ཅིང་སྤྱལ་པ་དང་། ཙུ་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྷ་བྱུང་ཡོད་
 པས་སམ། ཙུ་དེ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་པས་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱལ་པའི་སྤྱིའི་དགོངས་
 པ་འཆར་ཞིང་། སྤང་བུ་མི་མ་བུན་སྟོགས་འཛེམས་པར་བྱེད་པས་འཁོར་ལོའོ། །ཞེས་འབྱུང་།
 ལྷེ་བ་སོགས་སུ་ཨ་ཐུང་སོགས་བསྐྱོམ་པའི་རྒྱ་མཆན། ལྷེ་བ་སོགས་སུ་ཨ་ཐུང་སོགས་བསྐྱོམ་པའི་
 རྒྱ་མཆན་ནི། །སྟོབ་དཔོན་ཨ་ཐུས་ནང་གི་སྤྱ་འདོན་ལུགས་ལ་བཞུགས་ནས་བྱེད་དོ། །གསང་
 གནས་ནས་རྒྱུད་སྟོད་ལ་འགྲོ་བའི་ཆེ་ལྷེ་བར་སྤྱེབས་པ་ན་ཨ་ཐུང་གི་སྤྱ་སྟོག་པ་དང་། སྤྱིང་གར་
 སྤྱེབས་པ་ན་རྒྱ་རྒྱུ་རིང་ཆ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱ་སྟོག་པ་དང་། མཁྱིན་པར་སྤྱེབས་པ་ན་ཨོ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་
 དང་ལྷན་པའི་སྤྱ་སྟོག་པ་དང་དེའི་ཆ་ནས་ལྷེ་བར་ཨ་ཐུང་། སྤྱིང་གར་རྒྱ་རིང་པོ། མཁྱིན་པར་ཨོ་
 རིང་ཆ་གསུམ་དང་ལྷན་པར་བསྐྱེད་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ནོ། །མདོར་བསྟུན་ན། སྤྱད་ནས་སོར་བའི་
 རྒྱུད་དེ་ལྷེ་བར་ཨ་ཐུང་གི་ཡུན་དང་། སྤྱིང་གར་རྒྱ་གི་སྤྱ་སྟོག་པའི་ཆེ་ཨ་ཐུང་ཉིས་འགྲུར་གྱི་ཡུན་
 དང་། མཁྱིན་པར་ཨོ་གྱི་སྤྱ་སྟོག་དུས་ཨ་ཐུང་གསུམ་འགྲུར་གྱི་ཡུན་ཡོད་པས་རྒྱ་ལ་རིང་ཆ་
 གཉིས་དང་། ཨོ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་ཡོད་དོ། །² ལྷ་རོ་བཤ་ཆེན་གྱི་སྟོབ་མ་ཁ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་བོན་ས་
 བྱང་སེམས་འབབ་པའི་ཆེ། དེ་ནས་འབབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཆ་བཞེར་བཤོས་པའི་ཆ་གཅིག་
 མཁྱིན་པར་འབབ་པའི་ཆེ་བསྐྱེམས་ཤིང་མཁྱིན་པར་ཆ་གསུམ་ཡོད་པས། དེ་དང་བསྐྱེད་ནས་
 མཁྱིན་པར་ཨོ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་འགྲུར་དང་། སྤྱིང་གར་འབབ་པའི་ཆེ་ན་ཆ་གསུམ་དུ་བཤོས་

པའི་ཆ་གཅིག་བསྐྱམས་པས་སྤྱིང་གའི་རྩྱུ་ལ་རིང་ཆ་གཉིས་དང་ཐུན་པ་དང་། ལྟེ་བར་སྤེབས་པའི་
ཆེན་ཆ་གཅིག་བསྐྱམས་པས་ལྟེ་བའི་ཨ་ལ་རིང་ཆ་མེ་འོངས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཡིན་ནོ་གསུང་
ངོ། །ཞེས་ཟེའི་གསུང་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེས་ཟིན་གྱིས་བཏབ་པ་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་
ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ལྟོ་རྒྱལ། ལྟོ་གོས། ཁ་བཟའ་རྒྱུད་ལྟོ་འམ་ཟས་དང་། རྒྱལ་ལ་ཕྱོན་རྒྱུད་གོས་ཞེས་པའོ། །དཔེ་ཆོས་རིན་
ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་ ༣༡ ལས། རང་རེ་ལྟོ་རྒྱལ་ལ་ཕྱོད་བསྐྱར་ནས་དྲུག་པོ་སྤང་རེ་
བྱས་ལ། ཐུག་པ་འབྲུང་གིན་སེམས་ལ་བརྟན་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་འཕྲོ་མི་གཅོད་པ་
ཅིག་དགོས་པ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ལྟོ་ཆག་ཤོར་བ། ལྟོ་ཡག་པོ་སྤྱད་ནས་གསོ་སྦྱང་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱེན་གྱིས་ལུས་པོ་སྦྱོ་བོ་ཆགས་པ་ལ་ཟེར།
ལྟོ་འབྲེ། ༡ ལྷ། ༢ སྤྲལ། སྤྲ་བཤད་ནི། ལྟོ་བས་འབྲེ་བ་སྟེ་འཕྲོ་བས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། །

ལྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ། <མཉོར་ག> དགའ་བོ་ལ་སོགས་པ་སྤྱ་ཆེན་པོ་རྣམས། ཟེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། འདུལ་
བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། ལྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱ་ཆེན་པོ་སྟེ། དགའ་བོ་དང་། ཉེ་
དགའ་ལ་སོགས་པ་སྤྱའི་བདག་པོ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ལྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ་ལ་ལགས་སྤྱར་
དུ་མཉོར་ག་ཞེས་བྱ་ལ། མཉོན་ནི་ཆེན་པོ། ཡུར་ག་ནི་ལྟོས་འཕྲོ་ལ་བྱ་སྟེ། སྤྱ་འབྲུག་གི་ཁམས་སུ་
གཉོགས་པ་སྟེ། སྤྱལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ན་ལྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱེ་བྲག་རྩོགས་བྱེད་
འབྲིང་པོ་ཤོག་གངས་ ༡༥༥ རྒྱལ་གཟིགས་སུ་གསལ།

ལྟོ་བ། ༡ ཁྱོད་ཁོག་གསུས་པའང་ཟེར། ༢ ཟས་ཀྱི་མིང་། མཛོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ལས། བཟའ་
བ་དང་ནི་ལྟོ་བ་དང་། །ཟས་དང་ལྟོ་དང་རབ་དང་བྱེད། །འཆའ་མ་ཟ་མ་ཁ་ཟས་དང་། །བཞེས་
པ་གསོལ་དགོངས་གདུགས་ཆོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྟོས་པ་མེད་པར། (རྫོ་རྫོང་) བན་བཏགས་མ་བཏགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་
ཡིན། མདོར་བསྐྱས་ཏེ་བཤད་ན། རག་མ་ལས་སར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཟེའི་ལམ་རིམ་ལས།
རང་གི་ལུས་དང་འོངས་སྤྱོད་དག་རྩ་རྣམས་ལྟོས་པ་མེད་པར་སེམས་ཅན་ལ་གཉོང་བའི་རྫོ་ཡང་

ཡང་སྤྱད་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་སྤྱད་པོ། །

སྤྱོད་པ་ <ཏི་ལ> སྤྱོད་པ་ ཉེར་བསྒྲིགས། ག་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་དོན། གསང་སྤྱགས་ཀྱི་བརྒྱུ་ཆད་དུ་འདི་
ལ་སྤྱག་གནས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱད་དུ་ཏི་ལ་ཟེར་བར། དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་
གསལ་པ་༥༤༧ན་གསལ་ལོ། །

སྤྱག་སྤྱགས་ཀྱི་མཆོན་དོན། ༡ སྤྱག་སྤྱགས་ནི་སྤྱི་གསུམ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པ་སྤྱག་དང་
འདྲ་བས་ཟེས་པ་དེ་ཉིད་འཛེམས་པའི་མཆོན་དོན་དུ་རྒྱ་རོ་པས་བཤད། ཟེའི་འདོད་འཛོལས་
ཀྱང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་བས་སྤྱག་གི་བགས་པའི་ཤུལ་ཐབས་ཅན་ལོ། །ཞེས་
གསུངས། ༢ འཛིགས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་རྟོག་དང་བྲལ་བའི་དོན་དུ་ཀམ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་
བཞེད་བར་གསུངས་སོ། །༣ འཕགས་པ་སྤྱ་སྤྱུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུ་མའི་སྤྱུབ་ཐབས་རྒྱུད་
འབྲེལ་༩ ལ ༡༥༧༦ ལས། སྤྱག་གི་སྤྱགས་པའི་ཤུལ་ཐབས་ནི་འཁོར་བ་སྤྱག་ཆོལ་ཀྱི་རང་
བཞེན་ཀྱན་རྒྱུ་བཤེན་པ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྤྱག་མོ་ལུས་སྤྱིན་གྱི་སྤྱེས་རབས། སྤྱག་མོ་ལུས་སྤྱིན་གྱི་སྤྱེས་རབས་འདི་མདོ་མཛད་ས་སྤྱན་མདོ་༩
ཨ ༡༡༣༥ན་༥དང་། སྤྱེས་རབས་སོ་བཞི་པ་མདོ་༩ ཏུ་པ ༡དབུའི་ཤོག་གངས་༡ན་༡ན་བཞུགས་
ཤིང་། བོ་དོང་སྤྱགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་འབུམ་ཁྲིད་དུ་འདྲེས་བཞུགས་སོ། །

སྤྱག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བའི་ཅོད་ལན། སྤྱག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བས་ཟེ་ཅོད་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་པ་ལ་མི་འཐད་པའི་འགལ་
པའི་ཁྱར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ཅོད་ཡིག་གྲུབ་མཐའ་ཀྱན་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཅོད་
ལན། བཏ་ཆེན་སྤོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་དང་། སྤྱར་སྤྱོག་དག་དབང་བྱམས་པ། ལི་ཐང་
མཁན་པོ་ཉག་ཤེ་ཆོས་གྲགས་སོགས་དགེ་སྤྱན་གྱི་མཁས་པ་མང་པོས་དགག་ལན་མཛད།

སྤྱག་གཟིག ༡ གཅན་གཟན་སྤྱག་དང་གཟིག ༢ ཏ་ཟིག་དང་དོན་འདྲ། ཏ་ཟིག་ལ་སྤྱག་གཟིག་ཅེས་བྲིས་
པའང་མང་དུ་སྤྱད་ཡང་ལེགས་པར་མི་སེམས་སོ། །

སྤྱག་ལུང་བཀའ་བརྒྱད། དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྤྱེ། སྤྱག་ལུང་ཐང་པ་ཆེན་པོ་
ལས་བརྒྱད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་གོ།

སྒྲིག་མོ་ལུས་སྦྱོར་གྱི་སྒྲིམ་རབས། བོད་དང་ཕྱོགས་ལས་ནས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ཁོད་བཞུགས།
སྒྲིག་ཆང་ལོ་རྒྱུ་བ། ཁོང་གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་ལྷ་བ་ལ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་ཡིག་འགལ་བའི་ཁྱུར་ཆེན་བཅོ་
བརྒྱད་ཅེས་པ་བཅུམས། དགེ་ལྷན་པའི་ཕྱོགས་གྱི་མཁས་གྲུབ་མང་པོས་ཁོང་ལ་རྩོད་ལན་ཡང་
མང་པོ་ཞིག་བྲིས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོས་ནི་ཁོང་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཆེན་པོ་མཛད་
པ་ཀུན་གཟིགས་ལྷ་བའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་ནང་གསལ་བ་འདི་ལྟར། དུ་ཀུ་ལའི་གོས་
བཟང་གྲེགས་བམ་དང་སོ་༡༥ ལས། “རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་གྲགས་པ་དོན་ལྷན་གྱི་བརྗེ་ཏེ་ཆེན་པོ་
སྒྲིག་ཆང་ལོ་རྒྱུ་བའི་རྣམ་ཐར་དུ་”ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །བྱུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྦྱོན་མེད་རྗེའི་
བསྟོད་པ་དོན་ལྷན་མའི་འབྲེལ་བ་༥༧ ལས། “ཀུན་གཟིགས་ལྷ་བ་ཆེན་པོས་འཁྲུལ་བྲལ་མཁས་
པའི་ཡང་ཅེར་བསྐྱུགས་པ་སྒྲིག་ཆང་ལོ་རྒྱུ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་གཤེས་སུ་”ཞེས་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་
བ་ཆེན་པོར་སྤྱན་སྲུའི་མ་རངས་པའི་ཟུར་ཐའི་རྣམ་འབྱུར་ཡང་མཛད་འདུག།

སྣང་ཟེལ། སྤྱན་ཤེད་ཆོག་པའི་རྫོང་ལས་ནག་པོ་ཞིག་གི་མིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། སྣང་ཟེལ་
ནི་རྫོང་ག་པོ་བཅག་ན་པག་ཟེ་གཤེས་པ་འདྲ་བ་དེ་ཡིན་བཤའ་རྫོང་དང་བཤའ་ཆེ་ཟེར་བ་ཡང་
མཆིས། ཞེས་གསུངས། ཡང་། དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་ལས། རྫོང་བ་སྟེ་ཁ་དོག་ནག་པོ་
བཅག་ན་བཅག་མཆམས་སུ་འོད་འཆེར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་སྟོང་ཆེ་རོག་པོ་ཡང་ཟེར། ཡང་
དདུལ་རྫོང་མིང་ཞེས་གསུངས། འགའ་ཞིག་གིས་དེ་ལ་དཀར་པོ་དང་སེར་པོ་ནག་པོའི་རིགས་
གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་ནག་པོ་གྲགས་ཆེ་ཡོ། །

སྣངས་འཛིན། ། ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བཟླ་གསར་ཉིང་ལས།
སྣངས་འཛིན་དང་སྟོང་གཅོད་ནི་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་དཔྱེ་
འབྲེད་པ། འག་འབྲེད་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། དཔྱེ་མཆམས་ཕྱེ་སྟེ་འཛིན་པའི་དོན་དུ་
བཤད། བཀའ་སློན་ཁྲི་པ་མཁས་དབང་ཐམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེས། འདི་མ་དག་རྒྱུན་འབྲུམས་
སུ་སོང་བ་ཡིན། སྣངས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་ན་པོ་རྒྱ་མིང་། བཏང་འཛིན་ཞེས་འབྲི་དགོས། བཏང་
འཛིན་ནི་བཏང་སྟེ་འཛིན་པ་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར། སྣངས་འཛིན་ལ་བཏང་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་

དགོས་གསུང་བཞི་ཤིན་ཏུ་མོར་བ་ཡིན་ཏེ། སྤངས་འཛིན་ཞེས་པའི་སྤངས་ནི། ཟ་སྤངས། འཕྱང་
 སྤངས། འགོ་སྤངས། བསམ་སྒོ་གཏོང་སྤངས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱིད་ཚུལ་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། འཛིན་
 བེ་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྤྱིད་ཚུལ་རྒྱ་ཡན་དུ་མ་ཤོར་བར་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་
 དོན་ནོ། །དཔེར་ན་བྱིས་པ་རྒྱང་དུ་ཐོག་མར་གོམ་པ་སྒྲོབ་པ་ན། ཐོག་མར་པ་མས་སྤྲུག་གྲ་དེ་རང་
 འདོད་ལྟར་འགོ་དུ་རྒྱག་ཅིང་། གཤམ་ཏེ་སྤྲུག་གྲ་དེ་ས་ལ་འབྱེལ་བའམ་གཤམ་ས་སོགས་ཉེན་ཁའི་
 ཕྱོགས་སུ་རྒྱགས་པར་ཅོམ་པ་ན། དེ་མ་ཐག་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན་བལྟ་
 རྟོག་བྱ་ཡུལ་དེའི་སྤྱིད་ཚུལ་ལ་དམ་སྟོང་རན་པའི་སྒོ་ནས་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །སྤངས་
 ཞེས་པ་སྤྱིད་ཚུལ་ལ་འབྲུག་པ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོ་སྒོལ་སྤངས་བཟང་བར་མི་
 འདུག་པས་དགོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་
 ཐད་གྱི་དབྱངས་ཅན་དག་ལ་སྒྲེའི་ལམ་རིམ་བཟང་བའོལ་པ་༤༦༠ལས། སྤངས་བཟང་བཞི་སྤྱིད་
 ཚུལ་བཟང་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བརྟམས་
 པའི་མི་དབང་རྟོགས་བརྩམས་པའི་དཔེ་བཞུགས་༣༥༣ལས། བྱང་ན་གང་དུ་ཉེ་བར་མི་སྤྲོན་པ་ཆེར་
 མའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་ཞེ་སྤང་བ་དག་གིས་སྤྱི་ཞུས་དང་སྤྱིར་ཞུས་སུ་སྤྱོ་
 བཏགས་ནས་བསྟན་འགོ་ཕྱང་ལ་སྤྱོར་བར་ཆ་མ་འཆོལ་ན་གོང་མ་ཆེན་པོས་རྣམ་པར་སྤྱིད་པའི་
 མཁུན་པས་དབྱུང་ཅན་ཅིང་མ་བྱིས་པར་ལེགས་ཉེས་གྱི་སྤངས་འཛིན་ལྟར་དུ་སྟོན་པ་མི་དེགས་
 ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །² སྤྱིང་བ་དང་གོགས་བྱེད་པའི་དོན། རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་
 གསུང་རྩོར་བུ་༣༠༧ནས་ལས། གཤམ་ཏེ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་བསྟེན་དགོས་ཏེ། འདི་ནི་འཆི་བདག་
 གས། དགེ་སྤྲིག་གི་དབང་པོ་འམ། སྤྲིག་པ་ཅན་གྱི་ཆད་ལས་མཁན། དགེ་བ་ཅན་གྱི་སྤངས་འཛིན་
 པའམ། ལས་རྒྱ་འབྲས་གསལ་བྱེད་གྱི་མི་ལོང་། ལེགས་ཉེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱིད་པའམ་ཆོས་
 བཞིན་དུ་སྤྱིད་པས་ཆོས་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཞེས་དགེ་བ་ཅན་གྱི་སྤངས་འཛིན་པའམ། ཞེས་
 གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །མདོར་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བསྟངས་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་ཕྱོགས་གཅིག་པའོ། །

སྒྲིལ་ཞུ། ཉན་པ་སྒྲིལ་ཞུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྒྲིལ་དཀར་དོ་རྩེ། འགའ་ཞིག་གིས་རྟེན་ཁབ་ས་དོ་རྩེ་ཟེར། དོར་གདན་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་བཞུགས་ཁྱིའི་
མདུན་ངོས་སུ་འབྲེམ་རྒྱའི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་དོ་རྩེ་འོ་ཅན་གྱི་རས་སྒྲིལ་དཀར་པོ་སྒྲིལ་བཞི་ལོག་དུ་
ཁ་དོག་སྒྲིལ་ལྟའི་སྒྲིལ་འཛར་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་མཁས་པ་འགའ་པོས་འདུས་པར་དོ་རྩེ་
རེ་ཁས་སྒྲིལ་པའི་ཁྱི་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཁུལ་ཡིན་འདྲ་ཞེས་གསུང་དོ། །དོ་པོའི་བསམ་མཛོད་བྱས་
ན་པལ་ཆེར་གཞུགས་ཡས་ཁང་གི་གདན་གྱི་ཚུལ་དུ། སྒྲིལ་སྒྲིལ་པད་མ་དང་། སྒྲིལ་སྒྲིལ་དོ་རྩེ་
ཡོད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་དེའི་མཛོད་དོན་ཡིན་པ་འདྲ། དེ་ཡང་སྒྲིལ་སྒྲིལ་པད་མས་འཁོར་པའི་
ཉེས་པས་མ་གོས་པ་དང་། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་པད་ལ་གནད་དུ་བསྒྲིལ་པའི་དོ་རྩེ་ལུས་
གྱི་ཅ་འཁོར་རྒྱལ་མཛོད་པ་དང་། སྒྲིལ་སྒྲིལ་དོ་རྩེ་ས་ཡེ་ཤེས་ལྟ་མཛོད་ཞིང་རྟེན་དང་བརྟེན་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་གཙོ་པོའི་ཡེ་ཤེས་ལྟའི་རྒྱལ་རོལ་དུ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་
དང་། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་པད་ལ་གནད་དུ་བསྒྲིལ་ནས་བསྒྲིལ་སྒྲིལ་པས། ལས་
དང་འབྲས་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འབྲུག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་མཛོད་པའི་
ཆེད་དུ་ཡིན་སྒྲིལ།

སྒྲིལ་གཅིག 2 སྒྲིལ་སྒྲིལ་གཅིག་དང་འདྲ། 2 གདན་གཅིག

སྒྲིལ་སྒྲིལ་གཅིག མཉམ་གཞག་བྱུན་གཅིག

སྒྲིལ་སྒྲིལ་ཚུལ། ཐབས་རྒྱལ་སྒྲིལ་གཅིག་དཔེར་ན་སྒྲིལ་སྒྲིལ་གྱིས་འགྲོ་བ། གསང་སྒྲིལ་
གྱིས་ཐོས་པ། རིངས་སྒྲིལ་སྒྲིལ། གར་སྒྲིལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲིལ་བ། (དུ་ལྟ་བུ) བརྒྱུ་ཐབས་གྱིས་ཐུར་གྱིས་འབྲུ་བ། བརྒྱུ་སྒྲིལ་པ་ལས། གཞན་དག་ལ་བརྒྱུས་
པར་བྱེད་ཐོན་ཅན་བྱེད་སྒྲིལ་བར་བྱེད་སྒྲིལ་པར་བྱེད་པར་འབྲུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲིལ་ཆོས། (འདུལ་བ) སྒྲིལ་ཆོས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དུ་ ང་པ་ ༡༡༣༥ བཟུངས། བྱུང་མེད་གྱི་ཚུལ་
གྱི་སྒྲིལ་ཆོས་རྒྱལ་སྒྲིལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲིལ་ན་ལྟ་ལྟར་ལྟེང་བའི་ཡེ་གོ་གསུམ། གི་གྲ། འབྲེང་བུ། ན་རོ་དང་གསུམ། འོག་ན་གདན་ལྟར་མཛོད་ས་

པའི་ཡི་གེ་གསུམ་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྟེན་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ) བསྟེན་པ་ལ་གཟིགས།

སྟེས། སྟེས་དབང་དང་འབྲ།

སྟེས་དབང་། སྟབས་འགྲིག་པ། རང་གིས་འབད་ཚོམ་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་ཞིག་གི་མ་བྱ་ཡིས་སྟོ་བྱར་
དུ་བྱུང་བ། སྟབས་ཡག་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྟོན་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། ཡོང་བས་བྱག་དར་བྱུང་
པོ་ལས། །རྩི་ལྷར་རིན་ཆེན་རྟེན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་རི་ཞིག་ལྷར་སྟེས་ནས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
འདི་བདག་ལ་སྟེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྟོང་། 1 བརྒྱ་ཕྱག་བརྩའི་མིང་། 2 མང་ཆོག་ཅིག་གྲངས་ཀྱི་སྟོང་གཅིག་བྱ་མིན་པར་མང་པོའི་དོན་
ལའང་འཇུག་རྩའི་ལམ་རིམ་བསྐྱས་དོན་ལས། གཞུང་བཟང་སྟོང་གི་རྒྱ་པོ་འདྲ་བའི་བྱིར། །དཔལ་
ལྷན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོའང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 3 རྟོག་རིན། རྟོག་
ཆབ། མི་བསད་པའི་རྟོག་ཆབ་བཅ་སྟོན་རིན་གྱི་མིང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་འདི་ལ་མི་སྟོང་ཟེར།
གནའ་བོ་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་མི་བསད་ན་རྟོག་རིན་གསེར་སྲང་སྟོང་ཕྱག་རེ་འཇུག་དགོས་པས་
སྟོང་ཟེར་བ་ཡིན་འདྲུག་དཔེར་ན་སྟོང་འཇུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཡིག་
རྟེན་རྣམས་སུ་འང་གསལ། ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་ཞལ་ལྷའི་སྟོར་གྱི་ཡིག་རྟེན་ལས། ཁོང་ཏོང་
པོ་དང་། ཁོང་ཏའི་མྱེས་པོ་དང་པ་དང་འདི་རྣམས། མདའ་དཔུག་པ་ལལ། སྟོང་མཉམ་མོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ། མོང་གི་ཡིག་རྟེན་དེའི་དོན་ནི། ཁོང་རང་དངོས་སམ། ཡང་ན་ཁོང་རང་གི་
མྱེས་པོ་འཕམ་པ་དང་བཅས་པ་འདི་རྣམས། མདས་བསྐྱར་ཏེ་བསད་ན། མི་སྟོང་ངམ་སྟོན་རིན་
མཉམ་མོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། 4 བོད་ཀྱི་ཐོག་མའི་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
ཡིན་པར་བཤད།

སྟོང་ཁུ། རྒྱ་ནག་སྟོང་ཁུ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ། ཆིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ། ༡༥༠༠

སྟོང་གཙོད། ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའི་དོན། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བརྟགས་རྟེན་ལས།

སྒྲིམ་མཛོད་དང་སྒྲིམ་གཙོ་བོ་ཡིན་མེད་ཀྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
སྒྲིམ་ཉིད། (དཔྱ་མ) 1 ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ 2 སྒྲིམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ། སྒྲིམ་
ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲིམ་ཉིད་ཅེས་པ། ལུལ་སྒྲིམ་པ་ཉིད་དང་། ལུལ་ཅན་སྒྲིམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་དོན་ལྟ་བུའི་མིག་འབྱེད་ལས། དེ་ལ་སྒྲིམ་པ་
ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། གྲོ་རྗེའི་རྒྱུད་ལས། སྒྲིམ་ཉིད་སྒྲིམ་རྗེ་
དབྱེར་མེད་པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །མིང་གི་རྣམ་
གངས་ནི། ཀ་དག ཀུན་གཞི། ཀུན་བཟང་། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། སྟེ་མེད། སྟེ་བ་མེད་པ། དེས་
དོན། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ། མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ། ཆོས་ཉིད།
ཆོས་དབྱིངས། བརྗོད་བྲལ། གཉིས་མེད། མཉམ་ཉིད། རྟེན་དོན་མཐར་ཐུག་ བསྟན་པའི་སྤྱིང་
པོ། སྒྲིམ་ཉིད། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དོན། མཐའ་བྲལ། འདུས་མ་བྲས།
(གང་གིས་ཀྱང་འདུ་མ་བྲས་པར་གདོད་མ་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གནས་པའི་
ཕྱིར་འདུས་མ་བྲས) དེ་ཁོ་ན་ཉིད། དེ་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། བདེན་པ། བདེན་སྒྲིམ་། བདེན་
མེད། བདེན་མཛོད་ཀྱི་ཞེན་ལུལ་མེད་པ། དོན་དམ་བདེན་པ། དོན་དམ་པའི་བརྩམས་མོ། འདུག་
ལུགས། འདུག་སྒྲིམ་། འདུག་ཆུལ། རྗོ་རྗེ། (རྗོ་རྗེ་ལ་སྒྲིམ་ཉིད་ཅེས་པ་ནི། རྗོ་རྗེ་འབྲེལ་པ་བཞི་
སྒྲིམ་པ་ལས། མཉམ་སྦྱོར་ལས། རྗོ་རྗེ་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཏུ་བརྗོད། །སེམས་དཔའ་ཡེ་ཤེས་ཙམ་ཉིད་
དེ། །དེ་དག་བདག་ཉིད་བྱུང་པ་ནི། རྗོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡེ་ཤེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རྗོ་རྗེ་སྒྲིམ་པ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་དང་། སེམས་དཔའ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་བྱུང་
པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲིམ་ལུགས། རྣམ་མཁའ། (རྣམ་མཁའ་ཞེས་པ་སྒྲིམ་ཉིད་ཀྱི་མིང་
ཏུ་འཇུག་པའང་ཡོད་དེ། རྗོ་རྗེ་འབྲེལ་པ་བཞི་སྒྲིམ་པ་ལས། རྣམ་མཁའ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡོད་
གསལ་ལོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འཇིགས་བྱེད་ཆོས་འབྱུང་
ལས་ཀྱང་། རྣམ་མཁའ་ནི་ཡོད་གསལ་ལ་སྦྱ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཏུ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས།)
གནས་སྒྲིམ་། གནས་ལུགས། རྣམ་དག རྣམ་དག་ལམ་ཀྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ སྒྲོས་

ཅད་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ། བྱལ་བྱ་ཆེན་པོ། གཞན་སྟོང་། གཞིའི་ལྷན་སྦྲེས། གཞོམ་མེད་
ཀྱི་ཉི་དང་ཐིག་ལེ། ཡིད་བྱེད་བྲལ་བ། ཡིད་བཞིན་ནོར་འབྲའི་སེམས་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཅ་དང་ཆུང་།
རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད། རང་རིག་རང་རིག་པ། རང་གིས་རང་རིག་རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས། རང་རིག་
ཡེ་ཤེས། སེམས་ཉིད། སེམས་ཉིད་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པ། གསལ་སྟོང་དབྱེར་མེད། ལྷན་སྦྲེས་
ཡེ་ཤེས། ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པ། ཨེ་ཨྱ། ཨེ་ཨྱ་བྱུང་འཇུག་སོགས་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ཞིག་ཡོད་
དོ། །གོང་གི་དེ་དག་ལས་བཀའ་རྙིང་ཐུན་མོང་བའི་ཐ་སྟངས་ཀྱང་མང་དུ་སྤྱང་། ཉོང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་
བཤད་ནི། དགག་བྱ་བདེན་བྱུང་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་། རང་གི་གདོད་མའི་ངོ་བོ་རྩི་ལྷ་བ་ཁོ་ནར་གནས་
པས་ན་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། བཅ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་བརྩེ་མའི་ལས་ཆོགས་བཅུ་
གཅིག་གི་དོན་ཞིབ་དུ་བཤད་པ་ཤོག་གུངས་༥༣༦ལས། ཉོང་བ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྟོང་བ་དང་ཉིད་
ཀྱི་ཆོག་ལ་བརྟགས་ན། ཉོང་རྒྱ་ནི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་དང་དགག་བྱ་སྟོང་ཞིང་། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་
གནས་པས་ན་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། ཉོང་བ་ནི་མེད་པའམ་དབེན་
པའི་དོན་ཡིན་ལ། གང་མེད་ན། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་སོ། ཉིད་ནི་ཁོ་ནའམ་ཅམ་
ཞེས་པའི་དོན་ཉེ། བདག་གཉིས་བཀག་ཅམ་མམ་མེད་ཅམ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སྤྱིར་སྟོང་བ་ཞེས་
བ་མེན་བ་ལའང་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་མེན་བ་ལ་བུམ་པས་སྟོང་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །ཟབ་མོ་
སྟོང་བ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་བན་ཡོན་སྟོང་། མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྟོང་ཐུན་སྒྲུལ་བཟང་
མིག་འབྱེད་༤༣༦ན་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་བརྟ་བར་བུའོ། །

སྟོང་ཉིད་བསྟོམས་པ་གཞན་དུ་སོང་མ་སོང་བརྟག་ཆུལ། (དབུ་མ) སྐབས་འེར་རང་གིས་བསྟོམ་པའི་
སྟོང་ཉིད་དེ་སྟོང་ཉིད་ངོ་མ་ཞིག་ཡིན་མིན་ཐེ་ཆོས་ཐོས་ན། རི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། དཔེ་ཆོས་རིག་ཆེན་
སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༣༥ལས། དཔེར་ན་ནི་གཅིག་གིས། སྤར་ཟས་ཟ་མ་སྤོང་བ་ཅིག་ཐོས་
ན། ཟས་དེ་སྤྲན་དུ་སོང་ངམ་དུག་དུ་སོང་ཐོས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། སྤར་སྟོམ་
མ་སྤོང་བ་དེས་སྟོང་ཉིད་བསྟོམས་པས་སྟོང་བ་ཉིད་ལམ་དུ་སོང་ངམ། འོག་ལྟར་སོང་། ཉུགས་
རྗེས་ཐོབ་ལ་མངོན་ཉེ། འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་སྦྱ་མར་ཤེས་ཤིང་། ཉོན་མོངས་པ་རྒྱུད་དུ་སོང་།

ན་མ་ལོར་བ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟ་བ་བསྐྱོམས་པས་ཉོན་མོངས་པ་རྩེ་ཆར་
 དུ་སོང་ན་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་རྟགས་སོ། །

སྟོང་ཉིད་བཅུ་བྱུག (དཔེ་མ) ༡ རང་སྟོང་པ་ཉིད། ༢ བྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ༣ བྱི་རང་སྟོང་པ་ཉིད། ༤ སྟོང་པ་
 ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ༥ ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། ༦ རོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༧ འདུས་བྱས་སྟོང་པ་
 ཉིད། ༨ འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། ༩ མཐའ་ཡས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༠ ཐོག་མ་དང་ཐ་
 མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༡ རོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༢ རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༣
 ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༤ རང་གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༥ མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་
 ཉིད། ༡༦ དངོས་པོ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །སྟོང་ཉིད་བཅུ་བྱུག་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ༡
 ༨ རང་སྟོང་པ་ཉིད་ ༡ རྩེ་འཕྲུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རང་
 གི་ཆོས་མིག་ལ་སོགས་པ་བྱུག་པོ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་
 སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མིག་ནི་མིག་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་སྟེ། མིག་
 དེའི་རང་བཞིན་ནི་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །མིག་ལ་བཤད་
 པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་ལྷ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྟད་པར་བྱའོ། །༢ ༨ བྱི་སྟོང་པ་
 ཉིད་ ༡ རྒྱུད་གྱིས་མ་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བྱུག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་
 སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ༣ ༨
 བྱི་རང་སྟོང་པ་ཉིད་ ༡ ཤེས་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱས་པའི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་རྒྱུད་གྱིས་
 བསྐྱས་ཤིང་། དབང་པོས་མ་བསྐྱས་པས་ན་བྱི་རང་གཉིས་ཆར་ཡིན་ལ། དེ་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་
 གྱིས་བྱུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། བྱི་རང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལྷག་མ་སྤར་བཞིན་ལོ། །༤
 ༨ སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ ༡ བྱི་རང་གི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རོ་
 བོས་བྱུབ་པའམ་བདེན་པས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོང་གཞི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་
 པའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་པས་
 སྟོང་པར་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དམ་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྟོང་ཅན་

གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བརྒྱུག་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ༡
 ། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་། འར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྟོང་བ་ཅུང་གཉིས་མེད་
 བས། སེམས་ཅན་དང་སྟོང་གི་འཛིག་ཉེན་ནི་མི་ལུས་པ་ལ་བྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་
 དང་། བྱམས་སོགས་ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པ་ན་ཕྱོགས་གྱིས་བྱབ་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སྟོམ་
 བས། དམིགས་པའི་སྟོན་པ་ཆད་མེད་པར་བཞག་པའི་བྱིར་། ཕྱོགས་ཆད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་
 ཉེ་ཆད་མེད་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟར་སྟོམ་པ་ལ་ཡང་མཐའ་ནི་མེད་པ་སྟེ་ཆད་མེད་པར་བཞག་
 པའི་བྱིར་ཕྱོགས་བཅུ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། ། འར་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་
 གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཉེ། ཕྱོགས་
 རྣམས་ཆེན་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པར་འཛིན་པ་བརྒྱུག་པའི་བྱིར་དུ་གསུངས་ཉེ། ཕྱོགས་
 ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པས་ཕྱོགས་རྣམས་རྟག་པའི་ཟུང་ཉིད་དུ་འཛིན་
 པ་ལྟ་བུའོ། ། ༡༢ ། རོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་། རོན་དམ་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་སྤྲི་ནི་འདི་ལ་དོན་ཡོད་
 དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དགོས་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། རོན་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་
 ལས་འདིར་ནི་མུ་རན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲི་ཡིན་ཉེ། མུང་འདས་དེ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དགོས་
 པ་མཆོག་ཡིན་པས་སོ། ། ཆོས་སྤྲི་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི། རོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་མུ་རན་འདས་པ་ཆོས་སྤྲི་དེ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་
 བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྟོན་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བརྒྱུག་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དོན་དམ་མཁུན་
 པ་སངས་རྒྱུས་གྱིས་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བརྟན་པར་མཛོད་དོ། ། ༡༣ ། འདུས་བྱས་སྟོང་
 པ་ཉིད་། རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ་སྟེས་པའི་བྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་
 དེས་པར་བསྟན་དོ། ། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། ། ༡༤ ། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་། ཆོས་
 གང་ལ་སྟེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་སྟེ་འགག་པ་འཕམ་འཛིག་པ་དང་། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་
 བ་དེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སོ། ། དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་

ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །༤༩ མཐའ་ལས་འདས་པར་སྟོང་པ་
 ཉིད་། མཐའ་ནི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གང་དུ་བརྒྱུད་ན་ལོག་པའི་གཡང་དུ་ལྷུང་བ་ཡིན་གྱི། འདུས་
 མ་བྱས་རྟག་པ་དང་དབང་བཅོམ་པ་ལ་ལས་དབང་གི་སྟེ་འཆི་བརྒྱུད་པ་ཆད་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་
 བྱིན་པ་ཡིན་པས། གང་དུ་བརྒྱུད་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཡང་དུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་དང་། རྟག་
 ཆད་ཅམ་གྱི་བྱུང་པར་བྱེད་པར་བྱའོ། །གཞིགས་ལ་མཐར་འཛིན་དུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་
 བྱི་ཡོད་པ་མེན་པ་དེ་ནི། འདིར་མཐའ་ལས་འདས་པར་བཞུགས་ཏོ། །མཐའ་བྲལ་དེ་ནི་མཐའ་བྲལ་
 དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་
 ཏོ། །འདི་ནི་ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཡོད་མེད་དང་གཅིང་མི་གཅིང་གི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་
 བས། དབྱུས་ལའང་གནས་པར་མི་བྱེད་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐའ་སྤངས་པའི་དབྱུས་
 བདེན་ནམ་སྟེ་མཐའ་ལས་འདས་པར་བཞུགས་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་
 སེམས་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་སོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབྱུས་སེམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
 འདོད་པ་ལྟ་བུའོ། །༥༠ ཐོག་མ་དང་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་། འདི་ཡན་ཆད་དུ་མ་བྱུང་ལ་
 འདི་ནས་བྱུང་ཞེས་པའི་ཐོག་མ་སྟེ་དང་པོ་དང་། འདི་བྱིན་ཆད་དུ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་མཐའ་
 དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་། མ་མེད་པར་བཞུགས་ཏོ། །འགྲོ་འོང་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་སྲིད་པ་འདི། སྲིད་པ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་
 དཔེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐོག་མ་དང་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཏོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་
 ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ནི་དེས་པར་བསྟན་ཏོ། །༥༡ རྟོན་བམེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་། རྟོན་
 བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛོར་བ་དང་འཁོར་བ་ལ་ནི་དེས་པར་བཞུགས་ཏོ། །རྟོན་བམེད་པ་ནི་པར་ལ་
 གཏོར་བ་མེད་པ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་འགའ་དང་དུས་འགར་ཡང་རྟོན་མེད་པ་སྟེ་རྟོན་དུ་མི་བྱུང་
 བ་ཐེག་ཆེན་གང་ཡིན་པའོ། །རྟོན་བམེད་པ་ནི་རྟོན་བམེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། རྟོན་བམེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་
 བཞུགས་ཏོ། །སྟོང་ཉིད་དེ་རྟོན་བམེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་ནའོ། །༥༢ རྟོན་བམེད་པ་

སྟོང་པ་ཉིད་ ། འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་ནི། རང་བཞིན་ཉིད་ཏུ་བསྟན་
ཅིང་བརྟུན་པ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་ལ། སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་
ནི། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་སྤྱུ་བྱང་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་མཛད་ཅིང་། དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གདོད་མ་ནས་དེ་དག་གི་གཤེགས་
སུ་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །འོ་ན་དོན་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་
སུ་ཡང་བརྟུན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན། བདེན་མོད་འོན་ཀྱང་སྐབས་སུ་མར་ནི་ཕྱིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་བྱུང་བས་བདེན་པར་བྱུང་བམ་སྟེ།
བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སྤྱི་ཡོད་པ་བྱས་པར་གཤེགས་སུ་བྱུང་བའི་རང་བཞིན་
ཡིན་ན། བདེན་པར་བྱུང་བམ་སྟེ། བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པས་མི་སྒྲོམ་སོ། །དོགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་འདི་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་བྱུང་བ་འགོག་ཏུ་ས་པ་མི་འགལ་བ་
འདི་ཤེས་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོབ་གིས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་འཛིན་པའི་འགྲོག་པར་རྟོག་པ་
རྣམས་ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ། ། ༡༣༩ ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མིག་
སོགས་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་ཏུ་གྱུག་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་
ཏུ་གྱུག་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་ཏུ་གཟུགས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་དང་།
མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་རེག་པ་ཏུ་གྱུག་དང་། རེག་
པ་དེ་ཏུ་གལ་སྤྱད་པའི་ཆེར་བ་ཏུ་གྱུག་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པ་ཉིད་དང་།
དེ་བཞིན་ཏུ་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་
དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་བདེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ༡༤༠ རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ ། གཟུགས་སྤྱང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་
གཟུགས་སུ་བྱང་བ་དང་ལ་སོགས་པས་བསྐྱུས་པ་རྣམས་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་མེད་པ་གང་ཡིན་

པ་དེན་རང་གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་མཐུག་ཏུ་མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་དེ་
 ཉིད་ལས། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་། འདུས་པ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི་རང་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས། དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་
 དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེན་རང་གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༥ མི་
 དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་། དེ་ལྟར་བྱུང་བ་འདི་རང་བྱུང་བའི་དུས་པན་ཆད་དུ་མི་གནས་ཤིང་།
 བྱུང་བའི་འདས་པ་ནི་བྱུང་བ་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་པ་དང་འབྱུང་འགྱུར་མ་འོངས་པ་ནི་འབྱུང་འགྱུར་
 དེ་ད་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་བྱིར། གསུམ་པོ་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱུང་བའི་དང་འབྱུང་འགྱུར་
 དང་ད་ལྟར་བ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་གཉིས་དང་། རང་བྱུང་
 པའི་འོག་གང་དུ་མི་དམིགས་པ་དེ་ལ་ནི་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མི་དམིགས་པ་དེ་རང་
 གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་དེ་ཡིས་དབའན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐེར་བྱག་ཏུ་གནས་པ་མིན་
 པ་དང་། འཛིག་པ་མིན་པས་ན་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །༡༦ རང་སོ་
 མེད་པའི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་། རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་ན། རང་སོ་རྣམས་ལ་འདུས་པ་
 རྟེན་རྒྱ་རྒྱེན་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་མེད་པས། དེ་རྣམས་ལ་དངོས་
 པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི།
 དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །དོགས་གཙོད། གོང་
 གི་དེ་ནི་དབྱུ་མ་འཐུག་པའི་གསུང་ཚུལ་ཇི་འདྲི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
 བཀོད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཇི་འདྲི་ལེགས་བཤད་གསེར་བླང་ལས། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་རང་
 གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་དུ་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
 ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཟང་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ་དང་སོ་དོར་ནས་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་བཟང་ས་པ་ནི་
 ཅ་བ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པས་ད་དུང་དབྱེད་པར་འཇུག་ལོ། །

སྟོང་ཉིད་བཙུ་བརྒྱད། (དབྱ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་སྟེང་དུ། ༡༧ དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༨
 ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བཙུ་བརྒྱད་དོ། །འདི་སྟོང་དོལ་བླ་མའི་གསུང་འབྲུམ་སྒྲེགས་བཅ་དང་

པོ་ཤོག་གྲངས་༧༧༠ནང་གསལ་ལོ། །

སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་སྟོང་དུ། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་
ཉིད། རང་གི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཉི་ཤུ་ལོ། །

སྟོང་ཉིད་གཉིས། སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཟླའི་སྟོང་པོ་ཅན། 1 གོགས་སྟོང་ཟླའི་ཆེན་པོས་ཟེན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་
ཟེར། བཀའ་གདམས་པའི་སྒྲེས་བྲུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཐོར་བྲུ་ཕ་བུ་ལས། འགྲོམ་
སྟོན་པས་ (རྡོ་བོ་ལ) ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གང་ལགས་ཞུས་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཐར་ཐུག་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཟླའི་སྟོང་པོ་ཅན་ཡིན་གསུང། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་སྒྲུབ་དཔའ་པོ་
ཆེག་ཐུབ་བྲུ་བ་ནད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ཅིག་ཡོད་པ་ཡིན། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་
དཔའ་པོ་ཆེག་ཐུབ་ལྟ་བུ། ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ཡིན་གསུང། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 2 (ཐུགས) སྟོང་ཉིད་སྟོང་
ཟླའི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དོན་གཅིག་བདེ་སྟོང་བྱང་འཇུག་གི་ཡེ་ཤེས། བྱང་
འཇུག་གི་སྟོང་ཟླ། མི་འགྲུར་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་དོན་འབྲུ། སྤྱ་བཤད་ནི། སྟོང་ཉིད་ནི་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་འགྲུར་བ་མེད་པ་དང་། སྟོང་ཟླའི་ཉི་འདིར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་མིང་སྟེ། རང་
གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐལ་འཛོམས་པའི་བྱིར་སྟོང་ཟླའི་དང་བྱིང་ལས་མཚུངས་པས་སམ་འཇོག་བདེ་
འགོག་པས་དེའི་མིང་གིས་བཏགས། སྟོང་པོ་ཅན་ནི་བདག་ཉིད་ཅན། མདོར་ན། སྟོང་ཉིད་སྟོང་
ཟླའི་སྟོང་པོ་ཅན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྲུ་པའི་དོན་ནོ། །

སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཟླའི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། 1 (མདོ་ལུགས) སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
དང་སྟོང་ཟླའི་ཆེན་པོས་ཟེན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ཡང་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་།
སྟོང་ཟླའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱུག་བསྐལ་ལ་
མི་བཟོད་པའི་སྟོང་བཟེའི་གདངས་མ་འགགས་བཞིན་དུ་དེའི་དོ་བོའམ་རང་བཞིན་ཅིར་ཡང་བྱུབ་
པ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་རིག་ག། ཞེས་བྲུག་ཆེན་ཆོས་པའི་འོད་ཟེར་ན་གསལ། མདོར་ན། སྟོང་ཉིད་

སྒྲིང་མེད་དཔེར་མེད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་རལ། ཐབས་ཤེས་བྱུང་འཇུག་གི་དོན་མེད་རྣམ་འབྱོར་ལ་ཟེར།
 སྒྲིང་ཉིད་སྒྲིང་མེད་བྱུང་འཇུག (གསང་སྤྲུགས) སྒྲིང་ཉིད་སྒྲིང་མེད་དཔེར་མེད་དོན་འདྲ། (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་
 སྒྲིང་བྱུང་འཇུག་དང་དོན་གཅིག བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་རང་གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་འཛོམས་པའི་
 བྱིར། བྱེད་ལས་སྒྲིང་མེད་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་སྒྲིང་མེད་ཞེས་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །བྱུང་
 འཇུག་གི་སྒྲིང་མེད་འདྲ། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྒྲིང་བཅའི་གདངས་
 མ་འགགས་བཞེན་དུ་དེའི་ངོ་བོ་འཕམ་རང་བཞེན་ཅིར་ཡང་བྱུང་བ་མེད་པའི་སྒྲིང་ཉིད་དུ་རིག་པ།
 སྒྲིང་ཉིད་སྒྲིང་མེད་དཔེར་མེད། (གསང་སྤྲུགས) (དགེ་ལུགས) རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྒྲིང་ཉིད་དང་མཆོག་ཏུ་
 མི་འགྱུར་པའི་བདེ་བ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་མེད་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསལ། གཞན་ཡང་མེད་སྤྲུགས་
 དོན་ལྟ་བུའི་མིག་འབྲེད་ལས། དེ་ལ་སྒྲིང་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །སྒྲིང་མེད་ནི་
 མཛོན་བཟོད་དང་ཐིམ་བྱ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་ལས། བདེ་ཆེན་སྤྲུགས་མེད་བདག་ཉིད་ཅན། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་བདེ་བ་ཆེན་པོའོ། །བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྒྲིང་མེད་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 བློ། སྒྲིང་མེད་སྐད་དོད་ཀྱི་རྩ་ཏུ་ཞེས་པ་ཀ་ལ་ཐེག་ལེ་བྱིན་ནས་ཀྱི་ཞེས་པ་བདེ་བ་དང་། རྩ་ཏུ་
 འགོག་པ་སྒྲེ་བདེ་འགོག་ཅེས་བྱ། དེ་ཡང་འཛིག་བདེ་འགོག་པས་ན་སྒྲིང་མེད་པའི་བདེ་འགོག་
 ཅེས་བྱའོ། །དེ་གཉིས་དཔེར་མེད་དུ་སྒྲིང་བ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་སྒྲིང་དཔེར་མེད། སྒྲིང་ཉིད་སྒྲིང་མེད་བྱུང་འཇུག ཐབས་
 ཤེས་བྱུང་འཇུག་གི་དོན་མེད་རྣམ་འབྱོར་རྣམས་དོན་འདྲ།

སྒྲིང་ཉིད་བདུན། (དབུ་མ) ལྷང་པོ་སྒྲིང་བ་ཉིད། ཁམས་སྒྲིང་བ་ཉིད། བདེན་པ་ (བཞི) སྒྲིང་བ་ཉིད། རྟེན་
 འབྲེལ། སྒྲིང་བ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲིང་བ་ཉིད། འདུས་བྱས་སྒྲིང་བ་ཉིད། འདུས་མ་བྱས་
 སྒྲིང་བ་ཉིད་དང་བདུན་པོ། །ཐེའི་ལེགས་བཤད་གསལ་གྱི་བྲེད་བ་ལས། འདུས་དང་ཁྲི་བརྒྱུད་
 སྒྲིང་པར་སྒྲིང་བ་ཉིད་བདུན་པོ་འདི་དག་ལ་བཙོན་ན་བཙོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། གཞོད་
 འཛོམས་ལས། ལྷང་པོ་ཁམས་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་མ་བྱས་རང་
 བཞེན་གྱིས་སྒྲིང་བ་ཉིད་བདུན་ལ་བཤད་དོ། །

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། (དབུ་མ) སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྟུབ་ཀྱིས་མཛད། བསྟན་འགྲུར་༼ ཅ་པར ༽ བཞུགས།
སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བྲ་བ་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྟུབ་ཀྱིས་
མཛད་པ། ལོ་རྒྱུ་བ་གཞོན་ལུ་མཆོག་དང་། གཉན་དར་མ་གྲགས་དང་ཁུའི་འགྲུར་དག་ལས་དོན་
དང་ཆོག་བཟང་དུ་བྲིས་པའོ། །

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རང་འབྲེལ། (དབུ་མ) སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྟུབ་ཀྱིས་མཛད།

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འབྲེལ་པ། (དབུ་མ) དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་མཛད།

སྟོང་ཉིད་བདུན་པའི་རྣམ་བཤད། (དབུ་མ) སྟོབ་དཔོན་གཞན་ལ་པན་པས་མཛད། གཞོན་ལུ་མཆོག་
གི་འགྲུར།

སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཁྱད་སྤྱོད། (དབུ་མ) དག་ལུགས་པས་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་
པའི་ཁྱད་སྤྱོད་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་དམིགས་བཅས། (དབུ་མ) དམིགས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་བཞི་སྟོར། (དབུ་མ) གཟུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །གཟུགས་ལས་སྟོང་པ་
ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ཅོ། །ཞེས་པ་འདི་ལ་སྟོང་
ཉིད་བཞི་སྟོར་ཟེས། ཐ་སྙད་འདི་རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིས་དུ་གསལ།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) ཤིན་ཏུ་བསྡུ་ན་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་
དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་སོ། །

སྟོང་ཉིད་ལ་བདུན་དུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཞི་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་ལ་འབྲིང་དུ་བྱེ་བ། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་

པའི་སྣང་ཉིད། རང་གི་ངོ་བོ་སྣང་བ་ཉིད། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྣང་བ་ཉིད་དང་བཞིལོ།
 སྣང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། (མཛོད) སྣང་སྤྱི་ཕྱད་སྣང་ལ་སྣང་གཉིས་པ་བར་མའི་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཟེད།
 སྣང་སྣང་སོ། (དབུ་མ) སྣང་པ་བས་ཀྱང་སྣང་བ། (ཐ་སྣང་འདི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྱིད་ཡིག་རྣམས་སུ་འབྱུང་)
 སྣང་ཐུན། (དབུ་མ) མང་པོ་ལས་ཉུང་ཕྱུས་པའི་དོན་ཡིན། སྤྱི་བཤད་ནི། སྣང་དང་བརྒྱ་དང་
 ཁྱེད་ཀྱི་མང་པོའི་དོན་དང་། ཐུན་ཞེས་པ་སྤྱིར་ཆ་ཤས་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན་མཆོན་
 ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་དུས་བྱར་བཅད་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན་སྣང་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
 ཡང་མང་པོ་ལས་ཉུང་ཕྱུས་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན་སྣང་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་
 འདི་སྣང་པ་ལག་ཏུ་མྱང་བྱ་མེད་པ་དང་། ཐུན་ནི་གོ་བ་ཆེ་བ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་
 བཤད་དོ། །བསྟན་དར་རྩེ་རམས་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཤད་དེ། དབྱངས་ཅན་དགའ་ལྗོངས་
 རིས་ལན་བརྗོད་པ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་(༥༧)ལས། སྣང་ཐུན་ཞེས་པའི་སྤྱི་དོན་ནི། གཞུང་
 གཅིག་མཐར་ཆགས་སུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར། གཞུང་མང་པོའི་དཀའ་གནས་མྱངས་ནས་སྤོང་
 ཐུན་ལྟ་བུར་ཆོན་ཆོན་དུ་བརྟུན་ནས་བཤད་པས་ན་སྣང་ཐུན་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས། བདག་ཅག་གི་
 མཐ་མཁས་ཀྱིས་ཆེན་པོ་རྗེ་ཞུས་པའི་ཞལ་ནས་དངོས་སུ་གསུང་དོ། །དེས་ན་སྣང་ནི་མང་
 ཆོག་དང་། ཐུན་ནི་སྤོང་ཐུན་གཅིག་གཉིས་ཟེར་བའི་ཐུན་དེ་ཡིན་པས་འཕུལ་ཡིག་མེད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་མའི་དགོངས་རྒྱལ་ལས། སྣང་ཐུན་ནི། གཞུང་
 ལུགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་སྣང་སྤྱི་ཕྱད་པ་ཐུན་ཐུན་དུ་བསྐྱས་པ་སྟེ་སྤོང་ཕྱུས་སྤྱི་དོན་ལའང་དེ་
 ལྟར་གྲགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 སྣང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། (དབུ་མ) མཁས་ཀྱིས་ཐོ་ཆེས་མཛད་པའི་རྗེའི་བྱང་པའི་རྣམ་འབྱེད་
 གྱི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཟེད། སྣང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཀྱི་རྩ་བའི་ས་བཅད་ཆེན་པོ་བཞི་
 བོ། སྣང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཀྱི་ས་བཅད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཆད་པ་ལ། ༡ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

འཆོལ་བར་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆན། ༡ ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་པན་ཡོན། ༢ ཆོས་དེ་
ཉན་པ་པོ་གང་ལ་བཤད་པའི་སྟོང། ༣ བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དངོས་རྣམས་སོ། །ས་བཅད་
བཞི་བོ་དཔེ་ནད་སྟོང་ཐུན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོངས་རྫོགས་བསྟུས་ཤིང་། ས་བཅད་ཐ་མ་འདི་སྟོང་ཐུན་
གྱི་ཤོག་གངས་༡༠ན་པན་བཞུགས་སོ། །

སྟོང་བ་ཁས་ལེན་བྲལ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་བ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྟོང་བ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ། (དབུ་མ) རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་ཁས་ལེན་བྲལ་
བའི་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་ཆེད་པའི་གོ་བ། ཞེས་རྒྱལ་མཆོག་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙུག་ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་
ཟེན་པའི་ལས་གསུངས། བཤམ་ཆེན་སྒྲུ་འབྲེང་གཉིས་པ་སྟོང་བ་ཐད་ལེ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་གཙུག་ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་
༣༧༧ལས། དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་ཆེ་
ཆེད་རྒྱལ་པོ་རང་བཞིན་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་སྟོང་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཏུ་མེད་ཅིང་། དག་ཏུ་བཞེན་གྲུབ་ཀྱི་ཁས་
ལེན་དང་བྲལ་བའི་གོ་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་གཙུག་ལྷན་གསུམ་ལས། སྟོང་བ་ཆེན་
འབྲེལ་བསྟུ་བ་མེད་པ་དང་། །སྟོང་བ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། །རྗེ་སྟོང་མོ་སོར་སྟོང་བ་
དེ་སྟོང་དུ། །ད་དུང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཀོང་སྟུལ་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོད་ལམ་གཙུག་ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་ལས། སྟེན་པའི་སྟོང་བ་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བའི་
གོ་བ་ཞེས་པ་སྟོང་ལོན་མེད་པའི་ཆེད་མེད་སོགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་མེད་པ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། རིགས་
ཤེས་ཀྱིས་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་ཆེ་ཀྱན་རྫོགས་གང་ཡང་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་ཞལ་ནས། ཐལ་འབྱུང་བ་ལ་ཁས་ལེན་གང་ཡང་མེད་ཟེར་བའི་
དོན་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་པའི་ཆེ་སྟུགས་པ་བཞིན་དུ་ཅི་ཡང་མི་སྟོང་བ་ཡང་མེད་གྱི།
གནས་ལུགས་ངེས་པའི་ཆེ་རིགས་ངོ་དེར་ཀྱན་རྫོགས་གང་ཡང་ཁས་ལེན་རྒྱ་མེད་པ་ལ་ཟེར་
གསུངས་ཞེས་སོགས་ལེགས་པ་བཤད་སྟོང་པོ་ལས་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོང་བ་ཉིད། སྟོང་ཉིད་ལ་གཟིགས།

སྟོང་བ་དང་བདག་མེད་གཉིས། སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་དང་འབྲེ།

སྟོང་པ་བཞི། <སྒྲགས> སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཞི་སྟེ། སྤང་བ་དཀར་ལམ་པ། མཆེད་
 པ་དམར་ལམ་པ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ། འོད་གསལ་དང་བཞི་ལ་ཟེར། ཡང་ན། ༡ སྟོང་པ།
 (ཀྱན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུའི་རྒྱུད་དང་བཅས་ས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ) ༢ འིན་ཏུ་སྟོང་པ། (སྤང་བ་
 རྒྱུད་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་འིན་ཏུ་སྟོང་པ) ༣ སྟོང་པ་ཆེན་པོ། (མཆེད་པ་རྒྱུད་དང་བཅས་
 པས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་ཆེན་པོ) ༤ ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དང་བཞིའོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལྟར་
 བཀོད། སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྟོང་པ་ཞེས་པ་མདོ་ལུགས་ལྟར་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་ལ་གོ་རྒྱ་མིན་པར་
 ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལའང་གོ་བར་བྱའོ། །སྟོང་པ་དང་། འིན་ཏུ་སྟོང་པ། སྟོང་པ་ཆེན་པོ། ཐམས་
 ཅད་སྟོང་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་རིམ་ནི། རིམ་ལྔ་ལས། སྟོང་ཉིད་འིན་ཏུ་སྟོང་པ་དང་། །གསུམ་པ་སྟོང་
 པ་ཆེན་པོ་དང་། །བཞི་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ནི། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བྱེ་བྲག་གོ། ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་ལོ། །གཞུང་མང་པོར། འིན་ཏུ་སྟོང་པ་དང་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་གོ་རིམ་ལྟོག་སྟེ་འབྲུང་
 བས་འདིར་མ་ནོར་བར་གཞུང་གི་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་བཀོད་ཡོད་དོ། །

སྟོང་པ་གསུམ། <སྒྲགས> སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་སྟེ། སྤང་བ་དཀར་ལམ་པ། མཆེད་པ་དམར་ལམ་
 པ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ་དང་གསུམ། ཡང་ན། སྟོང་པ། འིན་ཏུ་སྟོང་པ། སྟོང་པ་ཆེན་པོ་དང་
 གསུམ་མོ། །རྗེའི་གསང་འདུས་སྟོན་ལམ་ལས། སྟོག་རྩལ་བསྟོམས་པས་སྤྱིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལ།
 ཟླ་ཉིའི་འོད་དང་སྒྲགས་ཀྱིས་ཁྱབ་འདྲ་ཡི། །སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་སེམས་དབེན་སྟེ་བར་ཤོག། །ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྟོང་པའི་བསྐལ་པ། (མཛོད) སྟོངས་པའི་བསྐལ་པ་ལ་གཟིགས།

སྟོང་པའི་ངང་ལས། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོག་ཀླམས་སུ་སྟོང་པའི་ངང་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེའི་གོ་
 དོན་ནི། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་རང་ཉིད་ཡི་དམ་གྱི་ལྷའི་སྐར་ལངས་དགོས་
 པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤེལ་གོང་འིན་ཏུ་དྲངས་པ་ལ་རས་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པས་ཉེ་བ་ན། ཤེལ་
 དེའི་དྲངས་ཆ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་རས་དེའི་གཟུགས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཤེལ་དེའི་ནང་དུ་འཆར་བ་
 བཞིན་དུ་རང་གི་སེམས་སྟོང་ཉིད་དང་གཉིས་སྤང་བླ་མོས་ཀྱང་མ་ཆོད་པར་སྟོང་སྒྲུམ་པའི་འཛིན་

སྒྲིལ་ཕྱགས་དཔག་དེ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས། རང་ཉིད་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དཔག་བའི་རྣམ་པ་ཅན་
ལ་སོགས་པའི་ལྷའི་སྒྲིལ་བསྒྲོམ་དགོས་པ་ཡིན་ཞེས་བའི་བཅའོ། ། རྗེའི་གསུང་གིས་ལ་གཞི་བྱས།
སྒྲིལ་འཛིན་ལྷ་ཡི་དེ་ཉིད་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། བདག་དང་ལྷ་ཡི་དེ་ཁོན་ཉིད་སྒྲིལ་བལ་དབྱེར་མེད་དོན་
དམ་བུང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲིལ་བ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་ལ་ཟེར།

སྒྲིལ་སྤྱི་ཕྱད། སྤྱིར་བཞི། ཉི་ཆེན་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ། འདོད་ལྷ། ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཏེ་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྒྲིལ་ལ་ནི། སྒྲིལ་སྤྱི་ཕྱད་ཟེར། མཛོད་
ཅ་བ་ལས། སྤྱིར་བཞི་པ་དང་ཉི་ཆེན་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་
སྒྲིལ་ལ་ནི། །སྒྲིལ་སྤྱི་ཕྱད་ཡིན་པར་འདོད། །

སྒྲིལ་ཕྱག་བརྒྱ། འབྲུམ་ཕྱག་གཅིག་ འབྲུམ་གཅིག་

སྒྲིལ་ཕྱག་བརྒྱ་བ། ། སྒྲིལ་ཕྱག་བརྒྱ་དང་ཕྱན་བ། ། འབྲུམ་དང་ཕྱན་བ། ། 2 ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་པ་
ཡུམ་འབྲུམ་པའི་མིང། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒྲིལ་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ཡང་ཟེར། ཤོ་ལོ་ཀ་
འབྲུམ་གཅིག་དང་ཕྱན་པས་སྒྲིལ་ཕྱག་བརྒྱ་པའམ་ཤེར་ཕྱིན་འབྲུམ་པ་ཟེར།

སྒྲིལ་ཕྱག་ཉི་ཤུ། ཉི་ཁྲི། ཁྲི་གཉིས།

སྒྲིལ་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལ། ཉི་ཁྲི་ལྷ་སྒྲིལ་། ཁྲི་གཉིས་དང་ལྷ་སྒྲིལ་།

སྒྲིལ་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྷ་བ། ། སྒྲིལ་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་དང་ཕྱན་པའམ། ཉི་ཁྲི་ལྷ་སྒྲིལ་དང་ཕྱན་བ། ། 2 ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་འབྲིང་པོའམ་ཡུམ་འབྲིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ཞེས་བྱ་བ། ཤོ་ལོ་ཀ་ཉི་ཁྲི་ལྷ་སྒྲིལ་དང་ཕྱན་པ་ཞེས།

སྒྲིལ་བདག་མེད་གཉིས། (ཐལ་འགྲུར་བ) བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲིལ་བ་དང་བདག་མེད་གཉིས་
ནི། ཕྱི་རོལ་པས་ཀྱན་བཏགས་པའི་བདག་ཅམ་བཀག་པའི་སྒྲིལ་བ་དང་བདག་མེད་ལ་ཟེར་ཏེ།
རྗེའི་སྤྱགས་རེས་ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲིལ་བ་ཀྱི་སྒྲིལ་བ་དང་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་ནི་ཕྱི་རོལ་པས་ཀྱན་བཏགས་པའི་བདག་ཅམ་ཞེས་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་པས། གང་ཟག་
རང་གི་མཆོན་ཉིད་བྱུང་པར་འཛིན་པའི་ལྷན་སྤྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་བྱུང་ངོ། ། དེའི་ཕྱིར་མི་རྟག་
སོགས་བཅུ་དྲུག་པོའི་ལམ་རམས་ཅད་ཀྱང་གྲོལ་ལམ་མེན་པར་རྒྱུད་སྒྲིལ་བྱེད་ཅམ་བྱ་མཚུངས་

སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་ཡིན་ལ།
འདི་ལ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་པར་ཡང་ཞེས་པར་བྱའོ། །

སྟོང་འབྲམས། གཉིད་སྤུངས་མོ་ལོག་པ་ལ་ཟེར།

སྟོང་གཟུགས། (དུས་འཁོར) དགག་བྱ་རྩལ་སྤུངས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཟུགས། མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་
བརྟན་དང་། ལྟ་ཡི་སྐྱེ་ལྟ་བུའོ། །སྤུངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་སྤུངས་པའི་
ཆེ་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་ཤར་བའི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་སྤངས་བ་དེ་དག་རྩལ་སྤུངས་པས་གསུངས་པའི་གཟུགས་
སུ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྟོང་གཟུགས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །སྐྱེ་ལུས་དང་དོན་འདྲ་བར་
སེམས་ཀྱི་རྩེ་ལ་གསུང་བའི་སྤུངས་ཀྱི་ལྟ་ཚུངས་ཀྱི་གཅིག་ལས། འདིར་ཚོགས་རིམ་
ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ཆེར་རྒྱུད་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤངས་
མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ལུས་དང་།
སྐབས་གཞན་དུ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ལྟ་ (དུས་འཁོར) ལྟ་ཡི་སྐྱེ། སྤུངས་བཤད་ནི། དགག་བྱ་རྩལ་སྤུངས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ལྟ་
ཡི་སྐྱེ་ཡིན་པས་དེ་སྟོང་ཅེས་བྱ།

སྟོང་གཟུགས་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ། (དུས་འཁོར) རྩལ་སྤུངས་པའི་འདས་པས་ཐེམ་པའི་སྐྱེ་
ཡང་མ་ཡིན། བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་དངོས་གནས་ལ་མ་གྲུབ་པར་
ནས་པར་རྟོག་པས་བརྟགས་ནས་བསྐྱོམ་པའི་གོམས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་ཁོར་ཤར་བའི་ལྟ་ལྟ་
དང་བྲལ་བ་སྟེ། དེ་འདྲའི་སྐྱེ་ལས་འདས་པ་དང་དངོས་གནས་ལ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེར་བྲལ་
པའི་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་མཁས་བྲལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་འོད་ཀྱི་
རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ན་གསལ།

སྟོང་ར་བསྐྱོམ་པ། རང་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བཏབ་པའི་སྐྱི་གཙུག་ནས་རྒྱུ་མཐེམ་གྱི་བར་དུ་སྤུངས་སྤུངས་
བཏབ་པ་ལྟར་སྟོང་སང་ཇེ་བ་ལ་དམིགས་པ་གཏད་ནས། དེ་ལ་སེམས་བརྟན་བརྟན་དུ་བསྐྱོམ་པ་
དེ་ཡིན། སྟོང་ར་འདི་ལུས་ཐོགས་རྩལ་མེད་པའི་འཇམ་ཚོན་བཞིན་དུ་ཡིད་ཁོར་སྐྱོམ་པ་ཡིན་

གྱི་འདིས་དངོས་སུ་ལུས་དེ་ལྟར་བྱར་མི་བྱས་ཀྱང་། དམིགས་པ་དེ་ལ་སེམས་བརྟན་ན། ཅ་རྒྱུང་
བྲག་པོ་སྒྲོམ་པ་ལ་ཅ་རྒྱག་དང་རྒྱུང་རྒྱག་བྲག་པོ་མི་འབྱུང་བ་དང་། གལ་ཏེ་བྱུང་ཡང་དམིགས་
པ་དེ་བསྒྲོམས་པས་ཞི་བར་བྱེད་བྱས་པ་ལ། བྱུང་ཆེ་བས་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པར་རྗེའི་ཆོས་བྲག་
གི་ཁྲིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྟན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱུ་མ་ནི་སུ་སྒྲོད་དམ། ཡུལ་སྐད་
ལ་ལག་མ་ཟེར་བ་དེའོ། །

སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ། སྤྱིང་བཞེ། ཉི་ཟླ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རེ་རབ། འདོད་ལྷ། ཆངས་པའི་འཛིག་
རྟེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་སྤྱི་བྱུང་དང་། སྟོང་སྤྱི་
བྱུང་སྟོང་ལ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། བར་མའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་
ལ་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །མཛོད་ཅ་བ་ལས། སྤྱིང་
བཞེ་བ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་ནི་
སྤྱི་བྱུང་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །དེ་
སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །བར་མའི་འཛིག་རྟེན་ལ་སྤྱིང་བཞེ་སོགས་ས་ཡ་
གཅིག་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་ལ་སྤྱིང་བཞེ་སོགས་ཐེང་འབུམ་གཅིག་ཡོད་དོ། །ཐེང་
འབུམ་གཅིག་དུང་འབྱུང་བཟུ། ཁྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནམས་དོན་གཅིག་གོ།

སྟོང་ས། 1 སྟོང་པའི་འདས་ཆོག་སྟེ་ཟེད་པའི་དོན། སྟོང་པ། སྟོངས་པ། སྟོང་པ། 2 བན་འདོགས་པ་ལ་
གོ་བའི་སྟང་བའི་སྤྱུལ་ཆོག་སྟང་པ། བསྟངས་པ། བསྟང་པ། སྟོང་ས།

སྟོངས་གྲོགས། སྟོང་གྲོགས་དང་དོན་འདྲ། བཞུ་ཆེན་ལྷ་ག་མཆོག་པས། སྟོང་གྲོགས་ཞེས་པ་ཡི་གེ་
མ་དག་ཅིང་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར། དེས་མཛད་པའི་སྤྱིའི་གནས་ཁྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་
༥༥༡༡ལས། སྟོངས་གྲོགས་ཞེས་པ་བྱ་ཡུལ་གྱི། །བསམ་པ་ཤེས་ནས་གྲོགས་བྱེད་པའི། །མིང་
ཡིན་སྟོང་གྲོགས་ཞེས་པ་འབྲུལ། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་དོ། །

སྟོངས་པའི་བསྐལ་པ། (མཛོད) བསྐལ་པ་བཞིའི་ཐ་མ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འཛིག་ཟེན་ནས། བར་
དུ་སྟོངས་པར་གནས་པ་ནས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྤྱི་མ་མ་ཆགས་གྱི་བར་གྱི་བར་བསྐལ་ཉི་

ལྷའི་ཡུན་ལ་ཟེར།

[illegible]

ཐུ་ནག་གི་རྟ་ཤང་གེ་བང་དང་། གྱི་བན་བྱ་བ་གཉིས་རྩེད་དེ་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྐྱོང་མཛད་དེ་
ལྷ་ཆོག་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་དགེ་སྐྱོང་གི་སྒྲོམ་རྒྱུ་
སྐར་ཡང་དར་བ་ཡིན་པས། དེའི་བཀའ་བློན་རྩེ་རྩེ་སུ་བྱ་བ་འདི་ཆེད་དུ་རྒྱའི་རྟ་ཤང་གི་ན་བཟའི་ཁ་
དོག་དང་མཚུངས་པའི་ཁྲིས་སྐྱད་སྒྲོན་པོ་བྱེད་པའི་སྒྲོལ་དར་བ་ཡིན། ལྷ་སྐུལ་དང་ལྷ་ཚང་གི་
ཆོས་མཛད་སོགས་ཀྱིས་སྐུ་འགག་རྒྱུ་བཤམ་མཐེང་འདྲ་མ་བསྐྱུན་ཆོག་པ་དང་། དེ་མིན་ཆང་མའི་
སུ་སྐུལ་གི་སྐུ་འགག་གསལ། ཡང་ན་སྒྲོད་འགག་གོང་དཔུང་ (གོང་བ་དང་དཔུང་བ) དམར་པོ་
ལ་ལྷ་ལྟན་མེར་པོ་རྒྱུད་སྐྱད་ལྷ་ཚང་གི་སྐུ་འགག་ལྟར་མནའ་ཆོག་པ་བཅས་སོ། སྒྲོད་འགག་ནི་
རྒྱ་བཤམ་ནི། ལུས་ཀྱི་སྒྲོད་ལ་ཁྱོན་རྒྱའི་ན་བཟའ་ཡིན་པས་སྒྲོད་འགག་ཅེས་བྱའོ། དེ་ཡང་སྒྲོད་
ནི་ལུས་ཀྱི་སྒྲོད་དང་འགག་ནི་ཁྱོན་པའི་དོན་དུ་ཡུལ་སྐྱད་འགར་ཐོས་སོ། །

སྒྲོད་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ། སྤྱ་རངས་མང་ཡུལ་ཟངས་དཀར་གསུམ་སྐྱོར་གཅིག་ལེ་ལ། སྤྱ་ཤ་ སྤ་
ཏིག་སུམ་སྐྱོར་གཅིག་ ཞང་ཁྱུང་། ཁྲི་ཏེ་སྒྲོད་སྐྱད་སྐྱོར་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དེ་སྐྱོར་གསུམ་སོ། །རྩེ་གུང་
ཐང་བས་མཛད་པའི་སྒྲོ་མང་མཁན་པོ་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་དར་བའི་རྣམ་ཐར་དང་། མདོ་སྐྱད་ཆོས་
འབྱུང་ན་གསལ། སྒྲོད་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་དང་། སྒྲོད་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་གཉིས་
ལ་ཁྱུང་བར་ཡོད་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྒྲོད་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ། ཟངས་དཀར་མཆོ་ཡིས་བསྐྱོར། སྤྱ་རངས་གངས་ཀྱིས་བསྐྱོར། ལུ་
གེ་གཡའ་ཡིས་བསྐྱོར་བ་དང་གསུམ་སོ། །

སྒྲོད་འདུལ། མྱང་དར་ཀྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱུབས་ནས་ཀྱིས་སུ་སྒྲོད་མངའ་རིས་ཕྱོགས་ནས་ལྷ་སྐུལ་ཡེ་
ཤེས་འོད་ཀྱིས་དར་བར་མཛད་པའི་སྒྲོམ་རྒྱུ་ནས་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་སྒྲོད་འདུལ་ཟེས། དེ་
ཡང་ལྷ་སྐུལ་སུ་གར་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྩི་རྩམ་སྤུ་ལ་བོད་དུ་སྐྱུན་བྱངས། དེའི་སྒྲོབ་མའི་གཙོ་བོ་སྤུ་
རྒྱ་སྤུ་ལ། ལུ་ཏ་སྤུ་ལ། སྤ་རྒྱ་སྤུ་ལ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོབ་མ་མང་དུ་བྱུང་སྟེ། དེ་རྣམས་ལས་
བརྒྱུད་པ་ལ་སྒྲོད་འདུལ་ཞེས་གྲགས་སོ། །འདི་དག་སྐྱོར་རྒྱས་པ་བྱ་སྒྲོན་ཆོས་འབྱུང་དང་། དེ་བ་
ཐེར་སྒྲོན་སོ། རུ་འུ་བཀུན་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟོན་འབྲུག་གི་ཁྱིམ་བརྒྱུད། ཁྱིམ་ཆེན་བརྒྱུད་དང་དོན་གཅིག་ཁྱིམ་ཆེན་བརྒྱུད་ལ་གཟིགས།
 སྟོན་འཁོར། 1 སྟོན་པ་དང་དེའི་འཁོར། 2 སྟོན་པ་དང་སྟོན་པ།
 སྟོན་གནས་གཡའ་དག་པ། དྲུང་ས་ཤིང་གཅེང་བའི་སྟོན་དུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ། དྲུང་ས་གཅེང་གི་ནམ་
 མཁའ་དཔེར་འཛོགས་པ་ན་སྟོན་དུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་འཛོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས། རྩེའི་རིས་
 ལྷ་གསལ་སྟོན་ལས། དབྱར་གྱི་ཆར་གྱིས་སའི་རྩལ་བར་སྤང་ལ་ལྷང་བ་ལེགས་པར་མནན་པ་
 དང་། སྤྲིན་གྱི་སྤྲིབ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་གཉིས་ཆོགས་པ་མང་དུ་འབྱུང་བ་སྟོན་གྱི་དུས་ཡིན་པས།
 སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་དཔེར་བཟུང་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོན་པ། <འུ་སྤྱ> 1 སངས་རྒྱུ་ས་འུ་ཁུབ་པའི་མཚན་གྱི་ནམ་གངས་ཤིག་གྲེ་བྲག་རྩོགས་བྱེད་ཆེན་
 རོ་ཤན་ལས་སྟོན་པའི་སྐད་དོད་དུ་འུ་སྤྱ་ཞེས་གསུངས། སི་བོད་ཤན་སྤྱར་གཞན་དུ་དེའི་སྐད་
 དོད་དུ་འུ་སྤྱ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་། 2 ཆོས་ལུགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཐོག་མར་བྲག་འདེབས་པ་
 རའི་མིང་། ཡེ་ཤུའི་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 འཆད་པ། སྟོན་པ། བསྟན་པ། བསྟན་པ། སྟོན། 4
 གཞན་ལ་མཐོང་དུ་འབྱུག་པ། མིག་ལ་སྟོན་ལྟ་བུ།

སྟོན་པ་འདས་ལོ། དེ་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་ས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་ལོ་དེ་ནས་
 བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། སྟོན་པ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་ལོ་ནི་བྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ལོ་ (༡༧༧༧) ལ་
 ཡིན་ཞིང་། སྟོན་པའི་འདས་ལོ་བརྟེན་ལྟ་བུ། བྱི་ལོའི་ལོ་རབས་གང་ཡིན་གྱི་སྟོན་དུ་སྟོན་པ་འདས་
 ལོ་༡༧༧༧བསྟན་ན། སྟོན་པ་འདས་ལོ་ཆགས་འགྲོ་བ་རེད། དཔེར་ན། ༡༧༧༧+༡༧༧༧=༣༥༥༤
 ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །མདོར་ན་བྱི་ལོའི་སྟོན་དུ་༡༧༧༧བསྟན་ན། སྟོན་པ་འདས་ལོ་དང་། བྱི་ལོའི་
 སྟོན་དུ་ལོ་༡༧༧༧བསྟན་ན། བོད་རྒྱལ་ལོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཁྱད་པར་ནི་མཁས་དབང་དགེ་
 འདུན་ཆོས་འཕེལ་དེབ་དཀར་ལྟར་ན་སྟོན་པ་འདས་ལོ་བྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ལོ་རབས་༡༧༧༧བརྟེན་
 ཡོད། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་ལོ་༧༧ལས། ད་ལྟའི་རབ་བྱུང་
 བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཁྱི་ (1946) འདི་སངས་རྒྱུ་ས་འདས་ནས་ཉིས་སྟོན་དང་བཞི་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་
 པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་༡༧༧༧+༡༧༧༧=༣༥༥༤ ༡ག་༡ག་སྟེབས་ཀྱི་ཡོད།

ཡང་ཅུང་ཟད་མི་མ་སྟེན་པ་ཞིག་ལ། དགེ་ཚེས་ལགས་ཀྱི་སིང་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་(༡༩༩༧) གསུངས་ཡོད། དེ་གཉིས་ལ་རིང་སྤང་བྱ་བ་བྱའི་འདུག་སིང་པའི་ལོ་རྒྱུས་(༡༠པལ། ད་ལྟ་རབ་
བྱུང་བ་ཅུ་བྱུག་པའི་ཤིང་སྤེལ་) (1944) འདི་བར་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་པའི་བརྒྱ་ལྷ་
བྱུག་(༣༩༤༤)མོང་། ཞེས་གསུངས།(༢༠༡༠+༡༩༩༣=༣༩༣༧) མཛེས་ཀྱི་ཡོང་། ཡོང་དེ་གཉིས་
ཡི་གེ་དག་མ་དག་སོགས་ཅུང་ཟད་དབྱེད་དགོས་སོ། །དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་མེད་ན་མོད་ཀྱི་
མཁས་པ་ཆོས་སྟོན་པའི་འདས་མེད་སྟོར་ལ་དགུ་ལྷག་པ་ལྷག་བསྐྱོལ་ནས་བཞུགས་འདུག་གོ།
སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ། འཕྲོ་མ་སྟོན་རྒྱལ་པའི་འབྱུང་གནས།

[illegible]

མེན་པ་སྐུ་ལྷན་པའི་ལྷན་ཐབས། བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐུ་ལྷན་པའི་ལྷན་ཐབས། ཞེས་བྱ་བ་བཅོམ་
ལྷན་འགས་རལ་གྱིས་མཛད་པ་དང་། མེན་པ་སྐུ་ལྷན་པའི་ལྷན་ཐབས། རོན་ཏུ་རྒྱ་མི་

༩ ཡི་དམ་རྒྱ་མཆོད་སྤྱབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ ་ཤོག་གངས་༥༤བཟན་གསལ་ལོ། །
 སྟོན་པ་ཤུ་གྲུ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར། (འདུལ་བ་) ༡ འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང། (འདུལ་བ་ལུང་གཞི་པོད་༩ ག་
 པའི་ ་མཐུག་དང་པོད་༩ ང་པར་ ་བཞུགས་སོ།) ༢ རྒྱ་ཆེར་རྡོ་པའི་མདོ་དང། ༣ མཛོན་
 འབྱུང་གི་མདོ་གསུམ་པོ་འདིས་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །མཛོན་པར་འབྱུང་
 པའི་མདོ་ལ་ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐད་དུ་ཨ་ཞི་ནི་ལྷ་མཆ་སྤྱད་ཟེར་ཁོང་། པོད་སྐད་དུ་ འདི་སྤྲེད་གཤེ
 སྤར་མའི་མདོ་སྤྲེ་༩ ས ་པའི་ནང་བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་ལྷེབས་སམ་ཤོག་ལྷེ་༡༢༥ དང། རོས་
 ཤོག་༡༩༤པོད། འདི་ལུང་གཞི་ལས་ཆོག་ཆོགས་རྒྱུད་བ་ཅམ་ལས་དོན་ལས་ཁྱད་པར་མེད་
 ལ། སལ་ཆེར་ལུང་གཞིའི་རྣམ་ཐར་ཉིད་བསྐྱས་སུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྤང་ངོ། །རྒྱ་ཆེར་རྡོ་
 པའི་མདོ་ནི་མདོ་དེ་གཉིས་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མང་དུ་ཡོད་ངོ། །

སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན། (འདུལ་བ་) ༡ འོད་སྤྱང་། (ཀླ་བྱ་བ་) Kās'yapa ༢ ཀུན་དགའ་པོ། (ལྷ་
 བཟླ) Ananda ༣ ཤཱའི་གོས་ཅན། (ཤཱ་བསྟེ) Sanavastri ༤ ཉེར་སྤྱས། (ལྷ་བ་གྲུག)
 Upagupta ༥ རྟི་རྟི་ཀ། (རྟི་རྟི་ཀ) Dhitika ༦ རྣམ་པོ། (རྟི་ལྷ) Krishna (རྣམ་པོ་ཞེས་པའི་
 མཆོན་ཐོགས་ཚུ་ལ་ནི། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཨ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བར་བྱིས་བདག་ལྷག་པོ་ལོངས་སྤྱོད་
 ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེའི་བྱིས་ན་རང་གི་ལས་ཀྱི་མཐུ་ལས་རྒྱུད་པའི་ལྷོན་ཤིང་འབྲས་བུ་
 རིན་པོ་ཆེར་སྤྱང་བ་ཞིག་ཡོད་ངོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལ་བྱ་མེད་པས་ལྷ་ཆེན་པོ་ཁྱབ་འཇུག་ནག་པོའི་
 གཟུགས་ཅན་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ལས་ནས་ཞིག་ན་བྱིའུ་ཞིག་བཅས་པས་མིང་
 རྣམ་པོར་བཏགས་སོ། །རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལ་གཞི་བྱས།) ༧ ལེགས་མཐོང་ཆེན་
 པོ། (མཐུ་སྤྱད་རྒྱན་) Maha Sudars'ana ལྷེ་བདུན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་འོད་སྤྱང་ལ་
 བསྟན་པ་གཏད། དེས་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་པོ་ལ། དེས་ཤཱའི་གོས་ཅན་ལ། དེས་ཉེར་སྤྱས་
 ལ། རྟི་རྟི་ཀ་ལ། དེས་རྣམ་པོ་ལ། དེས་ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་པ་གཏད་པར་ལུང་ཐོན་
 ཆོགས་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེབ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༩༩ན་གསལ་ལོ། །དེར་བཤད་ཚུ་ལ་
 གཞན་ཞིག་ཀྱང་བཀོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས། དེ་ལ་ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་ཉི་མ་གྲང་བ་ཡང་སྟོན་

པའི་གཏང་རབས་ལ་ངེས་པར་བཟང་དགོས་ཏེ། དུལ་དབུས་སུ་ཉི་མ་གྲང་པས་ལོ་བཙོ་ལྟ་ར་
བསྟན་པ་བསྐྱངས་པ་དེའི་ཆེ་འཕགས་པ་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་སྟོབ་མ་ཉུང་དུར་གནས་སོ། ཉི་མ་
གྲང་པ་ཁ་ཆེར་གཤེགས་པ་ནས་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱངས་པ་ཡིན་པས་སྟོན་
པའི་གཏང་རབས་བརྒྱད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་ཉི་མ་གྲང་པ་ཁ་ཆེ་འདུལ་བར་
སྟོན་པས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། གུན་དགའ་བོས་བཀའ་བསྟོས་པ་ཡིན་ལ། གུན་དགའ་བོས་བསྟན་པ་
གཏང་པ་ནི་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པས། གཏང་རབས་ནི་བདུན་ཁོ་ནའི་ཟེར་ཉི་ཤོད་རྣམས་
ཁྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྱེད་དོ། ཞེས་ཏུ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་དོ། ཉི་མ་
གྲང་པའི་སྟོར། འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་སྒྲེགས་བམ་གཉིས་པ་ ༣༡༥༧ ར་གསལ་ལོ། སྟོན་
པས་བསྟན་པ་གཏང་པ་ན་མི་ཁོ་ན་ལ་བཏང་པ་མེན་གྱི་ལྟ་ལའང་བཏང་དེ། དེའི་ཚུལ་ནི། ལྟའི་
དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞེ་ལ་ཁྱེད་ཅག་གིས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་པ་སྤངས་
ཤིག་ཅེས་བསྟན་པ་གཉེར་དུ་བཏང་དོ། །དེའི་སྟོར་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ (ཀམ་ཤལ་ཏཱ་) མདོ་ ༩ ཏ་
བ ༡༥༩ གླེང་ལས་གསུངས་སོ། སྤྱི་བཤད་ནི། སྟོན་པའི་གཏང་རབས་ཞེས་པ་གོ་བདེ་བར་
བཤད་ན། སྟོན་པས་རང་གི་བསྟན་པ་གང་ལ་གཏང་སའི་རྒྱུད་པ་ལ་ཟེར་དོ། སྟོན་པའི་གཏང་
རབས་བདུན་པོ་རྣམས་སྟོ་ལ་ངེས་པའི་ཕྱིར་སྟོས་དུ་བསྟུན། བྱ་སྟོས་ལས། འོད་སྤང་གུན་དགའ་
ཤ་ནའི་གོས་ཉིར་སྤྱུས། རྟི་རྟི་ནག་པོ་ཆེན་པོ་ལེགས་མཐོང་བདུན། ཞེས་གསུངས། འགའ་ཞིག་
གིས་བསྟན་པའི་གཏང་རབས་ཞེས་ཁྱང་འབྲི་བར་བྱེད་ཁྱང་། སྟོན་པའི་གཏང་རབས་ཞེས་བྲིས་
ན་ཅུང་ལེགས་པར་སྤྲང་དོ། །འཕགས་པ་འོད་སྤང་ཆེན་པོས་གུན་དགའ་བོ་ལ་བསྟན་པ་སོགས་
སྟོན་པའི་གཏང་རབས་བདུན་གྱི་སྟོར། འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་སྒྲེགས་བམ་གཉིས་པ་ ༩ ད
༡བ་ ༣༡༩བཅུ་མོགས་ན་གསལ་ལོ། །བསྟན་པའི་གཏང་རབས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྟོན་པའི་ཕྱུང་བྱེད། (འདུལ་བ) བྱུང་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱུང་བྱེད་དང་འད།

སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོར། (འདུལ་བ) སྟོན་པ་ཤུ་གྲུ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞིགས།

སྟོན་པས་སྟེ་ལ་བསྟན་པ་བཏང་ཚུལ། (འདུལ་བ) སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་བསྟན་པ་བཏང་པ་ན། མི་

གཅིག་ཏུ་ལ་མིན་གྱི་ལ་ལང་བཏང་དེ། དེའི་ཚུལ་གོང་དུ་སྟོན་པའི་གཏང་རབས་བདུན་ཞེས་
བར་གཟིགས།

སྟོན་མིན། (རྒྱུ་རྒྱུ) 1 སྟོན་མིན་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དེ། རིམ་གྱིས་པ་དང་རིམ་ཅན་པའི་དོན་དུ་
བཤད། བེའུ་བུམ་སྟོན་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། སྟོན་མིན་ལུགས་ཀྱང་འཕགས་པ་འོད་སྤང་། དེ་
ནས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། སྟོན་མིན་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟ་
བུལ། །རྒྱུ་རྒྱུ་ལ། སྟོན་མིན་ཞེས་པ་ཅིག་ཅར་བ་དང་། ཅན་མིན་ཞེས་པ་རིམ་གྱིས་པའི་དོན་དུ་
བཤད། 2 (རྒྱུ་རྒྱུ) སྤར་ཁྱི་སྤར་ལྷེ་བཅན་སྐབས་སྤར་ཤང་མ་ལྟ་བུ་བོད་དུ་སྤེལ་བའི་སངས་
རྒྱུ་སྤེལ་མཐའ་ཞིག་གི་མིང་དུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས།

སྟོབས་ལྡ། 1 བྱང་ཕྱོགས་ལྷེ་ཆན་བདུན་གྱི་ལྷ་པ་སྟོབས་ལྡ་ནི། དང་པའི་སྟོབས། (བདེན་བཞི་ལ་ཡིད་
ཆེས་པའི་དང་པ) བཅོན་འབྲས་ཀྱི་སྟོབས། (སྤང་དོར་བྱེད་པར་སྟོ་བའི་བཅོན་འབྲས) ཟན་
པའི་སྟོབས། (དམིགས་རྣམས་མི་བཞེད་པའི་ཟན་པ) ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས། (སེམས་ཅེག་ཅིག་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན) ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས། (བདེན་པའི་གནས་ལུགས་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ) དང་
ལྡོ། །བྱང་ཕྱོགས་ལྷེ་ཆན་བདུན་གྱི་སྟོབས་ཀྱི་དོ་བོན། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བཞེ་བར་
མི་ཁུས་པའི་མཐུན་པའོ། །སྤྱོད་པའི་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །དབང་སྟོབས་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི།
རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་མ་དང་པ་དང་། ལེ་ལོ། བཞེད་ངས། རྣམ་གཡང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་
རྣམས་སྟོབས་སྟོབས་སུ་འབྱུང་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩི་བའི་ཕྱིར་ཁུས་པ་རྒྱུད་ལ། སྟོབས་
ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་བཞེ་བར་མི་ཁུས་པའི་ཕྱིར་ལོ། 2 ཆོ་སྤྱོད་གི་སྟོབས་སུ་
གསུངས་པའི་སྟོབས་ལྡ་ནི། འཕེན་པའི་སྟོབས། དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས། སུན་འབྲེན་པའི་
སྟོབས། སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས། བོམས་པའི་སྟོབས་དང་ལྡོ། །དང་པོ་འཕེན་པའི་སྟོབས་ནི།
ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མ་སོང་བ་བྱ་སྟམ་པའི་འཕེན་པ་དཀར་པོ་བཏང་བ་དང་།
བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་གོམས་པར་བྱའོ། །བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་དང་ཡེ་མ་བྲལ་བར་བྱའོ་སྟམ་
པའི་འཕེན་པ་དཀར་པོ་གཏོང་བ་ལ་ཟེར། གཉིས་པ་དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་ནི། བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་

སེམས་རིན་པོ་ཆེ་མ་སྒྲིམ་པ་སྒྲེ་བ་དང་། སྒྲིམ་པ་གནས་པ། གནས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་
བའི་རྒྱར་སྒྲིན་སོགས་དགར་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་ལ་ཟེར། གསུམ་པ་སུན་འབྲིན་པའི་སྟོབས་
ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བྲན་པར་བྱས་ནས་དུས་ནམ་དུའང་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མི་
འགྲོ་བར་གོ་བགོ་བ་ལ་ཟེར། བཞི་བ་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ནི། གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། བདག་འདྲིན་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་
སྟོན་ལམ་དག་ཏུ་གདབ་བ་ལ་ཟེར། མདོར་ན་རང་གཞན་གྱི་དགེ་ཙམ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་མ་སྒྲིམ་པ་སྒྲེ་བ་དང་། སྒྲིམ་པ་གནས་པ། གནས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱར་
བསྟོར་བ་ལ་ཟེར། ལྷ་པ་གོམས་པའི་སྟོབས་ནི། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གོམས་
པ་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་ཟེར།

སྟོབས་བརྒྱ། བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཙམ་པའི་ཡ་བྱལ་ཏེ། སྟོབས་བརྒྱ་ཡོད་
དེ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས།
མོས་པ་སྤྲ་ཆོགས་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ཁམས་སྤྲ་ཆོགས་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། དབང་པོ་
མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁུན་པའི་སྟོབས།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་
པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་བྲན་པའི་སྟོབས། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ནི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱད་འབྲུང་
བ་གནས་དང་དེ་ལས་ལྡོག་པ་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། ལས་འབྲས་ལྷ་ཞིང་
ལྷ་བ་མ་ལུས་པ་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་མཁུན་པ་དང་། མདོན་མཐོ་
ལ་མོས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པ་སྤྲ་ཆོགས་མཁུན་པ་དང་། འདིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་ལས་གྱུར་པའི་རིགས་དུ་མ་མཁུན་པ་དང་།
དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་གྱི་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁུན་
པའི་སྟོབས་དང་། བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་སོགས་མདོན་མཐོ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་

ལ་སོགས་པ་ངེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་། དེ་ལས་སྒྲོག་པ་ལ་ཆགས་སོགས་
མེད་པར་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་ལ་སྟོམས་འཇུག་གི་
སྒྲིབ་པའི་ཀླན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཆགས་
སོགས་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་སྟོན་གྱི་གནས་ཆེ་རབས་སྡེ་མ་མཐའ་དག་
རྗེས་སུ་བྱུང་བ་དང་། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་སྟེ་གནས་མ་འོངས་པར་འཇུག་པའི་འཆི་འཕོ་
དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པ་དང་། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་བྱི་
མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་ལོ། །

སྟོབས་ཀྱི་གཞན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་ཀྱི་གཞི། ཐོས་པའི་སྟོབས། བསམ་པའི་
སྟོབས། བྱུང་བའི་སྟོབས། ཤེས་པའི་སྟོབས། བཙུན་འབྲས་ཀྱི་སྟོབས། ཡོངས་སུ་འདྲིས་
པའི་སྟོབས་དང་ཀློག་གོ། དེ་དག་སོ་སོའི་དོན་རང་རང་གི་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བར་བྱའོ། །

སྟོབས་རྣམ་པ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། བསམ་པའི་སྟོབས་
སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སྐྱོ་འབྱོར་བ། སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ཆོགས་གསེག་བ། རྒྱའི་སྟོབས་སྐྱབས་འགོ་བྱང་
པར་ཅན་བྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲས་འབྲེལ་ལས་གསུངས།

སྟོབས་བཞི། གཉེན་པོ་སྟོབས་ལ་གཞིགས།

སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཆུ་ལ། རང་སྟོབས། གཞན་སྟོབས། རྒྱའི་སྟོབས། སྦྱོར་བའི་སྟོབས་དང་བཞི་ལས་
སྐྱེ་ཆུ་ལ་ཉེ། རང་གི་མཐུས་རྫོགས་བྱང་འདོད་པ་རང་གི་སྟོབས། གཞན་གྱི་མཐུས་རྫོགས་བྱང་
འདོད་པ་གཞན་གྱི་སྟོབས། སྟོན་ཐེག་ཆེན་ལ་གོམས་པས་སངས་རྒྱལ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་
བསྐྱེད་པ་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་རྒྱའི་སྟོབས། ཆེ་འདིར་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་བསྟེན་ཅིང་ཆོས་
ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་དགོ་པ་ལ་རིང་དུ་གོམས་པ་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་དང་བཞི་ལས་སེམས་
བསྐྱེད་པ་བཞི་ལོ། །དེ་ནི་ལམ་རིམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་ཆུ་ལ། རྒྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཆུ་ལ།
རྒྱ་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཆུ་ལ། སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཆུ་ལ་དང་གསུམ་གསུངས་པའི་ཡ་གྲུལ་ལོ། །

བརྟག་གཉིས། བརྟག་པ་གཉིས་པ་དང་འབྲ། དེར་གཞིགས།

བརྟག་ཐུབ་པ། འགྱུར་ཐོག་མེད་པའི་དོན་ཡིན། བརྟག་བཟོད་པའམ་ཡིད་ཆེས་འོས་པ། སུ་འདྲ་ཞིག་
གིས་བརྟག་དབྱེད་བྱས་ཀྱང་སྒྲིམ་འདོན་རྒྱ་མེད་པ་བཅས་ལ་ཟེར།

བརྟག་པ་གཉིས་པ། (རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་) རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་འདི་ལ། རྒྱ་གར་དུ་རྒྱུད་
རྒྱས་པ་ལས་སྤྱད་བར་འདོད་པ་དང་། རྒྱུད་ལོགས་པ་བསྐྱུས་རྒྱུད་དུ་འདོད་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་
ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ནི། འདི་རྒྱུད་ལོགས་པ་བསྐྱུས་རྒྱུད་ཡིན་པར་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་
ཟེན་གྲིས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་བརྟག་པ་སོ་གཉིས་པ་ལས་སྤྱད་ཞེས་པའི་དོན་
ནི། རྒྱུད་རྒྱས་པ་དེ་ལས་བསྐྱུས་ནས་གསུངས་པའི་བསྐྱུད་རྒྱུད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་
གསུངས། (མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་) གྲུ་རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་འདི་གྲུ་རྒྱུད་ལྟེན་ལྟེན་རྒྱུད་
འབྱུང་ཐོག་ལ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལས་སྤྱད་བར་མཁས་པ་འགའ་གསུང་།
རྒྱས་པ་དབྱེས་པ་རྗེ་རྗེ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས། སྤྱོད་བཤད་ནི། བརྟག་པ་གཉིས་པ་ཞེས་པ་ནི་
བརྟག་པ་ནི་འདིར་ལེའུའི་དོན་ཡིན་པས་ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས། རྒྱུད་
བརྟག་པ་གཉིས་པ་ཞེས་བྱ་ལོ། འདི་ཤུལ་པ་རྗེས་འབྱུང་དང་བཅས་པས། སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་
བ་དང་། མཆོ་སྤྱོད་མི་ཐུབ་ཆུ་བ། ལྷ་བ་ལྷ་བ་སོགས་ཀྱིས་དབྱ་མར་བཀྲལ་བ་གཉིས་ཡོད་
པའི་རང་ལུགས་དབྱ་མར་བཀྲལ་བ་ཡིན་ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་གསུང་ངོ། །བརྟག་གཉིས་
ཀྱི་རྒྱུད་སྤྱད་པ་པོ་ནི་དོན་རྣམས་པོ་ཡིན་པར་ལྷ་བ་ལྷ་བ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་། 1 དངོས་གནས་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྒྲིམ་ཆོད་དཔག་བྱས་ནས་བཞག་པའི་དོན་
ལ་ཟེར། 2 ཆོད་ཆོད་བྱས་ནས་འཆར་བ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཆོན་གཙོད་མི་ཁུས་པའི་དོན།
བརྟན་པ། 1 སྒྲོ་བྱར་པའི་དོན་ཏེ། བརྟན་པའི་སྤང་ལྷུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བརྟན་བྱུང་བཤོ་སྤྱད་དང་བཤོ་བྱིས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བརྟན་པ་ནི་སྒྲོ་བྱར་གྱི་དོན་དུ། མཆོ་རྒྱུ་དང་། སྒྲོགས་སྟོན་ལོ་རྒྱུད་དག་ཡིག་
ཡི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་སོགས་ཆོད་ལྷན་གྱི་གཞུང་མང་པོར་གསུངས་སོ། །2 (ལལ་སྤྱད་དུ) ཆ་གི་
ཆི་གི་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་སྤྱར་བ་སྤྱར་བ། མགོ་གས་པོ་མགོ་གས་པོ། རིངས་པ་རིངས་པ།
རྟབ་རྟབ་པོ། བྲེལ་བ། བྲེལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། གཞོགས་སྟེགས་ཞེས་

བྱ་བའི་ཏ་ཅང་བཟད་པར་མི་འཕྲུག་ཅིང་བཙོན་སྤྱོད་མ་ཉམས་པར་འཛོལ་བའི་སྤྲིག་དང་ཀླན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་
 སོགས་པ་ལུས་དང་དག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་དང་། འབྱར་གཡེང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྤྲི་ཏུ་བཟད་པར་
 འཕྲུག་ཅིང་འཕྲུད་པ་དང་འོ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟལ་བག་བྱེད་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་
 གཞིའི་འབྲེལ་བ་ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལྷུང་ལྷུང་བ་ཁོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རིངས་
 བ་རིངས་བ་ཁོན་རྟེ། བཟད་པའི་བྱིར་ཆིག་ལན་གཉིས་སུ་སྒྲོམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།
 བཟད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤྱིར་ཅུའི་ཉིང་བྱུག་པ། བཟད་པ་ལས་བྱུང་བའི་
 སྤང་བའི་དོ་རྟེན། བཅས་ལྷན་དག་སྤྲོད་གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཟས་ལས་གཞན་པའི་
 རྟེན་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་སྤྱིན་བདག་ལས་ལེན་ཞིང་དག་འདུན་གྱིས་སྤྱིའི་ཆོམས་སུ་
 བདག་གིར་བྱ་སྤྱིས་བ་དང་། རྟེན་པ་དེ་སོ་སོར་བཤོ་སྤྱིས་བ་དང་། བཞག་འབྲིས་པ་གང་ཅུང་
 ལས་བྱུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །མཆོ་རྟེན་ལས་བཟད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བ་སྤྱིའི་དོ་
 རྟེན་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་སོ་སོར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཆོ་རྟེན་ལས། བཅས་ལྷན་དག་
 སྤྲོད་གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཟས་ལས་གཞན་པའི་རྟེན་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་སྤྱིན་
 བདག་ལས་ལེན་ཞིང་དག་འདུན་གྱིས་སྤྱིའི་ཆོམས་སུ་བདག་གིར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷུང་
 བ་དངོས་གཞི་དང་། རྟེན་པ་དེ་སོ་སོར་བཤོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །དེ་རིམ་
 བ་བཞིན་བཟད་བྱུང་བདག་གིར་བྱ་སྤྱིས་པའི་སྤང་ལྷུང་དང་། བཟད་བྱུང་བཤོ་སྤྱིས་པའི་སྤང་ལྷུང་
 གི་དོ་རྟེན་ཡིན་ནོ། །མཆོ་རྟེན་ལས་འདི་ལ། དབྱར་རྟེན་བདག་གིར་བྱ་སྤྱིས་བ་དང་། བཤོ་སྤྱིས་
 པ། བཞག་འབྲིས་པ་དང་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་གསུངས། སྤང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་
 རྟུག་ལྷེས་དབྱར་གྱི་རྟེན་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་། སོ་སོར་བཤོས་
 པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དག་ག་བྱ་ནི། དབྱར་འཕལ་བའི་རྒྱར་འཕྱར་བའོ། །སྤྱ་
 བཤད་ནི། དབྱར་ནང་བཟད་པ་སྤྲེ་སྤྲོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་རྟེན་པ་ལ་བཞེན་པའི་སྤང་ལྷུང་ཡིན་པས་
 བ་དེ་རྟེན་ཅེས་བྱའོ། །བཟད་པ་ནི་སྤྲོ་བྱར་གྱི་དོན་ཡིན་པར་མཆོ་རྟེན་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་
 ལས། བཟད་པའི་དབང་གིས་ཞེས་སྤྲོ་བྱར་གྱི་དབང་གིས་ཏེ་སྤྲོ་དབང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་

ལྟར་ལོ། །བརྟན་བྱུང་བཞག་འབྲིས་སམ་བགོ་འབྲིས་པའི་སྤང་པའི་དོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྟན་དགོ་སྤོང་
གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་རྟེན་པ་རང་དབང་བ་དེ་གོས་སྤེད་པ་མོས་བསྐྱོས་བར་གོས་
འགོད་པའི་དུས་སུ་མ་བགོས་པར་བཞག་པ་ལས་སྤྱར་པའི་ལྟངས་བ་དངོས་གཞིལོ། །སྤོང་གཞི་ནི་
མཉན་ཡོད་དུ་དབྱར་རྒྱ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་དགོ་འདུན་རྣམས་ལ་རལ་གྱི་མཐུ་ཅན་པ་
རྣམས་ཀྱིས་གོས་ཀྱི་རྟེན་པ་ཆོས་གོས་མང་པོ་ཕུལ་བ་ན་དགོ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་གཉེར་དབྱར་
ཀྱི་རྟེན་པ། །ཁམ་བྱས་པར་བཞག་སྟེ་ཆོས་གོས་དེ་རྣམས་སྤིན་གྱིས་སྤྲུགས་ཏེ་རྩལ་དུ་བརྒྱགས་
ནས་འདུག་པ་ལས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཚུང་མོས་བར་གྱུར་པའོ། །

བརྟན་པའི་སྤང་ལྟངས། (འདུལ་བ) བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་པ་དང་འབྲ།

བརྟན་པར་འབྲུག་ཆ་གི་ཆོ་གིའི་རང་ནས་འབྲུག་པ། བྲེལ་ཟེར་གིས་འབྲུག་པ། ལྷུར་བ་ལྷུར་བར་འབྲུག་
པ། མཁྱོགས་པོ་མཁྱོགས་པོར་འབྲུག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

བརྟན་པར་མི་འབྲུག་པ། ཆ་གི་ཆོ་གི་མེད་པར་ལྟོད་ལྟོད་བྱས་ནས་འབྲུག་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། གཞིགས་སྟེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉ་ཅང་བརྟན་པར་མི་འབྲུག་ཅིང་བཙུན་སྤྲུམ་
ཉམས་པར་འཛོལ་བ་དང་ཀྱན་དུ་ཅེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་རག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ལོ། །

བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས། (འདུལ་བ) བརྟན་པའི་ཡན་ལག་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྟོམ་རྒྱུན་
བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ། མཁས་པའི་ཡན་ལག་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། །

བརྟན་པ། 1 འགྱུར་བ་མེད་པ། 2 རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྟན་པའམ་མཁས་པའི་མིང་། གྲིས་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས།
ཆོམས་ལས། བརྟན་པས་བཙོན་ར་འབྲ་བའི་བྲིམ་སྤངས་ཀྱི། །འཛིག་རྟེན་པལ་པས་འདོད་སྤང་
བྱས་རེ་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས། ཆེད་དུ་བརྫོད་པའི་ཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་༽ ཏུ་ ༡༥༧ ལས།
བརྟན་པ་ནི་མཁས་པ་སྟེ་འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཆེད་དུ་བརྫོད་
པའི་ཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་༽ ཏུ་ ༡༧༩ནང་ ལས། བརྟན་པ་ནི་སྤོང་དང་ལྟན་པ་སྟེ། ཞེས་སོ། །3
ཞུམ་པ་མེད་པའི་དོན་ལའང་བཤད། ཆོམས་ལས། བརྟན་རྣམས་རི་བོའི་སྤོང་དག་ལས། །ས་

སྟེང་གྲིས་པ་རྣམས་ལ་བཟླ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལས། བརྟན་རྣམས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཞུས་པ་མེད་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་མཛོན་བཟོད་ལས། བརྟན་པའི་འཁོར་
ལོ་སྤྱི་བའི་རྒྱལ། །ཟུར་བྱད་ལྔ་པ་སྟོ་ཡི་གཏེར། །ཡེ་ཤེས་མེ་མོང་འཇམ་དབྱངས་མཚན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

བརྟན་གཡོ། རྟོད་བརྟན་གྱི་འཛིག་རྟོ། གླ་བ་ཤད་ནི། བརྟན་པ་རྟོད་གྱི་འཛིག་རྟོ་དང་། གཡོ་བ་བརྟན་
གྱི་སེམས་ཅན་གཉིས་ལ་ཟེར།

བརྟན་བརྟན་པོ། ཆེས་ཆེར་བརྟན་པ་སྟེ། བརྟན་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་བརྟན་པ་ཞེས་པའི་དོན་
ནི། །ཆ་གི་ཆ་གི། གེལ་བ་འཚུབ་འཚུབ། གེལ་བ་དང་དངས་སྒྲག་འཚུབ་འཚུབ། ལྷུང་བ་
ལྷུང་བ། མཐོག་པ་མོ་མཐོག་པ་པོ། རིངས་པ་རིངས་པ། བརྟན་བརྟན་པོ་རྣམས་པལ་ཆེར་
དོན་འབྲ། ཉལ་ཉལ་པོ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་ལོ། །

བརྟན་པ། ལྷུང་བ། མཐོག་པ་པོ། ཆ་གི་ཆ་གི། རྟོ་འཚུབ་པ། རིངས་པ། གེལ་བ། གྲག་པ། བེད་པ།
འཛིག་སྟེང་། གེལ་བ་དང་དངས་སྒྲག་འཚུབ་འཚུབ། རྟོ་འཇམ་དབྱངས་བརྟོད་སྤྱོད་རྒྱ་
མཚོ་ལས། མ་བརྟན་པའཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱན་ཏུ་གྲགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ། (མ་
བརྟན་པའེས་པ་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡིན།) བརྟན་པ་དང་། བརྟན་བརྟན་པོ་གཉིས་
ནི། ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཅི་མ་སོ། །དཔེར་ན་མཐོག་པ་པོ་དང་། མཐོག་པ་པོ་མཐོག་པ་པོ་
རིངས་པ་དང་། རིངས་པ་རིངས་པར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལན་གཉིས་བརྒྱས་པ་ནི་ཆེས་ཆེར་གྱི་དོན་
མཚོན་པ་ཡིན་སོ། །མ་བརྟན་པའེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བརྟན་ངས། (འདུལ་བ) བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་རྟག་དབྱང་མེད་པར་གྱུ་ཆོས་དུ་འཇུག་སྟེན་པའམ་ལྷུང་
པའི་དོན་ཡིན། དབྱིན་སྐད་དུ་ impulsive ཟེར་བ་དེ་རང་ཡིན་པར་སེམས། ལུང་རྣམས་འབྲེད་
༩ ཅ ༡༩༣༠ བལ་ལས། བདག་གི་རྒྱང་མ་དེ་ཡང་གཏུམ་པ། བརྟན་ངས་པ། བྲག་ལུལ་ཆེ་བ་
ཡིན་པས་བྱ་དེ་ལ་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །འདུལ་བ་

ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆེག་ནམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༣༤ན་མལ་ས། བརྟན་ངས་པ་ཞེས་བྲ་བ་
ནི་བརྟན་སྟེན་པ་སྟེ། ཚུལ་བ་ལ་གཞིལ་བ་ཞེས་བྲ་བའི་ཐ་ཆེག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
འོ། །བརྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། བརྟན་ངེས་པ་ནི་བརྟན་པ་སྟོན་པ་དང་། གཟུ་ལུམ་དང་རང་
བཟོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། བརྟན་ངེས་པ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་ཅིང་། བརྟན་ངས་ཀྱི་གོ་དོན་ནམས་
ལའང་དབྱེད་དགོས་པར་སྤང་ངོ། །

བརྟན་པ། (བརྟན་པ་) བརྟན་པའི་བརྟན་པ་ཡིན་པར་བཤད།

བརྟུལ། (རྟུལ་བའི་འདས་མ་འོངས་) 1 (འདུལ་བ) བསྐྱུས་པ། འདུལ་བའི་གཞུང་ནམས་སྟེ། གནས་མལ་
བརྟུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བརྟུལ་བ་བྲས་སམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྤྱིང་སྟོབས།
བརྟུལ་བ་བརྟན་པ་ཞེས་དང་། དཔལ་བརྟུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བརྟན་འབྱུགས། ཚུལ་བ། མའི་སོ་
ཐར་གྱི་མཛོད་འབྲེལ་པ་ལས། སྒྲིལ་དགའ་མོས་དེ་ལ། སང་དག་འཆེ་འཇུག་སྤྱིས་ཤེས་ཀྱིས། །དེ་
རིང་ཉིད་དུ་བརྟུལ་ཏེ་བྲ། །འཆེ་བདག་སྟེ་ཆེན་དེ་དང་ནི། །བདག་དང་བཤེས་པ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་འོ། 4 རྩ་བའི་འཇུག་པ་ལོ་མ་ཡིན་པའང་འཇུག་རྟུལ་གྱི་ཐར་དུ་གཟེགས།

བརྟུལ་བ་བརྟན་པ། བརྟུལ་བ་བརྟན་པོ་དང་དོན་འབྲ།

བརྟུལ་བ་བརྟན་པོ། འབད་པ་ཆེན་པོའི་དོན། བེའུ་བུམ་སྟོན་པོའི་མིང་བརྟུ་གོ་དགའ་བ་འགའ་ཞིག་
བཤད་པ་སོམ་ཉིད་ཐུན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འབྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་བརྟན་འབྱུགས་དང་
བརྟུལ་བ་བརྟན་པོས་སྐྱབ་པར་མི་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་
མོར། བརྟུལ་བ་བརྟན་པ་ཞེས་པ་སྤྱིང་འབྱུར་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད།

བརྟུལ་ཞུགས། སྟོན་པའི་མིང་། སྐྱ་བཤད་ནི། སྐྱར་གྱི་ཅིང་སྟོན་ནམས་བརྟུལ་བའམ་བསྐྱུས་ནས་
བཟུང་བའི་སྟོན་པ་ལ་ཞུགས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །རྟུལ་ཞུགས་ཀྱང་འཐད།

བརྟུལ་ཞུགས་གནས། དཀའ་ཐུབ་ཅན། དང་སྟོང་། སྒྲིལ་ཆེན་པ། རྟུལ་འབྱོར་པ། ཆེ་སྒྲོས་བཏང་གི་
བྲ་བལ་བ་ནམས་སོ། །

བརྟུལ་ཞུགས་རྫོགས་པ། དཀའ་ཐུབ་བྲུབ་པ། བྱེད་པར་འཕགས་བསྟོན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས།

དཀའ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པ་ནི་བརྟུལ་ཞུགས་ཤོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི། (སེམས་ཅན) ཚོགས་བདུན་གྱིས་བཞག་པའི་ཀུན་གཞིའི་སྤང་གི་
 དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ས་བོན་ནོ། །
 བལྟམ་པ། གང་པའི་དོན་ཏེ། གཏམས་པ་དང་དོན་གཅིག་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང ༡༡ རབ་ཀྱིས་ཀྱང་
 དེ་ནས་འདུན་པ་གཏོང་ལ་མཆི་མ་ཆར་བཞིན་འབབ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་གསོལ་བ།
 སེང་གོ་སྟག་གིས་བལྟམ་པ་དང་། །སྤྱགས་རྩེས་བལྟམ་པའི་ནགས་ཆལ་བྱ། །འབའ་ཞིག་སྤྱ་
 གཉེན་དང་བལྟམ་ནས། །འཕགས་པ་རི་ལྟར་སྤྱོད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གོང་
 གི་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། སེང་གོ་དང་སྟག་གིས་གང་བ་དང་། །སྤྱགས་རྩེས་ཀྱིས་གང་པའི་
 བལྟམ་ཆལ་བྱ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

བལྟམས་པ། སྤྱི་པ་འཕམ་འཁུངས་པ།
 བལྟ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པ། བལྟ་བས་དོམས་པར་མི་འགྱུར་བ། མཛེས་པའི་དོན་ཡིན།
 བལྟམ་ཅི་འཆལ། བལྟམ་ཅི་དགོས་ཏེ། བལྟམ་མི་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
 བལྟམ་པའི་རིགས་པ། འབྲས་བུ་ནམས་འབྱུང་བ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བལྟམ་པའོ། །འདི་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་དང་
 དོན་དམ་དང་དེ་དག་གི་གཞི་རྣམས་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་བཞེས་པའོ། །རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསལ།
 བསྟར་བ། (བད་རྟེན) མགོན་ལྷན་གྲོགས་ཀྱི་བད་རྟེན་ཡིན་པར་བཤད། མདོན་རྟོགས་རྒྱུན་ལས། བསྟར་
 བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

བསྟན་འགྱུར། བཀའ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་བོད་སྐད་
 དུ་བསྐྱར་ནས་སྒྲིགས་བཅ་དུ་བྱས་པ་ལ་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། །དཀའ་བ་དུ་མས་འཕགས་
 པའི་ཡུལ་བཟོད་ནས། །མཁས་ཤིང་བྱུང་པའི་བཅ་བྱུང་མཐའ་ཡས་དང་། །རྒྱལ་པའི་བཀའ་ཡི་
 དགོངས་འགྲེལ་དཔག་མེད་པ། །སྤྱོད་པའི་བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་ལེགས་པར་བྱངས། །དེ་
 ལྟར་བསྐྱར་བའི་དགོངས་འགྲེལ་བསྟན་བཅོས་གང་། །བསྐྱར་རོ་ཅོག་རྣམས་མཁས་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་ནི། །སྤྱོད་པ་གཅིག་བསྐྱར་ཤིང་སྒྲིགས་བཅ་ལ་བཀོད་ནས། །དཀར་ཆག་མཛད་ལ་བསྟན་

འགྱུར་ཞེས་སུ་གྲགས། །ཞེས་བསྟན་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་སྤེད་ཞིའི་རྒྱན་གཅིག་གི་དཀར་ཆག་རིན་
ཆེན་མཛེས་པའི་ཕྱ་ཆོམས་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གསུངས་སོ། །པོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྤྲེགས་
བམ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཙོ་བརྒྱད་ཙམ་བཞུགས་པར་གསུངས་ཀྱང་། བོད་དུ་བཤད་པའི་དཀར་
ཆག་རིན་ཆེན་མཛེས་པའི་ཕྱ་ཆོམས་ལས། སྤྲེགས་བམ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པར་བཤད་
དེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་འགྱུར་རྩོམ་གྱི། སྤྲེགས་བམ་ཉིས་བརྒྱ་དང་
ཉེར་ལྔའི་གྲངས། །མཐིང་ཤོག་ནམ་མཁའ་བཞུན་འདྲའི་ངོས་ཡངས་སོར། །དབྱུ་ཁང་སོ་སོར་
ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། །རྫོང་སྤྱིང་སོགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །
བསྟན་འགྱུར་ནང་འདུལ་བའི་སྒྲིམ་སྤྲེགས་བམ་ཇི་ཙམ་བཞུགས་སྒྲིམ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྒྲིམ་བསྟན་
འགྱུར་ནང་སྤྲེགས་བམ་ཇི་ཙམ་བཞུགས་སྒྲིམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བསྟན་བཙུན་། <འཕྲུལ་། 1 གཞུང་ངམ་དཔེ་ཆ་སྤྱིའི་མིང་། 2 བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་རྒྱུད་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་
གསུངས་པའི་གཞུང་ལ་བསྟན་བཙུན་ཇི་ཙམ་དེ། དཔེར་ན་ནང་བ་སངས་རྒྱུ་པའི་བསྟན་བཙུན་རྣམ་
དག་རྣམས་ལྟ་བུ། བཀས་བཙུན་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་སོས། བསྟན་
བཙུན་ལ་བསྟན་ཆོས་ཞེས་གསུངས་བཙུན་མཛོད་ཀྱང་འདི་སྤར་སྤར་བཞིན་གནས་འདུག རྒྱུ་
པར་ལེ་ཤིའི་གྱར་ཁང་དུ་གཟིགས་ན་ཤེས་སོ། །འཆོས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་
སངས་རྒྱུ་པའི་གསུང་རབ་ལ། བསྟན་བཙུན་རྣམ་དག་ཟེར། རྒྱ་བཤད་ནི། སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་
ཆོས་བསྟན་ནས་སྒྲིབ་མའི་སྒྲིབ་ཙམ་ན་བསྟན་བཙུན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་
གསུང་དོ། །ཀམ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྒྲིད་རྫོང་མཛོད་འགྲེལ་ཏེ་ལས། དེས་ཆོག་ནི་འགྲེལ་བ་
ལས། བསྟན་བཙུན་ནི་སྒྲིབ་མ་འཆོས་པའོ། །ཞེས་པས་སྤྱིར་སྒྲིབ་མའི་སྒྲིབ་ཙམ་པ་ཡིན་ལ།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྟན་བཙུན་རྣམ་དག་ ནང་བ་སངས་རྒྱུ་པའི་བསྟན་བཙུན་རྣམ་དག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
བསྟན་བཙུན་ཙམ་པའི་རྒྱ་བྲན་སྤུམ་ཆོགས་པ་གསུམ། ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ།
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྤེད་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་དག་དང་

ལྷན་པ། ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ་པ་དང་གསུམ། འདི་གསུམ་
ནི་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཡན་ལག་དང་དེ་གསུམ་མ་ཆང་ཡང་དེ་གསུམ་རེ་རེས་ཀྱང་གཞུང་
ཆོས་པར་རུང་ངོ། །

བསྟན་པ། 1 (བྱེད་འབྲེལ་འདས་མ་འོངས་) སྟོན་པ། (ད་ལྟ་བུ) འཆད་པ། 2 སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་རབ།
སངས་རྒྱུ་ལེགས་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྟན་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་
རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་དང་མི་བདུད་ཅིད་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་
བ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་བསྟོན་
པར་བྱ་བ་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བས་ལེགས་པར་བཤད་པ་རྗེ་སྟེང་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ལོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། སྤང་ཆུང་གི་གནད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ན་བསྟན་
པ་ཞེས་བྱའོ། །3 ཆོགས་པའི་བསྟན་པ། འགོག་ལམ་གཉིས་ལྟ་བུ།

བསྟན་པ་སྤྲ་དང། (འདུལ་བ) ལྷ་ཐོ་ཐོ་གཉན་བཙན་གྱི་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས། སྤང་བཙན་
གྱི་དུས་སུ་སྟོལ་བཏོད། ཁྱི་སྤང་གི་དུས་སུ་དག་ཐེར་མཛད། ཁྱིར་ལ་གྱི་དུས་སུ་སྤྲ་གསལ་
བཙན་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་གནས་པ་དེ། སྤང་དར་གྱིས་མ་བསྐྱབས་པའི་བར་
གྱི་བསྟན་པའི་འཕེལ་རིམ་ལ་བསྟན་པ་སྤྲ་དར་ཞེས་ཟེར་ལོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ལྷ་ཐོ་
ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་རིང་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་སྟེང་དུ་སྤང་སྟོང་བྲག་བརྒྱ་པའི་སྟེགས་བམ་
སོགས་ནམ་མཁའ་ལས་བབས་པ་ཆོག་དོན་མ་ཤེས་ཀྱང། མཆོན་གཉན་པོ་གསང་བར་བཏགས་
ནས་མཆོང་དེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས། སྤང་བཙན་སྤྲམ་པའི་དུས་སུ་པོད་ཡིག་སྤར་མེད་
སྟོལ་བཏོད། པོད་ཀྱི་ཉེན་གྱི་གཙོ་བོ་མི་བསྟོད་དོན་དང། རོ་བོ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་གཉིས་སྤྲུང་བས། ར་
ས་འབྲུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བཞེངས། སངས་རྒྱུ་པལ་མོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་
མང་པོ་བོད་སྤྲད་དུ་བསྐྱར་ནས་བསྟན་པའི་སྟོལ་བཏོད། ཁྱི་སྤང་ལྷེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་མཁན་ཆེན་
ཞིབ་འཆོད་དང། སྟོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྲུང་གནས་ལ་སོགས་པ་བཤེས་གཉན་དུ་མ་གདན་བྲངས།

པེ་རོ་ཅ་ན་ལ་སོགས་པ་སངས་མེ་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དུར་སྤྲིག་འཛིན་པའི་རབ་
བྱུང་གི་སྤེལ་མེལ། ཀ་ཅོག་ཁང་གསུམ་སོགས་སྐད་གཉིས་སྤྲི་བའི་ལོ་རྒྱ་བ་མང་དུ་བྱུང་བས་མདོ་
རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་དུ་མ་བསྐྱར། ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤི་
ལ་སྤྲོ་བ་བྱུང་ས་ཏེ་ཅེ་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤར་མ་རྒྱ་ཡ་ནའི་ལྷ་ངན་རིགས་པས་
སྤྲོ་བ་བྱུང་ནས་སྒྲིལ་རིམ་གསུམ་མཛོད་དེ་ལྷ་སྤྱོད་ནས་བར་དག་པ་སྤེལ་བར་མཛོད་དོ། །མངའ་
བདག་ཁྱི་རལ་གྱི་དུས་སྤྱི་བཞི་ཇི་ན་མི་ཏུ་ལ་སོགས་པ་མཁས་པ་དུ་མ་སྤྲོ་བ་བྱུང་ས་ཏེ། དམ་པའི་
ཆོས་དུ་མ་བོད་དུ་བསྐྱར་ཅིང་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་སྐད་གསར་བཅད་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་
འཕེལ་རྒྱས་སྤྱི་ཡོད་པ་དེ་ཉིད། གྲང་དར་གྱིས་མ་བསྐྱབས་པའི་བར་གྱི་བསྐྱན་པའི་འཕེལ་རིམ་ལ་
བསྐྱན་པ་སྤྲད་ཞེས་བྱའོ། །པོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྤར་ལྷ་ཐོ་ཐོ་གཉན་བཅན་གྱི་དུས་
སྤྱི་དབྱུ་བརྟེས་པ་ནས་བརྒྱུང་ཞེས་གསུང་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ། སྤར་གཉན་ཁྱི་བཅན་པའི་དུས་སྤྱི་དབྱུ་
བརྟེས་པ་ནས་བརྒྱུང་ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་ཡིག་ནོར་ཡིན་པེས་ཤིང་། གཞན་ཡང་། མོལ་བཏོད་
གསུང་རྒྱ་ལ། མོལ་གཏོད་ཅེས་འཁོད་འདུག་པ་ཡང་ཡིག་ནོར་པོ། །

བསྐྱན་པ་བྱིད་པ། (འདུལ་བ) བསྐྱན་པ་བྱིད་པ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱན་པའི་མེ་རོ་སྤྲད་ནས་གསོས་
ཚུལ་ནི། གྲང་དར་གྱིས་བསྐྱན་པ་བསྐྱབས་པའི་དུས་སྤྱི་གཙང་རབ་གསལ། གཡོ་དགེ་བྱུང་།
དམར་ཤུག་སྤྱི་ལྷོ་མཁས་པ་མི་གསུམ་དཔལ་ཆེན་རྒྱ་པོ་རིའི་སྒྲིལ་བྱ་ན་བཞུགས་པ་ན་བཙན་
པ་ཁྱི་རྩེད་པ་མཛོད་ནས་གཏམ་བྲིས་པས། རྒྱལ་པོ་གྲང་དར་གྱིས་བསྐྱན་པ་བསྐྱབས་པར་
ཤེས་ཏེ། འདུལ་བ་བྲེལ་ཁལ་གཅིག་བཀལ་ཏེ་མངའ་རིས་སྤྱོད་དུ་བྲོས་ནས་གར་ལོག་ནས་ལམ་
ཐོན་ནས། ཏོར་ཡུལ་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ཏེ་སྐད་རིགས་མི་གཅིག་པའི་སར་བསྐྱན་པ་དར་བར་བྱ་སྤྲོ་
པ་ལ་དར་བར་མ་རྒྱས་ཏེ་མདོ་སྤྱོད་ལྷོ་ངོས་གྱི་པེ་རོ་རྩ་མཆོན་རྩར་བྱུང་སྟེ་མ་ཡུང་རྩེ་བྱེད་བྱས་པ།
ཨ་རྒྱུད་གནས་རྩེད་ཏན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་དཔོན་ན་སྒྲིལ་ཞིང་ཡོད་པ་ལས། མ་རྒྱུལ་ལྷོ་སྤྱོད་སྤྱོད་
རིམ་མཛོད་སྤེལ་དགོངས་ཀ་མི་འདུག་པ་རྣམས་ལ་སྤྲིས་པས། ལས་དང་སྐལ་བར་ལྷན་པ་མོས་
པས་སྤྱོད་པའི་ས་པ་སྤྱི་གཟུགས་ལ་འབར་བྱ་བས་བསྐྱར་བྱིན་པས་དད་ནས་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་

ཞུས་པས། འདུལ་བའི་པོ་ཏི་གཏད་ནས་འདི་ལྟོས་དད་ན་རབ་ཏུ་དབྱུང་གསུངས། བསྟམས་པ་དང་
 དེ་མཆི་མ་བྱུང་ངོ། །དེར་གཙང་གིས་མཁན་པོ་བྱས། གཡོས་སྟོབ་དཔོན་བྱས་ཏེ་དགོ་ཚུལ་དུ་
 བསྟུབས་སོ། །མཁན་སྟོབ་ལས་མིང་སྟུར་ཏེ་དགོ་བ་རབ་གསལ་དུ་བཏགས། བྱིས་བྱགས་རབ་
 ཆེ་བས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་བཏགས། དེ་ནས་བསྟེན་ཚོགས་ཞུས་པས་དགོ་སྟོང་ལྷ་མ་
 ཆང་བས་མི་འོང་གསུང་བ་དང་། སྟར་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་བ་དགོ་སྟོང་གསུམ་སྟོང་ཐང་དུ་
 འདུག་པ་མཐོང་བས་བཙལ་ཏེ་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་དང་མཐུལ་ནས་ཞུས་པས། ངས་རྒྱལ་པོ་བསམད་
 བས་ཁ་སྟོང་མི་འོང་གི་ངས་བཙལ་གྱི་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤར་གཏང་དང་། གྱི་བན་བྱ་བ་
 གཉིས་བཙལ་ཏེ་བཏང་ངོ། །དེ་ནས་དགོ་ཚུལ་ལོ་གཅིག་ལོན་ཏེ་སྟར་གྱི་མཁན་སྟོབ་ཀྱིས་མཁན་
 སྟོབ་བྱས། མར་གྱིས་གསང་སྟོན་བྱས། རྒྱའི་དགོ་སྟོང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྟོང་བྱས་ཏེ་ལྷའི་ཆོགས་
 ཀྱིས་བསྟེན་བར་ཚོགས་སོ། །འོད་དབུས་ནས་ལྷ་མོས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་སོགས་མི་བཅུ་
 འོངས་ནས་སྒྲ་ཆེན་ལས་སྟོན་པ་བྱུངས། དེ་ནས་ས་བོད་དུ་ཐོན་ནས་གནས་གཞི་བཟུང་ཞིང་
 སྟོན་པ་སྟེལ་བས། བསྟན་པའི་མེ་རྩོ་སྟོང་ནས་གསོས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྦྲར་ཡང་
 དར་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་ལ་བསྟན་པ་བྱིད་ར་ཞེས་བྱའོ། །སྟོང་ནས་གསོས་ཚུལ་ནི། ལྷ་སྒྲ་མ་ཡེ་
 ཤེས་འོད་གྱི་དུས་སུ་ལོ་རྒྱ་བ་རེན་ཆེན་བཟང་པོ་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་སྟོབ་པར་བཏང་བས་མཁས་པ་
 ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྟུང་། འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་བབ། ཆོས་
 འོག་དང་སྟགས་འོག་རྣམས་ཆར་བཙད་དེ་བསྟན་པ་རྣམ་པར་དག་པས་གངས་ཅན་པ་རྣམས་
 ལ་སྦྱེ་བྱིས་ཁྲབ་པར་མཛད་པ་ཡང་བསྟན་པ་བྱིད་ར་ལོ། །

བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བཞི་ལམ་གྱིས་འབྱེད་ཤེས་པ། མདོ་སྟགས་ཀྱི་གནད་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་
 གཅིག་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་དུ་བསྟུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། དེའི་དོན་ལ། མཁས་པ་
 འགའ་ཞིག་གིས། འོའི་རྟུ་རི་ལྟར་འཕང་ཡང་བྱ་བཞི་ལམ་གྱིས་འབབ་པ་བཞིན། ཉམས་ལེན་
 གྱི་སྟོ་གང་ནས་བརྩམས་ཀྱང་བསྟན་པའི་གནད་ཐམས་ཅད་དེའི་ནང་དུ་ཁྲིག་ཁྲིག་འདུས་ནས་
 འོང་བ་ལ་བཞིན། ཡང་གཞན་དག་གིས། སྟོང་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྟོང་བཞི། བསྟུབ་པ་གསུམ་དང་

སྐྱེལ་གྱི་ལམ་སྟེ་ལུང་རྟོགས་གྱི་བྱ་བ་ཞི་བ་ཞིར་བྱས་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་ཆང་བའི་དོན་དུ་བཞེད།
རྗེ་དག་དབང་བྱམས་པ་སྤྱད། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་གསང་སྐྱེལ་དང་བཅས་པ་ལ་
ཟེར་རྟེ། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྣམ་དག་འཁོར་བཅས་བྱ་གཅིག་མཛད་གཤམ་བདུན་དང་བསྐྱབ་
བྱ་པར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྟ་དང་བཅས་པ་བྱ་གཅིག་ཤེས་རབ་གྱི་མར་ཕྱིན་མཐའ་བྲལ་ལྟ་བུའི་སྐོར་
བྱ་གཅིག་གསང་སྐྱེལ་དེ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྐོར་བྱ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་རྗེའི་བསྐྱོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་
འབྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྟོན་པ་རིན་པོ་
ཆའི་ཞལ་ནས་ཀྱང། བསྐྱན་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བ་ཞི་ལམ་གྱིས་འབྱེད་ཤེས་པ་དཔེ་ལྟ་ལ། རོ་བོ་
རྗེ་ཞེས་གསུངས་རྟེ། ཆོག་འདི་དབྱུང་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
བསྐྱན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྐྱོད་པའི་དར་ཆེན་དུག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྐྱན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྐྱོད་པའི་སྐོབ་
མ་དུག་ནི། སྐྱོད་ཤིང་བཟང་། སྐྱོད་ཤིང་བཟང་། ལུ་གེ་དག་དབང་བྱགས་པ། ལྟོ་བ་རྒྱལ་མཆན་
མེད་གེ་ལྟ་མ་དཔལ་ལྡན་ཤེས་རབ། ལྟ་མ་ཡོན་ཏན་དཔལ་བ་རྣམས་སོ། །
བསྐྱན་པ་ལ་དག་ལན་གསུམ་བྱུང་ཚུལ། སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྐྱན་པ་ལ་དག་ལན་གསུམ་བྱུང་ཚུལ་
ནི། དག་ལན་དང་པོ་བྱུང་ཚུལ་ནི། ལུ་སྟེགས་པའི་ཀན་མོ་ཞིག་གིས་ནང་པའི་གཞིའི་སྒྲིལ་པས་
འགེམས་ཞེས་པའི་སྒྲིལ་ཞིག་ཐོས་རྟེ། དེ་འོ་སྤྱལ་ལ་གཞོད་མི་གཞོད་བརྟག་པར་རིགས་སོ་སྟེ་
ནས་བརྟགས་པ་ན། ལྟ་དང་སྒྲིལ་དང་གཞོད་སྟེན་གྱིས་མཆོད་པས། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་
རྟོག་སྟེ་འདི་བརྟུངས་པས། །ལུ་སྟེགས་འཆལ་བའི་ལྟ་དང་པ་རྣམས་པར་འགེམས། །ཞེས་པར་རིག་
ནས་དམག་བྱངས་རྟེ་བསྐྱབས་སོ། །དག་ལན་གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་བྱུང་ཟང་འཕེལ་ནས་ཡོད་
པའི་ཆོ། ཉི་ལོག་གི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཅན་ཆེན་གྱི་གོས་སྒྱབས་མེད་པ་ཏེ་ཐེག་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་
སྐྱེས་སུ་བསྐྱར་བ་ན། ལྟེས་དབང་གི་ཐགས་རིས་ལ་སྟོང་གའི་ཐད་དུ་རྒྱུ་རྗེས་འབྲལ་བ་ཞིག་བྱུང་
བས། དན་སྐྱེལ་བྱེད་དོ་སྟེ་ནས་ཐེ་ཆོམས་སྟེས། ཡང་ལན་ཅིག་གི་ཆེ་ཤིང་སྟེས་སུ་བསྐྱར་
བར་འདོད་པ་ལ། བཅའ་ཐེ་ཞིག་གིས་སྐྱེལ་གྱི་འཁོར་ལོ་གྲོག་ལ་བྲིས་པ་མང་པོ་ཉི་ལོད་ལ་
བཞག་པ་ལས་རྒྱུད་གིས་འབྱེད་རྟེ། གེ་ལའི་འབྲས་བྱ་ཁ་བྱེ་བའི་ནང་དུ་སོང་། དེ་ལ་སོགས་པ་

ཤིང་ཏྲིག་ནམས་སྒྲོམ་བྱ་མར་ཁུས་བཀའ་བའི་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ་ཏྲ་ཟེག་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་བསྐྱར་
བ་ན། ཤིང་ཏྲིག་གི་ནང་ནས་ངན་སྒྲགས་ཀྱི་ལའོར་ལོ་བྱུང་བས། དེས་པར་ངན་སྒྲགས་བྱེད་དོ་
སྦྲུམ་ནས་དུ་རྒྱུ་འདི་དམག་བྱངས་ཏེ་མ་ག་རྩེ་ཡུལ་ཀུན་བཅོམ། དཔལ་རྒྱ་ལེན་ཡང་གཞོང་
པ་ཆེན་པོ་བྱུང་། རབ་དུ་བྱུང་བ་ནམས་ཀྱང་ཐག་རིང་པོར་བློས་སོ། །དབྱ་ལན་གསུམ་པ་བྱུང་
ཚུལ་ནི། དེ་ནས་ཡང་ཅུང་ཟད་འཕེལ་ནས་ཡོད་པའི་ཆེ། བྱང་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་དུ་བྱི་
རོལ་བའི་སྤང་པོ་གཉིས་སྤོང་དུ་འོངས་པ་ལ། དགོ་ཚུལ་གཏུམ་པོ་འགས་ཁུས་ཚུ་གཏོར་བས་
ཁོས་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཉི་མ་བསྐྱབས་ནས། བྱང་པའི་ལྷ་ཁང་བརྒྱད་ཅུ་ཙུ་བཞི་ཡོད་པ་ཐམས་
ཅད་བསྐྱེགས། ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་རྒྱ་ལེན་འདི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་
ཁང་རྩ་སྤྱུ་ལྷ་ལ། རྩ་ད་རྩི། རྩ་ད་རྩྭ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་གསུམ་
ཆར་ཡང་ཆོག་གོ། རྩ་ད་རྩི་ཞེས་བྱ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་དགུ་ཐོག་དུ་ཡོད་པའི་སྟེང་ཁང་གི་
སྒྲིགས་བཅ་འགའ་ཞིག་ལས་ཚུའི་རྒྱན་བབས་ཏེ་མེ་བསད། རྒྱ་རྒྱུན་ཁུབ་ཆད་དུ་སྒྲིགས་བཅ་
ནམས་མ་ཆོག་པར་བཤད་དོ། །མདོར་ན་མི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྲེལ་ཆ་བཅོ་
ལྔར་བཏང་བའི་ཆ་བཞི་དབྱ་སྤྱུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བྱུབ་ཅིང་། ཆ་གཅིག་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུག། ལྷག་མ་ཆ་དགུ་ཙམ་མའི་དབྱ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་བྱུབ་པས། ད་ལྟ་ཆ་གཅིག་ལུས་
པར་བྲགས་སོ། །རྒྱས་པ་རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་སོགས་སུ་གཟིགས།

བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་མ་རྒྱེགས་པ། (འདུལ་བ) སྤང་བྱ་ཡོད་ཆད་སྤོང་བ་མ་ཡིན་པར་རང་གིས་བྱས་

ཆོད་ཙམ་ཞིག་སྤོང་བའི་ནང་པའི་རབ་བྱུང་། དགོ་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དགོ་སྒོ་པ་མ་ནམས་ལྷ་བྱ།

བསྟན་པ་ཤིང་སྤྱིད་ཀྱི་འཇའ་ས། བཞེ་ཤིང་སྤྱིད་ཀྱི་ལུང་དང་འབྲ། དེའི་ཐང་དུ་གཟིགས།

བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ། 1 (མདོ་ལུགས) སྤོང་བ་ཉིད། རྩེའི་རྩེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་སྤོང་

པ་ཉིད། །ཅེས་དང་། ཡང་། རྩེའི་གསུང་ལས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མ་ལུས་སྤྲེལ་སྤོང་གསུམ། །དེ་

བྱིར་བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་སྤོང་བ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 བསྐྱབ་པ་གསུམ། 3 (ཐུགས་

ལུགས) གསང་བ་འདུས་པ།

བསྟན་པའི་གཏང་རབས་བདུན། (ལུལ་བ) སྟོན་པའི་གཏང་རབས་བདུན་དང་འབྲ། འུ་སྟོན་རིན་ཆེན་པོ་
དང་། བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་སོགས་ན། བསྟན་
པའི་གཏང་རབས་བདུན་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་གང་ལ་གཏང་
པའི་ཡུལ་ལས་རྒྱུད་རིམ་ཡིན་པས་བསྟན་པའི་གཏང་རབས་བདུན་ཞེས་སྒྲིམ་གྱང་འཐད་དོ། །
བསྟན་པའི་ཐ་མ། ཆོས་བསྟན་པའི་མཐུག་ཏུ་འཇམ་མཐར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། དག་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞབས་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲ་མ་བྱ་བ་བཤད་པ་ན་འབྲམས་ལྟམས་བར་
གོ་བ་བསྐྱེད་ལ་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ན་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་གང་པན་དང་ཐད་ཀར་དོན་དུ་གང་འབྱུང་
སྟོན་པ་ཞིག་དགོས་གསུང་ངོ་། །ཞེས་པའི་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཅིམ་སྤང་
སྟེ། བ་སེའི་ཆོས་རྗེའི་མཆོན་ལས། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་ཞེས་འབྱུང་ལ། བཤ་
ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ལམ་རིམ་ཐེན་གྱིས་༤ན་ལས། བསྟན་པའི་ཐ་མ་ཞེས་པ་ནི།
སྤྱིར་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ཐེར་རྒྱ་མ་ཡིན་གྱི། གནས་སྤབས་ཀྱི་ཆོས་གང་འབྲ་ཞིག་
བསྟན་གྱང་དེའི་མཐུག་ཏུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡགོང་ས་ཡ་རྒྱལ་
དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་གིས་གྱང་དེ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་ལོ། །

བསྟན་པའི་དཔལ་གྱུར་ཞེས་སོགས། བསྟན་པའི་དཔལ་གྱུར་སྒྲ་མའི་ཞབས་པད་བརྟན། །བསྟན་འཛིན་
སྤྱེས་བྱ་ས་སྤྱིང་ཡོངས་ལ་བྲལ། །བསྟན་པའི་སྤྱིན་བདག་མངའ་ཐང་འབྱོར་བ་རྒྱས། །བསྟན་
པ་ཡུན་རིང་གནས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག། །ཅེས་པའི་ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་པོ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ནི།
རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་སོག་ཡུལ་ཤེབས་སྤབས། །ཁོང་གི་སྤྱིན་བདག་ས་སྤྱིང་བཀྲ་
ཤིས་རབ་བརྟན་པས་ཆེབས་ཡོབ་ལ་འཇུས་ནས། བསྟན་པའི་དཔལ་གྱུར་སྒྲ་མའི་ཞབས་པད་
བརྟན། །བསྟན་འཛིན་སྤྱེས་བྱ་ས་སྤྱིང་ཡོངས་ལ་བྲལ། །ཅེས་ཆོག་རྒྱང་གཉིས་འཕྲལ་ཚུམ་མཛད་
ཐོག་མཆེ་མས་བརྟན་ཏེ་གསུང་རྒྱ་མ་བྱུང་བས། བསྟན་པའི་སྤྱིན་བདག་མངའ་ཐང་འབྱོར་
བ་རྒྱས། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག། །ཅེས་པའི་ཆོག་རྒྱང་གི་མ་གཉིས་
ཆེབས་ཐོག་ནས་གནང་བས་ཆོག་དོན་ཐབ་ཅིང་བྱིན་རྒྱབས་ཆེ་བར་བྲགས་སོ། །

བསྟན་འབར་མ། བསྟན་འབར་མ་འདི་ཁྱ་བ་སྟོན་མའི་མདོ་ཡི་སྟངས་ཆ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་
ནང་ནས་སྒྲུབ་ཀྱིས་བརྟུས་པ་ཡིན། ཞེས་སྟོང་རྟོག་ཁྱ་མའི་གསུང་འབྲས་སྒྲིགས་བཅ་གཉིས་
བ་༦༠༩ལས་བཤད།

བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས། ༡ རྟོན་ཀུན་གྲགས་མ་སྟོན་མོ། (བྱང་གི་གནས་མཆོད་སྟུག་མོན་གནས། གཡས་ཕུར་པ།
གཡུ་འབྲུག་ལ་ཆེབས་པ) ༢ རྟོན་གཡལ་མ་སྟོང་སྟོན་མོ། (ལྷ་འཕོད་ལྷ་རིན་གནས། གཡས་ཐངས་ཀྱི་ཕུར་པ།
ཟེལ་རྩ་རྒྱུང་སེར་ལ་ཆེབས་པ) ༣ རྟོན་ཀུན་བཟང་དཀར་མོ། (ལ་ཕྱི་གངས་ཀྱི་དུ་བན་གནས། གཡས་རྟོན་ཆེ་
ལྷ་པ། སེང་གེ་ལ་ཆེབས་པ) ༤ རྟོན་གཙོ་མོ་སྟོན་མོ། (ཡར་འཕྱོག་གངས་ཀྱི་མཆོན་གནས། གཡས་སྟུགས་ཕུར་
གསེར་འཕྲུ་མོ་ལ་ཆེབས་པ) ༥ འདི་བཞི་ལ་བདུད་མོ་བཞི་ཟེར། ༦ རྟོན་སྟུན་གཅིག་མ་དཀར་མོ། (ལྷ་
ཕུ་གངས་ཀྱི་རི་ལ་གནས། གཡས་ནད་རྒྱལ། དུང་ཤ་དཀར་མོ་ལ་ཆེབས་པ) ༧ ཁར་པ། ཁྲུང་བཅུན་རྟོན་དཔལ་
ཀྱི་ཡུམ་སེར་མོ། (གཙང་དབྱུས་དུ་མཆོས་མོ་མོ་ཁ་རག་ན་གནས། གཡས་མདཔ། རྒྱུང་ལ་ཆེབས་པ) ༨ རྟོན་སྟུ་
མོ་དཀར་མོ། (བྱང་སྟོན་གསེར་ཆེན་དྲངས་དམར་མཆོན་གནས། གཡས་དབྲུག་མོ། བག་ལ་
ཆེབས་པ) ༩ རྟོན་དཀར་མོ་རྒྱལ་ལྗང་ལ། (མ་རི་རབ་འབྲས་ས་མ། མ་ཆེན་སྟོན་ར་ན་གནས། གཡས་ཕུར་
པ། ཤ་བའམ་འཕྲོང་ལ་ཆེབས་པ) ༡༠ འདི་བཞི་ལ་གཞོད་སྟུན་མོ་བཞི་ཟེར། ༡༡ ཀོང་བཅུན་དེ་མོ་དཀར་
མོ། (ཀོང་ཡུལ་གྱེ་སྟུ་རི་གདོང་ན་གནས། གཡས་ཕུར་པ། ཀོང་རྩ་དཀར་མོ་ལ་ཆེབས་པ) ༡༢ བཅོན་ལ་ལོ་རྩལ་བའི་
རྟོན་སྟུན་གཅིག་མ་དམར་མོ། (གཉལ་མོ་རིའི་གནས་ན་གནས། གཡས་ཕུར་པ། ཟེལ་ནག་ཁ་སེར་ལ་ཆེབས་པ) ༡༣
སྟུན་བཅུན་རྟོན་གཡལ་མོ་སེལ་དམར་ནག (གཙང་སྟོན་རྟོན་གྲག་རྒྱལ་ན་གནས། གཡས་ཕུར་པ། ཤ་
བ་ལུ་མོ་ལ་ཆེབས་པ) ༡༤ རྟོན་གཡུ་སྟོན་མ་སྟོན་མོ། (ཤ་ཕུག་གོ་འམ་མདོ་ཁམས་གཡུ་རིའི་གནས་མཆོག་ན་
གནས། གཡས་ཐང་ཉེན། གཡུ་ཡི་སེང་གེ་ལ་ཆེབས་པའོ) ༡༥ འདི་བཞི་ལ་སྟུན་མོ་བཞི་ཟེར། སྟོང་རྟོག་ཁྱ་མས་
བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད།

བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས། (མཛོད) རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལ་ཟེར། མཆོས་ས་
མཛོད་དེབ་གཟུགས་ ༣༤ལས། བསྟན་དུ་ཡང་མེད་ལ་ཐོགས་པ་ཡང་མེད་པའི་གཟུགས་ནི་
རིག་བྱེད་མེན་པ་ལས་གཞན་མེད་པའི་བྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྟན་པེམ། ལོ་རྒྱ་བ་སྒོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྫོང་ཆོས་རྣམས་ཁུ་བོ་རྟོག་ལོ་རྒྱ་བ་ལེགས་པའི་ཤེས་
རབ་ལས་གནས་ནས་བསྟན་པེམ་མཛོད།

བསྟན་པེམ་ཆེ་ཆུང་། ལོ་རྒྱ་བ་སྒོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོབ་མའི་གཙོ་བོ་གྲོ་ལུང་བ་སྒོ་གྲོས་འབྱུང་གནས་
ཀྱིས་མཛོད། འདི་རྫོང་པེམ་ལས་སྒྲོན་གྱི་དགོངས་འབྲེལ་ཞིང་། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བས་འདིའི་སྒྲེགས་
བམ་གཟིགས་དུས་སུ་མཆོད་བ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་བསུ་བ་མཛོད་ཅིང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཡང་
པལ་ཆར་འདི་དང་མ་ཐུན་བར་མཛོད་བར་བཤད།

བསྟན་བཤད། མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་མིང་།

བསྟེ་སྟང་། ལུས་ཀྱི་གྲུས་འདུད་དང་། བཀྱར་སྟེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད།

བསྟེ་གནས། 1 ལལ་གསོ་བའི་གནས། 2 རྒྱན་དུ་སྟོད་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་།

བསྟེ་བ། (ཁྱད་མེད་མ་འོངས) ལལ་གསོ་བའི་བརྟེ་སྟེང་ཡིན་པར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་བ་སོགས་གསུང་།
ད་ལྟ་བར་སྟེ་དང་། འདས་བར་བསྟེས། སྒྲུལ་ཆོག་ལ་སྟེས་འབྲི་ཞེས་གསུངས། ལལ་གསོ་བའི་
བརྟེ་སྟེང་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དག་འཕྲོགས་ཀྱིས་གསུང་།

བསྟེང་བ། (ཁྱད་མེད་མ་འོངས) བརྟེས་ཐབས་ཀྱིས་བྱུང་གིས་འབྲུ་བ། སྟེང་བ་ལ་གཟིགས།

བསྟེང་ཆོག 1 བྱུང་གི་འབྲུ་བའི་ཆོག འབྲུ་སྟོད་དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཆོག རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོས།
དེད་དུས་སྒོ་གསུམ་མི་དགའི་དོར་ན། །གྲུ་གྲུའི་གར་མཁན་ཚུལ་འཆོས་པོས་གྲོན་པའི། །ཆར་
རྒྱུ་མང་པོའི་རྣམ་ཐར་འཁྲུག་པའི་ཆོག །མཐོང་ཆེ་དཔྱོད་ལྷན་པལ་ཆར་བསྟེང་ཆོག་སྟེ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 2 སུན་འབྲིན་པའི་ཆོག བསྟན་དར་ལྷ་རམས་བ་གསུང་། དངོས་ཤུགས་
འགལ་བའི་ཆོག་སྟེས་ནས་གཞན་ལ་རྟོག་པའི་མིང་དུ་བཤད། བཤ་ཆེན་ལྷག་མཆོག་པས། བསྟེང་
ཆོག་ཅས་བ་དངོས་བསྟན་དང་། །ཤུགས་བསྟན་མི་མ་ཐུན་པ་ཡི་ཆོག །སྟེས་ན་གཞན་ལ་རྟོག་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྟེང་སྟང་། ཆོད་ལྟ་བ། གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཆོད་དཔོག་པའི་དོན། པལ་སྐད་དུ། ཉམས་ཆོད་ལེན་ཞེས་བ་
དེ་ཡིན་པར་སེམས། སུན་འབྲིན་པ་དང་། འབྲུ་བའི་ཆོག་ཏུ་འང་བཤད་དོ། །

བསྟན་པ། 1 (ཟེད་འབྲེལ་འདས་མ་ཁོངས་) བསྟན་པ་འདི་དོན་ཡིན། རྒྱས་པར་བཤད་ན། གང་ཞེས་ལ་སྒྲོལ་ཞིང་
 དེའི་ཡོན་ཏན་འཛོལ་དོན་དུ་བཙུག་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་སྒྲ་མ་བསྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན་ཡོན་
 ཏན་སྟོབ་པ་འདི་དོན་དུ་རེ་བ་ཞུ་བ། རྒྱ་བཤད་ནི། བསྟན་པ་སྟེ་བསྟན་པ་འཇམ་སྟོ་ཐག་ཉེ་པོ་བྱེད་པས་
 བ་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། 1 བསྟན་པ་དང་བསྟན་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་འབྲུག་ཚུལ་ནི། དེ་བ་སྟོན་
 ལས། བྱིན་ས་རྗེ་བཙུན་གཞོན་ལྟ་སྟོན་གྱི་ཞབས་བྱ་དུ་ཡང་དག་པར་བསྟན་ཏེ་སྟེ་སྟོན་པ་ལ་
 ཆེ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 2 ཉམས་སྲ་སྟོང་བའམ་སྟོང་བའམ་སྟོང་བ། འཁྲིག་པ་
 བསྟན། སྟོན་བསྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་ཐན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། བསྟན་པར་
 བྱ་བ་ནི་ཉམས་སྲ་སྟོང་བར་བྱ་བའི་ཞེས་གསུངས། 3 གཏུགས་པ། སྟོན་པ་བསྟན་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 4 མེས་སྲ་གནད་དུ་པ་བ་པ། དཔེ་ཤེས་བསྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 བརྟེན་པ་འཇམ་འབྲེགས་
 པའི་དོན་དུ་འདྲ་ལྟ་བུ་སྒྲ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་། 6 བོམས་པར་བྱེད་པ། སྟོབ་
 སྟོང་གི་དཀའ་འབྲེལ་123456789 ལས། བསྟན་པ་ནི་བོམས་པར་བྱེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྟན་པར་བྱ་བ། 1 ཉམས་སྲ་སྟོང་བར་བྱ་བ། 2 ཡོན་ཏན་སྒྲ་བའི་ཡུལ།
 བསྟོད་ལྟགས། ཡོན་ཏན་བརྟོད་པ། སྟོན་པ་བསྟོད་པ་དང་ལྟགས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། རང་
 གསེས་ཀྱི་བྱེད་པར་སྤྲོ་མོ་ཡོད་དེ། བསྟོད་པ་ནི་སྟོན་པ་ཏང་ཡོན་ཏན་བརྟོད་པ། བསྟགས་པ་ནི་
 གཞན་གྱིས་རང་ལ་དེས་པ་ན་ཡོན་ཏན་བརྟོད་པ་ལ་ཟེར་གྱེ། ལུང་ཐན་ཆེགས་ཀྱི་རྟམ་བཤད་
 ལས། བསྟོད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་བརྟོད་པའི་སྟོན་སོ། ཞེས་དང་། བསྟགས་པ་ནི་གཞན་གྱིས་
 དེས་པ་ན་ཡོན་ཏན་བརྟོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

བསྟོད་ཆེན་བཞི། 1 1 ཅན་པོ་མེས་མཛད་པའི་འཇམ་དབྱངས་མཛད་ཡོན་པའི་བསྟོད་པ། 2 ཅན་པོ་
 མེས་མཛད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མཛུ་བ་ཀེར་གྱི་བསྟོད་པ། 3 མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་མཛད་
 པའི་ཐུབ་དབང་གི་བསྟོད་པ་ལྟ་ལས་ལྟུང་། 4 སྟོབ་དཔོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཤེས་
 གཉན་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་པའི་བསྟོད་པ་མེ་ཏོག་བྱེད་འཛིན་དང་བཞིའོ། 2 རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་
 བོས་མཛད་པའི་བསྟོད་ཆེན་བཞི་ནི། 1 ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་བསྟོད་པ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ། 2

འཇམ་དབྱངས་ལ་བསྟོད་པ་བསྟོད་སྤྱིན་ཀྱ་མཚོ། ༣ བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན། ༤ རྣམ་རྒྱལ་
མའི་བསྟོད་པ་དང་བཞིའོ། ། (རྣམ་རྒྱལ་མའི་བསྟོད་པ་ནི། ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་རེ་སྟོང་དངོས་
བྱུང་གཏེར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་བསྟོད་པ་འདིའོ) དང་པོ་གསུམ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ་བྱེ་མའི་
གངས་འབྲེན་ལ་མི་མ་ཐུན་པ་འགའ་རེ་སྣང་ངོ། །
བསྟོད་ཆོགས། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྟོད་ཆོགས་དང་འབྲ།

۱۱۱

ཐ་གྲུ། ཐག་གུ་ལ་གཟིགས།

ཐ་གུའི་སྒོ་ ཁྲབ་འདུག་གི་མིང་སྟེ། གྲིས་པའི་དུས་ཐ་གུའི་སྟེ་རགས་པའིངས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་
པའམ། ཡང་ན། ཁྲབ་འདུག་གི་ཆུང་མ་སྟོ་མོ་གྲགས་ཅན་མས་ཁྲབ་འདུག་གི་མགོ་ལ་མེ་ཉིག་
འཛིག་པར་འདོད་པ་ལ་མ་བསྐྱབས་ནས་ལྟོ་བ་ལ་བཞག་པས་མེ་ཉིག་ལྟོ་བར་བརྟགས་སོ། །

[illegible]

མ་སྙད། ། མིང་། བད། 2 མ་སྙད་འདྲིཤ་ས་མཁལ་གྱི་མྱོ་འམ་འདྲུ་ཤེས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འབྲེལ་
སྟེང་པོ་མཆོག་ལས། མ་སྙད་ནི་འདྲུ་ཤེས་སོ་ཤིས་ཀ་སྙད་ས་པ་རྣམ་རྟོ། །

ཐ་སྙད་བརྒྱད་ཐུག། དགེ་སློང་མ་ཐ་སྙད་བརྒྱད་ལྟན་ནི། བསྟེན་ཐོག་ལ་གྱི་ཕྱོམ་བ་དང་ལྟན་ལ། ལྟ་བ་
མ་ཐུན་ལ། མཆོན་མི་མ་ཐུན་ལ། ལུས་བསྟེན་དུ་དྲང་ལ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་ལ། ཐ་སྙད་
གསུམ་དང་ཐུན་ལ། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་ལ། རྩ་བཅུ་ལ་གྱི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ལ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །

ཐ་སྙེད་ལྷ་ལྷན། མི་ཡིན་པ། ལྷ་ཤེས་པ། རོན་པོ་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། བཞིང་མ་ཡིན་པའོ།

ཐ་སྙད་དང་ལྡན་པ། རྩོལ་མ་ཡིན་པ།

ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་བྱགས་པ། བྱགས་པ་ནི་འདིར་སྤང་ཞིང་སྤྱོད་བཅས་བྱུང་
པའི་དོན་ དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གཞོད་པ། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་བྱི་རིགས་
པས་མི་གཞོད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཞིག་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལང་རྗེའི་

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ར་སྣང་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་པ་དང་རིམ་ལྔ་གྲགས་པའི་དོན་
དེ་ལ་ར་སྣང་པའི་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འང་རང་བཞིན་ཡོད་
མེད་ཚུལ་བཞིན་དུ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པ་མི་འབབ་པ་ཞིག་ནི་ར་སྣང་དུ་ཡོད་པར་
འདོད་ལ། དེ་ལས་ལྷོག་པ་ནི་མེད་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ར་སྣང་དུ་ཡོད་པ་དང་ཡོད་
པ་གཉིས་དོན་གཅིག།

ར་སྣང་བདེན་པ། (དབུ་མ) ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། ར་སྣང་འདི་འཕགས་པ་སློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་
པའི་མདོར་ མ་ ༡༡༩༣བཅུ་ལས། གཞན་ཡང་བདེན་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པ་གཉིས་པོ་གང་
ཞེན། གང་འདི་ར་སྣང་གི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཅི་
༡༡༩༥་ན་༥་ལས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ར་སྣང་རྣམས་བདེན་པས་ན་ར་སྣང་བདེན་པ་སྟེ། རིམ་ལྔ་སྣང་
བ་ཅམ་དུ་བདེན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེ་བས་ན་མདོ་ལས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་རྣམས་ལ་གང་ཡོད་པར་
བདེན་པ་ལ་ཡང་བདེན་པ་ལ་ཡང་དེ་བདེན་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་པ་ཉིད་བདེན་པས་
ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། རིམ་ལྔ་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་
གསུངས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ར་སྣང་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། །དོན་དམ་པ་བདེན་
པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ། །དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་
ལམ་ངན་ལྷགས། །ཞེས་གསུངས།

ར་སྣང་པའི་ཤེས་པ། (དབུ་མ) དུལ་དེའི་ཡིན་ལུགས་ལ་མི་དཔྱོད་པར། དུལ་དེ་རིམ་ལྔ་སྣང་བ་ལྟར་
གྱི་རིམ་སུ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་ར་སྣང་པའི་ཤེས་པ། མ་དབྱེད་པའི་ཤེས་པ།
འཛིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། མ་དབྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དབྱེད་པ་ཡེ་
ནས་མི་བྱེད་པའི་དོན་མིན་པར་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་ར་སྣང་པའི་ཤེས་
པ་ནི་ཆོས་གང་ལ་འང་རིམ་ལྔ་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་རིམ་སུ་འཇུག་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། སྣང་བའི་དོན་
དེ་སློ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཅམ་ཡིན་ནས། འོན་ཏེ་དོན་གྱི་ཡིན་ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་སྟེ།

དུ་མི་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ་མ་བརྟགས་པར་འཇུག་པ་ནམས་སོ། །དེ་ཉིད་ལ་མ་དབྱད་པའི་ཤེས་
 པ་ཞེས་བྱ་ཡི། བརྟགས་པ་ཡི་མི་བྱེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་བའམ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་
 པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤང་ཞིང་གཤམ་པ་ལྟར་འཇུག་གི། ཡིན་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་དབྱད་ནས་འཇུག་
 པ་མིན་པའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཤམ་པ་ཞེས་བྱ་བའང་ཡིན་པས་འདི་འབྲེལ་ཤེས་པ་ནི་གྲུབ་
 མཐས་སྒོ་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་མམས་ཅད་ལ་འོང་བས་ཇི་འདྲ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་འདུག་ཀྱང་འཛིག་
 རྟེན་པའི་གཤམ་པ་འམ་མ་དབྱད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱར་བའི་འཛིག་
 རྟེན་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་མི་བཟུང་ངོ། །གྲུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱར་བ་ལའང་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་
 དུ་གཤམ་པ་ལྟར་རམ་འོན་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དེ་ལྟར་གནས་སམ་ཞེས་དཔྱད་པའི་སྒོ་མང་པོ་ཡོད་
 ཀྱང་དེའི་ཤེས་པ་མཐས་ཅད་ཡིན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ག་ལ་དགོས། དེས་
 བ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཤམ་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆུན་པོ་གྲུབ་མཐའ་དང་བལ་བ་ཁོ་ན་ལ་
 འདི་བ་མ་ཡིན་གྱི། རྟོག་ཕྱི་རྟོག་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་དབྱད་པའི་སྒོའི་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འདུག་
 བལྟས་པས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་པ་དེ་ལ་གཤམ་པ་ནི་སྤང་བའམ་སྤྱོད་བའི་ཐ་སྙད་འདོགས་
 པའི་གཞིར་གྱུར་པ་ནམས་སོ། །ལས་འབྲས་དང་ས་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལལ་པ་ལ་མ་གཤམ་པ་
 ནམས་ཀྱང་ཐོས་པ་དང་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཆེ་ཡིན་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་
 མི་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ་རང་དགའ་བ་ལའང་སྤང་བ་ཡིན་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཤམ་པ་མ་ཡིན་
 པའི་སྒྲོན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གཞོད་པ། (དབྱ་མ) དཔེར་ན་ཐག་པ་སྤྲུལ་ཡིན་པ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་
 མ་གཞན་ཐག་པ་སྤྲུལ་མིན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོད་མས་གཞོད་པ་ལྟར་སོང་བའོ། །

ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པར་གཤམ་པ། (དབྱ་མ) ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་པ་སྟེ། དེ་ལ་སྤང་བའམ་དེས་སྤྱོད་
 པའི་ཡུལ་ནམས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པར་གཤམ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

ཐ་སྙད་ཆོད་བྱལ། (དབྱ་མ) ། ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མས་ཇི་ལྟར་བཞག་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ། ཐ་སྙད་ཆོད་བྱལ་
 ཟེར། དཔེར་ན། བུམ་པ་ངེས་པའི་ཆོད་མས་བུམ་པ་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་

བུལོ། རྟེན་བཞེན་དུ་བྱམ་པ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཆོད་མཐའ་མི་བསྐྱ་བའམ་ཡང་དག་
 པ་ཡིན་པ་དང་། དེས་རིམ་རྒྱུ་བཞག་པ་ལྟར་བྱུང་བའོ། སྦྱིར་བཏང་། ཐ་སྙད་ཆོད་བྱུང་། ཆོད་
 བྱུང་། ཆོད་མས་བྱུང་བ། ཡོད་པ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ནམས་དོན་གཅིག་འདི་ལ་དབྱེད་པར་བྱ་བ་
 འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དེ། གཞན་ཕྱོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཐ་སྙད་ཆོད་བྱུང་བཅས་པ་འདི། རྗེ་ཙོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོའི་སྦྱར་གྱི་ཐ་སྙད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ། འག་ཐང་ཐང་དུ་འགོག་ཅི་བྱུང་བྱེད་
 གྱང་། ཐ་སྙད་འདི་རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོས་བྲག་གིས་བསྐར་ནས་བྲིས་པའི་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་
 རྣམས་སུ་ནི་མི་སྦྱང་སྟེ། རྗེ་འདྲ་བུ་མའི་ཁྱེ་ཀ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། རྗེ་འཕམ་རིམ་ཆེ་
 འབྲིང་ཆུང་གསུམ། ལེགས་བཤད་སྦྱང་པོ། ལེགས་བཤད་གསེར་བླང་། སྦྱགས་ཕྱོགས་ནས།
 རྗེ་འཕམ་ལྷ་གསལ་སྟོན། རིམ་ལྷ་གདན་རྫོགས། སྦྱགས་རིམ་ཆེན་མོ། འབྲེལ་པ་བཞི་སྦྱགས།
 མཐའ་གཅོད་ལྷ་གྲ། སྦྱས་དོན་ཀུན་གསལ། བདེ་མཆོག་འབྲེལ་པ་འདོད་འདྲོ། གསང་སྦྱགས་
 གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་བྱུང་སྟེ་མ་སོགས་སུ་བྱུང་ཅམ་ཡང་མི་འབྱུང་བས། ད་ཁྱེད་
 ཅག་ལ་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་ན་སྟོན་ཅིག 2 ཐ་སྙད་དམ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཆོད་
 མས་བྱུང་བའི་གཏན་ལ་པབ་པ་ལ། ཐ་སྙད་ཆོད་བྱུང་བེར་ཏེ། མཐས་བྱུང་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་
 རྗེ་འཕམ་པའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་ལས། མདོར་ན་ཐ་སྙད་ཆོད་མས་བྱུང་བ་བཞག་ས་
 མེད་པར་འབྲུལ་ངོ་ཅམ་ལ་བསྟན་ནས་གཞན་ངོར་འཛོག་པ་མ་གཏོགས། རང་ལུགས་ལ་གང་
 ཡང་བཞག་ས་མེད་པར་ལས་འབྲས་ལ་སྦྱར་འདེབས་གྱི་ཆོད་ལྟ་ཆེན་པོ་ལ་དབྱེད་པའི་ལྟ་བུའི་
 མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་འགག་པའི་ཆེད་དུ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ནན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས་ཤིང་། གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྟོན་མའི་རྗེ་འདི་བསྟོད་པའི་དོན་ལྷན་མའི་འབྲེལ་པ་༤༠ལས་
 གྱང་། ཐ་སྙད་ཆོད་བྱུང་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་རང་བཞིན་མེད་པར་བཟུང་བར་རྫོས་པ་ཡང་རང་
 བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཅམ་ལ་ཡིད་བརྒྱས་བྱས་པའམ། ཡེ་མེད་དུ་བཟུང་བར་འགྲོ་ཡི།
 རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་གྱི་རྫོར་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འབྲེལ་ལས། ཆོས་ཅན་ཡོད་
 བ་ཆོས་རྣམས་ལ། །འཛིག་རྟེན་ན་ནི་དཔྱོད་པ་འཇུག་ཏེས་དང་། དབྱེ་མ་ལུང་རིགས་གཏེར་

མཛོད་ལས། ར་སྙད་ཚད་བྱུབ་འཛོག་མི་ཤེས་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ།
 ཚད་བྱུབ་འཛོག་མི་ཤེས་པར་རང་བཞིན་མེད་པར་བཟུང་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་བྱུབ་པའི་བྱིར།
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། 3 ཡང་། རོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ར་སྙད་
 གྱིད་བང་གིས་བྱ་བྱེད་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའམ་འཛོག་བྱུབ་པ་ལ་ར་སྙད་ཚད་བྱུབ་ཟེར། 4
 ཡང་། ར་སྙད་བདེན་པ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཚད་མས་བྱུབ་པ་ལའང་ར་སྙད་ཚད་བྱུབ་ཟེར་
 རོ། 5 ཡང་། ར་སྙད་པའི་སྒྲོམ་མར་བཏགས་ཅམ་མིན་པར་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་བྱུབ་པ་
 ལའང་། ར་སྙད་ཚད་བྱུབ་ཟེར་བ་ཡང་ཡོད། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་
 པ་འགའ་རེས་ར་སྙད་ཚད་བྱུབ་མེད་ཅེས་སྒྲ་མཁན་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་ནི་རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པ།
 རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ། ར་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཅའ་པའི་ཆེ་ན་རྟེན་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་དང་དོན་འདྲའོ། །ར་སྙད་ཚད་བྱུབ་འདོད་ཚུལ་ཐ་མ་འདི་ནི་རོར་བར་སེམས་སོ། །
 ར་སྙད་བཞིག་པའི་སྟོང་པ། རྟེན་འབྲེལ་བཞིག་པའི་སྟོང་པ་དང་དོན་འདྲ། རྟེན་འབྲེལ་བཞིག་པའི་སྟོང་
 པ་ལ་གཟེགས།
 ར་དད། སོ་སོ། སོ་སོ་བ། མི་འདྲ་བ།
 ར་དད་པ་ཉིད་གྱི་འདུ་ཤེས། བདག་དང་གཞན་ཞོ་སྟུམ་པའི་དབྱེ་འབྱེད་གྱི་སྒྲོ་ལ་ཟེར། རིན་ཆེན་མེད་
 པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཀུན་ལས། ར་དད་པ་ཉིད་གྱི་འདུ་ཤེས་ནི་བདག་དང་གཞན་ཞོ་སྟུམ་
 པ་སྟེ། དེས་ན་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 ར་ན། ལྷག་ཤོས། དམན་ཤོས། རྩང་ཤོས། མ་མཐར། མ་མཐའ་ན། རྩང་མཐའ་ན། རྩང་དུ་ན། རྩང་
 ས་ན། དམའ་ས་ན། རྩང་བ་དང་དམན་པ་སོགས་གྱི་མ་མཐའི་ཆད་གཞི་སྟོན་པའི་ཆོག་ཅིག
 བརྒྱད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་པ་གནད་གྱི་རྒྱ་འོད་ལས། ར་ན་ཞེས་པ་ནི་ལྷག་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལ་ཡང་གོང་དང་གནད་གཅིག་གོ། ལྷག་པ་མེད་པའམ་ལྷག་མ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། དེའི་
 རྩིས་སུ་གང་ཡང་ལྷག་མ་ལུས་པ་སྟེ་ལྷག་ཤོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འབྲེལ་སྟོང་
 སོ་མཆོག་ལས། ར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩང་དུ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་

ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོས། ཐ་ནའི་དོན་ལ། མ་མཐར་ཞེས་པ་དང་། དག་གསར་ལས། ཆོད་ལས་
འདས་པར་སྟོན་ཏེ། ཞེས་དང་། དག་སྟོན་འགྲེལ་པར། རྩུང་བྱ་ན་ཞེས་བཤད་དོ། །

ཐ་བ། སེམས་རྩུབ་མོ། སེམས་རྩུད་གྲོང་མོ། རྩུད་རེངས་པ། མ་རུངས་པ། ལས་སུ་མི་རུང་པ། མི་
བསྟན་པ། མ་དུལ་པ། རེངས་པ། སྤ་མཁྱེགས། བན་པ། བེད་མེད་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་
དོ། །སྩད་པའི་ལུང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཆེན་དུ་བྲངས་པ་ལས། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་
བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔའ་འགའ་ཞིག་གིས། ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྲོས་ཙོད་པ་ཙོམ་བྱེད་
པ། ཐ་བ་སྟོན་ལྡན་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་རྗེ་སྟེད་པ། དེ་སྟེད་བསྐལ་པར་གཞིན་ས་གོ་ཆ་བགོ་
དགོས་སོ། ཞེས་ཐ་བ་སྟོན་ལྡན་ཞེས་པ་ཞེ་སྤང་ལ་སྦྱར་ལ། ཡང་བྱམས་པ་སེང་གེ་སྤྱི་མདོ་
མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་བྲངས་པ་ལས། གཞོད་སེམས་དང་། ཐ་བ་དང་ཞེ་སྤང་གི་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ཙམ་གྱིས་བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔའ་ལ་རྩ་བུར་ཞིང་རྩས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་འང་
པལ་ཆེར་གོང་དང་འབྲ་བར་སྤང་རོ། ལི་ཤིའི་གྱུར་ཁང་དུ། མ་དུལ་བའམ་རེངས་པའི་དོན་ལ་
བཤད། རྩུད་རེངས་པ་འམ་གྲོང་མོའི་དོན་དུ། དབྱངས་ཙན་དགའ་ལྗོ་གསུང་། དཔེར་ན་ལོ་གཅིག་
གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་མ་རྩོས་པའི་ཞིང་ས་ལ་ཞིང་ཐ་བ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྗང་མས་
པ་གསུང་། རྩུལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྟོན་རྒྱ་མཆོའི་འགྲེལ་
པ་ལས། ཐ་བ་སྟེ་རེངས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཙན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐ་མ། 1 དམན་པ། 2 རྩེ་མའམ་རྗེས་མ། མཐའ་མཇུག་ 3 རྩུང་བྱ།

ཐ་མར་བྱེད། (འདུལ་བ) རྩུན་གཙོད་པར་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན།

ཐ་མར་བྱེད་པར་འགྱུར། (འདུལ་བ) རྩུན་གཙོད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་པ་སོགས་ལས་གསུངས།

ཐ་མལ། 1 དཀྱུས་མ། པལ་པ། དམན་པ། 2 མ་བཙོས་པ། རང་བཞིན་པ།

ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན། རང་དང་སྟོད་བཅུད་སོགས་ཐ་མལ་དུ་སྤང་ཞིང་དེར་ཞེན་པའི་སྟོ། འདི་བསྐྱེད་རིམ་
ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན། རྗེའི་སྤྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐུན་མོང་

མ་ཡིན་པའི་སྤང་བྱ་ནི། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཐ་མལ་པའི་སྤང་བ་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཐ་མལ་པར་
 ཞེན་པའི་ད་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདྲིའི་ཐ་མལ་པའི་སྤང་བ་
 བློ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བའི་སྤྲོད་བཅུད་མིན་གྱི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤྲོད་བཅུད་
 ཏུ་སྤང་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེ་དཔལ་མང་པའི་སྤྲགས་གྱི་ས་ལམ། རྩོམ་ཆེ་ཆེང་
 ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིས་པར་བལྟ་བའི་མིག་འབྱེད་ གསུངས། བསྐྱེད་རིས་སྤང་བྱ་ཐ་མལ་སྤང་ཞེན་
 གྱི། གཞན་པོ་ལྟ་ཡི་ད་རྒྱལ་ཡོད་པ་དང་། གསལ་སྤང་མེད་པ་གཉིས་ལ་སྤྲོད་བཞི་ཡོད་། སྤང་
 བའི་གཞན་པོར་ལྟ་ཡི་རྣམས་པ་དང་། ཞེན་པའི་གཞན་པོར་ལྟ་ཡི་ད་རྒྱལ་བསྐྱེད། ཐ་མལ་སྤང་ཞེན་
 གཉིས་གྱི་གཙོ་བོ་ནི། བདེན་སྤང་བདེན་ཞེན་གཉིས་ལ་བྱེད་དགོས་གསུངས། ཞེས་གསུངས།
 ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ། 1 (བཀའ་བརྒྱུད) བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་བད་ཆད་ཅིག་མ་བཅོས་རང་བབས་

སྤྲོད་བཞག་པའི་ཤེས་པ། ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་མལ་ནི་དམན་པ་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤྲོད་བཅུད་
 བའི་ཐ་མལ་མེད་པར། བཅོས་བསྐྱེད་མེད་པར་རང་བབས་སྤྲོད་བཞག་པ་ལ་ཐ་མལ་ཏུ་བཞག་ཅེས་
 པ་དང་དོན་འདྲའོ། །དེ་དང་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད།
 གདོད་མའི་མི་ཤེས་པའི་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ།
 གཞུག་མའི་ཡེ་ཤེས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གངས་སྤྲོད་གསུངས།
 སྤྲོད་བཞག་ནི། མ་བཅོས་རང་བབས་སྤྲོད་བཞག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་
 བུའོ། 2 རྩོམ་དགའ་བ། རྩོམ་ལ་བཤམ་དམན་པ།

ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་ཏུ་བྱས། (བཀའ་བརྒྱུད) དབྱ་མའི་ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྲེས་པ་ན། ཐ་མལ་གྱི་
 ཤེས་པ་མངོན་ཏུ་མཛད་ཅེས་པ་དང་། ཆོས་སྤྲོད་མངོན་སུམ་ཏུ་བྱས། རྣམ་ཤོག་ཆོས་སྤྲུང་ཤར་
 ཞེས་ཐ་སྤྲོད་མཛད་དོ། །

ཐ་མལ་ཏུ་བཞག་ མ་བཅོས་པར་བཞག་ རང་བབས་སྤྲོད་བཞག་ རང་ཕྱགས་སྤྲོད་བཞག་ རང་གར་བཞག་
 རང་མལ་ཏུ་བཞག་ རང་སར་བཞག་ རང་སོར་བཞག་ སོར་བཞག་ སོ་མར་བཞག་ བཅོས་བསྐྱེད་
 མེད་པར་བཞག་པ། རྩོད་ལ་བཞག་ ལྷག་པར་བཞག་ བལ་སྤྲོད་ཏུ་རང་འཇགས་བཞག་ཅེས་པ་

ནམས་སྤྱིར་དོན་འདྲ།

ཐ་མལ་པ། ཐ་མལ་དང་འདྲ།

ཐ་ཆིག་ 1 ཆིག་དོན། ཆིག་གི་དོན། དོན། དཔེར་ན་ལུང་ཐོན་ཆེགས་ཀྱི་ནམ་བཤད་ལས། འདས་པ་
དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་གྱུར་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། 2 མིང་། ཆིག་ 3 དམ་བཅའི་ཆིག་ 4 ཅ་བ་ལའང་
འཇུག་ཅེས་ཁ་ཅིག་ཟེར།

ཐ་རམ། ངན་པའི་དོན། ལི་གྱུར་གསུང་།

ཐ་རམས། གཏམས་པའི་དོན། ལི་གྱུར་གསུང་།

ཐག་གུ། ཐག་པ་བྱུང་བྱུང་ལ་ཐག་གུ་ཟེར། འདིའི་ཆིག་ཟུར་གྱི་གུན་ཆུང་དུ་འཕམ་ཟླ་མའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་ཁྱི་ཆུང་དུ་ལ་བྱི་གུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། ཐག་གུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་པ་ཡིན་ཀྱང་།
ཐ་གུ་ཞེས་འབྲི་བ་འདི་ཡོངས་ཁྲབ་དང་གྲགས་ཆེ་བར་སོང་། ཐག་གུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནི། ཐག་གུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཐག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུབ་ལ། ཐ་གུ་ཞེས་
བརྗོད་ན་གོ་མི་བྱུབ་པས། དེའི་ཕྱིར་ཐག་གུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་སོ། །

ཐག་པ་བསྐྱོགས་པ། ཐག་པ་བསྐྱུས་པའམ་འབྲེལ་བ།

ཐགས་མཁན་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་བཞིན། དེས་འཛོག་གི་དཔེ།

ཐགས་མ། (འདུལ་བ) 1 ཐགས་འཐག་མཁན་གྱི་བྱུང་མེད་ཀྱི་མིང་། 2 ཐགས་བཏགས་ནས་བཞོས་པའི་
རྒྱ་དངོས། དཔེར་ན་སྒྲན་ཐགས་མ་ཁ་ཁོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས།
མེག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིག་མ་ལ་སོགས་པའི་ཐགས་མ་བྱ་བཞིན། །རེ་སྤྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ཁྱེན་
རིང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

ཐགས་བཟང་། ཆགས་བཟང་བ་དང་གྲལ་འབྲིག་པའི་དོན། ཆོམས་ཐགས་བཟང་བ་ལྟ་བུ། སོ་དང་
སོའི་བར་ལ་བར་སྟོང་ཆེན་པོ་ཆེན་པོ་མེད་པར་ཆགས་བཟང་བ་ལ། ཆོམས་ཐགས་བཟང་ཟེར་
བ་ཡིན། ཐགས་ཞེས་པ་དང་ཆགས་ཞེས་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་སེམས།

ཐང་། 1 གཤོང་འབྱར་མེད་པའི་ས་ཆ་ཁོད་སྟོམས། དཔེར་ན་ཐང་བདེ་པོ་ཞེས་དང་། ཐང་སྟོང་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 2 ཐངས། དཔེར་ན་འདུལ་བའི་གཞུང་ནམས་སྟ། ཐང་འགའ་ཕྱད་པའི་རྒྱུང་མ་ཞེས་
 འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་སོགས་སུ་གཟིགས།
 3 དམ་པོའི་དོན། དཔེར་ན་དམ་སྟོང་ལ། ཐང་སྟོང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཞིབ་བར་འོག་ཏུ་ཐང་སྟོང་ཅེས་
 པའི་ཐང་དུ་གཟིགས། འདི་ལ་དོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་དུ་གཟིགས།

ཐང་ཀ། ཐང་ག་ལ་གཟིགས།

ཐང་འགའ་ཕྱད་པའི་རྒྱུང་མ། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་རྒྱུང་མ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། སྤྱད་འཛོལ་མའི་མིང་།
 ཐང་ཅིག་ འདི་ལ་དེད་དུས་ཀྱི་སྐྱད་མ་གཅིག་དང་སྐར་རྒྱུང་སོ་དྲུག་ཡོད། It has 96 seconds དུས་
 མཐའི་སྐྱད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཅེས་བྲུ་ལ། དེའི་སྐྱད་ཅིག་མ་
 དྲུག་ཅུའི་ཡུན་ལ། ཐང་ཅིག་ཅེས་བྲུའོ། །མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་ཐང་ཅིག་ཅེས་གསལ།

ཐང་གཅིག་ ཐང་ཅིག་དང་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་ཐང་གཅིག་ཅེས་གསལ།

ཐང་བ། དྲངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ དཔེར་ན་གནམ་ཐང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོམས་ལས། རྣམ་ཐང་བ་
 ལས་ཆར་མི་འབབ། །ཅེས་དང་། དེའི་ཐང་གི་ཆོམས་འགྲེལ་༡༥༤བས། སྤྱིན་དང་བྲུལ་
 ཞིང་གནམ་ཐང་བ་ལས་ཆར་མི་འབབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཐང་བྲུ། གཤོང་འབྱར་མེད་པའི་ས་ཆ་ཁོད་སྟོམས། ཐང་དང་དོན་གཅིག་ ཆོམས་དེབ་གཟུགས་༡༦༥ལས།
 དགོན་པ་འམ་ཡང་ན་གྲོང་དག་གས། །གཤོང་ངམ་ཐང་བྲུ་དག་ཀྱང་རུང་། །གང་ན་འཕགས་པ་
 བཞུགས་པ་ཡི། །ས་དེ་ཡིད་དུ་ཡོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཐང་མ། (བད་རྟིང་) 1 མང་པོ་མཉམ་དུ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བཀམ་སྟེ་བཞག་པའི་ཕྱང་པོའི་མིང་། རྒྱུང་མ་བ་
 གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བལས། ཐང་མཞེས་བྲུ་བ་ནི་བཀམ་པའི་ཕྱང་པོའོ། །ཆོམས་ཞེས་བྲུ་བ་ནི་
 བཤེག་པའི་ཕྱང་པོའོ། །བྲངས་ཞེས་བྲུ་བ་ནི་ཆོམས་དག་གི་ཕྱང་པོའོ། །ཕྱང་པོ་ཞེས་བྲུ་བ་ནི་
 རྒྱུ་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཆོམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེའི་ཐང་གི་རྒྱུང་མ་བ་ཕྱང་
 གཞིལས། ས་གཞི་ཆེན་པོ་འདི་ལ་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འཁོར་འཕྲི་

མཐའ་སྐྱེ་གི་ལ་བྱས་པས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱན་ཏུ་གཙོད་པར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་འཆེག་པར་བྱེད།
 ཀྱན་ཏུ་རྟུང་བར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་འབྲལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱན་ཏུ་བཅད། ཀྱན་ཏུ་
 གཤེགས། ཀྱན་ཏུ་བརྟུངས། ཀྱན་ཏུ་བྲལ་ནས་འདི་ཐང་མགའི་གཤེགས་ཏུ་བྱེད། འདི་ཆོམས་གའི་གཤེགས་
 ཏུ་བྱེད། འདི་བྱངས་གའི་གཤེགས་ཏུ་བྱེད། འདི་ཕྱང་པོ་གའི་གཤེགས་ཏུ་བྱེད་ཅིང་འདི་ཐང་མགའི་གཤེགས་ཏུ་བྱས།
 འདི་ཆོམས་གའི་གཤེགས་ཏུ་བྱས། འདི་བྱངས་གའི་གཤེགས་ཏུ་བྱས། འདི་ཕྱང་པོ་གའི་གཤེགས་ཏུ་བྱས་ནས་དེ་
 ལྟར་ཀྱན་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལས་གཞི་དེ་ལས་སྤྲིག་པ་ཡང་མེད། གཞི་དེ་ལས་སྤྲིག་པར་འགྱུར་
 བ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་
 ༤༦ནྟལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །² ཡང་། ཞིང་ཁ་ནས་བསྐྱུས་ཏེ་གཡུལ་ཁའི་
 བྱང་སྐྱུངས་པའི་སྟོན་ཐོག་ཞེས་པར་བཤད་ན། ཞིང་ཁ་ནས་སྟོན་ཐོག་བསྐྱུས་ནས་མི་རུལ་པའི་
 ཕྱིར་གཡུལ་ཐང་དུ་སྤེལ་མོར་ཉི་མར་བཀྲམ་པའི་ཕྱང་པོ་ལ་ཟེར། ང་ཆོ་རྒྱ་ཁར་སྟོ་སྟོགས་སེ་
 ར་དགོན་པར་ཡོད་དུས་ཞིང་ཁ་ནས་སྟོན་ཐོག་བསྐྱུས་ཆར་ན་ཐང་སྟོན་མར་ཁུ་ཟེར་པའི་ཞལ་
 ལག་ཞེས་པོ་ཞིག་ཀྱང་གཏོང་སྟོལ་ཡོད། ² བདེ་པོ་དང་། སྟོན་ཆག་མེད་པ། མ་ཞིག་པར་ཕྱིལ་
 པོར་གནས་ཐུབ་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། བར་ལམ་སྐྱ་གཟུགས་ཐང་མ་ཡིན་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཐང་མར་བརྟུང་བ། ཐང་ལ་བཀྲམ་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཟུང་བསྐྱབ་
 བྱ་ཤོག་གངས་མཐོང་ལས། ཐང་པོའི་གཏམ་གྱིས་ཡིན་མིན་མཐའ་དག་ཀྱན། ཐང་མར་བརྟུང་བ་
 ལ་ཤེས་ལྷན་སྐྱེ་མི་མགྱ། དག་ལ་སྤྱིང་ནས་གནག་ཀྱང་དགའ་བའི་ཚུལ། །བསྐྱན་ན་ནས་སྐྱགས་
 ཤེགས་སྐྱ་ཆེ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །
 ཐང་ཐན་ཅང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐྱབས་སྐྱོན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་བཙན་
 པ་ཏུ་ཅང་ཆ་བེ་ཆེ་བ་དང་བསྐྱན་པ་ལ་མཛད་ཇེས་ཆེ་བ་ཞིག་ ཐང་ཐན་ཅང་Tang sanzang དང་།
 ཐང་ཐན་ཡང་ Tang Seng ཟེར། ཁོང་ལ་ཡོངས་གྲགས་སྐྱ་Hiuen Tsang ལྷ་བ་ཟེད།
 ཐང་ཡིག་རྣམས་ཐར་ལོ་རྒྱུས། སྐྱུང་གཏམ་གྱི་ཡི་གེའི་མིང་དུ། བསྐྱན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་།
 ཐང་ལ། (བརྟུང་) ¹ ཐང་དུ། ཐང་ལ་རྒྱུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ² བཀྲམ་པའི་དོན་ཡིན་པར་དག་ཡིག་གི་

འེའི་གུར་ཁང་དང་། ལྷང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྫོང་གསུང་།

ཐང་ཤད། (འདུལ་བ) བྱག་འཆོལ་བའི་དོད་ཡིན།

ཐང་སྟོང་། དམ་སྟོང་། ཚུལ་བ་ཏ་ཅང་བྲགས་བ་དང་ཏ་ཅང་སྟོང་པའོ། རྫོང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
དཔལ་ལྷན་མ་ཁོལ་གྱིས། ཁྱད་པར་འཕགས་པར་བསྒྲི་བ་ལ། ཁྱོད་ལ་ཐང་སྟོང་འགའ་མ་
བྱུང་། དེ་སྐད་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནམས། རྫོག་བྱུང་རིམ་བ་དབྱེར་མ་མཆིས། ཞེས་སོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐད་འབྱུར། ཐད་སྐྱར་དང་འབྲ། བཀའ་འབྱུར་དང་བསྐྱར་འབྱུར་ཞེས་པ་ཐ་སྐད་ཆད་ལྷན་ཡིན་ན། ཐད་
འབྱུར་དང་། སྐྱ་འབྱུར། འོག་འབྱུར་སོགས་ཀྱང་ཆད་ལྷན་ཡིན་དགོས།

ཐད་སྐྱར། འདི་ལ་སྐྱ་སྐྱར་ཞེས་ཀྱང་བྲ། དཔེར་ན་བསིལ་སྐོབ་ཅེས་པ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཕྱི་ལ་ཞེས་
པའི་ཐད་སྐྱར་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དེའི་དོན་སྐྱར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མཆོ་རྟེན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་
བཤོད། ཐད་སྐྱར་གྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ། དང་ཐད་དུ་བསྐྱར་པ། སྐྱ་བཞིན་དུ་བསྐྱར་པ་ཞེས་
ཀྱང་ཟེར། གནས་བརྒྱད་ཆེན་མོར་སྐྱ་དང་ཐད་དུ་བསྐྱར་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱ་བས་མཛད་པའི་བད་སྟོད་པའི་གཞུང་གི་སྙིང་པོ་གསལ་བའི་རང་འབྲེལ་བད་
སྟོད་སྙིང་པོ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བ་ལས་ཀྱང་། དང་ཐད་དུ་བསྐྱར་པ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ཕྱིས་སྡེ་
སྟོད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་དང་། བྱུ་བ་ཀུན་གྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་པ་
ནམས་ཀྱི་གསུང་དུ་ཐད་སྐྱར་ཞེས་ཕྱིས་པ་ལས་རིམ་བཞིན་ཐད་སྐྱར་ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་འདི་དར་
ཁབ་ཆེ་བར་བྱུང་བ་ལོ་རྒྱས་སྟུང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་མཁྱེན་མཆོ་སྣ་བའི་མཆོ་རྟེན་ག་
སོགས་མཁས་པ་སྐྱ་མའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྟུང་ངོ། །ཐད་སྐྱར་གྱི་སྟོར་གཞན་ཡང་སྐྱ་
སྐྱར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཐན་ཀོར། ཉེ་འཁོར། དག་ཡིག་དག་སྟོན་ན་གསལ།

ཐན་སྐད། ལྷས་དན་སྟོག་པ། དན་སྐད།

ཐབས། ། བྱ་བ་གང་ཞིག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཐབས་ཟེར། ཐབས་དང་། ཚུལ། ཆོ་ག་ནམས་མིང་གི་

ནམ་གངས་ཡིན་ནོ། 12 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་བ་ལའང་ཐབས་ཟེར།
དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་
ཐབས་ཡིན། 3 སྒྲུབས། སྒྲུངས། ཐབས་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། རལ་གྱིའི་ཐབས། ཤིང་རྩེ་
ཐབས་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཐབས་ཀྱི་རྒྱད། སྟོན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། གྲོལ་བྱེད་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ལམ་ལག་དང་བཅས་པ་
ནམས་སོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། བྱང་ཆུབ་མཛོད་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་ཐབས་དང་། སྟོན་བྱེད་ཀྱི་
དབང་། གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལས། གྲོལ་བ་འབྲས་བུ་ནམས་འབྲེལ་ཆགས་སུ་འབྱུང་བས་རྒྱད་ཅེས་བུའོ། །
ཐབས་ཀྱི་ཐེག་པ། སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པ། སྐྱ་བཤད་ནི། བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལས་ཐབས་མཁས་
དུ་མས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པའི་ཐེག་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བུའོ། །

ཐབས་ཅིག་ལྟན་ཅིག་ཆབས་ཅིག་སྒྲུབས་ཅིག་མཉམ་བུ། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས། དགེ་སློང་གི་དགེ་
འདུན་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐབས་གཅིག་ཐབས་ཅིག་གི་འབྲི་རྩལ་གཞན་ཡིན་པ། དག་ཡིག་གསལ་གསར་བསྐྱེགས་ན་གསལ་
ཡང་དབྱེད་དོ། །

ཐབས་རྟུགས། ཐབས་ཟད། ཅི་བྱ་རྟོལ་མེད་ཏུ་གྱུར་པ། ཐབས་གཞན་མེད་པ། དེ་ཡང་རྟུགས་པ་ནི་
ཟད་པའི་དོན་ཡིན། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། མཁས་པ་རྩེ་ལྟར་ཐབས་རྟུགས་ཀྱང་། །ལྷན་
པོ་འརྟུག་པའི་ལམ་མི་འགྲོ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐབས་ཡིན་ནོ། (འདུལ་བ) དེ་ལྟར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན། སྐྱ་བཤད་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་
ནི་དོན་དེ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་ཏེ་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། ཐབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་སྦངས་པ་སྟེ། (ཁས་སྦངས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་
ནི་དོན་དེ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་ཡིན་པར་གསུང་བ་པོས་ཁས་སྦངས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྟུམ) དེ་ལྟར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས།

ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ། འཕགས་པ་ཐབས་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འདི་སྟེ།
 བཀའ་འབྱུང་། ཐ་བ ༡༥༣བཟན་བཞུགས་སོ། རྗེའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆུབ་ཁྲིམས་ཀྱི་
 རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་ཀུན་ལམ་སོགས་སུ། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་འདི་
 ཡིན་ནོ། རྒྱ་གར་རྒྱུད་ནུ། ལྷ་མ་མུ་ཡ་ཀྱོ་པ་ལུ་རྒྱ་མ་མུ་ཡ་ན་སྟུང། ཞེས་བྱའོ།

ཐབས་ཤེས། 1 (མདོ) ཐབས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྤྱིང་ཟེ་ཆེན་པོ་སོགས། ཤེས་རབ་ནི་སྤྱིང་བ་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་པོ། 2 (ཐུགས) ཐབས་ལྟའི་རྣམ་འབྱོར། ཤེས་རབ་ནི་རང་བཞིན་མེད་
 རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ། དེ་ཡང་དམིགས་པ་རང་ཉིད་ཡིད་པ་ཀྱི་ལྟར་བསྐྱོན་པའི་ལྟ་སྟེ་ཡང་དམིགས་
 བས། རྣམ་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། རིའི་སྟགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
 དེ་ལྟར་ན་ག་ཐུང་ཆ་ལྟའི་འཁོར་ལོར་སྤང་བས་ག་ཐུགས་ཀྱི་སྟུ་སྟུབ་ཅིང་། རང་བཞིན་སྤྱིང་ཉིད་
 རྟོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྟུ་སྟུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་མེད་དུ་སྦྱོར་བཞི་སྟགས་ནས་གསུངས་
 པའི་ཐབས་ཤེས་དང་རྣམ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་པོ། 3 (ཐུགས) སྟགས་བྲམ་མེད་ཀྱི་སྟུ་བས་སྟུ་མའི་སྟུ་ཐབས་དང་། དོན་དམ་འོད་གསལ་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་ཆ་ཡིན། 4 (ཐུགས) ལྟ་ཡབ་ལུམ་ལ་ཟེར། རིའི་གསང་འདུས་སྟོན་ལམ་ལས། ཐབས་
 ཤེས་གསང་བའི་རྩ་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་ཅེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། ཆེག་འདིའི་དོན་ནི། ལྟ་
 ཡབ་ལུམ་ཀྱི་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་མཆོག་སྟེ་རྟུ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཅེར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། 5
 (ཐུགས) ཡང་ཐབས་ཡབ་ཀྱི་དོན་ཟེར། ཤེས་རབ་ལུམ་ཀྱི་བསྐྱེད།

ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བ། མདོའི་སྐབས་སུ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་པན་རྩོད་གཅིག་གྲགས་གཅིག་ཏུ་སོང་
བ་ཅེས་ཡིན་ལ། སྐགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་དེ་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་ཆོགས་པས་ཐབས་
ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བ་ཡིན། དེའི་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ཆེ་བ་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ཐབ་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོགས་པའི་ཐབས་ཤེས་
དབྱེར་མེད་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར། སྐགས་མེས་ལས། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ལུས་མཆོད་དཔེས་སྐྱས་
པའི་རྟོན་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྐགས་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུས་གཅིག་ཏུ་

གནས་པ་བཞིན་དུ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་རྣམ་འབྱེད་པའི་ཡིད་ངོན་རང་གི་སྐྱེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྐྱེའི་རྣམ་པར་སྤང་བའི་ཐབས་དང་། དེའི་ཆེ་རང་གི་སེམས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རང་བཞིན་
མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་མོར་དབྱེར་མེད་པ་དུས་གཅིག་
ཏུ་ཆོག་པ་པའི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐམས་ཅད་དང་མ་ལུས་པའི་བྱང་པར། སྤྱིར་ཐམས་ཅད་དང་ཀྱན་ཞེས་པ་དོན་འབྲུག་ཅིང་། ནང་གསེས་
ཀྱི་བྱང་པར་ནི། ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་སྐབས་རེར་སྟོགས་རེ་བ་ལ་འང་འཇུག་ཅིང་། མ་ལུས་པ་
ནི་ལྷག་མ་མེད་པའམ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །སྟེལ་མར་བསྟོད་པ་སྟགས་
རིམ་ཆེན་མོར་བྲངས་པ་ལས། གང་ལ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། བཀྲོན་ནས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་
ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཟང་པོ་སྟོད་པའི་སྟོན་ལམ་ལས། བདག་གིས་མ་ལུས་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ལ། ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་མ་ལུས་མཛོན་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །སྐྱེ་སྐྱུབ་ཀྱི་ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོད་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་
རྒྱུར་ ན་ལས། བཛོད་པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་སྟོགས་གཅིག་བཛོད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྐྱེ་མཐོང་བ་དེས་ན་ལྷག་མ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་མ་ལུས་པ་ཞེས་གསུངས་
སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐམས་ཅད་དུ་ཡུད་ཡུད་བྱས་པ། བླ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩར་རྒྱག་རྒྱག་བྱས་པ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྐྱད་
དོ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དག་འཇོག་གསུང་ངོ། །

ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ་འོད་གསལ།

ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱེ་བའི་སྟེ་དག། (འཇུག་པ) ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྟེ་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ས་པར་གྱི་
སྟེས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིར་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་པ་པ་པ་ལས། བོད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་
སྐྱེ་བའི་སྟེ་པ་མིན་པ་མ་བསྐྱུར། ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱལ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་གཞི་
ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱེ་བའི་སྟེ་པ་གཅིག་བྱ་ཡོད་པ་ལ། དེས་སྐྱེ་སྟེ་པ་བཞིར་བྱས། ཞེས་རིགས་
པའི་དབང་རྒྱག་སེ་ར་རྩེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གསུངས་ཀྱང་དབྱེད་དོ། །བོད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་

སྒྲིག་རྒྱུ་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲིབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར། འགོས་ལོ་རྒྱ་བ་གཞོན་
 ལུ་དཔལ་གྱི་དེབ་སྒྲིབ་དུ་གསལ་ལོ། །

ཐར་པ། བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ཟེར། སྒྲིབ་བཤད་ནི། ལས་ཉོན་གཉིས་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་
 ཡིན་ལ་དེའི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སྒྲིབ་གནས་ནམས་སུ་རང་དབང་མེད་པར་ཉིང་
 མཆོམས་སྒྲིབ་བ་ནི་བཅིངས་པའི་ངོ་མོ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གྲོལ་བ་ནི་ཐར་པ་ལོ། །རྩ་བ་ཤེས་རབ་
 ལས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི།
 མ་ལུས་པར་སྤངས་པ། དེས་པར་སྤངས་པ། བྱང་བར་གྱུར་པ། ཟད་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 བ། འགོག་པ། རྣམ་པར་ཞི་བ། ལུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུངས་ལ། སའི་དངོས་
 གཞི་ལས་ནི། ཉག་པ། བཟླ་པ། ཐེར་ཟུག་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཅན། གནས། སྤིང་། སྒྲིབ་
 པ། སྒྱུབས། དཔུང་གཉེན། བདེ་བ། ཞི་བ། ལེགས་པའི་གཞི། བདེ་ལེགས་སུ་འགྱུར་བ། མི་
 གཡོ་བ། མི་གཞན་ལ་བ། བཟླར་དཀའ་བ། འཆི་བ་མེད་པ། བྱང་ན་མེད་པ། འཆི་འཕོ་མེད་པ།
 དེམས་ནད་མེད་པ། ཡོངས་སུ་གཏུང་བ་མེད་པ། རྟ་མེད་པ། གཡོ་བ་མེད་པ། བྱང་ན་ལས་
 འདས་པ། སྒྲོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་དོ། །ཞེས་མཆོམས་མཛོད་ན་གསལ།

ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན། ཆོགས་ལམ། སྒྲིབ་བཤད་ནི། (མཆོམས་མཛོད) ཐར་པ་ནི་བྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཡིན་
 ཞིང་། དེའི་ཆ་ནི་དེ་འཕོབ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་སྒྲིབ་ལས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ན་མ་ཐུན་ཞེས་
 བྱའོ། །མཆོམས་མཛོད་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བཏོར་ན་སྒྲིབ་ལས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ལས་
 ཡིན་པས་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཞེས་བྱའོ། ། (སེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆན) ཉོན་སྤྱིབ་སྤངས་པའི་
 འགོག་བདེན་ནི་ཐར་པ་ཡིན་ཞིང་། ཉོན་སྤྱིབ་ཀུན་བཏུགས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐར་པའི་ཆ་
 ཡིན་ལ། ཁྱོད་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྩེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ལས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
 པའི་བྱིར། ཞེས་སེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆན་གསུང་དོ། །

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་
 གསུམ་འཁོར་བའི་གནས་སུ་ཉིང་མཆོམས་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ་ནི་ཐར་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པར་

འདོད་པ་ནི་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒྲོལ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐར་པ་ཞེས་པ་ནི་བཅེངས་
པ་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་གཉིས་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་
གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་ཀྱི་དབང་གིས་འདོད་ཁམས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་འགྲོ་བས་
བྱེན་ལྟ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་ལས་དུག་དང་སྦྱེ་གནས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་མངལ་ལ་སོགས་པ་བཞིར་སྤང་བོ་
ཉིང་མཆའ་ས་སྦྱོར་བ་ནི་བཅེངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལས་གྲོལ་བ་ནི་ཐར་པ་ལོ། །དེ་ཐོབ་པར་
འདོད་པ་ནི་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒྲོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཐལ་སྐྱད། 1 ཐལ་མོ་བདེབས་པའི་སྐྱ་སྐྱད། 2 མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཚོད་གྲའི་སྐབས་ལག་པ་བདེབས་པའི་
སྐྱ་སྐྱད། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་ནམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། ཆོས་སྦྱོང་གི་
གདངས་དང་ཐལ་སྐྱད་ཀྱི་སྐྱ་ཐོས་ཆེ་སྟིང་ཁོང་བདེ་སང་སང་ཡོང་བའི་ཆོས་པའི་ཡང་ཅེར་ཡོད་
དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཐལ་སྐྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ། ཆོས་ཀྱི་ཚོད་
པ་བྱེད་པའི་ཐོག་མར་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱུ་ཡིག་སྐྱད་མཐོན་པོར་སྟོག་པའི་
སྐྱད། ཅས་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། ཐལ་སྐྱད་ནི་ཚོད་གྲའི་སྐབས་ཐལ་མོ་བདེབས་པ་སྦྱིའི་མིང་ཡིན་
པས། དེ་ཐལ་སྐྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་དུ་བྱས་ན་ཁྱབ་རྩངས་པས་སྦྱོན་ཡོད་ཅིང་། འོན་ཀྱང་དེ་རྒྱ་
སྐྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་དུ་བྱས་ན་འགྲིག་པར་སྤང་དོ། །མདོར་ན་ཐལ་སྐྱད་དང་རྒྱ་སྐྱད་གཉིས་སྦྱི་
བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་བྱེད་པར་བྱལོ། །

ཐལ་གོང་། 1 བྲག་གོང་སྟེ། དབྱང་པའི་སྟེ་མོ་ནས་མཛིང་པའི་རྩ་བའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། རྒྱལ་
ཆབ་ཆོས་རྗེའི་ནམ་བཤད་སྟིང་རྒྱན་ལས། དབྱང་མགོ་པན་ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པ་ཐལ་གོང་
རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། 2 བྲང་ཁོག་ལའང་ཟེར། ཞིབ་པར་ཐལ་གོང་རྒྱས་
པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཐལ་གོང་རྒྱས་པ། 1 བྲག་གོང་རྒྱས་པ་སྟེ། དབྱང་པའི་སྟེ་མོ་ནས་མཛིང་པའི་རྩ་བའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་
རྣམས་ཀྱང་གྱོང་མེད་པར་ཤིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་པའི་དོན། ཨ་རྒྱ་ཡ་ཀ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་
རྒྱན་ལས། དབྱང་མགོ་དག་གི་བར་དང་བར་ནི་ཐལ་གོང་སྟེ་འདིའི་དེ་ཉིད་བར་རྒྱས་པའོ་ཞེས་

བ་ཐལ་གོང་རྒྱས་པའོ། །ཞེས་དང་། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་༡༡༥བཟལས། ཐལ་གོང་
 རྒྱས་པ་ནི་དབྱང་མགོ་མན་ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པ་ལ་དགོངས་རྒྱན་དང་བྲང་ལ་དག་ལྷན་ལས་
 ཏེ། མདོར་ན་གསེར་གྱི་གཏན་བ་བྱིས་བ་ལྟར་བྲང་མི་མཉམ་བ་མེད་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
 ཤིང་། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་ལས། དབྱང་མགོ་མན་ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པ་
 ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྷན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། 2 བྲང་ཞེང་ཆེ་ལ་ཤ་ཡིས་ཁངས་ནས་
 མི་མཉམ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའང་ཡོད་དེ། ཉི་ཁྱི་དག་ལྷན་དང་། རྗེའི་ལེགས་བཤད་
 གསེར་ཐེང་༡༡༥བཟད་ད། གཡག་བ་ཆོས་རྗེའི་ཤེར་བྱིན་འགྲེལ་བ་ལས། ཐལ་གོང་ནི་དབྱང་
 མགོ་གཉིས་གྱི་བར་བྲང་ཡངས་ཤིང་། ཤ་རྒྱས་ལ་ཀྱང་ཀྱོང་མེད་པ་དང་ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །
 ཐལ་འབྱུང་། ཐལ་བའམ་སྟོན་འཕེན་པའི་དག་མདོའི་ཁྲུངས་ནི། སེན་རིངས་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
 ལ་བདག་ནི་ཐམས་ཅད་མི་བཟོད་དོ་ཞེས་གསལ་བ་ལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས། གང་མི་བཟོད་
 པ་དེ་ཡང་མི་བཟོད་དམ་ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། །
 ཐལ་འབྱུང་བ། (དབུ་མ) གཞན་གྲགས་གྱི་ཐལ་འབྱུང་ཅམ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་སྟོན་པ་བདེན་དངོས་
 བ་སྙད་དུ་འང་མི་འདོད་པའི་དབྱ་མ་བ་དེ། ཐལ་འབྱུང་པའི་མཆན་ཉིད། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
 བསྐྱུངས། རྒྱ་གྲགས། ཞི་བ་ལྷ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ཐལ་འབྱུང་ཅམ་གྱིས་བྱི་ཆོལ་གྱི་རྒྱད་
 ལ་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྟེ་བར་འདོད་པས་དེ་ལྟར་བཟོད་དོ། །
 ཐལ་འབྱུང་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་བརྒྱད། (དབུ་མ) ཀྱན་གཞི་དང་། རང་རིག་རང་
 རྒྱུད་གྱི་ཉགས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པ་གསུམ། བྱི་དོན་དང་། ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་
 པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ། ཆོས་གྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛོག་པ། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་
 པ། དེའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སོ། །དཀའ་
 གནད་བརྒྱད་གངས་འབྲེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་འདི་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འཇུག་པའི་
 རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །
 ཐལ་འབྱུང་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་ཉི་ཤུ། (དབུ་མ) ༡ རང་རིག་འགོག་ལུགས་ཐུན་

མོང་མ་ཡིན་པ། ༡ སྒྲིལ་སྒྲིལ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་ཚོད་གཞི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་བྱུང་བའི་སྤྱི་
ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་མི་དགོས་པས། རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ལས་བཤད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་
རྟགས་སྤྱི་རྒྱུ་མི་འདོད་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་རང་
གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་པས། གཞན་གྱི་ཁས་སྤང་ལ་འཁྲིམ་ནས་བསྐྱབ་བྱ་
སྐྱབ་པའི་སྤྱི་རང་གཞན་གཞན་ཐལ་འགྱུར་ཏེ་དེ་རེས་ཀྱང་དེ་ཁོན་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྱི་མོ་རྟགས་པའི་ཇེས་དཔག་བསྐྱེད་ཀྱས་སྤྱི་བཞེད་པ། ༢ དོན་དམ་དཔྱོད་
པའི་རིགས་དོར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྣང་དཔྱོད་པའི་སྤྱི་དོར་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་དགག་མི་ཀྱས་
པས་སྤྱི་པར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཤི་དོན་ཡོད་པར་འདོད་པ། ༣ ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རང་རང་གི་ཆོགས་ལས་འབྲིང་ཐོབ་ནས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་མེད་པར་ལྟ་བུ་བའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་པའི་ཤིང་། རང་རང་གི་འཕགས་ལས་ཐོབ་ནས་གང་ཟག་
དང་ཆོས་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་པ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅིག་
ཅར་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ཞིག་འདོད་པ། སྤྱི་པ་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ནི་མཛོན་སྤྱི་པ་རྟགས་པ་ལ་ཟེར།
༤ རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་མི་འདོད་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་དུག་གསུམ་ཆར་གྱི་དོ་བོ་བདེན་འཛིན་
ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་སྤྱི་པ་མོ་དང་བྱུང་མཐའ་ལོག་མས་ཤེས་སྤྱི་པ་ཏུ་འདོད་པའི་བདེན་འཛིན་གང་
ཡིན་ཉོན་སྤྱི་པ་ཏུ་འདོད་པ། ༥ ཞིག་པ་རྒྱུས་སྤྱི་པས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ། ༦ མདོ་
སྤྱི་པམས་ཅན་དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་གཉིས་འདུས་མ་བྱས་དང་མེད་
དགག་ཏུ་འདོད། ༧ ལྟ་བ་སྐྱབ་པ་དང་དངོས་པོར་འདོད། གྲེ་བྲག་སྐྱབ་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་
ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་འདས་མ་འོངས་གཉིས་འདུས་བྱས་དང་མ་ཡིན་
དགག་དང་། ༨ ལྟ་བ་སྐྱབ་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ། ༩ མཐའ་ཡི་སོགས་ཁོངས་ནས་ཐོན་པ་ནི་
བདག་མེད་གཉིས་སྤྱི་པ་ཀྱི་སྤྱི་པས་རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་འཛོག་པས་གང་ཟག་རང་བཞིན་
ཀྱིས་བྱུང་བས་སྤྱི་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱི་པ་འདོད་པ། འདི་ཡན་གྱི་འདོད་ཚུལ་བརྒྱུད་
ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ལྷོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལྟར་ཡིན། དགག་ཐོགས་གསུམ་དང་། སྐྱབ་

ཚྲིགས་ནས་ལྷ་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱང་ཟེན། ༤ མངོན་པ་གོང་ལོག་
 གཉིས་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་རགས་པ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་རེ་ཞིག་སྤངས་པའི་
 ལམ་མ་ཞུགས་དང་ལམ་ཞུགས་ཆོགས་ལམ་བ་གང་རུང་ཡོད་ཀྱང་། ཆོགས་ལམ་འབྲིང་ཡན་
 གྱི་ལམ་བཟོད་མི་རྒྱས་པས་མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དབྱ་བཅོམ་དབྱ་བཅོམ་མ་ཡིན་
 པར་འདོད་པ། ༡༠ ཐལ་འགྱུར་བས་མི་རྟག་བརྟོགས་པའི་སློ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ལོག་མས་འདོད་པ་
 ལྟར་མ་གཏོགས་སྤ་རགས་གཉིས་མི་འབྲེད་ཀྱང་མི་རྟགས་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་བཅོ་ལྷ་ལ་སྤ་
 རགས་གཉིས་བྱེ་བའི་རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སྲུལ།
 ལམ་མ་ཞུགས་དང་ལམ་ཞུགས་ཆོགས་ལམ་འབྲིང་མན་ཆད་ལ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པ། ༡༡
 སངས་རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་ཡི་མདོ་ཆོན་མདོ་སྟེ་ས་བཅུ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། དཔན་ལམ་སྟོན་
 དུ་མ་སོང་བས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་སྤྱིབ་སྤང་བ་དང་། ཤེས་སྤྱིབ་ཉོན་སྤྱིབ་ཀྱིས་བཞག་པའི་
 བག་ཆགས་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད། ཀྱན་བཏགས་དང་ལྟན་སྤྱིས་གཉིས་མེད་པ་སྤྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་
 དུ་འདོད་པ། ༡༢ མངོན་སྲུལ་ལ་རྟོག་པ་དང་བལ་མི་དགོས་ཏེ། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱན་རྩོམ་
 གྱི་ཆོས་དངོས་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡིད་ཤེས་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་མངོན་སྲུལ་
 ཆད་མ་ཡིན། སྟོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་སྟོན་པོ་དོན་མཐུན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་མངོན་
 སྲུལ་ཆད་མ་ཡིན། འདི་གཉིས་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་མངོན་སྲུལ་ཆད་མ་ཡིན། སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 རྟོག་མེད་མངོན་སྲུལ་ཆད་མ་ནི། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་མངོན་པ་གཉིས་ནས་
 བཤད་པའི་དབྱ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་སློ་ལྷ་བྱར་འདོད་པ།
 ༡༣ རྗེས་དཔག་ཆད་མས་བྲངས་པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་དང་། མངོན་སྲུལ་ཆད་མས་བྲངས་
 པའི་མངོན་སྲུལ་བཅད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཆད་མར་འདོད་པས་བཅད་ཤེས་ཆད་མར་འདོད་པ། ༡༤
 བྱི་རོལ་པ་ནས་བཟུང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྤྲང་བས་ཆད་མཐའ་མེད་མཐའ་སེལ་ཟེར་
 བ་ཡིན་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་སྤྱབས་སུ་སྤ་མ་དེ་གོ་ས་བརྗེས་ནས། སྤང་བས་རྟག་མཐའ་མ་
 ཡོད་མཐའ་སེལ། སྤྲང་བས་ཆད་མཐའ་མེད་མཐའ་སེལ་བར་འདོད་པ། ༡༥ འགོག་བདེན་

གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དང་། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱིངས་སམ་ཆོས་ཉིད་
གང་ཡིན་དོན་དམ་བདེན་བར་འདོད་པ། ༡༦ ཉན་རང་དག་བཅོམ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྟོང་
ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་ལྷག་མེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་མྱང་འདས་ནི་
ལྷག་མེད་མྱང་འདས་དང་། མཉམ་བཞག་ལས་ལྡང་ཆེ་ལྷག་བཅས་པ་དང་། དེ་ཡི་རྒྱད་ཀྱི་མྱང་
འདས་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཡིན་པ། ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་རྩེ་སུ་རྒྱོམ་པའི་མདོ་ཡི་རྩེ་སུ་འབྲང་
ནས་ཐལ་འཇུག་བས་འདོད་དོ། ༡༧ ཁ་ནང་ལྟའི་ཤེས་པ་དང་ཁ་བྱི་ལྟའི་ཤེས་པ་གཉིས་པ་མི་
འདོད་དེ། རང་སྟོང་རང་རིག་མི་འདོད་པས། གཞན་སྟོང་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་མི་འདོད་པ།
ཆོ་རིག་ཤེས་གསུམ་མཛོན་འཇུག་དུ་སྦྱེ་བ་དང་། དེས་ཡུལ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། ཆོ་གང་
ཡིན་མཛོན་སྟོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོག་གྱུར་དུ་འདོད། ༡༨ རྟོག་པས་པར་བཏགས་ཅམ་མ་
ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ཅིག་བྱང་བྱིན་ཆད་དེ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་དོན་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་
པའི་དོན་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པས། སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་
བྱེད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོར་འདོད་པའོ། ༡༩ བྱས་བསགས་ཀྱི་ལས་ཞིག་ནས་ལས་བསྐལ་བ་
དུ་མ་སོང་བས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ། ༢༠ ཐལ་འཇུག་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ནི།
མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཆད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་སུ་སོང་
པའི་རྟེན་པའི་དོན། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི། གང་ཐག་གི་བདག་མེད་
ཕྱ་མོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱ་མོ། སྟོང་ཉིད་བཙོ་བརྒྱད་ནམས་སོ། བསྟན་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་
ཆད་མས་རྟེན་དོན་གང་ཞིག དེ་ཁྱོད་ལ་བསྟན་པའི་ཆད་མར་སོང་བ། གུན་རྩིབ་བདེན་པའི་
མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་རྟག་པ་དང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོང་རྟོག་སྒྲིམ་གསུང་།

ཐལ་ཆེན། (གསང་ལྡན) མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བ།

ཐལ་ཆེན་གྱི་བྱུག་པ། (གསང་ལྡན) ལུས་ལ་བྱུག་རྒྱུའི་མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བ། དེའི་མཆོན་དོན་ནི། ཐལ་
ཆེན་གྱི་བྱུག་པས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུག་པ་ནི་སྦྱི་པོ་ནས་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་ལས་ལུས་

ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཕར་ཅན་མཚོན་པར་གསུངས། བདེ་མཆོག་གི་ཡུལ་ལ་
ཡུག་ཀྱི་ཡུག་གི་ནང་ནས་ཐལ་ཆེན་གྱི་བྱུག་པ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་
སོ། །རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལ་གཞི་བྱས།

ཐལ་བ་ཆེན་པོ། (གསང་སྤྱད་པས་) ཐལ་ཆེན་དང་འབྲ།

ཐལ་མོ། ལག་མཐེལ་གྱི་མིང་།

ཐལ་མོ་བཀའ་བ། (འདུལ་བ་) ལག་མཐེལ་གན་རྒྱལ་དུ་ཁ་བྱེ་ནས་བསྐྱར་བ།

ཐལ་མོ་བཅར་ལེབ། (འདུལ་བ་) ཁོང་སྟོང་མིན་པར་ལག་མཐེལ་གཉིས་སྐྱར་བའི་ཐལ་མོ། འདི་སྤྱེགས་
པའི་ཐལ་མོ་སྐྱར་རྒྱལ་ཡིན། རང་རེས་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པས་ཐལ་མོ་ཁོང་སྟོང་ལ་མཐེ་བོང་ནང་
དུ་བཅུག་པའི་ནོར་བུའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་བྱེད་དགོས། ཅར་ལེབ་ཀྱང་སྐྱར་རོ། །མཚོ་ཁྲིག་ལས། ཐལ་
མོ་ཁོང་སྟོང་དུ་སྐྱར་བ་ནི་ཆོས་འདི་པའི་ལུགས་དང་། ཐལ་མོ་ཅར་ལེབ་དུ་སྐྱར་བ་ནི་སྤྱེགས་
པའི་ལུགས་ཡིན་ཞོ་ཞེས་བྱུ་བྱི་ (སྤྱུ་བྱི་ཡིན་ནམ་དབྱེད་) གསུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཐལ་མོ་བསྐྱོལ་བ། ལག་པ་ཅིག་གི་མཛུབ་མོ་རྣམས་ལག་པ་ཅིག་མོས་ཀྱི་མཛུབ་མོའི་བར་དུ་བཅུག་
བ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་པོའི་སྤྱས་ཀྱི་མཛོད་དུ་ ཅུ་ ༡༩༧༥ ལས་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་རོ། །

ཐེ་བ། ཡུག་རྩོན་གྱི་མིང་ཡིན། རུས་པ་ཐེ་བའི་མདོག་འབྲ་བ། ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་
ཆོམས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དུ་ ཅུ་ ༡༩༩༧ ལས། ཐེ་བའི་མདོག་འབྲ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཡུག་རྩོན་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་བཞིན་དུ་མདོག་སྐྱང་བ་གང་ཡིན་པའི་རུས་པ་དེ་ཉིད་སྟོ་སྟོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱི་ར་མ་ཉི། (ལེགས་སྐྱར་) རྫོ་བརྟན་ཞེས་པའོ། །ལེགས་སྐྱར་དུ་ སྤྱི་ར་མ་ཉི་ཟེར། རྫོག་པའི་ཆེ་ས་
ཐེ་ར་མ་ཉི་ཞེས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །འོག་ཏུ་སའི་སྤྱི་ཆེན་གྱི་ཐད་དུ་གཟིགས། གསལ་བཤད། སྤྱི་
ར་མ་ཉི་ཞེས་པའི་མཆོག་འདི་ཀ་མད་ཀྱི་སྤྱི་ཆུལ་ལྟར་བྱས་ན། འོག་ཏུ་ ས་ ༡ འི་སྤྱི་ཆེན་གྱི་
ཐད་དུ་འབྱུང་ཡང་། མང་པོས་འདི་ལ་ས་ཐེ་ར་མ་ཉི་ཞེས་ཐེ་ར་སྤྱི་གསལ། རོར་ནས་ཐེ་ར་མ་ཉི་ཞེས་
སྤྱི་གསལ་བྱེད་པས། དེ་དང་བསྐྱར་ནས་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ལྷག (མཛོད) ཆོད་སྤྲུལ་བརྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ལྷག་ཏུ་སྒྲེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དཔྲུལ་
སྤང་རྣམས་ཀྱིས་ལྷུས་ལ་ཐེག་ལྷག་པོས་བཏབ་སྟེ་མཆོན་གྱིས་གཤེག་ཅིང་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་
སྤྲུལ་བསྐྱེད་རྣམས་སུ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དཔྲུལ་བའོ། །

ཐེག་ལེ། 1 གྲུང་རྒྱུ་རི་མོ་གོར་གོར་ཆུང་དུ། མཐུ་བ་ཐེས་གོར་མོ་ཆུང་དུ། ལྷུ་པོ། 2 བོ་མའི་ལྷུས་
བརྩུད་དུངས་མ། ཐེག་ལེ་དཀར་དམར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཐེག་ལེ་ཞེས་པ་པོའི་ཁམས་དཀར་པོ་ལ་
གྲགས་ཆེ། 3 ཉིང་ཁུའམ་བརྩུད། 4 རྒྱུ་དང་། སྤྱིང་པོའམ་གལ་ཆེ་ཤོས། ས་ཡི་ཐེག་ལེ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 5 དཀྱིལ། གཞོན་ཏུ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། བན་ཆུན་མི་བྱེད་མཛའ་བའི་དམ་
བཅའི་ལུལ། ཡིད་ཀྱི་ཐེག་ལེར་རི་མོར་བཀོད་བྱས་པ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱོད་བཤད་ནི། ལྷུ་
པོའམ་གྱ་རྩུར་མེད་པས་ན་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་སྤྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་
པ་ལྟར། མ་སྒྲོས་པས་ན་ཐེག་ལེ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཐེག་ལེ་གསུམ། (གསར་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཐེག་ འོད་ཐེག་ རྩས་ཐེག་དང་གསུམ་མོ། སྤྲུལ་ཐེག་ནི་རང་
གི་ཤིན་ཏུ་སྤྲུལ་པའི་རྒྱུ་སེམས་མི་ཤེགས་པའི་ཐེག་ལེ་ཨ་མུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་རྒྱ་ཆེས་ཐེག་
ལེ་རྒྱ་ད་དང་བཅས་པའམ་སྤྱིང་གའི་སྤྲུལ་ཤའོར། འོད་ཐེག་ནི་ཨ་མུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་
ཐེག་ལེ་རྒྱ་ད་དང་བཅས་པ་དེའི་རྒྱ་ད་ལས་འསྐྱོས་པའི་འོད་དཀར་པོ་སྐྱོས་རིང་གི་དུ་བ་འབྲ་
བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། རྩས་ཐེག་ནི་ཁམས་དཀར་དམར་གཏུ་ཁ་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནས་
པ་ཆེ་ཆུང་ཡུངས་འབྲུ་ཅམ་པ་དེའོ། ཐེག་ལེ་ཞེས་པ་ནི། ལྷུ་པོའམ་གྱ་རྩུར་མེད་པའི་དོན་
ཉེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་གྱ་རྩུར་འཛོམས་པས་སོ། །

ཐེག་ལའི་མཆོག་མ། ཆོངས་པས་སྤྲུལ་པས་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པའི་ལྷའི་བྱ་མོ་ཞིག་ འདི་ལ་ཆོངས་པ་རང་
ཉིང་ཀྱང་ཆགས་ཞེས་གྲགས། སྤྱོད་བཤད་ནི། འདི་ལ་ཐེག་ལའི་མཆོག་མ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆོན་ནི།
ཁྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་བསྟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ལྷུས་ལས་
འོད་ཉིལ་འབྲུ་ཉིལ་འབྲུ་ཅམ་བྱེན་ནས། དེ་ལས་ཐེག་ལའི་མཆོག་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷའི་བྱ་མོ་
ཞིག་བསྐྱེད་ནས། དེ་ཡང་ཆོངས་པ་ལ་བསྐྱོར་བ་བྱེད་དུ་བརྩམས་པ་དང་། དེ་དེའི་གཟུགས་ལ་

ཐེག་ལའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྒྲགས) རང་གི་སྤྱགས་ཀར་གསལ་བཏབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་
 སྤྱགས་ཀའི་བྱག་མཚན་ལ་གནས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ལྔོན་པ་ལ་ཐེག་ལའི་རྣལ་
 འབྱོར་ཞེས་བཤད་དོ། །རྗེའི་སྤྱགས་རིས་ཆེན་མོ་༣, ༡༩ ལས། རང་གི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་
 སྤྱགས་ཀའི་བྱག་མཚན་ལ་གནས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ལྔོན་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་
 ཡབ་སྲས་གྱིས་བཤད་དེ། དེ་ནི་ལས་དང་སོ་བས་ཀྱང་སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་ལྔོན་པ་ཡིན་ལ་དེའི་
 དགོས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དཔལ་འབྱས་རྟེན་སྤྱི་དུ་ལྔོན་པ་ལ་མངོན་པར་བརྟེན་པའི་རྣལ་
 འབྱོར་པ་གཤའ་ཉེ་སེམས་ཆོད་པའས་ཁྱེས་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་ཐེག་ལའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སོགས་
 པ་བསྟོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

ཐེངས་ཤོ་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་འབྲིགས་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ནགས་ཐིམས་པོ་ཟེར་པ་རྟེན། རྒྱ་ལ་ཤེད་
འབྲེལ་། མུ་། ༡༤༣༦ ལས་གསུངས་སོ། །

ཐེམ་པ་དང་པ་སྟེ་པ་ལེ་བྱུང་པ་ད། ཐེམ་པ་ནི་ལྷ་པ་ལེ་དོན་དང་། པ་སྟེ་པ་ལེ་ཐེམ་ཏུ་འབྱུག་པ་ལམ།

ལུ་བ་ཏུ་འབྲུག་པའི་དོན་ནོ། །

ཐུ། མཆེལ་མ་གཏོར་བ།

ཐུ་བ། 1 གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ 2 ལྷག་པའམ་ངན་བ། བྱི་ཐུ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལྷ་གོས་ལྷ།

ཐུ་རྒྱད། སོག་པོས་བོད་ལ་ཐུ་རྒྱད་ཅེས་འབོད། ཡུལ་གྱི་པལ་མོ་ཆེས་བོད་ལ་ཉི་རྒྱད་ཟེར། རྒྱ་ནག་པ་

རྣམས་སྟོན་ཏུས་ཏུ་ཕུ་པན་དང་། དེང་སང་སི་ཅང་ངམ་ཤི་ཅང་ཞེས་འབོད།

ཐུ་མི་སི་རྩོ་ཏ། (བད་སྟོད་) ཐོན་མི་སི་རྩོ་ཏ་ལ་གཞིགས།

ཐུ་མི་འི་ཡིག་ཕུད། ཐུ་མི་སི་རྩོ་ཏས་བོད་ཡིག་ཐོག་མར་བརྩམས་ནས་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཙན་སྐྱམ་

པོར་དབྱངས་ཡིག་ངེས་པ་བྱ་དགའ་བའི་སྐྱ་རྒྱུ་ཏུ་སྦྱར་ནས་བསྟོད་ཆེག་གི་ཡིག་ཕུད་ཕུལ་

བཞི། ཞལ་རས་གསལ་ལ་རང་མདངས་གང་བ་བཟང་། །གདམས་ངག་ཟབ་ལམ་མ་ཆད་ཐ་དང་

རང་། །ལས་ངན་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་བསལ་མཛོད་བ། །འཕགས་པ་མ་པམ་ཡང་དག་དམ་

པ་ལགས། །བདེ་གཤེགས་བདེན་ངེས་ཡེ་ཤེས་སྟེ། ཉིང་འཛིན་ཞི་ཉིང་རིག་ཅིང་གཞིགས། ཉོན་

མོངས་ཆོགས་བཅོམ་མགོན་པོ་མཆོག་ །དུག་གསུམ་བདུད་འདུལ་ཀུན་ཏུ་ཐུལ། །སྦྱོར་རས་

གཞིགས་དབང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྲུལ། ། །སྟོང་བཙན་སྐྱམ་པོར་མཆོན་གསོལ་བའི། །ཆོས་རྒྱལ་

ཁྱེད་ལ་ཐུག་འཆའ་ལོ། །ཅེས་ཕུལ་བ་རབ་ཏུ་དབྱེས་པའི་བྱ་དགའ་བསྐུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག

ཐུ་མི་འི་ཡིག་ཕུད་འདི་འབྲུར་སྟོང་ཐོན་ཁོག་སྤང་དོའི་རྩ་ཁང་གི་བྲག་ལ་བཞོས་སྐད། ཅེས་མཁས་

པའི་དགའ་སྟོན་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

ཐུ་ཤེ། རྒྱུན་ཆགས་པའམ། རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན། དུ་རེ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་

ཐུ་རེ་བ། དུ་རེ་བ་དང་དོན་གཅིག་ ཐུ་རེ་བ། ཐུ་ཤེ། ཐུར་ཤེ། ཐུར་ཐུར། དུ་ཤེ། དུ་རེ་བ་རྣམས་དོན་འདྲ།

ཐུ་ཤེ་འན་བ། གློའི་ཤུགས་མ་ཉམས་པར་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འན་པའི་དོན་ཏུ་བཤད། འན་འདུན་དུ་རེ་

བ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཐུ་ལུ། ཐུ་ལུད་ལ་གཞིགས།

ཐུ་ལུད། མཆེལ་མ། དཔེར་ན་ཐུ་ལུད་རྒྱག་ཅེས་དང་། གདོང་ལ་ཐུ་ལུད་བཏབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། དག་

ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་བྱ་ལུ་ཞེས་ཀྱང་སྣང་།

བྱ་ལུ་མ། བོད་བྱའི་མིང་། དཔེར་ན་ལྷགས་ཀྱི་བོད་བྱ་ལ། ལྷགས་ཀྱི་བྱ་ལུ་མ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། མོ་ལུ་མ་
ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྡེ་སྡེད་སངས་རྒྱ་ས་རྒྱ་མཆོད་གཡའ་སེལ་༣༠༥༥ནལ། ལྷགས་ཀྱི་མོ་ལུ་མ་
ཞེས་ཀྱང་གིས་སྣང་ངོ་། རྗེའི་ལམ་འཛིན་ཆོ་ལོ་ལས། བཀྲེས་སོ་སྒྲོམ་སོ་ཟེར་བ་ན་ལྷགས་ཀྱི་བྱ་
ལུ་མ་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཁར་འདུག་ཅིང་ཟངས་བསྐྱོལ་བ་ཁར་ལྷགས་སོ། ཞེས་གསུངས་བ་
ལྟར་ལོ། བསྐྱར་བ་ལྟ་རམས་པས། བྱ་ལུ་མ་ནི་སྒྲོང་བའམ་བོད་བྱར་སྒྲིལ་བའི་མིང་ཏུ་བཤད་ཅིང་།
བྱ་ལུ་མ་དང་ཐོང་ལྷགས་གཉིས་རྣམ་གངས་སུ་བཤད་པའང་སྣང་། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

བྱག་བ་དམ་བཅལ། བཞེས་བྱག་འབྲས་ཆ་ཞེས་བའི་ཐད་ཏུ་གཟིགས།

བྱགས། 1 སེམས་ཀྱི་ཞེས། 2 མིང་གི་སྟོན་ཏུ་སྟོར་རྒྱུའི་ཞེས་འི་ཆོག་གོགས་ཡིག་ དཔེར་ན་བྱགས་
དོགས། བྱགས་སྣང་། ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ། 3 སྟོང་། དེབ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༥༥ལས། གཏུང་སྒྲུངས་
བས་བྱགས་མ་ཉམས་པར་བྱོན། ཞེས་བ་ལྟ་བུ་དང་། དེབ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༥༥ཡལས། གཏུང་སྒྲུངས་
བས་བྱགས་ལྷགས་དང་བྱག་གཡོན་བ་མ་ཆོག་པར་བྱོན། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

བྱགས་ཀྱན་བརྗོད་བའི་ཆོ་འབྲུལ། (ཡར་ཕྱིན) ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་ཀྱི་ཡ་བྱལ་ཉ། གཞན་ཀྱི་སེམས་ཤེས་
བའི་ཆོ་འབྲུལ་ལམ་མཛོན་ཤེས། ཀྱན་བརྗོད་བའི་ཆོ་འབྲུལ་དང་དོན་གཅིག་སྒྲ་བཤད་ནི། སངས་
རྒྱ་ས་ཀྱི་བྱགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་འབྲེལ་ཞིང་གཞན་ཀྱི་བསམ་བཤིམ་ཁྱད་པར་ཀྱན་བརྗོད་པར་
ལུས་པས་དེ་སྒྲོང་ཅེས་བྲ། ཀྱན་བརྗོད་བའི་ཆོ་འབྲུལ་ལ་གཟིགས།

བྱགས་བསྐྱེད། (ཡར་ཕྱིན) 1 སེམས་བསྐྱེད། དང་པོ་བྱང་རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་བྱགས་བསྐྱེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 2
གཞན་དོན་ཀྱི་བྱ་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་པའི་དམ་བཅའམ་བསམ་བ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་པ། འདུལ་བ་
གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། བྱགས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་བ་བརྟན་པར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་
ལོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །

བྱགས་ངེས། དེས་ཤེས། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་འཛིན་པོ་ཆེའི་སྟེ་
མ་ལས། བྱགས་ངེས་དྲག་པོ་འཁྱུངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ངེས་འབྱུངས། ངེས་པ་རྟེན་པའི་ཞེས།

ཐུགས་ཆད་པ། ཡི་ཆད་པའི་ཞེས། ཡི་ཐང་ཆད་པ། སེམས་ཞུམ་པ།

ཐུགས་ཆེས་པ། ཡིད་ཆེས་པའི་ཞེས།

ཐུགས་ཐེངས་པ། ཐུགས་ཐེ་ཆེན་པོ།

ཐུགས་གཉེན། 1 རོན་གཉེན། 2 སྟོན་གཉེན།

ཐུགས་བསྐྱེལ་གསོ། དྲན་གསོ་ཀྲག་པ། དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡ ༣ ༣ ལས། བཏ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པའི་རྣམ་ཐར་ཐུགས་ཐོག་ནས་ངོ་མཆར་བ་གནང་འདུག་པ་ཉན་
པའི་སྐལ་བཟང་འཛོལ་རྒྱར་སྦྲུབས་མ་འགྲིག་ཐུགས་བསྐྱེལ་གསོ་ལ་མ་བསྐྱོས་པར་ཐོགས་མེད་
དུ་དེ་འབྲས་གནང་བ་མི་བཟུང་བའི་གཟུངས་ཐོབ་པའི་དཔག་པར་དཀའ་བའི་རྣམ་ཐར་པོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །

ཐུགས་རྟོག་རྣམ་རྟོག་གི་ཞེས། དཔེར་ན་རྣམ་རྟོག་ཐོས་པ་ལ་ཐུགས་རྟོག་ཐོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་དམ། (གསང་སྔགས) 1 དམ་བཅའ། ཐུགས་དམ་བརྟན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དགེ་སྦྱོར། ཉམས་
ལེན། ཐུགས་དམ་གྱི་མཐེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 མོ། བརྟག་པ། ཐུགས་དམ་ཞུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4
ཐུགས་དགོངས་དམ་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ཐུགས་དམ་སྐྱོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ཉིང་པེ་འཛིན།
ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་དམ་སྐྱོང་བ། ཐུགས་དབྱེས་པར་བྱེད་པ། ཐུགས་དགོངས་དམ་པ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ།

ཐུགས་དམ་གྱི་མཐེལ། ཉམས་ལེན་གྱི་མཐར་ཐུག་གམ་གཙོ་པོ། དཔེར་ན་སྟོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
ལས། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐེལ་དུ་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཐུགས་དམ་ནི་དགེ་སྦྱོར་རམ་ཆོས་ཉམས་ལེན། མཐེལ་ནི་གཙོ་བོའི་
རོན་ཏེ། དཔེར་ན་གདམས་ངག་གི་མཐེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་གོ། །

ཐུགས་དམ་ཆོག་གི་བྲག་རྒྱ། (གསང་སྔགས) བྲག་རྒྱ་བཞིའི་ཡ་བྲལ་ཏེ། རྒྱུ་ཡིག་ལ་སོགས་པ་སྔགས་
གྱི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་ལ་གསུང་ཆོས་གྱི་བྲག་རྒྱ་ཞེས་བྲ་ལ་དེ་ཡོངས་སུ་གྲུར་པ་ལས་བྲག་མཚན་

དུ་གསལ་བ་ལ་ཐུགས་དམ་ཆོག་གི་བྱ་གྲུ་ཟེར། ཡང་ན་སྒྲོང་རྡོལ་ལྷ་མས། སྒྲོང་ཕྱོགས་ལྷ་ཡི་
འཁོར་ལོ་ཐབས་དང་ནི། སྒྲོང་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཤིན་སྒྲུངས་བདེ་བས་སྟེལ། སྒྲོང་སྒྲོང་གཉིས་
ཆོགས་ཐབས་གསལ་ཡེ་ཤེས་ལ། ཉེ་ལ་ཐུགས་ནི་དམ་ཆོག་བྱ་གྲུ་ཟེར། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་
སོ། །འདི་ལ་དམ་ཆོག་གི་བྱ་གྲུ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས། (གསང་སྒྲགས་) སྟེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་སྐྱབས་ཤིགས་དུས་འཆི་བ་འོད་གསལ་
གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་བཞུགས་པ་ལ་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཟེར། རྗེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
མཆོའི་གསང་འདུས་རྒྱུགས་རིམ་གྱི་ཁྲིད་མི་བསྟོད་ཞལ་གྱི་བུདྲ་ཅི་༥༠བ་ལས། འོར་བུའི་
དབུས་གྱི་དམིགས་རྟེན་སྟོང་གར་བྲངས་ཏེ་སྟོང་གའི་མི་ཤིགས་པ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས། དེ་
ལ་དམིགས་པ་གཏང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་རྒྱུད་དབུ་མར་བཞུགས་གནས་
ཐེམ་པས་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་བརྒྱད་དངོས་སུ་འཆར་བ་དེ་མ་ཡིག་ལྷ་བྱ་དང་། རང་གིས་
སྤར་བསྟོམ་པ་དེ་བུ་ཡིག་ལྷ་བྱར་དོ་སྤྲད་ནས་བསྟོམ་སྟེ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་སྤྲེལ་བ་དེས་
སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་པར་བྱས་ན་འོད་གསལ་མ་བྱ་འཛོད་པ་དང་། ད་
ལྷ་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཞེས་གྲགས་པ་སྟེ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱའི་བསྟེ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ལོ། འདི་ལ་དོགས་གཅོད། རྗེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆོའི་འཛིགས་རྒྱུགས་ལས། སྤར་རྒྱུད་སྟོད་
སྤྲད་དུ་རགས་པ་ཉིང་ལྷའི་གངས་འཕྲན་ཅམ་ཡང་མི་ཐོན་པ་མང་པོ་འདའ་དུས་ཐུགས་དམ་ལ་
སྟོད་པ་དང་། སྤར་ལ་འཇའ་ལྷག་པ་སོགས་འདུག་པ་ཅི་ཡིན་ཞེས་ཀྱན་མཁྱེན་གོང་མས་སྤང་
རྒྱུད་དོ་རྗེ་འཆང་ལ་ཞུས་པར། དེ་དག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐུགས་དམ་ལ་སྟོད་མི་བྱས་ཀྱང་རྒྱུད་
གྱི་རྗེ་རྗེའི་ཆོག་ཐབས་མོང་ག་འདོན་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་བསྐྱགས་པས་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོས་འོད་
གསལ་བཅོན་ཐབས་སུ་འཛིན་འཇུག་པ་བདེ་མཆོག་སྟོན་ལམ་དུ། དེར་ནི་འཆི་བའི་འོད་གསལ་
ཐེན་མཛད་ཅིང་། ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་སྐྱགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་དག་པ་གཞིར་བཟུང་
ནས་ཉམས་ལེན་ལ་ཅི་བྱས་ཀྱིས་འབད་ན་དེ་འབྲའང་སྤྲིད་པ་རེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
འདུག་སྐྱབས་པ་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་སམ་ཡིད་དགའ་བའི་དམིགས་པ་ལ་དམ་དུ་འང་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་

པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།

ཐུགས་འདུན། འདུན་པའི་ཞེས།

ཐུགས་འདུན་བཏང་། འདུན་པ་འཇམ་འཕེན་པ་བཏང་བའི་ཞེས།

ཐུགས་ནང་ཉི་པོ། བན་ཚུན་སྒོ་ཐག་ཉི་པའི་ཞེས། སེམས་མ་ཐུན་པོ། ཁོང་གཉིས་ཐུགས་ནང་ཤིན་ཏུ་
ཉི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ནང་མ་ཐུན་པོ། བན་ཚུན་སྒོ་སེམས་མ་ཐུན་པའི་ཞེས།

ཐུགས་འབྲམས་པ། སེམས་ཡེངས་པའི་ཞེས། གསོལ་ང་བཞེས་རྒྱ་མི་འན་པར་བྲག་དཔེའི་སྤྲེང་བུ་
ཐུགས་འབྲམས་ཏེ་འགྲོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་བྲེལ། བྲེལ་བ་ཆ་པོའི་དོན། ཐུགས་བྲེལ་མ་གནང་གཏོགས་ཙམ་བཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མང་
པོས་ཐུགས་བྲེལ་གྱི་ཆ་བ་ཏུ་མཛོད་བྲེལ་ཞེས་པེད་སྤྲོད་བྱེད་དེ། ཐུགས་ཁུལ་དང་ཁོར་དོགས་
ཀྱིས་ཡིན་པ་འདྲ།

ཐུགས་འབྲུང་། ཐུགས་སྐྱོབ་དང་། སྐྱོལ་སྐྱེ་བ། དེས་འབྲུང་བཅས་ཀྱི་དོན། ཏཱ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་
ཆོས་འབྲུང་། ༡༩༣༧ལས། (སྐོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྣམ་ཐར་བཛོད་པའི་སྐབས་ལས) བྱིས་བཙུན་ཆོས་
གོས་ཀྱོན་ཏེ་ཞིང་མོད་པ་གཟིགས་ནས། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་ཐུགས་འབྲུང་ནས།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཐུགས་སྐྱོང་། སྐོབ་སྐྱོང་གི་ཞེས།

ཐུགས་མ་ཆེས། ཡིད་མ་ཆེས་པའི་ཞེས།

ཐུགས་ཚོམ། ཐུགས་ཚོམ་དང་དོན་གཅིག དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་༡༩༤༧ལས། དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་
པའི་ཐུགས་ཚོམ་སྐབས་དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་བཅེ་བ་ཅན། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་རྣམས་སུ། ཐུགས་བཅེ་བ་ཅན། ཞེས་འབྲུང་བ་དེའི་
དོན་ནི། ཐུག་བསལ་གྱི་འདམ་དུ་བྱིང་བ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པར་མཛོད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

ཐུགས་བཅེ་བའི་སྤྲད་དུ། (འདུལ་བ) ལན་དུ་རེ་བའི་སྒོས་མ་ཡིན་པར། ཐུགས་བཅེ་བ་དང་ཐན་སེམས་

ཀྱིསྟོན་ཞེས་པའི་དོན།

ཐུགས་ཚྱལ། ཚྱལ་བའམ་འབད་ཚྱལ་གྱི་ཞེས། བཙུན་འབྲུས། ཏུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། གསོལ་
ཆས་ཀྱང་གཞུང་གིས་གནང་བས་དབུས་ནས་འབྲེན་པའི་ཐུགས་ཚྱལ་མི་དགོས། ཞེས་གསུངས་
བ་ལྟར་རྟོ།

ཐུགས་ཆོས། བེ་ཆོས་གྱི་ཞེས། སྤེ་སྤྱི་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོའི་གཡའ་སེལ་༥༤བ་༣ལས། ཅིས་སྐར་
ནག་གི་དྲི་ལན་ཏུ་ཐུགས་ཆོས་དབྱེད་བྱ་ལྟ་བུར་གནང་བ་ལྷན་པོ་སྤྱིང་ཁམས་ཅན་འགས། ཞེས་
བ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་རུས། ཐུག་རུས་གྱི་ཞེས། ཐུགས་རུས་ཆེན་པོ་མཛད་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ལས། 1 འཕྲིན་ལས། ལས། 2 སེམས་ཁྲལ། ཐུགས་ཁྲལ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་
པོ་ཆེན་པོ་བཞེ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཅང་མའི་བྱང་ཏུ་འོངས་ཏེ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲུས་སོ། །ལྷ། ཐུགས་
ལས་མི་མཛད་པར་བཅད་སྟོམས་སུ་བདེ་བར་བཞུགས་ཤིག་བདག་ཅག་གིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་
དཔའི་པོ་བྱང་བཤམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རྟོ།

ཐུགས་ལས་རྒྱུད་ཏུ། 1 ལས་ཀ་རྒྱུད་ཏུ་སོང་ག། འདུལ་བ་ལུང་ཐོན་ཆོགས་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས། ཐུགས་
ལས་རྒྱུད་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུད་བར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ལ་པན་གདགས་
པའི་མཛད་པ་ནི་བཙུན་ལྟ་བུར་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་ལ་པན་གདགས་པ་
ཡང་དགེ་སྟོང་ལྷ་རིའི་བྱས་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར་བཙུན་ལྟ་བུར་ཐུགས་ལས་རྒྱུད་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རྟོ། 2 བལ་སྐད་ཏུ། ཐུགས་སྟོང་སྟོང་བྱས་ནས་བཞུགས་ཞེས་བ་
དང་འབྲ། དམ་ཆོས་བསྐྱེད་ཀྱང་པོའི་མདོ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་དེས་སྒྲ་སྐད་
གཅིག་ཏུ་ཆོག་འདི་སྐད་ཅེས་བཙུན་ལྟ་བུར་ལ་ཐུགས་ལས་རྒྱུད་ཏུ་བདེ་བཞུགས་སོ་
གསོལ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རྟོ།

ཐུགས་བཤད། བཤད་པ། འབྲེལ་བཤད། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་དོགས་ལས། ཉིན་རེ་ཞིང་
ཐོར་ངས་ནས་སྟོད་གྱི་བར་ལ་ཆོས་ཐུན་བཙུན་པོ་མ་ཆག་པར་ཐུགས་བཤད་མཛད། ཅེས་

གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ལྷན་བཀའ་བསྐྱེད་བའི་བྱུང་བར། ལྷན་བཀའ་རིང་པོའི་ཕྱོག་ཕྱོགས་དང་། བསྐྱེད་བཀའ་ལྷན་བཀར་བྱེད་
པའམ་ལྷན་དུ་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན།

ལྷན་གྱི་ངོ་བོ། ལྷན་གྱི་དངོས་གཞི། འདིའི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་སྤྱིར་དངོས་མཐུག་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་
གོ་དགོས། ལམ་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ། ལྷན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ལྷན་མཆོམས་སུ་རི་
ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། ཞེས་འབྱུང་བས་ཤེས་སོ། །

ལྷན་ཐ་མ། (འདུལ་བ) ལྷན་གྱི་ཆ་ཐ་མ་ལ་གཟིགས།

ལྷན་དང་བོ། (འདུལ་བ) ལྷན་གྱི་ཆ་དང་བོ་ལ་གཟིགས།

ལྷན་བར་པ། (འདུལ་བ) ལྷན་གྱི་ཆ་བར་པ་ལ་གཟིགས།

ལྷན་དུག་ཁྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་ལྷགས་) མཁས་བྱུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༣༩བ་༣ན་ལྷན་དུག་
རྣལ་འབྱོར་སྐྱོར་འབྲེལ་བ་ཤད་ཞེས་པར་གསུངས་ཡོད། བཤུ་ཆེན་སློབ་ཐང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ལྷན་
དུག་ཁྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། བ་ཐོང་ཁ་བ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོས་དེ་ལ་སློན་པ་བརྒྱབ་སྟེ་བསྐྱོགས་པའི་
ལྷན་དུག་ཁྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་གསུམ་མོ། །

ལྷན་མོང་། ལྷི། ལྷི་མ། མེར་གྱི་ཕྱོག་ཕྱོགས། ལྷ་བཤད་ནི། ལྷན་ནི་མཐུན་པ་སྟེ། ལྷན་གསར་བཅད་
གྱི་སྐབས་སུ་མས་བྱུལ་དོར་བར་ངེས་སོ། མོང་ནི་ཁོང་ངམ་ཁོག་དང་། མེམས་སམ་སློང་མ་
དབང་པོ་བཅས་གྱི་དོན་ཡིན་པས། མམས་ཅད་གྱི་སློང་མཐུན་པའམ་བབས་པས་ན་དེ་ལྷན་
ཅས་བྱའོ། །དེ་ཡང་མོང་ནི་ཁོང་ངམ་ཁོག་གམ་སློང་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་མོང་དུ་རྒྱུད་པ་ནི། ཁོང་
དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་དུ། ལི་གུར་དུ་གསུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་མོང་ཞེས་པ་མོངས་གྱི་དོན་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན་མོངས་རྒྱལ་ལ་མོང་རྒྱལ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ལྷན་མོང་གི་དངོས་བྱུབ། (གསང་ལྷགས་) ལྷན་མོང་གི་དངོས་བྱུབ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

ལྷན་མོང་གི་དངོས་བྱུབ་བརྒྱད། (གསང་ལྷགས་) ལྷན་མོང་གི་དངོས་བྱུབ་བརྒྱད་ནི། མཁའ་སྤྱོད་རལ་གྱི་
རི་ལུ་དང་། ཀླང་མཁྱོགས་བུམ་པ་གཞོད་སྤྱིན་ཁོལ། བརྒྱད་ལེན་དང་ནི་མིག་སྤྲོན་མོ། །དེ་ཡང་

མཁའ་སྐྱོད་ནི། མ་འཆི་བར་ནས་མཁའ་ལ་གནས་ཀྱས་པའོ། །རལ་གྱི་ནི། དེ་དགའི་དབྱང་དུ་མ་
འཛེས་ས་ཀྱས་པའོ། །སྤྲོད་གང་ཞིག་བསྐྱབས་པ་དེ་ལག་ཏུ་ཐོགས་པས་ལུས་མི་སྤང་བའོ། །ཀླང་
མགྲོགས་ནི། མཆིལ་ལྷམ་གྲུབ་སྟེ་གྲོན་པས་ཡུད་ཅམ་ལ་རྒྱ་མཆོའི་མཐའ་འཁོར་བའོ། །བྲུམ་
པ་ནི། དེའི་ནང་དུ་ཟས་ནོར་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོ་བྱད་ཟད་མི་ཤེས་པ་འབྱུང་ངོ། །གཞན་སྤྲོན་
ཁོལ་པ་ནི། དེས་ཟན་བྱེད་པས་ཅི་བསྟོ་བ་སྐྱབ་ཅིང་། མི་འབྲུམ་ཐག་གི་བསྐྱབ་དགོས་པའི་བྱ་
བ་ཉིན་གཅིག་ལ་འབྲུབ་པའོ། །བཅུད་ལེན་ནི། ཆེ་ཉི་ཆེ་དང་མཉམ། ལྟོབས་སྒྲང་པོ་དང་མཉམ།
མདངས་བསྐྱེད་དང་མཉམ། ལྷང་བ་ཤིང་བལ་ལས་ཡང་བའོ། །མིག་སྤྲོན་ནི། མིག་ལ་བྱུག་པས་
ས་འོག་གི་གཏེར་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའོ། །

ཐུན་མོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ། སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་སྐྱབས་གསུམ་སོ་སོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། ཐུན་མོང་
བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཐུན་མོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དུག་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་
གྱི་ཁྱད་པར་དང་ཡོན་ཏན་ཟན་པའི་སྟོན་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། བཀའ་འདྲིན་ཟན་
པའི་སྟོན་པ་ཅི་བཟའ་ཅི་འབྱུང་གི་བྱད་གྱིས་མཆོད་བ། གཞན་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་འགོད་བ། བྱ་
བ་གང་བྱེད་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་ལ་སྟོ་བཀའ་ནས་བྱེད་བ། བན་ཡོན་ཟན་པའི་སྟོན་པ་ཉིན་ལན་
གསུམ་མཆོན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྟོག་གམ་ཐན་བཞད་
གང་གི་བྱིར་ཡང་མི་གཏོང་ཞིང་སྤང་བའོ། །

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཅུ་ཅ་དགྲ། (པར་ཕྱིན) ལྟོབས་བཅུ། མི་འཛིགས་པ་
བཞི། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འབྲས་པ་བཅོ་བརྒྱད། དེ་བཞིན་ཉིང་
ཀྱི་རྣམ་པ། རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ། སངས་རྒྱས་ཉིང་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་། ལྟོབས་
བཅུ་ཡོད་དེ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་མཁྱེན་པའི་ལྟོབས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མཁྱེན་
པའི་ལྟོབས། མོས་པ་སྒྲ་ཆོགས་ལྟོབས། ཁམས་སྒྲ་ཆོགས་ལྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་
མིན་པ་ལྟོབས། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་ལྟོབས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་
བ་ལྟོབས། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་ཟན་པ་ལྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ལྟོབས། ཟག་པ་ཟད་

བ་མཁུན་པའི་སྟོབས་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། མི་འཛིགས་བ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་སྤངས་བ་
དམ་བཅས་བ་ལ་མི་འཛིགས་པ། རྟོགས་བ་དམ་བཅས་བ་ལ་མི་འཛིགས་པ། གཞན་དོན་སྤང་
བྱ་དམ་བཅས་བ་ལ་མི་འཛིགས་པ། གཉེན་པོ་དམ་བཅས་བ་ལ་མི་འཛིགས་བ་ནམས་སུ་ཡོད་
པའི་བྱིར། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ། དོན་སོ་སོ་སྟོབས།
ངེས་པའི་ཆོག་སོ་སོ་སྟོབས། སྟོབས་བ་སོ་སོ་ཡང་དག་བར་རིག་བ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།
སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་མ་འདྲེས་བ་བཙེ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྤྱི་སྤྱོད་བ་འཁྲལ་བ་མི་མངའ་བ། གསུང་
ཅཅ་མི་མངའ་བ། དན་བ་ཉམས་བ་མི་མངའ་བ། རྒྱགས་མཉམ་བར་མ་གཞག་བ་མི་མངའ་བ།
ཐ་དད་བ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ་བ། སོ་སོར་མ་བཏགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བ་སྟེ།
སྤྱོད་བ་མ་འདྲེས་བ་བྱུག འདུན་བ་ཉམས་བ་མི་མངའ་བ། བཙེན་འགྲུལ་ཉམས་བ་མི་མངའ་བ།
དན་བ་ཉམས་བ་མི་མངའ་བ། ཉང་ངེ་འཛིན་ཉམས་བ་མི་མངའ་བ། ཤེས་རབ་ཉམས་བ་མི་མངའ་
བ། རྣམ་བར་འགོལ་བ་ཉམས་བ་མི་མངའ་བ་སྟེ། རྟོགས་བ་མ་འདྲེས་བ་བྱུག །སྤྱི་འཕྲིན་ལས་
ནམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ནམས་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། རྒྱགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ནམས་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ་སྟེ། འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་བ་གསུམ། འདས་
བ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། མ་འོངས་བ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། ད་ལྟ་
བ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་བ་གསུམ་ནམས་སོ། །

སྟན་མོང་ལས་སྤངས། རེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་ཉམས་འོག་ཏུ་རྩྭ་ད་བ་ལ་
ཟེར། རྒྱ་བཤད་ནི། བཏོ་སྤྲུགས་གཉིས་ཀྱི་སྟན་མོང་པའི་ལམ་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལ་སྟོ་
སྤངས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

སྟན་ཆོད། (འདུལ་བ) དུས་ཀྱི་ཆ། དུས་ཀྱི་ཆ་ཤས། དཔེར་ན་སྟན་ཆོད་བྱུག་དང་། སྟན་ཆོད་བཅུ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུའོ། །

སྟན་ཆོད་ཀྱི་བཏུང་བ། (འདུལ་བ) སྟན་ཆོད་དུ་བྱུང་པའི་སྟན་ཆེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ལྟ་སྟོན་རིན་པོ་

ཆེད་ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཆོག་པའི་གསལ་བྱེད་(༤༠བ/ལས། ལྷན་ཆོད་
དུ་རུང་བ་ཞེས་པ་ནི། ལྷན་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ལྷན་ཆོད་ཀྱི་མཐའ་ཚུན་ཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ཏེ་བརྒྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷན་ཆོད་བརྒྱ། (༤༥ལ/བ) ལྷན་ཆོད་བརྒྱ་ཞེས་པ་ནི། ལུང་གཞི་ལས། སྤོ་དང་། ལུང་དང་། ཕྱི་དོ་དང་
མཆན་མོའི་ལྷན་དང་པོ་དང་། དང་པོའི་བྱེད་དང་། ལུང་ལྷན་དང་། ལུང་ལྷན་གྱི་བྱེད་དང་། ལྷན་
ཐ་མ་དང་། ཐ་མའི་བྱེད་དང་། རྒྱ་རེདས་མ་ཤར་བ་དང་བརྒྱའོ། །ཞེས་མཆོ་རྒྱུ་ལས་བཤད་པ་
ལྟར་ལོ། །

ལྷན་ཆོད་དུ་རུང་བའི་སྒྲ། (༤༥ལ/བ) སྒྲ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ལྷ་དུས་རུང་། སྒྲ་ཞག་བདུན་པ། འཆོ་
བཅང་གི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་བ་རྣམས་སོ། །དཔེར་ན་དུས་རུང་ལས་བྱུང་བ།
ཅམ་ཐར་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་བ་ལྟ་བུ། སྒྲ་ཞག་བདུན་པ་ལས་བྱུང་བ། ལུ་རམ་གྱི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་བ་ལྟ་
བུ། འཆོ་བཅང་གི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ། ཨ་རུ་བ་རུ་སྒྲ་རུ་གསུམ་གྱི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་བ་རྣམས་
ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ནི་ཉིན་རེའི་ལྷན་ཆོད་ཀྱི་མཐའ་ཚུ་རྒྱ་རེདས་
ལ་མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་ཚུན་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་མཆན་མོའི་ལྷན་ཐ་མ་སྒྱ་རེདས་འཆར་
བ་ལ་མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཚུན་ཆད་དུ་ལོངས་སྤོང་དུ་རུང་གོ། དེ་ལས་འདས་ན་
མི་རུང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། དེ་ལ་སྒྲ་ཞེས་བཞོད་པ་ནི། དེ་དག་གིས་སྒྲོམ་ནད་སེལ་བར་
བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །

ལྷན་ཆོད་དུག (༤༥ལ/བ) སྤོ་ནི་ཉིན་གྱང་། ཕྱི་དོ་སྤོ་ཉིན་མོའི་ལྷན་གསུམ་དང་། སྤོ། གས་གྱང་། ཐོ་
རངས་ཏེ་མཆན་མོའི་ལྷན་གསུམ་སྤོ་དུག་གོ།

ལྷན་མཆན་ལས། 1 ལྷན་གྱི་བར་མཆན་ལས། ལྷན་གྱི་བར་གསེང་། 2 སྤོད་ཀྱི་དུས། ཉི་མ་རྒྱབ་ནས་ས་
མ་རུབ་ཀྱི་བར་གྱི་དུས་ཆོད་ལ་སྤོད་ཟེར། རྒྱ་བཤད་ནི། འདི་ལ་ལྷན་མཆན་མཐའ་མཐའི་རྒྱ་
མཆན་ནི། ཉིན་མོ་དང་མཆན་མོའི་བར་དུག་གི་དུས་ཡིན་པས་ལྷན་མཆན་མཐའ་མཐའ་ལ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ཡང་ལྷན་ནི་དུས་དང་མཆན་ལ་ནི་བར་དུག་གོ།

སྒྲིལ་བཞི། མོ་རངས་དང་། ཉེན་དགུང་། ཕྱི་དོ། མཚན་མོ་དང་བཞིའོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྒྱལ་གསུང་
མོར་བྱ་༤༡ན་གསལ། རྒྱལ་སྐྱེས་ལེན་ཆེན་མོ་ལས། སྒྲིལ་དང་གྲུང་དང་ཕྱི་དོ་དང་མཚན་
བྱེད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཞིར། ཞེས་གསུངས།

སྒྲིལ་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར། མོ་རངས། ཉེན་དགུང་། ཕྱི་དོ། མཚན་མོ་བཅས་ཀྱི་སྒྲིལ་བཞིར་བཞེད་པའི་དགོ་
སྒྲིལ་གྱི་ཉམས་ལེན། འདི་གཙོ་བོར་སྐྱེས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་གོའོ། །

སྒྲིལ་བཞིའི་སྒྲིལ་བ། (གསང་སྐྱེས་) སྒྲིལ་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར། རྒྱལ་སྐྱེས་ལེན་ལས་ལས། སྒྲིལ་
བཞིའི་སྒྲིལ་བ་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ཡན་ལག་བཞི། །རིམ་བ་དང་པོའི་རགས་དང་མ་བའི་ལས། །མ་
ལུས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་བ་རྟེན་ནས་ནི། །གང་སྤང་ལྟ་ཡི་འཁོར་ལོར་འཆར་བར་ཤོག། ཅེས་གསུངས་
བ་ལྟར་རྟོ། །སྒྲིལ་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བ་གཉིས་འདིར་དོན་འདྲ་བ་ཡིན། རྣམ་རྒྱུགས་སྒྲིལ་
བ་ཞེས་པའི་སྒྲིལ་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་ལ་ཟེར་བ་བཞིན་ལོ། །སྒྲིལ་ཞེས་བ་ནི་ཞི་ལྷག་བྱུང་དུ་འབྲེལ་
བའི་དོན་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རྟོ། །

སྒྲིལ་བསྐྱེད་ཕྱི་དོར། རྒྲིམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་སྒྲིལ་བསྐྱེད་ཕྱི་དོར་ཞེས་བྱ་བ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པས་མཛོད། འདི་ལ་གསུང་འབྲུམ་༩ ག་བར་༥བཞུགས།

སྒྲིལ་རྣམས་སྒྲིག་བ་ཚུ་ཡིས་མི་འཁྱུ་ཞིང་ཞེས་སོགས། ཆོགས་བཅད་འདི། ཆེད་དུ་བརྒྱུད་པའི་ཆོམས་
ཀྱི་འགྲེལ་པའི་གཞུང་ཆོག་ཡིན་ཏེ། མཆོམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་ཤོག་གངས་༩ལས། ཆེད་
དུ་བརྒྱུད་པའི་ཆོམས་ལས། སྐྱེད་པའི་ཐུག་རྩ་གཙོད་མཛོད་པའི། ལམ་ནི་ཁྱོད་ལ་ངས་བསྐྱེད་
བྱ། །ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བསྐྱེད་བྱ་སྟེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་སྟོན་མཛོད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་
བ་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། སྒྲིལ་རྣམས་སྒྲིག་བ་ཚུ་ཡིས་འཁྱུ་བར་མི་མཛོད་ལ། །འགྲོ་བའི་སྐྱེག་
བསྐྱེད་ཐུག་གིས་ཀྱང་ནི་སེལ་མི་མཛོད། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་བ་གཞན་ལ་སྒྲོ་བས་མ་ཡིན་ཏེ། །ཆོས་
ཉིད་ཞི་བ་བསྐྱེད་པས་གྲོལ་བར་མཛོད་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་བ་
བོང་ཁ་བ་བདེ་ཆེན་སྤྱང་བོས་དགའ་ལྟོའི་འཁྱེད་ཡིག་ཏུ། འདི་ཆོམས་ཀྱི་གཞུང་ཆོག་ཡིན་པར་
བཤད། །ཁོ་མོས་ཆེད་དུ་བརྒྱུད་པའི་ཆོམས་ཡང་ཡང་བསྐྱེད་ཀྱང་ཆོག་འདི་རྟེན་མ་སོང་།

ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱལ། ༡ སློབ་དཔོན་ཨ་རྒྱ་ཀ་རས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག ༢ ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཕྱག་
ཕྱེད་དང་བྱུག་པ་ཞིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་འཛིགས་མེད་འབྲུང་གནས་སྤེལ་བས་མཛད།

ཐུབ་པ་རྣམ་སྟངས་གངས་ཆེན་མཆོ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་ཐུབ་པ་སྟོན་བསྐྱལ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་
པའི་སྤྱོད་ལ་ནས་བསྐྱལ་ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་ཇོགས་ནས། གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་
ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མེན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་དུ་ཡོངས་སྤྱིའི་ཐོ་བོར་དང་པོར་སངས་
རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ། ཐུབ་པ་རྣམ་སྟངས་གངས་ཆེན་མཆོ་ཟེར། འདིའི་ཁྲུངས་ནི། མདོ་སྤེལ་པལ་
མོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པར་བཤད། རྒྱས་པ་རྣམ་སྟངས་གངས་ཆེན་མཆོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ཐུབ་པའི་དབང་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག ཐུབ་པའི་སྤྱི་ནི་ཉན་རང་དབྱ་བཅོས་
ལའང་འབྲུག་མོད་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མེན་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ལས་ཀྱང་གོང་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་
དམ་པ་བརྟེན་པ་དང་། གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་སྲིད་ལ་མངའ་
སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ལོ།

ཐུབ་དབང་གཉིས་པ། ༡ འཛིག་ཉེན་ཁམས་འདིར་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ཞིག་བྱོན་པ་དང་འབྲེལ་
ཡིན་ལོ་ཞེས་བསྟན་པ་ལ་བྱག་རྩེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྤྲ་མ་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཆོག་ཅིག ༢ ཡང་
རྩེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག འདི་ཡང་དགོ་ལྷན་པས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཆེ་
བསྟོད་བྱས་པ་ཅམ་མེན་པར། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་བྱུང་ཆེན་པོ་འགོས་ལོ་རྩ་བ་གཞོན་
བྱུང་པལ་བས་ཀྱང་རྩེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུབ་དབང་གཉིས་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱིས་མདོན་
པར་བསྟོད་པ་དེབ་སྟོན་དུ་གསལ།

ཐུམ་ཕྱས། ༡ གཉིད་སྤངས་གཉིད་སྤངས་ལོ། དེ་ཡང་ཐུམ་ནི་དུམ་བྱའམ་སྤང་དུའི་དོན་དང་། ཕྱས་ནི་
ཉལ་བའི་དོན་ལོ། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཐུམ་ཕྱས་ཞེས་པའི་ཐུམ་ནི། ཐུམ་བྱའམ་དུམ་བྱ། དུམ་ཅམ།
ཐུམ་ཅམ་ཐུམ་ཅམ། དུམ་ཅམ་དུམ་ཅམ། ཐུང་ཐུང་། ཐུབ་ལོ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྩེའི་ལམ་ལེས་
ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉིད་གྱིས་ནོན་པ་ལ་སེམས་གཞོལ་བར་མི་བྱེད་པར་

བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རི་དྲགས་བཞིན་དུ་ཐུམ་ཕྲས་ཀྱིས་ཉལ་བའོ། །ཞེས་
གསུངས། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཐུམ་ཕྲས་ཞེས་འབྲུང་བ་ནི་གཉིད་སྤྲུལ་མོ་ལ་གོ་དགོས། ཕྲས་
ནི་འབྲེས་པ་འཕམ་བ་སྟེས་པ་སྟེ་འབྲེས་ཉལ་བརྒྱབ་པའི་དོན་ནོ། །² འཛིགས་སྒྲག་ལའང་འཇུག
དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལས། ཉལ་བའི་ཆེ་རི་དྲགས་ལྟར་ཐུམ་ཕྲས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་
དགོས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཐུམ་འབྲས་ཞེས་སྣང་། ཐུམ་འབྲས་ཞེས་
བྲིས་ཀྱང་འཐད་པར་སེམས།

ཐུམ་འབྲས། དཔེ་མང་པོར་ཐུམ་ཕྲས་ཞེས་སྣང་། ཆེ་ཉན་ཞབས་དུང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་མིའི་དགོངས་
རྒྱན་ལས། ཐུམ་འབྲས་ཞེས་བྲིས་སྣང་། ཐུམ་ཕྲས་ལ་ག་ཟིགས།

ཐུར་ཐུར། ཐུར་རེ་དང་འབྲ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། ཉིན་པར་བྱ་བ་གང་ལ་འདུན་པ་དྲག་པོ་
ཐུར་ཐུར་འོང་བ་དེ་པལ་ཆེར་སྤེལ་མ་དུ་ཡང་འོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །

ཐུར་པེ། རྒྱན་ཆགས་པ་འཕམ། རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྲུང་བའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་
དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དེ་ཐུར་རེ་དྲན་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཡོངས་པ་སྟེ། ཐུར་པེ། ཐུ་པེ།
ཐུ་རེ་བ། ཐུར་ཐུར། དུ་པེ། དུ་རེ་བ་རྣམས་དོན་འབྲ།

ཐུར་སེལ། (གསང་སྒྲགས) ཙ་བའི་རྒྱུད་ལྔའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། འདོམས་སམ་གསང་གནས་ལ་གནས་ཤིང་།
བྱེད་ལས་བཤང་གཅི་ཁྱ་ཁྱག་སོགས་འཕེན་འཛིན་བྱེད་པའི་རྒྱུད་ཞིག་ ཁ་དོག་ནི་སེར་པོ་ཡིན་
པར་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ན་གསལ་ཞིང་། ཐུར་སེལ་ལྟེ་བ་ནས་བཤང་ལམ་དང་རྟགས་ཀྱི་
ཙ་མའི་བར་དུ་འབྲུང་འཇུག་བྱེད་པར་གསུང་ངོ་། །སྒྲ་བཤད་ནི། བཤང་གཅི་ཁྱ་ཁྱག་སོགས་
ཐུར་དུ་སེལ་བའམ་འཕེན་པར་བྱེད་པས་ན་ཐུར་སེལ་ཞེས་བྱའོ། །

ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱུད། (གསང་སྒྲགས) ཐུར་སེལ་དང་འབྲ།

ཐུལ་ཆེ་བ། <ཐུལ> ཐོམ་པོ། དགས་པའི་དོན། འདི་ལོགས་ཐུར་གྱི་ མ་ཕྱེས་སྤུལ་ཐུར་ཆག་པར། ལི་
ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་གསུངས། ཐུལ་ཞེས་པ་སྟོག་པའི་ཆེ་ས་ཐུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་སྟོག

ཐེ་གེ་ཟད་ཙམ། པར་ཟད་ཙམ། རྒྱང་རིང་ཙམ། མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱ་པ་༼ ༩ ༽བཀའ་ལས། ཆེ་དང་ཐུན་

པ་ལྷ་རིའི་བྱས་ཆོས་བཤད་ནས་ཕྱིར་འགྲོ་བ་དེའི་ཆོ་ཁྲི་དེས་ཐེག་ཟད་ཅམ་དུ་བསྐྱལ་ནས།
ལན་གསུམ་སྒྲོར་བ་བྱས་ཏེ། ཕྱིར་ལོག་ནས་ཁྲིམ་དུ་འགྲོ་བ་ན། ཁྲི་དེ་ཁྲི་གཞན་དག་གིས་བཅས་
ནས་བསད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཐེ་ཆོམ། (ལར་ཕྱིན) མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་སེམས་བྱུང་། ཆོག་སྒྲོན་བཅད་དེ་འཛོག་ན། རང་ལུལ་
ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་སུ་རིག་པ་དེ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེ་ཆོམ་དང་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་གཙུག་སེམས་དང་། དེའི་འཁོར་ཆོར་སོགས་ཀྱན་འགྲོ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་ས་ནི། ཐེ་ཆོམ་གྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་དོགས་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པ་མ་ཡིན་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་
སྟོས་སོ། །ཡིད་གཉིས། ཆོམ་པ། ཉམ་རུད། འཕྱང་མོ་ཉུག་སོམ་ཉི། སོམ་ཉིའི་བྱ་བ་རྒྱལ་ས་མིང་
གི་རྒྱལ་གངས་སུ་བཤད། ཐེ་ཆོམ་ལ་ཞེས་ར་ཐུགས་ཆོམ་ཟེར།

ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་ཅན། (ལར་ཕྱིན) ཅ་ཉོན་རྒྱག་གི་ལྷ་པ་ནི། བདེན་བཞེད་དང་ལས་འབྲས་སོགས་གང་
རུང་ལ་དམིགས་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་གང་ཞིག་དགེ་
བ་ལ་བར་དུ་གཙུང་བྱེད་དོ། །བྱེད་ལས་ནི་ཐེ་ཆོམ་ཟོས་ནས་མི་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །

ཐེ་ར་བླ་ད། (ལྷ་ལྷི) (འདུལ་བ) གནས་བརྟན་སྤྲ་བའམ། གནས་བརྟན་པའི་སྤེ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་ཉན་ཟོས་སྤེ་
པའམ། གནས་བརྟན་སྤེ་པ་རྒྱལ་ས་ལ་ཐེར་བད་ཞེས་འབོད་པ་ལས། ཁྲིན་ལྷན་སྤེ་ཐེག་དམན་པ་
ཞེས་འབོད་ན་དམའ་འབབས་སུ་འགྲོ་བས་དེ་དག་ལ་བག་ཚོན་བྱེད་དགོས། ཐེ་ར་བླ་ད་ ཐེར་བད
theravāda ཞེས་པ་ནི་སྤྲ་ལའི་སྤྲ་དུ་ཡིན་ལ། ལེགས་སྤྲ་དུ་སྤྲ་བེ་ར་སྤྲ་ད་ སྤྲ་ཐེ་ཐེར་བད
sthaviradā ཟེར། Pāli: ཐེར་བད theravāda, Sanskrit: སྤྲ་ཐེ་ཐེར་བད sthaviradā; literally, the
Teaching of the Elders འདིའི་ Elders ཞེས་པ་གནས་བརྟན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །

ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་འགྲོ། (ལར་ཕྱིན) སྐབས་འགྲོའི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱ་འཁོར་པ་སྤྱི་
དང་བྱེ་བྲག་གི་སྤྱུག་བསྐྱེད་བསམས་ནས་འཛིགས་ཤིང་སྤྱུག་པ་དང་། དེ་ལས་སྒྲོབ་པའི་རྣམས་
པ་དགོན་མཆོག་ལ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ། གཞན་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་
བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྤྱིང་བཟེབས་ཟེན་པའི་སྐབས་འགྲོ་ལ་ཟེར། ཞེབ་ཏུ་བཤད་ན། ཐེག་ཆེན་

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འཁོའི་ཁྱད་པར་ལ། སྐྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར། ཏུས་གྱི་ཁྱད་པར།
ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཞིའོ། །དང་
པོ་སྐྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཆོས་ནི་མི་གནས་པའི་
བྱང་འདས་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་གཉིས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཐུགས་རྒྱུད་གྱི་འགོག་ལམ་གཉིས་
སོ། །གཉིས་པ་ཏུས་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཇི་སྲིད་འཆོའི་བར་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་བར་ཅམ་
མིན་པར། བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ། གསུམ་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པའི་
ཁྱད་པར་ནི། རང་གཅིག་བུའི་ཆེད་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པ་ཅམ་གྱི་ཆེད་དུ་མིན་པར། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་འོ། །བཞི་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལས་ཏུས་མཉམ་
དུ་ཡང་ལྷོག་པར་མི་བྱའོ་སྐྱམ་དུ་བསམ་པའི་སྒྲོ་ནས་སོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་དང་རྗེ་བོའི་
སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་ལས། བདག་མིང་ (རང་མིང་སྒྲོས) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ཏུས་འདི་ནས་བཟུང་
ནས་རྗེ་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྒྲིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སངས་རྒྱལ་
བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བདག་མིང་ (རང་མིང་སྒྲོས) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་
(ཏུས་གྱི་ཁྱད་པར་ནི) ཏུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་རྗེ་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྒྲིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ (སྐྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི) ཞི་བ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་རྣམས་
ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བདག་མིང་ (རང་མིང་སྒྲོས) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ (ཏུས་གྱི་ཁྱད་པར་ནི) ཏུས་
འདི་ནས་བཟུང་ནས་རྗེ་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྒྲིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་
(སྐྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར) འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་
ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །ཁྱད་པར་བཞི་ལས། སྐྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་
པར། ཏུས་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་
དང་། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བས་ལུགས་
ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད། (པར་ཕྱིན) གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་འཛོལ་པར་འདོད་པའི་སེམས།

ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞི། (གསང་སྐྱགས་) འཁོར་ལོ་བཞི་དང་དོན་འདྲ། དེར་གཟེགས།

ཐེག་བསྐྱུས། <མ་རྩ་ལྔ་ན་སྤྱི་ཐེག་> ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱུས་པ་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
མཛད། འཁོར་ལོ་མ་མ་མདོ་སྤེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བསྐྱེད་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞི་ལམ་
འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་བསྐྱེད་བཙུག་ཤེས་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ལོ། །སྤེ་
དགེ་བསྐྱེད་འགྲུར་སེམས་ཙམ་གྱེགས་བཅ་༩ དེ་བ་ གྲུབ་བཞུགས་སོ། །

ཐེག་པ། 1 བྱུག་པ། ཡར་འདེགས་རྒྱས་པ། 2 རྟ་སོགས་བཞོན་པའི་རིགས་དང་། ཁྱོགས་དང་། འདེགས་
ཁྱི། འདུལ་བ་གོས་ཀྱི་གཞིར་གསུངས། 3 ལམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་བཤད་
ནི། རྗེའི་སྐྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཟོད་པས་ན་ཐེག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འགྲོ་བའམ་
བཟོད་པར་བྱེད་པས་ན་ཐེག་པའོ། །དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་རྟ་དང་གྲང་པོ་ཆེ་སོགས་ལ་ཐེག་པ་
ཞེས་གྲགས་པ་ཡང་ཁུར་ཁྱེར་ནས་བཟོད་པར་བྱ་བའི་དོན་ཀྱིས་ཡིན་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་རང་
གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཁུར་ཁྱེར་ནས་གོ་འཕང་མཆོག་ལ་བཟོད་པར་བྱེད་པས་ན་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ཐེག་པ་ལྷ། (པར་ཕྱིན) ལྷ་ཡི་ཐེག་པ། (འདོད་པའི་མདོན་མཛོ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དགེ་བཅུ་འཕེལ་ལས་ལམ་ལྟ་བུ) ཆོངས་པའི་
ཐེག་པ། (ཁམས་གོང་མའི་གོ་འཕང་སྐྱབ་བྱེད་གཞུགས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ལྟ་བུ) ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ།
རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྟོ། །འདི་དགའི་ལང་ག་ཤེགས་ཀྱི་མདོ་
ལས་གསུངས་པའི་ཐེག་པ་ལྟོ། །

ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པ། (པར་ཕྱིན) མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་པར་སྤྱོད་པ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱུས་པ། (པར་ཕྱིན) ཐེག་བསྐྱུས་དང་དོན་འདྲ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པ། (པར་ཕྱིན) བཙེ་བ་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས་པ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་རིགས་སད་པར་འཛོག་ འཆོང་རྒྱ་རུང་གི་རིགས་སམ་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད་སད་པའམ་བརྟན་
པར་བྱེད་པས་དེ་སྐྱོད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བསྐུའི་སྐོར། (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་ལྷོ་ཤྱོགས་བེ་མ་ལ་སྤྱ་རྩ་མ་ཞེས་པའི་

རིལ་རྒྱལ་སྤུས་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩ་འདུས་ཏེ། འཇམ་དཔལ་གྱིས་མངོན་པ། བྱམས་པས་འདུལ་
བ། བྱལ་ན་དོ་རྩེས་མདོ་ཕྱེ་བསྐྱས་སོ་ཞེས་གྲག་གོ། ཞེས་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་༡༣༥ན་གསུངས་
སོ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། འདིའི་བྱིར་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུས་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། ཅ་བའི་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་པོ་ཀུན་དུ་བཟང་པོ་དང་། འཇམ་དཔལ་དང་། གསང་བའི་བདག་
པོ་དང་། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་བྱིར་རོ། །བདག་ཅག་གི་ཅ་བའི་
སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ཉན་ཐོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་ནི་དེ་དག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར་རོ། །རི་རྒྱད་དུ། ཤིང་ཤ་བའི་ཆལ་གྱི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་བོ་ཤིང་ཤ་བའི་ཆལ་འདི་
ལ་འདབ་མ་རི་སྟེང་བ་ཡོད་པ་བས་ལྷག་པར་མང་བའི་ཆོས་རྟོགས་པར་གྱུར་ན་ཡང་བྱིད་ལ་ནི་
ངས་མ་བསྟན་ཏེ། དེ་སྟེང་ཉིད་གྱིས་དོན་བྱ་བ་བྱས་པའི་བྱིར་དེ་དག་ཉིད་གྱིས་ནི་ཁྱོད་སྟོ་བར་
ཡང་མི་འགྱུར། འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ། །རྫོན་དྲ་རྒྱ་ཐ་དང་། བསྟན་དར་ལྗ་རམས་པས་བཀའ་བསྐྱབས་གསུམ་པའི་སྐབས་
སྟུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་རྣམས་བསྐྱས་པར་བཤད་ཀྱང་། གསུང་ཚུལ་དེ་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང་བྱ་
སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་དང་འགལ་བར་སྤང་བས་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །བསྟན་དར་ལྗ་རམས་
པའི་ཤེས་རབ་སྟོང་པོའི་འབྲེལ་བ་ལ་ཉན་པས། ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྟེགས་བམ་དུ་བྲིས་པའི་དུས་ནི་
བཀའ་བསྐྱབས་གསུམ་པའི་དུས་ཞེས་གྲགས་ལ། འོན་ཀྱང་དེའི་སྟོན་དུ་བཀའ་ཡི་གེར་འཁོད་པའི་
སྟེགས་བམ་ཅམ་མེད་པ་མ་ཡིན་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐེག་པ་མཆོག་གི་འགྲོ་བ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱུས་གྱི་སར་འགྲོ་བའི་གང་ཟག
ཐེག་པ་སྟན་མོང་། 1 ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྟན་མོང་བ། 2 (བཀའ་རྟེན) རྒྱུའི་ཐེག་པ་དང་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་
སྟན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་ཏེ། མདོ་སྟེགས་སྟན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །

ཐེག་པ་སྟན་མོང་བ། ཐེག་པ་སྟན་མོང་དང་འདྲ།

ཐེག་པ་སྤྲེལ་ཆོག་སུ་སྤྲེལ། མཐར་སྐྱག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བྱུབ་པར་སྤྲེལ།

ཐེག་པ་གསུམ། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་དང་གསུམ།

ཐེབས། ཐེབས་པ་ལ་གཟིགས།

ཐེབས་པ། 1 ལག་ཏུ་ལོན་པའི་དོན། དཔེར་ན་རྒྱ་མ་ལག་པ་ལ་ཐེབས། 2 མནར་བ་དང་ལོག་པའི་དོན།
དཔེར་ན་ན་ར་གྱིས་ཐེབས་ལྟ་བུ། སྤྱིང་རྩེ་ལ་བསྟོད་པ། བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་ རུ ༡༡༩ནྣ་ལས།
བདག་ནི་མི་བཟད་ནད་གྱིས་ཐེབས་ལགས་གྱིས། །མཆོག་སྤྱིན་དམ་བཅས་དེ་དག་དགོངས་སུ་
གསོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུལོ། །

ཐེམ་ཡིག། 1 སྒྲིའི་ཡ་སྟེང་དུ་བྱིས་པའི་ཁ་བྱང་། 2 ཁ་བྱང་ངམ་དཀར་ཆག་གི་མིང་། རྩེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྒྲ་
མ་བྱུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་ལ། ཐེམ་ཡིག་ཅེས་བརྗོད་
ཡོད། ཐེམ་ཡིག་གསལ་བར་བཀོད་པ་ནི། བྱུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བྲག་རྡོར་བའི་བཀའ་འབུམ་ལས།
ཕྱིའི་རྣམ་ཐར་བདུད་ཅིའི་འཕྲེང་བ་ལ་༩༥། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཐེར་འབུམ། དུང་བྱུར་བཟུ། བྱེ་བ་སྤྲག་བརྒྱ་རྣམས་དོན་གཅིག

ཐེར་ཟུག་ཉམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། རྩེའི་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
ལས། ཐེར་ཟུག་ནི་ཉམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྗོད་ལ། །ཞེས་ (ནག་ཆོས) བསྐྱར་བ་
ལྟར་བུལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཐོ་ཀར། དེང་སང་རྒྱ་ཀི་ཞེས་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་པར་བཤད།

ཐོ་ཀོར། ཉེ་འཁོར། ཐོན་ཀོར། ཞེས་ཀྱང་སྤྲང། ཐོ་ཕྱི་ཞེས་ཀྱང་བྲ།

ཐོ་སྟོར། ཐོ་ཀོར་དང་འབྲ། ཐོན་སྟོར་ཞེས་ཀྱང་སྤྲང།

ཐོ་བྲ། (འདུལ་བ) ཅེ་མའི་མིང་། རྣམ་འབྲེད་འགྲེལ་ རྒྱ་བ ༡༡༩༥ལས། ཐོ་བྲ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཅེ་
མའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐོ་བྲ། ཐོ་ཀོར་དང་འབྲ།

ཐོ་བ་ར་མགོ། ལྷགས་གཟེར་འཕོག་བྱེད་གྱི་ཐོ་བའི་མིང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་ claw hammer ཐེར་བ་དེལོ། །སྤྱི་
བཤད་ནི། འདིའི་བཟོ་དབྱེ་བས་མགོ་དང་རྩ་ཚྭ་གཉིས་དང་བཅས་རའི་མགོ་འདྲ་པོ་ཡོད་པས་དེ་
ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །

ཐོ་ཡོད། མཐོ་ཡོད་ལ་གཟིགས།

ཐོ་རངས། (འདུལ་བ) སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་ནས་ནམ་མ་ལངས་ཀྱི་བར་ལ། ཐོ་རངས་ཟེར། འདུལ་བ་
གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་འཆར་དུས་ཞེས་
བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐོ་ལུམ། ལུ་ལུམ་དང་འབྲ། སྡེ་སྤྱི་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་གཡའ་སེལ་༣༠༥༣༧། ལུགས་ཀྱི་ཐོ་
ལུམ་ཞེས་གྲང་བྲིས་སྤང་ངོ། །

ཐོ་ལོག ། ཏྲ་དང་འེུ་ལོགས་གཟུགས་པོངས་ཐུང་བ་དང་རྒྱུ་དུ་ནམས་ལ་ཐོ་ལོག ཏྲ་ལོག་ལོག་དང་
འེུ་ཐོ་ལོག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 2 བ་ཏྲ་ལ་མ་པོང་བྱ་ཡིན་ན་ཐོ་ལོག་ཟེར་བའང་མཐོང་།

ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བ། དམ་པའི་ཆོས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་
བཟང་བ་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་ཐར་དགེ་བ།
བར་དུ་དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དེའི་ཚུལ་ཅི་ལྟར་ཡིན་ཞེས། དེ་ནི་བསྐྱེལ་
བ་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་བ་དང་། ཡང་ན་སྡེ་སྤྱི་དེན་པོ་ཆེ་གསུམ་ནི་ཐོག་ཐར་ཐོས་བ་
ན་ཐར་པའི་བག་ཆགས་བཞག་བ་དང་། བར་དུ་བསམ་བས་དོན་རྟོགས་བ་དང་། ཐ་མར་བསྐྱོམ་
བས་ཉོན་མོངས་མདོན་གྱུར་བ་ཞི་བ་དང་ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་བས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་
གྲོལ་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་གི་ཆོས་ནི། སྤྱིང་གཞི་ཐོག་ཐར་དགེ་བ། མདོ་
དངོས་བར་དུ་དགེ་བ། མཐུན་འབྱུར་ཡི་རང་ཐ་མར་དགེ་བ་ཞེས་པའི་གསུང་ཚུལ་ཡང་དདུལ་
རྒྱའི་གསུང་ནང་སྤང་ངོ། །འདུལ་བ་ལུང་སྤན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ལུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་
མཆན་འབྲེལ། དདུལ་རྒྱའི་གསུང་བཅས་ལ་གཞི་བྱས།

ཐོག་ཐག ཐམས་ཅད། ཟླལ་པོ། (འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ན་གསལ) སྐྱ་བཤད་ནི། ཐོག་ཐ་དང་ཐ་མ་
ཞེས་བ་སྟེ། འགོ་ནས་མཐུག་གི་བར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་མཆོན་ཐོག་ཐག་དུ་བསྐྱོམས་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ཡིག་རྟེན་རྣམས་སུ། ཐོ་ཐག་ཅེས་སྤང་།

ཐོག་བྲངས། ། སྟེ་ཁྲིད་པ། འགོ་ཁྲིད་པ། རུ་སྟེ་ཁྲིད་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྒྱ་མཆོག་གིས་ཐོག་བྲངས་པའི་

རིག་པ་སྟོན་བདག་ཉིད། གཞུང་འབྲེང་དང་ཚུལ་ཅན་ཏུ་འགྱུར། ཁྱེད་ཀྱི་རིག་པ་སྐྱུ་བ་པ་ནི། སྤྱི་ལོ་མོ་ཉ་མོ་ཞེས་བྲ། ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱལ་གྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་བཟང་པོ་སྤྱི་བར་འགྱུར། བསྟན་པ་
ཡུན་རིང་གནས་བྱའི་ཕྱིར། མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་སྤྱད་བྱེད། ཁོ་ནི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུར་འཆོ། ཁྱེད་
ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་འགྲོ། འཁོར་བ་རྣམས་སུ་འཁོར་བ་ན། ཡུན་རིང་བདེ་བ་ཆེས་སྤོང་
ནས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་བཁྱིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཛོལ་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་
པས་ལུང་བསྟན་ཏོ། ཤེས་པ་ཙམ་པའི་ཤིང་རྩེ་སྒོལ་འབྲེང་ཆེན་པོ་སྒོལ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ནི།
སྟོན་པ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་ནས་ལོ་དགུ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ལོན་པ་ན། བཟ་ཟེ་མོ་གསལ་བའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་འཁྱུངས། དེ་བྱ་རྒྱུ་གི་སྤྱལ་ཏུ་ཆེ་བཅུན་བྱམས་པ་བསྐྱུ་
ཏུ་བྱོན་ཏེ་ལོ་གསུམ་བསྐྱུ་བས་པས་མཆོན་མ་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་བས། ཡིད་སྤྱོད་སྤྱི་ཕྱིར་ཐོན་པ་
ན། ཆུན་མོ་ཞིག་གིས་ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མས་ལྷགས་ཀྱི་སྤོང་བུ་ལ་ཁབ་བྱེད་པ་མཐོང་། ཁབ་
རི་ལྷར་བྱུང་ཞེས་དེས་པས། སྤྱིང་སྤྱོད་པས་ལྷན་པའི་སྤྱེས་བུ་ཡིས། བསྐྱུ་བས་ན་མི་འབྲུག་གང་
ཡང་མེད། དཀའ་ཡང་བརྟག་པ་མ་དོར་ན། རི་བོ་རྣམས་ཀྱང་ཐལ་བར་ཆོག། ཟེར་བ་ཐོས་པས་
ལོ་དྲུག་དང་དགུ་བསྐྱུ་བས་ཏེ་ཐོན་པ་ན། ཚུ་ཐིགས་དང་། བྱ་སྤྱོས་ཀྱང་བག་ཟད་པར་མཐོང་སྟེ་
ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐྱུ་བས་ཀྱང་མཆོན་མ་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་བས། སྤྱོད་སྤྱི་ཕྱིར་བ་ན་ཁྱི་མོ་རོ་སྤྱང་
འབྲས་ཞིག་པ། རོ་སྤྱོད་ལྷག་ཅིང་ཟ་བ་ཞིག་མཐོང་ནས་སྤྱིང་ཆེ་ལྷག་པར་སྤྱེས་ཏེ། བསལ་བ་ན་
འབྲུ་འཆི། མ་བསལ་ན་ཁྱི་མོ་འཆི་བར་སྤྱང་བས། རང་གི་ལུས་ལས་ཤིག་བཅད་དེ་དེར་འབྲུ་བསལ་
སྤྱུ་སྟེ། སྤྱི་གིས་རང་གི་ལུས་ལས་ཤིག་བཅད། ལག་པས་སྤྱང་ན་ཤི་ཡིས་དོགས་ཏེ་སྤྱན་བཅུ་
སྟེ་ལྷགས་ཀྱིས་སྤྱང་སྤྱུ་པ་ན། ཁྱི་མེད་པར་ཆེ་བཅུན་བྱམས་པ་ལོད་དང་བཅས་པ་མཐོང་ནས།
ཀྱེ་མ་ཡལ་ཅིག་བདག་གི་སྤྱབས། རལ་བརྒྱས་འབད་ཀྱང་འབྲས་མ་མཆིས། ཁྱི་ཕྱིར་ཆར་སྤྱན་
རྒྱ་མཆོའི་དབྱང་། གཞུང་བས་བསྐྱེགས་ཏེ་སྤྱོད་ཆད་འབབ། བདག་གིས་དེ་ཙམ་བསྐྱུ་བས་
ཀྱང་རྟགས་ཙམ་མ་བྱུང་ན། ལྷགས་ཆེ་རེ་རྒྱུང་ཞེས་འཁྱུངས་པས། (འཁྱུངས་ཞེས་པ་ཡིད་མ་མཁུ་བའམ་
ཁོས་པའི་དོན་ཡིན།) ཆེ་བཅུན་གྱིས། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་པལ་ཀྱང་། ཤས་བོན་མི་རུང་མི་འཁྱུངས་

ལྟར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བློན་གྱུར་ཀྱང་། །སྐལ་བ་མེད་པས་བཟང་མི་མྱོང་། །ང་དང་པོ་ནས་
ཡོད་དེ་ཁྱོད་རང་གི་ལས་སྒྲིབ་ཀྱི་དབང་གིས་མ་མཐོང་ལ། ད་ལྟ་སྤིང་ཇི་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པས་སྒྲིབ་
བ་དག་སྟེ་མཐོང་བ་ཡིན་གསུངས། ཡིད་མ་ཆེས་ན་ང་ཐག་གོང་དུ་ཁྱུང་ལ་གཞན་ལ་སྟོན་ཅིག་
གསུངས། བསྟན་པས་སྤྱི་ཤར་མ་མཐོང་བས་ཡིད་ཆེས་སོ། །ཁྱོད་ཅི་འདོད་གསུང་བ་ལ། ཐེག་
ཆེན་དར་བ་ཞུ་འཆལ་བས་པས། རའི་ཆོས་གོས་ལ་འཇུག་ཤིག་གསུངས་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་
བྱོན་ཏེ་ལྷའི་རྩྭ་དུ་གཅིག་གས། མི་ལོ་ལྷ་བཅུ་ལྷའི་བར་ཆོས་གསལ། སྤྱི་ཤར་དོན་མཐོན་ཏོགས་ཀྱི་
རིམ་བ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལྷ་མི་ཡུལ་དུ་གདན་པར་ས། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་
ཀྱི་བསྟན་བཅས་ས་སྟེ་ལྷ་དང་། སྟོན་རྣམ་གཉིས་སོགས་མང་དུ་མཛད། ལོ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུར་
བཞུགས་ནས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བསྟན་བ་དར་བར་མཛད་དོ། །

ཐོགས་ཅམ། གཏོགས་ཅམ་དང་དོན་འདྲ། ཇི་ལྟར་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། གནས་རྒྱེད་དུ་ཐོགས་ཅམ་
ཞིག་བཞུགས་ནས་གནས་རྒྱེད་པའི་གཟུངས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་པར་བྱིན་ཀྱི་སྤྱོད་མཛད། ཅས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཐོང་མི་ལ། (འདུལ་བ) གསོད་པར་འདོད་པ། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་
༩ ཚུ་ ༡༣༩༧༧ལས། ཐོང་མི་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསོད་པར་འདོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་
ཐང་ཀྱི་ལུང་རྣམས་འབྱེད་༩ ཅེས་ ༡༥༣༧༧ལས། རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་
ཐོང་མི་པའམ། ཆོས་རྒྱན་པའམ། དག་པོ་འགའ་ཞིག་ཞུགས་པར་གྱུར་ཏམ་སྟེ་ལྟ་དུ་འཇིགས་
པར་གྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐོད། ༡ མགོ་དཀྱི་བྱེད་ཀྱི་དར་གྱི་མིང་། འདི་ལ་ཐོད་དགྱིས་དང་ལ་ཐོད་ཀྱང་ཟེར། དར་དམར་པོའི་
ཐོད་ཅས་པ་ལྟ་བུ། བོད་ལ་ཐོད་འཆིང་སྟོལ་མེད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅོད་སྐམ་པོས་དར་
དམར་པོའི་ཐོད་བཞེས་པ། ཟེའོག་གི་བེར་དང་། རྒྱགས་སྐམ་སྟེ་འཁྲེལ་གྱོན་པ་སོགས་ཏ་ཟེག་
གི་སྟོལ་ལུགས་གནང་བ་ཡིན་ནམ། ཞེས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ། ༢ སྟེང་དང་ཐོག་དང་
སྟང་བཅས་ཀྱི་དོན།

ཐོད་དགེས། ཐོད་དང་འདྲ། ཐོད་ཅེས་པའི་ཐད་ལ་གཟེགས།

ཐོད་ཀྲལ། (ལར་ཕྱིན) དེས་པ་འཆོལ་བ། སྤྲེལ་ཞི་ཡང་ཟེད། སྤྲེལ་ཞི་ནི་འབྲེད་གཞུང་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་
འབྲེད་ཀྱི་མིང་དུ་འང་བཤད།

ཐོད་ཀྲལ་བ། (ལར་ཕྱིན) 1 ལམ་ལ་གོ་རིམ་དེས་མེད་དུ་བསྐྱོད་པའི་གང་ཟག་དཔེར་ན་ཐོད་ཀྲལ་བའི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (ཕྱག་ཆེན) དབང་པོ་འབྲིང་ངམ་སྡོན་སྦྱངས་འབྲིང་ལ་གོ་
མྱོང་རྟོགས་དང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་པོ་སྡེ་སྡེ་མ་མ་བརྟན་པར་བྱི་མ་བྱི་མ་ཐོལ་གྱིས་སྤྱེ་བའི་ཚུལ་
ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱིན་བར་གྱི་ཉིམ་འཆར་བྱུ་བ་གོ་རིམ་དེས་མེད་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པར་བཤད།

ཐོད་ད། (གསང་སྤྱགས) <གསྐལ་མ་> 1 མགོའི་ཐོད་རུས། གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྟེ། རྒྱ་ནི་མའི་ཐོད་
པ་དངོས་སམ། ཡང་ན་ལྷགས་ཟངས་གསེར་དུལ་སོགས་ལས་བཅོས་པ་ཡང་རུང་། མི་ཐོད་
དེ་ཡང་དུམ་བུ་གཅིག་ནས་ལྡེའི་བར་ཡོད་ན་བཟང་བ་ཡིན། ཁ་དོག་ནི་དཀར་ལ་དམར་མདངས་
ཆགས་པ། མཁེགས་ཤིང་ལྷེ་བའི་རིགས་ནི་བཟང་པོར་བཤད། ཐོད་པའི་ནང་གི་དབུས་སུ་
མཐེབ་རྗེས་འདྲ་བ་གཉིས་དང་ལྷན་པ། སྤྲེས་པ་དར་མ་སོ་ཆང་བའི་ཐོད་པ་བྱུང་ན་ལེགས་ཤིང་།
བྱད་མེད་དང་ནལ་བུའི་ཐོད་པ་འཆང་མི་རུང་བར་སྐྱོང་རྟོལ་ཆ་མ་གསུང་། ཐོད་པའི་སྤྱོད་བཤད་ནི།
ལུས་ཀྱི་ཐོད་ལ་ཡོད་པས་ན་ཐོད་པ་ཟེད། 2 བལ་སྐྱད་དུ་བསོད་བདེ་ལའང་འཇུག་སྟེ། བསོད་
བདེ་སྐྱམ་པོ་ལ་ཐོད་པ་སྐྱམ་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཐོད་པའི་མཆོན་དོན། (གསང་སྤྱགས) ཐོད་པ་བྱི་དཀར་བས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ཉན་དམར་བས་
སྟོང་ཉིད། གཉིས་ཀ་ཐོད་པ་གཅིག་ལ་ཆང་བས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཆོན།

ཐོད་དབྱུག (གསང་སྤྱགས) ཁ་རྒྱུ་གའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

ཐོད་ཆལ། (གསང་སྤྱགས) ཐོད་པ་ལ་སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་བགས་པ་འབྱར་བ།

ཐོན་གོར། ཉེ་འཁོར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཐོ་གོར་ ཐོ་
སྟོར་ཞེས་སྤང་།

ཐོན་སྟོར། ཐོན་གོར་དང་འདྲ།

ཐོན་མི། (བད་སྟོང་) 1 སྟེ་མོ་ཐོན་ཟེར་བའི་ཡུལ། 2 སུ་མི་སྟོན་དང་དོན་འབྲ།

ཐོན་མི་སྟེ་རྩ་པ། (བད་སྟོང་) བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་བད་སྟོང་གི་གཞུང་སྟོལ་གཏོང་བ་པོ། འཇམ་དབྱངས་
 རྣམ་འབྲུལ་ཐོན་མི་སྟོན་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་རྣམས་པོའི་ནང་སྟོན་ཞིག་སྟེ། ཕྱི་ལོ་
 (༦༡༩) ལ་ལྟོ་གཉལ་བ་ཞེས་པའི་སའི་ཆར་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་གུངས་བཙུ་བ་ཞེས་པའི་དུས་
 སུ་ (ཕྱི་ལོ་༦༣༣ལོར་) རྒྱལ་པོའི་ (དེ་དུས་སྲོང་བཙན་རྣམས་པོ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ཡིན་ཟེར་) བཀའ་བཞེན་ཐོན་
 མི་ཨ་བུ་ལ་འཁོར་བཅུ་དྲུག་དང་བཙས་པ་རྒྱ་གར་དུ་ཡི་གེ་སྟོབ་ཏུ་བཏང་ནས། བརྟེན་ལྷ་རིག་
 པའི་སངས་ལོ་སྟོབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ཏེ་ལོ་བདུན་དུ་གཤམ་བ་དང་ཅ་རྩལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་བསྟན་
 བཙས་རྣམས་ཆ་ཆར་བར་བསྐྱབས་ཤིང་། ནང་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་མཁས་པར་
 སྦྱངས་ཏེ། བོད་དུ་ཕྱིར་འཁོར་ནས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་བད་དག་གི་གཞུང་གི་སྟོལ་གཏོང་ཅིང་།
 མདོ་སྟེ་ཐ་མ་ཏོག་བཏོད་པ་དང་། དཔང་སྟོང་བྲག་བརྒྱ་བ་དང་། མདོ་སྟེ་དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་
 ལ་སོགས་པ་བསྐྱུར། ད་ལྟ་བཀའ་འཁྱུར་བསྟན་འཁྱུར་སོགས་སྟེགས་བཅ་ཁྱིམ་གས་བརྒྱལ་
 བར་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ལ་འབྲམ་ཆུ་ལྡང་མི་དགོས་པའི་བོད་ཀྱི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་
 གཞུང་བཟང་པོ་ཡོད་པ་ཡང་། སྟོབ་དཔོན་འདིའི་སྟགས་ཇེ་ཉག་གཅིག་གི་མཛད་ཡིན་པས། ཁ་
 བ་གངས་ཙན་པ་སོགས་ཏ་མ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱད་པ་ཀུན་ལ་སྐྱེ་བྱེད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། ཐོན་
 མི་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ང་འིན་ཙན་གྱི་སྟོན་པོ་ཐོན་མི་ངས། །ལམ་བཟོད་པར་དཀའ་བའི་རྒྱ་གར་
 ལུ། །ལུས་ཆ་གང་ཆེ་ཡང་བཀའ་བ་སྦྱད། །ཁོང་མཁས་པ་བྲམ་ཟེ་མི་བྱེན་ལ། །ཡིད་གུས་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་མོས་གུས་བྱས། །ཞེས་སོགས་དང་། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདིར། །མི་
 མཁས་པ་སྟེབས་པའི་སྤུ་མ་ཡིན། །ང་སྟན་པ་སེལ་བའི་སྟོན་མེ་ཡིན། །རྩེ་རྒྱལ་པོ་ཉི་ལྷའི་ཚུལ་
 དུ་བཞུགས། །སྟོགས་སྟོན་པོའི་ཁྲོད་ན་ང་ཙན་མེད། །བོད་ཁ་བ་ཙན་པའི་མི་རྣམས་ལ། །ང་ཐོན་
 མི་བཀའ་འདིན་མི་ཆེ་འཇ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱེ་བཤད་ནི། སུ་མི་འཇམ་ཐོན་མི་
 བྱི་དུས་ཀྱི་མིང་དང་། སྟེ་མི་སོགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དེ་ཡང་དག་པའམ་བཟང་པོ། རྩེ་པ་ཉི་བོད་དེ།
 བོད་བཟང་པོ་ཞེས་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་བསྟགས་པར་མཛད་པས་དེ་སྐད་ཅས་

བྱལོ། རོན་མི་སློལ་ཡང་ཟེར།

ཐོན་མིའི་ཡིག་ཕྱད། (བརྩམས་པའི་འཇམ་དབྱངས་རྣམས་སྤུལ་ཐོན་མི་སློལ་སྤོངས་པོད་ཡིག་ཐོག་མར་གསལ་བཟོ་མཛད་པའི་ཉེན་འབྲེལ་དགའ་སྟོན་དང་འབྲེལ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐྱམ་པོར་དབྱངས་ཡིག་བྱ་དགའ་བའི་སྟོན་དག་གིས་ལམ་ནས་མཆན་བསྟོད་ཡིག་ཕྱད་ཕྱལ་བ་ནི་འདི་ལྟར། ཞལ་རས་གསལ་ལ་རང་མདངས་གང་བ་བཟང་། གདམས་དག་ཟབ་ལམ་མ་ཆད་ཐད་དང་རང་། ལས་རན་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་བསལ་མཛད་པ། འཕགས་པ་མ་མམ་ཡང་དག་དམ་བ་ལགས། བདེ་གཤེགས་བདེན་ངེས་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཉིང་འཛིན་ཞི་ཉིད་རིག་ཅིང་གཟིགས། ཉོན་མོངས་ཆོགས་བཅོམ་མགོན་པོ་མཆོག་ གྲག་གསུམ་བདུད་འདུལ་ཀུན་ཏུ་བྱས། སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྲུལ། སྲོང་བཙན་སྐྱམ་པོར་མཆན་གསོལ་བའི། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱེད་ལ་བྱག་འཆོལ་ལོ། ཞེས་ཕྱལ་བར་རབ་ཏུ་དབྱེས་པའི་བྱ་དགའ་བསྐྱེད། ཐོན་མིའི་ཡིག་ཕྱད་འདི་འབྲུང་སྟོང་ཐོན་ཁོག་སྤང་རྩོམ་ལྷ་ཁང་གི་བག་ལ་བཞོས་སྤྲད། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྤྲེགས་བམ་སྟོད་ཆ་ ༡༩༡༡ ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ། (མར་ཕྱིན) འོག་འཆོ་ལྗེའི་བཞི་བ་སྟེ། རྟེན་བཀྲར་ཀྱི་བསམ་པས་སེར་སྒྲ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་སུ་སྟོད་པའོ། གྲུ་མ་རིན་ཆེན་སྲེད་བ་ལས། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། མཛོན་སྤུམ་གཞན་ལ་སྟོད་བྱེད་པ། ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་རིན་ཆེན་དར་རྒྱུ་ལས། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་ནི། རྟེན་བ་ལ་སྲེད་པའི་བསམ་པས་གཞན་ལ་འདི་སྤྲད་ཅེས་ཁྱེད་ཀྱི་བ་དང་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་སུ་ཞིག་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་དག་བཅོམ་བ་བཞུགས་ཤིང་། ལྷན་ཅིག་གཏམ་སྤྲུ་བར་འགྱུར་བ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་དང་ལྷན་ནོ་ཞེས་སྤྲུ། བ་རོལ་པོས་འདི་ནི་དག་བཅོམ་བ་ཡིན་ནོ་སྤྲུ་དུ་སེམས་ན་ཅི་མ་རུང་སྤྲུ་བས་སྤྲུ་བའོ། ཞེས་གསུངས། རྟེན་བཀྲར་ཀྱི་བསམ་པས་སེར་སྒྲ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་གཏོང་བའི་བསྐྲུགས་བ་བཟོད་པའོ། འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་གཞི་བྱས། བསྐྲུན་དར་ལྷ་རམས་པས། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་ནི། རང་ལ་རྟེན་བཀྲར་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གཞན་དངོས་སུ་

སྒོད་པ་སྟེ། མདོར་ན་གཞན་ནོར་འགྲུགས་པའི་ཐབས་བྱས་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དག་
སྒོན་འགྲེལ་པར། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་མདོན་སྲུང་སྒོད་པ་སྟེ། ལོག་འཚོ་
ལྗེ་གཅིག་ཅེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐབས་ཀྱིས་འགྲུགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་
ཐོབ་ཀྱིས་ནི་འདིར་ཐབས་ཀྱིས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འཇལ་བ་ནི་འདིར་འགྲུགས་པའི་དོན་
ནོ། །དེ་ཡང་དག་ཡིག་མི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་ནི་ཐབས་ཀྱིས་གཞན་ནོར་
འགྲུགས་པ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། ཐོབ་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནི་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་སུ་ཐོབ་ཏུ་
རེ་ནས་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འཇལ་བ་ནི་ (སང་ལ་འཇལ་ཞེས་པ་ལྟར་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཚོད་ལོན་ཞིང་བརྟག་དབྱང་
དས) ལུ་དག་གཞིར་བའམ་སྒོད་པའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན་རང་ལ་རྟེན་པ་ཐོབ་ཏུ་རེ་ནས་གཞན་ལ་
སྒོད་པའི་དོན་ནོ། །

ཐོར་ཁོད། ཐོར་གོད་ལ་གཟེགས།

ཐོར་གོད། སོག་པོའི་ཡུལ་ཞིག་འདི་ལ་འབྲི་རྒྱལ་མི་འདྲ་མང་དུ་སྤངས་སྟེ། དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཤུ་
ལའི་ལམ་ཡིག་༣༧༩པར་ཐོར་ཁོད་ཅེས་བྲིས་ཤིང་། ལྷ་སྤྲེལ་པའི་རྒྱལ་རབས་སུ་ཐོར་གོད་
ཅེས་འབྱུང་། བོད་རྒྱ་ཆེན་མཛོད་ཆེན་མོར་ཐོར་གོད་ཅེས་བྲིས་སྤང་དོ། །

ཐོར་གོད། ཐོར་གོད་ལ་གཟེགས།

ཐོར་གོད་རྒྱལ་ལོ། ཐོར་གོད་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་འདི་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་༡༤༣༩ལོར་
རྒྱལ་པོ་འདི་བཞུན་བོད་དུ་ལྔ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐྱིང་བཅུ་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་མཇལ་བཅར་
དང་ཆོས་འབྲེལ་ཞུས་ཐོག་རྒྱལ་པོ་འདིས་ཞུས་དོར་སོག་ཡུལ་དུ་སྤོན་པའི་སྒོའ་དཔོན་ལྷགས་
རི་སྤོན་པ་འཇམ་དབྱངས་སྐལ་བཟང་ཆེད་རྫོང་དང་དུས་འཁོར་སྐུ་མཚོད་གསར་འཛུགས་
མཛད་འདུག་འདིའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ནམས་ལྔ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐྱིང་རིས་བྱོན་དང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཏུ་
ཅང་ཆེན་སོ་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་༡༤༤༨ལོར་འདིའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་བཅུན་མོ་སྐུ་འཁོར་
བཅས་ལྔ་རྒྱལ་མཚོག་སྐྱེ་ཐྱིང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་སོ་ཡང་མཇལ་བཅར་ཞུ་བར་ཐེབས་ཤིང་།
ལྔ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་ནས་ཀྱང་ཐེབས་བསུ་དང་སྟེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་འདུག།

ཐོར་ཆོར་མ་ཤོར་བ། འཛེམ་མེད་དུ་གང་བྱུང་མི་བྱེད་པའི་དོན།
ཐོར་ཚུགས། སྒྲ་ཡོངས་རྩོགས་སྤྱི་པོར་བཅེངས་པ་ལ་ཟེར།
ཐོལ་སྤྱེས། ཐོལ་གྱིས་སྤྱེས་པ་སྟེ། སྒྲོ་བྱར་དུ་སྤྱེས་པ།
ཐོལ་གྱིས་སྤྱེས་པ། ཐོལ་སྤྱེས་དང་འབྲ།
ཐོལ་གྱིས་བྱུང་བ། སྒྲོ་བྱར་དུ་བྱུང་བ། ཚུ་ལས་ཚུ་འབྱར་དོལ་བ་ལྟར་སྒྲོ་བྱར་དུ་བྱུང་བ། ཐོལ་གྱིས་
བྱུང་བ། ཐོལ་གྱིས་སྤྱེས་པ། ཐོལ་སྤྱེས་རྣམས་དོན་འབྲ།
ཐོལ་བྱུང་། ཐོལ་གྱིས་བྱུང་བ་སྟེ། སྒྲོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་དོན། ཐོལ་སྤྱེས་དང་དོན་གཅིག
ཐོས་སྒྲོག (པར་ཕྱིན) ཉན་ཐོས། སྒྲ་བཤད་ནི། འབྲས་བུའི་མཆོག་གམ་སངས་རྒྱས་སུ་བསྟོད་པའི་ལམ།
སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཐོས་ནས་ཟེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་
ལ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་སམ་ཐོས་སྒྲོག་ཅེས་བྱའོ། །
ཐོས་པ། 1 (བླ་ཆོག) རྣ་བས་གོ་བ། 2 (མིང་ཆོག) ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། སྤྱིས་རབས་ལས། ཐོས་པ་གཉི་
ཐུག་ཐུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ཡིན། །རྒྱན་པོ་ལ་སོགས་མི་འབྲེལ་ཞོར་གྱི་མཆོག་ །ཀྱུན་ཏུ་མོངས་པའི་
དགྲ་བཅོམ་མཆོན་ཆ་ཡིན། །པོངས་པར་གྱུར་ཀྱང་མི་འགྱུར་མཛའ་བོ་ཡིན། །གཞོད་པ་མེད་པ་
སྤང་ན་ནད་གྱི་སྒྲན། །ཉེས་པ་ཆེན་པོའི་དབྱང་འཛོམས་དབྱང་གི་མཆོག་ །གྲགས་དང་དབལ་
དང་གཉེར་གྱི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན། །ཡ་རབས་རྣམས་དང་ཐུད་ན་སྤྱིས་གྱི་མཆོག་ །ཆོགས་གྱི་ནང་
ན་མཁས་པ་མགྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཁྱད་པར་
བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་། ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་དང་དོན་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། དེའི་
རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འང་
པལ་ཆེད་གོང་དུ་འབྲའོ། །3 (མིང་ཆོག) ཡོན་ཏན། ཤེས་ཡོན། དཔེར་ན་ཡོན་ཏན་སྒྲོང་བ་ལ།
ཐོས་པ་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
ཐོས་པ་བུན་སུམ་ཆོགས་པ། (འདལ་བ) 1 མང་པོ་ཐོས་པ། མང་པོ་ལ་ཐོས་པ། མང་པོ་དང་ཐོས་པ་སྟེ།
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྟར་གྱི་ཐོས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ཆོས་གསུང་རབ་གྱི་ཆོག་དོན་མང་པོ་

ཐོས་པ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་ཐོས་པ། ཚངས་སྒྱོད་ཀྱི་སྒྲིགས་མང་པོ་དང་མཉམ་
དུ་ཐོས་པ་དང་གསུམ། འདི་འདུལ་བའི་ལུ་སྒྲིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤའ། 2 ལྷུ་ལ་སྒྲིམས་ཀྱི་
སྒྲིགས་དང་བཅས་པའི་ཐོས་པ་ལ་ཟེར་རྟེ། ཐོས་པའི་ཆོས་ལམ་རིམ་དུ་བྲངས་པ་ལས། གལ་
ཏེ་ཐོས་པ་མང་གྱུར་གྱང་། །ལྷུ་ལ་སྒྲིམས་ལེགས་པར་མི་སྒྲིམ་ན། །དེ་ནི་ལྷུ་ལ་སྒྲིམས་ཕྱིར་སྐྱད་
ཅིང་། །དེ་ཡི་ཐོས་པ་སྤུན་སུམ་མིན། །གལ་ཏེ་ཐོས་པ་ཉུང་གྱུར་གྱང་། །ལྷུ་ལ་སྒྲིམས་ལེགས་
སྒྲིམ་བྱེད་ན། །དེ་ནི་ལྷུ་ལ་སྒྲིམས་ཕྱིར་བསྐྱགས་ཤིང་། །དེ་ནི་ཐོས་པ་སྤུན་སུམ་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

ཐོས་པ་བྱེད། ཡོན་ཏན་ནམ་ཤེས་ཡོན་སྒྱོད་བའི་དོན་ནམ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་
བཙོན་པ་བྱེད་པའི་དོན།

ཐོས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན། ཐོས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པ་ལ་
འཐོབ་བྱེད་ལམ་ལ་སྒྲོབ་དགོས། སྒྲོབ་པ་ལ་ཤེས་དགོས། ཤེས་པ་ལ་ཐོས་དགོས་པར་ལམ་རིམ་
ཆེན་འབྲིང་པོར་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

ཐོས་པ་འཛིན་པ། ཐོས་དོན་མི་བརྟེན་པ།

ཐོས་པ་བསམགས་པ། 1 ཐོས་པ་མང་དུ་བྱས་པ། 2 ཐོས་དོན་མི་བརྟེན་པ།

ཐོས་པའི་སྟོབས། རང་གིས་ཡང་ཡང་བསམས་ནས་གོམས་པ་མིན་པར། སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཛོག་
པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལ་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དང་པོར་དམིགས་པ་ལ་
བཏགས་ནས་པ་ཅམ་གྱི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞི་གནས་བསྐྱབ་པའི་
སྟོབས་དུག་གི་དང་པོའོ། །འདིས་ནི་སེམས་གནས་དང་པོ་སེམས་འཛོག་པ་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བཞི། ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བཞི་ནི། སྤང་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་པ། སྤྲིག་པ་ལས་
ལྷོག་པ། ཆགས་ལུལ་སྒྲོང་པ། སྤང་འདས་ཐོབ་པ་དང་བཞིའོ། །རྗེ་སྤྲད་དུ་ཆོས་ལས། ཐོས་
པས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཐོས་པས་སྤྲིག་ལས་ལྷོག་པར་འགྱུར། །ཐོས་པས་དོན་མ་
ཡིན་པ་སྒྲོང་། །ཐོས་པས་སྤང་འདས་པ་འཛོམ། །ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །ཆོགས་བཅད་

འདིའི་དོན་ནི། ཆོག་ཀྱང་དང་པོས། གྲུབ་མཐའ་ཤེས་པས་སྒྲུབ་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་པ། ཆོག་ཀྱང་གཉིས་པས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཐོབ་ནས་ཉེས་སྦྱོང་ལས་ལྡོག་པ། ཆོག་ཀྱང་གསུམ་པས། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ཐོབ་ནས་དོན་མེད་པའི་ཆགས་པ་སྦྱོང་བ། ཆོག་ཀྱང་བཞི་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཐོབ་ནས་ཐག་ཐད་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་མྱང་འདས་འཛོལ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་ནས་བཤད་རིགས་པར་གསུངས། མདོར་ན། ཐོས་པས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་ཏེ་མྱ་འདས་འཛོལ་བོ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཐོས་ལོ། ཐོས་ཁུལ། ཐོས་པའི་ལད་མོ་བྱེད་པ། ཐོས་པ་ཅམ། ཐོས་པ་ཐོས་རྒྱུད། རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་དགའ་ལྗན་ལྟ་བུ་རྒྱ་མའི་ཁྲིད་ཡིག་ལས། གང་ཐོས་པ་དེ་ནམས་ཀྱང་ཐོས་ལོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་ཤར་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ། གསུང་རབ་མཉན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཐོས་བྱུང་། དེའི་དོན་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ལས་རེས་པ་རྙེད་པའི་ཤེས་རབ་ནི་བསམ་བྱུང་། རེས་པ་རྙེད་པ་དེ་ཉིད་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་བསྒྲོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཏུ་འདོད་པར་བྱའོ། ཞེས་ཟེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཐུང་བ་ལས་གསུངས་སོ། །

མཐང་། (འདུལ་བ) 1 ལུས་ཀྱི་སྦྱང། འདུལ་བ་བྱ་བའི་ལུང་པོ་ལས། ལྷ་གོས་ལུས་ཀྱི་མཐང་ལ་བགོ་བར་མི་བྱའོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་། གཞན་ཡང་། ལུས་ཀྱི་སྦྱང་ལ་བགོ་བའི་གོས་ལ་མཐང་གོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཅང་། ལུང་སྦྱ་རོལ་པའི་དྲོཾ་གསུང་། མཐང་གོས། (འདུལ་བ) འཆོ་བའི་ལོ་བྱང་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། འདི་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བོད་པའི་རབ་བྱུང་ཆོས་རྒྱུན་རྒྱུའི་ཤས་ཐབས་ཟེར་བ་དེའོ། །

མཐང་འོག་ནས་སོ་ཆོགས་བྱེད། མར་མནན་པའི་འོག་ནས་སོ་འཐམས་འཐམས་བྱེད་ཅེས་པའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཟེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བཤེས་ལྷ་རྒྱུད་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ང་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ལྷར་གྱིས་མནན་ཡང་མཐང་འོག་ནས་སོ་ཆོགས་བྱེད་གསུང་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །དཔེ་འགྲུལ་མ་ཐང་འོག་ནས་སོ་ཆོགས་བྱེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ནི་ཡི་གེ་མ་

དག་པ་ཡིན་སྐྱེ་ཡང་ད་དུང་དབྱེད་དོ།

མཐའ། 1 ཟད་པ། སྤྱག་བསྐལ་གྱི་མཐར་འབྲེན་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། 2 མཐུག་འཆོ་བའི་མཐའ་
ནི་འཆི་བ་ཡིན་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། 1འདིར་ནི་འགྲོ་བ་ས་འཛིག་རྟེན་མཐར། 1ནམ་ཡང་ཕྱིན་
པར་མི་འགྲུང་རོ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། 3 ཆ། ཆ་ལ་ནི་མཐའ་གསུམ་སྟེ། འཛིག་ཆོག་གས་གྱི་
མཐའ་དང་། འཛིག་ཆོག་གས་ཀྱི་འབྲུང་བའི་མཐའ་དང་། འཛིག་ཆོག་གས་འགྲོག་པའི་མཐའ་ཞེས་
འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། 4 ཉེ་བ། ས་སྒྲངས་ནས་རྒྱུ་མཐར་འབྲེན་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ། 5 ཐྱོག་ས།
མཐའ་གང་དུ་ཕྱིན་ཞེས་འབྲུང་བ་དང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདུག་གོ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། 1ཞེས་
གསུངས། 6 སྤང་བ། འདི་ནི་འཆོ་བ་རྣམས་གྱི་མཐའ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྤོང་མའི་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
བུ་སྟེ་ཐ་ཆད་དོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། 1རྣམ་བཤད་རིགས་པ་སྡེ་དག་བསྐྱེད་འགྲུང་སེམས་ཅམ་མི་
བ་ 3 བ་ 4 ལས། མཐའ་ནི་ཟད་དང་མཐུག་ཆ་ (མ་དཔེར། འཐུག་ཆ་ཞེས་གསལ་ཡང་རྟོང་བར་སེམས་
སོ) དང་། 1ཉེད་ཐྱོགས་དང་སྤང་བ་ལའོ། 1ཞེས་གསུངས། བོད་གི་མཆོན་གཞི་དེ་དག་རྣམ་
བཤད་རིགས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཞེད་དོ།

མཐའ་སྟོར། མཐའ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རིམ་པ།

མཐའ་མཁོ་བ། (འདུལ་བ) མཐའ་འཁོབ་ལ་གཟེགས། བཤ་ཆེན་ཤྱག་མཆོག་པས་མཐའ་མཁོ་བ་ཅེས་
འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་ཁྲུངས་ཆོལ།

མཐའ་འཁོབ། (འདུལ་བ) 1 དུལ་གྱི་མཐའ་མཆོལས་གྱི་ས་ཆའི་མིང་། 2 སངས་རྒྱས་གྱི་འཁོར་རྣམ་
བཞི་མི་རྒྱ་བའི་དུལ། རྒྱ་གར་དོ་རྩེ་གང་ན་དབྱུས་སུ་བྱས་ཏེ། ཤར་དུ་ལི་ཁ་ར་ཤིང་འཕེལ་གྱི་
མདུན་གྱི་ནགས་ལི་ཁ་རའི་ཆང་ཆིང་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷོར་ཤོང་ཁྱེར་འདབ་བུ་ཅན་གྱི་ལྷོ་
ན་རྒྱ་ཁྲུང་འདས་བུ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རུབ་ཏུ་བྱམ་ཟེའི་ཤོང་ཀལ་དང་ཉེ་བའི་ཀལ་ཅེས་བྱ་
བ་གཉིས། བྱང་དུ་སྤྱ་ཤི་རའི་རི་ཞེས་བྱ་བའི་དུལ་དེ་དག་པན་ཆད་གྱི་དུལ་ལོ། 1སྤྱ་བཤད་ནི།
དུལ་དབྱུས་གྱི་མཐའ་ལ་འཁོབ་བ་སྟེ་ཁེབས་བཤམ་བྱེད་གནས་པས་ན་མཐའ་འཁོབ་ཅེས་
བྱའོ། 1སྤྱིར་འཁོབ་ཅེས་བ་ངན་བཤམ་མཐའི་དོན་ལ་བཤད་བཤང་ཡོད་དེ། ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་

ལས། འཁོབ་པ་ནི་ངན་པའམ་མཐའ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་
མིའི་དགོངས་ཀྱི་ཁ་ལས་ཀྱང་། འཁོབ་པ་ནི་ངན་པའི་བདེ་ཆེད་སྡེ་མཐའ་འཁོབ་དང་འཁོབ་བལ་
ཞེས་པས་མཆོད་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །བཤ་ཆེན་ལྷག་མཆོག་པས། འཁོབ་ལ་མཁོབ་
ཅེས་བྲིས་ཏེ། མཁོབ་ཅེས་པ་མཐའ་ཡི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དེ། བཤ་ཆེན་ལྷག་མཆོག་ལྷན་
གྱི་སྤྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལས། མཁོབ་ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་ཡི་ནི། མིང་ཡིན་
མཐའ་མཁོབ་ཅེས་བྱ་དང་། མཁོབ་བལ་སོགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་སྤྲ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་།
མཁོབ་ཅེས་པའི་འབྲི་སྲོལ་འདིའི་ཁྱད་ཆོལ།

མཐའ་གཅིག་ཏུ། 1 རྟོགས་གཅིག་ཏུ། རྟོགས་གཅིག་རང་ལ། རྟོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ། ཅེ་གཅིག་ཏུ།
ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་ཚུལ་ནི་
གཞན་གྱི་པན་བདེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །སྤྱི་བཤད་
ནི། མཐའ་ཞེས་པ་འདིར་རྟོགས་ལ་འཇུག་པས། རྟོགས་གཅིག་ཏུའམ། རྟོགས་གཅིག་རང་
ལ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། མཐའ་ནི་ཟད་དང་མཇུག་ཆ་དང་། ཉེ་དང་
རྟོགས་དང་སྤྲད་པ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐའི་སྤྱི་འཇུག་ལུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས།
འདིར་རྟོགས་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་འགྲོ་ལུལ་ལ་ཤར་ནུབ་སོགས་ཀྱི་རྟོགས་མང་དུ་ཡོད་
ཀྱང་གཞན་ལ་མི་འགྲོ་བར་རང་འགྲོ་དགོས་པའི་རྟོགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོའི་རྟོགས་སུ་འགྲོ་
བ་ལྟ་བུ་ལ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཟེར་བའི་བྱིར་ལོ། 2 ཟུར་ཞིག་ཏུ། མི་མེད་པའི་རྟོགས་
ཤིག་ཏུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དེ་ (བཟ་ཆེའི་ཁྱེའུ་ཉེ་རྒྱལ་དང་པང་ནས་སྤྱེས་) གཉིས་ཆོད་དང་ལྷན་
པ་རྟ་ཐུལ་གལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་བྱིན་ནས་ཆོད་དང་ལྷན་པ་རྟ་ཐུལ་གྱི་རྟ་དང་གཉིས་ལ་མགོ་བོས་
བྲག་འཆལ་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་བ་ལས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེ་བོ་མེད་པའི་གནས་སུའོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་
ཉིད་ལས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་གཅིག་ཏུའོ། །འདུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོང་
བཞིན་དུ་སྟོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

མཐའ་གཙོད། གཞུང་གི་གོ་དོན་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་ལ་སྤྱི་དོན་དང་། རིགས་པས་

བརྒྱུད་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་གཙོད་ཟེར།

མཐའ་གཙོད་པ། གཏན་འབེབས་བྱེད་པ། རིགས་པས་བརྒྱུད་པ་གཙོད་པ། ཞིབ་པར་མཐའ་ཚད་པ་
ལ་གཟིགས།

མཐའ་གཙོད་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱུ་གྲ། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྒྲོན་
མ་གསལ་བའི་དཀའ་བའི་གནས་ཀྱི་མཐའ་གཙོད་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱུ་གྲ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་
པོས་མཛད།

མཐའ་ཆགས། (འདུལ་བ) ཁ་ཆར་གྱི་མཐའ་བཅེམས་པའི་དོན། འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
ནམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༥༠ནམ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

མཐའ་ཚོད་པ། ལུང་རིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་པ་བ་ནས་ཐག་ཚོད་པ། རིགས་པས་དབྱེད་མཐར་བྱག་པ།
གཏན་ལ་པེབས་པ། གཏན་ལ་པེབས་པའི་གོ་དོན་གོང་དུ་གཟིགས། སྤྱི་བཤད་ནི། མཐའ་ནི་
པ་མཐའ་དང་ཚོད་པ་ནི་སྤེལས་པའི་དོན་ནོ། དེ་ཡང་གཙོད་པ་དང་བཅད་པ་ནི་འཕྲོ་བ་དང་སོང་
བའི་དོན་དང་ཚོད་པ་ནི་སྤེལས་པའི་དོན་ནོ།

མཐའ་གཉིས། (མར་ཕྱིན) ། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཏེ། བདེན་བྱུང་ཏུ་ཡོད་པ་དེ། རྟག་མཐའ་འམ་
ཡོད་མཐའ། ཐ་སྙད་དུ་འང་མེད་པ་དེ། ཆད་མཐའ་མེད་མཐའོ། མཐའ་དེ་གཉིས་སུ་མ་ལྟངས་
པ་ཞིག་དགོས་སོ། མཐའི་གོ་དོན་ནི། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེའི་སྤྱིར་བཏགས་སྤྱུ་གྲ་ལ་བཟང་མིག་འབྱེད་
༥༧བཤམས། དེ་ཡང་སྤྱིར་མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ཕྱོགས་གང་དུ་གོ་མ་པ་འཕྱུག་
ན་སྤྱིས་སུ་ལྟངས་ཉམས་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། འདིར་
ཡང་གང་དུ་གཟུང་ན་འཛིན་པ་པོ་ལྟ་བུར་བའི་གཡང་དུ་ལྟངས་སུ་བར་འགྱུར་བའི་གནས་
ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་ཡོད་མཐའ་དང་མེད་མཐའ་གཉིས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། ཡོད་མཐའ་ལ་རྟག་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཁོན་ནི། དེ་ནི་ད་༥༧༧ལས། དངོས་
སྤྱི་བ་དག་གིས་བདག་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ལྷན་ལ་སོགས་པ་རྟག་

དངོས་སུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། གྲེ་བྲག་སྤྱོད་པས་ནམ་མཁའ་རྟག་རྩེ་སུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་
 གྲང་རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བའི་ལྟ་བུ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དངོས་སྤྱོད་པ་དག་གིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་
 གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བུ་ཞི་དངོས་སུ་དངོས་པོ་རྟག་པར་མི་སྤྱོད་ཞིང་། སྒྲོ་དེ་དག་གི་འཛིན་སྣངས་
 ལ་དངོས་པོ་རྟག་པར་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་། རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྩམ་པ་རང་བཞིན་
 གྱིས་ཡོད་ན་བྱམ་པ་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་དོ། ཁྱི་ལྟར་དགོས་ན། རྩམ་པ་ཆོས་ཅན།
 རྟོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་རྟོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བྱུང་བར་ཐལ། རྟོད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་བྱིར་
 འདོད་ན། རྟོད་དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར་ དེ་ལ་ཁྲུབ་པ་
 ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་རང་བཞིན་སྤངས་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་
 མི་སྲིད་པ་འདོད་ན། རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་ན། རྟག་པར་ཐལ་ལོ། ཇེའི་བྱིར་རྩ་ལེ་
 ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། ཇེ་མི་མེད་པ་མིན་པར་རྟག་ ཁེས་གསུངས་པ་ཡིན་
 མོ། ཞེས་གསུངས་སོ། 12 སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ཏེ། སྲིད་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་། ཞི་བ་
 ཟུང་དང་གྲེ་བྲག་སྤྱོད་པས་སོ། 13 འདོད་པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ངལ་ཞིང་དུ་བའི་
 མཐའ་གཉིས། འདོད་པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་མཐའ་ནི། འཆོ་བ་ཉ་ཅང་བཟང་བའམ་དེ་ལ་ལྷག་པར་
 ཆགས་པའི་དོན་དང་། ངལ་ཞིང་དུ་བའི་ ཆོས་ཡིན་ཁྲུལ་གྱིས་རང་གིས་རང་ལ་ངལ་རྩོལ་དང་
 ལྷག་སྤྱོད་ཆད་མེད་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་དོ། ཇེ་ལེར་ན་བྱི་རིལ་པས་མེ་ལྷ་བསྟེན་པ་དང་།
 ལྷ་བྱག་པ་དང་། ལྷགས་གཟེར་གྱི་སྟེང་དུ་ཉལ་བ་སོགས་སོ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རང་གི་
 རྩེས་འཇུག་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་རབ་བྱུང་ནམས་ལ། འདོད་པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ངལ་
 ཞིང་དུ་བའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྟོན་ས། དབྱ་མའི་ལམ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་
 ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་གང་མས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ང་པ་ ༡ ལས། ཇེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་ལྷ་སྤེའི་དགོ་སྟོང་ནམས་ལ་བཀའ་སྤྱུལ་པ། དགོ་སྟོང་དག་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ནི་
 མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་བསྟེན་པར་མི་བྱ། བསྟེན་པར་མི་བྱ། བསྟེན་བཀའ་མི་བྱ་སྟེ། གཉིས་གང་
 ཞིན། འདོད་པ་ནམས་ལ་འདོད་པའི་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་རྩེས་སུ་བཅོམ་པ། དམན་པ། དན་པ།

ཐ་ཆད་མ་རབས་གང་ཡིན་པ་དང་། བདག་ཉིད་དུ་བ་པ་ལ་རྗེས་སུ་བཙོན་པ། སྤྲུག་བསྐལ་བ།
འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ། གཞོན་པ་དང་ལྷན་པ་གང་ཡིན་བཤོ། །ཁྱེད་ཀྱིས་མཐའ་འདི་གཉིས་
ལ་མི་བརྟེན་པར་དབུ་མའི་ལམ་མེག་བྱེད་པ། ཡེ་ཤེས་བྱེད་པ། ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་བ། མངོན་
པར་ཤེས་པ་དང་། རྫོགས་པར་བྱང་རྩལ་པ་དང་། ལྷ་དན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ།
དབུ་མའི་ལམ་གང་ཞེན། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་
བ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དག་དང་། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་
དང་། ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྩོམ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་བློ་བ་དང་། ཡང་
དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མཐའ་གཉིས་སྟོང་རྩ་ལ། (པར་ཕྱིན) རྟག་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་སྟོང་རྩ་ལ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་བཤད་དེ། ཕྱི་རོལ་རྒྱུད་འཕེན་པས་ལྟོག་གྱུར་མི་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྟོང་། མངོན་གྱུར་
འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྟོང་། གངས་ཅན་པས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་
སྟོང་། རང་བཞིན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྟོང་། བྱེ་བྲག་སྤྲུལ་པས་འདུས་
བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྟོང་། འདས་པ་འོངས་ཆས་སུ་འདོད་པས་
ཆད་མཐའ་སྟོང་། མདོ་སྤེལ་པས་འདུས་མ་བྱས་ཆས་སུ་མི་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྟོང་། གཟུགས་
སོགས་བརྟན་འདོགས་པའི་གནས་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་གནས་ཆོད་ཀྱི་དབང་
གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྟོང་བར་འདོད། སེམས་ཅམ་པས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་
དང་བརྟན་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་
སྟོང་། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྟོང་བར་འདོད། དབུ་མ་
རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོ་གཞོན་མེད་ལ་སྤྲང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་
ཀྱི་སྟོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྟོང་། རང་ངོས་གྲུབ་པར་འདོད་
པས་ཆད་མཐའ་སྟོང་བར་འདོད། ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པས་རྟག་མཐའ་སྟོང་།
མིང་རྒྱུད་བཅགས་ཡོད་ཅམ་དུ་ཡོད་པས་ཆད་མཐའ་སྟོང་བར་བཞེད་དོ། །གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་

མཆན་འབྲེལ་ལྟར་བཀོད།

མཐའ་རྟེན་ཆོག་གོགས། (བར་སྒྲིམ་) གྲུ་ཆོག་ལ་རམ་འདེགས་བྱེད་པའི་དེའི་མཐར་སྤྱར་རྒྱུའི་ཆོག་ལྟར་ཅི
གཡིན་མིན་རེད་སོང་འདུག་ཞག་ཡོད་དགོས་ཐུབ་ལྟ་བུ། འགྲོ་གི་ཡིན། བཟའ་གི་མིན། ཕྱིན་པ་རེད།
ཕྱིན་སོང་། རེད་འདུག་ ཕྱིན་ཞག་ སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཡོད། འགྲོ་དགོས། འགྲོ་ཐུབ་སོགས་མཐའ་
ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །འདི་དག་ལ་དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་ལས་ཆོག་རྗེས་མ་ཐུན་བཞེས་ཐ་
སྟངས་བྱེད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་བཀའ་བྱིས་མཐའ་རྟེན་ཆོག་གོགས་ཞེས་ཐ་སྟངས་བྱེད་དོ། །ཆོག་
གོགས་ཡིན་ན་མཐའ་རྟེན་ཆོག་གོགས་ཡིན་དགོས་མིན་སོགས་ལ་ད་དུང་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །
མཐའ་དུག་ཚུལ་བཞི། (གསར་སྒྲིགས་) རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པས་ཅ་རྒྱུད་འཆད་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། སྐབས་འདིར་
མཐའ་དུག་ཅེས་པའི་མཐའ་དོན་ནི། མཐའ་སྐྱད་དོད་ཀོའི་ནི་ཅེ་མོ་དང་སྒོ་ལའང་འདུག་པས་ཅ་
རྒྱུད་བཤད་པའི་སྒོ་འཕམ་ཐབས་དུག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལ་གཞི་བྱས།
ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་འདིའི་མཐའ་ཞེས་པ་མི་འདའ་བའི་དོན་ལ་བཤད་དེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་
འབྲེལ་སྒྲུབ་ཆ་༡༥ལས། གསར་བའི་ཆོག་དང་དོན་ཐམས་ཅད་འདི་ལས་མི་འདའ་བས་མཐའ་
དུག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་མཐའ་དུག་ནི། རྩང་ངེས་གཉིས། དགོངས་དགོངས་
མིན་གཉིས། སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་དུག་གོ། རྩང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་ནི་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་
གཞུང་གཅིག་གིས་བཛོད་བྱའི་དོན་མི་མ་ཐུན་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་བཞག་ དགོངས་དགོངས་མིན་
གཉིས་ནི་བཛོད་བྱའི་དོན་གཅིག་ཉིད་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་བཞག་
སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ནི་བཛོད་བྱའི་དོན་འགལ་བ་གཉིས་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འགལ་
བ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་བཞག་པར་གསུངས་སོ། ། (རང་དོན་) དངོས་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་རྩང་དོན།
(ངེས་དོན་) དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར་སྤྲས་ནས་སྟོན་རྒྱུ་དེ་ལ་ངེས་དོན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པའི་དོན་རྗེའི་ཆོག་གིས་དངོས་ཟེན་ལ་བཞིན་འགག་གི་རྣམ་པ་ཅན་
ཀྱི་མི་བསྐྱོད་པ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་རྩང་དོན་དང་། དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཞེས་
པས་སོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་གྱི་དོན་མོ། །འདིར་བཤད་པའི་རྩང་ངེས་དང་། པར་

བྱིན་ཐེག་པ་ནས་བཤད་པའི་བྲང་ངེས་གཉིས་མིང་ཅས་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲ་སྟེ། འདིར་ནི་གཞུང་
 གཅིག་གི་དོན་ལ་བརྟེན་བྱའི་དོན་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་བྲས་པའི་སློན་ནས་བྲང་ངེས་སུ་བཞག་པ་
 དང་། ཡར་བྱིན་ཐེག་པར་ནི་སྟུ་གུ་སྟེ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་བྲང་དོན་དང་། སྟུ་གུ་རང་བཞིན་
 གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་དུ་བཞག་པའི་སློན་ནས་བྲང་ངེས་ཀྱི་གཞུང་
 གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པའི་བྱིར། (དགོངས་པ་ཅན) གཤུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་རྣམས་ལ་འོད་
 གསལ་དང་བྱང་འཇུག་སྟོན་པ་ན། དོན་ལ་སྤྲ་འགལ་བའི་ཆོག་གིས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
 བྱི་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་སྤྲ་འགལ་བ་གཞན་གྱིས་བཤད་པའི་བྱིར་དགོངས་པས་བཤད་
 པའོ། །དཔེར་ན་བྱང་འཇུག་སྟོན་པ་ན། ལེའུ་བརྒྱད་པ་ལས། ན་རྒྱུད་གཞོན་ཏུ་མིག་ཡངས་
 མ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དགོངས་མིན་སྟོན་ཏུ་གི་གཤུལ་བྱ་དབང་པོ་དཔེར་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་
 ནས་སྤྲ་འགལ་བའི་མི་སྟོན་པར་སྤྲ་ཐད་དུ་གསལ་བོར་སྟོན་པའི་བྱིར་དགོངས་པ་མིན་པས་
 བཤད་པའོ། །དཔེར་ན་འོད་གསལ་སྟོན་པ་ན། ལེའུ་གཉིས་པར་ཡང་དག་མཐའ་ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུའོ། ། (སྤྱི་བཞིན་པ) གསང་བའི་སྐད་ཀྱི་བརྟེན་ཡིས་བཅིངས་པ་མིན་པར་ཡོངས་གྲགས་
 ལྟར་གསལ་བར་བཤད་པ། དཔེར་ན་རྒྱུད་སྤྱི་ལོག་མ་གསུམ་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བའི་ཚུལ། ལྟ་
 བཞིན་པ། གཏོར་མའི་ཆོག་དང་། སྤྲན་གྱི་ཆོག་སོགས་གསལ་བར་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
 དང་དེ་ནི་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པའོ། ། (སྤྱི་བཞིན་པ་མིན་པ) ཀོ་རྒྱ་བྲ། ཀོ་རྒྱ་ཤ། ཀོ་རྒྱ། ཀོ་རྒྱ་ཤ། ཀོ་རྒྱར་ག
 ཀོ་ལ་བྲ། ཀོ་ལ་ཤ། ཀོ་ལ། ཀོ་ལ་ཤ། ཀོ་ལ་སྟུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་བརྒྱུ་པོ་དེ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་
 སྤྱིའི་བརྟན་བཅས་ལས་རྒྱུད་བརྒྱའི་དངོས་མིང་དུ་མ་གྲགས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་
 ལྟར་བརྟེན་མཛད་པ་དེ་ལ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་
 དང་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པ་ཞེས་པ། ཡོངས་གྲགས་དང་ཡོངས་གྲགས་མིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ།
 འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་དང་མཐུན་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ལ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་
 ཡོངས་གྲགས་དང་མི་མཐུན་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ལ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། (རྒྱལ་བཞི

ཅི་ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ། སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ། སྤྲུལ་དོན་གྱི་བཤད་པ། མཐར་ཐུག་གི་བཤད་
པ་དང་བཞིའོ། །ཚུལ་བཞིན་གྱི་བཤད་ཚུལ་བཞི་ཞེས་པའོ། །ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། །(ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ་
ཅི་ སྤྱིའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་པའི་ཐོབ་ཆོད་གྱི་བཤད་པ་དེ་ལ་ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ་
ཞེས་བྱའོ། །འདི་དང་གོང་གི་མཐའ་དུག་གི་སྤྱི་ཐེ་བཞིན་པའི་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་
གཞི་མ་ཐུན་དུ་ཡང་བཤད་དོ། ། (སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཅི་) རྒྱུད་སྡེ་ཡོག་མ་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བྱས་
ཟེ་མེད་གྱི་རྒྱུད་སྡེ་འདི་ལ་སྟོན་པ་བརྒྱུག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་དག་དང་མ་ཐུན་བར་བཤད་པ་ནམས་
ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། (སྤྲུལ་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཅི་) རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་
ཚུལ་སོགས་ཆོགས་སུ་བསྟན་དུ་མི་རུང་བར་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་སྤྲུལ་ནས་སྟོན་པ་ལ་
སྤྲུལ་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྲུལ་ནས་སྟོན་རྒྱུ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲུལ། ཀུན་རྫོབ་
སྤྱི་སྤྲུལ། སྤྱང་བ་སེམས་སྤྲུལ་དང་གསུམ་མོ། །མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་ཅི་ བཤད་བྱའི་མཐར་
ཐུག་རིམ་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་དང་། ཟུང་འཇུག་བཤད་པ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལས་ཁྲུང་པར་དུ་གྱུར་པའི་བཤད་བྱ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བཞི་པོ་དེ་གོ་
བདེ་བར་བཤད་ན། ཡོངས་གྲགས་གྱི་བཤད་པ་ལ་ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ། གཞན་དང་ཐུན་མོང་
པའི་བཤད་པ་ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ། ཡོངས་གྲགས་དང་ཐུན་མོང་དུ་མ་བཤད་པར་སྤྲུལ་ནས་
བཤད་པ་ལ་སྤྲུལ་དོན་གྱི་བཤད་པ། བཤད་བྱ་མཐར་ཐུག་བཤད་པ་དང་བཞིའོ། །རྩེའི་འགྲེལ་
པ་བཞི་སྤྲུག་སྟེ། རྩེ་བཅུན་ཀུན་དགའ་དོན་གྲུབ་རྒྱུད་ལྷོ་ཀ་དང་། ཀོང་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་
ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་བཅས་ལ་གཞི་བྱས།

མཐའ་བཞི། (དབུ་མ) བདག་ལས་སྟེ་བ། གཞན་ལས་སྟེ་བ། གཉིས་ཀ་ལས་སྟེ་བ། རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་
བ་དང་བཞིའོ། །

མཐའ་བཞི་ལས་སྟེ་བ་མེད་པ། (དབུ་མ) བདག་ལས་སྟེ་བ་མེད་པ། གཞན་ལས་སྟེ་བ་མེད་པ། གཉིས་
ཀ་ལས་སྟེ་བ་མེད་པ། རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་མེད་པ་དང་བཞིའོ། །ཐུ་སྤྱབ་གྱི་ཅ་བཤེས་རབ་
ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་

གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དཔལ་ལྷན་བའི་དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་ལས། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག །གཉི་ག་ལས་ཀྱང་
མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

མཐའ་ཐེགས་པ། (འདུལ་བ) མཐའི་སྤྱོད་ནས་ཐད་པར་གྱུར་པ།

མཐའ་བཟང་བ། འབྲས་བུ་བཟང་བའམ་ལེགས་པའི་དོན།

མཐར་ཆགས། དེམ་པ། བོ་དེམ། བང་དེམ།

མཐར་ཆགས་སུ། དེམ་གྱིས། དེམ་པར། དེམ་བཞིན། བང་དེམ་བཞིན།

མཐར་ལྷ། (པར་ཕྱིན) མཐར་འཛིན་པར་ལྷ་བ་དང་དོན་འདྲ། དེར་གཟིགས།

མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དག། (པར་ཕྱིན) བསམ་གཏན་བརྒྱད་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་
སྟེ་དགུའོ། །

མཐར་བྱེད། 1 གཤེན་ཐེ། སྤྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་བྱང་རྟོ་རྗེ་འཆང་གིས། རྒྱ་གཞོན་ལང་ཆོར་སྤྲེག་
པའི་རི་དྲགས་མིག །དུན་པའི་མོད་ལ་མཐར་བྱེད་དཔུང་འཛོམས་ཤིང་། །ཆེ་དཔལ་འདོད་རྒྱར་
འཛོལ་བའི་བཙུག་ལྷན་ལ། །ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོས་དེང་འདིར་དགའ་ལེགས་སྟོལ། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རྟོ། 2 གསོད་བྱེད། ཁྱི་བྱང་རྟོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས། ཚུལ་མེན་བརྒྱད་པོར་སྦྱོད་པའི་ཆང་
ཆིང་ཁོང་། །བག་མེད་ཡོན་པོར་འཇུག་པའི་ལྷོ་འགྲོའི་ལྷ། །ཁྱིམས་གཉིས་བཙན་པོའི་གཤོག་
རྒྱབས་འབར་བའི་གཟེས། །མཐར་བྱེད་མཁའ་ལྷིང་དབང་པོ་ཞབས་བརྟན་ཤོག །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རྟོ། 3 གསོད་པ། མེད་པར་བྱེད་པ།

མཐར་འཛིན་པར་ལྷ་བ། (པར་ཕྱིན) འཛིག་ལྷས་གང་བརྒྱུད་པའི་བདག་དེ་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་པ་ཐེར་
ཟུག་པའམ་འདི་ནས་བྱེ་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་ཆད་པར་ལྷ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་
མོངས་ཅན་རྟོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་དུ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

མཐས་གཏུགས་པ། (པར་ཕྱིན) མཐའ་ཐད་ཐད།

མཐེང་དེལ། ཀ་དམ་པ་ཞེས་པའི་བྱ་ཞིག་གི་མིང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས། རབ་རྩ་འབྱིན་པའི་བྱ་

ཉི་ཉི་ར་ཡིན་ཞེས་བཤད་ལ། བེ་སྟོན་གྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་པར། རྒྱ་བྱ་དཀར་རྒྱུད་ཕྱག་རོན་ཅམ་མཆུ་
དང་རྒྱུད་པ་དམར་བ་ཅན་བྱ་བཤད་དོ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།
མཐུག་འབྲམ། འཐུག་འབྲམ་དང་འབྲ། དེ་ལ་གཟིགས།
མཐུན་སྟེན་སྟེན་ཆོགས་གསུམ་ལྟན། (འདུལ་བ) བསྐྱབ་བྱ་དང་། མཁན་སྟོབ་དགེ་འདུན། ལས་ཀྱི་ཆོ་
ག་སྟེ་གསུམ་ལ་བཤད། མཐུན་སྟེན་སྟེན་ཆོགས་གསུམ་ལྟན་ནི། ལས་ཀྱི་ཆོག་གང་ལ་བྱ་
བའི་ཡུལ་བསྐྱབ་བྱ། བྱེད་པ་པོ་མཁན་སྟོབ་དགེ་འདུན། བྱེད་པ་ལས་ཀྱི་ཆོག་སྟེ་བྱ་བྱེད་ལས་
གསུམ་སྟོན་དང་བྲལ་ཞིང་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་ལ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྒྱལ་བ་ལ་
པའི་ལས་ཆོག་ཏུ་བཤད་ལགས། ཞེས་དཔུལ་རྒྱ་གསུང་།
མཐུད་པ་དང་བསྐྱད་པའི་བྱེད་པར། མཐུད་པ་ནི་སྟོར་བའི་དོན་དང་། བསྐྱད་པ་ནི་སྟོར་བར་བྱེད་པའི་
དོན་ནོ། །
མཐུན་པ་དང་བསྐྱན་པའི་བྱེད་པར། མཐུན་པ་ནི་མཛའ་བའི་དོན་དང་། བསྐྱན་པ་ནི་མཛའ་བར་བྱེད་
པའི་དོན་ནོ། །
མཐུན་པ་སྟེན་བཞི། (འདུལ་བ) སྟོན་ཡུལ་ཀ་ཤིའི་ནགས་སྟུག་པོ་ཞིག་ན། བྱ་གོང་མ་སྟེག་དང་། རི་
གོང་དང་། སྟེའུ་དང་། རྒྱང་པོ་ཆེ་བཞི་གནས་པ་དེ་དག་པན་རྒྱུན་ཡིད་བརྟགས་པས་མཐུན་
ལ་རྩོད་པ་མེད་པར་དགའ་བས་དུས་འདའ་ཞིང་གནས་སོ། །དུས་ཞིག་ན་དེ་དག་བསྟོས་ཉེ་གང་
ལ་བསྟེན་བཀྱར་བྱ་བའི་ཀན་རིམ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་བྱེས་པ་དང་། དེར་ཤིང་བྱ་གྲོ་རྩ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་བསྟེན་ནས། གོང་མ་སྟེག་གིས་སྦྲས་པ། ཤེས་ལྡན་དག་སྟོན་ཤིང་འདིའི་ཆང་ཅི་ཅམ་
མཛོད། རྒྱང་པོ་ཆེས་སྦྲས་པ། བདག་ཅག་ལམ་འདིར་འགྲོ་བ་ན་ཁོ་བོའི་ལུས་དང་མཉམ་པ་ཅམ་
སྦྲས་པ་དེ་དུས་ནས་མཛོད་དོ། །སྟེའུས་སྦྲས་པ། ཁོ་བོ་ཁྱེད་ལྟན་ཅིག་འགྲོ་བའི་ཆོ་འདི་ཁོ་
བོའི་ལུས་དང་མཉམ་པ་ཅམ་སྦྲེ་བའི་སྐབས་སོ། །དེ་དག་གིས་རྒྱང་པོ་བས་ཁྱོད་ཀན་ནོ་ཞེས་
སྦྲས་སོ། །རི་གོང་གིས་སྦྲས་པ། ཁོ་བོས་འདིའི་ལོ་མ་གཉིས་སྦྲས་པ་ན་དེར་ཆགས་པའི་ཟེལ་བ་
ལྟེས་བཞགས་སོ། །དེ་དག་གིས་འདི་བས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀན་ནོ། །གོང་མ་སྟེག་གིས་སྦྲས་པ། བྱེད་

ཅག་གིས་ཤིང་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་མཐོང་གིས། ཁོ་བོས་ས་བོན་རྣམས་ཐོས་ནས་སྤྱོད་པ་འདྲིར་
 རྒྱག་པ་བོར་བ་ལས་ཤིང་འདི་སྤྱེས་སོ། །དེ་དག་གིས་སྤྱུས་པ། བདག་ཅག་ཐམས་ཅད་ལས་
 ཁྱོད་ཀྱི་པས་གསུམ་པོས་དེ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱ་བ་དང་། སྤྱུའུ་རི་བོང་དང་། གོང་མ་སྒྲེག་
 ལའོ། །རི་བོང་གིས་ནི་གོང་མ་སྒྲེག་ཁོ་ན་དང་། གླང་པོ་ཆེས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱ་
 བར་དམ་བཅས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཀྱན་རིམ་བཞིན་བསྟེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་། བན་ཚུན་རྒྱ་ཞིང་གང་
 གི་ཆེ་གཟར་པོའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་ན། གླང་པོ་ལ་སྤྱུའུ། སྤྱུའུ་ལ་རི་བོང་། རི་བོང་ལ་གོང་མ་
 སྒྲེག་ཞོན་ཏེ་འགྲོ་ལོ། །དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་གཅིག་བྱམས་ཤིང་མཐུན་པར་གནས་པའི་ཆེ། དེ་དག་
 གིས་དགེ་བའི་བརྒྱལ་ཞུགས་གཞན་ཡང་གླང་བར་བཞོས་མཐུན་ཏེ། སྒྲོག་གཅོད་བ་དང་། སྤྱོས་
 བར་འགྱུར་བའི་འབྲས་བྱ་དང་ཆང་སོགས་སྤངས་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་གཞི་ལྷ་ལ་རང་ཡང་
 གནས་ལ། གཞན་ཡང་དེ་ལ་བཀོད་དེ། གཅིག་ལ་གཅིག་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པར་ནགས་སྤྱག་པོ་
 དེར་ཤེས་བཞིན་གྱིས་གནས་པའི་མཐུས་ལྷས་དུས་སུ་ཆར་པལ་བས་ལོ་འབྲས་དང་མེ་རྟོག་
 སོགས་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་གཞི་ལྷ་ལ་
 ལྷུང་བས། ཆེ་འདྲིར་བདེ་སྤྱིད་དང་གི་ནས་ཀྱང་སུམ་ཅུ་ཅག་སུམ་པའི་ལྟར་སྤྱེས་སོ། །དེའི་དུས་
 ཀྱི་བྱ་གོང་མ་སྒྲེག་ནི། ད་ལྟར་གྱི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་། རི་བོང་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དང་། སྤྱུའུ་ནི་
 རྫོང་གལ་གྱི་བྱ་དང་། གླང་པོ་ཆེན་གྱི་དགའ་བོ་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྤྱོད་པས་
 ག་པའི་༡༡༥ནོད་དང་། སྤྱེས་རབས་ལ་རྩེད་ཟད་ལྷོ་སྟོན་གྱིས་བཀོད་དོ། །

མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ལ་ཟེར། སྤྱ་བཤད་ནི། མདོ་འདོན་པ་ནི་
 གསོ་སྦྱོང་ཡིན་ལ། དེ་ཀྱན་ལ་མཐུན་པ་སྟེ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅས་བྱའོ། །དེ་
 ཡང་དཔེར་ན་དེ་རིང་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བཅུན་རྒྱུད་དང་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་གནས་བརྟན་
 བཟུས་སོང་གཉིས་ལ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་གཅིག་མ་གཏོགས་ཀྱན་པ་ལ་དམིགས་བསམ་གྱི་ཁྱད་
 བར་དུ་འབགས་པའི་མདོ་ལོགས་པ་ཞིག་མེད་པས་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་
 ལས། མཚོག་གཅིག་འདོན་པ་གཅིག་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །མཚོག་གཅིག་ཅེས་བྱ་

བཞི། འབྲས་བུ་གཅིག་པ་སྟེ། སྤངན་ལས་འདས་པའི་འབྲས་བུ་མཆོག་གཅིག་དང་ལྷན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་དང་། འདོན་པ་གཅིག་ཅིང་ཞེས་བྲ་བ་ནི། གསོ་སྦྱོར་མ་ཐུན་པ་སྟེ། བན་ཚུན་
བརྗོད་དུ་རུང་བ་དེ་སོ་སོར་ཐར་པ་འདོན་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་
འགྲེལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོག་གང་གི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) མཐོག་གིས་མ་སྐྱན་པའི་སྤང་བ་དང་འབྲ།

མཐོག་གིས་མ་སྐྱན་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལུང་སྤུམ་ཅུའི་བཅོ་ལྔ་བ། མཐོག་གིས་མ་སྐྱན་
པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཉི་ལྟེ། བཅས་ལྷན་དག་སྤོང་གིས་གདིང་བ་གསར་པ་ལ་གདིང་བ་རྙིང་བ་ནས་
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོག་གིས་མ་སྐྱན་པའི་གདིང་བ་གསར་པ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་ལས་
ལྷུང་པའི་ལུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ། བྲིང་གཞི་ནི། བཟན་ཡོད་དུ་དག་སྤོང་རབ་ཏུ་མང་པོས་གདིང་
བ་གསར་པ་ལ་གདིང་བ་རྙིང་བ་སྟོན་པའི་མཐོག་གིས་མ་སྐྱན་པར་ལོངས་སྤྱད་པ་ལས་སྤང་
བའི་ལུང་གེད་དུ་བཅས་སོ། ། དགག་བྱ་ནི་ད་རྒྱལ་དང་འཇགས་པ་སྟེ་བ་དང་། རང་གི་ཡོ་བྱང་
ཚུད་ཐོས་པར་འགྱུར་བའོ། །

མཐོ་བཅེགས། ཆོགས་ཞིང་དུ་ལྷ་རྣམས་བཞུགས་ཚུལ་ལ་མ་འཁོད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། གླུ་མཁས་
གཙོ་པོའི་སྤྱ་རྒྱ་བ་ནས་ཅུང་ཟད་མཐོ་བའི་སྤྱང་གི་རྣམ་མཁའ་གཅིག་ཐོག་གཅིག་བཅེགས་པའི་
རྣམ་པ་ལྟར་འཁོད་ཚུལ་ཞིག་གོ། དཔེར་ན་གླུ་མ་མཆོད་པའི་ཆོགས་ཞིང་ལྷ་བུ་ཡིན་ན་རྒྱལ་བ་
ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྱ་རྒྱ་བ་ནས་ཅུང་ཟད་མཐོ་བའི་སྤྱང་གི་རྣམ་མཁའ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེན་རྒྱལ་ས་
གྱི་བརྒྱུད་པའི་གླུ་མ་རྣམས་གསལ་འདེབས་པ་ལྟར་བྲ།

མཐོ་ཡོར། ས་རྩོ་སོགས་མའི་གཟུགས་བརྒྱན་ལྟར་བཅོས་ནས་བསྐྱེད་བ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༽ ཚུ་ ༡༡༧༥ ལས། མཐོ་ཡོར་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རྩོ་སོགས་
པ་བསྐྱེད་བའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོ་ངེས། <སྤྱ་རྒྱ> ། ལྷ་ལུལ། ལེགས་སྤྱར་དུ་ སྤྱར་ལྷ་ svargah ཟེར། མཐོ་ངེས་གྱི་སྤྱད་དོ་
སྤྱ་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་ཁྱོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ ༡༠ན་༥ གསལ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་

མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་གང་ཡང་བསྐྱེད་པ་མེད་ཅིང་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་བདེ་བ་དང་དད་གུས་སོགས་
སྐྱེད་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་འགྲེལ་བ་ལས། མཐོང་ན་མི་མ་སྤྱན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྲ་བ་
ནི་ཞེ་འགས་པ་མེད་པ་སྟེ། བདེ་བ་བྱེད་པ་ཞེས་བྲ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།
མཐོང་རེ་སྐྱན། མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་མནའ་སྐྱེལ་བའི་ཆོག་ཡིན་པར་བཤད།
མཐོན་མཐིང་། 1 མཐོན་ཀ་དང་མཐིང་གའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། སྟོན་པོའི་མིང་དོ། ཁྱི་ལ་ནི་སྟོན་པོའི་མིང་
དུ་བྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ལའང་རྒྱང་ལྟར་གྲགས་ཤིང་། དེ་ནི་མཐོན་མཐིང་གི་སྐད་དོད་ཡང་ཡིན་
ཏེ། བྲེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་² བཀའ་སྟེ། ཁྱི་ལ་ཞེས་པ། མཐོན་མཐིང་དུ་བསྐྱུར་བའི་བྱིར་
ལོ། ཡང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་མཐོན་ཀ་ལ་ <ཁྱི་ལོ> ཞེས་བ་དང་མཐིང་ག་ལ་ <ཁྱི་ལ> ཞེས་
སི་བོད་ཤན་སྦྱར་ནམས་སུ་འབྱུང་དོ། 2 ཡང་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྟོན་པོ་སྟོ་རྒྱུད་ཞིག་ལ་གོ་
རྒྱུ་མིན་པར། སྟོ་ནག་གས་སྟོ་མདངས་བྲན་བྱའི་ཡོད་པའི་ནག་པོ་ལ་གོ་དགོས་པར་སྦྲུམ་སྟེ། དེ་
ཡང་སྦྱན་མཐོན་མཐིང་གི་འགྲེལ་བཤད་ལ། ཨ་རྒྱ་ཀ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། སྦྱན་ནི་
རྒྱུ་པའི་དབྱས་སྦྱུམ་ཞིང་གནག་པ་དང་ནག་པོ་རྒྱུ་པའི་ལོགས་གཉིས་དཀར་བ་དང་། ཞེས་
སྦྱན་མཐོན་མཐིང་སྟེ་ནག་པོར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་གཡག་སྟོན་སངས་རྒྱུ་དཔལ་
གྱི་ཤེར་བྱིན་གྱི་འགྲེལ་བར། སྦྱན་གྱི་དཀྱིལ་ནང་གི་འགྲུས་བྲ་མཐོན་མཐིང་ལྟར་སྦྱུམ་ཞིང་གནག་
པ། ཞེས་མཐོན་མཐིང་ནི་ནག་པོ་ལ་གསལ་བར་བཤད་དོ། འོན་ཏེ། རྒྱུད་རྒྱུ་མ་ལས། སྦྱན་བཟང་
ལྷན་ལ་ཁྱུ་མཆོག་རྗེ་འདྲ་དང་། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་རྒྱུད་རྒྱ་དར་རྟེན་ལས། བྲམས་པས་
ཐམས་ཅད་བསྐྱུངས་པས་སྦྱན་བཟང་པོ་ལྷན་ལ་དང་འདྲ་བ་སྦྱན་མཐོན་མཐིང་དང་ལྷན་ཞིང་དཀར་
ནག་འབྲེས་པ་དང་། ཞེས་ལྷན་ལའི་ཁ་དོག་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་སྦྱང་བ་རི་ལྟར་ཡིན་
ཞེན། དོགས་གཙུག་། སྐབས་མང་པོར་མཐོན་མཐིང་སྟོན་པོའི་མིང་དུ་བཤད་ལ། ཡང་སྐབས་
གཞན་དུ་ནག་པོའི་མིང་དུ་བཤད་པ་གང་ཡིན་སྦྲུམ་ན། མཐོན་མཐིང་ནི་སྟོ་ནག་གི་མིང་ཡིན་ལ།
དེ་ནི་ནག་པོ་དང་སྟོན་པོ་གང་གི་ཁོངས་སུ་བཞག་གྱུང་འགལ་བ་ཆེར་མེད་པས་དེས་ཡིན་པར་
སེམས་སོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུད་རྒྱ་དར་རྟེན་ལས། སྦྱན་བཟང་པོ་ལྷན་ལ་དང་འདྲ་བ་སྦྱན་མཐོན་མཐིང་

དང་ལྷན་ཞིང་དཀར་ནག་འབྲེས་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྤྱན་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྤྱན་འབྲས་སྟོན་
 བོར་གསུངས་པའི་དོན་དུ་འདོད་ན། ཆོག་དེ་གའི་མཐུག་ཏུ་དཀར་ནག་འབྲེས་པ་ཞེས་པའི་ནག་
 བོ་དེ་གང་ལ་བྱེད་སྒྲིས་ཤིག་གཞན་ཡང་མཐོན་མཐིང་སྟོན་པོ་དུ་འདོད་ན་གོང་དུ་བྲངས་པའི་རྒྱ་
 ཆེར་རོལ་པའི་མདའི་ཆོག་སྤྱི་ལའང་འགལ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོད་ཉིད་ལས། དབྱ་སྒྲ་
 སྒྲ་ཟེལ་བཅག་པའི་འཕྲོད་ཆ་བྱའི་མགྲིན་པ་ལྟར་མཐོན་མཐིང་ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲ་ཟེལ་
 བོ་ནག་པོ་ཡིན་ལ་ཆ་བྱའི་མགྲིན་པ་ནི་སྟོན་པོར་འདོད་དགོས་པས་ཆོག་ཟེན་ལ་ནང་འགལ་
 ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །མང་པོས་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྟོན་པོ་སྟོ་རྒྱུད་ཞིག་ལ་འབྲུལ་ནས། དེ་
 བཞེན་གཤེགས་པའི་སྤྱན་འབྲས་དང་དབྱ་སྒྲའི་མདོག་སྟོན་པོར་འདོད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་
 འབྲངས་ནས་ལྷ་བྲིས་པ་མང་པོས་དབྱ་སྒྲ་སྟོན་པོར་བྲས་པ་སོགས་སྤྲང་མོད། ཁོ་བོས་ནི་མི་ཆེ་
 སལ་ཆེར་རྒྱ་གར་དུ་བསྐྱེལ་ཡང་སྤྱ་སྟོན་པོ་ཅན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མི་ལྟ་ཞོག་འཇམ་སྒྲིང་གི་ཡུལ་གྱ་
 གང་གི་མིའི་རིགས་ལའང་མ་མཐོང་རོ། །ལྷགས་རྗེ་ཡན་གྱིས་ཤེས་ཀྱས་པའི་མཐོང་བ་མངོན་
 རྒྱུར་གྱི་རིགས་འདི་དག་ལ་སྤྱོད་སྤྱར་མེད་པར་འཛིག་ཉེན་ཡོངས་གྲགས་དང་མཐུན་པའི་འབྲེལ་
 བཤད་ཅིག་གནང་ན་མཛེས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ཁུངས་གཏན་ནས་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་
 ཏེ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་ནི་དབྱ་སྒྲ་ཟེལ་
 བཅག་པའི་འཕྲོད་ཆ་བྱའི་མགྲིན་པ་ལྟར་མཐོན་མཐིང་དུ་གྲུབ་ཅིང་ལུང་ལོར་འབྲིལ་ལ་གཡས་
 སུ་འབྲེལ་བ་དང་། ཞེས་དང་། རྗེའི་དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་ལས། བད་མའི་བཞེན་ལ་
 གཡོ་ལྷན་བྱང་བའི་མིག་མཐོན་མཐིང་རལ་པའི་ཅེན་འོད་དཀར་ཅན། ཞེས་དང་། རྒྱུད་ཆ་མ་
 ལས། དབྱ་སྒྲ་དྲི་མེད་རིན་ཆེན་མཐོན་མཐིང་བཞེན། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་ཆ་དར་རྟེན་
 ལས། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་བཅེ་ཞིང་མཆོན་ཆ་སོགས་སྤངས་པས་དབྱ་སྒྲ་དྲི་མ་མེད་ཅིང་རིན་
 ཆེན་མཐོན་མཐིང་གི་མདོག་བཞེན་ (འདི་དག་ཀྱང་བུ་མོ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པར་
 གསུངས་སོ) དང་། ཞེས་སོགས་ལ་གཞི་བཙུག་པར་སེམས་ཤིང་། གཞན་ཡང་གཞུང་མང་པོར་
 མཐོན་མཐིང་སྟོན་པོ་དུ་གསལ་བར་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །3 ཁ་དོག་ནག་པོའི་མིང་དང་། ལྷག་

པར་དུ་སྒྲོན་ག་དང་། ལྷང་ནག་དང་། ནག་པོ་ནག་རྒྱང་བཅས་ལ་འབྲུག་པར་ཡང་བཤད་དེ།
བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ཨ་པཎ་ལས། ཁྱི་ལ་ཞེས་པ། མཐོན་མཐིང་དུ་བསྐྱར་ལ། ཁྱི་ལ་ནི་ཁ་
དོག་ནག་པོའི་དོན་དང་། དེ་ཡང་ལྷག་པར་ནག་ཤས་ཆེ་བའི་སྒྲོན་པོ། ནག་ཤས་ཆེ་བའི་ལྷང་ལ།
དེ་ནས་ནག་པོ་ནག་རྒྱང་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ། M. Monier-Williams གྲིས་བརྩམས་པའི་སི་དབྱིན་
ཆེན་མཛེད་ནང་གསལ་བ་ལྟར་ལོ།

མཐོལ་བ། (འདུལ་བ) རང་ཉེས་མི་གསང་བར་བྱང་པོར་བཞེད་པའམ་བསྐྱག་པའི་མིང་། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་
རྩེའི་སངས་རྒྱལ་སོ་ལྷའི་མཆན་གྱི་པན་ཡོན་ལས། སྤར་གྲུས་བ་བྱས་བ་རྣམས་དག་ཏུ་བཞེད་
པའི་སྒྲོན་པ་མཐོལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། པན་ཡོན་ནི། མཆོ་རྟེན་ལས། ཉེས་བ་མཐོལ་བས་
འཆབ་པའི་ཉེས་བ་མི་འབྱུང་ཞིང་། འཆབ་པའི་ཉེས་བ་འབེལ་བ་རྒྱན་འཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྷང་
གཞི་ལས། བཅབས་བ་ཆར་བ་བཞིན་དུ་འབབ། །མ་བཅབས་ཆར་བཞིན་དེ་མི་འབབ། །ཅེས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

མཐོལ་ཞིང་བཤགས། (འདུལ་བ) རང་ཉེས་མི་གསང་བར་བྱང་པོར་བཞེད་ཅིང་། སྤར་བྱས་ལ་འགྱོད་
སེམས་དང་བྱིན་ཆད་མི་བྱེད་སྤུམ་པའི་སྒྲོན་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོན་པ་ལྷག་ལྷང་
འདག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

མཐོལ་ལོ་འཆགས་སོ་མི་འཆབ་པོ། (འདུལ་བ) ལྷང་བའི་མིང་བཞེད་པས་ན་མཐོལ་ལོ། །ལྷང་བའི་རིགས་
བཞེད་པས་ན་འཆགས་སོ། །ཆོག་ཏུ་བཞེད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་འཆབ་པས་
ན་མི་འཆབ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། མཐོལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་བཞེད་པར་བྱ་བའོ། །འཆགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་བཞེད་
པར་བྱ་བའོ། །མི་འཆབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་ཏུ་བཞེད་པ་ཅམ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་བདག་
ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་འཆབ་པའོ། །བདེ་བ་ལ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པ་སྟེ།
ལྷང་བ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱལ་ཡིད་ཡོངས་སུ་དགའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཐག་འབྲུག་གི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) འཐག་ཏུ་འབྲུག་པའི་སྤང་བ་དང་དོན་འདྲ།

འཐག་ཏུ་འབྲུག་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་ཉེར་གསུམ་པ། འཐག་ཏུ་འབྲུག་པའི་སྤང་བའི་རོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་གིས་ཐག་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་བ་མེད་པར་གོས་འཐག་ཏུ་བརྟག་སྟེ། ཁྱ་གང་ཡན་ཆད་བཏགས་ཟེན་ཅིང་རྒྱ་བ་ལ་ཐོབ་སྟོབས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྱེད་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་ཐགས་པ་ལ་རྒྱ་བ་མེད་པར་ཐག་འཐག་ཏུ་བརྟག་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཐག་པའི་ཡོངས་སྟོང་ལ་གཞོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེས་བཤོ། །

འཐག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་ཉེར་བཞི་པ། འཐག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤང་བའི་རོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་གིས་རང་ལ་བསྟོས་པའི་གོས་སྤྱིན་བདག་གིས་འཐག་ཏུ་འབྲུག་པ་དེ་ཞེང་དུས་ཆེར་བསྐྱེད་པའམ་ཐགས་བཟང་དུ་བསྐྱེད་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྱེད་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་འཐག་པ་བསྐྱེད་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྤྱིན་བདག་དང་ཐག་པའི་ཡོངས་སྟོང་ལ་གཞོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེ་བཤོ། །

འཐད་པས་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ། ཆད་མ་དང་མི་ལགལ་བར་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །འདི་ཡང་། ཅི་འདི་ལ་མདོན་སྤུམ་དང་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གི་ཆད་མ་གསུམ་པོ་ཡོད་དམ་མེད་སྟུམ་དུ་འཆོལ་བཤོ། །

འཐབ་ཀྲོལ། (འདུལ་བ) 1 འཁྲུག་པའམ་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་མིང་། 2 གཞོད་པའི་རྒྱ། ཡི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་ལས། འཐབ་ཀྲོལ་ནི་གཞོད་རྒྱ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཐབ་ཀྲོལ་ཅན། (འདུལ་བ) 1 འཁྲུག་པ་ཆ་ལོ། ཁྱ་དག་ལོ། ཁ་ཚོད་ཆ་ལོ། ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་གི་སྟོང་པ་རྩལ་པར་གྲུར་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་དང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་ཀྲོལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩལ་མོས་སྤྱོད་པའི་མཆོན་ཉིང་གིས་འཐབ་ཀྲོལ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 འཁྲུག་པ་སྤོང་མཁན། ཡིད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད་དེ། ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་

ཀྲོལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
འཐབ་བྲལ། <ལྷ་སྤྲུལ་> འདོད་ལྷ་རིགས་བྲུག་གི་ནང་གསེས། དེ་རབ་ཀྱི་སྤྲེད་གི་ནམ་མཁའ་གནས་ཤིང་།
ལྷ་མིན་གྱི་འཐབ་ཆོད་དང་བྲལ་བའི་འཐབ་བྲལ། འདི་ལ་ལྷ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྩུས་ཏེ་སྤྱོད་བས་
མཆོམ་ཞེས་གྲང་བྱ།

འཐབ་ཆེགས་བདུན། ཁྱོད་ཆུང་མ་པན་ཚུན་འཐབ་མོ་བྱུང་སྟེ་ཁ་བྲལ་ནས་ཆུང་མ་མ་ཡིན་པར་ཐག་
བཅད་པ་ལ་འཐབ་ཆེགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འཐབ་པ་ཉིད་ཀྱི་མོད་དང་། འཐབ་པའི་འོག་
དུས་པ་བཅད་པ། དེའུ་གསུམ་གཏོར་བ། ཆོག་བཏང་བ། ཆུང་མ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱགས་པ།
དེའུ་བསྐྱགས་པ་དང་བདུན་ལོ། །

འཐམས་པ། 1 འཁྲུད་པ། འཐམ་པའི་འདས་པ། མགུལ་ནས་འཐམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དམ་པོར་འཛིན་
པ། དཔེར་ན་ཤིང་ལ་འཐམས་ལྟ་བུ། 3 ཁ་འབྱེད་འཛུམ་བྱེད་མི་རུས་པ། དཔེར་ན་ཁ་འཐམས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཁ་ཆད་བྱེད་པ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་། 5 ༡༣༡༧བཤམ། དེས་སྤྲུམ་པ། ཤེད་
མཐུན་སྤར་འཐམས་ཟེན་གྱིས་ད་བྱེན་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཐས་པ། 1 སྤ་མཁྲིག་གི་དོན། 2 བརྟས་པའི་དོན་ལའང་བཤད། ལུང་རྣམ་འབྱེད་། 3 ༡༧བ
ཤམ། རྒྱ་མཆོའབབ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྲེད་དུ་རྒྱུད་གིས་ཐིས་མ་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པར་བྱེད། ཀུན་
ཏུ་འཐས་པར་བྱེད། ཀུན་ཏུ་བྱུང་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་
རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་། ཚུ་ ༡༣༧༧ཤམ། ཀུན་ཏུ་ཆགས་པར་བྱེད་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟས་པར་བྱེད་པའོ། །ཀུན་ཏུ་བྱུང་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱེད་
པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

འཐིང་། དེས་པ། ཡེ་མི་འཐིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། བསྐྱན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

འཐུག་འབྲམ། གཉིད་འཐུག་པོ་ལ་འཐུག་འབྲམ་ཟེར།

འཐུངས་པ། བཏུངས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། འཐུང་། འཐུངས། བཏུང་། འཐུང་ཞིག་ འདུལ་བ་ལུང་
གཞི་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། འཐུང་། བཏུངས། བཏུང་།

འཇུངས་ཤིག ཅེས་གསལ།

འཇུན་པ། མཇུན་པའི་འཁྲུལ་གཞན། འདི་མྱང་འདས་སོགས་སྤྱུགས་ལ་ཉ། མདོ་མྱང་འདས་༩ བ
 ༡༩༩༩ལས། འཇིག་རྟེན་དང་འཇུན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལྟའི། ཞེས་དང་།
 ཡང་༡༩༩༩ལས། གཞན་དང་མི་འཇུན་བརྟག་མི་བྱ། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་མི་འཇུན་པ་
 བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདི་འཇུན་པ་ལ་མ་གཏོགས་མི་མཇུན་པ་ལ་
 འཁྲུལ་སྒྲོལ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཁྱད་མེད་ཀྱི་གཏམ་ཡང་འདིས་ཁྲིགས་སོ། །

འཛོན་ཇ། སེར་བྱེས་མཁས་སྟོན་གྱི་ཆོང་གི་སྒྲ་རམས་འཛིན་གྱི་སྒྲའི་སྒྲོབ་གཉེར་ཟེན་ཏེ་འཛིན་གྱུ་ནས་
 འཛོན་སྐབས། འཛིན་གྲོགས་རྣམས་ལ་བྱགས་ཆེ་ལེགས་འབྲུལ་དང་དགའ་སྟོན་མཆོན་བྱེད་
 དུ་གསོལ་ཇ་སོགས་ཀྱི་བསྟོན་བཀུར་བྱ་བ་ལ་ཟེར། འགའ་ཞིག་གིས་འཛོན་ཇ་ཟེར་བ་ནི་ནོར་
 ཞིང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཡང་མི་ལེགས།

འཛོབ་པར་ཤེས་པ། (འདུལ་བ) འཛོབ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྟོམ་པ་ལེན་པའི་དུས་ན་བདག་གིས་སྟོམ་པ་འཛོབ་
 བོ་སྟོམ་དུ་བསམ་པ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པའི་རྒྱའི་ཀུན་སྒྲོང་ལ། ལེན་འདོད་ཀྱི་བསམ་
 པ། འཛོབ་པར་ཤེས་པ། མྱང་འདས་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་སོ། །དེ་
 ཡན་ལག་དུ་དགོས་པར་གང་གིས་ཤེས་ན། ལུ་བ་ལས། གང་ཟག་གསུམ་ནི་བསྟོན་པར་མ་རྫོགས་
 པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་མིང་མི་བརྗོད་པ་དང་། མཁན་པོའི་མིང་མི་བརྗོད་པ་དང་། བདག་ཉིད་
 བསྟོན་པར་རྫོགས་པ་མི་ཤེས་པའི་ཞེས་བྱུང་ཞིང་གཏི་ལྷག་པས་འཛོབ་ཤེས་མེད་ན་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་
 བར་གསུངས་སོ། །དང་པོ་སྟོམ་པ་འཛོབ་ཤེས་ཡོད་ན་དེ་ནས་འཛོབ་ཤེས་མཛོན་གྱུར་དུ་མེད་ཀྱང་
 བདག་ལ་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་འོ་སྟོམ་པ་མེད་ན། རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ཆོང་ན་སྟེ་སྟེ། ལུ་བ་ལས། གཉིད་ལོག་
 པ་བསྟོན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན་བསྟོན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིམ། ལུ་བ་ལི་ལུས་སམ་
 ཆོག་གིས་དམིགས་ལ། གསོལ་བ་དང་ལས་བྱེད་པའི་ཆེ་གཉིད་ལོག་ཀྱང་བསྟོན་པར་རྫོགས་པ་
 ཞེས་བྱའོ་ཇི་ལྟར་གཉིད་ལོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ར་རོ་བ་དང་སྟོམས་པར་ལྷགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་
 བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་ལྷགས་པ་ལ་ཡང་སྟོམ་པ་སྟེ་

བར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོགས་གཅོད། ལུང་ལྷ་བའི་ཆོག་སྒྲེ་གཉིས་ནང་འགལ་
ལྷ་བྱར་སྒྲུང་ན་དེ་རི་ལྷར་འགྲེལ་ཞེན། དེ་ནི་སྒྲིད་ཅིག་དང་སོར་སྒྲོམ་བ་འཛོལ་ཤེས་ཡོད་ཅིང་།
དེ་ནས་གཉིད་ལོག་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་བྱར་གྱི་རྒྱུན་གཞན་བྱུང་ཡང་སྒྲོམ་བ་སྒྲེལ། །ཞེས་བའི་དོན་
ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ད་བྱང་དབྱེད་དོ། །

འཛོར་རྒྱུད། རྒྱུད་འཛུབ་བྲག་སོ། །གཞོན་ཏུ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། རང་དབང་བྲལ་བར་སྒྲེ་མ་
ལེབ་འཛོར་རྒྱུད་གིས་དེད་བ་ལྷར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་བ་ལྷ་བྱ།

༩༥༽

དུ། ཁ་མ་ཤི་བའི་བླག་གའི་མིང་། རྩ་བ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། འདིའི་རྩ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་
 གྱི་སྦྱིན་པའི་སྐད་དོད་དུ་ན་ཞེས་པ་བྱུང་ཆག་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་སྦྱིན་པ་ལམ་བཀའ་བྱིན་གྱིས་
 གསོས་པས་ན་དུ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་པར་བཤད་པ་ཧ་ལོ་བ་ན
 ལས། རྩ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་ཤི་བའི་བྱ་སྟེ་གཞན་གྱིས་གསོས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས། 2
 སྤྱི་ཞིག་གི་མིང་། རྩ་བ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

ད་ཆོག (འདུལ་བ) སྦྱོན་པ་སངས་རྒྱུ་ཉེ་ལོ་དུག་ནས་ད་ལྟའི་བར་རབ་བྱུང་གི་རྗེས་སུ་བསྟེན་རྫོགས་
 སྦྱབ་བྱེད་གྱི་གསོལ་བ་ཞེས་པས་གྱི་ཆོག་པ་ཟེར། ད་ཆོག་བྱུང་ཚུལ་ནི། སྦྱོན་ཆོག་གི་སྐབས་སུ་
 རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་བསྦྱབ་པ་ན་མཁན་སྟོབ་མེད་པར་དགེ་འདུན་ཙམ་གྱིས་བསྦྱབས་
 པར་བྱས་པས། དགེ་སྟོང་རྣམས་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པ་དང་། གོས་ལེགས་པར་མ་བགོས་
 པ་དང་། སྟོད་ལམ་ཚུལ་བཞིན་མ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱིས་བ་རྣམས་མ་དད་པར་བྱུང་ནས་
 འཕྱ་བར་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་སྟོང་ནད་པ་ནད་གཡོག་མེད་པར་ཤི་བ་ལ་བཞེན་ནས་
 ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་པའི་སྐབས་སུ་མཁན་སྟོབ་གྱིས་རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་བསྦྱབ་པར་གནང་
 ཞིང་ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་གསུངས་སོ། །

དུ་ཆེན་པོ། རྫོང་ཨ་ཉི་ཤེས་གསང་སྤྲུགས་གྱི་ཆོས་གསན་སའི་སྤྲ་མ་ཞིག་སྟེ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་དུ་ཆེན་
 པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས། དེབ་སྟོན་༡༩༩ན་གསལ། ཡང་དེབ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༡༩༩ལས།
 དུ་ཆེན་པོ་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དུ་ན་གྱི་ཡིན། འདིས་མངའ་ངེས་སུ་ཡང་བྱོན་འདུག་
 ཅས་སོགས་རྫོང་པོ་དཔོན་པོ་དུ་ན་གྱི་དང་དོན་གཅིག་པར་ཡང་བཤད་འདུག་པས་དེ་དག་

གང་ཟག་གཅིག་མིན་དབྱ་དོ། །དུ་ན་ཕྱི་ལ་གཟིགས།
 ད་དུང་། 1 ཡང་བསྐྱར། ད་དུང་ཐེབས་རོགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 ད་ལྟ་ཡང་ཞེས་པའི་དོན། ད་དུང་
 ཡང་སྐྱེབས་མ་སོང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
 ད་དུག་གི་ཐོབ་ཚུལ། རྩོན་དབང་ལས། ད་དང་ས་གཉིས་ཡང་འདུག་སྟེ། །དེ་ནི་ན་ར་ལ་གསུམ་དང་། །ས་
 བྱི་གང་བ་མར་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས། དཔེར་བརྗོད་གཤམ་གསལ།

ན་ར་ལ་གསུམ་ཇེས་འདུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཆོག་རྣམས་ལ་ད་དུག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སི་ཏུ་ འགྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐྱར། བཀལ། ལྟ་བུ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཆོག་མ་ཡིན་པའི་ ཕྱིར་ད་དུག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐྱར་རོ། བསྐྱལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། བརྒྱན་ཏེ་ཞེས་སོགས་ ལུ་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདས་ཆོག་མིན་ཡང་འདྲི་ནད་ཏེ་ལྟ་བུ་ལ་ད་དུག་ ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ། །		
ནའི་ཇེས་ལུ་ད་དུག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།		
གོས་	བསྐྱོན་དང་	ནོ། །
རྒྱན་གྱིས་	བརྒྱན་དང་	ནོ། །
ནོར་གྱིས་	བརྒྒན་དང་	ནོ། །
རི་དྲགས་	བརྗོན་དང་	ནོ། །
ནད་གྱིས་	བསྐྱུན་དང་	ནོ། །
ཉེ་བར་	བསྐྱེན་དང་	ནོ། །
གཞན་ལ་	བསྐྱོན་དང་	ནོ། །
ནན་གྱིས་	བརྒྒན་དང་	ནོ། །
སྟེང་དུ་	བསྐྱུན་དང་	ནོ། །

ན་ར་ལ་གསུམ་རྩེས་འདུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཆིག་ནམས་ལ་ད་དག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཁི་ཏུ་ འབྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐྱར། བསྐལ། ལྷ་བྱ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་ནམས་ནི་འདས་ཆིག་མ་ཡིན་པའི་ ཕྱིར་ད་དག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐྱར་ནོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་ སུ་མི་འཇུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདས་ཆིག་མིན་ཡང་འདྲི་ནད་ཏོ་ལྷ་བྱ་ལ་ད་དག་ ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ། །		
གནད་ཏུ་	བསྐྱར་ད་	ནོ། །
པ་རོལ་ཏུ་	ཕྱིན་ད་	ནོ། །
སྤྲ་རྩ་	ཕྱིན་ད་	ནོ། །
བཤད་	ཟིན་ད་	ནོ། །
རའི་རྩེས་སུ་ད་དག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།		
གོང་ཏུ་	བཀྱར་ད་	ནོ། །
ཡི་གེ་	བསྐྱར་ད་	ནོ། །
ཆོས་འཁོར་	བསྐྱོར་ད་	ནོ། །
ལམ་ཏུ་	བལོར་ད་	ནོ། །
སྐད་ཡིག་	བསྐྱར་ད་	ནོ། །
སྒོང་པ་ཉིད་ཏུ་	ཐུར་ད་	ནོ། །
བྱང་ཏུ་	བཅར་ད་	ནོ། །
སྤང་ཏུ་	བཅུར་ད་	ནོ། །
ཤིང་	བཅེར་ད་	ནོ། །
གྲི་	བནར་ད་	ནོ། །
མཐུག་	བསྐྱར་ད་	ནོ། །

སྒྲིལ་མེ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ།

ན་ར་ལ་གསུམ་རྩེས་འདུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཆོག་ནམས་ལ་ད་དག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཁི་ཏུ་
འབྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐྱར། བསྐལ། ལྷ་བྱ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་ནམས་ནི་འདས་ཆོག་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ད་དག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐྱར་ནོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བཛོད་པར་བྱའོ། བརྒྱན་ཏེ་ཞེས་སོགས་
སུ་མི་འཇུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདས་ཆོག་མིན་ཡང་འདྲིན་དེ་ལྷ་བྱ་ལ་ད་དག་
ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ། །

དུས་ཆོད་	བརྒྱར་ད་	ནོ།
སྒྲག་ཆ་	བརྒྱར་ད་	ནོ།
ཕན་ཚུན་	བརྒྱར་ད་	ནོ།
བོད་ནས་	འབྱོར་ད་	ནོ།
དམ་པོར་	བཅོར་ད་	ནོ།
དེ་སྐད་ཅེས་	འདྲོར་ད་	ནོ།
ཉི་མ་	གར་ད་	ནོ།

ལའི་རྩེས་སུ་ད་དག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།

ཟེར་དུ་	བཞོལ་ད་	ནོ།
ལམ་དུ་	བསྐྱལ་ད་	ནོ།
འོ་	བརྒྱལ་ད་	ནོ།
འན་མེད་དུ་	བརྒྱལ་ད་	ནོ།
ཚུ་	བསྐྱལ་ད་	ནོ།
སྐད་པ་	བསྐྱིལ་ད་	ནོ།
ཆང་།	བརྒྱལ་ད་	ནོ།
མི་མོ་	བརྒྱུལ་ད་	ནོ།

ན་ར་ལ་གསུམ་ཇེས་འདུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཆིག་ནམས་ལ་ད་དག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སི་ཏུ་
འགེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐར། བསྐལ། ལྷ་བྱ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་ནམས་ནི་འདས་ཆིག་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ད་དག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐར་རོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་
སུ་མི་འཇུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདས་ཆིག་མིན་ཡང་འདྲིན་དེ་ལྷ་བྱ་ལ་ད་དག་
ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ། །

ནག	བརྗོད་	ནོ།
ཕན་ཚུན་	བརྗོད་	ནོ།
བཀའ་	སྟེན་	ནོ།
བདག་གིས་མ་	འཆོད་	ནོ།
སྟོན་	བསལ་	ནོ།

འདས་ཆིག་མིན་ཡང་ད་དག་ཐོབ་པའི་དམིགས་བསལ་ནི།

	ཀུན་དཀྱིལ་	
	དགོན་དཀྱིལ་	ནོ།
རྩ་	མཆོར་དཀྱིལ་	ནོ།
	སྟོན་དཀྱིལ་	ནོ།
	དོན་དཀྱིལ་	ནོ།
	ཕ་རོལ་དཀྱིལ་	ཏུ་
	སྟོན་དཀྱིལ་	ནོ།
	འདྲིན་དཀྱིལ་	ནོ།
	ཐེན་དཀྱིལ་	ཏུ་
	ཐེན་དཀྱིལ་	ནོ།

ད་གཤོད། རྗེས་མ། ད་གཞོད། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྒྲོམ། དན་ན་ནམ་ཞིག་ནམས། བར་ཞིག་ན་ཞེས་
པ་ལ་འབྲུག་གོ། ཞེས་བཤད་དོ། །ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། བོངས་ཀྱང་གཏུང་བར་མི་བྱ་
སྟེ། །འབྱོར་ཡང་དགའ་བས་རྟེགས་མི་བྱ། །ལས་ཀྱི་འཕེན་བ་རྒྱང་རིང་བས། །སྤྲིད་སྤྱག་སྤ་
ཆོགས་ད་གཤོད་འབྱུང། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དྲ་ན། (ལེགས་སྐྱར) སྤྲིན་པ།

དྲ་ན་གྲི་ལ། 1 དྲ་ན་གྲི་ལ་སྤ་མ་ནི། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་གསྐྱེར་འབྱུངས་ཤིང་། ཁྱི་སོང་ལྟེ་
བཅན་སྐབས་བོད་ལ་གདན་བྱངས་པའི་བྱིན་ཅན་ལོ་བཅ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། ཞེས་གསུངས་
པ་དེ་ཡིན་ལ། 2 དྲ་ན་གྲི་ལ་སྤ་མ་ནི། ལ་ཆེ་བཅ་ཆེན་ལྷན་གྲིའི་སྒྲོབ་མ། ལ་ཆེ་བཅ་ཆེན་དང་
མཉམ་དུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གི་1900ལོར་བོད་དུ་བྱོན། ས་བཅ་གྲིས་དེ་ནམས་ལས་
སྤྱ་ཆད་སོགས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་། སྤྲན་དག་མངོན་བཟོད་སོགས་རིག་གནས་རྒྱང་བ་ལྟ་
སྟེ་རིག་གནས་བརྒྱལ་སྤྱངས་པ་མཐར་བྱིན་མཛད་བས་ས་བཅ་གྲི་སྒྲོབ་དཔོན་དུ་གྱུར། ཆོས་
འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་(1900) ས་བཅ་གྲིས་དྲ་ན་གྲི་ལར་རང་གི་ལྷན་མོ་ཞིག་ལས་
རྒྱར་འབུལ་ཚུལ་ཡང་བཤད་ཡོད། དྲ་ན་གྲི་ལ་སྤ་གྲི་གཉིས་བྱུང་བ་ནི་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་
གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། བོད་དུ་བྱོན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་དར་བར་མཛད་པའི་བཞི་ཉ་ལོ་གསུམ་
(1939)མཆན་ཐོ་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལས། དྲ་ན་གྲི་ལ་གྲངས་19པ་དང་། དྲ་ན་
གྲི་ལ་གྲངས་29པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །

དྲ་ན་གྲི། བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་དར་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་བཞི་ཉ་(1939)ལོར་འབྲུག་པའི་གྲངས་
39དེ་ཡིན། དྲ་ན་གྲི་ཞེས་བ་ཐོ་མོ་རྩེའི་དཔོན་པོ་མའི་སྤྲན་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ།
དྲ་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་དྲ་ཆེན་པོ་ལ་གཟིགས།

དྲ་སྤྱག་པ་མ་གྱི་བའི་བྱ་སྤྱག་གི་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི། འདིའི་དྲ་ཞེས་བ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྤྲིན་པའི་སྐད་དོད་
དྲ་ན་ཞེས་བ་རྒྱར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། གཞན་གྱི་སྤྲིན་པའམ་བཀའ་བྱིན་གྱིས་གསོས་པས་ན་

དུ་ཞེས་བཟོད་དེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༩༥༥ བ་༣ ལས།
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་ལི་བའི་བྱ་སྟེ་གཞན་གྱིས་གསོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུ་བ། ༡ རྩོམ་གཞི་མིང་། ༢ པ་མ་ལི་བའི་བྱ་གཞི་མིང་། བཤེན་པ་ལྟ་བུ་ཆོག་པས། དུ་བ་ཞེས་བ་
རྩོམ་གཞི་དང་། བཤེན་པ་ལྟ་བུ་གཞི་ལ། འདོད་པ་གཉིས་པོ་སྐབས་གྱིས་དབྱེ། ཞེས་བཤད་
བ་ལྟར་རོ། །

ད་བྱིད། ལོ་རྒྱུ་ ཅངས་བ་ཆེན་པོ་བྱེ་ལའི་ཆད་ཅམ་བ་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ནི་ལ་དུགས་ལའང་ཡོད་
བར་བཤད། འདི་ལ་སྤྱིན་གོར་ཞེས་གྲང་ཟེར། རྒྱལ་ཁབ་ས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་
གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཅངས་བ་ཆེན་པོ་བྱེ་ལའི་ཆད་ཅམ་བ་ནི་སིངྒ་ལར་དེས་བར་སྤང་། དེ་
ལ་ལོ་རྒྱུ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ད་བྱིད་དུ་བསྒྱུར་སྤང་། ཞེས་གསུངས། སྤོ་བོད་སྤྱད་གཉིས་ཤུར་
གསེར་གྱི་ཐང་མ་ཐེས་ལས། འདི་ལ་ལེགས་སྤྱད་གྱི་སྤྱད་དོད་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། བེ་རྩ་གྲ། ད་
བྱིད་དམ་སྤྱིན་གོར་ཅན་ཏེ་ཆུའི་ཅངས་པ། ཞེས་གསུངས།

ད་གཞོད། ད་གཞོད་དང་འབྲ། ད་ཆོད། དེ་འིང་གི་དུས་ཆོད། སང་ཐོད་ད་གཞོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།
ད་ར་ཁ་ཆེ། (སྐུ་སྤྱད) ༡ དབང་ཆེ་བའི་དོན། འདི་སོག་སྤྱད་ཡིན་པར་ལི་ལིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསལ། ༢
མངའ་སྟེ་སོ་སོའི་མི་དམངས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་དམ། སྟེ་སྟོད་པའི་གོ་ས་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་ཞུ་སྟེ་བའི་
རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༡༩༥༥ ལོ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ལམས་བྱུང་ཆོས་རྒྱུ་མཛད་པའི་རྒྱུ་
རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་དོགས་ལས། (རྒྱ་རྒྱ་ཆེ) འདིའི་ཡལ་ནི། དབང་ཞིང་དེས་བ་དང་།
སྤྱིན་ཅིང་བརྟུལ་ཐོད་བ་དང་། འབྱོར་ཅིང་རང་བཞིན་བྲང་བ་ལ་སོགས་པས། སྤྱི་བོ་གཞན་གྱི་
ཡིད་དུ་འཐད་པའི་ཆོས་གྱིས་བརྒྱན་པ། ད་ར་ཁ་ཆེ་སྤྱད་འབྲུམ་དགེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་
གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

དུ་རི་ཀ་པ། བྱུང་ཆེན་དུ་རི་ཀ་པ་སྟེ། བྱུང་ཆེན་ལྟ་ཡི་པའི་དངོས་སྟོབ་ཡིན། ལུལ་ཨོ་ཏེ་བེ་ཤའི་རྒྱལ་
པོ་ཡིན་ཞིང་ལྟ་ཡི་བས་བརྟུལ། ཕྱིས་བྱུང་བ་བརྟེས་ནས་མཆོད་དུ་རི་ཀ་པར་བྲགས། འདི་བྱུང་
ཆེན་དེའི་ལྟ་ཡི་སྟོབ་མའི་གཙོ་བོ་ཡིན། བྱུང་ཆེན་བརྒྱུད་ཆུའི་གསོལ་འདེབས་ལས། རྒྱལ་རིགས་

ཐ་མལ་སྟོད་པ་མཛད། །སྤང་འཛོར་མ་དང་དངོས་བྱུང་བརྟེས། །དུ་རི་ཀ་པ་ཞེས་བྱ་བའི། །ཆ་
མ་དེ་ལ་བྲག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ད་རུང་། ད་དུང་། ཆེག་འདི་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་ནང་མང་དུ་འབྱུང་།

ཏྲ་གི་ཀྲི། (ལེགས་སྦྱར) མཁའ་འགྲོ་མ།

ཏྲ་གི་མ། ཏྲ་གི་ཀྲི་དང་འབྲ།

ཏྲ་མ་རུའི་མཆོན་དོན། ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྤྲུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་བའི་བརྟེས་མཆོན་ཞིག་རྗེའི་
འདོད་འཛོལ་ས། གཤམ་པའི་གསུམ་པ་ན་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་སྤྲུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
སྤྲུལ་བའི་ཏྲ་མ་རུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཏྲ་མྱི་པ། རོ་ཤི་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤའི་ཆ་མ་ཞིག་ འདི་རྒྱ་གར་གྱི་བྲུང་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཙ་བཞིའི་ནང་
གསེས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། བྲུང་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཙ་བཞིའི་གསེས་འདེབས་ལས། གཤིང་བ་བཞིང་
ནས་གཞུ་བཞུ། ལྷག་ལ་བཞོན་ནས་དངོས་བྲུང་བརྟེས། །ཏྲ་མི་ཉེ་རུ་ཀ་ཞེས་བྲའི། །ཆ་མ་དེ་
ལ་བྲག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཏྲ་མྱི་པ་ཉེ་རུ་ཀ། ཏྲ་མྱི་པ་དང་འབྲ།

ཏྲ་མི་ཉེ་རུ་ཀ། ཏྲ་མྱི་ཉེ་རུ་ཀ་དང་འབྲ།

དག་སྟོག་ མཐའ་དག་པར་སྟོག་པའམ་ཡོངས་རྫོགས་སྟོག་པའི་དོན། བོད་ཡོད་དོ་ཚག་ཆ་ཆང་བར་
སྟོག་པའམ། དཔེ་ཆའི་མགོ་མཐུག་པར་གསུམ་ཆ་ཆང་བར་སྟོག་པའི་དོན། དཔེར་ན་བཀའ་
འབྱུང་དག་སྟོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་བཤད་ནི། མཐའ་དག་པར་སྟོག་པ་སྟེ་འདོན་པས་ན་དག་
སྟོག་ཅེས་བྲའོ། །

དག་པ། (འདག་པའི་འདས་པ) 1 སྟོན་གྱིས་མ་གོས་པ། སྟོན་དང་བྲལ་བ། བསྐྱེད་མེད་པ། གཙང་མར་
ཐུར་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་རྩི་མས་དག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མེད་པའམ་དཔེན་པ། བྲལ་
བ་བཅས་ཀྱི་དོན། བྲལ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བྲལ་པས་དག་པ་ཞེས་པ་ནི་
བྲལ་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཉི་ཤི་མས་དག་ཅེས་པ་དང་འབྲ་བ་ཡིན། 3 (མིང་ཆེག) བན་ཡོན།

ཡོན་ཏན། མཚོན་དོན། དོན། འབྲེལ་བཤད་བཅས་ལ་གོ་དགོས། དབང་གི་དག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བྱ་དང་། དག་པ་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དག་པ་བྱིན་པ་ལ་གཟིགས། སྐྱབ་བཤད་ནི། ཡོན་གྱིས་དག་
པས་ན་དག་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྐྱོན་གྱིས་དག་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས། ཡོན་ཏན་ཟེར་བའི་དོན་
ཡིན། འོན་ཀྱང་འདི་མཚོན་དོན་ལ་གོ་དགོས།

དག་པ་བྱིན་པ། (གསང་མཁས་) ཡོན་ཏན་བྱིན་པ། བན་ཡོན་བྱིན་པ། སྐྱབ་བཤད་ནི། སྐྱོན་གྱིས་དག་པས་ན་
དག་པ། བྱིན་པ་ནི་བསམ་པ་འོ། །དག་པ་བྱིན་པའི་དགོས་པ་ནི། རྗེའི་སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
དག་པ་བྱིན་པ་ནི་པལ་ཆེར་མི་སྐྱབ་ཆེ་བས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་མི་ལུས་ན་དག་
པ་བྱིན་པར་གསུངས་པས་ལྟེན་ལ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱོབ་པའི་ཆེ་བྱ་ལ་དེ་ཡང་ལྟེན་པ་དང་མི་སྐྱབ་ཆེ་
བ་དང་རྒྱུ་ལེ་བས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་མང་བར་སྤང་
དོ། །མཚོ་སྐྱེས་དང་རྩ་ལ་སེ་ནས་གཏོར་མའི་རྗེས་སུ་དག་པ་བྱིན་པ་བཤད་དེ་དེའི་ལྟར་ན་
སྐྱབ་མཆམས་སུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟེན་ལ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱོབ་ཞིང་པའི་ཆེ་
བྱ་བར་གསུངས་སོ། །ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་ས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་སྤྲད་ཆ་༡༩༧ལས་
ཀྱང་། ལྟ་བུ་སྐྱོན་པས་སྐྱོན་དག་པ་བྱིན་པ་བྱུ་བ་ཆེན་གྱི་གཞུང་མཐའ་དག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། རིན་
ཆེན་འབར་བར། བསམ་གཏན་མི་ལུས་རྣལ་འབྱོར་གང་། །དེས་ནི་དག་པ་རྗེས་སུ་བྱིན། །ཞེས་
པ་ལྟར་དོ། །ཞེས་གསུངས།

དག་པ་བྱིན་པ། (གསང་མཁས་) ཡོན་ཏན་བཛོད་པ། བསྟོད་སྒྲགས་བྱེད་པ། ཏུ་ར་ཏུ་ཐའི་ཚུལ་གཉིས་
རྣམ་འབྲེད་པས། དབྱེག་གཉེན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོས་སྐྱོང་ལ། ཆེ་བ་གྲགས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སྤྱོང་
སོ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་ལས་མཁས་ཤིང་གསན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ཤིང་རྩ་ཆེན་སོ་ཡིན་པར་དག་
པ་བྱིན་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས།

དག་པ་གསུམ། དཔལ་ལྷ་ལེན་བྱའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་འཆད་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ལྷ་ལེན་བྱའི་མཁས་
པ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་དག་དག་པ། སློབ་མའི་རྒྱུད་དག་པ། བཤད་བྱའི་ཆོས་དག་པ་སྟེ།
དག་པ་གསུམ་གྱི་སློན་པ་ཆོས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་

ལྟར་དོ། སློབ་དཔོན་གྱི་དག་དག་པ་ཞེས་པ་ནི། མཛོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཅོར་འཁྱུལ་
མེད་པ་དང་། སློབ་མའི་རྒྱད་དག་པ་ནི། མཁས་གྲགས་དང་སྒྲ་མ་ལ་སྐྱེ་ལ་འཛོལ་འདོད་དང་།
འགྲན་སེམས་དང་ཐག་དོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱད་མ་བསྐྱད་པ་དང་། བཤད་བྱའི་ཆོས་དག་པ་ནི།
ཆོས་ཁུངས་བཅུན་ཞིང་སྐབས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཆང་ལ་མ་ཅོར་བ། ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་མཁོ་
ཉམས་སུ་སྒྲང་བྱར་བྱུར་པ་ཞིག་ལ་བཤད་དོ། །

དག་པའི་སྐྱུ་ལུས། (གསང་སྤྲུགས) (དགེ་ལུགས) མ་དག་པའི་སྐྱུ་ལུས་དེ་འོད་གསལ་གྱིས་སྤངས་པའི་
ཟུང་འཇུག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་སྐྱུ་ལུས་ལ་དག་པའི་སྐྱུ་ལུས་ཟེར། སྐྱ་བཤད་ནི། ཉེན་སྲིབ་ཀྱིས་
དག་པའི་སྐྱུ་མའི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྲ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྟོན་བཅུད་མ་དག་པའི་སྤྱང་བ་
རྣམས་དག་པ་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱར་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར། སྐྱ་བཤད་
ནི། མ་དག་པའི་རྟོན་བཅུད་དེ་ཉིད་དག་པ་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱར་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྲའོ། །

དག་མིང་ཐོབ་པ། (འདུལ་བ) བཅའ་པ་འཆབ་མེད་ཀྱིས་གོས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་གིས་དག་བཅོམ་པའི་གོ་
འཕང་ཐོབ་པ་ན་པམ་པའི་ལྷང་བ་དག་པ་མ་ཟད་དག་མིང་ཐོབ་པ་ཅེས་བྲང་བྲའོ། །མཆོ་རྒྱུག་སྟོད་
ཆ་ལས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་གང་ལ་མཆོན་ཡང་རུང་སྟེ་འཁྲིག་ཆོག་སྐྱ་བའི་ལྷག་མ་ལ་མཆོན་ན།
འཁྲིག་ཆོག་སྐྱ་བའི་ལྷག་མ་བྱུང་ནས་སྟོ་མཁུ་དབྱུང་བར་མི་བྱེད་པར། འཁྲིག་ཆོག་དག་ཀྱལ་གྱི་
སྤྲིག་པ་སྟོབས་བཞེས་དག་པར་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྲིག་པ་དེ་དང་ངོ་ཤོག་ཅིག་པའི་ལྷག་མའི་ལྷང་
བ་དག་པར་ཐལ། སྤྲིག་པ་དེ་དག་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན་སྤྲིག་ལྷང་དེ་གཉིས་ངོ་ཤོག་ཅིག་
ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འདོད་ན་མིང་དང་རིགས་དང་ལྷན་པར་བརྗོད་ན་ལྷང་བ་ལས་སོ། །ཞེས་ཆོ་
ག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷང་བ་དག་པ་དེ་ནི་མིང་རིགས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་བཅོས་ལ་ལྟོས་པར་བཤད་
པ་དང་འགལ་ལོ་ཞིན། དོན་ལ་དག་པར་ཐལ་ཟེར་རལ། དག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འཐོབ་པར་ཐལ་
ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲིག་པ་དག་པའི་རྟོགས་ཐོན་གྱི་བར་དུ་སྤྲིག་སྤངས་བྱས་
ནའོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་ལ་དག་ཀྱང་དག་པའི་ཐ་སྙད་མི་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ།

དཔེར་ན་པམ་པ་འཆབ་མེད་བྱང་བ་བསྐྱབ་པ་སྟོང་པས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའམ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་
 པ་ན་པམ་པ་དོན་ལ་དག་ཀྱང་དག་པའི་ཐ་སྟངས་མི་འཐོབ་ཅིང་། དག་པའི་ཐ་སྟངས་ཐོབ་པ་དེ་དག་
 བཅོམ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོན་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཏེ་བྱང་བ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྒྲིག་པ་སྤྱངས་ཀྱང་ལྷང་
 བ་དག་པའི་ཐ་སྟངས་མི་ཐོབ་པ་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་སྟམ་ན་བཅས་པའི་དབང་གིས་ཉེ། དེ་ལྟར་མ་
 ཡིན་ན་སྒྲིག་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷང་བ་བྱང་ཡང་། སྒྲིག་སྤྱང་སྒྲིག་ཉེ་གི་མདུན་དུ་སྟོན་པས་
 བཞིའི་བཤགས་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་། གང་ཟག་གི་མདུན་དུ་ལྷང་བ་ཕྱིར་འཆོས་པ་རྒྱན་བཅད་པར་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན་ལྷང་བ་ལ་འཇུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་མེ་
 བཏར་སྟེ་སྒྲིག་སྒྲིབ་སྤྱངས་པས་དེའི་ལྷང་བ་དག་ཅིང་དག་པའི་ཐ་སྟངས་ཀྱང་འཐོབ་ན། བའི་སྟོན་
 དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་དོ། །ཞེས་གསུངས།

དག་ཡིག (བརྒྱ་ཐོད་) ཆོག་གི་འབྲེལ་བཤད་གཙོ་བོར་མེ་བྱེད་པར། ཡི་གའི་དག་ཆ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་
 བརྒྱ་སྟོང་གི་ཡན་ལག་ཅིག་ལ་ཟེར། འདིའི་སྟོང་ལ། ༡ ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་རྟོག་སྟོན་པའི་རབ་
 (༡༠༥༥-༡༡༠༥) གིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མདོར་བསྡུས། ༢ འཕྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་
 པའི་སྤྲེལ་སྟེ་ཐང་བ་གྲགས་པ་སེང་གེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་གསུ། འདིས་རབ་བྱང་བཞི་
 པའི་ཆུ་སྟག་ལོར་ (༡༩༥༩) བསྟན་ཅིས་མཛད་པའི་ལོ་ཆོགས་ལ་དཔགས་ན་དུས་རྒྱུས་པ་
 ཞེས་སྟུག། ༣ གཙང་ནག་པ་སྟུགས་རྩེ་སེང་གེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་བདུན་ཅིའི་ཆུ་རྒྱ།
 ༤ སྟག་སྟོན་གཞོན་ཏུ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་འོད་ཟེར་བརྒྱ་པ། འདི་དབུས་པ་སྟོ་
 གསལ་དང་ཆོས་གྲོགས་ཡིན་པས་རབ་བྱང་བཞི་པའི་ནང་བྱོན། ༥ བུ་སྟོན་སེང་གའི་འོད་གྱིས་
 མཛད་པའི་དག་ཡིག་རྒྱ་མཚོའི་མེ་ལོང་། ༦ བསམ་སྤྱངས་པ་ཀུན་བསམ་གྱིས་མཛད་པའི་
 དག་ཡིག་འབྲུལ་སྟོང་ཆོན་པ་ལྟ་ལོ་འདི་དག་ཡིག་ཟ་མ་ཏོག་གི་མཇུག་ཏུ་མཚན་ཅན་བཀོད་
 པ་མཐོང་རྒྱ་ལོད་པ་ལས་ད་ལྟ་དཔེ་རྒྱན་ཞེས་ཏུ་དཀོན་ནོ། །༧ བཞ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིང་པས་
 (༡༥༠༠-༡༥༥༥) མཛད་པའི་དག་ཡིག་སྤྱི་བའི་རྒྱ། (༡༥༣༥ལོར་བཅས་) ༨ ལྷ་ལུ་ལོ་རྒྱ་བ་ཆོས་
 སྟོང་བཟང་པོས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཟ་མ་ཏོག་ (༡༥༡༥ལོར་བཅས་) ༩ ལྷ་ལུ་ལོ་རྒྱ་བའི་བུ་ཆེན་

སྒྲིགས་སྟོན་ལོ་རྒྱ་བ་དག་དབང་རིན་ཆེན་བཀའ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བདུན་གསལ་རྟེན་ལི་ཤིང་གྲུང་ཁང་། (༡༥༣༩ལོར་བཅུམས) ༡༠ ལྷ་ལུ་ལོ་ཆེན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱ་བ་དག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་དག་གི་སྟོན་མ། (༡༥༣༩ལོར་བཅུམས) ༡༡ ལྷ་ལུ་ལི་དངོས་སྒྲོབ་འཕྲེང་མགོ་གཏེར་སྟོན་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་ (༡༥༡༩-༡༥༢༣) ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་མཐའ་རྣམས་དབྱེ་རབ་གསལ་སྟོན་མ། (འདི་མི་ཏུས་ཏུས་དག་བཏང་ནས་དཔེ་རྒྱན་འཕེལ་སྤྲད་རང་གི་གསུང་འབུམ་གྲས་སུ་བཞག་ཡོད) ༡༢ ཅི་ནི་སྒྲ་མ་གྲགས་པ་བཤད་སྟུང་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་གཞོན་ཅུ་དག་འབྲེད། ༡༣ ས་སྟུ་བདག་ཆེན་དག་དབང་གྲུན་དག་འབྲེད་ནམས་ (༡༥༤༢-x) ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མིག་དབང་རབ་གསལ་སྤྲང་བ། (༡༩༣༩ལོར་བཅུམས) ༡༤ ལྷ་རྒྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས། (༡༥༤༣ལོར་སྤྱིར་བཅུམས) ༡༥ སུམ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་ (༡༥༠༤-༡༥༤༤) ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས། ༡༦ བ་སྟེ་དགོ་བཤེས་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་སྟུ་བའི་སྟོན་མེ་དང་། སྟེ་དང་རོ་འབྲེན་ཚུལ་མཛད་བྱེད་དོན་གྱི་བདུན་ཅིའི་རོ་འཛིན། ༡༧ མདོ་མཁར་བ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་ (༡༩༤༢-༡༩༤༣) ཀྱིས་བཅུམས་པའི་འཕགས་པོད་ཡིག་རིགས་ཀྱི་བྱུང་བ་བཙུན་པ་དཔྱད་ལྡན་འབྲེན་གྱིང་བདུན་ཅི། (༡༥༤༩ལོར་བཅུམས) ༡༨ རོང་པོ་བདེ་ཆེན་སྟུལ་སྟུ་དག་དབང་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལྡན་ཀྱིས་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་བདུན་དང་ཡི་གེའི་རྣམ་གཞག་གཞན་བཅུ་ཅོར་གྱ། (༡༥༤༩ལོར་བཅུམས) ༡༩ དཔལ་རིས་དམ་ཆོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། ༢༠ ཨ་ལག་ཤ་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་མཛད་པའི་བདུན་ཡིག་མིང་དོན་གསལ་གྱིང་ཆུ་བའི་འོད་སྤང་བོད་སོག་སྐད་གཉིས་ཤུར་མ་དང་། བདུན་གསལ་རྟེན་སྒྲོགས་པ་མཐིན་རྒྱལ། དག་ཡིག་སྟུ་མེངས་གསལ་བ། ཡིག་བཤད་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་སོགས་ལེ་ཆོན་འགྲུ། ༢༡ རྩ་རྒྱ་དགོ་འབྲེན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཟུར་འདེབས་བདུན་ཅིའི་མཆོད་སྟོན་རྩ་རྒྱའི་དག་ལྷ་བ་ཏུ་གྲགས་པ། (༡༩༡༢ལོར་བཅུམས) ༢༢ དཔལ་མང་བརྟེན་ཏའི་སྒྲོབ་མ་བདེ་ཐང་ཞབས་བྱུང་གིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་དག་སྟོན་ཐེན་ཐེས་སྟུལ་བཟང་སྟེང་གི་སྟན་པ་སེལ་བའི་ཉིན་གྱིང་།

སྤང་བ། ༡༣ ལྷོ་དགེ་ལྷ་མ་འོར་བུ་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་སའི་ཡང་འབྲུག་དོར་བའི་
 དག་ཡིག་ལེ་ཚན་ལ། (༡༩༤༡ལོར་བཅམས་) དག་ཡིག་འདི་མཛད་པ་པོ་ལ་ས་བུད་ལྷ་མ་དང་ས་
 གཙོད་ལྷ་མ་ཞེས་གངས་ཅན་བདེ་སྟོང་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིང་འདོགས་དེ་ལྟར་མཛད་
 ཏོ། ༡༤ ཁམས་འབྲུ་མི་པམ་ (༡༩༥༤-༡༩༧༧) གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ལེགས་བཤད་རིན་
 སོ་ཆེའི་གཏེར། (༡༩༥༡ལོར་བཅམས་) ༡༥ ལྷོ་བཟང་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་དག་སྟོན་
 འགྲེལ་བ་བདུད་ཅིའི་དག་འཕྲོན། ༡༦ ལུ་ལྷ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་
 དག་ཡིག་དག་སྟོན་འགྲེལ་བ་ཆོག་གསལ། ༡༧ དག་བའི་བཤེས་གཉེན་དབྱི་ས་ལྷོ་གྲོས་རྒྱ་
 མཆོས་ (༡༩༤༠-༡༩༥༤) མཛད་པའི་དག་ཡིག་བྲད་དུ་འབགས་པ་སྤྱོད་པ་གནས་འཕའ་གཙོད་
 རྒྱུད་བདེ་དག་བྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་གཤོག་རྒྱབས། (༡༩༥༤ལོར་བཅམས་) སོགས་སྟོན་དང་བྱིས་བྱོན་
 མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤྱུ་རྒྱས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། དག་ཡིག་གི་རྣམ་གཞག་དེ་སྟོར་
 ལས་འཛོམས་པའི་དེ་བ་དང་དེས་ལན། དོགས་སྟོང་དང་དག་ཡིག་སོགས་མཐའ་དག་པར་བཅིས་
 པས་མི་ལང་བས་འདིར་དེ་ཅུ་གྱི་ཆོག་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་དབང་ཆེ་ཏན་ཞབས་བྲུང་
 གི་སྤྱུ་རྒྱས་འགྲེལ་བ་ཐོན་མའི་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དག་ཡིག་དག་སྟོན། (བདེ་སྟོང་) ཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་དག་ཡིག་ཅིག་དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བཤམ། (རྒྱལ་དབང་ལྷ་
 པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀླ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་དཔལ་སྤྱང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞེས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བ་སྤྱང་) མཚན་གཞན་དཔལ་
 ཁང་ཆོས་མཛད་དམ། མཚན་དངོས་དག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོད་བྱངས་ཅན་སྟེ་མས་པའི་སྤྱེ་
 ཞེས་བྱ་བས་མཛད། རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོད་དང་། ཀམ་པ་མི་བསྟོད་དོ་ཇེ་རྣམ་
 གཉིས་དང་སྤྱོད་སྤྱུ་མཚུངས་པར་བྱོན། རྣམ་མཚུངས་སྤྱོད་སྟོན་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་
 རང་རྣམ་དུ་ཀླ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་བྱུང་ཅུ་གསལ་དེའི་འགྲེལ་བ་ལུ་ལྷ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་
 མཚན་ནས་མཛད། དག་ཡིག་དག་སྟོན་ཅ་འགྲེལ་ནི། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་དང་། བོད་རྒྱ་
 ཆོག་མཛད་ཆེན་མོ་གཉིས་མ་བཅམས་བོད་སྟན་བྲགས་དང་དར་ཁབ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དག་ཡིག་
 ཅིག་ཡིན། ལུ་ལྷ་མ་འོར་སོ་ཆེས། ཐོན་སྤྱོད་པའི་དག་ཡིག་ཅིག་ལ་བཛྲོད་བྱ་འདི་འདྲ་ཐོན་པ་འོ་

མཆོར་དང་ཅུ་པ་ཆེན་པོ་འདི་དེས་བསྐྱབས་བརྗོད་ཡང་ཡང་མཛད་སྒྲོར་བདག་གི་སྒྲུ་མ་རིན་པོ་
ཆེ་དགེ་བཤེས་བཟུ་ཤིས་འབྲུ་མ་གྱི་ཞལ་ལྷ་ནས་དངོས་སུ་ཆོས་སོ། །སྤོང་རྩོམ་སྒྲུ་མ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། ལའས་དབང་བསྟན་དར་སྣ་རལ་ས་པས། རོན་གྱང་ཚོང་བྲལ་གཞུང་ཆེན་ལམ་རྟོག་། དག་
སྟོན་མཆོན་བའི་དག་ཡིག་བདའི་བསྟན་བཅོས། །བཙུ་བྲག་གཉིས་ལས་བཟུལ་བའི་གཞུང་མང་
ལ། །གཞུ་དབང་བཅོལ་རྟེ་དེ་ཅུ་སྒྲུ་ལ་སྟོ། །ཞེས་དག་སྟོན་འདི་ལའས་བ་ཀུན་གྱིས་ཚོང་བྲལ་
གྱི་གཞུང་དུ་འདྲིན་བར་མཛད་དོ། །

དག་ཡིག་དག་སྒྲིབ་ལྟེ་བ་ལ། (འདྲ་སྒྲིབ་) ཁ་བྱ་ཐ་མ་བསྟན་འདྲིན་རྒྱལ་མཁོན་གྱིས་མཛད་། དག་སྒྲིབ་
གྱི་ལྟེ་བ་ལ་འདྲི་སྒྲུབ་དག་ཅིག་འདུག།

དག་ཡིག་རབ་གསལ་སྒྲོན་མེ། (བད་སྒྲོན) ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཅིག་བསྟན་
 དར་ལྟ་རམས་པས། བྱ་ཐེད་དུས་གསུམ་སོགས་གྱིས་དབང་། །ཡང་འབྲུག་ཆོབ་དང་མི་ཆོབ་
 པའི། རྣམ་གཞག་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་གྱི། །དག་ཡིག་རབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་རུ། །ཆེས་ཆེར་ཤིན་
 ཏུ་གསལ་ཡོད་པ། །དེ་ལ་གཟིགས་པས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་ལ། འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་གསལ་བོ་འཇུག་སྐབས་པ་དང་
 རྒྱན་པའི་དོན་དུ་བཤད་པར་སྤངས། འདིའི་གསལ་བོ་ཞེས་པ་རེ་དང་ནགས་ཚལ་སྤྱོད་པའི་དང་སྤྱོད་
 བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་གཞི་མེད་པའི་མཐོང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ས་སྤངས་གི་མིང་ཡིན་ནམ་སྙམ་ལ། ལ་རྒྱལ་ས་
 ཞེས་པ་ཡང་ལ་སྤངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་དབྱེད། ས་དབྱེད་ཐོག་མར་མདུན་རྒྱལ་རྒྱལ་ས་
 (གསལ་བོ་) སྤྱི་བ་ (སྤྱན་བ་འཕྲིམས་) བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཡི་རྒྱལ་ས་ཞེས་པའི་རྒྱལ་ས་ནི་བཏགས་པ་
 སྤྱི་བཅངས་པའི་དོན་ཡིན། འདིའི་བཏགས་པ་ཞེས་པ་མངའ་བ། འཆང་བ། བཅངས་བ། རྒྱན་
 བ། ཡོད་བ། རྒྱུད་བ། ཉར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། 3 རི་རྒྱལ་ས་ཞེས་པའི་རྒྱལ་ས་ནི། གནས་བ།
 རྒྱལ་ས་བ། རྒྱུ་ས་བ། རྒྱ་བ། འཕྲོ་བ་སོང་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ། 4 ལྷ་རྒྱལ་ས་ཞེས་
 པའི་རྒྱལ་ས་ནི། བཏགས་པ་འཇུག་སྐབས་པའི་དོན་ཏེ་མིང་བཏགས་པའི་དོན་ནོ། །

དཔལ་སྐྱེད། དཔལ་སྐྱེད་པའི་པལ་སྐྱེད།

དུགས་སོངག་དབང་གྲགས་པའི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཐམ་ཇེ་སྒྲོ་ཐོས་བརྟན་པའི་སྒོ་བ་མ་དུགས་སོངག་དབང་གྲགས་པའི་གསུང་འབྲུམ་ནི། འདུལ་བ་
 རྒྱ་མཆོད་རྣམ་བཤད་གཞན་པན་ལ་ཤོག་བྱ་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ། ལམ་རིམ་སྦྲེས་བྱ་འབྲིང་མན་
 ཆད་སྦྱོར་དག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ་ལ་བརྒྱ་དང་སྟུམ་ཅུ་སོ་བཞི། ལམ་རིམ་ཉིང་ཁུ་ཆོགས་བཅད་མ་ལ་
 སྟུམ་ཅུ་ཐམ་པ། རྟན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་སྒྲི་ཀ་ལ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི། སྦྲེས་རབས་སོ་བཞི་པའི་འབྲེལ་
 པ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེདག། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ཆོག་ལ་ཉིང་བརྒྱད། འི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་
 དཀར་གྱི་རིས་ལན་ལེ་ཆན་དང་སོ་སྟུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ། འཕགས་པ་ལྟའི་
 རིས་ལན་ལ་སྟུམ་ཅུ་སོ་ལྔ། ས་གསུམ་མའི་ས་བཅད་སོགས་ལ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ། གསུང་མགྲར་
 གྱི་རིམ་པ་སོགས་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས། སྒྲོ་ཐོས་བརྟན་པའི་རྣམ་ཐར་གསལ་འདེབས་སོགས་ལ་ཉི་
 ཤུ་ཅ་དག། གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་རྒྱས་པ་ལ་སྟུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་བསྟུམ་པ་ལ་བཅོ་
 བརྒྱད། རིལ་བྱ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་སྟུམ་ཅུ་སོ་བདུན་བཅས་སོ། །

དུགས་སོ་ལྷ་ཇེ། མཉམ་མེད་དུགས་སོ་ལྷ་ཇེ་ལ་གཟེགས།

དང་ཁ། 1 ཟས་འདོད་ཀྱི་འདོད་པའི་མིང་། 2 མྱོད་པའམ་ལྟོ་བའི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དྭ་ ང་པ
 ༡༩ ༣བ ༣ལས། དེ་རྒྱལ་སོ་ཟས་གཙང་གིས་ཐོས་ནས་བུའི་སྤྱང་ན་གྱིས་ཞོན་པས་ལྷག་པར་
 དང་ཁར་ན་ཞིང་མིག་མཆི་མས་བརྟན་ས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བུའོ། །

དང་ག་ དང་ཁ་དང་ལན།

དང་ཀྱོག་ ༡༡རི་མོ་འདི་ལ་དང་ཀྱོག་དང་། དབྱ་ལྷུད། བེམ། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡིག་མགོ་ཞེས་བྱ།
 ཡིག་མགོ་ནི་ལུས་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་མགོ་ལྷ་བུ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། འདི་ཡི་གའི་དང་པོར་
 འབྲུང་ཞིང་དབྱིབས་ཀྱོག་ཀྱོག་ཡིན་པས་དང་ཀྱོག་ཟེད། འདི་ནི་དོན་དུ་ན་ལེགས་སུ་ར་གྱི་ཨོ་
 ཡིག་འདི་རང་དྭ་ ཨོ་ །ཡིན་ཏེ། དེས་ཐེར་དཀར་སོ་ལས། ཡིག་མགོའི་དང་ཀྱོག་འདི་ཡང་ཨོ་
 ཡིག་གི་གཟུགས་རིམ་གྱིས་འགྲུར་བར་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་དཔེ་རྣམས་ཀྱི་ལྷེབས་དང་སོ་ལ་ཨོ་ཡིག་
 རེ་བྲེ་སོལ་འདུག་ཅིང་། རྒྱ་ཡིག་གི་ཨོ་གྱི་གཟུགས་ནི་ད་ལྟའི་བར་དྭ་ ཨོ་ །འདི་ལྟར་སྣང་ལ།

འདྲ་མཉམ་པའི་དཔེ་རྒྱུ་ལ་ཡང་དང་ལྷོག་། འོ་ །འདི་འདྲ་འདྲུག་ རྗེ་མཉམ་གཉེར་
 ཆོས་དག་གི་དཔེ་རྒྱུ་ལ་ འོ་ །འདི་འདྲ་འདྲུང་བ་དེ་ཡང་ཨོ་ཏུ་འདྲུག་སྙམ་། ཞེས་དགོ་འདྲན་
 ཆོས་འཕེལ་གསུང་བ་ལྟར་རོ།

དང་སྒྲི (བད་སྒྲི) དང་ནི་སྒྲི་བྱེད་རྒྱ་མཚན་དང་། ཆོ་སྐབས་གདམས་ངག་ལྟ་ལ་འཇུག་ཤིང་ས་ལ་ལྟ་
 རོན་ལྟ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཐད་དང་དབང་ཅན་ཞིག་དེ་འཇུག་ལུལ་ནི། སྒྲི་དང་པ་ལ་འཇུག་པ།
 དཔེར་ན། མིག་དང་། རྩ་བ་དང་། སྒྲ་དང་། ལྟ་དང་། ལུས་རྒྱལ་ས་ནི་དབང་པོ་ལོ་ལྟ་བུ། འབྲེད་པ་
 ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དབང་པོ་རྒྱལ་ས་ནི། མིག་དང་། རྩ་བ་དང་། སྒྲ་དང་། ལྟ་དང་། ལུས་སོ་
 ལྟ་བུ། རྒྱ་མཚན་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དུ་བ་མཐོང་བ་དང་མེར་ཤེས་སོ་ལྟ་བུ། ཆོ་སྐབས་ལ་
 འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཉི་མ་ཤར་བ་དང་འཕྲོ་ལྟ་བུ། གདམས་ངག་གས་གཞན་ལ་སྐུལ་མ་གཏོང་
 བ་ལ་འཇུག་པ། དཔེར་ན། དཔེ་ཆ་ལྟོས་དང་། གོ་ཆ་ཁྱོན་དང་ལྟ་བུའོ། སྒྲི་བྱེད་རྒྱ་མཚན་
 ཆོ་སྐབས་གདམས་ངག་གང་ཡང་མིན་པའི་བྱ་ཆོག་སོགས་དང་སྒྲི་དང་པ་དཔེར་ན། ས་པོན་
 བཏབ་དང་མ་བཏབ་མི་འདུག་འགྲིག་དང་མི་འགྲིག་ རྒྱུན་རན་དང་འཐད་པ། སོག་དང་བལ་
 པ། བོད་དང་མཚུངས་པ། སོགས་པོ་དང་འཕྲོགས་པ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། ཆོས་ས་ལས།
 ལ་ལ་ཁྱན་དང་ལ་ལ་གཞོན། ཞེས་པའི་དང་སྒྲི་ནི་ཡང་གི་སྒྲི་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཐད་
 གྱི་ཆོས་ས་གྱི་འབྲེལ་བ་། ཏུ ༡༦༦ བཤུམས། དང་གི་སྒྲི་ནི་ཡང་གི་སྒྲི་སྟེ། དང་ལ་བབ་པ་ལ་
 སོགས་པ་ཉི་ཆོ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། སྒྲི་དང་པའི་སྒྲི་དང་ཡང་
 གི་སྒྲི་གཉིས་འདིར་དོན་གཅིག་གོ།

དང་ཐོག་ཉིད་ནས། དང་པོ་ཉིད་ནས།

དང་པོ་སྐྱོར་བ། ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཚོགས་སྤྲུལ་པ་པོ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཟེང་།
སྤྲུལ་པ་རིམ་ཚེན་མོ་ལས། འདི་ཡང་གཙོ་བོ་སྐྱོན་གྱིས་རྟེན་སྐྱེད་པ་ནས་ཡབ་ཡུམ་སྐྱེད་པའི་
བར་ཐམས་ཅད་འདིར་བསྟུན། ཞེས་གསུངས། དང་པོ་སྐྱོར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་པ་སྐྱོན་ཚུ་ལ་མི།
སྐྱོད་གྱི་མིང་པ་འཆགས་འདིག་གི་རིམ་པ་དང་མ་ཐུན་པར་རྟེན་གཞུག་ཡས་ཁང་པ་སྐྱོན་པ་དང་།

བཅུད་ཀྱི་སྤྱི་བ་འཆགས་འཛིག་གི་རིམ་བ་དང་མཐུན་པར་སྐྱ་གསུམ་གྱི་ནལ་འབྱོར་བསྐོམ་
 བཤོ། །རྗེའི་གསང་འདུས་སྒྲོན་ལམ་ལས། གང་དུ་འཆང་རྒྱུ་ཞིང་ཀུན་དག་བྱས་ནས། །དེར་
 བྱི་སྐྱ་གསུམ་གོ་འཕང་མངོན་གྱུར་བཤོ། །ཐབས་ཀྱི་དམ་བ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱ་དང་། །བར་དོ་ཡོངས་
 སྐྱ་སྤྱི་བ་སྐྱལ་བའི་སྐྱར། །ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དོན་རྗེ་མཆོག་ །རིམ་བ་ཅི་བཞིན་རྒྱད་
 ལ་བསྐྱེད་བ་ཡིས། །ཐ་མལ་སྤྱི་ལེ་བར་དོའི་སྤྱང་ཞེན་ཀུན། །སྤྱོད་བྱེད་དང་པོའི་སྤྱོད་བའི་འཕྲོ་
 བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །སྤྱ་བ་ཤད་ནི། གང་གིས་སྐྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
 མཆོག་དང་། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཐོག་མར་བྱུང་བས་ན་དང་པོ་དང་། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་
 དུ་སྤྱོད་བས་ན་སྤྱོད་བཤོ། །རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། །རྗེའི་གསུང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་སྒོ་
 གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྤོང་ལ་གཞི་བྱས། 2 གཙོ་བོ་ཡལ་ཡུབ་བསྐྱེད་བ་ལ་ཟེད། ཀོང་སྐྱལ་ཡོན་
 ཉན་རྒྱ་མཆོའི་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །

དང་པོ་སྤྱོད་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན། དང་པོ་སྤྱོད་བ་ལ་གཟིགས།

དང་པོའི་མཁན་པོ། (འདུལ་བ) དག་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ། མདོ་ཙ་བ་ལས། དང་པོ་མཁན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་
 བར་ཆད་ཀྱིས་ནས་ཡོངས་སུ་དག་བ་ལ་སྐྱབས་དབྱེའི་ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུ། སྤྱ་བ་ཤད་ནི།
 དག་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་ནི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་ལ་བསྐྱོས་ཏེ་དང་པོ་ཡིན་པའི་བྱེད་དང་པོའི་
 མཁན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན་དེའི་ཆོ་མཁན་པོར་གྱུར་མ་ཟིན་པས་མཁན་པོ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ་
 སྟམ་ན། དེ་ནི་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པས་སྤྱོན་མེད་དེ། མཁན་པོ་བྱེད་པར་འགྱུར་
 བ་ལ་མཁན་པོ་ཞེས་བརྗོད་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས།

དང་པོའི་དོན་རྗེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བའི་ཐོག་མར་དོན་དམ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་
 བོ་རྗེ་རྗེ་ཅེ་ལུ་བ་ཞིག་འབྲུག་པས་དོན་རྗེ་ལུ་བ་དེ་ལ་དང་པོའི་དོན་རྗེ་ཞེས་ནལ་འབྱོར་རྒྱུད་དུ་བཤད།
 ཅེས་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསང་རྫོགས་ན་གསལ།

དང་པོའི་གནས། (འདུལ་བ) སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཆའམ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། ལུ་བ་ཐོག་
 མར་གང་དུ་གནས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དང་པོའི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །དཔེར་ན་མར་དེའོ་མའི་ཆ་

ཐམས་ཅད་ཁྱབ་སྒྲེག་ནས་བ་བཞིན་ནོ། །

དང་པོའི་གནས་ནས་འཕོས་པ། (འདུལ་བ) དང་པོའི་གནས་ནི་སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ལ་ཟེར་ལ། དེ་ནས་
འཕོས་པ་ནི་ཁྱབ་ལུས་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་ལས་རིམ་གྱིས་ཅ་སྤྱབས་སུ་འོངས་པ་ལ་ཟེར། ཁྱབ་ནི་
འབྲུ་དང་འབྲུ་མར་རམ་འོ་མའམ་ཞོ་དང་མར་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་སྒྲེག་ནས་
བར་བཤད། ཁྱབ་འབྲིན་པའི་ལྷག་མ་འབྲུང་བ་ལ་ཁྱབ་དབང་པོའི་བྱི་རོལ་དུ་བྱུང་དགོས་མི་
དགོས་ཀྱི་དོགས་གཅོད། ཁྱབ་འབྲིན་པའི་ལྷག་མའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དང་པོའི་སངས་རྒྱུ་ས། 1 འོངས་སྒྱུ་སྒྲ་བཤད་ནི། དང་པོ་ནི་ཅ་བའི་དོན་ཡིན་པས་རིགས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྒོ་བསྐྱེད་ཅ་བར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱུ་ས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མཁས་བྱུབ་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རིགས་ཐམས་ཅད་སྒོ་བ་པོ་དང་གང་དུ་སྤྱད་པའི་ཅ་
བར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱུ་ས་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོའི་སངས་རྒྱུ་ས་ཞེས་བྱ་ཤོ། །ཞེས་གསུངས།
ཡང་རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས། འོག་མིན་དུ་དང་པོར་སངས་རྒྱུ་ས་པས་དང་པོའི་མགོན་པོ་ཞེས་
ཀྱང་བཤད། 2 རྒྱལ་བ་རྗེ་རྩེ་འཆང་། རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྤྲགས་ལས། དངོས་བྱུབ་མཆོག་ནི་
བདེ་ཆེན་གྱིས་འཛོལ་བའི། རྒྱལ་འདི་བསྟན་ཕྱིར་རིག་མའི་མཆོག་དང་ནི། །མཉམ་སྦྲུལ་རྒྱ་མ་
དང་པོའི་མགོན་པོ་ཡི། །ཞབས་ཀྱི་བསྐྱོར་སྤྱི་པོས་བྱག་འཆལ་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 3
(བཀའ་བརྒྱུད) བྱད་ཆོས་གསུམ་ལྟན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། བྱད་ཆོས་གསུམ་ནི། རང་བཞིན་
འགྱུར་བ་མེད་པ། རང་རིག་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་པའི་བདེ་བ་དང་གསུམ་མོ། །

དང་བ། དད་པ། དགའ་བ། དགའ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དང་དུ་ལེན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་
ནི། རྒྱ་དང་བྱེད་ཀྱི་ཁོར་བུས་རྒྱའི་རྩྭ་པ་དང་བར་བྱེད་པ་ལྟར་འདིས་ཀྱང་མ་དད་པའི་རྩྭ་པ་
བསལ་ཏེ་ཡིད་དང་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། བྱུང་པོ་ལྡེའི་རབ་བྱེད་ལ་གཞི་བུས་ཏེ་བཀོད།
བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་འུང་། དང་བ་ནི་ཆོས་སྤྱང་བའི་སྒོ་སྟེ་སེམས་རྩྭ་མ་ཅན་དང་བར་འགྱུར་
པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྤྱིང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། དང་བ་
ནི་རྩྭ་པ་དང་བུལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞུང་འདི་དག་ལ་བལྟས་ན། དང་བ་དང་དྲངས་པ།

དང་བྱེད་དང་དྲངས་བྱེད་སོགས་ལ་དོགས་པ་གཙོན་དགོས་པ་མང་དུ་སྤྱང་ངོ། །

དང་ཚུགས། ཀུན་སྒྲིལ་དག་ཅིང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་བའི་དོན་དུ་བཤད།

དང་ལ། 1 རྩེད་བྱའི་མིང་དུ་བཤད། 2 དང་པོ་ལ་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་སྟེ། དང་པོ་ན། ཐོག་མར་ཞེས་
པའི་དོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་344ལས། མཁར་བརྟེན་ཁྲིམས་
འབྲེལ། ཅེས་པ་ནི། དཔེར་ན་མཁར་སྟེ་མཐོན་པོ་བརྟེན་པ་ལ། དང་ལ་མང་གཞི་ལེགས་པར་
བརྟན་ངེས་ཤིག་བྱས་ནས། དེ་ནས་གོ་ལེ་རིམ་གྱིས་བརྟེན་པས་བརྟན་ངེས་པ་ཞིག་འོང་བ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དང་ལ་ཁ། རྩེད་བྱ་ནས་དྲངས་པའི་ཕྱ་ཁའི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་
༩ ཚུ་1929ན44ལས། དང་ལ་ཁ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩེད་བྱའི་ཁ་སྟེ་ཕྱ་འབབ་པའི་གནས་སོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དང་སམ་འདུས་པ། <རྩྭ་རྩྭ་སྤྱི་རྩྭ> (འདུལ་བ) དང་སམ་འདུས་པའི་རྒྱུ་མ་ལ་གཟིགས། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་
བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་930ན3ན་གསལ་ཞིང་། དེར་དང་སང་འདུས་པ་ཞེས་སྤང་ལ། བོད་
རྒྱ་ཆོག་མཐོན་ཆེན་མོ་ན། དང་བསམ་འདུས་པ་ཞེས་སྤང་བས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

དང་སམ་འདུས་པའི་རྒྱུ་མ། (འདུལ་བ) རྒྱུ་མ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། འོར་གྱི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་མར་གྱུར་པ་
གང་ཡིན་པའོ། འདུལ་བ་མེ་ཏོག་ཐོང་རྒྱུད་ལས། གང་དག་ཁྱོད་འོར་ཡི་ནོར། །དེ་ཡི་སྟོག་ནི་
འཆོ་བྱ་ཞེས། །དེ་སྐད་བཞིན་ནས་ཞུགས་པ་ནི། །དེ་ནི་དང་སམ་འདུས་པའོ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

དྲངས་པ། 1 རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ། རྒྱུ་དྲངས་པ་ལྟ་བུ། 2 གསལ་བར་གྱུར་པ། སྤྱོད་རིག་པ་དྲངས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 3 གསལ་སྤང་བྱུང་བ་ལ་ཟེར། ཞིག་ནས་བསྐྱབ་སྐབས་དྲངས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དུལ་
ཅན་གྱི་དྲངས་པ་ནི། རིམ་མེད་པའི་ཤེལ་གྱི་སྟོན་དུ་རྒྱ་གཙང་མས་བཀའ་སྟེ། ཉེ་འོད་ཀྱིས་ཐོག་
པ་ལས་ཀྱང་དྲངས་པའི་སྤོང་ཆོར་བྱུང་བ་ལ་ཟེར། དུལ་གྱི་དྲངས་པ་ནི། ཀ་བ་སོགས་དུལ་གྱི་
རྣམས་པ་ཤར་བ་ན་དེ་དག་གི་དུལ་སྤང་བ་ལ་ཟེར། ཐུག་གི་བར་བཟང་བྱུང་བའི་ཆོར་སྤང་བྱུང་བ་ལ་

ཟེར། དེ་གཉིས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་པ་ཅན་པའི་གསལ་ཆའི་དར་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱེད་པ་
ལས་འབྱུང་བར་རྗེས་ལས་འབྱུང་གསུངས།

དད་གྲུས། 1 ལྷ་མ་དང་སྐྱབས་ལུལ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་པའི་སྒྲིམ་དད་པ་དང་། བཀའ་བློན་པའི་
སྒྲིམ་གྲུས་པའོ། 2 ཡོན་ཏན་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་བ་ནི་དད་པ། ལུས་དག་གིས་
འདུད་པ་ནི་གྲུས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་དག་གིས་ཞེས་དང་ལུས་ཀྱིས་འདུད་པའོ། །སྤྱད་པ་ཆོགས་
སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འབྱེད་ལས། 9 171བ 3 ལས། གྲུས་པ་ནི་ཆོས་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཞེ་
ས་བྱེད་པའོ། །དད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་མཛོན་པར་ཡིད་
ཆེས་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དད་འདུས། དད་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་པོ་ཆོས་དང་མཇལ་ཁ་ཞུ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འདུས་པའི་མིང་། དཔེར་ན་
སྤྱོགས་རིས་མེད་ནས་དད་འདུས་ཀྱི་མཇལ་བ་སའི་བློ་བཟང་བསྐྱེད་གིས་མི་ལང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
དད་པ། 1 གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཛོད་ནས་སེམས་ལ་སྤྱོད་སྤྱང་ (དགའ་སྤྱང) ཆེན་པོ་འཕེལ་བ་དེ་ལ་དད་པ་
ཟེར། གཙང་པའི་སྤྱད་པ། ར་ལ་དགའ་བའི་མི་ལ་ར་ལ་དད་པོ་དང་མི་ར་དད་ཅན་ཞེས་བརྗོད་པ་
ལྟ་བུ། སྤྱིར་དད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་མཛོད་ནས་སེམས་ལ་སྤྱོད་སེམས་
འཕེལ་བ་ལ་དང་བའི་དད་པ། དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། ཡོན་ཏན་དེ་
དག་བདག་གིས་ཀྱང་ཅི་མ་རུང་སྤྱོད་པའི་མཛོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ་དང་གསུམ་མོ། 2 (མཛོན་པ་ལས)
དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་དད་པོ་ནི། ལས་འབྲས་སོགས་རྗེས་ལས་གནས་པ་དང་དེ་ལྟར་ཡོད་སྤྱོད་དུ་
ཡིད་ཆེས་བ་དང་། དང་བ་དང་མཛོན་འདོད་གང་རུང་གི་རྣམས་པ་ཅན་གང་ཞིག་བྱེད་ལས་མ་དད་
པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །དད་པ་ལ་དབྱེ་ན་ཡོངས་གྲགས་སུ་གསུམ་
སྟེ། མཛོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། དང་བའི་དད་པ་དང་གསུམ་མོ། །འདི་གསུམ་
ལ་དགའ་གྲུས་དད་གསུམ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྤྱད་ཡང་རུང་སྟེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་པའི་ཆོགས་
སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འབྱེད་ལས། དགའ་བ་ནི་མཛོན་པར་འདོད་པའོ། །གྲུས་པ་ནི་མཛོན་པར་
ཡིད་ཆེས་པའོ། །དད་པ་ནི་གྲུས་པའི་བྱེ་བྲག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཡང་། དད་པ་

ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་ཡང་ཡོད་དེ། དང་བའི་དད་པ། མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ།
ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་དད་པ་དང་བཞིའོ། །

དད་པ་འབྲུལ་བ། (འདུལ་བ) 1 འདུན་པ་དང་འབྲུལ་བ་དང་དོན་འབྲ། 2 དད་པ་བྱེད་པ།
དད་པ་གསུམ། མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། དང་བའི་དད་པ་དང་གསུམ་མོ། །འདི་
གསུམ་ལ་དགའ་གྲུས་དད་གསུམ་ཞེས་ཟ་སྟེད་སྦྲུང་ཡང་བྱུང་སྟེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྦྲུང་
པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དགའ་འབྲེལ་ལས། དགའ་བ་ནི་མངོན་པར་འདོད་པའོ། །གྲུས་པ་ནི་
མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པའོ། །དད་པ་ནི་གྲུས་པའི་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དད་པ་ཐེམ་འདས་མ། གླ་མས་ཆོས་གསུང་བའི་གནས་སུ་མིག་སྦྱ་ཟེང་ཟེང་བྱེད་ནས་དད་པ་ཆེ་མདོག་
ཁ་པོ་དང་རྒྱུད་དུ་ལ་མདོག་ཁ་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་འདྲ་། གསུང་ཆོས་གྲོ་ལ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་
གི་ཐེམ་པ་བཀྲལ་མ་ཐག་སྦར་རྒྱུན་གྱི་སྦྱོད་ལམ་དེར་རང་སོར་བྱིར་ལོག་བྱས་པ་ལ། དད་པ་
ཐེམ་འདས་མ་ཟེད།

དད་ཇུས། (འདུལ་བ) དད་པ་བྱས་ནས་སྤུལ་བའི་དངོས་ཇུས། དཀོར་དང་དོན་གཅིག་དཀོར་ཇུས། དཀོར་
འདི་ཉ་ཅང་གི་སྒྲིག་པ་ཆེ་བ་ཡིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པའི་མདོ་
ལས་གསུངས་ཏེ། ས་པཌ་གྱི་སྒྲོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པའི་མདོ་སྒྲི་
ལས། །དད་ཇུས་ཟ་བའི་ཉེས་མཐོང་ནས། །དགེ་སྦྱོང་ལྷ་བརྒྱས་སྒྲོམ་པ་སྤུལ། །དེ་ལ་བྱུང་བས་
ལེགས་ཞེས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །རྒྱས་པར་དཀོར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
དད་སོགས་ལུལ་ལྷ་ལ་མཁས་པ། དད་པ་ལ་མཁས་པ། བརྟེན་འབྲུས་ལ་མཁས་པ། རྟན་པ་ལ་མཁས་
པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཁས་པ། ཤེས་རབ་ལ་མཁས་པ་དང་ལྷོལ། །

དན། དན་པ་ལ་གཟིགས།

དན་ཉགས། 1 ར་སྦྱོད་སྤུབ་ངེས་ཀྱི་ཉགས་མཆོན་གསལ་པོའི་དོན། དན་ཞེས་པ་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ།
ཉགས་ནི་ཉགས་མཆོན་ནོ། །དན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བརྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་
མཆོ་ལས། ཐོག་མེད་འཁོར་བར་ཡོངས་སུ་འདྲིས་བགྱིས་པའི། །རང་གཞན་ཆེ་རབས་དན་ཉགས་

དང་བཅས་པར། རྒྱུད་ཅིག་ཅམ་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ན། ཁྱོད་ནི་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་མཁས་
པ་ལགས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ར་བ་ཅུ་པའི་ལེའུ་༩ པལ་ཆེན་ཁ་པ ༡༩༠༠ནས་ལས།
དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་ཏུ་སྒྲེས་སོ། དེ་ནས་ཀྱང་ཤི་འཕོས་ནས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཏུ་སྒྲེས་སོ། ཞེས་ས་ཆོགས་དང་བཅས། མཆན་མ་དང་བཅས། དན་ཏྟགས་དང་བཅས་པར་
ནས་པ་དུ་མར་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །² མིང་ལའང་བཤད་འདུག
བསྟན་འགྲུར་སྣ་ཆོགས་༩ ཉི་པ ༡༩༡༡པ་ལས། དན་ཏྟགས་བྲན་པ་ནི་ཆེ་རབས་དེ་དང་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ན་ཆེ་རེ་འཕུ་སོ་སོའི་མིང་ནས་ཀྱང་བྲན་པ་སྟེ། ཆེ་འདིའི་ཆེན་ནི་མིང་འདི་ཞེས་
བྱ་བ། ཆེ་འདིའི་ཆེན་ནི་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་བྲན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །³ ཆ་ལུགས།
འཆི་འཕོ་བ་ཇི་ལྟར་འགྲུར་བ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། མི་མ་ཡིན་དེ་དག་གིས་ཤི་བ་དེས་དེར་
སྔོན་ནི་ལྟར་གཏམ་བྱས་པ་དང་། ཆ་ལུགས་ཀྱི་དན་ཏྟགས་དག་འཛིག་རྟེན་པ་དག་བསྟུ་བའི་
ཕྱིར་བསྟན་ཅིང་སྟུ་བ་དག་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཆ་ལུགས་ཀྱི་དན་ཏྟགས་ཞེས་པ་ཆ་ལུགས་ཉིད་ལ་
རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པས་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱོད་རྒྱ་མཆོའི་འགྲེལ་པར་⁴ འཛོམས་འཛིན་
མཛོད་འདུག 4 བྱ་བའི་མིང་། འགའ་ཞིག་གིས་བྱ་བའི་མིང་དུ་འང་བཤད།

དན་པ། དེས་པའམ་མི་འགྲུར་བའི་དོན། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས། དན་པ་ནི་དེས་པའམ་མི་
འགྲུར་བའི་དོན་དུ་བཤད་དུ་བྱུང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དཀྱིལ། (ལེགས་སྒྲུར) སོ་ལྷན་ཏེ་གྲུང་པོ་ཆེའི་མིང་། མཆེ་བ་ཅན།

དམ། (ལེགས་སྒྲུར) དབྱུག་པ།

དམ། (ལེགས་སྒྲུར) དབྱུག་པའམ་དབྱུག་པ་ཅན། ཞེས་སོ་བོད་རྒྱུད་གཉིས་འག་སྒྲུར་ནས་སུ་གསལ།
དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ། ཀྲ་ལ་རུ་བ་ཡང་ཟེར། རྒྱ་ལུགས་པ་དག་རྒྱུད་དུ་བཞེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བཙུམ་ལྷན་འདས་འཇམ་དབལ་ཤིན་ཏུ་ཁྲིས་པའི་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་
སྒྲུར་སྟུལ་ཏེ། འཇམ་བྱ་སྤིང་གི་ལྟོ་ཕྱགས་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ས་འོག་ན། གཤེན་རྗེའི་གྲོང་ཁྱེར་
ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བྱོན་ནས། ལུགས་མཁའ་སྟོན་མེད་བཅུ་དྲུག་ཞབས་དྲུག་གིས་མནན་ཅིང་།

གཤམ་ཆེ་འཁོར་བཅས་སྒྲག་པར་མཛད་པས། རང་རང་གི་སྒྲིག་གི་སྦྱང་པོ་ཕུལ་ཞིང་། དམ་ལ་
བཞག་ནས་བཀའ་བསྐྱོས་ཏེ། འཇམ་དཔལ་གཤམ་ཆེ་གཤམ་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཚུ་ལ་
བཞེན་དུ་བསྐྱབ་པའི་སྤང་མར་གསུངས་ལ། གཙུག་རྟོར་ནས་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་
དུ་མ་ལས་ཀྱང་། སྟོན་པ་ལྟ་ཕུག་ཐུབ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱན་སྦྲུང་ཡང་བསྐྱན་པ་བསྐྱང་བར་ཁས་
ལྷངས་པར་གསུངས། གཞན་ཡང་འཇམ་དཔལ་གཤམ་ཆེ་གཤམ་དམར་ནག་འཛིགས་གསུམ་
གྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་གཤམ་ཆེ་གཤམ་གྱི་སྟོན་པ། མ་རུངས་པ་ཆར་
གཙོང་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྐྱབ་པ་པལ་ཆེ་བ་ལ། འཇམ་དཔལ་གཤམ་ཆེ་གཤམ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས།
བཀའ་བསྐྱོས་པའི་ལས་ཀྱི་མགོན་པོར་ཡང་དུ་ཡང་དུ་བསྐྱགས་པར་གསུངས། དག་ལྷན་པའི་
བསྐྱན་སྤང་གི་གཙོ་པོ་མགོན་པོ། ཆོས་རྒྱལ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ། རྣམ་སྤྱོད་དང་བཞེ་ཡོད་པའི་
ཡ་གྲལ་ལོ། །ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱབ་དང་ཆོས་རྒྱལ་ནང་སྤྱབ་ཀྱི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དམ་བཅའ་བཞེ་ལྷན། དམ་བཅའ་ཁྱད་ཆོས་བཞེ་ལྷན་གྱི་ལྷའི་མཆོད་ཆ་ཞིག དམ་བཅའ་བཞེ་ནི།
སྤང་ཆད་ལ་བརྒྱབ་པ། བརྒྱབ་ཆད་པོག་པ། པོག་ཆད་འཆི་བ། ཤི་ཆད་འཕྲོན་པ་སྟེ་བཞེ་པོ། །
དམ་བཅའ་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤྱ། (བརྒྱ་སྤྱད) ཆོག་སྤྱ་གྱི་དམ་བཅས་པ་དེའི་དོན་གསལ་བྱེད་དུ་གྱི་མ་འཕྲོན་
པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤྱ། དཔེར་ན་རྟེ་ལོ་རྒྱ་རོ་མར་པ་སོགས་ཏེ་མ་གྲུབ་ཐོབ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་
ཀྱང་རང་རང་གི་རྣམ་ཐར་གསུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན་དངོས་པོ་ནི་གསུམ་སྟེ། བཅ་པོ་དང་།
ཤེས་པ་དང་། ལྷན་མེན་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་ན། དབྱེ་བ་འཕྲོན་
པ། གཏན་ཆོགས་འཕྲོན་པ། དེས་ཆོག་འཕྲོན་པ། རྒྱས་བཤད་འཕྲོན་པ་དང་བཞེ་ཡོད། དབྱེ་བ་
འཕྲོན་པ་ནི་བདེན་པ་ནི་བཞེ་སྟེ། རྒྱག་བསྐྱལ་བ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་
གྱི་བདེན་པ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཏན་ཆོགས་འཕྲོན་པ་ནི་སྤྱ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་
པ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེས་ཆོག་འཕྲོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཏེ་མ་རིག་པའི་གཉིད་ལས་
སངས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ལ་སྟོན་པ་རྒྱས་པའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱས་བཤད་འཕྲོན་པ་ནི་རྒྱལ་སྤྱོད་
ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟེ། པ་རོལ་དུ་བྱེན་པ་དུག་གམ་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ཅིའི་སྤྲད་དུ་
 སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ཅེས་བགྱི། དེ་སྤྲད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་
 གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤོ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་འདི་སྤྲད་ཅེས་བཀའ་
 ལྷལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། འདི་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་ལྷོད་ཇི་སྟེད་ཅིག་སྤྱག་བསྐལ་
 གང་དག་སྤྱང་བར་གྱུར་བ་དེ་དག་གིས། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་
 པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་མིང་ཐོས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤང་པོ་
 དེ་ལས་ཡོངས་སུ་ཐར་བར་འགྱུར་རྟོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། སེམས་ཅན་གང་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་མིང་འཛིན་བ་དེ་དག་གལ་ཏེ་མེད་
 སྤང་པོ་ཆེན་པོར་སྤྱང་ནའང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་
 སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་གཟི་བཟིན་གྱིས། མེད་སྤང་པོ་ཆེན་པོར་བ་ཏུ་འབར་བ་ལས་དེ་
 ཐར་བར་འགྱུར་རྟོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། གལ་ཏེ་ཆུ་སྤྱང་དག་གིས་ཁྲེར་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
 སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ལ་བོས་ན། ཆུ་སྤྱང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
 གྱིས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཉིང་རྩྭ་གས་པར་བྱེད་དོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། གལ་ཏེ་སེམས་
 ཅན་གྱི་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་ལྷོད་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་གྱུར་ཞུགས་ཏེ། འཕྱོན་བྱ་དང་། གསེར་དང་། འོར་
 བྱ་དང་། ལྷ་ཏིག་དང་། འཕྲུལ་དང་། རྟུང་དང་། མན་ཤེས་དང་། རྟོའི་སྟོང་པོ་དང་། ལྷ་ཅུ་དང་།
 སྤྱག་དང་། ལྷ་ཏིག་དཔལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་དོང་བ་དེ་རྣམས། ཆུང་ནག་པོས་སྟོན་མའི་
 སྤྱིང་དུ་འཕངས་བར་གྱུར་ལ། དེ་ནས་སེམས་ཅན་གཅིག་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་
 དབང་ཕྱག་ལ་བོས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྟོན་མའི་སྤྱིང་དེ་ནས་ཐར་བར་འགྱུར་རྟོ། །རིགས་
 ཀྱི་བྱ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་
 སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་ཅེས་བཏགས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། གལ་ཏེ་གསང་བར་བགྱི་བ་
 ལས་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་ལ་བོས་ན། གཤེད་མ་དེ་དག་གི་མཚོན་དེ་དག་དུམ་བུ་
 དུམ་བུར་ཆག་ཅིང་གྲུག་པར་འགྱུར་རྟོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་མཚོག་བདུན་བ་

བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོད་ཀྱི་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོད་ཡང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ཉེ་གང་ཐོས་འདིགས་པ་ཞི་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མདོ་འདི་ཉིད་ལ་ཁུངས་གཏུགས་
པར་སེམས་སོ། །

དམ་ཆོས་འདིན་པའི་སྟོན་ལས། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་སྟོན་ལས། སྤྱོད་པ་འདུན་པ་
ལྷགས་བྲག་པོས་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་བཞུགས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་མི་ཉམས་པར་གཟུང་
བར་དམ་བཅས་ཤིང་སྟོན་ལས་འདེབས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། རིའི་རྟོགས་བརྟུན་འདུན་ལེགས་
མ་ལས་ཀྱང་། རྒྱལ་སྤྱོད་པ་སྟོན་ལས་གསུང་བྱེད་ནམས་ཞེ། དམ་ཆོས་འདིན་པའི་སྟོན་ལས་
ནང་འདུས་པར། གསུངས་བྱིར་དག་ཅི་ཅི་སྟེང་བསགས་པ་ཞེ། གྲུག་ཀྱང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་
པའི་རྒྱ་རྩ་བ་སྟོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། འདི་སྟོར་རྒྱས་པ་མེ་གྲུང་ཐང་པའི་བསྟན་འབར་
མའི་འབྲེལ་པར་གཟེགས།

དམ་ཆོས་ཡོངས་སུ་འདིན་པ། དམ་ཆོས་ཡོངས་སུ་འདིན་པའི་དོན་ནི། བདག་བདེ་བ་ལ་མི་ཆགས་
པ་དང་། གཞན་ལ་བདེ་བ་སྟོབས་པ་དང་། སྤྱིང་མེ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་དང་། ཆོས་ཡོངས་
སུ་ཆོལ་བས་མི་ངོམས་པ་སྟེ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར་ཉེ། རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མདོ་གྲུག་ལས་
བཏུས་པ་ལས། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམས་པར་ངེས་པའི་ཆོ་འབྲུལ་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། བཟང་སྟོང་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་དང་ལྷན་ན། དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་འདིན་ཉེ། བཞི་གང་ཞེ་ན།
བདག་བདེ་བ་ལ་མི་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ལ་བདེ་བ་སྟོབས་པ་དང་། སྤྱིང་མེ་ཆེན་པོ་རབ་
ཏུ་ཐོབ་པ་དང་། ཆོས་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བས་མི་ངོམས་པ་སྟེ། བཞི་པོ་དེ་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། ཞེས་གསུངས།

དམ་དུམ། དུམ་བྲ།

དམ་པ། 1 རག་མཆོག་ལུལ་དུ་བྱུང་བ། གཙོ་པོ། 2 ཆེན་པོ། དེ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཐུགས་མེ་ཆེན་པོ་
ལ་ཐུགས་མེ་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམ་པ་དུག་ལྷན། སྤྱིན་པ་གཏོང་ཆུ་ལ་ཞིག་སྟེ། རྟོན་དམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་གྲུག་ནས་བསྐྱངས་

ནས་གཏོང་བ། དངོས་པོ་དམ་པ་དངོས་པ་མ་ལུས་པར་གཏོང་བ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཏོང་བ། ཐབས་མཁས་དམ་པ་རང་བཞིན་མེད་ཉོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
 ཟེན་པའི་སྒྲོན་པ་གཏོང་བ། བསྟོན་བ་དམ་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྟོན་བ། རྣམ་པར་དག་པ་དམ་པ་ཉོན་
 མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པའི་སྒྲོན་པ་གཏོང་བ་དང་དུག་གོ། རྒྱས་པ་
 རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གཟིགས།

དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། རིགས་བརྒྱ་དང་དོན་འབྲ།

དམ་པ་གསུམ་ལྗན། སྤྱིར་བ་དམ་པ་སེམས་བསྐྱེད། དངོས་གཞི་དམ་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་སྟེ་སྟོང་
 ཉིད། མཐུག་དམ་པ་བསྟོ་སྟོན་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་དང་གསུམ། དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། རིགས་བརྒྱ་
 དང་དོན་འབྲ།

དམ་པའི་ཆོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས། སྤྱ་བཤད་ནི། དམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ལ། དེས་བསྟན་
 པའི་ཆོས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། ཡང་ན། སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་གླང་བའི་
 ཆོས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ་བའོ། ཡང་ན། དམ་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ་ཆོས་
 ། གྱང་ཡིན་པས་དམ་པའི་ཆོས་སོ། །

དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་མར་དགེ་བ་བར་དུ་དགེ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། མདོ་ལས་དམ་པའི་ཆོས་ནི་
 ཐོག་མར་དགེ་བ། བར་དུ་དགེ་བ། ཐར་མར་དགེ་བ། དོན་བཟང་པོ། ཆོག་འབྱུང་བཟང་པོ། མ་འབྲེས་
 པ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། ཡོངས་སུ་དག་པ། ཡོངས་སུ་བྱང་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རྗེ་
 སྟོན་གསུམ་པོ་དེ་ནི་ཐོག་མར་ཐོས་པས་བག་ཆགས་བཞག་པ་དང་། བར་དུ་བསམས་པས་དོན་
 ཉོགས་པ་དང་། ཐམ་བསྟོམས་པས་ཉོན་མོངས་མཛོད་གྱུར་པ་ཞི་བ་དང་ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྫོགས་
 པས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་གསུངས། དམ་ཆོས་ཐོག་ཐར་གསུམ་དུ་དགེ་
 བར་གསུངས་པ་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་ཡོད་ལ། གཙོ་
 ཆེར་བསྟོན་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་དོ། ། ཞེས་བྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འབྲེལ་དུ་
 བཤད་དོ། ། སྟོན་དཔོན་ཐོག་མ་མེད་ཀྱིས་ནི། ཐོག་མར་དགེ་བ་ཉན་པ་པོ་རྣམས་རབ་ཏུ་དག་པ་

བ་བསྐྱེད་པའོ། །བར་དུ་དགེ་བ་ནི་རབ་ཏུ་སྒྲོར་བ་ནམས་ཆོགས་ཆུང་དུས་མཐའ་གཉིས་
ནམས་པར་སྤངས་པ་དབྱ་མའི་ལས་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའོ། །ཐ་མར་དགེ་བ་ནི་འིན་ཏུ་བྱི་
མ་མེད་པ་དང་། འིན་ཏུ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
དང་། འིན་ཏུ་འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་མཐར་ཐུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བཟང་པོ་ནི་མན་བ་དང་
བདེ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོག་འབྲུ་བཟང་པོ་ནི་མིང་གི་ཆོགས་ལ་སོགས་པར་ལེགས་པར་
སྒྲུར་བ་དང་། ཆོག་ཏུ་འདོན་པ་ལུར་ཕྱིན་པ་དང་ལྷན་པའོ། །མ་འབྲེས་པ་ནི་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་
བ་ནམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བའོ། །ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་རང་བཞིན་ནམས་པར་གྲོལ་བའོ། །ཡོངས་སུ་བྱང་
བ་ནི་རྒྱད་ནམས་པར་གྲོལ་བའོ། །ཞེས་སོ་ཞེས་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྟོད་ཆ་༣༥ཉན་གསལ་
བ་ལྟར་རོ། །དདུལ་ཚུ་རྣམས་ཟླ་བའི་དཀོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོའི་འགྲེལ་བར། དེའི་དོན་ནི།
སྤངས་གཞི་ཐོག་མར་དགེ་བ། མདོ་དངོས་བར་དུ་དགེ་བ། མཐུན་འགྱུར་ཡི་རང་ཐ་མར་དགེ་བ།
བདེན་གཉིས་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པས་དོན་བཟང་པོ། གོ་བདེ་ཞིང་གཟུང་སྤྲེལ་བརྗོད་བདེ་ཞིང་སྟོན་
པས་ཆོག་འབྲུ་བཟང་པོ། དུག་རྒྱ་བཞི་སྟོན་པས་སྤྲེལ་གྱི་ལུགས་དང་མ་འབྲེས་པ། ཁམས་
གསུམ་གཤེན་མོངས་པ་ཙུ་བ་ནས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། རང་བཞིན་ནམས་
དག་གི་ཆོས་དབྱིངས་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པས་ཡོངས་སུ་དག་པ། དུག་གསུམ་གྱི་དི་མ་སྟོ་བྱར་
བ་སྤྱོད་ཐབས་སྟོན་པས་ཡོངས་སུ་བྱང་བ། སྤྲེལ་གྱི་དུག་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
སྟོན་པས་ཉེས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་
ནི་ལེགས་པར་གསུངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམ་པའི་ཆོས་སྤྱབ་པ་ལ་མཁས་པའི་མཛོད་པ། དམ་པའི་ཆོས་སྤྱབ་པའི་མཛོད་པ་ལ་གཟིགས།
དམ་པའི་ཆོས་སྤྱབ་པའི་མཛོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛོད་པ་ཞིག་ འོན་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱབ་པ་ཆོས་
སྤོང་བའི་ལས་མ་ཡིན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛོད་པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
དུས་ཀྱི་མཐར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆེས་ཉམས་ཤིང་ངན་ལྟངས་ཀྱི་སྟོན་ཞུགས་ཏེ་དི་མ་ཅན་དུ་

ཁྱུར་པ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་མ་ཟད་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ལ་སོགས་པ་སྤྲིག་
 པ་མི་ཟད་པ་གསོག་པའི་གཞིར་འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྲགས་བཅེ་ཆེན་པོས་
 དེའི་ཆེ་བསྟན་པ་རེ་ཞིག་སྟུབ་པར་བྱེད་དོ། །བསྟན་པ་མེད་པས་ཡིད་སྤྲགས་པ་དང་སེམས་
 བྱམ་དགོས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྟོན་ཅན་དེ་རུབ་ནས་ལྟད་མེད་སོས་པ་ཞིག་སྟོན་མཁན་གྱི་
 སངས་རྒྱས་ཕྱིག་སྤྲར་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་རིང་པོར་མི་སྤྲིགས་པར་འགྱུར་བར་འགྱུར་
 བའི་སྤྲ་ལྟས་སྤྲ་ལས་པར་བྱའོ། །བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་ཆོས་འབྱུང་ལས་ཀྱང་། ཐབས་ལ་མཁས་
 པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་སྟུབ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་ཆོས་སྟུབ་པའང་
 མཛད་པ་གཅིག་དུ་གསུངས་ཏེ་ཆོས་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ན་སྟུབ་པར་བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་ལ་
 ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དམ་པས་བསྤྲགས་པའི་ལས། དག་བའི་ལས། མཆིམས་མཛོད་ལས། དག་མི་དགའི་མཆོན་ཉིན་
 རིམ་པ་ལྟར་དམ་པས་བསྤྲགས་པའི་གཞོད་མེད་ཀྱི་འབས་བྱ་སྤྱེད་པ་དང་། དེ་ལས་བསྒྲིག་པའོ་
 ཞེས་གསུངས།

དམ་པས་སྤྲད་པའི་ལས། མི་དག་བའི་ལས།

དམ་ཆོག་ ། རི་ལྟར་བཅས་པ་ལྟར་མི་འདའ་བར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་དམ་ཆོག་ཅེས་བྱའོ། །དམ་ཆོག་
 གི་སྐད་དོད་ས་མ་ལ་ཞེས་པ་འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བཤད། རིའི་གསང་སྤྲགས་
 ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དངོས་བྱུང་གི་སྟེ་མ་ལ་གཞི་བྱས། འོན་ཀྱང་རིའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྤྲགས་ལས།
 བོད་སྐད་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་ཆོག་དོན་ལ་མི་འདའ་བ་མེད་ཀྱང་། དེའི་སྐད་དོད་ས་མ་ལའི་སྤྱི་དོན་
 ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 དམ་བཅའ་བའི་ཆོག་ འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
 ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་ ༡༣ ན་བཤེས་པས། དམ་ཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཤེས་ཏེ་དམ་འཆའ་བའི་
 ཆོག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དམ་ཆོག་ལྔ་པ། སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་གཞུང་ཞིག་
 དམ་ཆོག་དང་སྟོན་པ། རི་ལྟར་བཅས་པ་ལྟར་མི་འདའ་བར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་དམ་ཆོག་ཅེས་བྱ་ལ།

བྱ་རྒྱ་མི་བྱེད་པ་དང་མི་བྱ་རྒྱ་བྱེད་པ་འགོག་ཅིང་སྒྲིམ་པ་ལ་སྒྲིམ་པ་ཟེར། རྗེའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་
ཚུལ་ཁྲིམས་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲེ་མ་ ༣ན་ལས། དམ་ཆོག་དང་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པར་རྒྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་གསུངས་སོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དགྲིལ་ཆོག་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་པའི་འབྲེལ་པར་
ཤུ་ཉེ་པས། དམ་ཆོག་ནི་འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲིམ་པ་ནི་བྱ་བ་དང་མི་བྱ་བའི་
ངེས་པའོ། །ཞེས་བྱ་རྒྱ་མི་བྱེད་པ་དང་མི་བྱ་རྒྱ་བྱེད་པ་འགོག་ཅིང་སྒྲིམ་པ་དང་རི་ལྟར་བཅས་
པ་ལྟར་འདའ་བར་མི་བྱ་བར་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་པ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་དགྲིལ་ཆོག་དོན་ཆེ་མཁའ་འགྲོའི་
འབྲེལ་པར་ཡང་བཤད་པས་དེ་ལྟར་བྱ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབང་དོན་དེ་ཉིད་
ཡང་གསལ་༡༣༥ན་ལས། རྩ་ལྷན་བཅུ་བཞི་སོགས་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་ལས་
སྒྲིག་ཅིང་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིང་བ་ནི་སྤྲུགས་སྒྲིམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། རྗེ་འཆང་གིས་བཅས་
པའི་མཆོམས་ལས་མི་འདའ་བར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ནི་དམ་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་
པས་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་སྒྲོག་ཆས་མི་འདྲ་བར་འཛོག་པ་ཅམ་སོ། །དེས་ན་སྤྲུགས་སྒྲིམ་
ཡིན་ན། སྒྲིམ་པ་དམ་ཆོག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། དམ་ཆོག་ཡིན་ན་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པས་
མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱ་སྒྲིད་གཉིས་ལ་དམ་ཆོག་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་རྣམས་སྒྲིམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྤྲུགས་སྒྲིམ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དམ་ཆོག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སོ་ཐར་དང་། བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་བ་གཉིས་ལ་སྒོ་གསུམ་ཉེས་སྒྲིད་ལས་སྒྲིམ་པའི་བྱེད་པ་
གཙོ་ཆེ་བས་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བཞེད་ལ། དེ་གའི་འདྲིན་གྱི་སྒྲོར་ཞུགས་ནས་དེའི་བཅས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་
གཉན་པས་ས་མ་ཡ་ཞེས་པ་མི་འདའ་བར་བྱ་བས་ན་དམ་ཆོག་ཅེས་བཞེད་དེ། དེས་ན་སྤྲུགས་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་དམ་ཆོག་གཉན་གཅིག་ཀྱང་གཙོ་བོར་དམ་ཆོག་ཅེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གོང་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོག་གསུང་ངོ། །

དམ་ཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཉེ། འདི་གསང་
འདུས་ཀྱི་སེམས་དབེན་གྱི་དོད་ལུབ་ཡིན། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གསང་འདུས་ལྟར་

རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྟམ་བྱག་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་བྱེད་པར་དེའི་དོན་དུ་རྫོགས་རིམ་རྣམ་འབྱོར་བཞིའི་
ཐ་སྟངས་བྱེད་དེ། འཛིགས་བྱེད་ལྟ་བུ་གསུམ་མ། དཔལ་གཅིག་དབྱེད་གསུམ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་
ལངས་བརྒྱུད་སྟོན། ཞེ་དགུ་མ་རྣམས་ལ་རྫོགས་རྣམ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྟངས་བྱེད། གསང་འདུས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་དཔེ་བཅས་གསུམ་གྱི་རྣམ་འབྱོར། སྐུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་བྱུང་འཇུག་སྟེ་རྫོགས་
རིམ་རིམ་པ་ལྟམ་བྱག་གི་ཐ་སྟངས་བྱེད་དོ། །

དམ་ཆོག་གི་བྱག་རྒྱ། ཐུགས་དམ་ཆོག་གི་བྱག་རྒྱ་དང་དོན་འདྲ། དེ་ལ་གཟིགས།
དམ་ཆོག་གི་བརྒྱས་པ། དམ་ཆོག་གི་བརྒྱས་པའམ་སྟོབས་ལྟེ་བརྒྱས་པ་ནི། ཐུགས་གཤིས་ལོན་ལས་
ཐུང་འབྱུང་བ་ན་ལྟ་རྣམས་སྟོན། འགྲོ་དོན་བྱས་ནས། ཐུང་འཇུག་པ་ན་སྒར་ས་ལོན་ལ་བསྟུ་
ཞིང་དཔེ་སྟེགས་མགོ་བརྫོད་པ་ན་སྟོབས་དང་བརྫོད་པ་རྫོགས་པ་ན་བསྟུ་ལོ། །

དམ་ཆོག་སེམས་དཔལ། རང་ཉིད་ལྟར་གསལ་བའི་ལྟེ་སྟེ་དང་དཔེ་ས་ལོན་གྱི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀར་དམ་
ཆོག་སེམས་དཔལ་འཛེར། ཡང་ན་སྐུ་སྐུ་དོན་རྗེ་སེམས་དཔལ་སྐུ་སྐུ་དོན་རྗེ་འཆང་ལ་དམ་
ཆོག་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དམ་ཆོག་གི་སྐྱད་དོད་ས་མ་ཡ་ལ་ངེས་ཆོག་
གིས་བཤད་པས། ས་མ་ཉི་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བ་དང་། ལྷ་ལི་ཉི་འདུ་བ་ལ་འཇུག་པས་ཡེ་ཤེས་
པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བ་དང་འདུ་བའི་གནས་ཡིན་པས་དམ་ཆོག་ཅེས་བྱ་ལ། སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པས་ན་སེམས་དཔལ་ལོ། །ཡང་ན་རྣམས་པར་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་
སྟངས་གདགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སེམས་དཔལ་ཞེས་བརྫོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉེ།
མན་སྟེ་ལས། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་ཡང་དག་པར་འགྲོ་འདུའོ་ཞེས་པ་དམ་ཆོག་གོ། ཞེས་
དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་སྟངས་
ཀྱི་ལུལ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས། པཌ་ཆེན་སྟོབས་འཛུལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསང་
འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཚོའི་སྟེང་པོ་ལ་གཞི་བྱས་ཉེ་བཞོད། (བཀའ་
བརྒྱུད) དམ་ཆོག་གི་སྐྱད་དོད་ས་མ་ཡ་མི་འདུའོ་བའི་དོན་ཉེ། དུས་ཅན་ཏུ་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ལས་མི་འདུའོ་བར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཛད་པ་ལ་སྟོད་པའམ། ཅན་ཏུ་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དམ་

ཆོག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སྟོན་པའི་བྱིར་དམ་ཆོག་སེམས་དཔར་བཞོད་
པར་བྱལོ། །ཞེས་འབྱུང་། འདི་སྟོར་རྒྱས་པར་རྗེའི་སྤྲལས་རིམ་ཆེན་མོ་༧༥༥ན་ལ་གཟིགས།
དར་གྱི་ཆས་གོས་ལ། 1 (རྟེན་མ) དར་དཀར་པོའི་སྟོད་གཡོག་ ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པའི་སྦྲད་དགེས།
ཅོད་པན། ཟེ་ལྷོ་མ། དར་མཐིང་ཁྲའི་ཅོད་པན་ལྷག་པ་ནས་བྱིར་འབྱུང་བ་ གར་གྱི་སྤྱ་དྲུང་དང་
ལྷོ། བྲིས་ཆ་རྟིང་པ་ནམས་སྤྱ་འབྱུང་པའི་སྟོད་ཁེབས་ལྷ་བྱ་ལ་སྤྱ་དྲུང་བྱང་དུ་ཡོད་པའོ་2 ཟེ་
ལྷོ་མ། ཅོད་པན། གར་གྱི་སྤྱ་དྲུང་། གསང་ཁེབས། ཆོ་གའི་སྦྲད་དགེས་རྣམས་སོ། །

དར་ཆ། 1 རྒྱལ་དར་དང་དམག་དར་སོགས་ལྟ་བུ། 2 དར་རྒྱས། དར་འབེལ། པཎ་ཆེན་རྫོ་བཟང་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་ཐར་
༥༥༥ལས། རྗེ་ (པཎ་ཆེན་རྫོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་) འདིས་ནོར་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ཐམས་ཅད་དུ་
རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤེལ་བར་མཛད་ཅིང་ལྷག་པར་དབང་ཕྱོགས་གོང་མའི་རྒྱལ་
ཁབ་འདི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་སྟོབས་མངའ་ཐང་ཆེ་བས་ཕྱོགས་དེར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟན་པ་སྟོན་དུས་རྗེ་
རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་མངགས་ཏེ་ཅུང་ཟད་དར་བར་བྱུང་ནའང་དུས་བྱིས་
དར་ཆ་རྒྱུང་བས་ཐབས་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་དར་བར་བྱ་སྟམ་དུ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཟིགས་པ་
ན་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ལ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བཀའ་བབ་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་བཀའ་
མངགས་ཏེ་སྟོར་རིད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཞིབ་བཀོད་ཀྱི་བྲག་དམ་རྟེན་སྤྲལས་གནང་སྟེ་
བཏང་བར་འཕྲིན་ལས་དུས་སྤྱ་བབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དར་རྟེ་ག 3 རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྤྲས་ཀྱི་བྱ་པོ་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་ཆ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་
པའི་རྟེ་གའམ་འབྲེལ་པ།

དར་ལ་བབ་པ། ལོ་སྤྱི་ཅུ་དང་ལྔ་བ་ཅུའི་བར་གྱི་མི་ལ། དར་ལ་བབ་པ་ཟེར། ཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་༩ ཏུ་
༡༩༩བ་ལས། ལོ་ལྔ་བ་ཅུ་པན་ཆད་ནི་ཆན་པོའོ། །ལོ་སྤྱི་ཅུའི་བར་དུ་ནི་གཞོན་པའོ། །བར་མ་
ནི་དར་ལ་བབ་པའོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེང་སང་ནི་མི་རྣམས་
ཆེ་རིང་པོར་སྟོད་པས། ལོ་སྤྱི་ཅུ་ནས་དྲུག་ཅུའི་བར་ཅུམ་ལ། དར་ལ་བབ་པ་བཞག་དགོས་

པར་སྒྲུང་དོ། །

དལ་འགྲོ་མ། འབབ་ཚུལ་མིང་། རྩེ་གྲུང་ཐང་པས། གཟུར་གནས་རིག་པར་ལྷན་པ་དེས། །གཞན་གྱི་
ཡོན་ཏན་ལེན་པར་བྱེད། །སྤང་ལྡོངས་གཅང་མའི་དལ་འགྲོ་མ། །ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་ཞིང་མེ་རྟོག་
འཐུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

དལ་བ་བརྒྱད། མི་ཁྲིམ་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་ལ་དལ་བ་བརྒྱད་ཅེས་བྱའོ། །མི་ཁྲིམ་པ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།
དལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད། དལ་བ་བརྒྱད་དང་། འབྱོར་བ་བཅུ་ལྔ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །འབྱོར་བ་
བཅུ་ནི། རང་འབྱོར་ལྔ་དང་གཞན་འབྱོར་ལྔ་འོ། །

དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས། དལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཆང་བའི་མའི་ལུས་རྟེན། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་བརྒྱད་
ཆང་བའི་མི་ལུས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བར་བཤད། མི་ལུས་དང་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ལ་གནས་
སའི་བྱད་པར་ཡོད་པ་འདུག་པར་བྱའོ། །

དྲི་པི་ཀ་ར་ལྷོ་རྩྭ་ལ། (ལེགས་སྐྱར) རོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་མཆན་ཏེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་དཔལ་
མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཞུ་བ་ཡིན། བོད་དུ་མེ་བས་ནས་ལྷ་སྒྲ་མ་བྱང་ཚུབ་འོད་གྱིས་ཨ་ཏི་ཤ་
ཞེས་མཆན་གསོལ་བར་བཤད། དེ་ནི་ལུས་བྱུང་ཞེས་པའི་དོན་རེད།

དེ་བྱ། (ལེགས་སྐྱར) ལྷ་ཡི་འཕམ། ལྷ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ལ་གོ་དགོས། སྤོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་
ནམས་སྤྱ། ལྷ་རྩས་ལ་འདར་བསྐྱར་ཡོད། ལྷོག་པའི་ཆོ། དེམ་ལ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱུང་མགྲོགས་པར་
བསྐྱལ་དགོས། ལེགས་སྐྱར་དུ་དེ་བྱ་ འཛུགས་དང་། དེ་བྱིན་སྐད་དུ་ divine ཟེར། དེ་བྱིན་སྐད་
གྱི་ divine ཟེར་བའི་ཆོག་འདི་ཡང་དེམ་ལ་ཉིད་བྱུར་ཆག་པར་སྤང་ཞིང་། ལེགས་པར་བརྟགས་
ན་དེ་བྱིན་སྐད་ནང་ལེགས་སྐྱར་བྱུར་ཆག་པ་ཤིན་ཏུ་མང་དོ། །

བྱ། 1 ལ་དོན་གྱི་སྤྱ། དཔེར་ན་གང་དུ་འགྲོ་ལྟ་བུ། 2 རི་ཅ་མ། ག་ཆོད། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ཆོ་དུ་ལ་རྩོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དུ་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ། 3 དུ་མའི་བསྐྱུས་ཆོག་
གཅིག་དུ་བྲལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དུ་ཀུ་ལ། <དྲོ་ལ་ཀ> བྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་རས་ཏ་ཅང་སྤབ་ལ་འཇམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ལེགས་

ཡིད་ལྱོགས་ཀྱི་ལ་གླིང་གི་མཉམ་སྦྲེན་གྱི་ལ་བརྟེན་པར་སེམས། རྒྱུ་ལ་གླིང་གི་ཞེས་ཐང་
ཡིད་ལྱོགས་འཕྲིད་མཛེས་ཤིང་མཁོ་བོས་གཞན་གྱི་མཛེས་ཀྱི་འཕྲིད་ཆ་ཅན་གྱི་ཁ་དོག་སེམས་མི་ཡིད་པ་ས་
དེ་རྒྱུད་ཅེས་བྲལ།

དུ་གླུ་ལ་འི་གོས། དུ་གླུ་ལ་ཞེས་པར་གཟིགས།

དུ་གྲུ་ལའི་གོས། (འདུལ་བ) རྩ་ལས་བྱས་པའི་གོས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ལ་ཟེར་རྟེ། རྩའི་རྣམ་པ་ལས་བྱས་
 པའི་གོས་ནི་དུ་གྲུ་ལའི་གོས་ཡིན་རྟེ། གཙང་བ་དང་ཡང་བ་བགོས་ན་རང་གི་འདོད་པའི་ལྷ་མཆོད་
 པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཡང་མལ་གྱི་གན་དུ་གཞག་པར་འོས་པ་རིགས་པ་ཡིན་གྱི་ཆེན་
 བོ་ལ་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་ལྷན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་པར་གསུངས། ཆོས་གོས་
 ཀྱི་རྒྱར་རུང་པའི་གོས་བདུན་གྱི་ནང་དུ་འདྲ། དུ་གྲུ་ལའི་གོས་ཞེས་སྣང་སྟེ། བལ་གོས། འ་ནའི་
 གོས། ཟར་མའི་གོས། དུ་གྲུ་ལའི་གོས། རས་བལ་གྱི་གོས། ཀོད་མ་པའི་གོས། ཉི་མོག་གི་
 གོས་ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལས་གསུངས།

དུ་བ། དུད་བ། དུ་བ་ཡང་ཆུ་གར་ཕུལ་སྐད་རྩེ་མོ། ཕུ་འོ། > ཟུར་ཆག་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ།

དུ་རུ་ཀ། 1 ཨ་ཀ་རུ་ནག་པོ་འི་མིང་དུ། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོག་གསུང་། 2 ཨ་ཀ་རུ་འི་
 སྤྱི་འི་མིང་། 3 དུ་རུ་ཀ་ནི་སི་ལྷ་ཞེས་པ་སྟེ། ཤིང་ཞིག་ལས་བབས་པའི་རྩ་ས་ནི་ཞེས་པོ་ཞིག་གི་
 མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། 4 ལྷ་ཁྲོའམ་སོག་ལུལ་ནས་བྱུང་བའི་སྟོས་ཀྱི་མིང་རོ། །དུ་རུ་ཀ་ནི་
 ལྷ་ཁྲོའམ་སོག་པོ་འི་མིང་ཡིན་པས། དེ་དག་ནས་བྱུང་བའི་སྟོས་དགར་ལ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་མིང་
 གིས་དུ་རུ་ཀ་འམ་སོག་སྟོས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ལ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དག་ལ་
 ལྷ་འི་ལམ་རིམ་བརྟེན་ལས་བཤད་དོ། །འདི་ལ་དུ་རུ་ཀ་དང་། དུ་རུ་སྐ། དུ་རུ་ཤ། དུ་རུ་གླ།
 དུ་རུ་སྐ། དུ་རུ་སྐ་སོགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོག་ས་ཤིག་འབྱུང་ཡང་། དུ་རུ་སྐ་དག་པར་སེམས་སོ། །
 དུ་རུ་རུ། (འདུལ་བ) ཁོས་པའི་སྤྱི་འི་རྣམ་པ་ཞིག་རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་། ཚུ་ཉན་ཉན་ལས། དུ་རུ་རུ་
 ཟེད་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁོ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱ་དུ་རུ་རུ་ཟེད་ཞིང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 དུ་ཤེ། དུ་ཤེ་བ་ལ་གཟིགས།

དུ་རེ་བ། སྒྲིལ་ལུགས་མ་ཉམས་པར་རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་དོན། དཔེར་ན་འབྲུག་དུ་རེ་བ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། དུ་རེ་བ། དུ་རེ། སྤུ་རེ། སྤུར་རེ། སྤུར་སྤུར་རྣམས་དོན་གཅིག།

དུག་རིགས་དགུ། དུག་རིགས་དགུ་ནི། ༡ ཀ་ཀོ་ལ། (འདི་བྱ་རྟོག་གི་རྒྱུ་པ་འབྲུག་འདི་དུག་རིགས་
ཤིག) ༢ གག་ཤོ་བཅེགས་པ། (འདི་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་འཐབས་པ་ན་འབྱུང་བ་སྟེ། རི་མ་ལ་ཡང་
ཀ་ཀོ་ཏ་དང་ཤི་ཤི་བའི་རི་མོ་རྣམས་སུ་སྒྲེད) ༣ ཏ་ལྷ་ཏ་ལ། ༤ བཏན་པའི་དུག་ ༥ སོ་སྟེ།
ཀེ་ལ། ༦ ཆངས་པའི་བྱ། ༧ རབ་ཏུ་གསལ་བ། ༨ འཛོམས་བྱེད་སྟེང་། ༩ བེའུ་ལྟེ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ།
དགུ་ལོ། ཞེས་མཛོན་བཟོད་མཁས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

དུག་གསུམ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཏི་སྤྱག་དང་གསུམ། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། དུག་གིས་རང་གཞན་
སྤྱག་བསུལ་ལ་སྤྱོར་བ་དང་མཐར་སོག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིས་ཀྱང་རང་གཞན་
ཀུན་སྤྱག་བསུལ་ལ་སྤྱོར་བ་དང་ཐར་པའི་སྤྱག་ཅ་གཅོད་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ།

དུགས་ཁང་། (འབྲུག་བ) ། ཁྱུས་ཁང་གི་མིང་། ལུང་ཁྱུ་བ་༩ བ་བ་ ༥ ༣༠༡བ་༣ལས། དགོ་སྒྲོང་དུགས་
ཁང་དུ་ཁྱུས་བྱ་བའི་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགོ་སྒྲོང་རྣམས་ལ་དུགས་ཁང་དུ་
རྗེས་སུ་གནང་བ་ཡང་རྒྱགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། དེགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། བརྒྱན་པའི་ཕྱིར་མ་
ཡིན། འཁྱལ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་གྱི་ལུས་འདི་གསོ་བའི་ཕྱིར་ཕྱིར་ལོ། དུགས་ཁང་ལ་ཡོན་ཏན་
རྣམ་པ་ལྡན་ཏེ། རྒྱལ་དང་རྗེ་མ་འབྱུང་། བགས་པ་དང་མདངས་གསལ། བགས་པ་ལ་ནད་ཡོད་
པ་རྣམས་འབྱེན། རྒྱུང་དང་བད་ཀན་རྣམས་མེད་པར་བྱེད། དུགས་ཁང་ནི་ནད་མེད་པར་བྱེད་
པའོ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དགོ་སྒྲོང་དུགས་ཁང་གི་ནད་དུ་ཁྱུགས་ནས། གཏམ་སྤྲོ་ཆོགས་མི་བྱ།
གཏམ་མི་རིགས་པ་མི་བྱ། སྤྱོད་ལམ་གཉིས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པའི་ཅང་མི་སྤྱོ་བའམ།
དེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ལ་སྟེ། དེ་ནི་དུགས་ཁང་གི་བྱ་བའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་དེ་ཉིད་
༣༠༤བ་༣ལས། དེ་སྟེ་དུགས་ཁང་དུ་ཁྱུས་བྱེད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་ནད་པར་སྤར་ལངས་ནས་
མཁན་པོ་དང་དུགས་ཁང་དུ་ཁྱུས་མཛད་ཀྱིས་ཆར་གསོལ་ཞེས་བསྟོ་བར་བྱ། ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་
པས་མཁན་པོའི་ཕྱིར་དུ་དུགས་ཁང་དུ་སྤྲོན་དང་ཁྱེའུ་དང་། རིལ་བ་སྤྱི་རིངས་དང་། ཁྱུས་རས་

དང་དུགས་ཁང་གི་ཡོ་བྱད་གཞན་གང་ཡང་བྱུང་སྟེ་ཁྱེ་ཁྱེར་ཏེ་མཁན་པོ་མདུན་དུ་བྱས་ནས་དུགས་
ཁང་དུ་འདོད་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² བསྟན་དར་ལྷ་རམས་བསམ། བསྟོ་ཁང་
གི་མིང་ཡང་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། གདུགས་ཁང་ཞེས་བྲིས་སོ། །འདི་ལ་དབྱད་བར་བྱ་འདི་ཡོད་དེ།
ལུང་ལྷ་བ་༩ བ ༡༧་འཛུལ་ས། ཁང་བྱ་བ་རྟེན་ས་བ་དང་། བསྟོ་གང་དང་། ཆང་མང་དང་།
བཀའ་ས་དང་། འཆག་ས་དང་། དུགས་ཁང་དང་། ཞེས་བསྟོ་གང་དང་། དུགས་ཁང་གཉིས་
ཐ་དད་དུ་གསུངས་པའི་བྲིས་རོ། །

དུང་དཀར་གཡས་འབྲིལ། བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རིན་པོ་ཆེའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གང་
ན་ཡོད་པ་དེར་དཔལ་དང་འབྱོར་བ་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་
ཆོགས་སུ་གསུངས་སོ། །གཡས་སུ་འབྲིལ་བ་ཡང་ཟེར། རྫོང་དོལ་ལྷ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་
ཐབས་ལས། གཡས་འབྲིལ་གསུང་སྐད་ཐོས་བསམ་ནད་རིགས་སེལ། །ཁྱིམ་དུ་བཅད་ན་འཐབ་
ཚོད་མེད་ཅིང་མཐུན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུང་དཀར་གཡོན་འབྲིལ། དུང་དཀར་གཡོན་འབྲིལ་ནི་ཡོངས་གཤགས་ཀྱི་དུང་དཀར་དེ་ཡིན། དེ་ནི་
ཤིན་ཏུ་འཕོལ་ཞིང་མང། རྫོང་དོལ་ལྷ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ལས། གཡོན་འབྲིལ་དུང་
ཁ་ཆེར་མ་ཅན་སོགས་ཡོད། །དུང་སྐད་ཡིན་ཕྱིན་རོལ་ཆ་ཀུན་ལས་མཐོ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

དུང་དེ། དུང་དེ་བ་དང་འདྲ། རྫོ་སྤྱོད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། ཁྱི་རྟན་ཐན་ལ་འདུ་བ་ལྟར་འཁོར་བའི་
ལུན་ཆོགས་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་དུང་དེ་སྤྱོད་བའི་བརྟག་སེམས་མཁན་པོ་དེ་ཡང་འདིར་
འདུག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དུང་དེ་བ། དམ་ངམ་ལུགས་ལུགས་ཀྱི་རྫོ་སོས་པ་ཞིག་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལས་གོས་
བཟང་ལས། རང་ངོས་ནས་མཆོན་ཉིད་ལ་ཤེས་འདོད་ཡེ་མེད། ལྷགས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྟེ་
དུ་མའི་རྒྱུད་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཆོག་ལག་ལེན་ལས་རབ་འབྱམས་འདྲ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་
རྒྱ་བྱུང་ན་སྙམ་པ་དུང་དེ་བ་ཡོད་ཀྱང་རང་དབང་མེད་པས་བཀའ་བསྟན་ལྷ་པའི་ལུགས་བྱས།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དུང་དེ་བ་འདི་དུང་དུང་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པ་འདུག་

སྦྲུལ་ཡང་དབྱེད་དོ།

དུང་ཆེན། འདི་ལ་རག་དུང་ཡང་ཟེར། རག་ལས་བཅོས་པའི་དུང་ཆེན་པོ་དང་དེང་སང་དགོན་པ་ཁག་གིས་བདེ་སྤྱོད་བྱེད་པ་དེའོ། །འདི་ལྷགས་པོ་འབྲུག་༡༠༩༠ལོར་རྩོམ་རྩི་བོད་དུ་བྱོན་སྐབས་ཐེབས་བསྟའི་སྦྲུང་ཆེད་མངགས་གིས་སྦྲུང་མེད་གསར་དུ་བཅོས་པར་བཤད་དེ། ལྷ་སྐབ་པས། རྩོམ་རྩི་སྦྲུང་འཁོར་ནམས་ལ་ལྷ་བཅུན་བྱང་ཆུབ་འོད་གིས་བསྟུ་བའི་བཀོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ལྷགས་པོ་འབྲུག་༡༠༩༠ལོར། ཁང་ཁྱེད་མཐོ་ལྷིང་གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་དུ་བྲུག་ཐེབས། ད་ལྟ་བོད་པ་ཆོས་རག་དུང་རིང་པོ་གཏོང་བ་འདི་དེ་དུས་ཆེད་གཏད་བཅོས་པར་བྲགས་ཤིང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ། རག་དུང་ཡང་སྦྲུང་མེད་པ་ལ་རྩོམ་སྦྲུང་འཁོར་པའི་ཕྱིར་བཅོས་ཏེ་ལོ་པ་ཉ་སྦྲུང་འཁོར་གྱི་དུང་ཞེས་བྲགས་གསུངས་འདུག་ཅེས་གསལ།

དུང་དུང་ག། 1 ངམ་ངམ་འུགས་འུགས་གྱི་སྒོ་སོས་ག། 2 ཡིད་འཁུལ་ག། སེམས་ལ་འགྲུལ་སྤྱོད་ཐེབས་པའི་ཆོར་སྤང་སོས་ག། དཔེར་ན་སོས་གྲུས་དུང་དུང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བཅེ་དུང་། བཅེ་སེམས། འག་ཆའི་ཆོར་སྤང་སོས་པ་ངམ་ངམ་འུགས་འུགས་ཤིག།

དུང་ལ། དུང་ཐེག་གི་ལ།

དུང་ལ་དང་སོལ་ལ། དུང་ཐེག་གི་ལ་བ་དང་། སོལ་བ་ཞིབ་མོར་བརྟུངས་པའི་ལ།

དུང་འགྲོ། <ཏིཙ་ཀ> དུང་པ་སྦྲེ་སྦྲུང་ཏེ་འགྲོ་བའི་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་མིང་། སྦྲུང་བཤད་ནི། མཆིམས་མཐོང་ལས། དུང་ཅིང་འགྲོ་བས་ན་དུང་འགྲོ་སྦྲེ། ཏིཙ་ཀ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་ཞེས་གསུངས། ཡང་ཏིར་སྤེལ་སྦྲུང་གསེག་གམ་ཐད་ཀའས། འཁྲོག་པོ་ལ་འཇུག་པས་འགྲོ་ཆུལ་དེ་ལྟར་གསུང་ཆེ་བ་ལས་བཏགས་པར་སྦྲང་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་།

དུང་འགྲོ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲུ་བཅུའི་བཅུ་དགྲུ་ག། དུང་འགྲོ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྦྱོང་གིས་གཞན་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་འཕས་རང་གཞན་སྦྲུང་མོང་གི་དོན་དུ་ཆུ་དང་ས་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སྒོག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སྒོག་ལ་མ་ལྟོས་པའི་བསམ་པས་ལོངས་སྤྱོད་པས་གཞི་མའི་ཞར་ལ་དུང་འགྲོ་གི་བ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་

དངོས་གཞིལོ། སྐྱེད་གཞིན། ཡུལ་གྱི་ཤུལ་འདུན་བས་སྒྲིམ་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཚུ་ས་
ལ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དུང་འགྲོའི་སྒྲིམ་ལ་གཞོད་
པའོ། །འདི་ལ་འདེབས་པའི་ལྷང་བྱེད་ཀྱང་ཟེར་རོ། །

དུང་འགྲོ་སྒྲིམ་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་གཅིག་པ། རང་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཚུ་
སོགས་ལ་མ་བརྟགས་པར་འོངས་སྒྲིམ་དེ་སྒྲིམ་ཆགས་ཤི་བའོ། །

དུང་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་རེ་བྱུག་པ། དུང་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྷང་
བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྒྲོང་གིས་དུང་འགྲོ་དེ་གཞི་མའི་ཞོར་མ་ཡིན་པར་གསོད་སེམས་
ཀྱིས་རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་བསད་དེ་དུང་འགྲོ་ཤི་བ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིལོ། སྐྱེད་
གཞིན། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བྱ་རོག་བསད་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་
ནི་དུང་འགྲོའི་སྒྲིམ་ལ་གཞོད་པའོ། །

དུང་ཆང་། ཁྱིམ་ཆང་། མི་ཆང་། འདི་ལ་ཁྱིམ་དུང་ཅེས་ཀྱང་ཟེར། དུང་ཆང་ནི། དུང་པ་གནས་དུ་གཏོང་
མཁན་གྱི་ཁྱིམ་ཆང་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཁྱིམ་ཆང་གཅིག་ལ་ནང་མི་མང་ཅུང་རྗེ་ལྷར་ཡང་ཐབ་
གཅིག་རང་དུ་མེ་གཏོང་བས། སྒྱིར་བཏང་དུང་ཆང་ཞེས་པ་ཁྱིམ་ཆང་གཅིག་ལ་གོ་དགོས།

དུབ། ལུས་ངལ་བའམ་ཐང་ཆད་པ།

དུམ་སྐྱེས་མ། <ཁུ་རྩོ་རྩོ> ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞིག་སྒྱིར་དུམ་སྐྱེས་ཞེས་པ་དུམ་བྱ་ལས་སྐྱེས་པ་ཞེས་པའི་
དོན་རེད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཞིབ་པར་ད་དུང་ཡང་དབྱེད་དོ། །

དུར་ཁ། དམར་པོ་དང་འདུས་པའི་སེར་པོ་གས་ཆེ་བའི་ཁ་དོག་ མཆིམས་མཛོད་དང་མཛོད་རྒྱིག་ཐར་
ལམ་བྱེད་གཉིས་ཀར་གསལ།

དུར་ཁོད། རོ་སྒྲིག་པ་དང་སྤྲ་བའི་གནས།

དུར་ཁོད་ཀྱི་ཆས་བརྒྱད། ཁོ་པོ་སྤྱིའི་ཆས་བརྒྱད། བགོ་བའི་གོས་གསུམ་ནི་ མི་ལྷགས་ཀྱི་གཡང་གཞི།
ཐང་ཆེན་གྱི་ཀོ་ཚོན། ལྷག་ལྷགས་ཀྱི་གཡག་ཐབས་ཏེ་གསུམ་སོ། །གདགས་པའི་རྒྱན་གཉིས་
ནི་སྤྲལ་རྒྱན་དང་། ཐོད་པའི་རྒྱན་ལོ། །བྲུག་པའི་རྒྱས་གསུམ་ནི་ སྒྲིན་མཚམས་ལ་ཐལ་ཆེན་

ཀྱི་ཆོས་བྱ། མཐུང་ཆོས་ལ་རྒྱའི་ཐོག་ལ། རྒྱུག་མར་ཞག་གི་ཐོ་རིས་ནམས་སྟོ། །སྤྱལ་རྒྱན་
ཡང་རྒྱལ་རིགས་ལ་སྤྱལ་དཀར་ཁྲའི་དབུ་རྒྱན། རྩེ་ཕུ་རིགས་ལ་སེར་ཁྲའི་སྟན་རྒྱན། བྲག་ཐེའི་
རིགས་ལ་དམར་ཁྲའི་མགུལ་རྒྱན། དམངས་རིགས་ལ་ནག་ཁྲའི་སྐར་བགས། གདོལ་བའི་རིགས་
ལ་ལྗང་ཁྲའི་བྲག་གཏུབ་དང་ཞབས་གཏུབ་བྱས་པའོ། །ཐོད་པའི་རྒྱན་ལའང་། ཐོད་པ་སྐྱས་པའི་
དབུ་རྒྱན་དང་། རྒྱན་པའི་སེ་རལ་ཁ། ཆལ་བྱས་དབུང་རྒྱན་བྱས་པའོ། །

དུར་ཁྲོད་བརྒྱད། རྩོམ་འཇུག་པ་མེ་རེ་དང་བཅས་པའི་བྱི་རོལ་གྱི་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་ནི། ཤར་དུ་གཏུམ་བྲག་
ལྷོར་ཀོང་རུས་ཅན། ལུབ་ཏུ་རྩོམ་འཇུག་པ་བྲང་བྱ་ཆང་ཆིང་འཁྲིགས་པ། བྲང་ཤར་དུ་ཏ་
དགོད་པ། ཤར་ལྷོར་བཟུལ་ཤིང་ཆལ། ལྷོ་ལུབ་ཏུ་སྟན་པ་བྲག་པོ། ལུབ་བྲང་དུ་ཀི་ལི་ཀི་ལི་ལྷོ་
སྤྱོག་པ་ནམས་སྟོ། །དུར་ཁྲོད་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་མཆོན་པར་གསུང་།

དུར་ཁྲོད་ཀྱི་རས། རོ་གཏུམ་བྱེད་ཀྱི་རས། རོ་རས།

དུར་ཁྲོད་བསིལ་བའི་ཆལ། བསིལ་བའི་ཆལ་གྱི་དུར་ཁྲོད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དུས་ཀྱི་ཀྱན་སྒོང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་དང་དུས་མཉམ་པའམ་མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་ཀྱན་སྒོང་ལ་ཟེར། དེ་
ཡང་བྱ་བ་དེ་ལ་པན་ཐོགས་བྱེད་མཁན་གྱི་ཀྱན་སྒོང་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་གྲེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས།
ཀྱན་སྒོང་ནམ་གཉིས་རྒྱ་དང་ནི། །དེ་ཡི་དུས་ཀྱི་སྒོང་ཞེས་བྱ། །གཉིས་ལས་དང་པོ་རབ་འཇུག་
བྱེད། །གཉིས་པ་ཐེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན། །དེའི་ཐད་ཀྱི་མཆིམས་མཛོད་༣༥༡ལས། ཀྱན་སྒོང་
གཉིས་པོ་དེ་དག་ལས་དང་པོ་རྒྱའི་ཀྱན་སྒོང་ནི་ལས་ལ་དང་པོར་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱ་སྒྲོར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་དུས་ཀྱི་ལས་བྱ་བའི་དུས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་
རྩེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དངོས་གཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཆོན་གྱི་ནམ་གངས། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ཐོག་མའི་མགོན་པོ། གདོད་མའི་མགོན་
པོ། རིགས་མེད་པ། རྣམ་ཀྱན་མཆོག་ལྡན། གཉིས་མེད་སྟོན་པ། བཞི་ལྡན་པ། ཤེས་ལྡན། ཤེས་
བྱའི་བདག་ཉིང་མཆོག་ འཕོ་མེད། བདེན་དོན་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཅན། བྱི་ནང་གཞན་གསུམ་
བདག་ཉིང་ཅན། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་སྐར་དཀྱིལ་འཁོར་གཙོ་བོ་རྣམས་སྟོ། །

དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པར་གྱུར་པ། ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱབ་པ་ཤད་དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་
པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་ག་ཐེགས།

དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པ། ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱབ་པ་ཤད་ནི། དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པར་
གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཆོ་བའི་མཐའི་དུས་ཏེ་འཆི་བའོ། །ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ངོ་མོཉིད་དེ། དུས་ཀྱི་ཆོས་འཆི་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་འདུལ་
བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ༩ ཚུ་ ༡༥༩ རལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏོ། ཤིའོ་ཞེས་པའམ། ཤི་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

དུས་ཀྱི་སྤྲང་ཆར། དུས་ཐོག་འབབ་པའི་སྤྲང་ཅི་ལྟ་བུའི་ཆར་བསེལ།

དུས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་། དུས་བྲན་གསོ་སྦྱོང་དང་འབྲ།

དུས་འཁོར། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐྱུ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། སྐྱུ་མདོག་སྦྱོན་
སོ་ཞལ་བཞི་ཕྱག་ཉེར་བཞི། །རྩ་ཞལ་ནག་ཅིང་གཡས་དམར་གཡོན་དཀར་བ། །རྒྱབ་ཞལ་
སེར་ཞིང་མགིན་བ་གསུམ་དང་ལྷན། །གཡས་གཡོན་ཕྱག་པ་སྟོ་དམར་དཀར་སོ་བྱུག །དབྱང་
པ་སྟོ་དམར་དཀར་སོ་གཉིས་གཉིས་ཏེ། །ཕྱག་ནི་སྟོ་དམར་དཀར་བཞི་བཞི་ཡི། །སོར་སོ་ལྷ་
ནི་སེར་དཀར་དམར་ནག་ལྷང་། །སོར་སོའི་ཆོག་གསུམ་ནག་དམར་དཀར་སོའོ། །གཡས་པ་
རྣམས་ན་དེ་རྩེ་རལ་གྱི་དང་། །ཅེ་གསུམ་གྱི་གྲུག་མེད་མདའ་ལྷགས་ཀྱུ་དང་། །ཏར་མ་བྱ་དང་སོ་
བ་འཁོར་སོ་དང་། །མདུང་དང་དབྱུག་པ་དག་སྟ་གཡོན་རྣམས་ན། །དེལ་བྱ་བྱ་དང་ཁ་ལྷོ་སྟོ་
ཁྲག་དང་། །གཞུ་དང་ཞགས་པ་རིན་ཆེན་པད་དཀར་དང་། །དུང་དང་མེ་ལོང་ལྷགས་སྟོགས་
ཆངས་མགོ་བསྐྱམས། །ཞབས་གཡས་དམར་སོ་བརྒྱངས་པས་གདོང་གཅིག་པ། །ལག་པ་བཞི་
ཡིས་མེ་ཏོག་མདའ་ལྷ་དང་། །གཞུ་དང་ཞགས་པ་ལྷགས་ཀྱུ་འཛིན་པ་ཡི། །འདོད་ལྷ་དམར་
སོ་མནན་ཅིང་ཞབས་གཡོན་པས། །དཀར་སོ་བསྐྱམས་པས་གདོང་གཅིག་ལག་པ་བཞིས། །ཅེ་
གསུམ་ཏར་བྱ་སྟོ་པ་ཁ་ལྷོ་ག །འཛིན་པའི་བྱ་སོ་དཀར་སོ་མནན་པ་ཡི། །ཞབས་མཐེལ་བདུང་
དང་བྲག་སོའི་རྩུང་མས་བཏེགས། །རྩ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱུ་མདོག་སེར་སོ་ལ། །སེར་དཀར་སྟོ་

དམར་ཞལ་བཞི་སྒྲུབ་གསུམ་པ། །གཡས་ཀྱི་བྲག་བཞིས་གྲི་བྲག་ལྷགས་ཀྱི་དང་། །ཏ་མ་བྱ་དང་
བགང་མེད་གཡོན་པ་བཞིས། །མོད་པ་ཞགས་པ་བད་དཀར་རིན་ཆེན་བསྐྱམས། །བྲག་རྒྱ་ལྷས་
བརྒྱན་ཞབས་གཡོན་བརྒྱངས་པ་ཡི། །བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་སྒྲུ་ཆོགས་ཡུམ་ལ་འཁྱུད། །རྫོང་མེ་
རྒྱན་དང་སྒྲག་པགས་ཤམ་ཐབས་ཅན། །ཆེ་ཉི་སྒྲ་གཅན་དུས་མེད་གདན་ལ་བཞུགས། །འི་མ་
མེད་པའི་འོད་ཟེར་ལྷ་འཕྲོ་བ། །བཅོམ་ལྷན་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་ལ་བྲག་འཆལ། །ཨོ་ཨྱ་རྩྱ་
རྩྱ་རྩྱ་རྩྱ་པལ། །སྤང་པོའོ། །ཞེས་ལྷང་སྒྲ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་ཆོས་ལྷན་གྱི་ལྷ་མང་པོའི་སྒྲ་མདོག་
བྲག་མཆན་སོགས་གསལ་བར་བཀོད་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ལོ། །

དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཅུ་གཅིག་དབང་བཅུ་དྲུག་ནི། བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན། ལོང་མའི་
དབང་བཞི། ལོང་ཆེན་གྱི་དབང་བཞི། རྫོང་སྒོ་བ་དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབང་དང་བཅུ་དྲུག་གོ།
དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཅུ་དྲུག་དབང་བཅུ་གཅིག་བགང་ཚལ་ནི། བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན།
དེའི་སྤྱིར། ལོང་མ་ལོང་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་བྲམ་དབང་སོགས་བཅོམ་མ་ནས། བྲམ་དབང་། གསར་
དབང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ཞེས་གསུམ་དུ་བཞག་ནས། ལོང་མའི་བཞི་པ་ཤེར་དབང་
དུ་བཟུས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ལོང་ཆེན་གྱི་དབང་བཞི་པ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་གོ།
དུས་འཁོར་གྱི་བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན། བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཞིགས།

དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚལ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་བཤད་
པའི་སྤྱོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚལ་ནི། དང་པོ་རྒྱུད་དཀྱིལ། དེ་ནས་མེ་དཀྱིལ། རྒྱུད་དཀྱིལ། ས་
དཀྱིལ་རྣམས་རྒྱལ་པོ་རྣམས་སོ། །དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་རྒྱ་ཆེ་ཞེད། བྱི་མ་བྱི་མ་དཔག་ཆད་
སྤོང་ཐག་ལྷ་བཅུ་རེ་རྒྱུད་བའོ། །ས་དཀྱིལ་དེའི་དབྱས་སུ་རིའི་རྒྱལ་པོ་རེ་རབ་དབྱིབས་རྒྱལ་པོ་
རྫོང་ཅེ་ཅེ་ལྷ་ལྷ་བྱ་བྱ་ལྷ་དང་ལྷན་པ། །ཁ་དོག་ཤར་ཕྱོགས་ཨི་རྩ་རྩེ་ལ་སྒྲོན་པོ། སྒྲོ་ཕྱོགས་པ་རྩ་རྩ་
ག་དམར་པོ། ལུབ་ཕྱོགས་ཀ་རྟེ་ཉ་སེར་པོ། རྒྱང་ཕྱོགས་རྒྱ་ཤེས་དཀར་པོ། དབྱས་མར་གད་
ལྷང་ཁུའོ། །མངོན་པ་མཛོད་ནས་རི་རབ་དེ་ཉིད་གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་ལོལ་པའི་མཆོ་བདུན་

གྲིས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་དང་པོ་སྤྱིར་བདུན། དེ་ཡི་
མཐར་མཆོ་བདུན། དེའི་མཐར་རི་བདུན་གྲིས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་སྤེལ་མར་རྒྱུས་པོར་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་
པའོ། སྤྱིར་བདུན་ནི། རྩ་བའི་སྤྱིར་། འོད་དཀར་སྤྱིར་། རབ་མཆོག་ཀྱུ་ཤའི་སྤྱིར་། མེའམ་ཅིའི་
སྤྱིར་། རྩུང་རྩུང་སྤྱིར་། དྲག་པོའི་སྤྱིར་། འཛམ་སྤྱིར་ཆེན་པོ་དང་བདུན་ཡིན་ནོ། །མཆོ་བདུན་
ནི། སྤྱིར་ཅིའི་མཆོ། མར་གྱི་མཆོ། ཞོ་ཡི་མཆོ། འོ་མའི་མཆོ། ལུ་ཡི་མཆོ། ཆང་གི་མཆོ། བ་ལྷ་
ཅན་གྱི་མཆོ་དང་བདུན་ནོ། །རི་བདུན་ནི། འོད་ཐོན་ཅན། མཐར་ལ། བློ་ལྷ། རོར་བྱའི་འོད། རོ་ཁ།
བསེལ་རི། རྩས་ཀྱི་རྩྱེ་རྩེ་པ་ལས་ལས་བྱུ་བ་པའི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་སྡེ་རི་བདུན་ཡིན་ནོ། །མདོར་
བཅུས་ཏེ་བཤད་ན། དཀྱིལ་དུ་རི་རབ། དེའི་མཐར་སྤྱིར་བདུན། དེའི་མཐར་མཆོ་བདུན། དེའི་
མཐར་རི་བདུན། དེའི་མཐར་ཤར་ལུས་འཕགས་པོ། ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤྱིར་། ལུ་བ་བ་ལང་སྤྱོད། བྱང་
སྤྱི་མི་སྤྱན་ཏེ་སྤྱིར་བཞི་དང་། སྤྱིར་གཡོག་གས་སྤན་བརྒྱད་དེ་བཅུ་གཉིས་གྲིས་ཁོར་ཁོར་ཡུག་
ཏུ་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་དོ། །ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤྱིར་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཆ་བྱུག་ཏུ་བྱེ་བ་ལ། གངས་ལྷན། ཤལ་
ལ། རྩ་ནག་ལ། བོད། འཕགས་ལུ་ལ་རྣམས་སོ། །རྩུང་དཀྱིལ་ནས་ས་དཀྱིལ་བྱེད་མན་ཆད་
དུ་དམུལ་བ། ས་བྱེད་སྤེང་མ་ལ་གོང་འོག་གཉིས་ལས་འོག་མར་སྤྱ། གོང་མ་ལ་ལྷ་མེན། སའི་
སྤྱིར་དུ་མི། ལྷན་པོའི་ཅེ་མོར་རྩལ་ཆེན་རིགས་བཞི། མཁྱིན་པའི་སུམ་ཆ་མན་ལ་འདོད་ལྷ་གཞན་
རྣམས་གནས། དེ་ནས་གཙུག་ཏྲར་གྱི་འོག་གི་བར་ལ་གཟུགས་ཁབས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་
དང་། དེ་ནས་གཙུག་ཏྲར་གྱི་ཅེའི་བར་དུ་གཟུགས་མེད་རིགས་བཞི་གནས་སོ། །རི་རབ་ཀྱི་མཁྱིན་
པ་དང་། རི་རབ་ཀྱི་གདོང་། རི་རབ་ཀྱི་གཙུག་ཏྲར་ཟེར་བ་རྣམས་རི་རབ་ཀྱི་སྤྱིར་གི་བར་སྤྱང་ལ་
བཅེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤོང་རྩོལ་སྤྱི་མ་གསུངས། ལྷང་སྤྱི་རོལ་པའི་རྩྱེ་དང་སྤོང་རྩོལ་སྤྱི་མའི་
གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཤོད། འདི་སྐོར་དོགས་གཅོད་ཅུང་ཟད་ཅིག་སྡེ་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཆོའི་གཡལ་པོའ་ ༣ ༣ བ ༣ བ་གསལ་ལོ། །

དུས་གཅིག་མདོ་རྒྱད་རྣམས་སྤྱ། འདི་སྐོར་བདག་གི་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། ཞེས་པའི་དུས་གཅིག་
གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དུས་གཅིག་གི་ཆེན་རྒྱུད་འདི་ཐོས་ལ་གཞན་དུ་ནི་རྒྱུད་

གཞན་དག་ཐོས་པའོ། ཞེས་པ་འདིས་ནི་སྤྱད་པ་པོ་བདག་ཉིད་ཐོས་པ་མང་བར་བསྟན། ཡང་
ན་ལན་ཅིག་གི་ཆེ་འདི་ཐོས་ཀྱི་དུས་གཞན་དུ་ནི་མི་ཐོས་པའོ། ཞེས་པ་འདིས་ནི་རྒྱད་རྟེན་
པར་དཀའ་བར་བསྟན། ཡང་ན་དུས་གཅིག་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འདི་ཐོས་པའོ་ཞེས་པ་
སྟེ། འདིས་ནི་སྤྱད་པ་པོ་ཤེས་རབ་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་རབ་དུ་སྟོན་ནོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་
སྟེ། ཐུགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དུས་གཏོར། དུས་ཉེར་དགུ་ལྟ་བུ་ལ་ཐོར་དུ་འཕངས་པ་ལ་གདབ་གཏོར་རམ་སྟེ་བ་གཏོར་ཟེར།
དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ། དུས་ཀྱི་བྱང་བའི་མཐར་བྱག་པ། 1 (དགེ་ལྷན་ས) སྟེས་བྱ་དང་མ་ཞིག་གིས་སེ་
གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ཚིང་ལ་ཆ་དུག་ཅུ་ཅ་ལྟ་བུ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཟེར། དཔལ་ལྷན་
རྒྱ་བའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། ཆོས་མཛོན་པའི་གཞུང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་ཨ་རྟ་ཡ་
ཀ་རའི་བྱབ་པ་དགོངས་རྒྱན་སོགས་སྤྱུང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ། 2 (བཀའ་རྒྱུད) སྟེས་བྱ་སྟོབས་
དང་ལྷན་པས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་འདེམས་དེའི་ཆ་གཅིག་ལ་
བཞེད། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་ཅ་བ་ལས། སེ་གོལ་དུག་ཅུ་བཞིར་དབྱེད་
ཆ་གཅིག་ནི། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དུས་སྟོན། ལྟ་མཚའ་པའི་དགའ་སྟོན།

དུས་དུས་སྟེ། སྐབས་སྐབས་སྟེ།

དུས་དུག་ 1 ཉེན་མཚན་དུས་དུག་དང་འབྲ། ཉེན་མཚན་དུས་དུག་ལ་གཟིགས། 2 དབྱིད། སོས་ཀ
དབྲས། སྟོན། དགུན། དགུན་སྐད་བཅས་དུས་ཚིགས་དུག་གོ།

དུས་གཞོན། ཉེན་དགུང་།

དུས་བབ། 1 དུས་ལ་བབ་པ་ཞེས་པའི་བསྟུས་ཚིག་ དེའི་དོན་དུས་ཚིང་ལ་སྟེབས་པའི་དོན་ཡིན། 2
འཆེ་བའི་མིང་། ལྷང་སྤྱ་རོལ་པའི་དོན་ཤེས་པ། 3 བཅན་སྟོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་གསར་ཤོག་
སྐད་གསལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་

དུས་བབས། དུས་བབ་ཀྱི་འབྲེལ་ལ་གཞན།

དུས་བྱའོ། འཛོམས་པའམ་འཛོམས་རྒྱའི་དུས་ཆོད་བཅོས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་བ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་ཆ་༣༡ ལས།
(རྫོགས་ཀྱི་འཛོམས་པའི་ཆོད་ཆོད་མོ།) ཁོ་པོ་ཡང་རིང་པོ་མི་སྒྲིལ་པས་དགའ་ལྡན་དུ་དུས་བྱའོ་གསུང། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

དུས་བྱས་པ། སྤེལ་པའི་མིང་གི་ནམས་གངས་ཤིག་སྐྱབས་ཤིག་དེ་དུས་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
དུས་འབྲེལ་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) དགེ་ཚུལ་སྦོང་གིས་དུས་ཆོད་དེས་ཅན་ལ་སྒྲིལ་པ་གསོ་ཞིང་ལྟར་
བ་སྦྱོང་བའི་འདུལ་བའི་ཆོག་ཞིག།

དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) དུས་མ་ཡིན་པར་འོངས་སྤྱད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་ནི། མར་
དང་། བྱ་རམ། ལྷགས། ཤུལ་ར་སོགས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བྱས། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་
བཅས་པ། འོག་དུ་དུས་མ་ཡིན་པར་འོངས་སྤྱད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་དང་བུར་བ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས།

དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་སེལ་བའི་སྤྱགས། བྱང་སྤྱི་མི་སྤྱན་པའི་ཆོག་ཐུངས་ལ་གཟིགས།
དུས་མ་ཡིན་པར་ཐོང་དུ་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་བརྒྱུད་ཅུ་པ། དུས་མ་
ཡིན་པར་ཐོང་དུ་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་སྤྱན་དགེ་སྦོང་གིས་རང་གི་སྤྱིང་གི་ཉི་
མ་བྱེད་ཡོལ་ནས་སྤྱི་རེངས་ཤར་བའི་བར་དེར་བྱིས་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་དགེ་སྦོང་ལ་མ་སྤྱིས་
པར་ཐོང་དུ་བྱིན་པ་ལས་སྤྱིར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྱིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་
ཀས་བྱི་རོ་མ་སྤྱིས་པར་ཐོང་དུ་བྱིན་པ་ལས་སྤྱིར་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་
རྒྱར་འགྱུར་བ་དང་། ཐ་དད་དུ་བྱེ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཐོང་པའི་ཆོས་དང་སྤྱན་པའི་གནས་སུ་
འགྲོ་བ་ཡན་ལག་དུ་དགོས་པ་དང་། སྤྱི་བརྒྱུད་བཞིང་ན་ལྷུང་མེད་དུ་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །

དུས་མ་ཡིན་པར་ཐ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་སོ་བདུན་པ། དུས་མ་ཡིན་
པར་ཐ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་སྤྱན་དགེ་སྦོང་གིས་རང་གི་སྤྱིང་གི་ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ་ནས་
སྤྱི་རེངས་མ་ཤར་བའི་བར་དེར་དུས་སུ་རུང་བའི་ཐས་ཐོས་པ་ལས་སྤྱིར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་
གཞིའོ། །སྤྱིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་བཅུ་བདུན་སྟེ་ལྷུང་སྤྱི་བཅོ་ཐས་ཐོས་པ་ལས་སྤྱིར་བྱེད་དུ་

བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ལུས་རྒྱགས་པར་འགྱུར་བའོ། །

དུས་མ་ཡིན་པར་ཡོངས་སྤྱད་དུ་བྱང་བའི་བཅའ་བ་དང་བརྟུང་བ། (འདུལ་བ) དག་སྒྲོང་གིས་དུས་མ་
ཡིན་པ་སྟེ་བྱི་ཐོའི་དུས་སུ་ཡོངས་སྤྱད་དུ་བྱང་བའི་བཅའ་བ་དང་བརྟུང་བའི་རིགས། མར་དང་།
བྱ་རམ། ལྷགས། ཤ་ཁ་ར་དང་། བརྟུང་བ་དག་གོ། ལོ་རྒྱུས་ནི། འདུལ་བ་གཞི། བཅ་པོ་ལྷ་བཅུ་
བརྒྱད་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལུན་རིང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆོས་བཤད་པས་གདུགས་ཆོད་ཀྱི་དུས་
ལས་ཡོལ་བར་གྱུར་ཏོ། །ཁྱིམ་བདག་ལུག་གིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞལ་ཟས་ཀྱི་
མཇེད་པ་མཇེད་དུ་གསོལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། ཁྱིམ་བདག་ཟས་ཀྱི་དུས་
ལས་ཡོལ་བར་གྱུར་ཏོ། །དེས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་མ་ལགས་པར་བྱང་བ་ཅི་
ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། མར་དང་། བྱ་རམ་དང་། ལྷགས་དང་། ཤ་
ཁ་ར་དང་། བརྟུང་བ་དག་གོ། དེ་ནས་ཁྱིམ་བདག་ལུག་གིས་ཀྱོས་མཁན་དག་བཀུག་སྟེ་སྤྲུམ་
པ། ཤེས་ལྡན་དག་དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་རྣམས་སྤྱར་དུ་སྟོན་ཀྱིས་ཤིག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་
དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་རྣམས་སྟོན་ཀྱིས་ཤིག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་
ལ་སོགས་པ་དག་སྒྲོང་གི་དག་འདུན་ལ་དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་
བརྟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་པར་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུས་མཆན། <ཀླ་ལ་རྟེན> 1 མཆན་མོའི་དུས་ཞེས་པའི་དོན། དེས་ཆོག་ནི། ཀླ་ལ་ནི་དུས་དང་། རྟེན་
ནི་མཆན་མོའོ། །དུས་མཆན་ནི་མཆན་མོའི་དུས་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་སྟེ་བརྟེན་པའོ། །2 ཤི་
བའི་ཕྱི་སྟོག་དང་བྲལ་བའི་ལུས། དག་སྒྲོན་འབྲེལ་པར། རོའི་འབྲེལ་བཤད་ལ་དུས་མཆན་སྟོག་
དང་བྲལ་བའི་ལུས་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུས་མཆན་མ། (གསང་སྒྲགས) 1 འཛིགས་བྱེད་ནག་པོའི་རྒྱུང་མའི་མིང་། འདི་ལྷ་མོ་ལྷ་མ་ལ་རྣམས་འགྱུར་
མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། ཞིབ་པར་དུས་མཆན་མ་དམར་མོ་ལ་གཟིགས། 2
འཆི་བདག་གཤེན་ཟླའི་ལུས། འདིའི་ཁྱད་སྤངས་གཡའ་སེལ་ལས་ལྷུང་འོག་ཏུ་བྱངས་པ་ལ་གཟིགས།
3 དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ལུས། གཡའ་སེལ་706ནམས། གཤེན་ཟླའི་དུས་མཆན་ཞེས་བྱ་

བ་འདི་ཉིད་ཁྱེད་ཀྱི་འདྲ་ཞིག་ནས་བཤད་ཅེ་ན། རྒྱུད་ཁྱེད་ཀྱི་ཆེ་བ་གཞན་ནས་བཤད་པ་མ་
མཐོང་ཡང་འདི་གདམས་རྒྱུ་ལྟར་ཆུང་ལས། དཔལ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་པོ་ཡི། །ཡུམ་ཉིད་གཤེན་
རྩེ་དེ་དུས་མཆོན་ལ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མ་ཐུན་པ་རྩོ་སྤྲིས་ཀྱི་རྩོམ་འབེབས་ལས་བཤད་པ་
ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། །ཞེས་གསུངས།

དུས་མཆོན་མ་དཔལ་རྩོ། (གསང་ལྷགས) དབང་ལྡན་གྱི་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་སྤྲུང་ལ་ཆེབས་ཤིང་། ཅེ་
གསུམ་ཐོགས་བ་དེའི་རྣམ་འབྱུང་འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་བ་དེའི་རྒྱུ་མའི་མིང་། འདི་ལྷ་མོ་
ལྷ་མ་ལ་རྣམ་འབྱུང་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། རྩེ་འདོད་འཛོལས། ཆད་པའི་
རྩོག་བ་སྟེ་ཆད་མཐའ་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་རྒྱུ་འདས་མཆོན་པའི་དུས་མཆོན་མ་སྟེ་ལྷ་མོ་
ལྷ་མ་མཐོན་པའོ། །ལྷ་མ་ནི་དཔལ་མོ་ལག་བ་བཞི་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྤྲུང་བ། ལྷག་
མ་གཉིས་ཐོང་བ་དང་ཁ་འྲུ་ག་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་ལ་གཞིགས།
དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ། (པར་ཕྱིན) དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་ནང་གསལ། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་
བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྒྲོན་ལམ་བཏབ་པ་ཅམ་གྱིས་དེར་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

དུས་བཞི། 1 (འབྲུལ་བ) དབྱར་དགུན་སྟོན་དཔྱིད་ཀྱི་དུས་བཞི། 2 རྩོགས་ལྡན་གྱི་དུས། གསུམ་ལྡན་གྱི་
དུས། གཉིས་ལྡན་གྱི་དུས། རྩོད་ལྡན་གྱི་དུས་དང་བཞིའོ། །རྩོགས་ལྡན་ལ་མེ་ལོ་༡༢'༣༤༠༠༠ས་
ལ་གཅིག་དང་བརྒྱན་འབྲུམ་ཉི་མེ་བརྒྱད་སྟོང་། རྩོགས་ལྡན་ལ་ལེགས་སྤྲུང་དུ་ལྷ་ལྷ་གྱི་ཐེར།
གསུམ་ལྡན་ལ་༡༩༤༠༠༠ས་ལ་གཅིག་དང་ཉིས་འབྲུམ་ཉི་མེ་བརྒྱད་སྟོང་། ལེགས་སྤྲུང་དུ་འདི་
ལ་ཉེ་དུ་ལྷ་གྱི་ཐེར། གཉིས་ལྡན་ལ་༤༦༠༠༠བརྒྱད་འབྲུམ་བརྒྱུ་མེ་ཉི་མེ་སྟོང་ཡོད་པར་དུས་
འཁོར་ལས་གསུངས་པར། མཛོན་བཛོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱུན་ལས་གསུངས། འདི་ལ་ལེགས་
སྤྲུང་དུ་ལྷ་ལྷ་གྱི་ཐེར། དུས་བཞིའི་ཐ་སྟོན་དང་ལོ་ཆད་འདི་དག་ནི་རྩེ་མ་རྩེ་བཞིན་ནང་བ་
མ་སྤྲུང་སྟོན་མེ་ལོ་སྟོང་སྟག་མང་པོའི་གོང་རོལ་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཉི་མའི་ཆོས་ལུགས་པ་རྣམས་
ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། ཐ་སྟོན་དེ་རང་ནང་པས་ཆུར་བྲངས་པར་གོང་མ་ཆག་གོ།

དེ་གོ། དེ་ཉི་ཁེས་སའི་དོན་ཡིན། གོ་ཁེས་ས་ཉི་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཁྱེད་ཉི་ལ་ཁྱེད་གོ། ག་ལྟགས་

ནི་ལ་གཟུགས་ཀོ། དེས་ནི་ལ་དེས་ཀོ། འདི་ནི་ལ་འདི་ཀོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་སྐད། དེ་ལྟར། དེ་འདྲ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་ནུས་གངས་ཤིག་སྐྱ་བ་ཤད་ནི། སྟོབ་དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་
ཞུགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། དེ་ཁོ་ན་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པ་དང་ཡང་དག་པ་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་མོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཐུལ། དབང་བཞི་བའི་རྟོགས་པ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ལུག་གི་རྟོགས་པ་རྩྱི་
ཡིག་གི་ནུས་པར་སྟོས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རིམ་གྱིར་བཞི་མཐོང་གྲུའི་དབལ་འབྱོར་སོགས་
ཀྱི་ནུས་པར་བསྐྱར་ནས་འབྲལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས། བདེ་ཆེན་ཀུན་ཏུ་
བཟང་པོའི་ནུས་རོལ་གྱི། མཆོད་སྤྱིན་ཅིར་ཡང་སྤྱང་བའི་སྐྱ་མ་ནུམས། གདོད་མའི་རང་བཞིན་
སྟོང་བར་དེས་ཉིད་པའི། ལུང་འཇུག་སྒྲ་མེད་མཆོད་པས་མཉེས་གྱུར་ཅིག ཅེས་སོ། གཞན་
ཡང་། ཀུན་གཟིགས་ལྟ་བུ་ཆེན་པོས། ཇི་བྲལ་རང་སེམས་དག་པའི་ས་གནི་ལ། རང་བཞིན་
གདོད་ནས་སྟོང་པའི་ས་འཛིན་ཆེ། མེད་ཀྱང་རྩུན་པར་སྤྱང་བའི་གླིང་བཞི་སོགས། ཁྲི་ལམ་
ཡུལ་གྱི་རོལ་པ་རིམ་བཞིན་དབུལ། རྗེ་གྲང་ཐང་པའི་གསུང་ན་གསལ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བའི་སྟོན་མ། སྟོབ་དཔོན་ནག་པོ་སྟོད་པས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག

དེ་སྐྱ་སོགས། ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་སོགས་སྟོན་པའི་སྤང་རང་དབང་ཅན་ཞིག་སྟེ། དེ་དང་འདི་གཉིས། རང་
དང་ཉེ་བ་ལ་འདྲི། ཐག་རིང་བ་ལ་དེ་སྐྱར་བ་དང་། དུས་འདས་མ་འོངས་ལ། དེ་སྐྱར་བ་དཔེར་
ན། བཞིན་གི་ལོ་དེ་ཞེས་པ་དང་། སང་མོད་ཀྱི་ལོ་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ད་ལྟ་བ་ལ་འདི་སྐྱར་བ་དཔེར་
ན། ད་ལོའི་ལོ་འདི་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ལྷུ་མ་ཅུ་པའི་རྩ་བ་ལས། ཐ་སྙད་དབང་དུ་གསུམ་ཡིན་
ཉེ། གདོས་པའི་དབང་དུ་བཞིན་ཏུ་འགྱུར། ལྷུ་མ་གྱི་དབང་དུ་གཉིས་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ལོ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྲས་ན་གསུམ་ནི། སྤྱི་ལ་མ་ཡིན་པར་ཐད་ཀར་གྱི་ཐ་སྙད་སྟོན་པ་
དཔེར་ན། བྱང་མེད་མཛེས་མའོ། གཤམ་ཞུགས་བཟང་ངོ། གཤམ་དོག་ལེགས་སོ། གཤམ་འཁྲང་
ལ་རྒྱུ་མོ། གཤམ་སྟོན་ལོ་ལྟ་བུ། ཐ་སྙད་ཀྱི་ནུས་གངས་གཞན་སྟོན་པ་ཀུན་ལ་ཤིག་གི་ཐེས་ཤིག་གི།

ལྷ་བྱ་འབྲི་གཞི་དངོས་སུ་མི་གསལ་ཡང་། དེ་སྤྱི་ཤུལ་དུ་ཤོག་བྱ་ལྷ་བྱ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
གཞན་ཞིག་སྒྲིང་རྒྱ་ཡོད་པ་དོན་གྱིས་སྟོན་པ་ལྷ་བྱ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ཐ་སྟོད་སྟོན་པ་དཔེར་
ན། ཤིང་བཅད་དེམ་ལ་འབྱུང་ལྷ་བྱ། དངོས་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བཞི་ནི། བདེན་པའི་དངོས་པོ་
ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན།དེར་ཡིན་ནོ་ལྷ་བྱ། གསང་བའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན།དེམ་སྟོན་
ཅིག་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ། བདག་གི་བའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཁོ་བོའི་སྒྲིགས་བཅ་དེ་སྒྲིགས་
ཤིག་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ། པ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། རྩོམ་པ་ཤིག་གསུངས་ཀྱིས་སམ་ལྷ་
བྱ། དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གསུམ་ནི། འདས་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ར་ཁིང་གི་ལོ་དེ་ལྷ་
བྱ། མ་འོངས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སང་ཉི་མ་ཤར་བའི་དུས་དེར་འབྱོའི་ལྷ་བྱ། དེ་ཐམས་
ཅད་བསྐྱས་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོན་དབང་ལས། ཐ་སྟོད་འདས་མ་ཐག་
པ་དང་། རྣམ་གྲངས་གཞན་ཅན་གཉིས་ལ་འཇུག ཁེས་གསུངས་པ་ལྷ་རོ། །

དེ་རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷག་ལ། (འདུལ་བ) རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་ལྷག་མ་ལ་གཟིགས།

དེ་ཉིད། 1 དེ་ཁོ་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱས་ཆོག་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད། དེ་ཁོ་ན། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ། ཡང་དག་པ། རི་
བཞིན། 2 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱས་ཆོག་སྟེ། ཤེས་བྱ། ཤེས་བྱའི་གནས། རང་བཞིན་དང་།
ངོ་བོ། གནས་ཚུལ། སྒྲོང་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཤེས་བྱ་ཉིད་ལྷ་ལ་དེ་ཉིད་ཉིད་ལྷ་ཟེར་
པ་ལྷ་བྱ། (གྲངས་ཅན་གྱི་དེ་ཉིད་ཉིད་ལྷ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན) 3 སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཤིག་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད།

དེ་ཉིད་བཅུ་བྱུང་། ལྷགས་སྒྲ་མེད་ནས་བཤད་པའི་དོན་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཞིག་སྟེ། ཤེས་བྱའི་གནས་
ཉི་ཤུ་ལ་མ་ཁས་པ་ནི། (འདིའི་དེ་ཉིད་ཅེས་པ་ཤེས་བྱ་འཕམ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། བཅུ་བྱུང་ནི། བཅུ་ཐམས་
གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུའོ) རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱ་དོན་སྟོབ་པོ་རྒྱན་གྱི་འཕྲུ་ཐ་མ་ལས། ཕྱིར་སྒྲིག་གཉིས་
ཀྱི་ཆོག་དང་། གསང་དང་ཤེས་རབ་ལེ་ཤེས་དང་། ཁ་སྐྱོར་འབྱེད་པའི་ཆོག་དང་། གཏོར་
མ་རྗོལ་བཟུངས་པ་དང་། དྲག་ཤུལ་སྐྱབ་པའི་ཆོག་དང་། རབ་ཏུ་གནས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་
སྐྱབ། གསང་བའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ལོ། །དཀྱིལ་འཁོར་ཏིང་འཛིན་ཕྱག་རྒྱ་དང་། སྐྱངས་སྐྱབས་

འདུག་སྐྱེད་ས་བརྒྱུ་བརྩོན་དང་། །སྒྲིལ་མཆོད་པ་ལས་སྦྱོར་དང་། །སྐྱེད་སྐྱེད་པ་ཡི་ནས་པ་
ནི། །ཕྱི་ཡི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། (དང་མོ་ནང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ་ནི) (ཕྱིར་སྒྲིག་གཉིས་
ཀྱི་ཆོག་དང་། །ཕྱིར་སྒྲིག་པ་གཉིས་ནི་པ་རོལ་གྱི་མ་ཐུ་གཏད་སོགས་ཁོ་བོ་བཅུ་ལྟ་བུ་ལ་བསྒྲོམས་ནས་ཕྱིར་སྒྲིག་པ་དང་། བྱིས་
པའི་སྤང་འཁོར་འདོགས་པ་སོགས་བྱས་པས་ཕྱིར་སྒྲིག་པ་ལ་མཁས་པ) གསང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ (གསང་
དབང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་སོགས་དབང་བཞི་བསྐྱར་བ་ལ་མཁས་པ) དང་། ལ་སྦྱོར་འབྲེད་པའི་ཆོག་ག་
(མངོན་སྦྱོར་གྱི་ཡི་རྒྱ་དག་པོའི་རྣམ་ཤེས་དཀྱུག་པ་ལ་སྦྱོར་དང་། འདས་མ་འདས་ཀྱི་ལྷ་དང་སྤང་འཁོར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྩས་
སྒྲགས་ཏིང་འཛིན་གསུམ་གྱིས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི་དབྱེ་བ་ལྟེ་དེ་ལ་མཁས་པའོ) དང་། གཏོར་མ་ (གཏོར་མའི་རྒྱ་དང་།
དབྱིབས་དང་། འབྲུལ་ཚུལ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) རྩོུ་འབྲས་པ་ (བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆེ་ལྟོ་དང་མཆུ་མི་འགྲུལ་བར་སྒྲགས་
བརྒྱ་བ་དང་། རྩོགས་རིམ་གྱི་ཆེ་རྒྱུད་དག་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འཇུག་གནས་ལྡང་གསུམ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) དང་། དག་
ཤུལ་སྦྱུ་བའི་ཆོག་ (དབང་ཐོབ་ཅིང་དམ་ཆོག་དང་སྦྱོར་པ་དང་ལྷན་པས་སྦྱུ་བ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་སྦྱུ་བ་བཅོ་
བརྒྱད་ལ་སོགས་པར་བསྐྱབས་ཀྱང་མ་ལྟ་བུ་ལ་དག་པོའི་སྦྱོར་བས་ཕྱར་བྱས་འདེབས་པ་ལ་མཁས་པ) དང་། རབ་
ཏུ་གནས་ (དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་ནས་ལྷ་བཅུག་སྟེ་དབང་བསྐྱར་བ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) དང་དཀྱིལ་འཁོར་
(མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱབས་པ་དང་། དེ་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྦྱོར་པ་དང་དེར་ཞུགས་ནས་དབང་ལེན་པ་ལ་མཁས་
པའོ) སྦྱུ་བ། །གསང་བའི་ (ནང་གི) དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། ། (ཕྱིའདེ་ཉིད་བཅུ་ནི) དཀྱིལ་འཁོར་ (གཞུགས་
ཅན་དང་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལོ། །གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ཟབ་གསལ་གཉིས་སུ་མེད་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ལོ། །གཞུགས་ཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་དེ་ཉིད་བྱ་བཞི་སྟོབ་ཞི་སོགས་སུ་འདར་ནས་བསྒྲོམ་པ་ལ་མཁས་པའོ)
ཏིང་འཛིན་ (ཕྱིའདེ་རྣལ་འབྱོར་ཏིང་དང་སྦྱོར་བ་སོགས་ལྷ་བསྒྲོམ་པ་ལ་མཁས་པའོ) ཕྱག་རྒྱ་ (ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་རྒྱས་
འདེབས་པ་ལ་མཁས་པའོ) དང་། །སྐྱེད་སྐྱེད་ས་ (ས་གང་དང་མཆོད་གང་སོགས་ཀྱི་གང་སྐྱེད་ས་ལ་མཁས་པའོ)
འདུག་སྐྱེད་ས་ (རྩོུ་སྒྲིལ་གྱི་ས་ སེམས་དཔའི་སྒྲིལ་གྱི་ས་ བསྐྱེད་སྐྱེལ་གྱི་ས་ བཟང་པོའི་འདུག་སྐྱེད་ས་སོགས་ལ་མཁས་
པའོ) བརྒྱུ་བརྩོན་ (ཁོ་བོ་དང་། ཁྱིམ་པ་དང་། ལོང་བྱ་དང་། ཁྱོགས་ཀྱི་དང་། དམ་ཆོག་གི་བརྒྱུ་བ་སོགས་འབྲུལ་བ་ལ་
མཁས་པའོ) དང་། །སྒྲིལ་མཆོད་ (ཞི་རྒྱས་དབང་དག་བཞི་དང་ཕྱི་ནང་གི་སྒྲིལ་མཆོད་ལ་མཁས་པའོ) མཆོད་པ་ (ཕྱི་
ནང་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) ལས་སྦྱོར་ (ཞི་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་ལས་རབ་འབྲུམས་

སྐྱབ་པ་ལ་མཁས་པའོ། དང་། །སྐྱར་སྐྱད་པ་ཡི་རྣམ་པ་ནི། ། (མཚན་བསྟོད་སོགས་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་གཤེགས་སུ་
གསོལ་བ་སྟེ། བསྐྱེད་ཆོག་ལ་མཁས་པ་སྟེ།) བྱི་ཡི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། །རྩེ་ཙང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཡོངས་
འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། དངུལ་ཚུ་རྣམ་རྣེས་བཅས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞིར་བྱས་ཏེ་བཀོད།
དེ་ཉིད་ཉེར་ལྷ། ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྷ། གངས་ཅན་པའི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྷ་ལ་གཟེགས།
དེ་ཉིད་ཞེད་གྲ། དཔལ་གསུང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆེད་ས་དེ་ཉིད་ (དེ་ཉིད་ཅེས་པ་འདིར་གནས་ཚུལ་
དང་སྐོར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།) ཞེད་གྲ་ནི། ༡ གང་དུ་བསྐྱོམ་པ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༢ རང་མི་བསྐྱེད་དོ་
རྩེ་ཞེས་སོགས་བཅེ་བ་སྟེ་རྩེ་ཆེན་པོའི་དེ་ཉིད། ༣ རང་ཉིད་ཞེ་སྐད་རྩེ་རྩེ་ཞེས་སོགས་བསྐྱེད་
འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༤ གཤེན་རྩེ་གཤེད་ཅེས་སོགས་བསྐྱེད་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༥ འོག་གི་གཞོད་མཛེས་ལ་བལྟས་པས་ཞེས་སོགས་ཕུར་བཏབ་ཀྱི་དེ་ཉིད།
༦ ལྷ་སྐྱེད་རྩེ་ཞེས་སོགས་རྩེ་གུར་གྱི་དེ་ཉིད། ༧ དངོས་པོ་མེད་པས་སྐྱོམ་པ་མེད་ཅེས་སོགས་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༨ སྟོང་པའི་རང་ལས་སྐྱེད་ཅིག་གིས་ཞེས་སོགས་རྩེ་རྩེ་པའི་
ཆ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༩ སྐྱེད་ཀར་པོ་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པའི་
དེ་ཉིད། ༡༠ གང་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་དབུས་སུ་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྐྱོམ་པའི་
དེ་ཉིད། ༡༡ རང་གི་སྐྱགས་ཀའི་སྐྱེད་པོའི་འོད་ཟེར་ལྷགས་ཀྱི་འོད་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་རྣམ་སྐྱེད་
ནས་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། (གོང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་རྣམས་ལ་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་སྟོན་འགྲོའི་དེ་ཉིད་བཅུ་གཅིག་ཟེར། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྩེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༦ ནན་ནན་གསལ་ལོ།) ༡༢ གང་ན་དབུས་
པའི་སྟེང་དུ་སྐྱེད་ལས་ཞེས་སོགས་ཉི་མ་སོགས་ལ་དམིགས་ཏེ་ལྷང་པའི་དེ་ཉིད། ༡༣ དེ་ཐམས་
ཅད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལས་ཞེས་སོགས་སྐྱབ་པ་ལས་བྱང་རྒྱལ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༤ དེ་ལས་འོད་
ཟེར་འཕྲོས་སྟོན་བཅུད་ཅེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཅན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་དེ་ཉིད། ༡༥ ལྷ་
པའི་སྟེང་དུ་རྒྱལ་ལས་ཞེས་སོགས་ས་བོན་ལས་བྱང་རྒྱལ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༦ དེ་ལས་འོད་འཕྲོས་
རིགས་ལྷ་ཞེས་སོགས་ཕྱག་མཆོད་ལས་བྱང་རྒྱལ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༧ རྩེ་རྩེ་ཡི་གོ་དང་ཞེས་སོགས་
སྐྱེད་གསུང་པ་ལས་བྱང་རྒྱལ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༨ རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་ཞེས་སོགས་དང་པོའི་

མགོན་པོ་སྤྲུལ་སྐྱུར་བསྐྱུར་བའི་དེ་ཉིད། ༡༩ ལུས་ཀྱི་མདུན་རྒྱལ་ཅེས་སོགས་ལུས་གཞལ་
 ཡས་ཁང་དུ་བསྐྱུར་བའི་དེ་ཉིད། ༢༠ སྤྱི་གཙུག་ནས་སྐྱེ་མཆོམས་ཞེས་སོགས་ཕྱང་པོ་ལྷ་
 རིགས་ལྷར་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༡ ལྷ་བར་ཞེས་སོགས་ཁམས་བཞི་ཡུལ་བཞེར་སྒྲོམ་པའི་དེ་
 ཉིད། ༢༢ མིག་གཉིས་སུ་ཞེས་སོགས་མིག་སོགས་ས་སྤྱིང་སོགས་སུ་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༣
 མིག་གི་སྒྲོང་ཞེས་སོགས་ཡུལ་ལྷ་རྩྱུ་མ་ལྷར་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༤ ལག་བ་གཡས་ལ་ཞེས་
 སོགས་ཡན་ལག་ཁོ་བོར་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༥ རང་གི་སྤྱི་བོར་ཨོ་ལས་ཞེས་སོགས་སྤྱི་བྱིན་
 གྱིས་སྒྲོབ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༦ མཁྱིན་པར་ལྷ་ལས་ཞེས་སོགས་གསུང་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབ་པའི་དེ་
 ཉིད། ༢༧ སྤྱིང་གར་རྩྱུ་ལས་ཞེས་སོགས་སྤྱགས་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༨ རང་ཉིང་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་སོགས་སྤྱི་གསུང་སྤྱགས་བྱིན་མེད་དུ་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབ་པའི་དེ་ཉིད།
 ༢༩ རང་དམ་ཆོག་སེམས་དཔལ་རྩྱུ་ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཉིད། ༣༠ དེའི་སྤྱགས་ཀར་རྩྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 དཔལ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཉིད། ༣༡ རང་གི་སྤྱགས་ཀར་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་མ་ཞེས་སོགས་
 རིག་མ་འདུ་བྱ་བའི་དེ་ཉིད། ༣༢ རང་ཉིང་རིན་འབྱུང་དུ་ལྷར་ཞེས་སོགས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད།
 (འདི་ཡན་དེ་ཉིད་སོགས་དང་སོ་སྒྲོར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ན) ༣༣ མི་བསྐྱོད་པ་རང་གི་སྤྱགས་ཀར་བྱངས་
 ཞེས་སོགས་གཤེགས་པ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༤ སྤྱན་མ་རང་གི་སྤྱགས་ཀར་བྱངས་ཞེས་
 སོགས་གཤེགས་མ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༥ གཟུགས་རྩྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 བའི་དེ་ཉིད། ༣༦ བྱམས་པ་ཞེས་སོགས་སེམས་དཔལ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༧ གཤེན་རྩྱུ་
 གཤེད་ཅེས་སོགས་ཁོ་བོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། (འདི་ཡན་གྱི་དེ་ཉིད་ལྷ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 བྱ) ༣༨ སྤྱིང་སྒྲོར་ཕྱག་མཆོན་ལྷ་སོ་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༣༩ འོག་སྒྲོར་ཐིག་ལེ་ལྷ་སོ་སྒྲོམ་པའི་
 དེ་ཉིད། ༤༠ ལང་ཡིད་ཀྱི་བརྒྱས་པའི་དེ་ཉིད། ༤༡ བརྒྱ་སྤྱགས་བྱིའི་བརྒྱས་པའི་དེ་ཉིད།
 ༤༢ ཡབ་ཡུམ་སྒྲོམས་པར་ཞུགས་པའི་བྱིན་གྱིས་ཞེས་སོགས་གཙོ་བོ་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་
 པའི་དེ་ཉིད། ༤༣ དེ་ནས་ཆད་མེད་པ་བཞིའི་ཞེས་སོགས་ཞུ་བ་སྤྲུལ་བསྐྱུར་བའི་དེ་ཉིད། ༤༤

མི་བསྐྱོད་རྗེ་ཆེ་ཞེས་སོགས་མཆོད་བསྐྱོད་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༤༥ རང་གི་ཐུགས་ཀྱི་རྩྭ་སྒྲོན་པོ་ཞེས་
 སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བའི་དེ་ཉིད། ༤༦ ཁ་ཟས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༤༧ ལྷ་ས་བརྟམ་
 པའི་དེ་ཉིད། ༤༨ དངོས་གྲུབ་ཆུང་བྱ་བསྐྱུ་བ་པའི་དེ་ཉིད། ༤༩ དངོས་གྲུབ་འབྲིང་བསྐྱུ་བ་པའི་དེ་
 ཉིད་དེ་ཞེ་དགུའོ། །(འདི་ཡན་ཀྱི་དེ་ཉིད་བཅུ་གཉིས་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ནོ།)གསང་འདུས་བསྐྱེད་
 རིམ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་ཟེན་གྱིས་སྒྲོགས་ལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐྱོད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད། དེ་
 ཉིད་ཞེ་དགུའི་རྣམ་གཞག་འདི་རྗེའི་གསུང་གིས་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་ཡང་གསུང་དངོས་ལས་ནི་མི་
 འབྱུང་ཞེས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ཡོངས་ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་
 དཔལ་བའི་འཇིགས་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་ཉིད་ཞེ་དགུ་པོ་འདི་རྣམས་རྒྱུད་གང་ལས་བཤད་པ་
 ཡིན་ཞེ་ན། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ཡོངས་ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་
 རྒྱས་དཔལ་བའི་འཇིགས་ལན་༤༣ན་༤ལས། དེའི་བྱིར་སྐོག་མར་ལུགས་འདི་ལ་ངེས་པར་ཤེས་
 དགོས་པའི་དོན་འདི་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་ཆིངས་འདི་གང་ལས་གསུངས་
 པའི་རྒྱུད་ནི་བཤད་རྒྱུ་དེ་རྗེ་སྤེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་རྗེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུད་དེ་ཉིད་ལས།
 རྣལ་འབྱོར་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་དང་། །འཁོར་ལྷ་རྣལ་འབྱོར་རྣལ་འབྱོར་ཆེ། རྣལ་འབྱོར་དབྱེ་བ་
 བཅོ་ལྔ་དང་། །བཅུ་བདུན་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་སོགས། །དང་པོ་སྦྱོར་བ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །དེ་
 ཅས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་པོ་མཆོག་ རྣལ་འབྱོར་མཆོག་ལ་དབྱེ་བ་ལྟ། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་ལས་
 རྒྱལ་མཆོག་ རྣལ་འབྱོར་དབྱེ་བ་བཅུ་གཉིས་སོ། །དེ་ཉིད་དབྱེ་བ་བཞི་བཅུ་དགུ། །བསྐྱེད་པའི་
 རིམ་པ་བསྐྱུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་ནི་དང་པོ་སྦྱོར་བ་ལ་རྣལ་འབྱོར་
 བཞེར་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་དེ་ཉིད་བཅོ་ལྔ། རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་དང་སོགས་ཁོང་ནས་རྣལ་
 འབྱོར་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་ལ་དེ་ཉིད་བཅུ་བདུན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་
 དེ་ཉིད་ལྟ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་དེ་ཉིད་བཅུ་གཉིས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་དུག་ལ་དེ་ཉིད་
 ཞེ་དགུར་བྱེ་བའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ཡོངས་
 ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་དཔལ་བའི་འཇིགས་ལན་༤༠བཅུ་ལས། དེ་ལ་རེ་ཞིག་དང་

པོར་ཁྱེད་གྱིས། དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་ས་དེ་ཉིད་ཞེ་དགྲའ་
མཛོད་པ་ལ། སྐྱབ་ཐབས་ན་དེ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་དངོས་སུ་སྒྲོམ་པ་ཞེ་དགྲའ་ལས་ལྷག་འདུག་
པའི་ནང་ནས་གང་མ་དག་པ་ཡིན་ཞེས་དགྲོད་པ་ན། ཁ་ཅིག་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་ཐེ་བར་སྐྱབ་
དང་། ཁ་ཅིག་རིག་མ་འདུ་བྱས་རྗེས་ཆགས་བྱས་པའི་མཐུག་མཛོད་པའི་དེ་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་མ་
དག་པར་སྐྱབ་བར་འདུག་ན་འདི་ལ་རྗེ་ལྟར་བསམ་པར་བྱ་ཞེས་ཟེས་པའི་ལན་ནི། དེ་ཉིད་ཞེ་དགྲའི་
ཆས་གཞག་ནི་རྗེའི་གསུང་རབ་ཏུ་མི་གསལ་ཞེད་ (འདིའི་དོན་ནི་གསུང་དངོས་ལས་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་
གསུང་ཟིན་ཟེས་ལས་འབྱུང་བ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ) རྟོགས་དཀའ་བ་དང་གལ་ཆེ་བར་ཡོད་པས་ཅུང་
ཟད་རྒྱས་པར་བྱེ་བའི་སྒྲོན་མ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྐྱབ་ཐབས་ན་དེ་ཉིད་དོ་ཞེས་དངོས་
སུ་སྒྲོམ་པ་ནམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་བགའ་བཤམ། ཆོས་པའི་དེ་ཉིད་ཅེས་པ་མ་དག་པར་སྐྱབ་
པའི་སྒྲོན་མ་ལན་འདེབས་པ་གཉིས་ཀའང་སྒྲོ་བྱོས་ཤིན་ཏུ་ཅིང་བས་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཅན་
ཡང་མ་བཟུགས་པར་ཆོད་འཛོག་གི་ཐུན་སྐྱལ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྐྱབ་པ་སྟེ། སྐྱབ་ཐབས་ན་དེ་ཉིད་དོ་
ཞེས་དངོས་སུ་སྒྲོམ་པ་ང་གཅིག་ཡོད་པ་ལ་ལྟ་བུ་ལས་མེད་པར་བཟུང་ནས་ཞེ་དགྲའི་གངས་
ལས་གཅིག་ལྷག་པ་དེ་རྗེ་ལྟར་ཞེས་སྐྱབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གནས་
ཀྱི་དེ་ཉིད་མི་བགའ་བར་སྐྱབ་པ་དག་ལའང་དེ་ཅན་དུ་མ་ཟད་ད་དུང་དེ་ཉིད་གཅིག་ལྷག་པོར་ཡོད་
པ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྐྱབ་དགོས་ལ། མཛོད་པའི་དེ་ཉིད་ཅེས་པ་མ་དག་པར་སྐྱབ་པ་དག་གིས་ཀྱང་
ད་དུང་དེ་ཉིད་ལྷག་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་དོགས་
གཙོད་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་པར་བྱ།

དེ་ཉིད་བཞི། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟེན་པའི་དེ་ཉིད་བཞི་ནི། བདག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བརྒྱས་
པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བསམ་གཏན་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་བཞི།

དེ་ཉིད་གསུམ། དེ་ཉིད་དམ་བསམ་གཏན་གསུམ་ནི། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། སྐྱ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། སྐྱ་མཐས་ཐར་པ་སྟེར་བའི་བསམ་གཏན་
གསུམ།

དེ་སྟེང་། རི་ཙམ་ཡོད་པ་དེའི་གངས་དང་མཉམ་པ་ཞེས་པའི་དོན། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། མང་
ཉུང་དེ་ཙམ་དུ་ངོས་གཟུང་བའི་ཆོག་ཅིག་ ཅེས་གསལ།

དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྟེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བདུན་པ་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྟེ་ནི། མཆིམས་
མཛོད་ལས། སྟོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་དང་ལྷན་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྟེ་དང་།
ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་བྱུང་བ། <ཡི་རྟེ་རྩ་ས> གཏམ་རྒྱུད། ལོ་རྒྱུས། དངོས་ཡོད་རི་བྱུང་བདེན་པར་བཀོད་པ་སྟེ། འཕྲོག་
བཤད་མེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་དོན་རེད། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཡི་རྟེ་རྩ་ས་ Itihasa इतिहासः ཞེས་
པ་ཐད་འཁྱུར་བྱེད་ན་དེ་ལྟ་བུར་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ཕྱིན་རྒྱུ་དུ་“Thus occurred” ཞེས་བྲ།
དེ་སྟེ། (འདུལ་བ) གལ་ཏེ། ཅི་སྟེ། རོན་ཏེ། ལུང་ཁྱེ་བ་༩ པ་པ་ ༡༩༡༥པ་ལས། མལ་སྟན་གྱི་བྲ་བ་གང་ཞེ་
ན། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་མལ་སྟན་དུས་དུས་སུ་བཏག་པར་བྲ། བསྐྱམ་པར་བྲ། སྦྱག་པར་བྲ།
བཟང་བར་བྲ། སྦྲ་བར་བྲ། དེ་སྟེ་བེ་མ་ཅན་དུ་བྱུང་ན་བསྦྲ་བར་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

དེ་དང་ཉེ་བ་ལྟ། ཉེ་བའི་མཆིམས་མེད་ལྟ་བུ་གཟེགས།

དེ་དེ། ༡ དེ་དང་དེའི་བསྐྱེད་ཆོག་སྟེ། དེས་བཟུང་གི་སྦྲ་ཞིག་དཔེར་ན་མི་དེ་དང་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ དེ་
ནི་དེའོ། །མེ་ནི་མེའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་།

དེ་དེ་བཞིན་ནོ། ཡོངས་སུ་མགུ་བའི་ཆོག་སྟེ། དེ་དེ་ག་རང་རེད་ཅེས་པའི་དོན། བརྒྱུད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་
པ་གནད་གྱི་རྒྱ་ཡོད་ལ་གཞི་བྲས།

དེ་དེ་བཞིན་ནོ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་དེ་ག་རང་རེད། ཅེས་ལན་གཉིས་སུ་སྦྲས་པའི་ཆོག་གྲས་པར་མཛོད་
པའི་སྦྲུང་དུ་ལན་གཉིས་སུ་བསྒྲས་སོ། །ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྲས།

དེ་བྱང་བའི་ཚུལ་གྱིས། བྲ་བའི་བྲེ་བྲག་དེ་ལྟ་བུས་སོ་ཞེས་པའི་དོན།

དེ་མ་ཁད། དེ་མ་ཐག་གམ། སྟོ་བྱར་གྱི་དོན་ཡིན། རིའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་ཐོགས་ལས། མན་ལ་
ལམ་དུ། བྱང་མེད་ཆེན་མོ་ཞིག་གིས་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་འཁྱུད་འདུག
ཅི་བྱེད་བྲས་པས་མེད་གཞོད་པ་བསྐྱུང་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་མིས་འདུག དེའི་ཕྱི་དེ་བྲུག། ཀོང་།

བྱ་ཆེན་མོའི་མར་པལ་ཆེ་བ་རྫོགས། མར་གསར་བ་མ་སྒྲགས་པའི་མཚམས་ཤིག་ཏུ། ཀོང་
བྱའི་ནང་གི་རས་རྫོག་རྫོག་རྣམས་དང་མར་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མེ་འབར་ནས་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་མེའི་སྤང་པོར་བྱར་ཏེ། སྒྲེ་པོ་ཐམས་ཅད་འཛིགས་སྒྲག་ཏུ་བྱར་བ་ལ། རྫོང་ཞལ་
ལྷ་ནས་དེ་མ་ཁད་གཟིམ་ཁད་དུ་བྱོན་སོང་ནས་བྲགས་དམ་ལ་བཞུགས་པས། རྒྱང་གཅིག་ཀྱང་
མེད་ཅིང་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྒྲོག་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བར་བྱང་ནས་དེ་མ་ཁད་ཞེ་ཞིང་གཞོད་བ་
ཅུང་ཐད་ཀྱང་མ་བྱུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་མ་ཐག་རྒྱུ། (རྣམ་འགྲེལ) རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆར་སྤྱེད་བྱེད་ལ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་
ཟེར། ཞིབ་པར་རྒྱུ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྫོང་གི་སྤྱེ་བདུན་ཡིད་
ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ནི། ཤེས་པ་གཞན་ཀྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་རང་གི་སྤྱ་
ལོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་། རང་ཉིད་སྤྱང་བའི་ངོ་བོར་སྤྱེད་བྱེད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་པོ་ཡིན་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་ཅེས་སྤྱ་
དགོས་པར་སེམས་སོ། །སྤྱང་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་ངེས་པ་མེད་དེ། མིག་ཤེས་སྤྱང་ཅིག་དང་པོ་
མིག་ཤེས་སྤྱང་ཅིག་གཉིས་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་ཁས་ལྡན་དགོས་པས་སོ། །རྫོང་གསུམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། གོམས་པ་ཆེ་བས་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྤང་བ་གཞན་མི་འཆར་བ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དེ་ལ་རྫོང་གསུམ་ལྷགས་པས་
མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྤྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཀྱི་བྱས་པ་ཉམས་པས་དེ་དག་རེ་ཤིག་མ་
སྤྱེས་པས་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བ་གཞན་མ་ཤར་བ་ཡིན་ཀྱི་སྤང་བ་དེ་དག་བསྤྱེད་རིམ་
ཀྱིས་བཀག་པ་མེན་ཏེ། རིག་པའི་རྒྱལ་པོས། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། །བྱས་
མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདྲིའི་མིག་
ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་གི་རྒྱུ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་བསྟན་འདུག་སྤྱུམ་སོ། །ཞིབ་པར་རྒྱུ་གསུམ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དེ་ཙུ་ཀ། དེ་ལྟ་ན། རྫོང་ལམ་རིམ་ལས། སྤྱེ་བྱུང་བའི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་ན་ནོན་མོངས་པ་དང་འཐབ་

པ་འདིལོན་གལ་ཆེ་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་མ་འཕམས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་མི་འོང་། དེ་ཅ་ན་ཉོན་
མོངས་མགོ་གཞོན་པ་དང་ཅད་ནས་སྤོང་བའི་ཉིང་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མི་འོང་།
བས་འཁོར་བར་གཏན་དུ་འབྱམ་དགོས་གསུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
དེ་ཙམ་སོང་ན་མོད་ལ་ལྟོག་དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་མ་ཐག་ལྟོག་ཅེས་པའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། བོ་རྟ་
བས་གསལ་བས། དེ་ཙམ་སོང་ན་མོད་ལ་ལྟོག་གསུང་ལོ། ། ཞེས་གསུངས།
དེ་ཙམ་ལགས། དེ་ལྟར་རེད། ཅེས་པའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་བཤད།
དེ་ཆེ། 1 དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་ཆིག་ཅིག་ཆེ་སྐབས། 2 རྒྱ་མཆན། རྗེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་
ལས། དེ་ཆེ་སྟོང་ལྡན་པ་ཡིས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། དེ་ཆེ་སྟེ་རྒྱ་མཆན་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
དེ་མ་ཤམ། (ལེགས་སྐྱར) 1 རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ལྷའི་དགེ་སྤྱོད་རམ་དགེ་བའི་ལྷའོ། 2 དབུ་མ་ཅ་བ་
ཤེས་རབ་ལ་རྒྱ་འབྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
ལྷའི་དགེ་སྤྱོད་རམ་དགེ་བ་ལྷས་མཛད། འདི་མོད་དུ་མ་འགྱུར། ཅ་ཤེའི་རྒྱ་འབྲེལ་གྲགས་ཆེ་
བ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།
དེ་མི་གོ་ཏེ། (ལེགས་སྐྱར) ལྷ་མོའི་རྫོང་སྟེ་ཤར་ཕྱགས་བེ་རེ་རྒྱའི་ས་ཕྱོགས་སྟོ་མོའི་སྟོ་ཐད་ན་སྤོང་ཁྱེར་
པ་ལྷ་མ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱད་གྲགས་བཞི་འདས་པ་ན་དོའི་ཆོས་འབྱུང་མིག་འདྲ་བས་མཆན་པ་དང་
དེ་མི་གོ་ཏེ་ལྷ་ཁང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཞེས་འབྱུང་།
དེ་བཞིན་ཉིད། སྤོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྱ་བཤད་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཏུ་བདག་གཉིས་
རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། །
དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་རྩལ་པ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེའི་ལམ་འབྲེད། འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེའི་ལམ་
འབྲེད། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྤྱད་པའི་དེ་ཉིད། དོན་དམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་དོན་འདྲ།
རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་སྟོགས་ལ་བྱང་བའི་རེ་སྤོང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། <ཏཱ་ལཀ་> 1 (དགེ་ལུགས) སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྱ་བཤད་

བཤད་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ཆུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། འདིའི་ཆུ་ཞེས་པ་
སྤྱི་ཆུ་འཁོར་ལ་མི་གོ་བར་སྐབས་རེར་སྤྱི་ཆུ་འཁོར་སྤྱི་ཆུ་འཁོར་བ་ལྟར་གོ་བར་བྱའོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིས་པ། ཆུ་སྤྱི་ཆུ་འཁོར་སྤྱི་ཆུ་འཁོར་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ། རིན་པོ་ཆེ།
པར། རལ་གྱི་འཁོར་བས་བསྐྱོར་བའི་བྱིས་པ་ཅེས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིས་པ་ཟེར།
དེ་ལ་དབྱེན། ཆུ་སྤྱི་ཆུ་འཁོར་སྤྱི་ཆུ་འཁོར་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ་གཅིག་ལུས་བསྐྱོར་
བ་ལ་རྣམས་སྐད་གི་བྱིས་པ། རིན་པོ་ཆེས་བསྐྱོར་བ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་གི་བྱིས་པ། པར་སྐྱོར་
བ་ལ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བྱིས་པ། རལ་གྱིས་བསྐྱོར་བ་ལ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བྱིས་པ་ཟེར། འཁོར་ལོ་
ལ་སོགས་པ་ལྟའི་མཆན་མ་རེ་རེ་ཁོན་པས། བཞི་ག་དང་ལྷན་པའི་བྱིས་པ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་བྱིས་པ་ཡིན་ལོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཅེ་ལྟར་བཤད་སྟབས་ལྟར་ཆེན་མོ་བཟང་
ཆོས་རྒྱུ་སོགས་གསུང་ངོ། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དོན་ཅེ། དོན་ཅེ་སེར་པོ་ཅེ་ལྟར་པ་ལ་ཟེར། རིན་པོ་ཆེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་བརྟེན་པར་
བྱེད་པའི་ལམ་ལ་སྐྱོབ་ཚུལ་ལས་གསུངས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། རྒྱ་རྒྱུད་རིགས་དུག་གི་ནང་གསེས། མཆན་གཤི། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྐབས་བཤད་ཆེན་གསུམ་བཞུགས་པ་ལྟར་ལྟོ། །

དེ་ཡོད་དེ་ཐམས་ཅད། དེ་ལྟར། རིན་པོ་ཆེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། རང་ཅག་ཀྱང་འདི་ག་ཞེན་གྱི་བདེ་བ་གང་
མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་བློ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ཡང་འདི་ག་ཞེན་ཡིན། དེ་ཡང་འདི་ག་ཞེན་
ཡིན། དེ་ཡོད་སྟབས་བཤད་པ་ཡིན། ཅིས་ཀྱང་བྱར་མེད་སྟབས་དུ་སྐྱེས་ཀྱི་ཉེ་ཉེ་བ་དགོས་གསུང་བ་
ལྟར་ལོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལོ། །

དེ་རྒྱ་ཀ དེ་རྒྱ་རང། དེ་རྒྱ་ཀ་འགྲོ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟར།

དེ་ལ། (བརྒྱ་རྒྱུད་) དགར་བཤད། མགོ་འདྲེན་པའི་ཐད་ཅིག་ཡིན་པར་བཤད། སྐྱོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་མཛད་པའི་སྐྱོ་གྱིས་མི་ཐད་པས་བསྐྱོན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༩ ཅི་༡༡༣པ་ལས།
དེ་ལ་ཞེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱོས་སོ། །དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་

གཞན་ལས་དགར་བའས། མགོ་བར་ལྟོ། །ཞེས་གསུངས།
དེ་ལ་ཐོས། དེ་ལས་ཐོས་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་དེ་ལ་ཐོས་ཞེས་པ་དང་དེ་ལས་ཐོས་ཞེས་པ་གཉིས་ནས་
དབྱེ་བྱས་པར་ཅམ་ལས་དོན་ལ་བྱས་པར་མེད་དེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མ་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོན་ཞུས་ཞེས་པ་
དང་། སྒྲ་མ་ལས་སྒྲོབ་དཔོན་ཞུས་ཞེས་པ་གཉིས་འདྲ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་ལ་ཞེས་པ་ནི་ནས་
དབྱེ་བདུན་པ་ཉེན་གནས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཞེས་པ་ནི་ལྷ་པ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲ་ལོ། །རྗེའི་
ཀྱེ་རྟོག་ཀྱི་ཐེན་བྲིས་ལ་གཞི་བྱས།

དེ་ཤར་རྟེ། (ལེགས་སྒྲུབ) ཞེ་སྤང་དགའ་མ་སྟེ། ལྷ་མ་ཀའལོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཞེ་སྤང་ནི་རང་གི་ཡབ་མི་
བསྐྱོད་པའོ། །དེ་ལ་དགའ་བས་ན་ཞེ་སྤང་དགའ་མ་སྟེ། དང་དོན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཞེ་སྤང་ནས་
བར་དག་པ་འོད་གསལ་ལ་དགའ་བཞི་ཞེ་སྤང་དགའ་མ་སྟེ། དེས་དོན་ནོ། །རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་
སྒྲགས་ན་གསལ།

དེད་དཔོན། 1 གང་གིས་མི་རྣམས་ཡུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འབྱིད་པར་བྱེད་པ་ལོ། 2 མགོན་སྐྱབས།
སངས་རྒྱལ།

དེབ་དཀར། 2 བཀའ་འབྱུང་དཀར་ཆག་སྒྲོང་རྟོག་སྒྲ་མ་གསུང་། 2 ཨ་མདོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་
ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་ལོ།

དེབ་ཐེར། རྒྱལ་རབས་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། དེབ་གཉེར་ཉིད་བརྗོད་བཤེས་
དབང་གིས་དེབ་ཐེར་ཞེས་སྒྲས་པའོ། །དཔེར་ན་ཁ་སྐད་དུ་དབའ་རྒྱལ་ལ། དབའ་རྒྱལ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེབ་གཉེར་ནི་དེབ་མཛོད་ཅེས་པའོ། །ཆལ་པ་ཀུན་དགའ་རྗེ་རྗེའི་ཕྱེད་བཟེང་
དམར་པོལ་ས། རྒྱུན་རབས་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆར་ཁ་དོག་སྒྲ་
ཆོགས་པ་ལས། དེབ་གཉེར་དམར་པོ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་འདི་བྲི་བར་བྱའོ། །ཞེས་དེབ་གཉེར་ཞེས་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཆལ་པས་ཕྱེད་བཟེང་དམར་པོ་ཐོག་མར་མཛད་དུས་མིང་དེ་
སྐད་མི་ཐེར་བར་ཕྱེད་ལན་དེབ་གཉེར་ཞེས་བརྗོད་ཚུལ་གསལ་བ་དེས་ཀྱང་ཤེས་རྒྱས་སོ། །དགེ་
བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ལྟར་ན་དེབ་ཐེར་ཞེས་པ་སོགས་སྐད་ཡིན་པའི་རྒྱལ་དུ་འགྲེལ་

ཡོད་པར་བཤད། དེ་གི་སྐྱབ་བཤད་ནི། འོག་བྱ་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེབས་ནས་བྱུང་བའི་སྐྱེགས་
 བཅ་མཐ་དཔེ་ཆ་ལ་ཟེར། སྤྱིར་དེ་བཅས་པ་སྐྱེབ་ཅེས་པའི་བྱེད་པ་པོ་དངོས་སུ་མ་འབྲེལ་བའི་
 བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ཆོག་ཏུ་བྱུང་བའི་མིང་གི་ཐ་སྟོན་ཅིག་ལ་བྱ། དཔེར་ན་བསྐྱར་ནས་འབྱུར།
 སྐྱར་ནས་འབྱར་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་བྱུང་བ་དེ་བཞིན་དེ་བ་ཀྱང་སྐྱེབ་ནས་བྱུང་ཚུལ་གསུང་མཁན་
 འདུག ཁོ་མོ་ལྟར་ན། དེ་བ་ནི་སྐྱེབ་བཅས་སྐྱེབ་ས་མ་དང་། དེ་ཡང་འདབ་མ་ལས་བྱས་ཤིང་། དེ་ནི་
 ལོ་མའི་དོན་ཏེ། ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་ཀྱི་གར་དུ་ཏ་ལའི་ལོ་མའི་སྟེང་ཡི་གེ་འབྲི་སྲོལ་ཤས་ཆེར་
 ཡོད་པ་དེའི་སྐྱེལ་ས་བྱུང་བར་སེམས་སོ། །དེ་བ་ཐེར་ལ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་དེ།
 དེ་བ་གཏེར། དེ་བ་ཐེར། དེ་བ་སྐྱེབ། དེ་བ་ཐེར་སོགས་ལྟ་བུའོ། །དེ་བ་ཐེར་སྐྱོར་ཞིབ་པར་གཞིགས་
 འདོད་ན། ༡༩༤༤-༡༩༤༤ བར་གྱི་ཆེད་བྱེད་ཚོས་འདེམས་བསྐྱིགས་ཞེས་བྱ་བའི་འོག་གངས་
 ༥༩༤ ལས། ལབ་པན་འདུམ་སྒོ་བཟང་སྒོ་བྲོས་ལགས་ཀྱི་ཆེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སམ་ཚོམ་ཡིག་
 གི་ཁ་བྱང་སྐོར་བཤད་པ་ཞེས་པའི་དབྱེད་ཚོམ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་གཞིགས།
 དེང་སང་དེ་བ་ཐེར་ཞེས་པ་ཀྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མིང་དུ་རྒྱུད་ལྟར་གྲགས་མོད། འོན་
 །ཀྱང་ཐོག་མར་དེ་བ་ཐོག་ཏུ་བྲིས་པའི་ཀྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་དུ་གྲགས་ཤིང་། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡིག་
 ཆ་རྒྱུས་ཀྱང་ཐོག་མར་འོག་ཟེལ་དང་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་དཔེ་སྐྱེབས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དང་། དེ་ནས་
 ཉི་དུས་སུ་དེ་བ་ཐོག་གི་བའི་སྲོལ་ཆགས་པར་གསུངས་ཏེ། ཀྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་
 གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། རྒྱ་གར་སྟོ་བྲོགས་རྒྱུས་ཀྱིས་ཏ་ལའི་འདབ་མར་ལྷགས་
 ཁབ་ཀྱི་ཅེ་མོས་ཡི་གེ་བྲི་བར་འདུག་སྟེ་སྟོག་བདེ་བ་མི་སྤྱང་མོད། ཡི་གེ་ནམ་ཡང་རྒྱུད་མི་ཟ། སི་རྒྱ་
 ལར་ཡང་སྟེ་སྟོང་གི་སྐྱེགས་བཅ་རྒྱུས་ལྷགས་ཁབ་ཀྱིས་འབྲི་ཡིན་འདུག གཞན་ཡུལ་དབུས་
 དང་བལ་ཡུལ་ནས་བྱུང་བ་རྒྱུས་ནི་སྟག་ཆའི་ཡི་གེ་ཤིན་ཏུ་སྤྱང་། སྤྱིར་དཔེ་སྐྱེབས་མ་རིང་
 མོ་བྲི་བའི་སྲོལ་འདི་དང་མོ་ཏ་ལའི་ལོ་མར་བྲིས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། རྒྱ་གར་དང་བོད་ཡུལ་སོགས་ལ་
 དར་བར་འདུག་ཅིང་། རྒྱ་གར་བ་རྒྱུས་འོག་བྱུའི་མིང་ལ་ད་དུང་ཡང་ལོ་མ་ཟེར། གཞན་སྟོན་
 རང་རེ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་སོགས་འོག་ཟེལ་ལ་ཡོད་དམ་སྟུམ་ཞིང་། དེ་བ་བྱེད་པའི་སྲོལ་ནི་

དང་པོ་རྒྱ་ནག་དང་། དེ་ནས་ཉ་ཟླ་གསུམ་གནའ་དུས་ཤིག་ནས་དར་བར་ཡིད་མོད། རང་
རེ་ལ་སྒོལ་ཡེ་མ་བྱུང་། དེའི་ཤི་སྤྱོད་དུ་བྲིས་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཡི་གེ་སོགས་ལ་དེའི་ཐེངས་ཤིག་
སྤྱི་རིག་དང་ཉ་ཟླ་ཞུས་ཀྱིས་འཕོད་པའི་བརྟེན་ལྷུ་དུ་སྤྱེབས་ཏེ་དེའི་ཐེངས་དང་དེ་ནས་བོད་
ཀྱིས་ཀྱང་བརྟེན་ཆད་དེ་སྤངས་ཏེ་རྒྱལ་རབས་ལ་དེའི་ཐེངས་སོགས་སུ་བྲིས་སོ། །ཤོག་བྲུ་འདི་ཉན་
གྱི་རྒྱལ་པོའི་དུས་སུ་སྒྲོན་པོ་ཆའི་ཡུན་བྱ་བས་གསར་དུ་བྲས་ནས་ད་བར་ལོ་སྟོང་དང་བརྒྱད་
བརྒྱ་ཅུ་ལས་མ་སོང་ཞིང་། རང་རེའི་ཡུལ་དུ་དེ་ལས་འབྱེད་བཅུ་གར་དུ་དེ་ལས་ཀྱང་འབྱེད་
བས་འདི་ཤེས་ན་བསྟན་བཅས་དང་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་གི་གསར་རྟོག་འབྱུང་མེད་དུ་མཛུལ་
བྱས། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་སྐད་ཅིག་ལ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཆད། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པའི་དེ་
སྐྱེ་བསྟེན་ས་མི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ནོ། །

དེས་གོ། དེས་ནི། ཀོ་ཞེས་པ་ནི་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཁྲིད་ནི་ལ་ཁྲིད་གོ། གཟུགས་ནི་ལ་
གཟུགས་གོ། འདི་ནི་ལ་འདི་གོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེས་པ། ། ཤེས་རྒྱུད་འཇམ་པོ། རྒྱུད་ཞི་ཞིང་དུལ་བ། རྒྱུད་འཇམ་པ། རང་རྒྱུད་བཟང་བའམ་མི་གཞི་
བཟང་བའི་དོན། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་བཟང་སྟོང་འགྲེལ་བ་ལས། དེས་པ་ནི་རྒྱུད་འཇམ་པའོ། །ཞེས་དང་།
རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་པེ་ཏཱ་ཀ་ར་སི་རྟས་མཛོད་པའི་༩ གྱེས་རབས་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་ ༥ ལས་
ཀྱང་། དུལ་བ་ནི་དེས་པ་སྟེ་འཇམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །² རྒྱུད་ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་
སྐྱེས་བྲུ་ལ་འཕོད་པའི་ཆོག་ ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྱིངས་ལས། དེས་པ་བདོག་མང་རི་ལྟར་སྐྱག་
བསྐལ་བ། །འདོད་པ་རྒྱུད་ཞུས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་ཏེ། ལྷ་མཆོག་ཞུས་ལ་མགོ་བོ་རི་སྟེང་བ། །དེ་
ལས་བྱུང་བའི་སྐྱག་བསྐལ་དེ་སྟེང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དེས་ཤིང་། ། དེས་ནི་དེས་པ། ཤིང་ནི་ཆོག་ཤད་དེ། དེས་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །བཟང་སྟོང་སྟོན་
ལས་ལས། དེས་ཤིང་མ་རོལ་བྱིན་ལ་རབ་བརྟེན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །² ལྟན་པར་སྐྱ་
པའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྟེན་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྟེན་པར་བཤད་པ་༩ ལྟ་ ༡༠༩ན་ལས།

དེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟུན་པར་སྦྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོ། །གཉིས། ཆ། ཟུང་བཅས་ཀྱི་དོན། འབྲས་ཀྱི་ལོ་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར།
དོའི་འགྲེལ་བ་ཤད་ཅིག་ལ། དོན་གྱི་དོ་བོ་གང་ཡང་མི་སྟུན་པའི་ཆོག་གྲོགས་ཤིག་དཔེར་ན།
དོ་སྟོམས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སྟུན་འདི་སྤང་སྟེ། དོ་སྟོམས་པ་ཞེས་པའི་དོན་མཉམ་པའམ་
སྟོམས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། དོ་ཤལ་ཞེས་པའི་དོན་མཉམ་པ་སྟེ་དབྱེད་པ་གཡས་གཡོན་མཉམ་
པར་ཡོད་པས་དོ། ཟུར་བྱ་དབྱེད་ནས་ཡོད་པས་ཤལ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །དོའི་དོན་སྟོམས་པ་
ཡིན་ན་འདིར་རྒྱས་པའི་སྟུན་བྱ་འགྱུར་རོ་ཞེན། སྟུན་མེད་དེ། འདིར་ཆོག་སྟེ་བ་སྦྱོར་དབང་གིས་
བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩོམ་ཅི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རྩོམ་བོད་དང་རྩོམ་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། བཤེས་
གཉེན་དང་། གཞན་ཡང་། འདི་དང་འདྲ་བ་མང་བྱ་ཡོད་དོ། །དོ་ཤལ་ལ་གཟེགས། དོ། ཞེས་པ་
ཕན་ཚུན་དང་། གཡོན་གཡོན་གྱི་ཆ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། གཡས་གཡོན་ཆ་སྟོམས་པ་ལ། དོ་
སྟོམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ད་དུང་དབྱེད། 2 རྩོགས་ཆོག་ཅིག་བཤད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོ་ཀེར། 1 སྒྲ་གཙུག་ཏྱར་ལྟར་བཅེངས་པ། 2 ཅོད་པན། སྤང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དོ་ཀེར་
ནི་སྦྱི་བོའི་དབྱས་ན་འདུག་པའི་སྦྱི་བཅེངས་ཏེ། གཙུག་ཏྱར་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་དམ། ཅོད་པན་ལ་
དོ་ཀེར་གྱི་སྒྲས་བཟོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

དོ་ཀེར་ཅན། སྒྲ་གྲེན་བྱ་གཙུག་ཏྱར་ལྟར་བཅེངས་པའི་མིའམ། སྒྲ་གཙུག་ཏྱར་བཅེངས་པ་གཉིས་
ཀ་ལ་འདུག་དཔེར་ན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མགོ་དོ་ཀེར་ཅན་དང་ཞུ་གྲོན་པ་དང་ཅོད་པན་
ཅན་དང་ཐོང་བ་ཅན་དང་དགྲིས་པ་ལ་མི་བཤད་པར་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

དོ་བྱུག། དོད་གོང་གི་བྱུག་མོ། དོད་གོང་གི་མཆོན་མོ།

དོ་ར། 1 དགའ་ཆལ། ཅི་ཤིང་གི་རྩ་བ། སྦྱིད་མོས་ཆལ། ཅུ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྤང་བ་དཔེ་
བྱུག་པ་ཡི། །རྣལ་འབྱོར་དེ་ལ་གདམས་ངག་མང་། །ནགས་སྤུང་སྦྱག་པོའི་དོར་བྱ། །ཤིང་
ལོའི་ཕྱང་མོ་ཟད་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 གར་མཁན་གྱི་རྩ་བ། གར་བྱེད་པའི་ས་
གཞིའམ་གནས་ཀྱི་མིང་། བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་དང་དབྱེད་ཅན་དགའ་སྦྱོ་སོགས་གསུང་དོ། །

དོ་མི། 1 གནའ་པོ་རྒྱལ་པོ་དང་བག་མ་སོགས་བསུ་ལེན་བྱེད་སའི་མིས་འདེགས་པའི་ཁྱི་བྱམས།
སེབས་བྱམས། འགྲོགས། འགྲོགས་བྱམས། ཁྲོགས་ཁྱི་ཁྲོགས། དོ་མི་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་
ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ཎོ་འི་བྱར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ ཞོལ་ ཟེར་བའི་བྱར་པོ། རྒྱ་
གར་བས་འདི་ལ་ ར་ལ་ལོ་ ཡང་ཟེར། ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དུ་ བོ་ཁྱི་ ཟེར་ལ། བྱི་རྒྱལ་བས་
sedan chair ཟེར། པོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་མི་དང་། དག་གསར་དུ་འདོ་མི་ཞེས་བྲིས་
པ་གཉིས་ཀ་མི་ལེགས། 2 དངོས་པོ་ལྷུ་བའི་རིགས་ཡང་འདེགས་པའི་ཐབས་མེད། འདེགས་
པའི་ཁྱི་ཁྲོགས། ཁྲོགས་ཁྱི་ འགྲོགས། འགྲོགས་ཁྱི་ དཔེར་ན་ལས་ཁྱི་ལྷ་བྱ། 3 བསྐྱར་དར་
ལྷ་རམས་པས་གཞིངས་ལ་འདུག་པར་བཤད་ཀྱང་དཔྱད།

དོ་མིའི་བསྐྱར་པ། ཁྲོགས་ཀྱི་བསྐྱར་པ་དང་འདྲ།

དོ་ཤལ། 2 ལུ་ཏིག་གི་བྲེང་བ་ལྷེ་བ་སྐྱེབས་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་བྲང་རྒྱན་རིང་པོའི་མིང་། ཞེབ་ཏུ་བཤད་
ན། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཚོ་༤༡བ༤ལས། དེ་ལ་དོ་ཤལ་ནི་སྐྱེད་པ་དམར་པོ་ལ་རྒྱས་
པའི་ལུ་ཏིག་གི་བྲེང་བ་སྐྱོ་གཉིས་དང་སྐྱེད་དང་འོག་ཏུ་གསེར་གྱི་བཅེངས་པའི་ཤོར་བྱ་དབྱུང་ན་
ཡོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པོ། དོ་ཤལ་དང་དོ་ཤལ་བྱེད་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ཡོངས་
ཐགས་སུ་ལུ་ཏིག་ལ་སྐྱར་ནས་བཤད་མོད། གཡུ་དང་བྱ་དུ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་གཞན་ལ་འང་
རིགས་འགྲེ་སྐྱོར་དུང་བར་སེམས། སྐྱ་བཤད་ནི། དོ་ནི་གཡས་གཡོན་མཉམ་པའི་དོན་དང་།
ཤལ་ནི་མར་དབྱང་བའི་དོན་ཡིན། དོ་ཤལ་དང་སེ་མོ་དོའི་བྱེད་པར་ནི། ལུ་ཏིག་གི་བྲེང་བ་ལྷེ་བ་
སྐྱེབས་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་དོ་ཤལ་དང་། ལུ་མ་སྐྱེབས་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་སེ་མོ་དོའོ། མདོར་
ན་དོ་ཤལ་བྱེད་པ་ལ་སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྱ་
བན་ནི་ལུ་ཏིག་གི་དོ་ཤལ་གྱི་བྱེད་ལུ་མ་དག་གི་སྐྱེད་ན་གནས་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། དེས་ན་
དེ་གཉིས་ནི་རིང་བྱང་གི་བྱེད་པར་ཅན་མོ། འདུལ་བ་རྒྱལ་འབྱེད་འགྲེལ། བཟ་ཆོགས་འགྲེལ།
ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ། མཚོ་རྒྱུ་སོགས་རྒྱ་པོད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ལེགས་པར་བཏགས་ཏེ་
བཀོད་ཡོད་པོ། འདི་གཞུང་འདི་དག་ནས་བཤད་པའི་དོ་ཤལ་དང་འོག་ནས་བཤད་པའི་དོ་ཤལ་

གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་ནི་མདོ་སྤྱི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པར་ངེས་སོ། །² མི་རུས་
 སམ་མི་མགོའི་སྤྱི་བ་བརྒྱ་པ་སྤྱི་མཆོམས་སུ་སྤྱི་བས་བའི་བྱང་རྒྱ་རིང་པོའི་མིང་། རྗེའི་
 གསུང་གསུང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐེན་ཐེས་ལས། རྟོག་ལ་ནི་བརྒྱ་པ་སྤྱི་མཆོམས་སུ་སྤྱི་བས་
 བ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །མྱོང་རྟོག་ལྟ་མས་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་རིན་ཆེན་སྤྱི་བ་ནི། མཁུལ་བ་
 འཁོར་ཅན་མགུལ་རྒྱ་དང་། རྟེན་སྤྱི་བས་བ་སེ་མོ་དོ། །བརྒྱ་ལ་སྤྱི་བས་བ་དོ་འལ་ཟེར། ཞེས་
 ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །འདི་ལ་དོགས་གཅོད། རྟོག་ལ་ཞེས་བ་ཐོག་མར་སྤྱི་གྲིག་གི་སྤྱི་བ་ལྟེན་སྤྱི་བས་
 ཅན་འབྱུང་བ་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་མོད། ཕྱིས་རུས་སྤྱི་བ་ལྟེན་སྤྱི་བ་འབྱུང་བ་ལ་འདར་མིང་དེ་ལྟར་
 ཐོགས་པར་སེམས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྤྱི་བ་ཁྱད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཆ་གཡུ་
 དང་བྱ་རུ་སྤྱི་བ་ལེལ་སོགས་ཡོད་པ། ཞེས་སྤྱི་སྤྱི་ཞིག་ལས་ཁ་གསལ་ཞིག་མི་འདུག་པས་
 སྤྱི་བ་དགོས་སོ། །

རྟོག་ལ་སྤྱི་བ་སྤྱི་གྲིག་གི་སྤྱི་བ་རུ་མ་སྤྱི་བས་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་བྱང་རྒྱ་རུ་འདེམ་གྱི་མིང་། འདི་
 ལ་སེ་མོ་དོ་ཡང་ཟེར། ཞེས་ཏུ་བཤད་ན། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཆོ་༤༡ན་ལས། རྟོག་ལ་
 སྤྱི་བ་ནི་རྟོག་ལ་གྱི་སྤྱི་གཉིས་སུ་རྟོག་ལ་ལས་ཅུང་ཟད་ཐུང་བར་འབྱུང་བའི་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱི་བ་
 བ་བྱང་པོར་བྱ་བར་གསུངས་པས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱི་གྲིག་ལ་སྤྱི་བ་ནས་
 བཤད་མོད། གཡུ་དང་བྱ་རུ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་གཞན་ལ་འདར་རིགས་འབྱེ་སྤྱི་བ་རུང་བར་སེམས།
 རྟོག་ལ་སྤྱི་བ་དང་རྟོག་ལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱི་གྲིག་གི་སྤྱི་བ་
 རུ་མ་སྤྱི་བས་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་སེ་མོ་དོ་འལ་སྤྱི་བ་ལྟེན་སྤྱི་བས་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་
 རྟོག་ལ་ལོ། རྟོག་ལ་སྤྱི་བ་ལ་སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆར་འབྲེལ་ལས། སེ་
 མོ་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་གྲིག་གི་རྟོག་ལ་གྱི་སྤྱི་བ་རུ་མ་དག་གི་སྤྱི་བ་གནས་པའོ། ཞེས་གསུངས་
 སོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ནི་རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཅན་སོ། །འདུལ་བ་རྣམས་འབྲེད་འབྲེལ། ལུང་ཐོན་
 ཆོགས་འབྲེལ། ལུང་གཞིའི་འབྲེལ་བ། མཆོ་རྒྱུ་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ལེགས་
 པར་བརྟགས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

དོ་རྟ། (ལེགས་སྦྱར) སྤྱའམ་མགུར་གྱི་དོན་ལ་འཆད་ཀྱང་། བོད་སྐད་ཏུ་བསྒྱུར་ན་ལྷག་པའམ་མ་བཅོས་
པའེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འགའ་ཞིག་གིས་གཉིས་ལ་དགོད་པར་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ནོར་ཞེས་ས་
པའ་གྱི་སྒྲིམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱ་སྐད་དོན་ཞེས་བྲ་བ། བོད་
སྐད་ལྷག་པའམ་མ་བཅོས་པ། ཞེས་བྱའི་དོན་ལ་འཇུག་མོད་ཀྱི། དེ་ཡི་རྒྱ་མཚན་མ་ཤེས་
པར། དོན་གཉིས་ཡིན་ཏེ་དགོད་པ། གཉིས་ལ་དགོད་པར་འཆད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ལོ། རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱུད་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ཏུ་མི་ཟད་པའི་སྐད་དོད་ཡིན་པར་གསུངས།
དོག་པ། 1 ཆུན་པོ། མེ་ཏོག་གི་དོག་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་དབྱིན་སྐད་ཏུ་ bouquet ཞེས་བཛོད་ན་
ལེགས་པོ་འདུག་སྟུམ། 2 གང་བྱ་དང་རིལ་བྱའམ་གོང་བྱའི་དོན། རྒྱ་སྐད་མའི་དོག་པ་གས་སོང་
ལྟ་བུ་དང་། འབྲུའི་དོག་པ་པལ་ཆེར་སྟོན་འདུག་ལྟ་བུ། 3 སའི་ཞེས་ཡིན་པར་རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་
རྒྱུད་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ན་གསལ། 4 ཟེ་འབྲུ། 5 སྦྱད་པ། 6 དོག་པོ་དང་འབྲུ།
དོག་ལ། དོག་ལེ་ཞེས་པ་ཆུ་སྟོ་བའི་སྟོད་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། པའ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་ལྟ་བུས།
དོག་ལེ་ཞེས་པ་ཆུ་སྟོ་བའི། སྟོད་ཀྱི་མིང་ཡིན་དབྱིབས་ལེའང་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།
དོགས་པ། ཐེ་ཆོམ་མམ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ།
དོགས་པ་དང་ཡིད་གཉིས། སྤྱིར་དོགས་པ་དང་ཡིད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། ཉང་གསེས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ནི། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། དོགས་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་གཞན་གྱིས་བྱས་
པའི་ཐེ་ཆོམ་མོ། ཡིད་གཉིས་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རང་གིས་བྱས་པའི་ཐེ་ཆོམ་མོ། ཞེས་གསུངས་སོ།
དོགས་པ་བསུ་བ། དོགས་པ་སྟོང་བའམ་འགོད་པ། ཡང་སྐབས་རེར་དོགས་པ་སྟོང་བ་གཅིག་བྱ་
མིན་པར། དོགས་པ་བསྐྱངས་ནས་དེ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ལ་ཡང་གོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་
ལ་གཞིགས་ན་ཤེས་བྱ་བ།
དོགས་མེད། 1 ཐེ་ཆོམ་མེད་པ། 2 བྱ་ཆོག་སོགས་ཀྱི་མཐར་སྦྲར་རྒྱུའི་ཕྱད་ཅིག་མི་རུང་བ་དང་།
མི་འགྲིག་པ། ཡོང་མི་སྤྲིད་པའི་དོན། དཔེར་ན་དེ་འདྲ་བྱེད་དོགས་མེད། རྐྱད་ཆ་དེ་འདྲ་བཤད་
དོགས་མེད་ལྟ་བུ།

འཛིན། མདའ་ཡི་གནས། བརྩང་རྩ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་དོ།

1 མཚན་ཉིད་དང་། རོ་བོ། དཔེར་ན་མཚན་མཚོན་ལ་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 2 དགོས་
ཆེད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུ་འཛོམ་བར་བྱའོ་ལྟ་བུ། 3 བརྗོད་བུ། བརྗོད་
བུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་བ་ལ་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 4 ཤེས་བྱའི་
ཆོས། ཤེས་བར་བྱ་བའི་ཆོས་དམ་པ་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 5 ཡུལ། ཡེ་ཤེས་དམ་
པའི་ཡུལ་ལ་དམ་པའི་དོན་ནམ་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། དབང་པོ་ལྟ་
དང་དོན་ལྟ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 6 གོ་དོན། ཆོག་འདྲིའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 7 ཞེ་སྤྲུགས་ཀྱི་
བསམ་ཚུལ། དགོངས་དོན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ། དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་དམ། དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ། དཔེར་ན་དོན་ལ་གནས། དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཁན་ས་བཤད་
ཀྱང་དོན་ལ་མེད་པ་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 8 ཅོང་གཞི། ཉགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 9 ལས་
ཀ ལས་དོན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཀྲེ་མཆོག་ རོན་མཆོག་དང་ལྟ། དེ་ལ་གཟིགས།

གྲི་དབང་། (མར་ཕྱིན) ། དགོས་པ་འདི་དབང་། དགོས་དབང་། དགོས་པ་འདི་སྟོབས། གྲུ་བཤད་ནི། རོན་
 བྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའས་དགོས་པ་དང་དབང་བྱི་སྟོབས་སོ། །རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་། ཚུ ༡༧བཅའ་ལས།
 རོན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོས་པ་འདི་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཡུང་རྣམ་འབྱེད་
 ། ཅ་བ་ ༡༩༣མའ་ལས། དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ནི་རོན་གྱི་དབང་གཉིས་གཟིགས་པ་ན་དགེ་སྦྲོང་
 གི་དགེ་འདུན་སྤྱད་པར་མཛད་པེ། ཞེས་གསུངས། 2 འབྲས་བུའི་མིང་ལའང་བཤད། རྣམ་འབྱེད་
 འབྲེལ་། ཚུ ༡༧འབའ་ལས། རོན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་གྲུང་གསུངས་སོ། །

ཏེ་དབང་འདི་གཟིགས་ནས། (པར་ཕྱིན) དགོས་དབང་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་གཟིགས་ནས་ཞེས་པའི་
དོན། རྗེའི་བྱང་རེས་ལེགས་པ་འད་སྤྱང་པོ་ལས། མཐར་གཏུགས་ན་རྩི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་དབྱེ་དགོས་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྤྲུལ་པ་པོ་ཆོད་པའི་

སྒྲིམ་བྱར་མི་རུང་བའི་བྱིར་དང་། དངོས་པོའི་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱང་འཐད་པས་སྐྱབ་པའི་རིགས་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་ལྷན་པའི་བྱིར་རོ། འོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས། དགེ་སྲོང་དག་གས་
མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བསྐྱེགས་བཅད་བརྒྱར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་
ང་ཡི་བཀའ། །སྒྲང་བར་བྱ་ཡི་གྲུས་བྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དོན་གྱི་འོད་གསལ། ལྷན་སྒྲིམ་གྱི་བདེ་ (ཤིན་རྒྱ་མཐོ་སེམས་) བས་སྲོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟེར། དེ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་འོད་གསལ་དང་།
དོན་གྱི་ལྷན་སྒྲིམ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ལྷན་སྒྲིམ་གྱི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་སོང་བ་དང་། དེར་མ་སོང་བའི་
དཔའི་འོད་གསལ་གྱི་མཆན་ཉིད་རྣམས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྩད་ནས་བྱང་བར་བྱེད་པ་དགོས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རིམ་བ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི། བྱིའི་རྒྱ་ཉི་མོད་ཀྱི་སྒྲག་གསུམ་
འདས་པའི་ཐོངས་ཀྱི་དུས་སུ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་ཐྲོག་ཆ་ནས་བྱིའི་མཛོན་བྱང་དང་། བར་གི་
སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཐེམ་པའི་འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྲོང་བ་ཡིན་པའི་ཐྲོག་ཆ་ནས་བར་གི་
མཛོན་བྱང་དུ་བཤད་དོ། །རིམ་བ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ། ལྷན་སྒྲིམ་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་
པོས་སྲོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ། སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ། སྒྲགས་སྒྲ་མེད་
ཀྱི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་སོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། དཔའི་འོད་གསལ་གྱིས་མཆོན་
བྱའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དོན་གྱི་ལྷན་སྒྲིམ། དོན་གྱི་འོད་གསལ། རྗེའི་འཛིགས་བྱེད་སྒྲོན་ལམ་ལས། སྐྱ་མའི་ལུས་མཛོད་ཡང་
ཡང་འོད་གསལ་དུ། །ཀྱང་རྒྱ་ལས་དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་སྒྲིམ། །མཛོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཉོན་ཐྱིབ་
སྤངས་བ་ཡི། །སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་མཛོན་དུ་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་སྒྲིམ། དོན་གྱི་ལྷན་སྒྲིམ་དང་འབྲ།

དོན་གྱིས། བྱགས་ཀྱིས། ཞར་ལ་རང་བྱགས་ཀྱིས། ཟུར་གྱིས། དཔེར་ན་དོན་གྱིས་གོ་ལྟ་བུ། འདུལ་
བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆེག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༩༤༣ ལས། དོན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་རྒྱུ་གིས་སྟོ། །ཞེས་གསུངས་སྟོ། །

དོན་འགྲུར་གྱི་ཐེ་ཚོན། སྤྱི་ཉལ་པ་ཡིན་ནས་སྤྱི་པའི་ཐེ་ཚོན་ལྟ་བུ།

དོན་སྤྱུར། ཆིག་གཅི་པོར་བྱས་ཏེ་ཐད་སྤྱུར་བྱས་པ་མིན་པར་གོ་དོན་གཅི་པོར་བྱས་པའི་སྤྱུར། དཔེར་
ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ལེགས་སྤྱུར་གྱི་ཤིལ་ལ་ཞེས་པའི་དོན་སྤྱུར་དང་། བསེལ་ཐོབ་ནི་དེའི་སྤྱུར་
རམ་ཐད་སྤྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མཆོད་རྟེན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ཡང་ཉན་ཤུལ་མ་ཁྲེན་རབ་འོད་
གསལ་མཆོག་གིས། དོན་སྤྱུར་ཞེས་པ་ནི་དངོས་པོ་དེ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་འདོགས་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཆན་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་རིགས་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དཔེར་ན་རྒྱུངས་འཁོར་དང་། ཀླང་འཁོར།
སྟོག་བརྟན་དང་། སྤྱ་སྤྱད་འཁོར་ལོ་དང་། བརྟན་འཕྲིན་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན། སྤྱུར་སྤྱངས་ཡག་
པོ་ཞིག་བྱུང་ན་དོན་སྤྱུར་དེ་ཤིན་ཏུ་བཟང་སྟེ། མིང་རྒྱུང་པ་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་དངོས་པོ་དེའི་ཁྲུང་
ཆོས་སམ་བྱེད་པས་དེ་ཕྱོགས་ཙམ་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཁོར་བྱུང་པ་ཡིན། སྤྱར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ས་
མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་པོན་ཆེན་དེ་འདྲ་ཞིག་བསྤྱུར་པ་མཐའ་དག་བོད་སྤྱད་དུ་དོན་སྤྱུར་བྱས་
པ་ལྟ་བུ་ནི་མི་རིགས་གཞན་སྤྱུར་གྱི་སྤྱུར་ཐུབ་མེད་པར་གྲགས། དོན་གྱི་སྤྱུར་སྤྱངས་ཡག་
པོ་མ་བྱུང་ན་མིང་པན་ཚུན་ནོར་ཉེན་ཡོད་པ་དང་། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་ཡུལ་སྤྱད་ཅུང་
ཟད་མི་འདྲ་བས་སྤྱུར་སྤྱབས་ཕྱོགས་འཕྲུག་གིས་གཅིག་མ་སྤྱད་ཡོང་འགྲུར་འགོག་རྒྱུར་འགྲུར་
མིན་པ་ཡིན། ཞེས་གྲུང་གསུངས།

དོན་མཆོག་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ།

དོན་ཆེན་པོ་གསུམ། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གྲུས་པ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྟོ་སྤྱ་མཐའ་དག་འགག་པ།
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྟོ་མཐའ་དག་སྟེ་བ། རྒྱུན་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་གསུམ།
སྤྱུགས་དང་སྤྱར་ན། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གྲུས་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་གཉིས་
སྤྱང་པ་མེད་པར་གྱི་ཕྱི་ཅི་ལོག་གི་སྟོ་སྤྱ་མཐའ་དག་འགག་པ། ཕྱི་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྟོ་མཐའ་དག་
སྟེ་བ། རྒྱུན་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་གསུམ་སྟོ། །

དོན་ཅུང་བ་བྱ་བ་ཅུང་བ། (འདུལ་བ) འདོད་པ་རྒྱུང་བ་དང་ཡོ་བྱུད་མང་པོ་མི་འཛིན་པའི་དོན། རྗེའི་བྱང་།

ཐུབ་གཞུང་ལམ་དུ་གསུངས། སྒྲིག་ལུང་སྤར་ནས་ཡིད་གྱིས་བཤགས་ཟིན་པས་དོན་ཅུང་བ།
ལུས་ངག་གིས་བཤགས་ཟིན་པས་བྱ་བ་ཅུང་བའོ། ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པ་ཡོད་དོ། །
དོན་མཐུན། 1 ཆོང་བ། དཔེར་ན་རྒྱལ་ཁབ་ལོང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས། ལུང་ལོང་གཅོད་པ་རོ་ཡི་བྱིར། །མ་སྒྲིམ་
གསོད་པ་བགས་པའི་སྒྲིང། །དོན་མཐུན་འདྲིམས་པ་ནོར་གྱི་དོན། །རྒྱལ་སོར་སྒྲིམ་པ་འབངས་
གྱི་ཆེད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། 2 ལམ་གྲོགས། ལམ་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་གྱི་འགྲེལ་
པ་ལས། མཛོད་དུ་སྒྲོགས་ནས་འོངས་པའི་ལམ་གྲོགས་གཉིས་པ་ནི་དོན་མཐུན་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 3 འགྲོན་ལོ། འགྲེལ་བ། སྒྲོགས་ལ་འགྲོ་མཁན།
དོན་མཐུན་བ། བསྐྱེད་པའི་དངོས་སོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཞན་རྒྱལ་སྤོང་གང་ལ་སྤྱར་བ་དེ་ལ་རང་
ཡང་གནས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་སྒྲོབ་པའོ། །
དོན་ངས། སྤོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྒྱུ་ཁྱད་པའི་གྲུ་བཤད་ནི། ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་མཆོག་ཡིན་
པས་ན་དེ་སྒྲིང་ཅེས་བྱ།
དོན་ངས་བསྐྱེད་པ། དོན་ངས་བདེན་པ་དང་དོན་གཅིག་སྒྲོ་སྒྲིམ་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལས། མཛོད་སྤོང་
གང་དག་དོན་ངས་བསྐྱེད་པ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངས་པའི་དོན་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
དོན་ངས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) སྒྲིམ་ངས་པས་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཅི་ལོག་པར་རོ་སྒྲིང་པ་དེ་
མཛོད་སྤོང་མཛོད་རྒྱུས་གཏན་ལ་པལ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྒྱུས་པ་དེའང་
སྒྲིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
དོན་ངས་དུ་བཅུག་པ། འོད་གསལ་དུ་བཅུག་པ་དང་འབྲ།
དོན་ངས་བདེན་པ། སྤོང་ཉིད། སྤྱོད་པའདུག་ནི། དོན་ནི་ཤེས་བྱ། དམ་པ་ནི་མཆོག་གོ། དེས་ན་ཤེས་བྱའི་
མཆོག་ཡིན་པས་ན་དོན་ངས་མོ། །ཡང་ན་དམ་པ་ནི་ཡུན་ཅན། དོན་ནི་ཡུལ་ཏེ། སྤོང་ཉིད་རྒྱུས་
པའི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ནི་དམ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་དོན་མོ། །ཡང་ན་དམ་པ་
ཡུལ་ཅན། དོན་ནི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་སྟེ། སྤོང་ཉིད་རྒྱུས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་སྤོང་ཉིད་རྒྱུས་
པས་ན་དམ་པ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་རྒྱུས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཡིན་པས་ན་དོན་མོ། །བདེན་པའི་

སྐྱ་བཤད་ནི། སྐྱང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་པའི་མི་བསྐྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདེན་བཤོ།
 འོན་དམ་པ། གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་སྟོང་ཉིད། སྐྱ་བཤད་ནི། རྟོགས་བྱ་ཡིན་པས་དོན་དང་། ཕྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་པས་དམ་བཤོ། །ཡང་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྟོང་ལུལ་གྱི་དོན་
 ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་བཤོ། །
 དོན་དམ་པའི་དགྲིལ་འཁོར། བསྐྱེད་རིམ་པའི་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱའི་ལམ་འབྲེར་ལ་ཟེར། འཆི་བ་ཆོས་སྐྱའི་
 ལམ་འབྲེར། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་པ། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྦྱང་པའི་དེ་ཉིད་རྣམས་
 དོན་འབྲ། རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་སྟོགས་ལ་བྱང་བའི་རེ་སྟོང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།
 དོན་དམ་པའི་མཁའ་སྟོང། རང་གི་མཁའ་སྟོང་དང་འབྲ།
 དོན་དམ་པའི་དགེ་བ། ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་ཏེ་བསྟོམས་པས་ཁན་མ་ཐོབ་མཐའ་དག་ཟད་
 བར་རུས་པའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མཆོན་གཞི་ནི། ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། བྱང་འདས་
 ལྷ་བྱ། སྐྱ་བཤད་ནི། འདི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་ལ། འདི་འབྲས་བྱ་བ་དེ་
 བ་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་འདི་ལ་དགེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་ནད་
 དང་བྲལ་བ་ལ་ལུས་བདེ་ཟེར་བ་དང་། བྱ་རན་མེད་པ་ལ་སེམས་བདེ་ཟེར་བ་བཞིན་བྱ། འདིར་
 ཡང་སྤྲིག་པ་མེད་ཅིང་ལ་དགེ་བ་ཞེས་བཏགས་བཤོ། །ས་བཤ་གྱི་སྟོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལ་གཞི་
 བྱས། ཡང་། དམ་པའི་དོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་བྱང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་
 དགེ་བ་ཞེས་བྱའོ། །
 དོན་དམ་པའི་འགོག་པ། རང་གི་རྫོགས་ལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་ཐོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ། སྐྱ་བཤད་ནི། རང་གི་
 རྫོགས་ལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་ཐོན་སྤངས་པའི་འགོག་པ་སྟེ་བྲལ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྤང་ཅེས་བྱ།
 དོན་དམ་པའི་མི་དགེ་བ། འཁོར་བ་ལྷ་བྱ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁན་མ་ཐོབ་དང་
 བཅས་ཤིང་། ཡིད་འབྱུང་བའི་གནས་སུ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས་དེ་སྤང་ཅེས་བཏགས།
 དོན་དམ་པའི་ལྷང་མ་བསྟན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྷ་བྱ། དེ་ནི་དགེ་མི་དགེ་གང་དུ་ཡང་གཞག་
 ཏུ་མེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད།

དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད། རྫོགས་བྱང་གི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་འབའ་ཞིག་ལ་ཚུ་བ་ཞག་གི་ཚུལ་དུ་སེམས་པའི་གཙོ་བོའི་རྣམ་རིག་ཅིག་ལ་ཟེད། རྫོགས་བྱང་གི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཞག་གོ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད།

དོན་རྣམ་གྲངས་པ། དོན་གཅིག་ དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་དོན་གཅིག་

དོན་གོ། དོན་གྱི་སྒྲིང་གོ། གཤམ་འགངས་ཆེན་གོ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལེགས་པ་འགྲང་སྒྲིང་པོ་ལས།
མདོར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འདི་ངོས་ཟེན་པར་བྱས་ལ་ཆོས་བདག་འགོག་པའི་
རིགས་པ་ཐམས་ཅད་འདི་འགོག་པ་དངོས་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཉུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མཉན་པ་
དང་བཤད་པ་དང་བསམ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་པ་དེ་ལ་ཅི་ཙམ་ཞིག་གཞིན་དུ་སོང་བ་ཡང་
ཡང་བརྟག་པ་ནི་གངས་པའི་དོན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་སྤྱེའི་བདག་མེད་འཆད་པའི་སྐྱབས་
གཞན་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟུལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དོན་ལྡན། རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་ཆོས་དེ་དང་དེའི་གཞུགས་བརྟན། དོན་དེ་མ་ཡིན་བཞིན་ཏུ་དོན་དེ་ལྟ་བུར་

སྒྲིག་བའི་རྟོག་པའི་འབྲས་ཀྱི་ཆོད་མ་རིགས་རྒྱན་ལས། རང་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་སྒྲིངས་གང་
 ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དེ་གཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་གཅིག་ལྟ་བུར་སྒྲིང་བའི་སྒྲིབ་ཏུགས། དོན་སྒྲིབ་མཆོན་
 ཉིད། དཔེར་ན། རྩམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རྩམ་པར་སྒྲིང་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་གསུངས།
 དོན་སྒྲིབ་རྒྱུ་ལ། གཞན་གྱི་འགྲེལ་བཟོད་ལ་མ་བརྟེན་པར། རང་གི་ཉམས་སྤྱོད་ཁོ་ནས་བྱུང་བའི་རྟོག་
 པའི་འབྲས་ཀྱི། དཔེར་ན་རང་གི་ཨ་མ་བྲན་པའི་ཆེ་རྟོག་དོའི་ཨ་མའི་འབྲས་ལྟ་བུ།
 དོན་སྤྱོད། བསྐྱེད་བའི་དངོས་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་དོན་དེ་རྩམས་
 ལ་གསུལ་བྱ་རྩམས་སྤྱོད་ཏུ་འབྱུག་པའོ། །ཡང་ན། རང་གཞན་གྱི་དོན་འབྲུག་པར་བྱེད་པའི་དོན།
 དོན་སྤྱོད་པ། དོན་སྤྱོད་དང་འབྲ།
 དོན་བྱེད་ཀྱས་པ། དངོས་པོའི་མཆོན་ཉིད། སྤྱོད་བཤད་ནི། རང་གི་འབྲས་བྱ་སྤྱོད་པའི་དོན་ནམ་བྱ་བ་
 བྱེད་པའི་ཀྱས་པ་དང་ལྷན་པས་དེ་སྤྱོད་ཅེས་བྱ།
 དོན་སྤྱོད་རྟོག་པ། བྱེད་གཞི་བྱེད་ཆོས་སྤྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ། དཔེར་ན་སྤྱོད་པ་འདི་ནི་དབྱུག་
 པ་ཅན་ལོ་སྤྱོད་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ།
 དོན་མི་འགྲུར་གྱི་ཐེ་ཆོས། སྤྱོད་ཀྱི་ལོན་ནམ་སྤྱོད་པའི་ཐེ་ཆོས་ལྟ་བུ།
 དོན་སྤྱོད་གཉིས། སྤྱོད་དོན་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྤྱོད་བྱུགས་སྤྱོད་པ་དང་མདོ་སྤྱོད་པ་གཉིས། སྤྱོད་བཤད་ནི། སྤྱོད་
 དོན་བདེན་བྱུང་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་རིས་སུ་གཏོགས་པས་དེ་སྤྱོད་ཅེས་བྱ།
 དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ། ། དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་གཉིས་པ། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ཆེད་ཏུ་
 བཟོད་པའི་ཆོས་ལས། བ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། རྒྱལ་པོ་གཙང་སྤྱོད་ཅན་གཉིས་དང་། །ཡུལ་
 འཁོར་སྐྱོད་བཅས་བཅོམ་པ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། གམ་
 པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེའི་མཛོད་འགྲེལ་༡༣ལས། བ་ལས། མ་སྤེད་པ། རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་སྤྱོད་
 སྤྱོད་པའི་རྩམ་ཤེས། གཙང་སྤྱོད་ཅན་གཉིས་མཆོག་འཛིན་གཉིས། ཡུལ་འཁོར་སྤྱོད་མཆེད་བྱུག་
 འཁོར་ཡུལ་དང་བཅས་པའི་ཞེས་འགྲེལ་བ་ཟབ་མོས་བཞོལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །ཡང་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྤྱོད་ཀྱིས་བཅས་སྤྱོད་ཆ་༤ལས། དེའང་འཁོར་བར་འབྱེད་པས་

མེད་པ་དང་ལེན་པ་གཉིས་ནི་པ་མཐོ། །ཀུན་གཞི་ནི་བག་ཆགས་སྣ་ཆོགས་པའི་རྟེན་ནམ་གཞིར་
བྱུང་པས་རྒྱལ་པོའོ། །བྲག་ཟེ་འཛིགས་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ་དང་། དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་
ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བུ་གཙང་སྒྲིམ་ཅན་གཉིས་སོ། །ནང་གི་སྒྲེ་མཆེད་གཟུང་འཛིན་དང་
བཅས་པ་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་ནི་ཡུལ་འཁོར་གྱི་སློང་དང་བཅས་པའོ། །དེ་དག་བཅོམ་པ་སྟེ་
དག་པ་ན་འཆང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། 2 ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་ཤོད་མེད་
ཅས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲིམ་པའི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་དགའ་ལྗན་བྱང་ཅེ་བ་ཞོག་པ་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་
ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། གླ་མ་མཆོད་པའི་ཟབ་ཁྲིད་རྒྱས་པ། ཡང་གླ་མ་མཆོད་པའི་ཁྲིད་བསྟུས་པ།
ཕྱིག་ལྟངས་བཤགས་ཚུལ། བཀའ་སློན་གཡག་རོང་པ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་ལམ་
གཙའི་གླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ཡང་དེས་ཞུས་པའི་ལམ་གཙའི་ཁྲིད་སློན་སེམས་འཛིན་ཚུལ། ཡང་
དེས་ཞུས་པའི་འཛིགས་བྱེད་བརྒྱད་འདེབས་སྟུབ་ཐབས། ཡང་དེས་ཞུས་པའི་འཛིགས་བྱེད་
རྩོགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། ཡང་འཛིགས་བྱེད་རྩོགས་རིམ་བསྟུས་པ། བ་སོ་བའི་ཁྲིད་ཡིག་ལྟར་
གྱི་དབྱ་མའི་ལྟ་བུ། འཛིགས་བྱེད་ཡུམ་སོགས་དོགས་སེལ་དང་དགེ་སློང་བྱ་ཚུལ། གསང་
འབྲས་ཆོགས་འཁོར་བྱ་ཚུལ། འཕགས་པ་སྦྱུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྟུབ་ཐབས་ལེ་ཆེན་བདུན།
སྟོལ་མའི་སྟུབ་ཐབས། ཆོས་བྱ་དམར་ཁྲིད། གླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལེ་ཆེན་བཞི། དེ་བོ་དགའ་ལྗན་གླ་
བརྒྱད་ཉམས་མགུར་ཞལ་གདམས་ལེ་ཆེན་བྲུག་། ཆབ་ཤོག་ལེ་ཆེན། བརྟན་བཞུགས་ལེ་ཆེན།
བྲག་ཡེར་པ། བྲག་སློ་མོ། འོལ་ཁ་རྩིང་གྱི། བསམ་ཡས་སོགས་གནས་ཆེན་ལ་མཆོད་འབྲུལ་
སློན་ཆོག་མི་དབང་པོ་ལྟ་བུས་བཀའ་བསྟན་བྱང་པར་དུ་བརྟེན་པའི་སློན་ཆོག་སྟག་ཅེ་དཔོན་
མའི་རྟེན་བཞེངས་དཀར་ཆག་མཐོང་བ་དོན་ལྗན། ཞོག་གུར་སློན་གྱི་རྟེན་བཞེངས་དཀར་ཆག་
དང་པའི་འཇུག་དོགས། ཆ་བ་མ་ཉི་ལྟ་མས་ཞུས་པའི་དམིགས་བརྟེན་མའི་རིམ་སྟུབ་བཅས་སོ། །
དོར། 1 སྤངས་པ། བཏང་བ། བསྐྱར་བ། 2 བྲིས་པ། 3 དོར། དོ། ཆ། བྱང་། གཉིས་རྣམས་དོན་གཅིག་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཞིང་མོ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་ཆ་གཅིག་ལ་མོན་དོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དོར་ཐུང་། ཀང་གོས་སམ་ཀང་དགེས་ཀྱི་གོས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

དོར་མ། (འདུལ་བ) 1 གོས་ཐུང་། དོར་ རྟོ ཆ། ཐུང་། གཉིས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
ཚོན་དོར་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། 2 ཀང་གོས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་
པ་རྟེན་ ཆུ་ ༡༡༣༥ན་ལས། དོར་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀང་གོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དེའི་
ཐད་ཀྱི་ ལུང་རྣམ་འབྱེད་རྟེན་ ཆ་བ་ ༡༣༣༥ན་ལས། དོར་མང་དག་དང་། དོར་ཐུང་དག་དང་།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོར་མང་། (འདུལ་བ) ཀང་གོས་ཀྱི་མིང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་རྟེན་ ཆ་བ་ ༡༣༣༥ན་ལས། དོར་མང་དག་
དང་། དོར་ཐུང་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་དོར་མ་ལ་གཟིགས།

དོལ་ཆོད་དུ། (སྒྲུབ་པ) ཐེ་ཆོམ་མེད་པར། ཆམ་ཆོམ་མེད་པར། གཞན་ལ་མ་གཡེངས་པར། ཉག་ཏུ་
འབད་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

དོལ་ཆོད་དུ་སྦྱང་། (སྒྲུབ་པ) ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་སྦྱང་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། མཆད་ཁ་བའི་སྒོ་སྦྱང་
དོན་བདུན་མ་ལས། དོལ་ཆོད་དུ་སྦྱངས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དོས་འག། (སྒྲུབ་པ) འཁྱགས་འག། སྒོ་སྦྱང་ལས། ཐུན་དོས་འག་ལ་ཡུན་ཐུང་བར་བྱས་ཏེ། སྒོ་སྦྱང་
གཅིག་ལ་ཐུན་དུ་མར་བཅད་དོ། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དོས་འག་པོ། (སྒྲུབ་པ) དོས་འག་དང་འབྲ།

བ་མ། (སྒྲུབ་པ) 1 ཡག་པོའི་དོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྦྱངས་པ་ལས། རྒྱལ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མི་
བ་མ་དེ་མི་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱབས་དང་མགོན་བྱེད་པས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། 2 ཁ་
སྦྱབས་ཁ་ཐབས་དང་འབྲེལ་ཞུན་དང་ཁ་བ་སོད་ཅན། བརྟ་བའོ་ཡིད་དགའ་ལས་གསུངས།
3 ཁལས་པ་དང་ཡ་བས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ། 4 ཁང་པའི་སྐར་ཁུང་གི་
སྒོ་བཞི་ཅན་གྱི་མིང་། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ན་གསལ།

བྱག་ཏུ་བབས་པ། འཁྱགས་ཆེན་པོར་བབས་པ། ཐུང་བར་བབས་པ།

བྱག་པོ་འཛིགས་བྱེད། (གསང་སྒྲགས་) འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དགའ་ལུ་ཅན། ལྷིང་ཇེ་མེད་པའི་མི་ལ་ཟེམ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་།
 ཚུ་ ༡༥༦ བཤམས། དན་ལུ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷིང་ཇེ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
 དང་པོས་ལེགས་བཤད་ལྷིང་པོ་རྒྱུད་བ། ཇེ་རྩོད་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྟོད་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ།
 རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལ་ཟེམ། རྟོན་པ་མྲུན་མེད་པ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འཇུང་བ་གསུང་བའི་
 རྟོན་པ་བསྟོད་པ་ལེགས་བཤད་ལྷིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །

৷৳৬

བའི་ཐོ་རྒྱུ་འཇིགས་བྱེད་ལ་ཟེར། དེས་དོན་གྱི་ཐོ་རྒྱུ་འཇིགས་བྱེད་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་
ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར།

འདྲ་སྟོང་། ཁྱིམ་གྱི་འདྲ་འཇི་དང་གཡེང་བ་སྤངས་ཏེ་དབེན་པར་སོང་ནས་ཉིང་དེ་འཇིན་བསྐྱོམས་པས་
བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གོང་མ་ཐོབ་པ། སྒྲོན་པའི་ཆོག་གིས་ཀྱང་གཞན་གྱི་དགོས་
པ་བསྐྱབ་ཀྱས་པ། འན་པའི་སྟོང་བ་གཡོ་སྤྱོད་སོགས་མེད་པར་ཤེས་རྒྱུ་དང་པོར་སྟོང་བའི་རྒྱལ་
འབྱོར་པ་ལ་ཟེར། ཇི་སྐད་དུ། འཁོར་བས་སྒྲི་ཉེན་གས་སུ་སོང་། །བསམ་གཏན་ཐོབ་སྟེ་མངོན་
ཤེས་འཆར། །དེ་ལ་མི་ཡི་འདྲ་སྟོང་ཟེར། །བསམ་གཏན་མ་ཐོབ་ཀྱིང་དུ་བབས། །སྟོན་དག་སོགས་
འཆོ་བམ་ཟེའི་རིགས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དོ། །ཞེས་རྗེ་ཀུང་ཐང་བ་གསུང་། འདྲ་སྟོང་གི་སྒྲ་ནི་
ཕྱི་རོལ་པའི་འདྲ་སྟོང་བདེན་ཆོག་གྲུབ་པ་དང་། སངས་རྒྱལ། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པ་སྟེ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་སངས་རྒྱལ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྒྱུད་
ཆ་མཁུ། དེ་ནི་འདྲ་སྟོང་གསུང་ཡིན་ལྟོག་པ་གཞན། །ཞེས་དང་། དེ་ཡང་འདྲ་སྟོང་བཀའ་བཞུགས་
སྤྱི་པོས་ལྟུང་། །ཞེས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ། །

འདྲ་སྟོང་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་དམ་ཆོས་བརྒྱ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས།
བསྐྱལ་བ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འདས་པར་ཡང་། །རྒྱལ་བ་འདྲ་སྟོང་ཆེན་པོ་རྟེན་པར་དཀའ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

འདྲ་སྟོང་མཆོག་འདྲ་སྟོང་ཆེན་པོ་དང་འདྲ། ཇི་སྐད་དུ་དམ་ཆོས་བརྒྱ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་ཉན་ཐོས་རྣམས། །འདི་ན་ཇི་སྟེད་མཆིས་པ་ཀྱན། །དེ་ཡི་ནང་ན་བདག་མཆོག་
ཅེས། །འདྲ་སྟོང་མཆོག་གིས་བསྟན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

འདྲ་སྟོང་སྤྱི་བ་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས། འདྲ་སྟོང་མཆོག་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་ཐོག་མར་བསྐྱོར་བའི་གནས་ཡིན་པས་འདྲ་སྟོང་སྤྱི་བ་ཞེས་བྱ་ལ། རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་ཞེས་པ་
ནི། རི་དྲགས་ཏུ་ཏུ་མང་པོ་གནས་པ་དང་། ག་བ་སྤྱུལ་མའི་དོན་ཏུ་རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་སྟོག་
བཏང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱལ་པོས་དེ་རྣམས་ལ་མི་འཇིགས་པ་བྱིན་པ་དང་། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་

བའི་ཆེ་རི་དྲགས་ལ་བ་གསུམ་ཉག་པར་ཆོས་ཉན་དུ་ཡོངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རི་དྲགས་
 གི་ནགས་དང་། རི་དྲགས་བྱིན་པའི་ཆལ་དང་། རི་དྲགས་རྒྱ་བའི་གནས་སོགས་དུ་མར་བོད་གི་
 ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱར་རྟོ། །འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ན་འདིའི་སྐོར་བྱར་ཅམ་གསལ།
 དང་སྲོང་ལྷུང་བའི་རི་དྲགས་ཀྱི་ཆལ། བཞོད་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱན་པའི་མདོ་ལས། ཆེ་གཅིག་གིས་ཐོགས་
 པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམ་ལྷུངས་སུ་འདུག་པར་དགོངས་པ་ན། ལྷའི་བྱ་དག་འཛམ་བུའི་
 སྤིང་དུ་བབས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་འཕགས་པ་དག་ཞིང་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་
 རིགས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། ལོ་བཅུ་གཉིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡུམ་གྱི་ལྷུངས་སུ་
 འདུག་པར་འགྱུར་རྟོ། །ཞེས་སྒྲུས་པ་དང་། དེའི་ཆེ་ཡུལ་སྒྲ་རྩ་ཆ་སྤྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ལྟ་བུ་བརྒྱས་
 ལྷའི་བུའི་ཆོག་ཐོས་པས་འདུག་པའི་སྐྱན་ལས་ལངས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱ་ལ་བདུན་ཅམ་དུ་
 འཕགས་ཏེ། མེས་རང་གི་ཕྱང་པོ་བསྐྱེགས་ནས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱི་ཤུ་རི་རྩ་ནས་
 མཁའ་ལས་བབས་པས། དེའི་ཕྱིར་གནས་འདི་ལ་དང་སྲོང་ལྷུང་བའི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
 གསུངས་ལ། རྒྱུད་མེ་སྤྱི་རྣམ་ལས། སངས་རྒྱས་འོད་སྤྱང་འཛིག་རྟེན་དུ་འབྱོན་པའི་གོང་དུ་དེ་
 ལྷར་བྱང་བར་བཤད་དོ། །བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་དུ་སྟོན་དང་སྲོང་ལྷ་བརྒྱ་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་
 བ་ན་རྒྱ་འབྲུལ་ཉམས་ཏེ་གནས་འདིར་ལྷུང་བས་དེ་ལྷར་བཏགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རི་དྲགས་
 རུ་རུ་མར་བོ་གནས་པ་དང་། ཤ་བ་སྤྱུམ་མའི་དོན་དུ་རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་སྟོག་བཏང་བའི་རྒྱུན་
 ཀྱིས་རྒྱལ་པོས་དེ་རྣམས་ལ་མི་འཛིགས་པ་བྱིན་པ་དང་། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཆེ་རི་དྲགས་
 ཤ་བ་གསུམ་ཉག་པར་ཆོས་ཉན་དུ་ཡོངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་དང་།
 རི་དྲགས་བྱིན་པའི་ཆལ་དང་། རི་དྲགས་རྒྱ་བའི་གནས་སོགས་དུ་མར་བསྐྱར་རྟོ། །

དངས། (འདས་པ) འཕྲེན་པའི་འདས་ཆོག་ འཕྲེན། དངས། དང་། རྟོངས། 1 འཕྲེན་པ། ཤིང་རྟེན་དངས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐག་རིང་དུ་དངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། 2 ཁྲིང་པ། ཐར་པའི་ལམ་དུ་དངས་
 ལྟ་བུ། 3 བསྐྱེད་པ། བྱུང་པ། སྟོན་བསགས་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་དངས། ལྷུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་
 བས་དངས་ལྟ་བུ། 4 རྒྱ་བྱས་པ། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དངས་ནས་སྤྱེས་པའི་སྟོན་པོ་

ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 བཤད་པ། བཀོད་པ། བསྐྱར་པ། ལུང་བྲངས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 5 བཟའ་བརྟེན་སོགས་སུལ་བ། གསོལ་སྟོན་བྲངས་ལྟ་བུ། 6 ཡིད་སྟོགས་པའམ་ཆགས་
པ། དཔེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཛོང་བས་ཡིད་བྲངས་པའི་སྤྱིན་གྱི་གཡེང་བ་ཀུན་རེ་ཞིག་དོར་བའི་
རྣལ་འབྱོར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༡༡བ་༣ལས། སྤྱི་བྱེད་རྣམ་
གཡེང་འདུ་རྗེ་རྟེན་བཀུར་ལ། །དགའ་བར་འཛིན་པ་ཆོས་རྒྱན་ལྟར་མཛོང་ནས། །དཔེན་པར་
ཚུལ་བཞིན་བསྐྱབ་པ་ལྟར་བྱས་པའི། །གཏམ་འདིས་ཁོ་བོའི་སྤྲིང་ནི་ཅི་ཡང་བྲངས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བྲན་པ། 1 (བྱ་ཆེག) འདས་པའི་གནས་ཚུལ་གྱིས་སྤྱི་ཡོད་ལ་འཁོར་བ་ལ། བྲན་པ་ཟེར། དཔེར་ན་སྟོན་
གྱི་ཆེ་རབས་བྲན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (བྱ་ཆེག) འདས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་འཁོར་
ནས་སེམས་སྦྱག་བསུལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ལ། བྲན་པ་ཟེར། དཔེར་ན་བ་མ་བྲན་པ་
དང་། ཟླ་མ་བྲན་པ། རང་གི་པ་ལུལ་བྲན་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱིན་སྐད་དུ་ miss ཟེར་བ་དེའོ། 12 (བྱ་
ཆེག) ཡིད་ལ་སེམས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ། དཔེར་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བྲན་པ་ལྟ་བུའོ། 13 (མིང་
ཆེག) དམིགས་པ་གང་ཡིན་དེ་ལ་སེམས་མ་ཡེངས་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན།
རྗེའི་གསུང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་ཟེན་གྱིས་བཏབ་པ་ལས་གསུངས། ཡང་ན། སེམས་རྩ་བའི་
དམིགས་པ་དེ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ། བྲན་པ་ཞེས་བྱའོ། 12 (མིང་ཆེག) ལུལ་ངེས་
ལྟའི་གསུམ་པ་ནི། སྤར་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཀྱི་བརྗེད་པ་མེད་པར་བྱེད་
པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་བྱེད་ལས་ནི། དམིགས་པ་ལ་སེམས་མི་གཡེང་བའི་བྱེད་
ལས་ཅན་ལོ། །བྲན་པ་ནི་ཐག་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་ལྟར་དུ་འདོགས་བྱེད་
དུ་གསུངས་སོ། །4 (མིང་ཆེག) སེམས། དཔེར་ན་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་ལ། བྲན་པ་རྣལ་
དུ་མི་གནས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བྲན་པ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར། བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་དང་དོན་གཅིག་དེ་ལ་རགས་པ་བྲན་པ་གཅིག་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་ཟེར།

བླ་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། དྲ་པ་ཉེར་བཞག་དང་འབྲ།

བླ་པ་ཉེར་གཞག་ དྲ་པ་ས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ལ་དྲ་པ་
ཉེར་གཞག་ཟེར། དྲ་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ཅེས་གྲུག་གྱུ་བཤད་ནི། མི་བཟླེད་པར་བྱེད་པས་
ན་དྲ་པ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡང་འཛོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉེར་གཞག་ཉེ་བར། ཞེས་
པ་དོན་མང་པོ་ལ་འབྲུག་གྲུང་འདིར་ཡང་ཡང་གི་དོན་ནོ། །ཉེ་བར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བླ་པ་ཉེར་གཞག་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཆོན་བདུན་གྱི་དང་པོ་དྲ་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ནི། ལུས་དྲ་
པ་ཉེར་གཞག་ (ལུས་དྲ་པ་ཉེར་གཞག་གིས་ལུས་སྦྱུག་བདེན་དུ་བསམས་ནས་དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒྲིལ་བྱེད་པར་བྱེད་)
ཆོར་པ་དྲ་པ་ཉེར་གཞག་ (དེས་ཆོར་པས་སྡེད་པ་འབྲེན་པར་མཐོང་ནས། སྡེད་པ་འཕམ་ཀྱན་འབྲུང་ལ་སྦྱོར་འདོད་ཀྱི་སྒྲི་
སྡེད་པར་བྱེད་) སེམས་དྲ་པ་ཉེར་གཞག་ (དེས་བདག་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྦྱེ་འགག་བྱེད་པར་
རྟོགས་ནས། བདག་ཆད་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཛིགས་པ་མེད་པས་འགོག་པ་མཛོད་དུ་བྱ་འདོད་སྦྱེད་པར་བྱེད་) ཆོས་དྲ་
པ་ཉེར་གཞག་ (དེས་ཀྱན་ཉོན་སྤང་བྱ་དང་། རྣམ་བྱང་བསྐྱེན་བྱར་རྟོགས་ནས་ལས་བདེན་བསྐྱོམ་འདོད་སྦྱེད་པར་བྱེད་
དོ) དྲ་པ་ཉེར་གཞག་ལ་གཟིགས།

བླ་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ། དྲ་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་ནི། ལྷོན་པས་ཆོས་གསུངས་པའི་ཆེ་གུས་པ་
དང་། མ་གུས་པ་དང་། བར་མར་གནས་པ་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན། གུས་པ་ལ་དགྲེས་པ་མེད་པ།
མ་གུས་པ་ལ་མི་དགྲེས་པ་མེད་པ། བར་མར་གནས་པ་རྣམས་ལ་རང་འགར་བོར་བ་མེད་པར་
ཐུགས་དྲ་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་མོ། །མཆིམས་མཛོད་ལས། གསུམ་པ་དྲ་པ་ཉེ་བར་
བཞག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ནི་མདོ་ལས། དག་སྦྱོང་དྲ་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་
གང་དག་འཕགས་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་འཕགས་པས་དེ་དག་བསྟན་ན་འཁོར་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་
པར་འོས་མོ། །གསུམ་གང་ཞེན། དག་སྦྱོང་དག་འདི་ན་སྟོན་པ་ཐུགས་བརྩེ་བ། ཐུགས་སྟོབས་
ནི་གཞན་གྱི་ཟེལ་གྱིས་མི་གཞོན་པ་ཡིན་ལ་མི་འཛིགས་པ་ནི་གཞན་སྤྲར་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
པའོ། །རྗེ་ཅན། དོན་བཞེད་པ། བན་པར་བཞེད་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པས་ཉན་ཐོས་
རྣམས་ལ་འདི་ནི་བྱེད་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པ། འདི་ནི་བྱེད་ལ་བདེ་བར་བྱེད་པ། འདི་ནི་བྱེད་ལ་

ཕན་བ་དང་བདེ་བར་བྱེད་པའོ་ཞེས་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་དེ་དག་དེ་ལ་ཉན་པར་
བྱེད། རྩ་བ་གཏོད་པར་བྱེད། གུན་ཤེས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་འཛོག་པར་བྱེད། ཆོས་ཀྱི་རྩེས་སུ་
མ་ཐུན་པའི་ཆོས་སྤྱོད་པར་བྱེད། སྟོན་པའི་བསྟན་བ་ལས་མི་འགལ་བར་བྱེད་ན། དེས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་གུན་ཏུ་དགྱེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར། ཡིད་བདེ་བ་དང་ཐུགས་ལ་ལ་ཐོར་ཡང་མི་
འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བླན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བྱ་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞུགས་ཏེ།
འདི་ནི་གང་དག་འཕགས་པ་བསྟེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་འཕགས་པས་དེ་དག་བསྟེན་ན་ཆོགས་ལ་
རྩེས་སུ་སྟོན་པར་འོས་པའི་བླན་བ་ཉེ་བར་བཞག་པ་དང་ཐོ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་བ་དང་། དེ་བཞིན་བྱ་
སྟོན་པ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་ཉན་ཐོས་དེ་དག་དེ་ལ་ཉན་པར་མི་བྱེད་པ་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་བ་ལས་
འགལ་བར་བྱེད་པའི་བར་བྱ་གྲུར་ན། དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གུན་ཏུ་མི་དགྱེས་པ་དང་ཡིད་
མི་བདེ་བ་དང་ཐུགས་ལ་ལ་ཐོར་དང་གུན་ནས་མནར་སེམས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། མི་བཟོད་པ་དང་
འཆོག་པ་དང་ཐུགས་མ་རངས་པ་མི་མངའ་བར་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བླན་པ་དང་ཤེས་
བཞིན་བྱ་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་བླན་བ་ཉེར་གཞག་གཉིས་པ་དང་། དེ་བཞིན་བྱ་ཉན་
ཐོས་ཁ་ཅིག་ནི་དེ་ལ་ཉན་པར་བྱེད་པ་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་བ་ལས་མི་འགལ་བའི་བར་བྱ་བྱེད་
ལ། ཁ་ཅིག་ནི་ཉན་པར་མི་བྱེད་པ་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་བ་ལས་འགལ་བའི་བར་བྱ་བྱེད་ཀྱང་
དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྱེས་པ་དང་མི་དགྱེས་པ་གཉིས་ཀར་མི་འགྱུར་བར་བླན་པ་དང་
ཤེས་བཞིན་བྱ་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་བླན་བ་ཉེར་གཞག་གསུམ་པའོ་ཞེས་འཁོར་
གྲུས་པར་ཉན་པ་དང་མི་ཉན་པ་དང་གཉིས་ཀའི་བྱེ་བྲག་གིས་གསུམ་གསུངས་ལ་གསུམ་པོ་འདི་
དག་ནི་བླན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ནམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་དག་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ནི་
གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཞོ། །འོན་ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ་འད་འཁོར་གྲུས་
པར་ཉན་མི་ཉན་དང་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་སྤང་མི་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་
འདྲེས་པར་རི་ལྷར་འགྱུར་ཞེས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ནི་ཆགས་སྤང་གི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་བྱིར་ལོ། །ཤུང་བླན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་

འདྲེས་པའི་བློ་བཟང་གཞག་པ་དག་གིས་འཁོར་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན། གྲུས་པར་ཉན་པ་
ཐམས་ཅད་དང་། གྲུས་པར་མི་ཉན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་ཏུ་གྲུས་པར་ཉན་པ་དང་། གཅིག་
ཏུ་གྲུས་པར་མི་ཉན་པ་དེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྲུགས་རྣམ་པ་གཞག་དུ་མི་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་
དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བློ་བཟང་གཞག་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གྲུས་པར་ཉན་པ་དང་།
གྲུས་པར་མི་ཉན་པ་དང་། གཉི་གཉིས་ཡིན་པ་དག་ལ་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་ལྷུང་གཞི་ལས། སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཛིགས་པ་བཞི་དང་།
མ་འདྲེས་པའི་བློ་བཟང་གཞག་པ་གསུམ་དང་། སྤྲུགས་ཇི་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དག་སྦྱོར་
གི་དགོ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བློ་བཟང་གཞག་བློ་བཟང་གཞག་དང་དོན་གཅིག་དཔེ་མང་པོར་བློ་བཟང་གཞག་ཅེས་ཀྱང་སྣང་
བས་གཉིས་ཀའང་དག་པར་སེམས་སོ། །

བློ་བཟང་གཞག་གསུམ། བློ་བཟང་གཞག་གསུམ་དང་འདྲ།

བློ་བཟང་ཉོན་མོངས་ཅན། (མཛོད) བཟླ་དངས་ལ་ཟེར། མཆིམས་མཛོད་དེ་བ་གསུགས་༡༣༥ལས། བཟླ་
དངས་ནི་བློ་བཟང་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བློ་བཟང་དང་ཤེས་བཞིན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྤྱིང་པར་སྦྱོར་པའི་སེམས་བྱུང་ལ། ཉིང་
རེ་འཛིན་ཟེར་ཞིང་། སེམས་རྩ་བའི་དམིགས་པ་དེ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ། བློ་
པ་ཞེས་བྱ་ལ། གལ་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་
ཐབས་ལ། ཤེས་བཞིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་
སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཆ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་
སྦྱོར་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ལ་ནི་སེམས་རྩ་བའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཡེང་བར་
མི་བྱེད་པའི་ཐབས་གཅིག་དང་། གཡེངས་མ་གཡེངས་དང་གཡེང་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་རྗེ་ལྟ་
བ་བཞིན་ཤེས་པ་གཉིས་དགོས་པའི་དང་པོ་ནི་བློ་བཟང་དང་གཉིས་པ་ནི་ཤེས་བཞིན་ཡིན་ཏེ། མདོ་
སྟེ་རྒྱུན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བློ་བཟང་ཤེས་བཞིན་ནི་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་གཅིག་གིས་

སེམས་དམིགས་པ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པས་སེམས་འཕྲོ་བ་རབ་
 ཏུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཏེ་
 ཅང་འབྲེལ་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རིམ་ལྔ་ཡིན་ཞེས། ཉིང་ངེ་འཛིན་གོང་དུ་བཤའ་བ་ལྟར།
 སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་ལྷན་དུ་ལྷིང་ངེར་སྡོད་པའི་སེམས་ཤིག་ཡིན་ལ། འབྲེལ་བ་ཞི་སེམས་
 དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་ལྷན་དུ་སྡོད་པ་དེ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་བས་ཁྱད་པར་ཆེ་ལོ། །
 འབྲེལ་བ་ཞི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་མར་འབྲུ། སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་འབྲུ། རང་ལུས་ལྟ་སྦྲུང་འབྲུ།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་འབྲེལ་བ་དང་བཞི་ལོ། །

འབྲེལ་བ་བཞག་པ། མོས་པའི་དོན་མ་བརྟེན་པར་སེམས་ལ་བརྩུང་བ།
 འབྲེལ་བའི་སྟོབས། དམིགས་པ་ལས་ཡེངས་ན་སྤར་གྱི་དམིགས་པ་འབྲེལ་བ་ནས་ནང་དུ་སྦྱུང་བ་དང་། དང་
 བོན་ས་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་སྦྱེད་དེ་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་བར་མི་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་སྟོབས་ཆེ་
 བ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞིག་ནས་བསྐྱུང་བའི་སྟོབས་དུག་གི་གསུམ་པའོ། །འདིས་སྒྲན་ཏེ་འཛིག་པའི་
 སེམས་དང་ཉེ་བར་འཛིག་པའི་སེམས་གཉིས་འབྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

འབྲེལ་བ་ཞིན། འབྲེལ་བ་དང་ཤེས་བཞིན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 དལ། དལ་ནི་མིང་པོའི་མིང་ཡིན་པར་བཤའ། དཔེར་ན་ལྷམ་དལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷམ་ནི་མིང་མོ། དལ་
 ནི་མིང་པོ་ལོ། །

དས་གདན། ཀོ་ལྷགས་སོགས་བྲེལ་བའི་ཤིང་ལེབ།

དས་རྩལ། རས་ཀྱི་དུམ་བུ་རྩུང་རྩུང་།

འི། ལྷ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱིར་བྱ།

འི་ལྷ། ། ག་བྱར། གྱར་གྱུམ། ཅན་དན་དཀར་པོ། ཅན་དན་དཀར་པོ། སྒྲ་ཅི་སྟེ་ལྷའོ། །དུ་རི་ཀ་
 པས། ག་བྱར་གྱར་གྱུམ་ཅན་དང་། ཅན་དན་དཀར་པོ་སྒྲ་ཅི་ནམས། །སྒྲགས་བརྒྱས་ནས་ནི་
 ལྷག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོར་གཟིགས། 2 ཅན་དན་དཀར་པོ།
 ཅན་དན་དཀར་པོ། ར་ཏེ། ག་བྱར། །ཁ་ཆེ་གྱར་གྱུམ་སྟེ་འི་ལྷ། ཞེས་གསུངས་འབྲུལ་ཤེས་དཀར་

དེ་ལྟར་གཅིན་པ།

ཏི་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ། ^{འཛིན་པ་ཀ་ཏུ་ཕྱེད་ཀྱི་ཀ} (འདུལ་བ) འདུལ་བ་དེ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་སློབ་པ་བཅས་
གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན། སློབ་དཔོན་གྱ་ལྷ་ཅ་མེ་ཏུས་མཛད། འདི་ལ་འདུལ་བ་དེ་པའི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་བ་ཞེས་གྲུང་ཆེད། ཕྱི་དགེ་བསྐྱབ་འགྲུང་། ལུ་༡༥བ་འཇུག་པ་མོ།

རྗེས་བཟུང་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱི་ལའང་མ་གྲགས་པའི་མཆན་བྲིས་བ་དང་། རྗེས་སློབ་མ་དང་ཡང་
 སློབ་ཀྱིས་ཀྱིས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་དཀར་ཆག་བཀོད་བ་ཀྱིས་སྤྱི་
 མ་ཐེབས་འདུག་པས། ཐེ་ཆོས་གྱི་གཞིར་སྤྲང་མོད། རང་གཞན་པལ་ཆེར་གྱིས་རྗེས་གསུང་ཡིན་
 པར་བྱེད་ཅིང་། རྗེས་ཀྱིས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སློམ་ཆེན་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་ནས། འབྲུག་པ་
 བཅད་དཀར་སོགས་གྱིས་ལན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་མ་ལ་དང་། ས་སྤྱི་ལོ་ལྟ་མཆོག་ལྷན་པས་ཀྱང་
 བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་དཔྱད་གཞིར་བྱས་པའི་ལྷགས་གྱིས་ཆོག་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་
 པའི་ལན་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་བྲིས་འདུག་ལ། རང་སྤྱོད་ནས་སློམ་ཆེན་དག་དབང་བ་དང་། ཁྱད་
 པར་དུ་བཤྲ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བྲིས་ལན་སློབ་ཐུང་བཞད་པའི་སྤྱི་དབང་ས་མཛད་ནས་
 རྗེས་གསུང་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་འདུག་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཆོན་གཙོད་དཀར་བར་
 སྤྲང་རོ། །ཞེས་སྤྱི་ལོ་བཀའ་སྤྱོད་ཐུང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་གསུངས་ཤིང་། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་གི་
 བས་ནི་འདི་རྗེས་གསུང་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་འདུག་པ་འདི་ལྟར། རྗེས་ཅོང་ཁ་བ་དགེ་པའི་
 བཤེས་གཉེན་མཁས་ཤིང་བཙུན་པ་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་མཆོག་ཏུ་མོས་པས་འབྲི་གདན་སྤྱོད་ལུང་བ་
 འབའང་བ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་མཆོས་པལ་ཆེར་གསན་པ་ཡིན་ཡང་། བྲིས་
 རི་ཁྲིད་ཤིན་ཏུ་དཔེན་པ་ཅིག་ན་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཤོ་ལྷ་བཅུར་ཉི་བ་མཆོམས་འབའ་ཞིག་
 ལ་གནས་པ་ཡོད་པར་གསན་ནས་མཛའ་དུ་བྱོན། རྗེས་མཛད་པས་ཆོས་ཀྱི་གོ་བ་ཅུང་ཐང་
 ཀྱང་མེད་པའི་ལྷག་རྗེ་རི་ལ་བསྐྱད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག་པས་སྤྱོད་ཀྱི་ལུང་སྤྱོད་ཀྱི་
 འདི་རིགས་ཐམས་ཅད་འདི་འདྲ་བ་ཡིན་ཡོད་པར་འདུག་དགོངས་པ་ཡང་ཤིང་། བསྐྱར་པ་ལ་
 མ་བཟོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱང་ཤིང་བས་བྲི་བ་ལྟག་བསམ་རབ་དཀར་ལ་སོགས་པ་མཛད། ཅེས་
 ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྤྱི་ཆ་༡༡༥༥ལས་གསུངས་སོ། །འདི་རྗེས་སློབ་མ་ཞིག་
 གིས་ཐེན་བྲིས་སུ་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྤྱི་དཔལ་ལས། རྗེས་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་དངོས་སུ་བྱུག་བསྐྱར་
 ནས་བྲིས་པ་ནི་མིན་པར་ངེས། གང་ལྟར་ཡང་འདི་ཆགས་སྤང་གིས་ཡིད་བསྐྱོད་པའི་དེང་སང་གི་
 དགག་པ་དང་དགག་ལན་སོགས་དང་མི་འདྲ་བར་བསྐྱར་པ་ལ་དག་ཐེར་དུ་བསམས་ནས་གཞུ་

པོར་གནས་པའི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་དཔྱད་མཛོད་པའི་ལེགས་བཤད་མད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་བས།
གལ་ཏེ་རང་ཉིད་རིགས་པ་སྤྱོད་བཤད་གཟུ་པོར་གནས་པར་ཁས་འཆེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་འདི་
ལ་འཁར་ར་བྱེད་རྒྱུའི་ཆབ་ཏུ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དགོས་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་བཤད་པའི་ཉམས་
ལེན་གྱི་གནད་པ་མོ་རྣམས་ལ་བསམ་ཞིབ་ནན་ཏན་མཛོད་དེ་ཅིས་ཀྱང་བསྐྱེན་ཅིང་གཅིས་སྤྲུམ་
སུ་བྱ་བར་རིགས་སོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་འདྲ་ལ་བསམས་ནས་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་
དུ་གྲགས་པ་ཡང་ཁོ་བོས་ཆོག་མཛོད་འདིར་འགོད་འཇུག་བྱས་ཡོད། རང་བྱོགས་ནས་དེ་བ་
ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་པའི་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲིས་ལན་སྒོ་
བཟང་བཞད་པའི་སྤྱད་བྱངས་དང་། དྲགས་པོ་དག་དབང་གྲགས་པའི་དེ་བ་ལྷག་བསམ་རབ་
དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་ལེ་ཆེན་དང་པོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ལྷན་པ་སོགས་སོ། །འདི་རྗེས་གསུང་ཐོར་
བྱ་པ་ལྟར་འཇུགས་སོ། །

དེ་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་སྒོ་བཟང་བཞད་པའི་སྤྱད་བྱངས། པའི་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛོད།

དེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་དག་པ། དེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཟད་པ་དང་འདྲ། དེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
སུ་ཟད་ཅིས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཟད་པ། སྤྱིན་ནམ་མཁའ་ལ་ཡལ་བ་ན། རྣམ་མཁའ་ལས་ལོགས་སུ་ཟད་
ཆ་མེད་པ་ལྟར། སྤྱིན་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཟད་པའི་ཆ་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་ལས་གཞན་མེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་སྐབས་དང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་གསུངས་
པ་ལྟར་ལོ། །གཞན་ཡང་གསུང་བསྐྱེད་མི་བསྐྱོད་ཞེས་ལུང་ལས། སངས་རྒྱུས་པ་ན་རང་བཞིན་
རྣམ་དག་དང་། དེ་མ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་བྱར་རྣམ་དག་གཉིས་འདྲིས་ནས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོས་རང་
བཞིན་ཆོས་ཉིད་ལ་སྤྲར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྲོས་པར་ཞུགས་པས་ཉོན་མོངས་ཆོས་དབྱིངས་
སུ་ཟད་པ་འགོག་བདེན་ལ་འཛོག་པའང་འདི་ལ་ཐུག་སྟེ། སྤྱིན་ནམ་མཁའ་ལ་ཟད་པ་ན་དགག་
བྱ་ཐོག་རིག་བཀག་ཅམ་གྱི་སྒྲོང་སང་ལས་གཞན་མེད་པར་དེ་མ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཟད་པ་ན་

ཚོས་ཉིད་ལས་ཟད་ཆ་གཞན་མེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྒྲིན་
 རྒྱ་མཚོ་ལས། མཐའ་དག་འཛིན་པས་ནས་ཡང་མི་རྗེ་ཞིང་། །མ་ལུས་འབྲུལ་སྤང་འཛོམས་ལ་
 ཐོགས་མེད་པའི། ཉིང་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་གང་། །རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུར་གྲགས་པའི་ཉིང་རེ་
 འཛིན། །ཁྱོད་ཀྱིས་མཛོན་དུ་མཛད་པ་དེ་ཡིས་མཐུས། །སྦྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་དང་། །མི་
 ལས་ལྟ་བུའི་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་སྒྲོ། །ཁྱོད་སྤང་མ་ལུས་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས། །དེ་ཕྱིར་
 ཅ་བ་ཉམས་པ་སྒྲིན་ཤིང་བཞིན། །མ་ལུས་འཛིན་པའི་ས་བོན་བྱངས་སྤང་བས། །སྦྱོབ་པ་ཁྱོད་
 ལ་ནས་མཁའ་རི་སྤྲོད་དུ། །ཚོས་ཀྱི་སྦྱུ་ལས་གཡོ་བ་ག་ལ་ཞིག ཅས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་དེ་
 དང་ཕྱོགས་འདྲ་བར་སེམས་སོ། །

དེ་མ་དང་བཅས་པ། 1 སྒྲིན་དང་བཅས་པ། ཡང་དག་པ། 2 ཟག་པ་མེད་པ། ཟག་མེད།

དེ་མ་མེད་པ། དེ་མེད་དང་དོན་འདྲ།

དེ་མེད། 1 ཡང་དག་པའམ་སྒྲིན་མེད་པ། རིང་ལུགས་དེ་མ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཟག་མེད། མཛོད་
 ལས། ཚོས་མཛོན་ཤེས་རབ་དེ་མེད་རྗེས་འབྱུང་བཅས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོ། །

དེ་མེད་རྣམ་རྒྱུན་པ། ཀུན་རྗེ་བ་ཀྱི་སྤང་བ་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས། སངས་རྒྱུས་
 ལ་ཀུན་རྗེ་བ་ཀྱི་སྤང་བ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམ་རྒྱུན་པ་རྣམས་སོ། །

དེ་མེད་ཤེལ་གོང་། འདི་སྤྲུག་སྟོབ་རྣམས་སྟོ་འཛིན་བྱ་བ་དེ་བའི་སྤྲད་དུ་དེ་མེད་ཤེལ་མེད་གི་རྒྱས་བཤད་
 རྣམས་ཅ་ཆོག་གི་ཚུལ་དུ་དེ་ལྟ་དམར་དགོ་བཤེས་རང་ཉིད་ནས་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱས་པའི་སྤྲུག་
 གཞུང་ཞིག་གོ།

དེ་མེད་ཤེལ་མེད་། དེ་ལྟ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུག་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤྲུག་གཞུང་
 གི་འགྲེལ་བ་ཞིག

དེ་གཙང་ཁང་། <གཏུག་ཀྱི་ཉེ་> 1 འདུ་ཁང་གི་སྤྱག་ཁང་ངས། ལྷ་ཁང་སྤྱག་མའི་མིང་དུ་གྲགས་ཆེ། དེར་སང་
 གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་ལ་གཏུག་ལ་ཟེར་ལ། འོན་ཀྱང་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་མོ་ ༡༩༤༦ ལོའས།

དེ་གཙང་ཁང་གི་སྐད་དོད་གཏུག་ཀྱི་ཉེ་དུ་བཤད་དོ། 2 སྤྱིར་བཏང་ལྷ་ཁང་ལའང་འདུག སྤྱོད་བཤད་

ཞི། ཡིན་ཏུ་གཙང་ཞིང་དང་པ་ཅན་དག་གིས་རྩམ་དེ་ཞེས་པོ་དག་གིས་བྱུགས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
དུ་བཏགས། ཡང་ན་མཁས་དབང་དགོ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་གཙང་
ནི་ཕུ་དང་གཙོ་པོ་སོགས་ལ་འཇུག་པས། འདིར་ཕུའམ་སྤྱག་མ་ལ་སྤྱར་ནས། ལྷ་ཁང་སྤྱག་མ་
ཡིན་པས་གཙང་ཁང་ཞེས་བྱའོ། །གཙང་གི་སྒྲོར་ཞིབ་པ་གཙང་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
དེ་ཟ། <གླུ་བ> 1 ལྷའི་རོལ་མོ་མཁའ་བ། ལྷའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྤྱིང་ལ་དགའ་ཞིང་། མཁའ་པ་བདེ་བ།
ཟས་སྤྱི་དེ་ཟ་བ། ཞེས་རྗེའི་གསུང་མདོ་རྒྱའི་ཐུག་ཏུ་ལས་པས་གསུངས། མཆན་གཞི་ནི། ལྷའི་སྤྱིང་
དབྱངས་མཁའ་གྱི་གཙོ་པོ་དེ་ཐུག་པ་པོར་བ་དགའ་ལྟ་བུ། 2 བར་སྤྱིང་བ། ལུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆར་
འགྲེལ་ལས་གསུངས། དཔེར་ན་མ་རྩེ་མཆན་དང་ལྷན་བ། དེ་ཟ་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་འཇུག་
འདོད་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་བཤད་ནི། ཟས་སྤྱི་དེ་ཟ་ཟ་བས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ།
དེ་ཐའི་ཕྱོང་ཁྱེད། དེ་ཐའི་ཕྱོང་ཁྱེད་ནི། ལྷ་དེ་ཟས་སྤྱི་པ་པའི་ཕྱོང་ཁྱེད་ཀྱི། སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་གསང་
བའི་རྣམ་སྤྱང་མདོན་བྱང་གི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ཟ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོང་ཁྱེད་ནི། དེ་ཟ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་
གང་དུ་བསམས་པ་དེར་ཕྱོང་ཐལ་བྱང་དུ་འབྱུང་བར་འབྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། ལྷང་
ཡང་བདེན་པར་མེད་པའི་དཔེ་ཞིག་གོ།
དེ་བསྟུང་། དེ་ཞེས་པོ་འཕྲ། དེ་བཟང་པོ།
དེ་བསྟུངས། རུལ་དེའི་མིང་དུ། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྤོའི་ལམ་རིམ་བརྟེན་པའོ་ལས་བཤད།
དེང་། དེང་ནི་དེན་གྱི་དོན་ཡིན། རག་ལུས་པ། རག་ལས་པ། བསྟོས་པ། རྒྱེན། འདེན་པ་བཅས་ཀྱི་
དོན། ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་རྩམ་འཇུག་དང་ནག་ཉིས་གདམ་པའི་རྒྱལ་དུ་འབྱི་བའི་སྒོལ་ཡོད་
པར་སྟུམ། སྤྱོགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། དེང་ཞེས་པ་ནི་ནི་ལེ་དང་།
པ་ཏུ་ཡ་བསྐྱར་བ་གཞན་གྱིས་འདེན་པ་དང་། རྒྱེན་གྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
པོ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྒྱལ་ལུགས་སམ་བརྟེན་ལུགས་ཞེས་གསུངས། འདི་འཐད་
མིན་དབྱང་པར་འོས་སོ། །གཞན་དེང་མི་འཛོག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
དེན་ཟ། 1 བགའ་དེན་ཟ་བ། 2 རྒྱ་འབྲས་མན་དག་བདུན་གྱི་གཉིས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་

ཀྲིས་རང་གི་ཨ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་བསམ་བཤོ།

རྒྱུ་བྱུང་བར་བ། སེམས་ཅན་རྣམས་རང་གི་ཨ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་ཆེ་བ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་
ཨ་མ་མ་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་རྒྱུ་ཆེ་ཆུ་ལ་བསམ་བ་ལ་ཟེར།

རྒྱུ་ལན་བསམ་བཤོའི་མདོ། སྤྱི་དགོ་བཀའ་འགྲུར་༼ ཨེ་༡༤༩ནན་བཞུགས་སོ། རྒྱུ་ལན་བསམ་བཤོ་
མདོ་འདི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱ་ཤོད་བྱང་པོའི་རིམ། འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་པོ་ལ་གསུངས།
འདི་ལ་བམ་པོ་བྱེད་བརྒྱུད་དང་ལེ་བྱ་དགུ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་ནས་པོད་སྐད་དུ་བརྒྱུར་བས་བན་
རྒྱུ་མང་པོ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

རིམ་བསྐྱགས། ལྷ་བསྐྱགས། ལྷ་བཤད་ནི། རྒྱུ་པོའི་བཀས་དམ་བཅས་པ་རིམ་བྱ་དགོལ་བཞེན་
དུ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

རིམ་བསྐྱགས་པ། ལྷ་བསྐྱགས་བྱེད་པ། གཞན་མཉན་དུ་འཇུག་པ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ རྒྱ་༡༤༧ལས། རིམ་བསྐྱགས་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཉན་དུ་གཞུག་
པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

རིམ་བསྐྱོད། ཆོག་འདོན་པའི་སྐབས་སུ་རིམ་བསྐྱོད་ཅེས་བ་ནི། ཆོག་རྒྱུད་དང་པོར་རྗེ་ཤེས་པ་གཉིས་
པར་རིམ་བྱ་གསེལ། གསུམ་པར་བྱག་རྒྱ་བྲ། བཞེ་པར་ཐལ་མོ་སྒྲོར་པའི་བྱག་རྒྱ་ལ་ཟེར།

རིམ་བྱ། (འདུལ་བ) ལུས་ལ་འདིལ་ཞིང་བྱིས་ནས་རིམ་འདག་པར་བྱེད་པའི་སྐྱགས་གོང་། སྐྱགས་བྱ།
ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཅ་འབྲེལ་གཉིས་ཀར་རིམ་བྱ་ཞེས་ས་མཐའ་མེད་པར་སྒྲར་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་
༼ ཆ་བ་༡༤༩ནན་ལས། རིམ་བྱ། ཞེས་གསུངས། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་༼ རྒྱ་༡༤༩ནན་
ལས། རིམ་བྱ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རིམ་ཞིང་བྱི་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

རིམ་བྲ། (གསལ་སྐྱགས) 1 རྒྱུ་ཉིད་རྒྱུ་ལས་པའི་ཤེས་རབ་མཆོན་པའི་མཆོད་རྩས་ཀྱི་རོལ་ཆ་ཞིག་ 2 མོ་
མཆོག། (རིམ་བྱའི་རྒྱུ་ཆའི་ཆ་རྣམ་བཏགས་) 3 མོ་རྒྱགས་འབྲས་བྲ། (འདི་འབྲུང་འབྲུལ་དུ་ཡོད་པའི་རིམ་སྟེ་དང་འབྲ་
བས་དེ་རྒྱར་བཏགས་) གྱུ་རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱུ་བཏགས་པ་ལས། ལུ་མ་སྤངས་པ་བསྐྱོར་འགྲུར། གཞུ་
ལ་དབུས་ཡང་དག་གནས། འབྲས་གཉིས་རིམ་བྱ་ཉིད་དུ་འགྲུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། རིམ་

བྱང་བ་ལ་བརྟེན་གཞན་ནམས་ཀྱིས་མ་རྒྱས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་དག་ལས་ནས་པར་བྱལ་བ་ཞེས་
 གྲགས་སོ། །དེའི་ཆེ་བྱལ་པའི་མཆོད་གནས་སུ་བཟུང་ནས་སྟེ་སྟོན་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམས་ཉན་
 བཤད་མཛད་དོ། །དེའི་ཆེ་བྱལ་པ་དེ་རིག་པ་དང་མཛུལ་ནས་གྲུས་པས་བཏུང་དེ། རྗེས་སུ་འཛིན་
 པར་ཞུས་པས་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་ཏེ། གདམས་པ་དང་
 རྗེས་སུ་བསྟན་པ་མཐའ་དག་གནང་སྟེ་དབེན་པར་སོང་ལ་སྐྱབས་ཤིག་ཅེས་ལུང་བསྟན། དེར་
 རྟེན་ག་ལའི་ནགས་ཁྲོད་དབེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་མཛད་པ་ན། དེ་ཞིག་ཁྲུང་ཨེ་ཡོན་དུ་སོང་ཞིག་
 དེར་པག་རྗེ་མོ་ཞིག་གིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ནས་མཁའ་ལས་སྐྱ་བྱང་ནས་
 དེར་བྱིན་ཏེ། པག་རྗེ་མོ་མཐོང་ཆོད་ལ་བྱག་ལུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། ལན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་
 བས་ཐུགས་ཆད་པ་དང་། དེས་ཞོད་དེས་དུ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་བྱག་དང་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ་
 རྒྱ་མཚན་དེས་པས། ཐུགས་དར་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཏུང་བས་སོ་གསུངས། དེ་མཁའ་འཕྲོ་
 མར་ཤེས་ཏེ་ཞབས་སྤྱི་ཐོར་ལྷངས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ཞུས་པས། དེར་རང་གཟུགས་དངོས་
 སུ་བསྟན། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་གདམས་པ་གནང་ནས་
 ལྟོ་བྲོགས་སུ་སྟོམས་ཤིག་ཅེས་ལུང་བསྟན། དེ་ནས་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རིམ་གྱིས་བྲོན་པས་ལྟོ་
 བྲོགས་ཨོ་ཤེ་བེམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་བྲོགས་ཀྱི་ནགས་ཁྲོད་དབེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་སྟོང་པོར་
 མཛད་ཅིང་བཞུགས་པ་དེའི་ཆེ། ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་སོས་ཀའི་དུས་སུ་སྟོ་བ་བསང་ཞིང་རི་དྲགས་
 ལ་འཕོང་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་ནགས་གསེབ་འཕུག་པོར་བྲོན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དེས་སྟོབ་དཔོན་
 མཐོང་སྟེ་དགེ་སྟོང་དེ་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་རིད་པ། ལུས་ཉི་ལྷགས་ཀྱིས་གཟིར་བ། འཆོ་བར་བྱ་
 བའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པ་མཐོང་ནས་སྟོང་རྗེ་སྟེས་ཏེ། དས་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་གྲོང་ཁྲིུ་དུ་
 འདོང་ངོ་ཞེས་སྐྱས་སོ། །དེའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་རིམ་ལྔ་ལ་སྟོ་སྟོང་བའི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་ལས་ཀྱི་
 བྲག་རྒྱ་སྐྱབ་པར་བཞེད་པའི་སྐབས་སུ་བབས་ཏེ། མདོན་པར་ཤེས་པས་གཟིགས་པས་བྲག་རྒྱ་
 འཕྲུབ་པར་གཟིགས་ནས། དངོས་ནམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བརྟན་པར་
 མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་རྩ་ཆེ་ཆུང་བ་བས་ཀྱང་ཆུང་བའི་འབྲོར་བ་ལ་ནི་ཆགས་པ་མིན། རྒྱན་མི་འཆད་

བར་ཆང་འཛག་པ་ཡིས་འགྲམ་ལང་ནག་པོར་གྱུར་པ་ཡིས། བྱང་ཆེན་རྣམས་ནི་བསྐྱེད་སྤྱད་པ་
 སྤྱོད་པ་ལྟེག་པར་མི་རྩལ་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཁྲི་ལྔ་ནས། ངས་འདི་མོང་
 བྱང་དུ་དམའ་དབབ་པར་བྱའོ་ཞེས་མོང་བྱང་དུ་བྱིན་ནས་ནགས་གསེབ་གྱི་བཙན་པ་འདི་མོང་
 བྱང་དུ་དམའ་དབབ་པར་སྤྱི་ཡིས་རྩལ་བ་དེ་ལ་བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པོ་ཞེས་དེལ་བསྐྱབས་
 སོ། །དེའི་ཆེ་སྤྱད་འཛོང་མ་ཞིག་ལ་བྱ་མོ་མཛེས་མ་བསྐྱེད་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོད་
 པ་ན་ཅེ། ངས་མོང་བྱང་དུ་འདི་དམའ་དབབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁས་སྤངས་སོ། །དེ་ནས་དགོས་
 པའི་ཡོ་བྱང་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱལ་པོས་མོང་བྱང་ནས་བསྐྱེད་སྤྱད་། བྱ་མོ་དེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞབས་
 ཏོག་བྱེད་པར་ཞུས་པས། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པར་གཟིགས་ནས་གནང་སྟེ། དེ་ལ་དབང་དང་དམ་
 ཆོག་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤྱོད་དུ་རུང་བར་བྱས་ཏེ། བྱག་རྒྱ་མ་བྱས་ནས་རིམ་བུ་ལ་མཐར་མ་བྱིན་
 གྱི་བར་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྐྱབ་པ་མཛད་ནས། དེ་ནས་ཀྲན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པས་ཨོ་ཏི་བེ་
 ལ་ན་གནས་པ་རྣམས། རྗེ་ཆེ་ཐེག་པ་ལ་གཟུགས་པར་འདོད་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་སེམས་ཅན་
 དམན་པ་རྣམས་གྱི་དོན་དུ། བྱགས་ཆེ་ཆེན་པོའི་སྤྱལ་བ་སྐྱབ་པར་འདི་དགོངས་པ་དང་། སློབ་
 དཔོན་བདག་ཉིད་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས་མི་མོས་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ། མོང་བྱང་དུ་བཞུགས་
 པར་བཞེད་ནས་སྤྱལ་པའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་གཉིས་ཤིག་ཀྱང་སྤྱལ་ཏོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་ཆང་འཛོང་
 མ་ལ་མངགས་ཏེ། དེ་རིང་ནགས་གསེབ་ནས་དགེ་སྤྱོད་ཁྲི་ལ་ཤོག་ཅེས་སྐྱས་སོ། །ཐམས་ཅད་
 སྤྱོད་དུ་འཛོག་ཏུ་བཅུག་སྟེ། ལམ་དུ་རིམ་བུ་བཞིན་ཆང་གི་བུམ་པ་བསྐྱིག་ཏུ་བཅུག་སྟེ། ལྷན་
 བངས་པའི་ཆོ། སྤྱལ་པའི་བྱ་ནི་གཡས་ནས་རྒྱག་བྱ་མོ་ནི་གཡོན་ནས་རྒྱག་སློབ་དཔོན་གྱིས་དུ་
 ཅའི་སྤྱོད་ཅིག་ཞལ་དུ་བཅུག་པ་ལ། རྗེ་མོས་ཆང་གི་བུམ་པ་བཏེག་ཅིང་ལྷགས་ཏེ། རིམ་བུ་བཞིན་
 དུ་བྱོན་ནས་མོང་བྱང་དུ་སླེབས་པའི་ཆོ། རྒྱལ་པོས་དབྱ་བྱས་མོང་བྱང་ནས་རྣམས་གྱིས། སློབ་
 དཔོན་རང་ཉིད་གྱིས་བྱས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་སྤྱར་ལེན་ཅིང་། རྒྱལ་པོས་སྐྱབ་པར་སྤྱེད་
 པའི་ཆེ་མི་འོང་བར། ཆང་འཛོང་མའི་བྱ་མོས་མོས་པའི་ཆེ་དེ་ལ་འབབ་པ་ཞེས་ཐལ་མོ་བཅུ་བས་
 ཤིང་གད་མོའི་སྤྱོད་བྱས་པས། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤྱོད་དགོངས་པ་དང་རང་གི་རྩལ་པ་བསྐྱབ་

པའི་ཕྱིར། རྩ་སྣོད་དེ་ས་ལ་བརྟུགས་པས། ས་ལོག་རིམ་པ་བདུན་དུ་ཕྱག་སྟེ། ལོག་གི་ཚུ་ཆེན་
 བོ་བྱེན་དུ་ལྷུང་ངོ་། །དེ་མ་ཐག་སྟོབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཏེ་རུ་ཀར་བྱས། བཅུན་མོ་རྩོམ་ལག་མོར་
 བྱས། སྐུལ་པའི་བུ་ཉི་རྩེ་རྩེ་བྱས། བུ་མོ་ཉི་རིལ་བྱར་བྱས་ཏེ། བདེ་མཆོག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་
 རྣམ་པར་བྱས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་སོ། །རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 སྟོབ་དཔོན་ལ་བཟོད་པར་གསོལ་བས། སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ་ཅེས་གསུངས་ནས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ན་མོ་ལོ་གེ་བུ་རྩ་ལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ཚུའི་དབུས་ནས་སྤྱགས་
 རྩེ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་རང་བྱུང་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་ཆུ་རྣམས་སྟོར་བ་ལན་བདུན་བྱས་ས་ལོག་ཏུ་སོང་
 ངོ། །སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཉི་དང་སང་ཡང་ཕྱིན་ཆུབས་ཆེ་ཞིང་། འཕྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས་
 པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཨོ་ཏེ་མི་ཤ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩོམ་ལ་ཆུ་དན་དང་སྤྱོད་པ་ལྟར་གྲུབ་ཐོབ་
 པ་མང་དུ་བྱུང་ངོ་། །རྩོམ་གདན་པས་ཀྱང་། བུ་སྟོང་བཅས་ཤིང་དངོས་གྲུབ་བརྟེས། རྩོམ་ག་ལ་
 རུ་ལུང་བསྟན་ཐོག། རྩོམ་ཉི་རིལ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི། རྣམ་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །བྲུབ་ཆེན་དེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དགོངས་ནས། ལུས་དཀྱིལ་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་
 ཆོ་ག་དང་། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་ཆེ་ཆུང་གཉིས། ལྷ་ལྷའི་སྐྱབ་ཐབས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་
 སྐྱབ་ཐབས་གསུམ། རྩོགས་རིམ་ལ་རིམ་པ་ལྷ་བ་དང་། སྟོབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་མང་དུ་བྱོན་ཀྱང་གཙོ་
 བོ་རུས་སྤལ་ཞབས། དེས་རྩོ་ལྟ་རིམ། དེས་ནག་པོ་ལ་སོགས་རིམ་བཞིན་གྲུབ་པའི་གནས་
 ལུ་བཞུགས་ཏོ། །རྩོམ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལྟར་བཞུགས། སྐྱ་བཤད་ནི། ཁེུ་ཉི་རྩེ་བྱས། བུ་
 མོ་ཉིལ་བྱར་སོང་བ་དེ་གཉིས་ཕྱག་ཏུ་བསྐྱམས། སྟོབ་དཔོན་ཡལ་ཡུམ་བདེ་མཆོག་ལྷན་སྐྱེས་
 ཀྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་པའི་རྩེ་ཆུང་ལྷུལ་བསྟན་པས་མཆོན་ཡང་རྩོམ་
 ཉིལ་བྱ་པར་གྲགས་སོ། །

བུ་གུ་པོ་ལོང་གི་མིང་སྟེ། བུ་སྐྱེ་སོགས་ལ་སྐྱུད་པ་དཀྱིས་པའི་བུ་སྟོང་ལྷ་བུ་རིལ་པོར་བྱས་ནས་བྱིས་
 པ་རྣམས་ས་ལ་བརྟུགས་ཏེ་ཆེ་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

བུ་གུ་ནལ་ལ་བཏང་བ་ལྟར། ཆོས་དེ་དང་རྒྱང་རྩེ་རིང་དུ་སོང་བའི་དཔེ།

ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་དག་འདས་མ་ཐག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
 ཡིད་ཡིན་པར་འདོད་པས་དེའི་ཕྱིར་འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་རྒྱུན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 སོགས་གསུངས་པའང་གོང་དུ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ་
 ལྷན། 3 ཡང་ན། མཛོད་ཀྱི་ཆོག་འདིའི་གོ་དོན་ནི། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དྲུག་པོ་འགགས་ནས།
 ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྦྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་
 ནོ། །མཁས་བྱུབ་ཆོས་མཛད་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་གྱི་དགོངས་པའོ། །ཡང་ན། མཛོད་ཀྱི་
 ཆོག་འདིའི་གོ་དོན་ནི། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དྲུག་པོ་འགགས་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྦྱེ་བའི་
 གོ་འབྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །མཁས་བྱུབ་ཆོས་མཛད་སྡེ་
 བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་གྱི་དགོངས་པའོ། །

དྲུང་སྒྲོར། ཞུམ་རིང་གི་ཡུལ་སྐད། ཞབས་ཕྱི་འཕེལ་གཡོག་པོའི་མིང་། མཁས་བྱུབ་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་
 ཐོར་བུ་མཁྱེན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་རབ་དཀའི་འབྱུག་པ་3397ལས། ཞུམ་རིང་བ་ལ་དྲུང་སྒྲོར་
 དང་། །གཉིར་བ་དཔོན་ཆེན་རྫོང་ཕྱི་སོགས། །འཛིག་རྟེན་པལ་པའི་གྲོང་ཆོག་ཡིན། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཤི། །

དྲུང་ཇ་ཆོགས། ཡགོང་ས་ལྷ་བ་ཆེན་པོས་གདན་ས་སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་དགོན་ཁག་ནས་
 དགེ་འདུན་པ་ལྷ་བ་ཆུ་སྒྲོར་ཞིག་གཞུང་ཞབས་སྦྱ་བོ་རྣམས་དང་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་གཞུང་
 གི་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། རྫོང་གཞིས་ཁག་བཅས་པར་གཞུང་དོན་ལས་ཁུང་མཉམ་ལེན་ཞུ་བའི་
 ལམ་སྲོལ་གསར་གཏོད་བསྐྱུངས། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ལྷ་སར་གནས་འཁོད་གཞུང་ཞབས་སེར་
 མོ་བ་རྣམས་ཉིན་རེ་འཆར་ཅན་ཞོགས་པ་ཡགོང་ས་ཡལ་བས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུའི་ཉེ་དྲུང་མ།
 ཉེ་འབྲེལ་ཆོས་ཆེན་གྱི་མདོ་སྒྲུག་ཏུ་ཆོགས་ཚུགས་ཐོག་རྩེ་གསོལ་ཐབ་ནས་ཆོགས་ཞུགས་
 ཡོངས་ལ་གསོལ་ཇ་བཏེགས། ཆོགས་ཡུན་རྒྱ་ཆེད་གཅིག་ཅུ་གྱི་རིང་དེར་ཡགོང་ས་མཆོག་
 གི་མཇལ་ཁ་བསྐྱེད་དགོས་རིགས་དང་། བཀའ་འབྲེལ་གཞུང་གི་ལས་དོན་དང་། གཞུང་ཞབས་
 གྱི་ལས་ཁུང་བསྐྱོ་གཞག་སོགས་མགོན་བརྒྱུད་བཀའ་སྒྲུང་བསྐྱེད། དྲུང་ཇ་གྲོལ་རྗེས་རང་རང་

གི་ལས་ཁུངས་སོ་སོར་ཉིན་རེའི་ལས་ཁུངས་ཁྱེད་ལྟ་བུར་བསྐྱོད་དགོས་པ་བཅས་སོ། །ཞེས་སྒྲུང་གྱིད་
དག་དབང་དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་འཕྲེང་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་
མོའི་མཛད་ཀླུ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

བྱང་ན་མོར། བྱང་དུ། སྤུན་སྤུན། གས་དུ། མཐུན་དུ། མིག་སྤུན།

བྱངས་ནས་བྱུང་། ཅ་བ་ནས་བཏོན་པ། དཔེར་ན་སྤྱག་བསྐྱལ་བྱངས་ནས་བྱུང་ལྟ་བུ།

བྱང་པ། ཉེ་བའི་གཉེན་གྱི་མིང་དུའང་བཤད་དེ། རྗེའི་སྤྱམ་དོན་ཀྱང་གསལ་ལས། བྱང་པ་སྤྱེ་ཉེ་བའི་
གཉེན་ནམ་མི་བྱང་པ་སྤྱེ་རིང་བ་གཉེན་མ་ཡིན་པའི་བྱིས་པ་ལ་འབྱུང་ཅིང་། ཚུམ་ན་བྱེད་པ་ནི་
ཚུམ་ཀར་ཤེས་པར་བྱ་སྤྱེ་དེ་ལ་སྤྱག་བྱེད་མ་ཞེས་གྲང་ཟེར་རོ། །འགྲུང་ཁ་ཅིག་ལས་སྤྱག་བཤམ་
ཡང་ན་མི་སྤྱག་པ། ཞེས་གྲང་འབྱུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐེགས་པའི་ལྟ་བུར། ༡ བདེ་འབྱུང་སྤྱེ་དབང་སྤྱག་ཆེན་མོ། ༢ སྤྱིན་ལ་བཞོན་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན། ༣ གསེར་
གྱི་མངལ་ཏེ་ཆངས་པ། ༤ ལུས་མེད་བདག་པོ་སྤྱེ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྤྱག་ ༥ ཐ་གུའི་
སྤྱེ་སྤྱེ་བྱུང་འཇུག་ ༦ ཉེ་ཆུ་གཉིས། ༧ ཆོགས་བདག་མྱང་སྤྱ། ༨ གཞོན་ཏུ་གཤོང་བྱག་དང་
བརྒྱད་དོ། །ཐེགས་པའི་ལྟ་བུར་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་ཡིག་ཆ་སོ་སོར་མི་འབྲ་བ་ཡོད་པས་འདི་
ཁོ་ནར་མ་དེས་སོ། །

ཐེད་མོང་། བོད་ཀྱི་གཅན་སྤྱན་ཞིག་སྤྱེ། དོམ་རིགས་ཤིག་སྤྱེ་མོང་ཞེས་གྲང་བྲིས་པ་ཡོད་དེ། མཁས་
གྲུབ་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་མོར་བུ་ཅེས་བ་ནམ་པར་དེས་པ་རབ་དཀའི་འཇུག་པ་༣༡བ་ལས།
སྤྱེ་མོང་ཡང་ན་མེད་ལ། །བྲིས་བྱ་བྲི་དང་བུ་རམ་བུས། །བསྐྱན་བཅོས་དག་དང་མཁས་ནམས་
བརྗོད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཡུལ་སྐད་དུ། བསྤེལ་མོ་དང་གཟེར་མོ་ཟེར་བའི་གོང་གི་
མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ན་གསལ་ལོ། །

ཐེལ། པ་མོང་བུ་ལ། མ་རྟ་ཡིན་ན་ཐེལ་དང་། པ་རྟ་ལ་མ་མོང་བུ་ཡིན་ན་ཐོག་ལོག་ཟེར་བའང་མཐོང་།
འོ་སྐད། སྤྱི་ལོ་སྐད་ཅིག་མ་སྤྱེ། སྤྱི་ལོ་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་ལྟའི་འོ་སྐད་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་
བཤད་གྲང་དེས་ཤེས་སོ། །

རྫོགས་པ་སྤྱོད་པ་ལྟོང་དགའ་ལས་བཤད། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལས། བསྟེན་གནས་
བསྤངས་པའི་ཉིན་མོ་རྫོགས་དང་། དུས་གཞོན་ཉིན་དགའ་ལ་ཟས་སྒྲ་མང་པོ་གཡོས་ནས་ཟོས།
ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།

རྫོགས་པ་རྫོགས་དང་འབྲེ།

ཐོད། 1 ཆ་བའི་རེག་བྱ། དཔེར་ན་མའི་ཐོད། ལུས་ཀྱི་ཐོད་ལྟ་བུ། 2 ཆོད། གཤེད་ཆོད་ལ་གཤེད་ཐོད་
ཅེས་བ་ལྟ་བུ། ཆོས་མ་དེབ་གཞུགས་ན་ལས། སྤྱི་བ་བྱད་མེད་མང་པོ་དང་། འདར་ལ་བབ་
པའང་འཆེ་འགྱུར་ན། འདར་མི་འདི་གཞོན་ཞེས་ཏེ། གསོན་པའི་གཤེད་ཐོད་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅེས་
གསུངས། གཞན་ཡང་དཔེར་ན་ཁ་ཟས་ཀྱི་ཐོད་མི་ཐེན་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 3 སྦྱོར་ལམ་བཞིའི་དང་
པོ་ལོ། སྦྱོར་ལམ་ཐོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ཐོད་ཆུང་། རང་ཆོད་གཞུང་མི་ཤེས་པའི་མིང་དུ་བཤད། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཐོད་ཆུང་ཁ་ཡིས་
དབྱུ་བོ་འདུལ། ཆུང་ནས་མཐོང་ན་ཅ་ཅོ་འབྱིན། འཐབ་སར་སྤང་ན་ཐལ་མོ་སྦྱོར། རང་བྱིས་
སྤེབས་ན་རྒྱལ་སྤྱོད། ཞེས་དང་། ཤེས་ལྡན་དབྱེ་ལ་མིག་བསྐྱངས་པས། ར་མར་དབྱེ་བོ་དབང་
དུ་སྤྱད། ཐོད་ཆུང་དབྱེ་ལ་ལན་བྱས་པས། འདུལ་བ་རྒྱུ་ནི་འཆད་པ་ཐོབ། ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ལོ།

ཐོད་བཟུང་། ཆོད་བཟུང་ག།

རྣམ་ཅན། (ལེགས་སྦྱར) ཆོས་འཁོར། དེས་ཆོག་རྣམ་འཛིན་པ་དང་། ཅན་འཕོ་བ་དང་ཆོགས་པ་ལ་
འཇུག་ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་གསུང་།

རྣམ་རྟེན། (ལེགས་སྦྱར) བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ་ཞེས་བ་སྟེ། རོ་བོའི་སྒྲ་མ་གལ་ཆེན་ཞིག་
རོ་བོས་སྒྲ་མ་རྣམ་རྟེན་ཏེ་ལས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསན་པར་རྗེའི་
ལམ་རིམ་དུ་གསུངས། སྒྲ་མ་འདི་ནི་རང་གི་སྦྱོ་གཡང་དངོས་སུ་གཞན་ལ་གཏོང་བྱས་པའི་བྱང་
དུ་འཕགས་པ་ཞིག་སྟེ། བཀའ་གདམས་སྟེགས་བཅ་༩ ག་པ་ ༡༥ ལས། བྱམས་པའི་སྦྱོར་
མཆོག་གྲུབ་ཆེན་ཞལ་འབྱོར་ག། རྟེན་ཏེ་ཞེས་རང་འཕང་གཞན་ལ་སྟེར། ལུན་མོངས་མ་ཡིན་

འཛོག་གི་མཆོན་དོན་ནི། ཀང་པ་གཡོན་པ་རྩེ་ཟད་ཡར་འདེགས་པ་ནི། ཐར་པའི་གནས་སུ་
འཁོ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལམ་མཆོན་དོན། ཀང་པ་ས་ལ་དེབ་པ་ནི། ངན་སོང་དུ་མི་སྤྱེ་བའི་མཆོན་
དོན། ལག་པ་ཕྱིར་རྒྱུང་བ་ནི། བཟ་ཤིས་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་པའི་མཆོན་དོན། ལག་པ་ནང་དུ་
སྤྲུམ་པ་ནི། ཆོས་བསྐྱབ་པའི་མཐུན་རྒྱུན་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་གཡང་དུ་འདུ་བའི་མཆོན་དོན་ཡིན་
པ་བཅས་སོ། །བཀའ་གདམས་སྤྲེགས་བཅ་ལས། ཀང་གཡས་ས་ལ་རབ་བསྐྱུན་པས། །ངན་
སོང་ཡོང་ཡེ་ཡོད་མ་ཡིན། །གཡོན་པ་རྩེ་ཟད་བྱེན་བཏེགས་པས། །ཐམས་ཅད་ང་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ། །ཐར་པའི་གནས་སུ་ཕྱིན་བར་ཤོག །ཕྱག་རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་རབ་བསྐྱོད་པས། །བཟ་ཤིས་
ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་བར་ཤོག །ཕྱག་རྒྱ་ནང་དུ་རབ་བསྐྱུམས་པས། །དཔལ་འབྱོར་གཡང་དུ་
འདུ་བར་ཤོག །འབྲོམ་སྟོན་བཀའ་གདམས་རིན་ཆེན་དཔེ། །དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་དང་པལ་ཆེར་མཐུན་ནོ། །

རྒྱ་གྲི། (ལེགས་སྤྱར་) སོག་གི་དབྱིག་པ་སྟེ། ཨ་བ་རྒྱ་ཀྱི་འཕམ། ཅུང་བྱ་མའི་མིང་ངོ་། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་
སྟོན་ལ་གཞི་བྱས།

གདགས་པ། གདགས་པའི་བསྐྱེད་བཅོས་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་མཛོད་གལ་གྱི་བྱས་མཛད། འདི་སྡེ་
དགེ་བསྐྱེད་འགྲུར་༩ ཨི ༡ན་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་བསྐྱེད་བཅོས་གསུམ་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་
བཞག་པ། རྒྱ་གདགས་པ། ལས་གདགས་པ་དང་གསུམ་སོ། །བྲེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བས་འདི་རྣམས་
བཀའ་བྱ་འདོད། མདོ་སྡེ་པས་བསྐྱེད་བཅོས་སུ་འདོད་དོ། །རྒྱ་གདགས་པ། ༩ ཨི ༡༤ ༣ན་པ་
བཞུགས་ཤིང་། ལས་གདགས་པ། ༩ ཨི ༡༧ ༢བཅུན་བཞུགས་སོ། །

གདགས་པའི་བསྐྱེད་བཅོས། གདགས་པ་དང་འབྲ།

གདགས་གཞི། མིང་འདོགས་པའི་གཞི། དཔེར་ན་ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཞུམ་རྒྱ་རྒྱུར་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་
དེ། ལུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

གདང་། 1 འབྲེད་པ། བྲེ་བ། དབྲེ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཁ་གདང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 གདང་ཐག་གས། ཐག་
གདང་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། འབྲོག་པས་ར་ལུག་སོགས་འདོགས་པའི་འབྲེད་ལ་འཐེན་པའི་ཐག་པ་རིང་

པའི་མིང་། རྒྱུ་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། 3 གོས་གདང་། གོས་སོགས་འགྲེལ་སའི་ཐག་པ་འབྲེད་
འཐེན་དང་ཤིང་དབྱུག་འབྲེད་བཞག་གི་མིང་། གོས་གདང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 སྐས་གདང་ངས།
སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་སྟེ། ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་སྐས་འཛེག་གི་རྒྱུ་པ་འཛོག་སའི་འབྲེད་ལ་བཞག་
པའི་ཤིང་དབྱུག་གི་མིང་། དེའི་གོ་དོན་ཞིབ་ཆ་སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 5 བྱ་
གདང་། བྱ་དེ་སྟོང་སའི་འབྲེད་ལ་བཞག་པའི་ཤིང་དབྱུག་གི་མིང་།

གདན་ས། ཆོས་རྒྱུད་སོ་སོའི་ལྟ་བུ་ལ་ཉམས་ལེན་དང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་བསྟོན་གནས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཟེར།
གདས་ས་ཆེན་པོ་གསུམ། སེ་ར། འབྲས་སྤྱངས། དགའ་ལྗན་དང་གསུམ།
གདན་ས་བཞི་དང་རྒྱུད་ལྷན་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། ལུང་སྟོན་དག་དབང་བྱམས་པས་མཛོད་པའི་གདན་
ས་བཞི་དང་། རྒྱུད་ལྷན་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་དཀར་ཆག་པད་དཀར་མེད་བར་གསལ་བས་དེར་བལྟ་
བར་བྱའོ།

གདན་གསུམ། (ས་རྒྱ) ག་ཤེགས་པ་ག་ཤེགས་མ་ལུང་ཁམས་དག་པའི་གདན། སེམས་དཔའ་སེམས་མ་
སྟེ་མཆོད་དག་པའི་གདན། ཁྲོ་མོ་ཁྲོ་མོ་ཡན་ལག་དག་པའི་གདན། ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་བོ། །སྒྲ་
བཤད་ནི། གདན་ཀྱི་སྒྲ་དོད་སི་ཐ་ཞེས་པ། གདན། གནས། རིགས་སོགས་དུ་མ་ལ་འབྲུག་
པ་ལས། ག་ཤེགས་པ་ག་ཤེགས་མའི་རིགས་ཞེས་པར་བསྒྱུར་ན་བདེའང་། འབྲོག་མི་གསང་
སྤྲུགས་ལ་དམ་དོག་ཆེ་བས་གོ་དཀའ་བར་བྱས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་ཟེ་གུང་ཐང་
པ་གསུང་ངོ། །ཐ་སྙད་འདི་ས་དགེ་བཀའ་གསུམ་ཀའི་གཞུང་ན་སྤང་ངོ། །

གདམ་པ། 1 (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག) བསྟན་པ། འདོམས་པའི་མ་འོངས་པ། 2 (མིང་ཆོག) གདམ་བྱ། གདགས་
དག་དང་དོན་གཅིག་གདམ་བྱ་ལ་གདམ་པ། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་པ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཟེར་
བ་ལྟ་བུས་མཆོད་ནོ། །

གདམས་དག དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་ཐབས་ལམ་མ་ཉོར་བར་སྟོན་པའི་དག་ཅིག་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་
གདམས་དག་དང་མན་དག་གི་ཁྱད་པར་ཞེས་པར་གཟིགས།

གདམས་དག་གི་སྐྱེ་མ་ལོག་པ། (གསང་སྤྲུགས) སྟོན་བརྒྱུད་ཆད་མ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་

གྱི་བྱོད་རྟགས་ལ་བྱོད་རྟགས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་གསུང་
འཛིན་བྱ་༡༩༩༣་ལས། གདམས་ངག་གི་སྐྱེ་མ་ལོག་པ་བྱ་བ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱོད་རྟགས་
ལ་བྱོད་རྟགས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གདམས་ངག་བརྗེད་པ། ཞི་གནས་ཀྱི་སྐྱབས་གདམས་ངག་བརྗེད་ཅེས་པ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་
བཏགས་པ་དེ་རྒྱད་ལྟ་བུ་བཅོ་ནས་གནས་མི་སྐྱབ་པར་ཡེངས་ན། དེ་ལ་གདམས་ངག་བརྗེད་
པའམ་དམིགས་རྟེན་བརྗེད་པ་ཟེར།

གདམས་ངག་དང་མན་ངག་གི་ཁྱད་པར། ཐབས་ལམ་མ་ཞོར་བར་སྟོན་པའི་ངག་ལ་གདམས་ངག་དང་།
བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟགས་པའམ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལམ་སྟོན་པའི་ངག་ལ་མན་ངག་ཟེར། ཅུང་ཟད་སྟོས་ཏེ་
བཤད་ན། གདམས་ངག་ནི། རོན་བྱ་གཉེར་བུའི་ཐབས་མ་ཞོར་བར་སྟོན་པའི་ངག་ཅིག་ལ་ཟེར་ལ།
མན་ངག་ནི། རོན་བྱ་གཉེར་བུའི་རོན་དེ་ཉིད་བདེ་ལྷག་ཏུ་ཐོབ་པའམ་རྟགས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཤིག་
ལ་ཟེར་རོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་དགོངས་ནས། རྗེ་བཙུན་མི་ལས་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྟ་
རྗེ་ལ། བཀའ་གདམས་པ་ལ་ཡང་གདམས་ངག་ཡོད་དེ། མན་ངག་མེད། ཅེས་གསུངས་ (དེ་སྐོར་
དེབ་སྟོན་བསྟོད་ཆ་(༤༩ན་གསལ) བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གདམས་ངག་ནི་ཉི་མེ་རྒྱ་མཚན་འབྲེལ་ལས། དེ་ལ་
རོན་བྱ་གཉེར་པའི་རོན་ཐོབ་པའི་བྱ་བ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ནི་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
ཞེས་གསུངས། མན་ངག་ནི་རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འབྲེལ་པ་༡༩༩༠ལས།
མན་ངག་གི་སྐྱད་དོད་ལྷ་པ་དེ་ལ་ཞེས་པ་ཉེ་བར་རྟགས་པར་བྱེད་པའམ། བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟགས་
པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གདམ་པ། སྟན་གསན་ཞུ་བ། གོ་བར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་སྐྱ་མ་ལྷ་བཙུ་བ་ལས། སྐྱ་མས་བསྐྱོ་བ་མཉན་
པར་བྱ། རྒྱོད་དང་ལུད་པ་ལ་སོགས་པ། །ལག་པས་ཁ་ནི་དགའ་བར་བྱ། །བྱ་བ་ཟིན་ནས་འཇམ་
པ་ཡི། རྒྱུ་དག་གིས་ནི་གདམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐྱ་མའི་བྱ་བ་བསྐྱབས་ཟེན་
ནས། ཤིན་ཏུ་འཇམ་པའི་རྒྱུ་དག་གིས་འདི་ལྟར་བསྐྱེས་ལགས། ཞེས་སྐྱ་མ་ལ་སྟན་གསན་
ཞུས་ཏེ་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །

གཤིང་བ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཙོ་ལྷ་པ། གཤིང་བའི་
ལྷུང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྲོད་གིས་དགེ་འདུན་དབང་པའི་གནས་སུ་རྩ་ལམ་ལོ་མའི་
གཤིང་བ་རང་ངམ་བསྐྱས་པས་བཏིང་བ་མ་བསྐྱས་པར་མན་ཕུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེན་ཅན་གྱི་སྤྱོད་གས་
སུ་བཞག་སྟེ་མན་ཕུན་དུ་གྱུར་པ་ལམ་འདོམ་བཞི་བཅུ་ཅ་དགུ་འདས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་
དངོས་གཞིའོ། །སྤྲེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སྤྲོད་ཆན་གཞོན་གཉིས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་རྩ་མང་པོའི་གཤིང་བ་བཏིང་ནས་མ་བསྐྱས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་
རིགས་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་གཞོད་པ་དང་སྤྱོད་ཆགས་སྤྲོ་མོ་ལ་གཞོད་པའོ། །

གཤིང་བ་ཆད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བྱ་བུན་པ། གཤིང་
བ་ཆད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྲོད་གིས་གཤིང་བ་རང་གི་
རྒྱ་མཚན་ཉིད་ལྷན་པ་ལ་རང་གི་དོན་དུ་རང་ངམ་གཞན་བསྐྱོས་པས་སོར་བྱེད་ཡན་ཆད་ཆད་
ལས་ལྷག་པར་བྱས་ཏེ་ཟེན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྲེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་
དུ་དགེ་སྤྲོད་རབ་ཏུ་མང་པོས་གཤིང་བ་དང་གཡན་པ་དགའ་དང་རས་ཆེན་དང་གསུམ་པོ་རང་
རང་གི་ཆད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དོན་དང་བྱ་བ་
མང་བ་དང་། འདོད་ཆེ་བའོ། །

གཤིང་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) གཤིང་བ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་དང་འབྲ།

གདུག་པ། 1 (མིང་ཆོག) མ་རུངས་པ། ལུས་ངག་གིས་གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བའམ་
ཁོན་འཛིན་དམ་པ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། 2 (མིང་ཆོག) ལྷ་བ་ངན་པ་ལ་བྱང་བ། རྗེའི་རིམ་
ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལས། གདུག་པ་ནི་ལྷ་བ་ངན་པ་ལ་བྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

གདུགས། 1 ཉི་ཆར་སྒྲོབ་བྱེད། 2 (བརྟུན་པ) ཉི་མའི་བདེ་རྟིང་། བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་པ་ལམ་རིམ་དུ་བྲངས་པ་
ལས། ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་ཤེས་པའི། །རབ་རིབ་འཛོམས་པས་གདུགས་དང་འབྲ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ། 3 (བརྟུན་པ) ཉིན་དགུང་དང་། ཉིན་པར། གདུགས་ཆོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། གདུགས་ཆོད་
ནི་ཉིན་དགུང་གི་ཁ་ལག་ལའང་གོ།

བཟང་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་གདུགས་དཀར་གྱི་སྒྲིག

གཤུང་བ། ¹ (མིང་ཆོག) རྒྱལ་བ་རྒྱལ་། དཔེར་ན་ཆོར་བ་གཤུང་བ་ལྟ་བུ། ² (ལྷེད་མེད་ལས་ཆོག) བཀར་བ།

ཉི་མས་གདུང་། ལྷ་འཛིན་གདུང་ལྟ་བུ། དུས་གསུམ་ལ་སྤྱར་ན། གདུང་བ། གདུངས་པ།

གདུང་ཅེ་གསུམ་པའི་མཆོན་དོན། ཡི་དམ་ལྷ་ཡི་ཡུག་མཆོན་གྱི་གདུང་ཅེ་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན་ནི།

འཕྲོ་བ། ། རྒྱུད་པ་འཛིན་མཁན། གདུང་གི་རིགས་རྩལ་དང་འཕྲོ་བ་པ་གི་འཛིན་པའི་དོན་དུ།

གདུར་བྱ། ཆོས་གོས་ཀྱི་སྒྲོང་།

གདེང་ཕྱོད། གདེང་ཚོད། ཡིད་ཆེས། ཡིད་བརྟན། ཡིད་རྟོན། འཛིགས་པ་མེད་པར་སྟོད་དལ་གྱིས།

[illegible]

² ཁ་སྐྱ་ཆེ་བ། ཅེ་མོ་ཐ་བ་ཕྱར་དུ་ཐུག་ཅིང་གདོང་ས་ཀ་ཆེ་བ་ཡིན་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་པ་རྟུ་བྱ།

གདེངས་ཀ་ཆེ་བ། ཁ་སྐྱ་ཆེ་བ། ཅེ་མོ་སྤ་བ་ཕྱར་དུ་ཐུག་ཅིང་གདེངས་ཀ་ཆེ་བ་གྲེན་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ།

གདེངས་ཅན། 1 ལྷའི་མིང་། ལྷའི་གཙོ་བོ་དགའ་བོ་དང་འཛོག་བོ་ལྟ་བུ། 2 ལྷལ། ལྷ་བཤད་ནི། མགོ་
ལ་སྤུལ་གྱི་གདེངས་ཀ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

གདེངས་མེད་དུ་སྦྱོད་པའི་ལྷ་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་རེ་བརྒྱད་པ། གདེངས་མེད་
པར་སྦྱོད་པའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོར་གིས་རང་གིས་དགེ་སྦྱོར་གཞན་ལ་བྱིན་པའི་གོས་
སམ་ལྷུང་བཟེད་ལ་རྒྱ་སེམས་སམ་ཡིད་གཙུགས་བྱེད་པར་ཅན་ལས་གཞན་པས་ཡོངས་སྦྱོད་
པ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷ་བ་དངོས་གཞིའོ། སྦྱོར་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉིད་གས་གོས་སོགས་
གདེང་མེད་པར་སྦྱུད་པ་ལས་ལྷ་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོད་
ལ་གཞོད་པའོ། །

གདོད་། 1 གདོད་པ། རོ་གདོད་། 2 ལ། ཞལ། དཔེར་ན་སེལ་ལ་གདོད་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 མཚུ་ཉོ།
བྱ་རོག་གི་མཚུ་ཉོ་ལ་བྱ་རོག་གདོད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 སྤྱིན་མཚམས་ལའང་འཇུག་པའི་སྐབས་
ཡོད། དཔེར་ན་གདོད་གི་སྤྱ་ཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 མདུན། དཔེར་ན་གདོད་ལ་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གདོད་གི་སྤྱ་ཅེ། 1 (གསང་འདུས) གདོད་གི་སྤྱ་ཅེ་ཞེས་པ་སྤྱིན་མཚམས་ཀྱི་དབྱས་ལ་ཟེར། གསང་
འདུས་ལ་གདོད་གི་སྤྱ་ཅེ་ཞེས་པ། སྤྱ་བྱག་གི་འདུས་མདོ་སྤྱིན་ཐག་གི་ནང་ལ་གོ་དགོས་པར། རེ་
ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ལས་བཤད། སྤྱ་དང་། སྤྱ་ཅེ། སྤྱེ་སོ། མཐའ་ཅན་སམ་
འདིར་དོན་འདྲ་ 2 (འཛིགས་བྱེད) འཛིགས་བྱེད་ལ་གདོད་གི་སྤྱ་ཅེ་ཞེས་པ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
སྤྱ་ཅེ་ལ་གོ་དགོས་པར། རེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་བསྐྱེད་ལས་བཤད། ལྷའི་བྱ་ག་ལའང་གོ་
གདོད་ལ། <བརྒྱ་སྤྱ> སེལ་འཛིག་མིང་། ལྷ་བཤད་ནི། རྒྱུ་ལག་བཞི་དང་གདོད་སྟེ་ཁ་བཅས་ལྷ་ཆར་གྱིས་རི་
དྲགས་འཛིན་དང་གསོད་པ་སོགས་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་གདོད་ལྷ་བཤམ་ཁ་ལྷ་བ་ཞེས་བྲ་སྟེ། མངོན་
བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་ལས། བརྒྱ་སྤྱ་ནི། བརྒྱ་ནི་ལྷ་དང་། ལྷ་སྤྱ་ལའམ།
གདོད་སྟེ། གདོད་ལྷ་བཤམ། ཁ་ལྷ་བ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཁ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་བ་གཉིས་དང་ལག་པ་དག་གིས་
ཀྱང་ལག་ལྷན་གྱི་བྱམ་པ་འགྲེམས་པར་བཟོད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་
བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གདོད་གི་ལ་ཆུགས་ལ་འབྱུང་ལྷ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་

གཉིས་ཡོད་དོ། །རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་བྱུག་ཆེན་གྱི་ཁྱིད་ཡིག་ན་གསལ། ཡང་། དེ་དང་འབྲེལ་བར་
ཁ། སྒྲ། ལུང་ཆོས་གཉིས། མ་ལེ་སྟེ་ལྷ་ཡོད་པས་གདོང་ལྷོ། །དབུལ་ཚུའི་གསུང་ཟེན་གྱིས་ན་
གསལ། བཤད་ཚུལ་དེ་རྣམས་ལས་མཛོན་བཞུགས་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་ལས་གསུངས་པ་
ཉིད་ལུངས་བཅུན་པར་མཐོང་ངོ། །

གདོང་ལྷ་པ། གདོང་ལྷ་དང་དོན་འབྲེལ།

གདོང་དམར་གྱི་ལུལ། 1 བོད་ལུལ། ལྷ་མོ་རྩི་མ་མེད་པའི་འོད་ལུང་བསྟན་པ་ལས། ང་ཡོངས་སུ་སྤྱི་
ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་ན་གདོང་དམར་གྱི་ལུལ་དུ་དམར་པའི་ཆོས་རྒྱས་པར་
འབྱུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གདོང་དམར་གྱི་ལུལ་བོད་ལུལ་ཡིན་པར། མཁས་བླུ་ཆོས་
རྩེའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་ལས་གསུངས། 2 ཡང་ཀུན་མཁྱེན་སྤུས་རྩ་བཞེད་ནས་གདོང་དམར་
གྱི་ལུལ་རྒྱ་ནག་ལ་བཤད་གསུངས་ཀྱང་། དེ་ལ་དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བས་ཆོས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོན་ཆ་ ༡༦ ན་དགག་པ་མཛད་དེ། གདོང་དམར་གྱི་ལུལ་བོད་ལུལ་
ཉིད་ལ་ངོས་གཟུང་དགོས་པར་བཤད་དོ། །

གདོང་འཇར། དཔེ་ཆའི་མིང་བྱང་འཁོད་པའི་གོས་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་ཤི་ཉིའི་སྟེ་མོར་འཇར་
ནས་ཡོད་པའི་རས་སྟེ་བཅུ་ཅིག་འདི་ལ་གདོང་ཡིག་དང་སྤྱན་ཁུར་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གདོང་བཞི་པ། ཆངས་པའི་མིང་། ལྷ་ཆངས་པ་ལ་གདོང་བཞི་པ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། མཛོན་བཞུགས་
འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་ ༡༥ ག་བཤུ་ལས། གདོང་བཞི་ནི་ཆངས་པས་ཐིག་
ལེ་མཚོག་མ་ཞེས་པའི་བྱ་མོ་ཞིག་སྤྲུལ་པས་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཆགས་ཏེ། བྱ་མོ་དེ་གཡས་གཡོན་ལ་
སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཞིར་སོང་བ་ལ་བལྟས་པས་གདོང་པ་བཞི་བྱུང་ངོ། །སྟེང་གི་ཕྱོགས་སུ་
སོང་བ་ལ་བལྟས་པས་སྟེང་གི་གདོང་པ་དང་ལྷ་བྱུང་སྟེ། དབང་སྤྱུག་གིས་ནམ་མཁའ་ནས་མཐོང་
ནས་དེར་ངོ་ཆ་བའི་ཆད་ལས་ལ་སྟེང་གི་གདོང་པ་བཅད་དོ། །དེ་ནས་གདོང་བཞིར་བྲགས་ཏེ།
འདི་ལ་གདོང་བཞི་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

གཤོད་ཡིག ། སྒྲིགས་བཅ་གྱི་སྒྲེ་མའི་གྲངས་ཡིག་གི་གོང་ལོག་གང་རུང་དུ་དཔེ་ཆའི་མིང་གིས་བ་ལ་
ཟེར། ཞེས་བསྟན་དང་ལྷ་རམས་བ་དང་སྒྲོང་རྡོལ་སྒྲ་མའི་གསུང་རྡོ། །འདི་ལ་སྒྲིག་ཁྱེད་ཡང་
ཟེར། རྒྱ་རིམ་བ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་གཤོད་ཡིག་ཅེས་བ་གཤོད་འཛར་ལ་མི་གོ་བར་དཔེ་ཆའི་
སྒྲེ་མའི་ཨང་ཡིག་གིས་བ་དེའི་གོང་ལོག་གང་རུང་དུ་གིས་བའི་ཁ་ཡིག་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་
སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མའི་དཔེ་ཆའི་ཤོག་ལྟེབས་གྱི་སྒྲེ་མོར། །སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་གཅིག་ཅེས་གིས་
བའི་སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་ཞེས་དཔེ་ཆའི་མཆན་བྱང་གིས་བ་དེ་ལ་ཟེར་རོ། །རྒྱ་རིམ་བ་བདུན་གྱི་ཡ་
གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྒྲིགས་བཅ་མི་འབྲུགས་བ་གཤོད་ཡིག་གས་སྒྲིག་ཁྱེད་གྱི་རྒྱལ། །2 གཤོད་འཛར་
གཤོད་གཡོགས། (བཀའ་རྒྱུད) དབང་གི་སྐབས་སྒོ་བ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་དང་གསང་ཐུས་མཐོང་
བ་རེ་ཞིག་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་མིག་དར་དམར་པོ་མིག་གམ་དབུལ་བར་བཅིང་བ་དེའོ། །དགོ་ལྷགས་
བས་དེ་ལ་སྒྲིག་དར་ཟེར།

གཤོད་མ། དང་པོ། གཤོད་མ། ཐོན་མ།

གཤོད་མའི་བྱང་རྒྱབ་ཆེན་པོ། (བཀའ་བརྒྱུད) བྱག་ཆེན་གྱི་བད་ཞིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། སྤྱོད་བཤད་
ནི། གཤོད་མའི་གཤེས་ལྷགས་དེ་ག་ལས་འདི་ལ་སྒྲོན་གྱི་ཆ་སེལ་རྒྱ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་སྒྲུབ་
རྒྱ་གང་ཡང་མེད་བས་དེ་སྒྲོང་ཅེས་བྱའོ། །བྱག་ཁྱིད་དེས་དོན་རྒྱ་མཆོལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།
གཤོད་འོང། ཉིང་ལ་འོང། རྩེས་ལ་འོང། རྩེས་སུ་འབྱུང། རྩེས་སུ་འོང་གི་རེད་ཅེས་བའི་དོན།
གཤོན་བགོགས། བན་གཤོད་གཉིས་ཀ་བྱེད་བས་གཤོན་དང། གཤོད་བ་འབའ་ཞིག་བྱེད་བས་བགོགས་
ཞེས་བྱ་ཞིང། དབང་བསྐྱར་སོགས་ཀྱི་ཆོ་བགོགས་གཤོར་དེས་བར་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
བའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་མ་རྣམས་གསུང་རྡོ། །འབྲུལ་དུ་གཤོད་བ་བྱེད་བས་
ན་བགོགས་ཞེས་བྱའོ། །གཤོར་མའི་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། སྤྱོད་གོ་བསྟན་འབྱུང་རྒྱུད་འགྲེལ་
།རྒྱ་བ་༡༥༠༧་བཅུ་ལས། ཆོར་བས་གྲངས་མེད་པའི་བགོགས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བགོགས་
སྒྲོང་སྤྱག་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞིའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐོན་གྱི་དུས་ནས་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་
བགོགས་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲོད་ལམ་མ་ལེགས་བ་ལས་སྒྱུར་བའམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོལ་བ་སྟེ་འབྲུལ་

དུ་གཞིང་པ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱུད། འབྲུང་པོའི་གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱུད་དང་འབྲུང་པོའི་གདོན་ལ། ལྷ། ལྷ་མ་
ཡིན། དེ་ནི། ལྷ། གདོན་ཕྱིན། ཁྱེད་མ་ལ། སྤེལ་པོ། ལ་ནི། ཡི་དུག་ས། གུལ་ལུམ། བྱང་ལྷེ་མས།
གཡེང་བྱེད། རོ་ལངས། མཚུན་ལྷ། ལྷ་མ། དང་སྤོང་། བཀྲ་པོ། གུལ་ལ། འདི་ཐམས་ཅད་ལ་
འབྲུང་པོའི་གདོན་ཟེར། ཞེས་ལྷ་དང་སྤྱེལ་པོའི་དོན་དེ་དང་སྤོང་པོའི་ལྷ་མ་སོགས་གསུང་།

གདོན་པར། གདོན་དགོས་པར། ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་སྤྲུག་སེམ་ཆེན་མོ་༩༣༦བ་ལས། ལུག་གི་
མཐར་ཡི་གེ་བརྒྱ་བ་གདོན་པར་མཁས་པ་དུ་མས་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
གདོལ་བ། (འདུལ་བ) གནའ་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རིགས་ངན་གྱི་མིང་། གནའ་
པོ་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་གཙོང་ལ་སོགས་པ་ལས་ངན་པས་འཆོ་
བའི་རིགས་ཤིག་དཔེར་ན་མགར་བ་དང་། བཤན་པ། རྩོན་པ། ཉ་པ་སོགས་སོ། །རིགས་ལྗ་
ལ་གཞིགས། མདོ་རྩའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་སྟོང་ཆ་༩ ནུ ༡༣༦བཟུམས། གདོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རིགས་ངན་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

གདོམ་བའི་མཁས། (འབྲུག་པ) གདོམ་བ་དང་པོ། བརྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། གཤུང་པོའི་སྒྲ་སྒྲིལ་ན་
པར་སྐྱེ་ཆེད་འབྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གདོས་ཆེ། གཤམ་ཆེ་བའི་དོན། བེའུ་བྱུམ་ཚུན་པོའི་མིང་བདག་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་
 ཉིའི་ཚུན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འབྲེལ་ལས། རང་ཅག་དངེས་གདོས་སུ་ཆེ་ཆེ་ཐམས་ཅད་
 བཞག་ནས་འགྲོས་དགོས་བ་ཡིན། ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།

གདོས་པ། བྱ་གཏོང་བའམ་འཕུལ་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་བའི་ཤིང་ངམ་སྐྱ་ག་མ་རིང་པོ་ཞིག་གི་མིང།
བྱ་གར་དུ་བྱ་གཏོང་བའི་ཆེ་ཤིང་ངམ་སྐྱ་ག་མ་རིང་པོ་ཞིག་ཆུའི་ནང་འཛུགས་ཏེ་བྱ་འཕུལ་ཞིང་
གཏོང་བར་བྱེད་པས་དེའི་མིང་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་བའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་
༼ ཚུ་༽ ༡༡༡ནམས། གདོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕུལ་བའི་ཤིང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གདོས་བྲུ (འདུལ་བ) ཁ་བས་ཀའ་ན་པ་གཉིད་ཐོ་ན་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་གི་བྱང་བྲུ་མཐོ་གང་ཅམ་པ་མཐའ་

ལ་སྐྱད་པ་བཏགས་ནས་རྩ་བ་ལ་དབྱང་རྒྱ་ཞིག་ལ་ཟེར། མཆོད་རྒྱུ་ལས། ཐུན་ཆོག་ལ་འབྲེལ་
ལས་གཏོས་བྱ་ནི་བྱང་བྱའི་རྩས་པ་ཅན་དུ་ཤིང་གཞོགས་པ་མཐོ་གང་གི་ཆད་དུ་བྱས་པ་དེ། སྐྱད་
པས་རྩ་བ་ལ་དབྱངས་པ་འཕམ་མགོའི་སྤྱིང་དུ་བཞག་ན་རབ་ཏུ་གཉིད་ཡུར་ཏེ་གཡོ་བའི་ཆེ། དེ་
ཡན་ལག་གི་ཐྱོགས་ལ་ཐོག་པས་གཉིད་སངས་པའི་ཐབས་ཡིན་ཅོ་ཞེས་དང་། ཞེས་གསུངས།
2 ཤིང་གི་རིལ་བ་རྒྱང་དུ་རྒྱས་བཀའ་བ་སྒྲེ་ལ་སྐྱད་པ་བཏགས་ནས་རྩ་བ་ལ་དབྱང་རྒྱ་ཞིག་
ལ་ཟེར། མཆོད་རྒྱུ་ལས། གཏོས་བྱ་འདི་ལ་བཤད་པའི་རྩས་གངས་གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་ཤིང་
ལས་བྱས་པའི་རིལ་བ་རྒྱང་དུ་རྒྱས་བཀའ་བ་སྒྲེ་ལ་སྐྱད་པས་བཏགས་པ་རྩ་བ་ལ་དབྱངས་པ་
གཉིད་ལོག་པས་གཡོས་པ་ན་རྒྱ་ཡོངས་སུ་བོ་བ་གདོང་བ་ལ་བབས་པས་གཉིད་སངས་པར་
འགྱུར་ཅོ་ཞེས་གྲང་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། རང་གི་རྩས་བཤད་ལས་ཤིང་ལ་
ཐོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་གཏོས་བྱ་རྒྱ་ཆོད་ཀྱི་སྤོང་འབྲེལ་བ་རྒྱང་དུ་བྱས་ཏེ། དེའི་ལུང་མིག་ནས་
སྐྱད་པས་བཏགས་ཏེ། བསམ་གཏན་པ་རྩས་གཉིད་ཐོན་གཏོས་བྱ་དེ་རྩ་བ་ལ་བཏགས་ཏེ་
དབྱང་བར་བྱའི་ཞེས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདག 1 བདག ༨། གང་ཟེག་རྩས་དོན་གཅིག 2 དགག་བྱའི་བདག རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པའི་
བདག་ལྟ་བུ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་
རྩས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

བདག་རྒྱུ། (རྩས་འབྲེལ) རང་ཉིད་ལུལ་གཅིག་ཁོན་འཛིན་པར་ངེས་ཀྱི་ལུལ་གཞན་གཏན་ནས་མི་འཛིན་
པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ། བདག་རྒྱུ་ཟེར། (བདག་རྒྱུ་ཞེས་པ་དབང་པོ་འཕམ་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་པ་ལ་གོ་དགོས) རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟག་པར་
དབང་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུ་གི་མཆོན་ཉིད་དུ། སྤྱི་བདུན་ཡིད་ཀྱི་
ཐུན་སེལ་དུ་གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་རྒྱུ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བདག་གི་བ། ང་ཡི་བ་དོན་གཅིག

བདག་གིར་བྱས་པ། 1 བདག་གཉིས་བྱས་པ། བདག་ཉར་བྱས་པ། ཉར་ཆགས་བྱས་པ། བལ་སྐད་
 དུ། བདག་པོ་བརྒྱབ་ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག 2 རང་ལ་དབང་བར་བྱས་པ། རང་གི་ཡིན་པར་
 འདུ་ཤེས་པ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། 3 མཛོན་བཛོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ལས། ཁས་
 སྒྲངས་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། དང་དུ་ཡེན་པ། 4 བསྐྱངས་པའམ་སྐྱོང་བའི་དོན། དཔེར་
 བ། བོང་མའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 (འདུལ་བ) རོ་སྤྱོད་པ། ཉམས་སུ་སྤྱོད་
 པ། དཔེར་ན་བཅུག་རེག་སྤྱོད་བ་བདག་གིས་བྱས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་དུས་མཚུངས་པར་བལྟམས་པའི་རྒྱལ་སྤྱུས་བཞི། (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་ཁབ་
 གི་རྒྱལ་པོ་བརྒྱ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་དང་། མཉན་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆངས་བྱིན་
 གི་སྤྱི་གཟུགས་རྒྱལ་དང་། ཀློ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དམག་བརྒྱ་པའི་སྤྱི་གཟུགས་པར་དང་། བོང་ཁྱེར་
 འཕགས་རྒྱལ་གི་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྤྱི་གཟུགས་རབ་སྒྲུང་རྣམས་དུས་གཅིག་ལ་བལྟམས་
 སོ། །འདིའི་སྐོར་འདུལ་བ་གཞི་༩ ག་པ་ ༢༩༡ན་གསལ་ལོ། །

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ། <མ་རྒྱུ> 1 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གི་མ་རྒྱུ་ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་པ་
 ཆེན་པོ། རྫོགས་ཆེ་བ། རྒྱུ་པ་མེད་པ། བརྟན་པ། བག་མི་ཆ་བ། རྫོགས་ཡངས་པ། སེམས་
 ཡངས་པ། བསམ་པ་ཡངས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྫོགས་ཆེ་བའི་དོན་ཡང་ཡིན་ཏེ། མཛོན་བཛོད་
 མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ལས། (རྫོགས་ཡངས་པའི་མིང) བདག་ཉིད་ཆེ་དང་རྫོགས་ཆེ་བ། །སེམས་ཡངས་པ་
 དང་བསམ་པ་ཡངས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་བདག་ཉིད་ནི་བདག་དང་ང་དང་གང་ཟག་དང་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པའི་གང་
 ཟག་གི་མཚན་གཞིར་གཟུང་རྒྱུའི་བདག་དེའོ། །མ་རྒྱུ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྐད་དོད་དུ། གེ་
 བག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་མོན་ལམས་གསུངས་སོ། །2 སྤྱིས་བྱ་དམ་པ། སྤྱི་རྟོགས་བྱུན་སྤྱི་
 ཆོགས་པའི་གང་ཟག 3 མ་རྒྱུ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་སྟེ། སངས་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཚན་དུ་འང་སྤོང་སྐད་གཉིས་ཤིག་
 སྦྱར་གསེར་གི་ཐེང་མཛེས་སོགས་ལས་བཤད་ལ། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་།

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོག་མཛོད་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིང་རྟོ། །

བདག་གཉེན། བདག་ཉར། བདག་སྦྱོང།

བདག་ཏུ་ཞེན་པ་བཏང་བ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཆེ་འདི་ལ་ཞེན་པ་སྦྱོང་བ།

བདག་དང་གཞན་གྱི་ཞེས་སོགས། བདག་དང་གཞན་གྱི་དུས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞེས་སོགས་
པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ལྷ་ལྷན་སྦྱོན་ལམ་ཆེན་མོའི་གྲུབ་དབྱུང་ཕེབས་སྐབས་སུ་
གསུངས་པར་བཤད།

བདག་མཐུན་ཐ་དད། བདག་མཐུན་ཐ་དད་ཅེས་པའི་གོ་དོན་ནི། བདག་བསྐྱེད་ཚུ་རོལ་དང་། མཐུན་
བསྐྱེད་པ་རོལ་དུ་སྦྱབ་ཅིང་མཆོད་པ་སོགས་ལ་ཟེར།

བདག་མཐུན་གྱི་མཆོད་པ་བཤམ་ཚུལ། རང་གི་མཐུན་དུ་སྟེགས་གྱི་ཁར་ཚུ་གཉིས་ཉེར་སྦྱོང་རང་གི་
གཡས་རོས་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ་བཤམས། དེའི་པར་རྒྱབ་དུ་སྟེགས་གྱི་ཁར་ཚུ་གཉིས་ཉེར་
སྦྱོང་དང་བཅས་པ་འབྲུལ་ཡུལ་གྱི་གཡས་དང་རང་གི་གཡོན་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ་ལེགས་པར་
བཤམས། བ་རྒྱུད་ལ་བདག་བསྐྱེད་གྱི་མཆོད་པ་རང་གི་གཡས་དང་། མཐུན་བསྐྱེད་གྱི་མཆོད་
པ་འབྲུལ་ཡུལ་གྱི་གཡས་ནས་འགོ་ཚུམ་པ་ནི། གཡས་གྱིས་ཐབས་མཆོན་པས་སྦྱ་ལུས་ཅུལ་
དུ་འདོན་པ་དང་། མ་རྒྱུད་ལ་དེ་ལས་བརྒྱུག་པ་གཡོན་པས་ཤེས་རབ་མཆོན་པས་འོད་གསལ་
སྦྱིན་བྱེད་གྱི་ཉེན་འབྲེལ་བསྐྱེག་པ་ཡིན། མཐུན་བསྐྱེད་ལ་མཆོད་པ་ཆར་མང་པོ་ཡོན་ན་མ་རྒྱུད་
ལ་ལྷའི་ཕྱོགས་ལ་མཆོད་ཡོན་དང་། རང་ཕྱོགས་སུ་ཞལ་ཐས་ལྷ་གྲངས་ཐད་བསྐྱེགས་དང་། མ་
རྒྱུད་ལ་དེ་ལས་བརྒྱུག་པ་གསུང་བཤད་གྱི་རྒྱན་ལ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྲམ་མ་ནམས་གསུང་རོ། །

བདག་མཐུན་འཇུག་པ་གཅིག་པ། བདག་བསྐྱེད་དང་མཉམ་དུ་དགྱེལ་འཁོར་སྦྱབ་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་
ན་རྟོ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་ལྟ་བུ།

བདག་མཐུན་འཇུག་པ་ཐ་དད། བདག་བསྐྱེད་སྦྱོན་དུ་བཏང་ནས་དགྱེལ་འཁོར་སྦྱབ་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་
ན་གསང་འདུས་དང་བདེ་མཆོག་ལྟ་བུ།

བདག་མདུན་ཐ་མི་དང། བདག་མདུན་གྱི་གཙོ་བོ་རང་ཉིད་གཅིག་ཤུས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་གསང་
བདེ་འཛིགས་གསུམ་ལྟ་བུ།

བདག་པོ། 1 ལྷ་ལོ་ར་སོགས་གང་ལ་དབང་བའི་མི། ཁྱིམ་གྱི་བདག་པོ་ལྟ་བུ། 2 གཙོ་བོ། ལྷ་དབང་ལྷ་ག་
ཆེན་པོའི་བྱ་ཆོགས་བདག་གྲང་ལྟ་བུ། ཆོགས་བདག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷའི་ཆོགས་
རྣམས་ཀྱི་བདག་པོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུ། 3 གསོད་བྱེད་དམ་གསོད་
མཁན། དཔེར་ན་སངས་པོ་ལ་རི་དྲགས་ཀྱི་བདག་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ།

བདག་བྱིན་རྒྱབས། ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་རྒྱུད་ལྷ་སྦྱར་སྦྱར་བར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྦྱ་བཤད་ནི། བདག་ཏུ་
འདོགས་པའི་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། དེ་ལྷ་སྦྱར་སྦྱར་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།
བདག་མེད་མ། 1 དཔལ་དགྲུས་པ་རྟོ་རྟེན་གྱི་རྟེན་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་རྟོ་རྟེན་བདག་
མེད་མ་ཡང་ཟེར། 2 མར་པ་ལོ་རྒྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བྲོས་ཀྱི་གསང་ཡུམ།

བདག་འཛིན། 1 (ཐལ་འགྱུར་བ) དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས། གང་ཟག་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་པ་མོད་དང། གང་ཟག་རང་སྦྱ་བྱུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་
དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ཟེར། 2 (ཐལ་འགྱུར་
བ) གང་ཟག་ལས་གཞན་པའི་ཤུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་
འཛིན་པ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟེར། 3 (རང་རྒྱུད་པ) རང་རྒྱུད་པས། གང་ཟག་རང་སྦྱ་བྱུབ་
པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་པ་མོད་དང། གང་ཟག་
རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་
ཡིན་ཟེར། 4 (རང་རྒྱུད་པ) རང་རྒྱུད་པས། གང་ཟག་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ།
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཟེར། 5 བདག་འཛིན་ཞེས་པ་སྐབས་རེར་རང་གཅིས་འཛིན་ལའང་
ཟེར་རྟེ། བཀའ་གདམས་སྒྲིགས་བཅ་༩ ཀ་པ་ ༡༩ ལས། འཕྲོམ་གྱི་ཞལ་ནས། འོན་ཏེ་ཆེད་
བའི་རྩ་བ་གང་ལགས། རྟོ་བའི་ཞལ་ནས། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་གསུང། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
གང་ལགས་ཞུས་པས། ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བདག་གཅིག་ཤུ་ལ་དགོས་པ། ཉེས་

པ་ཐམས་ཅད་གཞན་ཁོན་ས་ལན་པར་བྱེད་པ་ཅིག་ཡིན་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོག་པར་བྱས་ན།
བདག་འདྲིན་སྒྲོས་བཏང་བ། 1 རང་གཅེས་འདྲིན་སྒྲོས་བཏང་སྟེ། གཞན་གཅེས་པར་འདྲིན་བ། 2 (བཀའ་
བརྒྱུད) རྟོག་པ་དོས་ཟེན་ནས་གང་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྤང་སྤང་དགག་སྒྲུབ་བཅོས་བསྐྱར་
སོགས་ཀྱི་འདྲིན་པ་མེད་པར་གསལ་ལེ་ཡེ་རེ་གྲུ་ཡངས་སང་རེ་འདྲིན་མེད་དུ་སྦྱོང་བ་ལ་ཟེར།
བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ། (ཆོ་སྦྱང) ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་རྩོམ་པོའི་ལུགས་དང་རྒྱལ་
སྤྱོད་ཞི་བའི་ལྟའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱི་མ་སྟེ། རང་གཅེས་འདྲིན་དང་། གཞན་ཡལ་བར་
འདོར་བའི་སྒྲོ་གཉིས་གོ་ས་བཞེས་ཏེ། གཞན་ལ་རང་ལྟར་གཅེས་པར་འདྲིན་ཅིང་། རང་ལ་གཞན་
ལྟར་ཡལ་བར་འདོར་བའི་སྒྲོ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཟེར། འདི་སྒྲུབ་དང་ཞི་བ་ལྟའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་
ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས། བདག་ལ་དེ་དག་སྤྲིག་སྤྲིན་ཅིང་། བདག་དགེ་མ་ལུས་དེར་
སྤྲིན་ཤོག ཅེས་དང་། ཞི་བ་ལྟའི་སྦྱོང་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་ནམས་ནི། ལྷུང་
དུ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་དེས། བདག་དང་གཞན་དུ་བཞེ་བྱ་བ། གསང་བའི་དམ་པ་སྦྱང་པར་
བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། འདི་ལ་ས་བཅད་ཆེན་པོ་དུག་ཡོད་དེ། ༡ བདག་གཞན་མཉམ་བཞེའི་
ཕན་ཡོན་དང་མ་བཞེས་པའི་ཉེས་དམིགས། ༢ བདག་གཞན་བཞེ་བའི་བསམ་པ་གོམས་ན་བསྐྱེད་
པར་རུས་པ། ༣ བདག་གཞན་རྩི་ལྟར་བཞེ་བའི་ཚུལ། ༤ བདག་གཞན་བཞེ་བའི་གཤམས། ༥
བདག་གཞན་བཞེ་ཚུལ་དངོས། ༦ བདག་གཞན་བཞེ་བའི་བསམ་པ་སྦྱེས་པའི་ཆད་དང་དུག་གོ།
༧ དང་པོ་བདག་གཞན་བཞེ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བཞེས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། སྦྱོང་འཇུག་ལས།
འཛིག་རྟེན་བདེ་བ་རི་སྟེང་པ། དེ་ཀྱན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། འཛིག་རྟེན་སྒྲུག་བསྐྱེད་པའི་
སྟེང་པ། དེ་ཀྱན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས། ཁྱིམ་པ་རང་
གི་དོན་བྱེད་དང་། ལུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ། འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས། ཞེས་
གསུངས། ༨ གཉིས་པ་བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ་གོམས་ན་བསྐྱེད་པར་རུས་པ་ནི། སྦྱོང་འཇུག་
ལས། དཀའ་ལས་བྱིར་ལྟོག་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་གོམས་པའི་མཐུ་ཡིས་ནི། གང་གི་མིང་ཐོས་
འཛིགས་པ་ཡང་། དེ་ཉིད་མེད་ན་མི་དགར་འགྱུར། ཞེས་དང་། ལུ་བ་ཁྲག་གི་ཐེགས་པ་ལ། ཁྱོད་

གྲིས་ངར་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར། ཉེ་བཞིན་གཞན་ལ་འད་གོམས་པར་གྱིས། ཞེས་གསུངས། ༩
 བདག་གཞན་རི་ལྟར་བཞེ་བའི་ཚུལ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། གཞན་ལ་འདོ་སྤྲུལ་དུ་དང་དེའི་མིག་
 ལ་སོགས་པ་ལ་འདོ་སྤྲུལ་པའི་སྒོ་སྤྱོད་བ་མེན་གྱི། རང་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དང་གཞན་
 ཡལ་བར་འདོར་བའི་སྒོ་གཉིས་གོས་བཞེས་ཏེ་གཞན་ལ་རང་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་རང་
 ལ་གཞན་ལྟར་ཡལ་བར་འདོར་བའི་སྒོ་བསྐྱེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༡༢ བཞི་བ་
 བདག་གཞན་བཞེ་བའི་གོགས་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་གཞན་གཉིས་སྡོ་སེར་ལྟར་འབྲེལ་བ་གཏན་
 ཅན་མེད་པའི་ཐ་དད་དུ་བྱུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་དང་། གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་གྲིས་བདག་ལ་མི་
 གཞོད་དོ་སྤྲུལ་པའི་སྒོ་གཉིས་ཡིན་ནོ། ༡༣ ལྟ་བུ་བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ་བསྒྲིམ་ཚུལ་དངོས་
 བྱི། སྤྱོད་འབྲུག་ལས། འདི་ཡིས་ (ཆེ་རབས) བརྒྱ་ལྷག་ཐམས་ཅད་དུ། འཁོར་བར་བདག་
 ལ་གཞོད་པ་བྱས། ཡིད་ཁྱོད་རང་དོན་བྱེད་འདོད་པས། བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་འདས་གྱུར་
 གྱང་། རལ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུས། ཁྱོད་གྲིས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་བའའ་ཞིག་བསྐྱབས། ཞེས་དང་།
 གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྲིས་སྤྱུག་སྤྱུ། ལས་འདི་བྱས་པར་གྱུར་ན་ནི། ལས་སྤྱུག་སྤྱུ་བའི་མིན་
 པ། གཞན་སྐབས་འདི་འབྲར་འབྱུར་མི་མིན། ཅེས་གསུངས་སོ། ༡༤ དུག་པ་བདག་གཞན་
 བཞེ་བའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཆད་ནི། སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྒོ་ངམ་
 ངམ་བྱགས་གྲིས་སྐྱེས་པ་དེ། སེམས་དེ་སྐྱེས་པའི་ཆད་དོ། བདག་གཞན་མཉམ་བཞེའི་སྒོ་ནས་
 སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་འདི་རང་གི་མ་དང་གཉེན་སོགས་ཡིན་པ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཅེ་དང་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་མེན་གྱི། རང་གཞན་ཀུན་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་འདོད་པ་འབྲ་
 བ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པས་དབང་སོ་རྣམས་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། བདག་
 གཞན་མཉམ་བཞེའི་ལྷགས་འདི་ལ་འད་རྒྱ་འབྲས་མན་དག་བདུན་མའི་གནད་ཆད་སྟེ། བདག་
 གཞན་མཉམ་བཞེ་ལ་མར་ཤེས་སོགས་གསུམ་གྱི་གནད་ཆད་ལ། གཏོང་ལེན་ལ་བྱམས་སྤྱོང་
 རྗེ་ལྷག་བསམ་གསུམ་གྱི་གནད་ཆད་བ་ཡིན་ཏེ། སྒོ་སྤྱོད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་༤༩བཟུལས། མར་
 ཤེས་སོགས་རྒྱ་འབྲས་བདུན་མའི་དང་སོ་གསུམ་གྱི་དོད་བདག་གཞན་བཞེ་བའི་ཚུལ་ཡིན་ལ།

བདུག་སྒྲིམ། རྒྱུ་ལྷོ་སྒྲིམ་དང་དོན་གཅིག་ བདུག་སྒྲིམ་དང་། བདུག་པ། སྒྲིམ་ནམས་དོན་གཅིག་ཅིང་།
བདུག་པའི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱུ་ལྷོ་སྒྲིམ་ཆག་པར་སྒྲིམ།

٤٦٤

བདུད་ཅི་ཞེས་པའི་བདུད་ནི་དུག་དང་ནད། ཅི་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲན་གྱི་དོན་
 ཡིན་ཏེ། དེ་དུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྐྱེད་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་དེ་མེད་ཤེས་སྤེལ་
 གཤམ། བདུད་ཅི་ཞེས་པའི་བདུད་ནི་འབྲུག་གྲུ་མང་ཡང་སྐབས་འདིར་དུག་དང་ནད་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ནི་སྒྲན་གྱི་དུས་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་མི་གཡོ་བའི་དབུས་སུ་བཅི་བྱས་པ་གང་ཡོད་ཅེས་ལྟ་དང་
 ལྟ་མིན་གྱི་ཡུལ་ན་གཤམ་སོ། །དེའི་ཆེ་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་སྐྱ་གཅན་འཛིན་སྤྱིང་བཞི་བསྐྱོར་
 ཞིང་རྒྱ་བ་ལས། དབྱིད་ར་བའི་ཆེས་བཅོ་ལྷའི་རུབ་མོ་དེ་རབ་གྱི་ལྟོ་ཕྱགས་སུ་ཆུ་བའི་འོད་རྒྱ་
 མཚོ་ལ་ཐོག་པའི་ཆོ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས་ནས་བར་མི་གཡོ་བའི་དབུས་ན་རྒྱ་ལེལ་གྱི་
 བྱས་པ་རེན་པོ་ཆའི་སྤྱིང་པོ་ལྟར་གསལ་བར་འདུག་པ་མཐོང་བས་འདི་ལྟར་ཁོ་ཐོས་མཐོང་ཞེས་
 ཡོངས་ལ་སྒྲུས་སོ། །དེའི་ཆེ་དེ་ལེན་བར་ལྟ་དང་ལྟ་མ་ཡིན་ནས་བཀྲོས་ནས། དེ་རབ་ལ་སྐབས་
 ཤིང་དང་། ལྟ་ནས་ཐག་བྱས་ཏེ་མེས་པོ་ཆངས་པས་སྤྱིང་ནས་མར་མནན་ལ། ལྟ་དང་ལྟ་མིན་
 གྲུག་གིས་རབ་ཏུ་བསྐྱབས་པའི་རྩ་གསེངས་ནས། དུག་ཏ་ལ་ཏ་ལ་ཞེས་བྲ་བ་ཁ་དོག་ནག་པོ་
 གདོང་དགུ་བ་སྐྱ་མེར་ལ་སྐྱར་སྤྱིན་དང་མིག་ནས་རབ་ཏུ་འཛིགས་པའི་མེ་འབར་བ། གདོང་བ་
 རེ་ལ་མཆེ་བ་རྩོལ་བའི་དབལ་དང་ལྟན་པ་བཞི་བཞི་གཅིགས་པ། གཟི་བཟིད་ཀྱི་ཕུང་པོ་རབ་ཏུ་
 འབར་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། གང་གིས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་གྱུར་
 ཏོ། །ནད་བཞི་བརྒྱ་རྩ་བཞིའི་ཁ་རྒྱུས་འབྲུལ་བར་བྱེད་པའི་དུག་དེ་ནི་ཐུན་མོང་གི་རྩ་འབྲུལ་
 ཅན་གང་གིས་ཀྱང་ཐུལ་བར་མ་གྱུར་ཏོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དཔའ་པོའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས། །སྒྲན་
 ཆེ་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་གྱིས། །བདུད་ཅི་འདོད་པས་མཚོ་བསྐྱབས་ཆོ། །བདུད་ཅི་བྱུང་བའི་སྒྲན་རོལ་
 དུ། །སྤྱིས་བྲུ་ཤིན་ཏུ་འཛིགས་པའི་གཟུགས། །སྐྱ་མེར་མིག་ནས་མེ་འབར་བ། །མཆེ་བ་བཞི་
 པ་གཟི་བཟིད་ཅན། །དེ་མཐོང་འགྲོ་བ་སྐྱག་བསྐྱེད་གྱུར། །ཞེས་སོ། །དེར་ལྟ་ཁ་ཅིག་ན་ལེ། འདི་
 གང་ཡིན་མེས་པོ་ཆངས་པ་བཀྲོས་པས་དེ་ལ་དྲིས་ན་མཁྱེན་སྤྱིང་ཅེས་དྲིས་པས། ཆངས་པའི་
 བསམ་པ་ལ། སྒྲན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས། མ་འོངས་པའི་དུས་ན་དུག་ཏ་ལ་ཏ་ལ་ཞེས་བྲ་
 བ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྩྭ་རིང་གིས་གཟིར་ཞིག་གསུངས་པ་དྲན་ནས། ཆངས་པས་རྩྭ་

ཞེས་བཅོད་པས། དུག་དེའི་སྤང་གཟུགས་ཞིག་ནས། རྒྱ་བའི་དུག་སྒྲིག་ཆགས་སྤོན་བྱ་ཨ་ལྟ་
ར་དང་། ཁྱི་སྒྲིན་དང་དུག་སྒྲུལ་སྤོན་སྤྲིག་སོགས་སོ་དུག་ཅན་དུ་གྱུར་པས་དང་། མི་རྒྱ་བའི་
དུག་ར་དུག་གམ་སྤོན་ཆེན་ཐར་བྱ་ཐར་སྤོན་སོགས་ཅ་བའི་ཁམས་དང་ས་དོ་སྤྲེ་རྒྱ་བ་དང་མི་
རྒྱ་བ་སོ་སོར་ཐེམ་པར་གྱུར་གྱོ། །དེ་ཡང་གོང་གི་ལུང་ལས། ཆངས་པས་རྩྭ་ཞེས་བཅོད་བ་
ཡིས། །བསྐབས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྤངས་ཏེ། །དུག་དེ་རྒྱ་དང་མི་རྒྱ་བའི། །བྲེ་བྲག་གཉིས་
ལ་ཁྱགས་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེའི་ཁ་རྒྱངས་ལས་གྱུར་པའི་ནད་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞི་ནི་ལྷ་མོ་
འདོད་ཁམས་དབང་བླག་མས་དབང་དུ་བསྐྱས་ཏེ། མཆོ་བསྐབས་དུས་དུག་བྱུང་བ་དང་མཉམ་
དུ་ཉི་མ་ཡང་བྱུང་བས་དེ་ལ་ཐེམ་པར་མཛད་ནས་རང་གིས་བདག་ཏུ་བཟུང་སྟེ་ཉེ་བའི་གནས་
སུ་འགོད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་བའི་རྒྱུད་ལས། དང་སྟོང་སེང་གེའི་རོམ་
བསྟོད་བ་ལས། རྩོགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན་དུག་གི་བཅུད་བསྐྱས་ནས། །ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་
དག་ལ་ཐེམ་པར་མཛད། །དུག་གི་རྒྱངས་པས་ནག་པོའི་རྩོགས་རྣམས་ཀྱི། །བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིའི་
ནད་རྣམས་སྟོང་མཛད་མ། །དེ་ཕྱིར་ནད་ཀྱི་བདག་མོ་དམ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་
ན་དུག་དང་ནད་ཐོག་མར་བྱུང་བ་དེ་དང་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་རིགས་དག་ནི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
སྒྲིག་གི་གཤེད་དུ་བྱེད་པས་ན་བདུད་ཅེས་བྲལ། །གཉིས་བ་ནི། ཅི་ཞེས་བ་བདུད་དེ་འཛོམས་
པར་བྱེད་པའི་ཅི་ནི་སྤྲན་ཡིན་པས་བདུད་ཅི་ཞེས་བྲལ་བ་དེ་ཡང་བྱུང་ཆུ་ལ་ནི། ཡང་བསྐབས་པ་
ལས་རིམ་པས་ཆངས་པའི་རྒྱུང་མ་དཔལ་མོ་དང་། མཛོང་ཆད་ཆགས་པས་སྒྲོས་པར་བྱེད་པའི་
ལྷ་མོ་ཆང་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ཆ་བརྒྱད་ནོར་བུ་ཆ་བདུན། །ཉི་མའི་ཤིང་རྩ་འབྲེན་པའི་རྩ་ལྷང་ཁྱ་བདུན།
སྤྲེ་མཐོ་ཞེས་སམ་རྩ་མཆོག་ཅང་ཤེས་ཆེན་པོ་རྒྱ་བ་རྒྱལ་ལྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། རྒྱལ་ལྱི་
བུམ་པ་བདུད་ཅིས་གང་བ་དང་། དེ་དང་ཉི་བར་མཐུན་པའི་སྤྲན་གཞན་དང་། དང་སྟོང་གི་མཆོག་
ཐང་ལ་འབར་སོགས་བྱུང་སྟེ། ལ་ཡི་རྩོད་ལས། རྒྱ་མཆོ་བསྐབས་པར་གྱུར་པ་ན། །དེ་ཆེ་དང་
པོ་ཁོ་ན་ནི། །དཔལ་མོ་ལ་སོགས་བྱུང་བར་གྱུར། །གང་གི་ནད་བར་བཅོད་བྲལ། །མི་ངན་ལ་
སོགས་འཛིགས་བྱེད་པའི། །དགེ་བ་ཞེས་བྲལ་བའི་རིན་པོ་ཆེ། །བརྒྱད་ནི་རྒྱལ་སྤྲུང་བར་གྱུར། །ཉི་

མའི་བཞོན་པའི་ཤིང་རྟ་ནི། །འདྲེན་པའི་རྟ་དང་ལྷ་ཡི་ཆང་། །དེ་བཞིན་འོར་བཟང་གོ་སྒྲི་ཟླ། །ཁོར་
 བྱའི་རྩ་ཆ་བཟང་པོ་དང་། །བདུད་ཅི་ཞེས་བྱའི་སྤྲན་དང་ནི། །བདུད་ཅི་ཉིད་ཀྱང་བྱང་བར་གྱུར། །བསྟན་
 བཅོས་ཐམས་ཅད་འདྲིན་པའི་མཆོག་ །སྤྲན་པ་ཐང་ལ་འབར་དང་ནི། །སྤྲ་མཐོ་ཞེས་ནི་བྱ་བའི་
 ཉ། །སྤྲིང་སྤྲོ་བས་ཆེ་ཞིང་སྤྲོ་བས་ཆེ་བ། །འབྲུག་དང་རྩ་ཡི་སྤྲ་དང་ནི། །དུང་དང་རྩ་ཆེན་སྤྲ་འབ་
 བ། །གང་ཞིག་སྤྲད་གསང་མཐོ་གྱུར་པའི། །སྤྲ་དེའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ནི། །དེ་ཆེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་
 གྱིས། །སྤྲ་མཐོ་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བཏགས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྷ་བྱའི་བདུད་ཅིའི་
 བུམ་པ་དེ་དེ་དག་གིས་ཁྲིར་ཉ། །རི་རབ་ཀྱི་སྤྲིང་ཡིད་ལས་གྲུབ་པའི་གཞལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་
 བའི་ཁང་བཟང་དུ་ཆངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་རྣམས་དང་། །ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་
 པོ་སྤྲ་གཅན་འདྲིན་སོགས་ལྷ་མིན་བཅས་གྲལ་རིམ་པས་བཤམས་ནས་སྤྲ་གཅན་གྱིས་བུམ་པ་
 ཁ་ཕྱེ་སྤྲེ་འདྲེན་བར་བཅུམས་པའི་ཆེ། །རྩ་ཏུ་ལའི་བསམ་པ་ལ། །བདུད་ཅི་འདི་འབྲུ་བ་ཤིན་ཏུ་རྟེན་
 བར་དགའ་བས་རང་གིས་འཕུང་ནས་བྲོས་ན་ལེགས་སྤྲུམ་པའི་ཀྱན་རྟོག་ངན་པ་ཤར་བཞིན་
 བདུད་ཅི་འཕུང་སྤྲེ་རྩུ་འབྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་བྲོས་སོ། །ཆངས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱི་བཞིན་
 དེད་པས་ཐེན་ལ་ཁད་པ་དང་། །སྤྲ་གཅན་གྱིས་ཁོར་བའི་བསོད་ནམས་ལས་གྲུབ་པའི་མཆོན་
 ཆའི་འཁོར་ལོ་དམ་བཅའ་བཞི་ལྷན་བྱ་བ་ཡོད་པ་འབངས་པས། །ཆངས་པའི་མཁུར་ཆོས་ལ་
 ཐོག་པར་མ་བྱུང་བ་ནས། །ཨ་རྩུ་ཞེས་པའི་སྤྲ་བྱུང་བ་དང་མཁུར་ཆོས་སྤྲད་པའི་རྒྱུན་གྱིས། །སྤྲོན་
 ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་པའི་གསོ་དབྱུང་འབྲུམ་པ་ཆངས་པས་བྲན་ཞེས་ལྷ་ཡུལ་དུ་གསོ་
 རིག་དར་བར་བྱུང་ངོ། །ཆངས་པས་ཀྱང་འཁོར་ལོ་འབངས་པས་སྤྲ་གཅན་གྱི་སྤྲེ་བཅད་ངོ། །དེ་
 སྤྲད་ཏུ་ཡང་། །སྤྲོ་བ་དཔོན་སྤྲ་སྤྲུབ་གྱིས་བདུད་ཅི་སྤྲིང་པོ་ལས། །སྤྲོན་ཆེ་གཟམ་སྤྲར་རྩ་ཏུ་ལས། །བདུད་
 ཅི་འཕུང་ཆེ་མགོ་བོ་ནི། །སྤྲ་ལྷན་གྱིས་འཁོར་ལོས་བཅད། །ཅེས་དང་། །དཔའ་བའི་སྤྲིང་པོ་བསྤུས་
 པའི་གནས་བྱི་མ་ལས། །སྤྲ་གཅན་བདུད་ཅི་བརྒྱ་བ་ལས། །ཆངས་པའི་འཁོར་ལོས་སྤྲེ་བཅད་
 པས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྲགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཁ་ཅིག་ཏུ། །སྤྲ་གཅན་གྱི་ལུས་དུམ་བུ་བརྒྱུད་དུ་
 བགོས་པར་ཡང་བཤད་མོད། །འགའ་ཞིག་ཏུ་སྤྲ་གཅན་གྱི་སྤྲེ་བེག་མཆམས་ནས་འཕུང་བའི་

བདུད་ཅི་ཐེགས་པ་སར་ལྷུང་བ་ལས་སྤྲོད་པའ་ཆེར་འབྱུངས་པར་བཤད་པ་དང་། ལག་འཁོག་
ཏུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བདུད་ཅི་གསོལ་རྒྱ་ཞད་ཅམ་རེ་བྱུང་བའི་ལྷག་མ་མང་ཤོས་བྲབ་འཇུག་ལ་
ཤོར་བ་འདྲེད་པར་བྱས་ཆེ། ཆངས་པའི་ཞལ་ནས་ཐེགས་པ་གཅིག་སར་ལྷུང་བར་བཤད་པའང་
ཡོད་ལ། དེ་ལྷར་བདུད་ཅི་བཞོ་བཤར་བྱས་པའི་ཆེ་བདུད་ཅིའི་རྒྱུངས་པ་ཕྱོགས་བཅུར་ཡན་པ་
དེ་འཐོར་བྱ་མ་བཅུག་པར་འདྲོད་ཁམས་དབང་ཕྱག་མས་བསྐྱས་ཏེ་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱེམས་ཏེ། ཉིང་
ཀྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་ནས་ཉེ་བའི་འཁོར་ལོ་ལ་རྒྱས་གདབ་པར་མཛོད་དེ། དངོས་བྲབ་འབྱུང་
རྒྱུད་ལས། ཕྱོགས་བཅུའི་འཛིག་ཉེན་བདུད་ཅིའི་བཅུད་བསྐྱས་ཏེ། རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དག་
ལ་ཐེམ་པར་མཛོད། །བདུད་ཅིའི་རྒྱུངས་པས་དཀར་པོས་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི། །བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིའི་
ནད་རྣམས་ཅད་གཅོད་མ། བདུད་ཅི་སྤྲོད་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་དམ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་
ན་དེ་ཉིད་ལས། ཉེ་བའི་དབྱས་ནས་ཉི་རྒྱ་ཤར་བ་ནི། །ཉོན་མོངས་མ་རིག་ལུན་པ་སེལ་བའི་
ཉལས། །ཞེས་ལྷ་མོའི་ཉེ་བར་ཉི་རྒྱ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྐྱན་བཙུག་
རྣམས་ལས། རྒྱ་བ་ལ། བདུད་ཅིའི་འོད་ཅན་དང་། བདུད་ཅི་སྒྲོ། བདུད་ཅིའི་སྤྱིང་སོ། བདུད་ཅི་
འཆར་བ་སོགས་ཟེར་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་བདུད་ཅི་བམ་བརྒྱད་འབྲེལ་བར། མ་རྩ་དེ་ཐའི་བྲུ་བྲབ་
འཇུག་ཅེས་ཀྱང་བྲ། ལྷ་མེན་དབང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྲ། སྤྲ་གཅན་འཛིན་ཞེས་ཀྱང་བྲ། འདྲོད་པ་ལ་
སྤྲེད་པས་གཞོན་ནུ་སྤྲེད་ཅེས་ཀྱང་བྲ། དངོས་སུ་རྩ་རྩ་ལ་སྟེ། ལག་ན་དུའི་མདའ་གཞུ་དང་ལྷགས་
མདུང་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་དེ། སྤོན་སྤྲེད་པའི་བདུད་ཅིར་གཟའ་བརྒྱད་ཀྱིས་བྲན་བྲས་པར་རྩ་
རྩ་ལས་ཕྱག་ཆང་བྱས་ཆེ་བདུད་ཅི་བྲམ་པ་བརྒྱས་ཏེ་བོས་པ་ལས། ཕྱག་ན་རྩི་རྩས་འཁོར་ལོ་
བརྒྱབ་སྟེ་སྟེ་བཅད་ཀྱང་། བདུད་ཅིའི་བྲིན་རྒྱལས་ཀྱིས་འཆི་མ་བྲས། དེ་ཆེ་རྩ་རྩའི་ཁ་ནས་
བདུད་ཅི་ཐེགས་པ་གཉིས་ས་ལ་ལྷུང་བས་བྲུ་མོ་བཟང་མོ་གཅིག་ཏུ་ལྷུང་བ་ནི་ཅིའི་ལྷ་མོ་ཞེས་
བྲགས་པ་དེས་སྤྲོད་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་བམ་པོ་བརྒྱད་པ་
ལས། སྤྲེད་པ་ཆགས་ནས་སྐབ་ཤིང་གིས། །བསྐབས་པའི་འབྲས་བྲུ་རིན་པོ་ཆེ། །མེའེལ་རྩ་
ཤེལ་གཉིས་བྱུང་བ། །དེ་ཡང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟེ། །ཉིན་མཆན་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་

པའོ། །ཞེས་པའི་རྟེན་གྲུབ་སྐྱེ་བའི་བྱིན་རྒྱལ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཅན་སྐྱེ་མཐུན་གྱི་ལས་
 ལས་སྤྱིད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་གཏི་མུག་སྐྱེ་མཐུན་གྱི་ལས་ལས། ཉན་
 མཁའ་སྟོང་པ་ཡུམ་ཀུན་ཏུ་བཟང་མོའི་མཁར་བྱུང་། ཐག་དྲོག་ལས་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོལ་
 བའི་མཁར་ཆགས། འདོད་ཆགས་ལས་རྒྱ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡུམ་ལྷ་མ་གྱི་འཁར་ཆགས། ཞེ་
 སྤང་ལས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་མའི་མཁར་ཆགས། ང་རྒྱལ་ལས་མེ་ཤོས་དཀར་
 མོའི་མཁར་ཆགས། དེ་དག་ཀུན་ཏུ་བྱུང་སྟེ་གནས་པ་ལ་སྟོང་ཅེས་བྲ། དེའི་སྟེང་དུ་བཅུད་གྱི་
 རང་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་གནས་པ་ལས། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་རྒྱ་མཚོ་སྐབ་ཤིང་གིས་
 བསྐྱབས་ཏེ། ལྷ་སྐབ་ཐག་བྱས། ཁོ་བོ་སྟོབས་པོ་ཆེས་བསྐྱབས་པས་སྟོན་ལ་དུག་བྱུང་སྟེ། དེ་
 འཇམ་དཔལ་གྱིས་འབྱུངས་པས་དུག་མ་བྱུང་པས། རྩ་མཁྱིན་གྱིས་རྩ་བས་པས་མཁྱིན་པ་སྟོན་
 པོར་སོང་། དེ་ནས་བདུད་ཅི་བྱུང་བ་ལས། ལྷ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་མེ་ཤེལ་གཉིས་ཉི་ལྔ་བྱུང་གཅིག་ཏུ་
 ལྷ་བར་བྱས་ལ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གྱི་མཆོན་མའོ། །མེ་ཤེལ་ཉི་ལྔ་བར་བྱས། ལྷ་ཤེལ་
 ལྷ་བས་མཆོན་མོ་བསེལ་བའི་བྱ་བ་བྱས་སོ། །དེ་ཡི་འཁོར་ནི་སྐར་མའི་ཆོགས་ཡིན། དེ་ནས་
 བདུད་ཅི་ཐགས་པ་ལས་སྐྱེས་སྐྱེས་པ་སྟེ། གཞུང་ལས། དེ་ལས་བདུད་ཅི་ཐགས་པ་ནི། ས་དམན་
 དག་ཏུ་མི་སྟེ་སྟེ། །ལྷ་དང་མི་ཐ་གཞོད་སྟོན་དང་། །རིན་ཆེན་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་ཁུངས་གནས། །ལེགས་
 ལྷན་གངས་རི་གཉེན་གྱི་ཤོད། །རི་ཐག་རྒྱ་རྒྱུང་ཆང་མ་བྱ། །ལྷ་དཔལ་བབས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ནི། །ཞེས་
 སོགས་བཤད་དོ། །སྐྱེད་དེ་དག་པལ་ཆེར་ནི་རི་རབ་གྱི་ཅི་སུམ་ཅུ་ཅུ་གསུམ་པའི་གནས་སུ་སྐྱེས་
 པ་དང་། འག་འཁྱིག་འཇམ་བུ་སྤྱིང་དུ་བདུད་ཅི་འཁོར་བ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ལ་ལ་ནི་རྒྱ་མཚོ་
 བསྐྱབས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་དག་ལས་ས་བོན་སྤངས་ཏེ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་དུ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཡིན་
 ཏེ། གཡུ་ཐོག་རྩིང་མའི་རྩས་ཐར་ལས། སྐྱེད་གྱི་ལྷ་མོ་བདུད་ཅི་མའི་སྐལ་པ་བྱུང་བའི་ལྷ་མོ་ཡིད་
 འཕྲོག་མས་སྐྱེད་གང་བཏབ་སྟེ། བའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱབས་ནས་ལྷ་ཡུལ་སོགས་ནས་སྐྱེད་གྱི་ས་
 བོན་སྤངས་ཏེ་སྟོན་ལམ་བཅས་རྒྱ་གར་དང་ཡུལ་ཐུན་རྩས་སུ་བཏབ་པར་བཤད་པ་སོགས་
 སྐྱེད་གྱི་ཁུངས་མདོར་བསྐྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོ། །འོན་ཀྱང་དབྱུང་བར་བྱ་བ་ཞིག་

ལ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ཀྱིས་བྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་དང་
 སྒྱར་ནས་བདུད་ཅིའི་སྤྱོད་བཤད་སྟུན་པོ་ཞིག་གསུངས་འདུག་མོད། བདུད་ཅི་ནི་མེགས་སྤྱར་དུ་
 འཇུག་པའི་ཨ་མོ་ཉ་ཞེས་པ་ཐང་འབྱུར་བྱས་ན་འཆི་མེད་ཅེས་པ་ཙམ་ལས་བདུད་ཅི་ཞེས་པའི་བརྒྱ་
 ཆོག་འདི་མི་འབྱུང་བས། བོད་གི་རིག་བྱེད་དང་སྤྱོད་ནས་བཤད་པའི་སྤྱོད་བཤད་དེ་དག་དོན་ལ་
 གནས་མིན་བཏགས་པར་བྱའོ། 12 ཇི་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་རྩེ་ལ་ལྷ་པོ་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་བས་བསང་
 སྤྱངས་བསྐྱེད་བྱིན་རྒྱལ་བ་བཞི་བྱས་པའི་ནང་མཆོད་ལ་བདུད་ཅི་ཟེར། 3 སྟུན་པ་དང་། མཛེས་
 པ་དང་། ཡིད་ལ་འབབ་པ་དང་། ཡིད་ལ་བདེ་བ་སྟེར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་རྣ་བར་སྟུན་
 པ་ལ་རྣ་བའི་བདུད་ཅི། མིག་ལ་མཛེས་པ་ལ་མིག་གི་བདུད་ཅི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་རྒྱ་གར་གྱི་
 སྐད་ལ། སྤྱའམ་ར་རོ་སྟུན་པ་ལ། མ་རྩུ་ར་སྤར་ཞེས་བཛོད་པ་ལྟ་བུའོ། 13 དེ་ཡང་མ་རྩུ་ར་མངར་
 མའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་འདིར་སྟུན་པ་ལ་བཛོད་པ་བཞིན་ལོ། 14 སྤྱང་ཅི་དང་མངར་བའི་དོན་ལ་འང་
 འདུག་པར་སེམས། 5 (སྟུགས་) གསང་སྟགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བདུད་ཅི་ཞེས་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་
 རྒྱུ་ལ་ཟེར། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པ་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་དངོས་མིན་པར་འདོད་ཆགས་
 ལྟག་པར་རྒྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་པོ་མའི་རྟགས་ལས་འཇགས་པའི་རྒྱ་དེའི་མིང་རོ། 15 རྩེའི་ཞལ་ཤེས་
 ཟེན་གྱིས་ལས། དུལ་གྱི་བསྐྱེད་མར་སྟེ་བྱེ་ནས་བདུད་ཅི་འཇགས་པ་མ་བྱུང་གི་བར་དུའོ། 16 ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 16 བྱང་སེམས་དཀར་དམར་ལ་འང་གོ་བྱེད་བར་སེམས། 7 དདུལ་རྒྱུའི་
 མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟུན་གཞུང་རྣམས་སུ་དདུལ་རྒྱུ་ལ་བདུད་ཅིའི་མིང་གིས་བཏགས་ཏེ།
 དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ 8 ཇི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ 1700ལས། (དདུལ་
 རྒྱུའི་) མིང་ལ། སྤྱ་ར། བདུད་ཅི་འམ་དདུལ་རྒྱུ། ཞེས་སོགས་གསུངས་མོ། །

བདུད་ཅི་ལྟ། 1 9 ཇི་ཆེན། (སྟུགས་) 3 རྟུ། (ཞག་) 3 བྱང་སེམས་དཀར་པོ། (ཁུ་བའམ་ཐིག་ལེ) ༤
 ཀར་མར། (བརྒྱ་ཀར་དང་དབྱུང་ཀར་ནང་གི་མར་) 5 ཇི་རྒྱུ་ (གཞིན་པ་) དང་ལྟའོ། 13 དེ་རྣམས་ལ་སྟོན་མེ་
 ལྟེན། 2 སྤྱང་ཅི། ཀ་ར། ཞོ་འོ་མ། མར་ཏེ་བདུད་ཅི་ལྟ། ཞེས་གསུངས་འདུལ་ཤེལ་དཀར་
 མེ་མོང་ལས་བཤད་དོ། །

བདུད་ཅི་ལྗེ་དོད། ཅི་ཆེན་གྱི་དོད་ལ་རྩ་ཏེ། ར་ཏེ་དོད་ལ་ཅ་རྩན་དམར་པོ། བྱང་སེམས་དཀར་པོའི་
དོད་ལ་ཅུགང། ཅི་ཆེད་དོད་ལ་ཁུས་ཆུ། ཀང་མར་གྱི་དོད་ལ་ཨ་ཏུ་གསེར་མདོག་གསུ་རམ་
བཅས་སོ། །

བདུད་ཅི་འཆང་བ། རྩ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།

བདུད་ཅི་སྟོ། རྩ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག། རྩ་བ་ལ་བདུད་ཅི་སྟོ་ཟེར་བའི་རྩ་མཆན། བདུད་ཅིའི་
འོད་ཅན་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

བདུད་ཅི་ཟས། 1 ལྷ་སྤྱིའི་མིང། 2 གུན་དགའ་པོའི་ཡབ་དང། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཁྱ་བོའམ་ཨ་
ཁྱ་ཡིན། འདི་ལ་ཆད་མེད་ཟས་ཞེས་གྲང་ཟེར་རོ། །

བདུད་ཅིའི་གོ་འཕང། སངས་རྒྱལ་གྱི་གོ་འཕང། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། ལྷ་དང་མི་བདུད་ཅིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་སྤང་
བར་བྱ་བ་དང་མདོན་སྤུངས་དུ་བྱ་བ་དང་བསྟོན་པར་བྱ་བ་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་
བཅོས་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདུད་ཅིའི་སྤྱིང་པོ། རྩ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།

བདུད་ཅིའི་གནས། བག་ཡོད་ཀྱི་མིང། ལྷ་བཤད་ནི། བདུད་ཅི་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། གནས་
ནི་རྟེན་ཏེ་རྩ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ལྷ་སྤྱི་བཤེས་སྤྱིང་ལས། བག་ཡོད་བདུད་
ཅིའི་གནས་ཏེ་བག་མེད་པ། །འཆི་བའི་གནས་སུ་སྐབ་པས་བཀའ་སྦྱུལ་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །བཤེས་སྤྱིང་འབྲེལ་བ་༩ རེ་ ༡༠བ་༣ལས། བག་ཡོད་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བདུད་
ཅིའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདུད་ཅིའི་སྤྱན་རྒྱ་གཉིས་པ། 1 དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་མིང། བདུད་ཅི་ནི་ནད་འཛོམས་པ་ལ་ཕྱལ་དུ་བྱུང་
བ་ལྟར། ཆོས་འདི་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་འཛོམས་པ་ལ་ཕྱལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པས། བདུད་
ཅིའི་དོ་རྒྱར་འོས་པ་ཞེས་བརྗོད། 2 ལྷ་ཅིའི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། 3 དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་
གི་མིང་ཡིན་ཞིང། སྤྱི་དགའའི་རེ་བ་བསྐྱོད་པ་ལ་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་འབྲ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་

སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད།
འདོད་པའི་ཁམས་པའི་ལྷའི་བྱ་རྣམས་སྤྲུག་དོག་གི་དབང་གིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ལྷའི་
བྱའི་བདུད་དོ། ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཞིག་སྟེ་སོག་དང་བལ་ནས་དགེ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆད་པ་ནི་འཆི་
བདག་གི་བདུད་དོ། གྲེ་དགེ་བསྐྱར་འགྱུར་། རྩོ་བ་ ༡༢༧བཀའ་གསལ་ལོ། །

བདུད་བཞི་བཅོམ། སྤང་པོའི་བདུད། འཆི་བདག་གི་བདུད། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། ལྷའི་བྱའི་བདུད་
དང་བཞི་བཅོམ་པའོ། བཅོམ་ཚུལ་ནི། ཁ་ཆེའི་བརྗེད་ཆེན་པོ་ཇ་ཡ་ཨླ་ན་རྣམས་མཛད་པའི་
དབྱ་མ་ལ་འབྱུག་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པ་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དགེ་བསྐྱར་
འགྱུར་། ར་བ་ ༡༢བཀའ་སྤྲུག་ དེ་ལ་མི་གནས་པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པས་སྤང་པོའི་བདུད་
དང་། འཆི་བདག་གི་བདུད་བཅོམ་ལོ། རྩོ་ཆེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་
བཅོམ་ལོ། བྱམས་པའི་ཉིང་འཛིན་གྱིས་ལྷའི་བྱའི་བདུད་བཅོམ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
བདུད་བཞི་སྤྲ་རགས། སྤང་པོའི་བདུད་རགས་པ་ནི། ག་རུས་མདོས་བཅས་ཀྱི་ད་ལྷའི་རང་རེའི་སྤང་པོ་
རགས་པ་འདིའོ། སྤང་པོའི་བདུད་སྤྲ་མོ་ནི། མ་རིག་བག་ཆག་གི་ས་དང་། ཟག་མེད་གི་ལས་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཡིད་གི་རང་བཞིན་གི་འཕགས་རྒྱུད་གི་ལུས་སོ། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་
རགས་པ་ནི། ཅ་ཉོན་བྱག་ ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤ་ལྟ་བུའོ། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་སྤྲ་མོ་ནི། དབྲུ་བཅོམ་
པའི་རྒྱུད་གི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ། འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ་ནི། ལས་ཉོན་
གི་དབང་གིས་འཆི་བ། འཆི་བདག་གི་བདུད་སྤྲ་མོ་ནི། འཕགས་རྒྱུད་གི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
པའི་འཆི་འཕོ་བ་ལྟ་བུ། ལྷའི་བྱའི་བདུད་རགས་པ་ནི། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་གི་བདག་པོ་
དགའ་རབ་དབང་རྒྱུག་གོ། དེས་མདའ་ལྷ་འཕངས་ཏེ། སྤྱེ་པོ་རྣམས་ཆོས་གི་ཚུལ་ལ་ཉམས་
པར་བྱེད་དོ། ལྷའི་བྱའི་བདུད་སྤྲ་མོ་ནི། བདུད་གཞན་གསུམ་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་
པའི་རྣམ་གཤམ་ལ་བཤད་དོ། །

བདུན་མཐོ་བ། ། སངས་རྒྱུས་གི་མཚན་བཟང་ཞིག་སྟེ། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། འདི་ཡི་སྐྱེ་ཡི་བདུན་
དག་མཐོ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཉིས། ཞབས་གཉིས་ཀྱི་

རྒྱལ་གཉིས་ཏེ་བཞི། བླ་པ་པའི་བར་གཉིས། ལྷག་པ་སྟེ་བདུན་མཐོ་བ་སྟེ་ཤས་ཁེངས་ཏེ་གཤོང་
བུ་མེད་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ལྷ་གཞོན་ཏུ་འཁྱེད་བདུན་མཐོ་བ་སྟེ། སྒྲིལ་བདུན་
མཐོ་བར་འབྱུངས་པ་ནི་བླ་གཉིས་དང་། ཞབས་གཉིས་དང་། དབྱང་མགོ་གཉིས་དང་། ལྷག་པ་
ལགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱོད་རྒྱ་རྒྱ་མཆོ་ལས་
ཀྱང་། བླ་པ་ཞབས་པོའ་དང་བླ་གཤོང་ལྷག་པའི་ཕྱོགས། ཁྱེད་སྒྲིལ་བར་མི་མཉམ་མེད་
པའི་སྒྲིལ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་བློང་༡༡༥་བ་༣ ལས་ཀྱང་། བདུན་
མཐོ་བ་ནི་བླ་པ་ཞབས་ཀྱི་རྒྱལ་བཞེད་པ་གཉིས་དང་ལྷག་པ་རྣམས་ཤས་ཁེངས་པ་ལ་
དགོངས་རྒྱུ་ལས་སོ། རྣམ་འབྲེལ་ལས་དབྱང་མགོ་གཉིས་ཞེས་སོ། ཞེས་གསུངས་སོ། རྒྱ་
གར་མཁས་པའི་གཞུང་དང་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་
མཐུན་ནོ། གདམ་པོ་གཙུག་ལག་བློང་བའི་སྟོང་འཇུག་འབྲེལ་བ་༡༠༣ ན་ལས། བླ་པ་ཞབས་
ཀྱི་མཐེབ་ཆེན་གྱི་རྩ་བའི་ཀྱང་བཞི། སྒྲིལ་རུས་ཀྱི་ཀྱང་གཉིས། ལྷག་པའི་ཀྱང་སྟེ་བདུན་པོ་མི་
མཛོན་པར་ཤས་གང་བས་བདུན་མཐོ་བ། ཞེས་གསུངས་པ་འདྲ་བོད་དང་འབྲ། 2 གཡག་སྟོན་
སངས་རྒྱས་དཔལ་གྱིས། བླ་པ་མཐེབ་གཉིས། ཞབས་མཐེབ་གཉིས། བླ་པ་གཉིས། ལྷག་པ་
སྟེ་བདུན་མཐོ་བ་ཞེས་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པ་བཤད་པའང་ཡོད་པོ། བླ་པ་
ཞབས་ཀྱི་མཐེབ་ཞེས་གསུངས་པ་གོ་བདེ་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་། དེ་ལྟར་གོང་དུ་རུས་སྤེལ་ཞབས་
ཞེས་པའི་མཆན་བཟང་དང་རྫོས་སྟོན་དུ་འགྱུར་པོ། །

བདུན་དག་མཐོ་བ། (པར་ཕྱིན) བདུན་མཐོ་བ་ལ་གཟིགས།

བདུན་རྣམ་དག (གསང་སྤྱགས) སྤྱགས་ལུགས་ལ་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་པའི་དོད་ལྟ་བུ་ཡིན།
བདུན་ནི། དང་པོ་མཆོད་པ་འབུལ་བ། གཉིས་པ་བླ་གའཆོལ་བ། གསུམ་པ་སྤྱི་ག་བ་བཤགས་
བ། བཞི་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། ལྷ་པ་སྤྱབས་སུ་འགོ་བ། རྒྱལ་པ་བྱང་རྒྱུ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་
བ། (སྟོན་འཇུག་གི་སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་པ) བདུན་པ་ལས་ལ་བརྟེན་པ་དང་བདུན་ནོ། ། (ལས་ནི་སྤྱོད་སོགས་ལར་ཕྱིན་
བཅུའོ) འདི་རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟེན་ཟིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཞོད། སྤྱོད་བཤད་

ནི། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་བདེན་པའི་སྡོད་པ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་
 པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་མཆོད་པ་སོགས་བདུན་པའི་ཆོག་ས་བསག་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་
 བ་བདུན་ནམ་དག་ཅེས་བྱའོ། རྗེའི་གསང་འདུས་སྟོན་ལམ་ལས། ཞིང་གི་ཕུང་བྱང་ཐུགས་ཀྱི་
 དཀྱིལ་འཁོར་ལ། བརྟེན་ནས་འཁོར་གསུམ་དག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་སོགས། སྦྱོར་བ་ཆོག་ས་
 བསག་ཆོག་བཞིན་བྱས་པས། རང་གི་རྒྱུད་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པར་ཤོག། ཅེས་པའི་འཁོར་
 གསུམ་དག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་སོགས་ཟེར་བ་བདུན་ནམ་དག་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ཟེར་བའང་ཡོད།
 བདེ་འགྲོ། <ཐུག་ཏུ> ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་། འདི་ལ་བཟང་འགྲོ་ཡང་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། ཆོས་སྤྱི་འགྲེལ་
 པ་༼ ཏུ ༡༧༧ན ༩ལས། དམ་པའམ་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པའི་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ན་བདེ་འགྲོ་སྟེ།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ཤེས་སྤྱི་ཐུག་ཏུ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ནི། ཤིན་ཏུ་སྟེ་ཕུལ་བྱང་དང་
 མཆོག་དང་། བཟང་བ་དང་མཛེས་བ་དང་བདེ་བ་དང་རབ་དང་ཤེས་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་
 བཤད་པས། འདིར་བདེ་བ་ལ་བསྐྱར་རྟོ། །

བདེ་མཆོག (གསང་ཐུགས) བདེ་མཆོག་གི་སྤྱི་མདོག་བྱག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱི་མདོག་མཐིང་
 ག་ཞལ་བཞི་བྱག་བཅུ་གཉིས། རྩ་ཞལ་ནས་བརྩམས་གཡོན་སྐོར་རིམ་བ་བཞིན། མཐིང་ག་
 ལྔ་དང་དམར་དང་སེར་བའི་ཞལ། རྩ་བྱག་གཉིས་ཀྱིས་རྫོངས་འཛིན་པ་ཡི། སྤྱི་མདོག་དམར་
 བོ་བྱག་གཉིས་གི་ཐོད་འཛིན། འུན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཡབ་ཀྱི་བརྒྱུ་ལ་འཁྲེལ། མི་མགོ་སྐྱམ་པའི་
 ཐོད་དང་དོ་ཤལ་ཅན། བྱག་རྒྱ་ལྔ་ས་བརྒྱན་རྫོང་པག་མོར་འཁྱུད། རྡོ་ཡི་འོག་མ་གཉིས་ཀྱིས་
 སྤང་པགས་འཛིན། ལྷག་པ་གཡམས་པ་བཞི་ཡིས་རིམ་བ་བཞིན། རྩ་མ་བུ་དང་དབྱ་སྟེ་གི་གྲུག་
 དང་། མཐུང་ཅེ་གསུམ་པ་བསྐྱེད་ཞིང་གཡོན་པ་བཞིས། རིམ་བཞིན་ཁ་ལྷོ་ག་དང་ཐོད་ཁྲག་
 དང་། རྫོངས་ཞགས་པ་ཆངས་མགོ་གདོང་བཞི་བསྐྱམས། ཞབས་གཡམས་བརྒྱངས་པས་
 དག་པོ་འཛིགས་བྱེད་ནག ཤེས་པ་བཞི་ཡི་དང་པོ་ཐལ་མོ་སྤྱར། ལྷག་མས་ཁ་མ་བུ་དང་རལ་
 གི་འཛིན། ཁ་སྤྱབས་བསྐྱེལ་བའི་མགོ་བའི་སྟེང་ནས་བཞིས། གཡོན་པ་བསྐྱམས་པས་དུས་
 མཆོན་དམར་མོ་ཡི། ཤེས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐལ་མོ་སྤྱར། ལྷག་མས་ཐོད་པ་དང་ནི་ཁ་

རྒྱ་འཛིན། །གན་རྒྱལ་བསྐྱེལ་བའི་བྱ་མའི་སྤྲེང་དུ་མནན། །རལ་བའི་ཐོར་ཅོག་སྒྲ་ཆོགས་དྲེངས་
མཚན། །ཐོད་བ་སྐམ་པོ་ལྷ་ལྷས་དབུ་ལ་བརྒྱན། །དབུ་ཡི་གཡོན་དུ་ཟླ་བ་བྱེད་བ་འཕྱང་། །ཕྱག་
རྒྱ་དུག་གིས་རྒྱས་བཏབ་སྟག་ཤམ་གསོལ། །བད་ཉིད་སྤྲེང་དུ་སྒྲ་ལས་འཕྲོས་བ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་
མེ་དབྱང་འབར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས། །བདེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་འཁོར་ལོ་སྤྲོས་བའོ། །བདེ་མཆོག་
འཁོར་ལོ་ཡུམ་བཅས་ལ་ཕྱག་འཆའ། །སྤྲང་པོ་ནི། ཨོ་ལྷོ་བཟླ་ཉེ་ཉེ་དུ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་ལྟེན། །ཉེ་
རྒྱ་རྒྱ་ལ་ཤི་བ་རི་སྒྲུ། །ཞེས་བ་ལྟར་པོ། །

བདེ་ཅན་མའི་ཕུག (འདུལ་བ) བཀའ་བསྐྱེད་དང་པོ་མཛད་སའི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཅན་མའི་ཕུག་ཅེས་
བ་ཡོད་སྤྲང་ཕུག་ཟེར་བ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བྱ་ཆོད་ཕྱང་པོའི་རིར་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་ཚུ་ཚན་ཞིག་
ཡོད་བ་དེའི་ཐག་ཉེ་ལ་ཡོད་བར། དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཆེན་ཁག་གི་གནས་
ཡིག་ན་གསལ།

བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ། (གསར་མཁས) བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྒྲ་མདོག་ཕྱག་མཚན་
སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། སྒྲ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས། །ཆེ་བུམ་དམར་པོ་
རེ་རེ་བསྐྱམས་བ་ཡིས། །སྒྲ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས། །བདུད་ཅིང་ཐོད་
བ་རེ་རེ་བསྐྱམས་བ་ཡི། །ཇི་བཙུན་རྩི་རྩལ་འབྱོར་མ་ལ་འབྱུང། །གཉིས་ཀའང་རུས་བ་རིན་
ཆེན་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས། །བད་ཉིད་སྤྲེང་དུ་ཡབ་ནི་རྩོར་སྤྱིལ་དང་། །ཡུམ་ནི་བསྐྱེད་སྤྱིལ་ཁྱང་ཚུལ་
གྱིས་བཞུགས། །འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ་ལ། །ཡུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གུས་
བས་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །སྤྲང་པོ། ཨོ་རྒྱུ་ཉེ་རྒྱ་རྒྱ་ལྟེན། །ཆེ་ལ་སྤངས་ཤིང་སྒྲུ། །ཞེས་བ་ལྟར་པོ། །

བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོལ (གསར་མཁས) བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱུད། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འཇུར) བཤད་རྒྱུད་ཨ་
ཟླ་རྩ་ན། (རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བཙུན་འབྲུས་ཀྱི་འཇུར) རྩི་རྩལ་འཁྱུང་འགྲོ་དང་། །རྩལ་འབྱོར་མའི་
ཀྱན་ཏུ་སྤྲོད་བ་གཉིས། །རྩི་འགྲོས་ཀྱི་འཇུར་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཚོ། (རྩི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་འཇུར) སྤྲོས་བ་
འཇུར་བའི་རྒྱུད། །སྤོན་ལམ་གྲགས་དང་། (སྤོན་ཏན་ཀྱི་འཇུར) ཁྲག་འཇུར་མདོན་བར་འཇུར་བ། (ལ་
ཆེད་ཡོན་ཏན་འབར་ཀྱི་འཇུར) བདེ་མཆོག་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་བ། (ཡེ་ཤེས་སྤེའི་རང་འཇུར) གྲགས་བ་

ནས་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཆུང་དུ། (བྱང་ཆུབ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲུང་) བག་མོ་མཛོན་པར་འབྱུང་བ་ཙ་བའི་
 ཆུང་དང་། ཆུང་གི་མ་གཉིས། (གྱི་རྡོ་རྒྱུ་བའི་ཡོད་ཅིང་གྱི་འགྲུང་) བག་མོ་མཛོན་པར་འབྱུང་བ་བཤད་
 པའི་ཆུང་། (ཁྱད་རྡོ་རྒྱུ་ཀྱི་འགྲུང་) ནལ་འཁྱོར་མ་བཞེལ་སྦྱོར། (ཡོན་ཏན་འབར་གྱི་འགྲུང་) འབྲམ་ཐག་
 གསུམ་པ་ལས་འབྱུང་བ་རལ་བ་གྲེན་དུ་བརྩེས་པའི་སྦྱ་མ་ཆེན་མོ། (རྩམ་ཡོན་ཏན་གྱི་འགྲུང་ཡིན་པ་
 བཅས་སོ) རོགས་གཅོད། རྩེ་དབལ་མང་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲགས་ཀྱི་ས་ལམ་། རྩེ་ཆེ་འཆང་ཆེན་
 པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བལྟ་བའི་མིག་འབྱེད་ གཤམ། བདེ་མཆོག་ཆུང་ནི་ཅོད་དུས་ཐོག་མའི་
 ཅེ། གསུངས་ཤིང་སྟོན་པ་དེ་དུས་མ་བྱུང་བས། རྩེ་ཉིད་གསུང་པ་པོ་ནི་སུ་ཡིན་དཔུང་། རྩེ་
 བཞེན་དམར་ནག་ཆུང་སོགས་བདུད་འདུལ་ཆེ། གསུངས་ཀྱང་སངས་རྒྱུ་ཆུ་ཆུ་ལ་ནི་མ་བསྟན་
 པས། སྟོན་པ་གསུང་པ་པོར་ནི་བཞག་པར་དཀའ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདེ་མཆོག་གི་
 ཆུང་འདིའི་སྟོན་པ་སུ་ཡིན་སོགས་ལ་རོགས་གཅོད་དགོས་སོ། །

བདེ་མཆོག་གི་ཆུང་འབྲེལ་བྱ་གཞུང་། (གསང་སྒྲགས་) བདེ་མཆོག་གི་སྟོར་ལ་ཙ་ཆུང་གི་ཆུ་འབྲེལ་རི་
 ཅམ་ཡོད་པ་ནི། ༡ བྱག་ན་རྩེ་རྩེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ཙ་ཆུང་གི་སྟོན་འབྲེལ། ༢ སྟོབ་དཔོན་
 ལང་ཀ་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་དཀའ་འབྲེལ། ༣ སྟོབ་དཔོན་སྐལ་ལྷན་གྲགས་པས་
 མཛད་པའི་དཀའ་འབྲེལ་དབའ་པོ་ཡོད་ཡོང་། ༤ སྟོབ་དཔོན་སྐར་རྒྱལ་རྒྱ་བས་མཛད་པའི་དཀའ་
 འབྲེལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོགས། ༥ སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྐལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྦྱབ་ཐབས་གནས་པའི་མན་
 དག་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ༦ ཏ་སྦྱ་ག་ཏ་རྩེ་ཏས་མཛད་པའི་གཉིས་ཀའི་བཤད་སྒྲུབ་
 ༧ སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བ་པས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བ་སྦྱབ་ཐབས་སྐྱེད་གཞི། ༨ སྟོབ་དཔོན་སུ་མ་ཉི་
 ཀའི་མཛད་པའི་སྟོན་པ་འབྱུང་བའི་ཆུང་ཉུང་དུ་འཆམས་སྦྱོར། ༩ སྟོབ་དཔོན་རྩ་ལ་རྩ་
 དས་མཛད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་དཀའ་འབྲེལ། ༡༠ སྟོབ་དཔོན་དབའ་པོ་རྩེ་རྩེས་མཛད་པའི་
 འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་རྩམ་འབྲེལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་པ། ༡༡ སྟོབ་དཔོན་རྩེ་རྩེས་མཛད་
 པའི་འབྲེལ་བ་དང་བཅས་བདེ་མཆོག་ཙ་ཆུང་གི་ཆུ་འབྲེལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད། གོང་དུ་བཤད་པ་
 དེ་དག་ནི་ཙ་ཆུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ་སྦྱར་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱ་གཞུང་ནི་ཆེས་མང་པོ་ཡོད་པ་

བྱ་སྒྲིམ་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལོ།

བདེ་མཆོག་སྐྱབ་ཐབས་ཡིད་བཞིན་ཅོར་བུ། (གསང་སྔགས་) སྐོབ་དཔོན་དོན་རྒྱུ་བྱ་བས་མཛད།
བདེ་མཆོག་ར་ཡིའི་རྒྱ། (གསང་སྔགས་) དཔལ་གསང་བ་དོན་རྒྱུ། གསང་བ་གཅོད་པ། གསང་བ་བསམ་
གྱིས་མི་བྱུབ་པ། ཉམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ། ཉམ་མཁའ་ཆེན་པོ། མཁའ་འགྲོ་མ་བྱ་བའི་སྒྲིམ་
པ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ། དམ་ཆོག་ཆེན་པོ། སྒྲིབས་པོ་ཆེ། ཡེ་ཤེས་གསང་བ། ཡེ་ཤེས་ཐེང་བ།
ཡེ་ཤེས་འབར་བ། རྒྱ་བའི་ཐེང་བ། རིན་ཆེན་འབར་བ། ཉེ་མའི་འཁོར་ལོ། ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་པོ།
མཁའ་འགྲོ་གསང་བ། གསང་བ་མེ་འབར། གསང་བ་བདུད་ཅི། དུར་ཁོད་རྒྱན། དོན་རྒྱལ་པོ།
ཡེ་ཤེས་བསམ་པ། ཆགས་པའི་རྒྱལ་པོ། མཁའ་འགྲོ་སྒྲིམ་པ། མཁའ་འགྲོ་གསང་བ། (མ་
དཔེར་ཡང་མཁའ་འགྲོ་གསང་བ་ལན་གཉིས་འབྱུང་བས་དབྱེད་པར་བྱའོ) འཛིགས་བྱེད་རྣམ་
འཛུམས། མའི་ཐེང་བ། དོན་རྒྱུ་བྱ་བ། བྱ་བ་སྒྲིམ་པ། སྒྲིབས་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་པོ། དུར་ཁོད་
ཀྱི་རྒྱན་མདུན་དུ་བྱུང་བ་རྣམས། རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགྲུང། ར་ལི་གསུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་སུ་གྲགས་
ན་ཡང་འདི་ལས་གཞན་སྒྲིམ་པ་མི་སྣང་ལ། འདི་དག་ག་ཡ་རྩ་རས་འགྲོག་མི་དང་། གཉིས་ལོ་
རྩ་གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་པའི་རྒྱ་དཔེ་ཅན་ཡིན་པས་བོད་ཀྱིས་བྱས་ཐེར་བ་མི་བདེན་ནོ། །ཞེས་
བྱ་སྒྲིམ་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་།

བདེ་སྒྲོང་གི་རྣམ་འགྲུང། (གསང་སྔགས་) བདེ་སྒྲོང་གི་རྣམ་པ།
བདེ་སྒྲོང་དབྱེར་མེད། (གསང་སྔགས་) བདེ་བ་དང་ཐོར་བསྐྱེད་ནས་དེ་ལ་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་རྒྱས་འདེབས་པ་དང་། ཡང་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་བདེ་བས་རྒྱས་འདེབས་པ་དང་། དེ་གཉིས་
ཀ་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་མཚུངས་སྒྲན་དུ་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི། ལྟེ་བའི་
ཨ་མུང་འབར་ནས་སྐྱེ་བའི་རྟོ་ཡིག་ཞུ་བའི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བདེ་བས་སྒྲོང་བ་
ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ནི་བདེ་སྒྲོང་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་གསང་འདུས་
དཀའ་གནད་ཟེན་གྱིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

བདེ་སྒྲོང་སྐྱར་བ། (གསང་སྔགས་) བདེ་བ་དང་སྒྲོང་བ་ཞེས་ལོགས་སུ་མེད་པར། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་

དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་རྒྱ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བ་ཟེར།
 བདེ་བདེ་པོ། བདེ་པོ་བས་ཀྱང་བདེ་པོ། བདེ་པོ་ལས་ཀྱང་བདེ་པོ།
 བདེ་སྟོང་། (འདྲལ་བ) བདེ་བ་སྟེ་བའི་དོན་དུ། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་༼ ཚུ ༡༡༩༩ བཟུངས་བཤད་དོ། །
 བདེ་བ་ཅན། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་ཁམས་ལ་གཟིགས།
 བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་བཀོད་གྱི་མདོ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་གི་བཀོད་པའི་མདོ་དང་འདྲ།
 བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་གི་བཀོད་པ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་ཁམས་ལ་གཟིགས།
 བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་གི་བཀོད་པའི་མདོ། མདོ་སྟེ་༼ ར་བ ༡༡༩༩ བཟུངས་པའི་ཆོས་པར་དཀར་
 པོའི་མདོ་དང་ལྟན་དུ་བཞུགས། འཕགས་པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ཞེས་
 པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་ཁམས། མི་མཐེད་ཁིང་ནས་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཉིད་དུ། །བྱེ་བ་ཁྱག་ཁྱིག་བརྒྱ་སྟོང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཁིང་ཁམས་རྣམས་ནི་འདས་པར་གྱུར་པ་ན། །མཛད་བྱུང་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་
 བྱ་བ་ཡོད། །དེ་ནི་ས་གཞི་རིན་ཆེན་དུ་མས་སྤྲས། །ཤིན་རྒྱ་ཉམས་དགའ་ལག་མཐེལ་ལྟ་བུར་
 མཉམ། །རིན་ཆེན་ལས་བྱུང་བའི་བོ་མ་གཏོགས་པ། །ནག་པོའི་རི་རྣམས་ཀྱན་གྱིས་དབེན་ཁིང་
 གཙང་། །མཛེས་ཤིང་ཡིད་འོང་རྣམ་དག་ཁིང་གི་མཐའ། །རིན་ཆེན་བདུན་གྱི་ཆུ་ཤིང་ལྡན་པ་
 དང་། །རིན་ཆེན་ཉ་ལའི་ཤིང་གི་ཕྱང་བ་ཡིས། །ཡོངས་སུ་བསྐོར་བས་སྐར་མས་རྒྱ་བ་བཞིན། །ཞེས་
 རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བདེ་ཆེན་སྟོན་ལམ་གསུང་ཐོར་བྱ་བ་༡༩ ལས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་
 མི་མཐེད་ཀྱི་ཁིང་སྟེ་རྟུ་མྱིང་འདི་ནས་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁིང་བྱེ་བ་ཁྱག་ཁྱིག་ཕྱག་
 འབྲུམ་འདས་པ་ན་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེ་ན་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཙུང་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོ་དབག་མེད་ཅེས་
 བྱ་བ་བཞུགས་ཏེ་འཆོ་ཁིང་གཞེས་ལ་ཆོས་ཀྱང་སྟོན་ནོ། །དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་
 ཞེན། ཁིང་ཁམས་དེ་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་དང་སེམས་ལ་སྦྱག་བསྐྱེད་མེད་ཅིང་བདེ་
 པའི་རྒྱ་དབག་རྒྱ་མེད་པ་ཡོད་པས། བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཁིང་ཁམས་དེ་ནི་ཁ་ཕྱིར་རིམ་པ་

བདུན་དང་། ཤིང་ཏ་ལའི་ཐེང་བ་རིམ་པ་བདུན་དང་། ཤིལ་བྱ་གཡེར་ཀའི་བ་རྣམས་ཀྱིས་
 ཀྱུན་ནས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ། བཟ་བ་བལྟ་ན་སྤྱག་པའོ། གསེར་དང་། དུལ་དང་། བེཊུཊ།
 ཤེལ་བཅས་རིན་པོ་ཆེ་བཞིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པའོ། རྟེན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲ་བདུན་གྱི་རིང་ཡན་
 ལག་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་རྩལ་ཡོངས་སུ་གང་བ། རིན་པོ་ཆེའི་བད་མས་ཁབས་པ། བྱ་རྟོག་
 གིས་བཏུང་དུ་རུང་བར་ཁ་ད་ཆད་དུ་གྱུར་བ་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་བདལ་བ་དག་ཡོད་དེ། རིང་བྱ་
 དེ་དག་གི་ཕྱོགས་བཞི་ཀྱུན་ན་ཐེམ་སྤྲས་གསེར་དང་། དུལ་དང་། བེཊུཊ། ཤེལ་བཅས་རིན་
 པོ་ཆེ་སྤྲ་བཞི་ལས་བྱས་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། རིང་དེ་དག་གི་འགམ་ན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲ་བདུན་གྱི་
 རང་བཞིན་གྱི་ཤིང་ལྷོན་པ་དག་སྤྲེས་སོ། རིན་པོ་ཆེ་སྤྲ་བདུན་ནི། གསེར་དང་། དུལ་དང་།
 བེཊུཊ། ཤེལ་དང་། ལུ་ཏིག་དམར་པོ་དང་། རྩི་སྤྱིང་པོ་དང་། ལྷག་གི་ཤིང་བཟ་བ། བལྟ་ན་
 ལྷག་པ་དག་གོ། རིང་དེ་དག་མདོག་རྣམས་བ་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གང་ནས་ཡོད་དོ། རྟེ་ཡང་
 གསེར་དང་། གསེར་གྱི་ཁ་དོག་གསེར་གྱི་འོད་འབྱུང་བ། གསེར་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། སྟོན་པོ་ཁ་
 དོག་སྟོན་པོ། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ། སྟོན་པོ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། སེར་པོ་ཁ་དོག་སེར་པོ། འོད་
 སེར་པོ་འབྱུང་བ། སེར་པོ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། དམར་པོ་ཁ་དོག་དམར་པོ། འོད་དམར་པོ་འབྱུང་བ།
 དམར་པོ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། དཀར་པོ། ཁ་དོག་དཀར་པོ། འོད་དཀར་པོ་འབྱུང་བ། དཀར་པོ་ལྷ་
 བྱར་སྟོན་པ། བཟ་བ། ཁ་དོག་བཟ་བ། འོད་བཟ་བ་འབྱུང་བ། བཟ་བ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། ཤིང་རྩི་
 འཕང་ལོ་ཅམ་དག་སྤྲེས་སོ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་དེ་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བཀོད་
 པ་རྣམས་པ་དེ་ལྷ་བྱ་དག་གིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པའོ། གཞན་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་
 པ་ཅན་ན་ལྷའི་སིལ་སྤྱན་གྱི་སྤྲ་ཏྱག་ཏུ་འབྱུང་དོ། སེམ་ཆེན་པོ་ནི་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྷ་བྱ་སྟེ་ཉམས་
 དགའ་པའོ། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་དེ་ན་ཉིན་ལན་གསུམ། མཚན་ལན་གསུམ་བྱ་
 ལྷའི་མེ་ཏོག་མཚན་ར་བའི་ལྷའི་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབ་སོ། རྟེན་སེམས་ཅན་གང་དག་སྤྲེས་པ་དེ་
 དག་གྱུང་སྔ་རྩོ་གཅིག་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་གཞན་དང་གཞན་དུ་དོང་སྟེ་སངས་རྒྱལ་
 གྱེ་བ་ཐུག་འབྲམ་ལ་བྱུག་འཆལ་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མེ་ཏོག་སྟོན་བྱ་བྱེ་

བ་ཐུག་འབྲམ་མཛོན་པར་འཛོར་ཏེ། གཏོར་ནས་ཉིན་མོ་གནས་པའི་ཕྱིར་སྐར་འཛིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་དེ་ཉིད་དུ་འདོང་ངོ་། །གཞན་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ན་ངང་བ་དང་། ཟུང་
 ཟུང་དང་། མ་བྱ་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཉིན་ལན་གསུམ། མཚན་ལན་གསུམ་འདུས་ནས་
 ཡང་དག་པར་བསྟོ་བར་བྱེད་དེ། རང་རང་གི་སྐད་དག་གིས་སྒྲུལྱོ། །དེ་དག་སྒྲུ་བ་ན་དབང་པོ་
 དང་སྟོབས་དང་། བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་གི་སྒྲུ་དག་འབྱུང་ངོ་། །སེམས་ཅན་གང་དག་དེར་སྐྱེས་
 བ་དེ་དག་གིས་སྒྲུ་དེ་ཐོས་ནས་སངས་རྒྱས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། ཆོས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དག་
 འདུན་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་སྟེལྱོ། །ཞིང་དེའི་བྱ་དང་རི་དྲགས་རྣམས་ཀྱང་དུང་འགྲོའི་སྟེ་གནས་སུ་
 ཟུར་བ་ཡིན་སྟེ་དུ་བསམ་པར་མི་བྱལྱོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ན་སེམས་
 ཅན་དཔུལ་བ་དང་། དུང་འགྲོའི་སྟེ་གནས་དང་། གཤམ་རྗེའི་འཛིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་བའི་མིང་ཡང་མེད་
 ངོ། །བྱའི་ཆོགས་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་པ་ཆེ་དཔག་མེད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་དབྱུང་
 བའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་པ་དག་གོ། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེའི་ཏ་ལའི་ཐོང་བ་དེ་དག་དང་། རིལ་
 བུ་གཡེར་ཀའི་བྱ་བ་དེ་དག་ལ་རྒྱུད་གིས་ཤོག་ཅིང་རྒྱུད་གིས་བསྐྱོད་ནས་སྒྲུ་སྟོན་པ་ཡིད་དུ་འོང་
 བ། ཉམས་དག་འཔ་འབྱུང་སྟེ། རོལ་མོ་མཁའ་གྲིས་ཡན་ལག་བྱེ་བ་འབྲམ་དང་ལྷན་པའི་ལྷའི་
 སིལ་སྟོན་རྒྱངས་པ་བཞིན་གྱོ། །དེར་མི་དེ་དག་གིས་སྒྲུ་དེ་ཐོས་ནས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱོན་
 པ་དང་། ཆོས་རྗེས་སུ་བྱོན་པ་དང་། དག་འདུན་རྗེས་སུ་བྱོན་པ་ལུས་ལ་གནས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་
 དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་པ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་པ་ཆེ་དཔག་མེད་དེའི་
 ཆའི་ཆེད་དཔག་ཏུ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་པ་ཆེ་དཔག་མེད་ཅེས་བྱལྱོ། །ཡང་ཅིའི་
 ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་པ་དེ་འོད་དཔག་མེད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་པ་འོད་དཔག་
 མེད་དེའི་འོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་ཐོགས་པ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་
 པ་འོད་དཔག་མེད་ཅེས་བྱལྱོ། །བཙུམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་པ་འོད་དཔག་མེད་དེ་རྒྱ་ན་
 མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་བསྐལ་
 བ་བརྩུ་ལོན་གྱོ། །གཞན་ཡང་བཙུམ་ལྷན་འདས་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་འདུན་དག་པ་དག་བཙུམ་

པ་ལ་སྟག་ཆད་མེད་དེ། དེ་དག་གི་ཆད་བཅོད་པར་སྒྲིམ་བ་མ་ཡིན་མོ། གཤམ་ཡང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཞིང་དེར་སྒྲིམ་པའི་སེམས་ཅན་དག་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ། སྒྲིམ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་དག་པ་ལ་སྟག་གོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེ་དག་གི་ཆད་ནི་བཅོད་པར་སྒྲིམ་
བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཤམ་དུ་ན་ཆད་མེད་གངས་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་འགྲོ་ལོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་
རིགས་ཀྱི་བྱུངས་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཚོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་སྒྲིམ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་རྩ་
བ་རྣམས་གྲུས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བར་བྱལོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྒྲིམ་བྱ་དམ་བ་དེ་
ལྟ་བུ་དག་དང་ཐང་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགེ་བའི་རྩ་བ་དན་པོན་ཅམ་གྱིས་ནི་བཙུམ་ལྡན་
འདས་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་དེའི་ཞིང་དུ་སྒྲིམ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བྱུངས་
རིགས་ཀྱི་བྱ་ཚོ་གང་གིས་བཙུམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་དེའི་མཆོན་
ཐོས་ལ་ཐོས་ནས་ཀྱང་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་རྒྱབ་གཅིག་གཤམ། རྒྱབ་གཉིས་སཤ། རྒྱབ་གསུམ་
མཤ། རྒྱབ་བཞིམ། རྒྱབ་ལྲམ། རྒྱབ་དྲག་གཤ། རྒྱབ་བདུན་དུ་གཤམ་པ་མེད་པའི་སེམས་
ཀྱིས་ཡིད་ལ་བྱེད་ན། རིགས་ཀྱི་བྱུངས། རིགས་ཀྱི་བྱ་མེད་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཆི་བའི་དུས་བྱས་ནས་འཆི་བའི་དུས་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་
པ་འོད་དཔག་མེད་ཅན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟོར་ཞིང་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་པ་
འོད་དཔག་མེད་དེའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྒྲིམ་བར་འགྱུར་རོ། ། རིགས་
པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལ་སྟོན་འཕྲི་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་
ཏེ་བཀོད། རྒྱས་པར་གཟིགས་འདོད་ན། གོང་གི་མདོ་དེ་ཉིད་དུ་གཟིགས་པར་བྱལོ། །མདོ་ཐེ་
རྩ་བ་ ༡༡༥༧ ཅན་དམ་པའི་ཆོས་པར་དཀར་པོའི་མདོ་དང་ལྟན་དུ་བཞུགས་སོ། །

བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་དུ་སྒྲིམ་བ་འཛིན་པའི་སྟོན་ལས་ཞིང་མཆོག་སྟོར་བྱེད། རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ ༡༥༥༥ ཅན་
བཞུགས་སོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བདེ་སྟོན་ཞེས་པ་དེ་ཡང་འདི་
ནས་བྱུང་དུ་བྱུང་བར་སེམས་སོ། །

བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲིམ་ ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲིམ་ རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་ཡེ་

ཤེས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱོད་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 བདེ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས། (གསང་ལྗགས) (བཀའ་བརྒྱུད) ལུ་བ་ལྷུང་བའི་བདེ་བའམ་འཛུག་བདེ།
 བདེ་བ་ལ་རེག་པ། (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ། སྐྱོ་བ་ཤད་ནི། ལྷུང་བ་དང་བྲལ་
 བའི་རྒྱས་ཡིད་ཡོངས་སུ་དགའ་བས་ན་བདེ་བ་ལ་རེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་
 རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལ་གཞི་བྱས།
 བདེ་བར་གཞོས། བདེ་བར་གནས་པར་གྱིས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། གཞོས་ནི་གནས་པའི་སྐྱལ་
 ཆིག་དུ་བཤད་དོ། །
 བདེ་བར་མཞོས། བཟོད་པར་གྱིས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། ཟློན་འཇུག་ལས། དེ་བས་དག་འམ་མཛའ་
 ཡང་རུད། །མི་རིགས་བྱེད་པ་མཐོང་གྱུར་ན། །འདི་འདྲའི་རྒྱུན་ལས་གྱུར་ཉོ་ཞེས། །དེ་ལྟར་
 སོམས་ཉེ་བདེ་བར་མཞོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །
 བདེ་བར་གཤེགས་པ། <སྟག་༥> ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཆིག་བསྐྱས་ན་བདེ་
 གཤེགས་སམ། བདེར་གཤེགས་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་རུང་སྟེ། དག་སྟོན་ཙ་བ་ལས། བདེར་གཤེགས་
 སོགས་ལ་གང་ཡང་རུད། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐྱོ་བ་ཤད་ནི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཀྱིས་ལེགས་པར་རྟོགས་པའམ། ཡང་ན་འཁོར་བར་སྦྲར་མི་ལྟོག་པར་ལེགས་པར་གཤེགས་
 པས་ན་བདེ་གཤེགས་སོ། །ཡང་ན་མཆོག་དུ་བདེ་བའི་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་གྲུབ་པར་གཤེགས་
 པས་ན་བདེ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་། ལེགས་པར་སོང་བས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་
 པའོ། །དེ་ཡང་བདེ་བ་ནི་ལེགས་པ། གཤེགས་པ་ནི་སོང་བའོ། །འདིའི་སོང་བ་ནི་སྤངས་པ་དང་
 ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། ལེགས་པར་སྤངས་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་
 ཞིག་དང་། ཡང་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གཉིས་
 ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་ལེགས་པར་སོང་བ་ཞེས་པ་ནི་འཁོར་བ་སྤངས་ནས་ཐར་པ་ལྟ་བུ་ལས་འདས་
 པའི་གནས་སུ་ལེགས་པར་སོང་བས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པའམ། ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
 གནས་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་སྦྱོ་ལེགས་པར་སོང་བ་སྟེ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་

བ་ཞེས་བ་གཉིས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་ཅ་བ་ལས། ག་ཤེགས་བ་རྟོགས་པའི་དོན་ཕྱིར་ཏེ། །ཞེས་
 གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །མདོར་བསྟུན་ན། བདེར་ག་ཤེགས་ཀྱི་སྐད་དོད་སྟུག་ཏེ་ཞེས་བ་སྤངས་བ་
 དང་རྟོགས་བ་གཉིས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་པ་རྒྱལ་ཆ་བ་ཆོས་མཛེས་ལྷོད་ལྷུག་དར་ལྷིག་ལས་གསུངས་
 བ་ལྟར་རོ། །བདེ་བར་ག་ཤེགས་བ་ཞེས་བ་ག་ཤེགས་བ་འཕམ་སོང་བའི་སྤྱ་སྤངས་བ་དང་ཁོང་དུ་
 རྟུན་བ་གཉིས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་སྤྱ་དན་ལས་འདས་པའི་གནས་སུ་སོང་ཞེས་བ་ལྟ་
 བ་སྤངས་བ་ལ་སྤྱར་བ་དང་། རྫོགས་ཞིག་རང་གི་ཡུལ་ལ་སོང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་རྟུན་པའི་
 དོན་ལ་བཟུང་ཡང་བྱུང་ངོ་། །དོགས་གཅོད། ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྟུག་ཏེ་ཞེས་པའི་སྟེན་འབྲས་པོ་
 དང་ལེགས་བ་ལ་འཇུག་པས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་བར་ག་ཤེགས་
 བ་ཞེས་བསྟུར་ཡོད་ན་ད་ལྟར་ཆོ་མགོ་བོ་འཛོམས་ནས་འགྲེལ་བཤད་དང་སྐོར་བ་མང་པོ་རྒྱག་
 མི་དགོས་པར་ཐད་ཀར་དོན་ཐོག་ཏུ་སྒྲེབས་སུ་བ་བ་ཞིག་ཡོད་ཆོད་དུ་གདའ་བས། ཅིའི་ཕྱིར་
 ལེགས་བར་ག་ཤེགས་བ་ཞེས་མ་བསྟུར་ཞེས་དོགས་འདི་ཞུའོ། །བདེར་ག་ཤེགས་ཀྱི་སྐོར་ཞིབ་
 བར་ག་ཐེགས་འདོད་ན། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆུལ་ཁྲིམས་བསྟུངས་ཀྱི་གསུང་དང་། རྒྱ་གར་
 ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ལེ་ཙོ་ཙ་ན་རྟེན་ཏའི་སྟོད་འཇུག་འགྲེལ་བ། ལུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་སྟོད་འཇུག་གི་རྟེན་
 རྒྱལ་ཆ་བ་ཆོས་མཛེས་ལྷོད་ལྷུག་དར་ལྷིག་ དཔའ་པོ་གཙུག་ལག་ཐང་བའི་སྟོད་འཇུག་འགྲེལ་བ།
 ལུ་བ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་གསུངས་པའི་སྟོད་འཇུག་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་ལུ་མ་བཟང་སོགས་
 གཞུང་མང་དུ་བཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །² མངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྟུན་གྱི་སྤངས་
 རྟོགས་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་བ་ལའང་བདེ་ག་ཤེགས་ཞེས་བཟོད་དེ། དེའི་ཐུགས་རྟུན་གྱི་སྤངས་བ་
 ཕྱན་སུམ་ཆོགས་བ་ལ། སྤངས་བ་བདེ་ག་ཤེགས་དང་། (སྤངས་བ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི། ལེགས་བར་
 སྤངས་བ། མི་ཐོག་པར་སྤངས་བ། མ་ལུས་པར་སྤངས་བ་དང་གསུམ་མོ) དེའི་ཐུགས་རྟུན་གྱི་རྟོགས་བ་ཕྱན་
 སུམ་ཆོགས་བ་ལ། རྟོགས་བ་བདེ་ག་ཤེགས་ཞེས་ཟེར་རོ། ། (རྟོགས་བ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི། དེའི་དོན་
 མཁྱེན་པ། མཁྱེན་པ་བརྟན་པ། མ་ལུས་པར་མཁྱེན་པ་དང་གསུམ་མོ)

བདེ་བར་ག་ཤེགས་པའི་ཆོས་པོས་ཀྱི་ཆད། (འདུལ་བ) ཆོས་པོས་སྤིང་དུ་བདེ་བར་ག་ཤེགས་པའི་མཐོ་

བརྒྱན་དང་བྲལ་ཞིང་ངོས་བཟུང་དང་མཚན་མ་ལས་འདས་པའི་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་བདེ་
བར་ག་ཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོར་བཞིན། ཟབ་མོན་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་
གཉིས་ཀར་གསལ། (རྒྱུང་མ) ཡེ་ནས་འདུས་མ་བྱས་པའི་སོ་སོ་རང་གི་ཡེ་ཤེས་སྤྲིང་གསལ་སྤྲོས་
པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བདེ་བར་ག་ཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོར་བཞིན། (ས་སྤྱུང་པ) སེམས་ཉིད་རང་བཞིན་
གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འཛོག་

བདེ་བར་ག་ཤེགས་པའི་མཛོག་གང་། (འདུལ་བ) ལྷ་ཕྱེད་དང་དོའི་ཆད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
ཆེག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༩༡བལས། བདེ་བར་ག་ཤེགས་པའི་མཛོག་ལ་ནི་ཆད་
དང་ལྷན་པའི་ལྷ་ཕྱེད་དང་དོ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདེ་འབྱུང་། ལྷ་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོའི་མིང་། སྤྱོད་བཤད་ནི། མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་གཟུགས་འཆང་བས་གཞན་
གྱི་སེམས་ལ་དགའ་བདེ་འབྱུང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད། དེ་སྤྱོད་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད།
བདེ་ག་ཤེགས། བདེར་ག་ཤེགས་ཡང་འཐད། བདེ་བར་ག་ཤེགས་པའི་བསྐྱུས་ཆེག་ བདེ་བར་ག་ཤེགས་
པ་ལ་གཟེགས།

བདེ་ག་ཤེགས་བཀའ་ལློང་། (བཀའ་བརྒྱུད) ལྷ་མའི་དོ་སྤྲོད་ཐོབ་པར་གྱུར་པས་ནད་དུ་རང་གི་སེམས་ལ་
ངེས་ཤེས་སྤྲེས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་གུས་པ་དང་ལྷན་པས་ལེགས་པར་བརྟག་གཞིག་དབྱེད་པས་
གདམས་དག་སྒོམ་པ་འདི་དང་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན་བརྟགས་པས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་གདམས་
དག་གང་དང་ཡང་མི་འགལ་བའི་ཉམས་སྤྲོད་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བས་གསུང་རབ་གདམས་པར་འཆར་
བས་ལྷ་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྲག་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་ངོས་དོན་རྒྱ་མཆོར་གསལ།

བདེ་ག་ཤེགས་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་རྟོན་པ་སྤྱོད་བསྐྱུས་པའི་
ཆེ་མོང་ཁྲུང་སེར་སྐྱར་བཞེངས་པ། བཀའ་ཤིས་འབྱུང་བའི་མཆོད་རྟེན་རྒྱུ་པོ་བསྐྱུང་འདབ་པ་
ཅན་གྱི་བང་རིམ་བཞེངས་བདུན་བཅེགས་པ་པད་འདབ་གྱིས་སྤྲོས་པའི་མཆོད་རྟེན།

བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཞི་གནས་ཀྱི་མིང་། ཤིན་སྤྱུངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཐེག་པས་ན་བདེ།
སེམས་གསལ་ཆ་དང་ལྷན་པས་ན་གསལ། རྟོག་དབྱེད་མི་བྱེད་པར་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་

ཏུགས་པས་ན་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་པ་ལ་འཕྲི་སྟོན་ཅུང་
 ཟད་བགྲིས་ཏེ་བཀོད། དེ་ལ་སྒྲོས་མ་བཅས་པ་དང་། འཛིན་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་མིང་གིས་བཏགས་
 པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་སོ། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི།
 འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་པའི་ཆ་ཆང་ཡང་
 བདེ་བ་མ་ཆང་ངོ་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འབྲུལ་ནས། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་སམ་སྙམ་ན་དེ་ནི་ནོར་ཉེ། ལམ་རིམ་ཆུང་དུ་དཔྱད་ན་མ་
 བཤེད་པ་དང་། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལ་སྒྲོས་མ་བཅས་པ་དང་། འཛིན་མེད་དུ་མིང་བཏགས་
 པའི་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ལ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
 སྒྲོམ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 བདེན་གཉིས། ༡ ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་བ་གཉིས། ༢ བདེན་བ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
 ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྟིང་པོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྟེའི་འགྲུར།
 བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ། བདེན་བ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྟིང་
 པོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྟེའི་འགྲུར།
 བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྟེའི་འགྲུར།
 བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་སེམས། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས།
 བདེན་གཉིས་དར་སྒྲིག་ རྒྱལ་ཁབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྲིས་མཛད་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བ།
 བདེན་པ་བདད། བདེན་པ་བཤད་པ། བདེན་ཆོག་བརྗོད་པ། བདེན་པའི་ཆོག་བཤད་པ། སྐྱ་བཤད་ནི།
 བདེན་པ་ནི་མི་སྐྱ་བ་བདར་བ་ནི་བཤད་པའི་དོན་དུ་བཤད།
 བདེན་པ་བཞི། སྤྱུག་བསྐལ་བདེན་པ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ། འཕྲོག་པའི་བདེན་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་
 དང་བཞིའོ། རྒྱལ་ཁབ་ཆོས་རྗེའི་ཀུན་བཏུས་དར་སྒྲིག་ལས། སེམས་ཞི་བ་ནི་འཕྲོག་བདེན་ཡིན་
 ལ། དེ་བྱེད་པ་ནི་ལམ་བདེན་དང་། སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ནི་སྤྱུག་བསྐལ་བདེན་པ་ཡིན་
 ལ། དེ་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ནི་ཉོན་མོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ལེགས་བཤད་སྒྲན་མེད་པར་སྦྱང་

དོ། །ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་གྲུང་བསྐྱལ་བ་མཛེད་མཛེད་དོ། །ནད་ལྟ་བུའི་སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་པ།
ནད་ཀྱི་གཞི་ལྟ་བུ་ཀྱང་འབྱུང་བདེན་པ། ནད་མེད་པ་ལྟ་བུ་འགོག་པའི་བདེན་པ། སྒྲན་ལྟ་བུ་
ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་སྤྱར་དོ། །ཡང་ན། བྱ་ལོན་དང་། དབུལ་བ་དང་། བྱ་ལོན་སྤྱངས་པ་དང་།
གཏེར་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བདེན་པ་བཞིའོ། །བྱ་ལོན་ལྟ་བུ་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ། ཉག་ཏུ་ཡིད་
མི་བདེ་བའི་གདུང་བ་དང་ལྷན་པས་སོ། །དབུལ་བ་ལྟ་བུ་ནི་ཀྱང་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་སྟེ། དབུལ་
བའི་རྒྱས་བྱ་ལོན་ཆགས་པ་དང་འབྲ་བར་ཀྱང་འབྱུང་བའི་རྒྱས་སྤྱག་བསྐྱལ་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར་
དོ། །བྱ་ལོན་སྤྱངས་པ་ལྟ་བུ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་སྟེ། བྱ་ལོན་སྤྱངས་ན་བྱ་ལོན་གྱི་མི་བདེ་
བ་མེད་པ་བཞེན་ཏུ་སྤྱག་བསྐྱལ་ནམས་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཏེར་ལྟ་བུ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ།
གཏེར་བྱ་ལོན་སྤྱོད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་དང་འབྲ་བར་ལམ་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་
དོ། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛེད་པའི་སྟོན་གྱིས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་བ་ཏུ་ ཅི་ ༡༡༣༣ ནྟལས་བཤད་དོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་
མེད་ལས། དོན་ནི་དེ་བཞེན་གཤེགས་པས་མི་ཉག་སོགས་སུ་རྗེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཏུ་གནས་
པས་བདེན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

བདེན་པར་བྱུབ་པ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོང་དགག་བྱ་ལ་ཟེར། དེ་དང་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པ། ཡང་དག་
པར་བྱུབ་པ། དེ་ཁོན་ཉིད་ཏུ་བྱུབ་པ། གཤེས་ལུགས་སུ་བྱུབ་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
བདེན་བྲལ། 1 སྟོན་པོའི་མིང་། (སྟོན་པོ་སྟོན་པོ་མི་མགོའི་མེད་ཅོད་པན་ཅན་ལོ་ལངས་ལ་ཞོན་པའོ) 2 ལྟོ་རུབ་ཀྱི་
མིང་། ལྟོ་རུབ་ལ་བདེན་བྲལ་ཞེས་པ་ནི། བདེན་བྲལ་ནི་སྟོན་པོའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་གང་ཏུ་གནས་
པའི་སྟོགས་ཡིན་པས་བདེན་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །

བདེན་རྒྱུན་དང་བྲལ་བ། 1 བདེན་རྒྱུན་གང་ཡང་མིན་པ། 2 རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པའི་བདེན་པ་ཡང་
མ་ཡིན། ཐ་སྙད་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱུན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་
གྱིས་གྲུང་། ཐམས་ཅད་བདེན་མིན་རྒྱུན་མིན་ཏེ། །ཏུ་ཆུ་བཞེན་ཏུ་མཁས་རྣམས་འདོད། །ཐ་
མལ་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་ལ། །ཆོས་དབྱིངས་རྒྱལ་བའི་སྦྱིང་པོ་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

བདེར་གཤེགས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྐྱས་ཆོག བདེར་གཤེགས་ལ་ར་མཐའ་ཡོད་མེད་རི་
ལྷར་ཡང་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། དག་ཡིག་དག་སྟོན་ཅ་བ་ལས། བདེར་གཤེགས་སོགས་ལ་གང་
ཡང་རུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་གཟེགས།

བདོ་བ། དག་ཏུ་སྦྱེས་པ། དར་བ། རྒྱས་པ། འཕེལ་བ། དཔེར་ན་སྒྲིགས་མ་ལུ་བདོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མདང་། 1 མདང་དགོང་སྟེ། སྤྱིན་གྱི་མཆོན་མོ། 2 གཤེན་པོའི་འདས་མཆོད་མིང་། གནའ་པོའི་
ལྷགས་སྟོལ་ཞིག་ཡིན། འཕྲོམ་ཁམས་ན་བྱོན་ཆེ་འཕྲང་ཁ་བེར་རྒྱུང་མའི་མདང་གཏོང་སེར་
སྦྲེབས་སོགས་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འགའ་རེ་ན་ཡང་སྤང་། མདང་གི་མཆོད་པ་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་
ཚུལ་མི་ཤེས་ཀྱང་། རྟེན་མའི་ཆོག་འགའ་རེ་ན་མདང་སྤང་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ལ། མར་མེ་དང་།
ཁྲག་དང་གཏོར་མ་རྒྱུས་རིམ་གྱིས་འབྲུལ་བར་འདུག་པས། སལ་ཆེར་དེ་འདྲ་ཞིག་མིན་ནམ་
སྟུམ། ཞེས་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༡ན་གསལ། 3 མི་ཤི་བའི་བཅའ་པོ་སྟེག་པའི་
གནས་ཀྱི་མིང་། ཞེས་དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་གསལ། 4 མཐོང་འཛོག་ཆེ་བའས། ཕྱིས་
ཐང་ཆེ་བའི་དོན། མདང་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༡ལ་གཞི་བཙུགས།

མདང་སུམ། མདང་དགོང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་པ་ ༢༥༤ན་པ་ལས། ཤེས་ལྡན་དག་མདང་
སུམ་ངས་སྤེལ་མ་ངན་པ་ཞིག་མཐོང་གིས། གནས་འདི་ནས་འདིར་འདོང་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
མདངས། 1 ཁ་དོག་དང་གཟེ་བཟི། དཔེར་ན་བཞིན་གྱི་མདངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ལྷིང་པོའམ་བརྟུང་།
དཔེར་ན་སའི་སྟོང་པོ་ལེན་པའམ་ཟ་བར་བྱེད་པ་ལ་སའི་མདངས་འཕྲོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལྷ་
སྟོག་ཆོག་སུམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་སྤེལ་མིང་། ལུང་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་ལས། མདངས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷིང་གི་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་སྟོག་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྩས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ།
དེ་འཕྲོག་པ་ནི་གནས་ནས་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱོད་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་མི་
འགྱུར་པོ། །ཞེས་གསུངས།

མདངས་འཕྲོག་པ། 1 ལྷ་སྟོག་འཕྲོག་པ། ལུང་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་ལ་གཞི་བྱས། མདངས་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས། 2 ལྷིང་པོའམ་བརྟུང་ལེན་པའམ་ཟ་བར་བྱེད་པ། ལུང་སྤྲན་ཆོགས་

ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། སའི་མདངས་འཕྲོག་བ་ནི་སྤྱིང་པོ་ལེན་བའམ་ཟ་བར་བྱེད་བ་ནའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདའ་རྒྱལ། (གསོ་ཐིག) དམར་རྩ་མགོ་ནག་ཟེར། ཉས་འབྱུ་ལས་ཅུང་ཆེ་བའི་ལུས་དམར་ལ་མགོ་ཅུང་
ཟད་ནག་པ་ཞིག་དེ་བྱིན་སྐད་དུ་Abrus precatorious L.ཟེར།

མདའ་ལྷ། (དགེ་ལྷགས) གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ལྷག་གི་མདའ་
ལྷ་ནི། དེགས་བྱེད་ཀྱི་མདའ། རྩོངས་བྱེད་ཀྱི་མདའ། ཀྱན་ཏུ་རྩོངས་བྱེད་ཀྱི་མདའ། བརྒྱལ་བྱེད་
ཀྱི་མདའ། སེམས་མེད་བར་བྱེད་པའི་མདའ་སྟེ་ལྷའོ། །དེགས་བར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི། འདོད་
ཆགས་རྒྱས་ཤིང་སྤྲོས་བར་བྱེད་པའོ། །རྩོངས་བྱེད་ཀྱི་མདའ་ནི། འདོད་པའི་དགའ་བས་སྤྲོས་
ནས་རྩོངས་བར་བྱེད་པའོ། །ཀྱན་ཏུ་རྩོངས་བར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི། ཆགས་པའི་དབང་གིས་
བྲན་བ་མེད་བར་བྱེད་པའོ། །བརྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་མདའ་ནི། ལུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་ཉམས་སེལ་
ཤིང་བཞེན་ས་ལ་ལྟར་བར་བྱེད་པའོ། །སེམས་མེད་བར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི། མི་གཤོ་བས་རོ་
བཞེན་དུ་བྱེད་པའོ། །རྩེའི་འགྲེལ་བ་བཞེ་སྤྲུགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ལྷ་བཤད་ནི། དེ་དག་
གི་བྱེད་པ་སེམས་ལ་ཞུགས་པ་ལ་མདའ་ཞེས་ཟ་སྟེ་བཏགས་སོ། ། (རྩོང་མ) འདོད་ལྷ་བདུད་
སྤྲིག་ཅན་རྒྱུང་མ་བསྐྱའི་སྤང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱི་བོན་མེ་ཏོག་གི་མདའ་ལྷ་ཡོད་པ་འདི་ལྷ་སྟེ།
དེགས་བར་བྱེད་པ་དང་། རྩོངས་བར་བྱེད་པ་དང་། ཀྱན་ཏུ་རྩོངས་བར་བྱེད་པ་དང་། བརྒྱལ་
བར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་བར་བྱེད་པ་སྟེ་ལྷའོ། །ཀྱན་མཁུན་འཛིགས་མེད་གླིང་པའི་ཡོན་ཏན་
མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ།

མདའ་བོ་ཆེ། (འདུལ་བ) 1 མདའ་བོ་ཆེ་ནི་ལོགས་གཉིས་ནས་ལྷགས་ཀྱི་མདེའུ་ཆད་ཆེན་པོ་ཅན་དབུས་
ལག་པས་ག་བྱུང་དུ་བྱུང་བ་མཚོན་ཆའི་བྱུང་བར་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཕངས་པ་
ལས་བརྒྱལ་བ་འབྱུང་བར་འབྱུང་རོ། །ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། 2 མདེའུ་ཅན་སྤང་ལ་ལུ་བ་སྤོམ་པའོ། །ཞེས་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ལུ་བ་ ༡༦ ཉན་ལས་
གསུངས་སོ། །

མདའ་ཡབ། བརྒྱ་འདབ་བྱེད་པ་བསྐྱར་བ་ལྟ་བུ་བསྐྱེགས་པ་བུ་ཤུའི་དོད་དེ། རྒྱའི་མཁར་ལ་དེའི་
འཁྲིས་སུ་ཡིབ་ནས་མཆོན་འབེན་པས་མདའ་ཡབ་ཟེར། བསྐྱེད་ཅིང་དངོས་བྱུབ་རྒྱ་མཆོ་
༩པ་པ་ལས། མདའ་ཡབ་ཀྱི་དབྱིབས་ནི་བརྒྱ་འདབ་མ་བྱེད་པའི་དབྱིབས་ཅན་དུ་བྱེད་བར་
གསུངས་ཤིང། ཞེས་གསུངས།

མདུན་པ་བོར་བ། མདུན་པ་བརྒྱབ་པ། བྲག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ནམས་སུ། སྤྱལ་ལ་མདུན་པ་བོར་བ་
ལྟར་ཤར་གྲོལ་དུས་མཉམ་པར་ངེས་པས་ལྷན་བྲུབ་རང་གྲོལ་དུ་ངོ་འཛོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དོ།

མདུན་དུ་བདར། ༡ མདུན་དུ་འགྲོ་བའམ་བསྐྱོད་པའི་དོན་ལ་འདུག ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་
ལས། མདུན་དུ་བདར་བ་ནི་མངོན་དུ་ག་ཤེགས་པའོ། ཞེས་དང། བས་ཟེའི་ཁྲུའི་ཆོགས་
ཀྱིས་མདུན་དུ་བདར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤོང་དུ་འགྲོ་བས་མཆོད་པ་ཡིན་ལོ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དོ། ཁི་ཆེན་ལ་བཀྱར་སྟེ་བྱ་བའི་ཆེད་དེའི་མདུན་ནམ་སྤོང་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་
ལུང་ཐུན་ཆོགས་ལས་གསུངས། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་སྒྲུབ་འཕམ་ཅིང་གྱི་བརྟུང་བཀོལ་ལས་
གསུངས་སོ། རྗེའི་སྐབས་གསུམ་མ་ལས། བ་ལང་ཁྲུ་ཡི་ཐོག་མར་ཁྲུ་མཆོག་བཞུགས། དབྲ་
བཙམ་འཁོར་གྱི་ཆོགས་ཀྱིས་ (ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་དེད་ག་གི) མདུན་དུ་བདར། ། (བ་སྟེ་བསྐྱོད་དོ) ཞེས་
འབྲུ་འགྲེལ་བྱ་དགོས་སོ། ཤོང་གི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པ་དེ་བ་ལང་ཁྲུ་ཡི་ཞེས་སོགས་དང་དཔེ་
དོན་སྒྲུར་ནས་ཆོག་འགྲེལ་བྱེད་སྐབས་དགའ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་དོ། དུ་གུ་
ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་ ༣ གྲ་ལས་ཀྱང་། ས་མདོག་དམར་པོ་ཡོད་པའི་ལམ་གྲོང་སྐབས་
རིང་བརྒྱུད། གཡས་གཡོན་དུ་བྱར་དར་འཛིན་མི་དང་དབུས་སུ་རོལ་སོ་སྤྲོ་ཆོགས་ཐོགས་པའི་
རྒྱ་མི་རྟོན་གྱི་མདུན་བདར་ཉེ་གྲོང་ལང་མཁར་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་སྐར་པ། ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ། ༢ མདུན་དུ་འཁོད་པ་དང་བྲལ་སྤྱིག་པའི་དོན། དག་སྤོང་འགྲེལ་པར་མདུན་སྤོངས་
ཉིད་དུ་བྲལ་སྤྱིག་པའི་དོན་ལ་བཤད། ཡབ་སྤྲས་མཇུག་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡུལ་
འཁོར་སྤང་ཡང་རྩི་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་མདུན་དུ་བདར་

ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་རླུང་འདུག་པར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་
བ་༥ལས། དེ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཤོད་སྤང་སྤྱོད་བཟུང་ཤམ་ཐབས་
མནའས་ནས་ལུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་བསྐྱམས་ཏེ། དག་སྦྲོང་གི་ཆོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་
ཅིང་། དག་སྦྲོང་གི་དག་འདུན་གྱིས་མདུན་དུ་བདར་ཏེ། རྒྱལ་པོ་གྲ་གའི་བཀའ་སྒྲིལ་གང་ན་བ་དེར་
གཤེགས་ཏེ་བྱོན་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 3 མདུན་བདར་ནི་དབང་དུ་བྱ་བ། ཞེས་སྦྲོང་
རྩོལ་སྤྲ་མ་གསུང་།

མདུན་ན་འདོན། <བུ་ཉ་ཉི་ཉ> 1 རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ་སྐར་བཅོས་དང་རིག་བྱེད་སོགས་འདོན་པའི་བྲམ་
ཟེའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲ་མ་ལ་ཟེར། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། མདུན་ན་འདོན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་ལ། རྒྱལ་པོའི་སྤྲ་མའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 2 དེར་
སང་མང་སོས་འདི་སྒོན་པོའི་མིང་དུ་བཤད། ཆོག་མཛོད་ཆེན་མང་པོར་སྒོན་པོའི་མིང་དུ་བཤད་
གྲང་། མཁས་དབང་དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། མདུན་ན་འདོན་ནི་བུ་ཉ་ཉི་ཉ་བྱ་བའི་རྒྱ་སྐར་
བསྐྱར་བ་སྟེ། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་ལས་ཆེན་ཅམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ་སྐར་
བཅོས་དང་རིག་བྱེད་སོགས་འདོན་པའི་བྲམ་ཟེ་སྤྲ་མཆོད་རེ་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ཡིན་མོད། ཕྱིས་ཀྱི་
མཁས་པ་རྣམས་དེ་བཀའ་སྒོན་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འབྲུལ་ནས་སྤྲང་། དེས་ན་སྒོན་དུས་པོད་
ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲ་པོན་བྱ་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་ཆོད་ཅམ་ཡིན། ཞེས་གསུངས།
3 རང་འཁོར་རམས་གསོལ་དཔོན། ཞེས་བསྐྱར་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་།

མདུན་མ། 1 འདུན་མ་དང་འབྲ། 2 མདུན་སྤོགས་སུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོའི་མིང་། དགྲེས་རྟོན་གྱི་སྤྱི་
མདོག་བྲག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བྲུང་པར་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ལུང་སྤྱང་ག་དབང་སྒོ་བཟང་
ཆོས་ལྷན་གྱིས། ཞབས་བཞི་མདུན་མ་གཡས་བརྒྱུད་གཡོན་བསྐྱམས་ཞིང་། རྒྱལ་མ་སྤྱིལ་གྱང་
བྱེད་པའི་གར་སྐབས་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

མདུན་ལམ། 1 དམིགས་ལུལ། མི་ཆའི་དམིགས་ལུལ་ལ་མི་ཆའི་མདུན་ལམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། མདུན་
མ་ཞེས་པ་དང་དོན་འབྲ། 2 མ་འོངས་པའི་ཐབས་ལམ། མ་འོངས་པའི་འཆར་གཞི། མི་ཆའི་འགྲོ་

སྣངས། དེ་ཡང་མདུན་ནི་འདིར་མ་འོངས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ལམ་ནི་ཐབས་ལམ་སོ། །འོད་རྒྱ་
 ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར། མ་འོངས་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་བཤད། 3 མདུན་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲོ་ལས།
 མདུན་ས། མདུན་གྱི་ས་དང་། སྤང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདུན་ས་དང་ཁྱད་པར་ཆེ་བས་དེ་དང་ནོར་
 བར་མི་བྱལོ། །ཆེ་ཏན་ཞབས་སྤང་རིན་པོ་ཆའི་འཕྲིན་ཡིག་སྤེལ་ཚུལ་ ༡༠བཅུ་ལས། སྤམས་
 བཅེ་བདུད་རྩི་ལ་ཐེགས་མ་ཅི་དགར་འགྱུད་པའི་རིན་ལྗན་པ་མ་རྣམས་གཉིས་སྒྲན་བཞུགས་ཀྱི་
 མདུན་སར། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

མདོ། <སྤྱུང་> 1 (འདུལ་བ) མདོར་བསྟུས། ཉུང་བསྟུས། མགོ་སྒྲོས་ཅམ་བཅས་ཀྱི་དོན། སོ་ཐར་མདོ་
 ཞེས་བ་ལྟ་བུ། སྤྱ་བཤད་ནི། མདོའི་སྐད་དོད་སྤྱ་ཏུ་ཞེས་བ་མགོ་སྒྲོས་པའམ་མདོར་བསྟུས་ཀྱི་
 དོན་ཏེ། དོན་མང་པོ་ཉུང་དུར་བསྟུས་པས་ན་མདོལོ། །དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་སྤེ་བཞིའི་དོན་
 ཐམས་ཅད་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་ནང་དུ་འདུས་པས་ན་དེ་ལ་མདོ་ཞེས་བཛོད་བ་ལྟ་བུལོ། །ཤུ་གྲ་
 འོད་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ཡང་ན་མདོའི་སྐད་དོད་སྤྱ་ཏུ་ཞེས་བ་སྤྱད་བྱའམ་སྤྱད་པ་ལའང་
 འཇུག་པས། སྤྱད་པ་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པས་མདོ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། སྤྱད་པས་ནི་གོས་
 སོགས་ཁ་མ་བྲལ་བར་མཉམ་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་བ་ལྟར། འདིས་གྲང་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་གསུངས་
 པའི་གཅེས་པའི་ལེགས་པ་བཤད་རྣམས་མ་འཛོར་བར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་
 རས་མདོ་ཞེས་བཏགས་སོ། །མདོའི་སྐད་དོད་སྤྱ་ཏུ་ཞེས་བ་སྤྱད་བྱའམ་སྤྱད་སྤྱད་ལའང་འཇུག་
 པ། སོ་ཐོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་གསེར་གྱི་ཐེང་མཛེས་སོགས་ལས་བཤད་ཅིང་། རྒྱ་གར་
 ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ལའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། མཚུལ་སྤྱ་ཏུ་ཞེས་བ་རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་མེད་གཉེན་སྤྲིག་
 ཟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤེལ་འདོགས་རྒྱུའི་གསེར་དཔུལ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱས་པའི་སྤྱད་སྤྱད་ནག་པོ་
 ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །མཚུལ་སྤྱ་ཏུ་ཞེས་བ་ཐོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་བཟུལ་པའི་སྤྱད་
 སྤྱད་ཟེར། དེ་ཡང་མཚུལ་ནི་དགེ་བ་དང་བཟུལ་པའི་ལེགས་པ་བཅས་ལ་འཇུག་ལ། སྤྱ་
 ཏུ་ནི་སྤྱད་པའམ་སྤྱད་སྤྱད་དང་། མདོ་བཅས་ལ་འཇུག་གོ། མདོའི་སྐད་དོད་སྤྱ་ཏུ་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་
 སྐད་དོད་ཏུ་གཉིས་ཀ་སྤྱད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་སྟམ་ཡང་དབྱེ། 2 སྤགས་དང་མ་འབྲེལ་

བའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ལྟར། དེའི་སྤྱོད་གས་བཅས་ཀྱི་མིང་། 3 བཀའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་
བཅོས་ལ་འཇུག དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་མདོ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་བཤད་།
སྤྱོད་གས་སྒྲུབ་གིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་མདོད་དང་། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་
ཙ་བ་ལྟ་བུ། 4 བསྟན་བཅོས་སམ་གཞུང་སྤྱི་ལའང་འཇུག སྤྱི་མདོ་ལྟ་བུ། 5 གསུང་རབ་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་སྤྲེད་དང་། སྤྲེ་སྤྲོད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མདོ་སྤྲེ། 6 མང་པོ་གཅིག་ཏུ་
འདུས་པའམ་འཆོགས་པ། དཔེར་ན་ལམ་གྱི་གསུམ་མདོད་དང་བཞི་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 ཁང་
བ་སོགས་ཀྱི་བྱིའམ་མདའ། དཔེར་ན་ཁང་བ་མདོ་སྤྱོད་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མདོ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པ། ཟབ་མོའི་དོན་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པའི་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་།

མདོ་ཁམས་སྒྲུབ་བྱུག་མདོ་ཁམས་སྒྲུབ་བྱུག་ནི། ཟབ་མོ་སྒྲུབ་ཆ་བ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཁམས་སྒྲུབ་སྤོ་འཕོར་
སྒྲུབ་དམར་ཇ་སྒྲུབ་མི་ཉག་རབ་སྒྲུབ་དང་བྱུག་ལ་བྱེད། ཅེས་མདོ་སྤྲོད་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།
མདོ་མཁར་ཞབས་བྱུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ། ཏུ་ལའི་ཆ་མ་བརྟན་པ་ཆབ་སྤྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་བཞེས་
སྒྲུབས། ཞབས་ཞུའི་གས་སུ་བཀའ་ཆོན་བཞི་བསྐོ་གཞག་མཛད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན།
གཞོན་ཏུ་རྒྱ་མེད་ཅེས་པའི་སྟོན་རག་སྒྲུབ་གསལ་ཅན་དེ་དང་། མི་དབང་རྟོགས་བཞེད་མཛད་
མཁན་ཡང་ཁོང་ཡིན། སེ་ཏུའི་འགྲེལ་ཆེན་ཆོས་པར་སྤྱུལ་བ་པོ་ཡང་མཁས་མཆོག་འདི་ཉིད་ཡིན།
འདིའི་སྐོར་བྱུང་ཅམ་ཞིག་རྒྱལ་མཆོག་བརྟན་པའི་རྣམ་ཐར་དུང་དཀར་ཆེག་མཛད་སོགས་སུ་
འཁོད་པར་གསེགས།

མདོ་རྒྱན་སྒྱུར་བའི་འགྲེལ་བ་བཅུ་གཉིས། རྒྱ་འགྲེལ་ཉིད་གཅིག་གི་ནང་ཆོན། མདོ་རྒྱན་སྒྱུར་བའི་
འགྲེལ་བ་བཅུ་གཉིས་ནི། ཉི་ཁྱི་དང་སྐུར་བ་བཞི། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྐུར་བ་གསུམ། མདོ་
སྐུར་པ་དང་སྐུར་བ་གསུམ། འབུམ་རྒྱུང་པ་དང་སྐུར་བ་གཅིག་ལུམ་གསུམ་ག་དང་སྐུར་བ་
གཅིག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ཉི་ཁྱི་དང་སྐུར་བ་བཞི་ནི། འཕགས་པ་གྲོལ་སྤེས་མཛད་པའི་
ཉི་ཁྱི་སྐུང་བ། བཅུན་པ་གྲོལ་སྤེས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྱི་རྣམས་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོས་
མཛད་པའི་ཉི་ཁྱི་ལེའུ་བརྒྱད་མ། ལྷ་རྟེན་པས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྱི་དག་ལྟན་ཏེ་བཞེསོ། །གཉིས་པ་བརྒྱད་

སྟོང་བ་དང་སྦྲར་བ་གསུམ་ནི། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་
 ཆེན། ལྷནྱ་པས་མཛད་པའི་སྟོང་པོ་མཆོག་ ཨ་བྲ་ཀ་རས་མཛད་པའི་གནད་ཀྱི་ཆེ་འོད་དེ་གསུམ་
 མོ། གསུམ་པ་མདོ་སྦྲར་བ་དང་སྦྲར་བ་གསུམ་ནི། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་
 སྦྲད་པའི་དཀའ་འབྲེལ་རྟོགས་སྒྲ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྦྲད་པའི་དཀའ་
 འབྲེལ། ཁ་ཆེ་རྒྱུ་ལྷིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཤར་ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ཐེ་མེག་སྟེ་གསུམ་མོ། ཁ་ཆེ་
 པ་འབྲུམ་རྒྱུང་བ་དང་སྦྲར་བ་གཅིག་ནི། ཁ་ཆེ་རྒྱུ་ལྷིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་སྟོང་ཐུག་བརྒྱ་
 པའི་བཤད་པ་དེའོ། ཁྲ་བ་ཡུམ་གསུམ་ག་དང་སྦྲར་བ་གཅིག་ནི། རོ་བོ་སྤྲི་ཉིས་མཛད་པར་
 གྲགས་པའི་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་དེ་དེ་ཡིན་མོ། །

མདོ་རྒྱན་མ་སྦྲར་བའི་འབྲེལ་བ་དགུ། རྒྱ་འབྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་ཆོན། མདོ་རྒྱན་མ་སྦྲར་བའི་
 འབྲེལ་བ་དགུ་ནི། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ཆོས་ཀྱི་
 བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ། གསེར་སྒྲིང་པས་མཛད་པའི་འབྲེལ་
 བཤད་རྟོགས་དཀའ་ལྷན་བ། ཤར་འབྲུང་སྟོ་བོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟུས་དོན། ཁ་ཆེ་གཞོན་
 རྒྱ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟུས་དོན། རོ་བོས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་བསྟུས་དོན། རིན་ཆེན་
 གྲགས་པས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བ་གྲགས་ཆེ། ལྷ་ལྷིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་ཤེང་
 བ། ཨ་རྒྱ་ཀ་རས་མཛད་པའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ཉེ་དགུའོ། །

མདོ་སྦྲགས་ཀྱི་ལྷ་བ་ལ་མཆོག་དམན་མེད་པའི་སྟོང་། རེ་འེ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ལས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་
 པའི་ཕ་ཐག་གཅོད་ལུགས་དབྱུ་མ་ནས་འབྲུང་བ་ལས་ལྷག་པོ་མེད་པས། ཐེག་པ་འདི་དང་པར་
 ཕྱིན་ཀྱི་ཐེག་པ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ལ་མཆོག་དམན་མེད་དོ། ཇེས་རྒྱའི་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་
 དེས་བྱེད་ཀྱི་སྟོ་ལ་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་དེས་པའི་སྟོབས་འབྲས་པ་ཡུམ་ཅན་གཞན་གང་
 གིས་དེས་པ་ལ་མེད་པས། སྟོང་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང་ཐབས་བདེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་
 གསུངས་སོ། ཁེས་གསུངས་སོ། ཆོས་རྗེ་ས་པཌ་གྱིས་ཀྱང་སྟོན་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་འདི་
 ལྷར་གསུངས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ། ལྷ་བའི་རིས་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། པ་རོལ་ཕྱིན་དང་

གསང་སྒྲགས་ལ། །ལྷ་བའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་མེད། །པ་རོལ་བྱིན་པའི་སྒྲོས་བྲལ་ལས། །ལྷག་
པའི་ལྷ་བ་ཡོད་ན་ནི། །ལྷ་དེ་སྒྲོས་པ་ཅན་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མདོ་དོན། ལྷ་དེ་དོན། ལྷ་དེ་པོར་བྲིལ་བའི་དོན། བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བཅ་༩ ཀ་བ་ ༡༥ལས། ད་
མིལ་དེ་གིལ་བའི་མདོ་དོན་ལ། ཞེས་བ་ལྷ་བྱ།

མདོ་སྙུང་བ། (པར་ཕྱིན) ཤིན་ཏུ་བསྐྱས་པའི་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་སྒྲེལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་བཅ་པོ་བྱེད་དང་
གཉིས་པ་ཞིག་སྟེ། སྙུང་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་འདི་ཡུམ་སྐས་བཅུ་བདུན་གྱི་
ནང་གསེས་གྱི་མདོ་སྙུང་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་དང་དོན་གཅིག་གོ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྙུང་པ་
ཞེས་གྲང་བྱའོ། དེ་ཉིད་ལས་གྲང་། མིང་ནི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྙུང་པ་བྱང་ཆུབ་ལས། ཞེས་
གསུངས། མཚན་དངོས་ནི་པོད་སྐད་ཏུ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྙུང་པ་ཆོགས་
སྤྱ་བ་ཅད་པ། རྒྱ་གར་སྐད་ཏུ། ལྷ་བྱ་བྱ་སྒྲོ་བྱ་ར་མི་ཏུ་སྐྱུ་ཡ་བྱ་སྒྲ་ཞེས་བྱའོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། རྟེན་ཡང་བསྐྱན་པའི་གཙོ་བོའི་སྤྱི་རབ་གནས་ཅན་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད་སྒྲེགས་
བཅ་ཡང་སྙུང་པ་ཡན་ཆད་ཤེར་བྱིན་ལ་བྱ་གསུང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྙུང་པ་དེའོ། །སྤྱི་
བཤད་ནི། འདིས་ཡུམ་འབྱུང་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱན་པས་ན་སྙུང་པ་ཞེས་
བརྗོད་དེ། སྙུང་པའི་དཀའ་འབྲེལ་རྟོགས་སྤྱི་ལས། ཡུམ་སྐས་བརྒྱ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་
བསྐྱས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱི་དགེ་བཀའ་འགྱུར་ཤེར་བྱིན་ཤེར་ཆོགས་༩ ཀ་
༡ ཞེས་པའི་དབྱེ་ན་བཞུགས་ཤིང་དེ་ལ་ཤོག་ལྟེན་བཅུ་དགུ་༡༥ཡོད་དོ། །

མདོ་སྟེ། <སྙུང> ། མདོ་སྟེའི་སྟེ་སྟོང་། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། གནས་རྣམས་དང་ནི་མཚན་ཉིད་དང་། །ཆོས་
དོན་སྒྲོས་བྱིར་མདོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མདོའི་སྟེ་ག་ལ་སྙུང་ཞེས་པ། མགོ་སྒྲོས་
པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱལ་བོའི་ཁབ་ན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་གནས་སྒྲོས་པ་དང་། སའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྤྱི་བོ་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་མཚན་ཉིད་སྒྲོས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲོས་པ་དང་དོན་སྒྲོས་པས་མདོ་དེ་འབྲེལ་
ཆོགས་སྤྱི་གྲུང་བས་སྟེའོ། ཞེས་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་༡༠ལས་བཤད་པ་ལྟར་དོ། །སྤྱི་བཤད་ནི།
མགོ་སྒྲོས་པའམ་མདོར་བསྐྱས་ཏེ་སྟོན་པས་ན་མདོ། ཆོགས་སྤྱི་གྲུང་བས་ན་སྟེའོ། །བྱ་སྟོན་

ཆོས་འབྱུང་ལ་གཞི་བྱས། མཁས་པ་མང་པོས་མདོ་དང་མདོ་སྡེ་གཉིས་ལ་སྐད་དོད་ལོགས་སུ་
 མེད་པར་གསུངས། 2 མདོ་དང་དོན་གཅིག་ 3 གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་
 མདོ་སྡེ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་མདོར་བསྐྱས་པ་ལ་དགའ་
 བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཞག་སྤྱོད་བྱེད་། བཟུང་སྤྱོད་པས་ཆོས་ལ་གྲུས་པས་ཆོགས་ཆོགས་པ་
 དང་། ལྷུང་དུ་ཆོས་ཉིད་ཆོགས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་དང་།
 མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་རེག་པར་གནས་པ་དང་། འབེལ་གཏམ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་
 དགོས་པ་བཅུ་དེ་བྱེད་གདུལ་བྱའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་བརྩམས་ནས་མདོར་བསྐྱར་བའི་
 ཚུལ་ཀྱིས་བྱུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྤྱེ་མཆོད་དང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཟས་དང་བདེན་པ་དང་ཐེག་
 པ་གསུམ་དང་མི་སྦྱུག་པ་དང་དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱུ་དང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་ཤེས་ནས་དད་
 པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་པས་གསུངས་པ་མདོའི་
 སྡེ་དང་། ཞེས་མཆིམས་མདོད་ལས་གསུངས་སོ། །

མདོ་སྡེ་བསྐྱལ་བཟང་། མདོ་སྡེ་ ༡ ་ སའི་ནང་བཞུགས།

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགེལ། མདོ་སྡེ་ ༢ ་ སའི་ནང་བཞུགས།

མདོ་སྡེ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ལྷུང་སྐད་རྣམ་སྤྱོད་བསྐྱར། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་དམ་
 པའི་ཆོས་བྲན་པ་ཉེར་བར་གཞག་པ། མདོ་སྡེ་འདི་ལོ་རྒྱ་བས་ཐེག་ཆོན་དུ་མཛད་ཀྱང་དཀར་
 ཆག་ཆོན་པོ་དག་ལས་ཐེག་པ་རྒྱུད་དུ་ལྷུང་སྐད་ལ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་། ལུ་སྟོན་
 རིན་པོ་ཆེས་འདི་ཐེག་དམན་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་ཁོངས་སུ་བཞག་ འདི་ལ་བཅ་པོ་བརྒྱ་ཉི་ལྔ་ཡོད་པར་
 གྲགས། སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་བཀའ་འབྱུང་མདོ་སྡེ་ ༥ ་ པ་ ༡ ་ སོགས་གངས་ ༡༣ ་ ༡ ་ བཅུ་བཅུ་གསུམ་
 དེ་འཕྲོས་རྣམས་མདོ་སྡེ་ ༨ ་ ༡ ་ ༡ ་ ༡ ་ སའི་ནང་བཞུགས།

མདོ་སྡེ་པ། (པར་ཕྱིན) རང་རིག་དང་བྱི་དོན་གཉིས་ཀྱི་ཁས་ལེན་པའི་ཐེག་དམན་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་
 གང་ཐག་དེ། མདོ་སྡེ་པའི་མཆོན་ཉིད། མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་དོན་གཅིག་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལྷུང་
 གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི།

མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཆོད་མ་སྡེ་བདུན་ཀྱི་རྗེས་
འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བུལོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
བྱུང་མཐའ་སྒྲ་བས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔེ་སྒྲོན་ས་བསྟན་པར་འདོད་པས་
ན་དཔེ་སྒྲོན་པ་ཞེས་ཀྱང་བཙོད་དོ། །

མདོ་སྡེ་པ་ལ་པོ་ཆེ། སངས་རྒྱུ་ས་པ་ལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པའི་ཐད་
ཏུ་གཟེགས།

མདོ་སྡེ་སྦྱོང་པའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ནི་རྩལ་ལྷ་རབ་
བསགས་པའི་བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་ཏུ་བཞེད་པས་ཐ་སྟངས་ཏུ་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུན་པ་དང་དམིགས་
རྒྱུན་བཞེད་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །སྒྲ་དོན་ཡང་དེས་ཤེས་སོ།

མདོ་སྡེ་མཛོད་ས་བླུག་ མདོ་མཛོད་ས་བླུག་ལ་གཟེགས།

མདོ་སྡེ་འཛིན་པ། མདོ་སྡེའི་ཆོག་དོན་སྒྲོ་ལས་ཐོན་པའི་དགེ་སྦྱོང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་མདོ་སྡེ་འཛིན་
པ་ཟེར། དེས་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་པ་ལའང་རིགས་འགྲེལ། །འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་
མོ་འཛིན་པ་སོ་སོའི་ཐད་ཏུ་གཟེགས། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་
དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་པ་བརྒྱད་བ་མི་
བརྗེད་པལོ། །ཞེས་གསུངས། །ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་ནི་གཞུང་
གི་སྒྲོ་དང་དོན་གྱི་སྒྲོ་འཕགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མདོ་སྡེ་མ་ལུས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པལོ། །མདོ་སྡེ་
འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་གྱི་སྒྲོ་དང་ཆོག་གི་སྒྲོ་ནས་འཛིན་པལོ། །དོན་ཏུ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆེད་དུལོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་ནི་སངས་རྒྱུ་ས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་བཀྲུ་བའི་
གནས་སུ་གསུངས་ཀྱི། སྒྲིབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་འོང་བ་
གཞུགས་དང་རྒྱལ་མཆོན་དང་བ་དན་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་བསྐྱུ་བར་བྱལོ། །འདུལ་བ་དང་མ་
མོ་ཡང་དོ། །དབག་ཆོད་བྱེད་དང་གསུམ་དུལོ། །མ་རྩས་ན་རྒྱང་གསུམ་ལྡར་དོ། །གསུམ་མཐའ་
དབག་ཆོད་བྱེད་དམ་རྒྱང་གསུམ་སམ་རྒྱང་གསུམ་བྱེད་དམ་ཁུམས་སུ་ཡང་རུང་དོ། །དག་

གི་བཤེས་པའི་ཆོག་གིས་བསུ་ནས་ལྷང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་སྒྲང་བར་བྱའོ། །ཁྱེས་བྱའོ། །སྒྲོ་བ་
 དཔོན་ཡོན་ཉན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་
 པ་འོང་བ་ན་གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཆོན་དང་བདན་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་བསུ་བར་བྱའོ། །ཞེས་
 གསུངས། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ། མ་མོ་འཛིན་པ་སོགས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་
 ཅན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་དམིགས་བསལ་མང་པོ་བྱུལ་ཡོད། དཔེར་ན་དགེ་འདུན་
 ལྷག་མའི་ལྷང་བ་ལྷ་བྱར་སློ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་མི་དགོས་པར། དགེ་སློང་གང་ཟག་གི་གཅིག་
 གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷང་བ་འདག་པར་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་
 ཡོན་ཉན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ལས། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་
 མོ་འཛིན་པ་དང་། །ཤེས་པས་མི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་
 ལྷང་དོ། །བསམ་པས་ལྷང་བ་ལས་ལྷང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
 མོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཉན་ཀྱི་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ་༩ རང་གི་རྣམ་བཤད་
 །ལས། རོ་ཆད་ལྷན་པ་དང་། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་
 པ་དང་། ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་འདག་གོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིས་སློབ་བྱ་བ་དང་མགུ་བར་བྱ་བ་དག་ལ་རྩོམ་པ་མི་དགོས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་
 བཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །དེར་མ་ཟད་གལ་ཏེ་མདོ་སློང་འཛིན་པ་དེ་དག་ལ་སློ་
 མགུ་དབྱུང་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཆད་ལས་དང་ནན་ཏུར་གྱི་ལས་བྱེད་ན་དབྱེན་གྱི་སློམ་པོར་ཡང་
 གསུངས་ཏེ། མདོ་རྩ་བ་ལས། ཤེས་པ་དང་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་མདོ་སྒྲེ་དང་འདུལ་བ་དང་
 མ་མོ་འཛིན་པ་དང་ཐོས་པ་དང་བློགས་དང་འཁོར་མང་བ་དག་ལ་ནི་སློམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
 གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཉན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས་
 ཀྱང་། བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་
 པ་ཐོས་པ་མང་བ་དང་། བློགས་མང་བ་དང་། འཁོར་མང་བ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ནས་འབྲིན་ན་
 དབྱེན་གྱི་སྐལ་བས་སུ་གཏོགས་པའི་ཉེས་པ་སློམ་པོར་འགྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །མདོ་སྒྲེ་

འཛིན་པའི་མཆན་གཞི་ནི། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ལྷ་བྱ་དང་། སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་
གཉེན་ལྷ་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་
གྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་ལས་གསོ་སྦྱོར་གི་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་རྫོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་ སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ རྒྱ་གར་སྐད་དུ།
ཡུ་ཅ་ཀ་ར་ཤ་བ་ཡུ་ཏ་ཏ་མ་མ་ཏུ་ཡུ་ཏ་སུ་ཏ། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། མདོ་སྡེ་ ༤་བ་ ༡༩༠༠ན་མན་བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་གངས་
༩་པ་ཙ་མ་ཡོད། འདིའི་ཤོག་གངས་པ་ ༣༩ ཙ་མ་ཆིའི་པན་ཡོན་གསུངས་ཡོད། མདོ་སྡེ་འདི་སྦྱས་
ཐོས་ན་འང་མཆན་མས་མེད་པ་ལྗེའི་ལས་ཀྱང་འདག་པར་པ་ ༤༥ན་གསུངས་སོ། །པོ་བྱང་ཡུམ་བུ་
ལྷ་མཁར་གྱི་སྡེ་དུ་ནམ་མཁའ་ལས་འོད་ཟེར་དང་འགྲོགས་ཏེ་ཟ་མ་ཏོག་ཅིག་བབས་པའི་ནང་
མདོ་སྡེ་འདི་ཡང་ཡོད། འདིའི་ཤོག་གངས་པ་ ༡༩༡བཟན་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ནམ་འབྲུལ་རྟེན་རྒྱལ་
པོ་བ་ལ་ཏ་ཞེས་བྱ་བའི་པོ་རྒྱས་ཡོད། ཞིབ་པར་གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་ལ་གཟིགས།

མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ། འདིའི་ནང་ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་སྟེར་བའི་སྡོན་གྱི་པོ་རྒྱས་ངོ་མཆར་ལ་སྦྱན་བ་
ཆེས་མང་པོ་ཡོད། དེ་དག་མྱོག་ན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བརྟན་པོ་སྟེ་བར་ལྷག་
པར་པན་ཆེའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཤེས་སྤྱིངས་ལས། གཤམ་ཏེ་མ་ཐོ་རིས་ཐར་བ་
མངོན་བཞེད་ན། །ཡང་དག་ལྷ་ལ་གོམས་པ་དག་ཏུ་མཛོད། །གང་ཟག་ལོག་པར་ལྷ་བས་ལེགས་
སྦྱང་ཀྱང་། །ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མི་བཟད་ལྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷན། རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་ལས་གཉིས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལྷ་བ་འདི་ནི་ཐེག་པ་
ཐམས་ཅད་དང་སྦྱེས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་འབྲུབ་པའི་གཞིར་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པས། སྦྱར་
བཤད་པས་མཆོན་ནས་ཐུན་པ་ཉེར་གཞག་དང་། མཛོད་སྒྲུབ་དང་། ལས་བརྒྱ་པ་དང་། ཏོགས་
བཛོད་བརྒྱ་པ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གི་རྒྱུད་སྡེར་རྣམས་དང་། གསུང་རབ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་
བལྟས་ནས་ངེས་པ་ཤུགས་ཐག་ལ་རྒྱན་རིང་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ནི་གནད་ཀྱི་དོན་དུ་གཟུང་

བར་བྱལོ། ཞེས་འདི་དག་ལ་ནན་ཏན་དུ་བལྟ་བར་གདམས་སོ། མཐོང་འདི་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་
 ཀམ་ཤཉག་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བོད་སྐད་དུ་ལས་བརྒྱ་ཐམ་བ་པ་ཞེས་བྱ། སྤེད་གེ་སྤར་མའི་མདོ་
 སྤེར་ ༥ ནྤད་། དེའི་འཕྲོ་ཞུས་སྤེར་ ༥ ནྤད་། ༡༩༥ནས་མདོ་མཛད་སྤེར་བཞུགས་སོ། འདི་
 ལ་ལེ་འདྲ་འདི་སྤོན་དུ་སྤོམ་རེ་ཡོད་པ་རྣམས་འདིར་བྲི་བར་བྱལོ། རྒྱུ་སྤོམ་ནི། བྲི་མོ་དང་ནི་ཤིང་རྩ་
 དང་། ཀ་ཅང་ཀ་ལ་བྲམས་མི་སྤྱུག་ཤིང་འབྲེ་མོ་གང་མོ་དང་། འབྲེ་རྣམས་དང་ནི་བརྒྱ་བྲིན་
 རོ། སྤོམ་ནི། བྲི་མོ་མིག་རྩུང་རྩེགས་བྲེད་དང་། རྒྱུར་གཉིས་འཆར་ཀ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བདེ་
 བྲེད་མ་དང་ནོར་བུའི་འོད། རྒྱ་མའི་མེ་ཏོག་དང་བྲིན་དང་། འདུས་མོ་དང་ནི་ཆེས་བུ་མཁན། སྤོམ་
 བྲི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དང་པོ་རྩེགས་སོ། སྤོམ་ནི། ཤིང་རྩ་བཞི་དང་སྤོམ་པོ་དང་། ཤ་འཆོ་སྤྱ་
 ལུན་བད་མའི་མདོག་ཤིང་ཤུལ་པ་གསེར་མདོག་པ་ལང་རྩི། མཛེལ་སྤེ་འདྲིགས་མེད་དེ་བྲིག་མཆོ་
 དང་། དེ་བྲིག་དགའ་དང་ནི་དོམ་གཉིས་དང་། རྒྱུར་རྩུང་ (རྒྱུར་རྩུང་གི་སྤོར། མདོ་སྤེ་ལས་
 བརྒྱ་པ་) ༥ ནྤད་། ༡༠༤བ་རྣམ་བཞུགས་) དང་ནི་ཐ་མ་སྤིག་ཤིང་ཤིང་རྩ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སྤོམ་
 བྲི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པ་རྩེགས་སོ། སྤོམ་ནི། ཀ་ཅང་ཀ་ལ་ཀློན་ཡ། བག་མ་གཏོང་
 གཉིས་གཏོང་པ་གཉིས། ཟ་བ་དགའ་བྲེད་སྤྱུག་བྱ་དང་། འབྲེ་འདུ་ཤེས་དང་ཞིང་པ་དང་། ཤི་
 དང་ཀོ་ཀ་ལི་ཀ་དང་། ཐང་བཅད་ཐ་མ་ཁམ་ཞེས་བྱ། སྤོམ་བྲི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་པ་
 རྩེགས་སོ། ༡༡༤བ་ལས། སྤོམ་ནི། བྲམས་པའི་སྤོར་བས་དང་རྒྱུད་ནག་དང་། འབྲེ་མ་གཉིས་
 དང་སྤོར་ལུལ་དང་། དཔོན་པ་སྤྲང་སྤྲང་མེད་གོ་དང་། དེ་བྲེན་དང་ནགས་ཁུང་ཐོས་པ་རྣམས། ཤི་
 སྤོམ་བྲི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཞི་པ་རྩེགས་སོ། ༡༢༤བ་ལས། སྤོམ་ནི། མི་སྤྱུག་བདེ་བྲེད་
 གཏོལ་པ་དང་། རབ་བཟང་དང་ནི་ལྷར་བཅས་སྤྲང་། སྤོར་རྩེ་བཟང་མོ་གེལ་མོ་དང་། རྣག་པོ་
 མདའ་ཐོགས་བརྩེས་དང་ཡ། སྤོམ་བྲི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལྔ་པ་རྩེགས་སོ། ༡༣༤ན་༡ལས།
 སྤོམ་ནི། བྲེ་གཉིས་དང་ནི་ལུས་འཕགས་དང་། སྤོན་པ་འོད་སྤྲང་ཀུན་དགའ་པོ། འཛིན་བྲེད་བྲེ་
 དང་རབ་བཟང་དང་། ཡོན་རབས་དང་ནི་རྒྱུ་ཞུགས་གཉིས། སྤོམ་བྲི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་
 དུག་པ་རྩེགས་སོ། ༡༤༠ན་༤ལས། སྤོམ་ནི། འབྲེ་མོ་སྤྱུམ་སྤོར་འོང་བ་དང་། གཅེར་བུ་འོད་

ལྷུང་གཙོ་བོ་དང་། ལྷུང་ཆེན་གནས་དང་ས་ར་ན། །རི་དགས་གྱི་ནི་བརྟལ་ཞུགས་ཅན། །ཁྲི་བ་
མིའམ་ཅི་གཉིས་སོ། །སྒྲིམ་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བདུན་པ་རྫོགས་སོ། །མདོ་སྡེ་ ཨ ༡༣༡་
ལས་ལ། སྒྲིམ་ནི། གང་པོ་མཆོད་སྦྱིན་ལེ་ལོ་ཅན། །མགོན་མེད་དང་ནི་ཉམ་ཚུན་བ། །པད་མ་
གཉིས་དང་ལྷ་བ་དང་། །རིན་ཆེན་འོར་དང་སྟོབས་སྟོག་བ། །སྒྲིམ་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱད་
པ་རྫོགས་སོ། །མདོ་སྡེ་ ཨ ༡༥༠་ ལས་ལ། སྒྲིམ་ནི། འུ་དང་རི་ཡི་གཙང་རོང་སྤྱད། །འཐབ་
དང་རྩིས་བརྒྱུད་གོང་མ་སྟེག། །པག་དང་མི་ཆོད་ལ་ཟ་དང་། །དབང་པོའི་མགོ་ནི་ཐ་མ་ཡིན། །སྒྲིམ་
གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དགུ་པ་རྫོགས་སོ། །མདོ་སྡེ་ ཨ ༡༥༡་ པ་ལས་ལ། སྒྲིམ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་
རྒྱལ་པོ་རྫོན་པ་དང་། །ཆོངས་པ་དང་ནི་བྲམ་ཟེ་གསུམ། །ཁྲུ་འཇུག་དང་ནི་འཐབ་མོ་སྟུ། །ཤི་
མི་གཉིས་དང་ཀློག་སྟོན། །སྒྲིམ་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱ་པ་རྫོགས་སོ། །

མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞི། (འདུལ་བ) ལུང་བར་མ་དང་། ལུང་རིང་སོ། ལུང་དག་ལྟན། ལུང་གཅིག་ལས་
འཕྲོས་པ་དང་བཞི་ལ་རོས་འཛིན་ཏོ། །མེར་བྲེས་བྱ་སྒྲིམ་ལས། མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནི་ལུང་བར་
ལ། །རིང་པོ་ཡང་དག་ལྟན་ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །མདོ་སྡེ་ལུང་
སྡེ་བཞི་དང་། ལུང་སྡེ་བཞི་གཉིས་ནོར་བར་མི་བྱུང། །

མདོ་སྡེ་ས་བརྒྱ་བ། འདི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགའ་ལྟན་ནས་གདན་དྲངས་པར། ཆོས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༥༥༡ལས་བཤད་དེ། མདོ་སྡེ་ས་བརྒྱ་པ་སོགས་མང་ཞིག་འཕགས་
པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགའ་ལྟན་ནས་སྤངས་ཏེ་དར་བ་ན་ཉན་ཐོས་པ་ཀུན་གྱིས་སྤྱར་པ་བཏབ་
པ་ལས་ཐེག་ཆེན་བཀར་བསྐྱབས། ཞེས་གསུངས།

མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད། ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་གསུང་རབ། སྤྱ་བཤད་ནི། མདོ་
ནི་མདོར་བསྐྱབ་པའི་དོན་ཡིན་པས་དོན་གྱི་སྒྲིམ་སྒྲིལ་པས་མདོ་སྡེ་ཞེས་བྱ་ལ། བརྫོད་བྱ་དོན་
གྱི་སྡེ་འཕྲོ་ཆོགས་སམ་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་བྱིར་སྡེ་སྟོད་ཅེས་བྱ།

མདོ་པལ་ཆེན། སངས་རྒྱལ་པལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བའི་ན་རྒྱལ་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
མདོ་པལ་པོ་ཆེ། མདོ་པལ་ཆེན་དང་འབྲ།

[illegible]

འཛིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཆོད་རྟེན་དུ་སྐྱད་ཅིག་གིས་བསམས་ནས་སྟོང་
ཁའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་བཀྲུག་པའི་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་ཉིད་རི་ལྷ་
བ་ལ་བརྟུག་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྣང་ཆ་ ༡༢༠༩ལས་
ཀྱང་། སྒྲ་དེས་དུང་གི་མཆོད་རྟེན་གྱིས་མདོ་འཛིན་བྱས་པའི་ཐེང་བ་ཞིག་ཡུམ་རང་ལ་གཏང་
ནས་འདིས་མ་ཁི་བཀོངས་ཟེར་ཏེ། ཞེས་སྣང་བ་ལྟར་ལོ། ༡༢ མདོ་འཛིན་ནི་སྤྱ་ཏུ་རྩ་རྟེན་སྟེ། ལྷའི་
དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་ཡིན་པར། སྤྱི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤེན་སྤྱར་ན་གསལ།
མདོ་ལས་བྱུང་བའི་གཏམ་རྒྱུད་སྣ་ཆོགས། ཞེ་ཆེན་བརྒྱ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛོད།
མདོ་ལ། རོ་ལི་དང་འབྲ། རོ་ལི་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་རོ་ལི་ཟུར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་གར་
ཀྱི་སྐད་དུ་ ཟུ་ལི ཟེར་བའི་ཕྱིར་ལོ། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་ལི་དང་། དག་གསར་
དུ་འདོམ་ཞེས་བྲིས་པ་གཉིས་ཀ་མི་ལེགས། ཞེབ་པར་དོ་ལི་ལ་གཟེགས།
མདོ་བསྟེ། འཕགས་པ་ལྷ་སྤྱབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་
རྒྱུད་འགྲེལ་ཞིག་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འབྱུང་།
མདོག་ཏུ་རུང་བ། ཁ་དོག་གི་མཆན་ཉིད། མདོག་ཏུ་བསྟན་དུ་རུང་བའི་བསྟུས་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི།
དཔེར་ན་འདི་ནི་སྟོན་པའི་ཞེས་མིག་ཤེས་ལ་བསྟན་དུ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།
མདོངས། ༡ སྟོ་ཐིག ༢ དུད་འགྲོའི་དབུལ་བའི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ། ༣ མིག་ལོང་བ། མདོངས་པ་དང་
སྟོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད།
མདོངས་པ། མིག་ལོང་བ། མདོངས་པ་དང་སྟོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད།
མདོར་བསྟུས་ན་དང་མདོར་ནའི་བྱུང་བར། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ནི། མདོར་བསྟུས་ན་ཞེས་པ་ནི་ཆོག་
གི་སྟོས་པ་བསྟུས་ནས་ཉུང་དུ་འཛིག་གིས་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། མདོར་ན་ཞེས་
པ་ནི་དོན་གྱི་མདོའམ་སྟོང་མའམ་སྟོང་པོའམ་གཅེས་གཅེས་དེ་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ལོ། །སྤྱ་
སྤྱབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་༩ གེ ༡༠༧་ན་ལས། དེ་ལ་མཛོན་མཐོ་བདེ་བ་སྟེ། དེས་
པར་ལེགས་པ་ཐར་པར་འདོད། །དེ་ལི་བསྟུབ་པ་མདོར་བསྟུས་ན། །མདོར་ན་དད་དང་ཤེས་

རབ་པོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མི་པམ་བཤེས་གཉེན་གྱི་རིན་ཆེན་ཐེང་བའི་
 རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༩ བེ ༡༡༩༤བ༤ལས། མདོར་བསྟུས་ན་ཞེས་བྲ་བ་དང་། མདོར་ན་ཞེས་
 བྲ་བ་དག་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ནས་འདི་ལྟར་གཉིས་སྟེས་ཤེས། སྡ་མ་ནི་སྟུབ་པའི་ཁྱད་པར་
 རོ། །གཞན་ནི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡང་ན་སྤྱ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་
 མ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྡ་མ་ནི་བསྟན་པའི་ཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དལ་བྱས་བརྟགས་
 པར་བྱལོ། །དེས་ན། དེ་ཡི་བསྟུབ་པ་མདོར་བསྟུས་ན། །མདོར་ན་དད་དང་ཤེས་རབ་པོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་འདིའི་དོན་ནི། མདོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་དེ་ཡི་བསྟུབ་པ་འཇམ་ཐབས་དེ་མདོར་
 བསྟུས་ན་སྟེ་ཆོག་ཉུང་དུས། མདོར་ན་སྟེ་དོན་གྱི་སྟོང་པོ་དེ་རྣམས་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
 མདོར་བསྟུས་ན། ཆོག་གི་སྟོས་པ་བསྟུས་ནས་ཉུང་དུ་འཇོག་གིས་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
 མདོར་ན། དོན་གྱི་མདོའམ་སྟོམ་མཐམ་སྟོང་པོ་འཇམ་གཅེས་གཅེས་སམ་གཤམ་ཆེ་ཤོས་དེ་བཤད་ན་ཞེས་
 པའི་དོན་ནོ། །

མདོར་བྲས། <སྟུ་ཉི་འི་འཇམ་གཞག་སྟོན་པའི་རྒྱད་འགྲེལ་སྟུབ་ཐབས་
 མདོར་བྲས་ཞེས་བྲ་བ། འཕགས་པ་ཁྱ་སྟུབ་ཀྱིས་མཛད། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ལྷ་རྒྱལ་འཇམ་
 ཀ་ར་ལྷ་མོ་དང་། ལྷ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འབྱུང་། 2 མདོར་བསྟུས་པ། མདོར་
 བསྟུས་སྟུ་བྲས་པ། ཉུང་དུར་བྲས་པའམ། ཉུང་དུར་བསྟུས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟུ་
 དབྱེ། སྟུ་ཉི་ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་སྤྱི་པོ་དང་སྤྱད་གཉིས་ཤེས་སྟུར་ལ་གཟིགས།

མདོལ་བའི་རིགས། མཁར་བ་དང་བཤམ་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་དན་ལ་ཟེར། རྫོང་ར་མཆོན་ཆའི་བཟོ་བཞོད་
 དང་སྟོག་བྲལ་སྟེར་པའི་གདོལ་རིགས། ཞེས་དེའི་ཆུའི་ཡིག་བསྟུར་རྣམ་གཞག་ལས་གསུངས།
 འདག་པ། (ཐེང་མེད་ལས་ཆོག) དག་པ། འདག་པ། 1 གཅོད་མར་འབྱུང་བ་དང་། གཅོད་མ་ཆགས་པ། 2
 ལྷག་པ་དང་དོན་གཅིག་སི་དུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྟོམ་འདག་པ་པོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
 འདབ་ཆགས་པ། ཉེ་འཁོར་དུ་ཆགས་པ། ཉེ་འགམ་དུ་ཡོད་པ། བར་མཆོམས་མེད་པར་འགྲེལ་ཆགས་
 པ། བཞ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོའི་གསུང་ནང་ས་མཐའ་

མེད་པ་སྤང་། འདབས་ཆགས་པ་དང་འབྲ།

འདབས་ཆགས་པ། འདབ་ཆགས་པ་དང་འབྲ།

འདམ་གྱི་ཕུར་པ་བཞེན། མི་བརྟན་པ་དང་། སོ་མི་ཟེན་པའི་དོན།

འདམ་བྲ། འདམ་གྱི་ནང་དུ་སྤྱེ་བའི་རྩ་རིང་ལ་སྤོམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱག་ཆུའི་
ནང་ཆེས་མང་པོ་སྤྱེ་ཞིང་། སེ་རའི་རྒྱབ་ལོགས་ཀྱི་རྒྱག་ཆུའི་ནང་ཡང་མང་པོ་ཡོད། འདིས་ཆོས་
གོས་ཀྱི་ཐ་མ་ཏྲོག་སོགས་བཟོ་བར་བྱེད། ལུང་ལྷ་བའི་འགྲེལ་བ་ལས། ཆོས་གོས་ཀྱི་ཐ་མ་ཏྲོག་
ནི་ཆོས་གོས་ཀྱི་བཞག་དུ་རུང་བའི་སྤོང་གྱི་ཁྱད་པར་འདམ་བུའི་ཅེ་མོའི་སྤོང་བུ་ཐ་ཞིང་མཉན་པ་
ལ་སོགས་པ་ལས་བྲས་པ་རྒྱུ་པོ་ཞིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

འདམ་བུའི་ཁྲིམ། འདམ་རྩ་ས་བཟོས་པའི་ཁང་ཁྲིམ།

འདམ་བུའི་ཆལ། འདམ་རྩའི་ཆལ།

འདལ། འདའ་བ་ལ་གཟིགས།

འདའ་ཀ 1 འཆི་ཁ། འཆི་རུ་ཉེ་བའི་སྐབས། 2 ཡོལ་ཁ། དུས་ཆོད་ཡོལ་ཁ།

འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས། འཆི་ཁའི་དུས་སུ་བསྒྲོམ་རྒྱུའི་ལམ་ལམ་མན་ངག།

འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། འཕགས་པ་འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།
འཆི་ཁའི་དུས་སུ་བསམ་སྒྲུའི་ཁྲིར་སོ་རྩེ་འབྲ་ཞིག་བཅང་དགོས་པའི་སྒྲོང་གྱི་མདོ་ཞིག་ འདི་ལ་
རོས་ཤོག་གཅིག་དང་ཡིག་སྒྲེང་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། སྡེ་དགེ་བཀའ་འཁྱུར་མདོ་སྡེ་ 8 ཐ་བ
༡༡༥ 333 ན་བཞུགས་སོ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ ལྷ་ཅ་ལྷ་ཏ་རྩ་ན་མ་མཉུ་ལྷ་ན་སུ་བྲ། ཞེས་
བྲལ། །བྲ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དེབ་གཟུགས་374ལས། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་རྒྱ་ལས་
འཁྱུར་བར་དཀར་ཆག་ལྷན་དཀར་མར་བྲིས། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་དབྱེད་དགོས་ཏེ། རྒྱ་ནག་
ལས་འཁྱུར་བ་རྣམས་ལ་འགོར་རྒྱ་གར་དུ་ཞེས་པ་མེད་ལ། འདིར་ཡོད་པའི་བྲིར་ནོ། །དཔེར་ན།
ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ 8 9 10 11 རྒྱ་ནག་ལས་འཁྱུར་བ་རྣམས་ལ། འགོར་
རྒྱ་སྐད་སྟོས་པ་མེད་པའི་བྲིར་ནོ། །

འདའ་ཁ། འདའ་ཀ་དང་འད།

འདའ་ག འདའ་ཀ་དང་འད། རྟགས་འཇུག་གི་འགྲོས་ན་བསྟུན་ན། འདའ་ག་ཞེས་པ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །

འདའ་ག་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ།

འདའ་བ། 1 ཡོལ་བ། མཆོམས་ལས་ཀྱལ་བ། དཔེར་ན་དུས་ལས་འདའ་བ། བཅས་པའི་མཆོམས་

ལས་འདའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 འཆི་བ། དཔེར་ན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བསོད་

པ་དང་བཟང་པོ་དང་ལེགས་པ་བཅས་ལ་འཇུག་པར་སེམས། དཔེར་ན་རོ་འདའ་བ་ཞེས་པ་དང་།

འདའ་བའི་ཟས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དག་སྟོན་འགྲེལ་བ་ཁྱ་བླ་མས་མཛད་པ་ལ་གཞི་བྱས།

འདབ་ལྷ། ལུང་བའི་སྐད། ལུང་བའི་སྐ།

འདས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར། (འདུལ་བ) ཉེས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་

དོན། ལྷ་བཤད་ནི། བསྐྱབ་པའི་མཆོམས་ལས་འདས་པ་འཇུག་པར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་

བྱ། ལུང་ཐོན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

འདི་གོ། འདི་ནི། འདི་ཆོ།

འདི་སྐད། <ཨ་མི> འདི་ལྟར། འདི་འདྲ། སྟོ་སྟུར་དང་བྲལ་བར་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་

དུ་འཆད་དོ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཐུང་ཅིག རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་ལས། འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་

འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མ་ལུས་པ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ཁོ་ན་སྐད་དུ་ཐོས་པར་སྟོན་པའི་ཆོག་

གི་ཐུང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

འདི་ན། 1 ཐག་ཉེ་བ་ན། 2 ཆེ་འདི་ལ།

འདི་ལྟ་སྟེ། (བརྟུགས་) འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་ཆོག འདི་འདྲ་མེད་ཅེས་གསལ་བཤད་

བྱེད་པའི་ཆོག འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྟན་

པའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཆོག་མགོ་ཤང་བ་དང་། ཆོག་རྒྱན་ཡིན་གསུངས་

ཏེ། སྟོབ་དཔོན་དབྱེག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོ་སྟུར་མི་ཐད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་

འགྲེལ་བ་༼ ཅི་༽ ༡༡༤ རྟགས་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་མཁས་པ་འོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། འདི་

ལྷ་སྟེཞེས་བྱ་བ་ནི། ཆོག་མགོ་བོ་དང་། ཆོག་གི་རྒྱན་ཏུ་བཤོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
འདི་ཕྱི་བར་དོ། (ལར་ཕྱིན) ཆེ་འདི་དང་། སྒྲེ་བ་ཕྱི་མ། བར་དོ་དང་གསུམ་སོ། །
འདི་ཚུག (ཡུལ་སྐད) འདི་ལྟར།
འདི་ལ་རོ་མི་ཞེས་པ་འང་རོ་མཆོག་སྤང། (ལར་ཕྱིན) བཙུན་ལྷན་འདས་ལ་རོ་མི་ཞེས་པ་འང་རོ་མཆོག་ཏུ་
སྤྱོད་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ཁ་པ་ གཡས། ཇི་ཅམ་ན་བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
ནས་ཀྱི་བཤོས་གསོལ་བར་བརྩམས་པ་དང་། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡི་སྤྲུག་ནས། བཙུན་
ལྷན་འདས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་བརྒྱད་པ་དེ་དང་དེ་རྩམས་སུ་བྲག་དང་། ཞབས་དང་། དབུ་ལ་སོགས་
པ་བཅད་ཅིང་སྤྱིན་པ་བཏང་ནས་བསྐལ་བ་གངས་མེད་པ་གསུམ་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་བརྟེན་པ་དེ་དེ་ཉི་ནས་རུལ་བའི་བཤོས་གསོལ་བ་ལྷ་ཞེས་མཆེ་མ་དབྱེད་བར་ བརྩམས་
སོ། །དེ་ནས་བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྤྲུལ་པ། ཀུན་དགའ་
བོ་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་མི་དགའ་ཞིང་མཆེ་མ་སྤོག། །བཙུན་པ་བཙུན་ལྷན་འདས་འཁོར་ལོས་སྤྱར་
བའི་རིགས་སུ་འཁྲུངས་ན་རྒྱལ་སྤྲིད་སྤངས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། དྲག་དང་། ཞབས་དང་། དབུ་
ལ་སོགས་པ་བཀའ་ཞིང་སྤྱིན་པ་བཏང་ནས་བསྐལ་བ་གངས་མེད་པ་གསུམ་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་བརྟེན་པ་དེ་དེ་ཉི་སྤངས་ནས་རུལ་བའི་བཤོས་གསོལ་བ་ལྷ་སྤྲུལ་བཀྱིད་ལགས་མོད།
བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆེ་བའི་
བར་ནས་སྤྱར་བའི་ནས་ཀྱི་ཐན་ཐ་བར་འདོད་དམ། བཙུན་ལྷན་འདས་འཆོལ་ལགས་སོ། །དེ་ནས་
བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མཆེ་བའི་བར་ནས་ནས་ཀྱི་ཐན་སྤྱར་སྟེ། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་
ལ་བྱིན་ནས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཀུན་དགའ་བོས་བཟུང་བར་བརྩམས་ས། བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
བཀའ་སྤྲུལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་འདི་ལྷ་བུའི་རོ་སྤྱོད་བར་བྲན་ནས། བཙུན་པ་བདག་
འཁོར་ལོས་སྤྱར་བའི་རིགས་སུ་སྤྲེས་ཤིང་འཁོར་ལོས་སྤྱར་བའི་རིགས་ལས་ཆེན་པོར་གྱུར་
ལགས་ན། ད་ལྟར་བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱི་མཆེ་བའི་བར་ནས་སྤྱར་བའི་ནས་ཀྱི་བཤོས་འདི་ལྷ་
བུའི་རོ་ཉི་སྤྱོད་སྤྱོད་བར་མི་བྲན་ལགས་སོ། །ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྷ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་

པ་ལ་ནི་རོ་བོ་བའི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་རོ་རྒྱལ་ལ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡོད་དེ། གལ་ཏེ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་ཁ་ཟས་མལ་པ་ལ་ཡོངས་སུ་དག་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་རོ་བརྒྱ་
བར་འགྱུར་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་སོགས། (མར་ཕྱིན) འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །གཞག་བར་བྱ་བ་
ཅུང་ཟད་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་བཟླ། །ཡང་དག་མཛོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་
བའི་ཆོགས་བཅད་འདི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་། རྒྱུད་ཆ་མ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་སྟུ་སྟུབ་
ཀྱི་ཕྱིན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྤྱིང་པོའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པལས་ཀྱང་ཆོག་དེ་རི་ལྟ་བར་
འབྱུང་། ད་དུང་ཡོད་སྟུང་ཡང་མི་དྲན།

འདྲ་འཕྲོད། <སྟུ་མ་ཕྱི> ཆོགས་བའི་དོན། འདྲ་ཞིང་འཕྲད་པ། འཆོགས་ཤིང་འཕྲད་པ། འཆོགས་པ།
ཆོགས་པ། སྟུད་པ། འཛོམས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་རྟོགས་༧༡ན་༧ན་གསལ།
འདྲ་འཕྲོད་ཅེས་པ་ཆོགས་བའི་དོན་དུ་ལི་གྱར་ལས་ཀྱང་གསུངས།

འདྲ་བའི་དུས་སུ་སྟུབ་བའི་དམན་སྟོང་། (འདུལ་བ) དམན་སྟོང་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དགེ་འདུན་འདྲ་བའི་
དུས་སུ་སྟན་བཤམས་པ། བདུག་སྒོས་དང་པོག་པོར་གཞག་བའི་སྟོང་པ་སོགས།

འདྲ་བྱེད། (མར་ཕྱིན) 1 ལས། བྱ་བ། 2 ཆོལ་བ། 3 རྒྱ། 4 འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་དོན་འདྲ།

འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྟུལ། (མར་ཕྱིན) 1 ཁབ་པ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྟུལ་ལ་གཙོ་བོར་འཇུག་ 2 རྒྱ་རྒྱུན་
གྱིས་བསྐྱེད་བའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་
བའི་སློ་བྱོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་བའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅི་ ༡༥༥བ་༧ལས། དེ་ལ་འདྲ་
བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྟུལ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་བའི་འདྲ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཁབ་པ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྟུལ་ལ་གཟིགས།

འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ། (མར་ཕྱིན) <སྟུ་རྒྱུ་རྒྱུ> གཟུགས་དང་། ཆོར་བ། འདྲ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་
ལས་གཞན་བའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཟེར་ཏེ། མཛོད་ལས། འདྲ་བྱེད་སྤང་པོ་བཞི་ལས་
གཞན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟུ་སྟོར་བཅ་གཉིས་བསྟན་འགྱུར་༩ ཙུ་བ་ ༡༡༥ན་༥ལས།

འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས། (པར་ཕྱིན) སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་ཁལ་བའི་ཆེ་གཉིན་སོ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་
 པར་བཏང་སྟོམས་སུ་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་དག་གཞིག་ལ་ཟེར། འདུ་བྱེད་བཏང་
 སྟོམས་དང་སེམས་གནས་དགུ་བ་གཉིས་གནད་གཅིག་པར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་ཏེ།
 དབུས་མཐའ་ནས་སྔོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་བཤད་པའི་བཏང་སྟོམས་ནི་འདིའི་སེམས་དགུ་བ་
 དང་གནད་གཅིག་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐྱེ་བཤད་ནི། བྱེད་རྒྱུ་ལོག་པའི་འདུ་བྱེད་
 དམ་ཚུལ་བ་བཏང་ནས་སེམས་སྟོམས་པ་སྟེ་རྣལ་ཏུ་འཕེལ་བར་བབས་སུ་བཞག་པས་ན་དེ་རྒྱུ་
 ཅེས་བརྗོད། འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་ནི་སེམས་བྱུང་དགུ་ཅིག་གི་ནང་ཆོན་དག་གཞིག་གཅིག་
 ལས་བཏང་སྟོམས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།

འདྲ་བྱེད་པ། (མར་ཕྱིན) བྱ་བ་བྱེད་པ། ཚུལ་བ་བྱེད་པ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ།

འདྲ་བྱེད་གསུམ། (པར་ཕྱིན) ལུས་ཀྱི་འདྲ་བྱེད། རག་གི་འདྲ་བྱེད། ཡིད་ཀྱི་འདྲ་བྱེད་དང་གསུམ་མོ། །འདི་
དང་ལུས་རག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་རྒྱལ་ས་དོན་གཅིག་ ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་སྤྲད་ཆ་རྟེན་
འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པའི་སྐབས་ལས། འདི་ཡང་འདྲ་
བྱེད་གསུམ་ཀྱང་ནས་སྤོང་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་པའི་འདྲ་བྱེད་གསུམ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་
དེ་རང་ཡིན་མོ། །དེ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་
དང་རྒྱུ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་མདོར་ ཆ་ ༡༢༧ན་ལས། འདྲ་བྱེད་ནི་རྒྱུ་པ་གསུམ་སྟེ།
གསུམ་གང་ཞེན། ལུས་ཀྱི་འདྲ་བྱེད་དང་། རག་གི་འདྲ་བྱེད་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདྲ་བྱེད་པོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

འདྲ་འབྲུལ། འཆོག་མཁའ་དང་ཁ་འབྲེས་པ།

འདྲ་འབྲུལ་མེད་པ། ཁྲོ་ཁོང་མེད་པ། འཕགས་པ་སློ་བྱོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་༩ མ
 ༡༩ རྩལ་པ། ཁོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པའི་ཆོག་གོ། བཅུན་པ་ཤར་དུ་ཉིད་བྱ། འགྲོ་བ་བ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསལ་བའི་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སློ་བྱོས་མི་
 ཟད་པས་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅེ ༡༩ རྩལ་པ་ཀྱང་། ཁོང་བ་ནི་འདྲ་བའོ། འགྲོ་
 བ་ནི་འབྲུལ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ༢ (བཀའ་རྒྱུད) དབྱེར་མེད། བསལ་བ་ཞག་མེད་
 པ། གླང་དོར་མེད་པ། དགག་སྐྱབ་མེད་པ། འཆོག་མཁའ་དང་ཁ་འབྲེས་པ་མེད་པ་རྣམས་དོན་
 འདྲ། བཤམ་ཆེན་སློབ་ཐང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཀྱང་། དབྱིངས་རིག་པ་དབྱེར་མེད་ཐབས་
 ་ཤེས་འབྲེལ། འདི་འདྲ་འབྲུལ་མེད་པའི་གྲོགས་སུ་བཟང་། ཞེས་གསུངས།

འདྲ་འཛི། ༡ རྣམ་གཤེད་གི་ཡུལ། དབེན་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས། འདྲ་འཛོམ། མཛེས་བཅེའི་འདྲ་འཛོམ། ༢
 རྣམ་གཤེད། དགའ་ཉེ་སློང་ཀར་འདྲུས་ནས་དགའ་སྦྱིད་ལ་རོལ་བའི་རྣམ་གཤེདས། མཉམ་མེད་
 དྲགས་པོ་ལྟ་ཅིས། འདྲ་འཛིའི་མཆོན་ཉིད་ནི། བདག་གི་བྱ་དང་རྒྱུད་མ་དང་འཁོར་དང་ལོངས་
 སྦྱོང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གཤེདས་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདྲ་འཛིའི་རྒྱ། ཆགས་པ། གཉེན་ཉིད་སོགས་ལ་ཆགས་པ། རྒྱས་པ་དྲགས་པོ་ཐར་རྒྱན་༡༩ རྩལ་
 གཟིགས།

འདྲ་འཛིའི་ཉེས་དམིགས། འདྲ་འཛིའི་ཉེས་དམིགས་ལ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་སྤྱིའི་ཉེས་དམིགས་ནི། ཉོན་
 མོངས་ཆེ་བ། བག་མེད་པ། ཞི་ལྷག་མི་ཐོབ་པ། བདུད་གྱིས་སྒྲགས་རྟེན་པ་སོགས་ཉི་ཤུ་ལྷག་
 བསམ་བསྟུལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་ཐར་པའི་ཆེན་པོ་རྒྱན་ལས་བཤད་དོ། ། གྲེ་བྲག་གི་
 ཉེས་དམིགས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་ཉེས་པས་བྱང་རྒྱལ་མི་ཐོབ་པའོ། རྒྱས་པ་དྲགས་
 པོ་ཐར་རྒྱན་༡༩ རྩལ་གཟིགས།

འདྲ་ཤེས། (པར་ཕྱིན) <སྤྲི་རྩལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་སྤྱི་རིས་རྣམས་མ་ཞོར་བར་ལེགས་པར་སོ་སོར་བྱེ་
 བས་འཛིན་པའི་སེམས་བྱང་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་མཆོན་མར་འཛིན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཡུལ་

གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆན་མཁམ་ཁྱད་པར་མཁོར་བར་སོ་སོར་བྱེན་ས་འཛིན་པས་ན་དེ་
སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མཛོད་ཅུ་བ་ལས། ཆོར་བ་མྱོང་བའོ་འདུ་ཤེས་ནི། །མཆན་མར་འཛིན་པའི་
བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །མཆན་མར་འཛིན་ཞེས་པ་ནི། ཁྱད་པར་འཛིན་ཞེས་པ་
དང་དོན་གཅིག་སྐྱབ་བཤད་ནི། ཕྱིའི་དམིགས་ཀྱིན་དང་ནང་གི་དེ་མ་ཐག་ཀྱིན་ལ་སོགས་པའི་ཀྱིན་
མང་པོའི་འདུ་བའམ་ཆོགས་པ་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་ན་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །སྐྱབ་སྐྱོར་བམ་
གཉིས་བསྟན་འགྲུར་༩ ཅོ་བ་ ༡༡༥ན་༥ལས། སྐྱོ་སྐྱོ་ཉི་མེ་ཉི་མེ་གྲ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་དག་ལ་འདི་ནི་དཀར་པོའོ། །འདི་ནི་ཐུན་པོའོ། །འདི་ནི་བཟང་པོ། །འདི་ནི་ངན་ནོ་
ཞེས་མཆན་མར་འཛིན་པའི་དམིགས་ལུལ་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་ཀྱིན་ལ་སོགས་པའི་འདུ་བ་
ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་ཞིང་འདི་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་མཆན་མར་འཛིན་པ་ལ་བྱ་བས་ན་སྟུམ་ཤེས་ཞེས་
སྟུ་ཡང་བྱུང་བྱུང་གིས་ཀྱང་མིང་སྤར་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་སྟུ་བཏགས། ཞེས་
གསུངས་སོ། །ནམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱོ་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་སོ་རྣམས་
གྱིས་འདུ་ཤེས་སྟུ་བསྐྱར་མོད། འོན་ཀྱང་སྐྱོ་ཞེས་པ་ལེགས་པ་དང་ཡང་དག་པའི་དོན་ལའང་
འབྲུག་པས། ལུལ་གྱི་སྟུ་རིས་ལེགས་པར་རམ་ཡང་དག་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་
ཡང་དག་ཤེས་ཞེས་བསྐྱར་ཡོད་ན་གོ་བ་སྒྲང་བདེ་བར་ཡོད་ཆོད་འདུག་གོ།

འདུ་ཤེས་གྱི་ཕྱང་པོ། (མར་ཕྱིན) <སྐྱོ་སྐྱོ> འདུ་ཤེས་ལ་གཟིགས།

འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག་ (མར་ཕྱིན) འཆི་དུས་སྟུ་བསྟན་དགོས་པའི་འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག་ཅེས་པའི་ཐད་
དུ་གཟིགས།

འདུ་ཤེས་དྲུག་ (མར་ཕྱིན) ཆོས་ཉན་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རང་ལ་ནད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས། དམ་པའི་ཆོས་ལ་
སྒྲན་གྱི་འདུ་ཤེས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉན་ལ་སྒྲན་པ་མཁས་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས། ཉན་ཉན་
ཉམས་སྟུ་སྒྲང་པ་ལ་ནད་འཆོ་བའི་འདུ་ཤེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྟེས་སྟུ་དམ་པའི་འདུ་
ཤེས། ཆོས་གྱི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་དྲུག་གོ།

འདུ་ཤེས་མེད་པ། (མར་ཕྱིན) འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འབྲུག་གི་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པས་བསམ་གཏན་

བཞི་པའི་གནས་གཞན་འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་འཇུག་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་
བཅས་མངོན་གྱུར་འགགས་པའི་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འདུ་བྱེད་དོ། །མངོན་
པ་མངོན་ལྟར་ན་འདི་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་བྱེད་པར་ནི། འདི་འདུ་ཤེས་མེད་
པའི་སྟོམས་འཇུག་བསྟོམས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱར་བཤད་དོ། །

འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ། (བར་ཕྱིན) 1 འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར།
དེ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་གྲོང་ལས་དགོན་པའི་
ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་དེར་སྐྱེས་མ་ཐག་དང་འཆི་བའི་ཆེ་མ་གཏོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་
རྒྱ་བ་འགགས་ནས་བསྐྱལ་ཆེན་མང་པོར་གནས་པར་མངོན་པ་ནས་གསུངས་སོ། །ཞེས་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 2 མངོན་རྟེན་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དུ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་
བ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་འགོག་པར་
བྱེད་པའི་ཐུས་སོ། །ཞེས་གྲང་གསུངས་སོ། །

འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ (བར་ཕྱིན) 1 (མངོན་པ་ཀུན་བཏུས) འཇུག་ཤེས་དྲུག་འགགས་པའི་གནས་
སྐབས་ལ་ཐར་པར་འདུ་ཤེས་ནས་འཁོར་བས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཡིད་འབྱུང་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་
ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ་བཞི་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་
བྲལ་བའི་ཅེ་གཅིག་པ་གང་ཞིག་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་བཅས་མངོན་གྱུར་འགགས་པ་ཅམ་གྱིས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འདུ་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་མངོན་པ་ཀུན་
བཏུས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་དོ། 2 (མངོན་པ་མངོན) མངོན་པར་མངོན་ལས་ནི། སྟོམས་པར་
ཞུགས་ནས་མ་ལྟར་གི་བར་དུ་སེམས་སེམས་བྱུང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཐུས་ལ་བཤད་དོ། །

འདུ་ཤེས་གཙོ་བོའི་ལྷང་བ། (འདུལ་བ) ལྷང་བ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་འདུ་ཤེས་འབྱུལ་མ་འབྱུལ་གང་རུང་ངེས་
བཟུང་དུ་དགོས་པའི་ལྷང་བ་ལ་ཟེར།

འདུ་ཤེས་གསུམ། (ཐུགས) རང་དང་རིག་པའི་ལུས་ལྟར་སྟོམ་པ་ལྟའི་འདུ་ཤེས། མཁའ་གསང་གིས་
གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཡི་གེ་བཀོད་པ་ཐུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། ཐབས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་མེད་

ཀྱི་བདེ་བ་མཛོད་དུ་བྱའོ་སྒྲིམ་པ་ཆོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཏེ་གསུམ་མོ། །

འདུ་ཤེས་གསུམ་པ། 1 འདུ་གསུམ་པ་ཡང་ཟེར། ཟ་ཉལ་འགྲོ་གསུམ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་ཤེས་
པའམ་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱེས་བུ་ལ་ཟེར། ལེགས་སྤྱར་དུ་སྤྱ་སྤྱ་ཀྱ་ཞེས་བྲ། སྤྱ་ཀ་ཏ་ཟ་བ། སྤྱ་ཀ་
ཏ་ཉལ་བ། ཀྱ་ཚྭ་བ་འཆག་པ་སྤྱེ་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན། 2 ཁེངས་སྤྱངས་པའི་ཆོག་ཅིག

འདུ་གསུམ་པ། འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་དང་འབྲ།

འདུག་གནས་སུ་ཟས་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བ་ཅུའི་སོ་གཉིས་པ། འདུག་གནས་
སུ་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྤྱོད་གིས་སུ་སྤྱེགས་ཅན་གྱི་འདུག་གནས་སྤྱིན་
བདག་ཁྱིས་པས་བྱས་ཤིང་མཛོད་གནས་སུ་སྤྱེགས་ཡོད་པའི་གནས་དེར་ཞག་གཅིག་གནས་ཏེ་
ཟས་གཉིས་པ་ཟོས་པ་ལས་ཀྱང་བའི་ལྟར་བ་དངོས་གཞིལོ། སྤྱོད་གཞི་ནི། སངས་རྒྱས་བཙུངས་
ལྡན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཆེན་དུག་སྤེས་རི་བྲག་གི་འདུག་གནས་སུ་གནས་ཏེ་
ཟོས་པ་ལས་ལྟར་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཚོད་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བལོ། །

འདུན། 1 འདུན་པ་དང་དོན་འབྲ། 2 འདུ་བ། འདུས་པ། ཆོགས་པ་བཅས་ལ་གོ་འདིའི་དོགས་གཅོད་
རྒྱས་པར་དགོ་འདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 3 ག་ཤིན་པོར་ཐུང་བྱེད་པའི་ཉགས། ཞེས་
བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

འདུན་ཁང་། (འདུལ་བ) འདུ་ཁང་། མི་མང་པོ་འདུ་སའི་ཁང་པ། ཆོགས་ཁང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
ག་པ་ ༡ ལས། དེ་ནས་སེར་སྤྱའི་གཞི་ན་གནས་པའི་ཤུ་རབ་ཏུ་མང་པོ་འདུན་ཁང་དུ་ཆོགས་
ཤིང་འདུས་ནས་བར་སྐབས་ཀྱི་གཏམ་འདི་ལྟ་བུ་དག་སྤྱོད་བར་བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རོ་མཆར་གསལ་པོར་བྱེད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་
ཆོག་གང་དུ་ཐོས་པར་བྱེད་པའི་གནས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུན་ཁང་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བོ་མང་པོ་འདུས་
པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

འདུན་དང་འདུས། འདུན་དང་འདུས་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་
འདུ་ཁང་ལ་འདུན་ཁང་ཟེར་བ་དང་། འདུ་བའི་ས་ལ་འདུན་ས་ཟེར་བ་སྟོབྱའོ། །འདིའི་དོགས་

གཙོད་རྒྱས་པར་དགོ་འདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འདུན་པ། (པར་ཕྱིན) 1 (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག) འདོད་པའམ་དོན་དུ་གཉེར་བ། རེ་བ་བྱེད་པ། ཆོས་ལ་འདུན་
 པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (མིང་ཆོག) འདོད་པའི་མིང་ཅམ། སློབ་གཉེར་བྱེད་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 3 (མིང་ཆོག) ཡུལ་ངེས་ལཱའི་དང་སོ་ནི། བསམ་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དོན་
 དུ་གཉེར་བས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། བཙུན་འགྲུས་ཆོས་པའི་
 རྟོན་བྱེད་པའོ། 4 (མིང་ཆོག) འདོད་ཆགས་ཀྱི་མིང་། འདུན་པ་ (འདོད་ཆགས) དང་གཞོད་སེམས་
 (ཁོང་ཁྱོ) གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 (བྱེད་ཆོག) དགའ་བ་དང་མོས་པ་ལའང་འཇུག་དཔེར་ན་ཆོས་ལ་
 འདུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། 1 འདི་ལ་བྱ་ཆོག་དང་མིང་ཆོག་གཉིས་ཀ་ཡོད། 6 (བྱེད་ཆོག) ཆོགས་པའི་
 དོན། མི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། འདུན་པ་ནི་ཆོགས་པ་ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན་དགོ་པ་ལ་འདུན་
 པ་དང་། དགའ་འདུན་ལ་འདུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 (མིང་ཆོག) སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུ་བའི་གནས་ལ་
 ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༧ ན་ལས། འདུན་པ་ནི་
 སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུ་བའི་གནས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཆོགས་པའི་མིང་ཅམ། དཔེར་ན་
 འདུན་ཁང་། འདུན་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 8 (མིང་ཆོག) <ཅུ་ཀ> (འདུལ་བ) སྟོན་པ་བྱུང་བའི་དབང་
 པོའི་ཉན་ཐོས་ཤིག འགའ་ཞིག་གིས་འདི་སྟོན་སྟོན་པ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་ཁ་
 ལོ་བ་དེ་རེད་ཟེར། 9 (མིང་ཆོག) <ཅུ་ཀ> རྒྱལ་བྱ་གཞོན་ཏུ་དོན་བྱུང་གི་ཤིང་རྟའི་ཁ་ལོ་པའི་མིང་།
 འདིའི་དོགས་གཙོད། སྟོན་འདྲིན་དང་། དགོ་འདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས། 9 <ཅུ་ཀ> རྒྱ་བ་
 དང་རྒྱ་འོད་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།

འདུན་པ་དང་ཡོངས་དག་འབྲུལ་པའི་དོན། (འདུལ་བ) འདུན་པ་འབྲུལ་བ་ནི་གསོ་སྦྱོང་གི་ལས་ཆགས་
 པའི་ཆེད་དུ་དང་། ཡོངས་དག་འབྲུལ་བ་ནི་རང་ཉིད་གསོ་སྦྱོང་ལ་མ་སྤེབས་ཀྱང་གསོ་སྦྱོང་
 བྱེད་པའི་གོ་ཆེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདུན་པ་དང་ཡོངས་
 སུ་དག་པ་གཉིས་ལ་བྱེད་བྱའི་ཡོད་ཅེན། འདུན་པ་འབྲུལ་བ་ནི་ལས་མཐུན་པ་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་
 རོ། ཡོངས་སུ་དག་པ་འབྲུལ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གསོ་སྦྱོང་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱ་བའི་བྱིར་

རྟོ། །བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་དག་པར་དབུལ་བར་བྱ་ཞིང་དགེ་
འདུན་གྱིས་ལས་མ་ཐུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེའི་འདུན་པ་ཡང་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

འདུན་པ་ཕྱིར་བསྐྱར་གྱི་ལྟར་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུ་འཛིན་གསུམ་པ། འདུན་པ་ཕྱིར་
བསྐྱར་བའི་ལྟར་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་མེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སྤོང་གིས་དགེ་འདུན་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་
ལས་བསྐྱབ་བྱ་དགེ་སྤོང་ལ་བསྐྱབ་པ་ལ་རང་གིས་འདུན་པ་ཕྱུལ་ནས་ལས་དེ་བྱས་ཟིན་པའི་དུས་
ན་རང་གིས་ཕྱུལ་བའི་འདུན་པ་ཕྱིར་བསྐྱར་བའི་ཆོག་སྤྲུམ་ཉེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྲུར་བའི་ལྟར་བ་
དངོས་གཞིའོ། །སྤང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོང་དུ་དག་པ་བོས་དགེ་འདུན་ལ་འདུན་པ་ཕྱུལ་ནས་ཕྱིར་
བསྐྱར་བ་ལས་ལྟར་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གཞོན་པའོ། །
འདུན་པ་འབྲུལ་བ། (འདུལ་བ) དགེ་སྤོང་ནད་པ་དང་ལས་བྱེད་སོགས་གསོ་སྤོང་དང་དགག་དབྱེར་འདུར་
མ་བརྟུབ་པ་རྣམས། དེ་དག་མ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ཞེགས་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ལས་འཆགས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་གྱིས་བསྐྱོས་པའི་དགེ་སྤོང་ལ་འདུན་པ་འབྲུལ་བའི་སྤྲུལ་ཆོགས་
ལན་གསུམ་བཛོད་པའོ། །དེ་ལ་དད་པ་འབྲུལ་བ་ཞེས་གྲང་བྱ། སྤྲུལ་བཤད་ནི། འདུན་པ་ནི་དད་
པ་དང་འབྲུལ་བ་ནི་བྱེད་པ་སྟེ། དད་པ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་དགེ་འདུན་ཆོས་
བཞིན་མཛད་པ་ལ། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པ། དེ་ལ་ཉེ་བར་ཕྱོགས་པ། ཁས་སྤངས་པ། ཁས་ལེན་
པར་བྱེད་པས་འདུན་པ་འཇམ་དད་པ་འབྲུལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱིར་འདུན་པ་དང་ཡོངས་དག་དུས་
གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ཡང་སྤྱིར་ཡང་འབྲུལ་དུ་རུང་བར་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་རྣམས་
སུ་གསུངས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཙུ ༡༣ ༣༣༩ ལས།
འདུན་པ་འབྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ལས་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་ཕྱུལ་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདྲིའི་ལས་དབྱེ་ཞེས་པ་ལས་བྱེད་དུ་འབྲུག་པ་འཇམ་ལས་བྱེད་པའི་གོ་སྤྲུལ་ས་
དབྱེ་བའམ་སྤྲད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

འདུན་མ། ། རྩས། ཐབས་བྱས། ཐབས་རྩས། འཛིག་ཉེན་གྱི་འཆོ་ཐབས། འཛིག་ཉེན་གྱི་བྱ་གཞག

དཔེ་ན་པ་དམ་པ་དེ་འདྲུན་མ་མཐས་ཤིང་རང་བཞིན་བྲང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མདུན་མ་དང་དོན་
 འབྲེལ་བ་བཤད། ས་པ་ཏ་གྱི་ལེགས་པ་བཤད་འཕྲུལ་གྱི་བྲང་བ་ལས། འདྲུན་མ་རྩེད་མ་མཐས་ཀྱང་
 གྲོས་རང་གིས་གཟུང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 འདྲུན་བྱ། འདྲུན་པའི་ཡུལ། སྒྲོ་ཅེ་གཏང་ས།
 སྒྲོ་ཕུགས་གཏང་ས། དོན་དུ་གཉེར་བྱ། བསམ་དོན། འདོད་དོན། ལོ་འཕང་། ཕུགས་གྱི་དམིགས་
 ཡུལ། འཛོལ་བྱ། སྐྱ་བཤད་ནི། འདྲུན་མ་ཞེས་པ་འདྲུན་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་སེམས་ཤིང་།
 འདྲུན་པ་ཞེས་པ་འདྲུན་པའི་ཡུལ་ལས་འདྲུན་བྱའམ་འདོད་བྱའི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། ཆེ་འདི་དང་བྱེ་
 མའི་འདོད་བྱའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་འདྲུན་བྱ་ལ་འདྲུན་པའམ་འདྲུན་མ་ཞེས་པ་ནི། དཔེ་ན་བཟའ་
 བྱ་ལ་བཟའ་བ་དང་། བརྟུང་བྱ་ལ་བརྟུང་བ། བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་ལ་བསྐྱབ་བ་གསུམ་ཟེར་བ་ལྟ་
 བུལ། །ཡང་ན་འདྲུན་པ་ཞེས་པ་བྱ་ཆེག་ལ་མི་གོ་བར་མིང་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། དཔེ་ན་ཆོར་བ་
 ཞེས་པ་བྱ་ཆེག་དང་མིང་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་། སེམས་ལ་ཆོར་བ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ་བྱ་ཆེག་དང་། ཆོར་བ་སྐྱབ་བསྐྱབ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མིང་ཆེག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་
 ཡང་མཚན་གཞི་མང་དུ་ཡོད་དེ། ཤེས་པ། སེམས་པ། སྤྱོད་པ། མཐོང་པ། བསྐྱབ་པ། སྐྱགས་
 མང་དུ་ཡོད་དོ། །རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་མགྱུར་342ལས། མ་བཟླས་པར་ཆོས་སྐྱེད་དུས་མཐོང་། །མ་
 བསྐྱབས་པར་འདྲུན་མ་ལྷན་གྱིས་བྱུང། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། གཏན་གྱི་འདྲུན་མ་སྤྱར་དུ་སྐྱབས་ཤིག་བྱ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུལ། །འདི་ལ་འདྲུན་མ་དང་མདུན་མ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་སྤང་ཡང་འདྲུན་མཉིད་
 ལེགས་པར་སེམས་སོ། །3 གྲོས། བསམ་འཆར། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཆོས་དང་ཆོས་མ་
 ཡིན་པའི་འདྲུན་མ་བསྐྱོབ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་རོ། །3 གྲོས། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་
 ཆེན་མོར། ཆོགས་འདུའམ་གྲོས་མོལ། ཞེས་གསལ། 4 བྱིས་ཐབས། བཟའ་བྱ། རྩེད་
 མ། ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་མགྱུར་སྟེ་ལས། རང་ལ་དགའ་བའི་བྲམས་པ། །གཞན་གྱི་འདྲུན་
 མར་སྤངས་སོང་། །ཁྱོད་ནད་སེམས་པའི་ཙོང་གིས། །ལུས་པོའི་ལ་ཡང་བསྐྱམས་སོང་། །ལྟ་བུ།
 འདྲུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ། དའི་དམིགས་ཡུལ་ལས་སྒྲོ་ཅེ་གཏང་ས་དེ་འབྲིགས་ཞག ཡག་པོ་བྱུང་

ཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ནོ། །འདུན་མའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པར་གོང་དུ་འདུན་མ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས། རྗེའི་རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མ་ལས། དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་མང་དུ་
བཅུལ། །བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར། །ཐ་མར་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཉམས་
སུ་མྱངས། །ཀུན་གྲང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟོས། །ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་
ལེགས་ནས་གདལ། །བཀའ་འདི་ཆེ་ཆེ་བཅུན་མཁུན་པའི་གཏེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདུན་བཟང་། འདུས་བཟང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུན་ས། ། འདུ་བའི་ས། མི་མང་པོ་འདུ་སའི་མིང་། མཁས་པ་མང་པོ་འཆོགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བགོ་
མེད་གནང་ས་ལྟ་བུ་ལའང་གོ། འདུན་ས་དང་མདུན་སའི་བྱང་པར་ནི། འདུན་ས་ནི་འདུ་བའི་ས་
དང་། མདུན་ས་ནི་བྱང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་བྱང་པར་ཆེའོ། །བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པའི་
དག་ཡིག་གཅེས་བསྟུས་འཁྲལ་སྟོང་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྐྱ་རེངས་གསར་བ་ལས། འདུ་བའི་
ས་ལ་འདུན་ས་ཟེར། །མདུན་གྱི་ས་དང་བྱང་པར་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་རྟོག་ཐར་
རྟེན་དག་གངས་རི་མ་ལས། རྟེན་ཞིག་དེ་བཞིན་གསལ་བ་དབང་པོའི་རྟོག་རྟེན་མང་འཁོར་
ཀྱི་དབྱས་ན་ཐེག་པ་མཆོག་། སྟོན་མཛད་འདུན་ས་ཆེ་དེར་འཇམ་པའི་དབྱངས། །རྒྱལ་སྤྱི་རྒྱ་
མཆོའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་གསལ་ས། །ཞེས་གསུངས། སྤེ་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་དོན་གྲུབ་
ཀྱི་རྟེན་ཐར་རྗེ་གྲུང་ཐར་པས་མཛད་པ་ལས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་དབྱས་འཁྲལ་ཆོས་ཀྱི་
འདུན་ས་ཆེན་པོར་ཐེབས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བོད་རྒྱ་ཆེན་མཛོད་ཆེན་མོར། གྲོས་བྱེད་སའི་
མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་ལལ་ཆེར་དོན་འདྲའོ། །

འདུན་ས་དང་མདུན་སའི་བྱང་པར། འདུན་ས་ནི་འདུ་བའི་སའམ་མང་པོ་འཆོག་པའི་ས་དང་། མདུན་
ས་ནི་བྱང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་བྱང་པར་ཆེའོ། །དགེ་འདུན་ཞེས་པའི་འདུན་ཡང་ཡུལ་
རེས་ལྟའི་འདུན་པ་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར་འདུ་བའམ་འཆོག་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས་སོ། །མང་པོས།
འདུན་ས་ལ་མདུན་ས་དང་། འདུན་མ་ལ་མདུན་མ་ཞེས་འབྲི་བའང་མ་དག་རྒྱུན་འབྲམས་སུ་
སོང་བར་སྤང་རོ། །

འདུམ་པའི་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། དགོ་འདུན་སྡེ་གཉིས་སུ་བྱེས་པ་འདུམ་
བྱེད་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་།

འདུར་འདོན། འདོན་བ་རྩ་དབངས་མེད་པར་ཤར་འདོན་བྱེད་པའི་མིང་།

འདུལ་རྒྱུ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ། (འདུལ་བ) རྒྱུ་ལ་བ་དགོ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་རྒྱུ་ག་
ཞིག་གསུང་འདུམ་ ༩ ཁ་བར་ ༡བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་བྱངས་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཡོད། དགོ་
ལྷན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་འདུལ་བའི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད་པའི་གཞུང་གཙོ་
བོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གལ་ཆེ་ཤོས་ནི་མཆོ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེའི་ཞར་དུ་འདུལ་རྒྱུ་
འཕྲེང་བར་ཡང་སློབ་གཉེར་མཛད་དོ། །

འདུལ་བ། 1 (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོང་། 2 སྡེ་སྟོང་གསུམ། སྐབས་མང་པོར་འདུལ་བ་ཞེས་པ་འདུལ་
བའི་སྡེ་སྟོང་ཙམ་མིན་པར་སངས་རྒྱུ་གིས་སེམས་རྒྱུད་འདུལ་བའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་
སྡེ་སྟོང་གསུམ་ག་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡོད་དོ། 3 སེམས་རྒྱུད་འདུལ་བ། ལྷུང་བ་འདུལ་བ། ཉོན་
མོངས་འདུལ་བ་གསུམ་ག་ལ་གོ།

འདུལ་བ་བྲི་བ། <བེན་ཡ་ཀ་བྲ་ལྷ་ཀྱ་རི་ཀྱ> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་བྲི་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྲས་པ། སློབ་དཔོན་ཀྱ་
ལྷ་ཆ་མི་ཉས་མཛད། སྡེ་དགོ་བསྟན་འགྱུར་ ༩ ནུ ༡༥༠བ་མན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་བྲི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། <བེན་ཡ་ཀ་བྲ་ལྷ་རྒྱུ་རྒྱུ་> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་བྲི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
བ། སློབ་དཔོན་ཀྱ་ལྷ་ཆ་མི་ཉས་མཛད། སྡེ་དགོ་བསྟན་འགྱུར་ ༩ ནུ ༡༥༤བ་མན་བཞུགས་
སོ། །བྲི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་དང་དོན་གཅིག་

འདུལ་བ་མདོ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་དོན་གཅིག་སྤྱོད་བཤད་ནི། འདིའི་འདུལ་བ་ཞེས་པ་
ནི་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་འདུལ་བའི་ཆོས་སྟོན་ལ། ལུང་གཞི། ལུང་རྣམ་འབྲེད། ལུང་
ཕྲན་ཆོགས། གཞུང་སྤྱོད་རྣམས་ལ་ཟེར་ལ། དེ་དག་གི་དོན་མདོ་ཙམ་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པས་
མདོ་ཞེས་བྱའོ། །

འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། (འདུལ་བ) མདོ་རྩ་བ་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་བ། <བེན་ཡ་སྤྱད་བཞི> (འདུལ་བ) སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱིས་མཛད་པར་
གྲགས་པའི་འདུལ་བ་མདོ་ཙམ་པའི་འགྲེལ་ཆུང་དུ་གྲགས་པ་དེའོ། །མཚོ་རྒྱུག་ལས་འགྲེལ་ཆུང་ལས་
ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེའོ། །འདིའི་དོགས་གཙོད་དང་བཅས་པ་ཞིབ་པར་འགྲེལ་ཆུང་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས། འདི་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་སྒྲེགས་བམ་༼ ལུ་པའི་ ་དབྱུར་བ་ཞུགས་སོ། །
འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། (འདུལ་བ) སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་མདོའི་
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲེགས་བམ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་གི་དགོ་བསྟན་འགྱུར་
འདུལ་བ་༼ ལུ་ ་དབྱུར་༼ ལུ་ ་གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །མཚོ་རྒྱུག་ལས་རྒྱུག་ལས་ཞེས་མང་དུ་
འབྱུང་བ་ཡང་འདི་ཉིད་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

འདུལ་བ་མདོར་བསྟན། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་བསྟན་བཤེས་པར་བཞག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱུང་བ་
གང་ཞིག་ ལུང་ལས་བྱ་བ་བྱེ་བྲག་གི་གསལ་ཀ་མ་གཏོད་པ། འདི་ལ་འདུལ་བ་རུང་མ་སྟན་གྱི་
མདོ་ཡང་ཟེར། སྤྱོད་བཤུད་ནི་ རྒྱལ་ཁྲིམས་སྟོན་པས་ན་འདུལ་བ། གསལ་ཀ་གཏོད་པ་ལ་ལྟོས་
ནས་ཆོག་མདོར་བསྟན་པས་ན་མདོར་བསྟན་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་མདོར་བསྟན་ནི། ལུང་
ཐོན་ཆོགས་ལས། སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཤིང་གི་ཁྲིར་ན་བྱུང་གི་ཉེ་འཁོར་ཤིང་སྤྱོད་
ལ་རུང་གི་ཆ་ལ་ན་བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་
དུས་ཀྱི་ཆེན་དགོ་སྟོང་རྣམས་ལ་བཀའ་སྟེན་པ། དགོ་སྟོང་དག་ངས་འདུལ་བ་རྒྱུས་པར་བསྟན་
ན། མདོར་བསྟན་ཉེ་མ་བསྟན་པས་ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་རུངས་ཤིག་དང་ངས་
བཤུད་དོ། །དགོ་སྟོང་དག་ཁྲིད་ཀྱིས་ངས་སྟོན་གནད་བཡང་མེད་པ་བཀག་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ། གལ་ཏེ་མི་རུང་བ་བསྟན་ཅིང་རུང་བ་དང་མི་མ་སྟན་ན། རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱད་
པར་མི་བྱའོ། །གལ་ཏེ་རུང་བ་བསྟན་ཅིང་མི་རུང་བ་དང་མི་མ་སྟན་ན། རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
སྤྱད་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ལ་འགྱོད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་འདི་ཡིན་ལོ། །

འདུལ་བ་བསྟན་པ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་འགྲེལ་བ་འདུལ་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
བམ་པོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། སློབ་དཔོན་ཁྲུང་པར་བཤེས་གཉེན་ཀྱིས་མཛད། རྒྱ་

གར་གྱི་མཁན་པོ་ཤི་ལེ་རྩ་བོ་རྟེན་དང་། རྒྱ་ལྷ་རྩ་བོ་དང་། ལྷ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བེ་རོ་ཅ་ན་རྟེན་ཏེ་
བསྐྱར་བ་ལ། སྤང་གིས་ཁ་ཆེད་མཁན་པོ་རྩ་བོ་ཤི་རྩ་བོ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་དག་སྤོང་རྒྱལ་བ་ཤེས་
རབ་དང་། རྒྱ་ལྷ་བཤེས་གཉེན་གྱི་འགྲུར་རྣམས་བཞུགས་སོ། །སྤྲེད་གོ་བསྐྱར་འགྲུར་འདུལ་བ་
༩ ལྷ་བའི་༡༩༩༩ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་སྤང་མ་བདུན། (འདུལ་བ) མཁན་སྤོང་བདུན་ལ་གཟེགས།
འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པ། <བིན་ཡ་བེ་རྩང་ག> (འདུལ་བ) པའི་རྣམས་འབྱེད་དང་དོན་གཅིག་སྤྱིར་བཏང་
ལུང་རྣམས་འབྱེད་ལ་པའི་རྣམས་འབྱེད་དང་མའི་རྣམས་འབྱེད་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། ལུང་ལས་འདུལ་བ་
རྣམས་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་པ་པའི་རྣམས་འབྱེད་ལ་བཏགས་ནས། མའི་རྣམས་འབྱེད་ལ། དག་སྤོང་མའི་
རྣམས་འབྱེད་པ་ཞེས་མིང་ཟུར་དུ་བཏགས་སོ། །འདི་ནི་དཔེར་ན་བྱ་ནི་བྱ་པོ་དང་བྱ་མོ་གཉིས་ཀྱི་
སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་། བྱ་ཞེས་པ་བྱ་པོའི་སྤྱིར་མིང་དུ་འབྱུག་པ་བཞིན་ལོ། །འདི་བཀའ་འགྲུར་འདུལ་
བའི་སྤྲེགས་བཅ་༩ ཅ་པའི་༡༩༩༩ན་བཞུགས་སོ། །ཞིབ་པར་པའི་རྣམས་འབྱེད་
ཅས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ། (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་སྤོང་དཔོན་དུལ་བ་ལྷས་
མཛད་པའི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་རྟེན་གསལ་འགྲུར་འདུལ་བ་༩ རྩ་བ་༡ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་སྤོང་ཆོགས་ཀྱི་གཞི། <བིན་ཡ་ལྷ་བྱ་བ་བསྐྱར> (འདུལ་བ) ལུང་སྤོང་ཆོགས་ལ་གཟེགས།

འདུལ་བ་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། (འདུལ་བ) མེ་ཏོག་ཐེང་རྒྱུད་ལ་གཟེགས།

འདུལ་བ་འཛིན་པ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་ཆོག་དོན་སྤོང་ལས་ཐོན་པའི་དག་སྤོང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་འདུལ་
བ་འཛིན་པ་ཟེར། འདིའི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་ཞིབ་པར་མདོ་སྤྲེའཛིན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འདུལ་བ་གཞི། <བིན་ཡ་བསྐྱར> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་འབྲ། ཡོངས་གྲགས་སུ་འདི་ལ་འདུལ་
བ་ལུང་གཞི་ཟེར་ཡང་། འདིའི་མཚན་དངོས་ནི། འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་ཟེར་པོ། འདུལ་བ་གཞི།

འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་གཞི་རྣམས་དོན་གཅིག་

འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ། <བིན་ཡ་བསྐྱར་རྟེན> (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་སྤོང་དཔོན་དག་ལེགས་

བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་བཅ་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་ལྷན་ཞིང་བསྐྱར་འཕྲོ་ལུས་པ་ཞིག་མཆོ་
རྒྱལ་ལས་གཞི་འགྲེལ་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་
ཆོག་འགྲེལ་དང་ལྷག་པར་བརྟེན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཞིབ་དུ་བཀྲལ་བའི་ཆོག་མཛོད་ཅིག་རེད་
ཅས་བཛོད་ཀྱང་ཆོག་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་མོས་ཀྱང་དེ་ནས་ལེགས་ཆ་མང་པོ་སྦྱངས་ནས་ཆོག་
མཛོད་འདིར་འགོད་འཇུག་བྱས་ཡོད། དཔེ་མཆོན་ཞིག་ལྟས་ན། བཅའ་ཁབ་ཞེས་པའི་ཆོག་
འདི་ལྟ་བུའོ། འདྲེན་གཅོད་རྒྱས་པར་དབྱ་ཁབ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཆོག་དང་ཐ་སྙད་
ལ་དོ་སྙད་ཅན་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་གོ། སྤྱི་དགོ་བསྟན་འབྱུར་འདུལ་བ་སྒྲེགས་བཅ་
ཚུ་བ་ ༡༧༧ ༡༥ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་གཞུང་སྒྲ་མ། (འདུལ་བ) ལུང་ལུ་བ་དང་དོན་གཅིག་འདི་ལ་གཞུང་སྒྲ་མ་དང་ཕྱི་མ་ཟེར་བའི་
རྒྱ་མཆོག་ ལུང་ལུ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ལུང་སྤྱེ་བཞི། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟེ། (སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་འདི། འདུལ་
བ་ལུང་སྤྱེ་བཞིའི་ཆ་བ་དང་དེ་དག་འདིའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་ཚུ་ལ་ནི། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ༡ ཚུ་ ༡༧༥ལས། རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་
ཐུན་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་འདུལ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་དེའི་རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་
པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ) ༡ ལུང་གཞི། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་
ནུ། བིན་ཡ་བསྟུ་ཟེར) འདིས་རབ་བྱུང་གི་གཞི་ལ་སོགས་པ་ནས་གནས་མལ་གྱི་གཞིའི་བར་གཞི་
བཅུ་བདུན་སྟོན། ༢ ལུང་རྣམ་འབྱེད། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་
འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་ནུ། བིན་ཡ་བིརྟང་ག་ཞེས་ཟེར) འདིས་དགོ་སྟོང་པ་མའི་བསྐུབ་
ཁྲིམས་སྟོན་ཏེ། དགོ་སྟོང་པའི་རྣམ་འབྱེད་གྱིས་དགོ་སྟོང་གི་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་བཅུ་ཅ་གསུམ་
སྟོན། མའི་རྣམ་འབྱེད་གྱིས་དགོ་སྟོང་མས་ཁྲིམས་སུམ་བརྒྱ་བཅུ་ཅ་བཞི་སྟོན། ༣ ལུང་ཐུན་
ཆོགས། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་ཐུན་ཆོགས་གྱི་གཞི་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་ནུ། བིན་ཡ་ལུ་ཏྲ་ག་བསྟུ་ཟེར) འདི་ནི་དེ་རྣམས་གྱི་མ་ཆང་བ་ཁ་སྐོང་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་བ་ལྟར་ལོ། ༤
འདུལ་བ་གཞུང་སྒྲ་མ། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞུང་སྒྲ་མ་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་ནུ། བིན་ཡ་ལུ་ཏྲ་

ར་ཐུང་ཐེར། གཞུང་གྲི་མ། གཞུང་དམ་པ། གཞུང་ལྷ་མ། ལུང་ལྷ་མ། ལུང་གཞུང་ལྷ་མ་ཡང་ཟེར།
 འདིས་ལུང་གཞི་དང་རྣམ་འབྱེད་གྱི་དོན་ལྟ་ལེན་གྱི་སྒྲོན་ས་གཏན་ལ་བཅ་ཅིང་། དེ་དག་གི་དོན་
 ཞིབ་ཏུ་འཆད་བསལ་དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས། ༡ ལུང་
 རྣམ་འབྱེད། (ལུང་རྣམ་འབྱེད་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་ཆོག་འབྲེལ་ལྟ་བུ) ༢ ལུང་གཞི། (འདི་མ་ཆང་བ་ཁ་སྐོང་ལྟ་བུ) ༣
 ལུང་སྤྱན་ཆོག་ས། (ལུང་སྤྱན་ཆོག་ས་བསྐྱབ་བྱ་བ་སོ་ཐར་མས་ཅད་རྒྱ་ས་པར་སྤྱན་པའི་སྒྲོན་ས་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་སྤྱི་དོན་
 ལྟ་བུ) ༤ གཞུང་དམ་པ་འཕམ་ལུང་ལྷ་མ་ (གཞུང་དམ་པ་དཀའ་གནད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ལེན་ཏུ་གཏེས་པ་
 ཡིན་པར་གསུངས་སོ) སྟེ་བཞི་པོ། ཞེས་གྲང་གསུངས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བཀའ་ཡིན་པ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་གྲང་། མཁས་པ་འགའ་ཤེས་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཡང་
 བཤད་དེ། ལུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཁོ་བོའི་ལྷ་མ་ལུང་སྟེ་བཞི་དང་། མཛོན་པར་འབྱུང་བའི་
 མདོ་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་པ་ནི་བཞེད་པ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ། ཞེས་མ་རངས་པའི་ཆོག་གསུངས་
 སོ། །ལུང་སྟེ་བཞིའི་གོ་རིམ་ལ་དབྱེད་པ་ལ། ལུང་སྟེ་གཞི་བཞིའི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་ནི། དང་པོ་ལུང་
 གཞི། དེ་ནས་ལུང་རྣམ་འབྱེད། དེ་དག་གི་དཀའ་གནད་ལ་བྱི་བ་བྱིས་ལེན་གྱི་སྒྲོན་ས་གཏན་ལ་
 འབེབས་པ་གཞུང་ལྷ་མ་དང་། དེ་དག་ཏུ་མ་ཆང་བ་ཁ་སྐོང་བ་སྤྱན་ཆོག་ས་བཅས་ཡིན་ནོ། །འོན་
 གྲང་ཀུ་ཅོག་ལ་སོགས་པས་མཛད་པའི་མཆོན་བྱང་དཀའ་ཆགས་ལས། དང་པོ་ལུང་གཞི། དེ་
 ནས་རྣམ་འབྱེད། དེ་ནས་སྤྱན་ཆོག་ས། དེའི་རྗེས་སུ་ལུང་ལྷ་མ་ཉིད་བྲིས་ཤིང་། མཁས་པ་གཞན་
 རྣམས་ཀྱིས་གྲང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིམ་བཤེ་ལྟར་དུ་བྲས་སོ། །

འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད། (འདུལ་བ) ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ལུང་སྤྱན་ཆོག་ས། (འདུལ་བ) ལུང་སྤྱན་ཆོག་ས་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ལུང་གཞི། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། གཞི་བཅུ་བདུན་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་
 ལུང་གཞིར་གྲགས་པ་ལ་སྒྲོ་ག་སུ་མ་ཁྱི་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བཅ་པོ་བརྒྱ་དང་དགུ་སྟེགས་
 བཅ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་
 གར་རྒྱུད་དུ། བེན་ཡ་བསྟུ་ཟེར) འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་སྟེགས་བཅ་༩ ཀ་པ་ལ། ༡རབ་བྱུང་

གི་གཞི། གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི། དགག་དབྱེད་གཞི། དབྱར་གནས་ཀྱི་གཞི། ཀོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་
 ལྟོད་ཡན་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་ཙ་བཞི་པའི་བར་བཞུགས། ཉ ཁ་པ་ལ གོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་ལྟོད། ལྷན་
 ཀྱི་གཞི་ལྟོད་ཡན་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྷ་པ་ནས་ལྷ་བཙུ་ཙ་བཞི་པའི་བར་བཞུགས། ཉ ག་པ་ལ
 གྲྭ་ལྷན་ཀྱི་གཞི་ལྟོད། གོས་ཀྱི་གཞི། ས་བརྒྱུད་གི་གཞི། ཀོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི། ལས་ཀྱི་གཞི། དམར་
 སེར་ཅན་ཀྱི་གཞི། གང་ཟག་གི་གཞི། སྒོ་བའི་གཞི། གསོ་སྦྱོང་གཞག་པའི་གཞི། གནས་མལ་
 ཀྱི་གཞི། ཅོད་པའི་གཞི། དབྱེན་ཀྱི་གཞི་ལྟོད་ཆ་ཡན་བམ་པོ་ལྷ་བཙུ་ཙ་པ་ནས་བརྒྱུད་
 ཙུ་ཙ་གཉིས་པའི་བར་བཞུགས། ཉ ང་པ་ལ ཉ དབྱེན་ཀྱི་གཞི་ལྟོད་མཐུག་བམ་པོ་གྲག་གསུམ་པ་
 བས་བམ་པོ་བརྒྱ་དང་དགུའི་བར་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་བཞུགས་ཤིང་། ཁ་ཆེའི་བརྗེ་ཉ་ས་སྐ་
 རྩོད་ཅེ་ཅེ་དང་། རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁན་པོ་བེདྲ་ཀ་ར་མ་རྩ་དང་། ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་རྩམ་ཀ་ར་དང་།
 བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྗེ་དཔལ་ཀྱི་ལྷན་པོའི་འགྲུར་ལ། ལྷན་ཡང་རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁན་པོ་བེདྲ་ཀ་ར་
 མ་རྩ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་བརྗེ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས་པའོ། །ཡང་གཞན་དག་གིས་
 སོ་ཐར་ཀྱི་མདོའི་ལྷགས་བསྐྱར་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་པའི་མ་ཆང་བ་ཁ་སྐོང་ལྷ་བུ་ཡིན་ཀྱང་
 ཟེད། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་བྱ། བེན་ཡ་བསྐྱར་དང་། བོད་སྐད་བྱ། འདུལ་བ་གཞི་ཟེད། འདུལ་བ་
 གཞི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་གཞི་རྣམས་དོན་གཅིག་ལོ། ཁ་ཆེའི་བརྗེ་ཉ་ས་སྐ་རྩོད་ཅེ་ཅེ་དང་།
 རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁན་པོ་བེདྲ་ཀ་ར་མ་རྩ་དང་། ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་རྩམ་ཀ་ར་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་
 བ་བརྗེ་དཔལ་ཀྱི་ལྷན་པོའི་འགྲུར་ལ། ལྷན་ཡང་རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁན་པོ་བེདྲ་ཀ་ར་མ་རྩ་དང་། ལོ་
 རྒྱུ་བ་བརྗེ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས་པའོ།

འདུལ་བའི་སྐོར་བཀའ་འགྲུར་ཁོད་སྒྲེགས་བམ་ཇི་ཅམ་བཞུགས་སྐོར། (འདུལ་བ) དེ་ལ་སྒྲེགས་བམ་བཙུ་
 གསུམ་ཡོད་དེ། ལུང་གཞི་ཉ ཀ ཉནས་ཉ ང ཉབར་བོད་བཞི། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཉ ཅ ཉནས་ཉ
 ཉ ཉབར་བོད་བཞི། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཉ བ ཉདང་ཉ ང ཉགཉིས། ལུང་ཞུ་བའམ་གཞུང་ལྷ་མ་
 ཉ བ ཉདང་ཉ བ ཉགཉིས་བཅས་བསྐྱོམས་འདུལ་བ་སྒྲེགས་བམ་བཙུགས་མོ།

འདུལ་བའི་སྐོར་བསྐྱར་འགྲུར་ཁོད་སྒྲེགས་བམ་ཇི་ཅམ་བཞུགས་སྐོར། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྐོར་བསྐྱར་

འགྲུང་ཁྲོད་སྒྲིགས་བཅ་བཅོ་བརྒྱད་༡༤བཞུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྲུང་འདུལ་བའི་
སྒྲིགས་བཅ་༩ ནུ ་ནས། ༩ སུ ་བར་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །

འདུལ་བའི་མདོའི་འགྲེལ་བ། <བེན་ཡ་སྤྱད་བཞི> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་བ་ལ་གཟིགས།
འདུལ་བའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལ་གཟིགས།
འདུལ་བའི་སྡེ་སྤྱོད། (འདུལ་བ) ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བཀའ་མཁའ་དེའི་དགོངས་འགྲེལ།

འདུལ་བའི་རྩ་བ་ཤད་ཚུགས་མཐུན་ཀྱི་མདོ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་མདོ་ལ། རྩ་བའི་མདོ། བཤད་པའི་
མདོ། ཚུགས་མཐུན་ཀྱི་མདོ་དང་གསུམ། རྩ་བའི་མདོ་ནི། དགེ་སློང་པ་མའི་སོ་ཐར་ཀྱི་མདོ་ལྟ་
བུ། བཤད་པའི་མདོ་ནི། ལུང་རྣམ་འབྲེད། ལུང་གཞི། ལུང་ཐུན་ཆོགས། གཞུང་དམ་པ་སྟེ་འདུལ་
བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ལྟ་བུ། ཚུགས་མཐུན་ཀྱི་མདོ་ནི། དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་མདོ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྟན་པའི་མདོ། ལུང་བ་སོ་སོའི་ལྟུ་ཡང་སྟོན་པའི་མདོ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་
ཉམས་པའི་ལུང་བའི་ལྟུ་ཡང་སྟོན་པའི་མདོ། སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པའི་མདོ། འཁར་བསིལ་
དང་དེ་འཆང་བའི་མདོ། གཞིའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །དོགས་གཙོད། དགེ་སློང་པ་མའི་
སོ་ཐར་ཀྱི་མདོ་གཉིས་པོ་རྩ་བ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྡེ་བཞི་པོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཡིན་
མིན་ལ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

འདུལ་འཛིན་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག འདུལ་བ་འཛིན་པ་བྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་སྒྲིགས་བཅ་གཉིས་ཀྱི། ༩ ཀ་བར་ ༡ དགེ་སློང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལ་
བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་དང་ལྷ། དགེ་ཚུལ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི། ཡང་དགེ་ཚུལ་
ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྒྱད། བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་གཞི་གསུམ་ཆོ་
ག་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན། འདུལ་བའི་སྐྱེད་འབྲུམ་སྤྱང་དོར་གསལ་བྲེད། འདི་པར་ལ་མེད། ༩ ལ་
བར་ ༡ ཀུན་རིག་ཀྱི་ཀ་ཆེན་ལ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་ལ། ཀུན་རིག་ཆོ་ག་རྒྱུད་དོན་གསལ་བ་
ལ་བཞི་བརྒྱ་ཆེ་ལ། བྱ་སྤྱོད་སྤྱི་ཡི་ཆོག་རྣམ་པར་བཞག་པ་བྱ་རྒྱུད་རིགས་གསུམ་སྤྱོད་ཚུལ་

ལ་སྤུམ་ཅུ་ཐམ་པའོ། །བདེ་མཆོག་ལུ་ཉི་པའི་སྤྱབ་ཐབས་སྒྲན་ཐབས། བདེ་མཆོག་ལུ་ཉི་པའི་ཕྱི་
རོལ་མཆོད་པའི་ཆོག་ལག་མཆོད་དང་བཅས་པ། བདེ་མཆོག་ཤིལ་བྱ་ལྷ་ལྷའི་དབང་ཆོག་འདི་
པར་ལ་མེད། གསང་འདུས་རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་སྒྲན་ཐབས་ངག་འདོན་དུ་བསྒྲིགས་པ། གསང་
འདུས་མི་བསྐྱོད་པའི་ལྷ་ཆོས་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་མདུན་བསྐྱོད་མཆོད་ཐབས། དུས་འཁོར་ལྷ་ལྷའི་
སྤྱབ་ཐབས་རྣལ་འབྱོར་མའི་མཆོད་ཆོག་དང་བཅས་པ། འཇིགས་བྱེད་དབང་ཆོག་སྒྲན་ཐབས།
འདི་པར་ལ་མེད། གཤམ་ཆེ་གཤམ་དང་མཛོན་ཆོགས་ལ་བཅུ་དྲུག་གཤམ་ཆེ་དག་ནག་གི་
མཛོན་ཆོགས་ལ་བཅུ་གཉིས། དྲུག་ཅུ་ལྷགས་མཁར་འབྲིང་པོའི་ཐིམ་བྱིས། འདི་པར་ལ་མེད།
རྫོང་དབྱིངས་དཀྱིལ་ཆོག་སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེ་དཔག་ལྷ་དགའི་སྤྱབ་ཐབས་དཀྱིལ་ཆོག་
དང་བཅས་པའོ། །བྲག་རྫོང་འཁོར་ཆེན་དང་རབ་གནས་སོགས་ནི་ཆེ་ཡི་གསུང་འབུམ་དུ་བཞུགས་
སོ། །ཐོན་སྐྱོན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་བདེ་མཆོག་ནག་པོ་པའི་མཛོན་ཆོགས་དགའ་ལྷན་པར་ལ་ཉེར་
གཅིག་སྤྱབ་དཀྱིལ་ཆང་མ་སྒྲན་ཅེའི་པར་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། སྤོང་ལྷང་ཆོས་བཟང་བཤེར་
འབྲུང་མོ་མོས་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱུད་རྣམ་སྒྲུང་མཛོན་བྱང་སྤྱབ་དཀྱིལ་ཆང་མ་ལ་བདུན་ཅུ་ཐམ་པ། འདི་
པར་ལ་མེད། ཤེར་འབྲུང་གིས་མཛོད་པའི་གསང་འདུས་འཇམ་རྫོང་སྤྱབ་དཀྱིལ་ཆང་མ་དང་།
ཆོས་རྒྱལ་ལས་གསུམ་རྣམ་གཞག་ལྷ་མོ་དུད་སོལ་མའི་གཏོར་ཆོག་བསྐྱེད་གསོ་རྣམས་སོ། །

འདུས་གཞུང་སྒྲ་མ། (འདུལ་བ) ལྷང་ལྷ་བ་དང་དོན་གཅིག་

འདུས་པ། 1 འཆོགས་པ་འཇམ་ཆོགས། 2 གསང་བ་འདུས་པའི་འཇམ་ཆོག 3 དགེ་འདུན། 4 རྒྱང་
མཁྱིས་བད་ཀན་གསུམ་འཇམ་གསུམ་པ།

འདུས་པ་ཕྱི་མ། དཔལ་གསང་པའི་འདུས་པའི་ལེའུ་བཙོ་བརྒྱད་པ་འདི་ལ་འདུས་པ་ཕྱི་མ་ཞེས་བྱའོ། །ལོ་
རྩ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འཇམ་རྒྱུད་། རྒྱུད་། ཅ་བ་ ༡༥ གཤམ་གངས་༡༤ འཇམ་ལྷགས་འདི་ལ་
འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། ལེའུ་བཙོ་བརྒྱད་པ་འདི་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་
ལ། འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལེའུ་བཙོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ལས་ཕྱིས་གསུངས་ཤིང་། ལེའུ་བཙོ་
བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དོན་དང་ལེའུ་སོ་སོའི་དོན་དགའ་ཞིང་སྤྱོད་པ་རྣམས་གསལ་

བར་འབྲེད་པས་འདུས་པ་བྱི་མ་ཞེས་ཟེར། འདུས་པ་འདི་རྒྱུད་བྱི་མ་འདི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ།
 རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། ཡལ་སྤས་རྣམས་ཀྱིས་ལེ་བྲུ་བཙེ་བརྒྱུད་པ་རྒྱུད་བྱི་མར་གསུངས་པ་
 མ་གཏོགས་བཤད་རྒྱུད་དུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་མི་སྣང་ཡང་། ཐག་ན་དང་རྒྱལ་བས་བྱིན་
 གྱིས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པར་འདོད་པ་ལྟར་བཤད་རྒྱུད་དུ་འདོད་པར་བྱལོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 འདུས་པ་འཕགས་ལུགས། འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱ་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གསང་བ་འདུས་པ། གསང་བ་འདུས་
 པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིགས་བཅ། གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིགས་བཅ་ལ་ཟེར། རྗེའི་གསང་བའི་
 རྣམ་ཐར་ལས། རིན་ཆེན་དུ་མས་སྤྲས་པའི་ཁྱི་སྟེང་ན། རམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱ་སྟོན་རིན་
 ཆེན་བྱས། འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིགས་བཅ་ནི། གནང་ནས་འདི་ཡི་བདག་པོ་གྱིས་ཞེས་
 གསུངས། གདལ་ལྔ་སྒྲ་སྒྲ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། ཞེས་དང་། མཁས་བྱུང་ཆོས་
 རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་དངོས་བྱུང་སྟེ་མ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་བཞིའི་རྩལ་མོ་རིན་
 པོ་ཆེ་སྟེ་ཆོགས་པས་སྤྲས་པའི་ཁྱི་ཞིག་གི་སྟེང་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་
 ཟེར་བའི་བྲ་མའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་བཞུགས་འདུག་པ་དེས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ཅ་རྒྱུད་
 ཀྱི་སྒྲིགས་བཅ་ཞིག་གནང་ནས་འདིའི་བདག་པོ་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུང་བ་ལ། མཐུག་ནས་
 རུང་ཐད་མ་ཆང་བ་ཡིན་ནས་སྤྲས་དུ་དགོངས་ནས་གཟེགས་པས་ཐམས་ཅད་ཆང་འདུག། གེ་
 རས་བྱུག་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲིགས་བཅ་དེ་ལྟར་སྤྱི་བཟོ་སྟེ་ཞེས་པའི་སྤྲས་དང་བྱུག་རྒྱས་
 ལན་གསུམ་དུ་དབྱའི་སྟེང་དུ་བཏེག། ཁ་སང་རུབ་སྤྲ་མ་ལ་ཤྲི་པ་རྩུས་བཀའ་བ་སྟེར་ཅིས་བྱེད་
 པའང་འདིའི་ལྷས་ཡིན་པར་འདུག་དགོངས་པ་བྱུང་ངོ། །

འདུས་པ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ལ་གཟེགས།

འདུས་པའི་རྒྱུད་བྱི་མ། འདུས་པ་བྱི་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འདུས་བྲས། <མཁྱེད་> རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་སྤྲས་པའི་ཆོས། སྤྲས་པ། བྲས་པ། འདུས་བྲས། མི་རྟག་པ་རྣམས་
 དོན་གཅིག་སྤྱོད་བཤད་ནི། རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མ་འདུས་པ་སྟེ་འཆོགས་ན་བྲས་པའམ་སྤྲས་པས་ན་དེ་

སྐྱད་ཅེས་བྱའོ། །སྤྱི་ཉེས་པ་ལེགས་སྦྱར་དང་འདུས་བྱས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱད་དོད་ཐུན་མོང་
བ་ཡིན། གྲེ་བྱག་རྟོགས་བྱེད་ཆེ་འབྲིང་ལྟར་བཀོད།

འདུས་བྱས་ཀྱི་མཐའ་བཞི། བསགས་པའི་མཐར་འཇོག་པ། མཐོན་པོའི་མཐར་ལྟར་བ། འདུས་པའི་
མཐར་འབྲལ་བ། སྐྱེས་པའི་མཐར་འཆི་བ་དང་བཞིའོ། །འདུལ་བ་ལུང་ལས། བསགས་པ་ཀུན་
ཀྱི་མཐའ་འཇོག་ཅིང་། །མཐོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་ལྟར་འབྱུང་། །ཤད་པའི་མཐའ་ནི་འབྲལ་བ་
སྟེ། །གསོན་པའི་མཐའ་ནི་འཆི་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཆོག་ངེས་ཅུང་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་
ཆོམས་སྤྱུང་དེ་དང་འདྲ་བ་གསུངས།

འདུས་མ་བྱས། <མ་སྤྱི་ཉ> རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་མ་སྐྱེས་པ། འདུས་མ་བྱས་ལ་དབྱེན། འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་ནམ་མཁའ། མོ་མོར་བརྟགས་འགོག། མོ་མོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་དང་གསུམ་མོ། །
འདུས་བཟང་། <སང་རྩ་ཟ་བ> སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སྒྲ་མའི་གཙོ་བོ་ཞིག་འདི་ནི་ཁ་ཆེའམ་ཀ་སྐྱར་
ཡུལ་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་སྟོབ་དཔོན་མཁས་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེས་ཆོག་ནི། སང་
རྩ་ནི་འདུས་པ་དང་། མཉམ་དུ་འཆོགས་པ། དགེ་འདུན་བཅས་ལ་བསྐྱར་ཅིང་། རྩ་བའི་བཟང་
པོའི་དོན་ཡིན་པས། འདུས་བཟང་ངམ། དགེ་འདུན་བཟང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་
ཟད་རྒྱས་པ་ཐང་སན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཐང་སན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་
ལས། སྟོབ་དཔོན་ནི་ཀ་སྐྱར་སྟེ་ཁ་ཆེའི་མི་དགས་ཡོད་སྟེ་བའི་སྟེ་པ་ལྷག་མཐོང་རྟེན་ཆེན་མཛོད་
པ་པོ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་དགེ་འདུན་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་སྟོན་པར་གྲགས་ཤིང་
བྱིས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ནས་ཡོད་སྟེ་བའི་སྟེ་པ་ལྷག་མཐོང་རྟེན་ཆེན་མཛོད་པས། ལྷག་
དེར་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གཟུང་འཛིན་སུན་འབྲེན་པའི་བྱིར་དུ་ཆོས་མཛོན་པ་མཛོད་
མཛོད་པ་མཛོད་བྱ་བུན་སུས་ཆོགས་ཤིང་ཚོད་བྱེད་ཐབ་ཅིང་བསྐྱིང་པས་འདུན་བཟང་གིས་མཐོང་
ནས་དོགས་པ་སྐྱེས་སྟེ། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རིང་མཛོད་ཀྱི་མེར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱར་བཅོས་ལོ་ལོ་
ཀ་ཉིས་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་མ་ཆོག་བརྒྱད་ཁྲིར་ལོང་བ་ཞིག་མཛོད་ནས་སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་སྦྱས་པ། བདག་
གི་བསྐྱར་བཅོས་རྣམ་དབྱེད་བུལ་དུ་བྱིན་པས་ཤིན་ཏུ་བརྟགས་པར་བྱས་པས། དབྱིག་གཉེན་

རིག་བྱེད་ཀྱི་པོ་ལོ་ལྟ་བུ་ལྟོ་བ་ཡིན། རིག་བྱེད་ཀྱི་པོ་མི་གཅིག་གི་སྟུན་ཐོག་ཀྱི་
 སྐལ་བའི་བདག་པོར་དབང་ཐོབ་ཏུ་སྟེར་མི་རུང་། བྱེད་ཆོས་ཁོང་ལ་བཏུ་བ་ལྟ་བུ་ཅེས་གསུངས་
 བས། སྟོབ་མ་རྣམས་ཐེཛོམ་དུ་གྱུར་བ་ན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སྐྱེས་པ་བདག་ཀྱིས་ཁོག་ཅིག་
 ཁོང་གཞིན་ལ་དར་བྱ་དང་རྒྱལ་ཆེ་བས་བཀའ་སྟོམ་བའི་བའི་མི་འབྱེད་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་།
 ཡུལ་འདིར་ཆད་ཐུབ་ཀྱི་མཁས་པ་དབང་པོར་འོས་པ་མེད་པས། ཡུལ་དབུས་སུ་བྱིན་ཏེ། སྐྱ་
 བ་བཟེས་པའི་མཁས་པ་དག་ལ་གཏུགས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབང་པོ་བཅོམ་འདོད་པ་ཡིན་
 གསུངས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་སུ་ཆས་སོ། །དབྱིག་གཉེན་བྱོན་པའི་བྱི་ཉིན་འདུན་བཟང་
 དེ་ཀར་བྱོན་པ་དང་སྟོན་མེས་འགྱུར་དང་རྒྱལ་ཆུག་ཏེ་འབྱོད་པ་སྟེས་ཏེ། སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་
 སྤྱིངས་ཡིག་གཏད་ནས་དབྱིག་གཉེན་ལ་འབུལ་དུ་བཏང་བར། འདི་སྐད་ཅེས་སྟངས་སྟེ། གྱེ་མ་སྟོབ་
 དཔོན་ཆེན་པོ་ལགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མུ་དན་ལས་འདས་སྟེ་ཆད་མའི་སྟེས་བྱ་བ་
 བ་དང་། རྗེས་འདུག་རྣམས་སོ་སོ་ནས་གསུང་རབ་ལ་གོ་ཡུལ་མི་འདྲ་བར་གྱུར་པ་ན་གྲུབ་པའི་
 མཐའ་ཡང་མང་པོར་གྲེས་ནས། སོ་སའི་སྟོབ་མས་རང་རང་གི་སྟེ་བའི་ཁ་འཛིན་བྱས་པ་ལ་
 བཞེན་ནས་མི་མ་བུ་ཏེ་ཆོད་པ་བྱེད་མོད་ཀྱང་། ཅ་བ་བྱས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
 རྒྱུར་མི་འགལ་བས་ན། བདག་ཚུར་མཐོང་གི་སྟོན་པོས་རྒྱུང་དུས་བཞགས་ཆེ་མཐོན་པའི་བསྟན་
 བཅོས་མཛོད་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་བའི་ལྷག་མཐོང་གི་བཛོད་བྱ་ཆེད་དུ་དམིགས་པས་དག་
 པར་སྟངས་བས་རང་སྟོབས་གྱིས་མ་དཔོགས་པར་ལྷོག་ཆེན་འདི་བྱས་ཀྱང་། ད་དུང་ཐེཛོམ་མ་ཆོད་
 ཅིང་བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔའི་དགོངས་པ་ཡང་མ་འོན་པར་སྟངས་བས། འོངས་ཀྱང་འབྱོད་ཐལ་ཆེ་
 བས་བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔའ་མེས་དཔལ་ཆེན་པོའི་སྟུན་སྟུར། མཐོལ་ཁིང་བཤགས་སོ་ཉེས་
 པར་མི་འགྱུར་བར་མཛད་དུ་གསོལ་ལོ། །བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཉེ་བར་གཟིགས་ནས་མ་བྱིན་
 པ་དང་མ་འོང་བ་རྣམས་ལ་རྗེ་ལྟར་དབྱིས་དབྱིས་སུ་བཟོད་དུ་གསོལ་ཞེས་པ་སྟངས་དོ། །འདུན་
 བཟང་དེ་ཉིད་དུ་འདས་སོ། །དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཡི་གེ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་
 བས། ལུགས་རིང་བཏོན་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་གི་ཆོག་འགལ་ཞིག་དང་ལྷག་ཏུ་བསྟན་གྱི་མིང་

ལ་ཡང་དག་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་པ་འཆོས་པར་བརྩམས་པ་ན། འདུན་བཟང་གི་སྒྲོབ་
མ་འགས་སྤྲུམ་པ། འདུན་བཟང་འཆོ་བའི་དུས་སུ་ཁོང་དང་མཇལ་མ་རྒྱས་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་
བྱོས་ཤིང་། ཁོང་འདས་པ་དང་ཁོང་གི་བསྟན་བཅོས་ལ་བསྟགས་པ་མི་མཛད་ཅིང་མིང་བཟང་པོ་
བརྗེ་བར་མཛད་ན་ངོ་ཆ་ཟེར་བས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བདག་ཁོང་ལ་འཛིགས་ཏེ་བྱོལ་བ་མིན་པ་
སྒྲུ་བོ་ཀུན་གྱི་ཤེས། ཁོང་གིས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་སུན་འབྱིན་བྱེད་ཆེ་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་མོད། འོན་
ཀྱང་ཁོང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐར་མ་བྱིན་ཀྱང་། ཆོག་སྒྲོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་འདུག་
ཅིང་རང་པོའི་བྱུང་མཐའ་དང་རྗེས་འཇུག་ལ་ཡང་པན་ཆེར་སོགས་པ་བྱུང་། དེར་མ་ཟད་འདའ་
ཁར་ཡང་ཉེས་པ་འཆགས་ཤིང་སྒྲོན་གྱི་བབ་ཅོལ་གྱི་སྒྲོད་པར་ནོངས་འབྱོད་སྒྲུམ་པ་སྒྲིང་རེ་རྗེ།
ཞེས་སྟགས་བྱམས་དཔག་མེད་མཛད་ཟེར་དོ། །འདུན་བཟང་འདས་ཏེ་སྤྱར་སྤྱངས་ནས་གཙུག་
ལག་ཁང་དེའི་རུབ་བྱང་མཆོམས་སུ་གོམ་པ་ཉེས་བརྒྱ་ཅམ་ན་ཨ་མའི་ནགས་ཆལ་ཞིག་ཡོད་
པའི་ནང་དུ་མཆོད་རྟེན་བཅུགས་ཏེ་སྤྲུམ་པའི་མཆོད་རྟེན་ད་དུང་ཡང་སྤང་དོ། །ཞེས་འབྱུང་། སྒོབ་
དཔོན་འདུས་བཟང་སྒོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་སྤྲུམ་ཡིན་མིན་དང་། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་སྒོབ་
དཔོན་འདུས་བཟང་རྒྱ་ལེ་རྒྱར་སྒྲུ་གཤེགས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཐང་སན་ལམ་
ཡིག་ཏུ་འདའ་དེའི་སྟགས་སུ་སྤང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་ཏཱ་ར་རྒྱ་མའི་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཁ་ཆེའམ་ཀ་སྒྲིར་དུ་
སྒྲུ་གཤེགས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་སོགས་བརྟག་པར་བྱ་བ་མང་དུ་སྤང་བས་དབྱེད་པར་འཆོལ་ལོ། །
འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དག་བརྩའི་སོ་དྲུག་པ། འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྷང་
བྱེད་ཀྱི་ངོ་ནི་ནི། བཅས་ལྟན་དགོ་སྒོང་གིས་རང་བཞིན་གྱི་མཆོམས་གཅིག་གི་ནང་དུ་དགོ་འདུན་
རྣམས་ཟས་ཟ་བའི་གནས་ཆང་མང་ལྟ་བུ་ལས་ལོགས་གཅིག་ཏུ་དགོ་སྒོང་བཞིར་ལོངས་འདུས་
ཤིང་ཟ་བ་ལས་ཀྱང་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྒོང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ལྷན་བྱིན་གྱིས་
དགོ་འདུན་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་ཟ་བ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཟས་
ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་དགོ་འདུན་གཉིས་སུ་བྱེ་བར་འགྱུར་བའོ། །

འདུས་བསགས། རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱལ་པོར་འཆོགས་པ་ལ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཅན་

དན་དང་ཨ་ཀ་བུ་དང་སྒྲེར་བ་དང་མེད་ལྡེང་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ཐ་དད་པ་འདུས་པ་ལ་ནགས་
ཚལ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །རྩལ་ཤ་རབ་རིགས་མ་ཐུན་པ་དག་གཞི་གཅིག་ལ་བརྟེན་བཞི་
ཚོགས་པ་འཕམ་བསགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

འདོ་བ། ཉའི་མིང་དུ་བཤད། བཤ་ཆེན་ལྷ་ཀ་མཆོག་པས། གོ་མ་ཐུན་ཞེས་བྱ་སྒྲ་ཚོགས་པའི། མིང་
ཡིན་འདོ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཉའི་མིང་དུ་བཤད་པ་ཡོད། །ཅེས་འབྱུང་ངོ། །

འདོ་མེད། མདོ་མེད་ལ་གཟིགས།

འདོ་ཡི། རོ་ཡི། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་ཡི་དང་། དག་གསར་དུ་འདོ་ཡི་ཞེས་བྲིས་པ་གཉིས་
ཀ་མི་ལེགས། ཞིབ་བར་དོ་ཡི་ལ་གཟིགས།

འདོགས་པ། 1 འཆིང་བ། ཉ་དེ་སྒྲོ་རའི་ནང་དུ་འདོགས་ཀྱིན་འདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྤྱིན་པ་འཕམ་སྟེར་
བའི་དོན། དཔེར་ན་ཐུག་གུ་ལ་མིང་འདོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལ་བཏགས། ར་བཏགས། ལ་
བཏགས། ཨ་ཐུར་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་དེ་འདོགས་བཞི་ལྟ་བུ།

འདོད་ཁམས། <ཀམ་རྒྱ་ཏུ> དཔུལ་བ་ནས་འདོད་ལྷ་རིགས་དུག་གི་བར་གྱི་གནས། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་
རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༥༥ ཅན་ནན་གསལ། མཆིམས་མཛོད་ལས། དེ་ལྟར་ན་དཔུལ་བ་ནས་ལྷ་
དུག་གི་བར་སྟོད་དང་བཅས་པ་དག་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ཡིན་ཏེ། འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་
ཁམ་ཟས་དང་འཁྲིག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་ཤིང་འདོད་ཡོན་ལྡན་འཆོ་བའི་བྱིར་དང་།
སྟོད་ཀྱང་འདོད་པ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། རང་གི་མཆོད་ཉིད་
འཛིན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

འདོད་ཁམས་པ། དཔུལ་བ་ནས་འདོད་ལྷ་རིགས་དུག་གི་བར་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཟེར།

འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་། རྒྱ་མཆོད་དམིགས་བསལ་མེད་པར་རང་འགར་རང་འདོད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་
མིང་། དཔེར་ན་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདོད་པ་ལ་རྒྱལ་པ་བྱིན་པའི་མིང་
ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

འདོད་ཆགས། 1 བལ་སྐད་ལ་འདོད་ཆགས་ཞེས་པ་འཁྲིག་སྟོད་ལ་གོ་མི་དགྲུས་མའི་ཁྲོད་དུ་འདོད་

ཆགས་ཟེར་ན་ངོ་ཆའི་གནས་སུ་བཅུ་བས་འཛེམ་དགོས། 2 གསུང་རབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་འདོད་
ཆགས་ཞེས་པ། གོ་བདེ་པོར་བཤད་ན། འཁྲིག་སྤྱོད་གཅིག་ཤུ་མིན་པར། ལུལ་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་
ཞིག་ལ་ཟེར་བ་རེད། གསུང་རབ་དུ་འདི་འདྲི་བོ་ནི། ཅ་ཅོན་བྱུག་གི་དང་པོ་གང་ཞིག་ཟག་བཅས་
ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་ངོ་མའི་སྒོ་ནས་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་
སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། སྤྱུག་བསྐྱེལ་བསྐྱེད་པའོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། གཟུགས་སྤྱ་
སོགས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་པས་ན་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱའོ། །འདོད་ཆགས་
ནི་རས་ལ་སྤུམ་ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་དབྱུང་དགའ་བ་ཡིན་པར་གསུང།

འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས། རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས་ཟེར། སྤྱ་བཤད་
ནི། དབང་པོ་གཉིས་སྤྱོད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་དེ་ཁྲིམ་བསྒྲགས་སུ་མི་སྟོན་པར་སྤྱས་ནས་
བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱ། འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས་ལ། གཞི་འདོད་ཆགས་ཆོས་
སྤྱས་པོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ། ལམ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས་
ནི། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལས་རྒྱ་དང་ཡེ་རྒྱ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའོ། །གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་པའི་
འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས་ནི། རྫོགས་རིམ་པས་ལས་རྒྱ་དང་ཡེ་རྒྱ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའོ། །
འདོད་འཛོ། 1 གང་འདོད་སྟེར་བ། 2 མངོན་བརྗོད་འཆེ་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོའི་བ་མོ་ཞེས་
བྱ་བ། རབ་འབྱོར་རྒྱ་བས་མཛད། འདི་བསྐྱར་འབྲོ་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསུངས། 3
བཅོམ་ལྷན་འདས་དབལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་འདོད་
པ་འཛོ་བ་ཞེས་བྱ་བ། 3 ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད། 4 དབག་བསམ་ཤིང་། 5 རྣམ་ཐོས་སྤྱས།
འདོད་འཛོའི་བ་མོ། མངོན་བརྗོད་འཆེ་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་ཞེས་བྱ་བ། བརྟེན་སུ་སྤྱ་
ཏི་ཅ་རྒྱུམ་རབ་འབྱོར་རྒྱ་བས་མཛད། འདི་བསྐྱར་འབྲོ་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསུངས།
འདོད་ཆགས་ཐབས་རྒྱུད། འདོད་ཆགས་ཐབས་རྒྱུད་ནི། གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་དང་། འཇམ་
རྟོན་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེར་པོར་མི་སྤྱུག་པ། སྤྱ་དང་སྤྱ་ལ་སོགས་པ་སོ་བྱུག་ནི་ནང་གི་མི་སྤྱུག་

པ་ནམ་པར་སྤྲོས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱི་རོལ་གྱི་མི་སྤྲུག་པ་སྟེ་མི་གཙང་བའི་ནམ་པ་སྤྲོ་ལ་ཤར་བ་
ལ་སེམས་འཛིན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ལོ། །ཞེས་ཟེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

འདོད་པ། 1 (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག) རེ་བ་བྱེད་པ། དགའ་བ། སྒྲོན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་
གྱི་གོ་འཕང་འཛོལ་བར་འདོད་པ་ལྟ་བུ། 2 (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག) ཆགས་པ། སྤེད་པ། དཔེར་ན་ཆང་
འཐུང་འདོད་པ་ལྟ་བུ། 3 (མིང་ཆེག) བསམ་པ། སྒྲོ། དཔེར་ན་འདོད་པ་ཁེངས་ལྟ་བུ། 4 (མིང་ཆེག)
འདོད་ཆགས། ཏམ་པ། དཔེར་ན་འདོད་གཏམ་མམ་འདོད་པའི་གཏམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་ཕྱན་
ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༡༦བཅུ་ལས། འདོད་པ་ནི་ཆགས་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 5 (མིང་
ཆེག) འདོད་བྱ་སྟེ་ཆགས་ལུལ། འདོད་པ་ཞེས་པ་ལུལ་དང་ལུལ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུད་ལྟར་
སྟེ། ཟེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། དེ་ལ་སྤྱིར་འདོད་པ་ནི། འདིས་འདོད་པ་དང་། འདི་འདོད་
པ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་བྱི་སྟེ་འདོད་ཅིང་ཆགས་པར་བྱ་བས་ན་འདོད་པ་སྟེ་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ལྔ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་དཔེར་ན་རིག་པ་ཞེས་པ་ལུལ་ལུལ་ཅན་གཉིས་
གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུད་ལྟར་བ་དང་འབྲེལ། དཔེར་ན་ས་པ་ཆ་གྱིས། རིག་པ་ནངས་པར་འཆེ་ཡང་
བསྐྱབ། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ལུལ་ལ་འབྲུག་པ་ལྟར་ལོ། 6 (མིང་ཆེག) ཆགས་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན་
འདོད་པ་བསྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 (བྱ་ཆེག) ཁས་ལེན་པ། དཔེར་ན་འདོད་མི་འདོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
8 (མིང་ཆེག) འདོད་ཁམས། དཔེར་ན་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
འདོད་པ་རྒྱུད་པ། རྒྱ་ལོར་སོགས་བཟང་པོ་འཕམ་མང་པོ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་ཟེར། ཟེའི་ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པ་རྒྱུད་པ་ནི། ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་བཟང་པོ་འཕམ་མང་པོ་ལ་ལྷག་པར་
ཆགས་པ་མེད་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་འདོད་ཆགས་དང་གཞོན་སེམས་
ཞེ་སྤང་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐའ། འཆོ་བ་ཏུ་ཅང་བཟང་བའམ་དེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དོན། འདོད་
པ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ཤིང་མོངས་སྤོད་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ་ལོ། །ཞེས་བར་མཐའ་གཉིས་ཞེས་

པའི་ཐད་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས།
འདོད་པའི་སྐྱུ་ཅལ་བྱག་ཙུ་ཙ་བཞི། འེ་བྱེད་པ། འཁྱུང་པ། སོ་འདེབས་པ། སེན་མོ་འདེབས་པ། ཡང་
དག་པར་བསྐྱོད་པ། སིད་ཀྱི་སྐྱོག་པ། སྐྱེས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ། སྐྱེད་ན་འདུག་པ། དེ་བརྒྱད་
པོ་རེ་རེ་ལའང་བརྒྱད་བརྒྱད་བྱེ་བས་བྱག་ཙུ་ཙ་བཞིའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

འདོད་པའི་ཚུ་མོ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས།

འདོད་པའི་ཕོ་ཉ། ལུ་བྱག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་རྒྱལ་ཁབ་མ་དེག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་
གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། (ལྷ་བྱག་གི་) སྐྱད་ནི་བྱུང་མེད་སྐྱགས་སྐྱད་ཀྱི་འཁུན་དུ་སྦྲར་བརྒྱངས་པ་
བཞེན་དུ་སྦྲེལ་འཆེད། དང་པོ་རྩེད་ཐང་འཕྲ་བར་སྐྱོག་རིམ་གྱིས་མཐོ་དུ་སོང་སྟེ། ཐང་བཙུ་
སྐྱོར་རེ་ཅམ་མཁྱིན་པ་བརྒྱངས་བྱགས་ཏེ་ཁ་རྒྱུག་པར་ཡུད་ཅམ་ངལ་གསོ་ཞིང་ཡང་སྐྱོག་སྐྱོན་
ནག་མོའི་བྱེད་ལྷགས་དེ་ག་རང་དུ་འདུག་པས། འདོད་པའི་རོ་ལ་ཆགས་སྐྱེས་འདོད་པའི་ཕོ་ཉ་
སོགས་མཛོན་བཞེད་རྣམས་ཀྱི་ཙུ་བ་གོ་དགོས།

འདོད་པའི་ཟག་པ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས།

འདོད་ཡོན། འཁོར་བའི་ཤུན་ཆོགས། འཁོར་བའི་བདེ་བ།

འདོད་པའི་ཡོན་ཏན། འདོད་ཡོན་ལ་གཟིགས།

འདོད་ལོག་ལོག་གཤམ་གྱི་མིང་། སྐྱ་བཤད་ནི། འདོད་པས་ལོག་པར་གཤམ་པས་ན་འདོད་ལོག་ཅེས་
བྱའོ། །དེ་ཡང་འདོད་པས་ལོག་པར་གཤམ་པ་ནི་གཞན་དག་གི་རྒྱུང་མ་སྤྱན་འབྱེན་པ་ལ་ཟེར་རོ། །

འདོད་ལོག་སྐྱད། ལོག་གཤམ་བྱས་པའི་དོན།

འདོད་ལྷ་རིགས་བྱག་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི། སུམ་ཙུ་ཙ་གསུམ། འཐབ་བྲལ། (འཐབ་བྲལ་ལ་མཆོ་མའི་
སྐྱའང་ཟེར) དག་འཕྲན། འཕྱུལ་དག་ལ། གཞན་འཕྱུལ་དབང་བྱེད་དང་བྱག་གོ།

འདོད་ལྷ་རིས་བྱག་འདོད་ལྷ་རིགས་བྱག་དང་འདྲ།

འདོད་ལྷ་འཆི་ལྷས་ལ། གོས་ལ་འི་མ་ཆགས་པ། མེ་ཏོག་གི་ཐོང་བ་རྙིང་པ། མཆན་ལུང་དུ་རྒྱལ་འབྱུང་
བ། ལུས་ལ་འི་ང་བ། སྤྱན་ལ་མི་དགའ་བ་དང་ལྷའོ། །ཡང་འདོད་ལྷ་ལ་མ་རེས་པའི་འཆི་ལྷས་ལྷ་

ཞེས་པ་ཞིག་གྲང་ཡོད། མ་དེས་པའི་ལྷས་ལྷ་ལ་གཟེགས།

འདོན་པའི་ལྷ་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དུག་པ། འདོན་པའི་ལྷ་བྱེད་གྱི་རྟོ་ནི། བཅས་
ལྷན་དག་སྒྲོང་གིས་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པའམ་བསྐྱབ་པ་བྱིན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུའམ་མཐུག་
ཐོགས་སུ་སྟོན་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་བཞིར་ལོངས་པའམ་ཡི་གེ་འདོན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷ་
བ་དངོས་གཞིའོ། སྒྲེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དུག་སྒྲེས་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ཆོག་མཉམ་
དུ་ཆོས་འདོན་པར་བྱེད་པ་ལས་ལྷ་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། ལུང་འབོགས་པ་པོ་དང་
ཆོས་ལ་མ་གུས་པ་སྟེ། རྟེན་གཤམ་དང་པོ་ལེན་པ་དང་། འདོན་པའི་དུས་ན་རང་དབང་དུ་བརྗོད་
པ་ནི་འདོན་དུ་འཐུག་པ་དེ་དང་ཆོས་ལ་ཡང་མ་གུས་པའི་བསམ་པ་བརྒྱད་པ་གནས་པར་ཡིན་
པས་ལྷ་བྱེད་པ་འདི་རྣམས་པར་གཞག་སྟེ། ལུང་འབོགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །
འདོབ། (ལུལ་སྐྱད) སྟོ་རྒྱའི་མིང་ཡིན་པར། རྟེན་གཤམ་རབ་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་༤ ༣ བ་༣ ལས།
སྒྲིང་རྒྱུད་པའི་ཆོགས་གཏམ་ལ། ཁམས་པས་འདོབ་མ་བྱེད། མངའ་རིས་པས་སྦྲ་སྦྲ་མ་བྱེད།
རྒྱ་མིས་དོགས་པ་མ་བྱེད། དབུས་པས་ཀའ་སྒྲག་མ་བྱེད། ཨ་མདོས་བརྟེན་གསུམ་མ་བྱེད་ཟེར།
ཨ་པོ་རྟོར་གྱི་འདོབ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་པར་སེམས།

འདོམས། 1 སྒྲ་བ་དང་ཆོགས་པ་འདོམས་པ་འདུས་པ་བཅས་གྱི་དོན་ཡིན། 2 གསང་གནས། པོ་
མོའི་རྟགས་གང་དུ་ཡོད་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ། སྦྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཆ་སྟོང་སྒྲིང་གྱི་འདུས་མདོ་ཡིན་
པས་ན་འདོམས་ཞེས་བྱའོ། །

འདོམས་ཀྱི་སྦྲ་བ། པོ་རྟགས་ཀྱི་མིང་། སྦྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཆ་སྟོང་སྒྲིང་གྱི་འདུས་མདོ་ན་ཡོད་པས་
ན་འདོམས་དང་གསང་བའམ་སྦྲ་བ་ཡིན་པས་ན་སྦྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྦྲ་བ་ལ་སྦྲ་བ་ཞེས་པ་ནི་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཞེས་པ་དང་འདྲའོ། །དཔེར་ན་བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་ལ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་། འདོད་བྱ་བདེ་སྦྱིད་ལ་འདོད་པ་ཞེས་པ་དང་། བརྟེན་བྱ་ལ་བརྟེན་བ།
བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ་ལྟ་བུ་ཆེས་མང་ངོ། །

འདུག་མཐིལ། ལག་མཐིལ། ཡི་གུར་ན་གསལ།

འདིད་པ། བསྐྱ་བའམ་མགོ་སྒྲོར་གཏོང་བ། དཔེར་ན་སྐྱ་འདིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདིད་པ། བྲིད་པ། བྲིད་པ།
བྲིད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བརྒྱན་གཞི་ལས་ལྷི་བ་ནི། གཞན་འདིད་ཅིང་བསྐྱ་བར་འདོད་
པས་དོན་མང་པོས་བརྒྱན་སྐྱ་བ་དང་པ་མ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དང་བཟང་པོ་དང་མཛའ་
བོ་ལ་སྐྱ་བ་དང་སྒྲིག་གཅོད་པ་སོགས་གསུམ་ལྷི་བ་བསྐྱེད་པ་སྐྱ་བའོ། །དགོ་འདུན་དཔྱེ་བའི་
ཕྱིར་བརྒྱན་སྐྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ལྷི་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིད་པ་ཞེས་
ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད་དོ། །

འདིན་དང་འདིས། འདིན་དང་འདིས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་སྒྲོན་འདིས་ལ་སྒྲོན་འདིན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། རྒྱས་པར་སྒྲོན་འདིན་ལ་གཞིགས།

འདིས་པའི་སྟོབས། སྤྲ་མ་རྣམས་ལ་གོམས་པ་ཆེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབད་མེད་དུ་ངང་གིས་འཕྲུག་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞིག་ལ་ཟེར། སྟོབས་དུག་གི་ཐ་མའོ། །འདིས་མཉམ་པར་འཛོག་པའི་སེམས་
འབྱུབ་པར་བྱེད།

འདུམ་པ། (འདུལ་བ) འདུམས་པ་དང་འབྲ།

འདུམས་པ། (འདུལ་བ) གས་པ། དཔེར་ན་གནས་རལ་པ་དང་འདུམས་པ་བཅོས་པར་བྱ་བ་དང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་ ༣ ་ ༥ རྒྱུ་ལས། འདུམས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་རལ་པ་ཞེས་པ་ཐོག་རྒྱུ་པ་ལྟ་བུ་བྱ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ལས། རལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འབྲེག་མཁའ། འབྲེག་མཁའ། འདུལ་བ་ལུང་སོགས་སུ་འབྲེག་མཁའ་ཞེས་གྲིས། དག་སྒྲོན་དུ་འབྲེག་
མཁའ་ཞེས་སྣང་།

འདེན་པ། (དམ་བ) དངས་པའི་དམ་པ། 1 འཕྲེན་པ། སྒྲོན་ཤིང་ཉ་འདེན་པའི་གྲུ་དུ་འཁྲུངས་པའི་ཆེ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 2 འཕྲིད་པ། ཐར་པའི་ལམ་ལ་འདེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྐྱེད་པ། དེས་པ་འདེན་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 སྐྱོར་པ། འཕོད་པ། ལུང་འདེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 བཟང་བརྒྱུང་སོགས་འབྱུབ་
པ། གས་པ་སྒྲོན་འདེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 གས་པའམ། འཕྲོག་པ། འདུས་འཛིས་ཡིད་འདེན་

བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 བགང་བ། མ་ཉི་འཛེན་བ། གངས་འཛེན་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 འཛེན་མ། འཛེས་མ། ལུང་མཉམ་ཆོག་ས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། འཛེན་མ་སྟེ་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ལས་
 འཛེན་མར་གྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
 འཛེན་མ་དང་འཛེས་མ། འཛེན་མ་དང་འཛེས་མ་གཉིས་དོན་གཅིག་དོགས་གཅིད། འཛེན་དང་འཛེས།
 འཛེན་དང་འཛེས། འདུན་དང་འདུས་རྣམས་རེས་མོས་ཀྱིས་འབྲི་སྒྲིལ་ཡོད་འདུག་སྟེ། དཔེར་
 བ་དཀར་ནག་འཛེས་མའི་ལས་ལ། དཀར་ནག་འཛེན་མའི་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ས་བཤ་ཀྱི་སྟོན་
 གསུམ་རབ་དབྱེ་སོ་ཐར་ཀྱི་སྟོན་པ་བཤད་པའི་ཐད་ལས་ཀྱང་། གཞན་ཡང་གཅིག་ཏུ་དཀར་བ་
 དང་། གཅིག་ཏུ་གནག་དང་འཛེན་མའི་ལས། །རྣམ་པ་གསུམ་དུ་སྒྲུབ་པས་གསུངས། །གཅིག་ཏུ་
 དཀར་བས་བདེ་བ་བསྐྱེད། །གཅིག་ཏུ་གནག་པས་སྦྱག་བསྐྱེད་བསྐྱེད། །འཛེན་མའི་ལས་ཀྱིས་
 བདེ་བ་དང་། །སྦྱག་བསྐྱེད་འཛེན་མ་བསྐྱེད་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །གཞན་
 ཡང་། སྟོན་འཛེས་ལ་སྟོན་འཛེན་ཞེས་བ་དང་། འདུས་བཟང་ལ་འདུན་བཟང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
 རྟགས་པ། 1 རོགས་པ། དཔེར་ན་རོགས་རྟགས་ཞེས་པ་དང་། ཀྱན་ཤེས་གཅིག་རྟགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 2 ཐད་པའམ་མེད་པ། དཔེར་ན་ཐབས་ཐད་པ་ལ། ཐབས་རྟགས་ཞེས་པ་དང་། རྫོ་ཐད་པ་ལ།
 རྫོ་རྟགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 རྫོང་རྩལ་རན་པ། དཔེར་ན་ལས་ཀ་ཐབས་རྟགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 རྩལ། <རྩལ་> 1 ཤིན་ཏུ་རྩལ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། འདི་ལོགས་སྤྱར་ཀྱི་རྩལ་ལྟེང་། ཐུང་
 ཆག་པ་ཡིན་ཞིང་། རྫོགས་སྟོན་ལོ་རྩལ་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་འདྲེ་ལྟར་བཤད། རྩལ་
 གར་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་དུ་འདྲེ་རྩལ་ ཐུང་ > ཐེར་བ་དེ་དང་ཡང་སྤྱུ་གཤངས་ཏ་ཅང་ཉེ། དེས་དུ་བལ་འདྲ་
 རིགས་འགྲེལ། །འོན་ཀྱང་རྩལ་གར་བས་རྩལ་ཞེས་པ་རྩལ་ཡན་གར་བ་ལ་མི་གོ་བར། རྩལ་
 འཕྲུལ་ལ་གོ་བ་རེད། དཔེར་ན། མཆིས་མཛོད་ལས། རྩལ་ནི་རྩལ་འཕྲུལ་པོ་ (མ་ཕྱི་ལ་འས་
 སུལ་མི་འདུག) ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 2 ཉོན་མོངས། དཔེར་ན་རྩལ་བལ་ཁྱོད་འཛ་
 སྟོན་པ་གསུམ་མ་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 3 རི་མ། རྫོན། མི་གཙང་བ། རྫོགས་
 བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་མིག་སྤྱག་ལ་མིག་གི་རྩལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། 4 བུད་མེད་ཀྱི་མངལ་

ཐུག་གི་མེད། དཔེར་ན་ཁྱེད་ཀྱི་ལུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ལུས་ཞེས་བཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་གོང་
དུ་བཤད་པ་ལྟར་མི་གཙང་བ་ཡིན་པས་ཆ་ནས་ཡིན་ནོ།

རྒྱལ་ཁྱེད་སོར་མོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཞེས་ཆོད་ལ་རྒྱལ་ཁྱེད་དེ་ལ་རྒྱལ་ཁྱེས་བཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱལ་
སྤ་རབ་ཚོས་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་འབྲུར་དུ་བཅིས་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱ་
ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། དེ་ཡང་མཛོད་ཙམ་ལས། སྐད་ཅིག་སྤ་རབ་རྒྱལ་དང་ནི། རྒྱལ་སྤར་དང་
ནི་དེ་བཞིན་བྱ། །ལྷག་ས་ཚུ་རི་ཐོང་ལྷག་དང་སྤང་། །ཉི་ཟེར་རྒྱལ་དང་སྤོ་མ་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་
དང་དེ་བཞིན་བྱ། །སོར་ཆོག་ས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྐྱར། །སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྒྱལ་ཁྱེས་གཞལ་བར་བྱ་བ་ནི། །ཁང་པའི་ཆོད་དང་ཁྱི་རྒྱུ་ཆོད། །གཤིང་
བ་གཡན་དག་བར་ཆེན་ནོ། །ཞེས་མཆོད་ཀྱི་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱིར་རྒྱལ་ལ། རྒྱལ་ཁྱེད་
ལུས་ཁྱེད་ལག་ཁྱེད་དང་གསུམ་ཡོད། རྒྱལ་སྤར་ཁྱེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

རྒྱལ་གཅིག་སྤོང་ན་རྒྱལ་སྤོང་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན། རྒྱལ་སྤར་རབ་གཅིག་གམ་རེ་རེའི་སྤོང་ན་འཛིག་རྟེན་
ཀྱི་ཁམས་ན་རྒྱལ་སྤར་རབ་མེ་སྤོང་ཡོད་པའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱལ་དབལ་ཏུ་མེད་པ་
འཁོར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་དེ་དག་ལ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ནི་
ཡིད་ཀྱི་བྲག་བཙལ་ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོ་ལས། ཡིད་ཀྱི་
བྲག་ནི། རྒྱལ་གཅིག་སྤོང་ན་ཞེས་པའི་ཆོག་བཙད་གཅིག་སྟེ། རྒྱལ་སྤར་རབ་རེ་རེའི་སྤོང་ན་འང་རྒྱལ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱལ་འཁོར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བའི་དབུས་
ན་བཞུགས་པ་ལ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དཔྱད་པའི་མོས་པ་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །བཟང་སྟོང་ལས། རྒྱལ་གཅིག་སྤོང་ན་རྒྱལ་སྤོང་སངས་རྒྱལ་རྣམས། །སངས་རྒྱལ་
སྤར་ཀྱི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་དག། དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་མ་ལུས་བར། །ཐམས་
ཅད་རྒྱལ་བ་དག་གིས་གང་བར་མོས། །ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་དུ་ཆོག་ (ད་ལྟ་) ། རྒྱལ་སྤར་བཞིན་དུ་ཞིབ་མོར་འཐག་པ་འཕམ་འཛོམས་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱལ་དུ་
འཐག་ དཔེར་ན་རྩལ་པ་འཐག་བྱེད་ཀྱི་མཆི་བྱས་རྩལ་པ་འཐག་པ་བཞིན་དུ་ཞིབ་པར་འཐག་

སའི་དོན་ཡིན། འདི་ལ་བྱེ་མར་རྫོག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་ལོ། ༡༢ ཏུར་ཐག་བྱེད་པ་དང་། ཆ་ཤས་ཚུར་
 ཏུ་ཡང་མ་ལུས་པར་དབྱིས་བྱིན་པར་སྐྱབ་སའི་དོན་ཡིན། ཏུལ་ཏུ་བརྒྱགས་ལ་གཟིགས།
 ཏུལ་ཏུ་བརྒྱགས། ཏུལ་ཏུ་རྫོག་དང་འབྲ། ཏུལ་ཏུ་རྫོག་གི་མ་འོངས་པ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
 སོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་དགོན་གནས་དང་སྤྱིན་བདག་དང་བཅས་པ་ལ་
 གཞོད་ཅིང་འཆེ་བར་བྱེད་སའི་གཞོད་བྱེད་དག་བགེགས་ཐམས་ཅད་ཐལ་བའི་ཏུལ་སྟན་བཞིན་
 ཏུ་བརྒྱག་སའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཏུལ་ཏུ་བརྒྱགས། ཏུལ་ཏུ་རྫོག་དང་འབྲ། ཏུལ་ཏུ་རྫོག་གི་འདས་པ། རྗེ་མི་ལའི་གསུང་མགྱུར་དེབ་
 རྩོན་རྩོད་ཆ་༥༡༥ ཏུ་བྲངས་པ་ལས། ཟང་ཟིང་གི་འབྲུལ་རྒྱ་མ་མཆིས་ཏེ། །ལུས་དག་གི་ཞབས་
 ཏོག་ཏུལ་ཏུ་བརྒྱགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
 ཏུལ་སྤྲ་རབ། (མཛོད) ཏུལ་སྤྲ་བའི་མཐར་ཐུག་སའམ་གཟུགས་ཀྱི་རྩུང་མཐའ་ལ་ཏུལ་སྤྲ་རབ་ཟེར།
 ་ཤེས་རབ་སྟོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། ཏུལ་སྤྲ་རབ་དག་ཅེས་བྱ་བའི་ཏུལ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་རབ་
 དག་སྟེ། གང་ལ་དེའི་པ་རོལ་ན་སྤྲ་རབ་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་ཏུལ་སྤྲ་རབ་དག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །འདི་ལ་བྱེ་མདོས་ཏུལ་སྟན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། ཏུལ་ཆ་མེད་ཀྱང་ཟེར་ཞིབ་
 པར་བཤད་ན། མཛོན་པ་མཛོད་ལྟར་ན། འདི་ཉི་ཟེར་གྱི་ཏུལ་ཆ་༥༡༣.༥༤༣ ལ་བགོས་སའི་ཆ་
 གཅིག་ལ་ཟེར་ཞིང་། འབྲུལ་བ་ལུང་ནས་འབྱེད་ལྟར་ན་བྲུག་བསྐྱར་ཏུ་ཅི་བས། ༡༥'༤.༤༣༤ ལ་
 བགོས་སའི་ཆ་གཅིག་གི་ཆད་ཡིན་ལོ། །འབྲུལ་བ་ནས་པར་འབྱེད་སའི་ཆོག་ནས་པར་བཤད་པ་
 ༩ རྒྱ་ ༡༡༡༣༤ ལས། ཉི་ཟེར་གྱི་ཏུལ་བཞི་བརྩ་ཆ་དགའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཏུལ་སྤྲ་རབ་གཅིག་
 ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་བཞག་སའམ་གདགས་པ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་
 ༩ ལོ་ ༡༤༤༤ ལས། ཉི་ཟེར་གྱི་ཏུལ་བཞི་བརྩ་ཆ་དགའི་ཆ་གཅིག་ནི་ཏུལ་སྤྲ་རབ་ཡིན་ལོ། །ཏུལ་
 སྤྲ་རབ་བདུན་ལ་ནི། ཏུལ་སྤྲ་མོ་གཅིག་གོ། ཏུལ་སྤྲ་མོ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་ཏུལ་གཅིག་གོ།
 ཉི་ཟེར་གྱི་ཏུལ་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་གི་ཏུལ་གཅིག་གོ། རི་བོང་གི་ཏུལ་བདུན་ལ་ནི་ལྷག་ཏུལ་
 གཅིག་གོ། ལྷག་ཏུལ་བདུན་ལ་ནི་སྤང་ཏུལ་གཅིག་གོ། སྤང་ཏུལ་བདུན་ལ་ནི་ཕྱོ་མ་གཅིག་

གོ། སྒྲིམ་བདུན་ལ་ནི་ཨ་བ་ག་ན་གཅིག་གོ། ཨ་བ་ག་ན་བདུན་ལ་ནི་བ་ཏི་ཀ་གཅིག་གོ། བ་ཏི་
 ཀ་བདུན་ལ་ནི་ནས་འབྲུ་གཅིག་གོ། ནས་འབྲུ་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་ག་གོ། ཞེས་པའི་བཤད་
 ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པས། དེ་དང་མཐུན་པར་བྲས་ཀྱང་། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་ནི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་
 འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་རྩ་བ་དང་མཐུན་པར་འབྲེལ་དགོས་ལ། རྩ་བ་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་
 ། ༩ ཉ་བ་ ༡༩༣༥༧༥ ལས་ནི་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དགོན་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་བྲག་
 ལ་རྩལ་སྤྲོ་མོ་གཅིག་གོ། རྩལ་སྤྲོ་མོ་བྲག་ལ་རྩལ་གཅིག་གོ། རྩལ་སྤྲོ་མོ་ལ་ལྷགས་རྩལ་
 གཅིག་གོ། ལྷགས་རྩལ་བྲག་ལ་རི་ཐོང་གི་རྩལ་གཅིག་གོ། རི་ཐོང་གི་རྩལ་བྲག་ལ་ལྷག་རྩལ་
 གཅིག་གོ། ལྷག་རྩལ་བྲག་ལ་སྤྲང་རྩལ་གཅིག་གོ། སྤྲང་རྩལ་བྲག་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་གཅིག་
 གོ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་བྲག་ལ་སྒོ་མ་གཅིག་གོ། སྒོ་མ་གཅིག་ལ་ཕྱིག་གཅིག་གོ། ཕྱིག་གཅིག་ལ་
 རས་གཅིག་གོ། རས་བྲག་ལ་སོར་གཅིག་གོ། སོར་བྲག་ལ་ཁྱ་གང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པས་
 དེ་དང་འགལ་བར་འགྲུང་ངོ། །ཡང་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། རྩལ་སྤྲོ་
 རབ་ཀྱི་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་རྩལ་སྤྲོ་མོ་གཅིག་གོ། རྩལ་སྤྲོ་མོ་བདུན་ལ་ནི་རྩལ་སྤྲོ་གཅིག་གོ། རྩལ་
 རྩལ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་གཅིག་གོ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་རི་ཐོང་གི་རྩལ་གཅིག་
 གོ། རི་ཐོང་གི་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་ལྷག་རྩལ་གཅིག་གོ། ལྷག་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་སྤྲང་རྩལ་གཅིག་གོ།
 སྤྲང་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་སྒོ་མ་གཅིག་གོ། སྒོ་མ་བདུན་ལ་ནི་ལུང་ས་འབྲུ་གཅིག་གོ། ལུང་ས་འབྲུ་
 བདུན་ལ་ནི་ནས་གཅིག་གོ། རས་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ། སོར་བཅུ་གཉིས་ལ་ནི་མཐོག་ང་
 ངོ། མཐོག་ངོ་ལ་ནི་ཁྱ་གང་ངོ། ཁྱ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ། གཞུ་སྟོང་ལ་ནི་ལྷལ་མ་ག་རྩལ་རྒྱུང་
 གསལ་གཅིག་གོ། རྒྱུང་གསལ་བཞི་ལ་ནི་དཔག་ཆད་གཅིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་
 ད་དུང་ཡང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པ་ཡོད་ངོ། །

རྩལ་སྤྲོ། (མཛོད) རྩལ་སྤྲོ་རབ་བདུན་ལ་རྩལ་སྤྲོ་ཟེར། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སོར་ཆོགས་ཞེས་བྱ་
 བོང་བདུན་བརྒྱུད། ཞེས་རྩལ་སྤྲོ་རབ་བདུན་ལ་རྩལ་སྤྲོ་ཞེས་བྱ་ལ། ཡང་མདོ་རྩ་བ་ལས།
 རྩལ་སྤྲོ་རབ་བྲག་ལ། རྩལ་སྤྲོ་གཅིག་ཟེར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྩལ་སྤྲོ་རབ་དང་། རྩལ་སྤྲོ་མོ་

དང་། རྩ་དང་། ལྷགས་དང་། རི་བོང་དང་། ལྷག་དང་། རྒྱང་དང་། ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་དང་། སྒོ་
མ་དང་། འིག་དང་། ཉས་དང་སོར་རྣམས་ནི་མ་སྤྲུག་ལ་ཕྱི་མཛོ། །སོར་བཞི་རྤྲུག་ལ་ཁྲ་གང་
ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་ན། འདི་ནི་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར་མི་
འགལ་ལོ་ཟེར་ངོ། །

རྩལ་བྲལ། 1 སྒྲིན་བྲལ། རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལས། ཉག་ཉོག་གི་རྗེ་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་
ཞེས་གསུངས། 2 སངས་རྒྱས། 3 ཐར་བ།

རྩལ་མེད་པ། རྩལ་བྲལ་དང་འབྲ།

རྩལ་སྤྲུན་སྤྲོང་སྤྲོབས་གསུམ། 1 (ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན) རྩལ་དང་སྤྲུག་བསྐྲུལ་དོན་གཅིག་ དེ་ནི་གཡོ་བ་
དང་འབྲུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལོ། །སྤྲུན་བ་དང་བཏང་སྤྲོམས་དང་གཉི་སྤྲུག་རྣམས་དོན་
གཅིག་ དེ་ནི་ལྷོ་བ་དང་གཡོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལོ། །སྤྲོང་སྤྲོབས་དང་བདེ་བ་དོན་གཅིག་ དེ་
ནི་ཡང་བ་དང་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། རངས་དང་མཁྲུ་དང་
ཀུན་དགའ་དང་། །བདེ་ཞིང་ཞི་བའི་སེམས་ཉིད་དག །རེས་འགའ་ཡང་ནི་སྤྲང་གྱུར་པ། །དེ་དག་
སྤྲོང་སྤྲོབས་ཡོན་ཏན་ལོ། །མི་དགའ་ཡོངས་སུ་གཏུང་བ་དང་། །སྤྲང་ན་འདོད་དང་མི་བཟོད་དག་
གང་དུ་སྤྲང་བའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི། །དེ་དག་རྩལ་ནི་ཉགས་སུ་འདོད། །མོངས་དང་དེ་བཞིན་གཉི་
སྤྲུག་དང་། །བག་མེད་གཉིད་དང་གཡེལ་བ་དག །ལན་འགའ་ཡང་ནི་སྤྲང་གྱུར་པ། །དེ་དག་
སྤྲུན་པའི་ཡོན་ཏན་འདོད། །ཅེས་སྤྲང་སྤྲོའི་གྲུབ་མཐར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འོན་ཀྱང་། མཁས་
གྲུབ་རྒྱུ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོལ་ས། རྩལ་སྤྲུན་སྤྲོང་སྤྲོབས་གསུམ་ནི་བདེ་བ་དང་བཏང་
སྤྲོམས་དང་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གསུམ་སོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ས་པཎ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལེགས་
བར་བཤད་པ་ལས། དེ་ལ་རྩལ་ནི་སེམས་ཡུལ་ལ་འབྲུག་པའི་རང་བཞིན་ལོ། །སྤྲུན་བ་ཤེས་
བ་ཡུལ་ལ་ཁ་མི་ཕྱོགས་བར་ཀུན་ཏུ་མོངས་པའོ། །སྤྲོང་སྤྲོབས་ནི་ཤེས་བ་ཡུལ་ལ་གསལ་བར་
གནས་བ་དང་། སྤྲང་དུ་འབྲུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 (ཐུགས) འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལྟ་
མོ་བཞེས་ཞུས་ཀྱི་བཤད་པ་ལས། སྤྲུན་བ་ནི་སྤྲོད་ཤིང་། རྩལ་ནི་གསུང་དོན་ཤིང་། སྤྲོང་སྤྲོབས་

ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤྲུགས་སོ། །འོན་ཏེ་ལ་སྤྲུན་སྤྱིང་སྟོབས་གསུམ་རང་གང་ཡིན་སྟུམ་ན།
 ཏུལ་ནི་རྟག་ཁམས་དམར་པོ་དང་། བྱང་སེམས་དཀར་པོ་ནི་སྤྲུན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་སྟོང་
 སྟོབས་ནི་ཆོས་ཀྱང་སྤྱིང་བ་སེམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །³ སྤྱིང་སྟོབས་ལུས་ ཏུལ་
 དག་སྤྲུན་པ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེའི་གསུང་ཟིན་གྱིས་རྫོགས་རིམ་དབྱིང་གི་ཐེག་
 ལེ་ལས་བཤད། །⁴ ཡང་སྤྱིང་སྟོབས་ཁ་བ། ཏུ་ཁྲག་སྤྲུན་པ་ཡིད་ཡིན་པར་ཟེའི་གསུང་ཟིན་
 གྱིས་རྫོགས་རིམ་དབྱིང་གི་ཐེག་ལེ་ལས་བཤད་ནོ། །

རྒྱལ་ཐུག་བརྒྱུད། ས་རྒྱལ། རྒྱ་རྒྱལ། མེ་རྒྱལ། རྒྱུང་རྒྱལ། གཞུགས་རྒྱལ། ཇི་རྒྱལ། རོ་རྒྱལ། རེག་
བྱའི་རྒྱལ་དང་བརྒྱུད་དོ། །འབྲུང་བ་བཞི་དང་འབྲུང་འབྲུང་བཞི་སྟེ་བརྒྱུད་དོ། །མཛོད་ཆ་བ་
ལས། འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་བ་དང་། །སྐྱ་མེད་ལྷ་རབ་རྒྱལ་ཐུག་བརྒྱུད། །ལུས་དབང་ལྷན་
ལ་ཐུག་དགུའོ། །དབང་པོ་གཞན་ལྷན་ཐུག་བརྒྱུད། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འབྲེལ་ལས། དེ་
འདོད་བའི་ཁམས་ན་སྐྱ་ཡང་མེད་དབང་པོ་ཡང་མེད་བ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་ཐུག་བརྒྱུད་དང་ལྷན་
བར་སྟེ་སྟེ། གང་ཡང་རྒྱུང་བ་ཞིག་མེད་བར་ནི་མ་ཡིན་འོ། །ཐུག་བརྒྱུད་ནི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་
བཞི་དག་དང་། རྒྱུང་བྱས་པའི་གཞུགས་བཞི་སྟེ། གཞུགས་དང་། ཇི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་
ཁམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །

རྒྱལ་ཁྲིམ་བསྐྱད་འདུག་གི་ཤོད་བྲུ། ས་རྒྱལ་སོགས་རྒྱལ་ཁྲིམ་བསྐྱད་འདུག་པའི་ཚོགས་པ་ལ་ཟེར།
དཔེར་ན་བྲམ་པ་ལྟ་བུའོ།

རྟེན་འཆར་བ། བརྟེན་འཆར་བ་ལ་གཟིགས།

དེའི་ཁྲིམས། (མཛོན་བཟོད) ཁྱེད་ལྟུག་གི་མིང་། ལྷ་བཤའ་ནི། མཛོན་བཟོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་
བ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་ཕྱོད་ཅན་ལས། དེའི་ཁྲིམས་ནི་ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་བྲག་དང་ས་ལ་དེའི་ཅིང་
གཞིང་བ་སྟེ། ཞེས་བཤའ་བ་ལྟར་རོ།

དེའུ་གསུམ་གཏོར་བ། (འབྲུག་མ) དེའུ་གསུམ་ཕྱོགས་ཐ་དང་དུ་གཏོར་ནས། དེའུ་དེ་རྣམས་མི་འབྲང་བ་
ལྟར། ཁྱོད་ཀྱི་གཞིས་ཀྱང་ཕྱིར་ཆང་པར་ཚུན་མ་ཐུབ་ཞིང་འབྲང་བར་མི་ཕྱེད་དོ་ཞེས་མཁའ་བསྐྱལ།

བའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །མདོ་ཅའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་། ལུ ༡༡༥༦བཟུང་། དེའུ་
གསུམ་གཏོར་བ་ཉིད་ཅེས་བྲ་བ་ཞི། དེ་གཉིས་ཀྱིས་དེའུ་གསུམ་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་
སུ་འཕངས་ནས། འདི་སྐད་ཅེས་ཅི་ལྟར་དེའུ་འདི་གསུམ་པན་ཚུན་ཐང་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ། ཡུ་
བྲུ་ཅག་གཉིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཅོ་ཞེས་ཟེར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

དོ་རྒྱས། ། བསེད་ན་བྱ་ཞོད་ཀྱི་སྤྱ་ལྟར་འབྱུང་བ། བཟང་ན་རྒྱས་པ་འབྲེལ་གྱིས་འཐག་རྒྱར་བྱུང་བ་
ཞིག་གོ། ཞེས་ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གསུང་བ་ལྟར་ལོ། །རིགས་པའི་དབང་ལྷག་སེར་རྩེ་བཙན་
པས། འུག་ལན་ལྟ་དན་སུན་སེལ་༧༡སོགས་ལས། དོ་རྒྱས་གོས་ཁྲིམ་ཅན། མའི་ནད་དུ་བཙག་
ན་ཁྲིམ་འཆོག་ཀྱང་གོས་མི་འཆོག་པ་ལྟར། ཞེས་སོགས་དཔེར་བཞག་པའི་དོ་རྒྱས་ཟེར་བ་དེ་
ཡང་འདི་རང་ཡིན་པར་སྤང་དོ། །2 དབྱུག་པ་སོགས་ལ་བརྒྱས་པའི་དོ་ལམ་ཤིང་ལས་བྱུང་
པའི་གངས་ཀ་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཅིས་དེལ་གྱི་མིང་ཡིན་པར་སྤྲུལ། ཡང་། ཤོག་བྲུ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་ཅིས་ཐོ་འགོད་པའི་དོན་ལའང་འབྲུག་པར་སེམས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་ཐན་ཆེགས་སྟོད་ཆ་
། ཐ་བ ༡༡༥བཟུང་། གཅེར་བྲུ་པ་དེ་ཅིས་མཁས་པ་ཞིག་སྟེ། དོ་རྒྱས་ཁ་དོག་དཀར་པོ་
ཐངས་ནས་བཅིས་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཅི་སྐད་དུ་ལུང་བཟན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དེ་
ཁོན་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་། ༡ ་ལས་ཀྱང་།
དེ་དག་ཀྱང་ས་སྟེ་པོ་ལ་ཉལ་ཞིང་འཁོད་ནས་སྤྲུལ་བ། དག་འཁོར་ཉི་དག་འཁོངས་ལ་དོ་རྒྱས་འོང་
ཤིག་དང་གངས་འདེབས་སུ་གཞུག་གོ། །དེ་དག་གིས་ཅི་ཅམ་ན་བདག་ཅག་ས་སྟེ་པོ་ལ་ཉལ་བར་
མཐོང་ནས་དེ་དག་གིས་སྤྲུལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་མཛོན་པར་དད་པ། སངས་རྒྱས་དང་།
ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་ལ་མཚོད་པ་བྱེད་པ་ཞིག་བདག་ཅག་གིས་མཐོང་བཅམས་ནས་གཙུག་
ལག་ཁང་མི་སྤང་བར་བྱས་ཏེ་སོང་བ་དེ་ལྟའམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་
གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་། ལུ ༡༡༥༧བཟུང་། དོ་རྒྱས་ཞེས་བྲུ་བ་ནི་ཤོད་རིས་ཀྱི་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་འདིའི་དོན་གང་ཡིན་དུ་བྱད་པར་འཆལ་ལོ། །3 སྤན་དོ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འང་བཤད།

དོ་འཛོག་ ཉལ་ཤི་ལྷ་དང་དོན་གཅིག་ ལོ་རྒྱས་ཞེས་པར་ཉལ་ཤི་ལྷ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དོན། (གསང་མཁུགས་) 1 མི་ཆོད་པ། མི་བྱེད་པ། སྤ་བ། བརྟན་པ། མི་ཤིགས་པ། གཞོམ་དུ་མེད་པ། ཁོང་
སྟོང་མིན་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་
མཚོ་༤༠བཤུལ་སྤྱོད། དོན་འདི་དོན་ཡང་མི་ཆོད་པ་དང་མི་བྱེད་པ་དང་འཛོམས་པ་སོགས་མང་པོ་
ལ་འཇུག་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས། 2 བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་སམ། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
ཤེས། 3 བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཚོན་པའི་དཔེའི་དོན་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དོན། དོན་ལ་
དབྱེ་ན། དོན་ཅེ་གཅིག་པ། ཅེ་གཉིས་པ། ཅེ་གསུམ་པ། ཅེ་ལྔ་པ། ཅེ་དབུ་པ། ལྷ་ཆོགས་དོན།
རྒྱ་གྱི་དོན་རྣམས་སུ་ཡོད། ཡང་དོན་ལ། ཁོ་པོའི་དོན་དང་། ཞི་བའི་དོན་གཉིས་ཡོད་པར་
གསུངས། དོར་བྱིལ་གྱི་མཚོན་དོན་ལ་གཟེགས། 4 པོའི་དབང་པོ་ལའང་འཇུག 5 དོན་པ་ལམ།

དོན་ཅེ་མཁའ་འགྲོ་མ། (གསང་མཁུགས་) 1 འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཡུམ། འཛིགས་བྱེད་གྱི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཞུ་བ་པོ་
ཡང་ཡིན། དོན་རོ་ལངས་མ། ལྷ་ཆོགས་གཟུགས་ཅན་མ་རྣམས་དོན་འདྲ། 2 དབལ་འཁོར་ལོ་
སྒྲིལ་བ་འམ་བདེ་མཚོག་གི་ཡུམ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

དོན་གྲུབ། (གསང་མཁུགས་) གྱེདོར་གྱི་རྒྱུད་ཅིག་སྟེ། བརྟན་གཉིས་ལ་ལྷོས་ནས་བཤད་རྒྱུ་དང་། འབུམ་
ལྔར་ལྷོས་ནས་བསྐྱེད་རྒྱུ་དུ་བཞེད་པ། མཁའ་འགྲོ་མ་བླ་བ་དོན་གྲུབ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གྱི་
རྒྱལ་པོ་ལེ་ཏུ་བཅོལ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ག་ཡ་རྩ་ར་དང་འབྲོག་མའི་འགྲུབ། རྒྱུད་༩ ང་
བར་༥བཞུགས་སོ། །

དོན་ཅན། (གསང་མཁུགས་) <བཟླ་བ> 1 འུག་ན་དོན་འདི་མཚན། 2 སངས་རྒྱུས་སྤྱིའི་མཚན། 3 བརྒྱ་བྱིན་
གྱི་མིང་ལའང་འཇུག ཅེས་སྤོང་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་བྱེད་མཛེས་ལས་བཤད།
དོན་གཙོད་པ། (དབུ་མ) ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་སྟེ་ཞིག་སྟེ། ཤེར་བྱིན་སུམ་བརྒྱ་པ། སུམ་བརྒྱ་པ་རྣམས་
དོན་གཅིག་སྟེ་དགོ་བཀའ་འཇུག་ཤེར་བྱིན་ཤེར་ཆོགས་༩ ཀ ༡༩༡ལྟ་བུ་བཞུགས་སོ། །སྐར་
མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་། སྦྱུ་མ་ཟེལ་བ་ཆུ་བུར་དང་། ཤི་ལམ་སྟོག་དང་སྟོན་ལྟ་བུར། འདུས་
བྱས་དེ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ། ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་དོན་གཙོད་པའི་མཇུག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །

དོན་འཆང་། (གསང་མཁུགས་) <བཟླ་བ> 1 རྒྱུད་གྱི་སྟོན་པ་སྟེ། སྟོན་པ་ལྷ་ཀྱུ་བྱུ་བས་གསང་མཁུགས་ཀྱི་

དོན་འཆང་དང་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་བཞི་བཅི་ཚུ་ལ། (གསང་སྤྱན་སྤྱོད་དོན་འཆང་དོན་འཆང་ཁོ་ན།
དང་པོའི་མགོན་པོའི་གོ་སར་བཞུགས་པ་དེ་མི་བསྐྱོད་པ་ཁོ་ན། སྤྱོད་འཁོར་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་གི་ཞེ་སྤྱོད་དོན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། རྣམ་སྤྱོད་སོགས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་གསུངས་
ཟེར། དུགས་པོའི་བསྐྱོད་རིམ་སོགས་སྤྱོད་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དོན་འཆང་ཁོ་ན། ལུས་དཀྱིལ་
དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཙོ་བོ་མི་བསྐྱོད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་འབྱུང་། ཞེས་ཇེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་
མཆོའི་གསང་བསྐྱོད་༡༩བ་ན་གསལ།

དོན་འཇིགས་བྱེད། (གསང་སྤྱན་སྤྱོད་དོན་འཇིགས་བྱེད་ལ་ལྟམ་བཅས་དང་དཔལ་འོག་གཅིག་
པ་གཉིས་ལས། ལྟམ་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་མཛོད་ལྟམ་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི། སྤྱོད་མཛོད་མཐོང་
ག་ཅ་ཞལ་མ་ཉེའི་གདོང་། །གཡས་ན་དམར་སྤྱོད་པོའི་ཞལ་གསུམ་དང་། །གཡོན་ན་མཐོང་
དཀར་ནག་པོའི་ཞལ་གསུམ་བསྒྲིག་། །སྤྱོད་ན་དམར་དང་པོའི་ཞལ་གཉིས་བཅེགས། །གཡས་
ཀྱི་མདུན་ལྟམ་བརྒྱུད་ཀྱིས་སྤྱོད་རིམ་ནས། །ཀྱི་གྲག་རྩི་རྩི་པ་ལ་ལ་གཏུན་ཤིང་དང་། །རྩི་གྲག་དང་
ལྟམ་དམ་སྤྱོད་དེང་མངལ། །རྒྱུ་བྱུག་བརྒྱུད་ཀྱིས་སྤྱོད་ནས་རིམ་པ་བཞིན། །ལྟམ་སྤྱོད་
དཀྱིལ་མོ་ཁྱེ་འཁོར་ལོ་དང་། །དོན་མོ་བ་རལ་གྱི་ཅང་ཉེུ། །གཡོན་ཀྱི་མདུན་ལྟམ་བརྒྱུད་ཀྱིས་
སྤྱོད་རིམ་ནས། །ཐོད་ཐོག་ཆངས་མགོ་ལྟམ་དང་རྒྱུ་པ་དང་། །ཞགས་པ་གཞུ་དང་རྒྱུ་མ་ཐིལ་
བྱ་དང་། །ལག་པ་རོ་རས་གསལ་ཤིང་སྤྱོད་བྱུང་བཅུག །མེ་ཐབས་ཐོད་ཆལ་སྤྱོད་མཐུ་བ་
འཕན་རྒྱུང་རས། །སྤྱོད་གྱི་ལྟམ་གཉིས་སྤྱོད་པགས་བརྒྱུད་སྤྱོད་འཛིན། །གཡས་ཀྱི་ཞབས་བརྒྱུད་
བསྐྱམས་པས་མདུན་རིམ་ནས། །མི་དང་མ་ཉེ་སྤྱོད་དང་བོད་བྱ་དང་། །རྩི་མོ་བྱི་དང་ལྟམ་དང་
ཕལ་ཡོ་ཤོག །ཆངས་པ་དབང་པོ་ལྟམ་འཇུག་ཤག་པོ་དང་། །གཡོན་ཀྱི་ཞབས་བརྒྱུད་བརྒྱུད་སྤྱོད་
པས་མདུན་རིམ་ནས། །བྱ་ཐོད་ལྟམ་པ་བྱ་ཤོག་ཁེ་ཙོ་དང་། །ལྟམ་དང་བྱ་ཆེན་ཁྲིམ་བྱ་བཞད་ཀྱི་
ཤོག །གདོང་ལྟམ་ཆོགས་བདག་རྒྱ་ཉི་ཁ་སྤྱོད་པས་མཐོན། །སྤྱོད་མཛོད་མོན་པོ་ཞལ་གཅིག་ལྟམ་
གཉིས་ཀྱིས། །ཀྱི་ཐོད་འཛིན་ཅིང་ཞབས་གཡོན་ཡབ་ལ་འཁྲིལ། །གཡས་པ་བརྒྱུད་སྤྱོད་པའི་རོ་
ལངས་མ་ལ་འཁྲུང། །དབྱ་སྤྱོད་བྱེད་བྱེད་སྤྱོད་པའི་རྒྱུན་ཀྱིས་བརྒྱུན། །པད་ཉིའི་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་

ལས་འཁོས་བ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་མེད་བུང་འབར་བའི་རྫོང་དཀྱིལ་ན། །རམས་བཟེད་ཁྲོས་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་བཞུགས་བ་ཡི། །རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཡུམ་བཅས་ལ་བྱག་འཛལ། །ཞེས་གསུངས། ལྷོང་
 བོ་ནི། ལ་མཆད་ཏུ་རྒྱུ་པའ། །ལས་སྒྲགས་ནི་རྩི་རྩི་ཅ་སྒྲགས་ནི། ལ་མ་རྩ་རྩ། །ཞེས་ལྷང་སྤྱང་ག།
 དབང་སྒོ་བཟང་ཆོས་ལྡན་གྱི་ལྷ་མང་པོའི་སྤྱུ་མདོག་བྱག་མཚན་སོགས་གསལ་བར་ཡི་གེར་
 བཀོད་བ་ལས་གསུངས་བ་ལྟར་བཀོད།

རྡོ་རྗེ་ལྷ་བོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱད། (གསང་སྒྲགས) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱད། ལྷ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་
 གྱི་འགྲུང།

རྡོ་རྗེ་ཏྲ་སྐད། (གསང་སྒྲགས) སྤྱ་སྐད་དག་པོ།

རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན། (པར་ཕྱན) རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ། ཉིང་རེ་འཛིན་འདི་ལ་རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུ་
 ཞེས་བ་ནི་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱིས་ནམ་ཡང་ཚུར་ལ་གཞོད་བར་མི་བྱས་ཤིང་། གཉིས་སྤང་
 འབྲུལ་བའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་བར་འཛོམས་བ་ལ་ཐོགས་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་སྐད་
 ཅས་བུའོ། །དེ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། མཐའ་དག་
 འཛིན་བས་ནམ་ཡང་མི་རྗེ་ཞིང་། །མ་ལུས་འབྲུལ་སྤང་འཛོམས་ལ་ཐོགས་མེད་པའོ། ཉིང་འཛིན་
 ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་གང་། །རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུར་གྲགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་བ་
 ལྟར་པོ།

རྡོ་རྗེ་དང་ཕྱིལ་བུའི་མཚོན་དོན། (གསང་སྒྲགས) རྡོ་རྗེ་ཕྱིལ་བུའི་མཚོན་དོན་ལ་གཟེགས།

རྡོ་རྗེ་ཕྱིལ་བུ་པ། (གསང་སྒྲགས) སྤྱལ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུའི་གསོལ་འདེབས་ལས། བུ་སྤྱད་བཅས་ཤིང་དངོས་
 སྤྱལ་བཞེས། །རྩི་ག་ལ་བུ་ལུང་བསྟན་ཐོག། །རྡོ་རྗེ་ཕྱིལ་བུ་ཞེས་བུ་བའོ། །སྤྱལ་དེ་ལ་བྱག་འཛལ་
 པོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་པོ། །རྒྱས་བ་ཕྱིལ་བུ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

རྡོ་རྗེ་གདན། <བཟང་སྒྲ་> སྤྱོན་སྤྱོན་པས་གང་དུ་བཞུགས་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཞེན་ནས་
 བྱང་ཚུབ་མདོན་དུ་མཛད་པའི་བྱང་ཚུབ་གྱི་ཤིང་བྱང་གི་ལོག་གི་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གཞི་དེ་ལ་
 བཟང་སྒྲ་ལ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་ཟེར་ལ། རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་པའི་ཐོག་མའི་མིང་འདུག་གཞི་ཡང་འདི་

ཡིན་པར་སེམས་ཤིང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཡུལ་སྡེ་དང་སྡེ་ཆེན་གང་ན་ཞེས་མིང་
ཐོགས་སོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། རྗེ་ཆེན་གང་ན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོའི་རྒྱལ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་། དེའི་
འོག་ན་རྗེ་ཆེན་གྱི་སྤྱི་མཁའ་རྒྱ་རྒྱུ་ཆད་བྱེད་པ་ཡོད་པས་རྗེ་ཆེན་གང་ན་ནོ། །ཞེས་པའི་
མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་འཆད་ཚུལ་དེ་ནི། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། གང་དུ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་འདུག་ནས་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྗེ་གསུམ་པར་བྱང་ཆུབ་པར་འདོད་པའི་
ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་སྤྱིར་གསུམ་གྱི་སྤྱིར་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྗེ་ཆེན་འདི་ཡིས་ཉེ། སྤྱི་བཤད་
སྤྱིར་པོ་ཡོད་པ། མི་བྱེད་པ། རྗེ་ཆེན་རང་བཞིན་དུ་གནས་པར་འགྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
མཐུན་ནོ། །ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཞུགས་ནས་རྗེ་ཆེན་ལྷ་བྱའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ཆ་ནས་དེ་སྐྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་འཆད་ཚུལ་གཉིས་སྤྱང་དོ། །དབྱིག་
གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས་ནི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་མ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། འཛམ་
བྱ་གླིང་དེའི་དབུས་གསེང་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱི་མཁའ་རྒྱ་རྒྱུ་ཆད་བྱེད་པས་སེམས་དབང་འདུག་ས་
ནས་རྗེ་ཆེན་ལྷ་བྱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱེད་པར་མཛད་པ་རྗེ་ཆེན་གང་ན་མངོན་པར་འགྱུར་སྟེ། དེ་ནི་ལུས་
སམ་ས་ཕྱོགས་གཞན་གྱིས་བཙོད་པར་མི་རུས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཀོང་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
མཆོད་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྟོད་ཆ་༢༡༤ལས་གྲང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་
རྟེན་གང་ལ་རྗེ་ཆེན་ལྷ་བྱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱེད་པར་མཛད་པའི་རྗེ་ཆེན་གང་ན། ཞེས་འཆད་ཚུལ་གྱི་
མ་ལྟར་མཛད་དོ། །ཡང་བྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ལས་རྗེ་ཆེན་གང་ན་ཞེས་པའི་སྤྱི་བཤད་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དེ་མེད་ཤེལ་
ཐེང་༤༣ལས། སྟོན་རི་རབ་ཀྱི་ཁོང་གསེང་དུ་བདེན་པའི་མཐུ་བརྟེས་པའི་བྱང་སྤོང་ཞོ་འཐུང་
ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཆེ་འཕོས་པའི་རུས་པ་ནི་རྗེ་ཆེན་རང་བཞིན་ཡིན་ཉེ། རུས་པ་དེ་ལྟ་
དང་ལྟ་མིན་སོགས་ཀྱིས་ཁྱེད་བཤེས། ཀྱང་པའི་རུས་པ་ལས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཕྱག་མཆོན་རྗེ་ཆེན་ཅེ་
བརྒྱ་པ་དང་། ཅིང་མ་ལས་དབང་ཕྱག་གི་གདུང་ཐུང་། སོག་པ་ལས་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཁོར་ལོ་
སོགས་འཆོས་པར་བྱས་པའི་ཆོ། དེ་སྟེང་ཕྱོགས་ལྟ་ཡུལ་དུ་འཆོས་པའི་བྱེ་མ་འཛམ་གླིང་དབུས་

སུ་བབས་པའི་ཁར་ཡུལ་ཆགས་པ་ལ་དོན་ཤིང་གདན་ཞེས་གྲགས་པས་དོན་ཤིང་མཐུས་མཐར་
 སྤེང་བ་ཡོངས་སུ་ཞིག་པའི་དུས་ཀྱང་རྒྱ་གར་དོན་ཤིང་གདན་མི་འདྲིག་པར་ནམ་མཁའ་ཐོ་ཞབས་
 སྤེང་བ་ལྟར་འདུག་ཅེས་བཤད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། དོན་ཤིང་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་
 མོའི་ཁོར་ཡུག་གི་དོའི་ལྷགས་རི་ནམས་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱིས་བཞེངས་ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་
 རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་དེབ་གཟུགས་༡༧ལས། གན་རྟོ་ལ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕིང་བཅས་བྲམས་
 དོའི་དྲ་མིག་ལྷན་ཅན་གྱིས་བསྐྱོར་ཞིང་། དྲ་མིག་དེ་སློབ་དཔོན་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱིས་བཞེངས་པ་རི་ལྷ་
 བར་འདུག་གོ། ཞེས་བཤད་ཀྱང་། བསྐྱར་འགྱུར་ནང་དེ་ཆོས་རྒྱལ་མུ་དན་མེད་ཀྱིས་བཞེངས་
 པར་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མདོར་བསྐྱར་བ་ཞེས་བྱ་བ། སྤེད་གོ་བསྐྱར་འགྱུར་རྒྱུད་
 རྒྱ་ ༡༠༧་ནས་ལས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་དྲི་གཙང་ཁང་དང་ཉེ་བར་དོའི་ལྷགས་རི་རབ་བདུན་
 གྱི་ཁོར་ཡུག་གིས་བསྐྱོར་བ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕིང་བསྐྱུང་བའི་དོན་དུ་འགྲོག་དགོན་པའི་སྤྱང་པོ་ཆེའི་
 ཆོགས་ཀྱིས་གཞོད་པའི་འདྲིགས་པ་ལས་བསྐྱུང་བའི་ཕྱིར་སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བ་དཔལ་
 ལྷན་ཆོས་ཀྱི་མུ་དན་མེད་ཀྱིས་བྲས་སོ། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

དོན་ཤིང་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ། དོན་ཤིང་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ་དང་དེའི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
 པོའི་སྐུ་བརྙན་ཤིན་ཏུ་ཤིན་རྒྱལ་ཆེ་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ཆོས་རྒྱལ་མུ་དན་མེད་ཀྱིས་བཞེངས་
 པར་གསུངས་སོ། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མདོར་བསྐྱར་བ་ཞེས་བྱ་བ། སྤེད་གོ་བསྐྱར་འགྱུར་
 རྒྱུད་ ༡ རྒྱ་ ༡༠༧་ནས་ལས། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་མུ་དན་མེད་ཀྱི་བར་མ་ཆད་དུ་བྲམ་ཟེམ་མོ་
 བཅུན་བྱུབ་ཆེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་དྲི་གཙང་ཁང་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐུ་དང་བཅས་པ་
 བཞེངས་སོ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་ནང་པའི་གནས་ཡིག་༡ལས་ཀྱང་། གན་རྟོ་
 ལ་འདི་ཐོག་མར་བྲམ་ཟེམ་མོ་རྩ་པའི་བྱ་ཐ་རྒྱུད་གིས་བཞེངས་ཀྱང་ཟེད། ཆོས་རྒྱལ་མུ་དན་མེད་
 ཀྱིས་ཡིན་ཀྱང་ཟེད། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོན་ཤིང་གདན་གྱི་སྟོན་པ་ཤུ་གུ་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་ཤིན་ཏུ་ཤིན་པོའི་ལོ་རྒྱུས། མ་རྩ་པོ་རྩི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་
 གཟིགས།

དོན་གཤམ་ལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་ཐུབ་པའི་མཚན།

དོན་གཤམ་གྱི་སྟོ། དོན་གཤམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཤིང་བྱང་གི་ས་གཞི་ལ། དོན་གཤམ་གྱི་སྟོ་ཐེད། བྱང་ཆུབ་
ཤིང་བྱང་གི་ས་གཞིར་སངས་རྒྱལ་པ་ལ། དོན་གཤམ་གྱི་སྟོ་ལ་སངས་རྒྱལ་ཞེས་ཟེད། བྱང་
ཆུབ་ཤིང་བྱང་གི་ས་གཞིའི་མིང་ལ། བོད་མཁའ་མཁའ་ཐེད་པས། མཁའ་ཞེས་པ་སྟོད་དང་། དཀྱིལ།
སྟོང་པོ་བཅས་ལ་བསྐྱར་བས་འདིར་སྟོ་ལ་བསྐྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །ཞིབ་པར་བྱང་ཆུབ་
སྟོང་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དོན་གཤེད་ས་ལ། (གསང་སྔགས་) 1 དོན་འབྱར་ལ། 2 ཅེ་མོ་ཁ་ཕྱེ་བའི་དོན་འདི་མིང་། དོན་གཤེད་ས་ལ།
དག་པོའི་དོན་ཤེ། ཁོ་པོའི་དོན་ཤེ་ནམས་དོན་གཅིག་

དོན་བདག་མེད་མ། (གསང་སྔགས་) དཔལ་དབྱེས་པ་དོན་འཕྲུལ་གྱི་ཡུལ།

དོན་བསྐྱུ་བའི་སྔགས། (གསང་སྔགས་) རྩ་རྒྱུ་པོ་ཉོ། ཞེས་པ་འདིའོ། །སྐྱེ་བཤད་ནི། དོན་འདིར་སངས་
རྒྱལ་གྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཏེ་དོན་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རང་གི་སྤྱི་གཙུག་སོགས་ནས་སྟོང་
ཁར་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་སྔགས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། རིའི་གསུང་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞིག་
ལ་གསལ་ལ། ཁོ་པོའི་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་འདར་བྱུང་ཅམ་ཡོད་
པས་དེར་གཟིགས།

དོན་བསྐྱུ་བའི་སྔགས་རྒྱ། (གསང་སྔགས་) དོན་བསྐྱུ་བའི་སྔགས་དང་ཐུག་རྒྱ།

དོན་བསྐྱུ་བའི་སྔགས་རྒྱ་ས། (གསང་སྔགས་) དོན་བསྐྱུ་བའི་སྔགས་དང་ཐུག་རྒྱ་ཡིས། ཞེས་པའི་དོན།
དཔེར་ན། དོན་བསྐྱུ་བའི་སྔགས་རྒྱ་ས་སྐྱེན་བྱངས་ཏེ། སྤྱི་བོན་ས་ཐེམ་པས་རང་གི་སྟོ་གསུམ་
དང་། བླ་མའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་བསམས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་ཅམ་པར་སྤང་མཛོད་མ། (གསང་སྔགས་) བདེ་མཚོག་གི་ཡུལ་གྱི་མཚོག་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་

དོན་སྐྱེན། (གསང་སྔགས་) དོན་སྟོབ་དཔོན་གཅིག་ལས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་པའི་ཆོས་
ཐོགས་ལ་ཟེད། སྐྱེན་ཞེས་པ་ནི་བླ་མ་གཅིག་གི་གསུང་ལས་སྐྱེས་པས། སྐྱེ་གནས་གཅིག་
པས་སྐྱེན་ཞེས་བྱའོ། །དོན་སྐྱེན་ལ་དབྱེན། ཁུང་པར་གྱི་དོན་སྐྱེན། དེ་བཞག་གི་དོན་སྐྱེན། ཉེ་

བའི་དོན་རྒྱལ་དང་གསུམ་ཏུ་བཤད་དེ། རྗེའི་གསང་སྤྲུལ་ས་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ས་གྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་
བྱུང་གི་སྟེ་མ་ལས། འདིའི་གཉིས་ལས་ཡུལ་ནི། རྗེ་ཐེག་བའི་སྟོན་སྲུ་གནས་གཅིག་ལས་
རྒྱལ་ཏུ་ལྷུང་བའོ། །འདི་ལ་ནག་པོ་དམ་ཆིག་དོན་རྗེ་སྟོན་དཔོན་དང་དབྱེལ་འཁོར་དང་རིག་
པའམ་རིག་མ་རྣམས་གཅིག་ལས་དམ་ཆིག་ཐོབ་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་རྒྱལ་དང་དེ་རྣམས་ལ་
འེ་བྲག་སྟེ་སོ་སོར་ཐོབ་བའི་འེ་བྲག་གི་དོན་རྒྱལ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཁྱགས་པ་རྣམས་ནི་ཉེ་
བའི་རྒྱལ་ནོ། །ཞེས་གསུངས། 2 ས་པ་ཁ་གྱིས་དོན་ཐེག་པར་ཁྱགས་ཆོད་ལ། དོན་རྒྱལ་ཞེས་
བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ས་པ་ཁ་གྱི་དོན་ཐེག་པའི་ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དམ་ཆིག་བཤད་པ་ཕྱལས།
དོན་ཐེག་པ་ལ་ཁྱགས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་རྒྱལ་ཞེས་ཟེར་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོན་ལྡན་གྲོགས། (གསང་སྐད་ཀྱི་) དོན་ལྡན་དང་འདྲ།

རྫོང་པ་ལམ། རྫོང་པ་ལམ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བྱུང་དབང་བཅན་པ་
 ཡིན་པས་རིན་ཆེན་གཞན་གང་ཡང་གཙོད་པ་དང་། བརྟམ་བ། འབྲུགས་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱས་
 སའི་རྫོང་རིགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་རྫོང་རྒྱས་པས་ཐོག་ཀྱན་བསྒྲིག་པར་བྱེད། ཅས་དང་། ཏུ་
 རའི་སྟེ་སྒྲགས་སུ་འདྲ་། རྫོང་ཡིས་ནི་རིན་ཆེན་ལམ། ཞེས་སོ། །འདི་ལ་བརྟམ་ཏི་བ། ཞེས་པ་རྫོ་
 རྫོང་པ་ལམ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་རིགས་བཞི་ཡོད་སའི་མཆོག་ནི། བརྟམ་སྟེ་ཏི་བ། ཞེས་ས་ལས་བྱུང་
 བ་ནི། མེས་མི་འཆོག་པ་དང་། བརྟམས་པས་མི་འཛིག་པ། བཅད་པས་མི་ཆོད། བརྟམ་བས་མི་
 འཛད་པ་ཡིན་ལ་རྫོང་ཆེན་པོ་ཡང་ཟེར། ཤིན་ཏུ་བྱུངས་ལ་དམར་ཞིང་སྒྲིག་པ་ཞིག་གོ། གོང་མང་
 གསེར་ནི་ལུ་ཅ་ལྷའི་སྐོར་ཐང་འཇལ་དགོས་པ་ལོ། །རབ་ནི་བརྟམ་ལྷི་ལ་ཏི་བ། ཞེས་རྫོང་ལས་བྱུང་
 བ་སྟེ་རྒྱས་པ་སྒྲ་མ་ལས་དམན་པས་མེས་བསྐྱེགས་ན་འཛིག་པར་རྒྱས་པ་མ་གཏོགས་ཡོན་ཏན་
 གཞན་གསུམ་སྒྲ་མ་ལྟར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆག་ནའང་དུས་ལ་དུམ་གསུམ་ཁོན་ཆག་གོ། འདི་
 ལ་རྫོང་རྫུང་བ་ཟེར། དེ་ནི་ཁ་དོག་སྒྲ་མ་ལས་དམར་པས་ཆེ་བ་སྟེ་སྒྲ་མ་ལས་སྒྲ་སྐོར་གྱིས་གོང་
 དམན་པས་གསེར་སྒྲ་སྟེ་རི་བ་ཡིན། འདི་གཉིས་ལུལ་དབྱས་དང་སྟོ་སྟོགས་རྩི་ཏ་རྩི་རའི་ལུལ་
 ཁོན་ནས་འབྱུང་། འཕྱིང་བ་ནི། བརྟམ་ཏི་རྩེ། ཞེས་པ་དམར་སྒྲིག་དྲངས་ལ་རིན་ཆེན་གཞན་བ་

གཙོད་ཐོགས་པ་མེད་པ་སྟོད་ནས་འབྱུང་བས་དདུལ་ལྷ་སྟོར་རི་བ་ཡིན། དམན་པ་གོ་རྒྱ་ཞེས་
པ་སྤྲུག་ཤེས་ཆེ་ལ་སྤྲ་མ་ཙམ་མི་དྲངས་ཤིང་ངར་ཡང་སྤྲ་མ་ལས་རྒྱུང་བ་ཞོ་རེར་དདུལ་སྤྲར་
དོ་རི་བ་ཡུལ་ཡར་ལུང་དང་ཁམས་ཕྱོགས་མ་ངེས་པ་ནས་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་
རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་དོ་རི་རྩེ་པ་ལས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྟོན་རི་རབ་ཀྱི་ཁོང་གསེང་
དུ་བདེན་པའི་མཐུ་བརྟེན་པའི་བྲང་སྟོང་ཞོ་འཐུང་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཆེ་འཕོས་པའི་རུས་
པ་ནི་དོ་རི་རེང་བ་ཞེན་ཡིན་ཏེ། རུས་པ་དེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་སོགས་ཀྱིས་ཁྲུང་བ་ལས། ཀྲང་པའི་
རུས་པ་ལས་བརྒྱ་ཕྱིན་ཀྱི་ཕྱག་མཆན་དོ་རི་རྩེ་བརྒྱ་བ་དང་། ཅིབ་མ་ལས་དབང་ཕྱག་གི་གདུང་
ཐུང་། སོག་པ་ལས་ཁྲབ་འཇུག་གི་འཁོར་ལོ་སོགས་འཆོས་པར་བྱས་པའི་ཆེ། དེ་སྟེང་ཕྱོགས་
ལྷ་ཡུལ་དུ་འཆོས་པའི་བྲེ་མ་འཛམ་གླིང་དབུས་སུ་བབས་པའི་ཁར་ཡུལ་ཆགས་པ་ལ་དོ་རི་
གདན་ཞེས་གྲགས་པས་དོ་རི་མཐུས་མཐར་སྟིད་པ་ཡོངས་སུ་ཞིག་པའི་དུས་ཀྱང་རྒྱ་གར་དོ་
རི་གདན་མི་འཇིག་པར་ནས་མཁར་ཐོ་ཞབས་ལྷིང་པ་ལྷར་འདུག་ཅེས་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་
འཆོས་པའི་མཆོན་ཆ་རྣམས་ཀྱང་པ་རོལ་གྱི་མཆོན་ཆ་ཅེས་ཀྱང་མི་ཚུགས་ཤིང་མི་ཤིགས་པ་
དང་། དོ་རི་མཆོན་ཆ་དེ་སྤང་ཆད་ལ་བརྒྱབ་པ་དང་། བརྒྱབ་ཆད་ལ་སོག་པ་དང་། སོག་ཆད་
འཆི་བ་དང་། ཤི་ཆད་འབྲེན་པ་སྟེ་དམ་བཅའ་བཞི་ལྷན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ལྷ་བྱའི་རིགས་ཡུལ་པལ་
ཆེར་དུ་བྲེ་མ་འཐུལ་བ་ལས་བྱུང་ངོ་། །དེ་དུ་དམར་དག་བཤེས་བསྟན་འཇིན་སྟན་ཆོགས་ཀྱི་བྱི་
མེད་ཤེལ་སྟེང་། ༡༣ ལ་གཞི་བྱས། མར་གོ་པོ་ལོ་འཛི Marco Polo ལམ་ཡིག་༡༩༧༡ལོ་ཉ་ལའི་
ནང་དོ་རི་པ་ལས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པས་གཟིགས་པར་ཞུ།

དོ་རི་པག་མོ། (གསར་སྤྲུགས་) <བཟོ་སྐྱ་རྩ་ཉ> 1 དཔལ་འཁོར་སྟོན་པའམ་བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ། འདི་བདེ་
མཆོག་གི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཞུ་བ་པོ་ཡང་ཡིན། དེ་ལ་དོ་རི་མཁའ་འགྲོ་ལ། དོ་རི་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛོད་
མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། 2 (བཀའ་བརྒྱུད་) ཀྱེ་དོར་གྱི་ཡུམ། དོ་རི་པག་མོ་འཛན་དོན་བཟོ་སྐྱ་རྩ་ཉ་
སྟེ། ཐུབ་ཆེན་ནག་པོ་བས། ལྷ་གའི་སྤྱི་ཉི་ངག་ལས་འདས། །རྩ་ནི་མ་རྣམ་པར་སྤངས། །ཉི་
ནི་རྒྱ་ནི་རྣམ་འཇིག་། །པག་མོ་སྤྲང་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག། །དེ་ཡང་སྤྲ་གའི་དོན་ནི་སྤང་དང་འཇོང་།

ལ། རྩ་ཉི་ཉ་ཅི་མ་དང་བལ་བ། ཉི་ཏུ་རྒྱུ་འཛེས་ཆོག་དན་ལྷན་པའོ། །ཞེས་ཀྱི་རྟོག་གི་འབྲེལ་
བར་གསུངས། 3 འོད་ཟེར་ཅན་མའི་མཆན་ཡིན་པར། སྤོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་
ཀྱི་ཐོང་མཛེས་ལས་བཤད།

རྟོ་རྩེ་པག་མོ་དཀར་མོ། (གསང་ལྷགས་) དེའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཆན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་
དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཡས་པས། །བ་དན་གྱིས་མཆན་རྟོ་རྩེ་ཆེ་ལ། །གདན་ལ་བསྐྱུ་
བའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱར་དུ་འབྱུང་། །གཡོན་པས་ཐོད་ཁྱག་སྐྱགས་ཀར་བསྐྱར་བ་ཡི། །མཆན་ན་ཁ་
རྩྱ་བསྐྱམས་ཤིང་ཐོད་སྐྱམ་ལྡེའི། །དབུ་རྒྱ་ན་ཐོད་རྩོན་ལྡེ་བཅུ་འཛེམ་ཅན། །ཕྱག་རྒྱ་ལྡེ་དང་རིན་
པོ་ཆེ་ཡིས་བརྒྱན། །ཞབས་གཉིས་སྦྱིལ་གྱང་ཕྱེད་པའི་གར་སྐབས་ཀྱིས། །པད་ཉི་རོ་ཡི་གདན་
ལ་བཞུགས་བ་ཡི། །པག་དཀར་ཤེས་རབ་གསལ་བྱེད་མ་ལ་འདུད། །སྦྱིང་པོ། རྩོམ་

རྟོ་རྩེ་པག་མོ་དམར་མོ། (གསང་ལྷགས་) དེའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཆན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་
དམར་མོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ལ། །གཡས་པས་གྱི་གྲག་འབྱུང་ཞིང་གཡོན་བ་ཡིས། །ཐོད་
ཁྱག་སྐྱགས་ཀར་འཛིན་ཅིང་ཕྱག་རྒྱ་ལ། །ཐོད་པ་སྐྱམ་རྩོན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་བརྒྱན་ཅིང་། །པད་
ཉི་སྦྱིལ་གྱང་ཕྱེད་པའི་གར་སྐབས་ཀྱིས། །བཞུགས་པའི་རྟོ་རྩེ་པག་མོ་དམར་མོར་འདུད། །སྦྱིང་
པོ། རྩོམ་བཟུང་བེ་རོ་ཅན་ཡེ་རྩྱུ་རྩྱུ་པལ།

རྟོ་རྩེ་པོ་ཉ་མོ་དུག་ཕུ་ཅ་བཞི། (གསང་ལྷགས་) གཙུག་ཉིང་གཡུགས་དཀར་ལས། རྟོ་རྩེ་པོ་ཉ་མོ་དུག་ཕུ་ཅ་
བཞིས་གྱང་ཉག་པར་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འགྱུར་པོ། །ཞེས་པའི་རྟོ་རྩེ་པོ་ཉ་མོ་དུག་ཕུ་ཅ་བཞི་
ནི། ཕྱོགས་སྦྱོང་གི་འཁོར་ན་དབུ་གྲུ་དུག་ཕུ་ཅ་བཞི་ལ་དབང་བའི་མོ་དུག་ཕུ་ཅ་བཞི་ཡོད་པ་
དེ་ལ་ཟེར། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་པོ། །

རྟོ་རྩེ་འཕྲེང་བ། 1 དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ། བཤད་རྒྱུ་དོ་རྩེ་འཕྲེང་བ་དང་དོན་འབྲེལ་
ལྷ་སྐྱེ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་འགྱུར། 2 རྟོ་རྩེ་མང་པོ་གལ་བསྐྱིགས་ནས་ཡོད་པ།

རྟོ་རྩེ་དབྱེངས་ཀྱི་དབང་སྐྱག་ལ། (གསང་ལྷགས་) 1 རྟོ་རྩེ་འཆང་གི་ཡུམ་སྟེ། ཤེས་རབ་མ་དང་དོན་གཅིག་

Vajradhatvishvari 2 འོངས་སྐུ་དཀར་པོའི་ཡུམ། 3 ཞི་ཉམས་ཅན་ལ་རྟོ་རྩེ་དབྱེངས་ཀྱི་དབང་

སྤྱག་མ་ཞེས་བྱའོ།

དོན་དབྱེངས་ཀྱི་དབང་སྤྱག་མ། (གསང་སྤྱགས་) <བརྗོད་ཀྱི་ལཱ་རྒྱུ་> 1 དོན་འཆང་གི་ཡུམ་སྟེ། འེས་རབ་
མ་དང་དོན་གཅིག་ Vajradhatvishvari 2 འོངས་སྤྱད་ཀྱི་ལཱ་མ། 3 ཞེ་ཉམས་ཅན་ལ་དོ
ན་དབྱེངས་ཀྱི་དབང་སྤྱག་མ་ཞེས་བྱའོ།

དོན་དམུལ་བ། (གསང་སྤྱགས་) དམུལ་བ་མཉམ་མེད་དང་དོན་གཅིག་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་
བ་ནས་མ་ཞིག་གི་བར་གནས་བས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉི་ཤུ་དཔེ་ཆེ་ཆད་ཅན་གྱི་
དམུལ་ཁམས་འིག་གོ། དོན་དམུལ་བ་ཞེས་བ་ནི་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་བདེ་ཆད་ཅིག་ཡིན། འོན་
ཀྱང་དེ་ཙམ་ཁ་ཆེན་པོའི་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན། རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན། རིམ་ལྔ་གདན་
རྟོགས། སྤྱགས་རིམ་ཆེན་མོ། འབྲེལ་བ་བཞེས་སྤྱགས། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད། སྤུས་
དོན་ཀུན་གསལ། བདེ་མཆོག་འབྲེལ་བ་འདོད་འཇོ། དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་སོགས་སུ་
ནི་དམུལ་བ་དང་དམུལ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བ་ཅན་ལས་དོན་དམུལ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྤྱད་མི་སྤང་
ངོ། ཁྲོ་བཟང་ཡེ་འེས་བསྟན་བ་རབ་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རྒྱལ་དབང་ཆས་རྗེའི་སྤུལ་སྤྱའི་འིས་ལན་
༡༥ལས། མཉམ་མེད་དང་དོན་དམུལ་བ་གཉིས་ལ་གནས་ཐད་བ་སོ་སོར་བཤད་བ་མེད་ཀྱང་།
ཆེ་ཆད་དང་སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཁྱད་བར་ཡོད་དེ། མཉམ་མེད་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ནི་བར་བསྐལ་གཅིག་དོན་
དམུལ་བའི་ཆེ་ཆད་བསྐལ་ཆེན་གཅིག་དང་། འིན་རྒྱ་རིང་བ་རྣམས་བསྐལ་བ་མཐའ་ཡས་བར་
གནས་པར་བཤད། སྤྱག་བསྐལ་ཡང་འབྲེལ་འབྱུང་དུ་གསུངས། སྤྱགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་ཉམས་
ཆད་དོན་དེ་དམུལ་བར་སྦྱེ་བར་མ་དེས་ཏེ། སྤྱགས་ཀྱི་སྟོན་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཉམས་བས་ཡང་
སོས་ནས་རབ་རྒྱ་ཆ་བའི་བར་སྦྱེ་བར་བཤད། དོན་དམུལ་བ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་དེར་སྦྱེ་བའི་རྒྱ།
སྤྱགས་ཀྱི་སྟོན་དཔོན་ལ་སྤྱོད་ནས་སྟོན་པའི་ཅ་ལྟར་དེ་ནི་སྤྱགས་བ་མཐའ་དག་གིས་སྦྱེས་བྱའི་
ཅལ་ཅེ་ཡོད་ཀྱིས་འབད་དེ། དོན་ལྟར་འདའ་བར་མི་རུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འདས་པའི་དབང་
གིས་གང་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་ལ་དོན་དམུལ་བ་ཞེས་རྒྱའི་སྟོན་བརྗོད་པ་དང་། འབྲས་བུ་
དམུལ་བ་དེ་ཡང་། རྒྱ་གཞན་གྱིས་དེ་ལས་སྟོན་བར་དཀའ་ཞིང་འདའ་བར་མི་རུས་པས་ན་དེ་

དེ་རྒྱུ་བཅུན་མོ། (གསང་ལྷགས་) 1 ལྷན་མ་ལ་མོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ལ་གསང་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཏུ་དེ་
 རྒྱུ་བཅུན་མོ་ཟེད། 2 གསང་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག 3 སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ། རྒྱུ་བཅུན་མོ་ལ་གསང་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲོང་མེད་པའི་ཐེན་མེས་ལས། དེ་རྒྱུ་བཅུན་མོ་ཞི་དེ་
 ཁོ་ལ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 4 ལྷ་མ་ལ་མོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱི་
 རྣམ་གྲངས་ཤིག།

རྩོམ་ཆེ་མུ་པ། (གསར་མཁུགས་) ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རྩོམ་ཆེ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་ཕྱོགས་རེར་དུ་མུ་མུ་སྟེ། བཅུ་ཡོད་
གྲང་ཆེ་མུ་པ་ཞེས་པ་ལོ། མུ་ཆེན་དུ་འབྲ་བས་གཅིག་དུ་བསྐངས་སོ། །དཔེར་ན་ཤིང་ལོ་མ་བདུན་
པ་བ་ཞིན་ནོ། །ཞེས་རྩོམ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མུགས་རིམ་ཆེན་ལོ་དང་། མཁས་བྱུང་རིན་པོ་ཆའི་
རྣལ་འབྱོར་རོལ་པོའི་དགའ་སྟོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོའི་གཞུང་དུ་རྩོམ་ཆེ་མུ་པ་དང་ཆེད་གྲུ།

པ་གཉིས་ཆོག་གིས་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ལས། དོན་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང་། (པཎ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཀླུ་པ་མཆོན་དང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་ཅིས་) སོགས་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས་དོན་མུ་པ་ལས་ལོགས་སུ་ཅེ་དགུ་པ་ཡོད་པར་གསུངས། དོན་ལྟ་བུ་མཆོན་དོན་ལ་གཟེགས།

དོན་ཅེ་དགུ་ལ། (གསང་སྤྱགས་) 1 རྗོལ་པ་གཉིས་ཀྱི་དུ་བརྒྱད་དང་དབུས་དུ་སྟེ་དགུ་དང་ལྷན་པའི་དོན་ལ་ཟེར་རྟེ། རྗོལ་སྤྱགས་ཅིས་ཆེན་མོ་ལས། དོན་ཅེ་དགུ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཅེ་ལྷ་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟེ་འོག་གི་ཅེ་བརྒྱད་དང་དབུས་མ་དང་བཅས་པས་ཅེ་དགུ་པའི་ཞེས་བཤད་དོ། ཞེས་གསུངས། ཆོག་གིས་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ལས་དོན་ཅེ་ལྷ་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་བཞེད། ཡང་རྗོལ་པ་ཆེན་པའི་བདེ་མཆོག་འགྲེལ་པ་འདོད་འདོད་ལས། མཛོན་བརྗོད་ལེའུ་དགུ་པར་དཔའ་བོ་གཅིག་པ་ལ། དོན་ཅེ་དགུ་པར་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ཅེ་ལྷ་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པར་བརྟགས་ན་ཅེ་དགུ་པ་དང་ལྷ་པ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དབྱང་དོ། 2 (མཁས་པ་འགའ་ཞིག་) རྗོལ་པ་གཅིག་ལ་དབུས་དུ་དང་བཅས་ཏེ་ཅེ་མོ་དགུ་དང་ལྷན་པའི་དོན་ལ་བཞེད། རྗོལ་པ་གཉིས་ཀ་བསྟོམས་ན་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང་། ཅེ་དགུ་པ་ཞེས་པ་ནི་དགུ་ཆོན་དུ་འབྲེལ་བས་དགུ་པ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། ཤིང་མོ་ལ་བདུན་པ་བཞིན་ནོ། དོན་ལྟ་བུ་མཆོན་དོན་ལ་གཟེགས། དོན་ཆོག་སྤྱུལ། (གསང་སྤྱགས་) ཆོག་སྤྱུལ་མེ་བ་ཞིག་ལས་མ་གསུངས་པས་དོན་གྱི་ནམ་དབྱེད་དོན་ལྟར་བྱེད་དཀའ་བ་ཡིན་ནམ་སྟེ། ཞེས་དབུལ་ཆུ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་བ་གསུང་དོ། །

དོན་འཛིན་ལ། (གསང་སྤྱགས་) 1 དོན་འཆང་། གསང་སྤྱགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་དོན་འཛིན་པའི་དོན་ལ། ཡིག་དོན་དང་། ལྷི་དོན། ལྷས་དོན། མཐར་ཐུག་གི་དོན་བཞི་དང་སྦྲར་ནས་བཤད་དེ། རྗོལ་འགྲེལ་པ་བཞི་སྤྱགས་ལས། དོན་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དུག་མཆོན་གྱི་དོན་ཅེ་ལྷ་པ་དུག་ཏུ་འཆང་བར་མཛད་པས་ན་དོན་འཛིན་པ་སྟེ། ཡི་གའི་དོན་ཏོ། ཤིང་མོ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་པོ་ཡེ་ཤེས་དཔེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཆང་བར་མཛད་པས་ན་དོན་འཛིན་པ་སྟེ་སྤྱི་དོན་ཏོ། ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱི་ཅིན་པ་གསུམ་པའི་སྤྱི་མའི་ལུས་རང་གི་ངོ་

བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་ན་དོན་དེ་འཛིན་པ་སྟེ་སྤྲུལ་པའོ། རྫོང་མི་ལུང་འབྲུག་གཉིས་སུ་
 མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལུང་འབྲུག་སྟེ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཆང་བར་མཛད་
 པས་ན་དོན་དེ་འཛིན་པ་སྟེ། མཐར་ཐུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །² དུག་ན་དོན་དེ། ³ གསང་
 རྒྱལ་ས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན། རྗེའི་རྒྱལ་ས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། །ལྷ་ཀྱའི་དགོ་སྒྲོང་དོན་དེ་འཛིན་པ་
 །ཤར་ཙོང་ཁ་པ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ⁴ གསང་རྒྱལ་ས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན།
 རྫོང་འཛིན་པ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་ རྒྱལ་ས་ཆེན་དོན་དེ་འཛིན་པ་
 དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་མཆོན་མོ་ནི། བདེ་མཆོག་ལྷ་ལྷའི་བདག་མདུན་
 ལུས་བསྐྱེད་བདག་འབྲུག་དང་བཅས་པ། བདེ་མཆོག་ཤེས་བྱ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་མཛོན་རྟོགས་དགོས་
 འདོད་ཀྱན་འབྲུང་། འདི་ནི་འབྲུག་རྒྱ་ཀྱན་དང་བཅས་པ་རྒྱལ་དབང་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་རྒྱུན་
 དུ་གསུང་ཆོག་མཛད། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྒྲོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ་སྟོན་ཆ་
 རྫོང་ཉིད་དང་སྤྱད་ཆ་རྫོང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་བཞིན་སྒྲོ་བཟང་མགོན་པོས་མཛད་པ། ལྷོ་སྒྲོའི་ཆོག་པར་
 སོར་རྒྱུན་གཙོང་ཐར་པའི་སྒྲོ་འབྲུང་། སོ་སྒྲེ་ཐ་མལ་པའི་རུས་ཆོག་གཙོང་དབང་ནམ་མཁའ་སྒྲོ་
 འབྲེད་ཀྱི་བྱེན་རྒྱལ་ས་བྱ་ཚུལ། ལུས་པ་དམ་ཆོག་གསུམ་བཞོད་ཀྱི་སྒྱུ་བ་དཀྱིལ། ལྷ་ཡི་ལུས་
 པ་འབྲུག་པའི་ཆོག་འཛིག་རྟེན་གཏེར་མཛོད། གསང་འབྲུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཆོན་ཚུལ་གདན་བྲངས་
 རི་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ། རབ་གནས་མདོར་བསྐྱས་བྱ་ཚུལ། བདུད་ཅི་རིལ་བུ་སྒྱུ་ཚུལ་ཉུང་བུ།
 རྫོང་སྒྲོང་དོན་བདུན་མའི་འབྲེལ་པ། རྫོང་སྒྲོང་སྐྱུ་བ་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ཁྱེད། ལས་དང་པོ་བ་ལ་ཉེ་བར་
 མཁོ་བའི་བྱང་རྒྱལ་བཞོད་པའི་བདེ་ལམ་རྣམས་སོ། །

རྫོང་བཞི་བསྐྱེད། (གསང་རྒྱལ་ས) སྒྲོང་ཉིད་བྱང་རྒྱལ་ཀྱི་དོན་དེ། ས་བོན་བསྐྱས་པའི་དེ་ཉིད། གཟུགས་ཉིད་
 རྫོགས་པའི་དེ་ཉིད། ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོན་དེ་བཞིའོ། །ཞིབ་པར་དོན་དེ་བཞིའི་ཆེད་ས་ལ་གཟིགས།
 རྫོང་བཞིའི་ཆེད་ས། (གསང་རྒྱལ་ས) དཔལ་གསང་བ་འབྲུས་པའི་སྐྱུ་བ་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་ས་སམ་སྟོན་བཞི་
 བྱི། སྒྲོང་ཉིད་བྱང་རྒྱལ་ཀྱི་དོན་དེ། ས་བོན་བསྐྱས་པའི་དེ་ཉིད། གཟུགས་ཉིད་རྫོགས་པའི་དེ་ཉིད།
 ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོན་དེ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་མི་ལས་བྱང་

ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དང་། ཉི་མ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་
ལྡང་བའི་དེ་ཉིད་ནས། བྲག་མཚན་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། ས་བོན་བསྐྱུས་པའི་
དོན་ནི། སྐྱེ་ཤིང་གསུམ་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ནས། ལག་ལག་ཁོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་
བར་ནི། གཞུགས་ཉིད་ཤིང་གསུམ་པའི་དོན་ནི། སྐྱུབ་ཐབས་བསྐྱུས་པ་ལྟར་ན། སྐྱེ་བྱིན་གྱིས་ཚོབ་པ་
ནས། མཚན་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་དང་། རྒྱས་པ་ལྟར་ན། སྐྱེ་བྱིན་གྱི་ཚོབ་པ་ནས། སྟེང་སྟོར་བྲག་
མཚན་སྒྲ་མའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོན་ནི་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་གསང་འདུས་ཀྱི་གསུང་
ཟིན་སྒྲོགས་ལ་བྱང་བའི་རེ་སྟོང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

དོན་འགྲུལ་དང་། (གསང་ལྗགས་) དོན་ནི་མི་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གཤངས་དང་རྒྱང་
གི་གཤངས་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་ནས་ཚོབས་དེ་སྟོང་ཅེས་བྲ།

དོན་རྒྱུ་ལོངས་མ། (གསང་ལྗགས་) འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ།

དོན་སེམས་དཔལ། (གསང་ལྗགས་) 1 སྤྲིག་སྤྲིབ་སྟོང་བ་ལ་ས་སྟོང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡི་དམ་ཞིག་ བྲག་
གཡས་དོན་སྟེང་གར་གསོར་ཤིང་། གཡོན་པའི་བྲིལ་བྱ་དཀྱུ་ལ་བརྟེན་པ། ཞབས་གཉིས་སྤྲིལ་
མོ་བྱང་གིས་བཞུགས་པ། སྐྱེ་མདོག་དཀར་གསལ་སྒྲ་བའི་མདོག་ཅན། དེ་ལ་སྒྲ་ཡབ་རྒྱུད་དང་།
ཡུམ་བཅས་གཉིས་ཡོད། 2 རྒྱལ་བ་དོན་འཆང་ལའང་འཇུག་པའི་སྐབས་མང་པོ་ཡོད། རྗེའི་
གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟིན་བྲིས་ལས། མདོར་བྲས་སྟུ། དེག་བྱ་དོན་ཉིད་དང་ནི། དོན་
སེམས་དཔལ་དང་ལྡན་གནས། ཞེས་གསུངས་ཤིང་དོན་སེམས་དཔལ་ནི་དོན་འཆང་དོ། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། མཁས་བྲུབ་ཚོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༡༧་བཅུ་ལས། སྒྲ་
མ་དོན་སེམས་དཔལ་ལྟར་འབྲིང་བག་ཅན་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་ནས་བཞུགས་པ་
གསལ་བར་བལྟས་ལ། ཞེས་སྒྲ་མ་དོན་འཆང་དུ་བསྟོམ་བར་གསུངས་པས། ཞེས་གསུངས་
སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡི་གེས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུད་འཇུག་ནི་རེས་
དོན་གྱི་དོན་དང་། དེ་ཉིད་གཞུགས་སྐྱེའི་རྣམ་པར་ཤར་བས་ན་སེམས་དཔལོ། །གཞན་ཡང་།
བདེ་མཚོག་ཤིང་གསུངས་རིམ་དངོས་བྲུབ་སྟེ་མ་༤་༡ནས་ལས། འགྲོ་བའི་འཇུག་མཚོག་དོན་སེམས་

དཔའ་དེ། །དམིགས་མེད་བཅེ་བས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིས། །གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་
 རི་བཞིན་དུ། །མདོ་དང་བྱ་བ་སྦྱོད་པ་ནལ་འབྱོར་དང་། །གསང་མཐའ་ནལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་རྒྱད་
 རྣམས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །

རྫོང་མེས་ས་དཔའ་ལྷུ་ཐབས། (གསང་ཐུགས་) ། རྫོང་མེས་ས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡི་དམ་དེའི་སྐབ་
 ཐབས། 2 དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་བྲགས་པས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞན་
 ལྟོན་པའི་རྒྱད་འགྲེལ་ཞིག་མཁས་བྱ་བ་ཚོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱ་བ་རྒྱ་མཚོ་༡༩༩༥ལས།
 དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་བྲགས་པས་རྫོང་མེས་ས་དཔའ་ལྷུ་ཐབས་མཛད་དེ། བྱི་མ་འདི་ལ་ཏ་རྩ་ག་
 ཏ་ར་གྱི་དང་། ལ་ལི་བརྗ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲེལ་བ་མཛད་ཅིང་། མ་ག་ཏའི་བརྗ་ཏ་རྩ་བ་དཔལ་
 བཟང་པོ་དང་། རྫོང་མེས་ས་དཔའ་ལྷུ་ཐབས་ཀྱིས་མཛད་པར་བྱེད་པས།
 དེ་ལྟར་དུ་གཟུང་བར་བྱའི་ བྱིས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་འཕགས་པས་མཛད་པའི་སྐབ་ཐབས་ཡོད་བཞིན་
 དུ། དེ་ལྟུག་པར་བཏང་ཙམ་ལས་གཞན་མེད་པའི་སྐབ་ཐབས་འདི་འབྲ་རྒྱ་བས་མཛད་པ་ག་
 ལ་འོང་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། མི་འཐད་དེ། མདོར་བྱས་ན་དངོས་སུ་མི་གསལ་བའི་བྲག་རྒྱ་འདུ་བྱ་བ་
 ལ་བྱའི་བྲག་རྒྱ་མ་རྟེན་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་སྤྱིང་ཁ་ནས་ལྷུང་ནས་བྱ་བ་ལྟ་བུའི་བྱེད་པར་མང་
 པོ་ཞིག་དང་། མདོ་བསྐྱེན་མེད་པའི་མདོ་དང་སྦྱོར་ཚུལ་ཡང་ཅི་རིགས་པ་བསྐྱེན་རྒྱ་ཡོད་པས།
 འཕགས་པའི་སྐབ་ཐབས་ལས་ཐོགས་དབྱུང་རྒྱ་མེད་པའི་རྟགས་མི་འབྱུང་ལ། སྐབ་ཐབས་
 སྤྱིའི་རྣམ་གཞན་འཕགས་པས་མཛད་པ་ལས་འོགས་པ་མི་འདུག་པའི་བྱིར་ཐེར་ན་ནི་བྲབ་པ་
 འགལ་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་རྒྱ་བས་མཛད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་རྩུང་ཐད་ཀྱང་མེད་པས་
 སོ། །ཞེས་གསུངས།

རྫོང་མེས་ས་དཔའ་ལཔ་ཡུམ། (གསང་ཐུགས་) ། ཁ་དོག་བྲག་མཚན་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི། སྐྱེ་མདོག་
 དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་ཀྱིས། །རྫོང་ཕྱིལ་འཛིན་པས་རང་དང་འབྲ་བ་ཡི། །རྫོང་
 ལྷེས་མང་འཕྱུད་ཅིང་རིན་པོ་ཆེའི། །རྒྱན་དང་དར་གྱི་ན་བཟའ་མཛེས་པར་གསོལ། །པད་རྒྱར་
 ཞབས་གཉིས་རྫོང་སྤྱིལ་ཀྱང་ཚུལ། །རྫོང་མེས་ས་དཔའ་ལཔ་ཡུམ་ལ་བྲག་འཆལ། །སྤྱིང་པོ།

ཕྱི་མ་སྡེ་ཆེན་མངོན་ཆེན་མོ།

སྐྱིའི་གཞོན་པ་རྒྱུད་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་ཚུགས་པ་
དང་། ཉན་གཞོན་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་དང་། ཉ་བ་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་
པས་མི་ཚུགས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་དེ་འཛོལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །³ (བཀའ་བརྒྱུད)
ཐག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཉིད་དྲངས་པའི་ཁམས་སུ་རིམ་བར་སྦྱངས་པ་ལས་ཐག་མེད་གྱི་
སྐྱེ་བྱུང་བ་ཉིད་ལ་རྩོམ་ཞེས་བྱ། ཡང་ན་རྒྱུད་སེམས་ཅམ་ལས་བྱུབ་པའི་སྣེ་སྐྱེ་ལ་ཟེར།
རྩོམ་ཞེས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

རྩོམ་ཞེས་ཞེས་པ་ཐུན་པ། (གསང་མཁས་) མ་དག་པའི་སྐྱེ་ལུས་ལ་ཟེར། རྩོམ་ཞེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་
འདུས་རྩོགས་རིམ་༣༡བ་ན་གསལ་ལོ། །

རྩོམ་ཞེས་ཞེས་པ། (གསང་མཁས་) སྐྱེ་བ་ཤད་ནི། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་སྣ་ཡི་
རྣལ་འབྱོར་ལ་རྩོམ་ཞེས་བྱ། ཤེས་སྤྲོས་ཀྱིས་རྩོམ་གསུམ་མཛོན་དུ་བྱེད་པས་རྩོམ་ཞེས་ཞེས་པ་
པ་ཞེས་བྱལ། །

རྩོམ་ཞེས་གནས་བདུན། (པར་ཕྱིན) རྒྱུད་ཁྲ་མ་ལས་གསུངས་པའི་རྩོམ་ཞེས་གནས་སམ་རྟོགས་དཀའ་བས་
གནས་བདུན་ནི། སངས་རྒྱལ། ཚོས། དག་འདུན། ཁམས། བྱང་ཆུབ། ཡོན་ཏན། འཕྲིན་ལས་
དང་བདུན་ལོ། རྒྱུད་ཁྲ་མ་ལས། སངས་རྒྱལ་ཚོས་ཚོགས་ཁམས་དང་བྱང་ཆུབ་དང་། ཡོན་
ཏན་སངས་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་ཐ་མ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱན་གྱི་ལུས་ནི་མདོར་བསྟུན། རྩོམ་ཡི་
ནི་གནས་བདུན་འདི་དག་གོ། ཞེས་སོ། གཤམ་པའི་ལ་དོན་དམ་དང་ཀྱན་རྩོམ་གྱི་ཆ་རེ་ཡོད་
དེ། དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱལ། གཤམ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་སྐྱེ་ཀྱན་རྩོམ་པའི་སངས་རྒྱལ། གཤམ་
རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱེ་དོན་དམ་པའི་ཚོས། འགོག་ལམ་ཀྱན་རྩོམ་པའི་ཚོས། དེ་བརྩོད་བྱར་བྱེད་
པའི་གསུང་རབ་དོན་དམ་པའི་དག་འདུན། རིག་གོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱན་རྩོམ་པའི་དག་འདུན།
འཕྲིན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་སྐྱེ་བྱང་གི་ལུས་པ་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་
སྐྱེ་ཀྱན་རྩོམ་པའི་བྱང་ཆུབ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱེ་ཡོན་ཏན་དོན་དམ། སྤྲོས་སོགས་
བལ་བའི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་འཕྲིན་ལས་དོན་དམ། བྱ་བུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱན་རྩོམ་པའི་འཕྲིན་

ལས། དེ་བཙོད་བྱར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་སྤྱོད་བཤད་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་དོན་རྣམ་པ་བདུན་
ནི། རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར་དོན་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གནས་ཏེ། རྟོགས་དཀའ་
བའི་གནས་བདུན་ཞེས་པའོ། །

དོན་མེད་རྣམ་འབྱོར། (གསང་སྤྲུགས་) བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ལ་ཟེར། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཞུང་
དུ་འདི་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྗེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ཞེས་གྲང་བྱ།

དོན་མེད་སྤྲུལ། (གསང་སྤྲུགས་) དོན་མེད་སྤྲུལ་ལ་གཟེགས།

དོན་མེད་སྤྲུལ་བོགས། (གསང་སྤྲུགས་) དོན་མེད་སྤྲུལ་ལ་གཟེགས།

དོན་མེད་དཔུལ་བ། (གསང་སྤྲུགས་) དོན་མེད་དཔུལ་བ་ལ་གཟེགས།

དོན་མེད་ཆོག་ (གསང་སྤྲུགས་) ཤིན་རྒྱ་ཐབ་ཅིང་བརྗིད་ལ་གོ་དཀའ་བའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ཞེས་
པ་འདིར་རྟོགས་དཀའ་བའམ་གོ་དཀའ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་རྒྱུད་རྒྱ་མ་ལས་གསུངས་
པའི་རྟོགས་དཀའ་བའི་གནས་བདུན་ལ་དོན་མེད་གནས་བདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་མེད་བརྒྲས་བ། (གསང་སྤྲུགས་) དོན་མེད་བརྒྲས་བ་ལ་གཟེགས།

དོན་མེད་རིགས། (གསང་སྤྲུགས་) བྱ་རྒྱུད་རིགས་བྱུག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི། དོན་མེད་རིགས་ཀྱི་
གཙོ་བོ་བྱུག་རྫོང་ལྟ་བུ།

དོན་མེད་ལུས། (གསང་སྤྲུགས་) 1 དྲངས་མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ། དེ་ལ་དོན་མེད་བཙོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི།
དོན་མེད་མི་བྱེད་བའམ་སོ་སོར་འབྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། བརྟན་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པས། དྲངས་
མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ནི་ལས་དབང་གིས་འཆི་དུས་མ་གཏོགས་སུས་གྲང་བཤིག་རྒྱུམ་
སོ་སོར་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 2 རང་ཡི་དཔམ་གྱི་ལྟར་བསྟོམས་པའི་ལྟ་སྟླ།
སྤྱོད་བཤད་ནི། དོན་མེད་མི་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། བདེ་བ་དང་སྟོང་བ་མི་བྱེད་པའམ་དབྱེར་མེད་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 3 ཤིན་རྒྱ་ཐབ་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་གསུམ།
མེད་གསུང་ཐོར་བྱ་33, 37, 41ས། གང་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཅ་འཁོར་སོགས། དོན་མེད་ལུས་ཀྱི་
གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 4 ལུང་ཁམས་སོ་བྱུག་གི་ཆོགས་

པ་ལ་རྫོང་འཕུལ་ཟེར། ཡུང་ཁམས་སོ་བྲལ་ནི། ཡུང་སོ་བྲལ། ཁམས་བྲལ། དབང་སོ་བྲལ། ཡུལ་
བྲལ། ཁ་དང་ལག་པ་སོགས་ལས་ཀྱི་དབང་སོ་བྲལ། སྤྲུལ་བ་དང་ལེན་བ་དང་འཕྲོ་བ་སོགས་ལས་
ཀྱི་དབང་སོ་ལྷན་བྲལ་བྲལ་སྤྲུག་སྤྲེ་སོ་བྲལ་གྱོ། འདི་ནི་ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་
མཛོད་སྒྲིགས་བཅ་བར་མ་༩་ ༣ ན་གསལ་བ་ལྟར་དོ། ⁵ (མདོ་ཡུགས་) སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྲུ་
ཡུལ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་རྫོང་འཕུལ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ནི། འདི་ལ་ཕྱི་འབྲུང་བ་དང་ནང་
ཆགས་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཚུགས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒོ་གོས་མི་ཟད་པས་བསྐྱེད་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅེ
༡༩༠༩༡ལས། རྫོང་འཕུལ་འཛོལ་བ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྤྲུ་ཕྱིའི་གཞོན་པ་རྒྱུད་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་ཚུགས་པ་
དང་། ནང་གི་གཞོན་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་དང་། ན་བ་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་
པས་མི་ཚུགས་པར་བྱེད་པའི་སྤྲུ་དེ་འཛོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྫོ་བ། རྫོ། འདུལ་བ་ཡུང་གཞི་༩ ག་པ་ ༡ལས། ལྷས་ཕྱིན་གྱིས་ནི་སྤང་ཆེན་དབང་སོ་བས་ད། །དགའ་
བོས་དེ་ནི་གོས་བ་བདུན་དུ་ཁྱེར། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་བྱུག་གིས་བར་སྤྲང་ལ། །རྫོ་བ་བཞིན་
དུ་ཕྱི་རོལ་རྒྱུད་རིངས་འཕངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

རྫོ་ཅེ་གཅན། རྫོ་བཅིགས་པའི་ཡུང་སོ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་
༡༠༢༣༢ལས། རྫོ་ཅེ་གཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫོ་བཅིགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྫོ་ཡི་སྦྱིང་པོ། རྫོ་ཡི་སྦྱིང་བོ་ལ་གཟིགས།

རྫོ་ལྷན། རྫོ་དཀར་པོ་མེར་བསྐྱེགས་པའི་རྫོ་ཐལ་ལམ་ས་དཀར་གྱི་མིང་། དེ་ལ་རྒྱ་བྱང་མོ་སྤྲུགས་ཏེ་
དཀྲུགས་ན་ཐོད་ལངས་ནས་ཁོལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་སྟོགས་དོ། །རྒྱ་
གར་དུ་དཀར་ཅིས་གཏོང་བྱེད་ཉ་ཕྱིས་ཞིབ་མོར་རྫོག་པའི་ས་དཀར་ཡང་རྒྱ་སྤྲུགས་ན་ཁོལ་
བར་བྱེད་དོ། །རྫོ་ཡུང་ཐང་པའི་རྒྱའི་བསྐྱེད་བཅོས་ལས། མ་རབས་གཅེས་པར་བསྐྱུངས་ན་
ཡང་། །འིན་དུ་མི་ཆོར་འཁྲུག་པར་བྱེད། །བསིལ་བའི་རྒྱ་ཡིས་བྱན་ན་ཡང་། །རྫོ་ལྷན་ལྷག་པར་

ཁོལ་ཞིང་ཆ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དོ་རམས་པ། དགེ་བཤེས་རྒྱུད་ཁག་གི་གྲས་ཤིག་ རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དོ་རམས་པའི་
མཆོན་བཏགས་བཞེས་གནང་བ་རེད་ཅེས་བ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་དོ་རམས་པའི་ཐོག་མ་
རྒྱལ་བ་སྐུ་འཕྲོང་བདུན་པ་བསྐྱལ་བ་ཟེར་བྱ་མཆོ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱང་སྤང་། འབྲས་སྤྱངས་
ཆོགས་ཆེན་གྱི་དོ་བཅའ་སྤྱིར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆའི་བཞུགས་ཁྱིའི་གཡོང་པ་དེའི་མདུན་ནས་དོ་
རམས་པའི་དམ་བཅའ་འཛོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དཔགས་ན་སྟོན་མ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་
ཞིག་གིས་དམ་བཅའ་བཞག་པ་གཤོན་མི་ཟེམ། །མེར་བྱས་མཁས་སྟོན་གྲུ་ཆང་ལྟ་བུ་ཡིན་ན།
དགེ་བཤེས་རྒྱུད་ཁག་གི་གྲས་ལ་སྤྱིར་བསྐྱེད་དང་རིགས་རམས་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་དོ་རམས་
པའི་ཐ་སྟེན་མེད། སྤྱི་བཤད་ནི། འབྲས་སྤྱངས་ཆོགས་ཆེན་གྱི་དོ་བཅའ་སྤྱིར་དམ་བཅའ་བཞག་
པས་དོ་རམས་པ་ཟེར་ཞིང་། རམས་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རབ་འབྱམས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོག་གོ། སྟོ་
མང་སོག་པོ་མཁའ་རྒྱུད་དཔག་དབང་ཉི་མའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བུའི་ནང་དེའི་སྟོར་གསལ་ཡོ། །
དོ་རིང་གསུམ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་གྱིས་ཕྱི་ལོ་༡༡༩ལོར་རྒྱ་བོད་དབར་ཞལ་འཆམ་གྱི་ཞི་བདེའི་ཆིངས་
ཡིག་འཁོད་པའི་དོ་རིང་གསུམ་བཅུ་གསུམ། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་དུ་དོ་རིང་གཅིག་
རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོའི་པོ་བླ་པོ་མདུན་དུ་གཅིག་ རྒྱ་བོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་མེ་རུ་ (མེ་རུའི་འབྲེལ་
བཤད་མེ་རུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།) ཞེས་པར་དོ་རིང་གཅིག་བཅས་གསུམ་བཅུ་གསུམ་སོ། །
དོ་རུས་གཏུག་པ། གནད་དུ་འཁེལ་བར་བྱེད་པ། གནད་འགག་ཐོག་འཁེལ་བར་བྱེད་པ། བན་ཏན་
བྱེད་པ། སྤྱི་བཤད་ནི། རུས་རྒྱུད་གཅོག་པའི་ཆོ་དོང་རུས་པ་གཏུག་དགོས་པ་ལྟར་གནད་
དུ་འཁེལ་བར་བྱེད་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །

དོ་རུས་ཐུག་པ། གནད་དུ་ཁེལ་པ། བཤུ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཞལ་སྤྱན་སྐྱེས་
རབས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱན་ཡང་དོ་རུས་ཐུག་པ་ཞིབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ལོ། །རྗེ་སྤྱི་མའི་རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་བའི་གསུང་ལན་ལས་ཀྱང་། འདི་ན་དོ་རུས་ཐུག་པ་ཡོད་
པའི་གདམས་དག་ད་ལྟ་གཅིག་ཀྱང་མི་གདལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །དེས་ཤེས་གཏིང་

ནས་བྱོངས་ངེས་པ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་།

དོལ་བ་བཟང་པོ། དེ་བཟང་པོའི་ཆས་འཐག་སའི་དོལ་བ།

དོའི་སྤྱང་པོ། 1 མཁན། འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་པར་བཤད་པ་༡༣བ་༣ལས། དོའི་སྤྱང་
པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁན་དོ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དམར་དགོ་བཤེས་ཀྱི་སྟན་གཞུང་དེ་མེད་
ཤེས་ཐེང་དང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་བཞིན་གསལ། 2 རིན་པོ་ཆེ་ཨ་སྤྲུག་གླུ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་རིགས་གཉིས་ཏེ། ཨ་སྤྲུག་གླུ་དང་། རུ་མ་ཨ་སྤྲུག་གླུ་ལོ། 1 ཨ་སྤྲུག་གླུ་ནི་མདོག་
ཤིན་ཏུ་གནག་པ་ལ་འོད་ཟེར་ཤིན་ཏུ་དམར་པ་འབྱུང་། རུ་མ་ཨ་སྤྲུག་ནི་སྤྲུལ་དང་འབྲུག་པ་ལ་འོད་
ཅུང་ཞིག་གསལ་བའོ། །འདི་གཉིས་ཆུ་ནང་གི་དོལ་ས་སྤྱེས་པའི་ཆུལ་རུ་འབྱུང་བས་ཨ་སྤྲུག་གླུ་
སྟེ་བོད་སྐད་རུ་དོའི་སྤྱང་པོ་ཞེས་བྱ། ཡུལ་སིང་ལྷ་གན་སོ་རྒྱུ་ནམས་ནས་འབྱུང་ལ། བོད་ཆོད་
ནི་སྤྲུལ་ལ་དུལ་གྱི་དོ་སྤྱོད་ཀྱི་མ་ལ་བཞེ་བོ་བྱེད་པའོ། ཞེས་དེ་མེད་ཤེས་ཐེང་༡༠ལས་བཤད་
དོ། 3 རྒྱ་མཆོན་ས་ཐོན་པའི་དོ་སྤྱོད་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས། དུལ་ཆུ་རྩམ་ཆུ་བྱ་གསུང་། 4
སྟོབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པས། དོའི་སྤྱང་པོ་ནི་ཁ་དོག་དམར་པོའོ། ཞེས་གསུངས། 5 བོད་
ཀྱི་གཤམ་ཆོག་ཏུ་དུལ་ལ་དོའི་སྤྱང་པོ་ཟེད། ཞེས་དེ་མེད་ཤེས་ཐེང་༡༠ལས་གསུངས།

དོའི་ཡོལ། དོལ་ས་བསྐྱབས་པའི་ཟས་ཟ་བའི་སྟོང་།

དོར་དེལ་གྱི་མཆོན་དོན། དོར་ཆེས་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། དེལ་བྱས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་མཆོན། རྒྱས་པར་བཤད་ན། དོར་དེལ་གྱིས་བསྐྱེད་རྟོགས་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་རྟོགས་
མཆོན་བ་ཡིན་ཏེ། (དང་པོ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལྷ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་མཆོན་ཆུལ་ལ) ༡ རྟོག་མར་
དོར་དེལ་མཆོན་དོན་ནི་ ༡ དོར་ཆེས་དོར་ཆེས་མེས་པ་དཔལ་དང་། དེལ་བྱས་དོར་དཀྱིངས་ཀྱི་དབང་
ལྷག་མ་མཆོན། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། དོར་ཆེ་ལྟེ་བས་དོར་ཆེས་མེས་པ་དཔལ། སྟེང་རུ་ལྷས་རྩམ་སྤང་
སོགས་ལྷ་སྟེ། དབྱས་རྩམ་རྩམ་སྤང་། འར་རྩམ་མི་བསྐྱོད་པ། ལྟོ་རྩམ་རིན་འབྱུང་། ལུབ་
རྩམ་འོད་དཔག་མེད། བྱང་རྩམ་དོན་གྲུབ་བཅས་མཆོན་ནོ། ། (གཉིས་པ་རྟོགས་པའི་ཀྱི་ལམ་
མཆོན་ཆུལ་ལ) དོར་དེལ་རྩེ་མོ་ལྷས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡང་མཆོན་པར་གསུངས་ཏེ། དོར་འབྲེལ་བ་

བཞི་སྒྲུགས་ལས། ཡེ་ཤེས་ལྷ་མཆོན་པའི་དོན་ནི་ཅེ་ལྷ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། སྤྱང་གི་པད་
 འདབ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་བྱམས་པ་སོགས་སེམས་
 དཔའ་བརྒྱད། (བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྒྱད་ནི། བཞི་ཏ་སྤྱི་ཏི་རྩེ་ན་གྱི་ཏིས་མཛད་པའི་དེ་ཁོ་
 བ་ཉིད་དྲུག་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས། དེ་ལོག་བརྒྱ་འདབ་བརྒྱད་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་བརྒྱད་
 ཤེས་བྱ་སྟེ། བརྒྱའི་བྱག་ (འདི་སྤུན་རས་གཟིགས་ཡིན) དང་བྱམས་པ་དང་། ཁན་མཁའ་
 མཛོད་དང་ཀྱར་བཟང་། བྱག་ན་དོན་འཇམ་དཔལ་དང་། སྤྱིབ་སེལ་དང་ནི་ས་སྤྱིང་ལོ། ལྷ་
 རྣམས་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ནི། འི་བཞིན་ཤོགས་སུ་བསྐྱེལ་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། ལོག་དྲ་ལྷས་མཁའ་འགྲོ་སྟེ། ལོག་གི་པད་འདབ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྒྲོམ་བཞི་དང་། སྤུལ་བྱེད་མ་
 སོགས་བཞི་སྟེ་ལྷ་མོ་བརྒྱད་མཆོན་ལོ། དོན་ལ་དབྱེ་ན། དོན་ཅེ་གཉིས་པ་དང་། ཅེ་གཉིས་པ།
 ཅེ་གསུམ་པ། ཅེ་ལྷ་པ། ཅེ་དགུ་པ། ལྷ་ཆོགས་དོན་ནི། རྒྱན་གྱི་དོན་རྣམས་སུ་ཡོད། (རྒྱན་གྱི་
 དོན་ནི་ནི། རྒྱན་གྱིས་ཅེ་མཛེས་སུ་བྱས་པའི་དོན་ནི་ལ་ཟེར། འདི་རྒྱན་ཆས་བརྒྱན་པའི་དོན་ནི་ལ་
 ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་སྟེ།) ཡང་དོན་ལ་དབྱེ་ན། ཁོ་བའི་དོན་དང་། (ཁོ་བའི་དོན་ནི་ནི། དོན་ཅག་
 པོ་དུ་ཅེ་རྣམས་སོ་སོར་གདེངས་པའི་དོན་ནི་ལ་ཟེར།) ཞི་བའི་དོན་ཅེ་གཉིས་སུ་ཡོད། (ཞི་བའི་དོན་ནི་
 ནི། ཁན་རྒྱུན་ཡོངས་གྲགས་གྱི་དོན་ལ་ཟེར།) རྩལ་བྱའི་མཆོན་དོན་ནི་དེ། རྩལ་བྱའི་སྤྱང་གི་དྲ་
 ལྷའི་མཆོན་དོན་ནི་དོན་དང་འདྲ་ལ། རྩལ་བྱའི་ཞལ་གྱིས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་
 ཉིད་ལྷ་མོའི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་ཤེས་རབ་མ་དེ་མཆོན། དེའི་ལོག་གི་བདུད་རྩིའི་བྱམ་པས་བདེ་
 བ་དང་སྟོང་པ་དབྱེར་མེད་བྱེད་པ་མཆོན། དེར་སང་རྩལ་བྱ་པལ་མོ་ཆེར་རྩལ་ཞལ་གྱི་ལོག་ཏུ་
 བྱམ་པའས་བྱམ་པའི་དོད་བྲག་པ་མི་སྤང་བ་ནི་ཆད་སྟོན་ཡིན། བྱམ་པའི་དོད་དུ་བྲག་པ་ཡོད་
 པའི་རྩལ་བྱ་ལ་བྱེ་རྩལ་ཟེར། བྱེ་རྩལ་ནི་ཡོ་གའི་བཤད་རྒྱུད་དོན་ཅེ་མོ་ནས་གསུངས་པར་
 བཤད། དེའི་ལོག་གི་དབྱ་བྱས་འབྲས་དུས་གྱི་ལྷན་སྤྱེས་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན།
 པད་འདབ་ལ་གནས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡུམ་བཞི་དང་འོར་རྒྱུན་མ་སོགས་བཞི་སྟེ་ལྷ་མོ་
 བརྒྱད་མཆོན། (ལྷ་མོ་བརྒྱད་ནི། ༡ ཤར་དུ་ (ལྷོ) ལོ་ཙན་སྤུན་ལ། ༢ ཤར་སྟོང་ (ལྷོ) བ་

ལུ་རྩ་ལེ་ འོར་རྒྱུ་ལ། ༣ ལྟོར་ (མི) ལྷ་མ་གྱི། བདག་ཉིད་མཁམ་སྟེམས་ལ། ༤ ལྟོ་བུ་བ་ཏུ་
 (མི) ཅུ་ལྷ། ལྷ་ལ་བྱེད་ལ། ༥ ལུ་བ་ཏུ་ (མི) བཟླ་རྩ་ལ་མི་ནི། གོས་དཀར་ལོ། ༦ ལུ་བ་བྱང་ཏུ་
 (མི) རྩེ་ཀུལེ། ཁྱོག་ཉིད་ཅན་ལ། ༧ བྱང་ཏུ་ (ཏྲི) ཏུ་ར། ལྟོ་ལ་ལ། ༨ ༩ བྱང་ཤར་ཏུ་ (མི) ལྷ་
 ལེ་ནི། བྱང་བ་མ་བཅས་ལོ། །ལྷ་ལོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་མིང་ཡིག་དང་པོ། ལ། བ། ལ། ཅ། བ།
 སྟེ། ༡། ལ། བཅས་ལ་རྒྱ་ཆེས་དང་ཐིག་ལེས་བརྒྱན་པ་ནི། ཐིག་ལེས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་ཆེས་
 གྱིས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་པས། དེས་དོན་ཏུ་ལྷ་མོ་དེ་དག་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་
 ལྷ་མོའི་གཟུགས་སུ་ཤར་བར་མཆོན་པའམ་གོ་བའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན་ནོ། །དེས་སྐབས་གཞན་ཏུ་འད་
 རིགས་འགྲེལ། ། <དོར་བྱང་དང་མན་སྟེའི་ལུགས་ནི> (མན་དག་སྟེམ་ནི། སི་བུ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་
 ཡིན་ཞིང་སྟོབ་དཔོན་འདྲིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྐབས་མཛད་ཅེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་
 གསལ།) ས་ཐོན་བརྒྱད་པོ་རྣམས་གཡས་སྟོར་དང་། ཤེས་རབ་མའི་གདོང་སྟེ་ཤེའི་བུའི་ཞལ་དང་།
 ལྷ། དེའི་འོག་གི་འཁོར་རྣམས་ཐད་ཀར་འཁེལ་བ་དགོས་ཤིང་། རྒྱ་མཆན་ནི་དེ་དག་ཡབ་ཡུམ་
 ཏུ་གོ་བའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན་པར་སྟེ། <སི་བུ་ཤེའི་ལུགས་ནི> (སི་བུ་ཤེའི། རྒྱད་མང་པོའི་བཤའ་
 རྒྱད་བྱན་མོང་བ་ཡིན་པར། ཀུན་མཁུན་བུ་སྟོན་གསུང་། བདེ་དབྱིས་གཉིས་ཀའི་བྱན་མོང་བའི་
 བཤའ་རྒྱད་ཡིན་པར། ལུང་སྐུ་དག་དབང་སྟོབ་ཐང་ཆོས་ལྷན་གསུང་དོ) ས་ཐོན་བརྒྱད་རིམ་
 བཞིན་གཡོན་སྟོར་དང་། ཤེས་རབ་མ་ཡི་གདོང་བ་དང་། ཏྲི་ཡིག་དང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་ཐད་
 ཀར་འཁེལ་བ་དགོས། བད་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་འོག་ཏུ་རྩེ་སྟོན་གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་བྲ་བའི་ལུག་
 པའོ། །བྲ་བའི་ལུག་བ་དང་བད་འདབ་གཉིས་ཐད་ཀར་བབས་པ་བུ་དགོས་པར་གསུངས། བར་
 ཏུ་བྲ་བ་བྱེད་པས་བརྒྱན་པ། བྲ་ལུག་བརྒྱད་ལ་གཤེགས་པ་བཞི་དང་། (གཤེགས་པ་བཞི་ནི།
 རྣམ་སྟངས་། རིན་འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད། དོན་གྲུབ་དང་བཞིའོ། །དེ་དག་མཆོན་པའི་མཆོན་མ་
 བཞི་ནི། རིམ་བཤ་བཞིན་འཁོར་ལོ། རིན་པོ་ཆེ། བསྐྱེད་པའི་བཞིའོ) གཤེགས་མ་བཞིའི་
 ལུག་མཆོན་བཀོད། (གཤེགས་མ་བཞི་ནི། ལྷན་ལ། ལྷ་མ་གྱི། གོས་དཀར་ལོ། ལྟོ་ལ་ལ་དང་
 བཞིའོ། །དེ་དག་མཆོན་པའི་མཆོན་མ་བཞི་ནི། ལྷན་ རྩེ་ཤེ། ལྷ་ཆོགས་རྩེ་ཤེ་དང་བཞིའོ)

དེལ་བྱའི་ནང་ཆོས་འབྱུང་གཅིག་གིས་ན་ལེགས་ཤིང་། ཆོས་འབྱུང་སྟོལ་མ་འབྲི་བ་དང་ཨོ་ཨྱ་
ཧྱེ་འབྲི་བ་ཆད་ལྷན་གྱི་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་བར་གསུངས། དེལ་བྱ་ལ་དབྱེན། སྤྱིར་
དེལ་བྱ་ལ་བྱི་དེལ་དང་ནང་དེལ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྟད་སྡེ་རབས་པ་རྣམས་མཛད་ལ། བྱི་དེལ་ནང་
དེལ་ཞེས་བཞི། ཡོ་གའི་བཤད་རྒྱུ་དོན་ཅེ་མོ་ནས་གསུངས་པའི་དེལ་བྱ་ལ་བྱི་དེལ་དང་།
དུས་འཁོར། སྟོན་འབྱུང་། སྤྱི་བུ་ཁ་ནས་བཤད་པ་ལ་ནང་དེལ་ཞེས་བྱ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་བར་
ནི། ཅེ་ལྷ་དང་ཅེ་དགུ་གང་ཡིན་ཀྱང་དུ་རྣམས་ཆུ་སྤོན་གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པ་མ་ཡིན་བར་བརྒྱ་ལ་
གནས་པ་དང་། མཐར་དུ་ཅེ་རྣམས་དབུས་དུ་དངོས་ལ་མ་ཐུག་བར་དབུས་དུ་འེབ་པར་འཁོར་
ལོ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་ལ་བྱག་ཅིང་། དུ་རྣམས་པ་དེ་རའི་ཆེར་མ་ལྟར་ནོ་
ཞིང་བྱར་དང་ལྷན་པ་མེན་པར་རྒྱུ་ལོར་གནས་པ་དང་། དེལ་བྱའི་ཆངས་མགོའི་ལོག་ཏུ་བུམ་
པའི་དོད་དུ་བྱག་པ་ཡོད་པ་དང་། རྩ་མར་གྲགས་པའི་སྤྲེང་གི་བཤད་འདབ་ཀྱི་ཤར་དུ་སྤྱན་མའི་ས་
བོན་ནས་བྱག་མཆན་ཡོད་པ་རྣམས་བྱི་དེལ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བརྒྱུ་ཅིང་སྟོལ་མའི་ས་བོན་ནས་
བྱག་མཆན་ཡོད་པ་ནི་ནང་དེལ་ཡིན་པར། སྤྱག་ཆང་ལོ་རྩ་བས་གསུངས་པར་བཤད། ཡང་ན་
དོན་སེམས་དཔའི་དེལ་བྱ། (བ་ལང་ཁའམ་ཆུ་སྤོན་གྱི་ཁའི་ཕྱ་ཉིག་སྤང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་དོ་
རྩེ་སྤང་བས་བསྐྱོར་བའི་དེལ་བྱ་ལ་ཟེར) དཔའ་བོའི་དེལ་བྱ། (ད་བ་ད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་མེད་པའི་
དེལ་བྱ་ལ་ཟེར) དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེལ་བྱ་རྣམས་སྤྱ་ཡོད། (ཆུ་སྤོན་གྱི་ཁའི་ཕྱ་ཉིག་གི་
སྤང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ། རིན་པོ་ཆེ། བརྒྱ། རལ་གྱིའི་སྤང་བས་བསྐྱོར་བའི་དེལ་བྱ་
ཅེ་མོ་ལྷ་པ་ཅན་ལ་རིམ་པ་བཞིན། རྣམ་སྤྱང་། རིན་འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད། དོན་གྲུབ་བཙས་
ཀྱི་དེལ་བྱ་འཕ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེལ་བྱ་ཟེར) རྩོགས་རིམ་གྱི་ལམ་མཆོན་ཚུལ་ལ། རྩོ་
རྩའི་མཆོན་དོན་ནི། རྩོ་རྩེ་སྤྱབ་པ་པོ་དང་། དེའི་གསང་བའི་དོན་ཅེ་གཉིས་ཀ་མཆོན། རྩོ་རྩའི་དུ་
ལྷས་སྤྱན་སྤྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཐོག་པ་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡོད་པར་མཆོན། དུ་དེ་རྣམས་ཆུ་སྤོན་
གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པ་དེས་སྤྲིང་རྩེས་སེམས་ཅན་མི་གཏོང་བ་མཆོན། དེའི་ལོག་གི་ཉི་གཤན་གྱིས་
གཏུམ་མའི་མེ་འབར་བ་མཆོན། དེའི་ལོག་གི་བརྒྱས་འཁོར་ལོ་བཞེའམ་བྱག་གི་རྩ་འདབ་མཆོན།

དེའི་སྟེང་ཡོག་གི་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲེང་བ་དང་ཡོད་ཟེར་གྱི་རིམ་མས་གདུལ་བྱའི་རེ་བ་བསྐྱོང་བའི་འཕྲིན་ལས་བྱས་པ་མཆོག། རྗེ་ཆེ་ལྟེ་བའི་ཟུར་བརྒྱད་གྱིས་ལུགས་འབྱུང་ཕྱོག་གི་དགའ་བ་བཞི་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་མཆོག། ཡང་ན། རྗེ་ཆེ་ལྟེ་བས་ཡབ་ཀྱི་རྗེ་ཆེའི་རྒྱ་རྒྱའི་མར་སྒྲ། ལྟེ་བ་ཟུར་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནོར་བྱའི་དབུས་ཀྱི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་མཆོག། (དེང་སང་ལྟེ་བ་རྒྱུ་པོ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་ཟུར་བརྒྱད་མི་སྣང་ཡང་། ཟུར་བརྒྱད་ངེས་ཅན་དུ་དགོས།) འིལ་བྱའི་མཆོན་དོན་ནི། འིལ་བྱས་ཕྱག་གྱ་མ་དང་། དེའི་རྣ་ག་གཉིས་ཀ་མཆོག། འིལ་བྱའི་ཡུ་བའི་རྩ་ལྟ་དང་། ཆེ་ཉི་བསྐྱ་སོགས་ཀྱི་མཆོན་དོན་ནི། རྗེ་ཆེ་དང་འབྲེལ། འིལ་བྱའི་ལྷེས་ལུས་ཀྱི་གསང་གནས་མཁའ་འགྲོ་གདོང་ངམ་པལ་སྐྱད་དུ་བྱའི་ཞེས་པ་དེ་མཆོག། འིལ་ལྷེ་ཟུར་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནང་གི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་མཆོག། (དེང་སང་འིལ་ལྷེ་ཟུར་བརྒྱད་བྱས་པ་མི་སྣང་ཡང་། ཟུར་བརྒྱད་ངེས་ཅན་དུ་དགོས།) འིལ་བྱའི་སྟེང་དུ་རྗེ་ཆེ་བྱེད་པས་མཆོན་པས་ནི་ཡབ་ལུས་སྟོན་པས་བར་འབྲུག་པ་མཆོག། མདོར་ན་རྗེ་ཆེ་ཕྱོགས་བརྒྱད་དུ་གསོར་ཞིང་། འིལ་ལྷེ་ཕྱོགས་བརྒྱད་དུ་བསྐྱོད་ནས་དགོས་པས་སྐྱབ་པ་པོའི་རྗེ་ཆེ་ནོར་བྱས་ཕྱག་གྱའི་རྒྱ་རྒྱའི་མར་སྒྲ་ཁ་འབྱེད་དེ་ནང་གི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་བསྐྱོད་པ་དེ་མཆོན་པར་བྱེད་དོ། རྗེ་ཆེ་འིལ་འཛོག་ཚུལ་ནི། རྗེ་ཆེ་རང་གི་གཡོན་དང་། འིལ་བྱ་རང་གི་གཡས་སུ་ཞལ་རང་ལ་བསྟན་ནས་བཞག རྗེ་ཆེ་འིལ་ལག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་ནི། མཆོན་དོན་ཅན་ཞིང་གཙང་སྒྲ་དང་གྲུས་པའི་སྐྱོད་ལམ་གྱིས། རོག་མར་ལག་གཡས་ཀྱིས་རྗེ་ཆེ་སྦྱངས། ལག་པ་དེ་གསལ་འིལ་བྱ་སྦྱངས་ཏེ། ལག་པ་གཡོན་པ་ལ་གཏད་དགོས། དམིགས་བསལ་གྱི་སྐྱབས་རེ་གཉིས་མ་གཏོགས། སྤྱིར་བཏང་གཡོན་པས་འིལ་བྱ་དང་གཡས་པས་རྗེ་ཆེ་ལེན་པ་ལྟ་བུ་སྤེལ་མཛེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པས་སྤང་བར་བྱའོ། །

རྗེ་ཆེ་འིལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་འཛིན་པ། རྗེ་ཆེ་འིལ་གྱི་མཆོན་དོན་ལེས་ནས་རྗེ་ཆེ་འཛིན་ཅིང་། འིལ་བྱ་དགོས་པ་ལ་ཟེར། རྗེ་ཆེ་གསང་སྒྲ་གསལ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནས་བཤད་དངོས་བྱུང་གྱི་སྟེ་མ་ལས་གསུངས།

རྗེ་ཆེ་འིལ་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབ་ཚུལ། དེ་ལ་བསངས་སྦྱངས་བསྐྱེད་ནས་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབ་ཚུལ་དང་། མཆོན་

བྱེད་བློ་པའི་སྒྲོན་མ་གྱི་མཁུ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་དུས་འཁོར་གྱི་ལྷགས་ཡིན་
ཞིང་། གསང་འདུས་གྱི་སྐབས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་པར། བཤེགས་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུ་གྱི་
འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་པ་འདད་ལས་གསུངས་སོ། །

དོར་བརྒྱས། དོར་བརྒྱས་པ་དང་འབྲ། དེར་གཟིགས།

ལྟར་སྒྲོ་སྒྲ། བསེ་ཁ་སྒྲོ་སྒྲ། སེལྟེ་ཤར་རྩ་སྒྲོ་སེལྟེ་ཤར་པ་བརྒྱད་པའི་མིང་དུ། ལི་གྲུར་གསུང་།

ལྟར་བ། 1 ལང་བའི་དོན། ལྟན་ལས་ལྟར་ལྟ་བུ། ལྟར་བ་ཞེས་པའི་མིང་གཞིའི་དུ་ཡིག་དོར་ནས་ལང་

བ་ཞེས་བཛོད་པ་ཡིན་ནོ། 2 འབྲུལ་བ། ལྟན་པ་ལྟར་ཞེས་པ་དང་། སྤེངས་ལྟར་ལྟ་བུ། 3 ལོང་

བའམ་ཆང་བའི་དོན། དུལ་ལྟར་བ་ལྟ་བུ། 4 (འདུལ་བ) ལྟར་བ་སོགས་དག་པའམ་འདག་པའི་དོན།

ལྟར་བ་དེ་དག་འདུན་ལས་ལྟར་བར་འགྱུར་གྱི་གང་ཟག་ལས་མི་ཡིན་པས་ན་དག་འདུན་ལྟག་མ་

ཞེས་བྱ་ལ། གསོར་བྱུང་ཅམ་གྱིས་ལྟག་མར་ལུས་པས་ན་ལྟག་མའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ལྟར་བའི་རྣམ་འབྱོར། ལང་བའི་ཉམས་ལེན། དེ་ནི་ཏ་མ་བྱུང་སྤྱི་གྲག་པའི་རྣམ་པའམ་ལྟ་མའི་སྤྱི་བསྐྱེད་

བར་མོས་ནས་ལྟར་བའོ། ཞེས་རྗེའི་སྤྱགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

ལྟན་པ། ཡོད་པའམ། འབྲུལ་བ། རྣམ་འབྱེད་འབྲུལ་ཏེ། ལྟ་བུ་ ༡༧༧ ལས། ལྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

འབྲུལ་བ་སྒྲ། བན་ཚུན་འབྱར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟན་མིན་འདུ་འབྱེད། གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མིན་པའི་འདུས་བྱས། མཚན་གཞི་ནི། སེམས་རྒྱུད་གྱི་

བག་ཆགས་ལྟ་བུ། ལྟ་བཤད་ནི། ལྟན་མིན་ཞེས་པ་ནི་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་སྒྲ། མཚུངས་

ལྟན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྱེད་ནི། རང་གི་རྒྱ་

རྒྱུ་གྱིས་འདུ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་འདུས་བྱས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བ་དང་བྱེད་

པའི་བྱེད་པར་ཅམ་སོ། ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་བ་ལྟར་ལོ། །

ལྟ་བ་ལྟེ་བ། (འདུལ་བ) ལྟེ་འབྲུལ་བ། རྣམ་འབྱེད་འབྲུལ་ཏེ། ལྟ་བ་ ༡༩ ༣ ལས། ལྟ་བ་ལྟེ་བ་ཅན་ཞེས་

བྱ་བ་ནི་ལྟེ་འབྲུལ་བའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟ་བ་ལྟེ་བ་ཅན། (འདུལ་བ) 1 ལྟེ་འབྲུལ་པའི་གང་ཟག་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་

བཤད་པ་ཉ་༣༣བུལས། ལྷབ་ལྷིབ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷེ་འཁྲུལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། 2
སྒྲོབ་དཔོན། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་༩ ཚུ་ ༡༩༣༤ནས་ལས། ལྷབ་ལྷིབ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས།

མྱིང་ཁང་། བསེལ་ཁང་གི་དོན་དུ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྒྲོས། ཁང་
པ་བྱ་འདབ་ཅན་གྱི་མིང་ཡིན་ཟེར།

མྱིང་ནག རག་པོ་ནག་རྒྱང་། རག་པོ་འབའ་ཞིག ལྷང་ཞུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལས། རག་པོ་འབའ་ཞིག་ནི་
རག་པོ་ཉི་ཆེ་སྟེ། མྱིང་ནག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །

ལྷེ་གྲུ་ <བྲ་ཉེ་ལི་ཀཱ་ 1 སྒྲོ་མའི་མིང་། ལྷེ་ལྷེས་ཀྱང་འབྲེ། བྲེ་བྲག་རྟོགས་བྲེད་ཆེན་པོ་ཉ་༡༠༤བཤན་
ལྷེ་ལྷེས་ཀྱང་སྤང་། 2 ཁུ་བ་གར་པོ། འདི་ལ་སྤྱ་སྤྱ་ཡང་ཟེར། 3 ཅན་གྱི་བྲེ་མ་རྒྱུ་སྤངས་
པའི་སྒྲོ་མ་ལ་ཟེར། དོགས་གཅོད་རྒྱས་བར་བྲི་ཆབ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 4 བྲི་བཟང་སྤངས་
པའི་རྒྱ་ལ་བཤད་ཀྱང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། བ་བྱུང་ལྷས་བསྐྱུང་བྱུལ་དང་བྱུག་
པ་བྱས་ལ་ཅན་དན་ལ་སོགས་པའི་བྲི་ཆུ་བྱུལ་དུ་བྱུང་བས་ཀྱང་བྱུག་ཅོད་བྲི་ཞེས་པའི་མེ་རྟོག་
མིལ་མ་གཏོར་ལ། ཞེས་གསུངས།

ལྷེ་བ། སྒོ་བ་དང་། རྩོ་བར་བྲེད་པའི་མིང་། ཉེ་མ་སྒོ་བ་ལ་ཉེ་མར་ལྷེ་བར་བྲེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷེས་དགོངས་བཞི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགག་དགོས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐད་ཀར་མ་གསུངས་པར་
ལྷེས་པོ་སྟེ་འབྲོག་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་བཞི་ནི། མཆན་ཉིད་ལྷེས་དགོངས། མཆན་གཞི་ནི།
དགོངས་འབྲེལ་ལས། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་བྱུབ་མ་བྱུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་
ལྟ་བུའོ། །གཞུག་པ་ལྷེས་དགོངས། མཆན་གཞི་ནི། གཞན་སྟེ་དང་རང་སྟེ་ཁ་ཅིག་གི་དོན་དུ་
གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིན་པོ་ལྷེས་དགོངས། མཆན་གཞི་ནི།
དགོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ནི། སྟོན་བས་ང་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་
རྣམ་གཟིགས་སུ་རྒྱུར་རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། བ་དང་མ་
ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལེ་ལོ་

ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྒྲེ་བར་སྒྲོན་ལམ་བཏབ་པ་ཅམ་གྱིས་སྒྲེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་
བུ། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི། སྒྲིན་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་བར་འཛིན་པའི་གཉེན་
པོར་སྒྲིན་པ་ལ་སྦྱང་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱགས་པ་ལྟ་བུ། བསྐྱར་བ་ལྷུམ་དགོངས། མཆོན་
གཞིན། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་དན་པ་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་བྱེད་དུ་བསྐྱར་བ་སྟེ།
སྟོང་པོ་མེད་ལ་སྟོང་པོར་ཤེས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ལྷེད། ལྷེབས་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད། དཔེར་ན་སྐྱུ་ལྷེབས་ལ་སྐྱུ་ལྷེད། རི་ལྷེབས་ལ་རི་ལྷེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ལྷེར་པོ། འབྲས་ལྷེའི་མིང་དུ་བཤད།

ལྷེར་བ། 1 འཛིམ་སྐྱེའི་རྒྱ་འཛིམ་བ། 2 ཆུན་གཤེར་དང་འབྲུར་བག 3 མཁྱེག་པོ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།
ལྷེར་བཟོ། 1 འཛིམ་སྐྱེ། 2 ལྷེབས་རིས་ལ་བཤད་པའང་མཐོང་། ལྷེར་ནི་ལྷེབས་ཀྱི་དོན་དུ་འང་བཤད་
པས། ལྷེབས་ལོགས་ལ་བྲིས་པའི་རི་མོ།

ལྷོག་པ་གཅིག་པའི་དབྱུང་འབྲུལ། རིགས་འབྲའི་སྐྱབ་བྱེད་ནུས་མེད་དུ་མ་བཀོད་པའི་དོན་ཡིན། སྒྲིར་
རིགས་གཅིག་པ་ལ་ལྷོག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། རྩས་རིགས་གཅིག་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་།
སྒོ་ལྷན་སྒྲེས་ལ་འབྲུབ་རང་གིས་སྦྱང་བའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ལ་ལྷོག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། ཉེར་
ལེན་གཅིག་ལས་སྒྲེས་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ལ་རྩས་རིགས་གཅིག་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་
དབྱུངས་ཅན་དགའ་བའི་སྒོ་བྲོས་ཀྱི་འབྲུང་ཚུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་བདུ་བཀོལ་ཉེར་
མཁོ་བསྐྱས་པ་ལ 1 ལྷན་ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། རིགས་འབྲའི་སྐྱབ་བྱེད་མང་པོ་
དབྱུང་བསྐྱགས་ནས་བྲོགས་འབྲུལ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར། བོད་གི་དེ་དང་པལ་ཆེར་དོན་འབྲལོ། །
ལྷོག་པ་དང་རྒྱོག་པའི་བྲུང་བར། ལྷོག་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ལྷོག་པའི་
དོན་དང་། ཅིག་ཤོས་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ། རྒྱོག་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཞིག་གིས་ལྷོག་པར་
བྱེད་པའི་དོན་སྟོན་པའོ། །དཔེར་ན་རྗེའི་ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལྟ་བུས། བྱུང་པོ་བདེན་འཛིན་
གྱིས་འཁོར་བར་འཆིང་བ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བ་ལ་དེའི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་
ལྷོག་དགོས་ལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་རྟོགས་པས་རྒྱོག་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་

རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུལོ། །

ལྷོག་པ་རིགས་གཅིག་ ལྷོ་ལྷན་སྤྲེས་ལ་འབྲ་བར་ངང་གིས་སྤང་བའི་ཚོས་ཐ་དད་པ་ལ་ལྷོག་པ་རིགས་
གཅིག་པ་ཟེར།

ལྷོག་རོས། ༡ གྲུར་གྲུམ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། ༢ ཅི་བཟང་པོ་སྤྲ་ཚོགས་སྦྲར་བ།

ལྷོང་རོས། ཚོན་ནས་སྤྲན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ལྷོངས་པ། མིག་ལོང་བ། ལྷོངས་པ་དང་མདོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད། ལྷང་བའི་ད་ཡིག་དོར་
ནས་ལང་བ། ལྷོབ་གྱིད་ཡིག་དོར་ནས་ལོབ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོངས་པ་འདི་ད་ཡིག་དོར་ནས་ལོངས་
པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དགོས་པ། དཔེར་ན་མིག་ལྷོངས་པ་ལ། མིག་ལོངས་པ་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པ་
ཡིན་ཀྱང་། བརྗོད་མི་བདེ་བས་འཕྲི་སྟོལ་འདི་མ་དར་བར། མིག་ལོང་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷོན་པ། ལན་འདེབས་པ། ཅིས་ལན་ལྷོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷོབ་སྤྲེན་པ། ལྷུར་བར་ལོབས་པ། ལོབ་སྤྲེན་པ་ཞེས་པ་འདི་དོན། ལྷོབ་སྤྲེན་པ་ནི་དོན་དུ་ལོབ་སྤྲེན་པ་
ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མིང་གཞིའི་ད་ཡིག་དོར་ནས། ལོབ་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན་ལྷང་བ་ཞེས་པ་འདི་མིང་གཞིའི་ད་ཡིག་དོར་ནས། ལང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ལོབ་དང་།
ལོབས་གང་གིས་ཀྱང་དག་པར་སེམས། ལོབ་པ་ནི་ཤེས་པ་འདི་དོན་ཏེ། བསྐྱབས་ན་ལོབ་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། བྱེ་བྲག་རྒྱོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༥༩བཅུན་གསལ།

ལྷོབས་སྤྲེན་པ། ལྷོབ་སྤྲེན་པ་དང་འབྲ།

ལྷང་མིག་ མིག་ལོག་ དཔེར་ན་ལྷང་མིག་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷར་མ། ལྷོ་ཁོག་རྩུང་བ་དང་སྤྱིང་རྩུང་བ། ས་སྤྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ལྷར་མ་གྲོས་བྱེད་ཆེན་དཔལ། །
ཁྲལ་དགོས་པ་ན་ནོར་ཅིས་འདེབས། །འགྲོ་དགོས་པ་ན་ནད་བྱ་ལྷང་། །འཐབ་སར་རྒྱང་ནས་
འབོད་ཅིང་བསྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷིག་སྤྲིབ། ལྷིག་པ་དང་སྤྲིབ་པ་འདི་བསྐྱས་ཆོག་ ལྷ་བཤད་ནི། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྲིན་བས་
ལྷིག་པ། ཡོན་ཏན་གོང་མ་སྤྲེ་བ་ལ་སྤྲིབ་པས་སྤྲིབ་པ་ཞེས་བྲ།

སྒྲིག་རྒྱུ། ཁྲིག་པ། མི་དགེ་བ། སྒྲིག་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་སྤྲད་པར་བྱ་བ་དང་གཞོན་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་སྒྲིག་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འབྲུམ་ཉི་མེ་ཁྲི་ཁྲི་བར་ཆུད་སྤོང་བ་གསུམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས། སྤྲད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དང་། གཞོན་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་སྒྲིག་རྒྱུ་དང་འབྲུམ་ན་སྒྲིག་པ་ལོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། ཡང་སྒྲིག་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། སྒྲིག་རྒྱུ་དང་ཉེ་བའི་ལས་ཉེ་དེ་ལ་སྒྲིག་རྒྱུ་ཡིན་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བཅས་ཟེ་གསོད་པ་དང་། བ་ལང་གསོད་པ་དང་། གསེར་རྒྱ་བ་དང་། ལྷ་མའི་རྩུང་མའི་གན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཆང་འཕུང་བ་སྟེ་དེ་ནི་ལས་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།¹² རན་པ། བཟང་པོའི་ཐོག་ཕྱོགས། བཟང་པོ་མིན་པ། ལྷག་བསྐལ་བཅས་ལ་འབྲུག་སྟེ། ལུང་གོ་སྤྲགས་ཀྱི་གཞི་ལས། ཉན་པར་གཞན་གྱི་སྟོག་གཅོད་ཅིང་། རྒྱ་བ་མོ་རྩ་བ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ལྷན། ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་དང་། སྒྲིག་རྒྱུ་འདི་ནི་མྱོང་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

སྒྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུ་འིང་ལྟ་བུ། སྒྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྷན་དག་སྤོང་གིས་ཕྱོགས་འགའ་ལ་སྒྲིག་ལྟ་སྤྲུལ་པ་དེ་བཞུགས་བསྟོན་དང་གསོལ་བཞེད་ལས་ཀྱིས་བསྟོན་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་ལྷུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིལོ། སྤོང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆི་ལྷས་ཀྱིས་སྒྲིག་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་ཅིང་བསྟོན་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྒྲིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་འཛིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགག་བྱར་ལྷུང་བ་དང་། དགེ་འདུན་གྱིས་བསྟོན་ཀྱང་མི་གཏོང་བས་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གཞོན་པ་ལོ།

སྒྲིག་ལྷུང་། (འདུལ་བ) སྒྲིག་པ་དང་ལྷུང་བའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྤྱ་བ་ཤད་ནི། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྲིན་པའི་ཆ་ནས་སྒྲིག་པ་དང་། བཅས་པ་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་ལྷུང་བ་ཞེས་བྱ།

སྒྲིག་པ། 1 མི་དགེ་བ། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྲིན་པས་ན་སྒྲིག་པ་ལོ། ཡང་ན་སྤྲད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྒྲིག་པ་ལོ།¹² རན་པ། 3 སྒྲིག་པ་རྩ་ཅིང་བསྐྱུས་མིང་། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པའི་དགའ་ལྗེའི་ཁྲིད་ཡིག་ལས། ཉན་གཞོན་ཐམས་ཅད་སྤོང་དང་སྒྲིག་པ་སྐལ་ལྷོང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར། ལུ་རྩ་ཆེན་པོས་རྩ་སྤྲུང་ལ་སོགས་པ་དེད་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་

སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་བྱིར་དེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །⁴ འཛིགས་སྒྲུང་བསྐྱེད་པ། སྤྲེགས་
ར་བསྐྱེད་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་བསྐྱེད་དོན་ལས། སྤྲེགས་ཀྱིས་བསྤྲེགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་གུན་
འདུད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་འབྲེལ།

སྤྲེག་པ་ཅན་གྱི་སྤྱོ་བོས་དབེན་པས་ས་བྱོགས། (པར་ཕྱིན) སེམས་བསྐྱེད་ཚོགས་སྤྱོ་ནས་ལེན་པའི་གནས་
དེ། རྒྱལ་བའི་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་དད་པའི་སྤྲེགས་ཅན་དང་། ལས་འབྲས་ལ་སྐྱེད་པ་འདེབས་
པའི་ལོག་ལྟ་ཅན་དང་། རྒྱད་པར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་མི་སྤོས་པར་འབྲུག་གསོད་བྱེད་
པའི་སྤྱོ་བོ་ལ་སྤྲེག་པ་ཅན་གྱི་སྤྱོ་བོ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་གནས་ལ་ཟེར་རྟོ། །རྗེའི་ལམ་
རིམ་ལས་ཀྱང་། སྤྲེག་པ་ཅན་གྱི་སྤྱོ་བོས་དབེན་པའི་ས་བྱོགས་སུ་ས་གཞི་ལེགས་པར་བྱས་
ཤིང་གཙང་བ་དེས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲེག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྤྲེགས་སོགས། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། སྤྲེག་པ་ཐམས་ཅད་
མི་བྱ་སྤྲེ། །དགོ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །འདི་ནི་
སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། །ལུས་ཀྱི་སྤྲོམ་པ་ལེགས་པ་ཡིན། །དག་གི་སྤྲོམ་པ་འང་ལེགས་པ་
ཡིན། །ཡིད་ཀྱི་སྤྲོམ་པ་འང་ལེགས་པ་སྤྲེ། ཐམས་ཅད་དུ་ནི་སྤྲོམ་པ་ལེགས། །ཀྱན་ཏུ་བསྐྱེད་
པའི་དགོ་སྤོང་ནི། །སྤྲེག་བསྐྱེད་ཀྱན་ལས་རབ་ཏུ་འགྲོལ། །དག་རྣམས་བསྐྱེད་ཞིང་ཡིད་ཀྱིས་
རབ་བསྐྱེད་ཀྱི། །ལུས་ཀྱིས་མི་དགོ་བ་དག་མི་བྱེད་ཅིང་། །ལས་ལམ་གསུམ་སོ་འདི་དག་རབ་
སྐྱེད་ན། །དང་སྤོང་གསུངས་པའི་ལམ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། དེའི་འགྲེལ་པ་ནི།
སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྤྲེག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྤྲེ། ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་
པའི་ཆུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་ཏོ། །དགོ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱ། ཞེས་བྱ་བ་འདིས་
ནི་ལྷག་པའི་ལེགས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་ཏོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ནི་དོན་དམ་
པའི་དགོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་དོ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་
པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་ཏོ། །ལུས་ཀྱི་སྤྲོམ་པ་ལེགས་པ་སྤྲེ། ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་སྤྲོམ་
པ་རྣམས་པ་བཞིས་ནི་ཆུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བསྐྱེད་ཏོ། །སྤྲེག་བསྐྱེད་ཀྱན་ལས་རབ་

ཏུ་གྲོལ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲིམ་བུའི་ཅལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐག་རིང་བ་བསྟན་
 ཏོ། །རི་ལྗར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སྟག་བསྐལ་ཀྱན་ལས་རབ་ཏུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཞེན། དེའི་
 བྱིར། དག་རྣམས་བསྐྱེད་ཞིང་ཡིད་ཀྱིས་རབ་བསྐལས་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
 ཏེ། གང་གི་བྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱན་སྟུམ་ཆོགས་པས་ངན་སོང་སྤོང་ཞིང་། འཕགས་པའི་ལས་
 ཐོབ་པ་དེས་སྟག་བསྐལ་ཐམས་ཅད་ལས་འགོལ་བ་དེའི་བྱིར། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲིམ་བུའི་ཅལ་
 གྱི་འབྲས་བུ་ཐག་རིང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་དཔལ་
 བོས་མཛོད་པར་གྲགས་པའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འགྲེལ་ལས། སྟག་པ་ཐམས་ཅད་
 མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྟག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བསྟན་ཏོ། །དགེ་བ་ཕྱན་སྟུམ་
 ཆོགས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྟག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བསྟན་ཏོ། །ཉོན་མོངས་པ་
 ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་
 གདུལ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྟག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི་
 སངས་རྒྱུ་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཆོག་རྒྱུད་དེའི་འགྲེལ་བཤད་དེར་མི་སྣང་རོ། །ཁོར་ཀྱང་
 འོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་གཏོར་མའི་འགྲེལ་པར་སྣང་རོ། །དེའི་སྐོར་གཏོར་མའི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། གྲེ་
 དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༩ ཚུ་བ་ ༡༡༡ ན་༣ ལས། སྟག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་
 བྱི་ལྟག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བཞག་པ་སྟེ། སྟག་པ་ཅི་ཡང་ནི་དཔེར་བྱ་ན་ལྟས་ངན་དང་འབྲས་སྟེ་སྟག་
 པ་བྱས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འདི་དང་བྱི་མ་ལ་སྟག་བསྐལ་འབྱུང་བའི་བྱིར། སྟག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་
 སྟེ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དགེ་བ་ཕྱན་སྟུམ་ཆོགས་པར་སྟུང། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་སྟུམ་གྱི་ཁ་
 ན་མ་ཐོབ་དག་པར་བྱས་ལ་སྤོང་བ་བརྟུང་དང་། ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྟུམ་ཆོགས་
 པར་སྟུང་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། དེ་ལས་ལྟག་པ་ཤེས་རབ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་
 གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་
 རང་ཡན་རུ་འབྱུང་བའི་དཔེ་ནི་རྟ་དུ་རྟོད་དང་འབྲས་སྟེ། དེ་དག་འདུལ་བ་ནི་སྐབ་ཡིན་པའི་དཔེ་
 དེ་བཞིན་དུ་སེམས་རང་ཡན་དུ་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་རྟོག་གི་འདུལ་བའི་ཐབས་ནི། ལྟག་པའི་ཉིང་

དེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཡོངས་སུ་གདུལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། དེ་ལྟར་
 ལྷག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་གནས་པར་བསྟན་པ་དེ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 དེ་དག་གིས་འགྲོ་བ་རྣམས་སངས་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 ལྷག་པའི་བྱིས། (འདུལ་བ) རྟོན་དུས། སྤྱ་བཤད་ནི། ལྷག་པ་རྩ་ཅ་ཁྲད་དུ་འགྲོ་བའི་དུས་དང་། ཡང་འདི་
 མི་རྣམས་དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་དུས་ཡིན་པས་ལྷག་པའི་དུས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ཟེད།
 ལྷག་པའི་ཆོས་ཅན། (འདུལ་བ) བསམ་པ་ལ་སྟོན་ཆགས་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་
 ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༤༡ན་ལས་བཤད་དོ། །
 ལྷག་པའི་སེམས་ཅན། (འདུལ་བ) བག་མེད་པས་ཉེས་སྦྱོད་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བཤད། ཡང་
 འགའ་ཞིག་གིས། ལྷག་པའི་ལྷ་བ་ལ་ཞེན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བཤད།
 ལྷག་མཛུ་བ། (གསང་སྤྲེགས) རྟོ་རྩེ་ཁུ་རྩར་ལས་མཛུ་བ་མོ་ཀེར་བའི་བྲག་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་ལྷག་པ་ཞི་
 བར་བྱེད་པའི་བྲག་རྒྱ་དང་བྱང་རྩབ་མཆོག་གི་བྲག་རྒྱ་ཟེད། མཁས་བྲལ་ཆོས་རྗེའི་འཛིགས་
 བྱེད་ལྷ་བརྩ་གསུམ་མའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དང་། ཁྱི་རྒྱལ་མཆོན་སེང་གའི་འཛིགས་
 བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་དཔེ་ཐུང་ཤོག་གངས་༥༥ན་གསལ། ལྷགས་མཛུ་བ་ཞེས་ས་མཐའ་ཅན་དེ་
 དང་མ་ཁོར་བར་བྱའོ། །
 ལྷག་མཛུ་བ་དང་ལྷགས་མཛུ་བ་ཀྱི་ཁྲད་པར། (གསང་སྤྲེགས) ལྷག་མཛུ་བ་ནི། ལྷག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་
 བྲག་རྒྱ་ལ་ཟེར་ལ། ལྷགས་མཛུ་བ་ནི། གཞན་ལ་ལྷགས་མོ་བྱེད་པའི་བྲག་རྒྱ་ལ་ཟེར་རོ། །ཞིབ་
 པར་དེ་གཉིས་སོ་སའི་ཐ་དད་དུ་གཟིགས།
 ལྷག་བཤགས། ལྷག་པ་བཤགས་པའི་བྱ་བའི་མིང་། དཔེར་ན། ལྷག་བཤགས་བྱེད་ལྷ་བྲ།
 ལྷག་སྤྲིན། 1 རྩ་ལ་གནས་པའི་རྒྱུད་ལག་བརྩ་ལྷན་གྱི་སྤྲིན་ཆགས་འབྱེད་ལ་འགྲོ་བ་ཞིག་དབྱིན་སྐད་
 ཏུ་crab ཟེད། 2 ལྷག་པ་སེར་པོ་དང་། སྤྲིན་བྲ་ཀ་ཀ་རུ་ནག་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་དེ་
 མེད་ཤེལ་བྱེད་༤༥༥ལས། ལྷག་སྤྲིན་ལྷ་ལོག་མཁའ་ནད་རྩ་སོགས་འདྲིན། ཞེས་གསུངས།
 ལྷགས་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག) ཞེད་སྤང་སྤུལ་བ། བཤེ་བ་བཅས་པའི་ཆོག་གིས་པ་རྫོལ་ཟེལ་གྱིས་

གཞོན་པར་བྱེད་པ།སྤྲིགས་ད་ལྟ་བ།བསྤྲིགས་འོངས་པ།བསྤྲིགས་འདས་པ།སྤྲིགས་སྤྱུལ་ཆོག
སྤྲིགས་མཛུབ། 1 གདུག་པ་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྲིགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ། གུང་མོ་དང་མིན་མཛུབ་
མཐེ་བོས་མནན་ཏེ་མཛུབ་མོ་དང་མཐེ་ཆུང་ཀེར་བ། 2 མིའི་ལག་པ་སྤྲིགས་མཛུབ་བྱས་པ་འབྲིག་
མ་ནས་བཅད་པའོ། །འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱག་མཆན་དུ་བཅུ་བཞི་བ་ན་སྤྲིགས་མཛུབ་ཅེས་པ་ནི།
ཕྱག་བཅུ་བཞི་པས་སྤྲིགས་མཛུབ་བྱེད་པའི་དོན་མིན་པར་མིའི་ལག་པ་སྤྲིགས་མཛུབ་བྱས་པ་
འབྲིག་མ་ནས་བཅད་པའོ། །ཞེས་པ་ཆ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་གསུངས་
པ་ལྟར་འོ། །

སྤྲངས། གཏིང་དང་ཞེ་དང་། དཀྱིལ་དབུས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་དག་སྟོན་འབྲེལ་པར་གསུངས། བོད་
རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། མཐོ་སའམ། སྤང་དུ་ཡོད་པའི་གཤོང་གཤོང་། དཀྱིལ་ལམ་དབུས་
བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་བཤམ།

སྤྱ་བྲ། (འདུལ་བ) ཐག་པ་ལ་བརྒྱས་པའི་ཤིང་གི་འཁོར་ལོ་སྤྱབས་ཅན་དག་སྟོང་རྣམས་པན་ཚུན་འཆག་
དུས་མི་འཁྱོར་བའི་ཆེད་དུ་འཇུ་སའི་ལག་རྩེན་ཞིག་གི་མིང་། ལུང་ཁྱུ་བ་༩ བ ༡༣༠༥ བ ༥ལས།
འཆག་པའི་བྲ་བ་གང་ཞེན། ཞེས་སོགས་ནས། པན་ཚུན་དུ་མི་འཁྱོར་བར་བྲ། བར་པོར་འཆག་
པར་བྲ། དེ་སྟེ་བར་པོར་འཆག་མི་རྒྱས་ན་སྤང་བྲ་བྲེ་བར་བྲ། སྤང་བྲ་བྲེས་པ་ལ་སྤྱ་བྲ་བཅུག་
ནས་དེ་ལ་འཇུ་ཞིང་འཆག་པར་བྲ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །དབྱང།

སྤྱག་ཁྱག་རྩེན་དན་རྒྱད་ཆོགས་ཅི་བྱང་ཡང་། ཡི་ཆད། མོ་ཤི། སྤྱིད་ལུག་པའི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་
བར་ཚུགས་བརྟན་པོ་ཟེན་ཐུབ་པ་ལ་ཟེར། ཆོ་སྦྱོང་ལས། སྤྱིད་ན་སྤྱིད་ཁྱག་སྤྱག་ན་སྤྱག་ཁྱག་
པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་ལྟར་འོ། །

སྤྱག་གུ་མ། བྱད་མེད་མཛེས་མ།

སྤྱག་བསྐལ། (མར་ཐུན) <དཔྱམ་> ཆོར་བ་གདུང་བ། སྤྱ་བཤམ་ནི། སྤྱག་ནི་ཡིད་ལ་སྤྱག་པ། བསྐལ་ནི་
ངལ་བ་དང་འགའ་པའི་དོན་ཏེ། ལུས་དང་སེམས་བདེ་བར་གནས་པ་ནི་ཡིད་ལ་སྤྱག་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ངལ་བའམ་འགའ་པ་ནི་རྒྱས་པ་ཉམས་ཏེ་མི་མངོན་པར་སྤྱར་བ་སྟེ། གདུང་བ་མངོན་དུ་

ལྷུང་བའི་དོན་ཡིན་པར་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། བུ་ཉི་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་བསྟན་
འབར་མའི་རྣམ་པ་ཤད་ལས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་གསུང་ངོ་། །ཡང་ན་རྗེ་གྲུང་ཐང་པས། ལྷུག་
ནི་གཏུང་བ། བསྐྱལ་ཞེས་པ་གཏུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ཞིང་ཉམ་ཐག་པར་བྱས་པ་ལ་སྦྲར་
ན་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ངེས་ཆིག་དང་ཡང་མཐུན་པས་ལེགས་སམ་སྦྲུལ་སྟེ་དབྱེད་པར་བྱའོ་གསུངས།
དུམའི་ངེས་ཆིག་གི་སྐོར་རྒྱས་པ་རྗེ་གྲུང་ཐང་བའི་བསྟན་འབར་མའི་རྣམ་པ་ཤད་དུ་བསྟར་བར་
བྱའོ། །ཁོ་ཐོ་ནི་འདི་ལྟར་འདོད་དེ། ལྷུག་ནི་གཏུང་བ། བསྐྱལ་ནི་ངལ་བ་སྟེ་དུབ་པ་འཇམ་མཁར་
བའི་དོན་ཡིན་པས། གཏུང་བས་དུབ་ཅིང་མཁར་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ལྷུག་བསྐྱལ་བརྒྱ་ཙ་བཟུ། (བར་ཕྱིན) བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ལྷུག་བསྐྱལ་བརྒྱ་ཙ་བཟུ་ཞེས་པའི་ཐད་
དུ་གཟིགས།

ལྷུག་བསྐྱལ་བརྒྱད། (བར་ཕྱིན) རྩེ་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ། ཁ་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ། ན་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ། འཆི་
བའི་ལྷུག་བསྐྱལ། མི་ལྷུག་པ་དང་ཐང་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ། ལྷུག་པ་དང་བལ་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ།
འདོད་པ་བཅའ་ཉེ་མ་རྟེན་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ། ཉེ་བར་ལེན་བའི་ཕྱང་པོ་ལྷུག་བསྐྱལ་པ་དང་
བརྒྱད་དོ། །ལྷུག་བསྐྱལ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་ལྷུ་ནི། འགྱུར་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ་དང་། དེ་ནས་
ལྷུག་བསྐྱལ་གཉིས་ནི། འགྱུར་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ། ཐ་མ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལྷུག་བསྐྱལ་ཡིན་ཉི།
མདོན་པ་ཀུན་བདུས་ལས། ཅི་ལྷུག་བསྐྱལ་ཉིད་གསུམ་པོ་དག་གིས་ལྷུག་བསྐྱལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་
བསྐྱས་སམ། ལྷུག་བསྐྱལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ལྷུག་བསྐྱལ་ཉིད་གསུམ་བསྐྱས་ཤིང་། གཅིག་
གིས་གཅིག་བསྐྱས་ཉི། རྩེ་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ་དང་། ཁ་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ་དང་། ན་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ་
དང་། འཆི་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ་དང་། མི་ལྷུག་པ་དང་ཐང་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ་གང་གསུངས་པ་འདིས་
ནི་ལྷུག་བསྐྱལ་གྱི་ལྷུག་བསྐྱལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ལྷུག་པ་དང་བལ་བའི་ལྷུག་བསྐྱལ་
དང་། གང་འདོད་པ་བཅའ་ཉེ་མ་རྟེན་པ་དེ་ཡང་ལྷུག་བསྐྱལ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི། འགྱུར་
བའི་ལྷུག་བསྐྱལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །མདོར་ན་ཉེ་བར་ལེན་བའི་ཕྱང་པོ་ལྷུག་བསྐྱལ་
པོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལྷུག་བསྐྱལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་

གསུངས་སོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་བརྒྱུད་པོ་འདི་མདོ་ལས་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ར་བ་
༡༩༩༩ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེས། སྤྱི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། ཇ་
བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། ཉ་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། འཆི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། སྤྱག་བ་དང་
ཐལ་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། མི་སྤྱག་བ་དང་ཐུད་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། གང་འདོད་པ་བཙུག་
ཏེ་མ་ཆེད་པ་དེ་ཡང་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། མདོར་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་
སྤྱི། དེ་ཡོངས་སྤྱུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་པ་བསྒྲོམ་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱག་བསྐྱེད་གཉུག་མ། (པར་ཕྱིན) དང་པོ་ནས་ཡོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད། དང་པོའི་སྤྱག་བསྐྱེད། རྗེའི་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་མེད་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་གཉུག་མ་དེའི་སྤྱིར་དུ་རང་གི་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པའི་
སེམས་ཁུལ་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ནས་ཤིན་ཏུ་བརྗོད་དཀའ་བར་འགྱུར་ལ། ཞེས་གསུངས།
སྤྱག་བསྐྱེད་བྱག (པར་ཕྱིན) དེས་པ་མེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད། རོམས་པ་མེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ལུས་
ཡང་དང་ཡང་དུ་འདོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཡང་ཡང་ཉིང་མཆོམས་སྤྱར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཡང་
དང་ཡང་དུ་མཐོང་མཐོང་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཁྲོགས་མེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྱག་གོ།
སྤྱག་བསྐྱེད་བ། (པར་ཕྱིན) སྤྱག་བསྐྱེད་གྱིས་མནར་བ། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་ཐུན་བ། ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་
དབང་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོར་བ་
ཡིན་དགོས། སྤྱག་བསྐྱེད་བ་ལ་ཆོར་བ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཟུགས་
ཕུང་ལྟ་བུའོ། །མི་འདོད་པ་ཁོན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱི་བ་དཔོན་
དུལ་བ་ལྟའི་འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༤༩བཤལས། སྤྱག་བསྐྱེད་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ། (པར་ཕྱིན) སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད། འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཁུལ་པ་འདུ་
བྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་གསུམ། ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ནི། འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནི། འདུ་བྱེད་གྱི་

སྤྱག་བསྐྱེད་ལོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་དང་ཚོར་བ་གསུམ་སྦྱོར་ཚུལ་འདི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་
 རིས་ཆེན་མོར་གསུངས། སྤྱིར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་གཞིར་ཐག་བཅས་ཉེ་བར་
 ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྷ་ཀ་གཟུང་ངོ། །སྤྱིར་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་
 བས་བསྐྱེད་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅི་ ༡༥༥བཟུངས། སྤྱག་བསྐྱེད་ནམ་བུ་གསུམ་
 བྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། འགྲུར་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་
 ཉེ། དེ་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་དང་རྒྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲུར་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་འགྲུར་པའི་མོངས་སྦྱོར་དང་། བདེ་བ་ཆོར་བ་
 ཡང་ཕྱིས་མེད་པར་འགྲུར་ཞིང་མ་འོངས་པ་ན་ནམ་པར་སྤོན་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ནི་སྤྱི་བ་དང་། ག་བ་དང་། འཆི་བ་དང་། འདོད་པའི་རྟེན་པ་
 དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བ་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་དུ་ནད་ལ་སོགས་
 བ་སྤྱག་བསྐྱེད་གཞན་དང་ཡང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱད་པ། 1 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག) འོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ། ཆོགས་པར་བྱེད་པ། གསོག་པ་བཅས་ཀྱི་
 རོན། 2 (པར་ཕྱིན) ལེན་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ལེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྤེལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་བཅས་པོ་བྱེད་དང་
 གཉིས་པ་ཞིག་སྟེ། ཡུམ་སྤྱིས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་མདོ་སྤྱད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་དང་
 རོན་གཅིག་ཅིང་། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་། མིང་ནི་ཡོན་
 ཏན་རིན་ཆེན་སྤྱད་པ་བྱུང་རྒྱུ་ལས། ཞེས་གསུངས། མཚན་དངོས་ནི་མོད་སྤྱད་དུ། འཕགས་
 བ་ལེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ། རྒྱ་གར་སྤྱད་དུ། ལྷ་ཅན་མ་རྩེ་སྤྱད་
 ར་མི་ཏུ་སྤྱད་པ་ལྷ་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱུ་ལས་རིས་ཆེན་མོ་ལས། རྟེན་ཡང་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་བོ་མི་
 སྤྱི་རབ་གནས་ཅན་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད་སྒྲིགས་བཅ་ཡང་སྤྱད་པ་ཡན་ཆད་ལེར་ཕྱིན་ལ་བྱ་
 གསུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱད་པ་དཔེ། །སྤྱེད་གཤམ་ལྷ་འགྲུར་ལེར་ཕྱིན་ལེར་ཆོགས་༩ ཀ
 ༡ཞེས་པའི་དབྱུ་ན་བཞུགས་ལེར་དེ་ལ་ལོག་ཕྱེབ་བཅུ་དབྱུ་༡༥ཡོད་དོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། འདིས་
 ཡུམ་འབྲུམ་པའི་རོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱེད་པས་ན་སྤྱད་པ་ཞེས་བཞོད་དེ། སྤྱད་

པའི་དཀའ་འབྲེལ་རྟོགས་སྒྲིལ་ལས། ཡུམ་ཕྱག་བརྒྱ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྐྱུས་པའི་
དགོས་པ་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྐྱུམ་ཐག་ བྱིས་ཐབ་བམ་བཟང་ཆང་གི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་པ ༥ ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་བྱད་མེད་གང་བཞེད་པ་དེ་འདས་པར་མཛད་དོ། །ཡལ་འདས་ཡང་རུང་མི་འདས་ཡང་
རུང་། དེ་ཁོན་བདག་གི་སྐྱུམ་ཐབ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྐྱུམ་པ། 1 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག) བསྐྱུམས་པ། བསྐྱུམ་པ། སྐྱུམས། མཐུན་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲེལ་
བར་བྱེད་པ། སྦྱོར་བར་བྱེད་པ། འདུ་བར་བྱེད་པ། དེ་ཡང་ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས།
སྐྱུམ་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ངང་ཆུལ་ཅན་ཡིན་ལོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། བསྐྱུམ་པར་རུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བྱ་རུང་བས་ན་བསྐྱུམ་བྱ་རུང་བའོ། །འདུམ་པར་
མི་འགྱུར་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིས་པ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདུམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །2 (འདུལ་བ) ཁང་བྱིས་ཀྱི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དགེ་
སྦྱོང་གི་དགེ་འདུན་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་སང་བདག་གི་སྐྱུམ་པར་གདུགས་ཆོད་སྦྱོར་ཞིང་མཆིས་
ན་གནང་བར་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱུ་བ་འདྲ་ནི། སྐྱུམ་ནི་འདིར་འདུས་
པའི་དོན་ཡིན་པས་སྦྱེ་བོ་མང་བོ་འདུས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྱའོ། །

སྐྱུམ་ཆེས། (འདུལ་བ) བྱིས་ཆེས། སྐྱུམ་གྱི་གོ་དོན་ཞིབ་པར་བོད་དུ་སྐྱུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྦྱེ་བརྒྱད། (གསང་ཐུགས) སྦྱེ་བརྒྱད་ལ་རྒྱུད་སྦྱེ་བཞི་ནས་འབྱུང་བའི་སྦྱེ་བརྒྱད་དང་། བོད་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་
འདོད་པའི་སྦྱེ་བརྒྱད་གཉིས་ཉེ། དང་པོ་རྒྱུད་སྦྱེ་བཞི་ལས་བྱུང་བའི་སྦྱེ་བརྒྱད་ནི། ལྷ་དང་གཅིག་
ལྷ་དང་གཉིས། གཞོད་སྦྱིན་དང་གསུམ། ཇི་ཟ་དང་བཞི། ལྷ་མ་ཡིན་དང་ལྷ། ལྷ་མ་མཁའ་ལྷིང་དང་
དུག་མི་འམ་ཅི་དང་བདུན། ལྷ་འབྲེལ་ཆེན་པོ་དང་བརྒྱད་དོ། །གཉིས་པ་བོད་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་འདོད་
པའི་སྦྱེ་བརྒྱད་ནི། དཀར་པོ་ལྷ་ཡི་སྦྱེ། དམར་པོ་བཙན་གྱི་སྦྱེ། འག་པོ་བདུད་གྱི་སྦྱེ། ཁ་པོ་གཟའ་
ཡི་སྦྱེ། སྐྱག་པོ་དལ་ཡི་སྦྱེ། འ་ཟ་སྦྱིན་པོའི་སྦྱེ། དཀོར་བདག་རྒྱལ་པོའི་སྦྱེ། ཉན་བདག་མ་མོའི་
སྦྱེ་རྒྱལ་ས་དང་བརྒྱད་དོ། །ཁྲོད་དོལ་ལྷ་མས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྡེ་སྡོད། (པར་ཕྱིན) <མི་རྒྱ་ཀ> གསུང་རབ། གོང་བྱ་དང་། བྲེ་པོ་ཆེ་ལ་འབྲུག་དོན་མང་པོ་འདུས་པས་
 བྲེ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྲེ་པོ་ཆེར་བྲེ་ལྟ་ཆུང་མང་པོ་འདུས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། བརྗོད་བྱ་དོན་
 གྱི་སྡེ་འཇམ་ཚོགས་སམ་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་ཕྱིར་སྡེ་སྡོད་ཅེས་བྱ། ཡང་ན་ཤེས་བྱའི་དོན་
 ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་བསྐྱས་པས་སྡེ་སྡོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། འབྲུ་ལ་སོགས་པའི་སྡོད་ཡིན་ནོ། །ཐུ་བྱ་
 བཀྲའ་བྱུང་མཐའ་དང་། བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུ་ལ་སོགས་
 གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས།

སྡེ་སྡོད་གསུམ། (པར་ཕྱིན) <འི་མི་རྒྱ་ཀ> འདུལ་པའི་སྡེ་སྡོད། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྡོད། མདོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དང་
 གསུམ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅས་ཡོད་དོ་ཅོག་སྡེ་སྡོད་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན། དེར་མ་འདུས་
 པའི་བཀའ་འབྲུན་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །འོན་གསང་སྒྲགས་འདི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་པོ་གང་དུ་འདུས་
 སམ་ཞེན། འགའ་ཞིག་གིས། སྡེ་སྡོད་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་པར་འདུས་ཟེར། གཞན་དག་གིས།
 མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྡོད་དུ་བསྐྱས་ཟེར། ཁ་ཅིག་གིས་ནི། རིག་འཛིན་སྡེ་སྡོད་ཅེས་སྡེ་སྡོད་བཞི་བ་ཞིག་ཏུ་
 བཞེད་དེ། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་གསང་འདུས་ཚོས་འབྱུང་ཕན་ལས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྡེ་སྡོད་
 དག་ནི་གསུམ་མཇུག་གཉིས་ཀྱང་རུང་། །ཞེས་པས། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་མདོ་སྡེ། འདུལ་བ།
 མདོན་པ་གསུམ་དུ་འདུས་ལ། དེ་ལ་གསང་སྒྲགས་ནི། འཁྱིེ་པས། ཟབ་མའི་དོན་བསྐྱས་ཏེ་སྟོན་
 པའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྡོད་དུ་བཤད། དབྱང་བཟང་ལས་ཀྱང་།
 གསང་སྒྲགས་མདོ་སྡེའི་ཆུ་ལ་དུ་བཤད་ཀྱིས་ཉོན། །ཞེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་བསྐྱས་པ་ལས་ཀྱང་།
 མདོ་སྡེ་འདི་ནི་ལེགས་པར་བཤད། ཅེས་སོ། །འབྲུ་སྟེ། རིག་པ་འཛིན་པའི་སྡེ་སྡོད། ཅེས་སྡེ་སྡོད་
 བཞི་བར་བཞེད་དེ། དབྱང་བཟང་ལས། གསང་སྒྲགས་རིག་སྒྲགས་རྣམ་པ་མང་པོ་དང་། ལྟ་དང་
 ལྟ་མིན་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་ཕྱིར། །བྲེ་བ་སྤྲག་གསུམ་དང་ནི་འབྲས་སྤྲག་ལ། །རིག་འཛིན་
 སྡེ་སྡོད་དུ་ནི་རྒྱལ་བས་གསུངས། །ཞེས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །ཨ་རྒྱས། སྡེ་སྡོད་གསུམ་གའི་དོན་ཆ་
 ལྡན་དུ་སྟོན་པས་གསུམ་གའི་ཆར་གཏོགས་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་
 གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བཤད་ཆུ་ལ་སྐྱོ་ཆོགས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ནི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་

བཤམ་པ་ལྟར་སྡེ་སྡོད་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་པར་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བམས་
༩ ཀུན་ ༡༩ ལས། ལང་གསུམ་པོ་འདིར་མ་འདུས་པའི་གསང་སྒྲགས་ཅིག་ཡོད་དེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱང་མ་ཡིན། སེམས་ཀྱང་མ་ཡིན། ཤེས་རབ་ཀྱང་མ་ཡིན། དེ་ནི་ཉི་མོ་ཆེན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་
ཀྱི་ལ་ན་སྡེ་སྡོད་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲགས་མེད། ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །

སྡེ་པ། ༡ སྡེ་ཆོན། དཔེར་ན་སྡེ་པ་བྱེད་དང་བརྒྱད་ཅེས་པ་དང་། མང་བཀྱར་བའི་སྡེ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢
རྒྱལ་པོའི་མིང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེང་དཀར་པོ་ ༡༥ ལས། སྡེ་པ་བྱ་བ་ཡང་ཕྱིས་གྱི་
ཐ་སྡད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་རྒྱལ་པོ་ལ་དེ་མ་སྡེ་སྡེ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ཟུར་ཆགས་ལ།
ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་གྱི་སྐད་ལ་བདེ་མང་དུ་འབོད་པའི་ཐ་སྡད་དེ་ག་ཐོག་མར་མངའ་རིས་ཆོས་རྒྱལ་
ལ་ཆོ་ལོར་སྦྱར་ཞིང་། ཕྱིས་རིན་སྦྱངས་སྡེ་ལྟ་གདོང་གཅད་པ་སོགས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །ཞེས་
གསུངས། ༣ ལུལ་ལྷང་སོ་སའི་ལས་མའི་འགོ་བྱེད། ཅེས་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།
སྡེ་པ་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་དང་རྣམས་པར་བཤམ་པ། (འདུལ་བ) སྡོབ་དཔོན་རྩ་བུས་མཛད། བསྟན་འགྲུར་
འདུལ་བ་ ༩ སྡེ་པ་ ༡༡༩ ལ་བཞགས་སོ། །

སྡེ་པ་བཞི། (འདུལ་བ) བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱོར་བའི་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞི་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྱོར་བའི་སྡེ་པ།
དགེ་འདུན་པལ་ཆེན་པའི་སྡེ་པ། མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྡེ་པ། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པ་དང་བཞིའོ། །
སྡེ་དཔོན། <སེ་རྩ་པ་ཏི> ༡ དམག་དཔོན། འདིའི་སྡེ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སེ་རྩ་ཞེས་པ་དམག་མི་ལ་གོ་
དགོས། ༢ དབང་རྩལ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱུད་གདོང་དུ་གྱི་མིང་།

སྡེ་སྤྱང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འདུམ་གྱི་དཀར་ཆག་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་པའི་རྣམས་ཐར་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་
བཟང་། འབྲས་སྦྱངས་སྦྱར་ཁང་དུ་བཞགས་པའི་འཕྲོས། རྣམ་ཐར་ང་པ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་རེ་གསུམ།
རྣམ་ཐར་ཅ་པ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་དགུ། རྣམ་ཐར་ཆ་པ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་གྲུ་གསུམ།
རྣམ་ཐར་དོན་བསྟུ་གཞན་གསེས་གྱི་སྦྱུ་ལ་བརྒྱ་དང་གོ་བཞི། པོ་ཏ་ལ་ཡི་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་པའི་གསེར་
གདུང་ཆེན་མོའི་དཀར་ཆག་ཐར་སྤྱིར་རྒྱ་མཆོ་ལ་བདུན་བརྒྱ་རེ་བདུན། རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་པའི་སྦྱར་ཆ་
མེ་འཛིན་མའི་དཀར་ཆག་ལ་བརྒྱ་དགུ། ལྷ་ས་དང་པོ་ཏ་ལ་ཟུང་གི་ཆད་སྐོར་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་

གཅིག་ཚོགས་མཆོད་ཆེན་མོའི་བཅའ་སྤྲུལ་མཆོད་སྤྱིན་མི་ཟད་ལ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ། གནས་
 རྒྱུ་ལེ་ཉར་ལྷོག་གི་དཀར་ཆག་ལ་བཅུ་གསུམ། བོ་ཏ་ལ་ཡི་བྲ་ཆང་རྩིང་པའི་སྤྲུལ་རམས་
 པས་མཆོད་བརྗོད་བྱ་ཚུལ་སྤྱོད་འགྲོ་ཟེན་པའི་ཡིད་སོས་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དུག ལོ་གསར་དགའ་
 སྟོན་འབེལ་གཏམ་ལ་ཞེ་དུག ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་སྤྱོད་འཛིན་གྱི་སྒྲོར་གཏམ་ན་པའི་
 བཅུད་ལེན་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་གསེར་གྱི་སྤྲེལ་ལེའུ་
 བཅུ་དགུ་པ་ལ་ལྷ་བརྒྱ་དང་གསུམ། ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་སྤྱོད་འགྲོ་ཆོས་བཤད་བྱ་ཚུལ་
 བསྐྱེགས་པ་གཏམ་རྩ་ཡི་རྩ་ཆེན་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གཅིག་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་འཁྲུངས་རབས་རྒྱང་
 རྒྱུད་བསྐལ་པ་མར་བཅུ་གསུམ། དེ་ཡི་འབྲེལ་བ་སྤྲུལ་ཆུན་པོ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ། སངས་
 རྒྱུ་རྒྱ་མཚོ་རང་གི་འཁྲུངས་རབས་ཐོག་མེད་བསྐལ་པ་མ་ལ་བཞི། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོ་
 བོ་རྩིང་པའི་རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ལ་བརྒྱ་དང་ཞེ་དགུ། གཡུ་ཐོག་གསར་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་བཅོ་
 བརྒྱད། སྤྲུག་ལུགས་རིས་གྱི་ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་མགུན་རྒྱུན་བཞུགས་དཀར་པོའི་དོ་ཤལ་
 དཔྱད་ལྷན་སྤྱོད་གོ་མོར་བྱ་ལ་དུག་བརྒྱ་དང་གསུམ། དེ་ཡི་དོགས་སེལ་འཕྲོངས་རྒྱས་ལག་དག་
 དབང་གིས་སྤྱན་སྤྱོད་ཞུས་པ་འདི་བ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅུ་རེ་གསུམ། དེ་ཡི་ལན་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
 མཚོས་མཛད་པ་གཡའ་སེལ་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ། སྤན་གཞུང་བཞུགས་སྤྱོད་
 བོ་ལ་སྟོང་དང་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ། མན་དག་སྤྱན་ཐབས་འཆི་ཞགས་གཅོད་པའི་རལ་གྱི་བྲུག་
 རྩ་ཆ་གདུང་སེལ་པའི་ག་བྱར་གསར་རྩིང་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གོ་བདུན། སྤན་ཐབས་སྤར་གསར་
 ལ་ཉིས་བརྒྱ་གོ་བརྒྱད། སྤན་གྱི་རྒྱུད་གསུམ་ཁོག་འབྲུགས་གནད་གྱི་ལྷེ་མིག་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་
 གོ་གསུམ། སྤན་རྒྱུད་གྱི་གསོལ་འདེབས་ཆོགས་གཉིས་སྤོན་མེད་ལ་བཞི། དགའ་ལྷན་ཆོས་
 འབྲུང་བཞུགས་སེལ་སེལ་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ། འདི་འབྲས་སྤངས་སྤར་ཁང་བྱ་བཞུགས།
 བཞན་བཞུགས་མཁའ་མཆོད་བཅོམ་དང་། ལ་རྩིན་ཆངས་དབྱངས་ལ་གཉིས། ལེ་གདོད་མ་ལ་གཅིག་
 རོ་མཆར་བསྐལ་པ་མ་ལ་གཉིས། བདུད་བཞི་རབ་བཅོམ་ལ་གཅིག་ རྩིང་སྤྲུག་བརྒྱ་པ་འབྲས་
 གྱི་འབྲེལ་རྒྱུད་ལ་དོན་གཅིག་ བྲིམས་ཡིག་བྱང་ཐེག་དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ།

འདི་ནམས་སྒྲར་ལ་འཁོད་པ་ནམས་སོ། །སྒྲར་ལ་མེད་པ་སྒྲ་ཡི་མཆན་འགྲེལ་པོད་གཅིག་སྒྲ་
གྱི་པོད་གཅིག་ཅིས་གྱི་པོད་བཞི་སྟེ་པོད་དྲུག་ནམས་སོ། །དེར་སང་སྒྲ་ཡི་མཆན་འགྲེལ་སོགས་
པོད་གསུམ་པོ་སྒྲར་ལ་འཁོད་ཡོད་མེད་བཅད་དགོས། སྟེ་སྟོན་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་
ནམས་རིག་གནས་ལ་མཁས་པར་འདོད་པ་ནམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བར་བཤད་དོ། །

སྟེ་སྟོར། (བར་སྟོན) 1 སུམ་རྩ་བར། སྟེ་སྟོར་ལེགས་མཛད་མཁས་ནམས་དང་། ཞེས་པའི་སྟེ་སྟོར་ནི།
རིག་གནས་རྒྱུད་བ་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་གྱི་སྟེ་སྟོར་ཁོན་མིན་པར། ཡི་གེའི་སྟོར་བ་ལ་གཙོ་
བོར་གོ་དགོས་པར་གསུངས། བ་སྟེ་སུམ་འགྲེལ་ལས། འདིར་སྟེ་སྟོར་ནི་རིག་གནས་རྒྱུད་བ་
ལྟའི་ཡ་གྲུལ་གྱི་སྟེ་སྟོར་ཁོན་མ་ཡིན་གྱི། ཡི་གེའི་སྟོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡི་གེ་མན་ཚུན་ནམ་
དེ་ཆོག་སྟེ་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་བསྒྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟེ་ཆེན་འཕྱུར་གྱི་སྟོན་སུམ་
སྟེ་བ་ཅིང་སྟོར་བས་སྟེ་སྟོར་ཉེ། སྒྲ་རིག་པ་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཆོག་རྒྱུ་གྱི་སྟོར་
བ་སྟེ་དངགས་གྱི་རིག་གནས་དང་། ལྟེ་ཡང་སོགས་གྱི་སྟོར་བ་སྟེ་སྟོར་གྱི་རིག་གནས་ཀྱང་
བསྟེ་བས། དེ་དག་མཛད་པའི་མཁས་པ་ནམས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། 2 རིག་གནས་
རྒྱུད་བ་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཞིབ་པར་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟེ་སྟོར་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། སྟེ་སྟོར་གྱི་བསྟན་བཅོས། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བས་མཛད།
ར་ས་གཞོན་བཙོན་དང་། གསལ་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་འཕྱུར།

སྟོན། 1 བཛེ་བའི་དོན། སྟོན། བསྟོན་པ། བསྟོ། སྟོས། 2 དོ་རྒྱ་བྱེད་པའམ་འགན་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད།
ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དེ་དང་ཀྱང་ཤེས། དང་ཤེས་པ་འདི་ལས་ལྷག་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཅི་ཤེས་ཟེར་བ་
ལྟ་བུས་འགན་རྒྱ་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་རྒྱ་མའི་སྟེ་སྟོར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྟོན་པ། 1 (བྱེད་འགྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ) གལས་གཤོམ་པ། ལྟ་བོན་བྱེད་པ། གསྟོན་བྱེད་པ། སྟོན་
པ། བསྟོགས་པ། བསྟོན་པ། སྟོགས། ཞིབ་པར་བསྟོགས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2 (བྱེད་
འགྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ) ལྟེད་པ། བསྟེ་གསོག་རྒྱག་པ།

སྟོང་གོགས། གོགས་སམ་གོགས་བྱེད་པ། སྟོངས་གོགས་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད། བཤཆ་ཆེན་ལྷག་

མཆོག་པས། སྔོང་གྲོགས་ཞེས་པ་ཡི་གེ་མ་དག་ཅིང་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར། དེས་མཛད་པའི་སྒྲིང་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་༥༩༡པས། སྔོངས་གྲོགས་ཞེས་པ་བྱ་ཡུལ་གྱི། །བསམ་པ་ཤེས་ནས་གྲོགས་བྱེད་པའི། །མིང་ཡིན་སྔོང་གྲོགས་ཞེས་པ་འབྲུལ། །ཞེས་ཀྱང་འབྲུང་ངོ། །
སྔོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ། མདོ་པལ་ཆེན་ལ་༩ ཀ ༡༩ ཁ ༡༩ ག ༡༩ ལ ༡༩ བཅས་སྒྲིགས་བཅ་བཞི་དང་། ༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་པལ་པོ་ཆེའི་ལེའུ། ༢ རྫོང་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བསྟོ་བའི་ལེའུ། ༣ ས་བརྟ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༤ གུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོང་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟེ་བ་དང་འབྲུང་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༦ འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེའུ། ༧ སྔོང་པོས་བརྒྱན་པའི་ལེའུ་སྟེ་བདུན་ཡོད་པ་ལས། བྱི་ལ་འདི་ཡིན་པར་སེམས་ལ། དེ་ནི་སྒྲིགས་བཅ་༩ ག་པའི་༡༥༥བཅས་ལ། ༩ ལ་པའི་༡༥༥ལྟག་མ་རྫོགས་གྱི་བར་དུ་བཞུགས་སོ། །རྫོང་པོས་ལས་སྟོན་རང་འབྲེལ་ལས། གུན་བཟང་སྟོང་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་སྔོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་འབྲུང་བའི་འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བཟང་སྟོང་སྟོན་ལས་ཡང་། མདོ་༩ ལ་པའི་༡༥༥རྒྱབ་གཟིགས་ན་བཞུགས་སོ། །

སྔོང་བུའི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) བཅའ་བ་ལྗེའི་ནང་གསེས། བྱར་ཤིང་ལྟ་བུ།

སྔོང་། ༡ སྔོང་པ་དང་དོན་གཅིག་ ༢ གདོད་དང་དོན་གཅིག་ རྫོང་སྔོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། ལྷགས་རྩེས་འཇིན་པར་ཞུ་ཞུས་པས་སྔོང་རྩས་པར་གྱིས་དང་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བར་བྱ་ཡི་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྔོང་པ། ༡ འདུག་པ་དང་གནས་པའི་དོན། སྔོང་པ། བསྟན་པ། བསྟན་པ། སྔོང་། ༢ འཕེན་པ། ལི་གུར་ལས་བཤད།

སྔོས། ༡ (འདུལ་བ) མི་བཟླེད་པའི་ཕྱིར་ཆོག་ཆོགས་བསྐྱུངས་ཏེ་ཉུང་དུར་ཆོགས་བཅད་དུ་བསྐྱེབས་པ་ལ། སྔོས་ཟེར། ཡང་ན། འོག་གི་དོན་ཆོན་རེ་རེའི་ཆོག་ཟུར་སྒྲངས་ནས་བསྐྱུས་པ་ལ། སྔོས་ཟེར། ལྟ་བཤད་ནི། ཆོག་སྒྲུང་ནས་སྒྲངས་པས་ན་སྔོས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ན། རྒྱས་པ་ལས་བདུས་ཏེ་སྒྲིན་པས་ན་སྔོས་ཟེར་བ་གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་

གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཆོག་ཤིང་གསལ་བྱེད་པ་ལས། རབ་ཏུ་དབྱུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཆོན་
ཐ་དད་པ་རྣམས་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་མི་བཟེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲིམ་དུ་བྱས་པ། འོག་གི་
དོན་ཆོན་རེ་རེའི་ཆོག་ལུང་སྒྲངས་ནས་བསྐྱས་པ་སྟེ། སྒྲིམ་གྱི་སྐད་དོད་ལུང་དྲུག་ཞེས་པའི་ལུ་
ད་རྟེན་ལུང་ལ། ལ་དྲུག་སྒྲངས་པ་སྟེ། འོག་གི་དོན་ཆོན་རེ་རེའི་ཆོག་གི་སྐྱ་ལུང་སྟེ་སྒྲངས་པས་
ན། སྒྲིམ། ཡང་། ལུ་རྩ་ཡ་བཏུས་པ། དྲུག་སྒྲིན་པ་སྟེ། དོན་རྒྱས་པ་ལས་བཏུས་ཏེ་གདུལ་བྱ་ལ་
སྒྲིན་པས་ན། སྒྲིམ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེར་ན་འདུལ་སྒྲིམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མང་པོ་སྤྱོད་པས་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ། སྒྲི་ཆིངས། དཔེར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 འདུ་སྒྲིམ་ཐག་
ཅས་པ། བ་ཐག་ཅན་གྱི་འདུ་ཞིག་

སྒྲིམ་རྣམས་པ་གཉིས། སྒྲོབ་དཔོན་སྟགས་མེད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་སྒྲིམ་རྣམས་པ་གཉིས་ནི། ཐེག་པ་སྐུན་མོང་
པའི་སྒྲིམ་མཛོན་པ་གོང་མ་ཀྱན་བཏུས་དང་། ཐེག་ཆེན་སྐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིམ་ཐེག་བསྐྱས་
གཉིས་སོ། །

སྒྲིམ་པ། (འདུལ་བ) 1 (ཁྱེད་འཕྲེལ) འཕྲོག་པ། དཔེར་ན་ཉེས་སྒྲོད་སྒྲིམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (ཁྱེད་འཕྲེལ)
བསྐྱང་བར་བྱེད་པ། ཉེས་སྒྲོད་ལས་སྒྲིམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (འདུལ་བ) (མིང་ཆོག) ཉེས་སྒྲོད་ལས་
སྒྲིག་པར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་ཆ་ལ་སྒྲིམ་པ་ཟེར། དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བསྐྱབ་
ཁྲིམས། སྒྲིམ་པ་སོགས་ཟེར། དཔེར་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྐྱ་བཤད་ནི། གཞན་
ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྒྲོང་ཞིང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྒྲིམ་ཞིང་འཕྲོག་པས་
ན་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲིམ་པ་ལ་སོ་ཐར་བྱང་སེམས་གསང་སྒྲགས་སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མང་དུ་
ཡོད་ཀྱང་། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལ་སྐྱར་ཏེ་བཤད་ན། རྗེའི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོད་སྤྱིང་པོ་ལས། དེས་
འབྱུང་བསམ་པས་རྒྱ་བྱས་ནས། །གཞན་གཞོད་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས། །ཞྭ་ག་དེ་ཡང་
ལུས་དག་ལས། །གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་དང་། །སྒྲོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱུན་ཆགས་
པ། །ས་བོན་དང་བཅས་ཡིན་ནོ་ཞེས། །འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམས་པ་གཉིས། །རང་གི་སྤེལ་གོང་
འོག་སྒྲི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། (ཐལ་འབྱུང་བའི་ལུགས) དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱ་བྱས་

ནས་གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཐོག་པར་ཁས་སྒྲུངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་
 ཚོས་ཀྱི་བསྐྱེད་མཆོད་ཀྱི་གཟུགས་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ངོ་བོར། ཐལ་འབྱུང་བས་བཞེད།
 (བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བའི་ལུགས་) དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་
 བཅས་པ་ལས་ཐོག་པར་ཁས་སྒྲུངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་བསྐྱེད་མཆོད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་
 (རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་) དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ངོ་བོར། བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བས་
 བཞེད། མཛོད་ལས། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགའི་གཟུགས། དེ་སྔོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་
 གཉིས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། (མདོ་སྤྲེ་བ། སེམས་ཅན་པ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་)
 དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཐོག་པར་
 ཁས་སྒྲུངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་སྔོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དེ། སོ་
 ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ངོ་བོར། མདོ་སྤྲེ་བ། སེམས་ཅན་པ། རང་རྒྱུད་པ་བཅས་ཀྱིས་བཞེད་དོ། ། འོ་
 བ་སྒོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་སྒྲོམ་པའི་ངོ་བོ་གང་དུ་འདོད་དམ་ཞེན། རྗེ་དགའ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་
 འདུལ་རྒྱུ་རེན་ཆེན་སྤང་བ་ལས། འོ་བ་སྒོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྒྲོམ་པའི་ངོ་
 བོ་གང་ཞེན། ཁཅོད་ལས། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགའི་གཟུགས། དེ་སྔོང་
 ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་
 པའི་གཟུགས་ཡིན་ལ། མདོ་སྤྲེ་བ་ནི་སྔོང་བའི་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པར་འདོད་དོ་ཟེར།
 སྒོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་སུ་འདོད་པ་ལྟར་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་
 སྤྲོ་བའི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་མི་བཞེད་པས། སྔོང་བའི་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་
 པར་བཞེད་དམ་སྟུམ་སྟེ་གོང་ལོག་ཏུ་ཀུན་ཏུ་དབྱེད་པར་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །³ (ཐུང་ཕེམ་)
 འབྲིག་པ་འཇམ་འཆིང་བ། དཔེར་ན་ཐག་པས་སྒོམ། ཐག་པས་བསྐྱེད་པའི་སྤྲེལ་བ་ལྟ་བུ། སྒོམ་པ།
 བསྐྱེད་པ་ལ། བསྒོམ་པ། སྒོམས།

སྒོམ་པ་འདོམ་ཐུག་པ། དམ་ཆོག་གི་རྩས་མ་བསྐྱེན་ན་གསང་སྤགས་དང་འགལ་ལ། བསྐྱེན་ན་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་པ་དང་འགལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་སྒོམ་པ་འདོམ་ཐུག་པ་ཟེར། སྤྱིར་འདོམ་ཐུག་པ་ནི།

འཛོམས་ཤིང་འབྲུད་པའི་དོན་ཏེ་དཔེར་ན། འདོམ་ཐུག་རྒྱག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
སྒྲིམ་པ་དང་སྒྲིམ་མིན་བར་མ་གསུམ། (འདུལ་བ) གཞན་ལ་གཞོད་མ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྒྲོང་ཞིང་འཆལ་
བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱན་སྒྲིམ་ཞིང་འགོག་པས་ན་སྒྲིམ་པ། གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལ་རྒྱན་
དུ་ཞུགས་པ་ནི་སྒྲིམ་པ་མིན་པ་དང་། གཞོད་པ་འཕམ་གཞོད་པའི་གཞི་དག་ཕྱོགས་རེ་སྒྲོང་བའམ་
ཕྱོགས་རེ་ལ་འབྲུག་ན་སྒྲིམ་པ་དང་སྒྲིམ་མིན་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་བར་མ་ཡིན་ནོ། །མཆིམས་
མཛོད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཞོད། (བར་མ་ལ་དགེ་མེ་དགེ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་བར་སེམས་)
སྒྲིམ་པ་གསུམ། 1 སོ་ཐར། བྱང་སེམས་ཀྱི་གསང་ཐུགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་གསུམ། སྒྲིམ་གསུམ་རབ་
དབྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (འདུལ་བ) དགེ་བ་སྟེན། དགེ་ཚུལ། དགེ་སྒྲོང་གི་སྒྲིམ་པ་དང་གསུམ། སྒྲིམ་
གསུམ་རིམ་གྱིས་སྒྲུངས་པའི་གང་ཟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 (འདུལ་བ) སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ། བསམ་
གཏུན་གྱི་སྒྲིམ་པ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་གསུམ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྒྲ་གསུམ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་
ལས་རྒློག་ཅིང་སྤྱད་པས་ན་སྒྲིམ་པ་ལོ། །རྗེའི་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུ་བཤད་དངོས་
བྱུང་གི་སྒྲིམ་པ་ལས་གསུངས།
སྒྲིམ་མིན། (འདུལ་བ) སྒྲིམ་མིན་ཞེས་པ་སྒྲིམ་པ་མིན་པ་ཅམ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། སྒྲིམ་པའི་མི་མ་བྱན་ཕྱོགས་
མི་དགེ་བའི་གཞི་ལ་རྒྱན་ལྡན་དུ་ཞུགས་པའི་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིག་ལ་ཟེར། སྒྲིམ་མིན་
གང་ལ་ལྡན་ཞེན། འག་པ་དང་། བཅོན་སྤང་། ཆོམས་རྒྱན། རྩོན་པ་སོགས་ལ་ལྡན་ནོ། །དེའི་
དབྱེ་བ་རྒྱས་པ་མཆིམས་མཛོད་ ༣ གྲུབ་གཟེགས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། སྒྲིམ་མིན། ཉེས་
སྤྱད། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། ལུག་གསོད་པའམ་
བྱ་བའམ་པག་འཛོང་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིམ་མིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བར་སྤིང་ན་སྟེ་གནས་སུ་ལུག་ལ་
སོགས་པ་དེ་དག་མི་ལས་བཞིན་དུ་མཛོང་ནས་སྒྲོན་གོམས་པའི་དགའ་བས་དེར་བརྒྱག་གོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདི་ལ་བྱུང་མཐའ་གོང་འོག་གི་འདོད་ཚུལ་སོགས་ད་དུང་ཡང་དབྱེད་དགོས་པ་
ཡོད་དོ། །མཆིམས་མཛོད་ལ་གཞི་བྱས།

སྒྲིམ་བཅོན། (འདུལ་བ) 1 རབ་བྱུང་། རབ་བྱུང་དམ་པ་ལ་སྒྲིམ་བཅོན་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་རྣམ་

འབྱེད་ལས། དེ་བཞིན་འདུལ་བའང་སྤྲོམ་བཅོན་རྣམས་ཀྱི་གཞི། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་
འབྱེད་འགྲེལ་༼ ༩ ཚུ ༽༡༩༧༧ལས། དེ་བཞིན་དུ་འདུལ་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྤྲོམ་བཅོན་དག་སྤོང་དང་
དགོ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་པ་ལ་ལྟར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ལོ། ༢ སྤྲོམ་པ། ༣ སྤྲོམ་པ་དང་བཅོན་འགྲེལ་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོག ༤ བག་ཡོད། སྤྱོད་འཇུག་ལས།
སྤྱོད་པ་འདི་འབྲས་གནས་བྱེད་ན། །སྤྱེ་བོ་དཔ་པའི་ཁྲོད་གནས་སམ། །བྱད་མེད་ཁྲོད་ན་གནས་
ཀྱང་རུང་། །སྤྲོམ་བཅོན་བརྟན་པ་ཉམས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

སྤྲོམ་བཅོན་ཅན། (འདུལ་བ) སྤྲོམ་བཅོན་དང་འབྲ། རེན་ཆེན་ཐེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༩༥༥ ལས།
སྤྲོམ་བཅོན་ཅན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲོམ་བཅོན་བརྟན་པ། (འདུལ་བ) བག་ཡོད་བརྟན་སོ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྤྱོད་པ་འདི་འབྲས་གནས་བྱེད་
ན། །སྤྱེ་བོ་དཔ་པའི་ཁྲོད་གནས་སམ། །བྱད་མེད་ཁྲོད་ན་གནས་ཀྱང་རུང་། །སྤྲོམ་བཅོན་བརྟན་
པ་ཉམས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྤྲོམ་བཅོན་དམ་པ། (འདུལ་བ) ༡ རབ་བྱུང་དམ་པ་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན། ༢ མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོའི་མཆོན་
ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ༣ མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་དང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་མཆོན་པའི་དཔེ་
རིས་ཤིག སྤྲོམ་བཅོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་རི་མོ་འདི་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་དང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་
པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་བཀའ་འདྲིན་རྩེ་རྩེ་སུ་བྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ས་སྐྱ་པ་ཐེ་ཆེན་པོ་བསམ་ཡས་
སུ་བཞུགས་སྐྱབས་ཤིག་ལ་ཐོག་མར་བྱག་བསྟར་གནང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད། སྤྱིར་
བཏང་སྤྲོམ་བཅོན་དམ་པ་ཞེས་པ་རབ་བྱུང་དམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་མཁན་
ཆེན་ཞི་བ་འཆོའི་ལ་ཞུ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་བོད་མིས་ཁོང་ལ་རབ་བྱུང་དམ་པ་ཞེས་གྲུས་བཀྱར་དང་
ཆེ་བསྟོད་ཞུས་པའི་ཆོག་ཅིག་རེད། ས་སྐྱ་པ་ཐེ་ཆེན་དཔེ་རིས་དེའི་ཞལ་བྱང་དུ། (བྱག་མཆོན་རི་
མའི་བསྟོད་ཆོག་བཞུགས་སོ།) སྤྲོམ་བཅོན་དམ་པ་དཔལ་ལྷན་ཞི་བ་འཆོ། །བརྒྱལ་བཞུགས་བྱུབ་
པ་པར་འབྱུང་གནས་དཔལ། །སྤོ་གསལ་དབང་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཆུལ་སོགས། །སྤྱི་གསུམ་མའི་དུས་
ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡིན། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རིང་ལུགས་སྦྲན་མེད། །ཞུ་ཆེན་སྦྱར་བྱེད་

མཆན་བུའི་གནས་འདུག་པའི། རྒྱུད་གཉིས་སྤྱོད་བས་གངས་ཅན་གསལ་མཛོད་པ། །དེ་དག་
བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་མིག་ཏུ་གྱུར། །མི་ཡི་བདག་པོས་ཆོས་བཞིན་སྦྱོར་བ། །རྣམ་དབྱེད་སྒོ་
ཅན་དེས་བས་འགྲོ་བ་འདུལ། །དབའ་མཛོད་སྒོན་པོའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཡོངས་བསྐྱོར་བའི། །སྤྱེ་
དགུ་འདི་དག་བྱ་བཞིན་ལེགས་པར་བསྐྱུངས། །བདག་ཀྱང་སྤོན་སྤྱངས་ལས་ཀྱི་འཕེན་བ་
ཡིས། །སྤྲིགས་མའི་དུས་སུ་གངས་རིའི་ཁོང་འདྲིར་སྤྱེས། །འོན་ཀྱང་ཆེ་རབས་སྤྱ་མའི་བསོད་
ནམས་མཐུས། །ཤེས་བྱ་བལ་ཆེར་འབད་བ་རྩུང་དུས་ཤེས། །ཅོད་དུས་འདི་ནི་མཁས་བར་
ཁས་འཆེ་ཞིང་། །ལན་བརྒྱར་འཆད་དང་ཉན་ལ་མཛོན་བཙོན་པ། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་
གནས་རྣམས་ལ། །རྣམ་པར་དབྱེད་ན་ཕྱོགས་རེའི་མིག་ཅན་ཡིན། །འཕགས་བ་འཇམ་དཔལ་
ཀྱི་ཕྱག་མཆན་རི་མོ་འདི། །གཙུག་ལག་ཁང་ལ་བན་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་ཡོད་པས། །དཔལ་
ས་སྤྱོད་བརྗེ་ཏེས་གྲིས་བ་ཡིན། །ཅུང་ཟད་རི་མོ་མ་མཛེས་ཀྱང་། །མཆན་མོར་གྲིས་བ་དང་། །ཐེར་
ལ་སོགས་བ་མ་འཛོམས་བས་ལན་བ་ལགས། །འོན་ཀྱང་བཟའི་ཤེས་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་ཡོད།
ཅས་བའི་ཡི་གེ་འདི་དང་། །ཕྱག་མཆན་འདི་བསམ་ཡས་ཀྱི་འཁོར་ས་བར་བའི་གཡམས་ཕྱོགས་
ན་བཞུགས་བ་ལགས། །བཟའི་ཤེས་བར་གྱུར་ཅིག །ཅས་འབྱུང་ངོ་། །གོང་གི་རི་མོའི་མཆོན་དོན་
མདོ་ཅམ་བཤད་ན། །དབུས་ཀྱི་བསྐྱེད་སྤོང་པོས་ནི་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས་མཆོན་
ཏེ་སྒོ་བ་དཔོན་ཀྱི་མཆན་དང་ཆོས་མཚུངས། །བསྐྱེད་སྤོང་བའི་རལ་གྲིས་ནི་འཇམ་དབྱུངས་ཀྱི་
སྤྱལ་བ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིའི་སྤོང་ལྟེ་བཅན་མཆོན་ཏེ་སྤྱལ་གཞིའི་ (འཇམ་དབྱུངས་ཀྱི) མཆན་མ་ཉིད་
ངོ། །དེ་གཉིས་མཆོད་ཡོན་རྣམ་བཤད་ཀྱང་ཡི་ཤེས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཚུལ་
ལས། །སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོའི་ཕྱགས་ལས་སྤྱེས་པའི་ཆོས་སྤྱས་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྷར་གྲགས་པའི་
གཙོ་བོ་ནི་ཡེ་ཤེ་ཁྱིའི་སྤོང་ལྟེ་བཅན་ཡིན་པས་བསྐྱེད་སྤོང་འབྱུང་ལས་འཛོན་པའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་
པའོ། །བད་གཏོང་གཡམས་ཕྱོགས་ཀྱི་ངང་སེར་མགོ་གཉིས་བས་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཆོ་
དང་ཀ་མ་ལ་ལྷོ་ལ་སྤྱེ་བསྐྱེད་དང་ཚུལ་གཉིས་མཆོན་ཏེ་ཕྱགས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་དགོངས་བ་གཅིག་
བས་ལུས་གཅིག་ལ། །གསུང་གིས་སོ་སོར་སྟོན་བས་མགྲིན་བ་མཉིས་ཅན། །སྒོ་བ་དཔོན་གཉིས་

ཀའང་སྒོམ་བཅོམ་གྱི་མཆོག་ཏུ་བཞུགས་པས་ངང་མེར་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །གཡོན་
 རྩོགས་ཀྱི་ནེ་ཙོ་མགོ་གཉིས་པས་ནི་སྤྲུལ་པའི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱ་བ་དཔལ་བཅེགས་དང་། ཙོག་རོ་སྤྲུ་
 ཡི་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་མཆོན་ཏེ་ཐུགས་དགོངས་གཅིག་ལ་སོ་སོར་སྒོན་པས་ལུས་གཅིག་ལ་
 མགྲིན་བ་གཉིས་ཅན། ནེ་ཙོས་བྱ་སྐད་དང་མི་སྐད་གཉིས་སྤྲུ་བ་ལྟར་ལོ་རྒྱུ་བས་ཀྱང་རྒྱ་བོད་
 ཀྱི་སྐད་གཉིས་སྤྲུ་བས་ན་ནེ་ཙོའི་གཟུགས་སུ་ (ལོ་རྒྱུ་བ་ནེ་ཙོས་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་སྐད་
 གཉིས་སྤྲུ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མིན་གྱི། འདི་ནི་ས་པཌ་གྱིས་བྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ལ་
 བཀའ་བསྟན་བསྐྱར་ཚུལ་གྱི་ཤིན་ཏུ་གཤམ་གནད་ཆེ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་
 ནེ་ཙོས་ནི་རང་གི་བདག་པོས་རྗེ་ལྟར་བསྐྱབས་པ་ལས་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྒོན་འཕྲི་མི་བྱེད་
 པར་རང་མཆོན་རྗེ་ལྟར་བ་ཞིན་བརྟེན་པ་ལྟར། བྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུང་
 རབ་བསྐྱར་བའི་ཆེ་ནང་དོན་རྗེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་བསྐྱར་བར་བྱ་ཡི། དེ་ལས་གཞན་དུ་གོ་བ་
 ལྷག་པོ་ཐུངས་ཏེ་ཐབ་ཏུ་གཏོང་བ་སོགས་རྟོག་བཟོའི་སྒོ་སྐྱར་མེད་པར་རང་མཆོན་རྗེར་པར་
 བསྐྱར་དགོས་སོ་ཞེས་གདམས་པའི་སྤྱིང་ལ་བཅང་བར་འོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་
 ལུལ་དུ་བྱུང་ཞིག་གོ། བཀོད་པའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་དབུས་སུ་གནས་པ་
 ནི་དཔལ་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྟུན་གྱིས་བྱུབ་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ན་འདི་ཉིད་ལ་དུས་དབང་
 གིས་མའི་གཞོད་པ་འབྱུང་བ་ལུང་བསྟན་པ་ཞི་བའི་རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། ཞལ་བྱང་གི་གཤམ་དུ་
 གཟུག་ལག་ཁང་འདི་ལ་པན་པའི་རྟོན་འབྲེལ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །དེ་དག་
 གི་དགོངས་པ་ནི་བོད་རྫོངས་པའི་གླིང་དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཤར་བ་ནི་མཁན་
 སྒོའ་ཆོས་གསུམ་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་བཅས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། སྒོན་ལམ་བདག་པོའི་རྟོན་དང་
 འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱེས་ཁོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱན་སྐུལ་དད་པའི་གསལ་འདེབས་དང་། བྱས་པ་
 ཤེས་ཤིང་བྱིན་དུ་གཞོ་བོའི་སྤྱེས་བྱ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པས་ན་སྤྱེ་བོ་སྒོ་གྲོས་དང་ལྷན་པ་
 དག་གིས་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་བྱ་བ་འཆད་ཉན་སྒོམ་སྐུལ་ལ་འབྱུངས་ཤིང་གཟུག་ལག་ཁང་
 འདི་དག་གི་ཞབས་རྟོག་ལའང་བཅོམ་དགོས་སོ། །ཞེས་འདོམས་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ལགས་

སོ། །ཞེས་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་མཆོན་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་འདི་ཡང་དུང་རམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་
རབ་རྒྱས་གྱི་བྲིས་ལན་དུ་དག་དབང་ལེགས་བྲུབ་གྱིས་བྲིས་པ་ལ་འཁྲི་སྟོན་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་
ཏེ་སྒྲོམ་སྒྲེ་ལྟ་རམས་པས་བཀོད་དོ། །ཁོ་བོས་ས་བཞུ་གྱི་བསྟོད་ཆོག་གྱི་ཁ་བྱང་དང་བརྗོད་བྱའི་
འགྲོས་ལ་བརྟགས་ན་གོང་གི་དག་དབང་ལེགས་བྲུབ་གྱི་དཔེ་རིས་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དེ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་འཐད་ལྡན་ཡིན་ཞེས་བཤད་པར་དགའོ། །

བད་བཀོལ་ཡིད་དགའ་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་བད་བཀོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་གྱི་དགའ་སྟོན་ཞེས་
བྱ་བའི་མིང་བསྟུས་བཤོ། །

བད་ཆད། བད་དང་། མིང་། མིང་བད། ཐ་སྙད། བད་ཆད་རྣམས་དོན་གཅིག་

བད་དོན་རྟགས་གསུམ། (རྟེན་མ) བད་ནི་བྱ་བཞི་སོགས་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་པ་དང་། དོན་ནི་རྒྱལ་
བའི་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དང་། རྟགས་ནི་བད་དོན་གཉིས་
སྟུང་བ་ལ་ཟེར་དོ། །ཞེས་རིག་འདིན་འདུས་པའི་འགྲེལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

བད་སྟོད། བད་སྟོད་པ་ལ་གཟིགས།

བད་སྟོད་གྱི་གཞུང་། སུམ་རྟགས་སམ་སྤྲིའི་གཞུང་། རྒྱས་པ་བད་སྟོད་པ་ལ་གཟིགས།

བད་སྟོད་པ། 1 སུམ་རྟགས་སམ་སྤྲིའི་གཞུང་། སུམ་རྟགས་སམ་སྤྲིའི་གཞུང་ལ་ལེགས་སྟུང་དུ་བྱ་ཀ་
ར་ཞ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནི་ལུང་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་བད་སྟོད་པ་ཞེས་པའི་མིང་རིས་
གྱིས་ཆགས་ཤིང་། མོད་དུ་སུམ་རྟགས་ལ་ལུང་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་མ་འཇགས་པར་
བད་སྟོད་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་དུང་། སྤྱ་བཤད་ནི། བཤད་
བྱའམ་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཞན་ལ་གོ་བད་སྟོད་པས་ན་བད་སྟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་སྟེ། དགག་
ལན་ཆངས་པའི་ཐིག་གི་སྟུང་ཆེ་༤༡ལས། བད་སྟོད་པ་ནི། སྤྲིའི་མཚན་ཉིད་དམ་བརྗོད་དོན་
གྱི་བད་གདུལ་བྱ་ལ་འདོ་སྤྱད་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ལུང་
སྟོན་པ། གོ་བད་སྟོད་པ། རོ་སྟོད་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། 2 གོ་བད་སྟོད་པ་དང་ལག་
པ་སོགས་གྱིས་བད་གཏོང་བ།

བད་ཡི་འགོག་པ། འདྲི་ཆེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ། དེ་ནི་ཉོན་
མོངས་གྱི་ས་བོན་མ་སྤངས་པར་ས་བོན་ཉམས་སྤང་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱི་འགོག་པ་ཡིན།

བད་གསར་རྟེན། 1 སྐད་དམ་ཐ་སྤྲད་གསར་རྟེན། 2 དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས་ལས་ཐུན་
མོང་ལ་མཁོ་བ་འདྲི་གསར་རྟེན་གྱི་ནམ་གཞག་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་བསྟུས་མིང་།

བདག་ཆོས། བདག་འཆའ་བ་དང་དོན་འབྲ།

བདག་འཆའ་བ། གོམ་འགྲོས་འབྲེར་བའམ། གོམ་ཚུགས་འཆོར་བའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོའི་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་དབྱར་གཟིགས་ན་ཤེས་ཀྱས་ཤིང་། ཆིག་དེའི་ཐད་ཀའི་དོན་ནི། ཀྱང་པ་ས་
ལ་གཞག་པའམ་འཇུགས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་བདག་པ་ནི་གཞུ་བ་དང་སྦྱན་པའི་དོན་ཡིན་
ཀྱང་། འདིར་ཀྱང་པ་ས་ལ་གཞག་པའམ་གོམ་པ་སྟོ་བའི་དོན་ཙམ་ཡིན་ལ། འཆའ་བ་ནི་འདིར་
དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བའི་མིང་རོ། །དཔེར་ན་དཀྱིལ་མོ་ཀྱང་འཆའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱིར་འཆའ་བ་
ནི་བཅའ་བའམ་བྱེད་པའམ་བཟོ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་ཀྱང་པ་འབྲེད་པ་དང་། འབྲེལ་བ། ཁ་སྦྱབ་
ལོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་པའང་མཐོང་། བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པས། བདག་འཆའ་བ་དང་
བདག་ཆོས་ནི་འབྲེལ་བའི་མིང་ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རང་གི་མ། དུན་པ་
ནལ་དུ་མི་གནས་པར་སྟོ་ཞིང་མིག་ལོང་བ་ལོང་ཁྲིད་མེད་པ་ཞིག་གོམ་པ་རེ་རེ་ནས་བདག་འཆའ་
ཞིང་གཡང་ཁ་འདྲིགས་སུ་རུང་བ་ལ་མངོན་པར་སྟོགས་ནས་འགྲོ་ན། ཞེས་དང་། བསྐྱབ་
བཀུས་ལས། ཉོན་མོངས་གྱིས་སྟོ་གཏི་སྟག་ལྟོངས། །གཡང་ས་མང་པོའི་ལམ་དུ་ནི། །གོམ་པ་
རེ་རེ་བདག་འཆའ་བ། །བདག་དང་གཞན་ཉག་ཐུང་ན་གཞི། །འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་སྟག་བསྐལ་
མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེག་འཆའ་བ་ཞེས་གྲིས་པའང་སྣང་ངོ་། །

བདག་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ཞེ་བརྒྱད་པ། བདག་པའི་ལྷང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་
ཏི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོང་གིས་རྩྭ་ག་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་བདག་པར་འདོད་པས་དགེ་སྦྱོང་
གཞན་ལ་བདགས་ཏེ་ཕོག་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྦྱང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་
དུ་འཆར་ཀས་དགེ་སྦྱོང་ལ་བདགས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་

གྱི་ལུས་སྒོག་ལ་གཞོད་པའོ། །

བདེག་པར་གཟས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (ལུ་ལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་འཛིན་པ། བདེག་པར་གཟས་
པའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོར་གྱི་སྒྲིག་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་དགེ་སྦྱོར་གཞན་ལ་
བདེག་པར་གཟས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། རྒྱུང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་
ཀས་དགེ་སྦྱོར་ལ་བདེག་པར་གཟས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་
གྱི་སེམས་བདེ་བ་ལ་གཞོད་པའོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། བདེག་པའི་བྱིར་ལག་པ་བཏེག་ནས་གཞུ་བྱ་བས་
བྱེད་པའམ་གཞུ་བའི་སྐྱད་ས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་ཟེམ། གཟས་པ་ལ་གཟིགས།

བལྟ་བ་ཀྱང་མི་དགོས། བསྐྱར་བལྟ་བ་མི་དགོས།

བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི། སྒྲོབ་མ་བསྐྱུ་བའི་ཐབས་བཞི་སྟེ། བཞོ་བ་སྦྱིན་པ། སྦྱོར་པར་སྦྱོར་བ། རྟོན་
སྦྱོར་བ། རྟོན་མཐུན་པ་དང་བཞིའོ། །རྩོམ་པའི་བསྦྱོར་པ་ལས། བཞོ་བ་སྦྱིན་དང་སྦྱོར་པར་སྦྱོར་བ་
དང་། །འཛིག་རྟོན་རྟོན་མཐུན་གདུལ་བྱའི་རྟོན་ལ་སྦྱོར། །བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ཡི་དབལ་
འབྱོར་གྱིས། །གཞན་རྟོན་ལྷུང་མཛོད་ཁྱེད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས། བཞོ་བ་
སྦྱིན་པ་ནི། ཐོག་མར་གཞན་ལ་བཞོ་བའི་ཡོ་བྱད་སོགས་བྱིན་ནས་གདུལ་བྱ་རྒྱུ་ལས་འབྱོར་དུ་
བསྐྱུས་པའོ། །སྦྱོར་པར་སྦྱོར་བ་ནི། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྦྱོན་ས་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་བཤད་དེ་སྦྱོར་པར་
སྦྱོར་པའོ། །རྟོན་སྦྱོར་པ་ནི། རི་ལྟར་བསྦྱོར་པའི་རྟོན་དེ་རྒྱུ་ལས་ལ་གདུལ་བྱ་རྒྱུ་སྦྱོར་དུ་འཇུག་
པའོ། །རྟོན་མཐུན་པ་ནི། གཞན་རྒྱུ་ལས་རྟོན་གང་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ལ་རང་ཡང་གནས་ནས་དེ་
དང་མཐུན་པར་སྦྱོར་པའོ། །སྦྱོར་དཔོན་རྟོན་བྱངས་ཀྱིས། སྦྱིན་པའི་གཡལ་མོས་ལེགས་པོས་
ནས། །སྦྱོར་པར་སྦྱོར་པའི་གཏམ་བྱས་ནས། །རྟོན་སྦྱོར་པ་ཡིས་བག་པམ་སྟེ། རྟོན་མཐུན་གྱིས་
ཆེན་གདམ་པར་བགྱི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞོང་གི་སྦྱོར་དཔོན་རྟོན་བྱངས་ཀྱི་གསུང་
འདི། ལུ་སྦྱོན་རྟོན་པོ་ཆེའི་དུས་འཁོར་གྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོད་དང་། རིགས་པའི་དབང་བྱུག་སེ་
ར་རྩེ་བཅུ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱལ་མཆོན་གྱི་པར་བྱིན་སྦྱོར་དོན་གཉིས་ཀར་སྦྱང་། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། སྦྱིན་པ་འདུ་བ་ནི་སྦྱོར་ལ། ཆོག་སྦྱོན་པ་ནི་བྱིན་དུག་ལས་བརྒྱུ་ལས་ཏེ་གདུལ་བྱ་ལ་འདོམས་

པ་ཡིན་ཞིང། རོན་སྐྱོད་པ་ནི་གདམས་པའི་རོན་དེ་ལ་གཞན་བཞོད་པ་ཡིན་ལ། རོན་མཐུན་པ་ནི་
 རང་གིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་དང་འདྲ་བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེབ་སྟོན་
 སྤྱད་ཆ་ ༡༠༡༥ ལས་ཀྱང། ལྷ་མས་སྟོབ་མ་འཁྲིད་པ་ན་བསྐྱ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་འཁྲིད་པར་
 གསུངས་པ་ལ་རོན་སྐྱོད་པ་ནི་སྟོབ་མ་ཐབས་རིམ་བྱས་ལས་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་དེ་ལ་བྱ་ལ།
 རོན་མཐུན་པ་ནི་སྟོབ་མ་ལ་ལམ་གང་བསྟན་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་ལྷ་མ་ཡང་གནས་པ་ལ་བྱ་བ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

བསྐྱས་ཟླ། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རོན་སྟོགས་ར་རྣམས་ལ་གོ་བདེ་བའི་ཕྱིར་སྤྱིར་པོར་བསྐྱས་ཏེ་སྟོན་
 པའི་རིགས་ལམ་གྱི་གཞུང་། སྤྱ་བཤད་ནི། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རོན་རྣམས་ཉུང་བྱུང་བསྐྱས་
 པས་ན་བསྐྱས། ཁ་དོག་དཀར་དམར། གཞི་བྱུབ་སོགས་སྡེ་ཆེན་དུ་བསྐྱེབས་ནས་བཞོད་པས་ན་
 ཟླ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རོན་རྣམས་སྤྱིར་པོར་བསྐྱས་པས་ན་བསྐྱས། བསྐྱས་
 པར་བྱ་བའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ཡིན་པས་ན་ཟླ་ཞེས་བརྗོད། ཟླ་ཞེས་པ་སྤྱིར་བྱུང་ལ་འཇུག་ཀྱང།
 དེ་ཆོགས་ལ་འཇུག་པ་ནི་སྟོན་པའི་ཆོགས་ལ་སྤྱི་ཡི་ཟླ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །སྡེ་ཆེན་ནམ། ཆ་
 ཤས། དུམ་བུ་བཅས་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཆོས་གོས་དང་ཤམ་ཐབས་ཀྱི་ཟླ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྐྱས་
 ཟླའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྟོལ་འདི་གསར་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཟླ་ཆེན་པོར་སྟོབ་དཔོན་བྱ་བ་ཆོས་
 སེང་གིས་སྟོལ་བཏོད་པར་སྟོང་རྟོལ་སྤྱ་མ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་གསུང།

བསྐྱས་རྒྱུད། ཅ་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་བསྐྱས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཅ་རྒྱུད་བསྐྱས་པ་ལ་བསྐྱས་རྒྱུད་ཟེར། དེ་ལ་
 ཉུང་བྱའི་རྒྱུད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། སྤྱིར་ཅ་རྒྱུད་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། ཉུང་བྱའི་རྒྱུད་དམ་
 བསྐྱས་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། འདིར་ཅ་བའི་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་ཕྱི་མ་
 དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་ཅེས་གསུངས་པའི་རོན་གང་ཡིན་སྟེ་ཅ་ན། ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་རྒྱུད་
 རྒྱས་པ་དང་། ཉུང་བྱའི་རྒྱུད་དམ་བསྐྱས་པའི་རྒྱུད་ཅེས་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་རྒྱུད་ཤིན་
 ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཕྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་སྤྱ་མ་ལ་བཞུགས་ན་ཆེ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་དམན་
 པས་བདེ་ཐྲག་ཏུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་མི་བྱས་པའི་རོན་དུ་སྤྱ་མ་ལས་བསྐྱས་ནས་བསྟན་པའོ། །དེ་གཉིས་

ནི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱས་བསྐྱུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཙ་རྒྱུད་ཡིན་པས་སྐྱ་མ་
ཕྱི་མའི་ཙ་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བ་མིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱུས་འཛོམས། ཆ་དཔལ་བརྒྱུད་ཀྱི་གསུམ་པ། བསྐྱུས་འཛོམས་ན་ནི། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་གཅིག་
ཏུ་འདུས་ཤིང་འཆོགས་པའི་ཆེ་དཔལ་སྤྱང་རྣམས་ཀྱིས་ལྷགས་ཀྱི་རི་རའི་གདོང་པ་ལྟ་བུ་
གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འཆང་བར་བྱེད་དོ། ། དེ་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཆིར་ལ། དེའི་
ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཁྲག་གི་ལྷང་རབ་ཏུ་འབབ་པོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་དང་རྟ་དང་སྤང་སོ་ཆེ་
དང་སེང་གེ་དང་སྟག་གི་གདོང་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་འཆིར་བར་བྱེད་དོ། ། ཡང་འདུས་པ་ན་ལྷགས་
ཀྱི་འཁྲལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་བརྟག་ནས་བྱར་ཤིང་འཆིར་བ་བཞིན་དུ་འཆིར་རོ། ། དེ་ནས་
ཡང་འདུས་པ་ན་སྟེང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་པ་པོང་ཆེན་པོ་སྤྱང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་ལ་གཙོད་པ་དང་
འབྱེད་པ་དང་བརྟུང་བ་དང་དཔལ་བར་བྱེད་དོ། ། དེ་དག་གི་ཆེ་ཡང་ཁྲག་གི་ལྷང་རབ་ཏུ་འབབ་
པོ། ། ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱུས་འཛོམས་རེ་པོ། ཆ་དཔལ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རི་ར་ལྷག་གི་གདོང་འདྲ་བ་དག་པན་ཚུན་བསྐྱུས་
ནས་དེའི་བར་དུ་བཙོར་ཏེ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་རེ་པོ། རྒྱས་པ་བསྐྱུས་འཛོམས་ལ་གཟིགས།
བསྟོ་བ། 1 བཛེ་བའི་དོན། སྟོ་བ། བསྟོས་པ། བསྟོ། སྟོས། 2 མཉམ་ཆུང་བྱེད་པའམ། འགན་པ་དང་ཉེན་
ཁ་ལ་མི་འཛེམ་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད། རྟེན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བརྒྱུད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་།
གལ་ཏེ་ཆོས་སྤྱོད་པ་དག་ཆོས་འདོད་པ་དག་ལ་བརྟུས་ཤིང་མི་སེམས་པ་ལྟར་ནའང་དེ་ལ་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཕྱིར་བསྟོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟོག་གིན་བསྟོག་གིན། 1 བསྐྱུ་བ་དང་གོང་བྱར་འཕྲིལ་བའི་དོན། དཔེར་ན་ཐག་སའམ་སྤྱད་པ་བསྟོག་
གིན་བསྟོག་གིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (རྫོ་རྫོང་) བྱེད་དོག་ལྟ་བུ་མུ་བ་མོས་རེ་རེ་བཞིན་འཁོ་འགྱུར་
བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། དབྱངས་ཅན་དག་འཁྲོས། བྱེད་དོག་པལ་གེ་པལ་གེ་ཞེས་པའི་དོན་དང་།
ཞེས་གསུངས། གློ་སྦྱོང་ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་ཕྱེད་ལྔ་ལས། བོ་དེ་ཆེའི་བྱེད་པ་བརྒྱ་ཙ་གཅིག་ཕྱག་ན་
བཟང་ཡིན་སྟངས་བཤད་བསྟོག་གིན་བསྟོག་གིན་མཛོད་ནས་སྟོན་པ་ཡས་ལ་བརྟུབ་མ་བརྟུབ་ཀྱི་

ཁ་ན་མེད། ཅེས་གསུངས།

བསྐྱོགས་པ། ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་པ) གྲུབས་བཤམས་པ། ལྷ་གོན་བྱས་པ། གྲ་སྒྲིག་
བྱས་པ། དཔེར་ན་ཉེར་བསྐྱོགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་ནམ་འབྲེད་སྒྲིགས་བཅ་དང་པོ་
༩ ཅེས་ ༡༩༠ནམ་གས། བྱ་བཅས་མེད་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་སྐྱོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་
ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཆོང་བསྐྱོགས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་རྟོ། །སྐྱོག་པ།
བསྐྱོགས་པ། བསྐྱོག་པ། སྐྱོགས། བོང་གི་ལུང་ནམ་འབྲེད་ལས་བསྐྱོགས་ཤིག་ཅེས་སྐུལ་ཆོག་ཏུ་
གསུངས་ཀྱང་ཡི་གེ་དག་མིན་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །² (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་པ) བསྐྱུས་
པ། བསྐྱུ་གསོག་བརྒྱབ་པ། རུབ་རུབ་བཟོས་པ། དཔེར་ན་ཐག་བ་བསྐྱོགས་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །
བསྐྱོས། སྐྱོ་བའི་འདས་ཆོག

༼ ན ༽

ན། 1 ལ་དོན་གྱི་སྤང་ཅིག 2 ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་ཆིག་ཅིག མྱོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ནམ་བཤད་ལས།
ཨ་དང་། མ་དང་། ན་དང་། ལྷ་དག་གི་དགག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ན། (ལེགས་སྦྱར) ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་ཆིག་ཅིག དཔེར་ན་ལྷ་རྩེ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷ་དགག་
ཆིག་རོ་བའས་རོ་ག་ཚྱོད་བའམ་ཆུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཚྱོད་མེད་དམ་ཆུ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་
དོན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

ན་ག། (ལེགས་སྦྱར) ལུ་མིན་གྱི་མིང་།

ན་ག་ར། (ལེགས་སྦྱར) ཁང་བཟང་དང་ལྷན་པ་སྟེ། མོང་ཁྱེར་གྱི་མིང་རོ། །ན་ག་ཁང་བཟང་ལ་འཇུག་
པས་དེ་ལྷན་ནོ། །ཞེས་འཕགས་པོད་སྐད་གཉིས་ཤམ་སྦྱར་ན་གསལ། ལྷ་ག་རའི་ཡི་གེ་འབྱུང་
བའི་ཡུལ་དབུས་ལྷ་ག་རར་ཐགས་པ་རྒྱ་གར་གློ་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ལ་འགྲོ་མེད་
ཅེས་ཀྱང་ཟེར་ཏེ་རི་དང་འབྲ་བར་མི་འགྲོ་བའི་དོན་ནོ། །

ན་ག་རའི་ཡི་གེ་མོང་ཁྱེར་གྱི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན། དེ་ནི་ཐོན་མི་སྤྱོད་པའི་བོད་ཡིག་གི་གཞི་བྱེད་པའི་
རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་སྟེ། ལུ་ཅུ་སྤྱི་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་ནས་སྤར་ཁ་ཆེའི་ཡི་གེ་
ལ་ལྷ་ག་ར་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སི་ཏུའི་འབྲེལ་ཆེན་དུའང་ཁ་ཆེའི་ཡི་གེ་ར་གཞི་བྱས་ཏེ་
བོད་ཡིག་གི་གཟུགས་གསར་གཏོད་མཛད་གསུངས་ལ། དེང་དུས་དར་བའི་ཁ་ཆེའི་ཡི་གེ་ལྟར་
དུ་བྱ་བ་ནི་རྩེ་སྤྱི་མ་རབ་རྟེའི་ཡུལ་ནས་དར་བ་ཞིག་ཡིན། ལྷ་ག་རའི་ཡི་གེའི་དེས་ཆིག་ནི། མོང་
ཁྱེར་གྱི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཞུ་སྟེ་པའི་རྒྱལ་རབས་ན་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེང་
དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དུའང་། ལུར་Pur དང་། ལྷ་གར་ Nagar ཞེས་པ་མོང་ཁྱེར་ལ་ཟེར་

ཏེ། དཔེར་ན་Kushalnagar (Khush-hal-nagar) སྤྱིད་པའམ་བདེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཟེར། འུ་སྟོན་
 རིན་པོ་ཆེ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་ན་ག་རའི་ཡི་གེ་ལ་གཞི་བྱས་པར་བཞེད་ལ། མཁས་
 དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་དེབ་ཟེར་དཀར་པོར། འུ་སྟོན་ཡི་གེ་ལ་དཔེ་བྱས་ཚུལ་རྒྱ་
 མཚན་དང་བཅས་ཏེ་ཞིབ་པར་བཤད་འདུག་པས་དེར་གཞིགས།

ན་མཉམ། འེུ་ཟླ། ན་མཉམ། འེུ་མཉམ། འེུ་མཉམ། འེུ་མཉམ། འེུ་མཉམ། འེུ་མཉམ།

ན་མཉམ་མ། ན་ཚོད་མཉམ་པའི་བྱ་མོའམ་བྱུང་མེད། བྲོགས་མོ་བཅས་ལ་གོ།

རྒྱ་ད། (ལྷགས་སྒྲར་) 1 དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྲུར་པའི་ཤིན་ཏུ་ཤ་བའི་ནང་གི་སྤྱོད། །པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་
 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་། རྒྱ་ད་ནི་སྤྱོད་དང་། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ། སྤྱབས་ཐེ་ཁྱི་བྱང་དོ་
 རྒྱ་ཆེན་ཆེན་པོས། དེའི་མཐུས་སྤྱང་བ་ལྟ་ཡི་འཁོར་ལོར་དེངས། །སྤྱ་བྲགས་རྒྱུང་སྤྱགས་དབྱེར་
 མེད་རྒྱ་དའི་དབྱངས། །བརྒྱ་ཆོག་བདེ་ཆེན་ཡི་ཤེས་ཆེན་པོས་ཆུབ། །རྒྱང་འདུག་སྤྱ་མའི་ཅེ་དགའ་
 འཛིན་པར་ཤོག ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །བྲ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱ་ཤིང་འགྲེལ་བ་སྤྱིང་བའི་
 དེ་ཁོ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་(༥)ན་མཉམས། སྤྱ་སྟེ་རྒྱ་ད་ཞེས་པ་མི་གསལ་བའི་སྤྱ་ཅམ་ནི། རྒྱ་
 ད་སྟེ། དངོས་ནི། ཨ་ཡིག་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱེད་དུ་རི་མོའི་རྒྱས་པ་བྲིས་པ་ནི། རྒྱ་དར་བརྒྱུད་
 དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ད་དེའོ། །ཞི་རྒྱ་བྱུ་ཏིས་ཨ་བ་རྒྱ་ཏིའི་ནང་དུ་རང་རིག་པའི་ཡི་ཤེས་རྒྱ་དར་བཞེད་
 དོ། །ཞེས་གསུངས། 2 སྤྱོད་ཉིད་དམ། སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མཚན་པའི་རིས་མོ་སུམ་འཁྱོག་
 ཅན་ཞིག (འཁྱོག་གསུམ་གྱིས་སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མཚན་པར་གསུངས་) 3 བར་དོའམ་
 བར་སྤྱད་མཚན་པའི་ཡི་གེ་ཞིག རྒྱའི་སྤྱགས་རིས་ཆེན་མོ་༥༡)པ་ལས། རྒྱ་ད་ལ་སོགས་
 པ་བར་སྤྱད་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཡི་གེ་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཞུགས་པ་ནས་མངའ་གྱི་སྤྱབས་
 ཡིན་ཏེ་ས་བོན་དང་ཕྱག་མཚན་དང་སྤྱོད་བསྐྱེད་བར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱའི་སྤྱགས་རིས་
 ཆེན་མོ་༥༡)ན་ལས། དེ་ལ་རྒྱ་ད་ནི། ཡི་གེ་གསུམ་བསྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་ལ། ཡི་གེ་
 གསུམ་ནི། རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ་བར་སྤྱད་མཚན་པ་ལ་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས།

ན་ན་ག། (ལྷགས་སྒྲར་) གྲུ་ལྷ་པ་ཎ་དང་འདྲ།

ན་མ་བ། འོན་མ་བ་སྒྲེ། འོ་ཆུང་ཆུང་། ཅུལ་མཆོག་ལུ་བའི་རང་ནས་དུ་ཀྱ་ལས་གོས་བཟང་
སྒྲེགས་བམ་དང་པོ་༤༩ ལས། ཅུ་མ་བས་སྒྲོ་སྒྲེའུ་ཁུང་ནས་སྒྲུག་སྒྲུག་མངས་བར་གཉེར་བ་
ནང་སོ་སྒྲེ་མོང་འབྲུ་ཞེས་ལབས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུ།

ན་མཆ (ལེགས་སྦྱར) 1 བྱག་འཆའ་བ། 2 འབྲུག་སྒྲུ་ཕྱིར་ཁྱེད་སྒྲོག་ཁྱེད་འབྲུག་བ། 3 སྒྲིན་བ་སོགས་དོན་
མང་པོ་ལ་འབྲུག་བར་བཤད། གྲུད་ཀོར་ཉིས་བཅེགས་ཅན་དེ་ལ། རྣམ་བཤད་ཟེར། བསྐྱག་ཚུལ་
གཉིས་ཏེ། བལ་ཆེར་ས་རུ་བསྐྱག་སྒྲེ། དཔེར་ན། ཅུ་མ་ཞེས་བཤ་ལ་ན་མས་ལྟ་བུ་དང་། ས་མ་ཡིན་
བཤ་ལ་བྲག་པོར་ལྷུ་མས་ལྷུ་མས་བཅད་ནས་འདོན་དགོས་བཤ་དཔེར་ན། ཡུང་ད། བཅུ་བྱུ་ལོ། །

ན་མཆ (ལེགས་སྦྱར) 1 མིང་། 2 ཞེས་བྱ་བ།

ན་མོ། (ལེགས་སྦྱར) 1 འདུད་དོམས་བྱག་འཆའ་ལོ། 2 བལ་ཆེར། ཅུ་མོ་བརྒྱག་ཟིན་ན་ཅི་ཞོངས་ཞེས་
གསོལ་བས་ཞེས་བཤ་ལྟ་བུ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།

ན་མོ་རྒྱ་ཅ་ལྟ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ། ཞེས་བཤོ། །

ན་སྒྲུད། (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་བཤ་ལ་ཡན་ལག་གཅིག་ཅུ་མ་མཆང་བཤ་ལ། ཅུ་སྒྲུད་ཟེར།
སྒྲུ་བཤད་ནི། ཅུ་ཞེས་བཤ་ནི་ན་ཆོད་དང་། སྒྲུད་ནི་འདིར་མ་ལོན་པའམ་མ་ཆང་བཤ་དོན་ཡིན་པས།
ན་ཆོད་མ་ལོན་བཤ་དང་འབྲུ་བར་ལྷུང་བ་རྫོགས་བཤ་ཆང་མ་ལོངས་པས་ན་དེ་སྒྲུད་ཅེས་བྱ་ཞེས་
ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱང་གསུང་ལ། དག་ཡིག་འགའ་ལས། ཅུ་སྒྲུད་ནི་བྲི་བ་དོན་ཡིན་པས། དཔེར་ན་
ཡན་ལག་མ་ཆང་བཤ་ལྷུང་བཤ་ན་སྒྲུད་ཟེར་བཤ་བཞིན་མོ། ཞེས་བཤད་དོ། །

ན་ཆོད་སྒྲིན་བ། ཅུ་ཆོད་རྣམས་ལ། འོ་རྣམས་ལ།

ན་གཞོན། གཞོན་བྱ། ཅུ་ཆོད་གཞོན་པོ།

ན་ཟླ། ཅེ་འུ་ཟླ། ཅུ་མཉམ། ཅེ་མཉམ། ཅེ་འུ་ལྷངས་རྣམས་དོན་འདྲ།

ན་བཟལ། <ནི་སྤ་ས་ན> གོས་ཀྱི་ཞེས། ཅུ་བཟལ་ཞེས་བཤ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ནི་སྤ་ས་ན་ ིའབཤའ ཟུར་
ཆག་བར་སྒྲུམ་སྒྲེ། འདི་ལ་བོད་སྐད་ཀྱི་རང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་གོ་རྒྱུ་གང་ཡང་མ་མཐོང་ཁྱེད་
འདོད་རྒྱལ་གྱི་བཅད་ཡང་ཡིན་བཟོ་མི་འདུག་གོ། བཅོད་ཆེན་བཟལ་ཞེས་བཤ་ལྟ་བུར་བཅོད།

ན་རུ (ལེགས་སྦྱར) མི།

ན་ར་ག (ལེགས་སྦྱར) དཔྱལ་བའི་མིང་། ན་ར་ག ན་རག་ཅེས་ཀྱང་འབྱུང་། དེས་ཆོག་ནི། ན་དགག་
ཆོག་དང་ར་ག་དགའ་བའི་དོན་ཡིན་པས་དགའ་མེད་ཅེས་བྱའོ། །

ན་རྩི (ལེགས་སྦྱར) མི་མོ་འཕ་བྱང་མེད་ཀྱི་མིང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་ན་རྩི་ ཀ་ཀི་ བེར།

ན་རི་གེ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་སྟེ་གོ་གོ་ན་ཏའི་མིང་། བསྐྱར་ན་བྱང་མེད་ཅེན་ཞེས་བའོ། །ཞིབ་
པར་བེ་ཏ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། མཛོན་བཟོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་འཛོ་བ་
མོ་། མཛོད་སྟེ་སེ་བ་ ༡༣༠༧བཟུལ་ས། ན་རི་གེ་ལ། མི་མོ་ཅེ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བེ་ཏའི་ཤིང་གི་མིང་
དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ན་རེ་བ། རྒྱན་ཆགས་པ་འཕམ་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་པ།

ན་རོ་ཆོས་བྱུག་རྫོང་འཛིན་ཆོག་རྒྱུ་ལས། གཏུམ་མོ་བདེ་ཚོད་རང་འབར། རྒྱ་ལུས་ཆགས་སྤང་རང་བྱོལ།
མི་ལམ་གཉིད་འབྲུལ་རང་དག འོད་གསལ་གཉི་སྟག་རང་སངས། འཕོ་བ་མ་བསྐྱོམས་སངས་
རྒྱས། བར་དོ་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་སྦྱང་བྱུག་གོ།

ན་རོ (ོ) བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་བཞི་བ་ཨོ་ཡིག་མཆོན་བྱེད། འདི་ལ་རྩ་བུ་དང་གནའ་བུ་ཞེས་གིས་
ན་བཟང་དོ། །རྩ་བའམ་གནའ་བུ་ཞེས་བ་ནི། རི་དྲགས་གནའ་བའི་བུ་ཅོད་དང་དབྱིབས་འབྲུ་བས་
ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཞིབ་པར་རྩ་བུ་ལ་གཟིགས།

ན་རོ་བྱུག་སྒྲོར། འབྲུལ་འཁོར་བྱུག་ཡང་ཟེར། བྱུག་ནི། བུམ་པ་ལྟར་བཀང་བ། འཁོར་ལོ་ལྟར་བསྐྱོར་
བ། ལུགས་ཀྱི་ལྟར་དགྲུག་པ། རྫོང་པ་ལྟར་པའི་བྱུག་རྒྱ་གནམ་དུ་འཕང་ཞིང་འོག་ཏུ་བསྐྱར་
བ། ཁྱི་མོ་ལྟར་སྐྱུག་སྐྱངས་ཀྱིས་མདའ་ལྟར་བསྐང་བ། མགོ་ལུས་ཆགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་
ལྷུང་ཞིང་གཡལ་མོ་ལྟར་སྐྱུག་པ་དང་བྱུག་གོ། དང་པོ་བུམ་པ་ལྟར་བཀང་བ་ནི་ལྟེ་པའི་བུམ་པ་
ཅན་ཡིན་པས། རྩ་བ་དང་བཀང་དང་གཞིལ་བ་དང་། མདའ་ལྟར་འཕང་དང་རྩམ་པ་བཞི། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་མཆོན་ཉིད་བཞི་ལྟར་དུ་བསྐྱར་དགོས་གསུངས་སོ། །དམིགས་པ་དངོས་ནི།
ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐེབ་ཆེན་ནང་དུ་བཀྲུག་ནས་སྤོང་ལག་གི་ཅ་བར་བཞག་སྟེ་བུམ་མོ་གཉིས་

ལ་བཀལ། ཐད་ཀར་ནས་རྒྱང་དལ་ཞིང་རིང་བ་སྣ་སྟོན་གཉིས་ནས་ནང་དུ་རུབ་སྟེ་དབུ་མ་ནང་ནས་
མར་སོང་བ། མཆེལ་མ་སྤྲེལ་མེད་ཅིག་མིད་པ་དང་མཉམ་དུ་ལྟེ་ལོག་ཏུ་ཆིར་གྱིས་མཚན། ལོག་སྟོ་
གཉིས་ནས་རྒྱང་ལྟེ་ལོག་ཏུ་ཡར་བྲངས་ཏེ། དེ་ཁ་སྤྱོད་དུ་རྒྱང་ཐུབ་ཆད་བཟུང་ཞིང་། མི་ཐུབ་
ན་དབུ་མ་འདི་ནང་ནས་ཡར་སོང་བའི་མོས་པ་བྱས་ཏེ་ཁ་ནས་མ་ཤོར་བར་སྣ་བྲག་ནས་དལ་བྱས་
བཏང་བ་ནི་གོང་ལོག་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲ། འབྲུལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་མ་འདི་ཡི་སྟེང་ནས་
བྱ་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་དུ་བསྟོམས་པས་བྱས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱང་འབྱོར་བའི་ཆད་རབ་འབྲིང་
ཐ་གསུམ་གང་བྱུང་འདུག་པ་སྐབས་སྐབས་སུ་ལྟ་འདོད་ན། གོང་ལྟར་རྒྱང་བཟུང་སྟེ། ལག་པ་
གནས་གསུམ་ལ་རེག་པ་དང་ལན་གསུམ་མཉེ་བ་དང་། སེ་གོལ་ལན་གསུམ་གཏོག་པ་རབ་བརྒྱ་
དང་བརྒྱད། འབྲིང་དོན་གཉིས། ཐམ་སོ་བྲུག་གོ། དེ་གསུམ་གང་བྱུང་མཆམས་ནས་འབྱོར་
རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། ཤར་ཏེ་ལངས་ནས་འབེབས་ཆེན་དང་། ཀྱང་བ་རྩོམ་ཆེ་སྤྱིལ་གྱང་བྱ་སྟེ་དབལ་
འབེབས་སམ་བར་འབེབས། ཨོྱ་ཏྲ་ཏྲོ་སྤྱིལ་སྤྱོད་བཅས་ཏེ་འབེབས་རྒྱང་རྣམས་རིམ་བཞིན་
བྱུང་། །གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་ལྟར་བསྟོར་བ་ནི། ཀྱང་བ་སྤྱིལ་གྱང་བྱས་པའི་ཀྱང་བ་གཡས་པའི་
མཐེབ་ཆེན་ལག་པ་གཡས་པས་བཟུང་། ཀྱང་བ་གཡོན་པའི་མཐེབ་ཆེན་ལག་པ་གཡོན་པས་
བཟུང་། ཀྱེད་པ་བྲང་པོར་བསྐང་ལ། པོ་བ་དང་ཀྱེད་པ་གཡས་སུ་ལན་གསུམ་བསྟོར། དེ་བཞིན་
དུ་གཡོན་དུ་ཡང་བསྟོར། དེ་ནས་གཡོན་ནས་གཡས་སུ་ཀྱིག་པ་དང་། གཡས་ནས་གཡོན་དུ་
ཀྱིག་པ་དང་། མདུན་ནས་རྒྱབ་དུ་འབྲུལ་བ་རེ་དང་། རྒྱབ་ནས་མདུན་དུ་འབྲུལ་བ་རེ་བྱུང་། །དེ་
ནས་འབེབས་ཆེན། བར་འབེབས། འབེབས་རྒྱང་རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱ་བའམ་དེ་གང་བྱུང་བྱ་
དགོས་སོ། །གསུམ་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་ལྟར་དགྲག་པ་ནི། ལག་པ་གཉིས་ཁུ་རྒྱུར་བཅིངས་ཏེ་སྟེང་ཁ་
ནས་ཐད་ཀར་གཤིབ་ལ་བྲུགས་ཆེ་བར་བརྒྱང་ལ་དལ་བྱས་ལག་གཉིས་འདོར་ལེན་གྱིས་རིམ་པ་
བཞིན་དབུང་མགོ་བར་དུ་བཀྲུག་སྟེ་གྲུ་མོ་གཡས་པ་མཆེན་ཁུངས་གཡས་པ་བརྒྱལ། གཡོན་པ་
གཡོན་ལ་བརྒྱལ་བོ། །བཞི་པ་རྩོམ་པའི་ཕྱི་རྒྱ་རྒྱ་གནས་དུ་འཕང་ཞིང་ལོག་ཏུ་བསྐྱར་བ་ནི།
བྱས་མོ་གཉིས་སལ་བ་ཐུགས་ཏེ་མདའ་ལྟར་བསྐང་། ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་སོར་མོ་རྣམས་པན་

ཚུན་བསྐྱེལ་ནས་རིམ་གྱིས་སྤར་དུ་བྱང་ཞིང་ཤོག་ཏུ་བསྐྱར་བའོ། །ཡང་འབེབས་གསུམ་གང་རུང་
 བྱའོ། །ལུ་བ་ཁྱིའོ་ལྟར་སྒྲུག་བཞི། ལུས་ཁ་སྤུབ་ཏུ་ས་ལ་ཉལ་ཐབས་སུ་བྱས། ལག་བ་གཉིས་
 མགོ་བའི་ཐད་ཀ་ནས་རིང་དུ་བརྒྱུང་བའི་བར་དུ་མགོ་བོ་བརྒྱལ་ནས་ཁ་གནམ་ལ་ཁྱོགས་ཤིང་
 ཤོག་ཏུ་ཁྱིའོ་ལྟར་ལན་གསུམ་སྒྲུག་སྟངས་བྱའོ། །ཡང་ཤར་ཏེ་ལངས་ནས་རྒྱང་བ་གཡས་བ་
 གཡས་དང་། གཡོན་བ་གཡོན་ལ་ཤུགས་ཆེ་བར་སྒྲུག་བའོ། །ཡང་འབེབས་གསུམ་གང་རུང་
 བྱ། རྒྱག་བ་གཡང་མོ་ལྟར་མགོ་ལུས་མེད་བར་སྒྲུག་བཞི། དཔྱད་བ་གཡས་གཡོན་རིམ་གྱི་
 ཤར་བར་བྱེད། ལག་བའི་མོར་མོ་ཐན་ཚུན་འཐེན་རིམ་བྱེད། མགོ་དང་ལག་བ་རྣམས་འཁྱུ་བ་
 ལྟར་ལན་གསུམ་གསུམ་བྱེད། རྒྱབ་མདུན་རྣམས་ཤར་བར་བྱས་ནས་དངོས་གཞི་ལྷག་ཆུ་
 ལ་བརྒྱལ་ནས་ངོས་སུ་ཕྱིན་པ་ན་མགོ་ལུས་མེད་བ་སྒྲུག་བ་ལྟར་ཤུགས་ཆེ་བར་ལུས་ཡོངས་
 རྫོགས་སྒྲུག་རྒྱང་བ་ཡོངས་ལ་བརྟེག་དེ་རྟེས་འབེབས་ཆེན། འབེབས་རྒྱང་། བར་འབེབས་རྣམས་
 རིམ་བཞིན་བྱེད་པ། ལྷ་རོ་རྒྱལ་སྤོང་གི་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་རིམ་བའོ། །

ལྷ་རྩེ་པ། (ལེགས་སྦྱར།) ཏུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ལྷང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་ལུ་མེན་ཏེ་པོ་
 པའི་དངོས་སྟོན། བོད་ཀྱི་མང་པ་ལོ་རྒྱུ་བའི་ཁྲ་མ་ཡིན་ཞིང་། མང་པ་ལོ་རྒྱུ་ལ་བདེ་མཆོག་
 དང་ལྷ་རྩེ་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་གདམས་པ་གནང་། གཞིན་རམ་ཁ་ཆེད་ཡུལ་དུ་ཤུངས། རྩོ་
 བོ་རྩི་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་ཁྲ་མ་ཡང་ཡིན། དེས་ཆོག་ནི། རོ་ག་ཙོད་པའམ་རྒྱ་ཞེས་པའི་དོན་
 ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལྷ་འི་དགག་ཆོག་ལྟར་བས། ལྷ་རྩེ་པ་སྟེ་ཙོད་མེད་དམ་རྒྱ་མེད་ཅེས་བྱའོ། ཆོག་
 ལྷང་གྱི་པ་ནི་བོད་སྐད་ཀྱི་བདག་སྟོན། །དཔེར་ན་གཞུང་། ཏེ་པོ་ལ། མི་ཏི་པ་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱིས་
 མཆོན་པོ། །ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། ལྷ་རྩེ་པ་ཅུ་ཤད་པ་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ཏེ། འདི་
 ལྟར། ཏེ་པོ་པས་ན་རོ་པ་ལ་རིག་མ་འཆོལ་ལ་སྟེན་ཅིག་གསུངས། རིག་མ་དེ་ཁྲ་མ་ལ་ལུས་
 བས་འདིས་འདིའི་ཡིད་བཟུང་ངོ་གསུངས་ནས་ན་རོ་པའི་གསང་དོར་དོའི་བར་དུ་བརྟུངས་ཏེ་
 ཅའི་ནལ་མ་ཆུ་འདོར་ཤེས་པ་ཅམ་ལས་མ་ལུས་པས་ལྷ་རྩེ་པ་སྟེ་ཅུ་ཤད་པ་ཟེར་ཏེ། སྟོས་པ་རྒྱ་
 མཆོད་རྒྱུད་ལས། བཙུམ་ལྷན་ཅུ་ཤད་ལྱིར་མི་སྟོན། །ཅེས་ལུང་བསྟན་ཏོ་ཞེས་རྒྱུད་པ་འདི་བཞེད་

ལ། རོག་ཚོད་པ་ལ་དགག་པའི་རྒྱ་སྒོན་དུ་བྱིན་ནས་ག་བྱིས་པས་རྒྱ་རོ་སྟེ་ཚོད་མེད་ཡིན་ཞེས་
ལོ་རྒྱ་བ་དུ་མས་བཞེད་དོ། །ཞེས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༥༦ན་གསལ་
བ་ལྟར་རོ། །སྟོགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་འདི་ཅ་ཤད་གྱི་སྐད་དོད་ཡིན་
པར་གསུངས། མི་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་རོ་པའི་ངེས་ཆོག་ལ། ཨ་ན་ན་བས་ན། རྒྱ་དང་།
བརྩུངས་ནས་རོ་ལྟར་སོང་བས་ན། རོ་ཟེར་བ་ཡིན་སོགས་ནི་སྒྲིན་པོ་ངོ་མཆར་སྟེ་བའི་གཏམ་
ཅམ་མོ། །ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་རོ་པ་ཅ་ཤད་པའི་སྐད་དོད་ལ། ཨ་ན་ན་དང་རོ་
སོང་ཞེས་བ་དང་། ཉེ་ལོ་པ་ཉིལ་བརྩུང་ལ། ཉེ་ན་ཉེ་ཟེར་ལོ་ཞེས་མང་དུ་འཆད་སྤང་བ་ནི་བཛོད་
པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་མོད། ཤིན་ཏུ་མི་མཁས་པས་སྤྲིས་པ་ནི་དགག་པར་ཡང་
མི་ལྟར་དོ། །ཞེས་མཁས་པ་དག་གསུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཅ་ཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཅའི་ཉག་
མ་རིང་པོ་ལ་ཟེར་རོ། །མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ནི། རྒྱ་རོ་ཉ་བ། སྟོན་གྲགས་བཟང་པོ། ལེ་ཤེས་
དངོས་གྲུབ། འཛིགས་མེད་གྲགས་པ། དུས་འཁོར་ཞབས། རྒྱ་རོ་བ། གྲུག་ཏུ་བཟང་པོ། ལམ་
མཁའི་སྟོང་པོ། ཅ་ཤད་བ་རྣམས་སོ། །རྒྱ་ལེགས་སྐྱུར་གྱི་དགག་ཆོག་ཡིན་པ་ནི། སྟོང་ཉིང་
བདུན་ཅུ་པ་ལས། ཨ་དང་། མ་དང་། ཉ་དང་། རྒྱ་རྣམས་ནི་དགག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་མོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ན་ལེ་ཤེས། <མ་རི་ཅི> 1 ཐོ་བ་རི་ལུའི་མིང་གཞན་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལ་དཀར་ནག་གཉིས་ཡོད།
ནག་པོ་དེ་ལ་བྱི་རྒྱལ་བས་ཤེསྤར་ black pepper ཟེར་བར་བཤད། ཡང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་
པའི་བརྟགས་རྟིང་གི་སྟོར་ལས། ན་ལེ་ཤེས་ནི་ཐོ་བ་རི་ཟེར་ཡང་བརྟག་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་
སོ། །ན་ལེ་ཤེས་གྱི་སྐད་དོད་མ་རི་ཅི་ཞེས་པ་བྱེ་གྲག་ཞོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༥༧བཤན་གསལ། ན་
ལེ་ཤེས་ཞེས་པ་ལེགས་སྐྱུར་གྱི་སྐད་འདྲ་བ་ཞིག་སྤང་ཡང་མིན་ཉེ། དེ་ནི་ཁང་ཁུང་ཡིན་སྐད་ཡིན་
པར། པཎ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་ལྟན་གསུང་། 2 འབྲས་བུའི་སྤྲེན་ཞིག་ཁྱད་པར་བཤེས་གཉེན་གྱི་
འདུལ་བ་བསྐྱས་པ་ལས། འབྲས་བུའི་སྤྲེན་ནི། སྤྱ་རུ་ར་དང་། ཨ་རུ་ར་དང་། ན་ལེ་ཤེས་དང་།
མི་མི་ལིང་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྒྱ་ལེན། (ལེགས་སྦྱར) ། སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་ལེན་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་ནང་པའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ཆེན་པོ་དཔལ་རྒྱ་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་གང་དུ་ཆགས་པའི་ས་གནས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཡུལ་གྱི་མིང་དགོན་པར་སོགས་སོ། །འདི་སྔོན་འཕགས་པ་ཤུ་རིའི་བུ་འབྲངས་པའི་ཡུལ་དང་། མཐར་ཤུ་རིའི་བུ་འཁོར་དག་བཅས་པ་ཁྲི་སྟག་བརྒྱད་དང་བཅས་ཏེ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ས་ཡང་ཡིན་ནོ། །བར་སྐབས་སུ་བྲམ་ཟེའི་གོང་ནི་སྟོངས་ཤིང་། ཤུ་རིའི་བུའི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ཆོས་རྒྱལ་བྱ་ངན་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་མཆོད་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས་སོ། །དཔལ་རྒྱ་ལེན་འདི་ནི་སྔོན་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ནང་པའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་མང་པོ་ཡོད་པ་ལས་སྟན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཆོས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི། སྤྱད་སྟན་དག་སྟན་ཅིས་བཟོ་རིག་པ་སོགས་གཞུང་རབ་འབྲམས་ཐམས་ཅད་སློབ་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱ་ལེན་འདི་གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་འདེབས་པ་བྱ་ངན་མེད། ཆོས་གཞི་དར་བར་མཛད་པ་སློབ་དཔོན་ལྔ་བརྒྱ་དང་། མཐོ་བཙུན་སྟུ་མཆེད། རྒྱས་པར་མཛད་པ་སྟུ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་འཕགས་པ་སྟུ་སྟུབ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །རྒྱ་ལེན་འདི་གྱི་མིང་ལ་སྟེབས་ཐེས་ཀྱང་ཐང་ལ་ཅུང་ཟད་སོང་ན་སྔོན་གྱི་དགོན་ཤུལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནི་སྔོན་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་རྒྱ་ནག་གི་བཙུན་པ་ཐང་ཟན་ཅང་རྒྱ་གར་ལ་ཐེབས་དུས་ (དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང) དགེ་སྟོང་ཁྲི་སྟག་ཅས་བཞུགས་ཞེས་ཟེད། ཨ་རུ་དེ་ཙམ་ ཞེ་བ་འཆོ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྔོན་གྱི་པཱེ་ཏ་ཆེན་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགོན་པ་འདི་ནས་ཐེབས་པ་ཤུ་སྟག་ཡིན། བོད་དང་རྒྱ་ནག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་དར་བ་ཡང་དང་པོ་དགོན་པ་འདི་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། རྒྱ་ལེན་འདི་དགོན་ཤུལ་ནས་རྟེད་པའི་རྟོ་སྟེའི་སྟངས་བརྟན་དང་། ཡིག་རིགས་སོགས་གནའ་དངོས་ཁག་གི་འབྲེམས་སྟོན་ཁང་ཞིག་ཀྱང་དེ་ན་ཡོད། ཡང་ཆག་ལོའི་རྟམ་ཐར་དུ། རྒྱ་ལེན་ཞེས་པ་མིའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོས་བཞེངས་པས། དེ་སྐད་གྲགས། དེ་ནི་རྒྱ་བོ་གསྐྱའི་མར་འགྲམ་ན་ཉིན་གཉིས་སྟེ་སྟེབས་ཀྱི་ས་ན། རྟོ་རྟེ་གདན་ནས་སྟོ་ལུ་བ་ཏུ་བྱིན་པས་རྟོ་སྟེ་སྟེབས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད། རིན་ཆེན་ཐང་བར། སྔོན་གྱི་རྒྱལ་པོས་ཆོས་ཀྱི་

གཞི། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལ། དེ་ན་དབུ་ཅེ་ཆེན་པོ་བདུན་དབུ་སྟེ་བསྐྱེགས་པ་
 ཡོད། གཉིས་མ་གཏོགས་པ་རྒྱལ་པོས་བཞེངས། གཉིས་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རེ་
 བཞེངས་ལ། དེའི་ཕྱི་རོལ་བྱང་ཕྱོགས་ན་མར་བསྐྱེགས་པའི་དབུ་ཅེ་ཆེན་པོ་བཅུ་བཞི་དེའི་ཕྱིར་
 མི་ཀ་ཞེས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྩེ་བ་བརྒྱད་བཅུ་ཅན་ཡོད། ཅེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་
 གནས་ཡིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རྟོག་པའི་ཆོག་ཀྱི། ན་ཨ་ལམ་ད་ Na-alam-da ཞེས་པ་རྩེ་མོད་
 དུ་སྦྱིན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། ཡང་ན་ལེ་རྩེ་ཞེས་པ་རྒྱུན་གྱི་དབང་པོ། ཞེས་འཕགས་བོད་ཤར་
 སྤྱར་ན་གསལ། ཡང་ཆག་ལོའི་རྣམ་ཐར་དུ། ལེ་རྩེ་ཞེས་པ་མེའི་དབང་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་
 པར་བཤད། ཡང་འགའ་རེས། ལེ་ལ་འདས་བྱ་དང་། ད་ན་སྦྱིན་པ་སྟེ་འདས་བྱ་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་
 སྟེ། ལས་བརྒྱ་བ་ལས། འདས་བྱ་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་གོང་ན་ལྷ་རེའི་བུའི་འབྲུངས་ལུལ་ལ་འདས་
 བྱ་སྦྱིན་དུ་བསྐྱུར་རྟོག་ཞེས་བཤད་དོ། ཡང་པཎ་ཆེ་སྟེ་ཐེང་གསུམ་པ་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་གྱི་
 གསུང་། ལམ་རིམ་ཐེང་གིས་ ཤོག་གངས་འདུལ་སྟེ། ལེ་རྩེ་ནི་འདས་བྱའི་ཆལ་ཐེང་རྒྱ་
 ཡིན་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། གཞུང་མང་པོར་ན་ལེ་རྩེ་ཞེས་ཐེང་སྟེ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་
 ཐེང་བ་དང་རྒྱལ་ཆེན་ཆོས་ཐེང་དར་ལྷིག་སོགས་སུ་འདི་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་པོས་བཞེངས་ཞེས་པ་
 ཅམ་ལས་རྒྱལ་པོ་སུས་བཞེངས་ཀྱིས་གསལ་ཁ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱ་ཐེང་ཆོས་འབྱུང་
 གྱི་འདུ། ན་ལེ་རྩེ་གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་འདེབས་པ་ལྟར་མེད། ཅེས་ཆོས་རྒྱལ་ལྟར་
 མེད་ཀྱིས་བཞེངས་པར་གསུངས་ཡོད། ཡང་དེའི་ཤོག་གངས་འདུལ་སྟེ། ཨོ་རྒྱུ་བྱ་རེ་དང་ཉེ་
 བ་ན་རྒྱལ་པོ་གྲོ་ལས་ན་ལེ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་བཞེངས། ཞེས་ཆོག་ལྟ་བུ་
 འགའ་བ་ལྟ་བུར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་དབུང་བར་འཆོལ་ལོ། 12 དཔལ་ལྷ་ལེ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བ་གང་དུ་
 ཆགས་པའི་ས་གནས་ཀྱི་མིང་། 3 འཕན་ལུལ་གྱི་དཔོན་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད།
 ནག་འཕྲོས། ལྷག་འོག་དགྲུགས་མི་དགོས་པར་ཡིག་འབྲུ་འདྲེད་ནས་ཤར་བསྐྱོད་འདོན་ཆོག་པ་ལ་ཟེར།
 དཔེར་ན་ཆོག་ནག་འཕྲོས་སུ་འཕོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ནག་པོ་འཕྲོ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་ནག་
 པོ་ནི་འདིར་ཡིག་འབྲུའི་མིང་སྟེ་ཁ་དོག་གི་ཆ་ནས་བཏགས་ལ། འཕྲོས་ནི་འཕྲོ་བའི་དོན་ཏེ་ཤར་

བསྐྱོད་འགྲོ་ཆོག་པའམ་འདོན་ཆོག་པའི་དོན་ནོ། །

ནག་ཆགས། ཉག་མོའམ་བྱང་མེད་དམ་སྐྱེས་མའི་དོན་ལ་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། འདི་ན་ནག་
ཆགས་བྱང་མེད་སྤྱིན་པར་བཏང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཉགས་ཆགས་ཞེས་གྲེས་པའང་སྤང་།
ནག་མཆན། འཇམ་དབྱངས་སྟག་ལུང་བྲག་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་ལ་ནག་མཆན་ཟེར། རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་མཆན་གྲགས་ཅན་བཞི་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ནག་པ། <གྲིཙ> 1 ཁ་དོག་ནག་པའི་མིང་། 2 རྒྱ་སྐད་ཞིག་གི་མིང་།

ནག་པ་དང་གནག་པའི་བྱང་པར། ཉག་པ་ནི་ནག་པོ་དང་། གནག་པ་ནི་ནག་པོར་བྱེད་པའམ་བཟོ་བའི་
དོན་ནོ། །གནག་པ་ནི་ནག་པོ་ལ་འང་འབྱུག་གོ།

ནག་པོ། 1 དམར་སྟོན་འབྲེས་པའི་ཁ་དོག་ 2 <གྲིཙ> (འདུལ་བ) སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་གྱི་བྲག་
པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པ་ཞིག Krishna

ནག་པོ་འགྲོ་ཤེས། ཉག་འགྲོས་ལ་གཟིགས། གྲུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་མཛད་པའི་ཀ་
ལྷ་པའི་རྟེན་ཆེན་ནག་པོ་འགྲོ་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནག་པོ་པ། སྟོབ་དཔོན་ནག་པོ་སྟོད་པའམ་ནག་པོ་པ་ནི། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་དང་། ཉག་པོ་
ཆེན་པོ་མགོན་པོ་མངོན་འབྱུང་གི་རྒྱུད་རྣམས་ལས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། གྲུབ་ཐོབ་སྟོང་དང་བཞི་
བརྒྱའི་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོར་བ། ལུལ་གྲུ་ཆེན་པོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྟེ་པོ་ཐམས་ཅད་དོན་རྗེ་འཇིན་
པའི་ས་ལ་བཀོད་ཅིང་མཁའ་འགྲོམ་སྐལ་པ་བཟང་མོའི་བྲག་ནས་སྐུ་ལྷའི་རྒྱུད་སྤྱན་དྲངས་
པ་སོགས་གྲུབ་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེས་ཆེ་བ་དེ་ལ། དཔལ་ཉེ་བུ་ཀའི་བཀའ་བསྐུལ་བ་བཞིན་དུ་
འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་སྐུ་བ་ཐབས། དབང་ཆོག་སྤྱིན་སྟེག་སྟེ་བསྐྱེད་རིམ་གཞུང་གསུམ་དང་།
དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ། རེས་པ་བཞི་པ། གསལ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་རྗེས་པ་རིམ་གཞུང་གསུམ་སྟེ་ནག་
པོ་གཞུང་བྲག་ཏུ་གྲགས་པ་མཛད་ཅིང་། བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྟོར་ཁུངས་མ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་
ལུགས་འདི་རྒྱས་ཤོས་ཡིན། ཕྱིས་གྲུབ་ཆེན་རྒྱ་པོ་ཡང་ལུགས་འདི་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་མཛད་དོ། །

ནག་པོ་སྟོད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་པའི་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ནག་པོ་འབྲུ་འདེད། ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་དོན།

ནག་པོ་གཞུང་དུག རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཆེན་ནག་པོ་པས་མཛད་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གཞུང་དུག་ནི།
དཔལ་ཉེ་རུ་ཀའི་བཀས་བསྐྱེད་པའི་འཁོར་ལོ་སྐྱེས་པའི་སྐྱབ་ཐབས། དབང་ཆོག སྤྱིན་སྲེག་
སྟེ་བསྐྱེད་རིམ་གཞུང་གསུམ་དང་། དེའི་ཀྱི་ཐེག་ལ། རིམ་བཞེས། གསང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིང་
དེ་རྫོགས་རིམ་གཞུང་གསུམ་སྟེ་དུག་གོ།

ནག་པོའི་ཅ་ལག <ཀུ་བརྩ་> བདུད་ཀྱི་མིང་།

ནག་པོའི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས། སྐྱ་བཤད་ནི། ཉེས་པའི་བྱི་མཁམ་སྤྱོད་དང་ལྷན་པས་ན་ནག་པོ་ཞེས་
བཏགས་སོ། །ཞིབ་པར་དཀར་པོའི་ལས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནག་མ། (མུར་དུ) སྤར་སྟོད་མངའ་རིས་དང་། ལ་དྲགས་ཕྱོགས་ནས་དར་བའི་གཞས་དེ་ལ་ཁ་ཆེ་
ཆོས་ནག་མ་ཟེར་ཞེས་ཞུ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ན་གསལ། དེར་སང་ཡང་མུར་དུའི་ Urdu གྲང་
ལ་གཞས་ལ་ནག་མ་ཟེར་བ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཡིན།

ནག་མོ་ 1 བུད་མེད། སྐྱ་བཤད་ནི། མགོ་བོའི་ཕྱོགས་གནག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནག་མོ་ཞེས་བྱའོ། 2 ལྷ་
མོ་མུ་མའི་མིང་། 3 ནག་པོ། འདས་ལོག་མ་བསྐྱེད་འཛིན་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དུ། གངས་རི་
སེང་གདོང་དཀར་པོ་སྐྱ་ཡི་གནས། །ལ་ཕྱི་སྐྱག་གདོང་ཁ་མོ་གསུང་གི་གནས། །ཅ་རི་པག་གདོང་
ནག་མོ་ཐུགས་ཀྱི་གནས། །ཞེས་བ་ལྟར་དང་། བུད་མེད་ལ་ནག་མོ་ཞེས་བ་སྐྱའི་མདོག་ནག་
པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པ་བཞིན་གོ། །

ནག་མོ་ཁོ་ལ། <ཀླ་ལི་ད་ས> 1 རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་སྐྱེད་པ་མཁན་སྐྱབ་གསལ་ཅན་ཞིག་སྐྱ་བཤད་
ནི། དེ་ལྷ་མོ་ནག་མོ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་བྱས་པས་ཀླ་ལི་ད་ས་སྟེ་ནག་མོའི་འབངས་སམ་ནག་
མོའི་ཁོལ་པོའམ་གཡོག་པོར་གྲགས་སོ། །ཀླ་ལི་ད་ས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2 ནག་མོའི་
འབངས་སམ། ནག་མོའི་ཁོལ་པོའམ་གཡོག་པོ།

ནག་འཛོའི་འགྲུར། ནག་འཛོའི་ལོ་རྒྱ་བ་ཅུ་ལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་པའི་འགྲུར། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།
ནག་སེ་བ། ནག་ཅན་དང་དོན་གཅིག་གང་འཆོམས་ཀྱི་ནག་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཉི། 5 ཅང་ནག་པོ་མིན་

པར་གོ།

ནགས། རྩོན་ཤིང་མང་པོ་ཡོད་པའི་ས། སྐྱ་བཤད་ནི། སྐྱེས་ཤིང་སོགས་མང་པོ་འབྲིགས་ནས་སྤྱན་
ནག་ལྟར་གྱུར་ནས་ཡོད་པས། ནག་ཅེས་ཟེར་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ། ཁ་དོག་ནག་སོ་ཅམ་དང་ནོར་
གྱིས་དོགས་ནས་ས་མཐའི་ཡང་འཇུག་བསྐྱན་ནས་ནགས་ཞེས་མིང་ཆོག་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱས་
སོ། །ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། ནགས་ནི་ཟིབས་པོའི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནགས་སྤྱང་། ཤིང་ནགས་མཐུག་པོ།

ནགས་མ་བརྟགས་བ་ལས་གྱུར་པའི་སོར་བཤགས། (འདུལ་བ) སོར་བཤགས་བཞིའི་ཐ་མ། ནགས་
མ་བརྟགས་བ་ལས་གྱུར་པའི་སོར་བཤགས་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་གིས་འཛིགས་
བ་དང་བཅས་པའི་ནགས་མ་སྤུལ་བར་འཛིགས་བ་དང་བཅས་བ་དེར་སྤྱན་བདག་ཁྱིམ་བ་ལ་
ཟས་ལྷངས་ཉེ་ཆོས་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤོང་གཞི་ནི། སྤོང་ཁྱེད་སེར་སྤྱིའི་
གནས་ཀྱི་ནགས་སུ་ནགས་མ་སྤུལ་བར་ཆོམ་རྒྱན་གྱི་འཛིགས་བ་དང་བཅས་བ་དེར་དུག་སྤྲེས་
ཟས་ལྷངས་ཉེ་ཆོས་བ་ལས་སོ་སོར་བཤགས་བར་བྱ་བར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཡིད་བརྟན་
བ་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྤོང་ནས་ཤོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཟས་ལ་ཉ་ཅང་གཏུང་བ་
ཆེས་པས་གཞན་དག་མ་དད་པར་འགྱུར་བའོ། །

ནང་གི་མཁའ་སྤྱོད། བདེ་སྤོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། སྐྱ་བཤད་ནི། ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེས་པས་ན་
ནང་། སྤོང་ཉིད་ལ་མཁའ་དང་། དེ་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཉེ་བདེ་སྤོང་དབྱེར་
མེད་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ནང་གི་མཁའ་སྤྱོད་དམ་དོན་དམ་པའི་མཁའ་སྤྱོད་དུ་གསུང་།

ནང་གི་རྒྱ་མཆོ། ནང་གི་རྒྱ་མཆོ་ལ་གཟིགས།

ནང་གི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ནས་གསེར་གྱི་རི་བདུན་པོ་དེ་དག་གི་བར་གྱི་མཆོ་བདུན་
ལ་རོལ་པའི་མཆོ་བདུན་དང་ནང་གི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

ནང་གི་མངོན་བྱང་། རིམ་བ་བཞི་བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་མིང་། རིམ་བ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
དེ་ཉིད་ཕྱིའི་རྒྱ་ཉི་མོད་ཀྱི་སྤྲུག་གསུམ་འདས་པའི་ཐོར་ངས་ཀྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ལྷོག་

ཆ་ནས་ཕྱིའི་མདོན་བྱང་ཞེས་མིང་བཏགས་ཤིང་། རང་གི་སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཐེམ་པའི་འོད་
གསལ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་ཡིན་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་ནང་གི་མདོན་བྱང་དུ་བཤད་དོ། །

ནང་གི་མཐུལ། རང་གི་སྤྱོད་གསུམ་རི་རབ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པར་བསྐྱར་བ་ལ་ནང་གི་མཐུལ་ཟེར། དེ་
འབྲུལ་བ་ལ་ནང་གི་མཐུལ་འབྲུལ་ཟེར་རྟེ། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པའི་འཛིག་གྲེད་སྒྲ་མའི་ནལ་
འབྱོར་ལས། བདག་ལུས་དག་ཡིད་ལུང་ཁམས་སྤྱེ་མཆེད་ནམས། །ཡོངས་སུ་གྱུར་ལས་གངས་
མེད་འཛིག་རྟེན་སྟོང་། །འདོད་དགའི་ཕུན་ཆོགས་གཏེར་གྱིས་གང་བ་འདི། །སྒྲ་མ་ལྷ་ཡི་ཆོགས་
ལ་གྲུས་པས་འབྲུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ནང་མཆོད་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི། བསང་། སྤྱངས། བསྐྱེད། ཕྱིན་ཐུབས་བཞེ་མ་བྱས་གོང་གི་ར་ཁུའམ་
ཆང་ལྟ་བུ།

ནང་མཆོད་ཀྱི་འོག་གཞི་རྒྱང་དཀྱིལ་གྱི་མཆོན་དོན། ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་བཅུ་མཆོན།

ནང་མཆོད་ཀྱི་འོག་གཞི་མེད་ཀྱིལ་གྱི་མཆོན་དོན། གཏུམ་མོ་མཆོན།

ནང་མཆོད་འབྲུལ་ཚུལ། རང་མཆོད་འབྲུལ་པའི་ཆེ་རང་གི་ལག་བ་གཡོན་པའི་མཐེ་བོང་རི་རབ་དང་།
མིང་མེད་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཆོར་མོས་ཏེ་དེའི་དབྱས་ནས་བདུད་ཅི་རྒྱངས་པར་མོས་ཏེ་འབྲུལ་
བར་རྒྱུད་གདན་གཞིར་གསུངས་པ་ལྟར་གྲེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྟོན་ལྷ་ནམས་ཀྱིས་རི་
རབ་ལ་སྤྱལ་ཤིང་བྱས་ནས་རྒྱ་མཆོ་བསྐྱབས་པས་བདུད་ཅི་བྱང་བ་ལྟར་བསྟོམས་ནས་འབྲུལ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། སྟོན་པ་མཐའ་ལྷག་ཅི་སྤྱར་བས། །ནལ་
འབྱོར་རིགས་པས་ཉག་ཏུ་སྤྱད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྟོན་པ་ནི་མཐེ་བོང་དང་།
མཐའ་ནི་མཐེའུ་ཆུང་། དེའི་ལྷག་མ་ནི་མིང་མེད་ཡིན་པས། མཐེ་བོང་དང་མིང་མེད་ (སྟོན་མཐུབ་)
ཀྱི་ཅི་སྤྱར་ནས་འབྲུལ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ནང་དོན་རིག་པ། རང་སེམས་རྒྱུད་འདུལ་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན།

ནང་པ། 1 རང་བ་སངས་རྒྱས་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་གང་
ཐག་ལ་ཟེར། རང་སྤྱེ། རང་པ། ཆོས་འདི་པ། སངས་རྒྱས་པ་ནམས་མིང་གི་ནུས་གངས། 2 རངས་

པ་དང་དོན་འདྲ།

ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་འཆོས་སྐྱོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་
 རིགས་སུ་གནས་པའི་དག་རྣམ་དག་དེ། ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་
 མཆོན་ཉིད། རིགས་གནས་སྒོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱི་བསྟན་བཅོས་ཀ་ལྷ་པ་དེ་ནང་
 པ་སངས་རྒྱལ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཏུ་བསྟུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕྲུལ་
 དེས་ཆོག་ནི། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། སྤྱི་ཏེ་ལས་འཕྲུལ་ཞེས་པའི་ལྷ་ས་ན་ཞེས་པ་འཆོས་
 པ་སྟེ། རྒྱ་ཉོན་མོངས་པ་དུག་གསུམ་ལས་བསྐབ་པ་གསུམ་ལྷན་ཏུ་འཆོས་པ་དང་། ཏུ་ཡི་ཞེས་
 པ་འཕེལ་ཏེ་ར་ཁ་ཞེས་པ་སྐྱོབ་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་དན་འགྲོ་དང་སྤྱི་བའི་སྤྱུག་བསྐལ་ལས་སྐྱོབ་པ་
 སྟེ། དེས་ཆོག་འདི་བཀའ་ལའང་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱི་བའད་ནི། སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་
 ཆོས་བསྟན་ནས་སྐྱོབ་མའི་རྒྱུད་བཅོས་པས་ན་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་
 གསུང་ངོ། །སེ་ར་རྩེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཆོར་ལས། བསྟན་བཅོས་མཛོན་
 རིགས་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། རྟོད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། གཤུལ་བྱའི་
 ཤེས་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པའི་དགའ་ལས་འཆོས་ཤིང་། འཁོར་བ་དང་དན་སོང་གི་སྤྱུག་བསྐལ་ལས་
 སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཉོན་མོངས་དགའ་རྣམས་མ་ལུས་འཆོས་པ་
 དང་། འཇར་འགྲོའི་སྤྱི་ལས་སྐྱོབ་བྱེད་གང་ཡིན་པ། འཆོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་གྱི་ར་ན་བསྟན་བཅོས་
 ཉེ། གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། ཉེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །ཡིག་ཆ་འགའ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་ཟེར་ཡང་། སེ་ར་རྩེ་བཅུན་ཆོས་
 ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐུ་བས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཆོར་མི་འགལ་བར་གསུངས་ཉེ། དེ་ཉིད་
 ལས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་ཡང་། སྤྱི་ར་
 བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་ཉེ། བཀའ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
 བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་སྐྱོབ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ།

གཏན་ལ་དབབ་བ་བསྐྱ་བ་ལས། དེ་ལ་སྐྱབ་བ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྐྱན་བཙུག་གང་ཞིག། འདི་ལྟ་
སྒྲེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། འདུལ་བ་ལུང་
རྣམས་འབྲེད་ལས་སྐྱེགས་བམ་དང་ཐོའི་ཤོག་གངས་གཉིས་པ་ལས། རྒྱལ་བ་སྟོན་པ་དེ་ཡི་བསྐྱན་
བཙུག་དག །མདོ་དང་ཆོས་མཛོད་ཡིན་གསུངས་འདུལ་བ་ནི། །སྟོན་དང་བསྐྱན་བཙུག་དངོས་
ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཞེས་སངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་བསྐྱན་བཙུག་དངོས་
ཡིན་པ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །རྣམས་བཤད་རིགས་བར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་
བངས་པ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་བསྐྱན་བཙུག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར་
དོ། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱ་བ་བཞིའི་ལྟ་བུ་བྱད་པར། གྲེ་བྲག་ཏུ་སྐྱ་བས་ཉག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་
སྟོང་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བུ། མདོ་སྒྲེ་པས་རང་སྐྱ་བུ་བའི་ཐུག་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་
ཀྱི་ལྟ་བུ། མེས་པའི་ཚམས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ། དབུ་མ་རང་རྒྱད་
པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལྟ་
བུ། དབུ་མ་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་
ཅམ་ཡང་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་རྣམས་རང་རང་གི་ལྟ་བུ་པའི་གཙོ་བོར་བཞེད་དོ། །གྲུབ་
མཐའ་འོག་མ་འོག་མའི་ལྟ་བུ་རྣམས་ཤོང་མ་ཤོང་མའི་ལས་སྟེགས་སུ་གསུངས་སོ། །

ནང་པར། 1 (འདུལ་བ) སྐྱ་མོ། འདུལ་བ་ལས། ནང་པར་གྱི་དུས་སུ་སྐྱབ་པའི་དམན་སྟོང་ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ། 2 ནང་པ་ལ། དཔེར་ན་ཕྱི་པ་ནས་ནང་པར་གྱུར་ལྟ་བུ།

ནང་བྱན། གཡོག་གི་མིང་ཡིན་པར། ལི་གུར་གསུང་།

ནང་བྱན་རྒྱུད་པ། ནང་རྒྱལ་ལོན་པ་ལས། གནད་དོན་རྟོག་པ་སྒྲེ། དཔེར་ན་རང་གི་ནང་གི་ཅ་ལག་རྣམས་
རང་གི་མེས་པའི་ངེས་ཅེས་ཉག་ཉག་ཡོད་པ་ལ། ནང་རྒྱལ་ལོན་པ་ཞེས་པ་ལྟར་དོ། །བྱང་རྒྱལ་
པ། དོན་ཐམས་ཅད་རང་དབང་དུ་འདུ་བ་སྟེ་གཞན་ནིང་མི་འཛོག་པ་བཙས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

ནང་དབུགས་ཆད་པ། རྣམ་ཤེས་སྟིང་ནས་འཕོས་པ་ན། ནང་དབུགས་ཆད་པ་ཟེར།

ནང་མཆོམས་གཙོད་པ། བྱི་མཆོམས་བཅད་ནས་སྟན་ལ་འཁོད་དེ་ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་གསལ་བཅད། ཡུངས་
ཀར་གྱིས་བཞེགས་བསྐྱད། བསྐྱད་འཁོར་བསྐྱོམ། མྱོ་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། སྟན་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་ནང་མཆོམས་གཙོད་པ་ཟེར།

ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས། ནང་སེམས་རྒྱད་གྱིས་བསྟུས་པའི་སྤང་བྱ་མ་རིག་པ་སྤོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་
ཆོས་རྗེའི་རྒྱུ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ་དང་སྤེལ་བུ་ལོད་ཀྱི་སྟན་སེམ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ནང་རིག་པའི་སྤེ་སྤོང། ནང་སེམས་རྒྱད་གྱིས་བསྟུས་པའི་སྤང་བྱ་མ་རིག་པ་སྤོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་སྤེ་སྤོང་ལ་ཟེར།

ནང་སྟོ། བོད་སྤེ་རང་གི་ནང་དུ་མེལ་ཆེ་དང་སོ་བྱེད་པའི་ཆོན་པོའམ་དཔོན་པོའི་གོ་གནས་ཤིག་གི་མིང་།
བྱི་སོ་ལ་གཟིགས།

ནང་གསེས། 1 ནང་ཆན། དབྱེ་བ། དཔེར་ན་ཐེག་དམན་གྱི་ནང་གསེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ནང་ཁུལ།
ནང་པན་ཚུན། དཔེར་ན་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནངས་པ། 1 ཞོགས་པ། སྤྱོད་སྤྱོད་བཞུགས་པའི་ཐབས་པའི་ཐོན་ཡིན་པར་བཞུགས་པས་མཆོན་
མོ་ཟད་པའི་དུས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 2 སྤྱོད་པ། ཡི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ལས། ནངས་གྱི་
ནི་སྤོན་གྱི་ཞེས་གསུངས་སོ། 3 ལངས་པའི་དོན། དཔེར་ན་ནམ་ལངས་པ་ལ། ནམ་ནངས་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ལས། མ་ནངས་པ་ནི་མ་ལངས་པ། ཞེས་གསུངས། 4 ཟད་པ།
དྲངས་པ། སངས་པ། ཡལ་བ། གསལ་བ་བཅས་གྱི་དོན།

ནངས་པར། སྤྱོད་པའི་ལས། ནངས་པར་གྱི་དུས་སྤྱོད་པའི་དམན་སྤོང་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
ནངས་པར་གྱི་དུས་སྤྱོད་པའི་དམན་སྤོང། (འདུལ་བ) དམན་སྤོང་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། སྤྱོད་ལངས་ཏེ་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྤོང་དབྱེ་བ། མར་མེའི་ཀོང་བུ་གཙང་མ་བཟོ་བ། གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཆག་
ཆག་དང་བྱུག་དང་བྱ་བ། སྟན་བཞུགས་པ། གསང་སྤོང་དང་ཉེ་འཁོར་གཙང་བར་བྱེད་པ་སོགས་
སོ། །ནངས་པར་ཞེས་པ་ནི་སྤྱོད་པའི་དོན་ནོ། །

ནད་ཀྱི་ གནད་ཀྱི་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། གནད་འགག་དང་དོན་འབྲ། དེ་བ་སྔོན་སྔོན་ཆ་༥༣༥ལས།
ནད་ཀྱི་འདི་ཡིན་གྱི་ཆེག་རེ་གསུངས་པས་དོན་མང་པོ་ཁྲོལ་ནས་འགྲོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
ནད་མ་ཐེག་ ནད་མ་ཁྲུག་

ནན་ཏྱར། 1 ནན་ཏྱར། 2 འིན་ཏྱ། བེའུ་འགྲེལ་ལས། འཇག་མ་ཁྲུང་ཅིག་བཟུངས་ནས་སྤལ་བས་ནན་ཏྱར་
མཉེས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་༡༡༤ལས།
ཤ་བ་གཅིག་ནན་ཏྱར་འགྲངས་ནས་འགྲོ་མི་ཤེས་པར་ཉལ་ནས་འདུག་པ་ལ་བཅུན་བ་དེས་ཆོས་
གོས་གྱིས་བརྒྱབ་པས་ཀྱང་འགྲོར་མི་ཉན་པས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནན་ཏྱར། (འདུལ་བ) 1 སྤང་བ་དང་འོག་ཏུ་བཞག་པའི་འདུལ་བའི་ཆད་ལས་ཤིག་ ། ནན་ཏྱར་གྱི་
མཆན་ཉིད་ནི་ ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ལས་གྱིས་ཆད་པར་བཅས་པ་ལ་མཚུག་བཟོད་པ་གསོལ་
དགོས་རུང་དུ་ཡོད་པའོ། །ནམ་བཙད་ནི་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཞེས་པས་རོ་བོ་ཉིད་འཆོལ་བ་སེལ་
ལོ། །ལས་གྱིས་ཞེས་པས་ནི། ལས་གྱི་ཆོ་ག་མེད་པར་གནས་གྱི་སྒྲུ་མས་སྒྲོབ་མ་ལ་ཆད་པ་
ལྟ་བུ་བར་གསུངས་པ་དེ་དག་སེལ་ལོ། །ཆད་པར་བཅས་ཞེས་པས་གངས་སུ་གཞུག་པ་བཞི་
སེལ་ལོ། །མཚུག་བཟོད་པ་གསོལ་དགོས་རུང་ཞེས་པས་ནན་ཏྱར་གཞན་སྟོབས་གྱིས་གྲོལ་བ་ལ་
མ་ཁྲུབ་པའི་སྟོན་སེལ་ལོ། ། ། ནན་ཏྱར་གང་ལ་བྱེད་པ་ནི་ ་ ལྷང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པའི་ཆོ།
རང་མི་སྟོན་ནན་ཏྱར་རམ་ཆད་ལས་གྱི་སྟོན་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །སྟོ་
བ་ནི་མཐོལ་བ་ཤགས་སོགས་གྱི་སྟོན་དག་པ་སྦྱབ་པར། མཆོ་རྒྱལ་སོགས་སུ་གསུངས་སོ། ། །
ནན་ཏྱར་གྱི་དབྱེ་བ་ནི་ ་ བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ལུང་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ནི་བཅོ་ལྔ་སྟེ།
༡ བཞིགས་པ་ནན་ཏྱར། ༢ སྤང་བ་ནན་ཏྱར། ༣ བསྐྱད་པ་ནན་ཏྱར། ༤ ཕྱིར་འབྱེད་ནན་ཏྱར།
གནས་ནས་དབྱུང་བ་བདུན་ནི། ༥ མ་མཐོང་བ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང་། ༦ ཕྱིར་མི་འཆོས་
པ་དང་། ༧ སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ་དང་། ༨ འཐབ་ཀྲོལ་ལ་འབད་པས་མ་ལོག་པ་དང་། ༩ རྣམ་པར་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལས་ཀྱང་བ་ཉེ་བར་མ་ཞི་བ་དང་། ༡༠ འཐབ་ཀྲོལ་གྱི་རྒྱ་ཉེ་བར་སྦྱབ་པ་
དང་། ༡༡ དག་སྟོང་མ་རྣམས་དང་འཕྲེ་ཞིང་གནས་པ་གནས་དབྱུང་བའོ། །༡༢ གསོ་སྦྱོང་བཞག་

བས་ནན་ཏུ། ༡༣ དགག་དེའི་བཞག་པའི་ནན་ཏུ། ༡༤ བསྐྱེལ་བའི་དགེ་ཚུལ་པ་དང་
 དགེ་ཚུལ་མ་བསྐྱེལ་བ་ལུང་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་སོ། ༡༥ ཁྱིམ་པ་ལ་ལུང་བཟེང་ཁ་སྤུབ་
 པའི་ནན་ཏུ་དང་བཙོ་ལོ། བཙོ་མ་ལྟོ་འདས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ནན་ཏུ་བཙོ་
 ལོ། དེའང་བསྤྲེགས་པ་ནན་ཏུ་ནི། འཐབ་ཀྱོལ་བྱེད་པ་ལ་ལས་ཀྱིས་བསྤྲེགས་པ་སྟེ། དེའང་
 མི་འདོད་བཞིན་དུ་གསོལ་བཞིའི་ལས་བྱས་ཏེ་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་སྦྱོང་པ་ལྟ་སྤྲང་དགོས་པ་ཆད་
 ལས་སུ་བཀལ་ཞིང་། དེས་ཀྱང་མ་དུལ་ན་གནས་ནས་འབྱེན་ (མདོར་བསྡུས་སྤྱར་བའི་གནས་
 རྒྱུ་དབྱེད་བཀལ་སྤྲེགས་ཡང་འགྲངས་ན་ནན་ཏུ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང་) བས་བསྤྲེགས་པའོ། སྤྲང་
 པ་ནན་ཏུ་ནི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷང་བ་ཕྱིར་མི་འཆོས་པར་རྒྱུན་དུ་བྱེད་པ་ལ་གཉིན་པོ་རྒྱང་
 བའི་སྒོ་ནས་སྤྲང་པའོ། བསྤྲང་པ་ནན་ཏུ་ནི། ཁྱིམ་པ་སུན་འབྱེན་པ་དེ་སུན་ལུང་བའི་གནས་
 དེ་ནས་ཕྱིར་བསྤྲང་པའོ། ཕྱིར་འབྱེད་ནན་ཏུ་ནི། ཁྱིམ་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟམ་ཐབས་བྱེད་པ་
 ལ་མཛའ་གཙུགས་ཀྱི་དངོས་པོས་བསྤྲངས་པས་སྒོ་ནས་ཕྱིར་འབྱེད་པའོ། གནས་ནས་དབྱེད་
 བ་བདུན་ནི། མ་མཐོང་བ་གནས་ནས་དབྱེད་པ་དང་། ཕྱིར་མི་འཆོས་པ་དང་། སྤྲེག་ལྷ་མི་གཏོང་
 བ་དང་། འཐབ་ཀྱོལ་ལ་འབད་པས་མ་ལོག་པ་དང་། རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལས་ཀྱིར་
 པ་ཉེ་བར་མ་ཞི་བ་དང་། འཐབ་ཀྱོལ་གྱི་རྒྱ་ཉེ་བར་སྤྲེག་པ་དང་། དགེ་སྦྱོང་མ་རྣམས་དང་འདྲེ་
 ཞིང་གནས་པ་གནས་དབྱེད་པའོ། གསོ་སྦྱོང་བཞག་པས་ནན་ཏུ་ནི། གདམས་དག་བཞག་
 པས་མ་དུལ་བ་ལ་དེ་དགེ་འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའོ། དགག་དེའི་
 བཞག་པའི་ནན་ཏུ་ནི། གསོ་སྦྱོང་བཞག་འཐབ་ཀྱོལ་དངོས་སུ་མི་བྱེད་ཀྱང་། བས་མ་དུལ་བ་
 ལ་དགེ་འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དགག་དེའི་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའོ། བསྐྱེལ་བའི་དགེ་ཚུལ་པ་
 དང་དགེ་ཚུལ་མ་བསྐྱེལ་བ་ལུང་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་སོ། ཁྱིམ་པ་ལ་ལུང་བཟེང་ཁ་སྤུབ་
 པ་ནི། ཁྱིམ་པས་རབ་དུ་བྱུང་བ་ལ་གཤེས་སྤྱར་འདེབས་ན་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལས་བྱ་སྟེ།
 དེ་ལ་རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་ཐང་ཐང་གི་ལོངས་སྦྱོང་བྱེད་པ་སྤྲང་པའོ། གཞན་ཡང་།
 སྦྱོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བའི་རང་འབྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། རྣམ་ཏུ་ཞེས་

བྱ་བ་ནི་འོག་ཏུ་གཞུག་ཅིང་བཤུང་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དོན་རྟོ། །ཡང་།
རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བསྐྱེད་པ་བཤད་། སྤང་
བཤད་། བསྐྱེད་པ་བཤད་། བྱིར་འབྱེད་པ་བཤད་མ་མཛོད་བས་གནས་ནས་དབྱུང་བཤད་། བྱིར་མི་
འཆོས་པས་གནས་ནས་དབྱུང་བཤད་། སྤྲིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ལེ་རྣམ་པ་མི་གཏོང་བས་གནས་ནས་
དབྱུང་བཤད་། དབྱུང་བཤད་ལ་ནི་བཛོད་པ་གསུམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་ལན་གསུམ་དུ་བཛོད་
པའོ། །དེ་ལྟར་འདུལ་བའི་གཞུང་ལས་བཟང་བཤད་། བཤུང་བ་བྱེད་པཤད་། བྱིས་ཀྱི་བསྐྱེད་
པའི་སྒྲིམ་པ་སྤྱིན་པཤད་། བྱུག་མི་བྱ་བའི་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་པ་སྤྱིན་པཤད་། ཅོད་པ་སྤོང་བར་
བྱེད་པ་བསྐྱོ་བཤད་། བཛོད་པ་གསོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལས་དུག་པོ་འདི་རྣམས་ལ་ལན་གསུམ་
ཛོད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྤྱིན་པར་བྱེད་པ་མཛོད་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་འདིར་གསོལ་བ་
དང་བཞིའི་ལས་སུ་མ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ། བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ནི་། ལུལ་གྱི་ཆ་ནས་
བསྐྱེད་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སྐྱབ་པཤད་། བྱིས་པ་ལ་སྐྱབ་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། ཆོ་གའི་སྐོ་ནས་
བསྐྱེད་། གསོལ་བ་ཞེས་ལས་ཀྱིས་སྐྱབ་པཤད་། གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་
གཉིས་ཏེ། སྤྲིམ་རྣམས་དང་ཐ་མ་གོ་རིམ་པ་ཞིན་ནོ། །དོ་བའི་ཆ་ནས་བསྐྱེད་ནས་དང་བྱ་བ་ཉིད་
དང་སྤངས་པ་ནན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་ལས་བཞག་པའི་ནན་ཏུ་དང་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། སྤང་
བཤད་པ་ནི་སྤྲིམ་པ་ཞིན་པའོ། །སྤངས་པ་ནི་གནས་དབྱུང་བདུན་དང་བསྐྱེད་པ་དང་སྤང་བཅེད་ཁ་སྐྱབ་པ་
སྤྱི་དགུའོ། །ཐ་མ་ནི་གོ་སྤོང་བཞག་པ་དང་དགག་དབྱེ་བཞག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ། བྱ་
བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བཤད་ནི་། བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བཤད་པ་ནི་ཁྱེ་ག་ལས་ནན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ཏུ་
བཞག་ཅིང་བཤུང་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །རྒྱུ་པར་མཆོ་ཁྱེ་ག་སོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །2 བྱ་བ་ཉིད་། བྱ་བ་ཉིད་དང་།
བྱ་བ་ཉིད་། བྱ་བ་ཉིད་རྣམས་དོན་གཅིག་མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེས་མཛོད་པའི་རྗེས་གསང་བའི་རྣམ་
ཐར་ལོ་ཆེད་སྤྱི་མ་ལས། མདོར་ན་ཐ་སྙད་ཆད་མས་བྱུང་བ་བཞག་ས་མེད་པར་འབྱུལ་ལོ་
ཅམ་ལ་བསྐྱེད་ནས་གཞན་དོར་འཛོག་པ་མ་གཏོགས། རང་ལུགས་ལ་གང་ཡང་བཞག་ས་མེད་

པར་ལས་འབྲས་ལ་སྐར་འདེབས་གྱི་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོ་ལ་དབུ་མའི་ལྟ་བུའི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་
 ཉིད་ལག་ལ་འཛིན་དུ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ནན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
 ནན་པ་དང་བཟན་པའི་བྱུང་པར། ནན་པ་ནི་ཞིབ་ཚགས་སམ་ནན་ཏན་གྱི་དོན་དང་། བཟན་པ་ནི་ནན་
 ཏན་བྱེད་པའི་དོན་ལོ། །

ནན་བཙུགས། ལྷ་ཚུགས། ཀླུ་བཙུགས། ཆེད་གཏད། དཔེར་ན་གཞན་གྱིས་ནན་བཙུགས་ཏེ་དབུ་
 ལ་འཛོག་པའི་སྐངས་ཀ་བྱེད་ཀྱང་མི་བཞེད་ལྟ་བུ། ཀུན་མཁྱེན་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་རྣམ་
 ཐར་ན་གསལ།

ནམ། 1 ག་དུས། དུས་གང་གི་ཆོ། དཔེར་ན་ནམ་འཆི་མེས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ནམ་ཞེས་པ་མཆོན་
 མོ་ལ་འང་འབྱུག་སྟེ། དཔེར་ན་མཆོན་བྱེད་ལ་ནམ་བྱེད་ཟེར་བ་དང་། མཆོན་སྤྲད་ལ་ནམ་སྤྲད་
 ཟེར་བ་དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤྲད་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། 3 ཐེ་ཆོས་སྟོན་པའི་སྤྲ་ཞིག་ དཔེར་ན་འདི་
 མི་ཡིན་ནམ་དུང་འགྲོ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤྲད། (འདུལ་བ) མཆོན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་དང་། ཆ་ཐ་མ་
 གཉིས་སོ། །ཞིབ་ཐུ་འོག་ཏུ་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤྲད་ལ་མི་ཉལ་བ། (འདུལ་བ) མཆོན་མོ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་དང་། ཆ་
 ཐ་མ་གཉིས་ལ་མི་ཉལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱ་ཆོད་བཙུ་བ་ནས་གཉིས་པའི་བར་དུ་རྒྱ་ཆོད་བཞི་ཙམ་
 གྱི་རིང་ཉལ་དུ་རུང་བའི་དོན་ཡིན།

ནམ་གྱི་ཆ་ཐ་མ། (འདུལ་བ) མཆོན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་ཐ་མ་སྟེ། མཆོན་མོའི་རྒྱ་ཆོད་
 3ནས་6བར་ལྟ་བུ། ཐུན་ཐ་མ་ཟེར་སྟེ། ཞིབ་པར་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།
 ནམ་གྱི་ཆ་དང་པོ། (འདུལ་བ) མཆོན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་སྟེ། མཆོན་མོའི་
 རྒྱ་ཆོད་6ནས་10བར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

ནམ་གྱི་ཆ་བར་པ། (འདུལ་བ) མཆོན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་བར་པ་སྟེ། མཆོན་མོའི་
 རྒྱ་ཆོད་10ནས་3བར་ལྟ་བུ། ཐུན་བར་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་གྲུང་ཐུན་ཡང་ཟེར་སྟེ། ཞིབ་པར་

ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ། (འདུལ་བ) ནམ་གྱི་སྤྱན་དང་པོ། སྤྱན་བར་བ། སྤྱན་ཐ་མ་དང་གསུམ་མོ། །སྤྱིར་བཏང་
འདི་དབྱར་དགུན་དང་ཉི་མ་རིང་ཐུང་གི་དབང་གིས་དེང་དུས་ཀྱི་ཚུ་ཆོད་དང་སྦྲར་ནས་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་ཁ་ཆེན་བཅད་ནས་བཤད་པར་དཀའ་ཡང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཉི་མ་འཆར་བྱུང་དུས་ཆོད་དེ་
བཞིན་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་འཕོ་འགྱུར་ཆེར་མེད་པས། དེར་གཞིར་
བཞག་སྟེ་བཤད་ན། ཚུ་ཆོད་དུག་པ་ལ་ཉི་མ་བྱུང་ནས། སང་གི་དུས་ཆོད་དུག་པ་ཙམ་ལ་ཉི་མ་
འཆར་བའི་དབང་དུ་བཏང་ན། ཚུ་ཆོད་བརྩུག་ཉི་མ་པོ་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་ནས། མཆོན་
མའི་ཚུ་ཆོད་༤ནས་༡༠བར་རྣམས་སྤྱན་དང་པོ། ༡༠ནས་༡བར་རྣམས་སྤྱན་བར་བ། ༡ནས་
༤བར་རྣམས་སྤྱན་ཐ་མར་གཞག་པར་བྱའོ། །

ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད། མཉམ་བཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་དང་དོན་འདྲ། དེའི་ཐད་ལ་
གཞིགས།

ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་སེར་སྤྲད་ཐོས་བསམ་ཞོར་བུའི་སྤྱིང་། ཤར་རྒྱལ་
མོ་རོང་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་དུ་འཁྱུངས་པ་ལུང་རིགས་སྦྱ་བའི་དབང་ལྷག་ནམ་མཁའ་
ལྟ་བུ་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། མཛད་བརྩུ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ལ་བཅོ་ལྔ། སྐབས་དང་པོ་
རིགས་ལམ་ཉི་མ། སྐབས་བཞི་བ་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་རྣམ་གཞག་ས་
ལམ་རྣམ་གཞག་སྒྲོགས་ལ་ཐེམ་སྐྱས། ཐེག་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཆོས་འཁོར་བཤད་པ། སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་བཤད་པ། བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཤད་པ། ཡང་དག་མཐའི་བཤད་པ། སྐབས་
གསུམ་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། བྱམས་གཞུང་གི་བཤད་པ། ཡང་བྱམས་གཞུང་གི་བཤད་པ་
འབྲིང་པོ། འདུལ་བའི་དུས་ཆོག་ས་ཤོག་ཤ་བཅས་ཡོན་པོ་བའི་ཐིག་ཤིང་། འཛོར་རྒྱུད་ཆེན་མོ།
ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཆོད་པ་ཞི་བྱེད་ལན་ལ་བརྩུག་ཅིག་སེར་སྤྲད་རྒྱལ་པོར་སྦྱ་བའི་དབང་ལྷག་ནམ་
མཁའ་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཀྱིས་སྟག་ཆང་ལོ་རྩ་བ་ལ་བརྟུལ་ལན་སོང་མ་སོང་དབྱུང་པར་བྱ་བའི་གཞི་
ར་བ་སྟོད་པ་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་འབྲུང་མགོ་འཛོམས་པའི་ཐོབ་པ་ལ་བརྟུང་

ཅུ་ཐམ་པ་བཅས་སོ། །

ནམ་མཁའི་སྒྲ་ཅན། དབང་ཕྱག་གི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་ཁམས། 1 ནམ་མཁའ། 2 (ཐུགས) ཡུམ་གྱི་རྩ་གཤམ་མོ་མཆན་ལ་འབྲུག་དཔེར་ན་འང་མ་
དཔལ་ཞལ་ལྟང་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་པ་ཕྱེ་བར་དངས་པ་ལས། ནམ་མཁའི་ཁམས་
དྲི་རྩེ་སྒྲོར་བ་ལས་ནི་ཡང་དག་སྒྲ་ཅན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་མཁའི་ཉོག་ཉི་མའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་ཐེག་ལ། ཉི་མའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་མཐས་གར་བྲལ། གྲུ་པ་ཞེས་པ་ནི་བྲལ་བའི་དོན་ཡིན།

ནམ་མཁའི་ན་བ། རྒྱ་བའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་དབྱིངས། ནམ་མཁའི་སྒྲོང་ཆ། ནམ་མཁའི་མཐོངས་ཡང་ཟེར། ནམ་མཁའི་དགྲིལ། ནམ་
མཁའི་སྒྲོང་། སྒྲིང་དབྱིངས་དང་། སྒྲོང་ཆ། མཐོངས། སྒྲོང་ནམས་དོན་གཅིག་
ནམ་འདོད། དུས་གང་གི་ཆེ་འདོད་ཀྱང་། ག་དུས་འདོད་ན་ཡང་། ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད། གསང་བའི་ནམ་
ཐར་ལས། དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྩེ་བཙུན་མཁུན་པའི་གཏེར། ནམ་འདོད་གཟེགས་ཤིང་དཔལ་
ལྷན་འདུས་པ་དང་། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་གཞུང་ཟབ་མའི་དོན། རྒྱུན་དུ་གསན་པ་རྒྱལ་སྤྲས་
ཆོས་ཀྱི་རྩེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་ནངས་པ། (བདེན་པ) ནམ་ལངས་པ། སྒྲོ་ཞོགས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ནམ་ནི་འདིར་མཆན་མའི་
མིང་ཡིན་ལ། ནངས་པ་ནི་ཟད་པའི་དོན་ཡིན་པས་མཆན་མོ་ཟད་པ་སྟེ་སྒྲ་དོམ། ནངས་པ་ནི་ཟད་
པའམ། སངས་པ། དྲངས་པ། ལངས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

ནམ་ནམ་ཞ་ཞར། ནམ་ཞར་དང་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་ཤེས་རབ་སྒྲོང་བྱ་ལས། དེ་དག་ནམ་ནམ་ཞ་ཞར་
འཕྱང་། ཞེས་པ་ལྟར་བྱ། འབྲུག་པའི་པལ་སྒྲོང་ལའང་འདྲག་ཅེས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།

ནམ་ནམ་ནམ་ནམ་ཞ་ཞ་ཞ་ཞར། ནམ་ཞར་དང་དོན་འདྲ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།

ནམ་གནས། ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར།

ནམ་མཁུས་པ། ཉིམ་སྤྱོན་པ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པ། གནམ་འཐེབས་པ། ས་རུབ་པ་བཅས་ལ་འཇུག
ནམ་ཞག་གཏན་གྱི་སུཅན་མ། ཏུས་གཏན་གྱི་དམིགས་ལུལ། སུགས་གྱི་དམིགས་ལུལ།
ནམ་ཞར། ནམ་ཡང་། ཏྟག་ཏུ། སློབ་སྤྱངས་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སློ་བློས་གྱིས་
མཛོད་པ་༼ རེ་བ ༡༣ ནུན་ལས། ནམ་ཞར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཏྟག་ཏུ་ཤོ། །ཞེས་གསུངས།
ནམ་ལངས་པ། མཚན་ཏུས་གྱི་སྤྱན་ནག་ནམས་སངས་ཏེ་སྤང་བ་དཀར་པོའི་འོད་སྤང་ཤར་བ་ལ་ཟེར།
ནམས་ཀྱང་། 1 ལམ་སང་། འཕམ་ལྷ། སྤར་ཏུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་
སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་ལས། ད་གཡག་ཁྲན་འདི་ནམས་ཀྱང་འཆེ་བས། ཚུ་རྒྱབ་གཅིག་འོན་
པ་འདྲ་སྤྱད་དམ་ཟེར་ནས། སྤྱན་རང་ཡང་འཇུག་མ་ལ་བྱས་ནས། ནམས་ཀྱང་པང་མེད་བྱེད་སྤྲ།
ཅས་པ་ལྟ་བུ། 2 ནམ་ཡང་། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་གྱི་མདོ་༼ ཅེ་བ ༡༥༤ ཏུ་ལས།
དམན་པའི་སེམས་སུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ནི་ནམས་ཀྱང་པོངས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དོ། 154 གན་ལས། དེ་ནི་ཟས་ཀྱང་མི་རྟེན་དེ། །ནམས་ཀྱང་འགྲངས་པར་ཟ་མི་ཐོང་། །ཞེས་
གསུངས། ལྷ་སྤྱབ་གྱི་བཟང་སྟོན་སྟོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་164 བ་ལས་ཀྱང་། ནམས་ཀྱང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས་བྱང་རྩལ་སྤྱིང་པོའི་བར་ཏུ་ནམ་ཡང་བརྟེན་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅས་
པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བཟང་སྟོན་སྟོན་ལམ་གྱི་དཔེ་འགར། བྱང་རྩལ་སེམས་ནི་ནམས་
ཀྱང་བརྟེན་མ་གྱུར། །ཞེས་སྤང་དོ། །

ནར་ནར་པོ། (ལར་ཅིན) ལྟར་ལྟར་པོ་དང་དོན་འདྲ།

ནར་མའི་ཟས། 1 རྒྱན་ཟས། རྒྱན་ཏུ་ཟ་རྒྱའི་ཟས། ཟས་དཀྲུས་མ། ཟས་པལ་པ། 2 མེ་ལྷ་བསྟོད་པའི་
ཆོག་ལ་སོགས་པའི་ཏུས་སུ་སྟེར་པའི་ཟན་གྱི་མིང་ཏུ་བཤད་དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟེང་པོའི་
རྣམ་པར་འགྲེལ་པའི་ཆོག་གི་དོན་གྱི་རྒྱ་ཟེར་གསོ་བ་རིག་པ་༼ ཀོ་བ ༡༣9 བ་ལས། ནར་མའི་
ཟས་ནི། མེ་ལྷ་བསྟོད་པའི་ཆོག་ལ་སོགས་པའི་ཏུས་སུ་སྟེར་པའི་ཟན་ཏེ། མདུན་ན་འདོན་ལ་
སོགས་པ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་དག་གིས་ཟོས་ན། སྤྱིག་པས་གོས་པར་འགྱུར་བར་འདོད་
དེ། གང་གི་ཕྱིར་མཚོད་སྤྱིན་རྫོགས་ཁར་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིག་པ་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཉེས་

པ་འཆགས་པ་ལས་འགོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནལ། ཁ་དོག་པར་རྒྱ་རྒྱ་ག་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་ལས་སྐྱུག་ཤས་ཆེ་བའི་མཆིན་པའི་མདོག་ཅན་གྱི་རིན་པོ་
 ཆེ་ཞིག་དེ་མེད་ཤེས་ཟེར་ལེམས། ནལ་གྱིས་དུག་ཆད་སྤྱར་དུག་མཆིན་ནད་སེལ། །ཞེས་པ།
 རིན་ཆེན་རྩྱེད་མ་ཁ་དོག་པར་རྒྱ་རྒྱ་ག་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་ལས་སྐྱུག་ཤས་ཆེ་བས་མཆིན་པའི་མདོག་
 ཅན་ཏེ། ཀོར་རྒྱའི་མདོག་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལས་དྲངས་ཤས་ཆེ་བ་རྒྱུན་འབྱུང་གི་ཁུ་བ་ལྟར་དམར་
 ལ་སྐྱུག་ཅིང་དྲངས་པ་དུང་གི་སྟེང་དུ་བཞག་ན་དུང་ལ་མེའི་མདངས་འོད་སྤྲིན་པ། དབྱིབས་མ་
 དེས་ཀྱང་ཤས་ཆེ་བུ་བཞེས་པ་ཐོ་སྒྲིལ་ཅན་འབྱུང་། ཆེ་ཆུང་ནས་འབྱུངས་མཐེ་བོང་ཅམ་བར་
 དེས་མེད་འབྱུང་། དེ་ཡང་རིགས་གཉིས་ཏེ། དམར་ལ་དྲངས་པས་མཆིན་ཁྲག་འཛོམས། །སྐྱུག་
 ལ་འོག་པས་དུག་རྩྱུག་སེལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་བཤད།

ནལ། 1 འབྲུ་རིགས་ཤིག་ 2 (མཛོད་) ཤིག་བདུན་ལ་ནས་གཅིག་གི་ཆད་ཡོད། འདི་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་
 ༡༩༩༩.༩.༢༧.༩༩ ལོའི་དེད་རོ། 3 འབྲུང་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་ཞིག་ལུག་ནས་བལ་འབྲུང་ལྟ་བུ།

ནས་སྤྱི། འབྲུང་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི། 1 འབྲུང་ཁུངས་དངོས་དཔེར་ན། ས་ནས་སྤྱིས་ལྟ་བུ། འབྲུང་ཁུངས་ཆ་
 འདྲ་བ་དཔེར་ན། རོག་ཁ་ནས་ལྟར་ལྟ་བུ། ལྟ་ས་ནས་ཐོན་ལྟ་བུ། 2 ནས་སྤྱི་རིགས་མཐུན་དགར་
 བར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། བྱ་ཡི་ནང་ནས་མ་བྱ་མཛེས་ལྟ་བུ། 3 ནས་སྤྱི་སྤྱད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ།
 ཡུལ་སྤྱད་པ། ལྟ་ས་ནས་རྒྱ་གར་བར་ལྟ་བུ། དུས་སྤྱད་པ། ཆེས་གཅིག་ནས་བརྩའི་བར་ལྟ་བུ།
 དངོས་པོ་སྤྱད་པ། མགོ་ནས་རྒྱང་པའི་བར་ལྟ་བུ། བྱངས་སྤྱད་པ། གཅིག་ནས་བརྩའི་བར་ལྟ་བུ།
 4 ནས་སྤྱི་བྱེད་པ་པའི་ཚུལ་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སྤྱོད་པ་ནམས་ནས་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
 བཅུང་ལྟ་བུ། དེད་གཉིས་ནས་ལས་དོན་ཐོག་གོས་བསྐྱར་བྱས་ལྟ་བུ། རྒྱལ་པོ་ནས་འབངས་
 ལ་བཀའ་བཅུང་ལྟ་བུ། 5 ནས་སྤྱི་བྱེད་པའི་ཚུལ་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ངང་ནས། རོག་ནས།
 སྤྱོད་ནས་ལྟ་བུ་པལ་ཆེར་བྱེད་སྤྱི་པལ་པའི་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད། དཔེར་ན་སེམས་
 སྤྱོད་པའི་ངང་ནས་ཕྱིར་ལོག་ལྟ་བུ། དེད་ནམས་མི་འགོ་དབང་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕྱིན་ལྟ་བུ། སྤྱོ་
 གསུམ་གྱས་པའི་སྤྱོད་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་ལྟ་བུ། 6 ནས་སྤྱི་མཆོམས་སྤྱོར་ལྟག་བཅས་ལ་

འཇུག་པ་དཔེར་ན། ལེགས་སྒྲིམ་གྱི་རྣམས་པ་བྱིན་ནས་བཏང་ལྟ་བུ།
ནས་རྒྱུད་ནས་སྒྱུར་དང་དོན་འདྲ།
ནས་འདྲ་མ། རྣམས་འབྲུ་དང་འདྲ་བ་སྟེ། རོག་མཐའ་གཉིས་ལྷ་ཞིང་དཀྱིལ་སྒྲིམ་པའི་དོན། ར་ནས་འདྲ་
མ་ཞུ་དགོས་ལྟ་བུ།
ནས་སྒྱུར་། རྣམས་དང་འབྲུ་སོགས་སྒྲིག་སའི་བང་མཛོད།
ནི་གྲུ། ནི་གྲུ་མ་དང་འདྲ།
ནི་གྲུའི་ཆོས་དྲུག ལྷ་རྩོམ་དྲུག་དང་འདྲ། སྒྲ་བ་གད་ནི། ལྷ་རྩོམ་པའི་ལྷ་མ་ལས་བརྒྱད་པའི་
ཆོས་བརྒྱད་ཡིན་པས་དེ་སྒྲིད་ཅེས་བྲ།
ནི་སྒྲ། དགར་བ་དང་། དེས་བཟུང་ངམ་ནན་ཏན་བརྒྱན་པ་དང་། ཆེག་ཁ་སྒྲོང་བཅས་ལ་འཇུག་པའི་
མད་རང་དབང་ཅན་ཞིག དགར་བ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དང་པོ་ནི་ལྟ་བུ། དེས་བཟུང་ངམ་
ནན་ཏན་བརྒྱན་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཁྱོད་ནི་སྒྲ་མ་ཁྱོད་ནི་ཡི་དམ་ཁྱོད་ནི་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་
སྒྲོང་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དལ་བའི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ། དག་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ནི་མཇུག་
སྒྲོ་སྒྲོས་ཀྱི་མིག་དང་ནི་ལྷན་ལྟ་བུ། ཆེག་གི་ཁ་སྒྲོང་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་
ལྷན་པར་ནི། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲུམ་ཏྲགས་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས། དགར་བའི་སྒྲ་དེ་དེས་
བཟུང་གི་སྒྲ་ལ་བཞག་ཡོད།
ནི་གྲུ་མ། 1 ལུ་མོན་ཆུང་། 2 རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ལྷ་རྩོམ་པའི་ལྷ་མ།
ནི་མ་པ། ནི་སྒྲུ་ལ་གཟེགས།
ནི་སྒྲ། (ལེགས་སྒྱུར) 1 རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲ་ཤིང་ཞིག རྒྱ་གར་ཡུལ་སྒྲིང་དུ་ ལྷ་མ་ལྷ་མེད། ལྷ་སྒྲུལ་བས་འདི་
ལ་Azadirachta indicahi ཟེད། རོ་ཁ། ཞུ་རྩེས་སྒྲིམས། ལུས་པས་ཚད་ནད་དང་། སྒྲིམ་དད།
ཡི་ག་འཆུས་པ། བགས་ནད། མེ་དཔལ་སེལ། མིང་གི་རྣམས་གངས། ཤིང་ཀྱུར་འདྲེས། ཡོངས་
སྒྲུ་བཟང་། སྤི་བཅས། འཆུག་བྱེད། འཇམ་པོ་འཛོམས། ས་སྒྲིམ། ཞུ་ལྷ་ལྷུག་མ། ཞུ་ལྷ་ཤིང་
བཅས་སོ། །ཤིང་སྒྲོང་འདི་རྒྱ་གར་བའི་ཁང་བྱིས་ཀྱི་མདུན་དུ་མང་པོ་སྒྲིང་། འདི་ལ་མེ་རྟོག་དཀར་

པོ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཀྱང་འཆར་རྒྱ་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་སྐོལ་རྒྱ་ན་གྱི་སོ་ཤིང་ཡང་ཤིང་འདི་ཉིད་གྱི་ལྷ་ག་
མ་ལས་བཅོས་བ་ཡིན། 2 ཤིང་འཆི་བ་བསྐྱ་བའི་ལོ་མ། བོད་སྐད་དུ་ཤིང་འཆི་བ་བསྐྱ་བ་ཟེར།
ལུང་ཐོན་ཆོག་གས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། ཉིམ་པ་ནི་ཤིང་འཆི་བ་བསྐྱ་བའི་ལོ་མའོ། །ཞེས་གསུངས།
ཁུ་ལོ། གུ་ཆུང་ལོ། བ་མ་གཅིག་པའི་བུ་སྐྱ་ཆུང་བ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཁུ་མ་ཁུ་མཁན་ལྟ་བུའི་ཆུང་བ་ཡིན་
པས་ཁུ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

ཁུ་མ་སྐྱ་བ། ལྷ་ག་གྲ་ལ་ཁུ་མ་ཁུ་བུ་འབྲུག་པའི་དོན། དེ་ལ་ཁུ་མ་ལྷན་བར་བྱེད་བའང་ཟེར།
ཁུ་ལོ། གུ་ཆུང་ལོ། བ་མ་གཅིག་པའི་བུ་སྐྱ་ཆུང་བ།
ཁུ་ཞོ་འོ་མའི་མིང། ཆོས་ས་ལས། མ་བུང་ཁུ་ཞོ་འདོད་པའི་བེུ་དང་འབྲ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །
ཁུ་ལུབས། ཁུ་མ་འགྲེལ་བའི་བྱེད་གྱི་གོས་ཤིག་ འདི་ལ་འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བྱང་ཆེངས་ཟེར།
བྱང་ཆེངས་ལ་གཟེགས།

ཁུབ་ལོ། མཚན་ལོ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཉིམ་ཁུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཡིན་པས་ཁུབ་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །དོ་
ཁུབ་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ཁུར་ཁུར་ལོ། (མར་ཕྱིན) མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྷའམ་མིང་ཆགས་པའི་གནས་ལྷའི་གཉིས་བ་སྟེ། བ་
མའི་མི་གཅང་བ་གཉིས་ཆོག་ཤིང་དེར་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ནས་བདུན་ཐུན་གཉིས་བ་ལ་ཁུར་
ཁུར་པོ་སྟེ་ཞོ་ལྟ་བུར་འདུག་ལ་ཤར་མ་གྱུར་པའོ། །

ཁུར་ཅི། བཅོས་པའི་ཆང་གི་སྟེགས་མ།
ཁུས་ལེ་སྐྱ། གཏན་ནས་མི་ཁུས། ཁུས་མི་སྲིད་ཅེས་པའི་དོན། བལ་སྐད་དུ། བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་ལེད་
ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཁེ་མཉམ། ཁ་མཉམ། ཁེུ་ལྷངས། ཁེུ་ཆེ་རྣམས་དོན་འབྲ།
ཁེ་སྤ་ལ། བལ་ཡུལ། བལ་ཡུལ་སྟེས་སམ་བལ་ལོ།
ཁེ་རྩ་ན། (ལེགས་སྦྱར) གནས་མཆོག་རྟེན་གཏན་གྱི་ཉེ་འབྲམ་གྱི་ཆུ་པོ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་བདག་ཅག་
གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ཐུབ་པས་འདིའི་ཉེ་འབྲམ་དུ་ལོ་དུག་དཀའ་བ་སྦྱང། River Niranjana Phalgu

འེམ་ཁུར། མི་བཏུན་བ་སྟེ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་མིང་ངོ་། །

འེམ་ཁུར་དུ་གྲུར། ཐེ་ཆོམ་དུ་གྲུར། བརྒྱད་སྟོང་བའི་དཀའ་འབྲེལ་སྟོང་པོ་མཆོག་ན་གསལ།

འེུ་ལྔ་ངས། 1 འ་ཆོད་མཉམ་བ། 2 འ་ཆོད་མཉམ་ཞིང་སྟོང་དུ་སྒྲག་བའི་གྲོགས་པོ།

འེུ་ཟླ། འ་ཟླ། ལོ་མཉམ། འེུ་ལྔ་ངས།

འེུ་ལེ། <ན་ཀུ་ལམ> བོད་སྐད་དུ་འདི་ལ་སྟོ་མོང་ཟེར། ན་ཀུ་ལམ་རྒྱུར་བྱས་ན་རིགས་མེད་ཅེས་བའི་

དོན་ཡིན་བས། ལི་གྲར་ན་གསལ། ན་ཀུ་ལམ་རྒྱུར་ཆག་ཅེས་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསལ་ཡང་།

འདི་ནི་རྒྱ་གར་བལ་སྐད་ཀྱི་ *नेवला* འེ་བ་ལྷ་ཉིད་ཟུར་ཆག་བར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། ། དགེ་འདུན་

ཆོས་འབེལ་གྱིས། ཀ་ལརྟ་ཀ་ཡང་སྟོག་ཆགས་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་བཤད། སྟོན་གྱི་བཤད་སྟོལ་

ལ་འདིས་ནོར་བུ་སྒྲག་ཅེས་ཟེར། གིས་ཆ་དག་ལ་འང་ནོར་བུ་སྒྲག་པ་གིས་ཡོད། སྒྲ་མདོག་མེར་

སྒྲག་ ལུས་སོ་སྒྲ་ལ་རིང་བ། རིང་ཐུང་ (1.6 ft.) ཀར་ཁྱ་གཅིག་དང་སོར་ཆད་དུག་ཅམ་ཡོད་

ཅིང་། ལྷིད་ཆད་ཀི་ལི་རྟ་རམ་ (Kilogram) གཅིག་ཅམ་ཡོད། མང་སོ་མཉམ་དུ་རུབ་རུབ་བྱེད་

དེ་སྟོགས་རེས་མེད་དུ་སྒེལ་བ་འཚུབ་འཚུབ་ཀྱིས་ཉུལ་ནས་འཕྱོ། འདི་སྒྲལ་གྱི་དབྱ་གཤིད་

ཡིན། ལུས་རྩལ་ཆེ་བས་སྒྲལ་གྱིས་ཀྱང་སྒྲགས་མི་ཁེལ། སྒྲལ་དང་འདི་གཉིས་འཐབ་འཐབ་

ནས་མཐར་འདིས་སྒྲལ་གསོད། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ *नकुलः* ན་ཀུ་ལམ་རྒྱུར་། རྒྱ་གར་ལུལ་

སྐད་དུ་ *नेवला* འེ་བ་ལྷ་དང་། བོད་སྐད་དུ་སྟོ་མོང་དང་འེུ་ལེ་ཞེས་ཀྱང་འབོད། ཕྱི་རྒྱལ་བས་

Mongoose ཟེར། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྟོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཀ་

ལརྟ་ཀ་ནི་འདུལ་བའི་ཆོག་མང་པོར་སྟོག་ཆགས་ཀ་ལརྟ་ཀ་ཞེས་བསྒྱུར་ཅིང་སྟོག་ཆགས་ནི་

བོད་རང་སྐད་འཆར་ཅན་པར་དུང་འགོ་རྒྱུད་བཞི་བའི་མིང་ཅམ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འགར་

བྱ་ཀ་ལརྟ་ཀ་ཞེས་གིས་མོད། སྟོ་མོང་རང་དུ་འདུག་ འདིས་ཆང་ཤིང་ཅིར་བྱེད་བས་བྱར་འཁྱལ་

སྒྲམ་ཡོད། རྒྱ་ནག་ལ་ཡང་འདི་བྱ་ཞིག་གི་མིང་དུ་བྱས་ཡོད་ཟེར། རྒྱབ་གཞུང་དུ་གར་ཤ་ཡོད་

བ་ *सीता* སྟི་ཏུ་སྟིན་པོས་བྲིད་ཆེ་འདིས་སེམས་གསོ་བཏང་བས་ *रामा* རྩ་སྒྲུལ་ལག་བས་ལུལ་

ལུལ་བྱས་བའི་ལུལ་ཡིན་སོགས་ཟེར། འདིའི་མིང་ལ་མཛོན་བཛོད་དུ་རྒྱབ་ཁ་ཟེར་བ་དེ་ལ་བྱེད་

པ་ཡིན་འདུག སྤྱུལ་མཐོང་ན་སྐད་འབྱེད་པ་ཡང་ཡོངས་གྲགས་ཡིན། འོད་མའི་ཚལ་གྱི་ཤུལ་
ན་ཤིན་ཏུ་མང་བ་སྟེན་བྱེད། ཅེས་གསུངས། ཞར་བྱུང་། foot ཟུ་གཅིག་ལ་ཀང་ཁྲ་གཅིག་
དང་། inch ཡིན་ཅི་གཅིག་ལ་སོར་ཚད་གཅིག་ཅེས་ཐ་སྟོན་བཏགས་ན་ཡག་པོ་འདུག་སྟེ།
ནེར་པ། གཞོད་པ་དང་སྟན་གཅེར་བྱེད་པ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་མདོ་སྟེ་དགོ་
བཀའ་འགྱུར་༼ ༣༩ ་ ༡༠ ་ ༣༩ ་ ལས། ཆེ་འདི་ལ་མ་ཡང་མོར་གྱུར་ནས་རྩེ་མ་སྟེ་མའི་བུ་
དག་ལ་ནེར་བ་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤི་འཕོས་ནས་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ཤིང་རྩ་དང་ལྷན་
པའི་སེམས་ཅན་དཔུལ་བར་རྩེད་བར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནོ་མིན་ཏན། (རྒྱུ་རྒྱུ་) བོད་སྐད་ཏུ་བསྒྱུར་ན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ཀུན་མཁྱེན་
འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ།

ནོག་ བ་ཡང་སོགས་ཀྱི་མཛིང་སྟེང་གི་ཤིན་ཏུ་

ནོག་མ། ནོག་དང་སྟོག་ཤལ་ཞེས་པའི་ནོག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས། སྟེ་དགོ་སྟེར་མའི་བསྟན་
འགྱུར་༼ ༤ ་ བ་ ༡ ་ འཕོག་གངས་༼ ༤༦ ་ མདུན་གཞིགས་ཡིག་བྲིང་༼ ༤ ་ ལས། སྟོག་ཤལ་དང་མཇུག་མ་
དང་ནོག་མདང་། ཞེས་ཡིག་འབྲུག་སྟེ་སྟེར་ནས་འདུག་པས། ད་དུང་ཡང་དབྱེད་པར་བྱ་བའོ། །

ནོངས་པ། 1 (རྩ་ཆེན) ནོར་བ། བདག་གིས་ནོངས་སོ་ལྟ་བུ། (མིང་ཆེན) 2 ནོར་འཁྲལ་ལམ་སྟོན། ནོངས་
པ་ཅི་མཆིས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 འགྲོད་པ་སྟེ་བའི་དོན་ཏུ་འང་བཤད། ནོར་བ། ནོངས་པ། ནོར་
བ། 3 འཆི་བ། ཤི་བ། སྟེ་དཔྱད་པས་འདས་པ། མཐོང་ཅ་བ་ལས། སྟེ་རོལ་སྟེ་བ་པ་ནོངས་པ་
དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་མཐོང་ཁྲིམས་ལམ་གསལ་བྱེད་པས། སྟེ་བ་
པ་ནོངས་པ་སྟེ་སྟེ་དཔྱད་པས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་འང་མི་འབྱུང་སྟེ། གང་ལ་འགྲན་པའི་སངས་རྒྱུ་
མི་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

ནོད་པ། ལེན་པ་དང་ཐོབ་པ་དང་བཞག་པ་བཅས་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།

ནོམ་ཅུག (འདུལ་བ) ལག་པས་རེག་ཅིང་འཛོལ་བའི་དོན། སྤྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་ ལན་ཅིག་ལག་པས་རེག་པ་ལ་
ནོམ། ཡང་ཡང་རེག་པ་ལ་ཅུག་ཅེས་བྱའོ། །རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། ནོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་

པོར་ལན་ཅིག་ལུས་ལ་སྒྱུར་བ་ཉིད་དོ། །ཉུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྱུར་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །རྗེའི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ཟེན་བྲིས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། །འདུལ་བ་
རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་ ༡༩བཅུ་ལས། འོ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཞིག་
རིག་པའོ། །ཉུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རིག་པའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །
འོ་མ་བྱ། ཟས་ཀྱི་མིང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོ་མ་བྱ་ཁས་བསྟོད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
འོ་མ་བྱ་ཁས་བསྟོད། ཟས་ཁས་སྦྱིན་པའི་དོན་ཡིན།
འོ་མ་མེ་སུམ་མེ། སྤང་མེད་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་གོ་བར་བཤད།
འོར་གྱི་རྩ་ལག <མ་སུ་བརྩུ> རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཆན། ལེགས་སྦྱར་དུ་མ་སུ་
མིང་སྟེ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱང་ཞུ་བ་ཡིན་འདུག རྫོང་པོའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་དཀར་འབྲེལ་དུ་
སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་འོར་གྱི་རྩ་ལག་ཅེས་གསུངས་འདུག མ་སྟོད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སྦྱར་
བ་ནི་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །
འོར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད། གཞུ་ལས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་དང་འདྲ།
འོར་ཆེ་བ། གནའ་པོ་རྒྱ་གར་ན་མ་ཉེ་སོགས་སློ་སྦྱགས་མང་པོ་དང་ལྷན་པ་ལ་འོར་ཆེ་བ་ཞེས་མ་སྟོད་བྱེད།
འོར་བ་དང་བསྟོར་བའི་ཁྱད་པར། འོར་བ་ནི་འཁྲལ་བའི་དོན་དང་། བསྟོར་བ་ནི་འཁྲལ་དུ་འཇུག་པའམ།
འོར་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །
འོར་བྱ། ༡ རྫོང་ལགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱིའི་མིང་། ༢ པོ་རྟགས་ཀྱི་སྤྱིའི་གཤམ་མིང་འམ། ཡང་ན་པོ་རྟགས་
ཀྱི་མཁྱིན་པ་ཡན་ཆད་དམ་པོ་རྟགས་ཀྱི་ཉོག་གི་མིང་།
འོར་བྱ་བ་ཀོད་པའི་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཞིག ཞིང་དེར་ཉི་མ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱིན་
མཆམས་ཀྱི་འོར་བྱས་བྱ་བ་བྱེད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་སོ། །
འོར་བྱ་སྤྱིང་ཁ། འདྲིའི་སྒྲོར་རགས་བསྐྱུས་ཤིག ལྷ་སྦྱབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་ཤོག་གངས་
༩༠༩ན་གསལ།
འོར་བྱ་རྒྱལ་ཤིག རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་པོག་ན་རྒྱ་འབྱུང་བའི་རིན་པོ་ཆའི་རྫོང་ལགས་དཀར་པོ་དྲངས་ཤིང་གསལ་

ལ་ཡོད་འཆར་བ་ཞིག་ཕྱེལ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས།
 རོར་བུ་ཕྱེས་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་བའི་ཡོད་ཟེར་གྱིས་པོག་ན་ཕྱེས་མ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་བ་བཞིན་
 དུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ཁྲི་མེད་ཤེལ་ཟེར་༤༥ལས། ཕྱེལ་ལྷ་གདོན་ཆད་བ་ཞི་བར་
 གྱེད། ཁེས་པ། ཅ་རྒྱ་གཉི་ཞེས་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ། མདོག་དཀར་ལ་སྒྲོ་བའི་ཆ་ཤས་ཅུང་ཟད་
 ཡོད་པ། ཆེས་བཅོ་ལཱེ་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བའི་ཆེ་རྒྱ་ཡོད་ལ་མཆོན་མོ་བསྟན་པ་ཅམ་གྱིས་མོད་ལ་
 ཕྱེན་ཏུ་གང་མོ་འབྲུང་ཞིང་། རྒྱ་ནི་སའི་ཤེལ་རིགས་སུ་གཏོགས་པས་ཀ་སྒྲིར་དང་། མ་ལ་ལཱེ་
 ཡུལ་ནས་འབྲུང་བ་ཤས་ཆེ་ལ་རིན་ཆད་ནི་དངུལ་ཞོགང་ལ་དྲོག་པོ་བཅུ་གྲེད་པ་ཡིན། འདི་ལུས་
 ལ་ཡོད་པས་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་རོང་ཆད་ནད་གྱིས་མི་ཚུགས་སོ། རྒྱ་ནག་གི་བཟོ་མ་ཞིག་ཀྱང་
 འབྲུང་བ་ཆབ་རུང་ཅམ་སོ། ཞེས་བཤད་དོ། །

རོར་བུ་མེ་ཤེལ། མེ་ཤེལ་དང་འདྲ། མེ་ཤེལ་ལ་གཟེགས།

རོར་བུ་འཇིན་པའི་སྒྲགས། ཨི་ཡིག་ལ་ཟེར། ཨི་གི་ཨ་ལྷ་མ་གསུམ་གྱིས་དོ་རྩེ་གསུམ་མཆོན་ཞིང་།
 དེ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་གྲུར་བའི་ཨི་གིས་དོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་མཆོན། སྒྲ་བཤད་ནི།
 སྒྲགས་དེའི་མཆོན་དོན་བློན་པའི་སྒྲོན་ས་དག་ཏུ་བཟོད་ན་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྦྱང་བས་རོར་བུ་
 འཇིན་པའི་སྒྲགས་ཞེས་བཟོད་དེ། རྒྱ་དོ་རྩེ་ཅེ་མོ་ལས། ཨི་ནི་ཅེ་ཞིག་ཡིན་པར་བཟོད། མཆོག་
 དང་རོར་དང་དཔལ་དང་གཡང་། སྐལ་བཟང་ནམ་བུ་དང་ལྷན་ཞིང་། དམ་བཅའ་བ་དང་བཟ་
 ཤེས་དོན། རོར་བུ་འཇིན་པའི་སྒྲགས་སུ་བཟོད། ཁེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

རོར་བུའི་གཡལ། རིན་པོ་ཆེས་སྤྲས་པའི་གཡལ་རྩ་ལས་བྱས་པའི་རྩ་གཡལ།

རོར་བུའི་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་བྱག་གི་ནང་གསེས། མཆོན་གཞི་ནི། གཞོད་སྦྱིན་རོར་བུ་བཟང་པོ་ལྷ་བྱ།
 རོར་ལས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད། རོར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད། གཞུ་ལས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག་
 རོར་ས་བཅུ་དང་བ་དང་འདོད་པ་ལ་རོར་ས་ཡོད། བྱམས་སྦྱང་རྩེ་དང་ཆགས་པ་ལ་རོར་ས་ཡོད། ཤེས་
 བྱ་གཤིས་གྱི་སྦྱང་བ་དང་སྒྲོས་བྱས་གྱི་སྦྱང་བ་ལ་རོར་ས་ཡོད། ཆོས་གྱི་དབྱིངས་དང་ཆད་ལྟ་
 ལ་རོར་ས་ཡོད། ཉམས་སྦྱང་དང་རྟོགས་པ་ལ་རོར་ས་ཡོད། བཅུན་པོ་དང་ཚུལ་འཆོས་ལ་

ཁོར་ས་ཡོད། །འབྲུལ་ཞིག་དང་བདུད་ཁྱེད་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །བྱུང་ཐོབ་དང་ཐོག་པོ་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །གཞན་དོན་གྱི་དང་དང་དོན་གྱི་དང་ས་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །ཐབས་མཁས་པ་དང་གཡོ་སྤྱོད་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །དེ་ནི་འབྲུལ་མེན་གྱི་ཁོར་ས་བཅུ་ལྟོ། །ཞེས་ཟེ་སྒྲིམ་པོ་བའི་ཞལ་གདམས་ལས་མཆོག་རིན་པོ་ཆའི་སྤང་བ་ལས་གསུངས། འདི་གོ་རྒྱ་མིན་ཏུ་ཆེ་བས་འདིར་བཀོད་དོ། །

ཁོར་ལྷ། (མངོན་བཛྲོད) ལྷ་ཆོག་ས་གཞུག་ས་ཞེས་པའི་ལྷ་ཞིག་མངོན་བཛྲོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་༡༥༤བཅུ་ལས། ཁོར་ལྷ་ནི་ལྷ་ཆོག་ས་གཞུག་ས་མོ། །ཞེས་བཤད།

ཁོར་ལྷའི་བྲ། (མངོན་བཛྲོད) འབྲེལ་འབྲུག་གི་མིང་།

ཐུ་གྲོ་རྩ། (ལེགས་སྦྱར) བ་ཐག་མང་པོ་འབྱུང་ཐག་ལྟར་འབྱུངས་པ་རིམ་གྱིས་ས་ལ་བྲུག་ནས་རྩ་བ་ཆགས་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མང་ཞེས་བྲུ་བའི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་སྤོང་ཞིག་བོད་སྐད་ཏུ་བརྒྱུར་ན་རྩ་ཞེང་གས་པ་སྤྱེ་དགུས་ཞེང་མཉམ་པ་ཞེས་བྲུ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མིང་གཞན་འདས་པ་དམན་འགོག་ཅེས་ཀྱང་བྲལ། །རྩ་ཞེང་གས་ཅེས་པའི་དོན་ནི་གོང་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར། རྩ་ནི། དགུས། སྤི། གཞུང་། རིང་ཐུང་གི་ཆད་བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞེང་ནི་འབྲེང་དམ་ཞེང་ཁའི་ཆད་དོ། །གས་ནི། འབྲེང་ག་མཉམ་པ། མཚུངས་པ།དོ(དོ་མཉམ་མི་མཉམ་ཞེས་པའི་དོ་) རྣམས་དོན་འབྲེང་དཔེར་ན་དོ་ལེགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མངོན་ཆོག་ས་རྒྱན་ལས། ལྷ་ནི་ཐུ་གྲོ་རྩ་ལྟར་རྩ་ཞེང་གས། །ཅེས་པའི་དོན་ནི། ཐུ་གྲོ་རྩ་ཤིང་སྤོང་དགུས་ཞེང་མཉམ་པ་བཞིན་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ལུས་ཀྱང་དགུས་ཞེང་མཉམ་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་བྲུག་གཉིས་བརྒྱུད་པའི་རིང་ཆད་དང་། ལྷའི་རིང་ཆད་གཉིས་མཉམ་པ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཏུ་འདི་ལ་ཐུ་གྲོ་རྩ་ “न्यग्रोद” nyagrodha། ཞེས་བཛོད། ལྷོག་ཆེ་ (ནི་སྤོང་རྩ) ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བསྐྱུག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བཛྲོད་མཁས་པའི་རྒྱ་རྒྱན་ལས། བ་ཏ་ (བཏ་) རྒྱུ་མང་ཐུ་གྲོ་རྩ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལོ། །ཤིང་སྤོང་འདིའི་གྲིབ་བསིལ་ཏུ་མི་བརྒྱ་པུག་ཁ་ལས་ངལ་གསོ་བརྒྱབ་ནས་སྤོང་ཆོག་ཅིང་། དེ་ལ་ཤིང་འབྲས་དམར་པོ་མཐེབ་དོག་གི་ཆོད་ཅམ་པ་བྲུ་དང་བྱིའུ་རྣམས་ཀྱིས་ཟས་སུ་བྱེད། བཏ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཀྱང་། དེ་བྱིར་མི་དགེ་མིན་ཏུ་སྤྲོ་མོ་

ལའང་། །བག་དང་ལྷན་པས་སྐབས་དབྱེ་མི་བྱ་སྟེ། །ནམ་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱན་འགྲོངས་འབྲེ་
 རྒྱ་མོ་རྒྱ། །ས་བོན་ཏིལ་འབྲུ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱུན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །འདི་ནི་
 རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སེར་དགོན་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ནགས་གསེབ་ཏུ་ཕིན་ཏུ་མང་། རྒྱ་མོ་རྒྱའི་ཕེང་
 ཆེན་པོ་ཞིག་སེར་དགོན་པའི་རྒྱ་བོ་དོས་ཀྱི་སྤང་ལྷོངས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷང་ལྷང་
 དབྱ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདི་ལ་ Indian fig tree དང་། ཨ་རབ་ཀྱི་སྐྱད་དུ་Banyan དང་། དབྱིན་རིས་
 Banian tree ཟེད། དེ་ཡང་ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་སྐྱད་དུ་ Bani (vanij བ་ཉི་ཇ) ཞེས་བ་ཆོང་ལས་
 ལ་འབྱུག་པས། ཆོང་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་གྲིབ་བསིལ་དུ་བསྐྱད་དེ་ཉོ་ཆོང་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 Banian tree ཞེས་རྒྱ་གར་དབྱིན་རིའི་བཅན་འོག་ཏུ་ཡོད་དུས་དབྱིན་རིས་བཏགས་ཞེས་བཤད་
 སྟོལ་ཡང་འབྲུག་ རྒྱ་མོ་རྒྱ་བྱང་རྒྱལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་དོས་འཛིན་མཁན་ཡང་འབྲུག་རུང་། དེ་ནི་ཁོར་
 བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཞེང་གཤམ་པ་སྟེ་དབྱུས་ཞེང་མཉམ་པ་དང་རྐང་མང་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་བསམས་ན་
 ཕེས་ཀྱས་སོ། ། Sarat Chandra Das ཅན་རྒྱ་སྐུ་བ་རྩམས་པའི་བོད་སྐད་དབྱིན་གསུམ་འག་
 སྤྱད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ནང་། རྒྱ་མོ་རྒྱ་བྱང་རྒྱལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་བཤད་འབྲུག་ཅིང་། དེའི་ཁྲུངས་ཡང་
 བསྐྱར་འབྱུར་མཛོད་ གཤམ་ ༡ འོག་གངས་མ ༣༠ལ་གཏུགས་པ་ལྟ་བུར་བཤད་ཡུང་དབྱེད་དོ། །
 རྒྱ་མོ་རྒྱའི་ཀྱན་དགའ་ར་བ། (འདུལ་བ) ༡ རྒྱལ་པོ་ཟས་གཅོང་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཁབ་ནས་བྱུང་
 བས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱེས་སུ་སྤང་ཡང་སེར་སྐྱའི་གཞིར་ཤེབས་པའི་ཆེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
 རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་དུ་མི་བཞུགས་པར་ཤེས་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་དང་། ཁང་
 བཅུ་དྲུག་ཅུ་བཅུགས་ཏེ་ཕིང་རྒྱ་མོ་རྒྱའི་སྐྱེད་མོས་ཆའ་ཡང་ཞེང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་སྤུལ་བ་དེ་ལ་
 ཟེད། ༢ རྒྱ་མོ་རྒྱའི་སྐྱེད་མོས་ཆའ་དུ་བཅུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་
 འབྲེལ་ལས། རྒྱ་མོ་རྒྱའི་ཀྱན་དགའ་ར་བ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་སྟེ། ཕིང་ལྷོན་པའི་རྒྱ་
 མོ་རྒྱས་མཛོད་པའི་སྐྱེད་མོས་ཆའ་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་བཅུགས་པའི་བྱིར་དོ། །ཞེས་གསུངས།
 གནག ༡ ནག་པོ། དབྱ་སྐྱ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ དན་བ། སེམས་གནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 ༣ བྱུགས་རིགས། ༤ མང་པོ་དང་ལྷན་པའམ་མཐུག་པོ། ཡང་ན་ནག་པོ། ལྷན་པ་རབ་ཏུ་གནག་

པ་ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

གནད་ས་ཆག་ ཉི་མ་རེ་བར་མཆོམས་བཞག་པའི་ཉིན་བྱི་མ། ཉིན་མ་གསུམ་པ་གང་ཡིན། ཉི་མ་གནད་ས་
ཆག་ལ་ཤོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། ཆིག་འདི་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་པའི་རང་ནམ་ན་གསལ། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་
ཆེན་མོར། གནད་ས་འཆར་ཞེས་སྣང་།

གནད་ས་འཆར། གནད་ས་ཆག་དང་དོན་གཅིག་གནད་ས་ཆག་ལ་གཟིགས།

གནད་ཅན། གནད་ལག་གཅན། གནད་ཆེ་བ། འགངས་ཆེན། གལ་ཆེན།

གནད་གཅོད། (མཛོད) 1 ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བའི་རྒྱས་པ་རྒྱན་བཅད་པ་འཇམ་ཉམས་ནས་འཆི་བར་བྱེད་པ་
ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། གནད་ཅེས་པ་འདིར་ལུས་ཀྱི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཆ་ཤས་ལ་གོ་དགོས་
ལ་གཅོད་པ་ནི་རྒྱན་གཅོད་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་ལུས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཉམས་ནས་སམ་རྒྱན་བཅད་
ནས་འཆི་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 2 གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་དང་དོན་གཅིག་
སྐབས་རེར་གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་ཆིག་སྒྲ་བསྐལ་ནས་གནད་གཅོད་ཅེས་བཟོད།

གནད་གཅོད་པ། (མཛོད) གནད་གཅོད་དང་འདྲ།

གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ། (མཛོད) 1 འཆི་ནད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་དག་ལོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་
གནད་ཆེ་ས་རྣམས་མཆོན་ཆོན་པོས་བཅད་པ་འདྲ་བའི་ཆོར་བ་མི་བཟད་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཐུན་ཆོག་གས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། གནད་ཀྱི་ཕྱོགས་
མཆོན་ཆོན་པོས་བཅད་པ་འདྲ་བའི་ཆོར་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གནད་འཆད་པར་འབྱུར་བ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་ན། རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་ལུས་
ཀྱི་འབྱུང་བའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་འཇམ་རྒྱན་བཅད་ནས་འཆི་བར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་
དག་པོ་ཡིན་པས་ན་གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་མཆོན་ཆོན་པོས་གཅོད་
པ་ལྟར་ཆོར་བ་མི་བཟད་པས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ལ་བཅད་པའི་སྤྱ་སྤྱར་བ་ཡིན་གྱི། དངོས་སུ་
ཤིང་དུས་བྱར་གཅོད་པ་ལྟར་བཅད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚུའི་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་ཞིང་དག་
ཏུ་འབྱུགས་ན་བད་ཀན་གྱིས་གཅོད། མེ་ཤས་ཆེན་མཁྲིས་པས་གཅོད། རྒྱུང་ཤས་ཆེན་རྒྱུང་

ནད་ཀྱིས་གཙོད་པར་བྱེད་དོ། །གནད་གཙོད་པ་ནི་ཚུ་སོགས་ཀྱིས། །ཞེས་པའི་མཛོད་ཅ་བ་
 དང། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འབྲེལ་དང་། མཆིམས་མཛོད་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། མཛོད་
 རང་འབྲེལ་ལས། གནད་འཆད་པའི་ཆོར་བས་ཉེན་པའི་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ནི་པལ་ཆེར་དེ་ལྟ་
 དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་འཆི་བར་འགྱུར་དོ། །གནད་གཙོད་པ་ནི་ཚུ་ལ་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ས་
 འགའ་ཞིག་ཉམས་ན་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་གནད་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་གྲང་ཆུ་
 དང་མེ་དང་རླུང་གི་ཁམས་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་དྲག་ཏུ་འཁྲུགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་
 མཆོན་ཆ་ཐམས་ཅད་བདར་བས་བཏབ་པ་དང་འདྲ་བས་ཆོར་བ་མི་བཟད་པ་དག་གིས་བཅད་
 པས་བཅད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ཤིང་གཙོད་པ་ལྟ་བུར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་བཅད་པ་དང་
 འདྲ་བར་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པས་ན་བཅད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སའི་ཁམས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཞེ་
 བ། རྒྱུན་བཞེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རླུང་དང་མཁྲིས་བ་དང་བད་ཀར་རྣམས་ནི་རྒྱུན་གསུམ་
 ཡིན་པ་དེ་དག་གི་གཙོ་བོ་ནི་ཅི་རིགས་པར་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་ཁམས་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །² འཆི་བའི་ཆེ་འཁྲུལ་སྣང་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྤྱུག་
 བསྐྱེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་དགེ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི། མཆོན་མ་མི་སྤྱུག་
 པ་དེ་དག་མཛོད་བས་ལུས་ལ་སྤྱུག་བསྐྱེལ་འབྱུང་ཞིང་སྤྱི་ཐེང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། ཀྲང་ལག་
 གཡོ་བ་པ་དང་བཤའ་གཅི་འབྱུང་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་རྩྭ་བ་དང་མི་ལྷོག་པ་དང་ཁ་ནས་དབྱ་
 བ་འབྱུང་བ་དང་དེ་འདྲ་བ་རྣམས་འབྱུང་དོ། །གལ་ཏེ་མི་དགེ་བ་འབྱིང་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་དག་
 ལས་ཁ་ཅིག་འབྱུང་ལ། ཁ་ཅིག་མི་འབྱུང་བས་རྫོགས་པར་མི་འབྱུང་དོ། །ལས་ཉེས་པ་བྱེད་
 པ་རྣམས་ལ་གནད་གཙོད་ཤིན་ཏུ་ཆབས་ཆེའོ། །གནད་གཙོད་ནི་ལྟ་དང་དཔྱུལ་བ་ (ལྟ་དང་
 དཔྱུལ་བ་རྩས་སྤྱིས་ཡིན་པས་དེ་ལ་གནད་གཙོད་མེད་དོ) མ་གཏོགས་པའི་སྤྱོད་གནས་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཡང་རྗེའི་གསུང་ལས། དེའི་ཆེ་རྒྱལ་བ་འཁོར་དང་
 བཅས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རབ་ཏུ་དད་པ་དྲག་པོ་སྤྱོད་ཏེ། གནད་གཙོད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་མེད་པ་
 དང་། ཞེས་གསུངས། བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རང་རྣམ་ལས་གྲང་། གནད་

གཙོད་ཀྱི་མཆོན་ཆོན་དག་པོས་བསྐྱུན། །ངན་སོང་གི་འཁྱུལ་སྤང་སྤྲོ་ཆོགས་ཤར། །སྤར་བྱས་
ཀྱི་ལས་ལ་འགྲོད་ཅིང་མཆོར། །ཨ་ཙ་མ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱང། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གནད་དུ་བསྐྱུན། (གསང་སྤྱགས་) གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ལ་གཟེགས།

གནད་དུ་བསྐྱུན་པ། (གསང་སྤྱགས་) ༡ གནད་གསང་ལ་སོག་པར་བྱེད་པའམ་འཁེལ་བར་བྱེད་པའི་དོན། ༢
ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་སར་དམིགས་པ་དག་ཏུ་གཏད་དེ་སེམས་མ་ཡེངས་པར་བསྐྱོམ་པ་ལ་ཟེར།
ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་ནི་སྤྱིང་གའི་ཅ་འཁོར་གྱི་རྩ་ཁྲིའི་དབྱས་ལྟ་ཡིན་ལ། བསྐྱུན་ཞེས་པ་ནི་
དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་དེ་བསྐྱོམ་པའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་དགོངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུས་ལ་གནད་
དུ་བསྐྱུན་པ་དང་འབྲ། ༣ དམིགས་པ་གཏད་པ། དམིགས་པ་གཏད་པའི་གཞི་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་
པའི་གཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནད་དུ་འབེབས། གཞན་གྱི་ཞེ་ལ་སོག་པའི་ཆོག་སྤྲོ་བ། ཆོག་རྩལ་སྤྲོ་བ། ས་སྤྲོ་ལེགས་བཤད་ལས།
པ་རོལ་གནད་དུ་འབེབས་པའི་ཆོག་ །དག་པོ་ལ་ཡང་སྤྲོ་མི་བྱ། །བྲག་ཆ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ལ། །དེ་
མ་ཐག་ཏུ་ལེ་ལན་འཁོར། །ཞེས་གསུངས།

གནད་དུ་པ་བ། གནད་དུ་འབེབ་དང་དོན་འབྲ།

གནད་དུ་སོག་པ། འཆི་རྩེ་འབྱུང་བའི་གནས་ལུས་ཀྱི་སྤྱིང་སོགས་སུ་སོག་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་
རྒྱ་གར་འགྲེལ་པ་ལས། གནད་དུ་སོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆི་བའི་ཕྱོགས་དག་ཏུ་སོག་པའོ། །

གནད་དུ་དབབ། གནད་དུ་འབེབ་དང་དོན་འབྲ།

གནད་བཞི། (དབྱ་མ) ང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གནད་བཞིའི་སྒྲོན་ས་གཏན་ལ་
དབབ་དགོས་པས། གནད་བཞི་ནི། དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད། བྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད། ཕྱོགས་
ཆོས་ཀྱི་ཟུར་དང་མོ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་གནད། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟུར་བྱི་
མ་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་གནད་དང་བཞིའོ། །གནད་བཞི་དང་ཆོད་མ་བཞི་
ཞེས་ཐ་སྐྱད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་། ཐ་སྐྱད་སྒྲོར་ཚུལ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་གནད་གཅིག་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་དང་སོ་དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་ཏེ་གང་ཟག་གི་བདག་

ཏུ་འཛིན་ལུགས་ངོས་ཟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྤར་བ་ཤད་དོ། །གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་
 གནད་ནི། གང་ཟག་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་ན་ཕྱང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དང་གང་རྩང་དུ་
 བྱུབ་དགོས་ཀྱི། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་བྱུབ་ཐབས་མེད་པར་ཟག་བཅད་པའོ། །དེ་ནི་སྤྱིར་
 བུམ་པ་དང་ཀ་བཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་བཅས་སུ་རྩྭ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན། རྒྱ་མེད་ཡིན་པ་པར་
 རྣམ་པར་གཅོད་ཅིང་། བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་མེད་དུ་རྩྭ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན། རྒྱ་བཅས་
 ཡིན་པ་པར་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཐྱོང་བས་བྱུབ་པས། གཅིག་དང་དུ་མ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱང་
 གསུམ་མེད་ལ། དེའི་བྱིར་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དང་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་ཡང་མི་སྲིད་པར་ངེས་
 པར་བྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་བྱར་དང་པོ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མ་བྱུབ་པར་ངེས་
 པའི་གནད་ནི། གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་
 གཞོད་པ་མཐོང་བའོ། །བཞི་བ་ནི་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པའི་ཐ་དང་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་
 བྱེད་ལེགས་པར་མཐོང་བའོ། །དེ་ལྟར་བཞི་ཚད་ན་དེ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་སྟེ། །འདི་རྗེའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་ལ་གཞི་བུས་ཏེ་བཀོད་དོ། །
 གནམ་གྱིས་བསྐྱོས་པ། བསོད་ནམས་ཆེ་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བདུན་ཡིན་པར་ལི་གྲར་དུ་གསུངས།
 གནམ་མཚོད་པ། ལེགས་པའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བདུན་ཡིན་པར་ལི་གྲར་དུ་གསུངས།
 གནམ་བཏགས། མིའི་ལག་པ་སོགས་ཁང་པའི་ཡ་ཐོག་གསལ་ཤིང་སྟོང་ལ་ཟག་པས་འབྱང་འབྱུང་དུ་
 བཏགས་པའི་དོན། ལག་པ་གནམ་བཏགས་བརྒྱབ་ལྟ་བུ།
 གནམ་ཐང་བ། རྣམ་མཁའ་སྤྱིན་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། གནམ་དྲངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཞིབ་
 པར་ཐང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟུགས། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཐོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདི་དེང་སང་བརྒྱག་
 ལ་ཉེ་བར་གྱུར་ཏོ། །
 གནམ་དུ་གཤེགས་པ། མི་ཤི་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བདུན་ཡིན་པར་ལི་གྲར་དུ་གསུངས།
 གནམ་པོ། བཞད་གང།
 གནམ་པོར། བཞད་གང་དུ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རང་བྱིམ་ཅིག་སྤྲུགས་

སྐྱལ་གནས་མཛོད་བཞིན་དུ། །འདི་ན་གྲུང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ། །སྐྱལ་གྱི་འཛིགས་
བ་སྔོང་བར་བྱེད་བཞི། །ཀྲེ་མ་གཞན་གྱི་གནས་པོར་འགྲུར་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །
གནས་གཟེར། སྒྲིམ་ལ་ཕུབ་ལ་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་ཕུར་བ་ལ་སོགས་བཞེ། །
གནས་ལ་ཉི་ཁྲ་གཉིས། ས་ལ་གསལ་བ་གཉིས། རྒྱ་གར་ན་གནས་ལ་ཉི་ཁྲ་གཉིས། ས་ལ་གསལ་བ་
གཉིས། ཞེས་པའི་གསལ་བ་གཉིས་ནི། སྒྲོན་གསལ་དང་ཆེག་གསལ་གཉིས་ལ་ཟེར།
གནས་ལོ། ལོ། གནས་ལོའི་ཞེས་ར་དགུང་ལོ་ཟེར། བོད་རྒྱ་ཆེན་མཛོད་ཆེན་མོར། གནས་ལོ་ཞེས་བ་
ལོའི་ཞེས་ར་བྱས་འདུག་ཀྱང་། སྒྲིགས་སྒྲོན་ལོ་རྩེ་དག་ཡིག་གུར་ཁང་དུ་དགུང་ལོ་གནས་ལོའི་
ཞེས་ར་གསུངས་པར་གཞིགས་ན་འདི་ཞེས་མིན་བ་ལྟ་བུར་སྤང་དོ། །འོན་ཀྱང་དབྱེད་དགོས་
ཏེ། བཞུགས་བ་དང་གཞེས་བ་གཉིས་ཀ་ཞེས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ལས། གཞེས་བ་བཞུགས་
པའི་ཞེས་ར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །སྐྱུ་མོ། །

གནས་ལོ་གསར་ཆེས། ལོ་གསར།

གནས་སའི་བདག་དབང་ཆེ་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བཟླ་ཡིན་པར་ལི་གུར་དུ་གསུངས།

གནའ་དེང་། གནའ་ལོ་དང་དེང་དུས། དཔེར་ན་གནའ་དེང་གི་མཁས་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

གནའ་བ། བོད་ཀྱི་རི་དྲགས་ཤེག་འདི་ལ་སྤྱི་རྒྱལ་བས་Himalayan blue sheep, bharal དང་། མཚན་
རིག་གི་མིང་དུ་ pseudois nayaur ཟེར། བོད་ཡིག་དབྱེད་ས་བཞི་བ་ན་རོམས། གནའ་རུམས། རྩ་
རུ་ཞེས་བ་རི་དྲགས་འདིའི་རྩ་ཙོ་ལ་དཔེ་སྤྲངས་ནས་མིང་སྒྲགས་བ་ཡིན།

གནའ་རུ། 1 བོད་ཡིག་གི་དབྱེད་ས་བཞི་བ་མཚན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ཞེག་ 2 རི་དྲགས་གནའ་བའི་རྩ་ཙོ།

གནས། 1 ས་ཆ། ས་གནས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 ཁྱིམ། སྔོད་ས། དཔེར་ན་སྔོད་གནས། སྔོད་འཛོང་མའི་

གནས་དང་། གནས་ཁང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 3 ཡུལ་ཁམས། གནས་མཚོག་དོན་གདན་ཞེས་བ་ལྟ་

བུ། 4 རྒྱ། དཔེར་ན་ཆང་ལ་བག་མེད་པའི་གནས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། དགའ་བ་ཅན་གྱིས་ཁྱས་པའི་

མདོན་གསལ། འཕགས་བ་སོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་བ་བསྐྱ་བ་ལྟ་བུའས། འབྱུང་བ་

ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་གནས་ཡིན་ལ། རྒྱར་བྱས་པའི་གཞུགས་རྣམས་ནི་གནས་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།¹⁵ ཡུལ། སྐྱབས་ཡུལ། སྐྱབས་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།¹⁶ གོ་འཕང་། མཐོ་
རིས་ཀྱི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།¹⁷ ཚབ། གོ་ས། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གནས་སུ་འོད་དཔག་མེད་
གསལ་གདབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།¹⁸ ཤེས་པར་བྱ་བའམ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞི། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའམ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གཞི། དཔེར་ན་རིག་གནས། རིག་པའི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནས་སྐྱབས་གཞན་འཛོལ་བ། འགྱུར་བའམ། འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ། གནས་གྱུར་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རིན་
ཆེན་སྤོང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་¹⁹ ༡༩༣༧་ལས། འགྱུར་བ་ནི་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་སྟེ་གནས་
སྐྱབས་གཞན་འཛོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་སྐྱབས་གསུམ། (བཀའ་བརྒྱུད) མ་དག་པའི་གནས་སྐྱབས། གཉིས་ལྡན་གྱི་གནས་སྐྱབས། ཤིན་
ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་སྐྱབས་དང་གསུམ་སོ། །དང་པོ་ནི་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དག་པའི་གནས་
སྐྱབས་ནི། སེམས་ཉིད་སྟོ་བྱུང་གྱི་ནི་མ་མ་དག་པ་འཆིང་བ་ཀྱང་ལྡན་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་
སྐྱབས། གཉིས་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གནས་སྐྱབས་ནི། རིམ་གཉིས་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་མ་
བྲ་བ་མ་དག་ཀྱང་རགས་པ་དག་པ་ནི། སྟོང་བའི་གནས་སྐྱབས་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་
མཐའ་བར་གྱི་ལམ། གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་སྐྱབས་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་སོ། །

གནས་གྱུར་པ། ལྷུང་ནི་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐྱབས་ལས་ཕྱིས་ནི་མས་དག་པའི་གནས་སྐྱབས་གཞན་དུ་
གྱུར་བའམ། འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

གནས་བརྒྱད། སྤྱི། སྤྱི། མིང་། མཆོན་མ། བད། ཐ་སྟོད། ཆོག་དོན་རྣམས་སོ། །²⁰ (སྤྱི) ཉི་འདིར་ཐེན་
པའི་སྤྱི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་ཅིང་ལུང་སྟོན་པའོ། །²¹ (སྤྱི) ཉི་འཕགས་པོད་རྒྱ་ནག་ལ་སོགས་
པ་རང་རང་གི་ཡུལ་གྱི་བདོ་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །²² (མིང) ཉི་དོ་མོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་སྤྲུགས། ཆོས་
མདོན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཡི་གེ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། བད་སྟོད་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེད་
མཐའ་ཅན། བུམ་པ། སེང་གོ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་དེས་དོན་ལ་སྟོག་ཞེས་བར་བྱེད་པས་རྣམ་
སྟེ་མིང་ཞེས་བྱ་ལ། ²³ (མཆོན་མ) ཉི་དོན་དེ་མཆོན་པར་བྱེད་ཅིང་སྤྱང་བར་བྱས་པའི་ཆ་ནས་

མཆོན་མ་ཞེས་བྱལོ། ༡༥ (བད) བེ་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྐྱད་བྱ་བའི་བྱིར་ཐོག་མར་མིང་དུ་བཏགས་པ་སྟེ།
གོ་བར་བྱེད་པ་དང་སྐྱ་བར་བྱེད་པའི་དུས་ཅན་ནོ། ༦ (ཐ་སྐྱད) བེ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་བདག་
ཉིད་ཤེས་པ་མཛོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཏེ། དེའང་འདི་ཀ་བ་ཡིན་ནོ་སྟེ། མ་འོངས་པ་
ནི་བཏགས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཀ་བ་ཞེས་སྐྱ་བར་བཛོད་པ་ནི་བཛོད་པ་དང་། ཀ་བ་ཡིན་པས་
ཁང་བྱིམ་བྱེད་པར་ཚོམ་པ་ནི་བཏགས་པ་སྟེ། གཤམ་འདེགས་གྱི་ཤིང་ལ་ཀ་བ་ཞེས་བཏགས་
པ་ལྟ་བུལོ། ༡༦ (ཆོག) བེ་ཆོས་མངོན་པའི་ལུགས་གྱིས། མིང་འདུས་ནས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་
བཛོད་པ་སྟེ། འདུས་བྱས་མི་ཉག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུལོ། ༡༧ (དོན) བེ་ཆོས་རྣམས་གྱི་
གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཤེས་བྱ་མཛོད་དེབ་དང་
པོ་༡༧༢ ན་གསལ།

གནས་ངན་ལེན། རྟོག་ལྟ། ། ལྟར་བ། ཉེས་བ། རྟོན་བཅས་ལ་ཟེར། ལྟར་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་
ན་དགེ་སློང་གཞན་གྱི་པམ་ལྷག་གི་ལྟར་བའི་ཉེས་པ་བཛོད་པ་ལ། གནས་ངན་ལེན་བཛོད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། ཉེས་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དགེ་སློང་གཞན་གྱི་ལྟར་བའི་ཉེས་པ་འཆབ་པ་ལ། གནས་
ངན་ལེན་འཆབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། རྟོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། ལུས་དག་གི་གནས་ངན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་
ཡང་རྗེའི་བྱང་པའི་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ལུས་དང་དག་གི་འཇུག་པ་ནི་དག་བཅོམ་པ་ལ་
ཡོད་པ་སྟེ། ལྟར་མཆོང་བ་དང་གཞན་ལ་སྐྱེད་པའི་ཉེས་པ་ལྟ་བུ་སོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ལུས་དག་གི་གནས་ངན་
ལེན་སྟོན་པས་བཀག་ཁྱད་མ་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུལོ། གྲེ་བག་རྟོགས་
བྱེད་འབྲིང་པོ་འམ་སྐྱ་སྐྱོར་བམ་པོ་གཉིས་པ་༩ ཙོ་བ་ ༣༧༥ ན་ལས། རྟོག་ལྟ་ཞེས་བྱ་བ་དུ་ནི་
སྤང་བའམ་ངན་ལ། ལྟར་ག་ཏི་ཐཏི་ཞེས་བྱ་སྟེ་གནས་པ་ལ་བྱ། ལཱེ་ལྷུང་ན་སྟེ་ལེན་པའམ་འཛིན་
པའོ། །གཅིག་ཏུ་ན་དུ་ལྟར་ནི་ཉེས་པའམ་སྟོན་གྱི་མིང་། ལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་འབྲས་སྟེ། སྤྱིར་
ན་ལྟར་བ་དང་སྤྱིར་བའི་མིང་སྟེ་གནས་ངན་ལེན་དུ་བཏགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །གནས་ངན་ལེན་
ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱད་འདི་ཐོག་མར་ཆོས་འདུལ་བའི་ལྟར་བ་དང་ཉེས་པ་དང་སྟོན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་
པའི་ཐ་སྐྱད་ཅིག་ཡིན་པ་ལ། བྱིས་རིམ་གྱིས་བྲབ་བརྟེན་དུ་སོང་སྟེ། སྤྱིར་བ་དང་། བག་ཆགས་

གནས་ངན་ལེན་གྱི་ས་བོན། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་སྟགས་ཅུ་ཉོན་དང་ཁྲི་བ་དང་འཁོན་འཛིན་སྟགས་
ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་གྱི་ས་བོན་ནོ། །

གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་ལྷ་བརྩ་བ། གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པའི་ལྷུང་བྱེད་གི་རྟེན་ལྟེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྲོང་གིས་མཐོལ་ཡུལ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་ཡོད་པའི་གནས་སུ་དགེ་སྦྲོང་གཞན་གྱིས་པམ་པའམ་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅས་ཏེ་མཆོན་མོ་འདས་པ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྦྲེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་གནས་ངན་ལེན་བཅས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཞི་བཞུགས་པའོ། །འདིའི་གནས་ངན་ལེན་ཞེས་པ་པམ་ལྷག་གི་ལྷུང་བ་ལ་ཟེར།

གནས་ངན་ལེན་བཛྲོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་བདུན་པ། གནས་ངན་ལེན་བཛྲོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་གི་རྟེན་ལྟེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྲོང་གིས་ཡུལ་བསྐྱེད་པར་མ་རྩོགས་པ་ལ་དགེ་སྦྲོང་གཞན་གྱི་པམ་པའམ་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་བཛྲོད་ཅིང་དོན་གོ་བ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྦྲེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་བྱུག་སྒྲེས་བསྐྱེད་པར་མ་རྩོགས་པ་ལ་དགེ་སྦྲོང་གཞན་གྱི་གནས་ངན་ལེན་བཛྲོད་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། ངན་པ་མགོ་གཅིག་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་རང་རིགས་ལ་མ་དད་པར་འགྱུར་བའོ། །

གནས་བཅས། གནའ་པོ་རྒྱ་པར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དུག་ཅེས་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ་སྤྱ་གེ་ཏ་ (Saketa) ཟེར་བ་དེའོ། །གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱ་དང་དོན་གཅིག་ལུ་སྤྲེའི་འུ་བ་ཕྱོགས་མེ་ལི་ལྷ་དུག་ཅས་ན་ཀའི་ལ་བསྐྱེད་སྐྱའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཤུལ་ཡོད་ཅིང་དེར་སང་གི་མིང་ལ་ཏི་ལོར་གོ་ཏེ་ཟེར། ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང།

གནས་རྒྱུང་། མཁས་སྒྲོབ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསམ་ཡས་བསྐྱུང་བར་བཞག་པའི་སྐྱུང་མའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སུ་གནས་རྒྱུང་དོན་རྩེ་གྲགས་ལྷན་ཟེར། སྐྱུང་མ་དམར་ནག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཡང་ཡིན། མཁས་སྒྲོབ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསམ་ཡས་བསྐྱུང་བར་བཞག་པའི་སྐྱུང་མ་ལ། རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ། ཡུམ་ལྷ། རྒྱོན་པོ་ལྷ། རུ་འདེན་ལྷ། བཞན་པ་ཡང་ལེ་ཐེར་རམ་གཞི་དང་རྒྱུན་ཅི་ལུ་དམར་པོ་བཅས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། རྒྱོན་པོ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྐུ་བྱ་ཁྱིད་མིག་གཅིག་ (འདི་བྱ་རུ) གསུང་དོན་རྩེ་གྲགས་ལྷན། (འདི་གནས་རྒྱུང་) སྐགས་བཀའ་ཡི་བྱ་ར་བ།

ཡོན་ཏན་བྱ་ཤོད་ཐང་ནག (འདི་སྐྱོར་ལུང་ཆོས་སྐྱོང་) འཕྲིན་ལས་བྱ་ཏན་གཤོག་ (འདི་ཐ་ལོག་
ཡིན་ཟེར་བས་བརྟག་པར་བྱ) སྐྱོང་དོལ་སྤྲ་མ་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། གནས་ཚུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི།
སྟོག་བྱང་ཚུབ་དཔལ་ལྡན་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་གནས་ཚུང་དང་ཆོས་སྐྱོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། ཅས་
ཞུས་པ་འདི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༤༥ན་གསལ།

གནས་ཆེན་བརྒྱད། རྫོང་གདན་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་ཡིན་
ལ། ལུ་ཐྱི་ནི་སྐྱུ་འཁྱུངས་པ། ལྷ་རྩ་ཏ་སྤྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ། ལྷ་མཆོག་གོང་མུ་ངན་ལས་
འདས་པ། ལྷ་ལེ་རྩ་སྐྱུ་ཆེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ། མཉན་ཡོད་དུ་བདུད་བདུལ་བ། འད་ཁ་ས་
ལྷ་ལས་བབས་པ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དབྱེན་རྒྱས་པའི་གནས་ཏེ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་གནས་ཆེན་
བརྒྱད་ཅེས་གྲགས། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས་པ་དག་ཀྱང་། སྤར་གནས་
ཆེན་འདི་དག་ན་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་རྟོག་།

གནས་ཆེན་ལྔ། འཛམ་གླིང་འདི་ན་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་གྱི་གནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ལྔ་ཡོད་པར་
གྲགས་ཏེ། དབུས་ན་རྒྱ་གར་རྫོང་གདན། འད་ན་རྒྱ་ནག་རི་བོ་ཅེ་ལྔ། ལྷོ་ན་རི་བོ་བོ་ཏ་ལ།
བྱུང་ན་ཡོ་ཏེ་ཡ་ན་མཁའ་འགྲོའི་གནས། བྱང་ན་རིགས་ལྡན་གྱི་གནས་འཕྲུ་ལ་རྣམས་སོ། །

གནས་ཆེན་བཞི། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ཆེན་བཞི་ནི། རྫོང་གདན་ནི་བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་ཡིན་ལ། ལུ་ཐྱི་ནི་སྐྱུ་འཁྱུངས་པ། ལྷ་རྩ་ཏ་སྤྱི་
ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ། ལྷ་མཆོག་གོང་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །སྟོན་
པ་མུ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་ཞལ་ཆེམས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་ཐན་
ཆེགས་ལས། དགེ་སྐྱོང་དག ང་འདས་པའི་ལོག་ཏུ་གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་
བྱ་མོ་དད་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་སྟེང་འཆོའི་བར་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་ཞིང་། དན་པར་འགྱུར་བར་
བྱའོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདིར་ནི་བཙུང་ལྡན་འདས་འཁྱུངས་སོ། །འདིར་ནི་བཙུང་ལྡན་འདས་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །འདིར་ནི་བཙུང་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
རྣམ་པ་བརྟུ་གཉིས་བསྐྱོར་རྟོ། །འདིར་ནི་བཙུང་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་

སྒྲིམ་ དགོས་སྒྲོང་དག་ང་འདས་པའི་འོག་ཏུ་འདིར་མཛོད་རྟེན་བསྐྱོར་བ་དང་། མཛོད་རྟེན་ལ་ཕྱག་
འཚུལ་བ་དང་དག་འོང་གི། དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཞུགས་པར་བྱ་སྒྲིམ། ཞེས་བ་ནས་ང་ལ་དང་
བས་དུས་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དུ་འགྲོ་ལོ། །སོགས་རྒྱས་
བར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། རྟོག་གི་འབར་བར་མདོ་བྱངས་བ་ལས་ཀྱང་། གནས་བཞི་པོ་
འདི་དག་བསྐྱོར་བས་མཚམས་མེད་པའི་སྒྲིག་པ་ཡང་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ། །
གནས་ཉེར་བཞི། སྤྱི་མཚམས། སྤྱི་པོ། རྩ་བ་གཡམས་གཡོན་གཉིས། ལྷག་པ། སྤྱི་མཚམས་མིག་གཉིས་
དང་། སྤག་པ་གཉིས་དང་བརྒྱད་ནི་ཐུགས་ཀྱི་གནས་སོ། །མཚམས་ཁུང་གཉིས། ལུ་མ་གཉིས།
ལྷེ་བ། ལྷ་ཅེ། ལ། མཁྱིན་པ། ལྷིང་ལ། འབྲས་བུ་གཉིས་དང་བརྒྱད་གསུང་གི་གནས་སོ། །རྟགས་
ཀྱི་ཅེ། བཤང་ལམ། བརྒྱ་གཉིས། མཐེ་བོང་བཞི། ལུས་མོ་གཉིས་དང་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ནི་སྦྱུའི་
གནས་སོ། །དེ་དག་ལ་སྦྱང་ཁའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་ལས་རྩ་བྱས་ཏེ་གནས་དེ་དག་ཏུ་བྱག་བས་
གནས་ཉེར་བཞིའི་རྩ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཉེར་བཞི་པོ་དེ་རེ་རེ་ལ་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྩ་གསུམ་
གསུམ་སྟེ་ཉེར་བཞི་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བྱེ་བས་རྩ་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས། དོན་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་འང་
སྟོང་སྤག་རེ་བྱེ་བས་རྩ་སྟོང་སྤག་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་སོ། །

གནས་བརྟན། <སྤྱི་ལྟེ་རྩི་རྩི་> ། (འདུལ་བ) བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལྡན་གྱི་དགོས་སྒྲོང་བགྲེས་
སོང་གི་མིང་། དེ་ཡང་བརྟན་པའི་ཡན་ལག་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བཅུ་འོན་པ། མཁས་
པའི་ཡན་ལག་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའོ། །དམ་ཚེས་འདུལ་བར་གནས་བརྟན་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བ་ཡིན། མདོ་རྩ་བར། གནས་པས་གནས་ལ་མ་ཞུས་པར་བྱ་
བ་མི་བྱའོ། །བཤང་བ་དང་གཅི་བ་དང་སོ་ཤིང་དོར་བ་དང་ཉེ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་གཙུག་
ལག་ཁང་དུ་མཛོད་རྟེན་ལ་ཕྱག་བྱ་བ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །གཙུག་ལག་ཁང་ནས་འདོམ་བཞི་
བཅུ་རྩ་དགའི་མཐའ་ཚུན་ཆད་དུ་འགྲོ་བ་ཡང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགོ་འདུན་པ་རྣམས་
བཤང་གཅི་འདོར་བ་སོགས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གནས་བརྟན་ལ་ཞུ་
དགོས། འདུལ་བར་གནས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཞེས་པ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། གསོ་སྦྱོང་གི་མདོ་འདོན་པ་པོ་

ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། གསོ་སྤྱོད་གི་ཉིན་གངས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བཙེ་བ་ཡིན། དགོ་སྒོས་ཀྱིས་
ཁོང་ལ་དྲིས་ནས་གསོ་སྤྱོད་གི་ཉིན་ཞག་སོགས་དགོ་འདུན་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་ཏ་ཅང་གལ་
ཆེའོ། སྒྲ་བཤད་ནི། གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་གནས་སུ་རུང་བས་ན་གནས། བསྟེན་
པར་རྫོགས་ནས་སྒོས་རྒྱན་བར་མ་ཆད་པར་ལོ་བ་རྩ་ལོན་པས་ན་བརྟེན་ཞེས་བྱའོ། 12 རང་
ལས་བསྐྱབ་པ་ཤན་གཞོན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱན་མོང་དུ་སྤྱར་ཆོག་པའི་འདུལ་བའི་ཉེ་ཆོག་ཅིག
ཉེ་ཆོག་ཅེས་པ་ཆེ་བ་བརྟེན་པའི་ཆོག་ལ་ཟེར། འོན་ཀྱང་ཐད་དཀར་གྱི་ཆོག་གི་གོ་དོན་ནི་སྟེ་
བཅས་གཅེས་པའི་ཆོག་གི་དོན་ནོ།

གནས་བརྟེན་བཅུ་དྲུག་གི་ལོ་རྒྱུས། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་གནས་བརྟེན་
བཅུ་དྲུག་གི་རྟོགས་བརྟེན་ ལུ་པའི་དབང་པོ་འཕགས་པ་གནས་བརྟེན་བཅུ་དྲུག་དང་བཅས་
པའི་རྟོགས་པ་བརྟེན་པ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆའི་མཛེས་རྒྱན་ལུ་པ་བྱུང་གསེར་གྱི་ལྷེང་བ་ ཤེས་
བྱ་བ་དོས་ཤོག་༤ ༣༡ ཅན་ཞིག་དང་། འདིའི་སྒྲོར་མདོར་བསྐྱས་ཤིག་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་
༣༡ན་གསལ། གཞན་ཡང་དགོ་སྤྱོད་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་
འཕགས་པའི་གནས་བརྟེན་བཅུ་དྲུག་གི་རྟོགས་བརྟེན་རྫོགས་སྟོན་སྤྱན་པའི་དབྱར་རྩ་སོགས་
ལ་གཟེགས།

གནས་བརྟེན་པའི་སྟེ་པ། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྟེ་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གནས་བརྟེན་པ་ལ་ལེགས་
སྦྱར་དུ། སྦྱ་བེ་རུ་ Sthavira ཟེར། མཆོ་སྒྲིག་ལས། སྦྱ་བེ་ར་ཞེས་པ་ནི་གནས་བརྟེན་ཏེ། ཞེས་
གསུངས། (ཐེ་ར་བླ་ད་ ཐེ་ར་བླ་ད་ theravāda ཞེས་པ་ནི་བླ་ལའི་སྤྱད་ཡིན་ལ། ལེགས་སྦྱར་དུ་
གོང་དུ་བཤད་པ་སྟར། སྦྱ་བེ་ར་བླ་ད་ སྦྱ་ཐེ་ར་བླ་ད་ sthāvīradā ཟེར། Pāli: ཐེ་ར་བླ་ད་ theravāda,

Sanskrit: སྦྱ་ཐེ་ར་བླ་ད་ sthāvīradā; literally, the Teaching of the Elders

གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས། 1 དཔའ་པོ་མཁའ་འགྲོ་བཞུགས་པའི་གནས་ལ་གནས་དང་། ལྷག་པར་
བཞུགས་པ་ལ་ཉེ་བའི་གནས་སུ་བྱ་སྟེ། ཉེ་ཆོག་གི་སྦྱ་ལྷག་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་བ་ནི། ལྷགས་ཀྱི་
ཉེ་སྟོང་སོགས་དང་མཚུངས་སོ། 12 མཁའ་འགྲོ་གནས་པས་གནས་དང་། དེ་དང་ཆ་མ་སྟན་

པས་ཉེ་གནས་ཁ་ཅིག་ཟེད། 3 མཁའ་འགྲོ་ཉག་ཏུ་གནས་པས་གནས་དང་། དེས་འགའ་ཙམ་
གནས་པས་ཉེ་གནས་སུ་གཞན་དག་གིས་འཆད་དོ།

གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ། 1 དེགས་པ་དང་མི་དེགས་པ། འཐད་པ་དང་མི་འཐད་པ། འོས་པ་
དང་མི་འོས་པ། གཞོན་ཏུ་ཁྱ་མེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། འོན་ཏང་བརྒྱུད་པོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་
གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པའི་དང་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྒྱ་དང་རྒྱ་མ་ཡིན་པ།
སྤྱིད་པ་དང་མི་སྤྱིད་པ། དཔེར་ན་དགེ་བ་ནི་བདེ་བའི་གནས་ཡིན་ཀྱང་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་གནས་མ་
ཡིན། མི་དགེ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་གནས་ཡིན་ཀྱང་བདེ་བའི་གནས་མིན་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེ་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཆོ་ལས། སྤྱིན་ལས་འབྱོར་ལྡན་གནས་ཡིན་
དབུལ་པོ་མིན། །མེར་སྐྱས་དབུལ་པོའི་གནས་ཡིན་འབྱོར་ལྡན་མིན། །དེ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་མི་
སྤྱིའི་གནས་ཀྱང་མཐུན། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སྤྱི་བའི་གཙོ་བོ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་།
ས་སྤྱིའི་མཁས་པ་གཤམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དཔལ་གྱིས། དཔེར་ན་མེར་སྐྱ་ནི་དབུལ་བའི་གནས་
དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་གནས་མ་ཡིན། སྤྱིན་པ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་གནས་དང་དབུལ་བའི་
གནས་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུའོ། །གནས་ནི་རྒྱུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །སྤྱི་བའད་ནི། གནས་
ནི་རྒྱ་དང་། གནས་མིན་པ་ནི་རྒྱ་མིན་པའོ། །ཡང་ན་གནས་ནི་སྤྱིད་པ་དང་། གནས་མིན་པ་ནི་མི་
སྤྱིད་པའི་དོན་ཏོ། །བསྟན་འགྲུར་སྤྲུལ་ཆོགས་༩ ཉིས་ ༥༡༧ པ་སོགས་གཞུང་མང་པོར་གསལ་ལོ། །

གནས་ནས་འདའ་བ། 1 ས་བརྒྱད་པར་ཡང་དག་མཐའ་ལ་སྟོ་མས་པར་འབྲུག་ཀྱང་དེ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་
ལས་འདའ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་འདའ་བ་ཟེད། རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། 2 ཡང་
དག་མཐའ་ལ་གནས་ཀྱང་དེ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་འདའ་བས་གནས་ནས་འདའ་བ་ཞེས་བྲ།
དེ་ནི་ཆང་བཏུངས་ཀྱང་ར་མ་བཟེ་བ་དང་འབྲ་བ་ཡིན་པར་བཤད།

གནས་པ། 1 བརྟེན་པ། 2 འབྲས་བུ་ལ་ཟེད། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱ་བ་
༩༩༧ པ་ལས། འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་གནས་ཡིན་ལ། རྒྱུར་བུས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་
གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

གནས་པ་ཅ། ལུས་ཀྱི་ཅ། སྐྱ་བཤད་ནི། གནས་པ་ནི་འདིར་རྟེན་ལ་ཟེར་རྟེ། རྐྱང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
རྟེན་བྱེད་པའི་བྱིར་ལོ། །

གནས་པའི་བསྐྱལ་པ། (མཛོད) གནས་པའི་བསྐྱལ་པ་ནི། བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ཡང་དཔྱལ་བ་མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་ནམ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཟེན་
ནས། གནས་པའི་བསྐྱལ་པའི་འགོ་བརྩམ་པ་ཡིན་ནོ། །མཛོད་ཅ་བ་ལས། དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་
ཆགས་པ་འདི། །བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
བདེན་བྱུང་གིས་སྟོང་བ་ལྟ་བུའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས།

གནས་མ། 1 གནའ་མར་བྱིན་ཟེན་པའི་བྱུད་མེད། 2 སྐར་མ་ཁྲུམས་སྟོང། 3 མཆན་མོའི་མིང་ཡིན་
པར། སྤྱི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤམ་སྐར་གསེར་གྱི་བྱེད་མཛེས་ན་གསལ། 4 གནས་དང་དེར་སྟོང་
མཁན་གཉིས་ཀའི་མིང་དུ་བཤད་པའང་ཡོད།

གནས་མ་བྱ་པ། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆུང་ཞིག་སྐྱ་བཤད་ནི། གནས་མ་ནི་
གནས་མོ་དང་། དེའི་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་གནས་མའི་བྱ། པ་ནི་སྡེ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་
གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་རྩ་བུས་མཛད་པའི་སྡེ་བ་ཐ་དང་པར་བྱེད་
པ་དང་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༥༧་བཤམས། གནས་པའི་རིགས་ཉིད་ཀྱི་བྱུད་མེད་ནི་གནས་
མ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱ་ནི་གནས་མའི་བྱ་སྟེ། དེའི་རིགས་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི་གནས་
མའི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་མའི་བྱ། གནས་མའི་བྱ། ཁྱིམ་བདག་མའི་བྱ།

གནས་མལ། (འདུལ་བ) 1 ཁྱི་དང་མལ་སྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་ལས། གནས་མལ་ནི་འདིར་ཉལ་བའི་མལ་ས་སྟེ་ཁྱི་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
2 རྟོན་གནས་དང་། གནས་ཁང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ རྩ་བུ༽ །གནས་མལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འདུག་པའི་གནས་རྟེ། སྐབས་འདིར་ནི་དགོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྐར་རྟེ། གནས་མལ་དགོན་

པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
གནས་མལ་གྱི་ཆོག་ (འདུལ་བ) གནས་མལ་བཤམས་པའི་བྱ་བ། ཆོག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་དང་བྱ་
བ་སོགས་ལ་འབྲུག་ཀྱང་འདིར་བྱ་བའོ། །
གནས་མལ་པན་ཕུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) གནས་མལ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་
དང་དོན་འབྲ།
གནས་མལ་བྱེ་བོ། (འདུལ་བ) ཁྱི་དང་ཁྱིའུ་སོགས་མེད་པའི་ཤིང་རྩུང་དང་ནིའུ་གསིང་ལ་སོགས་པ་
ལ་བཤད་དོ། །
གནས་མལ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཅུ་བཞི་བ། གནས་
མལ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྤྲོད་གིས་དགེ་འདུན་གྱི་
གནས་མལ་དེ་མ་བསྐྱས་པར་སྒྲ་གཤམ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དེ་པན་ཕུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེན་ཅན་གྱི་སྤོགས་
སུ་བཞག་སྟེ། པན་ཕུན་དུ་གྱུར་པའམ་འདོམ་བཞི་བཅུ་ཅད་གྲུ་འདས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་
དངོས་གཞིའོ། ཁྲིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སྤྲོད་གིས་དགེ་འདུན་ནམས་ཀྱི་གནས་མལ་
མ་བསྐྱས་པར་སོང་བ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་
ཀྱི་གནས་མལ་ཆུད་ཐོས་པར་འགྱུར་བའོ། །འདིའི་གནས་མལ་ཞེས་པ་ཉལ་སྤྱི་དང་མལ་སྟན་
སོགས་ལ་ཟེར། འདི་ལ་གནས་མལ་པན་ཕུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱང་ཟེར།
གནས་མེད་པ། མི་སྤྱིད་པ། དཔེར་ན། རྟིག་པ་ལས་བདེ་འགྲོར་སྟེ། བཞི་གནས་མེད་པ་རེད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། གནས་མེད་པ་ནི་མི་སྤྱིད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གནས་མོ། གནས་ཆང་གི་བདག་མོ། ཁྱིམ་བདག་མོ།
གནས་གཡོ། བཏན་གཡོ་དང་འབྲ། ཀུ་ཆངས་འཇམ་དབྱངས་སྟོན་ལས་ཀྱི་སྦྱོར་ཆོས་སུ་ཆོག་འདི་
བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།
གནས་ལ་དད། རང་འབྱོར་ལྡེའི་ཐ་སྟེ། ལྡེ་སྟོད་གསུམ་ལ་དད་པའོ། །དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས། མི་ཉིང་
དབུས་སྟེས་དབང་པོ་ཆང་། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་གནས་ལ་དད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་

བཤད་ནི། འདིག་རྟེན་དང་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་གནས་ཏེ་
རྒྱ་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་ལ་དད་པས་ན་གནས་ལ་དད་ཅེས་བྲལ། །

གནས་གསུམ། བྱིད་གནས་གསུམ། རང་གི་གནས་གསུམ། གསང་བའི་གནས་གསུམ་དང་གསུམ་
ལས། དང་པོ་བྱིད་གནས་གསུམ་ནི། གངས་རི་སེང་གདོང་དཀར་པོ་སྐྱེ་ཡི་གནས། །ལ་ཕྱི་སྤྱག་
གདོང་ཕྱ་མོ་གསུང་གི་གནས། །རྩ་རི་པག་གདོང་ནག་མོ་ཐུགས་ཀྱི་གནས། །ཞེས་འདས་ལོག་མ་
བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྟོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཡང་ན། ས་ལོག་སྐྱེད་གནས། ས་
སྟངས་གསུང་གི་གནས། ས་རྒྱ་ཐུགས་ཀྱི་གནས། ཞེས་བདེ་མཆོག་གི་སྟོར་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་གནས་གསུམ་ནི། བྱི་བོ་སྐྱེད་གནས། མཐིན་པ་གསུང་གི་གནས། སྟངས་
ག་ཐུགས་ཀྱི་གནས་དང་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་གསང་བའི་གནས་གསུམ་ནི། ཐུགས་སྐྱེས།
ཞིང་སྐྱེས། ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་གསུམ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྒྱལ་བ་དག་འདུན་རྒྱ་མཆོས། ཞིང་
སྐྱེས་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་དང་ཐུགས་སྐྱེས་ཀྱི། །གནས་གསུམ་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་ལ་དབང་བསྐྱར་
ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བསྐྱེད་རིམ་དང་། སོ་སྐྱེད་རྫོགས་རིམ་དང་། འཕགས་
རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྫོགས་པ་རྒྱུད་ལྟན་གྱི་རྣམ་འགྲོར་མ་ལ་རིམ་པ་ལྟར། ཐུགས་སྐྱེས་དང་།
ཞིང་སྐྱེས་དང་། ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་དཔུལ་ཚུའི་གསུང་
ན་གསལ་ལ་བ་ལྟར་རོ། །

གཞོན་། གནང་བའི་སྐུལ་ཆིག་ མདོ་མཛའས་ལྷན་། མདོ་སྤྱི་ཨ ༡༩༡༢་ན་༣ལས། བདག་རབ་ཏུ་
བྱུང་བར་གཞོན་ཞིག་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་
མོར། གཞོངས་ཞེས་གསལ།

གཞོན་སྤྱི་ན། <ཡཱ> ། བན་གཞོན་གཉིས་ཀ་བྱེད་པའི་ལྟ་འབྲེའི་རིགས་ཤིག་ དག་སྟོན་འབྲེལ་བར་གཞོན་
སྤྱི་ན་ཞེས་པ་གཞོན་དང་ལྟ་བུ་བྱེད་ཅེས་བཤད། སྤྱ་བཤད་ནི། གཞན་ལ་གཞོན་པ་བྱེད་པ་དང་
ཀུན་གྱིས་དེ་ལ་མཆོད་སྤྱི་ན་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་གཞོན་སྤྱི་ན་ཞེས་བཏགས་སོ། །བྱེད་ཅིག་གྱིས་བྱེད་
འབྲེང་པོ་༡༥༥ མདུན་གཟིགས་ལས། ཡཱ་ཞེས་བྱ་བ་བྱཀར་པ་ལས་ཡཱ་བྱུང་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་

སྟེ། ཀུན་གྱིས་མཛོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་ལ་བྱ། ཆོག་བཞེན་དུ་བངས་ན་ཡག་ཅིང་ཁྲིན་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། ཡག་ཅིང་ནི་སྤྱ་ཡང་རུང་བ་ལ་བྱ། ཁྲིན་རྒྱུ་ནི་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱ་སྟེ། གཉི་གའི་དོན་དང་
སྦྱར་ནས་གཞོད་སྦྱིན་དུ་བཏགས། ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དབང་དོན་
དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་པ་༥༥བ་༣ལས། སྦྱ་སྦྱོར་བཅ་གཉིས་ལས། སྤྱ་ཡང་རུང་བ་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་
པ་དང་། ཀུན་གྱིས་མཛོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་སྦྱར་ནས་གཞོད་སྦྱིན་དུ་བཏགས་
ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རྣམ་ཐོས་ཀྱི་སྤེར་གཏོགས་པའི་གཞོད་སྦྱིན་དང་། ཞེས་གསུངས། 2 ལྟའི་
བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རྗེའི་མདོ་རྩ་བའི་ཐེན་བྲིས་ལས། རྣམ་ཐོས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཏོགས་པའི་རི་རབ་
ཀྱི་བྱང་ན་གནས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། གཞོད་
སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟའི་གནས་སུ་མཛོད་པར་བྱ་བ་གཏོར་མ་ལེན་པ་རྣམས་སོ། ཞེས་གསུངས།
གཞོད་མཛེས། ཁོ་དོ་གཞོད་མཛེས། གཞོད་མཛེས་ཀྱི་སྦྱ་དོན་ནི་གཞོད་པ་ལ་གོ་བའི་མཛེས་པ་སྟེ་ཁོ་
པོ་གཞོད་མཛེས་ཀྱང་། ཞེས་དག་སྦྱོན་འབྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
གཞོད་བརྒྲིག་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་མ་ཡིན་
གྱིས་གཞོད་པ་བྱུང་ན་དེ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ཞིག་སྟོབ་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །
གཞོད་སེམས། 1 མི་དགེ་བ་བརྩའི་ནང་གསེས། གཞན་ལ་འཆེ་བའི་བསམ་བླ། གཞན་ལ་གཞོད་
པ་སྦྱེལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་བླ། 2 ཁོང་ཁོ། ཞེ་སྤང་། དཔེར་ན་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་
སེམས་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞོད་སེམས་ནི་ཞེ་སྤང་ལ་ཟེར་བར། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་
འབྲེལ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་འོད་དང་། སྤྱང་པོ་མཆོག་གཉིས་ཀ་ན་གསལ། གཞན་ཡང་སྦྱ་སྦྱབ་ཀྱི་ཆོས་
དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། འདོད་དང་གཞོད་སེམས་ལེ་ལོ་དང་། ཁྱོད་པ་དང་ནི་ཐེ་ཆོས་སྟེ། རྒྱེ་བ་
པ་ལྟ་ཡིས་བསྐྱབས་པར་གྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །
གཞོན་པོ། གཞོན་གྱི་རིགས་ཡིག་སྟེ། གྲིབ་གཞོན་དང་དོན་གཅིག་དེ་ལ་གཞིགས།
གཞོས། གནས་པའི་སྤྱལ་ཆོག་ཡིན་པར་གསུངས། སྦྱོང་འཇུག་ལས། སྤྱག་བསྐལ་མེད་པར་ངེས་
འབྱུང་མེད། དེ་བས་སེམས་ཁྱོད་བརྟན་པར་མཐོས། ཞེས་འབྱུང་ཡང་། གཞོས་ནི་གནས་

ལུགས་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་མེད་སྟབས་ནས་རྒྱན་འཛོལ་འདྲ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་བའི་གནད་དོན་ནམས་
བདེན་རྒྱན་དེ་བྱེད་འབྲེད་དང་། བྱེད་བདེན་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་གཞན་མེད་སྟབས། མནའ་
སྐྱེལ་དམ་བཅས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ནས་མི་མན་ཚུན་གྱི་དབར་ཚོད་རྒྱུ་ཆགས་པ་
ནམས་བདེན་རྒྱན་དེ་བྱེད་འབྲེད་དང་། བྱེད་བདེན་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་མིའི་ཁྱོད་དུ་
མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅས་ཀྱི་བག་ཆགས་གཏིང་ཟབ་ཡོད། དཔེར་ན་ཁ་ཁ་རྒྱན་དུ། མནའ་རྒྱུང་ཡང་
བ་མོ་ཅམ། བ་མོ་རྒྱུང་ཡང་ལྷག་སྤངས། ཞེས་པ་ལྷར་མནའ་བཟོས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་
ལྷོ་བར་བཤད་པས། དམ་ཆེག་ལྷན་པའི་མི་ནམས་མནའ་དང་འགལ་མི་ཡོད། མནའ་དང་འགལ་
མཁན་ཡིན་ཕྱིན་མི་ཐུག་ཞིག་ལ་བརྟེན་པས། མནའ་ལ་ཏ་ཅང་བརྟེན་འཛིག་ཆེན་པོ་བྱེད། མི་སོ་
སོའི་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་བདེན་ཡིན་མིན་གྱི་ཆད་འཛིན་ས་ཡང་མནའ་ཡིན་པ་དང་། མི་མང་ཆེ་བས་
མནའ་གང་བྱུང་དུ་མི་སྐྱེལ་བ་དང་། མནའ་བསྐྱེལ་བ་ཡིན་ན་གང་བཤད་བདེན་བ་ཡིན་པར་
ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་རེད། གཞན་ཡང་། དཔེར་ན་དབུ་སྦྱང་གནས་བའི་གོར་མ་དེ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་
དབུ་སྦྱང་ནི་མནའ་དང་། གོར་མ་ནི་རྗེའི་མིང་ཡིན་པས། སྦྱོན་དུས་བོད་དུ་གནའ་སྐྱེལ་བའི་ཆེ་
རྒྱུ་འཛིན་ལག་ཏུ་འཆང་སྒོལ་ཡོད་པ་དེ་ཁམས་དང་འབྲས་སྤྱོད་སོགས་ན་ཉེ་དུས་བར་དུ་ཡོད་
པར་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་། རབ་བྱུང་གིས་མནའ་བསྐྱེལ་དུ་མི་རྒྱུང་བའི་
རྒྱུ་འཛིན་ཏུ་གཟིགས།

མནའ་འདོར་བར་མི་བྱ། (འདུལ་བ) རྒྱན་དུ་སྤྱོད་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བ་ལས། མནའ་འདོར་བར་
མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། རབ་བྱུང་ནམས་ཀྱིས་མནའ་བསྐྱེལ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་
བར། བཤུ་ཆེན་སྒྲོ་གྲོས་ལེགས་བཟང་གིས་རིན་ཆེན་སྤང་བའི་དགོངས་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཤིང་།
ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་རྗེའི་འདུལ་ལྷུ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཏེ། མནའ་འདོར་བར་དགེ་
སྤྱོད་གིས་མི་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཁོ་བོས་སྤྱོད་པ་འདི་མི་བདེན་ན་སངས་རྒྱུས་སྤང་བར་དམ་བཅས་
པའམ། ཡང་ན་སྤྱོད་པ་འདི་མི་བདེན་ན་རང་གི་ཆངས་པར་སྤྱོད་པ་གཏོང་བར་དམ་བཅས་པ་ལྷ་
བྱ་སྟེ། དེས་ན་གལ་སྤེད་སྤྱོད་པ་མི་བདེན་ཅིང་དམ་བཅས་འདི་ལྷ་བྱ་ལས་འདས་ན་མནའ་ཟོས་

པས་ལྷུང་བྱེད་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་འབྱུང་ལ། སྤྲོས་པ་བདེན་ཏེ་དམ་བཅའ་དེ་ལས་མ་
འདས་ན་མནའ་མ་ཟོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་སྤངས་ནས་ལྷ་སྟེགས་པར་འབྱུང་
བ་དང་། ཆངས་པར་སྟོང་བ་སྤངས་ན་དགེ་སྟོང་གི་དངོས་པོ་ལས་ཉམས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་
པས་འདིའི་རིགས་པས་མཚུངས་པའི་བྱིར། མདོར་ན་མནའ་དོར་བ་ཉིད་བསྐྱབ་པའི་ཉེས་བྱས་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དགེ་སྟོང་མས་མནའ་དོར་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་འབྱུང་ཏེ། དགེ་སྟོང་
མའི་ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུའི་བཅུ་ཆོན་བཅུ་གྲག་པ་ལས། ཆོས་དང་སྟོང་པ་ནས་
གཉིས་དང་། སྐྱེང་དང་མནའ་འདོར་རྟེན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ནོ། །མནའ་བསྐྱལ་
ན་དགག་བྱ་གང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ངས་མནའ་སྐྱལ་དུས་མ་གཏོགས་སྐྱད་ཆ་བཤད་ཆད་ཐམས་
ཅད་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་གོ་བར་འབྱུང་བས། ལྷགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་རྒྱུ་
པར་འབྱུབ་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་དེ། རྟེན་ལས། ཁོ་བོ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་ཞུགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། གང་ལ་མནའ་དོར་བ་དེ་དག་ལ་མནའི་དབང་གིས་ཁོ་བོ་བདེན་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བསྐྱགས་པའི་སྟོན་དུ་འབྱུང་བའི་བྱིར་ནོ། །

མནར་མེད། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་པ་མནར་མེད་ནི། ཤར་ཕྱོགས་ནས་ས་གཞི་དབག་ཆད་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་
མ་ཡོད་པ་ཀུན་ཏུ་འབར་ཞིང་མཆེད་པ་ལས་མེ་འབར་བའི་ལྷགས་འོངས་ཏེ། དེས་སེམས་ཅན་
དེ་དག་གི་བགས་པ། ཤ རྒྱུས་པ། རུས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཞིག་ནས་རྒྱུ་ལ་ཐུག་པར་
བྱེད་དོ། །མར་མའི་སྟོང་པོ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐམས་ཅད་མེ་ལྷེ་འབར་བས་བྱབ་གོ། ཕྱོགས་གཞན་
གསུམ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཕྱོགས་བཞི་ནས་མེ་འོངས་པ་དེར་འབྲེས་པས་སྐྱག་བསྐྱལ་བར་མ་
ཆད་དུ་སྟོང་བས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐྱད་འབྲིན་པས་སེམས་ཅན་དུ་ཤེས་པ་ཅམ་སོ། །ཡང་ལྷགས་
ཀྱི་ཞིབ་མའི་ནད་དུ་ལྷགས་ཀྱི་མདག་མ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག་འཁྲབ་ཏུ་འཇུག་གོ། ལྷགས་ཀྱི་
ས་གཞིར་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་འབབ་འཛེག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་ཁ་ནས་
ལྷེ་སྤང་སྟེ་ཕུར་པ་བརྒྱས་བརྒྱངས་ནས་སྤང་གི་གོ་བ་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཐར་བཅད་དེ་གཉེར་
མ་དང་ཁམ་ཁུམ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་ལྷགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་གན་རྒྱལ་དུ་བཞག་ནས་ལྷགས་

ཀྱི་འབྱེད་སྤྱད་ཀྱིས་ཁ་བྱེན་ས་སྤྱགས་ཀྱི་ཐུ་ལུས་འབར་བ་ཁར་འཇུག་པ་དང་། ཟངས་བསྐོལ་
བ་ཁར་སྤྱགས་ནས་ཁ་དང་ཤྲོག་མ་དང་རྒྱ་མ་ནམས་ཆེག་ནས་རོ་སྤྱད་ནས་འབྱུང་དོ། །ལྷག་
མ་གཞན་ནི་རབ་ཏུ་ཆ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་དོ། །སྤྱི་བཤད་
ནི། ལྷག་བསྐལ་དྲག་པོས་མནར་བ་ལ་བར་མཆོམས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་མནར་མེད་དོ། །
མནར་སེམས། གཞོད་སེམས། ཁོང་ཁྱོ་ ཞེས་དང་། འདི་དང་ཀྱན་ནས་མནར་སེམས་དོན་གཅིག
མནལ་ལམ། གཉིད་ལམ་དང་དོན་གཅིག ཞེས་པར་གཉིད་ལམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
མཐོག་ཆུང་བ། ཁེ་ཆུང་བ། སག་ཐོགས་ཆུང་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་
ནི་མཐོག་ཆུང་ལ་ཉེན་ཆེ་བ་སྤྱལ་གདུག་པའི་ལུས་ཀྱི་གྲིབ་མ་དང་འབྲ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དོ། །

མཐོས་པ། (ནོད་པའི་འདས་པ) 1 བསམས་པ། མཐོ་བའི་འདས་པ། 2 སྤངས་པ། མཆོ་རྟེན་ལས།
ནམ་འཆོའི་བར་ཀྱི་ཁྲིམས་མ་མཐོས་ཀྱང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལྷས་པ། ཐོབ་ཐེན་པ། དཔེར་
ན་གདམས་དག་མཐོས་ལྟ་བུ། 4 དང་དུ་སྤངས་པའམ་བཟོད་པ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དེ་ལྟར་
སོམས་ཏེ་བདེ་བར་མཐོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ན་སྤྱལ་ན་སྤྱལ་ན་བའི་ཕྱི་མ།

ན་བ། 1 ན་བའི་དབང་པོ། 2 རི་དྲགས་གནའ་བ། འདི་ལ་བྱི་རྒྱལ་བས་Himalayan blue sheep, bharal
དང་། མཆོན་རིག་གི་མིང་དུ་pseudois nayaaur ཟེར། བོད་ཡིག་དབྱངས་བཞི་པ་ན་རོའམ།
གནའ་བུའམ། ན་བུ་ཞེས་པ་རི་དྲགས་འདིའི་དུ་ཚོ་ལ་དཔེ་སྤངས་ནས་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན།
ན་བ་ཏ། ཅུང་ཟད་མ་རངས་པའམ་མ་དགའ་བའི་ཆེག་སྟེ། བལ་སྐྱད་དུ། ཨ་ལྷོག་རང་ད་ཞེས་པའི་དོན།
རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རོ་བོ་ལ། ཨ་ཏི་ལ་གདམས་དག་ལྷ་ཞེས་སྐྱད་ཆེན་པོས་ལྷས་པ་
ན། ཏེ་ཏེ་ཁོ་བོ་ལ་ན་བ་ཏ་བཟང་པོ་བཟང་པོ་བདོག་སྟེ་མན་དག་བྱ་བ་དང་པ་ཡིན་དང་པ་དང་པ་
གསུང་བ་ལྟར་དང་པ་ཕྱིན་ཏུ་གལ་ཆེད། ཞེས་གསུངས། འདིའི་དོན་ནི། མི་ཞིག་གིས་ཁང་པའི་
བྱི་རོལ་ནས་རོ་བོ་ལ་མ་གུས་པའི་རྣམ་འབྱུང་གིས་སྐྱད་ལྷགས་ཆེན་པོས། ཨ་ཏི་ལ་གདམས་

དག་གནང་རོགས་ཞེས་ཞུས་པ་ན། རོ་པོ་ཅུང་ཟད་ཐུགས་མ་དགེས་པའི་ཚུལ་གྱིས། སྐད་
 ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་རྒྱག་དགོས་མ་རེད། ང་ཨ་ལྷོག་རང་ད་ཐང་ཐང་ཡིན། མ་གཞི་ཆོས་ཟེར་ཡ་དེ་
 དད་པ་རེད་ད། དད་པ། དད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ན་བ་བྲེ་བ་རེ། ན་བ་ལ་རིན་ཐང་དང་བྲལ་བ་ཞེས་ཆེ་བཟོད་ཀྱི་ཆོག་ཅིག ཨ་མཆོག་ལ་གསེར་སྟན་
 ཞེས་བཟོད་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། སྐྱ་བཤད་ནི། བྲེ་བ་རི་ཞེས་པར་གཟིགས།

ན་བ་སྐགས་པ། ན་བ་གཏད་པ། ཨ་ལྷོག་ཡག་པོ་བྲས་ནས་ཉན་པ།

ན་བའི་བདུད་ཅི། ན་བར་སྟན་པའི་དོན་ཡིན། ན་བར་སྟན་པ་ལ་ན་བའི་བདུད་ཅི། མིག་ལ་མཛེས་པ་ལ་
 མིག་གི་བདུད་ཅི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལ། སྐལ་མ་རོ་སྟན་པ་ལ། མ་རྩུ་ར་སྟར་ཞེས་
 བཟོད་པ་ལྟ་བུལོ། དེ་ཡང་མ་རྩུ་ར་མངར་མའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་འདིར་སྟན་པ་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །

ན་བའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ལྷའི་ཡ་བྲལ། རྒྱའི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞེས་པས་བྱུང་བ། བྲེད་
 ལས་རྩ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱེན་བྲེད་པ། རོ་པོའི་ཁྱད་པར་ནང་གི་གཟུགས་
 ཅན་དྲངས་པའོ། དབྱེ་བས་ཤིང་ཐོག་གཟུས་པ་ལྟ་བུལོ། དའི་དོན་ནི་ཤིང་སྟག་པའི་ཤུག་པ་སྐྱིམ་
 པ་ལྟ་བུའི་དབྱེ་བས་སྤྱོད་ཅེས་པའོ། །

ན་བར་འཛེབས་པ། སྟན་པོ། སྐྱ་བཤད་ནི། འཛེབས་ཞེས་པ་ནི་འཐད་པའི་དོན་ཡིན་པས་ན་བར་འཐད་
 པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

ན་རུ། 1 དབྱངས་བཞིའི་ཐ་མ་མཆོན་བྲེད་ཀྱི་རི་མོ་ཞིག འདི་རི་དྲགས་ན་བའི་རྩ་ཚུ་པོ་ཡོད་པའི་
 ཆ་ནས་དེ་ལ་རྩ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རྩ་ནི་རི་དྲགས་རྩ་བའམ་གནའ་བ་ཡིན་ལ། རུ་
 ནི་རྩ་ཚུའི་དོན་ནོ། །རི་དྲགས་འདི་ལ་བྱི་རྒྱལ་བས་bharal དང་། མཆོན་རིག་གི་མིང་དུ་pseudois
 naylor ཟེར། 2 རི་དྲགས་རྩ་བའི་རྩ་ཚུ་

ནང་། (འདུལ་བ) ཞིང་ཁ། འདུལ་བ་རྩམ་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྩམ་པར་བཤད་པ་༽ ཚུ་ ༡༩༩༩ ལས།
 རྩང་ཞེས་བྲ་བའི་ཞིང་པོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་རྩམ་འབྲེད་༽ ཅེས་ ༡༩༩༩ ལས། དག་
 སྒྲོང་གིས་རྩ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པའི་ཆེ་བདག་གི་འབྱོར་བར་འགྱུར་ལ། གཞན་གྱི་རྒྱད་པར་གྱུ་ཅིག་

སྒྲིམ་པས་བདག་གི་སྤྱི་ལའི་རྒྱུ་ལ་ཡུར་བ་གཏོད་པར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་ལ་གཅོད་པར་བྱེད་
ན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྒྱུ་ལ་སྤྱི་ལའི་ཞིང་ཁའི་ཡུར་བའམ་རོལ་ལ་ཟེར། ཡུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་ལའི་ཞེས་
བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་ ༡༧༩ན ༩ལས།
རྒྱུ་ལ་སྤྱི་ལའི་ཞིང་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དག་ཡིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་མཆན་མཐོང་བ་
ཀུན་ཤེས་སྒོ་གསལ་མཁུ་བ་བྱུང་ལས། ཞིང་རྒྱུ་ལ། (ཚུ་སྒྲིམ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིང་ངམ་སྤྱི་འཐེན་པ)
ཞེས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །

རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན། ༡ སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ༢ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཆན་གྱི་རྣམ་
གྲངས་སྤྱུང་གསུངས།

རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད། ༡ (དགེ་ལུགས་) སྤྱིན་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་སྤྱོད་གསལ་པས་
ཟེན་པས་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར་ཏེ། གཙུག་ན་རེན་པོ་ཆེའི་མདོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་
ཆེན་མོར་བྱངས་པ་ལས། དེ་ལ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྟན་པའི་སྤྱོད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་
ན། གང་སྤྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། བཟོད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་
དང་། བཙོན་འབྱུས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཤེས་རབ་དང་མ་
བྲལ་བ་དང་། ཐབས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཞེས་རྒྱས་པར་བཀའ་བསྩལ་ཅིང་དེའི་དོན་རྒྱུད་སྤྱི་
མར་ཡང་། དེ་རྣམས་འབྲི་བྱེད་གང་དག་ཡིན། །སྤྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་ལ་སོགས། །རྣམ་
པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྟན་པ། །སྤྱོད་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་སྤྱི་བཟོད། །ཅེས་ཁ་ཅིག་གིས་མགོ་འབྲི་
ཤེས་ཀྱི་གཞན་མི་ཤེས། ཁ་ཅིག་གིས་ལག་པ་ཤེས་ཀྱི་གཞན་མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རི་མོ་
མཁན་མང་པོ་འཆོག་ས་ནས་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་འབྲི་ན། དེ་མོ་མཁན་གཅིག་མ་ཆང་ན་འང་
ཡོངས་སྤྱི་མི་རྟོགས་པ་དང་དཔེར་བྱས་ནས་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་ནི་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་རི་མོ་མཁན་
རྣམས་ནི་སྤྱིན་སོགས་དང་འབྲ་བར་གསུངས་ཏེ། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་རྣམས་མ་
ཆང་ན་མགོ་རྒྱུ་དང་ལག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་དང་འབྲ་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་

པ་ལྟར་ལོ། ཤོང་གི་མདོའི་ལུང་དེ་སེ་ར་ཇེ་བཙུན་པའི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཆོན་འཕང་གསལ། བཅ་ཆེན་
ལྷ་ཀྱ་མཆོག་ལྟན་པའི་དབྱ་མ་བྱུང་བ་ཞེས་པ་ ༡༩ནལས། སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱ་མ་མེད་པར་དགག་
བ་ཉིད་དུ་བཤད་ན། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ངོས་མ་ཐེན་པ་དང་། ཞེས་ཇེ་རིན་པོ་ཆེར།
གལ་ཏེ་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་སྟོང་ཉིད་ངོས་བཟུང་བྱ་བ་
མི་འདུག་ཅེས་བཅད་ཀྱང་། དོན་དུ་ཤོང་གི་མདོའི་ལུང་དེ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ། ༡² (བཀའ་
བརྒྱུད) བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ལ་བྲལ་སྤྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དུག་ཅུ་ཙ་བཞི་དངོས་སུ་ལྟན་
བ་ནི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། བྲལ་སྤྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དུག་ཅུ་ཙ་
བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) དག་མ་དག་ལ་སོགས་པའི་སྤྱང་བའམ་རྣམ་
བ་སྤྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས།

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ལ་
ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཅུ་ཙ་བཅུ་བྱུང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཅུ་ཙ་བཞི། ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཅུ་ཙ་དགྲུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།
བན་བ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་རྣམས། །ལམ་གྱི་བདེན་
པའི་རྗེས་མཐུན་པར། །ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བས་ན། །སྟོབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་ཏེ། །སུམ་ཅུ་བཅུ་དང་སུམ་ཅུ་བཞི། །སུམ་ཅུ་ཙ་
དགྲུ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རྣམ་གངས། <བཏུ་ཡུ> ༡ རྣམ་པ། ཁྱད་པར། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར། རྣམ་དབྱེ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ། དབྱེ་
བ། རབ་དབྱེ། རྣམ་པ་མི་འཛ་བ། རགས་བཤད་བྱས་ན་ལན་གངས་ལའང་འཇུག་པར་སྦྲམ།
འདི་ལ་སྦྲ་གངས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞིབ་པར་སྦྲ་གངས་ལ་གཟིགས། སྤྱོད་བཤད་ནི། རྣམ་ནི་རྣམ་པ།
གངས་ནི་ཁྱད་པར་ཏེ། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོའི་དམ་ཆོས་
བཞེངས་པའི་སྟོན་ལམ་ལས། གང་ཞིག་འབྱི་དང་སྟོག་དང་འཆད་དང་ཉན། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་

མཛོད་པ་གང་བཅུད་པ། དེ་ཡི་བསོད་ནམས་སྤང་པོ་རྒྱ་མེད་པར། རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཡང་
དང་ཡང་བསྐྱགས་པ། ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འབྲེལ་སྟོང་པོ་མཆོག་ལས། རྣམ་
གྲངས་ནི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །² མིང་གཞན། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་³ བསྟན་
འགྲུར་ཤི་བ་⁴ ༣བ་⁵ ༡ལས། དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་ནི་མིང་གཞན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།⁶ །³
རྣམ་གྲངས་ཞེས་པ་གྲངས་མང་ཉུང་ལ་མི་གོ་བར་རྣམ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་དགོས་པར་སི་ཏུ་
འབྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་དེ། སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་⁷ ༡ལས། རྣམ་གྲངས་ཞེས་པ་ནི་ལེགས་སྦྱར་དུ་
བརྒྱ་ལྟ་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གནས་སྐབས་དང་རིམ་པ་སྦྱལ་བ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་
མངོན་བཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བཤད་ལ། དེ་རྣམ་གྲངས་སུ་བསྦྱར་བ་ནི་རྣམ་པ་ལ་
འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆོག་གིས་ཡིན་པས། རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་བཤོན་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། དཔེར་ན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཞན་མེད་དོ། རྟོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའོ། རྟོན་གྱི་རྣམ་
གྲངས་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་གྲངས་ཅན་སོ། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་རྣམས་གྲངས་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར། མིང་གི་རྣམ་པ་གཞན་མེད་དོ། རྟོན་
གྱི་རྣམ་པ་མང་པོའོ། རྟོན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་པ་ཅན་སོ། རྣམ་པའི་དོན་དམ་
བདེན་པའོ། ཞེས་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པའི་སྦྱ་དང་འཇུག་པ་གཅིག་པར་སྦྱང་བའི་ཕྱིར་སོ། ཞེས་
གསུངས། གཞན་ཡང་། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འབྲེལ་སྟོང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། རྣམ་གྲངས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པས་སོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་གྲངས་གཅིག་ཏུ་ན། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཞེས་པར་གཟིགས།
རྣམ་གྲངས་དུ་མ། རྣམ་དབྱེ་དུ་མ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་དུ་མ། དབྱེ་བ་དུ་མ།

རྣམ་འབྲེལ་གྱི་བཛོད་བྱའི་གཙོ་བོ། རྟོན་པ་དང་དེའི་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི་ཆོད་
མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་བཛོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པ་ལ་ལེའུ་གཉིས་པ་ཆོད་མ་
བྱུང་བའི་ལེའུ་དང་། དེ་ཡང་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་སྒྲིན་ས་བསྐྱབ་དགོས་པས། དེ་གཏན་
ལ་འཕེབས་པ་ལ་ལེའུ་དང་པོ་རང་དོན་གྱི་ལེའུ། གཏན་ཆོགས་སྟོན་མེད་དུ་འགྲུར་བ་ཡང་ཚུལ་

གསུམ་མཐར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱལ་བ་ལ་རག་ལས་བས། དེའི་བྱིར་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཙོ་
བོར་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་ལེའུ་གསུམ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ། རང་གིས་ངེས་བཤད་གཞན་
ལ་སྟོན་པའི་ཐབས་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་གཞན་དོན་ལེའུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །མཁས་བྱལ་
ཆོས་རྗེའི་སྤྲེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སུན་སེལ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ནམ་འགྲེལ་ལེའུ་བཞི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ། ཚད་མ་བྱལ་བའི་ལེའུ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་བསྟུན་རང་དོན་གྱི་ལེའུ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ། གཞན་
དོན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་གསུམ་དུ་འདུས་པར་གསུངས་སོ། །ཚད་མ་བྱལ་བའི་ལེའུ་རང་དོན་གྱི་ལེའུར་
འདུས་སོ། །

ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚད། སྤྱི་བཅར་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྲིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
མཆོས་བྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་བྱལ་བཏབ།

ནམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་བདུན་པ་སྟེ། ཡངས་པ་ཅན་དུ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་
སྤྱི་ཆའི་འདུ་བྱེད་རྒྱ་བ་གསུམ་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཆེ་བཞེངས་པ། འཆི་བདག་གི་བདུད་
ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་མཆོན་བྱེད། རྒྱལ་པོ་བར་རིམ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་དེ་ལ་
བྱིན་རྒྱབས་མཆོད་རྟེན་ཡང་ཟེར།

ནམ་བཅད། ། ི་ལྷ་དཀོར་གཉིས་བཅེགས་ཅན་དེ་ལ་ནམ་བཅད་ཟེར། བསྐྱུག་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། པལ་
ཆེར་ས་དུ་བསྐྱུག་སྟེ། དཔེར་ན་ན་མཆོད་ཞེས་པ་ལ། ན་མས་ལྟ་བུ་དང་། ས་མ་ཡིན་པ་ལ་བྲག་པོར་
ལྷམས་ལྷམས་བཅད་ནས་འདོན་དགོས་པར། དཔེར་ན་ཨ་རྒྱུད། བཅུ་ལྷ་བུའོ། ། 2 མཆོམས་
མཁོར་བར་འདྲིན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཤིག་མཆོན་རྟགས་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འགྲེལ་བ་བཞི་
སྤྲེགས་ན་མང་དུ་སྤྲང་།

ནམ་བཅུད་བར་ལྷན། ནམ་བཅུད་བར་ལྷན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་འདིས། བྱིན་དགཞན་གསུམ་མཁལ། གཞི་
ལས་འབྲས་གསུམ་མཆོན་ཏེ། སྤྱང་གཞི་བྱེད་སྤྲིད་པ་བཟུ། བར་སྤྱལ་བ་པའི་རྗེ་རྗེའི་ལུས། དེ་
གཉིས་སྤྲིང་བྱེད་བསྐྱེད་རྗེགས་གཉིས། སྤྱངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ནམས་མཆོན་པར་བྱེད་

ཅིང་། ཡིག་འབྲུན་མས་གཅིག་སྟེང་གཅིག་བཅེགས་པ་ནི། གྲི་ནང་གི་སྟོང་བཟུང་ཆགས་ཚུལ་
གྲི་རིམ་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེར་བརྟེན་འདིའི་སྐབས་སུ་ལྷགས་སྟོག་པ་ནི་འོག་ནས་
སྟེང་དུ་བསྐྲགས་ནས་འབྲེལ་བ་ཤིང་བྱེད་དགོས། འདིའི་བསྐྲག་ཚུལ་ནི། གསལ་བྱེད་མི་འདྲ་དུ་མ་
བཅེགས། །རང་སྤྱོད་ཅན་མུར་བར་བསྐྲག། །དབྱངས་དང་རྩ་རྩོག་མར་དབང་། །ཞེས་བས་
སྟོན་ཏེ། གསལ་བྱེད་དུ་མ་བཅེགས་པ་ལྟ་བུ་ལ། རང་རང་གི་སྤྱོད་ཅན་མུར་བར་བསྐྲག་སྟེ།
དཔེར་ན། ཏ་ཁྲ་མ་ལ་མ་ར་ཡོ། ལྷ་བུའོ། །འདིར་ཁ་ཅིག་ ཏྱི་ཁྲི་མི་ལི་མི་རྩི་ཡོ། །ཞེས་དབྱངས་
དང་རྩ་རྩོག་ལ་སྦྱར་ནས་བསྐྲག་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་བ་ཡིན་པས་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་གསུངས།

(ཕྱིའི་སྤྱིད་པ་མཆོན་ཚུལ་ནི)

(རྒྱ་དཔེ) བདེ་སྟོང་གི་དེ་བཞིན་ཉིད།

(རྒྱམ་བཅད་དང་ཐིག་ལེས) རྒྱ་ཉི་གཉིས་མཆོན།

(ཏ) གཟུགས་མེད་ཀྱི་གནས་མཆོན།

(ཤ) འདོད་གཟུགས་ལྟའི་གནས།

(མ) ལྷན་གྲོ།

(ལ) བསྐྱེ།

(མ) རྒྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཆོན།

(ར) མེ།

(ཡ) རྒྱང་།

(སྟོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨས) རྒྱམ་མཁལ།

(ནང་སྐྱབ་པ་པོའི་རྩི་ལུས་མཆོན་ཚུལ་ནི)

(རྒྱ་དཔེ) འདིས་ནི་གང་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་རྩི་ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་དག་ཀྱང་མཆོན་པར་
བྱེད་དོ། །

(རྩ) དེས་ཅ་དབུ་མ་དང་རྩ་རྩོག་གཉིས་མཆོན།

(ཏྲ) གསང་གནས་ཀྱི་བསྒྲ།

(མ) ལྟེ་བ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་གྱི་ལུས་སམ་སྤྲེལ་ཆོགས།

(ལ) ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ།

(ཟ) ལྟོང་ག།

(ར) མགྲིན་བ།

(ཡ) དབྱལ་བ།

(སྤྱང་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་མཆོན་ཚུལ་ནི) ཡི་གེ་རྣམས་བརྟེན་པ་འདི་གོ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟེན་
དང་བརྟེན་བ་བསྐྱེད་པའི་གོ་རིམ་ཀྱང་མཆོན།

(རྒྱ་དས) དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། འཁོར་གྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་མཆོན།

(རྩྭ) དེས་ཆོ་གཉིས་སྤྱོད་གཅན་གྱི་གདན་དང་། གཞལ་ཡས་ཁང་མཆོན།

(ཏྲ) པསྒྲ།

(ལ) ས་དཀྱིལ།

(ཟ) ཚུ་དཀྱིལ།

(ར) མེ་དཀྱིལ།

(ཡ) རྒྱུ་དཀྱིལ།

(ཡ་ཡིག་གི་སྒྲོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨས) ཆོས་འབྱུང་།

(རྩྭ་གས་རིམ་མཆོན་ཚུལ་ནི)

(རྩྭ) དེས་ཡས་རིམ་བཞེན་གཏུམ་མོ། ལུ་བ། སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྤྱེས་པ་མཆོན། དེ་ཡང་རྣམ་
བཅད་ཀྱིས་གཏུམ་མོ་འོག་ནས་འབར་བ་དང་། ཐེག་ལེས་ལུ་བ་སྤྱིང་ནས་འབབ་པ་མཆོན།

(རྒྱ་དས) སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྤྱེས་པ་མཆོན།

(ཏྲ) གསང་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་བསྒྲ།

(ལ) ལྟེ་བ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་གྱི་ལུས་སམ་སྤྲེལ་ཆོགས།

(མ) སྒྲིང་གའི་རྩ་འཁོར།

(ར) མགིན་པའི་རྩ་འཁོར།

(ཡ) དབྱལ་པའི་རྩ་འཁོར།

(རྩྭ) དེས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས།

(ཀླ་མ་ལ་མ་ར་ཡ) རྣམས་གྱིས་ཁམས་དྲུག་སོ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲིང་ཆེན་གྱི་ཡི་
གེ་ལྔ་དང་། ཡིག་དྲུག་མཚོན། མདོར་ན་དུས་འཁོར་གྱི་སྤྲུགས་འདིས་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་
མཐུ། ཡང་ན་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་རྫོགས་པར་མཚོན་པའི་ལ་རྒྱའི་ཡི་གེ་རྣམས་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་
གོ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་རགས་རིམ་ཅམ་ཞིག་བཏོད།
རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་བཅུ་ནི། ༡ ལྷ་ད། (ཱ) ༢ རྣམ་བཅད་དང་ཐིག་
ལེ། (ཱ) ༣ ཏ ༤ རྒ ༥ མ ༦ ལ ༧ ག ༨ འ ༩ ར ༡༠ ཨ (ཡི་གེ་དེ་དག་གི་སྒྲིག་ཏུ་
ཞུགས་པའི་ཨ་ཡིག) བཅས་སོ། །

རྣམ་རྟོག ༡ རྟོག་པ་དང་དོན་གཅིག་སེམས་གྱི་འཆར་སྒོ་སྒྲ་ཆོགས་པ། ༢ ཐེ་ཆོས་ དོགས་པ། དན་སེམས།
རྣམ་རྟོག་དབང་ལངས། ཕྱི་རོལ་དུ་དབྱ་མེད་ཡུང་། རང་གི་སེམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་ཤར་བ་ལ་ཟེར།
གཏམ་དཔེར། རྣམ་རྟོག་དབང་ལངས། ཁ་སྒྲོང་རྒྱུ་མ་སྤང་། ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

རྣམ་རྟོག་ངོས་འཛིན། (བཀའ་བརྒྱུད) རྒྱལ་ཆེན་གྱི་བཟླ་ཞིག་སྟེ། རྟོག་པ་ངོས་འཛིན་པ་དང་དོན་འབྲེ། ཡིད་
ལ་དགེ་མི་དགའི་རྟོག་པ་སྤྲ་རགས་ཅི་རིགས་པ་ཤར་དུ་བརྒྱལ་ལ། དེའི་དབང་གིས་སྒྲོ་ལ་དགའ་
མི་དགའི་རྣམ་རྟོག་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལྟར་དེ་བྱུང་བ་ན། དེ་ཉིད་རང་ཡན་དུ་མི་བཏང་བར་
བྲན་པས་ཅེར་གྱིས་ངོས་བརྒྱུད་པ་ལ་ཟེར།

རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐྱར་ཤར། (བཀའ་བརྒྱུད) དབྱ་མའི་ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་དང་དོན་གཅིག་འདི་དང་
ཐམས་ཅད་གྱི་ཤེས་པ་མདོན་དུ་བྱས་ཞེས་པ་དང་། ཆོས་སྐྱ་མདོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་རྣམས་དོན་འབྲ་
བར་བཤད། ཆོས་ཅན་སྤུ་གྲུ་དང་རྣམ་རྟོག་སོགས་དེ་དག་དེའི་ཆོས་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་
པར་རྟོགས་པ་ན། རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐྱར་ཤར་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་། ཀམ་པ་དབང་ལྷག་རྟོ་རྟེ་འེ་

འབྲུག་རྒྱུ་ཀ་དག་བརྒྱུད་བྱུང་བའི་ཤིང་རྩ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ།
 རྣམ་རྟོག་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་བརྒྱན། རྩབ་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དམིགས་
 རས་སྐྱག་མཐོང་གིས་དབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆེ་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཡོད་པས་རྣམ་རྟོག་དང་
 བཅས་པའི་གཟུགས་བརྒྱན་ཞེས་བྱའོ། །འདིའི་གཟུགས་བརྒྱན་ཞེས་པ་ནི། གང་ལ་དམིགས་
 པའི་དམིགས་པ་རང་མཚན་པ་དེ་དངོས་མིན་པར་དེའི་རྣམ་པ་སྒྲོ་ལ་སྤང་བའོ། །
 རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་གཟུགས་བརྒྱན། རྩབ་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་གཉིས་པ་ནི། ཞེ་གནས་ཀྱིས་རང་གི་
 དམིགས་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་མི་དབྱེད་པར་སེམས་འཛོག་པའི་ཆེ་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་
 པས་རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་གཟུགས་བརྒྱན་ཞེས་བྱའོ།
 རྣམ་རྟོག་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་དབྱགས་འབྱུང་རྩལ། དེའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་ཕྱིན་དུ་རྒྱ་བ་ལ་བཟང་
 བ་དང་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡང་བར་དམིགས་པའོ། །
 རྣམ་རྟོག་ལས་འབྱེད། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྱེད་དུག་གི་ནང་གསེས། རྣམ་རྟོག་ལས་འབྱེད་
 ལྟས་ངན་གཡང་དུ་སྤང་བའི་གདམས་པ་ནི། རྟོག་པ་ཟེན་ནས་གང་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ།
 སྒྲོན་ཡོན་དགག་སྒྱུབ་བཅོས་བསྐྱད་སོགས་མི་བྱེད་པར། གསལ་ལེ་སྤྱོད་དེ་གྲུ་ཡངས་སངས་ལེ་
 འཛིན་མེད་དུ་སྤྱོད་བ་ལ་ཟེར།
 རྣམ་རྟོག་ལས་དུ་སྤོང་བ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྟོག་པ་ངོས་ཟེན་ནས་གང་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྤང་སྤང་
 དགག་སྒྱུབ་བཅོས་བསྐྱད་སོགས་མི་དགོས་པར་རྟོག་པ་དེ་ཀ་སྒོམ་དུ་ལྟང་གིས་འཆར་བ་ལ་ཟེར།
 རྣམ་ཐར། <མི་མོ་ཁྱ> ། སྤྱེས་བྱ་དམ་པའི་མི་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་རྣམ་ཐར་ཟེར། དེ་ཡང་ཞིབ་པར་བཤད་
 བ། སྤྱེས་ཆེན་དམ་པའི་སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནས་དེ་དག་བརྗོད་བྱུང་བའི་བསྟན་
 བཅོས། མི་པལ་པ་ལ་དེ་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་སམ་མི་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་ཟེར་བ་ལས་རྣམ་ཐར་ཞེས་བརྗོད་
 མི་རིགས་ཏེ། གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་རང་རྣམ་ལས། རྟེན་བཀྱར་ལོངས་སྤྱོད་འདུ་འཛིན་
 ཞགས་པ་ཡིས། རྣམ་པར་བཅེངས་པའི་ངང་ཚུལ་བརྗོད་པ་ལ། རྣམ་པར་ཐར་ཅེས་དོན་མི་མཐུན་
 ཀྱི་གཏམ། །ཚོ་འདྲི་ལྟ་བུར་སྟོགས་མའི་དུས་འདིར་སྒྲོགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །སྤྱོད་

བཤད་ནི། རྣམ་ཅི་རྣམ་པར་ཉེ། ཡང་དག་པར། ལེགས་པར། རྫོགས་པར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་
ལ། ཐར་ནི་ཐར་པའོ། སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་གང་གི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གཏུལ་བྱ་
རྣམས་ཀྱིས་མཛོད་ན་ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་། ཐོས་ན་དད་པ་སྦྱེ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཏུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་
རྣམ་ཐར་རམ་ཐར་པའི་བག་ཆགས་འཛོག་པར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྱའོ། ཡང་ན་སྦྱེས་
བྱ་དམ་པ་གང་གིས་རྣམ་བྲོལ་ཐར་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་དཀའ་སྤྱད་དང་སྤྱིང་བྱས་མཛད་ཚུལ་ལས་
བཅུམས་ཉེ་བྲིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་པས་ན་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྱའོ། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་དང་།
བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་བྱུང་ཆེན་པོ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་སློ་བྲོས་མཐའ་ཡས་རིན་པོ་ཆའི་
རང་རྣམ་ཏུ་འདྲ་༦༥ རྣམ་ཐར་གྱི་སྦྱ་བཤད་ཆོག་རིས་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཡོད་པས་དེར་
བལྟ་བར་བྱའོ། 12 རྣམ་པར་ཐར་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྟེ། བཅིངས་པ་ལས་བྲོལ་བ། སྦྱོང་འཇུག་
ལས། ཐོག་མེད་འཁོར་བར་བསགས་སྟོག་གིས། ཁ་བེ་འཁོར་མི་འགོ་སྦྱོས་ཅི་དགོས། ཁྲེ་ཅམ་
ཁོ་ན་སྦྱོང་བྱུང་ནས། ཁྲེ་ནི་ (རན་འགོ་ལས) རྣམ་ཐར་མི་འགྱུར་ཉེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། 13 ཐར་པ་སྤྱང་འདས་ཀྱི་མིང་། རྣམ་ཐར། རྣམ་པར་ཐར་པ། རྣམ་བྲོལ། རྣམ་པར་བྲོལ་བ་
རྣམས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་རྣམ་ཐར་སྦྱོ་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྦྱིར་རྣམ་པར་ཞེས་པའི་སྦྱ་
འཇུག་གཞི་མང་དུ་ཡོད་པ། རྣམ་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས། 4 སྦྱོང་བ། སྦྱོང་ཚུལ། མཛད་
སྦྱོང་། བྱ་སྦྱོང་། རྣམ་འགྱུར་བཅས་ཀྱི་དོན། བཤ་ཆེན་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རང་རྣམ་
ལས། གཉི་སྟག་སྟན་པས་ཡིད་བསྐྱད་ངོ་ཆ་བལ། ཁ་བེ་འགྱོན་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྦྱ་ཆོགས་
ཀྱང་། ཐེག་མཆོག་གསང་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པ་ཞེས། ཁྱུ་སྦྱའི་རྣམ་ཐར་ཚུལ་ལ་བདག་
མི་མོས། ཞེས་དང་། ཆགས་སྤང་བརྒྱུད་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཞོ་འཁྱུང་བུའི། རུས་པར་འགན་
ཀྱང་གསུང་འཇམ་ཞི་དུལ་ཅན། རུར་སྟིག་གིས་མཛེས་ཆོར་མ་དག་གཏུམས་བཞེན། འཕྱོན་
མའི་རྣམ་ཐར་ཚུལ་ལ་འདྲ་བདག་མི་དགལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ས་སྦྱ་ལེགས་བཤད་
ལས་ཀྱང་། དམན་ལ་སྦྱོང་པ་བཟང་བྱུང་ཡང་། ཁྲེ་ནི་བཅོས་མའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། ཁེལ་ལ་ནོར་
བུས་ཁ་བསྐྱར་ཡང་། རྒྱུད་འཕྲད་ན་རང་མདོག་བསྟན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། གཞོན་

ལུ་ཁྲི་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་ཀྱང་། གྱེ་རུད་བག་ཡོད་ངོ་ཆའི་གོས་བྲལ་བ། ཁྲིལ་འདས་གཅེར་
བྱར་རྒྱ་བའི་སྒོན་འབངས་ཀྱལ། གཤམ་ལུ་བྲལ་བས་ལོངས་ཞེས་སྒྲ་ཞིང་དུ། ལྷ་རན་བཅས་
ཀྱང་བཅོས་མའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཆན་མ་མེད་པ་དང་། སྒོན་པ་མེད་པ། མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་
པ་དང་བཞིའོ། ལུ་སྟོན་རིན་པོའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱ་ཀ་འདོད་འཛོལས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་
མཆན་མ་མེད། སྒོན་མེད་མཛོན་པར་འདུས་མ་བྱས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བཞི་ཡིས། རྩོགས་
པའི་སངས་རྒྱལ་བསྐྱབ་པར་བགྱི། ཞེས་ལུང་འདྲན་མཛད་འདུག ལུང་འདི་གང་གི་ཡིན་པ་
མི་གསལ་ཡང་། སལ་ཆེར་སྒོ་བ་དཔོན་རྟ་དབངས་ཀྱི་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། སྒྲིན་པའི་གཡལ་
མོས་ལེགས་བོས་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱང་གཞུང་དེ་གའི་ཁོངས་སུ་དེའི་གོང་ཅམ་དུ་བྲངས་
འདུག་ཅིང་། ཆོགས་བཅད་དེ་ནི་སྒོ་བ་དཔོན་རྟ་དབངས་ཀྱི་ཡིན་པར་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་
སེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྒྲི་དོན་ན་གསལ། རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞིའི་ཐ་སྙད་འདི་རྩེ་
འདོད་འཛོལས་ཀྱང་གསུངས་སོ། ཞར་བྱུང་། སྒོལ་དཀར་ཡིད་བཞེན་འཁོར་ལོའི་བྱག་ཞབས་
ཀྱི་སྒྲིན་བཞིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་མཆོན་ཞེས། བཞེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་རྩེ་
བཙུན་སྒོལ་མ་དཀར་མའི་སྒྲིབ་ཐབས་སུ་གསུངས་ཏེ། དབྲལ་བའི་དབྲས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིག་
བྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་མཆོན་པའི་སྒྲིན་བཞི་མངའ་བ། ཞེས་གསུངས།

རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་མཆན་མ་མེད་པ། འབས་བུ་སྒོན་
པ་མེད་པ་དང་གསུམ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་པོ་རྣམས་རིན་པ་བཞིན་དུ། ངོ་བོ་རྒྱ་འབས་གསུམ་
ལ་སྦྱར་བ་དང་། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། འདིའི་སྒོར་རྩེ་གྱང་
ཐར་པའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། བྲང་པོས་ཚུལ་འཕྲོ་སོགས་ལ་གཟིགས།

རྣམ་དག་སྒྲུ་ལུས། (བཀའ་བརྒྱུད) ལྷུང་སེམས་ཀྱི་དྲངས་མ་ལས་བྱལ་བའི་རྟོག་པས་མ་བཟླགས་པར་མ་
སལ་བ་ལྷར་སྤང་བའི་བྱང་པར་ལྷ་ལྷན་གྱི་ལུས། བྱང་པར་ལྷ་ནི། དུས་ཀྱི་བྱང་པར་རགས་པ་
དང་མ་བའི་སྤང་བ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་ཐེམ་པའི་རྩེས་སུ་འཆར་བ། ཐབས་ཀྱི་བྱང་པར་གཟུང་

འཛིན་གྱི་རྒྱུ་རྟོག་དབུ་མར་འཕོག་པ་ལས་བྱུང་བ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་དྲངས་མ་
ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ལས་བྱུང་བ། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་མ་བརྟགས་པར་གསལ་བར་སྤྲང་བ་བྲ་པའ་བ་
ལྟ་བུར་མཐོང་བ། རོ་མོའི་ཁྱད་པར་རྟུལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲང་
བ་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པ་ཡིན་པ་སྟེ་ལྟོ་ལོ། །སྤགས་སྤྲ་མེད་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
སྤྲས་དོན་གྱི་སྤྲ་ལུས་རྒྱུ་སེམས་བདག་གིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་བ་དངོས་དེ་ཡིན་
ནོ། །བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། རྣམ་དག་སྤྲ་ལུས་དང་། དག་པའི་སྤྲ་ལུས་གཉིས་ལ་ཁྱད་
པར་ཆེ་སྟེ། རྣམ་དག་སྤྲ་ལུས་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། དག་པའི་སྤྲ་ལུས་ནི། ཐམས་ལ་
གྱི་སྤྲང་བ་བསལ་ཏེ་བསྒྲོམ་པ་ཅམ་གྱིས་དག་པར་བཞག་ཀྱང་རོ་མོ་རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་སྒྲོམ་
པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གསལ་རྣམ་དག་སྤྲ་ལུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །

རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། ། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཡ་གྲལ་ཏེ། སེམས་
དབེན་མཐར་ཐུག་དཔེ་ཡི་འོད་གསལ་དང་རིམ་བ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་དོད་ཐུབ་
ཡིན། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསང་འདུས་ལྟར་རྫོགས་རིམ་རིམ་བ་ལྔ་འཕྲུག་གི་ཐ་སྙད་
མི་བྱེད་པར་དེའི་དོད་དུ་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། འཛིགས་བྱེད་ལྟ་བུ་
གསུམ་མ། དཔའ་གཅིག་དབྱ་ནག་གཤེད་དམར། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྟོར། ཞེད་ལྷ་མ་རྣམས་ལ་
རྫོགས་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད། གསང་འདུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣལ་
འབྱོར། སྤྲ་ལུས་དང་འོད་གསལ་བྱུང་འདུག་སྟེ་རྫོགས་རིམ་རིམ་བ་ལྔ་འཕྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་
དོ། །² དུལ་ཅན་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་དུལ་སྟོང་ཉིད་མཛོད་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་
ཟེར། དདུལ་རྒྱུའི་ཁམས་དཀར་སོགས་ཀྱི་འི་ལན་ན་གསལ།

རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་ལ། ཤིང་རྩ་རང་གི་ཡན་ལག་དང་གཅིག་དང་། ཐ་དང་། རྟེན་དང་། བརྟེན་ལ། ལྷན་
ལ། ཆོགས་ལ། དབྱེབས་དང་བདུན་དུ་བཅའ་བས་མི་རྟེན་ཀྱང་བརྟགས་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་སྤྲུབ་
པའི་རིགས་པའོ། །འདི་གང་ཐག་གི་བདག་འཕོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོར་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ་དང་བྱང་ཐེས་ལེགས་བཤད་སྟེང་པོ་སོགས་སུ་གསུངས། རིགས་པ་དང་པོ་བཞི། མདོ་ལས་བྱི་

རོལ་སྤྲེགས་པ་འཕྱོག་བྱེད་དུ་གསུངས། ལྷན་པའི་རིགས་པ་ནི། མགོན་པོ་སྐུ་སྤྲུབ་ཀྱིས་བྱེ་མདོ་
 སོགས་འཕྱོག་བྱེད་དུ་ཙ་བ་ཤེས་རབ་ལས་གསུངས། ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་སྤྲེའི་ཚུལ་གྱི་
 རིགས་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་འཕྱོག་བྱེད་དུ་དབྱ་ལ་འཇུག་
 པར་གསུངས་ཞེས་སྐོང་རྡོལ་སྤྲེའི་གསུང་། ཅོན་སྤྲེའི་གསུངས་པ་བཤད་སྤྲུབ་ཀྱི་༩ གཞུང་ལུགས་
 དུ་མའི་བརྗོད་བྱ་སྤྲེའི་ཚོགས་པ་མེད་གི་སྒྲོན་པ་གསལ་བར་བསྟན་པ་༥ པལ། དགག་བྱའི་བདག་
 བོ་ཕྱང་དང་གཅིག་ཉིད་ཉིན། །རང་བཞིན་གྱིས་ཀྱང་ཐ་དད་ཡོད་མེན་པ་ཞིང་། །ཕྱང་པོ་རྣམས་
 དང་རང་བཞིན་གྱིས་པ་མི་ལྷན། །ཕྱང་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་བརྟེན་པ་ཡིན། །ཕྱང་རྣམས་དེ་
 ལའང་དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་མིན། །ཕྱང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་མིན་དབྱིབས་མ་པ་ཡིན། །རྣམ་
 བདུན་རིགས་པར་དབྱ་མའི་གཞུང་ནས་བཤད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་འབྲེན། 1 འཕྲིད་པའས་འཐེན་པ། 2 སངས་རྒྱུ་སྤྱིའི་མཆོན། སྤྲེའི་བཤད་ནི། བདུལ་བྱ་རྣམས་ངན་
 སོང་གསུམ་ལས་རྣམ་པར་རམ་ཡང་དག་པར་འབྲེན་ཞིང་བདེ་པ་ལ་འཛོག་པས་ན་རྣམ་འབྲེན་ནོ། །
 རྣམ་སྤྲང་གངས་ཙན་མཆོ། 1 (ལོངས་སྤྱད་དངོས) འདི་ལ་ལོངས་སྤྱད་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཙན་གཉིས་
 ཡོད་ཀྱང་། ལོངས་སྤྱིའི་ཆ་བྱད་ཙན་དེ་གསལ་ཆེ། ལོངས་སྤྱིའི་ལའང་དངོས་དང་དེའི་རྟེན་གཉིས་
 པལ། དང་པོ་དངོས་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་སྟོན་བསྐལ་པ་དབག་ཏུ་མེད་པའི་
 རྩ་རོལ་ནས་བསྐལ་ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་རྩོགས་ནས། གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་ཏོག་
 གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མེན་སྤྲེའི་པོ་བཞོད་པའི་ཞིང་དུ་ལོངས་སྤྱིའི་རོ་བོར་དང་པོར་སངས་རྒྱུ་
 པའི་སངས་རྒྱུ་ལ། ལུབ་པ་རྣམ་སྤྲང་གངས་ཆེན་མཆོ་ཟེར། འདིའི་ཁྱད་པ་ནི། མདོ་སྤྲེའི་པལ་
 མོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པར་བཤད། རྣམ་སྤྲང་གངས་ཙན་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱི་མདོག་མཐེང་ག་ལྟག་
 གཉིས་མཉམ་མཐེང་མཐེང་ཅིང་དབྱ་ལ་རྒྱ་བས་བརྒྱན་པའི་ལོངས་སྤྱི་ཞིག་ འདི་རྣམ་སྤྲང་མཐོང་
 བྱང་གི་རྒྱུད་གསུང་བ་པོ་ཡིན་ཞེས་ལྟར་སྤྱི་རོལ་པའི་རྩོམ་གསུང་། རྣམ་སྤྲང་གངས་ཙན་མཆོ་
 ཞེས་པ་ལོངས་སྤྱད་དངོས་དང་དེའི་རྟེན་སྤྱི་རོལ་ཆར་ཙན་ཞིག་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གོ། 2 (ལོངས་
 སྤྱིའི་རྟེན་སྤྱི) སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་གཞོ་བོ་ལྷ་ཀུམ་སྤྱིའི་རིན་ཆེན་སྤྲེའི་ཚོགས་བཞུ་

བདུལ་བྱས་ནས་ཐུག་ཅིང་བཞེངས་པའི་རྟོན་སྐྱོད་བཀག་ཆད་བརྒྱད་བཅུ་དང་ལྔ་ནས་ལ། སྐྱེ་མདོག་
མཐིང་ག་ཐུག་གཉིས་མཉམ་བཞག་ཅན། དབུ་ལ་ཁྲ་བ་རྩ་ཤེལ་གྱིས་སྤྲས་པ། བུའུགས་གནས་
ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་བུའུགས་ཤིང་ལྷེ་བ་མན་ཆད་རྩ་ལི་ནང་དུ་བྱུང་བ་ས་རྩ་ནང་གནས་
པའི་སློག་ཆགས་ལྷ་སློགས་ཀྱི་འགྲོ་དོན་མཛད་ལ། ལྷེ་བ་ཡན་གྱིས་ལྷ་དང་བྱི་ཐ་སློགས་སྤྲས་
དང་བར་སྤྲང་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་འགྲོ་དོན་མཛད་པའི་ལོངས་སྤྱིའི་རྟོན་སྐྱོད་འཆར་ཅན་
ཞིག་འདི་སྐོར་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོན་ཆ་^༡ ༤ རྒྱུང་གསལ། ^༣ (སྤྱུལ་སྤྱིའི་
ཆ་བྱད) བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་ཐུབ་པ་སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཆ་བྱད་ཅན་གྱི་ཐུབ་པ་གངས་ཅན་མཚོ་
ནི། བཀའ་གངས་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་དབང་གི་སྤྲུལ་སྤྱུའི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
ཐུབ་པ་གངས་ཅན་མཚོ་སྤྱུལ་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཅན། གཡས་སྤྲུལ་སྤྱིའི་ཐུག་ཀྱི་ཐུག་རྒྱ། གཡོན་མཉམ་
བཞག་མཛད་པ། གཡས་གཡོན་དུ་མཚོག་ཟུང་བཞེངས་ཏེ་བུའུགས་པ་སློགས་གསུངས།
རྣམ་སྤང་གི་ཆོས་བརྒྱད། རྣམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ། དབུགས་བཟང་བ་བསྐྱབ་པས་བརྒྱད་དོ། །
རྣམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན། སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་ཀྱི་བུའུགས་སྤངས་དང་མཐུན་པའི་ལུས་
གནད་བདུན་ནས་བརྒྱད་ནི། ཀྱང་པ་དོ་རྩེ་སྤྱིལ་ཀྱང་ངམ་ཕྱེད་སྤྱིལ། ལག་གཉིས་མཉམ་བཞག་
ཤིང་པ་མདའ་ལྟར་བསྐང་བ། མཆུ་སོ་རང་བབས་སུ་བཞག་པ། མགོ་མོ་ཅུང་ཐང་དགུག་པ།
མིག་སྒྲ་ཅིར་པལ་བ། དྲག་པ་གཉིས་མཐོང་མའ་མེད་པར་ཐང་ཀར་འཛོག་པ། དབུགས་བཟང་བ་
དང་བརྒྱད་དོ། །དོན་དེ་དག་རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་ཆེན་པོས། ཀྱང་པ་ལག་པ་ཤིང་པ་གསུམ། །སོ་
མཆུ་ལྷེ་རྣམས་བསྟོམས་པས་བཞི། །མགོ་མིག་དྲག་པ་དབུགས་དང་བཞི། རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་
ཆོས་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་སྟོམ་ཆོག་ཏུ་མཛད་དོ། །ལུས་གནད་བརྒྱད་ལྔ་དུ་བྱ་བ་འདི་འཕགས་པ་
ཐོགས་མེད་གྱིས་ས་སྟེ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ལྷེ་ལའི་སྟོམ་རིམ་བར་ཐ་གཉིས་དང་། གསང་
བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་དོ་རྩེ་ཕྱེད་པ་སློགས་སུ་བཤད་དོ། །བཤད་རྒྱུད་དོ་རྩེ་ཕྱེད་པ་ (རྒྱུད་
སྟེགས་བམ་༩ ཅ་པ་ ༡༣༡༤༥) ལས། སྐྱུ་པོ་བདེ་བའི་སྟན་འདུག་ནས། །མིག་གཉིས་
སྒྲ་ཅིར་གཏད་བྱས་ནས། །སྟོན་ལྷེ་ལི་ཆད་དུ་བཞག། །དྲག་པོར་བསྐྱམས་ལ་ལྷེ་རྟོན་རྒྱུ་བ། །སོ་

དང་མཆུ་ནི་བདེ་བར་བཞག། ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྐོར་ཞིབ་པར་ཁོ་པོས་བྱས་པའི་མཆུ་
 ལྷང་གི་ཆོས་བདུན་རྒྱས་པར་བཤད་བཞེས་བྱ་བ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་
 འདུག་སྐྱེད་སྤྱི་དག་སངས་རྒྱས་རྣམས་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་བཞུགས་ལུགས་དང་མཐུན་པས་
 དེ་སྤྲད་ཅེས་བཏགས་སོ། །དེ་དག་གི་འབྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། (ཀྱང་བ་དྲོཾ་སྤྱི་
 གུང་བྱེད་པ་ནི) དྲོཾ་ནི་མི་ཆོད་པ་དང་མི་ཚུགས་པའི་དོན་ཡིན་པས། བར་གཅོད་ཀྱིས་མི་
 ཚུགས་པའི་དགོས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད། དགོས་པའི་གཅོ་བོ་ནི་དྲོཾ་སྤྱི་གུང་བཅས་པས་
 ལུས་དང་ཀྱང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་འཛོང་བོར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། ཡང་། རྫོགས་རིམ་སྐབས་སྤྱི་
 གུང་བཞི་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འཛོག་གཞན་ཡང་། ཀལ་བ་དབང་བྱུག་དྲོཾ་ལྷ་ཆེན་
 གྱི་ཁྱིད་ཡིག་ངས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཀྱང་བ་སྤྱི་གུང་བཅས་པས་ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱུད་དབུ་མར་
 རྒྱུད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པ་སྤྲག་དོག་ཞི་བ་དང་། བར་གཅོད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་
 པར་གསུངས། བྱེད་སྤྱི་ལ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྤྱི་གུང་ལ་ཟེར། (ལག་གཉིས་མཉམ་བཞག་
 ནི) གཡས་པ་སྤྱི་དང་གཡོན་པ་འོག་ཏུ་བྱས་ནས་མཐེ་བོར་གཉིས་ཅེ་སྤྲད་དེ་ལྷེ་བའི་ཐད་དུ་
 བཟུང་། དེའི་དགོས་པ་ནི། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་ལྷེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་
 ཅེས་བཤག་གི་འིན་ཅན་ཅ་བའི་རྒྱ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཀའ་ཤིས་འབུམ་ཡང་ཡང་
 གསུང་། དབྱུང་བ་གཡས་གཡོན་སྐོར་མི་སྦྱར་བར་རྒྱུད་འབྱུང་ཡོད་བྱེད་ཅེས་ཀྱི་བར་སྟོང་
 བཞག་ན་ལུས་སེམས་གུང་བོར་གྱུར་པའི་དགོས་པ་ཡོད། (ཀྱང་བ་གདའ་ལྟར་བསྐྱར་བའི་
 དགོས་པ་ནི) ལུས་བྱང་ན་ཅ་འཛོང་། ཅ་བྱང་ན་རྒྱུད་འཛོང་། རྒྱུད་བྱང་ན་སེམས་ལས་བྱུང་དུ་
 འབྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད། (མཆུ་སོ་རང་བབས་སུ་བཞག་པ་ནི) མཆུ་དང་ཁ་འོ་རྣམས་སྟོང་
 ཅིང་མི་ངལ་བའི་དགོས་པ་ཡོད། ལྷེ་ཅེ་རྒྱ་ལ་སྦྱར་བའི་དགོས་པ་ནི། ཁ་མཆུ་མི་འཛག་པ་དང་།
 ཁ་ལྷེ་མི་བསྐྱམ་པའི་དགོས་པ་ཡོད། (མགོ་པོ་བྱང་ཟད་དགྲག་པ་ནི) ཁྱོད་པ་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན།
 (མིག་སྤྱ་ཅེར་པཔ་པ) མིག་སྤྱ་ཅེར་པཔ་ཅེས་པ་མང་པོས་མིག་སྤྱ་ཅེར་བལྟ་བ་སོགས་བྱེད་པ་
 ནི་ནོར་པོ། །དེ་ནི་མིག་འབྱེད་འཇུམ་རན་པོའི་སྐོན་པ་ཐུར་དུ་པཔ་པ་ཅེས་ལ་ཟེར། མིག་བྱང་ཟད་

ཁྱེ་བས་བྱིང་བ་སེལ་བ་དང་། མིག་སྒྲ་ཅིར་པ་བ་བས་མོད་བ་སེལ། དེ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་
ཡོད་བ་འདི་ལྟར། སྒྲོན་ཨ་འེེ་སི་ཡ་ཏལ་མོང་བྱིང་དུ་ཞིག་ནས་ཀྱི་སྒྲོར་སྒྲོབ་ཁྱིད་བྱིང་སྒྲ་བས་
ཤིག་ལ། རྒྱ་མོག་ཞོན་ཏུ་མ་ཞིག་ནས། སྒྲོན་རྒྱག་སྒྲ་བས་མགོ་ལོ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་གཡལས་སུ་
འགྱུར་བའི་སྒྲ་བ་འོང་གི་འདུག་པ་དེ་གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཁྱིམ་བྱང་། དེ་མིག་བཙུམས་པའི་སྒྲོན་
རེད་ཅེས་བད་སྒྲ་བས་སྒྲོན་དེ་བསལ་བྱུབ་པ་བྱང་། (ཟག་པ་གཉིས་མཐོང་མཐའ་མེད་པར་བྱང་
པོར་འཛོག་པ) (དབུགས་བགྲང་བ་དང་བརྒྱད་དོ) དབུགས་བགྲང་བ་ནི་སྒྲ་གས་ཀྱི་སྒྲ་བས་
ཡིན་ན། རྒྱུད་རོད་ལྷ་སྒྲ་གས་སུ་བསལ་བ་དེ་ཡིན། འདིར་ནི་དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་སྟེ་དབུགས་
པར་གཏོང་བ་དང་ཚུར་རྒྱབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པ་ཉིར་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་སེམས་མ་
ཡོངས་པར་གནས་པ་ལ་ཟེར། དེའི་དགོས་པ་ནི་ཆགས་སྤང་གི་སྒྲོ་རགས་པ་ཞིན་པར་དག་
སེམས་དང་། མ་མཐར་ཡང་བཏང་སྟོམས་སུ་སོང་ནས་སེམས་དག་སྒྲོར་བསྐྱབ་པའི་ལས་རྒྱུང་
དུ་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད། འདི་ལོ་ཏོག་སྤྱན་སྤྱན་ཆོགས་པ་འབྱུང་བ་ལ་ཞིང་ས་ལས་རྒྱུང་
དུ་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ། མཛོད་ན། བོད་ཀྱི་བྱུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས། རྟོན་འབྲེལ་ལུས་ལ་བསྒྲིགས་
པས་རྟོགས་པ་སེམས་ལ་འཆར། ཞེས་པ་ལྟར་ན་དུ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་བྱིའི་ལུས་གནད་ཤིན་
ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་སྒྲུང་མཛོད་བྱང་། སྒྲོད་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན། རྣམ་སྒྲུང་མཛོད་བྱང་གི་རྒྱུད་འདི་གསུང་བ་པོ་ནི་
ཡོངས་སྒྲ་རྣམ་སྒྲུང་གངས་ཆེན་མཆོ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱུད་འདི་གསུང་བའི་གནས་ནི་གཞི་དང་སྟོང་
པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མིན་སྒྲ་ག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

རྣམ་པ། 1 རིགས་དང་དབྱེ་བ། དཔེར་ན་རྣམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དབྱིབས་དང་བཟོ་ལྷ།
མཛེས་སྒྲུག་རྣམ་འགྱུར། དཔེར་ན་རྣམ་པ་མཛེས་ལྷ་བྱ་དང་། བྱ་བཞིའི་རྣམ་པ་ཅན་ལྷ་བྱ། 3
རབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་ཤིག་ཏུ། 4 ཅང་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཆོག་རྒྱན་ཞིག་ དཔེར་ན་རྣམ་པར་
བཟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 རོ་བོ། རང་བཞིན། མཆོན་ཉིད་རྣམས་དོན་འབྲས་བར་བཤད་དེ། མན་
སྟེ་ལས། དཔོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་པ་ཞེས་དོན་གཞན་

མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ས་སྤྱའི་མཁའ་པ་གྲགས་ཅན་
གལ་ལག་སྟོན་སངས་རྒྱས་དབལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་རྒྱལ་གྱི་འབྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པ་ནི་ངོ་
བོ། རྟགས་ནི་འབྲས་བྱ། མཚན་མ་ནི་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟར་ལོ།⁵ མང་ཆོག་གི་ཞེས་པའི་ཆོག་ཅིག
ཁོང་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། 1 འཆད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། རྣམ་ཤངས་གཞན་ཡང་ཞེས་པའི་དོན། 2 ཡང་
ན་ཞེས་པའི་དོན།

རྣམ་པར། 1 ཆོག་རྒྱལ་ཞིག་སྟེ། རབ་ཏུ། ཤིན་ཏུ། ཆེས་ཆེར་ཞེས་པའི་དོན། དཔེར་ན་རབ་ཏུ་བཟ་
བ་ལ་རྣམ་པར་བཟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཡོངས་སུ། ཡང་དག་པར། རྩོགས་པར། ལེགས་པར།
དཔེར་ན་རྣམ་པར་དག་རྣམ་པར་བཤད། རྣམ་པར་གྲོལ་ལྟ་བུ། 3 དོན་གཞན་མི་སྟོན་པར་ཆོག་
རྒྱལ་ཅམ་ལ་སྦྱར་བ། དཔེར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 རྣམ་པ་ལ། རྣམ་པ་
བྱ། དཔལ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱོད་བྲངས་ལྟ་བུ། 5 སྤྱིར་རྣམ་པར། རབ་ཏུ། ཉེ་
བར་ཞེས་པ་རྣམས་པལ་ཆེར་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ལྷ། རབ་ཏུ་ལྷ། ཉེ་བར་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་རྣམས་ལ་བྱུང་བར་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །

རྣམ་པར་བསྟོས་པ། རུལ་ཞིང་སྟོན་པོར་གྱུར་པ།

རྣམ་པར་བསྟོས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུས་རུལ་ཞིང་སྟོན་པོར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ། (པར་ཕྱིན) གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལ་གཟིགས།

རྣམ་པར་རྟོག་པ། 1 རྣམ་རྟོག་རྟོག་པ། ཀྱང་རྟོག་རྣམས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཤིན་
ཏུ་མང་ལྟ་བུ། སྤྱ་བཤད་ནི། འདིའི་རྣམ་པར་ཞེས་པ་དོན་གཞན་མི་སྟོན་པར་ཆོག་རྒྱལ་ཅམ་ཡིན་
ལ། རྟོག་པ་ནི་འདིར་སྤྱ་དོན་འདྲེན་རུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་གོ། 2 རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ་བརྟག་
དབྱེད་བྱེད་པའི་དོན། རྣམ་དབྱེད་རྟོག་པའམ་དབྱོད་པ། སྤྱ་བཤད་ནི། རྣམ་པར་ཉེ་ཡང་དག་པར་
རྟོག་པའམ་དབྱོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅས་བྱའོ།³ སེམས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་ལའང་བཤད།

རྣམ་པར་ལྟ་བ་ཆེན་པོ་བཞི། གཟིགས་པ་བཞི་དང་དོན་འདྲ། ཡོངས་གྲགས་སུ་གཟིགས་པ་ལྟ་བུ་ཟེར་

ཡང་རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོར་བཞེར་གསུངས།

ནཱ་པར་ཐར་པའི་སྤྲིབ་པ། སྒྲིམ་པ་འབྲུག་གི་སྤྲིབ་པ་དང་དོན་གཅིག་ལེ་ལོ་དང་། དམིགས་པ་བརྟེན་
པ། བྱིང་བ་དང་ཁོད་པ། རྩོལ་བ་དང་མི་རྩོལ་བའི་ཉེས་པ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྟེན་བྱེད་དག་
གིས་ནཱ་པར་ཐར་པའི་སྤྲིབ་པ་ནི་གང་གིས་ནཱ་པར་ཐར་པ་དང་། བསམ་གཏན་དག་སྦྱིད་པར་
མི་ཉུས་པ་སྟེ་ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་མཆེན་པོ་མཛོད་ན་གསལ།
མཆེན་པོ་མཛོད་དུ་ནཱ་པར་ཐར་པའི་སྤྲིབ་པ་དང་། སྒྲིམ་པ་འབྲུག་གི་སྤྲིབ་པ་གཉིས་ཁྱད་པར་
ཐོན་བྱའི་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དབྱེད་དོ། །

ནཱ་པར་འཛོར་བ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆེན་སུ་འཛོར་བ།
ནཱ་པར་འཛོར་བའི་འདུ་ཤེས། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆེན་སུ་འཛོར་བ་ལ་
དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

ནཱ་པར་དག་པའི་ལྷ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་ནཱ་པར་ཐར་པའི་གྲྭ་བ་ཤད་ནི། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་བྱིར་ནཱ་པར་དག་པའི་ལྷ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས།
ནཱ་པར་རྒྱགས་པ། རྒྱག་འཛིག་པ། དག་ཡིག་གསར་བསྐྱིགས་ལྟར་བྱས་ན། རཱ་པར་རྒྱག་པ་ཞེས་
ས་མཐའ་མི་སྟོར།

ནཱ་པར་རྒྱགས་པའི་འདུ་ཤེས། རྒྱག་འཛིག་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།
ནཱ་པར་འཕེལ། (འདུལ་བ) ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་བ། ལྷག་པར་འཕེལ་བ། རཱ་པར་འབྱེད་འབྱེལ་། ལྷ་
། ༣བ། ལས། རཱ་པར་འཕེལ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནཱ་པར་བམ་པ། རོའི་ལུས་སྦྱངས་ཤིང་སྟོས་པ།
ནཱ་པར་བམ་པའི་འདུ་ཤེས། རོའི་ལུས་སྦྱངས་ཤིང་སྟོས་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།
ནཱ་པར་འབྲས་ཞིག་པ། སྤོན་བྱས་ཐོས་ནས་ཞིག་པ།
ནཱ་པར་འབྲས་ཞིག་པའི་འདུ་ཤེས། སྤོན་བྱས་ཐོས་ནས་ཞིག་པ་འཕམ་འབྲས་གང་ལ་དམིགས་པའི་
འདུ་ཤེས། ལུང་ཐོན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། རཱ་པར་འབྲས་ཞིག་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་འབྲས་

གང་བར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ། (པར་ཕྱིན) འདིའི་མཚན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་
དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །སྟེ་དགེ་བཀའ་འགྲུར་མདོ་སྟེ་ ཆ
༡༡༥བཟན་བཞུགས་ཤིང་། འདི་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་
རྣམས་དོན་གཅིག་རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསལ་བྱེད་སྤྲེལ་ཆ་སྒྲུབས་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པའི་
སྒྲུབས་གྱི་བྱ་ལུགས་གྱི་ཤོག་གངས་༢༠༡ལས། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡང་
འདི་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ༡ ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པའམ་མི་དཔྱོད་པར་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པའི་དོན། ༢ རྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། སྤྱོད་བཤད་ནི། སོ་སོར་རྟོག་པའི་
ཤེས་རབ་གྱིས་ལྟ་བུའི་ཕ་སྐྱེ་བཅད་ནས། དེ་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་མི་རྟོག་པ་སྟེ་མི་དཔྱོད་པར་བཞག་
པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས། མི་རྟོག་པར་བཞག་པ་ཞེས་པ་བརྟག་དཔྱད་མི་
བྱེད་པར་བཞག་པའི་དོན་ནོ། །

རྣམ་པར་མི་འཆོ་བ། དགེ་བ་བརྩ་གཅིག་གི་ཐ་མ་ནི། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་གང་
ཞིག་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཅན་ལ་དེ་དང་བལྟ་ན་སྟུང་དུ་མི་བཟོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ།
བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གསོད་པ་དང་། བརྟེག་པ་སོགས་ཐོ་མི་འཆོམས་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །

རྣམ་པར་དམར་བ། རོ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་བ།

རྣམ་པར་དམར་བའི་འདུ་ཤེས། རོ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་འཆོ་བ། ༡ སྤྱིར་བཏང་རྣམ་པར་འཆོ་བ་ནི་གཞོད་པ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་
གི་བརྩ་བ་རྣམ་པར་འཆོ་བ་ནི། ཁོ་བ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་གཞན་ལ་ཁུ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྷུགས་ལ་
སོགས་པས་དངོས་སུ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྤང་སོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས། ཁོ་བའི་ཁྱེན་གྱིས་
ཁུ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྷུག་ལ་སོགས་པས་གཞན་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་འཆོམས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་

འཆེ་བའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡུང་པོ་ལྗེ་རབ་བྱེད་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་པར་འཆེ་བའི་གོ་
དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་ཡིད་ལ་འཐད་ཅིང་ལེགས་བཤད་དུ་སྤང་ངོ་། །ཡང་གོང་གི་ཡུང་གི་མཐུག་
ཙམ་ལས། ཁོ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁྱུ་ར་དང་ཐལ་ལྷག་ལ་སོགས་རབ་ཏུ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་ཆས་
ནི་རྣམ་པར་འཆེ་བས་ན་རྣམ་པར་འཆེ་བའོ། ཞེས་རྒྱུ་འགན་སྐྱབས་ལ་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་
ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའང་བཤད་པས་དབྱེད་དོ། །² ཡང་། ཉེ་ཅོན་ཉི་ཤུའི་བཅུ་བ་ནི། ཁོང་ཁྱིམ་ཆར་
གཏོགས་གང་ཞིག་གཞན་ལ་སྡོང་བ་ཅེ་བ་སོགས་མེད་ཅིང་མཐོ་འཆོམས་པར་འདོད་པས་རབ་
ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །རང་གིས་མཐོ་འཆོམས་པར་འདོད་པས་སྡོང་བ་ཅེ་བ་མེད་པ། གཞན་བྱེད་
དུ་འཐུག་འདོད་པས་སྡོང་རྩེ་བ་མེད་པ། གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་མཐོང་ངམ། ཐོས་ན་རྩེས་སུ་ཡི་
རངས་པས་བཅེ་བ་མེད་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། གཞན་ལ་མཐོ་འཆོམས་པའི་ལས་ཅན་ལོ། །ཀྱུ་
བཏུས་དར་སྒྲིག་ལྟར་ལོ། །

རྣམ་པར་ཐོས་པ། ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་པགས་པ་བྱ་དང་གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་ཐོས་པ། ལུང་ཕྱན་
ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

རྣམ་པར་ཐོས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་པགས་པ་བྱ་དང་གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལ་
དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུང་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྤྲོ་བ། (པར་ཕྱིན) སེམས་ཙམ་པ། སྤྲོ་བཤད་ནི། ཕྱི་རོལ་མེད་ཅིང་ཆོས་རྣམས་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་སྤྲོ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ལམ་ན་ཁང་གིས་
ལ་སོགས་པའི་དོན་མེད་ཀྱང་། བྱང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཁང་གིས་དང་ནགས་ཆལ་དང་ས་
དང་རི་ལ་སོགས་པའི་དོན་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲང་བ་བཞིན་ལོ། །

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས། (མཛོད) ཕྱིའི་རྣམ་འགྲུར་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་གི་ཀྱན་སྦྱོང་བཟང་ངན་
སོགས་རིག་པའམ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཟུགས། དཔེར་ན་ཁོང་ཁོ་ལངས་ཏེ་གདོང་དམར་པོ་
ཆགས་པའི་རྣམ་འགྲུར་ལྟ་བུ། སྤྲོ་བཤད་ནི། རྣམ་པར་ནི་ཆོག་རྒྱན་ཙམ་མམ། ཡང་ན། ཡང་དག་
པའམ་ལེགས་པར་ཞེས་པའི་དོན་དང་། ཕྱིའི་རྣམ་འགྲུར་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་གི་ཀྱན་སྦྱོང་བཟང་

ངན་སོགས་རིག་པའམ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་
དབྱེ་ན། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་གཉིས་སོ། །
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས། (མཛོད) བྱང་ཆོས་བྱུག་དང་ལྗན་པའི་བསྟན་མེད་ཐོགས་
མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཤིག་ བྱང་ཆོས་བྱུག་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་པར་སེམས་གཡེངས་པ་དང་།
སེམས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པ་དང་། རོ་བོའི་བྱང་པར་
དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་གང་རུང་ཡིན་པ། དུས་ཀྱི་བྱང་པར་རྒྱན་མཆོག་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་
རྒྱན་བར་མ་ཆད་དུ་གནས་པ། རྒྱལ་བྱང་པར་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་
པ། མིག་ཤེས་ལ་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་བྱང་པར་དང་བྱུག་གོ། མཛོད་ཙ་
ལས། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་། །དགོ་དང་མི་དགོ་རྗེས་འབྲེལ་གང་། །འབྱུང་བ་
ཆེ་རྣམས་རྒྱུ་བྱས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བཛོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་པར་ཤེས་། 1 ཡང་དག་པར་ཤེས་པ། 2 རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་

རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་

རྣམ་པར་སྟན་འབྱིན་པའི་སྟོབས། སྤར་བྱས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་ལ་དུག་ཁོང་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུའི་འགྲོད་སེམས་
བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྤར་བཤད་ནི། སྤྲིག་པ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་ཀྱང་ནས་བསྐངས་པའི་
སྤར་བྱས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་རྣམས་རྣམ་པར་སྟན་འབྱིན་པ་སྟེ་སེམས་བར་བྱེད་པའི་དགོ་སེམས་སྟོབས་
ཆེན་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

རྣམ་དབྱེད་རྣམ་པ་བདུན། རྣམ་བདུན་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་གཟིགས།

རྣམ་དབྱེད་དང་ལྗན་པའི་ཞེན་ཁོག་ ཆགས་སྤང་གི་སྒོ་དོར་ཏེ། རང་རང་གི་བཅི་ཞེན་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱལ་
ཆོས་བརྒྱུད་བྱུང་མཐའ་དེ་ཉིད་བཤད་སྐབ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་མ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་
པ་སོར་ཚུད་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཆོག་འདི་ཏུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་ལྒྱལ་མཆོག་
བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་གསར་གཏོད་མཛད།

རྣམ་དབྱེད་ལུལ་དུ་བྱུང་པའི་མཁས་པ་གཉིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དངོས་སྟོབ་རྣམ་དབྱེད་ལུལ་

ནམ་ཤེད། <འི་རྒྱ་རྒྱ> (མཛོན་བཛོན) འཛིག་རྟེན་ཤེད་པ་ལོ་སྟེ། ཁངས་པའི་མིང་ངོ་། །ལེགས་སྦྱར་དུ་བི་
རྒྱ་རྒྱ་ འཛིག་པ།, Vidhaataa ཟེད།

མཉམ་ཞིན་གྱི་ལྷུ་། ལྷུ་འུམ་གྱི་མ་མཁེ། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་ཡུང་གིས་འཛུམ་པའི་
ཆོས། འོ་ཤ་གཙོན་གྱི་ལས་ལྟ་བུ།

ནམ་མཁའ་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་པ། 1 ཚོས་ཁྱེད་པའམ་ལམ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་བདེ་བ། 2 ཚོས་ཁྱེད་པའམ་ལམ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་སྤྲུག་བསྐྲུབ།

ནམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་བརྒྱད། ༡ རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྩམས་ནས་ཡུན་རིང་པོར་དགེ་བ་
མང་པོ་གསོག་པར་བྱེད་པ། ༢ མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་དགའ་ནས་འདུལ། དེའི་ཆོག་
མཉན་བ་དང་བྱ་བར་སེམས་པ། ༣ བསྐྱོ་བ་ལས་མི་འདའ་བར་བསྐྱབ་པ། ༤ སྒྲིན་པས་སེམས་
ཅན་ནམས་བསྐྱས་ཏེ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ། ༥ སྒྲན་པར་སྐྱ་བ་དང་དོན་སྦྱོར་པ་དང་དོན་མཐུན་པས་
སེམས་ཅན་ནམས་སྤྱད་ཅིང་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ། ༦ བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གྲོགས་བྱས་ཏེ་ཐན་བཏགས་
པས་བྱས་པ་གཟེ་ཞིང་སྤྱར་དུ་བསྐྱོ་བ་ཉན་པ། ༧ ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གྱི་སྦོད་དང་འདུན་པ་
དང་རྩོལ་བས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྦོད་དང་ཤེས་རབ་ཡངས་པ་ཤེས་བྱ་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་
སྦོད་དུ་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་འཁོར་དུ་མི་འཛིགས་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྷན་ཅིག་འཕྲོ་
བའམ་སྐྱ་བའམ་ལོངས་སྦྱོད་བའམ་དཔེན་པར་གནས་པ་ལ་བརྒྱུག་པ་དང་གོགས་བྱེད་པ་མེད་
པ། ༨ རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱོ་བྱགས་ཆེ་ལ་བརྟན་པས་སོ་སོར་རྟོག་
པའི་སྟོབས་ཐོབ་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་སྤྱར་བའོ། །ཞེས་ཟེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

ནམ་སྒྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། ༡ ཆེ་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ། ༢ ཁ་དོག་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ། ༣ རིགས་
ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ། ༤ དབང་ཕྱག་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ། ༥ ཆོག་བརྩན་པ། ༦ དབང་ཆེ་
བར་གྲགས་པ། ༧ སྐྱེས་པ་ཉིད། ༨ སྟོབས་དང་ལྷན་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་ཟེའི་ལམ་རིམ་
ཆེན་མོར་གསུངས། ཆེ་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ་ནི་ཆེ་རིང་བ་ལ་ཟེར། ཁ་དོག་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ་
ནི་གཟུགས་བཟང་ཞིང་མཛེས་པ། རིགས་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ་ནི་རིགས་མཐོན་པོར་སྐྱེས་པ།
དབང་ཕྱག་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ་ནི་ ལོངས་སྦྱོད་ཆེ་བ་དང་། རྩ་འཛིང་ཆེ་བ། འཁོར་བ་ལ་ཆེ་
བ། ཆོག་བརྩན་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོག་སྐྱེ་བོ་ཆོགས་ཆེན་པོའི་བླ་མར་གྲུར་ཞིང་། བཀུར་
སྟར་བྱ་བ། བརྟན་པར་བྱ་བ་དང་། མཆོད་པར་བྱ་བའི་གནས་སུ་གྲུར་པ་དེ་ནི་དབང་ཆེ་བར་
གྲགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྐྱེས་པ་ཉིད་ནི་པོའི་དབང་པོ་དང་ལྷན་པ། སྟོབས་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ་ནི་
གནོད་པ་རྩུང་བ་དང་། ཉན་མེད་པ་དང་། སྐྱོ་བ་ཆེ་བ་ལ་ཟེར། བྱང་ས་སྟེ་དགོ་བསྟན་འཕྱུར་
ཕྱི་པ ༡༧༥ བཤྲོད་དེའི་སྐོར་རྒྱས་པར་གསལ།

ནམ་གཞག་ནམ་བཞག་དང་འབྲ། རྣམ་བཞག་ལ་གཟེགས།

ནམ་གཞག་རིམ་བཞ། བསྐྱེད་རིམ་ནམ་གཞག་རིམ་བ་ཡང་ཟེད། སློབ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱབ་ཀྱི་སློབ་མ་སྐྱེའི་
བྱང་ཚུབ་བམ་སྐྱེའི་སློབ་མཛོད་པའི་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་བོར་སྟོན་
ཞིང་རྩོགས་རིམ་གྱི་གནད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག་རྩེའི་རིམ་ལུ་གསལ་སྟོན་ལས།
བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་ཆེ་ཞིང་རྩོགས་རིམ་ཡང་སྟོན་པ་ནམ་གཞག་རིམ་བཞི་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་ལ།
ཞེས་གསུངས། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྩེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཚོ་༡༩༡༡ལས་ཀྱང་། སློབ་
དཔོན་སྐྱུ་བྱང་གིས། གཙོ་བོར་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱུང་གཞི་སྤྱོད་བྱེད་སྐྱོར་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་
འཆད་ཅིང་། རྩོགས་རིམ་ཡང་ཅུང་ཟད་སྟོན་པ་ནམ་གཞག་རིམ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཞད། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཞད་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་གནད་
ཀྱི་དོན་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛོད། འདི་རྩེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་
གསུང་གིས་མ་འོངས་བར་གདུལ་བྱ་པན་ཐོག་ཆེན་པོ་འོང་ཞེས་བསྐྱུལ་བ་བརྟེན་ནས་མཛོད་པ་
ཡིན་ཏེ། རྩེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་ལས། འདི་གུང་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཞོལ་བྱམས་པ་
སྒྲིང་བྱ་བཞགས་དུས། རྩེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསུང་གི་སྤྱང་བས་སློབ་དཔོན་སྐྱུ་
བྱང་གི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལ་རྣམ་བཞད་ཚོམས། པན་ཐོག་ཆེན་པོ་འོང་ཞེས་བསྐྱུལ་བས་
དེ་འབྲལ་དུ་མཛོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

ནམ་བཞག་ 1 གཏན་ལ་པབ་བཞ། 2 སྒྲོར། དཔེར་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྐྱུ་བཞད་
ནི། ཡང་དག་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་བཞག་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་ནི་རྣམ་པར་ཉེ་
ཡང་དག་པ། བཞག་ནི་གཏན་ལ་པབ་པའི་དོན་ནོ། །

ནམ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་བཞི། རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། སྐྱུང་མཛོད་
མགོན་དང་ལས་གཤེན་བྱི་ནང་གསང་། །དམག་ཐོར་ཞི་དྲག་ཆོས་རྒྱལ་སྐུ་ལྷ་སོགས། །བདུང་
དབྱང་འཛོམས་ལ་དོ་རྩེའི་འཁྱགས་ལྷན་པའི། །བསྐྱེད་སྐྱོང་རྒྱ་མཚོས་རྣམ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་
མཛོད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

རྣམ་གཤམ་། ཉེ་ཅོན་ཉི་ཤུ་འཛིན་མ་མེ། དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག་དམིགས་པ་
ལ་སེམས་འཕྲོ་བར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པ་ལོ། །

རྣམ་གཤམ་མེད་པའི་ཡིད་ཅན། རྟེན་བཟུང་སྟོན་བྲགས་ལ་མ་ཡེངས་པ་སྟེ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་
ཞེས་པའི་དོན། རྟེན་སྒྲ་མ་ལས། གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི། དབང་བུས་
རྣམ་གཤམ་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་པ། དེ་ཡང་
བར་སྟོང་བཀའ་བཞེན་སྤྱི་པོས་སྒྲང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཅན་།
ཤི་བ་ ༡༩༤༣ན་བཞུགས་སོ། །

རྣམ་ཤེས། <བི་རྩ> ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་གཙོ་བོར་རིག་པའི་ཤེས་པ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་
རྣམ་རིག་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །སེམས། ཡིད། རྣམ་ཤེས་རྣམས་དོན་གཅིག་སྟེ་
སྟོར་བཅ་གཉིས་བསྟན་འགྱུར་། ཙོ་བ་ ༡༩༤༣ན་༤ལས།

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱད་པོ། <བི་རྩ་སྟེ་རྩ> རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་ བི་རྩ་སྟེ་རྩ་ཞི་བི་རྩ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
ཡུལ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པ་སྟོ་ཆོགས་ཤེས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱུད་བསྟུས་
པའི་མིང་ཡིན་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱད་པོ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་སྟེ་བཤད་ནི། དེས་ལུས་སོག་གནས་པར་བྱེད་
པས་ཟས་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པས་ཟས་ཞེས་བཏགས། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལུས་ལས་ཐོན་ན་
ལུས་ཀྱི་བྱོད་ཉམས་པ་དང་རུལ་པ་ལ་སོགས་པས་ལུས་གནས་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

རྣམ་ཤེས་གངས་མཉམ་པ། གཟུང་འཛིན་གངས་མཉམ་པ་དང་འདྲ།

རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སོ་སྟེའི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་འཕགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་
ཟེར། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་སྡེར་བའི་སྟོན་འབྲུག་འགྲེལ་༡༠༥༥པར། རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་
འབྲེད་ཆེ་འདག་བྱ་གཟུང་འཛིན་གྱི་སེམས་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བའི་
ཆོས་ཉིད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟེས་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་སྟོ་སྟར་གྱི་

ནམ་པ་གང་དུ་ཡང་མི་གནས་པའི་བྱིར་རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དོན་གོང་དུ་ཁོ་བོས་བཤད་
པ་དང་འབྲེལ། །རྒྱ་ས་པ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ནམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད། །ནམ་ཤེས་ཆོགས་དྲུག་གི་སྟེང་དུ། །ཀུན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་དང་། །ཉོན་ཡིད་
བསྐྱེད་པའི་བརྒྱད་དོ། །
ནམ་ཤེས་ཆོགས་དྲུག་མིག་གི་ནམ་ཤེས། །ན་བའི་ནམ་ཤེས། །སྤའི་ནམ་ཤེས། །སྟེའི་ནམ་ཤེས། །ལུས་ཀྱི་
ནམ་ཤེས། །ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་དང་དྲུག་གོ།
ནམ་བཤད་རིགས་པ། །སྟོབ་དཔོན་དཀྱིག་གཉིས་མཛད། །ཕྱེད་གཤམ་མའི་བསྐྱེད་འགྲུར་༩ །ཞི་
༡༠།ཞོག་གངས་༡༤༩།ཐུན་གཟིགས་ནས་དབུ་བཟུགས་ནས། །མཐུག་༡༣༧༥།རྫོགས་སོ། །
ནམ་སད། །ལྷ་སྤྱིའི་མིང་དུ་བཤད། །སྤྱ་བཤད་ནི། །གཉིད་མེད་པའི་བྱིར་ནམ་སད་ཅེས་བཤམ། །ནམ་
བཤམ་དུས་ཀུན་ཏུ་གཉིད་སད་པས་ནམ་སད་ཅེས་བྲམོ། །
ནམ་སད་མཆོད་ཡོན། །ཚུ་བོ་གཞུང་མིང་ཡིན་པར་བཤད། །དེ་ཡང་ནམ་སད་ནི་སྤའི་མིང་ཡིན་ལ། །ལྷ་
ནམས་ཀྱིས་བྲབ་འཐུག་ལྷ་མེན་འཛོམས་པའི་བྱ་དགའ་ལ་ཚུ་བོ་གཞུང་རྒྱུ་པའི་མཆོད་ཡོན་དུ་
བྱལ་བས་གཞུང་ལ་ནམ་སད་མཆོད་ཡོན་ནམ་བྲབ་འཐུག་རྒྱུ་པའི་ཞེས་བྲབ་བཤད་དོ། །
ནམ་སོལ་ལ། །ནམ་བར་བསལ་ནས་ཉེ་ལོགས་བར་སྤངས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། །དཔེར་ན་ཆོམས་
ཤོག་གངས་༡༥ས། །གཉིད་དང་གཉི་སྤྱག་ནམ་སོལ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། །དཔེ་ལག་པ།
གཉིད་དང་གཉི་སྤྱག་ནམས་སོལ་ལ། །ཞེས་ས་མཐའ་འབྱུང་བ་ནི་ཡིག་འོར་རྟོ། །ཆེད་དུ་བཛོད་
པའི་ཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་༩ །ཏུ་བ་༡༥༡༥ས། །ནམ་སོལ་ལ་ཞེས་བྲབ་ནི་ནམ་བར་བསལ་
བར་བྲ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །
ནམ་སྤས། །ནམ་ཐོས་སྤས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོག་
ནལ། ། 1 །ནལ་མའི་བསྐྱེད་ཆོག་སྟེ། །ཡང་དག་པ། 2 །བརྟན་སོལ་བརྟན་པ།
ནལ་དུ་འགྲོད་པ། །བརྟན་པར་བྱེད་པ། །དཔེར་ན་རྒྱལ་བ་ནལ་དུ་འགྲོད་ལྟ་བུ། །རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་སྤྱབ་
ཀྱི་མཛོད་རྒྱུ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། །མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། །རྒྱལ་བ་

ནམས་ཀྱི་འཕྲོད་པར་བྱེད་པ། ཞེས་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པ་
གཙོན་པས་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། རྣམ་ཐོལ་ལས་གྱིས་བྲལ་ཐོབ་འཛིན་པས་རྒྱལ་བ་
རྣམས་ཀྱི་འཕྲོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

རྣམས་ཀྱི་གནས། བརྟན་པོར་གནས་པའི་དོན། སེམས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལྟ་བུ།

རྣམས་ཀྱི་པ་བ། 1 གཞན་གྱིས་འཆེ་བ་མེད་པར་རང་དབང་དུ་གནས་པའི་དོན་ལ། ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་
གསུང་། བརྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་དག་ཡིག་ལས་ཀྱང་། གཞན་གྱིས་མཆེར་སྤང་མེད་པར་རང་
དབང་དུ་གནས་པ་ཞེས་གསུངས། 2 བརྟན་པོར་གནས་པའི་དོན། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་སྤྱོད་
འཇུག་དར་རྒྱུ་ལས། ལུས་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ་གཉིད་མི་འོང་ཞིང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་པ་བས་པའི་
བརྟན་པའང་མེད་པར་འགྱུར་ལོ། ཞེས་གསུངས། སེམས་རྣམས་ཀྱི་པ་བ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།
རྣམས་འབྱོར། ཡོ་ག་སྤྱིར་བཏང་རྣམས་འབྱོར་ཞེས་པ་ནི་མཉམ་དུ་སྦྱོར་བའི་དོན་ཡིན། དེ་བྱུག་ཏུ་བཤད་
ན། རྣམས་འབྱོར་ནི། 1 སེམས་མཉམ་པར་གཞག་པ། ཉིང་འཛིན། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་འཛིན་
འཛིན་བཅས་ལ་ཐེར། ཐེག་བསྐྱེད་བཤད་སྤྱིར་ལས། ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བར་
རང་གི་དང་གིས་འཇུག་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་རྣམས་འབྱོར་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 2 ལས།
དཔེར་ན་རྣམས་འབྱོར་མཐོང་སྤྱིར་ཞེས་ལྟ་བུ། 3 ཉམས་ལེན། ལྷའི་རྣམས་འབྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་
བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་སྤྱིར་ལས་རྣམས་འབྱོར་གྱི་སྐད་དོད་ཡོ་ག་ཞེས་པ། རྣམས་འབྱོར། འབྲེལ་བ།
རྣམས་འབྱོར་གྱི་ཐབས། བསམ་གཏན་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། སྤྱིར་བཤད་ནི། རྣམས་ལེན་པ་
མ་སྟེ་ཡང་དག་པ་དང་། འབྱོར་ནི་མཉམ་དུ་སྦྱོར་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་
ན་རྣམས་འབྱོར་ལོ། དེ་ཡང་པར་བྱིན་ཐེག་པ་ལྟ་བུར། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་ན་
རྣམས་འབྱོར། སྤྱིར་གྱི་སྐབས་སྤྱི། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་ན་རྣམས་འབྱོར།
ཡང་དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་པའི་ལུས་སྦྱོང་ལའང་ལུས་སེམས་གཉིས་ཡང་དག་པར་
མཉམ་དུ་སྦྱོར་བས་ན་རྣམས་འབྱོར་རམ་ཡོ་ག་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་སྤྱིར་བཤད་བྱེད་
ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་ལོ། རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་ནི། རྣམས་འབྱོར་གྱི་དོན་ཡང་། ཞི་གནས་ལ་བརྟན་ནས་

བྱིང་ཚོད་ཀྱི་གཡེང་བ་སོགས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་རྒྱུ་མེད་
པའི་མར་མེ་བཞིན་རྣལ་དུ་གནས་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་འོད་གསལ་བས་མར་མེས་སུན་བ་
སེལ་བ་ལྟར་ཡུལ་སོ་སོར་གཙོད་པ་དང་། སྤྱལ་བ་སྤྱར་སོགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་འབྱོར་བའམ་
ལུན་སུམ་ཆོགས་པར་བྱེད་པས་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དབུ་མཐའ་ལས། དེར་གནས་
ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད། །དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་འབྱོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་བཤད་དུ་རུང་བར་སྤང་ལ། ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་དང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་
ལས་གསུངས་སོ། །ཁུ་བུ་རྩ་མ་རིན་པོ་ཆའི་དག་སྒྲོན་འགྲེལ་བར། རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་བཤད་
ལ། རྣལ་ཞི། རྣལ་མ་སྟེ་གཉུག་མ། འབྱོར་ཞི། འབྱོར་བའམ་སྤྱོར་བ་སྟེ་སྒྲོམ་པའི་དོན་ཏེ། ཉིང་
དེ་འཛིན་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་ལ་བཤད་དོ། །

རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་གླིང་ག་ཏ་མིང་ཞུན་ན། འདི་ནི་མི་འདི་བརྒྱ་ཙ་དར་བར་བྱེད་པ་པོ་བྱུབ་ཆེན་
མི་ཉ་རྩོ་གི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན། །ཁོང་གིས་མཛོད་པའི་རྒྱལ་པོ་རྩེ་བ་ལ་སྤྱིངས་པའི་སྤྱིངས་ཡིག་
ཅས་བྱ་བ་དེ་ཁོང་ཐོད་ལ་བཞུགས་སྐབས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྩེ་བ་ཐེར་བ་ཞིག་ལ་བསྐྱར་བར་
གསུངས། འདི་ཕྱི་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སྤྱེས་རབས་དང་ལྷན་དུ་ཤོག་བྱངས་༢༡༥༥འུ་བཞུགས་
སོ། །གླིང་ག་ཏ་མིང་ཞུན་ནི། དཔལ་འབྱོར་པའི་བཤེས་གཉེན་ཀུན་དགའ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་
པར་བཤད་དོ། །

རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ། རྒྱུ་དེ་སྟོང་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་བྱལ་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས་ནང་གི་
རྣལ་འབྱོར་གཙོ་ཞིང་བསྒྲོམ་པའི་ལྷ་མོ་དང་བལྟ་བ་དང་། རྒྱུ་མ་དང་། ལག་བཅངས་ཀྱི་བདེ་
བ་ལམ་བྱེད་ཀྱས་ལ། དངོས་ཀྱི་རིག་མའི་བདེ་བ་ལམ་བྱེད་མི་ཀྱས་པ་ལ་དེ་ཅམ་གྱི་ཆགས་པ་
ལམ་བྱེད་སྒྲོན་པ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ།

རྣལ་འབྱོར་དུག དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆེངས་རྣལ་འབྱོར་དུག་ནི། རྣལ་འབྱོར་
རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར། ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་
རྣལ་འབྱོར། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་དུག་གོ། །དེ་ཡང་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། ཡེ་

ཤེས་ཅམ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་བར་ནི་ཞུ་འཁྱོད་། ས་ཐོན་ཕྱག་མཆོན་སྐྱོ་རྩོགས་པ་ལས་
བྱང་ཚུབ་པ་རྣམས་ནི་རྩེ་སུ་ཞུ་འཁྱོད་། ལོངས་སྐྱ་སྐྱུ་སྐྱར་བསྐྱར་བ་ནས་ཡན་ལག་ཁྱོ་བོར་
བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་ཤིན་ཏུ་ཞུ་འཁྱོད་། སྐྱ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་ནས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་
ཀྱི་བར་ནི་ཞུ་འཁྱོད་ཆེན་པོ། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ནས་ཁྱོ་བོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་དགྱེས་
འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཞུ་འཁྱོད་། སྤྱིང་སྤྱོར་ཕྱ་མོ་སྤྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་ནས། དངོས་གྲུབ་འབྱིང་
བསྐྱུབ་པའི་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཞུ་འཁྱོད་པོ། ། ཞེས་རྗེའི་གསང་འདུས་ཀྱི་གསུང་
ཟེན་གྱིས་སྟོགས་ལ་བྱང་བའི་རེ་སྟོང་ལས་གསུངས།

ཞུ་འཁྱོད་ཕྱག་གི་ཆེངས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཆེངས་བཤད་
པ་ལ། དེ་ཉིད་ཞེད་གྱའི་ཆེངས། རྗེ་རྗེ་བཞིའི་ཆེངས། ཞུ་འཁྱོད་ཕྱག་གི་ཆེངས། ཉིང་རེ་འཛིན་
གསུམ་གྱི་ཆེངས། བསྐྱེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེངས་དང་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། ཞུ་འཁྱོད་ཕྱག་
གི་ཆེངས་ནི། ཞུ་འཁྱོད་། རྩེ་སུ་ཞུ་འཁྱོད་། ཤིན་ཏུ་ཞུ་འཁྱོད་། ཞུ་འཁྱོད་ཆེན་པོ། དགྱེས་
འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཞུ་འཁྱོད་། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཞུ་འཁྱོད་དང་ཕྱག་གོ། དེ་ཡང་རྗེའི་
གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟེན་གྱིས་སྟོགས་ལ་བྱང་བའི་རེ་སྟོང་གནད་དོན་གསལ་བ་ལས།
ཞུ་འཁྱོད་ཕྱག་གི་ཆེངས་ནི། གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། ཡེ་ཤེས་ཅམ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་
བར་ནི་ཞུ་འཁྱོད་དང་། ས་ཐོན་ཕྱག་མཆོན་སྐྱོ་རྩོགས་པ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་རྣམས་ནི་རྩེ་སུ་
སྐྱ་ཞུ་འཁྱོད་དང་། ལོངས་སྐྱ་སྐྱུ་སྐྱར་བསྐྱར་བ་ནས་ཡན་ལག་ཁྱོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་
བར་ནི་ཤིན་ཏུ་ཞུ་འཁྱོད་དང་། སྐྱ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་ནས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། ཞུ་
འཁྱོད་ཆེན་པོ་དང་། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ནས་ཁྱོ་བོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། དགྱེས་འཁོར་
རྒྱལ་མཆོག་གི་ཞུ་འཁྱོད་དང་། སྤྱིང་སྤྱོར་ཕྱ་མོ་སྤྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་ནས། དངོས་གྲུབ་འབྱིང་བསྐྱུབ་
པའི་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཞུ་འཁྱོད་པོ། །དེ་ཡང་བཤད་རྒྱུ་དཀྱིལ་ཐེང་བ་ལས། ཞུ་
འཁྱོད་རྩེ་སུ་ཞུ་འཁྱོད་དང་། ཤིན་ཏུ་ཞུ་འཁྱོད་ཞུ་འཁྱོད་ཆེ། །དང་པོའི་སྟོང་བ་བསྟོམ་
པར་བྱ། །དེ་ནས་དགྱེས་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཞུ་འཁྱོད་མཆོག་ལ་དབྱེ་བ་ལྟ། །དེ་ལས་ཀྱང་

ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་ཀླུ་འབྱོར་དབྱེ་བ་བརྩ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ། །
ཀླུ་འབྱོར་བ། ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱུ་ལ་མངའ་བའི་གང་ཟག་དགེ་བ་ལྷའི་སྦྱོད་
འཇུག་འབྲེལ་བ་ལས། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་ཀླུ་འབྱོར་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལ་ལྷན་
བ་ནི་ཀླུ་འབྱོར་བའོ། །ཞེས་ཆོག་རིས་ཙམ་མ་གཏོགས་དེ་ངི་བཞིན་འབྱུང་ངོ། ། རྗེའི་ལམ་རིས་
ཆེན་མོ་ལས། ཀླུ་འབྱོར་བ་ནི་ཞི་ལྷག་གང་རུང་རྟེན་བཞིག་ལ་བྱེད་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
བའང་དེ་དང་མ་ཐུན་ནོ། །2 ལམ་ཉམས་སྤྱེལ་ན་མཁུ།

ཀླུ་འབྱོར་བའི་དམིགས་བ་བཞི། ཁྲབ་བའི་དམིགས་བ། སྦྱང་བ་རྣམས་སྦྱོང་གི་དམིགས་བ། མཁུས་
བའི་དམིགས་བ། ཉོན་མོངས་རྣམས་སྦྱོང་གི་དམིགས་བ་དང་བཞེད། །

ཀླུ་འབྱོར་སྦྱོང་བའི་དབྱེ་མ་རང་རྒྱུད་ལ། ཐ་སྦྱང་དུ་བྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྦྱོང་བའི་རྣམ་པར་རིག་བ་ཙམ་
གྱི་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་བར་འདོད་བའི་དབྱེ་མ་བ་ཡིན་བས་ན་ཀླུ་འབྱོར་སྦྱོང་བའི་དབྱེ་མ་རང་
རྒྱུད་བ་ཞེས་བྱའོ། །

ཀླུ་འབྱོར་སྦྱོང་བའི་ས། སྒྲིལ་བར་འཇུག་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་བའི་ཆོག་རྣམས་
པར་བཤད་བ་དྭ་ཙུ་ ༡༥༤བཤུལ། ཀླུ་འབྱོར་སྦྱོང་བའི་ས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གཏན་བའི་
ཡུལ་ཉ། སྒྲིལ་བར་འཇུག་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །

ཀླུ་འབྱོར་བའི་རྒྱུ། འོད་གསལ་འཆར་བའི་གནས་སྤྱིང་གར་རྒྱུང་རིམ་གྱིས་སྦྱང་བའི་རིམ་བ་ལས་
འུགས་འབྱུང་གི་སྦྱོང་བ་བཞེད་དང་། དེ་ནས་ཕྱིར་ལ་ལྷང་བའི་རིམ་བ་ལས་འུགས་ལྡོག་གི་སྦྱོང་
བ་བཞེད་སྒྲིལ་སྦྱོང་བའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱེ་ཚུལ་དང་། འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུང་འོད་ཟེར་ལྷ་ལས་ཀྱུན་རྒྱུ་
སྦྱེ་མའི་སྦྱེ་སྦྱེ་ལ་ཚུལ་གཙོ་བོར་སྦྱོན་བས་ན་ཀླུ་འབྱོར་བའི་རྒྱུ་དེས་བྱའོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། སྦྱོང་
བའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྒྱུང་ལས་བསྐྱབས་བའི་སྦྱེ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་རྣམས་འབྱོར་ཡང་
ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་སྦྱེ་བ་བྱེད་སྦྱང་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་བས་པ་ཞེས་གྱུར་
བཞེད་བའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་རྗེའི་མཐའ་གཙོད་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱུ་གུ་ལས་གསུངས།

ཀླུ་འབྱོར་སྒྲན་མེད་བའི་རྒྱུ། རྒྱ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་བའི་དོན་

སྟོན་ཞིང་། རྒྱུད་སྡེ་ཀུན་གྱི་ཅེ་མོར་གྱུར་པའི་རྒྱུད་སྡེ་ཞིག་སྤྱོད་བཤད་ནི། ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ཡེ་ཤེས་དང་། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་ན་
རྣལ་འབྱོར། དེའི་གོང་ན་ཟླ་མེད་གྱི་རྒྱུད་སྡེ་གཞན་མེད་པས་ན་ཟླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་དོ། །མཁས་
བླ་མ་ཆོས་རྗེའི་དུས་འཁོར་གྱི་འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས།

རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད། ཀུན་ཏུ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་སྤྱི་བོན་སྟོར་བུའི་བར་དུ་བྱང་བའི་ཡས་
བབས་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ལོག་པའི་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་སྟེ་ཚུལ་དང་། བྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བ་དང་རྟོང་བ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་སྦྱོར་བའི་སྟོན་ནས་
དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྐྱོད་པའི་རིམ་པ་
གཙོ་བོར་སྟོན་ཞིང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བཞོན་པའི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྷ་ལས་ཀུན་རྫོབ་སྤྱོད་
མའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚུལ་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཅས་བྱའོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། ལྟན་
སྟེས་ཀྱི་ཤེས་བྱིན་ཆོས་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་ཐབས་དེ་ནི་བདེ་རྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་
ཡང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིའི་སྤྱོད་བྱེད་རྟོང་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་མ་ཞེས་
གྱུར་བྱའོ། །རྗེའི་མཐའ་གཙོད་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱོད་བྱ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རྣལ་འབྱོར་བཞི། ། (དགེ་ལྷན་ས) དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆེང་ས་རྣལ་འབྱོར་བཞི་
ནི། རྣལ་འབྱོར། རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར། (རྗེས་སུ་ཞེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་སྟེ། འབྲེལ་བའི་རྣལ་
འབྱོར) ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་དང་བཞིའོ། །རྗེའི་སྤྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
དེ་ལ་སྤྱིར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དོན་ནི། འདུས་པ་བྱི་མ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་
དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ་འདིར་ནི། མངོན་བྱང་ལྷ་ལས་བསྐྱབས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་རྒྱ་རྩེ་རྩེ་འཛིན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནོ། །རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་ནི། རྗེས་སུའི་
དོན་འབྲེལ་བ་ལ་འགྲོ་བས་བཤད་པས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་མ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་བྱ་སྟེ་འབྲས་བྱ་རྩེ་རྩེ་འཛིན་
པའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །དེ་དག་ལས་གྱུར་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྣལ་
འབྱོར་ཏེ་ཡབ་ཡུམ་སྟོན་པར་ཞུགས་ནས་བད་མར་བསྐྱེད་པའི་ལྟའི་འཁོར་ལོ་སྟོན་ནས་རང་

གནས་སུ་བཀོད་པའི་འཁོར་ལོ་རྫོགས་པའོ། །དེ་ནས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ལ་སོགས་པ་བྱིན་གྱིས་
ཚོབ་ཅིང་ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་པ་དང་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་དང་མཚོན་བསྟོད་བདུད་ཅི་མུང་
བ་དང་བརྒྱས་པ་བྱས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ག་ཤེགས་སུ་གསོལ་ཞིང་དམ་ཆོག་པ་བསྐྱས་
པའི་བར་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོར་དཔལ་འཛིན་གྱིས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས། རྣལ་འབྱོར་དྲུག་
ལ་གཟིགས། 2 (ཐག་ཆེན) ཅེ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲོས་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། རོ་གཅིག་གི་
རྣལ་འབྱོར། སྒྲོམ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་བཞིའོ། །རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་
དུ་གཟིགས། 3 རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྣལ་འབྱོར་གསུམ། ཉིང་ངེ་གསུམ་དང་དོན་འབྲ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་ནི། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན།
དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་གསུམ་མོ། །
རྣལ། 1 རང་བཞིན། མ་བཅོས་པ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་སེམས་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་
ལ། སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་
ཚུབ་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་ཟེར་བར་སྒྲུང་བས་སེམས་རྣལ་དུ་ཞོག་ལ་སྒྲོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟ་བུ། 2 བཏང་སྒྲོམས་ལའང་འབྲུག་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་
འབྱུ་བྱེད་པའི་སེམས་པ་དང་རྣལ་དུ་འཛོག་པའི་བཏང་སྒྲོམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྤར་བཤད་ཟེན་
རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

རྣལ་མ། 1 ཡང་དག་པ། རང་བཞིན་པ། མ་བཅོས་པ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ལམ་རྣལ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། དེ་ལ་སྤྱུང་གིས་ནི་ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པ་
ལ་བསྐྱགས་པ་མཛད་པའི་མདོའི་ཁྲུངས་བརྒྱད་ཅུ་དངས་ནས་བསྐྱབས་མོ། །འདིས་ནི་ཐབས་
ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣལ་མ་མིན་ནོ་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྐྱར་པ་ཆེན་པོ་བཏབ་
ཅིང་། ཞེས་གསུངས། 2 དོན། གོ་དོན། དཔེར་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མགོ་བཞེས་པ་ལྟ་བུ།
རྫོ་ཐུང་། སྒོ་ཐུང་བའི་མི། ས་བཅ་ཀྱི་ཤེགས་བཤད་འབྲུལ་གྱི་བྲ་བ་ལས། རྫོ་ཐུང་ལ་ཀུ་རེ་མ་བྱེད། མི་
ཐུབ་པ་ལ་དོ་མ་བསྟོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲ་བྲངས། (བར་ཕྱིན) རྣམ་བྲངས་དང་དོན་གཅིག་སྒྲ་རན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། བ ༡༥༧་བཤལས།

ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་བྲངས་འདི་བཞིའི་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲ་འགའ་སྟོད་པ། (འདུལ་བ) སྒྲ་འགའ་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན་ལ་གཟིགས།

སྒྲ་འགའ་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན། (འདུལ་བ) ཅ་བ་བཞི་དང་ཆང་དང་ལྷ་ལས་གཉིས་ཙམ་བསྐྱུང་བར་ཁས་

ལེན་པའི་དགེ་བསྟེན་ལ་ཟེར། འདི་ལ་མཆོ་རྟེན་ལས་ཕྱོགས་གཅིག་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན་ཞེས་

ཐ་སྟད་བྱེད་དེ། མཆོ་རྟེན་ལས། ཕྱོགས་གཅིག་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན་ནི་ཉིས་པའི་ཅ་བ་བཞི་ཆང་

དང་ལྷ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཉིས་བསྐྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲ་གཅིག་སྟོད་པ། (འདུལ་བ) སྒྲ་གཅིག་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན་ལ་གཟིགས།

སྒྲ་གཅིག་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན། (འདུལ་བ) ཅ་བ་བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྐྱུང་བར་ཁས་ལེན་

པའི་དགེ་བསྟེན་ལ་ཟེར། མཆོ་རྟེན་ལས། སྒྲ་གཅིག་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན་ནི་ཉིས་པའི་ཅ་བ་བཞི་

སོ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བསྐྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲ་བྲངས། ཐོག་བྲངས་དང་དོན་གཅིག་ འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་ཐོག་བྲངས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྗེ་མར་པའི་རང་རྣམ་གསུང་མཁྱུར་ལས། དུལ་དབྱས་འཁྱུར་ཆལ་གྱི་བཀོད་པ་མཛོང་། །དཔལ་

དོ་རྗེ་གདན་གྱིས་སྒྲ་བྲངས་པའོ། །རྟེན་ངོ་མཆར་ཅན་ལ་མཆོད་པ་བྱས། །ཁོ་བོ་ཕྱིན་པ་འཕྱིས་

སོ་སྟུམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲ་བྲག་སྒྲའི་ཨི་ཁུང་། སྒྲའི་ཁུང་བྲ། སྒྲའི་བྲ་ག སྒྲ་བཤད་ནི། སྒྲ་བྲག་ཅེས་པའི་བྲག་ནི་བྲ་ག་ཞེས་

པའི་ཆོག་བསྐྱས་པའོ། །

སྒྲ་མའི་མེ་ཏོག་ ༩་ཏིའི་མེ་ཏོག་ དེ་ལ་སྟོ་དཀར་དམར་གསུམ་ཡོད་པར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟུགས་

ན་གསལ།

སྒྲ་ཆོགས་གཉིས་མེད་པ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་རྣམ་

བདན་པ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྟེ་པ། སྟེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟན་སེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན།

སྒྲ་ཆོགས་དོ་རྗེ། ཤར་དཀར། སྟོ་སེལ། རུབ་དམར། བྱང་ལྗང། ལྟེ་བ་སྟོ་བའི་དོ་རྗེ་རྒྱ་བྲམ། སྒྲ་བཤད་

ནི། ཁ་དོག་སྣ་ཆོག་པ་བ་ཅན་གྱི་དོན་ཡིན་པ་སྣ་ཆོག་སྣོན་ཅིང་། དེ་ལ་སྣ་ཆོག་སྣོན་ཅིང་རྩ་ལྷོ་
པ་དང་། རྩ་བཅུ་གཉིས་པ། རྩ་ཉི་ལུ་ཅན་པ་བ་ཅས་ཡོད། སྣ་ཆོག་སྣོན་ཅིང་རྩ་ལྷོ་པ་དཀར་སེར་
དམར་ལྗང་སྣོན་པའི་ཁ་དོག་ལྷོ་ལྷན་གྱིས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྷོག་ཆས་བྱེན་ལྷོ་
ཡོད་པར་མཆོན། རྩ་བཅུ་གཉིས་བྱས་ཆེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དག་པ་མཆོན། རྩ་
ཉི་ལུ་ཡོད་ཆེ། འཇིག་རྟེན་ཉི་ལུ་དག་པ་མཆོན་ནོ། །སྣ་ཆོག་སྣོན་ཅིང་ཅེ་མོ་གསུམ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་
པར། པམ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་ངོ། །བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྣ་ཆོག་སྣོན་
ཅིང་གསལ་འདེབས་པའམ་བསྟོམ་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཅེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་
གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་༤༥༥ལས། དེ་འདྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྷར་ལྷོག་པའི་
སྟོན་སྣ་དབྱེ་བ་ཡོད་པས། སྣ་ཆོག་སྣོན་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ལྷ་དག་པར་གསུངས་ལ། ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལ་
ནི་ལམ་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་འདྲའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་རྩང་འཇུག་གི་སྐྱེ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་དེས་དོན་དེ་
འདྲ་བ་མཆོན་པའི་སྐྱེད་དུ་འདིར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྟེན་དུ་སྣ་ཆོག་སྣོན་ཅིང་བསྟོམ་པ་ཡིན་
ཉེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྣ་ཆོག་སྣོན་པ་སྒྲུ། 1 དེ་ལ་སྣ་ཆོག་སྣོན་པ་སྒྲུ་འདབ་མ་བཞི་ཅན་ནི། ཕྱོགས་བཞིའི་འདབ་མ་དམར། མེ་
རྒྱུང་སེར། བདེན་བྲལ་ལྗང་། དབང་ལྷན་ནག་ལྷོ་བ་ལྗང་། གེ་སར་སེར་བ་དང་བཅས་པའི་བསྒྲུ་
མའོ། 2 ཡང་ན། ཁ་དོག་དཀར་སེར་དམར་ལྗང་འདབ་མ་དེ་བཞི་པའམ། སོ་གཉིས་སམ། བཅུ་
དྲུག་པ་ལྷོ་བ་ལྗང་། གེ་སར་སེར་བ་དང་ལྷན་པའི་བསྒྲུ་མའོ། །སྒྲུ་བཤད་ནི། ཁ་དོག་སྣ་ཆོག་སྣོན་
པ་ཅན་གྱི་བསྒྲུ་ཡིན་པས་དེ་སྐྱེད་ཅེས་བྱའོ། །མཆོན་དོན་ནི། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་འོག་གཞིའི་སྣ་
ཆོག་སྣོན་པ་སྒྲུ་འདབ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་འདབ་གིས་མ་གོས་པ་ལྟར། འདོད་ཡོན་ལམ་བྱེད་ལས་སྐྱེས་
ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་སྟོན་གྱིས་མ་གོས་པ་མཆོན། སྣ་ཆོག་སྣོན་པ་སྒྲུ་འདབ་མ་དེ་
བཞི་བྱས་ཆེ་ལྷོ་བའི་ཅེ་འཁོར་མཆོན་པ་སོགས་གཞན་ལའང་རིགས་འབྲེལ། །

སྣ་ཆོག་སྣོན་གཟུགས་ཅན། དོན་ཅེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྒྲུ་བཤད་ནི། སྐུལ་པའི་

སྤྱི་ཚུ་བད་གི་གཟུང་དང་རྒྱ་སྐར་ལྟར་ཞི་བླ་གང་འདུལ་སྟོན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།
སྤྱི་ཚོགས་གཟུགས་ཅན་ལ། རྟོཾ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ། རྟོཾ་མཁའ་འགྲོ་ལ། རྟོཾ་རོ་ལངས་མ་
ནམས་དོན་འབྲ།

སྤྱི་ཚོགས་ཡུལ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡུལ་གྱི་མཚན་གྱི་ནམ་གངས་ཤིག
སྤྱི་ཞགས། སྐར་ཆེན་གྱི་སྤྱིའི་མིང་། སྤྱི་བཤད་ནི། སྐར་ཆེན་གྱི་སྤྱི་ཞགས་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པས་
ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། སྐར་པོ་ཆེའི་སྤྱི་ཞགས་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། །སྤྱི་བས་རྟོཾ་
བྱང་རྟོཾ་འཆང་ཆེན་པོས། རྟོཾ་སུ་བཅེ་བའི་སྤྱི་ཞགས་པའི་པོ་ཡིས། །སྤྱི་ཚོགས་ལྷན་ལ་
གསར་པའི་མཁྲི་ཀ། འདི་ན་སྐོར་མན་གཞོན་བྱའི་ཐོད་རྒྱ་དུ། །བཅེངས་ཆེ་གྲུས་སྤྱིའི་སྤྱི་
གར་ཅི་ཡང་བསྐྱར། །

སྤྱི་ཡི་ལག་པ། སྐར་པོ་ཆེའི་མིང་། རྟོཾ་འཛམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཉོན་མོངས་གདུག་
པའི་སྤྱི་ཡི་ལག་པས་དག་བའི་ལྷོན་པ་ཀུན་ཏུ་འཛོམས། །སྤྱི་བའི་ཞགས་པས་ཡིད་ནི་བྱངས་
པས་རྟེན་བཀྱར་སྐར་མོའི་བྱིར་འབྲང་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྤྱི་དུ། རྩ་ཚོ་ལས་བཟོས་པའི་སྤྱི་ཐ་སྤྱི་སྟོད། འདི་རིམ་གྱིས་སྤྱི་ཐ་སྤྱི་སྟོད་སྤྱིའི་མིང་དུ་ཆགས། སྤྱི་
བཤད་ནི། སྤྱི་ནི་སྤྱི་ཐའི་བསྐྱུས་ཆིག་ཡིན་ལ། རྩ་ནི་རྩ་ཚོའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན་སྐར་པོ་ག་གི་རྩ་
ཚོ་ལ་སྐར་རྩ་ཞེས་པ་ལྟ་བུལོ། །

སྤྱི་ཤ་སྤྱི་ན་རྩ་མི་བཏུབ། སྤྱི་ཐག་སྤྱི་ན་རྩ་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། རང་གི་དབང་ཆ་གཞན་ལག་ཏུ་ཤོར་མི་
རུང་ཞེས་པའི་དོན་ལོ། །དཔེར་ན་བ་སྐར་དང་རྩ་མོང་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཐག་གཞན་ལག་ཏུ་ཤོར་ནས་གར་
འཐིད་འཐིད་བྱེད་པ་ལྟར་མི་བྱ་ཞེས་པའོ། །རྟོཾ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཆང་
བ་ཞིག་ལ་བྱེད་ཀྱི་སུ་རུང་རུང་ལ་སྤྱི་ཤ་སྤྱི་ན་རྩ་མི་བཏུབ་གསུང་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྤྱི་ཉོར། ཉོར་སྤྱི་ལས་དབྱགས་སྤྱི་ཉོར་ཉོར་ཞེས་འབྲུད་པ་དེ་ལ་ཟེར། ཉོར་སྤྱི་ཉོར་བྱེད་ཀྱི་འདུག་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྤྱི་ག་གི་གཉེན་མཚམས། པ་མ་གཅིག་ལས་སྤྱིས་པའི་སྤྱི་རྒྱ། ལ་མ་གཅིག་པའི་སྤྱི་རྒྱ། བརྒྱད་སྟོར་

པའི་འགྲེལ་བ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་ལོད་ལས། ལྷག་གི་གཉེན་མཆས་ཀྱི་མངལ་གཅིག་ནས་སྒྲིལ་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །
ལྷག་གི་ཆ་ལོ། 1 མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་བུ། ལུང་ཐན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་སྲིང་མོའི་བུའི་མིང་ཡིན་
པར་བཤད། བྱི་རྒྱལ་བས་nephew ཟེར་བ་དེའོ། 2 རང་གི་བུ་དང་བུ་མོའི་བུ། ལུང་ཐན་ཆེགས་
ཀྱི་འགྲེལ་བར་རང་གི་བུ་མོའི་བུའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། བྱི་རྒྱལ་བས་grandson ཟེར།
ལྷག་གི་ཆ་མོ། 1 མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་བུ་མོ། བྱི་རྒྱལ་བས་niece ཟེར། 2 རང་གི་བུ་ལྷག་གི་བུ་མོ།
བྱི་རྒྱལ་བས་granddaughter ཟེར་བ་དེའོ། །
སྒྲིང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ། སྒྲིང་བ་དཀར་ལམ་བ། མཆེད་བ་དམར་ལམ་བ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་བ་དང་
གསུམ་མོ། །འགྲེལ་བཤད་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྒྲིང་བཏགས། སྒྲིང་བ་ནི་དོན་དངོས་དང་། བཏགས་བ་ནི་དེའི་སྒྲིང་ནི་ལྷན་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་
སྒྲིང་བ་ནི་བུམ་བ་རང་མཆོན་བ་དང་། བཏགས་བ་ནི་བུམ་བ་འདི་དོན་སྤྱི་ཡིན་བ་ལྟ་བུའོ། །
སྒྲིང་གྲག་རིག་གསུམ། ཐ་མལ་པའི་གཟུགས་དང་སྒྲིང་དང་ཤེས་བ་གསུམ་ལ་ཟེར། དདུལ་རྒྱུའི་སྒྲིང་
རས་གཟིགས་རྒྱ་མའི་རྣམ་འབྱོར་ལས། སྒྲིང་གྲག་རིག་གསུམ་འཕགས་པའི་གསང་གསུམ་
དུ། །འབྲེད་པའི་རྣམ་འབྱོར་མཆོག་ལ་གནས་པར་གྱུར། །ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །འགྲེལ་
བཤད་རྒྱས་པར་ཁྲིམ་སོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་འབྱོར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྒྲིང་མཐའ། སྒྲིང་བ་མཐའ་ཡས་དང་དོན་འདྲ།
སྒྲིང་བ། 1 རྒྱལ་འཆར་བ། 2 རྒྱལ་འཆར་རྒྱུའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས། སྒྲིང་ཞིང་སྲིད་པའི་ཆོས།
ཡོད་བ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་བ་བཅས་ཀྱི་མིང་། 3 ཉི་མ། རྒྱ་བ། ལྷར་མ། མེ། རོར་བུ་སོགས་ཀྱི་
འོད། 4 ཆགས་བ། སྲིད་ཞེས། དོན་དུ་གཉེར་བ། འཁོར་བའི་སྒྲིང་ཤས་ཟེར་བ་དང་། སྲིད་བ་
ཤས་ཆེན་པོ་ལ་སྒྲིང་ཤས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 5 བསམ་རྒྱལ་མོ། རྒྱལ་བ་འབྲུལ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 6
སྒྲིང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་སྒྲིང་བ་ལའང་ཆོག་བསྐྱུས་ནས། སྒྲིང་བ་ཟེར། དེ་ལ་སྒྲིང་བ་དཀར་
ལམ་བ་ཡང་ཟེར། སྒྲིང་བ་དཀར་ལམ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྒྲིབ་བ་དཀར་ལམ་པ། སྒྲིབ་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྒྲིབ་བ་དང་། སྒྲིབ་བ་བཞིའི་ནང་ནས་སྒྲིབ་
 བ་ལ་ཟེར། རང་རྒྱ་ལུགས་འབྲུང་གི་ཀུན་རྟོག་བརྒྱུད་ཅུ་བཞེན་པའི་རྒྱུད་དང་བཅས་བ་དང་།
 ལུགས་རྟོག་གི་མཆེད་བ་བཞེན་པའི་རྒྱུད་དང་བཅས་བ་གང་རུང་ལས་བྱུང་ཞིང་། རང་གི་རོ་པོ་
 སྒྲིན་གནས་གཡའ་དག་ལ་རྒྱ་འོད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ལྟ་བུའི་སྒྲིབ་སང་དཀར་ལམ་པའི་སྒྲིབ་བ་འཆར་
 གྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྒྲིབ་རགས་བ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་བ་ལྟ་མོ་
 ལ། སྒྲིབ་བ་དཀར་ལམ་པ་ཟེར། དཀར་ལམ་པ་འཇམ་ཁ་དྲོག་དཀར་པོ་འཆར་བའི་རྒྱུན་ནི། སྒྲིབ་
 ག་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དབྱ་མའི་ཡར་སྒྲ་ནས་ཞུགས་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱིས་
 བའི་ཅ་མདུད་ལོལ་བའི་དབྱས་ན་བ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་ཉི་ལྷག་མཐོ་བྱར་བསྐྱར་གྱི་
 རྣམ་པར་ཡོད་པ་དེ་ཐུར་ལ་འོངས་ཏེ། སྒྲིབ་གའི་རྒྱུད་གི་མདུད་བ་བྱུག་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་དུ་སྒྲིབ་ས་
 པའི་བར་ལ་དེ་འདྲའི་སྒྲིབ་བ་འབྲུང་བར་གསུངས་ཤིང་། བྱི་རོལ་ནས་རྒྱ་འོད་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་
 ཤར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲིབ་བ་དཀར་ལམ་པའི་སྒྲིབ་བ་ཤད་ནི། ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱུད་ཐིམ་ནས་རྒྱ་
 འོད་ལྟ་བུའི་སྒྲིབ་བ་དཀར་ལམ་པ་འཆར་བས་ན་དེ་སྒྲིབ་ཅས་བྱ་སྟེ། རེའི་རིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲིན་
 ལས། ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱུད་ཐིམ་ནས་རྒྱ་འོད་ལྟ་བུར་སྒྲིབ་བའི་སྒྲིབ་ནས་སྒྲིབ་བ་ཞེས་བྱ་ལ།
 ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སྒྲིབ་བ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཉིད་ཀུན་རྟོག་བརྒྱུད་ཅུ་
 རྒྱུད་དང་བཅས་པས་སྒྲིབ་པས་སྒྲིབ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲིབ་བ་དཀར་ལམ་པ་སོགས་འཆར་བའི་རྒྱ་མཚན། བཤུ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐུ་བས་
 ཐུགས་རྗེ་མ་ལས། བྱང་སེམས་ཐུར་བབས་དཀར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །རྟ་བྱེན་ལོག་དམར་
 ལམ་ཤར་བ་དང་། །དབྱ་མ་འབྲེལ་དུས་ནག་ལམ་འཇུབ་པའི་ཆེ། །སྐུ་བས་ལ་བབ་པོ་རྒྱ་མ་རིན་པོ་
 ཆེ། །འཁོར་བ་ནས་རྫོངས་ཤིག་འཕགས་མཆོག་སྐུ་རས་གཟིགས། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །
 སྒྲིབ་བ་སྐུ་མ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་སྐུ་མ་ལྟར་སྒྲིབ་བཞེན་དུ་བཅེན་པར་མེད་པ། ཤེས་བྱ་
 མཛོད་འབྲེལ་ན་གསལ།

སྒྲིབ་བ་མཆེད་པ། མཆེད་པ་དང་དོན་འདྲ། མཆེད་པ་ལ་གཟིགས།

སྒྲིམ་བ་ཉེར་ཐོག། ཉེར་ཐོག་དང་དོན་འདྲ། ཉེར་ཐོག་ལ་གཟིགས།

སྒྲིམ་བ་མཐའ་ཡས། སངས་རྒྱལ་འོད་དཔག་མེད། རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྤྲུགས་ན་གསལ།

སྒྲིམ་བ་བདེའི་སྒྲིམ། (བཀའ་བརྒྱུད) སྒྲིམ་ཞིང་སྤྱི་བའི་བྱིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད། སྒྲིམ་བཤད་ནི། དང་
བ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྒྱུད་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོགས་
དཔེས་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ས་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། བཙུན་འབྲུག་རྒྱུན་ཆད་མེད་པའམ་
སྤྱིང་རྗེའི་ཚུས་རྒྱུད་བརྒྱན་པ་སོགས་སྟོན་པས་རྒྱ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་
ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱད་ཤིང་སྤྲེག་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་ལྷུས་མ་རིག་པའི་ཐུན་པ་སེལ་བ་སོགས་སྟོན་
བྱིད། མེ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱུད་གི་ཤུགས་ཀྱི་སྤྱིབ་པའི་དངོས་པོ་
གཏོར་བ་སོགས་སྟོན་པས། རྒྱུད་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་
ཀུན་ལ་ཁུབ་པ་སོགས་སྟོན་བྱིད། རྣམ་མཁའ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཏེ། དེ་ཉམས་འབྱུང་བ་
དང་འབྱུང་འགྱུར་སོགས་བྱིན་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྒྲིམ་མར་མ་གྱུར་པ་མེད། ཅེས་བྲག་
ཆེན་ཀྱི་ཁྱིད་ཡིག་ཤེས་དོན་རྒྱ་མཛོར་གསལ་བ་ལྟར་བཤོད།

སྒྲིམ་བ་བན་བྲུ། (སྒྲིམ་སྤྱིང) སྒྲིམ་བ་ཐར་ཐོར་རམ་ཐར་ཐེར་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

སྒྲིམ་བ་སེམས། སེམས་སྤྱོད་པ། སྤྱོད་པ་ལྷན་བྲུབ། ལྷན་བྲུབ་རང་གོལ། (བཀའ་བརྒྱུད) བྲག་ཆེན་ཀྱི་ངོ་
སྤྱོད་རྣམས་བ་བཞི། བྲག་ཆེན་ཀྱི་གནད་ཐམས་ཅད་ངོ་སྤྱོད་རྣམས་བ་བཞིའི་ནད་དུ་འདུ་བ་ཡིན། དེ་
དག་གི་དོན་ནི། ཡུལ་སྒྲིམ་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་པས་ལྟར་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་ཆོ་འབྲུལ་ལས་
དོན་དུ་གང་ཡང་མ་བྲུབ་པར་རྟོགས་པ་སྒྲིམ་བ་སེམས་སུ་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། སེམས་དེའི་ངོ་པོ་
འཕྲོག་ནས་འབྱུང་གསུམ་ལ་དབྱེད་པས་གང་དུ་འདང་མ་བྲུབ་པ་མི་ལམ་ཀྱི་རྟ་རྒྱུད་ལྟར་དོན་ལ་
མ་བྲུབ་པར་རྟོགས་པས་སེམས་སྤྱོད་པར་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། སྤྱོད་བཞིན་གསལ་བུངས་ཀྱི་རང་
ནས་ལགས་མེད་དུ་སྒྲིམ་ཆོགས་ལྷན་བྲུབ་དུ་འཆར་བ་རྒྱུན་གྱི་སྒྲིམ་ལྟར་རྟོགས་པས་སྤྱོད་པ་ལྷན་
བྲུབ་དུ་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། (སྤྱོད་པ་ལྷན་བྲུབ་དུ་ངོ་འཕྲོད་ཅེས་བ་འདི། དགེ་ལུན་པའི་བདེ་སྤྱོད་སྒྱུ་
མ་ལྟ་བུ་དང་། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ། ཀུན་རྗེས་པ་མོ་རྟོགས་

པ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲའོ། དེ་ལྟར་ལྷན་གྱིས་བྱས་ཅིང་ནས་གསལ་རིག་སྒོར་པ་ལྷན་བྱས་སྒྲོལ་
བྲལ་འགྱུར་མེད་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་མ་གཡོས་པར། སྤུལ་ལ་མདུད་པ་པོར་བ་ལྟར་ཤར་གྲོལ་
དུས་མཉམ་པར་ངས་པས་ལྷན་བྱས་རང་གྲོལ་དུ་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །
སྤང་བ་སེམས་སྤྲས། སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། སྤང་བ་སེམས་སྤྲས་ཟེར། དེ་ལ་གཞིའི་སྤང་
བ་སེམས་སྤྲས་ནི། གཉིད་དང་འཆི་བའི་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་བ་གསུམ་སྟོ། །ལམ་གྱི་སྤང་བ་སེམས་
སྤྲས་ནི། དཔེན་པ་གསུམ་གྱི་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་བ་གསུམ་དང་། སྤྱུ་ལུས་གྱི་སྤང་བ་གསུམ་སྟོ། །དེ་
ཡང་རྒྱུད་སྤྲེལ་གཏམ་པའི་གང་ཟག་ལྟ་བུའི་སྤྲོད་མིན་ལ་སྤྲས་པས་ན་སྤྲས་པ་ཞེས་བྲ།

སྤང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས། སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག
སྤང་བ་ལྷན་ཅིག་སྤྲེས་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) བྲག་ཆེན་བརྟུན་ཞིག་སེམས་ལ་འཆར་བའི་སྤང་བ་སྤྱོད་གསུམ་པ་
ཐམས་ཅད་དོ། ། སེམས་གྱི་རང་རྒྱལ་ལས་མཆོན་ཉིད་གོ་མ་འགགས་པར་འཁོར་འདས་གྱི་
ནམ་པ་སྤྱོད་གསུམ་སྤང་བ་ནམས་སྟོ། །

སྤང་བར་བསྐྱར་ཏེ། གཞུགས་སུ་བསྐྱར་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན། འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་ཆོག་ཅིག་ཡིན།
དེ་ཉིད་ལས། གང་གི་ཆེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་ན་
བཞུགས་པས་གཞིགས་པ་ལྟ་བུ་དག་ལ་གཞིགས་ནས་འདོད་པ་ན་སྤྲོད་པའི་ལྟ་བུ་དག་པོ་དག་ལ་
ལན་གསུམ་བསྟོར་བ་མཛད་དེ། སྤང་བོ་ཆེ་ལྟར་སྤང་བར་བསྐྱར་ཏེ། ལུས་གྱི་ལྷན་སུ་ཞུགས་
པ་དེའི་ཆེ་ན་ས་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་གཡོས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་
གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། སྤང་བོ་ཆེ་ལྟར་སྤང་བར་བསྐྱར་ཏེ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་མི་ལམ་དུ་དག་
བའི་མཆོན་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་སྤང་བོ་ཆེ་མཆེ་བ་བྲག་པར་བསྟན་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་
བྲ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སྟོ། །

སྤང་ཅེ་ཤག་ལྟ་སའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བལྟོག་དང་། ཁྲིམས་གཅོད་པ་མི་དཔོན་གྱི་ལས་ཁུངས་དང་། ཉག་
ཆེན་བཙོན་པ་འཇུག་ལུལ་གྱི་བཙོན་ཁང་ཞིག་སྤྲ་བ་ཤད་ནི། སྤྲེ་བ་སྤང་ཅེ་བ་ནམ་མཁའ་ཆེ་
བརྟན་ཞེས་རྟོག་མའི་རྒྱུད་འཛིན་ཞིག་བྱང་བ་དེའི་ཤག་ཡིན་པར་གྲགས་པས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྲ།

ཞུས་པའི་དེ་བ་དང་པོ་༡ན་གསལ་བ་ལྟར་རྟོ།

སྤང་ཞེན། སྤང་བ་དང་ཞེན་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ ཡུལ་དེ་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་ཞེན་པའོ། །ཐ་མལ་གྱི་སྤང་
ཞེན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

སྤང་ཡུལ། རྫོང་ལ་སྤང་ཙམ་གྱི་སྒྲོན་ས་རིག་པར་བྱ་བ་ལ་སྤང་ཡུལ་ཟེར།

སྤང་ཤས། སྤང་བ་ཤས་ཆེན་པོ། ཡུལ་ལ་སྤེད་ཞེན་ཆེ་བའི་དོན། ཆེ་འདིའི་སྤང་ཤས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྤང་སེལ། 1 འཆི་བ་མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་ཆེ་འདི་སྤང་གི་སྒྲོ་སེལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། བོ་རྟོ་
བའི་གསུང་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་བྲངས་པ་ལས། བོ་རྟོ་བའི་ཞལ་ནས། དེད་གྱི་སྤང་སེལ་མི་ཉག་
པ་བསྐྱོམ་པ་འདི་རང་ཡིན་ཏེ། ཉེ་འབྲེལ་དང་ཡོ་བྱད་ལ་སོགས་པ་ཆེ་འདིའི་སྤང་བ་ཀུན་བསལ་
ནས་རང་གཅིག་བྱ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཆེ་པ་རོལ་དུ་བྱུང་གིས་འགྲོ་བར་ཤེས་ནས་ཆོས་མེན་པ་
ཅེས་ཀྱང་བྱར་མེད་སྟུང་ནས་ཆེ་འདི་ལ་མ་ཆགས་པ་ཞིག་གཤོད་འོང་། འདི་སྒྲོ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་
བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་འགགས་ནས་འདུག་པ་ཡིན་གསུང་། རྗེ་གྱུང་ཐང་པས་ཀྱང་།
དོན་དེ་ཕྱིར་མི་ཉག་སེམས་པ་འདི། །དུས་ཐོག་མ་བར་དང་ཐ་མ་བྱ། །སྒྲོ་ཆོས་ལ་བསྐྱུལ་བར་
བྱེད་བ་ཡི། །ལམ་དབུ་མ་སྤང་སེལ་ཆེན་པོར་གསུངས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །སྤང་བ་ཤང་
ནི། ཆེ་འདིའི་སྤང་བ་ཤས་ཆེན་པོ་འདི་སེལ་བྱེད་ཡིན་པས་སྤང་སེལ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། 2
ལྟ་བའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

སྤང་གསལ། 1 འོད་སྤང་གསལ་པོ། 2 མར་མེ། མཛོད་མེ། རྫོན་མེ།

སྤབས་ལུང། སྤབས་རྒྱག

སྤབས་ཕྱིས། 1 སྤབས་རྒྱག་འབྱིད་བྱེད་ཀྱི་རས། 2 (བདུན་ཉིད་) སྤམ་ཕྱིས་དང་འབྲེལ་བར་སེམས། རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤབས་ཕྱིས་བཞིན་དུ་བྱིང་བ་མནམ་པ་མི་བཟད་པ་སྤྲོན་གནག་འགྲེང་
བར་ནི་ཡན་མན་རྒྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤམ་ཕྱིང་། (བདུན་ཉིད་) སྤམ་ཕྱིངས་དང་འབྲེལ།

སྤམ་ཕྱིངས། (བདུན་ཉིད་) སྤམ་ཕྱིས་དང་འབྲེལ། དབྱངས་ཅན་དག་འཁྲོས་སྤམ་ཕྱིངས་ཞེས་བྲིས་ཡོད།

སྒྲིགས་ཀྱིས། (བདུན་པ) གསང་སྟོང་། གྱི་སའམ་མི་གཙང་བ་འདྲོང་སའེ་ཁང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་
སྒྲིགས་ཀྱིས་ཞེས་སྟངས་ལོ། །

སྒྲིགས་ཐོག། (འདུལ་བ) གོས་ཀྱི་ཆལ་བྱ། འདུལ་བ་ལས། སྒྲིགས་ཐོག་གི་སྒྲིག་ཆལ་བྱ་ལ་བྱའི་སྒྲིགས་བྱ་
དང་སྒྲིགས་བྱ་བྱེད་པ་དག་ལ་མི་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲིགས་བྱ། 1 བལ་སྟུང་གིས་བཏགས་པའི་གོས་མ་ཐུག་པོ། 2 (བསྟུང་རིམ) ཅིག་པའི་ཁར་ཐོག་ཁར་
གི་མདའ་ཡབ་གཤམ་མའི་དོད་ལྟ་བུ་པད་མ་རྩ་ག་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་དཔར་པོ་ཤིང་ལེབ་ལྟ་བུ་
ཡོད་པ་ལ་སྒྲིགས་བྱ་ཟེར། 3 སྒྲིགས་བྱ།

སྒྲིགས་སྟུང་། (འདུལ་བ) ཆོས་གོས་རྣམས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དག་སྟོང་གིས་སྟོང་བྱ་བའོ་བའི་གོས་ཤིག་
ཆད་ལ་ཆེ་ཆད་ནི། ཞེད་བྱ་ཁྱུ་གསུམ། རྩུ་ཁྱུ་ལྟོ། །རྩུ་ཆད་ནི། ཞེད་བྱ་ཁྱུ་བྱེད་དང་གསུམ།
རྩུ་བྱེད་དང་ལྟོ། །འཕྲིང་ཆད་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལོ། །སྒྲིག་བཞད་ནི། སྒྲིག་ཐོག་གི་སྒྲིགས་བྱ་
སྟུང་བའི་སྟོང་བྱ་བའོ་བའི་གོས་ཡིན་པས་དེ་སྟུང་ཅེས་བྱ། ཡང་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་
པ་ལས། སྒྲིག་སྟུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིག་སྟུང་དུས་ཤིང་སྟུང་བའི་ཆོས་གོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།
སྒྲིག་སྟུང་འདི་བཞིན་དག་སྟོང་རྣམས་ཀྱིས་མཆན་མོར་སྒྲིག་ཆལ་བྱ་བེད་སྟོང་གནང་གི་ཡོད་
པར་སྟངས་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་པ་ ༥ ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་
པ་མོད་གལ་གྱི་བྱ་ཆེན་པོས་ཅད་མི་སྒྲིག་བས་ཁས་སྒྲུངས་པར་ཐུགས་སུ་རྩུང་ནས། སྒྲིག་སྟུང་
བལྟ་བུ་སྟེ་སྒྲིག་པར་སྒྲིག་བལྟ་ནས་སྟོག་ཡས་པ་པལ་སྟེ། ཞབས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཞབས་བཞག་ནས་
སྟངས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་ལྡང་བའི་འདུ་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིད་ལ་མཛད་
པས་མཉམ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲིག་ལོགས། རྒྱུ་ལོགས། སྒྲིག་ལོགས་རྒྱུ་ལ་སྒྲེལ་ཞི་འབྲིང་། ཅེས་དག་ཡིག་ཁ་ཅིག་ན་གསལ།
སྒྲིའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ལྟའི་ཡ་གྲུལ། རྒྱའི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་བྱུང་བ། བྱེད་
ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྲིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱེད་བྱེད་པ། རོ་བོའི་ཁྱད་པར་ནང་གི་
གཞུགས་ཅན་དུངས་པའོ། །དབྱིབས་ནི་མོ་ཁབ་བཅས་ཤུལ་ཤེས་གཤེབ་ལྟ་བུ།

སྒྲིལ་གཟེངས་མཛོད་། སྒྲ་ལེབ་ལེབ་མེན་པར་འཕང་མཛོད་བའམ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། སྒྲིལ་གཟེངས་མཛོད་ཞེས་བྲ་བ་ནི་སྒྲིལ་གཟེངས་ཀྱི་འཕང་མཛོད་པོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲིལ་ལག་། གྲུང་པོ་ཆེའི་མིང་། སྒྲ་ཡི་ལག་པ་ལ་གཟིགས།

སྒྲུམ་བཙུག་། རྒྱུད་ནད་ཅན་གྱི་ནད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་དང་མར་སོགས་ཞག་ཆེ་ཅན་གྱི་ཟས་སྒྲིན་ཏེ་ནད་གསོ་
བའི་བཙུག་ཐབས་ཤིག་སྒྲ་བཤད་ནི། སྒྲུམ་ནི་ཞག་ཆེ་དང་། བཙུག་ནི་བཙུག་ཐབས་སོ། །དཔེར་
ན་སྒྲུ་བཙུག་དང་། སྒྲུམ་བཙུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྒྲུམ་བག་གི་རྟེན་པ། (འདུལ་བ) ཞག་ཆེ་ཅན་གྱི་ཟས་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས།
སྒྲུམ་བག་གི་རྟེན་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་འོ་མ་དང་ཞོ་དང་མར་དང་ཉ་ག་དང་གསྐམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲེལ་གཞི། 1 གོ་རིམ་ལྟར་མི་གནས་པ། རིམ་པ་འཆོལ་བ། རོད་ཀྱལ་དང་དོན་གཅིག་ 2 འཕྲེད་གཞུང་
གཉིས་སུ་བྲེ་བའི་འཕྲེད་ཀྱི་མིང་། སྒྲུམ་ལོགས་རྒྱབ་ལ་སྒྲེལ་གཞི་འཕྲེད། །ཅེས་དག་ཡིག་ཁ་
ཅིག་ན་གསལ།

སྟོད་ཀྱི་སྟོན་གསུམ། སྟོབ་མའི་ཆོས་ཉན་ཚུལ་གྱི་སྟོན་གསུམ། སྟོད་ཁ་སྐབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོན། སྟོད་ཇི་
མ་ཅན་ལྟ་བུའི་སྟོན། སྟོད་ཞབས་དོལ་བ་ལྟ་བུའི་སྟོན་དང་གསུམ། མདོ་ལས། ལེགས་པར་རབ་
ཏུ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱངས་ཤིག་ཅེས་ལེགས་པར་ཉོན་ཞེས་པས་སྟོད་ཇི་མ་ཅན་གྱི་སྟོན་དང་བུལ་
བའི་སྟོན་ཉན་དགོས་པར་བཟྭ། རབ་ཏུ་ཉོན་ཞེས་པས་སྟོད་ཁ་སྐབ་པའི་སྟོན་དང་བུལ་བར་
ཡིད་ལ་བྱངས་ཤིག་ཅེས་པས་སྟོད་ཞབས་དོལ་གྱི་སྟོན་དང་བུལ་བའི་སྟོན་ཆོས་ཉན་དགོས་
ཞེས་གདམས་པ་ལྟར་ལོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྟོད་ནི་འདིར་སྟོབ་མ་ལ་ཟེར་ལ། དེས་ཆོས་ཉན་
ཚུལ་གྱི་སྟོན་གསུམ་སོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། འདིར་འཇུག་པ་ནི་སྐལ་བ་བཟང་འོ་
ཞེས། །ལེགས་པར་སོམས་ལ་དགའ་བའི་བཞིན་གྱི་མདངས། །རབ་གསལ་འཇུག་པའི་ཉམས་
དང་ལྷན་པ་ཡིས། །རྣམ་གཡེང་སྟོད་ཀྱི་སྟོན་གསུམ་སྟོངས་ལ་ཉོན། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

བརྒྱལ་བ། 1 བསམ་བ། ཡིད་ལ་བསམ་བ། མཉམ་བ་དང་རྟོག་ཅིག་ཡིན། ཟློབ་སྒྲིངས་དཀར་ལྗེའ་

ཉེ་ལོ་ ༡༩༡༧ ན་ལས། བཟླ་བ་ནི་བསམ་པའོ། ། ཞེས་གསུངས། སློབ་སྦྱངས་ལས། སློ་
 སྤོམ་མོངས་སྤྱག་བསྐྱེད་འཛིན་པ་པའི་སངས་རྒྱལ་དག། འོག་གས་དང་འོག་སྤྱ་བཟླ་བ་
 བཞིན་དུ་ནས་ཞར་འབྲུང་བར་ཤོག། ཁེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ༡༢ མུང་ག། ཉམས་སུ་མུང་
 ག། སློབ་སྦྱངས་དཀའ་འབྲེལ་། ཉེ་ལོ་ ༡༩༢༧ ལས། བཟླ་བ་ནི་ཉམས་སུ་མུང་བས་
 སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ ༡༩༤༧ ལས། སློབ་སྦྱངས་ལས། སྤོམ་
 བཟད་ཀྱི་ར་མི་གཙང་བཅེར་བས་འགགས། རབ་ཏུ་དོག་པ་ལུན་གནག་ཐེབས་པོར་འདུག་
 པའི་མི། མངལ་གནས་དཔུལ་བ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་དེ་ཞུགས་ནས། ལུས་ཡོངས་བསྐྱམས་པ་སྤྱག་
 བསྐྱེད་ཆེན་པོ་བཟླ་བ་དགོས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། འདི་སྐྱེ་འབྱུང་དང་། བཤིས་ལྷན་སོ། ། ཞེས་
 སྤྱང་མ་བཅས་སྤྱང་མ་གསུམ་གའི་ནང་དེ་ལྟར་སྤྱང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་དགེ་སྤྱང་མ་སློབ་སྦྱངས་
 ༢༧ བ་ལས། སྤོམ་ལུ་མི་བཟད་ཀྱི་ར་མི་གཙང་གཅེར་བས་བགགས། རབ་ཏུ་དོག་པ་ལུན་གནག་
 ཐེབས་པོར་འདུག་པའི་མི། མངལ་གནས་དཔུལ་བ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་དེ་ཞུགས་ནས། ལུས་ཡོངས་
 བསྐྱམས་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་བཟླ་བ་དགོས་སོ། ། ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་སྤངས་པའི་སློབ་སྦྱངས་
 དང་མི་མཐུན་པར། གཅེར། བགགས། ལུན་གནག་ཐེབས་པོར། བསྐྱམས་བཅས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བ་
 མང་དུ་སྤྱང་བས་དཔུང་བར་འཆོལ་སོ། ། རྗེའི་ལམ་རིམ་སྤྱང་གསར་ཞིག་ཏུ། མཉམ་ཅས་ཤིས་
 བའང་སྤྱང་ལོ། ༡༣ བཟོད་པ་དང་དང་དུ་སྤངས་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས།
 བཟླ་བ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཟོད་པ་དང་དུ་སྤངས་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

[illegible]

འབྲུམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་མིང་བརྟུང་གོ་དཀའ་བ་རྣམས་བཤད་པ་ལས་བཤད་དོ། །འདུལ་བ་
ལུང་གཞི་སྒྲིགས་བས་༼ ར་བ་ ༽ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འདི་འདྲ་བའི་དཀའ་བ་སྟོང་
དེ། ཉིལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། འབྲས་འབྲུ་གཅིག་དང་། སྒྲོ་ཀོ་ལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། རྒྱ་སྒྲོ་འབྲུ་
གཅིག་དང་། མོན་སྒྲོ་འབྲུ་འབྲུ་གཅིག་དང་། མོན་སྒྲོ་འབྲུ་གཅིག་གི་ཟས་གསོལ་ཞིང་
རྩེ་གདིང་བ་ལ་མཉམ་ཏེ་ཞེས་སྟེ། །དེ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་ཐོས་ནས་བྱའི་སྒྲོ་དན་གྱིས་
འོན་པས་སྒྲིག་པར་སྟོང་ཁར་ན་ཞིང་མིག་མཆི་མས་བརྟུང་ས་ཏེ་གཤུངས་ནས། བཅུན་མོའི་འཁོར་
དང་བཅས་པར་རྩེ་གདིང་བ་ལ་ཉལ་བར་བྱེད་དོ། །བཅུན་མོ་གྲགས་འཛིན་ཡང་བྱིས་ཐབ་ཀྱི་
གནས་སྐབས་དེ་ཐོས་ནས་བྱིས་ཐབ་ཀྱི་སྒྲོ་དན་གྱིས་འོན་ཏེ་གཤོང་མཆི་མས་ལྷན་ཅིང་། མེ་ཏོག་
ཐོང་དང་། རྒྱན་དང་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཐོང་ནས་དཀའ་བ་སྟོང་པར་བྱེད་དེ། ཉིལ་འབྲུ་གཅིག་
དང་། འབྲས་འབྲུ་གཅིག་དང་། སྒྲོ་ཀོ་ལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། རྒྱ་སྒྲོ་འབྲུ་གཅིག་དང་། མོན་
སྒྲོ་འབྲུ་གཅིག་དང་། མོན་སྒྲོ་འབྲུ་གཅིག་གི་ཟས་ཐ་ཞིང་རྩེ་གདིང་བ་ལ་ཉལ་
བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་ལོ་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། དེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལུས་
བསྐྱམས་ཤིང་འཆི་བའི་དུས་བྱས་པ་དང་འབྲུ་བ་མཐོང་དོ། །མཐོང་ནས་མཆི་མས་བརྟུང་ས་
ཤིང་དུས་ནས་དེའི་ཆེ་ཆོག་སྒྲུ་བཅད་པ་འདི་དག་སྟེ་སྟེ་ཞེས་དང་། དཀོན་བཅུགས་༼
ཁ་བ་ ༽ལས། ཁྱོད་ཀྱི་པ་དང་མ་ཡང་མཆི་མས་བརྟུང་ས་ཤིང་འདུག ཅེས་གསུངས་སོ། །3
ཡི་ག་གྲུན་དུ་འཕྲུར་བ། ཞེས་ལུང་སྟེ་ལོ་པའི་རྩིས་གསུངས།

བརྟུང་སེམས། གཞན་གྱི་འོར་དང་ཡོ་བྱད་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་པ་ལ་བྱུང་ན་སྟོན་པའི་སྟོང་
ལ་ཟེར། རྒྱ་བཤད་ནི། གཞན་འོར་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྟོང་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་
སྟོང་བ་ཉེར་གཞག་༼ ཡ་བ་ ༽༼ ༡༧ ༽ན་པས། བརྟུང་སེམས་ནི་གཞན་གྱི་འཕྲོར་བ་མཐོང་
ནས་ཤིན་ཏུ་ཏོག་པར་བྱེད། སེམས་ཀྱིས་འདོད་པར་བྱེད། རྩས་འདི་ནི་བདག་གིར་བྱའོ་སྟེ་སྟེ་
བརྟུང་སེམས་འདི་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཆད་པ་དང་པོ་ཡིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

བསྐྱད་པ། མས་པ་དང་སྟོན་བྱུང་བའི་དོན་དུ་བཤད། སྐད་པ། བསྐྱད་པ། བསྐྱད་པ།

༼ བ ༽

པ། 1 མིང་གཞིའི་པོ་ཡིག་ཅིག་ 2 པོ་སྟེ་སྟེས་བྱ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་བདག་སྤྲེལ་གྱི་གཞི་གཞི་ལ།
 སྟེགས་པ། བོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 མིང་མཐའ་ཞིག་གཏང་ན་པ་མ་སྟེ། དྲགས་བཅས་ཀྱི་
 རྩིས་སྤྱུ་འབྲུག་པ། དཔེར་ན་སྤྱུག་པ། ཀླུ་པ། འདུད་པ། འདུན་པ། ལམ་པ། དམ་པ། སྤྲེས་པ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 གངས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་ དཔེར་ན་གཉིས་པ། གསུམ་
 པ། བཞི་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ཡོད་པ། ལྡན་པ། ཅན་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་འབྲུག་པ་དཔེར་ན། འགྲོས་
 གསུམ་དང་ལྡན་པ་ལ། འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལོ་མ་བདུན་དང་ལྡན་པ་ལ་ལོ་མ་
 བདུན་པ་ཞེས་པ་དང་། འདུས་ཤེས་གསུམ་ཅམ་དང་ལྡན་པ་ལ། འདུས་ཤེས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པ་བྱ། 1 བོད་སྐད་ཡོངས་གྲགས་ལ་པ་ཏ་ཞེས་པ་དཔལ་ལེན་དང་ཆ་འདྲ་བའི་རི་མོའི་མིང་ལ་ངོས་འཛིན་
 བྱེད། རི་མོ་འཇམ། རྒྱན་གྱི་མིང་ཡིན་པར། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུངས་ཀྱང་གོང་དང་འདྲ་
 བར་སེམས། 2 (ལེགས་སྤྱད) པ་ཏ་ཞེས་པ་དག་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ། བོར་ལ། སྤོང་པོར། ལྷུང་བཟེད།
 3 སྤྲུག་མེལ་པ་ཏ་ཞེས་ལ། ཞེས་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྤྱད་ན་གསལ། 4 བོད་རྒྱ་ཆོག་
 མཛོད་ཆེན་མོར་ཉ་སྟོགས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲུ་ཞིག་གི་
 མིང་དུ་འདར་བཤད། 5 ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་རྩོད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་དུ་འདར་
 བཤད། དཔེར་ན་པ་ཏས་སྤྱད་དུག་དང་སྤྱད་པར་བྱས་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་འདྲ།

པ་ཏ་ན། (རྒྱ་གར་སྐད) རྒྱ་གར་གྱི་ विहारः श्वेत्तुः रज्ज्वादयः श्वेतैः कृत्यः Patna पटना གནའ་བོ་ཐོང་ཁྱེར་
 འདིའི་མིང་ལ། པ་ཏ་ལི་བྱ་ཏ་ཟེར། ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ་ལོག་ཏུ་པ་ཏ་ལི་བྱ་ཏ་ཞེས་པར་གཟིགས།

བ་ཏ་ལི་ཤུ་བྱ། (ལེགས་སྤྱར) བ་ཏ་ལི་ཤུ་ཏྲ་ Pataliputra ཞེས་བ་དེང་སང་བ་ཏ་ན་ Patna पटना ཞེས་བ་
མི་རྒྱུ་གི་མངའ་སྡེའི་རྒྱལ་ས་དེ་ཡིན་པར་དེང་སང་གི་རྒྱ་ལར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་རྣམས་དང་དགེ་
ཆས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས། དེ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་ (ཨ་ཤོ་ཀ) ལྷ་ངན་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འདྲེན་བྱ་སྤྱིང་དུ་
མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་བཞེངས་མཁན་དེའི་རྒྱལ་ས་ཡིན། སྤོན་མོང་ཁྱེར་བ་ཏ་ལི་ཤུ་ཏྲ་ཟེར་ཞིང་། མོང་
སྤྱང་དུ་སྦྱ་ནར་བུའི་མོང་ཁྱེར་བྱ་བ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ངན་མེད་ཀྱི་པོ་བྱང་གི་ལུའ་དང་གཞན་
ཡང་མོང་ཁྱེར་གྱི་གནའ་དངོས་འབྲེམས་སྟོན་ཁང་གི་ནང་དུ་སྤོན་གྱི་སྦྱ་བརྟན་ངོ་མཆར་ཅན་མང་
པོ་དང་། ལྷ་ངན་མེད་ཀྱི་བཙུན་མོའི་འདྲ་བརྟན་ཡིན་ནམ་ཟེར་བའི་དོ་སྦྱ་ཤེལ་ལྟར་འཆར་བ་ཞིག་
ཀྱང་ཡོད་པར་དགེ་ཆས་ཀྱིས་གསུངས། ཤུ་རྟེ་བ་ས་མོང་ཁྱེར་གྱི་ས་ཞེས་བ་ཏ་ལི་ཤུ་ཏྲ་ཞེས་
བ་འདི་ཡིན་པར་བཞེད། མོང་ཁྱེར་གྱི་ས་ལ་གཟིགས།

བ་ཏཱ་ (ལེགས་སྤྱར) 1 རྟེ་ཀའམ་དོང་ཅེ་འམ་སྟོར་མོ། ལེགས་སྤྱར་དུ་བ་ཏཱ་ पणः དང་། ཤི་རྒྱལ་བས་
Coin ཟེར་བ་དེའོ། 2 (འདུལ་བ) མ་ཤ་ཀའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཞིབ་བར་མ་ཤ་ཀ་ཞེས་
བའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བ་སྤྲམ། དཔལ་གནས། ཞེས་བ་སྤྱ་རྩུང་ཆག་བ་འདྲ། བཟ་ཤིས་ལྟར་མོད་དང་། རྒྱལ་ཅེ་གཉིས་ཀྱི་བར་
དུ་ཡོད་པའི་མོང་ཁྱེར་ཞིག་མིང་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། བ་སྤྲམ་འདི་སྤྲ་ས་
ནས་སྟོ་རུབ་དུ་མེ་ལེ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་ཅམ་དང་། གཞིས་ཀ་ཅེའི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་མེ་ལེ་བཞི་
བཙུ་ཞེ་ལྷ་མཆོམས་ན་ཡོད་པར་བཤད།

བ་ཆབ་འགྱུར། བ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱི་འགྱུར།

བ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས། མོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་གྲགས་ཅན་ཞིག ཤར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས་དང་དུས་མཉམ་
དུ་བྱོན་པའི་འཕན་ལུའ་རྒྱལ་ལྟ་ཁང་པ། ཞང་བ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས་ཞེས་བ་ཁ་ཆེན་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་
གསུམ་སྤྱངས་ཏེ། བརྟེན་ཀ་ན་ཀ་མཆོ་སྤྱན་བྱངས་ཏེ། དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་དུག་དང་། གསང་
འདུས་འབྲེལ་བ་སྟོན་གསལ་ལ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་པལ་མོ་ཆེ་བོད་དུ་བསྦྱར། དེའི་
སྟོབ་མ་བཀའ་བབས་བཞི་ནི། ཆོག་ལ་མཁས་བ་ཤེའུ་གངས་པ། དོན་ལ་མཁས་བ་གཅང་བ་

འབྲེལ་ཆོག་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་མ་བྱ་བྱང་བཙོན། ཞང་ཐང་སྐག་པ་དང་བཞིལོ། །སེ་
ར་ཀུན་མཁུན་སྒོ་ཐོས་རིན་ཆེན་སེལླེའི་བསྟོད་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་འབར་མར། སྒྲེ་བ་ཀུན་ཏུ་
ཁྱིད་གསུང་ལྟགས་ཀྱི་ཡིས། །ལེགས་པར་བྱངས་ཏེ་བདག་ཡིད་སྦང་པོ་ཆེ། །ཐགས་པ་རྣམ་
གསུམ་གཞུང་གི་ལམ་བཟང་ནས། །ཐར་པའི་ཤོང་མཆོག་འཇུག་པར་བྱིན་གྱིས་སྒྲོ་བས། །ཞེས་
པའི་ཐགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་ཐགས་པ། པ་ཆ་བ་ཉི་མ་ཐགས། རྗེ་ཙཱ་ཁ་
པ་སྒོ་བཟང་ཐགས་པ་དང་གསུམ་མོ། །

སྤ་ལ་རྣམ་གསུམ། སྤ་རྒྱ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས་སྤྱན་བྱངས་པའི་བོད་དུ་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་སྤར་ཡང་
དར་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྗེ་ཏུ་རྩམ་སྤ་ལའི་སྒོ་བ་མའི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ།
སྤ་རྒྱ་སྤ་ལ། གྲུ་ཏ་སྤ་ལ། སྤ་རྒྱ་སྤ་ལ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

བ་ལྷ་ཤ (ལེགས་སྤར) བེ་ཙཱི་མཆུ་ཏོ་འདྲ་བའི་མེ་ཏོག་དམར་པོ་ཅན་གྱི་ཤིང་རིགས་ཤིག་འདི་ལ་ཤིང་ལོ་
མ་གསུམ་པའམ་འདབ་མ་གསུམ་པ་ཟེར། བྱི་རྒྱལ་བས་ (Butea Frondosa) ཟེར། རྒྱ་གར་གྱི་
ཕྱོགས་སེ་ར་དགོན་པའི་ཉི་འཁོར་གྱི་ཤིང་ནགས་ནང་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། ཤིང་འདིའི་མེ་ཏོག་
དང་གྲི་བྲུ་ཀའི་མེ་ཏོག་གཉིས་ཏུ་ཅང་འདྲ་པོ་ཡོད་ཆོད་འདུག་གྲི་བྲུ་ཀ་ལ་གཟིགས། དབྱངས་
ཅན་དགའ་སྒྲུབ་སྤྱེ་ལེགས་བཤད་བན་བཏོལ་ལས་གྲི་བྲུ་ཀ་དང་སྤ་ལ་ཤ་སོགས་རྒྱ་སྟེགས་
ཀྱི་ཤིང་གི་མིང་ཡིན་པར་ཅན་ལས་བཤད་དོ། །

བ་ལང་། (རྒྱ་གར་སྐད་) ཉལ་ཁྱི་རྒྱ་གར་བས་ (पलंग) བ་ལི་ག་བྱར་ཆག་པ་སྟེ། (बिस्तर) ཡང་ཟེར།
སྤ་ལི། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་རྒྱ་ཆགས་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་ཀའི་སྤ་ལིའི་སྐད་དེ་ནི་པོ་ལེགས་སྤར་
རང་ལ་སྤྱེ་འཇུག་དུ་སོང་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ར་སྤྱེ་པའི་ཆེར་ཉམས་པ་དང་། རྤ་ལིག་ལ་
སོགས་པའི་བརྗོད་དཀའ་བ་དག་ཁ་ལིག་ཏུ་བསྐྱགས་པ་སོགས་ཡིན། གནས་བརྟན་པའི་མདོ་སྟེ་
ལ་སོགས་པ་དེ་ཀུན་སྤ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། གནས་བརྟན་པ་རྣམས་
སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་སྐད་འདི་ཉིད་ཡུལ་དབུས་མ་ག་རྩའི་སྤྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་སྐད་ཐུན་མོང་བ་
ཡིན་ལོ་ཞེས་གནས་བརྟན་པ་དག་བཞེད་དོ། །ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་

མཛད་པའི་སིག་ལའི་པོ་རྒྱ་ས་ན་གསལ། འགའ་ཞིག་གིས། སྤ་ལི་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྤ་གྱི་དྲ་
 ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ཉིད་ཉམས་པར་ཡང་པོད་མཁན་ཡོད། སྤ་གྱི་ཏ་ Prakrit ཞེས་པ་ནི་པལ་
 པའམ་རང་བཞིན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་གྱི་མཇུག་ཏུ་གསལ་པ་ལྟར་
 རོ། །ཞིབ་པར་སྒྲུབ་རྟེན་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཡཔོར་ས་ཏུ་ལའི་བྲ་མ་
 བསྟན་འཛིན་གྱི་མཆོམ་ཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༩ལོར་གྱི་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་
 གྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་དཔལ་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་བཀའ་བློན་བསྐུལ་སྐབས་ལེགས་སྦྱར་
 དང་སྤ་ལིའི་སྐོར་གསུངས་དོན་ལ། སྟོན་སྟོན་པས་ཆོས་གསུངས་སྐབས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲུབ་
 དུ་གསུངས་ཀྱང། བྱིས་བཀའ་བསྐུ་མཛད་སྐབས་སྤ་ལིའི་སྒྲུབ་ཐོག་བསྐུས་ཤིང། ཐེག་དམན་
 གྱི་གཞུང་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་སྤ་ལིའི་སྒྲུབ་དུ་བཞུགས་ཡོད་ཀྱང། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་
 རྣམས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲུབ་ཐོག་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་གཞུང་འབྲེལ་མཛད་
 པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤ་ལིའི་སྒྲུབ་ཐོག་ཚུམ་པར་མཛད་ལ། དཔེར་ན་གྲེ་བླག་བཤའ་མཛོད་ཆེན་མོ་
 ལྟ་བུ་ཡོད་ནའང། གཙོ་བོ་བྱིས་ཀྱི་དཔལ་རྒྱ་ལེརྩའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲུབ་
 ཐོག་ཚུམ་པར་མཛད་པ་གསལ་པོ་རེད་ཅེས་སྟོན་འགྲོའི་གསུང་ཆོས་སྐབས་བཀའ་ལྟུང་ཏོ། །

པ་སངས། གཟའ་སྐར་ཁྱིམ་གྱི་མིང་།

བ་སངས་སྒྲོབ་མ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་གཟུང་བ་སངས་ཀྱི་སྒྲོབ་
མ་ཡིན་བསའ་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་བ་ཡིན་ནོ། །འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོལ་མོ་
༩༥༥ནུལ་ས་གསུངས་བ་ལྟར་ནོ། །

པའི། (སྐུ་རྒྱུད་) མཐོང་དཔེ། རོད་ཀྱི་ཐུ་མ་སོག་ལུའ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་པ་གདེན་ཐོབ་པའི་གོ་སའི་
མིང་ཞིག་ ཅེས་མཁུ་བ་ཀློང་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་གསུང།

འག་ལྷ། (རྒྱ་གར་སྐད་) འག་ལྷ་ཞེས་པའི་ཆེག་འདི་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་ནི། ཐག་ལྷ་ཞེས་པ་
འདི་ལོ། །འདི་ནི་མི་སྤྱོད་འཛུལ་འཛུལ་ཅས་པའི་དོན་རེད། འོན་ཀྱང་ཐོད་མི་སྤྱོད་དང་སྤྲུག་པར་གྲ་
པའི་རྒྱན་པ་ཆོས་ཆེག་འདི་བསྐྱར་བ་བཞིག་མ་འདྲ་། རྒྱན་བཞིག་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་དན་ཞིག་ལ་

ངོས་འཛིན་གྱི། ཐག་ལག་ལྷ། དབྱིན་སྐད་དུ་ Crazy/Kook ཞེས་པ་སྟེ་སྟོ་འཕྱུ་བ་འཕྱུ་བ་ཅེས་
 བའི་ཆོག་འདི་དང་། ཐག་ལག་ལྷ། དབྱིན་སྐད་དུ་ Crazy/Insane/Mad ཞེས་པ་ཏེ་སྟོན་པ་ཞེས་
 བའི་ཆོག་འདི་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད། དེད་ཀྱིས་བྲིས་པའི་དྲ་སྐུ་འོ་སྟོབ་གཉེར་བར་
 བསྟོད་པ་བྱུང་བ་གཞིན་ཀྱི་འདབ་སྒྲུ་ལས། སྒྲ་ཚུང་ཞིག་གིས་སྟོག་བརྟན་བལྟས་པ་ལ། བག་
 ལྷ་ཡིན་ཞེས་ཤུག་གཞིན་མང་མོ་འབར། རྒྱ་དམར་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་འཛག་བཞིན་དུ། འཁྱེར་
 རས་བག་མེད་རྒྱ་འདི་ཡ་རེ་མཚན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

འགས་པ་དང་ལྷགས་པའི་བྱུང་བར། དེ་གཉིས་ནི་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་འབྲི་བའི་ཆོ་བྱུང་བར་ནི། དག་
 ཡིག་འགའ་ལས། འགས་པ་སྟག་གི་འགས་པ་ཞེས། གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་ནི། འབྲུག་སྐྱ་
 ཡོད་སོགས་པ་རྒྱུ་རྟོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དཔེར་ན་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བ་ལ། འགས་
 པ་ཞེས་འབྲི་དགོས་ལ། འབྲེལ་སྐྱ་ཡོད་པ་སྟག་གི་འགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར། པ་རྒྱུང་ཐོབ་སོ་ཞེས་
 བའོ། གཞི་དང་འབྲེལ་བ་ལྷགས་ནད་ལྟ་བུར་ལ་མགོ་སྟོར་དགོས་པ་དང་། འབྲུག་སྐྱ་མེད་པ་སྟག་
 ལྷགས་གཞིག་ལྷགས་ལྟ་བུར་ཡང་ལ་མགོ་སྟོར་དགོས་སོ།

འདྲ་བཅའ་བ། འདྲ་བར་ཉར་ནས་སྤང་བའམ་བལྟ་རྟོག་གི་དགོས་པའི་དོན། འདིའི་བཅའ་བ་ཞེས་
 པ་ནི། སྤང་བའམ་བལྟ་རྟོག་གི་དང་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་བསྟགས་འོས་བསྟགས་བསྟོད་ཀྱི་
 ལན་མི་ཐོན་པར་བསྟོད་པ་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཐེས་འགྲོ་བ། བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་མ་
 ཐོབ་ཀྱང་། རབྱུང་ཀྱི་མིག་རས་བཅའ་བཞིན་དུ། སྤིད་པ་དག་ནི་བསྟོག་པར་བཀྱིད། ཅེས་
 རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་བྱངས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དབྱུངས་ཅན་དགའ་སྟོའི་ལམ་རིམ་བརྟ་
 བཀོལ་ལས། འདྲ་བ་བཅའ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་ཡིག་འོར་རོ། སྟོབ་སྤྱིངས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་
 བྱངས་པ་ལས། བྲིས་པ་འདྲ་བཅའ་བ་ཅི་ཡང་མི་རུས་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

འདྲ་ནས་སྟེས། <ཀོ་ཡི་ཏཱ་> མོ་འུ་གལ་གྱི་བུ་སྟེ་གས་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་ཡིན། འདི་དང་ཉེ་
 རྒྱལ་ (ཤུ་རིའི་བྱའི་ཐོག་མའི་མིང་) གཉིས་འབགས་པ་ཏེ་སྟེ་ལྷ་གྱི་སྟོབ་མ་ཡིན། འདི་དང་ཤུ་
 རིའི་བྱའི་ལོ་རྒྱུས་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྟེགས་བཅ་དྲ་ ཀ་པར་ རེ་བར་བཞུགས་སོ། ཁྱེད་འདི་

དབང་ཕྱག་སོགས་ལྟ་བུ་སྟེན་ནས་སྒྲིམ་པས། བང་ནས་སྒྲིམ་ཞེས་བཏགས་ཤིང་། མོད་གཤམ་
གྱི་རིགས་ཡིན་པས་མོད་གཤམ་བྱ་ཞེས་བཏགས་པར་གོང་གི་འདུལ་བ་ལུང་གཞིན་གསལ་ལོ། །
བརྩ་ཡི་ཀ (ལེགས་སྦྱར) སྦྱིར་བཏང་བརྩ་ཡི་ཀ་ཞེས་པ་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ཡིན་ཁྱད་། ཁ་དོག་ལྟ་
ལྟ་བུ་གི་རས་ཤིག་གི་མིང་དུ་གོ། ཡང་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པས། ལྟ་ལེན་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནས་
བྱུང་བའི་རས་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད། སྤ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤམ་སྦྱར་གསེར་གྱི་སྤང་མཛེས་ལས་ཀྱང་།
བརྩ་ཡི་ཀ་ཞེས་པ་ལྟ་ལེན་ཡུལ་བྱུང་། ཞེས་བཤད།

བརྩ་ཡི་ཀའི་ན་བཟའ། ཁ་དོག་ལྟ་བུ་ཞེས་བཟའ་སྟེ། ལྟ་ཡིན་བཟའ་མིང་། དབྱར་བསིལ། དགུན་པོ་
བ། སྤ་བ་ལ་འཇམ་བ། རྩར་བསྟུས་ན་སོར་མའི་ནང་རྩད་ཅིང་། བར་བཟམ་ན་སྦྱང་གསུམ་ཁྲབ་
པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྟན་པའི་གོས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། ལེགས་
བྲིས་མ་ལས། མར་གད་རི་བོས་འཇའ་ཆོན་གྱིན་པ་བཞིན། །སྦྱ་སྦྱང་ལྟ་ལྟ་སྦོས་ཀྱི་གཤམ་
ཅན། །སྤ་ཞིང་ལྟེས་ལ་མཛེས་པའི་སྦྱང་སྦྱབས་ནི། །བརྩ་ཡི་ཀའི་གསེབ་ཐབས་འཛིན་ལ་འདུད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

བད་ཀོར། ལག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། ལག་པ་མེ་ཏོག་བརྒྱའི་དབྱིབས་ལྟར་རྒྱུ་མོར་སྒོར་བའི་ཕྱག་རྒྱ་
ཞིག་གོ། སྦྱ་བཤད་ནི། བད་ནི་མེ་ཏོག་བརྒྱ་དང་། ཀོར་ནི་སྒོར་བ་སྟེ་རྒྱུ་མོ་ལ་འཇུག་དག་ཡིག་
དག་སྒྲིམ་ལས། བྱང་ཀོར་སྦྱང་ཀོར་གདུབ་ཀོར་དང་། །བད་ཀོར་ཐན་ཀོར་འོད་ཀོར་སྤེང་། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ཀོར་ནི་འཁོར་ལའང་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་ཉེ་འཁོར་ལ་ཉེན་ཀོར་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། སི་ཏུ་འབྱེལ་ཆེན་ལས། བྱང་ཀོར་དང་། སྦྱང་ཀོར་དང་། བད་ཀོར་སོགས་ཀྱང་སྒོར་
བའི་དོན་ལ། སྦྱ་མའི་རྒྱུ་ལ་འཇུག་གི་དབང་ལས་ས་མགོ་མོ་ཡིག་ཡིན་པས་བྲིས་པ་སྟེ་སྒོར་
བའི་སྐད་དོད་ཡོད་མེད་ཅད་གཅོད་མི་དགོས་ཤིང་ཐོ་སྒོར་ཉེ་སྒོར་སོགས་ལ་ས་མགོ་ངེས་པར་
སྦྱར་དགོས་པ་ལྟ་བུ་འདྲ་བོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །

བད་ཀོར་གྱི་ཕྱག་རྒྱའི་མཆོན་དོན། ཕྱག་རྒྱའི་སོར་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྦྱང་གའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་མཆོན་
པས་བད་ཀོར་གྱི་བརྒྱ་སྦྱང་གའི་རྩ་འཁོར་ལ་བྱེད། ཕྱག་རྒྱ་སྦྱང་གའི་ཐད་དུ་བྱེད་ཅིང་མཆོད་ལྟ་

དེ་ནས་སྒྲོ་བས་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཅ་བ་སེམས་དང་། མཚོད་པའི་འཁོར་གསུམ་སེམས་
 དེས་བཞག་ཅམ་ཡིན་པ་མཚོན་ཞིང་། ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་བཅུ་སྟོང་གའི་མི་ཤིགས་
 བ་ལ་སྤྱད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མཚོད་ལྷ་དེར་བསྟུ་བ་དང་། བྱག་གི་སྐྱབས་ཀྱང་སྟོང་གར་ཐལ་མོ་
 སྒྲོར། བྱག་རྒྱའི་ཆེ་སོར་མའི་ཆོགས་དབུས་མ་མན་ཆད་མི་འཁོར་བས་བྱག་དང་ཞབས་སོར་
 བ་བས་འབྲེལ་བ་འབྱུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། མར་མའི་བྱག་རྒྱ་ལྷ་བྱར་མཐེ་བོང་གི་སྐྱེད་པའི་རི་
 མའི་ཐད་སོར་མོ་ལྷག་མ་བརྟུད་པ་ལ་ཅ་རྒྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་ཅེས་གྲུང་ཐང་
 འཇམས་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱག་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞན་བྱད་པར་ཅན་རེ་
 ཡོད་པས་རང་ཉིད་གཅིག་བྱར་གནས་པས་ཀྱང་བྱག་རྒྱ་དང་རྟེད་བྱངས་སོགས་བྱས་ན་དག་
 ཆན་ཆེ་བས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པར་གསུང་ངོ། །

བད་དཀར་ལྟར་བསྟགས། ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མཚན་གྱི་ནམ་
 གངས་ཤིག་སྟོན་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་སྟོང་པོའི་སྤྱན་རླུང་བསྐྱལ་བཟང་སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་
 རང་རང་གི་གདུལ་བྱའི་ཞིང་ཁམས་འདམ་ང་མཛད་པ་ན། མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིའི་
 སེམས་ཅན་རྣམས་གདུལ་བར་དཀའ་བས། གཞན་སྤྱད་ཀྱང་འདུལ་བར་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་
 པར་སྤངས་པ་ན། སྟོན་པ་སྤྱབ་པའི་དབང་པོས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་
 སྟོང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྤྱས་དང་བཅས་པས། ཞེ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔལ་འདི་ནི་བརྒྱ་དཀར་པོ་ལྷ་བྱའི་ཞེས་བསྟགས་ཤིང་ཆེད་དུ་བཞེད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པས་
 དེ་ལྟར་དུ་བཞེད། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་སྤྱབ་པའི་དབང་པོ་ལ་བསྟོད་པ་སྐྱབས་གསུམ་མ་
 ལས་ཀྱང་། སྟོགས་མ་ལྷ་ཡིས་ཏ་ཅང་སྟགས་པ་ཡི། ཞིང་འདི་གཞན་གྱིས་སྤངས་དུས་མགོན་
 ཁྱོད་གྱིས། ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་སྟེ་རྒྱལ་བ་སྤྱས་བཅས་གྱིས། བད་དཀར་ལྟ་བུར་བསྟགས་པའི་
 དགོས་པའང་ཅི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ༢ ར་མཚོད་བད་དཀར་ལྟར་བསྟགས།

བད་དཀར་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རྒྱད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྷའི་ཡ་གྲལ་ཉེ། རྒྱད་ཀྱི་ཆོག་དོན་མང་
 དུ་ཐོས་ནས་འཛིན་པར་བྱས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་བྱས་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་སྤྱ་བ་ཤད་ནི།

དཔེར་ན་བྱམ་པའི་ནང་དུ་རས་བལ་གྱི་ས་བོན་གྱིས་བཀང་བ་འཕེལ་ནས་སྤར་མི་ཐོན་པ་དང་།
པད་དཀར་རང་གི་དེ་ཉིད་པའི་སྤུབས་སུ་འཁོར་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་འབྲས་བུ་སྤྲོད་
ཅས་བཏགས། རྗེའི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟེན་ལས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

པད་པ། ཁྲག་འཛིབ་མཁན་གྱི་འབྲུའི་རིགས་ཤིག་འདི་ལ་སྲིན་བྱ་པད་པ་དང་། སྲིན་བྱ་པད་མ་ཞེས་
གྲང་ཟེར། གྱི་རྒྱལ་བས་ Leech ཟེར། སྤྱིར་འདི་ལ་རིགས་མི་འབྲས་བུ་གྲག་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཅན་
ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། རང་རེ་བོད་ལ་གྲགས་པའི་པད་པ་ནི། འབྲུ་ཟླ་ལ་རིང་ཐུང་སོར་དོ་ཅན་
པ་ཁྲག་གིས་འབྲངས་ཆེ་མཚུ་བ་རྒྱུད་གི་སྒྲིམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། ཁ་དོག་ནག་ལ་ཉ་རེ་ཉ་རེ་བ་
ལག་པས་འཐེན་གྲང་བཀོག་མི་བྱུག། ལྷ་ཐ་དང་ཚུ་སྟགས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་འདྲིལ་འགྲོ། ཤིང་
ནགས་དང་རྩ་གསེབ་ཏུ་སྒོད། ཁྲག་གི་དེ་ཆོར་ན་མགོ་ཕྱོགས་གང་སར་གཡོ་འགྲལ་བྱེད་དེ་ར་
ཆོས་མི་ཆོར་བར་ལུས་ལ་འབྱར་ཡོང་། མིང་གི་ནམ་གངས་ནི། མཛོན་བཛོད་ལས། ལྷ་ཡི་སྤར་
བཟོ་ལོ་གྲུ། ཁྲག་འབྱུང་སྲིན་བྱ་པད་པ་དང་། ཟ་མ་ཏོག་ཅན་རུས་པའི་ཟོང་། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་
རོ། །པད་པ་དང་། སྲིན་བྱ་པད་པ། སྲིན་བྱ་པད་མ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྟེན་གཞུང་ལས། སྲིན་
བྱ་པད་མ་གསོན་པོས་ནད་ཁྲག་འབྱུང་། ཞེས་པ་ཁྲག་གཏར་དགོས་པ་ལ་སྲིན་བྱ་པད་མ་ཞེས་
པ་རྒྱུ་ལ་གནས་པ་དེ་གཏར་དུ་འོས་པའི་རྩ་ཐོག་ཏུ་བཞག་པས་ནད་ཁྲག་འབྱུང་སྟེ་རྩ་རྒྱུད་ནས་
འཛིབ་ཅིང་བྱུངས་ཁྲག་འབྱུང་དུ་མི་འདོད་པས་མི་གཞོད་པན་སྟོབས་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པའི་
སར་གཅོག་བྱས་གཏར་བས་ནད་བྱུངས་མི་བྱེད་གཞོད་ལ་པན་རྒྱུད་བ་ཡིན་པས། ཡན་ལག་
བརྒྱད་པ་ལས། ཁྲག་ནི་བཟང་ངན་འདྲེས་པ་ལས། པད་མས་དང་པོ་ནད་ཁྲག་ནི། འབྱུང་སྟེ་ངང་
པས་འོ་མ་དང་། འདྲེས་རྒྱུ་འོ་མ་ལེན་དང་མཚུངས། འབྲུ་དེ་ལ་ཡང་དུག་མེད་བསྟེན་བྱ་དང་།
དུག་ཅན་སྤང་བྱ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་བརྟག་པ་ལ་གནས་པའི་རྩ་དང་རོ་བོ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་
བརྟག་པ་ཡང་། བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་ལས། སྲིན་བྱ་པད་མ་བདེར་གནས་པ། ཁྲག་དབྱུང་བྱིར་
ནི་སྤར་བར་བྱ། ལྷ་མཛོག་རྣམ་པར་གསལ་བ་དང་། དུག་མེད་ཉི་མེད་པས་མེད་ལས་བྱུང་། རྩ་
སྤར་རོ་སྟོད་སྟོ་ཁ་སྟུག་ རྒྱུ་བཞི་དུར་སྟེན་འབྲས་ལས་ཟ། རྟོན་ཅུང་ཟད་སེར་བ་བཟང་། ལྷ་

ནང་ཉ་དང་སྤུལ་སོགས་དང་། །རི་མོའི་ཁྲི་མ་རྒྱལ་ལས་བྱུང་། །དཀར་དང་དམར་དང་ཤིན་ཏུ་
གནག། །མི་བསྐྱུན་སྒྲིམ་དང་འབྲིལ་བ་དང་། །འཇའ་ཆོན་དང་འཇའ་རོ་སྟོང་བ་གྲ། །སྤྱུ་ཡོང་དེ་
རྒྱལ་ས་དུག་ཅན་ཡིན། །སྤར་བྱ་དེས་ནི་ཁྲག་འཛིབས་ན། །གཡའ་འཛག་འཛག་རིམས་མགོ་འཁོར་
བསྐྱེད། །དེ་ལ་དུག་ཁྲག་མཁྲིས་གསོ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལས། །འབྲུ་དེ་ལེན་བ་དང་
ཅ་ལ་སྤྱར་ལུགས་གསོ་ལུགས་སོགས་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ས་བཅད་ལས་མི་སྟོ་བ་ནི་འབྲུ་དེ་མི་
ཆེད་པས་མི་མཁོ་བའོ། །ཞེས་དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་རྒྱུ་ཆོགས་ཀྱི་ཁྲི་མེད་ཤེས་
དཀར་༢༥༥ལས་བཤད་ཀྱང་། །འབྲུ་འདི་བཞུགས་སྤར་རྒྱ་རམ་ས་ལ་སོགས་ཀྱི་གར་གྱི་ཡུལ་
ལུང་མང་པོར་ཡོད་དོ། །

བསྐྱ། (ལེགས་སྤྱར) 1 མེ་ཏོག་བསྐྱ། ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྤྱད་དུ་ བཟུ་ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད། མིང་གི་རྒྱལ་གངས་
ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ལས། །འདས་སྤྱེས་རྒྱ་སྤྱེས་མཆོ་ལས་སྤྱེས། །འདབ་སྟོང་
འདབ་བརྒྱ་རྒྱ་ཡི་རྒྱ། །སྤར་ཅིའི་རྒྱལ་མཆོན་སྤར་ཅི་འཛིན། །དཔལ་གོས་དཔལ་གྱི་འདབ་ས་
ཅན། །དྲི་བཟང་ཁང་བ་རྒྱའི་ལང་ཆོ། །གེ་སར་ཅན་དང་ཟེའུ་འབྲུ་ཅན། །བད་དཀར་བུ་རྒྱ་རྒྱ་ག་
དང་། །ཉི་མས་བཞད་དང་བསྐྱེད། །ཞེས་གསུངས། །བརྗོད་རྒྱལ་ཅམ་ལས་རྒྱ་སྤྱད་སོར་བཞག་
ཡིན། །བསྐྱ་བོད་སྤྱད་དུ་བསྤྱར་ན། །རྒྱ་སྟེང་འཕྲོ་ཞེས་བ་ཡིན་ཀྱང་གོ་མི་བདེ་བས་ལོ་རྒྱ་བ་དག་
གིས་རྒྱ་སྤྱད་སོར་བཞག་མཛད། །ཅེས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ས་གར་དང་མཆོད་གར་གྱི་
སྤྱགས་དོན་བད་བཀོལ་ཁུངས་ལྷན་བདུད་ཅིའི་ཐེགས་མ་ལས་གསུངས། །བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་
ཆེན་མོར། །བསྐྱ་ལ་བད་མ་ཞེས་བྲིས་པ་མི་འཐད་པ་མེད་མོད། །ལོན་ཀྱང་བསྐྱ་ཞེས་བྲིས་ན་ལེགས་
པར་སེམས་ཏེ། ལེགས་སྤྱར་ལའང་ བཟུ་ཞེས་ཡི་གེ་བཅེགས་མ་དེ་རྒྱུ་འབྲུང་བས། དེ་
ལྟར་བྲིས་ན་དེ་ལེགས་སྤྱར་གྱི་ཆོག་ཡིན་པར་གོ་བྱས་པ་དང་དེའི་འབྲུང་ཁུངས་ཤེས་པའི་དགོས་
པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་སེམས་སོགས་ལ་རིགས་འབྲེལ། 2 མོ་མཆོན།

བསྐྱ་ག་ར། (ལེགས་སྤྱར) 1 བསྐྱ་ལྷ་བུའི་བྱག 2 སྟོབ་དཔོན་བསྐྱ་འབྲུང་གནས། 3 ཉི་མ། 4 དཔལ།
བསྐྱ་གར་གྱི་དབང་བྱུག གསུང་དོན་ཆོད་དཔག་མེད།

བརྒྱ་གེ་སར། 1 བརྒྱ་མེར་པོའི་མིང། རྗེའི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལ་གཞི་བྱས། 2 བརྒྱ་དང་གེ་སར་
གྱི་བསྟུས་མིང།

བརྒྱ་གེ་སར་གྱི་མདོག་ཅན། བརྒྱ་མེར་པོའི་མིང།

བརྒྱ་མིང་པ། 1 གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་མིང་པ་ལ་ངོ་འབྲུ་གཉིས་བྱུང་བའི་ངོ་མ་ནི། བརྒྱ་ཐང་ཡིག་ལས། དེ་ཉིད་
མི་གནས་ལྷ་པོ་འདས་ལོག་ཏུ་འགོས་གྱི་པག་རིར་གནས་གཞི་རྫོངས་ལ་འགོ་བསུ་ལ་སྟོང་
སྟག་བྱུང་དུག་གི་ཆོང་དུས་འོང། མེ་འབར་མཆོ་ལ་སྟེན་པའི་གཏེར་འདི་མ་བཞག་འདོན་པའི་
ཉགས་དེར་བསྟན་ནས་བྱུང་མེ་ཆོས་བརྒྱ་མིང་པ་ཞེས་བྱ་འབྱུང་མེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོབ་
དཔོན་ཉིད་གྱིས་ལུང་བསྟན་པའི་གཏེར་སྟོན་ཆོད་ལྷན་ཞིག་གོ། 2 ཡང་། བརྒྱ་མིང་པ་བརྒྱན་མ་
འདིས་ས་སྐྱའི་ཤུ་མཆོག་ལྷན་པ་དང་དན་པ་ལག་སྟེལ་གྱིས་ཅིག་གིས་ལུང་བསྟན་བརྒྱན་མ་
བཅུམས་ཤིང་། ཅིག་ཤོས་གྱིས་གཏེར་ནས་འདོན་ཁུལ་གྱིས་རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པར་སྦྱིང་འདར་
ཞིང་སྤྱི་གཡའ་བའི་མཆོན་སྟེང་བསམ་ཡུལ་འདས་པ་ཞུ་མཁན་གྱི་པད་མིང་བརྒྱན་མ་ཞིག་
བྱུང་བ་དེ་ནི། གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་མིང་པ་ཞེས་པའི་གཏེར་སྟོན་ཆོད་ལྷན་དེ་དང་མི་རབས་གཉིས་
གྱི་བར་ཁྱད་ཡོད་པ། མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་ཏེ། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེའི་
གསུང་ཐོར་བུ་921ལྟར་ལས། བྱུང་བདག་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པའི་ཤེས་ལན་རྟོལ་དན་ཆར་
གཙོད་ལས། རྩོམ་སྟེ། སངས་རྒྱུས་བཞུགས་དུས་འཁོར་རྣམས་པལ་ཆེ་མོ། འབད་མེད་ལྟ་
བྱུང་གོལ་བར་སྟངས་བྱུང་ཁྱད་། རྟོན་ཆེ་ལམ་ལ་སྟོབ་པའི་བག་ཆགས་ཉིད། ལུགས་རྗེས་སང་
ནས་གསུང་གིས་གོལ་བར་དེས། རྟེ་ལ་ལེགས་སྐར་ཐུབ་པའི་ཞབས་འབྲིང་སྐབས། རང་རྒྱུད་
ལུང་གིས་ཁེངས་པའི་ད་རྒྱལ་གྱིས། རྟོན་པའི་མཛོད་ལ་ལོག་ལྟ་སྟངས་ལྟར་ཆུ་རྣམས། རྒྱུས་པར་
བརྒྱ་ཐང་ཡིག་སོགས་ལས་གསུངས། རྟེ་ལ་བསམ་ནས་ཆེན་པོ་ཤུག་མཆོག་དང་། བརྒྱ་མིང་
པར་འཆོས་པའི་སྦྱིང་ཆེན་གཉིས། རྗེ་བརྟན་སྟེ་མའི་འཕྲིན་ལས་ཉིན་བྱེད་འོད། བཅག་དོག་སྟངས་
བྱའི་གཤོག་པས་སྦྱིབ་སྟུམ་སྟེ། ཁོ་པ་མཁས་པ་ཡིན་པས་འདི་བཅུམ་ཞིང་། ཁྱོད་ནི་བྱུང་ཐོབ་
ཡིན་པས་འདོན་དགོས་ཞེས། ཁྱོས་དན་བཞགས་ཤིང་དགོས་པའི་བཞེ་བཏང་སྟེ། ཡར་འབྲོག་

མཆོ་ཡི་འབྲམ་དུ་གཏེར་དུ་སྤྲས། །དེ་ཉིད་པད་སྤྲིང་བརྩམས་མས་བཏོན་པས་ན། །ཐང་ཡིག་བཤད་
 བའི་ལེགས་སྐར་རྣམས་ཐར་དང་། །རྩེ་བཅུན་སྒྲ་མས་ལྷ་སའི་རྩོ་བོ་ལ། །དབུ་བྱན་ཁྲུས་སོགས་
 བསྟེན་བཀྲར་མཛད་པ་སྤྲུལ། །འདི་ལ་འཁྲུལ་ནས་རྙིང་མ་བྲག་ཆེན་སོགས། །རྩེ་འབྲངས་སྤྲེ་
 བོ་སྤྲན་པོ་མང་པོ་ཡིས། །ཐེག་ཆེན་ཆོས་དང་གང་ཟག་སྤྲོང་བའི་ལས། །འཛེམ་མེད་བསགས་
 བ་མཐོང་ཆེ་ཤེས་ལྡན་ཀྱང། །ལུས་སེམས་འདར་ཞིང་སྤྲིང་ནས་སྤྲོ་ཤས་བསྟེན། །དུས་གསུམ་
 མཁྱེན་བས་ལུང་བསྟན་ཚུལ་རྣམས་ལ། །མ་དག་ཉེས་སྤྲོན་ཅི་མས་མ་གོས་རུང་། །འདི་ནི་
 བརྩུན་མ་ཡིན་ཕྱིར་ནང་འགལ་མང་། །འདི་ཡི་རྒྱ་མཆོན་ཞིབ་ཁྲུས་འདི་ལྟར་འབུལ། །མཁའ་
 སྤྲིང་མཁའ་ལ་མཁའ་ཡི་མཐའ་འཛོལ་ལྟར། །བདག་མོངས་བདག་འདྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་
 ཚུལ། །བརྩོད་དཀའ་བརྩོད་ཀྱང་བརྩོད་ཁྲུས་མ་ཡིན་མོད། །དད་པས་དད་ལྡན་དད་པ་བསྐྱེད་ཕྱིར་
 དང་། །འོག་སྤྲ་འོག་ཁྲུགས་འོག་རྟོག་ལྟོག་ཕྱིར་དང་། །ཡིད་སྤྲོན་ཡིད་གཉིས་ཡིད་རབ་བསྐྱར་
 བའི་ཕྱིར། །ལུང་བསྟན་ལུང་རྣམས་ལུང་བཞིན་བཤད་པ་ཡི། །ཆོག་འདིས་ཆོག་དན་ཆོག་རྣམས་
 ཆོག་མེད་བྱས། །དེ་ལ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཆེམས་བཀའ་ཁོལ་མར། །དེ་ནས་ཁྱད་པར་བསྟེན་
 བཀྲར་ཆེར་མཛད་པས། །དེ་ཡི་གར་བྲོགས་ཞེས་པ་ཅོང་ཁར་དེས། །སྤྲིང་པོའི་མཐའ་རྟེན་ཞེས་
 བ་སྒྲ་མའི་མཆོན། །ཀྱན་དགའ་སྤྲིང་པོར་པོལ་པའི་རྩོ་རྩེས་གསོལ། །ཞལ་ཡང་བསྐྱར་ཞིང་ཞེས་
 བ་རྩོ་བོ་ལ། །དབུ་བྱན་སྤུལ་བའི་ཁྲུངས་སུ་འཁྲུལ་བ་མེད། །བསྟེན་བཀྲར་དམ་པ་མཛད་ཅེས་
 གསུངས་པའི་དོན། །ཐུབ་པའི་དབང་པོས་རྒྱ་གར་འཕགས་ལུལ་དུ། །ཁྱ་སྤྲ་ཡར་པོའི་ཆེས་གངས་
 བཅོ་ལུའི་བར། །དོ་མཆོར་ཆོ་འབྲུལ་མི་འདྲ་བཅོ་ལུ་བསྟན། །དེ་དང་རྩེས་མཐུན་རྒྱལ་བ་གཉིས་
 བས་ཀྱང་། །འཕགས་ལུལ་གཉིས་པ་ཆོས་འཁོར་ལྟ་ས་རུ། །ཡོངས་ལ་གྲགས་པའི་དུས་ཆེན་
 བཅོ་ལུ་ཡི། །དཀར་པོའི་བྲོགས་ལ་མཐོང་ཐོས་བྲན་རེག་ཀྱང། །དོན་དང་ལྡན་པའི་རྩོ་བོ་རྣམ་
 གསུམ་ལ། །སྤྲ་ཆོགས་ཅིན་ཆེན་འདུས་པའི་དབུ་བྱན་སོགས། །མཆོད་པའི་བྲེ་བྲག་མི་འདྲ་བཅོ་
 བརྒྱད་བཅོ་ལུས་མཆོད། །དེ་བཞིན་དགེ་འདུན་གྲི་ཕྲག་བསྟེན་བཀྲར་ཞིང་། །སྟོན་པའི་འཁྲུངས་
 དབས་ལ་སོགས་ཆོས་ཆར་པལ། །དེ་ཡི་མཐུ་ལས་དོ་མཆོར་ཆོ་འབྲུལ་ལྟས། །བརྩོད་བལ་བསམ་

གྲིས་མི་བྱུང་བྱུང་ཚུལ་ནམས། །སྟོགས་ཅམ་ནམ་ཐར་དཀར་ཆག་གསུམ་དུ་གསལ། །དེ་ལྟར་
རྩྭ་མྱིང་པའི་གཏེར་ཡིག་ཏུ། །དགེ་ལྡན་ཞེས་བྱའི་དགོན་གནས་དམ་པ་དུ། །ཞེས་སོགས་ལུང་
བསྟན་མཐའ་ཡས་འབྲུལ་བ་མེད། །དབྱེད་ལྡན་ནམས་ལ་ཐེ་ཆོམ་མི་འཆའ་མོད། །ཀྱུན་སྒྲོང་
སྒྲོན་ཅན་གཏེར་ཡིག་འདི་འདྲ་ཡིས། །རྟོག་དབྱེད་ (མ་དཔེར། རྟོགས་བཛོད་ཅེས་གསལ) མེད་
པའི་སྒྲུ་ལོ་བསྐྱུ་མཐོང་བས། །འདི་ནི་བརྩུན་མ་ཁོ་ནར་བཤད་པར་སྤང། །རྩྭ་མཆོན་ནམ་ཐར་
བརྒྱ་ཐར་ཡིག་ལས། །འཕོས་ཀྱི་དགོན་པ་པག་རིའི་རྩོང་ལ་འགེབས། །ལ་སྟོང་སྟག་རིར་དུག་
གི་ཆོང་དུས་འོད། །མེ་སྤར་མཆོལ་སྤར་པའི་གཏེར་ཁ་འདི། །མ་བཞག་འདོན་པའི་རྟགས་དེར་
བསྟན་ནས་འོང། །ཁུ་རྒྱན་བརྒྱ་མྱིང་བ་ཞེས་བྱ་འབྱུང། །ཞེས་གསུངས་དེ་ལྟར་སྤྲུལ་སྒྲུ་བད་
མྱིང་དངོས། །རིན་ཆེན་སྤང་གི་དགོན་སྡེ་བཅོམ་སྐབས་སུ། །འབྱུང་བར་གསུང་འདིས་གསལ་
བར་བསྟན་པས་ན། །ལུང་བསྟན་བརྟེན་པའི་བརྒྱ་མྱིང་བ་དང་། །སྟོན་བྱུང་བད་མྱིང་བརྩུན་མ་
གཉིས་ཀྱི་བར། །མི་རབས་གཉིས་ཅམ་སོང་བས་དུས་མི་མཆུངས། །འདི་ནི་གཏེར་སྟོན་འབྱུང་
དུས་འགལ་བའི་སྟོན། །དེས་ནས་གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་བད་མྱིང་བ། །གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་
སྤར་པའི་ཚུལ་གྱི་བྱོན། །ཅི་ཕྱིར་ཞེན་ཨོ་རྒྱན་འབྲུལ་མི་མངལ། །དེ་བཞིན་འདོན་པའི་ཡུལ་
ལའང་སྟོན་ཆགས་ཏེ། །ལུང་བསྟན་བཞིན་དུ་བརྒྱ་མྱིང་བས་ནི། །ཐབ་གཏེར་མེ་སྤར་མཆོ་
ནས་འདོན་པར་གསུངས། །བད་མྱིང་བརྩུན་མས་ཡར་འབྲོག་མཆོན་ནས་བཏོན། །དེས་ན་འདོན་
པའི་ཡུལ་ཀྱང་འབྲུལ་བ་ཡིན། །གཏེར་ཡིག་ཆོག་ལའང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་སྟེ། །ལེགས་སྐར་
སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་སྤང་ཚུལ་ཚུན། །དེས་དོན་དངོས་གནས་ཡིན་ན་འདུལ་ལུང་ལས། །སངས་
རྒྱུ་ས་དངོས་ལ་སྤང་པའི་རྣམ་སྟོན་འབྲས། །བསྐྱལ་པར་མནར་མེད་གནས་པར་གསུངས་པ་
དང་། །བསྐྱལ་ཆེན་གཅིག་ལའང་བར་བསྐྱལ་བརྒྱུད་ཅུའི་ཡུན། །བར་བསྐྱལ་རེ་རེ་ཅམ་གྱི་ཡུན་
ཆད་ལའང་། །རྒྱ་དཔའ་དཔག་ཆད་གཅིག་གི་བྱོན་ལྡན་རྩིང་། །སྤྲ་ཡིས་ཡོངས་གང་ལོ་བརྒྱར་
ལོན་པ་དང་། །སྤྲ་ཉག་རེ་ཅམ་བཏོན་པས་རྩོགས་པའི་ཆད། །བར་བསྐྱལ་གཅིག་ཅམ་རྩོགས་
པ་རྩ་མ་བཞེས་བཞེད། །དེས་ན་དགེ་སྟོང་ལེགས་པའི་སྐར་མ་དང་། །རྒྱལ་བ་སྟོབ་ཐབས་ལགས་

བའི་བར་ཅམ་ལ། །བསྐལ་ཆེན་ཆེ་ཆད་རྫོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། །བར་བསྐལ་གཅིག་གི་སྟོང་ཆའང་
 མ་རྫོགས་པས། །འདུལ་བ་ལུང་དང་འགལ་བ་ཁོ་ནར་སྤང་། །གཞན་ཡང་གཞོན་བྱེད་མང་སྟེ་
 བཏང་སྟོམས་བཞག །ཐང་ཡིག་ནང་དུ་འབྲུ་མེན་མང་བཤད་ཀྱང་། །ཆོས་སྟོན་མ་ཡིན་རྗེས་འདུག་
 འཕྲི་བསྟན་ལྟ། །ཡང་ན་སྤྱི་མ་མ་དག་རིམ་བརྒྱད་སྟོན། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་སོ། །
 བསྐྱ་རྒྱས་པ། 1 བསྐྱ་ཁ་རྒྱས་པ། བསྐྱ་ཁ་བྱེ་བ། 2 འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེར་ལངས་ཏེ་མོ་མཆོན་རྒྱས་པ།
 བསྐྱ་ཅན་གྱི་བྲག་རྒྱ། བྲག་རྒྱ་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག དེའི་མཆོན་ཉིད་ནི། གྲེ་རྩེ་ཆེའི་རྒྱད་ལས།
 (བྲག་རྒྱ་མ་འདིའི་ལུས་བོངས་ནི) ཤིན་ཏུ་རིང་མིན་ཐུང་བ་མིན། ། (མདོག་ཀྱང) གནག་བ་
 མ་ཡིན་དཀར་བ་མིན། ། (མིག) བསྐྱའི་འདབ་མའི་རྣམ་པ་འདྲ། ། (དཀྲུས་རིང་མདོག་ལེགས་
 པ) དེ་ཡི་ (ཁ་ཡི) དབུགས་ནི་འི་ཞེས་ལྟ། ། (ལུས་ཀྱི) རྩལ་ཀྱང་འི་ཞེས་ལྟ་གྱུར་ཏེ། །དེ་
 དག་ (རི་བྲགས་སྒྲ་བའི) ལྟེ་བའི་འི་དང་མཆོངས། ། (དེའི་རྩ་ག) བསྐྱ་ལ་ཡང་དབང་མཆོག་
 (སྟེ་ཅ་རྣམས་མཆོག་གི་འི་དང) ལྟ། ། (སྤྱི་རོལ་དུ་འདྲ་) སྐད་ཅིག་ (རེར) བསྐྱ་ (དཀར་བོའི་
 འི་བསུང) ལྟ་བུ་འབྱུང་། །དེ་ཡི་ག་བྱུར་ (དཀར་ཆ) སྐྱོ་ (དམར་ཆ) དག མཁས་པས་འི་
 བཟང་མཆོན་པར་བྲ། །ཞུགས་ཡི་འི་ (ར་སྤང་བར) འབྱུར་ཞིང་། །ཞུག་ཏུ་ནི་ནག་པོ་ (འི་འི་
 དང་) མཆོངས། ། (སྟོན་ལམ) དལ་ཞིང་ (སྟོན་གྱིས) མི་གཡོ་མ་ཉིད་དང་། །སྟན་པར་སྤྱ་
 ཞིང་ཡིད་འོང་མ། །སྤྱ་བཟང་ (དབལ་བའམ་སྤྱེ་གནས་ཀྱི) དབུས་སུ་གཉེར་མ་གསུམ། །པལ་
 པས་ (འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བྱུང་མེད་མཆོག) བསྐྱ་ཅན་དུ་བརྫོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །བསྐྱ་ཅན་གྱི་མཆོན་གཞི་ནི། རྩ་མ་ཤིང་རྩང་མ་རོལ་རྩེད་མའམ་སྤྱི་རྩ་དང་། སྤྱ་
 སེང་བུ་ལྟེ་རྩང་མ་རྩོ་བ་དྲི་བྲ་བ་གཉིས་པོ་འདི་མཆོན་གཞིར་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་
 སུ་བཤད་དོ། །

བསྐྱ་ཆེན་པོ་ལྟར་གས་པ། བྱང་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་ནི། བསྐྱ་ལྟར་གས་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷགས་
 མདོག་དམར་ནག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་ཁ་བརྒྱའམ་བྱངས་མེད་པར་གས་ཏེ་སྤྲུག་བསུལ་དཔག་མེད་སྟོང་
 བའི་བྱང་དཔུལ་ཞིག བསྐྱ་ལྟར་གས་པ་དང་། བསྐྱ་ཆེན་པོ་ལྟར་གས་པའི་བྱང་པར་ནི། བསྐྱ་

ཆེན་པོ་ལྟར་གསུངས་པར་ནི་བཀས་པ་ཤིན་ཏུ་དམར་བར་བྱུང་ནས་ཁ་བརྒྱུའམ་དེ་ལས་མང་བར་
ཡང་གསུངས་པའི་བྲད་པར་དོ།

བསྐྱེད་མ་ཆེན་པོའི་གདན་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན། བད་ཉི་ཆེན་གསུམ་གྱིས་ངེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་
དག་པའི་ལྷ་བ་གསུམ་མཆོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བསྐྱེད་པའི་ལས་སྦྱིས་ཀྱང་འདས་གྱིས་མ་
གོས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་སྦྱོན་གྱིས་མ་གོས་པའི་ངེས་འབྱུང་མཆོན། ཉི་མ་ནི་ཐུན་པ་སེལ་ཞིང་
གཟུགས་སོགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། མ་དེག་པའི་ཐུན་པ་སེལ་ཞིང་གནས་ལུགས་
དམ་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་མཆོན། ཆེན་པོ་ཆ་གདུང་
སེལ་ཞིང་འོད་དཀར་པ་ལྟར་ཞེ་སྒྲུང་གི་ཆ་གདུང་སེལ་ཞིང་འོ་བོ་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཀླུ་རྩེ་བ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་མཆོན། དེ་གསུམ་གདན་དུ་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་
ལ་དབང་སྦྱར་བ་མཆོན་བྱེད་དོ།

བསྐྱེད་པའི་གདན་ཐག་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དད་པ་དང་སྦྱིང་མེ་བ། ཆོས་
ཐོས་ན་ཆོ་ལོ་ཁ་འབྲེ་སྟེ་ཤེས་རབ་འཕེལ་གྱང་། ཐོས་དོན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་བརྟེན་འགྲོ་བའི་
གང་ཐག་ཅིག་སྤྱོད་བཀའ་ནི། དཔེར་ན་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་པ་དགའ་བ་སྦྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཉི་
མས་ཁ་འབྲེ་བ། བསྐྱེད་པའི་ཆགས་པའི་ཟེལ་པ་རྣམས་ཉི་མ་ཤར་བ་དང་མེད་པར་འགྱུར་
བ་དང་འབྲས་བུ་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་སོ། །རྩེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྱགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

བསྐྱེད་པའི་གསུང་གི་གྲང་དཔྱུལ་བརྒྱུད་ཀྱི་བདུན་པ་ནི། གྲང་ངར་གྱིས་སྤར་གྱི་ཤ་མདོག་སྦྱོན་པོ་ལས་
འདས་ནས་དམར་པོར་གྱུར་ཏེ་ཁ་བརྒྱུའམ་དེ་ལས་མང་བར་གསུངས་ཐུག་བསྐྱེད་པའི་
གྲང་དཔྱུལ་ཞིག་ལྟར་ལས་ལྟར་གསུངས་པ་དང་། བསྐྱེད་པའི་བྲད་པར་ནི། ལྟར་ལས་ཀྱི་མདོག་
ལྟར་སྦྱོན་པོར་གྱུར་པ་ལས་འདས་ནས། བསྐྱེད་པའི་ལྟར་ཤ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་ཏེ་མང་
དུ་གསུངས་པའི་བྲད་པར་དོ།

བསྐྱེད་པའི་གསུང་གི་གྲང་དཔྱུལ་བརྒྱུད་ཀྱི་བདུན་པ་ནི། གྲང་ངར་གྱིས་སྤར་གྱི་ཤ་མདོག་སྦྱོན་པོ་ལས་
འདས་ནས་དམར་པོར་གྱུར་ཏེ་ཁ་བརྒྱུའམ་དེ་ལས་མང་བར་གསུངས་ཐུག་བསྐྱེད་པའི་
གྲང་དཔྱུལ་ཞིག་ལྟར་ལས་ལྟར་གསུངས་པ་དང་། བསྐྱེད་པའི་བྲད་པར་ནི། ལྟར་ལས་ཀྱི་མདོག་
ལྟར་སྦྱོན་པོར་གྱུར་པ་ལས་འདས་ནས། བསྐྱེད་པའི་ལྟར་ཤ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་ཏེ་མང་
དུ་གསུངས་པའི་བྲད་པར་དོ།

མེད། །མཉམ་གཞག་བདུད་ཅིས་གང་བའི་ལྷང་བཟེད་བསྐྱམས། །འཆི་མེད་དངོས་གྲུབ་སྟོལ་
 བས་སྤྱི་བོར་བརྒྱན། །བདག་གི་འཆི་བདག་འཛོམས་པ་ཁྱོད་ལ་འདུ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདི་ལ་ Ruby རུ་རྟེ་ཟེར། འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་པོ་ཞིག་མར་གོ་པོ་ལོའི་Marco
 Polo ལམ་ཡིག་༡༩༡༣ང་གསལ་བ་འདི་ལྟར། སྤྱི་ལྟུང་ Sri Lanka (Ceylon) སྤྱིང་ཕན་འདི་
 བོ་མཛེས་སྤྱུག་ལྟོན་པའི་བསྐྱེ་རྩ་གའི་འབྱུང་ཁུངས་ཤིག་ཡིན་ལ། འཛམ་གླིང་གི་ས་གནས་གང་
 དུའང་མི་རྟེན་པའི་བསྐྱེ་རྩ་གའི་རུ་རྟེན་གྱི་ཡོད། གཞན་ཡང་ཨི་རུ་རྟེན་ལ་ Sapphire དང་། སྤྱིན་
 རོ་ topazes ཞེས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྤྱོད་མར་རམ་ལི་མང་གི་མདོག་ཅན་གྱི་ཕྱི་གསལ་ནང་
 གསལ་གྱི་རིན་པོ་ཆེའི་རྫོང་ཤིག་མ་ amethysts ཞེས་པ་དང་། བད་རག་བརྩམས་མ་ garnets ཞེས་
 པ་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་རྫོང་ཤིག་མར་པོ་རྟེན་གྱི་ཡོད། དུལ་དེའི་རྒྱལ་བོར་སྤྱོན་སྤྱུས་ཀྱང་མཛོང་
 མ་ཁྱོད་བའི་རོ་མཆར་ཅན་གྱི་བསྐྱེ་རྩ་གའི་རུ་རྟེན་ལྟར་འདོམ་གང་ཅམ་ལ། སྤྱོམ་ཆད་མའི་དབུང་བ་
 ཅམ་པ། ཡོན་ཏན་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་། སྤྱོན་གྱི་ཆ་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། མཆོན་མོ་
 དེ་ལ་མེ་འབར་བའི་མདངས་ཡང་ཡོད་ཅིང་། འདིའི་རིན་ཐང་དུལ་ཐོག་ཅ་བ་ནས་དབབ་ཏུ་མེད་
 པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། སོག་པོའི་རྒྱལ་བོ་ཀུལ་ལའི་ཁྲན་ Kublai Khan (ཀུལ་ལའི་ཁྲན་ཞེས་པ་
 རྒྱ་ནག་དབང་སྐྱུར་བྱེད་མཁན་གྱི་སོག་པོའི་རྒྱལ་བོ་ཞིག་ འཕྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་
 མཆོད་ཡོན་སྤྱོན་བདག་དང་ཕྱིས་སློབ་མར་སྐུར་ནས་ནང་པར་ཞུགས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་
 སྤྱོ་སེ་ཆེན་རྒྱལ་བོ་ཞེས་འབོད་པ་དེའོ། གྱིས་འདིའི་སྤྱོན་པ་ཐོས་ནས་དེ་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་
 གྱི་བརྒྱུ་མེས་སྤྱེས་ཏེ། ཁོ་རང་གི་སྤྱོ་ཆབ་ཅིག་བརྒྱུངས་ནས་བསྐྱེ་རྩ་གའི་ང་ལ་བཅོངས་
 བ་དེའི་རིན་འབབ་ཏུངས་ཁྱེད་ལ་ཤོང་ཁྱེད་ཞིག་སྤྱད་ཆོག་ཅེས་སྤྱིངས་ཡིག་བསྐྱར་བའི་ལན་དུ།
 རྒྱལ་བོས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་རྫོགས་ང་ལ་སྤྱོར་ནའང་ངས་མི་བཅོང་།
 འདི་པ་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་མང་པོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་རང་གི་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ནས་ཡང་གཏོང་གི་མ་རེད་ཅེས་ལན་འདེབས་བྱས་ཏེ། བསྐྱེ་རྩ་གའི་ཀུལ་
 ལའི་ཁྲན་ལ་བདག་གིར་བྱེད་རྒྱ་མ་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་གསལ། ཡང་ Camillus

Learardus ཞེས་པའི་བཛོད་གསལ། འདིས་ནད་རིགས་སེལ། བསམ་ངན་དང་འདོད་རྩམ་ཞི།
དུས་མིན་གྱི་འཆི་བ་འགོག་ཅིང་། མི་མ་ཐུན་པ་འདུམ་པར་བྱེད་པར་བཤད། འདིའི་ཐོག་མའི་
ཐོན་སྐྱེད་འབྲུང་ཁུངས་ནི། སྤྱི་ལྷ་ Sri Lanka (Ceylon) ཡིན། འདིའི་གཏེར་ཁ་སྟོན་འདོན་
རྒྱ་བ་ལུ་Ratnapura ཞེས་པའི་ཉི་འགྲམ་དུ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཞལ་བ་ཞུགས་དུས་ནས་
འགོ་ཚུགས་པའི་ཆོད་དབག་བྱེད། འཛམ་གླིང་གི་བསྐྱ་རྩ་གསལ་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་རྩར་མའི་
Burma རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྲོངས་ Mogok ནས་འཛོན་གྱི་ཡོད་པར་ཡང་བཤད། ཡང་མར་ཀོ་
པོ་ལོའི་Marco Polo ལས་ཡིག་༡༩༧༡ལོའི་ཉ་ལའི་ནང་དོན་རྩལ་ལས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟན་པོ་ཞིག་
ཀྱང་ཡོད་པས་གཟིགས་པར་ཞུ།

བད་ཅ། བསྐྱའི་རྩ་བ། བསྐྱའི་སྐྱེད་པ་ཡང་ཟེད།

བསྐྱེད་ཀྱི་ཉ། (ལེགས་སྦྱར) བསྐྱེད་མཐར་བྱེད་དེ། ཉ་མགྲིན།

བསྐྱའི་སྐྱེད་པ། བསྐྱའི་རྩ་བ། བད་རྩ་དང་འབྲ།

བསྐྱའི་སྐྱེ་གནས་ཅན། (མཛོན་བཛོད) ཆོངས་པའི་མིང་། འདི་ལ་བསྐྱའི་སྐྱེ་གནས་ཅན་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ནི། མཛོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་༡༥ (ན་ལས། ཁུབ་འཇུག་
གི་ལྟེ་བའི་བསྐྱེད་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་འདི་ལ་བསྐྱའི་སྐྱེ་གནས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་བཤད་དོ། །

བསྐྱའི་སྐྱེལ་གྱུང་། ཀྱང་མཐེལ་གཉིས་སྦྱར་བའི་སྐྱེལ་གྱུང་།

བསྐྱའི་སྐྱེང་པོ། 1 བསྐྱའི་སྐྱེ་བ་ལ་ཟེད། ལུང་ཐན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། བསྐྱའི་སྐྱེང་པོ་ནི་སྐྱེ་བ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། 2 ལྷའི་འབྲུ་ནག་པོ་ཞིག་གི་མིང་པར་བཤད། རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་
མོ་ལས། འཕྲེང་བའི་རྒྱ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ལ་བོད་ཅེ། བསྐྱའི་རིགས་ལ་བསྐྱའི་
སྐྱེང་པོ། ཞེས་གསུངས།

བསྐྱའི་སྦྱབས། ལྷའི་བཞུགས་སྐྱེངས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། བྱིན་པ་གཡས་སྐྱེང་གཡོན་
པ་བཞག ། དུས་མོ་སྤྱད་པ་བསྐྱའི་སྦྱབས། ། ལོང་བྱ་བསྟོལ་ཏེ་མཐེ་བོང་དག ། ཅེ་མོ་སྤྱད་པ་ལ་
ཡང་ཟེད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །

བསྐྱེད་གདན་ཅན། (མཛོན་བཛོད) ཚངས་པའི་མིང་ཡིན་པར། མཛོན་བཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོལ་
མོ་༥༥༤ན་ལས་གསུངས་སོ། །

བསྐྱེད་འདབ་མ། 1 མེ་ཏོག་བསྐྱེད་འདབ་མ། བྱི་རྒྱལ་གྱིས་Petal ཟེར་བ་དེའོ། 2 མེ་ཏོག་བསྐྱེད་འོ་
འདབ། མེ་ཏོག་བསྐྱེད་འོ་མ། བྱི་རྒྱལ་གྱིས་Leaf ཟེར་བ་དེའོ། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་སྒྲོར་བའི་
གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། རྫོ་ཁྲོས་བསྐྱེད་འདབ་མ་ལྟར་ཡངས་པ་སོགས་མེ་ཏོག་གི་
འདབ་མ་ཡིན་པར་ལོ་འདབ་ཉིད་ཡིན་ནམ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

བསྐྱེད་འདུག་སྟངས། བྱིན་པ་གཡས་པར་གཡོན་པ་བཞག་སྟེ་བྱས་མོ་གཉིས་སྟེང་པའི་འདུག་སྟངས།
བསྐྱེད་སྟོང། 1 མོ་མཚན། དུམ་གྱི་བསྐྱེད་ 2 ཐོད་པའི་སྟོང་གི་མིང་། རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་༥༥༥ན་
ལས། ཁ་སྐྱོར་ལས། བསྐྱེད་སྟོང་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོད་པའི་སྟོང་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

བསྐྱེད་བྱག་བྱག་ན་བསྐྱེད་སྟེ་བྱན་རས་གཟེགས།

བསྐྱེད་སྐྱབས་ལྟ་བུ། བྱི་གཙང་ནང་གཙང་གི་མིང་།

བསྐྱེད་ཅ་བ། བད་ཅ་དང་འབྲ།

བསྐྱེད་ཅ་ལག་ 2 བསྐྱེད་ཅ་བ་སྤྱེ་མེད་མིང་། འགྲེལ་བ་རྒྱ་ཟེར་། གསོ་རིག་གོ་བ་ ༥༥༥ལས། བསྐྱེད་
ཅ་ལག་ནི་བསྐྱེད་ཅ་བ་སྤྱེ་མོའོ། ཞེས་གསུངས། བསྐྱེད་ཅ་ལག་ཅེས་པ་ནི། བསྐྱེད་ཅ་བ་ཉིད་ཀྱི་
མིང་སྟེ། ཅ་ལག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེད་ཅ་ལག་སྟེ་གུའི་མཚན་ཉིད་དུ་གནས་པའོ། དུང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དུང་ཉིད་ལོ། བསྐྱེད་ཅ་ལག་དང་དུང་ལྟར་དཀར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞལ་བཞད་པའི་ཆེམས་ཀྱི་
འཇུ་མ་པ་སྟེ། འཇུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་བཞད་པའོ། ཞེས་གསུངས། 2 བསྐྱེད་གཉེན་ཉེ་ཉིམ།
བསྐྱེད་བཞེན་ལ་གཡོ་ལྡན་བྱང་བའི་མིག་ཅེས་སོགས། བསྐྱེད་བཞེན་ལ་གཡོ་ལྡན་བྱང་བའི་མིག་ཅེས་
སོགས་ཀྱི་སྟན་དག་གི་ལམ་ནས་བྱངས་པའི་དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་ལོན་ཏུ་སྒྲིག་བྲགས་ཆེ་
བ་འདི། རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་གསུང་འབྲུམ་པོད་གཉིས་པ་༥༥བ་ན་བཞུགས་སོ། །

བསྐྱེད་ཟེུ་འབྲ། 1 མེ་ཏོག་བསྐྱེད་སྟེ་བཤམ་དེའི་དཀྱིལ་དུ་ཆགས་པའི་ཅེ་སྟོ། 2 བྱ་ལེ། བྱ་རོག་གཤོང་།

བསྐྱེད་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དུག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི་བསྐྱེད་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྐྱན་རས་

གཟིགས་ལྟ་བུ།

བཀྲ་ལྷན་བཅུ་བདུན། ༡ ལྷ་སྤྲུལ། ༢ ཡུ་ཤེ་དེ་མ། ༣ རོགས་མེད། ༤ དབྱིག་གཉེན། ༥ རྩོགས་སྦྲང།
༦ ཆོས་གྲགས། ༧ ཡོན་ཏན་འོད། ༨ རྒྱ་འོད། ༩ སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་སྤྲུལ། ༡༠ རྩ་བ་གྲགས་
པ། ༡༡ ལེགས་ལྷན་འབྲེད། ༡༢ སེལྟེ་བཟང་སྟོ། ༡༣ འཕགས་བསྟོལ་སྟེ། ༡༤ ཞི་བ་ལྷ། ༡༥
ཞི་བ་འཆོ། ༡༦ ཀྲ་མ་ལ་ཤི་ལ། ༡༧ རྩོ་མེ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ལ་བཅས་སྟོ། །བཀྲ་ལྷན་བཅུ་
བདུན་གྱི་ཐ་སྙད་འདི་སྤར་མ་གྲགས་ཀྱང་། འདི་དག་སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་བ་ལ་ཕྱག་རྩེས་ཆེ་
ཞིང་། ལྷག་པར་བོད་གངས་ལྷན་གྱི་ལྟོངས་དང་ཡང་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་
འབྲེལ་ཞིང་བཀའ་འདྲིན་ལྷག་ཏུ་ཆེ་བས། དུས་ཤིས་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་དཔལ་
ན་ལེར་འཛུལ་བཀྲ་ལྷན་བཅུ་བདུན་གྱི་གསོལ་འདེབས་དད་གསུམ་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་
མཛོད་བཀས་བཟུང་ཐ་སྙད་དེ་ཕེན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བར་གྱུར་ཏོ། །

བཀྲ་ཆེན་སྟོན་རྒྱུ། བོད་དུ་དར་བའི་སོ་ཐར་གྱི་སྟོན་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། ཁ་ཆེའི་བཞི་
ཏ་རྒྱུ་ཤི་ལས་བརྒྱུད་བའི་སྟོན་རྒྱུན་ལ་ཟེར། ཁ་ཆེའི་བཞི་ཏ་རྒྱུ་ཤི་ལས་བརྒྱུད་བའི་སྟོན་
རྒྱུན་འདི་ལ་བཀྲ་ཆེན་སྟོན་རྒྱུན་ཟེར་ཞེས་དེབ་སྟོན་ལས་གསུངས། (རྩོམ་ཁ་བཀྲ་པོ་སྟོ་
བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་དགེ་སྦྲོང་གི་སྟོན་རྒྱུན་ཡང་བཀྲ་ཆེན་སྟོན་རྒྱུན་ཡིན་པར་དེབ་
སྟོན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེབ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༥༤ལས། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་རྩེ་བཅུན་ཅོང་ཁ་བ་
ཆེན་པོའི་ཡང་དགེ་སྦྲོང་གི་དངོས་པོ་ནི་བཀྲ་ཆེན་གྱི་བརྒྱུད་བ་ལས་བརྟེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ།) བོད་ཀྱི་སྟོན་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ལ་གཟིགས།

བཀྲ་ཆེན་སྐྱ་ཤིང་ལྷ་པ་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས། མན་རྩུ་གོང་མས་ (ཤུན་ཅིས) རྒྱ་ནག་ལ་གདན་འདྲུངས་
ཀྱང་མ་ཐེབས་པའི་སྟོར་ལམ་རིམ་སྤྲུལ་བརྒྱུད་བའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ། དུང་དཀར་སྟོ་བཟང་
འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོག་མཛོད་ནང་། དགྲུང་ལོང་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་
སྤྱལ་ (༡༧༡༣) ལོར་གོང་མས་བཀྲ་ཆེན་ཨེར་ཏི་ནི་ཞེས་པའི་མཆན་འཕར་དང་འཇམ་ས་ཐམ་
ག་ཕུལ། ཞེས་གསལ་ཡང་། བཀྲ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་ཐད་ཀྱི་ལམ་རིན་

ཐུ་མ་བརྒྱད་པའི་ཐུ་མ་ཐར་༥༩༥ལས། རྒྱ་ནག་གོང་མས་ (པལ་ཆེར་མན་རྩའི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་
 རྩུན་གྱི་འཕེལ་བྱུང་ཅི་ཞེས་སྤང་བ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ།) གཏོས་ཆེ་བའི་འབྲུལ་བ་དང་བཅས་གསེར་
 ཡིག་པ་བརྒྱུད་ཏེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་མེབས་དགོས་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་འཕྲོར་གྱིང་། མ་མེབས་པའི་སྐོར་
 དམ་བཅའ་ཀྱི་ཞལ་སྒྲོབ་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། ལམ་རིམ་སྒྲུབ་བརྒྱད་པའི་
 ཐུ་མ་ཐར་ནང་གསལ་བར་གསུངས།

པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་བཟུལ་ལྷན་པོའི་པཎ་ཆེན་སྐུ་མེད་གསུམ་
 བ་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། ༡ ལ ༡བརྟན་བཞུགས་གསོལ་འདེབས་ལ་ཤོག་བྱ་
 ཞེ་གཅིག །སྤྱད་ཕྱོན་ལ་བདུན། རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་བརྟན་བཞུགས་སོགས་ལ་དོན་
 ལྡན། ཉམས་མཁྱེད་ལ་གསུམ། རྫོང་མམ་རིམ་ལ་དབྱེ་བ་དང་བྱུག་ཏུ་བ། བཀའ་བློ་ཞུས་ལན་
 ལ་ཉེར་བརྒྱད། འདོད་ལྷ་བསྟོད་པ་ལ་ཉེར་བརྒྱད། བཅའ་ཡིག་ལ་ཉེར་བཞི། རྟེན་གྱི་རྒྱལ་ཡིག་
 ལ་བཞི་བརྒྱ བཤགས་སྟེམ་ལ་བདུན། ཆབ་ཤོག་ལ་བརྒྱ གནས་བསྟོད་ལ་གསུམ། རྟོན་ཤེས་
 ལ་ལྡན། བདེ་ལམ་སྤྱོད་ཁྱིད་ལ་སོ་བདུན། བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་ཆོག་ལ་བརྒྱ་དབྱེ། གསར་
 འབྲུམ་འཇམ་དོར་བདག་མདུན་བུམ་གསུམ་སྟོག་བཅས་ལ་སུམ་བུ། རྟེན་ལ་ན་བཟའ་འདོད་
 གསོལ་ལ་བཅོ་ལྡན། རྟོན་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ། ༡ ག ༡སྐུ་གོང་མ་པཎ་ཆེན་སྐུ་མེད་པའི་ཤེས་ཀྱི་
 ཐུ་མ་ཐར་མཐུག་ལ་བརྒྱ་དང་སོ་བརྒྱད། རྩེ་བུམས་པའི་ཐུ་མ་ཐར་ལ་བརྒྱ་དང་དགས་ལ། གནས་
 བརྟན་བརྒྱ་བྱུག་ཐུ་མ་ཐར་ལ་དབྱེ། རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་སྐུ་གདུང་དཀར་ཆག་ལ་དོན་
 དབྱེ། ཡོངས་འཛིན་སྐོ་བཟང་བཟོད་པའི་ཐུ་མ་ཐར་ལ་ཉེར་གཉིས། རྟོན་བཞི་བརྒྱ་དང་གཉིས། ༡
 ད ༡འདོད་ལྷ་སྟོ་ཆོགས་རང་གི་སྒྲུབ་དབྱེར་མེད་ནམ་འཕྲོར་བདུན་ཅུ་སྟོར་ལ་བརྒྱ་དང་ཞེ་དབྱེ།
 ལུ་ཉི་པའི་ཆོག་གསུམ་པ་ལ་བརྒྱ་གཉིས། བདེ་མཆོག་དང་བྱུག་དོར་འཁོར་ཆེན་དང་། ལྷ་བརྒྱ་
 མ་དང་། དུས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་བསྟེན་ཡིག་ལ་བརྒྱ་གཅིག །འཕོ་བ་ལ་བྱུག །སྒྲོལ་མ་མཐུལ་བཞི་
 པའི་ཆོག་སོགས་སྐུ་ཐབས་བཞི་བརྒྱ་སྟོར་ལ་བརྒྱ་དང་བྱུག །མ་ཉི་ལྷ་སྐུ་ལ་བདུན། རྟེན་
 བཞེད་སྐུ་ལ་བདུན། ལྷ་སྟོ་ཆོགས་ལ་སྐུ་རྩེ་གཉིས་མེད་དང་། འཛིགས་བྱེད་དང་། བྱུག་

དུག་པ་དང་། ལྷ་མ་མེད་དང་། སྒྲོལ་མ་དང་། འཇམ་དབྱངས་དང་དུས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཕྱིན་
སྒྲིལ་ལ་སོ་གཉིས། ཆེད་བང་ལ་བཅུ་དྲུག་ །བཟང་སྟོང་འཆི་བསྐྱེད་ལ་བཅུ་དྲུག་ །ལྷ་ཆོག་གཞུང་གཞུང་
འབྲུལ་ལ་སོ་དྲུག་གསལ་འདུས་ཆོག་མཆོད་ལ་བཞི། བཀའ་སྔགས་ལ་དྲུག་ །ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་
དང་གསུམ། ༩ ཅ ༡ །ལྷ་མོ་མགོན་ཆོས་གཞིར་འབྲུལ་ཕྱིན་བཅོལ་ལེ་ཆོན་བདུན་ཅུ་སྟོར་ལ་
དགྲུ་བཅུ་གོ་ལྔ། དུས་འཁོར་སྐྱེད་གསུང་ཐུགས་ཆད་མའི་ཆོག་ལ་ཉེར་གཉིས། ཀྱི་རྟོག་ཆོག་ལ་
བཅུ་བདུན། བཀའ་སྐྱེད་ཐུགས་མའི་གཞིར་བཟོ་ལ་གསུམ། དམིགས་བརྟེ་མའི་ལས་ཆོག་ས་
བཅུ་གཅིག་ནག་འགྲོས་ལ་ད་བདུན། དམིགས་བརྟེ་མའི་ལས་ཆོག་ས་ལ་ཉེར་གསུམ། ལྷ་མའི་
ནལ་འབྱོར་ཉི་ཤུ་སྟོར་ལ་ཉེར་གཉིས། ལྷ་མོ་ཆོག་ས་བསྐྱེད་ལ། ཆོས་རྒྱལ་རྟེན་འཇུག་ས་སྐྱེད་
ཐབས་སྐྱེད་ཆོག་ས་ལྔ་བཅུ་སྟོར་ལ་ད་ལྔ། ཡང་ཆོས་སྟོང་སྐྱེད་ཐབས་སྟོར་ལ་བཅོ་ལྔ། རང་ཉིད་
ཀྱི་བརྟན་བཞུགས་ལེ་ཆོན་གཉིས་ལ་བཅུ་དྲུག་ །ལམ་རིམ་སྟོར་ལ་གསུམ། ཇི་ལྷས་ལན་ལ་
བཅོ་བརྒྱད། བརྟོད་པ་སྐྱེད་ཆོག་ས་ལྔ། སྟོན་ཕྱིས་བདུན། ཞལ་བྱང་ཉེར་བརྒྱད། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་
དང་དྲུག་ ཆ་ཞབས་བརྟན་བཅུ་གཅིག་ །ནལ་འབྱོར་ཞེ་གཅིག་ །སྟོན་ཆོག་བཅུ་གཅིག་འདོད་ལྷ་
སྐྱེད་ཐབས་ཞེ་བརྒྱད། བརྒྱད་འདེབས་བཞི། དུས་འཁོར་སྐྱེད་ཐབས་བཅུ་གཉིས། འཇིགས་
ཁྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ཉེར་ལྔ། རྟོགས་རིམ་བདུན། བདེ་མཆོག་སྐྱེད་ཐབས་ཉེར་གཅིག་ །དེ་ཡི་
ཐབ་དོན་ལ་ལྔ། ཇི་ལ་བྱ་ལྔ་ལྔའི་རྒྱུད་འདེབས་དང་བདག་མདུན་བྱམ་གསུམ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ རྟོག་
དབྱིངས་ཕྱིན་སྒྲིལ་ལ་བཅུ་གཅིག་ །གསུང་མགྲུང་ལ་བརྒྱ་ འཇིགས་ཁྱེད་རབ་གནས་བསྐྱེད་
པ་ལ་ལྔ། ཆོས་སྟོང་སྐྱེད་སྟོར་ལ་ཉེར་གསུམ། མདུང་དམར་སྐྱེད་སྟོར་ལ་བཅུ་གཅིག་ །སྤྱི་
མའི་རྒྱལ་མའི་མདོས་ལ་དྲུག་ མ་གཅིག་དབང་མའི་ཕོ་མོ་ཉེར་བཞི། ཆོག་ས་མཆོད་ལ་བཞི།
བརྟོད་པ་གཉིས། བནས་བརྟོད་གསུམ། ལྷན་ཤལ་བཞི། གསུང་ཐོར་བྱ་ལ་བཅུ་བཞི། འཕོ་བ་
གསུམ། རྒྱལ་ཡིག་དྲུག་ །མ་བྱའི་མན་དག་ལ་གཉིས། འདོད་གསོལ་ཉེར་གཉིས། ཆབ་ཕོག་
བརྒྱད། ཡང་གཉིས། བཞི་བདག་ཕྱིན་བཅོལ་བཅུ་བཞི། ཁྱོན་སྟོན་བཞི་བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད། ༩
ང ༡ །བརྟན་བཞུགས་ལ་ཉི་ཤུ་ ཆ་ཁྱིད་ལ་བརྒྱད། འདས་རབ་རྒྱས་བཅའ་ཡིག་ལ་དྲུག་ ལྷ་མོ་

གནས་བརྒྱད་ཐུང་ཐུང་ཐར་ཐར་ཡོན་བཅས་ང་བཞི། ལྷོ་སྤྱིང་བྱག། བརྟན་བཞུགས་སོགཉིས།
 ཆབ་ཤོག་བཅུ་བཞི། གནས་སྟོང་གསུམ། འདོད་གསེལ་ཉེར་བཞི། ལྷ་མའི་རྣམ་འབྱོར་བཅོ་ལྔ།
 ཉམས་མགུར་གསུམ། འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ཆོགས་བཅད་མ་བཅུ་བྱག། ལྷུ་བ་ཐབས་ཉེར་
 བརྒྱད། རྣམ་སྤང་མཛོན་བྱང་ཆོག་བཅོ་བརྒྱད། དེ་ཡི་དཀྱིལ་ཆོག་ཉེར་གསུམ། དབང་ཆོག་སྟོན་
 ཤིས་དང་བཅས་པ་བཅུ་བདུན། གཏོར་འབྱུལ་ཉེར་གསུམ། ཞལ་བཞི་བའི་གཏོར་ཆོག་བཅུ་
 གཉིས། ལྷུ་མ་སྤིང་མཛོན་ཆོག་ལ་བཅུ་བཞི། རྟེན་གསུམ་རྒྱབ་ཡིག་ལ་བཅུ་བཞི། འཛིགས་བྱེད་
 ལྷོ་སྤྱིང་ལ་བདུན། གཞི་བདག་རྣམས་ཀྱི་གཏོར་འབྱུལ་ཉེར་བཞི། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ། ༩ ཅ
 ། བཀའ་རྒྱ་མ་སྐྱེགས་བཅ་གཅིག། །དུས་འཁོར་སྟོན་ཤིས། ཤམ་རྩ་མའི་ལམ་ཡིག། མགོན་
 དཀར་བུམ་གཏེར། རོ་སོ་བྱིང་དཀར་གྱི་གསེལ་མཆོད་སོགས་ཡོད།

བཏ་ཆེན་ལྷོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། བཏ་ཆེན་སྐུ་བྱེད་དང་པོ་ལྷོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནི།
 གཙང་རོང་མཆོམས། ལྷན་གྱི་ནང་བྱག་བརྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་། རིགས་ནི་སྤེའི་རིགས་
 ཞེས་བྱ་བ་མཚུངས་མེད་གཡག་སྡེ་བཏ་ཆེན་དང་། མཁན་སྟོབ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁ་བ་རི་བ་
 རྣམས་ལ་རབ་རྩ་བྱུང་བ་བྱང་མི་བྱང་བརྟན་པའི་བྱིར། སད་མི་མི་བདུན་རབ་རྩ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་
 བར་རྫོགས་པའི་ནང་ཆོན། སྤེའི་ཤིས་དབང་པོ་སོགས་དམ་པ་མང་པོ་ཉེ་བར་བྱོན་པའི་རིགས་
 བརྒྱད་བྱ། གྱི་ལོ་༡༥༥༠ལོར་ཡབ་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་ཤིན་རྩ་ཁས་ཤིང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་རྒྱན་
 དུ་ཁ་འདོན་དུ་བྱེད་པ་དགེ་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་མེས་པོ་བྱང་འཆོ་བ་ཀུན་དགའ་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བ་
 དང་། ཡུམ་རང་བཞིན་བྱང་ཞིང་གཞན་ལ་པན་སེམས་ཆེ་བ་མཆོ་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲས་སུ་སྐུ་
 འབྱུངས། ཡལ་བྱག་འཆོ་བ་ཉེན་རེ་བཞིན་མཆོན་བརྫོང་ཞལ་འདོན་མཛད་པ་ཐོས་བསམ། མཐར་
 ལོ་གསུམ་པའི་སྐབས་མཆོན་བརྫོང་ལོ་གསུམ་པ་དག་རྩུང་གཙང་སིང་བ་འདོན་རུས་པ་
 བྱུང་གསུང་། གྱིས་པ་རྒྱུད་དུའི་གནས་སྐབས་ནས། རབ་རྩ་འབྱུང་ཁའི་བར་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་
 ར་མ་ཐོ་བ་ཆེ་ལྷོག་བསམ་བཞིན་དུ་སྟོག་ཆགས་སྟོག་སྤྱར་སྟོ་བ་ཀུམས་པ་ཅམ་ཡང་བྲན་
 ལམ་དུ་མ་མཆིས་གསུང་། གཞོན་བྱའི་དུས་སུ། གཏོར་མོད་ཡང་ཤིན་རྩ་ཆེ་བར་བཟའ་བརྟུང་

སོགས་དངོས་དང་། རྒྱུ་ཏུ་བརྒྱུས་ནས་སྤོང་མོ་བ་དང་། ཁྱི་དང་བྱ་བྱིའུ་སོགས་ལ་བྱིན་པར་
མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞེས་པའི་ཆེ་མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁན་
སློབ་བྱང་འབྲེལ་དུ་མཛད་དེ་ཆོགས་སྡུ་མ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལེགས་པར་བྲུལ་ཏེ། མཆན་སློ་
བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་ཉི་མ་ཞེས་པ་རྒྱ་ལུག་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་
གསུམ་གྱི་ཉིན་བསྐབས་གསུམ་ལྗན་པའི་དགེ་སྤོང་རི་ཁྲོད་པ་འདུས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་མི་
འཛིགས་སེང་གའི་ཁྱིལ་བཀོད་དེ། རྒྱལ་བ་བདེན་ས་པ་སློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱེས་སུ་ངོས་
འཛིན་མཛད་ཅིང་། མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པ་རྒྱས་པར་བཛྲོད་ཅིང་། མེ་
ཏོག་གཏོར་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། དེའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ལ་ཁ་དོག་སྣ་ལྔའི་
མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་པ། ཐོག་མར་དགེ་བཤེས་དཔལ་འབྱོར་སོགས་མཆོམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
མཐོང་ནས། བྱིས་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པ་ཞིག་བྱུང་། དགྲུང་གསལ་བཅུ་བཞི་
བཞེས་པའི་ཆེ། དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟེན་པ་ཞིག་མཛད་སྐབས། དབང་སྟོན་ཞུ་བ་འབྲིལ་འབྲེལ་
ཡིད་བཞིན་མཆོ། །ཞེས་སོགས་དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་སྣ་དག་གི་ལམ་ནས་དྲངས་པ་
ཞིག་ཐོགས་མེད་དུ་རྩོམ་པར་མཛད། དགྲུང་གངས་བཙོ་ལྔའི་སྐབས། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་
ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་ལ་བརྩེད་སྟེ། མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱུ་ཡེ་
ཤེས་ལ་རྒྱུགས་ཀྱང་བྲུལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་
སྤོང་འབྲུམ་ཆེན་མོ་ཤོག་ལྷེབས་ལྔ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་ཡོད་པ་དེར་ཡང་གཟིགས་པས།
དོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་ཆོག་ཀྱང་པལ་ཆེར་ཐུགས་ལ་བྱིན་པ་བྱུང་གསུང། རྗེ་དེ་ཉིད་རྣམ་རིག་
ཤིན་ཏུ་བརྟུ་བས་སྒྲེགས་བམ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བལྟས་པ་དང་། རྒྱ་མས་གསུངས་པ་སོགས་
ལན་རེ་གཉིས་ཅུ་ཀྱིས་དོན་སློལ་འཆར་བ་བྱུང་གསུང། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་ནས་བཙོ་བརྒྱད་
ཀྱི་བར། མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱང་ནས་མདོ་སྣགས་ཀྱི་གཞུང་པལ་མོ་ཆེའི་
དབང་ལྱང་མན་དག་རྣམས་ལེགས་པར་གསན། དགྲུང་གངས་བཙོ་ལྔ་བཞེས་པ་ན། ཆོས་གྲུ་
ཆེན་པོ་བརྟུ་ཤིན་པོ་རུ་སློབ་གཉེར་མཛད་དུ་ཕེབས། སློབ་གཉེར་དང་བསྟོ་སྤོང་ལ་བརྩོན་

བཞིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་དེ་ཕྱག་མཐེལ་ལ་སྐལ་བ་ཆགས་ཤིང་། སོར་མོའི་མཆོམས་ནུས་ས་
 ལྷུང་ལ་ལྷར་གསུང་བ་བྱུང་། ལྷགས་ཡོས་ལོའམ། བྱི་ལོ་༡༥༧༡ལོར་དགྲུང་གྲགས་ཉེར་བརྒྱད་
 དུ་ཕེབས་པ་ན་གཟིམས་ཁང་རྒྱལ་མཆོན་མཐོན་པོར་བཤུ་ཆེན་དམ་ཆོས་ཡར་འཕེལ་བའི་ཞལ་
 ལྷ་ནས་མཁན་པོ་དང་། དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཆོ་བས་ལས་སྒོ་བ། བཤུ་ཆེན་ལྷ་དབང་སྒོ་གོས་ཀྱིས་
 གསང་སྟོན་མཛད་དེ། དད་པའི་དགེ་འདུན་གངས་ཆོང་བའི་དབུས་སུ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒོ་མ་
 བ་བཞེས། བཅུད་ལེན་གྱི་རྣམ་གངས་དུ་མ་ལ་གོམས་པ་ཉམས་ལོག་ཏུ་ཆུད་བར་མཛད་། ཅ་
 ཆུང་འཕྲུལ་འཁོར་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་ལ་བརྩོན་པ་དྲག་པོ་བསྟེན་ནས་གདེང་ཐོབ་
 བ་བྱུང་། ལྷགས་སྐྱང་ལོའམ། བྱི་ལོ་༡༦༠༡ལོར་དགྲུང་གངས་སོ་བརྒྱད་བཞེས་པ་ན་ཆོས་གྲ་
 ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོའི་ཁྲི་ལ་ཕེབས། སྐབས་ཤིག་ཏུ་ནག་ཏུ་མེ་འགོས་ཀྱི་བསྐྱབ་གནས་ཞལ་
 གཟིགས་ཕྱག་པ་མཛའ་བས། ལྷས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་པ་བ་ཅིང་། ཆེ་ཆུའི་རྒྱན་བབས། དེའི་ལོག་
 མཁའ་སྟོད་ནའང་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་ལོགས་གིས་བྱིན་རྒྱལ་བཞིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་མེ་
 ཏོག་གཏོར་བས་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་སྐྱ་ལྷ་འཕྲོ་ཞིང་རྣམ་འགྱུར་སྐྱ་ཆོགས་པ་སྟོན་པ་མཛའ། ཡང་
 དགུན་ཐོག་ཅིག་ལ་ལྷ་མོའི་སྒྲ་མཆོ་མཛའ་བར་ཕེབས། ལྷས་དུས་སོགས་ཀྱིས་མཆོ་ཁ་ཀྱེ་ཞིང་
 ཁ་ཆར་ལྷག་པར་ཆེ་ནའང་། བརྩོན་པ་བསྐྱེད་དེ་ཞབས་ཐང་ལ་ཕེབས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱ་
 བར་སྐྱེབས། སྐྱེབས་འཕྲུལ་མཆོ་འབྲུགས་པས་ཁབས་པ་དེ་སྒོ་མེར་གྱིས་ཁྱུ་ནས་ཞལ་ཁབས་
 འདྲ་བ་རིམ་གྱིས་བསལ་ནས་ཕྱག་མཆོན་སོགས་སྐྱ་ཆོགས་འཆར་བའི་སྐབས། ཕྱག་རོགས་
 དོན་བཟང་ཞེས་བྱ་བས་ཅི་འདྲ་འདུག་ཟེད། མཆོ་ཞལ་ལེགས་པོ་ཡོད་པ་འདུག་གོ་མཁྱོགས་སོ་
 གྲོན་ཅིག་གསུངས་པས། མི་དེས་གཡའ་མཆོ་འབྲུགས་འདུག་ཟེར་བས་རྒྱུན་བྱས་ཏེ། སྐད་
 ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་འབྲུགས་པས་དཀར་མེར་གྱིས་ཁབས་ཞེས་གསུངས། རྗེ་དེ་ཉིད་ཞབས་ཀྱིས་
 བཅགས་པའི་ས་སྐྱོགས་དེར་ཐན་པའི་དུས་སུ་ཆར་འབབ་པ་དང་། དགུན་དུས་སུ་ཉི་མ་ཨོ་
 བ། ཉན་རིམས་དགོན་ཞིང་ལོ་ལེགས་པ་སོགས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཡང་
 ལྷ་ལུང་དུ་མཁའ་སྟོད་པའི་མཁན་སྒོ་བ་ཆེ་བཞེས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ཆེབས་བསུ་གཟབ་མོ་

དང་བཅས་པེབས་དུས། ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་འབྲུངས་པའི་བཀའ་བྲིས་གནང་
བས། རྒྱུ་སྤྱོད་ཐེངས་འདི་ལགས་ཞེས་པོ་སྤྱོད་ཞུས་པ་ན་སྤྲད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་ཕེལ་ལྷར་འཆར་
བའི་འོད་ཀྱི་ཡུང་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ས་དེར་འདུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་། དེ་
ནས་བཟུང་སྟེ་ས་བཟུང་འཕེལ་ཞིང་བདེ་སྦྱིད་ལྡན་པ་བྱུང་ཞེས་ཡུལ་ཕྱོགས་དེ་དག་གི་སྦྱི་
བོ་ཀུན་མཐུན་པར་སྦྱས་སོ། །རྒྱལ་དབང་སྦྱ་ཐེངས་བཞི་དང་ལྔ་པ་ཆེན་པ་གཉིས་ཀའི་ཡོངས་
འཛིན་མཛད་ཅིང་། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱ་དུས་ཀྱི་ཁྱི་གདན་བྱུར་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་
ཁོང་གི་སྦྱོབ་མར་མ་གྲུབ་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། མདོར་ན་དཔལ་པ་འདི་ཉིད་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྔ་
ལ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ། གསུང་འབྲུམ་ཡང་
པོད་ལྔ་ཙམ་བཞུགས། ས་དགེ་བཀའ་ལྟིང་པོན་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཡོངས་
ལ་དག་སྤྲང་ཕྱོགས་ལྷུང་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རིས་མེད་ཀྱི་སྦྱི་བོ་མཆོག་དཔལ་ཀུན་གྱིས་
རིགས་ཀྱི་ཅོད་བན་དུ་འཛིན་པར་མཛད། བོན་པོའི་དགོན་པ་རྣམས་ལ་འདུང་མང་འབྲེད་ཀྱི་བསྟེན་
བཀའ་སོགས་ལུགས་བཅེ་ཆེན་པོ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དའི་རྒྱུན་གྱིས་བོན་པོ་རྣམས་ཀྱང་
ཕིན་ཏུ་མོས་ཤིང་དད་འདུན་ཆེ་བས། ཆོས་འབྲེལ་ཡང་ཞུས་པར་གསུང་། དགྲུང་ལོ་དགྲུ་བཅུ་
གོ་གསུམ་བཞུགས། ཡ་གོང་ས་ཡ་སྦྱབས་མགོན་ཏུ་ལའི་ལྷ་མ་སྦྱ་འབྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་
དགྲུང་གངས་བརྒྱུད་དང་བརྒྱུད་བཞུགས་ཞེས་གསུངས་པའདུང་ཐོས། རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་རྗེ་དེ་ཉིད་
ཀྱི་རང་རྣམ་ལ་གཟིགས་ན་པོ་མཆོར་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པོ། །1570-1662

བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག བཤ་ཆེན་སྦྱ་ཐེངས་དང་པོ་སྒོ་
བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། ༡ བར་ །སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་
ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱོད་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནོར་བུའི་འབྲང་བ། འབྲངས་རབ་གསོལ་འདེབས་
ཐུབ་དབང་ཞལ་པད། རྗེ་སྦྱབས་མཆོག་དཔལ། དཔེན་ས་པ། སངས་རྒྱས་ལེ་ཕེས་ཏེ་མཁས་
གྲུབ་ཆེན་པོ་གསུམ་སོགས་དཔེན་ས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། རྗེ་སྒྲ་མའི་སྦྱ་
འབྲང་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར། རིགས་ལྡན་འཛམ་གྲགས་པ། ཨ་མྱ་ཡ་ཀའ། ས་པ་རྩི་ཏ། གཡུང་

སྟོན་རྟོག་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐར། ཞི་བ་ལྷ། སྟེ་དགའི་བདག་མོ། སྤར་ཁམས་གྲགས་པ་བཟང་པོ་
 བཅས་གྱི་རྣམ་ཐར། དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མའི་རྒྱུ་ལྷ་མོ་བཅུ་མི་ལའི་རྣམ་འབྱོར། ཉན་གྱི་
 ཁོང་སྟོན་འདོན་པའི་སྟུགས་སྟོན། སྤར་མཆོད་པ། ཐུན་དུག་གི་ཉམས་ལེན། འོད་དཔག་མེད་
 གྱི་འཕོ་བ། འུ་སྟོན་རིན་ཆེན་བྱུང་དང་བྱམས་པ་དབྱེར་མེད་གྱི་སྤར་མའི་རྣམ་འབྱོར་བྱས་ཏེ་འཕོ་
 བ། སྤར་མའི་རྣམ་འབྱོར་ལེ་ཆོན་དུག་གསུང་མགུར་ལེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་། ༩ ཁ་པ་ ༡ ལ་རྟོག་འཕེང་
 བའི་སྟུབ་ཐབས་དཀྱིལ་ཆོག་གསུང་བ་འདུས་པའི་རིམ་ལྡེའི་རྣམ་བཤད། གསུང་འདུས་བསྐྱེད་
 རིམ། དེ་ལི་རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྡེའི་སྟོན་པོ་བསྟུས་པ། གསུང་བ་འདུས་པའི་རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྡེ།
 གསུང་འདུས་གྱི་སྤར་མའི་རྣམ་འབྱོར་དང་དེ་ལི་མཛོན་རྩོགས། བདེ་མཆོག་ལྷ་ཏེ་པའི་བསྐྱེད་རིམ།
 དེ་ལི་བསྐྱེད་རྩོགས་སྟོན་པོར་བྲིལ་བ་ཆོགས་བཅད་ལ། ཡང་ལུ་བྲིལ་གཉིས་གྱི་རྩོགས་རིམ་རམ་
 ལྡེ་འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ། འཛིགས་བྱེད་གྱི་སྤར་མའི་རྣམ་འབྱོར། ༩ ག་པ་ ༡ ལ་དུས་འཁོར་
 འབྲེལ་ཆོན་བྲི་མེད་འོད་གྱི་སྟོན་པོ་བསྟུས་པ། དུས་འཁོར་སྟོན་པའི་དུས་འཁོར་རྩོགས་རིམ་
 རྟོག་འཛིགས་འབྱོར། དུས་འཁོར་སྟུབ་ཐབས་བསྟུས་པ། འཛིགས་བྱེད་དཔལ་གཅིག་གི་དཀྱིལ་
 ཆོག་འཛིགས་བྱེད་དཔལ་པོ་གཅིག་པ་དང་། འཛིགས་བྱེད་ཞི་དགུ་མ་དང་། རོ་ལངས་བརྒྱད་
 སྟོར་གསུམ་གྱི་སྟུབ་ཐབས། འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ། འཛིགས་བྱེད་དབང་ཆོག་བྱམ་བསྐྱེད།
 འཛིགས་བྱེད་དབང་བྲག་གཉིས་གྱི་སྟོན་ཐེག་མཐོན་པོ་བྱུག་དུག་པའི་སྟོན་ཐེག་ཆོད་དཔག་ལྷ་
 དགའི་ཆེ་ཆོག་ཆེ་དབང་བྱུང་བྱུང་ལ། གུན་རིག་ཆོག་མདོར་བསྟུས། གུན་རིག་བྱམ་བསྐྱེད།
 གུན་རིག་ལྷ་སྟོ། རྣམ་སྤང་མཛོན་བྱང་ཆོག་གཙུག་ཏོར་རྣམ་བྱུང་མའི་ཆོག་མི་འབྲུགས་ལྷ་
 བཅུ་གསུམ་གྱི་ཆོག་སྟོན་ལྷའི་མདོ་ཆོག་བསྟུས་པ། འཇམ་དཀར་སྟུབ་ཐབས། བཅུ་གཅིག་ཞལ་
 གྱི་སྟོན་ས་བསྟུང་གནས་ཆོག་དེ་ལི་དབང་ཆོག་ཁྱུང་ཁྱུང་སྟུབ་ཐབས། ས་བདག་གཏོན་འབྲེལ་
 བྱེད་ཚུལ། སྟོལ་མ་ཉེར་གཅིག་གི་སྟུབ་ཐབས་དང་ལས་ཆོགས། སྟོལ་མ་གཡུལ་མདོས་བྱེད་ཚུལ།
 རྟོག་རྣམ་འཛིགས་གྱི་ཆོག་བྱུང་པ། ཁོ་བོ་སྟེ་བ་བཅུགས་པའི་སྟུབ་ཐབས། ཆོས་བྱུང་བསྐྱེད་
 བཤགས་བསྐྱོག་པ་མངའ་གསོལ་དང་། ལྷ་མོའི་ཆོས་གཏོར་ཉེན་འཇུགས། ང་པ་ལ་བསྟན་པ་

སྒྲི་དང་རྒྱུད་ལྟེ་སྒྲི་ཡི་ནམ་གཞག་དགེ་ལྡན་བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱག་ཆེན་ཅ་འབྲེལ། བྱང་རྒྱལ་ལམ་སྒྲོན་ནམ་བཤད། སར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་འབྲེལ་པ། བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆོགས་བཅད་མ། ལམ་རིམ་བདེ་ལམ། དགེ་སྤྱོད་གི་ལྷུང་བ་ངོས་འཛིན་དང་དེ་ཡི་ཉེར་མཁོ། རྒྱལ་ཁྲིམས་སྤྱང་བའི་མན་ངག་རི་ཁྲིད་བཅའ་ཡིག་སྒྲོ་སྤྱོད་དམར་ཁྲིད། རྟོབས་བཞིའི་བཤགས་སྒྲོམ། དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་སྒྲོ་བཟང་བཞད་པའི་སྤྱད་བྱངས། སྐྱག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བའི་རྩོད་ལན། ལྷ་རོའི་ཟབ་ཁྲིད། རྟིང་པོ་དོན་གསུམ། གཙོད་དབང་ནམ་མཁའ་སྒོ་འབྲེད། གཙོད་ཐར་འདོད་དེད་དཔོན། དཔེན་གནས་ཡོལ་དཀར་བསྟོད་པ། བདེ་སྒྲོན་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་ཆེན་སྤྱར་ལམ། བཟའིས་ལྷན་པོའི་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་གསུམ་དཀར་ཆག་བྱམས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕོ་བ། ཁོ་བོ་སྒྲོ་བཅེགས། རྒྱག་ཤད་མཛོད་གཏོར། རྩ་སྤྱོད་ཕྱིང་དཀར་བའི་གསོལ་མཛོད། གཟུང་འབྲུམ་དང་གཙོད་སྒྲིན་འཁོར་ལོ་བྱ་རྒྱལ། རབ་གནས་དགེ་ལེགས་ཆར་འབབས། གདུགས་དཀར་གཏོར་བསྒྲོག་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ། ཁ་འབར་མའི་གཏོར་ཆོག་རྒྱས་པ། བརྒྱ་བཞིའི་ཆོག་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅ། བརྒྱ་ཅ་བསྐྱས་པ། དཀོར་སྤྱི་བྱང་བྱེད། བྲུལ་གཏོར། ཆ་བཞི། ལྷ་གཏོར། ཆ་བསྐྱར། འབྲུང་བཞི། སྤྱ་རུ་པ། ཅ་བ་ལ་ཨེ་ཨྲི་ནི་རྒྱོ་བཟང་གྲགས་པའི་གསོལ་འདེབས། ལྷ་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་དུ་མ་བཅས། འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་སྤྱབ་ཐབས་བསྐྱས་པ་སོགས་དང་། ཞི་ལྷག་སྒྲོམ་རྒྱལ་བདག་འཛིན་ཤགས་འདེབས་ཆོས་ཆན་ཐོར་བྱ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོམ་པ། བྱང་སོ་དབང་རྒྱལ་ལ་གནང་བའི་རྟ་མགྲོན་གསང་སྤྱབ་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་རྒྱས་པ། བསངས་ཀྱི་ཆོག་གཟི་འདོད་འབར་བ་རྒྱས་པ་དང་། འབྲིང་པོ་དང་། བསྐྱས་པ། བཟའིས་ཆར་འབབས་ཀྱང་བསྐྱས་པའོ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་འབྲུམ་བཀའ་རྒྱ་མཁོ། གསང་འདུས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྡེའི་ལག་རྩེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཞི་ཁོ་སྤྱགས་སྤྱབ། བདེ་མཛོག་ལུ་དྲིལ་གཉིས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ཅ་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ། གཏོར་ཆེན་དུག་ཏུ་པའི་ནམ་གཞག་རྒྱས་པ། བསྐྱས་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཕྱི་སྤྱབ་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་བཀའ་རྒྱ་མ། འཆི་བདག་ཁྲག་གི་མདོག་ཅན། བཀའ་སྤྱོད་ནམ་གསུམ་ཀྱི་ཟུར་འདེབས་

བཅས། ཞ་ལུ་པའི་དུག་ཅུ་ཙྰ་ཆོག་ཆོས་རྒྱལ་བསྐྱང་བཤགས་མངའ་གསོལ། དམག་ཐོར་མའི་
 ཆོས་གཏོར་རྟེན་འཛུགས་འཕྲིན་ལས་དག་པའི་གདབ་ལས་རི་ལྟར་བྱ་བ། དེག་པ་ལུམ་བུལ་གྱི་
 བསྟེན་སྐྱབ་གསར་བ་གཅིག་ཏུ་བྲིལ་བའི་གདམས་པ་འཛིགས་རུང་མེ་ཡི་སྤྱུ་གི་སྟེ། བཟུལ་གས་
 ལྟན་པའི་བར་མ་སྒྲིགས་བཅ་ལུ་རྫོགས་སོ། །

པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གྱི་བཀའ་འབུམ་དཀར་ཆག པཎ་ཆེན་སྐུ་ཐེང་གཉིས་པ་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་
 གྱི་གསུང་འབུམ་ནི། ༡ ཀ་བར ༡ སྐྱུ་གཞོན་ཏུ་ཉིད་ན་སངས་རྒྱུས་བསྟན་པའི་སྒྲོར་ཞུགས་ཚུལ།
 མཆོན་ཉིད་དང་ལྟན་པའི་སྒྲུ་མ་བསྟེན་ཚུལ། མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཚུལ།
 ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་དང་འཆད་ཅོད་ཅོམ་སོགས་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་ཚུལ། སྐྱུ་
 གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཞེངས་པ་དང་མཆོད་པ་དང་། དེས་མེད་པའི་དགེ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀྱར་
 བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་ཐར་འོད་དཀར་ཅན་གྱི་འཕྲེང་བ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཐམས་པ། ༢ ཁ་བར ༡ ལྟན་
 དག་མེ་འོང་མ་ལེའུ་གཉིས་པའི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཉིས་ཡན་གྱི་དཔེར་བཞོད་མཆོ་བྱུང་རྒྱས་
 པའི་མེ་ཉྱལ་མདོ་རྒྱུད་ཟབ་མོའི་ལུང་རྩེས་གནང་དབང་བྲིད་ཐོབ་པའི་གསལ་ཡིག་གཞན་པན་
 རིན་ཆེན་དབང་རྒྱལ། སྒྲིགས་བཅ་དང་པོ་གཉིས་པ་གཉིས་ལུང་མེད། ༢ ཀ་བར ༡ བྱང་རྩུབ་
 ལམ་རིམ་གྱི་སྒྲུ་མ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བསྐྱེད་དཀར་པོའི་འཕྲེང་བ་ལ། བྱང་རྩུབ་
 ལམ་རིམ་དམར་བྲིད་སྐྱུར་ལམ། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤད་གསུང་རབ་ཀྱན་
 གྱི་གནད་བསྐྱུས་པ་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ། སྟིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་བྲིད་ཡིག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པར་བཟོད་པའི་ཉེ་ལམ། པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར་འོར་བུའི་འཕྲེང་
 པའི་སྤྲང་ཆ། རི་བྱང་སྤུལ་སྐྱུ་དགེ་འདུན་ཆོས་རྒྱལ་དབང་ལྷག་གི་རྣམ་ཐར་བྱུང་དབང་དཀྱེས་
 པའི་རོལ་མཆོ། སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་འགྲེལ་བ་བཀའ་བྲིན་གསོལ་འདེབས། སྒོ་ཆེན་རྒྱལ་ཀྱན་
 བ། རྒྱུད་འདུས་པའི་བཤད་པ་རྫོགས་པའི་འོག་ཏུ་དོན་སྟོབ་དཔོན་ལ་གཏང་རག་གི་མཆོད་པ་
 བྱ་ཚུལ། སྐུན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱི་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་ཤིས་བརྫོད་དང་
 བཅས་པ། སྐུན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱི་བརྒྱུད་སྐབས་ཤིག་དེ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་

གྱི་ཆོག་དེ་ཡི་སྤྱིན་སྟེན་དེས་ལན་ཡི་གེར་བཀོད་པ་འགའ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེབས་པ།
 ཆེ་སྤྱབ་འཆི་མེད་བདུད་ཅིའི་ཚུ་རྒྱན། འཕགས་མ་གཏུགས་དཀར་པོ་ཅན་གྱི་སྤྱབ་ཐབས་མཆོག་
 ཟུན་དངོས་གྲུབ་ཆར་འབབས། ག་ཤིན་པོ་རྗེས་འདྲིན་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན། མགོན་དཀར་ཡིད་
 བཞིན་ནོར་བུའི་གཏོར་ཆོག་དགེ་ལེགས་ཀུན་འབྱུང་། ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་གྱི་གྲུག་ཆེར་གསེབ་
 ཆོས་སྟོང་། བསྟན་མ་གསུམ་གྱི་གཏོར་ཆོག་ ༩ ང་བར་ གླེ་མའི་རྣལ་འབྱོར། གླེ་མའི་བསྟོད་
 ཆོགས། གསོལ་འདེབས། ཡི་དམ་འགའ་ལ་བརྟེན་པའི་གླེ་མའི་རྣལ་འབྱོར། བརྟན་བཅུགས་
 ཆོགས་བཅད་མ། ལྷ་འགའི་སྤྱབ་ཐབས་དང་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ། བསྟེན་གནས་སྤྱད་བ་དང་།
 སྤྱད་གནས་བྱས་པའི་པན་ཡོན། སྤྱ་གཏུང་དཀར་ཆག་ལེ་ཆོན། སྤྱ་གསུང་ཟུགས་རྟེན་བཞེངས་
 པའི་རྒྱ་བ་ཡིག་དགོན་སྡེ་འགའ་ཞིག་གི་ཁྱིམས་སུ་བཅའ་བ། རྟེན་གསུམ་བཞེངས་པ་སོགས་
 གྱིས་མཆོན་དགེ་ཅ་བྱང་ཚུབ་གྱི་རྒྱར་བསྟོད་པའི་སྟོན་ལམ་ཆོགས་བཅད། བསྟན་སྤྱད་རྒྱ་མཆོར་
 མཆོད་གཏོར་འབུལ་ཚུལ། འཕྲིན་བཅོལ། བསངས་གྱི་ཆོག་རྣམས་སོ། །པཎ་ཆེན་སློབ་ཐབས་ཡེ་
 ཤེས་གྱི་གསུང་འབུམ་སྟེགས་བམ་བཞི་ཚོགས་སོ། །

ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཐེང་རིམ་བྱོན།

1	པཎ་ཆེན་སློབ་ཐབས་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆན།	1570-1662
2	པཎ་ཆེན་སློབ་ཐབས་ཡེ་ཤེས།	1663-1737
3	པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས།	1738-1780
4	པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ།	1782-1852
5	པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་དབང་ལྷག།	1855-1882
6	པཎ་ཆེན་ཆོས་གྱི་ཉི་མ།	1883-1937

7	པཎ་ཆེན་ཚས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།	1938-1989
8	པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་ཚས་ཀྱི་ཉི་མ།	1989-

ཡང་བཙེ་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་དབལ་བཟང་སྐྱ་མེད་དང་པོ། 1385-1438 སྐྱ་
 མེད་གཉིས་པ་བསོད་ནམས་ཕྱོགས་ཀྱི་གླུང་པོ། 1439-1504 སྐྱ་མེད་གསུམ་པ་དབེན་ས་པ་སྒོ་
 བཟང་དོན་གྲུབ། 1505-1566 པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཚས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སྐྱ་མེད་བཞི་པར་བཙེ་
 པ་ཡིན་ནོ། །

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་གསུང་འབུམ། འདུལ་བ་ལུང་རིགས་ཉི་མ་ལ་བརྒྱ་དང་དོན་དགྲ།
 འདུལ་བའི་དུས་ཚིགས་ལ་ཉེར་དགྲ། མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལ་བརྒྱ་དང་གྲ་དགྲ། རྣམ་
 འབྲེལ་ལ་སྐུམ་བརྒྱ་དང་དང་དྲག་ཆ། རྒྱ་རིག་རྣགས་རིགས་གཉིས་གཉིས་ལ་བཞི་བཅུ་པར་
 ཕྱིན་སྤྱོད་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཅིག་པར་ཕྱིན་ཐལ་མེད་ལ་སྐུམ་བརྒྱ་དང་གྲ་ལ། བྱང་
 རེས་རྣམ་འབྲེད་ལྷན་ལའི་འཕྲེང་བ་ལ་དགྲ། རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཉེར་བཞི། བསམ་གཟུགས་ལ་ར་
 བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་ལ་སོ་ལ། དབུ་མའི་སྤྱོད་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བདུན། དབུ་མའི་མཐའ་
 དཔྱད་ལ་དོན་ལ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོའི་དཀའ་གནད་དོགས་གཙུག་ལྷན་གྱི་རྒྱ་རྒྱ་མའི་སྤྱོད་ལ།
 རྩོམ་གསུམ་རྣམ་གཞག་རྒྱས་བསྐྱུས་གཉིས། བྱང་རྒྱལ་གཞུང་ལམ་དོན་བསྟུ། བཀའ་གདམས་
 རྒྱེགས་བཅ་དོན་བསྟུ་རྣམས་སོ། །ཀུམ་པའི་པར་ཕྱིན་བཀའ་ལན་དང་། དེ་ཡི་ཡང་ལན། སྐགས་
 ཀྱི་སྒྲོར། རྒྱུད་ལྗེ་བཞི་ཡི་རྣམ་གཞག་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་རྩོགས་
 རིམ་ཐར་ལམ་གསལ་སྒྲོན་སྐགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཟུར་དུ་བཀོལ། བྱམ་ཆེན་མཛེས་པའི་རྒྱན་དྲུག་
 ལྷ་རོ་ཚས་དྲུག་སྟོང་པོ་དོན་གསུམ། ལྷ་ཁྱིད་བླ་བ་བཞི་ལྷན། བཀའ་གདམས་གསར་རྟེན་གི་
 ཚས་འབྱུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན། འདུལ་བའི་ཚས་འབྱུང་། རྒྱལ་རབས་འབྲུལ་གྱི་ལྗེ་མིག་སྟོན་
 ཅེས་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ། དགེ་ལྡན་ལེགས་བཤད། ཆེ་དཔག་མེད། རྩོལ་དཀར། རིག་ཤེད་
 མའི་རྣམས་ཀྱི་སྐབ་ཐབས། གཙུག་ཀྱི་བརྒྱུད་འདེབས་དང་གཙུག་ཁྱིད་རྣམས་སོ། །

སེའི་ཉི་མའི་ཉི་མའོ། བ། (ཁེགས་མཁའ་) སོ་ཤི་ཉི་མའོ། བ། མའི་ཉི་མའོ། བ། གཉི་ལང་མེད། སོ་ཤི་ཉི་མའོ། བ། ཁེས་
 སེའི་མཉེན་པུ་ཤེས་ལ།

བར་ཐང་། (འདུལ་བ) ས་གདན། མདོ་རྩ་བ་ལས། རཁག་སར་བར་ཏང་གའི་དབ་མཐོ་བར་བྱལོ། ཞེས་
 བ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། མདོ་རྩ་རང་འགྲེལ་ལས། ཏང་བ་གཉིས་ལ་རྩལ་མི་འགོ་བར་བྱ་
 བའི་ཕྱིར་བར་ཐང་འདིར་བར་བྱལོ། ཞེས་གསུངས། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རྟུང་དུ། (Rug) ཞེས་བ་དེལོ།
 བར་ཐང་ཁྲལོ། (འདུལ་བ) ཁ་དོག་གི་ཆུས་དགེ་སྤོང་གིས་འཆང་དུ་མི་རུང་བའི་སྟུན་གྱི་ཤེ་བྲག་ཅིག་
 ཞེ། སྟུང་བ་སྟུང་བརྟན་བས་བཏགས་པའི་གདན་གྱུ་མ་ཟེ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ བར་ཐང་ནི་སྟུན་གྱི་ཤེ་

བླ་མ་ཅིག་ཡིན་ལ། ཁྱ་ལོ་ནི་སྐྱད་པ་སྣ་བདུན་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མཆོ་
 རྟེན་ལས། བར་ཐང་ཁྱ་ལོ་ནི་སྐྱད་པ་སྣ་བདུན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། བར་ཐང་ཁྱ་ལོ་དེ་ལས་ཆེར་
 བར་སིག་གི་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་བྱམ་གདན་ནམ་ས་གདན་ཁྱ་ལོ་དག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྟེ།
 མདོ་རྩ་བ་ལས་ཀྱང་། བར་སིག་གི་ལྷ་བ་དང་བེའུ་ཕྱགས་དང་བར་ཐང་ཁྱ་ལོ་གང་ཟག་གིས་
 བདག་གིར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བར་སིག་ལ་གཟེགས།

བར་བར་སིག་སིག་ (འདུལ་བ) 1 བར་སིག་དང་འབྲ། 2 སོག་པོའི་རིགས་ཤིག་ཤིན་ཅང་གི་རྒྱ་རྒྱད་
 གྱི་མི་རིགས་འདི་དག་ལས་མང་པོ་ཞིག་སོག་རིགས་ཡིན་པར་ཤོད་མཁན་འདུག དེ་དག་
 ལ་ཟེར་བ་ཞི་ཡིན་སྟེ། བར་བར་སིག་སིག་གི་ཡུལ་ན་མ་བག་མར་ལེན་སློལ་ཡོད་པར་མཆོ་
 རྟེན་ན་གསལ།

བར་དབར་སྐར། (བརྒྱུད་) ཡིག་གཟུགས་དང་རི་མོ་སོགས་ཤིང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བརྟེན་པའི་རིགས་
 ལ་དབར་ཟེར། དཔེར་ན་ཤིང་དབར་དང་། རྡོ་དབར་ཟེར་བས་མཆོད་ནོ། །འདི་ལ་བར་དང་
 དབར་སྐར་བཅས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་ཞིང་། མཁས་དབང་ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱང་
 གིས། བར་ཞེས་འབྲི་བ་དག་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཏེ། ཁ་ཅིག་སྐར་ཞེས་འབྲི་བ་ནི་ཁོར་བར་སྐར་
 རྒྱན་ལས་གསུངས་ཤིང་། དབར་ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བར་ཞེས་བྲིས་
 ན་ཆོག་གོགས་དང་བདག་སྐྱོ་སོགས་སུ་ཁོར་གྱིས་དོགས་ནས། དབར་ཞེས་བྲིས་ཤིང་། འགའ་
 ཞིག་གིས། དེ་ཡང་མི་མཛེས་པས་སྐར་ཞེས་བྲིས་པར་སེམས་ཀྱང་རྒྱ་མཆོན་ཆེར་མ་མཐོང་
 རོ། །རིགས་པས་བཏགས་ན་ཐོག་མར་བར་ཞེས་བྲིས། དེ་ནས་དེ་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་
 མཐོང་ནས་དབར་བྲིས། དེའང་ཆོར་མ་པབ་ནས་སྐར་ཞེས་བྲིས་པར་ངེས་སོ། །

བར་སིག་ (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཁ་ཆེའི་རྒལ་ཁབ་ཅིག་ ཉ་ཟིག་དང་དོན་
 གཅིག་པར་སྣང་། གན་འདུས་དེའི་མིང་ལ། Persia བར་སི་ཡ་ཟེར། དེང་སང་Iran ཨི་རན་
 ཟེར་བའི་ལུང་པ་དེའི་མིང་རོ། །ཨི་རན་ཞེས་པའི་མིང་དེ་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་གོང་ཙམ་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༣༥ལོར་གསར་དུ་བཏགས་པར་བཤད། དམག་ཆེན་གཉིས་པ་ནི་ཕྱི་ལོ་༡༩༣༩ ལས་༢༠

བར་བྱང་། མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ། དབྱིན་ནི། བ་རན་སི། ལྷ་རུ་སྤ། ཨ་མི་རི་ཀ་སོགས། ལ་
གཏད་འཇར་མན། ཨི་ཏ་ལི། འཇའ་སྤན་སོགས་ཡིན། བར་སིག་གི་སྐད་ལ་ Farsi བར་སི་
ཟེར། བར་སིག་ཅེས་བའི་མིང་འདི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བར་ཡང་གསལ། བར་ཐང་ཁྲ་བོ་ཞེས་བའི་
ཐང་དུ་གཟིགས། རྒྱའི་སྐད་དུ་དེང་སང་འདི་ལ་པོ་ཟེ་ཞེས་བ་དེ་བར་སིག་དང་གཅིག་མཚུངས་
ཡིན་པར། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཏེ་ཟིག་ཅེས་བའི་ཐང་དུ་གསལ།

པས། 1 རྒྱ་མཚན་གྱི་སྤྱུ་དཔེར་ན་བྱས་བ་ཡིན་པས་མི་རྟག་བ་ཡིན། མ་ཤེས་པས་ནོངས། མདོག་
མེད་པས་ཀྱན་གྱིས་བརྟམ་ལྟ་བུ། 2 སྤྱ་བྱི་མཚན་སྤྱོད་བ་ཅན་ལས་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་
མི་སྟོན་པ། དཔེར་ན་ཁྱོད་སྤྱ་ཡིན་ཟེས་བས་ང་ཁྱོ་བཟང་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 3 དེ་ལས། ལས།
དཔེར་ན་གསལ་བ་དག་པས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

པས་ཀྱང་། གསལ་བ་དག་པས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

པོ་ལས་བརྒྱ་དང་ཨ་ལས་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཡི་གེ་པོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བའི་བརྒྱ་དང་། ཨ་ཡིག་ཡོངས་
སུ་གྱུར་བ་ལས་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྱུར་ཅེས་བའི་དོན། དེ་ཡང་པོ་ཞེས་བའི་རྒྱ་ཆེས་ཐེག་
ལེ་དོར་བའི་བཞི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་ བཟུངས་བརྒྱའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཡིན་ལ། ཨཱི། ཨཱཱེ། ཨཱེལ་
བའི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་རྒྱ་བའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །སྤྱགས་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེ་
སྟོང་གི་རང་བཞིན་དུ་ལྟ་བའི་ཆེད་དུ་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་སྟོང་མཚོན་བའི་ཡི་གེ་
རྒྱ་ཆེས་ཐེག་ལེ་སྤྱར་བ་ཡིན། དཔེར་ན་སྟོལ་མ་ལ་ཏཱ་ལེས་བྱ་ལ། དེའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཏཱ་ལ་
ཏཱི་ཞེས་སྤྱར་བ་བཞིན་ནོ། །

པི་ལྷལ། (རྒྱ་གར) བྱང་ཆུབ་ཤིང་། བྱང་ཆུབ་ཤིང་ལ་གཟིགས།

པི་པི་ལིང་། (གསལ་ཐེག) <པི་ལྷལ> གྲོག་མ་དང་དབྱིབས་འདྲ་བའི་སྤྲན་ཞིག་པི་པི་ལི་ནི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་
པི་ལྷལ་པིཡལི ཟུར་ཆག་པའོ། །འདི་ལ་གྲོག་སྤྲན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་ཟེར། བྱི་རྒྱལ་བས་long
pepper (pippali rasayana) ཟེར།

པི་ཤང་། 1 རོ་མོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། བྱི་རྒྱལ་བས་ violin ཟེར་བདེ་ལ་དེང་སང་གྲགས་ཆའོ། 2 པི་

ཡང་ནི་གནའ་པོ་རྒྱ་གར་དུ་སིལ་སྟན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་ཡང་། བྱིས་སུ་བྱུང་བར་གྱུར་
 ཏོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཡུང་ཐུན་ཆོག་གི་འགྲེལ་བ་ལས། བི་ཡང་ནི་
 སིལ་སྟན་གྱི་ཁྲུང་པར་ལ་བྱ་སྟེ། ད་ལྟར་ནི་མི་སྣང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་ནི་བི་ཡང་དུ་རབ་དུ་གྲགས་པ་
 ལ་ཡང་བི་ཡང་ཞེས་ཟེར་དོ། །སྤྱིང་བྱ་ནི་འདི་མ་ཡིན་ལ། ར་ནི་རྩ་ར་ལ་བྱའོ། །འཁར་ར་ནི་འཁར་
 ར་འེ་སིལ་སྟན་ཡིན་ལ། སྤྱ་སྟན་པའི་མཆོག་ནི་སིལ་སྟན་ཡིན་ཏེ་བྱུང་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བརྗོད་
 ཏོ། །ཞེས་གསུངས། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེའི་འདུལ་རྒྱུ་ལས། བི་མི་དང་ཞེས་པ་ཐུན་ཆོག་ས་
 རྒྱུ་ལས། བི་མི་ནི་སིལ་སྟན་གྱི་ཁྲུང་པར་ལ་བྱ་སྟེ་ད་ལྟར་ནི་མི་སྣང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་ནི་བི་མི་རབ་
 དུ་གྲགས་པ་ལ་ཡང་བི་མི་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། 3 འགྲེལ་ཞིག་གིས་དེང་
 སང་གི་སྤྱ་སྟན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ལའང་། བི་ཡང་ཞེས་བརྗོད་དོ། །བྱི་རྒྱལ་བས་དེ་ལ་ guitar ཟེར།

བི་མི། བི་ཡང་དང་འབྲེལ།

བྱ་རྒྱལ། བྱར་རྒྱལ་དང་དོན་འབྲེལ།

བྱ་ཏི། བྱ་སྟ་ཀ་ཐུར་ཆག་པ་སྟེ། སྒྲིགས་བཅ་གྱི་མིང་། བོ་ཏི་དང་འབྲེལ།

བྱ་རུ་ཤ། (ལེགས་སྦྱར) སྒྲིལ་བྱ། སྒྲིལ་བ། བྱས་ཐུག།

བྱ་བྱ། <ལྷ་སྒྲིབ་> 1 །ཁང་པའི་ཡང་ཐོག་ ཐོག་བཅུགས་གཉིས་པ། ཅེ་ཐོག་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།
 བྱ་བྱ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ལྷ་སྒྲིབ་ཐུར་ཆག་པར་སེམས། བྱ་བྱའི་སྐད་དོད་ལྷ་སྒྲིབ་ཞེས་པ་
 བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་6 །རྒྱལ་གཞིགས་སུ་གསལ། 2 །གསལ་ཁང་། 3 །ཐོག་གཡོགས།
 ཐོག་གཡལ། འདི་མཆོད་རྟེན་ཉི་མ་དང་ཆར་པ་སོགས་ལས་སློབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་གཡོགས་ལ་ཟེར།
 མདོ་རྩ་བར་མཆོད་རྟེན་གྱི་བྱ་བྱ་ཞེས་ཐ་སྙད་གསུངས་ཡོད། དེ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་མཆོད་རྟེན་
 གྱི་བྱེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད། 4 །རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་སྤྱང་སྒྲིབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱ་སྒྲིབ་
 གྱི་ར་བ་ཡོད་པ་དེ་དང་། ལྷགས་ཅིའི་མིང་དུ་བཤད་པའང་མཛོང་།

བྱ་བྱད། 1 །བྱ་ཁ་ལོ་ལ་སྒྲིབ་ལོད་པ་ཞིག་ མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ། མཚུ་རིང་། སྒྲིའི་གཙུག་ཕྱད་
 ཅན། རིང་འཕྲུལ་ཆགས་བཅས་སོ། །བྱ་བྱད་ཤ་ཡིས་གདོན་ནད་ཞིབར་བྱེད་ཅས་པའི་བཤད་

སྒོལ་ཞིག་ཡོད་འདུག 2 ལུ་ལུ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའང་མཐོང་། དེ་ལོགས་པར་སྒྲུང་།
ལུ་ཤེལ་ཅེ། (འདུལ་བ) <བི་ར་ཏ> གཅོང་པོའི་འགྲམ་དུ་སྦྲེས་པའི་མཁྲིགས་ལ་དེ་ཞེས་པའི་སྒྲན་རྩ་ཞིག་
གི་མིང་། ལོགས་སྒྲུང་དུ་འདི་ལ་བི་ར་ཏ་ཟེར་བར་སྦྲུམ། སྒྲན་དགེ་སྦོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་ལུ་
ཤེལ་ཅེའི་ཚུན་པོའི་རྩ་བས་སྒྲ་ཤད་བྱས་ཏེ་སྒྲ་འཆོས་པ་ན་སྒྲན་བཅོས་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྒྲ་ལ་
ཆགས་པ་སྦྱེ་བའི་རྒྱེད་དུ་གཟིགས་ནས་དེ་ལ་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། མའི་རྣམ་འབྱེད་
༩ ཏ ༡ ༣༡ན་ལ་ལས། དགེ་སྦོང་མས་གང་ལུ་ཤེལ་ཅེས་སྒྲ་བྱེད་པའི་བྱེད་ན་ལྟུང་བྱེད་དོ། །ཞེས་
སོགས་ནས། ལུ་ཤེལ་ཅེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བི་ར་ཏའི་རྩ་བས་སོ། །སྒྲའི་བྱེད་པའི་བྱེད་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མགོའི་སྒྲ་འཆོས་ནས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་ཕྱན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས་གང་། རྩ་
ལུ་ཤེལ་ཅེ་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་ཁྲིས་པོ་ནི་བཤད་སྒྲུང་དོ། །ཞེས་གསུངས། བོད་གི་ལུང་
དེ་དག་གི་དོན་ནི། དཔེར་ན་རྩ་རྩ་གཉིས་པོ་མཉམ་དུ་བསྐྱམས་ནས་དེའི་རྩ་བས་སྒྲ་ཤད་བཅོས་
པ་ལྟ་བུའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འདི་སྒྲན་རྩ་ཡིན་ཆུལ་ནི། སྒྲན་གཞུང་ལས། ལུ་ཤེལ་སྒྲུགས་གཅོད་
བད་ཀན་ཆ་བ་སེལ། ཞེས་གསུངས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ནི། ལུ་ཤེལ་། མཆྱུ་ལ། རྩ་ག་ལུར།
བ་ལ་བཅས་ཟེར་དོ། །

ལུ་རྩ་རྩེ་ག (ལོགས་སྒྲུང) ལུ་རྩ་དཀར་པོའི་མིང་། དམ་ཆོས་ལུ་རྩ་དཀར་པོའི་མདོ་ལ། སུ་རྩ་ལུ་རྩ་རྩེ་ག་
སུ་བྲ། ཞེས་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །

ལུར། སྒྲུང་དང་འབྲ།

ལུར་ཁང་། སྒྲུང་ཁང་དང་འབྲ།

ལུར་རྒྱལ། ལུར་རྒྱལ་ནི་མེས་རྒྱལ་ཏེ། 1 པ་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ། བོད་ཀྱི་ཡུལ། གནའ་རབས་ཀྱི་དུས་
སུ་བོད་ཀྱི་མིང་ལ་ལུར་རྒྱལ་ཟེར། ལུར་རྒྱལ། ལུ་རྒྱལ། སྒྲུར་རྒྱལ་རྣམས་དོན་འབྲ། དེབ་སྒྲོན་
སྟོད་ཆ་༤༠ལས། སྒྲོན་ཀྱི་ཡི་གེ་རྩིང་པ་རྣམས་ལས་ཡུལ་འདི་ལ་སྒྲོན་མིང་ལུ་རྒྱལ་ཞེས་ཟེར་
ལ། ལུས་བོད་ཅེས་བྱ་བ་འཆད་པ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་ཤེས་རབ་པོ་ཆའི་གསུང་དང་སྒྲུར་ན་འབྲོར་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 2 པ་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། སྒྲ་བཤད་ནི་ལུར་ནི་

ལུས་འཁྲུང་། སྒོམ་ཐག་སྒྲེ། རོ་རྒྱལ་ན་ཆེ་ཤིང་པ་ལ་འཆིང་རྒྱ་ཞིག་མདོ་ཅ་བ་ལས། རོ་རྒྱལ་ན་བས་
 ལུས་འཁྲུང་བཅང་བར་བྱཏོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་
 བཤད་པ་༼ ཚུ་ ༡༧༡བལས། ལུས་འཁྲུང་ཅས་བྱ་བ་ནི་ཤིང་ཆིངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །

၂၃၃

ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་པོ་བྲང་དཔར་པོའི་རི་ཞེས་གྲགས་པ་དེའོ། །འདི་ལ་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་བཞོད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཁེང་ཡིན་ལ།
 ཆོས་རྒྱལ་འདི་ཡང་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་གདུལ་བའི་ཕྱིར་སྤྱན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་
 འཕྲུལ་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་པས། དེའི་བཞུགས་ཡུལ་ལ་ཡང་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་མཚན་ཐོགས་པ་ཡིན་
 བོ། །དེ་བ་སྟོན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འདི་སྟོར་སྡེ་སྤེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་ས་དང་པོ་ཏ་
 ལ་བྱང་གི་ཆད་སྟོར་དང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེ་བ་ཐེང་དཀར་པོ་༡༠དང་། མཁས་དབང་
 དུང་དཀར་རྩོད་འཐང་འཕྱིན་ལས་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། ། 2 པོ་ཏ་ལ་ནི་ལེགས་
 རྒྱུ་ཀྱི་པོ་ཏ་ལ་བྱུང་ཆགས་པ་སྟེ་བོད་སྐད་དུ་བྱ་འདྲིན་ཟེད། འདི་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྟོ་བྱོགས་
 རྒྱ་མཚོའི་གླིང་ན་རི་པོ་བྱ་འདྲིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཅེ་མོན་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་
 དང་། ཅ་བ་ན་རྩེ་བཙན་སྟོལ་མ་བཞུགས་པའི་གནས་ཤིག་སྟེ། འོ་རྒྱས་ནི། ཡུལ་དུ་རྒྱ་མཚན་ནའི་
 བགས་ཆའ་ན་དགེ་བསྟེན་ཞེ་བའི་གོ་ཆ་ཞེས་པ་ཞིག་སྤྱན་རས་གཟིགས་བསྐྱབས་ཤིང་བྱ་བ་
 པའི་ཉགས་ཀྱང་པལ་ཆེར་བྱུང་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། རྒྱལ་པོ་ཤུ་རྩ་ས་ར་ཞེས་བྱ་བའི་མི་ལམ་དུ་
 འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་སྤྱན་དངས་ན་ཡུལ་འདིར་འབྱོན་པས། འཛམ་བུ་གླིང་དུ་ཐུག་
 དང་རིམས་ནད་རྒྱན་ཆད་ཅིང་བདེ་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་དོན་དུ་ནགས་ཆའ་ན་གནས་པའི་དགེ་
 བསྟེན་འདི་རྩ་བུ་རི་པོ་པོ་ཏ་ལ་ར་རྩོངས་ཤིག་ཅེས་བྱུང་བས་རྒྱལ་པོས་དགེ་བསྟེན་བོས་ཏེ། ཐུ་
 ཏིག་གི་ཐེང་བ་དང་སྤྱན་འཕྱེན་པའི་ཡི་གེ་བཏང་། ལམ་རྒྱགས་པ་ཏ་དག་ཀྱང་བྱིན་པ་ན། དགེ་
 བསྟེན་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་གཅིག་མ་རུས་པར་པོ་ཏ་ལའི་ལམ་ཡིག་ཐོགས་ཏེ་སོང་། མཐར་
 རྩ་ན་ཤིའི་གླིང་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་མཚོད་རྟེན་དུ་སྟེབས། དེ་ནས་པོ་ཏ་ལར་འགྲོ་བའི་
 ལམ་ས་ཤོག་ཏུ་ཅུང་ཟད་བརྒྱད་ནས་བྱིན་པ་ན། སྤར་ས་སྟངས་ལྟོང་ས་ཡོད་པ་དེར་སངས་
 རྒྱ་མཚོ་ཡུད་པས་ས་གཞི་མོན་ཏེ་མིས་ཐར་པ་མེད། སྟོན་གྱི་དུས་དེ་ཙམ་ན་ལམ་ཡོད་པས་དེ་
 ལས་བརྒྱད་ནས་སོང་། དེར་རྩ་བོ་ཆེན་པོ་ལ་མ་ཐར་བ་ན། ལམ་ཡིག་ལྷར་སྟོལ་མ་ལ་གསོལ་
 བ་བཏབ་པས་ཀླན་མོ་ཞིག་གིས་བྱ་བཏང་ནས་བསྐྱལ། ཡང་མཚོ་གཅིག་ལ་མ་ཐར་བ་ན། ཁོ་

གཉེས་ཅན་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་བྱ་མོ་ཞིག་གིས་གཟིངས་བཏང་ནས་བསྐྱུལ། ཡང་ནགས་
 གི་མཐའ་མེ་འབར་བ་ནས་མ་ཐར་བ་ལ། ཏྲ་མ་གྲིན་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཆར་པ་བ་སྟེ་ཞི་
 འབྲུག་སྐྱུ་ལམ་བསྟན། ཡང་ངམ་ཐོག་གཏིང་དཔག་ཆད་མང་པོ་ཡོད་པས་ལམ་བཅད་དེ་འགོ་
 མ་བྱུབ་བ་ལ། རལ་ཅིག་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྐྱུ་ཆེན་པོས་ཟམ་བ་བྱས་ཏེ་བྱིན། དེ་
 རྣམ་སྤྱེུ་བྱ་སྒྲུང་པོ་ཆེའི་ལུས་ཅན་མ་མང་པོས་ལམ་བཟག་ནས་འབྲུག་བ་ལ། དོན་ཡོད་ཞགས་
 བ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྤྱེུ་ཆེན་པོ་དེ་རྣམས་གིས་ལམ་བྱེ་ཞིང་བཟའ་བཅའ་བཟང་པོ་དག་
 བྱིན། དེ་རྣམ་དེ་པོ་པོ་ཏྲ་ལའི་རྩ་བར་སྟེང་ནས་བྲག་རི་ལ་མ་ཐར་ཏེ། འཕགས་པ་སྐུ་ན་རས་
 གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྐྱ་ཐག་གི་སྐྱས་བྱུང་ནས་དེ་ལ་འཛེགས། དེ་རྣམ་ཕྱོགས་
 ཐམས་ཅད་རྒྱགས་པས་འོན་ཏེ་ལམ་མ་རྟེན། ཡུན་རིང་བྱ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ན་བྱ་དངས།
 རི་དཔེ་གསུམ་ཆ་ལ་སྒོལ་མའི་སྐྱ་བརྟན་དང་། རི་སྐོད་ན་ཁོ་གཉེས་ཅན་མའི་སྐྱ་བརྟན་སོགས་
 མཐོང་། རིའི་རྩེ་མོར་བྱིན་པ་ན་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་པ་ན་མེ་ཏོག་ཐོ་རེ་བ་ལས་གཞན་སྤྱ་ཡང་
 མ་མཐོང་། དེར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་འདེབས་ཀྱིན་ཆོ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱད་པས། རྣམ་ཞིག་
 ན་བྱུང་མེད་ཅིག་འོངས་ནས་འཕགས་པ་བྱོན་པས་འདིར་ཤོག་ཅིག་ཟེར་ཏེ་ཁྱིད་ནས་པོ་བྲང་གི་
 སྒོ་རིམ་པ་སྟོང་བྱེ་བ་ལས། སྒོ་རིམ་པ་སྟོང་བྱེ་བས་ཉིང་རེ་འཛིན་རིམ་པ་སྟོང་། འཕགས་པ་ལྷ་ལྷ་དང་
 དངོས་སྤྱ་མཐའ་ལ། མེ་ཏོག་སྐྱ་ལ་གཏོར། རྒྱལ་པོའི་ཡི་གེ་དང་རྟེན་ལྷལ། འཛམ་བུའི་སྤྱིང་བྱ་འབྱོན་
 པར་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་དག་བསྟེན་ལ་ལམ་རྒྱགས་པ་ཁ་མང་པོ་གཞན་།
 འདི་ཅན་གྱི་འཆོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ལྷལ་བྱ་སྟེངས་པར་འཇུག་གིས་ཁ་ཐར་པ་ན་འོང་། །ཞེས་
 གསུངས་ཤིང་ལམ་བསྟན། རི་སྐོད་དང་རིའི་རྩ་བའི་སྐྱུ་ཆ་ན་ཡོད་པའི་སྐྱ་བརྟན་ཆོ་ཡང་སྐྱ་
 དངོས་སྤྱ་མཐོང་། རྩེ་མོངས་པ་ན་ཞག་བཙོ་ལྷ་ན་རང་གི་གནས་དེར་སྟེང་རྒྱུའི་བརྩམས་པོ་
 བའི་ཉིན་མོ་བྱུ་མཚན་ནའེ་རི་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་དགའ་སྟེ། པ་ཁ་ལྷག་པོས་བཟའ་བཏུང་ལྷག་
 པར་ཉོས་ཏེ་ཐོས། རྒྱལ་པོའི་གྲོང་བྱེ་མ་སྟེངས་པར་རང་གི་སྐྱབ་གནས་དང་ཉེ་བར་སྟེང་
 པའི་ཆོ་བ་ཁ་ཐར། ས་དེར་བསྐྱད་ནས་ཉིན་རངས་པོར་འཕགས་པ་འབྱོན་ནས་སེམས་པ་ལས་

མ་བྱོན། རྣམ་བྱེད་ན་གཉིད་དུ་ཐིམ་སོང་བ་ན་རྒྱུ་ལྷགས་པས་གཉིད་སང། རྣམ་མཁའ་
ན་ལྷ་རྣམས་མཛོད་པ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག། སུ་ལ་མཛོད་ཐིམ་པས་འཛམ་གུ་སྒྲིང་པའི་ཁྱེད་རྩྱུ་རྩོངས་
པ་ཁྱོད་ཉིད་རྒྱ་བ་རྟེན་པའི་ཤིང་ལ་འཕགས་པ་འཁོར་བཅས་བྱོན་ནོ་ཟེར། བཟླས་པས་ཤིང་གི་
ངོས་ལ་ལྷ་ལྷ་དངོས་སུ་བྱོན་འདུག་པས་ཕྱག་བཙལ་གསོལ་བ་བཏབ། རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་དུ་འབྱོན་
པར་ཞུས་ཀྱང་དང་པོ་པ་ཆ་མ་ཟད་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་དེ་ནི་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་སོ་གསུང་།
དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྒྲུན་པས་མ་མགུ་བར་དགོ་བསྟེན་ལ་སྒྲ་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱིན་སྐད། དེ་
ནས་ནགས་ཆའ་དེར་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ཁ་སངས་ཤིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གྲགས་ཏེ། ཁ་སངས་ཆ་
ནི་ནམ་མཁའ་གཤེགས་ནས་བྱོན་པའི་ཕྱིར་མཁའ་སྐྱོད་དམ་པ་ཆ་ཟད་པའི་ཆེ་བྱོན་པས་པ་ཆ་
ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཟེར་ཡང་མཁའ་སྐྱོད་དུ་བསྐྱར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་། གཅིག་ཤོས་
དང་མཐུན་པར་བསྐྱར་ན། ཁང་ཟ་ནི་ཟས་ཀྱི་རིན་ཀྱི་སྐད་དོད་ཡིན་ལ། པ་ཆ་ནི་དཔལ་གྱི་དོར་
ཅེད་ལྷ་ཁང་ཁང་གྲགས་པ་འདི་ཡིན་པས། ཟས་རིན་དོར་ཅེའི་དོན་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ནི་རྒྱ་གར་
གྱི་སྤྱི་ཁབ་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལོ། ཉི་ཁྱིའེ་བརྒྱད་མའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། རྒྱལ་པོས་བསྐྱལ་བའི་
འཕྲོས་མེད་པར་པོ་ཏ་ལར་ལན་གསུམ་བྱོན་པའི་དང་པོ་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛལ་བའི་དོན་དང་།
གཉིས་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་མངོན་མ་མཐུན་པའི་དོགས་གཅོད་ལ་སྒྲ་རྩ་ཆ་སྤྱིའི་དགོ་འདུན་
གྱིས་བཏང་བ་ཡིན་ནའང་། དེ་མ་ཞུས་པར་འཕགས་པ་ཁ་སངས་ཆ་ཉིད་སྐྱུན་བྱངས། ཁ་སངས་ཆ་
ལ་ཞུས་པས། ངས་སྐྱལ་བ་ཡིན་པས་མི་ཤེས་གསུངས་ནས། ལན་གསུམ་པ་དེའི་དོགས་གཅོད་
ལ་པོ་ཏ་ལར་བྱོན་ནས་ཉི་ཁྱིའེ་བརྒྱད་མ་ཡང་སྐྱུན་བྱངས་ཟེར་ལོ། དགོ་བསྟེན་དེ་ལ་འཕགས་
པ་ཁ་སངས་ཆ་ལྷ་ལྷ་དངོས་སུ་སྒྲུང་ཞིང་། དུས་དེར་མཛོད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་བཞེས་པ་ལས།
དགོ་བསྟེན་དེ་ལོ་བྱང་ལ་བཟུས་ནས་ཆོས་རྒྱན་པས་བཀོང་བར་བརྩམས་པའི་ཆོ། ཟུང་བར་
ངོས་པའི་ལས་ཀྱི་མཐུར་ཤེས་ནས། མགོ་བོ་འཕགས་པའི་ཕྱག་དུ་ཕུལ་ཞིག་བྱས་ནས། ཆོས་
རྒྱན་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བྱས། འཕགས་པས་སྐྱུན་ཆབ་སྐྱང་བ་སྐྱང་ཁྱེད་དུ་སོང་བས་དེ་ཐམས་
ཅད་རིང་བསྐལ་དུ་གྱུར། དེ་བྱིན་ཆད་མཛོད་པ་དངོས་སུ་མ་བཞེས་ཞེས་གྲགས་སོ། །ཏྲ་ར་རྒྱ་

၁၃၃

Putuoshan ཞེས་བྱ་བའི་གནས་རི་ལ་ངོས་འཛིན་མཁན་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ལུང་རིགས་དུ་མས་གནོད་ཅིང་། ཅེ་མྟེ་པོ་ཏ་ལ་ཞིག་ཡོད་ན་ངེས་པར་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་དགོས་སོ། །པོ་ཏ་ལ་ནི་འཕགས་པོད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་རྒྱ་གར་དོན་མེད་ཀྱི་སྟོན་ཕྱགས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་དེ། མཆེས་མཛོད་པ་༥༩༧ལས། གཞན་ཡང་གླིང་འདིའི་རུབ་ན་ཨོ་རྒྱུན་དོན་ཆེན་པོའི་པོ་བླང་ན་རིག་པ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་དང་། སྟོན་ཕྱགས་རྒྱ་མཆོད་གླིང་ན་བྱ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཅེ་མོན་འཕགས་པ་སྐུན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་དང་། ཅེ་བ་ན་རྩེ་བཙུན་སྟོན་མ་བཞུགས་པའི་གནས་དང་། རྒྱའི་རི་བོ་ཅེ་ལྷན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་བཞུགས་པའི་གནས་དང་། ལུལ་དབུས་ན་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱུས་བཞུགས་པའི་དོན་མེད་གདན། ཞེས་རྒྱ་གར་དོན་མེད་དབུས་ན་ཡོད་པ་དེའི་ཤར་རུབ་སོགས་ལ་བཅུས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །འདིས་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་ནག་གི་ལུ་ཕུ་ཏོ་ཏུན་ Putuoshan ཞེས་བྱ་བའི་གནས་རི་པོ་ཏ་ལ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་ཡང་སེལ་ལོ། །3 པོ་བླང་པོ་ཏ་ལ་ཆགས་པའི་རི་དེའི་མིང་ལ་དམར་པོ་རིའམ་པོ་ཏ་ལ་ཟེར་ལ། བྱིས་སུ་རིའི་མིང་པོ་བླང་ལ་ཐོགས་པར་ངེས་ཤིང་། འདི་ཡང་རི་བོ་བྱ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་འཕགས་པ་སྐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གནས་རི་དེའི་མཆོད་འདི་ལ་བཏགས་སོ། །4 ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། པོ་ཏ་ལ་ཡང་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱ་བ་ཞིག་གིས་འབྲུག་ལུལ་གྱི་སྟོང་ས་གཅིང་པོའི་ཆུ་མཐུག་གི་གླིང་ཞིག་ཏུ་མངལ་ཞིང་། རིའི་ཅེ་མོའི་དོན་མེད་ནང་གི་སྐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐུ་རུ་ཀླས་བརྒྱུས་ནས་མི་འདུག་གསུངས་པ་སོགས་དེབ་སྟོན་དུ་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་པས་མདོར་ན། ལུལ་རྣམས་ནི་ཐོས་ན་དགའ་བས་མཉན་པར་བྱ་ཡི། བཀོད་པར་མི་བྱ་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་བདེན་པ་ཤེས་དགོས། ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་མས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསལ་གྱི་ཐང་མ་ལས་གསུངས། 5 ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གཏམ་རྒྱུད་གསལ་གྱི་ཐང་མའི་གོང་གི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཙུན་པ་མེན་ཆེགས་ (འདི་རྒྱའི་བཙུན་པ་ཐང་ཟན་ཅང་ལ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཞོར་ནས་མེན་ཆེགས་ཞེས་བྲིས་ཤིང་། མེན་ཆེགས་ནི་ཐང་ཟན་ཅང་གི་སྟོན་མ་ཡིན་ཞེས་ཤོད་མཁན་ཡང་འདུག འདི་པལ་ཆེར་ཐང་ཟན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་ཡིན་པར་སྟུམ།) གྱིས་པོ་ཏ་ལ་མ་ལ་ཡའི་རི་དང་ཉེ་བར་ཡོད་གསུངས་ཤིང་།

བྲག་རི་གཟར་བས་མི་རེ་གཉིས་ལས་ཐར་དཀའ། ཅེ་མོར་མཆོ་ཆུང་གཅིག་དང་འབྲམ་ན་དོའི་
 ལྷ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པར། དད་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་རས་གཟིགས་སུ་སྟེགས་ཀྱི་འོང་ཐོང་དང་།
 ལྷ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་མཛུགས། མཆོ་ཆུང་དེ་ནས་ཆུ་མིག་འཕྲོད་པ་བསྐྱོར་ནས་རྒྱ་མཚོར་
 འདྲེས། རེའི་ཅ་བར་ཐོང་ཁྲེང་ཡོད་པ་དེ་ནས་མཆོ་བརྒྱད་དེ་སིངྒ་ལར་འཕྱོ་བ་ཡིན་གསུངས།
 ཞེས་གསུངས། དེས་ན་དངོས་མ་དེ་གང་དུ་ཡོད་མེད་དུ་བརྒྱུད་བར་བྱའོ། 6 ཡང་འགའ་
 ཞིག་གིས། སུ་ཁུ་ཏོ་ཏུན་ Putuoshan ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ལེ་བྱ་བ་ཞེས་19.4ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་
 ཤར་ཕྱོགས་ Zhejiang Province དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིང་ཐན་གྱི་གནས་རི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་དོས་
 འཛིན་བྱེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་གནས་ཅ་ཆེན་བཞིའི་ཡ་ཤུལ་ཞིག་གནས་རི་འདིའི་སྐོར་ཞེས་བར་
 གཟིགས་འདོད་ན་གཤམ་གྱི་འ་རྒྱར་གཟིགས། <http://www.tripww.com/aaa/html/?110.html>
 བོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞེས་སོགས། བོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་གཅིག་པོ་འདི་རྩོ་བོས་གསུངས།
 ཞེས་སྐོང་རྩོལ་སྒྲ་མའི་གསུང་འབྲུམ་སྒྲིགས་བཅ་གཉིས་པ་604ན་གསལ་ལོ། །

བོ་ཏོ། སུ་ལྷ་ཀ་ལུར་ཆག་བ་སྟེ། སྒྲིགས་བཅ་གྱི་མིང་།

བོ་ཏོ། 1 བོ་མཐོ་དང་འདྲ། འབྲུར་འབྲུར་རམ་ཅོག་ཅོག་གི་མིང་། 2 འཕན་ལུལ་གྱི་བཀའ་གདམས་པའི་
 དགོ་བཤེས་བོ་ཏོ་བའི་གདན་སའི་མིང་། འདི་དང་སྤང་ཐར་སོགས་བཀའ་གདམས་པའི་གདན་
 ས་གྲགས་ཆེ་རྣམས་ཀྱང་། འཕན་སྟོད་ཀྱི་མགོ་མཇུག་ཅེས་ཡོད་པར། རྒྱལ་ཁབ་རིག་པས་
 བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་བཤད།

བོ་ཏོ་བའི་སྐོབ་མ་མཐའི་ཀ་ཆེན་བརྒྱད། (རྫོ་སྤྱང) དགོ་བཤེས་བོ་ཏོ་བའི་མཐའི་ཀ་ཆེན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་
 པ་ནི། སྤང་བྱ་རབ་པ་ཡོན་ཏན་རྫོ་གོས་དང་། གཉོས་སྒྲ་གོར་བ་གཉིས། གཅོད་ན་མར་སྤྱང་མ་
 པ་འབྲུང་གནས་རྩོུ་དང་། སྤང་འུ་ལྷས་པ་ཡི་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས། ཁབས་ན་བྱ་འཕྲང་
 པ་གྲགས་པ་རྩོུ་དང་། བཀ་སྤེམ་ཁའ་འདེབས་བྲག་དམར་བ་གཉིས། རོལ་ན་འབེམ་མོན་བུ་ཆུང་
 པ་དང་། རོག་དམར་ཁྱུ་བ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །

བོ་ཏོ་བའི་སྐོབ་མ་དབུས་ཀྱི་ཉི་མུང་གཅིག་ (རྫོ་སྤྱང) སྤང་རི་ཐང་པ་རྩོུ་མེད་གོ་དང་། ཤར་བ་ཡོན་

ཏན་གྲགས་གཉིས་སོ།

པོ་ལོ། སྒྲི་སྒྲི་དང་འབྲ། བེ་འུ་འབྲེལ་ལས། གྲིས་པའི་ཐན་དེ་པོ་སོལ་གཏང་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
པོ་ཟེ། (རྒྱུ་སྒྲི) རྒྱུ་སྒྲི་དུ་པོ་ཟེ་ཞེས་འཕོད་པ་དེ་པར་སིག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས་ཤིང་།
དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཏ་ཟེག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་འད་དེ་རང་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག།
པོ་ཟེས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ཐོགས་ཀྱང་། ལེ་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསལ།
པོ་ལོ། བོད་ཀྱི་བཏུ་རྩིང་པ་པོ་ལོང་ཞེས་པ་དེ་བྱར་ཆག་པ་ཡིན། བོད་སྐད་དུ་ ball ལ་པོ་ལོ་ཟེར། དེ་ཞིན་
སྐད་དུ་ Polo ཟེར་བ་འདི་ཡང་བོད་སྐད་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། འདིའི་དོགས་གཅོད་ལོ་རྒྱུས་དང་
བཅས་པ་པོ་ལོང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

པོ་ག (བཏུ་རྩིང) སྒྲི་སྒྲི། བསྐྱོད་དར་ལྟ་རམས་པ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་གསུང་།

པོ་ག་པོར། (བཏུ་རྩིང) སྒྲི་སྒྲི་པོར།

པོ་ག་རེམས་པ་གས། 1 ཐོག་གི་སྒྲིན་བད། 2 ཁང་པ་གྲུ་བཞིའི་དབྱིབས།

པ་ཀ་ར་ཏ་སྒྲི་བརྒྱ། དབྱིག་གཉིན་གྲིས་མཛོད་པའི་པ་ཀ་ར་ཏ་མས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྒྲི་བརྒྱད་ནི། ཉི་
ལུ་པ། ལུས་ཏུ་པ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ལས་གྲུབ་པའི་རབ་བྱེད། ལུང་པོ་ལུང་རབ་བྱེད།
རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ། (ཁ་ཅིག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་མི་འབྲེན་པར། ཆོས་དང་ཆོས་
ཉིད་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འབྲེན་པའང་ཡོད་དོ། །བྱ་སྒྲིན་རིན་ཆེན་གྲུབ། སེ་ར་ཇེ་བཏུན་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་འབྲེན་པར་བྱེད་དོ། དབུས་
མཐའི་འབྲེལ་པ། མདོ་སྒྲི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། པ་ཀ་ར་ཏ་ནི་ལེགས་སྦྱར་
ཀྱི་སྐད་ཡིན་ལ། དེ་བསྐྱར་ན་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ལོ། ། (བཏུ་རྩིང་ཆོག་པར་ཀ་ར་ཏ་ཞེས་ར་
བཏགས་ར་ཏུ་བཟླགས་ཏེ་བཏུ་རྩིང་པར་བྱེད།) འོན་སྒྲི་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གིས་བཏུ་རྩིང་བྱ་གང་སྒྲིན་
ཅེན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་དུ་སྒྲིན་པ་སུས་ཏུ་པ། དེ་རིགས་པས་སྐྱབ་པ་ཉི་ལུ་པ། དེའི་
གཞི་ལུང་པོ་ལུ་འཐད་པར་སྒྲིན་པ་ལུང་པོ་ལུ་པ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བཤད་ཉན་འཐད་པར་སྒྲིན་པ་
རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སྒྲི་གསུམ་གྱི་ལས་འཐད་པར་སྒྲིན་པ་ལས་གྲུབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྒྲི་

ལྷ་གྲི་ཏྲ། ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད། སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷ་གྲི་ཏྲ་ཞེས་བ་པལ་བ་ལ་འབྲུག་
པས། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་འཁོར་ཆེན་པོར་གྲགས་པའི་པལ་སྐད་བཞིན་དུ། བོད་ཡུལ་གྱི་པལ་སྐད་
དམ་རང་བཞིན་གྱི་སྐད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་པོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །མང་པོས། ལྷ་མི་མེད་པ་འདི་ལྷ་
གྲི་ཏྲ་རྩར་ཆག་པ་ཡིན་ཟེད། ས་པན་གྱི་སྤེལ་ལུ་དམ་བ་ནམས་ལ་སྤྱིར་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་ལུ་བ་
ཤལ་ཤལས། ཉན་སྐོས་ལ་རྩ་བའི་སྤེ་བཞིན། སི་སྤྱི་ཏྲ་དང་། ལྷ་གྲི་ཏྲ་དང་། ལ་པ་རྩྭ་ཤ་དང་། བི་

ལྷ་ཅི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་སྐད་རིགས་བཞི་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འ་ཉི་མོ་ལྷ། (ལེགས་སྤྱད) (འདུལ་བ) 1 སོ་སོར་ཐར་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱེད་བའི་གང་ཐག་སོ་སོ་ངན་འཕྲོ་
དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་གྱི་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་ས་པས་གཞན་ཐར་བར་མི་འགྱུར་
བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། 2 དང་པོ་ཐར་བ། སྒྲིམ་བ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཆེན་ལྷ་ཐར་བར་
རང་གི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིམ་མིན་ལས་ཐར་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། 3 ཐར་བའི་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིམ་བ།
འ་ཉི་ཀ་བྲུ། (ལེགས་སྤྱད) རང་སངས་རྒྱལ། རང་རྒྱལ། དེས་ཆོག་ནི། འ་ཉི་ཆེན་ ཞེ་ཀ་གཅིག་བྲུ་
རྟོགས་བ་ལ་བྱས་ཏེ། དུར་ཁྲོད་ཀྱི་རུས་ཤོང་ལྷ་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་
ལྷག་སོགས་ཀྱིས་རྟེན་རྣམས་རྟོགས་པས་ན་རྟེན་རྟོགས་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། གཟུངས་རྒྱལ་
གྱིས་ཁྱས་པའི་མདོ་ལས། རང་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་རྟེན་ཁོང་དུ་ཆུང་
པའོ། ཞེས་གསུངས། དཔོན་རབ་ལུང་སྟོན་ལས། རྟེན་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་དང་། མཛོ་
དང་གསང་སྤྱགས་སྟོད་རྣམས་ཀྱི། ཞེས་དང་། རྟེན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གཞིག་དཀའི། བཟོ་
ཡང་ནི་བཞི་པར་འགྱུར། ཞེས་བ་ལྷ་བྱ་རང་རྒྱལ་ལ་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་ཅམ་སྤྱར་ནས་གསུངས་པའང་
མང་ངོ། ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

འ་པབ། <འ་སེ་ན> འ་མོ་འདེབས་པ་སྟེ། མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་བསྐྱེད་ནས་རྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསལ་བར་
སྟོན་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་མེ་ལོང་བཅུད་སྟོད་མི་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཁ་ཤས་ཡོད་འདུག འ་ཞེས་པ་
ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་འ་སེ་ན་ཞེས་པའི་ཆོག་སྤྱད་པའི་དུས་ཤིང་། སྤྱིར་ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་འ་ཞེས་པ། རབ་
དང་། དང་པོ། ཡང་། མང་ཆོག་སོགས་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་ཀྱང་། འདིར་པ་རེ་ལ་ཉེ་
བསྐྱེད་བའམ་རྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །དེས་ན་རྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསལ་བར་
སྟོན་པས་ཆ་ཅན་འ་སེ་ན་ཟེར་བ་ཡིན་ན་སྟུག། འོ་རྒྱལ་ནི། སྟོན་གྱི་ཆོང་གེས་ལ་རྩོས་སྤང་ཏེ་
ཅང་ལེགས་པོ་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ་ཉིན་ཞིག་རྒྱན་མས་ཁྱེར་ཏེ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པ་ན། འ་
ཆོང་ཕྱག་མཛོད་ཀྱིས་འ་མཁན་བྱད་མེད་ཀན་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སར་ཕྱིན་ནས་བྲིས་པས། འ་
མཁན་གྱིས་སྤང་དེ་གཉིས་གར་ཡོད་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་ས་བབས། ཁོང་ཕྱག་དང་གནས་ཁང་སོགས་

ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ནས་ལ་བར་བྱས་པ་བཞིན་འཆོལ་བར་བྱིན་པས། དཀའ་ཆོག་ས་མེད་
 བར་བདེ་ཆུག་ཏུ་ཉེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། བླ་མོ་འདེབས་པ་ལ་བླ་མིག་ཟེར་བ་དེ་དགོས། བླ་མིག་
 བླ་མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་འབྱུང་འབྱུང་གི་གནས་ཚུལ་མཐོང་ཐུབ་མཁན་གྱི་མིག་ལ་ཟེར་ལ། དེ་ནི་
 སྤངས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་མིན་པར། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་རང་ཆས་སུ་སྦྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡིན།
 མི་དགུས་མའི་ནད་བླ་མིག་ཡོད་པ་མང་ཅམ་ཡོད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་དོ། །

བླ་བྱ་ (ལེགས་སྒྱུར) 1 མངའ་བདག་སྟེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆན་གྱི་ནམ་གངས་ཤིག་འདི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་
 བྱེད་ཆེན་པོ་ཨབ་ཅན་གསུངས་སོ། 2 འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྲ་ཆངས་པ་དང་བྲབ་འབྲུག་སོགས་
 ལའང་བླ་བྱ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན། 3 རྗེ་པོ་དང་དཔོན་པོ་འཕམ་མགོ་འབྲེན་ནམ་གཙུག་པོ་
 སོགས་ལ་འབྲུག་པར་བཤད།

བླ་མིག་ མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་འབྱུང་འབྱུང་གི་གནས་ཚུལ་གསལ་བར་མཐོང་ཐུབ་མཁན་གྱི་མིག་ལ།
 བླ་མིག་ཟེར།

བརྒྱ་རྒྱུ་ (ལེགས་སྒྱུར) ཤེས་རབ་འཆང་སྟེ། རོན་ཡོད་བྱུབ་པའོ། །

བརྒྱ་རྒྱུ་ཀྱི་ཏ། (ལེགས་སྒྱུར) ཤེས་རབ་མཐར་བུད་དེ། ཁོ་ལོ་གཞན་གྱིས་མི་བྱུབ་པའོ། །

བླ་ཡང་ཀྱ། (ལེགས་སྒྱུར) དགའ་བྱེད་དམ་དགའ་འགོ། རྗེ་བཟང་པོ་དང་ལྷན་པའི་སྟོན་སྒྲན་གྱི་རིགས་
 ཤིག་བྱད་མེད་ཀྱིས་རེག་ན་མེ་ཏོག་ཁ་འབྲེ་བར་གྲགས། འདི་ལ་བྱད་མེད་མིང་ཅན་ཟེར། དེའི་
 བསྐྲག་ཚུལ་ནི། བླ་ཡང་ཀྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བསྐྲག་དགོས། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ Priyangu ཟེར།
 ཤིང་འབྲས་རོ་མངར་ལ་ཁ། རེག་བྱ་བམིལ། བགས་ནད་མེལ་བར་བཤད། ལྷ་མོ་གྲར་གྲུམ་གྱི་
 མིང་ཡིན་པར། འབགས་པོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྒྱུར་ན་གསལ།

བླ་མ་མ། སྤྲིས་མ་དང་དོན་འདྲ། ལུང་རྣམ་འབྲེད་ 3 ་ 1 ལ་ལས། ས་ཆེན་པོ་ཆུ་འབའ་ཞིག་དང་།
 རྒྱ་མཆོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟེང་དུ་རྒྱུད་གིས་བྲིས་མ་ཀྱན་ཏུ་འཆགས་པར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་
 འཐས་པར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་བྲབ་པར་བྱེད་དེ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འོ་མ་བསྟོལ་བ་གངས་པར་གྱུར་
 པའི་སྟེང་དུ་རྒྱུད་གིས་བྲིས་མ་ཀྱན་ཏུ་འཆགས་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་ཉི། (ལེགས་སྦྱར) འབྲེལ་བ།

མེ་ཉ། (ལེགས་སྦྱར) རབ་སོང་སྟེ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིང་། ཟས་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་སོང་བས་རབ་
སོང་ཞེས་བཏགས།

མེ་ཉ་སྤྱི། (ལེགས་སྦྱར) བྱ་མེདས་ཀྱི་ལུང་བ་ཞིག་གི་དབྱས་ན་རྟོལ་མོ་མཚན་མི་གཟུགས་ཆེ་བ་ཙམ་
ཀྱི་དཀྱིལ་ནས་ཡར་ཆུ་ཚན་འཕྱར་ནས་ཡོད་པ་ལ་བཞེད།

མོག་གེ། ཅེ་མོ། ཉོག་གཞུག་སྤྱི་བོ་བཅས་ཀྱི་དོན། བྱ་མོའི་ཐེ་མོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

མོག་ལྷ། དབྱ་རྒྱ་ཅོད་བན། གཞུག་རྒྱ་མགོ་རྒྱ་སྤྱི་བོའི་རྒྱ་ཅེ་ཐུ། ཅེ་ལྷ། དེ་ཡང་བར་
རིམ་གསུམ་མཐ་བཞེད་ལྷན་བ་བར་རིམ་ཅེ་ལ་ཅེ་སྤན་མང་དུ་ཡོད་པ་ཅེ་མོ་རྟོ་རྟོ་མཐ་རིན་
མོ་ཆེས་བརྒྱན་པ་ཞིག་ཅེས་ཏུ་རྒྱ་ཐས་གསུངས་ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་བསམ་གསུངས།
སྤྱི་བཤད་ནི། མོག་ནི་ཐེའམ་སྤྱི་བོའམ་ཅེ་མོའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱ་མོའི་མགོ་སྤོང་གི་ཤེབ་
སྤོང་དེར་ཐེ་མོག་ཐེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ལྷ་ནི་ལྷ་མོའི་དོན་ལོ། །ཐང་ལྷ་དང་། ཐང་ལྷ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མོག་
ལྷ་ཡང་འཐད་བར་བཤད། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་བསམ། དམོག་ལྷ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས།

དཔག་དཀའ་མ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་དཔག་དཀའ་མ་ལ་གཟེགས།

དཔག་ཆད། <ཡོ་རྫོག> རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཆད་གཅིག་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་དུ་ཡོ་རྫོག་ན་
ཡོ་ཤུའ་ yojana ཟེར། དཔག་ཆད་གཅིག་ལ་གི་ལོ་མི་ཀར་རམ་སྤྱི་ལེ་བདུན་དང་གྲངས་རྒྱུད་བརྒྱད་
7.8 km ཙམ་ཡོད་པར་སེམས། འདི་ཡང་མཛོད་ལས་སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྱུ་ཞེས་པའི་ཅེས་
རྒྱལ་དེ་གཞིར་བཞག་གིས་ཁྱུ་བཞི་ལ་མི་ཉི་ལྷག་དང་གྲངས་རྒྱུད་6.4 ft. བཞེ་ཡོད། མི་ཉིའམ་
ཀར་ཁྱུ་6.4 ཡང་གཞུ་འདོམ་གང་དོན་གཅིག་ཅིང་། གཞུ་འདོམ་400ལ། ཀར་ཁྱུ་3200དང་།
དེ་རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟར་བས། ཀར་ཁྱུ་32.600ལྷུར་ལ། དེ་ལ་སྤྱི་ལེ་7.8 km ཡོད་
དོ། ། 500=3200 ft x8=25,600 ft.=7.8 km ཡོད། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྒྲིལ་ཅིག་སྤྱི་རབ་རྒྱལ་
དང་ནི། རྒྱལ་སྤན་དང་ནི་དེ་བཞིན་བྱ། །ལྷགས་རྒྱ་རི་སོང་ལྷག་དང་གྲང་། །ཉི་ཐེར་རྒྱལ་དང་སྤོ་
མ་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་བྱ། །སོར་ཆོགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྟར། །སོར་མོ་ཉི་

ཤུ་བཞི་ལ་སྒྲ། །སྒྲ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་དོ། །དེ་དག་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ནི། །རྒྱ་ཆ་ལྷན་པ་དེ་ལ་
 དཔོན་པར་འདོད། །དེ་བརྒྱ་དཔལ་ཆད་ཅེས་བྲལོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། དཔལ་པལ་
 འཇལ་བའི་ཆད་ཡིན་པས་ན་དཔལ་ཆད་དོ། །མོད་དབྱིན་ཆོག་མཛོད་ཚུལ་པ་པོ་ཡེ་ཤུ་ལྷེ་ཆོས་
 སྒྲེལ་མ་ཁན། ཉལ་ན་ཁེ། ཡཅ་ཀ་ཟེར་བ་ཁོང་གིས། Heinrich Jaschke (1817-1883) དཔལ་ཆད་
 གཅིག་ལ་མེས་པ་བཞི་སྟོང་ 4,000 fathoms ཡོད་ཟེར། བེས་མ་རེར་ (six feet) བེ་ཉེ་འཕུ་རྒྱ་
 སྒྲ་བྲག་གས། མི་ཀྱང་གཅིག་དང་ཀྱངས་རྒྱུད་བརྒྱད་ (1.8 meters) རེ་བཅེས་པས་དཔལ་ཆད་
 གཅིག་ལ་མི་ཀྱང་ 7,200 ཡོད་ཅེང་། དེ་ལ་ཀི་ལོ་མི་ཀྱང་ 7.2 km ཡོད་པར་དོན་གྱིས་བཤད་དོ། །
 དཔལ་བསམ་གྱི་ཤིང་། <ཀ་སྒྲ་བྲུ།> དཔོན་འདོད་ཐམས་ཅད་དཔལ་བ་དང་བསམ་པ་ཅམ་གྱིས་
 སྟར་བའི་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་ཡུལ་གྱི་ཤིང་ཞིག རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོའི་དབྱས་ན་ཤོང་ཁྱེར་
 བལྟ་ན་སྒྲུག་ཅེས་བྲ་བ་ཡོད་ལ། དེའི་བྱི་རོལ་གྱི་བྱང་ཤར་གྱི་མཆོམས་ན་དཔལ་བསམ་གྱི་ཤིང་
 ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ་ཞེས་བྲ་བ་འདི་ཡོད་དེ། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། ཤིང་ས་བརྟོལ་ཡོངས་
 འདུ་ཞེས་བྲ་བ་སྒྲུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དགའ་བ་མཆོག་གི་གནས་ཤིག་
 ཡོད་དེ། དེའི་ཅ་བཞི་དཔལ་ཆད་ལྷ་བརྒྱ་བྲག་གོ། གནས་འཕང་དུ་ནི་དཔལ་ཆད་བརྒྱ་འཕགས་
 སོ། །ཡལ་ག་དང་། འདབ་མ་དང་། ལོ་མ་ནི་དཔལ་ཆད་ལྷ་བརྒྱར་ཁྱབ་པར་གནས་སོ། །དེའི་
 མེ་ཏོག་དང་། འདབ་མ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པའི་བྱི་དང་རྩི་ཕྱོགས་སུ་ནི་དཔལ་ཆད་བརྒྱར་ལྷང་
 དོ། །རྩི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ནི་དཔལ་ཆད་ལྷ་བརྒྱར་ལྷང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཤིང་
 འདིའི་ཅ་བ་གསེར། སྟོང་པོ་དུལ། ཡལ་ག་བེ་རྒྱུ། ལོ་མ་ཤེལ། འདབ་མ་སྒྲུག་མེ་ཏོག་སྒྲུ་ཏིག་
 དམར་པོ། འབྲས་བུ་དོའི་སྟེང་པོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་བདུན་ལས་བྲལ་བ། ཅ་བ་སོགས་བདུན་ཆན་
 བདུན་ཆན་དུ་ཡོད་པ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་བྲ་ལྷར་དཔོན་འདོད་ཐམས་ཅད་དཔལ་བ་དང་
 བསམ་པ་ཅམ་གྱིས་འབྱུང་བ། ཡལ་ག་སོགས་བསྐྱོད་པའི་སྒྲ་ལས་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་
 སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་བཞིའི་སྒྲ་འབྱིན་པའི་ཞེས་ཀྱང་གཞུང་གཞན་དུ་སྟངས་དོ། །

དཔང་ཀོང་བྲག་བརྒྱ་པ། དཔང་སྟོང་བྲག་བརྒྱ་པ་དང་འབྲ།

དཔང་སྐོང་ཕྱག་རྒྱ་ལ། མདོ་འདི་ཐོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་བའི་སྡེ་ལྷན་སུ་ཐོད་རྒྱལ་ཉེར་བརྒྱད་པ་
ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་མོ་བྱང་ཡུམ་བུ་མྱ་སྐང་གི་སྤྱིང་དུ་ནམ་མཁའ་ནས་བབས་
པར་གྲགས་པའི་མདོ་སྡེ་དེ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཤོག་ལྟེན་བས་དཔེ་རིང་ལྷ་ལྷག་ཅམ་དང་རོས་ཤོག་
བཅུ་ལྷག་ཅམ་ཞིག་ཡོད། འདི་ལ་མདོ་སྡེ་གཞན་དག་ལྟར་འགོར་རྒྱ་སྐང་སྒྲོས་པ་དང་། མཐུག་ཏུ་
འབྱུང་བྱང་སོགས་མི་སྣར། འོན་ཀྱང་འདི་ཐུ་མི་སྤྱོད་འཁྱུར་ཡིན་པར་བཀའ་འབྱུང་དཀར་
ཆག་ཏུ་གསལ་ཡོ། །འདིའི་བརྗོད་བྱ་ནི། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་དེ་ཡིན། དེ་
ཡང་ཕྱོགས་བཅུ་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཕྱག་འཆའ་
བ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་དང་། ཉན་ཐོས་གྱི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ།
སྤྱིག་པ་བཤགས་པ། བསྐྱོ་བ་དང་སྒྲོན་ལམ་བཅས་ནི་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཡོ། །འདི་སྡེ་དགེ་སྦྱར་མའི་
མདོ་སྡེ་ལ་པ་ལྷ་ཤོག་ལྟེན་བས་དང་ཐོ་ནས་བྱག་པའི་བར་བཞུགས་ཤིང་། གཟུངས་བསྐྱུས་
གྱི་ནང་དུ་འདྲ་བཞུགས་སོ། །དཔེ་འགའ་ཞིག་ན་སྤང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པའི་ཀྱང་སྤང་ཡང་དཔང་
སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་པར་སེམས་སོ། །ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་མོ་བྱང་
ཡུམ་བུ་མྱ་སྐང་གི་སྤྱིང་དུ་ནམ་མཁའ་ནས་ཐམ་ཏོག་ཅིག་བབས་པ་ཁ་ཕྱེ་བའི་ནང་། ཐོད་གི་མདོ་
སྡེ་དེ་དང་། མདོ་སྡེ་ཐམ་ཏོག་སྤྱིང་པོ་ཡི་གེ་བྱག་མ། གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཁྱ་གང་བ། ཅི་རྩ་མ་
ཉིད་སྤྲུལ་འབྲུག་པོར། (ཅི་རྩ་མ་ཉིད་སྤྲུལ་འབྲུག་པོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་
བཞེན་ཁོར་བུའི་གཟུངས་གྱི་བརྒྱུ་པོར་ཞེས་སྤྲུལ་འདེབས་བྱེད་ཅིག) སྤྱི་འདི་ཕྱག་རྒྱ་
(ཞེས་ཆད་ཁྱ་གང་ཅམ་གྱི་ཁོར་བུའི་རིགས་གྱི་དོལ་ཡིག་བྱག་རང་བྱོན་ཡོད་པ) རྣམས་བྱང་
ནས་ཐོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས། དེའི་མི་ལམ་དུ་མི་རབས་ལྷ་ (ཆོས་རྒྱལ་སྐོང་ཅམ་
སྐམ་པའི་དུས) ན་འདིའི་དོན་ཤེས་པ་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །སྤང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་དང་།
སྤང་སྐོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་ཞེས་བས་སུ་ལ་མེད་པ་གཉིས་འབྱུང་ལ། ཐོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་
བས་སུ་ཡོད་པར་བྱས་འདུག བཅོམ་ལྡན་རིག་རལ་གྱིས་སྤང་སྐོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་བྲིས་སོ། །སྤྱི་
བཤད་ནི། དཔང་ནི་དཔང་པོ་སྡེ་སྤྱབས་གནས་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གོ་ལ། སྐོང་ནི་སྐོང་བ་སྡེ་

སྤྱན་བྲངས་པའི་དོན་ཡིན། དུག་བརྒྱ་བརྒྱ་བའི་ཕྱག་མང་པོ་འཆའ་བ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
མདོར་ན། ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་
སོ་སྤྱན་བྲངས་ནས། དེ་དག་ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་གྲངས་མེད་འཆའ་བ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་
པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པར་སྦྱུང་ཡང་དབྱུང་དོ། །བཙུག་ལྷན་རིག་རལ་གྱི་ཕྱེད་སྦྱན་པ་
རྒྱས་པ་རྒྱན་གྱི་ཉི་ལོད་༡༥ན་༣ལས་འདི་ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོང་བྱ་བ་ཤད་དོ། །

དཔའ་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ། སྤང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ལ་གཞིགས།

དཔའ་དམ། རལ་གྱི།

དཔའ་བ་དང་རྒྱལ་པོད་པ། དཔའ་བ་ནི་འཛིགས་པ་མེད་པ། རྒྱལ་པོད་པ་ནི་མ་སྤྱ་ཕྱན་སྦྱུང་ཆོགས་
པ་དང་ལྷན་པ་ལ་བཤད།

དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན། རྒྱ་རྒྱ་ཞེས་པ་དཔའ་ཞིང་འཛིགས་པ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པས། དཔའ་
བའི་རྗེས་སུ་གཡུལ་རྣམས་འབང་བ་ལྟར་འདིའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་སྦས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་
འཇུག་པའི་སྦྱབས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་དང་ཆ་འདྲ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་ཏུས་པ་ས་བཅུ་
པ་ནས་ཐོབ་རྒྱ། མདོན་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་འཛིག་བྱེད་ཅིག་སྟེ། འོན་ཀྱང་
ཉིང་རེ་འཛིན་འདིའི་རྒྱལ་ས་བརྒྱད་པར་རྗོགས་ཤིང་། ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་སྐུ་བས་དང་པོའི་
མཆན་འགྲེལ་ན་གསལ།

དཔའ་བོ་གཅིག་པ། ཡུམ་མེད་པའི་ཡབ་རྒྱུད་གི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ། དཔའ་ན་འཛིགས་བྱེད་དཔའ་བོ་གཅིག་
པ་ཐེར་བ་ལྟ་བུ།

དཔའ་བའི་ཕྱི་བྱ། ང་བ་ང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་མེད་པའི་ཕྱི་བྱ་ལ་ཐེར།

དཔའ་བའི་སྟོན་མོ། དཔའ་བོ་ཁོ་ན་ཆོགས་པའི་སྟོན་མོ་ལ། དཔའ་བའི་སྟོན་མོ་ཐེར། མྱོང་རྟོལ་སྐྱམས།
དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་གཉིས་ཆོགས་པའི། ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བྱ་བ་དང་། དཔའ་བོ་ཁོ་ན་ཆོགས་
ན་ནི། དཔའ་བའི་སྟོན་མོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དཔའ་མོ་རྒྱུད་པ་ཆོགས་ན་ནི། དཔའ་མའི་སྟོན་མོ་ཞེས་
བྱའོ། ཞེས་གསུངས། ཡང་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། རྣལ་

འབྱོར་བ་ཤ་སྟག་ལས་ཆང་ལ་ཡོངས་སྟོང་བའི་དོན་དུ་རྒྱལ་འབྱོར་མ་གཅིག་གཙུག་མོའི་གཡོན་
དུ་གནས་བ་ལ་ཟེར།

དཔལ་མོའི་སྟོན་མོ། དཔལ་མོ་རྒྱུད་བ་ཆོགས་པའི་སྟོན་མོ་ལ། དཔལ་མོའི་སྟོན་མོ་ཟེར། ཡང་རྒྱལ་འབྱོར་
མ་ཤ་སྟག་ལས་ཤ་ལ་ཡོངས་སྟོང་བའི་དོན་དུ་རྒྱལ་འབྱོར་མ་གཅིག་གཙུག་མོའི་གཡལས་སུ་གནས་
བ་ལ་ཟེར། ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ན་གསལ།

དཔལ་མོའི་འདུག་སྐྱེད་ས། རྒྱུད་བ་གཡོན་བ་སྦྱིལ་ཤུང་བྱེད་བྱས་བ་ལ་དེ་དང་ཉེ་བར་གཡལས་པའི་བྱས་
མོ་བྱང་པོར་བཞག་པའི་འདུག་སྐྱེད་ས་ཤིག།

དཔལ་མོའི་འདུག་སྐྱེད་ས། རྒྱུད་བ་གཡོན་བ་བྱེད་སྦྱིལ་བྱས་ཤིང་གཡལས་བ་གཡོན་བའི་བརྒྱའི་མཐེལ་དུ་
བཞག་པའི་འདུག་སྐྱེད་ས་ཤིག། ཞིབ་བ་ལྟའི་བཞུགས་སྐྱེད་ས་མི་འདྲ་བའི་སྐོར་ཞེས་བར་གཟིགས།

དཔལ། <ལྷོ> 1 གཟི་བུ་རྒྱུད་ རིན་ཆེན་བྱེད་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ཀུན་ལས། དཔལ་ནི་བུ་རྒྱུད་
བ་སྟེ་ཟེལ་གྱིས་མི་ལོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། 2 རུན་ཆོགས་སམ། འབྱོར་བ། 3
རེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་བར་བྱེད་ལ་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་
པའི་སྟོ་གྲོས་མི་ཟད་བས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་སྟེ་དགེ་བསྟན་འཕྱར་མདོ་སྟེ་
ཅི་ ༡༩ རྒྱུད་སམ། དཔལ་ནི་བདག་ཉིད་གྱི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་བ་དང་། དཔག་བསམ་
གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཔལ་དུ་གྱུར་
ཏེ། རེ་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་བ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། 4 མཛེས་བ། 5 བྱང་བར་དུ་
འཕགས་བ། 6 དབང་རྒྱུག 7 འཛིགས་མེད། 8 འཆོག་ཆས་སམ། འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད། 9 བདུད་
ཅི། ༡ བསྟེན་བར་བྱ་བ། w ཆོགས་གཉིས། e མཆོག་གི་བདེ་བ། r ལྷན་མ་དང་གོས་དཀར་
མོ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་མོའམ་གསལ་སྟེགས་ཀྱི་ཡུམ། རྒྱུད་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་ལས། དཔལ་
ནི་གོས་དཀར་མོ་སྟེ་དང་ལྷན་བས་དཔལ་ལྷན་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དག་སྟོན་འབྲེལ་བ་
ལས། དཔལ་ (རི་སྐད་དུ། དཔལ་མོ་དབྱངས་ཅན་སྟོ་དང་སྟེ་གསུམ་གྱི། །ལྷན་སྟེ་ཆོགས་
དང་འབྱོར་བ་མཛེས་བ་དང་། །འཆོག་ཆས་འཛིགས་མེད་ཆལ་དང་འཕགས་བ་དང་། །བདུད་

ཅེ་ནམས་ལ་དཔལ་ཞེས་རབ་ཏུ་གྲགས། ཞེས་པའི་དོན་དང་) ལྷན་པ། ཞེས་གསུངས། ལྷག་
མ་ནམས་རྗེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་སོགས་སུ་གཟེགས།

དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བ། དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བའོ། དཔལ་སྒྲུབ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞེས་གྲུབ་གྲིས་སྒྲུབ། མཚན་གཞན་
དཔལ་ཁང་ཆོས་མཛད་དཔལ། མཚན་དངོས་དག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་དབྱངས་ཅན་སྟེ་མས་
པའི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ཡིག་དག་སྟོན་མཛད་བ་པོ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་
དང་། གཤམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་ཅེ་ནམ་གཉིས་དང་སྐུ་དུས་མཚུངས་པར་བྱོན། དུས་མཚུངས་སུ་
བྱོན་སྐོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་བྱར་ཅན་གསལ། དུང་
དགར་སྟོབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོག་མཛོད་དཔལ་ཁང་ཆོས་མཛད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ།
འབྲུངས་འདས་དང་མཛད་རྣམ་ཞེས་པ་མ་རྟེན་གསུང་བཞིན་དུ། གཤམ་འཕྲིན་ལས་ཕྱོགས་ལས་
རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ། གཤམ་འཕྲིན་ལས་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དང་དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་
བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས། དེའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་ཅན་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་ཐར་ཞེས་པར་
མི་བསྐྱོད་བཟང་པོས་མཛད་པའི་རྒྱུབ་མཚོག་གཤམ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལེགས་མཛད་རྒྱ་
མཚོའི་སྒྲ་དབྱངས་གྲིས་མ་ཞིག་ཡོད་བ་དེར་གཟེགས། ཞེས་གསུངས་འདུག་བ་གཉིས་འགལ་
འདུ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བས་གང་ཡིན་བཟླ་བར་བྱའོ། །དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེ་བ་དང་པོ་ ༣ པའས།
གཤམ་འཕྲིན་ལས་གཉིས་པ་དཔལ་སྒྲུབ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ན། དཔལ་ཁང་
ལོ་རྒྱུ་བ་འདི་གཤམ་འཕྲིན་ལས་པ་མིན་པར་གཤམ་འཕྲིན་ལས་པ་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་
པས་དབྱུང་བར་འཆལ་ལོ། །གཤམ་འཕྲིན་པ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ནི། དཔལ་པོ་
གཙུག་ལག་ཤིང་པའི་ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟེང་ཆ་ ༡༡༦ ནན་རྒྱས་ཅན་གསལ་
བས་དེར་གཟེགས་པར་བྱ།

དཔལ་གྱི་མགྲིན། དབང་སྟག་ཆེན་པོ་སྟེ། སྟོན་རྒྱ་མཚོ་ལས་བྱུང་པའི་དུག་བྱམ་པ་གང་མགྲིན་པར་
བཟུང་བས་བེའུ་ཅུ་མདོག་ལྟ་བུའི་མགྲིན་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་བྱུང་བས་དཔལ་གྱི་མགྲིན་
ནས་མགྲིན་སྟོན་ཞེས་བྱ།

དབལ་གྱི་ཆས་བརྒྱད། (ཉིང་མ) ལུ་མེན་གྱི་ཆས། ཉི་ཆེའི་ཆས། ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ་ཡི་ཆས། ལྷ་ཆེས་གྱི་
ཆས། གཤེགས་པའི་ཆས། ལྷག་པའི་ཆས། བསེ་ཁབ་གྱི་ཆས། རྒྱ་བྱེད་ལྷགས་གྱི་ཆས་
ཉི་བརྒྱད་དོ། །དེ་ཡང་རི་སྐད་དུ། གཟེ་བཟིང་འབར་བ་ལུ་མེན་བཟིང་པའི་ཆས། །ཐབས་དང་
ཤེས་རབ་ཟུང་འབྲེལ་ཉི་ཆེའི་ཆས། །གཏུག་པ་ཅན་སྟེག་ཡེ་ཤེས་མེ་ཡི་ཆས། །སྤྱི་ཤི་ཅད་གཅོད་
མཆེ་བ་ལྷ་ཆེས་ཆས། །ཁྲབ་མཛོད་རེ་སྐོང་རྟོ་རྟོ་གཤེགས་པའི་ཆས། །མངའ་ཐང་ཡོངས་རྟོགས་
རྟོ་རྟོ་ལྷག་པའི་ཆས། །སངས་རྒྱས་སར་བཟོད་དབང་གི་བསེ་ཁབ་ཆས། །གཞོད་གཏུག་ལྷོག་
བྱེད་རྒྱ་བྱེད་ལྷགས་གྱི་ཆས། །ཞེས་བ་ལྟར་དོ། །འདི་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ཟུང་ཟད་མི་
འདྲ་བ་ཡོད་པར་གསུངས།

དབལ་གྱི་སྤྱིང་པོ། <ཤི་གར་> ཁྲབ་འཇུག་གི་མིང་།

དབལ་གྱི་དུམ་བྲ། <ཤི་ཁར་> ཅན་དཀར་པོའི་མིང་།

དབལ་གྱི་བདག་པོ། ཁྲབ་འཇུག་གི་མིང་། ལྷ་མོ་དབལ་མོའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

དབལ་གྱི་མིང་ཅན། <ཤི་སྒྲི་> ཡི་ཤིའི་མིང་དུ་བཤད།

དབལ་གྱི་ལག་པ། <ཤི་ཀ་ར་> 1 ཁྲབ་འཇུག་གི་མིང་། 2 མངོན་བཟོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱལ་ལས།

ལྷན་པ་དམར་པོ་བྱང་བ་དགལ། དབལ་གྱི་ལག་པ་དབལ་ཁྲིམ་མོ། །ཞེས་གསུངས།

དབལ་མགིན། <ཤི་ཀླེ་> དབང་ལྷག་གི་མིང་།

དབལ་སྐང་ལོ་རྩ་བ། དབལ་ཁང་ལོ་རྩ་བ་དང་འདྲ།

དབལ་ཆོས་གྱི་གྲགས་པ། ཆོས་གྲགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབལ་སྟུག་ <ཤི་སྟ་> སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཆོན།

དབལ་སྟེར། <ཤི་ད་> བྱང་གི་ཕྱོགས་བདག་རྣམ་སྤྱོད་གྱི་མིང་།

དབལ་རྟོ་རྟོ་འཇིགས་བྱེད་གྱི་ཁྲད་ཆོས་ཆེན་པོ་ལྷ། ཡི་དམ་འདི་ལ་ཞེ་ཞོ་སྟགས་སྟུབ་གྱི་མན་ངག་ཁྲད་

པར་ཅན་ཡོད་ཚུལ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དབལ་བཟང་

ལ་ཡི་དམ་འདི་ཉིད་རྒྱ་སྟེ་གཞན་ལས་ཁྲད་ཆོས་ལྷས་ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་པར་གསུངས་པ་ན།

མཁས་བྱ་བ་དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་བྱང་ཆོས་ལྷ་པོ་དེ་གསུང་དགོས་ཞེས་གསེར་གྱི་
 མཐུལ་དང་བཅས་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར། ད་ལྟ་སྟིགས་མ་ལྷ་བདོ་བའི་དུས་སུ་སེམས་
 ཅན་རྣམས་ལེ་ལོ་ཆེ་བ། ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལ། དམ་ཆོག་མི་སྤྱད་ལ། སྟོམ་པ་དང་མི་སྟོན་ལ། ལོག་
 ལྷ་ཆེ་བ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་འབྱེད་པ་ལ་རྫོངས་པ། གླེང་དང་སྟོགས་ལ་མི་གྲུལ་པ། སྟིང་རྩེ་
 རྒྱུད་ལ། རོ་ཆ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ། ཆོས་སྤྱོད་ཞིང་ཁེངས་པ་ཆེ་བ། འཇིག་ལྷས་ང་རྒྱལ་ཞིང་ལྟ་
 རན་གྱི་གཙོ་རྩེ་དང་དུ་སྤྱོད་ལ། འདོད་ཡོན་གྱིས་སྟོས་པ་སོགས་ནང་གི་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་ཞིང་
 རགས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོགས་སྟེན་གྱིས་ལེལ་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུས་
 སྟོན་བཅུད་ཀྱི་ཕུན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་འབྲིབ། མི་ཤིས་པའི་མཚན་མ་ལྷག་པར་བདོ།
 བླ་པོའི་སྟོགས་ཀྱི་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་སྟོབས་ཆེར་རྒྱས་
 པའི་སྐབས་འདིར་སྐྱབ་པ་པོའི་མགོན་དང་སྐྱབས་མཛད་པ་དང་། གཞོད་བྱེད་རྣམས་འཛུམས་པ་
 ལ་མ་བྱ་སྟོབས་འགྲན་རྒྱ་དང་བལ་བའི་ཡི་དམ་འདི་ལྟ་བུ་མེད་ན་ཆོས་འགོ་མི་ཐོན་པས་ངེས་པར་
 བསྟན་དགོས་པ་ནི་གནད་དང་པོ་དང་། ཕྱག་མཚན་དང་རྒྱ་མ་དང་མེ་ཐབ་ཀྱིས་གསང་བ་འདུས་
 པ་ནས་བཤད་པའི་སྒྱུ་ལུས་དང་ཡོད་གསལ་གྱི་ཐབ་ལམ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ནི་གནད་གཉིས་པ་
 དང་། ཁ་ཉི་གས་པ་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་གཏུམ་མོ་འབར་འཛག་གི་ཐབས་བྱེད་པར་ཅན་དང་། བདེ་
 དགེས་སོགས་ནས་བཤད་པའི་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ནི་གནད་
 གསུམ་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱིས་བྱ་གསལ་ཤིང་ལ་བསྟོན་པས་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། མཚམས་མེད་
 ལྷ་དང་ཆོས་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྟེན་པ་བཅན་ཐབས་སུ་འཛང་རྒྱ་བར་སྟོན་པ་ནི་བྱེད་ཆོས་པའི་
 པ་དང་། སྤྱིར་དམར་ནག་འཇིགས་གསུམ་རྩེ་བཅུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་སྟོས་པའི་སྟོ་པོར་
 མཚུངས་ཀྱང་སྤྱི་མ་གཉིས་ལ་རྒྱ་རྩེ་རྩེ་འཇིན་པའི་སྐབས་སུ་འཇམ་དཔལ་ཞི་བའི་སྤྱི་རྣམས་པ་
 དང་། འབྲས་བུ་རྩེ་རྩེ་འཇིན་པའི་སྐབས་སུ་འཇམ་དཔལ་ཞི་བའི་ཞལ་གྱི་རྣམས་པ་དངོས་སུ་མེད་
 ཅིང་། རྩེ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་ཡོད་པས་ཞི་སྟོབས་སྤྱོད་ཀྱི་མན་རྒྱུད་
 པར་ཅན་ཉམས་སུ་གྲང་བར་བྱར་ཡོད་པ་ནི་བྱེད་ཆོས་ལྷ་པོར་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

དཔལ་ལྷན། <ཕྱི་སྒྲིམ> 1 གཟི་བཞིན་དང་། སུན་ཆོགས་སམ་འབྱོར་བ། མཛེས་བ། བྱང་དུ་འཕགས་
བ། བསྟེན་བར་འོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ལ། དཔལ་ལྷན་ཟེར། རིན་ཆེན་གྲེང་བའི་
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་¹ 11 གཟིན་པ་སྟེ་ཟེལ་གྱིས་མི་ལོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །དཔལ་གྱི་སྒྲོར་རྒྱས་པར་གོང་དུ་དཔལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྗེའི་འགྲེལ་པ་
བཞི་སྟགས་ལས། དཔལ་ནི་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྟེ། དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དཔལ་ལྷན་ཞེས་པ་གཙོ་བོ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ལ་གོ་དགོས། 2
སྟེ་ཞབས། དཔལ་ལྷན་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ལགས་སྐྱར་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐྱད་དུ། སྟེས་པ་ལ་
སྟོར་ཆེ་ཕྱི་སྒྲིམ་དང་བྱང་མེད་ལ་སྟོར་ཆེ་ཕྱི་མ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བར་སེམས། རྒྱ་གར་
བས་སྐབས་རེར་ཞེས་འེ་ཚུལ་དུ་མིང་ཆབ་ཏུ་འད་མེད་སྟོང་བྱེད། 3 སྐབས་ཡུལ་དང་། ཁྲ་མ།
གནས་མཆོག་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་ཐོག་མར་སྐྱར་ཆེ་ཞེས་འེ་ཆོག་ཏུ་གོ་དཔེར་ན་དཔལ་ལྷན་རོ་
རྗེ་འཛིགས་བྱེད། དཔལ་ལྷན་ཁྲ་མ། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྐྱངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུའོ། 4 དབར་
སྟག་དང་ལྷན་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལས། རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་དབར་སྟག་ལ་སོགས་
པ་དང་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། 5 ཆོགས་གཉིས་རྗེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་
པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལས། ཆོགས་གཉིས་རྗེགས་པའི་དཔལ་དང་ལྷན་པས་
ན་དཔལ་ལྷན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཆོགས་གཉིས་དང་ཉེ་བར་ལྷན་པས་དཔལ་
ལྷན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། 6 མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བ་དང་ལྷན་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་འགྲེལ་
པ་བཞི་སྟགས་ལས། དཔལ་ནི་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བ་སྟེ་དེ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་དཔལ་
ལྷན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 7 གསང་ཡུམ་དང་ལྷན་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་
སྟགས་ལས། དཔལ་ནི་གོས་དཀར་མོ་སྟེ་དང་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དཔལ་ལྷན་ཁྲ་མ་ལྟར། <ཕྱི་ཉེ་རུ་ག> ཀྱི་རྟོག་གི་མཆོན།

དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྐྱངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན། རྒྱ་གར་ལྗོ་ཕྱོགས་ Andhra Pradesh ཞེས་པའི་མངའ་སྡེའི་
ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་Guntur ཞེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆུང་དུ་ Amravati ཞེས་

བྱ་བའམ་ཕྱི་རྒྱ་ན་ཀ་ཏ་ཀ་འདི་སྟོན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱ་ས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
 དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཙ་རྒྱུད་ཐོག་མར་གསུངས་པའི་གནས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་མེ་ལེ་བཙོ་
 ལུ་ཙམ་ཚུ་འགམ་ཕྱོགས་སུ་སོང་ན་ན་གཞུ་ན་ཀོ་ཏ་ཞེས་བྱ་བ་རྩོམ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་ལྷ་སྐུ་བ་
 ཡབ་སྲས་བཞུགས་ས་དེར་སླེབས། དེར་མཇལ་རྒྱ་ཡང་མང་པོ་ཡོད། དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱུད་འདི་
 སྟོན་པས་བྱ་རྒྱུད་ལུང་ལོའི་རི་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྟེ་གསུངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དཔལ་ལྷན་
 འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་ཕྱོན་ནས་དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ཡིན་
 ཏེ། དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱུད་ལས། མཆོད་རྟེན་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་སུ། །དེ་བཞིན་གསང་
 རྒྱགས་ཚུལ་གསུངས་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། །བྱི་ལོ་༢༠༠༦།༡༡༣ནས་༡༥བར་ཉིན་བཅུ་
 གསུམ་རིང་ལ་གོང་ས་ལ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཐེང་བཅུ་བཞི་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་
 ནས་འཇམ་གྱིང་གི་ཡུལ་བྱ་མཐའ་དག་ནས་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་དད་ལྷན་འབྲུམ་སྒྲག་བཀལ་བར་
 དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་དང་། དེའི་སྟོན་འགྲེམ་གསུང་ཆོས་སོགས་ཀྱིས་དེར་
 འཁོད་ཀྱི་སྐུ་སེར་མེ་དམངས་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་གྱིས་ཆོམ་པར་མཇེད་ཅིང་མཐོ་རིས་
 དང་ཐར་པའི་ས་ཐོན་གྲུང་པོ་ཐེབས་པར་མཇེད་པ་སོགས་གནས་དེར་སྟོན་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་
 མ་སྤོང་བ་ལྟ་བུའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་ཆོད་ཅིག་ཤར་བར་གྱུར་ཏོ། །ཡང་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཉིང་པ་
 རྣམས་སུ་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ནང་ག་ལ་ཡི་རྩོམ་ཕྱོགས། རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་འདབས་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་
 གར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ས་བཙང་པའི་གླིང་ཐན་པལ་སྐད་དུ་ཨ་ལྷ་ཀ་ཡའེར་ཞིང་། (ཆོས་འབྱུང་
 མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། རྒྱ་གར་རྩོམ་ཕྱོགས་འགྲོ་ཐིང་པའི་ཡུལ་ཐད་མཚམས་གཏུ་དང་
 སྤྱི་ཏ་རྒྱ་མཚོར་འབྲེལ་བའི་བར་ན་ཕྱི་རྒྱ་ན་ཀ་ཏ་ཀ་ཅེས་པ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་
 ཡོད་དེ། །ཞེས་ཀྱང་སྤང་(ངོ) ཁོང་ཁྱེད་དཔལ་ཡོན་ཅན་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ནི། སྟོན་སངས་
 རྒྱ་ས་གསེར་ཐུབ་འཛིག་རྟེན་དུ་ཕྱོན་པའི་དུས་སུ། ལུ་གེས་ཉམས་ཐག་པའི་སེམས་ཅན་ལ་པན་པའི་
 ཕྱིར་ཉིན་ལམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སར་འབྲས་སོ་བའི་ཆར་པ་དགེ་སྤོང་ཞིག་གིས་མཐའ་ནས་སེམས་
 ཅན་ཆོམ་པར་བྱས། འབྲས་སྐྱག་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ། མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས་

བས་དེ་སྐད་ཅེས་གྲགས་སོ། །འདི་སྐོར་རྒྱུ་ཅམ་ཞིག་ཕྱེ་སྤེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོད་གཡལ་
སེལ་ན་རྣམས་གསལ་ལོ། །

དབལ་ལྡན་ས་གསུམ་མ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཆོག་ས་བཅད་མ། མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་བས་མཛད།

དབལ་ལྡན་ས་གསུམ་མའི་རྒྱུ་གསུང་འབྲུམ་པོད་༩ ཀ་བར་༡བཞུགས་སོ། །

དབལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཆན་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། དབལ་ལྷ་མོ་ནག་མོ་ལ་སྐུའི་རྒྱལ་
པོ་དགའ་བོས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲོན་ས་བསྟོད་པ་ནི། རྒྱུད་༩ བ་༡༣༠༥ནི་ལ་འདྲེལ་ལྷ་མོ་
ནག་མོའི་བསྟོད་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ལས། གསང་སྐགས་རྣམ་འབྱོར་བྱུང་བའི་བདག་
ཉིད་མ། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཆན་ནི། །དོན་དུ་སྤང་བ་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་
ཕྱིར། །རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་འདི་ལྟར་བསྟན་པའོ། །ཁམས་གསུམ་གདུལ་ (མ་ཕྱི་ལ་གདུལ་ཞེས་
གསལ་ཡང་། འདུལ་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། གདུལ་ཕྱིར་ཞེས་བཟོད་ན་དགོས་ཆེད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་།
འདུལ་ཕྱིར་ཞེས་བཟོད་ན་རྒྱ་མཆན་གྱི་སྐྱའོ) ཕྱིར་གདུག་དུ་བོད་བྱ་ཞོན། །ལྷ་རན་མི་འདའི་
རྟགས་སུ་ལྷགས་སྒྲོག་མངལ། །བདག་དོན་ལྷན་བྱུང་བྱུང་ཆེན་ཀོ་བས་བརྒྱན། །གཞན་
དོན་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་ཕྱིར་རེ་ལྷེས་དགྲིས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྡན་སྤྱི་གཙུག་རྒྱ་རྒྱས་ (འིས་
ཆ་ལ་རྒྱ་ཆེས་འདུག་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱས་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་དང་བསྟན་ན་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བ་དགོས་
པར་སེམས་ཏེ། ཞལ་རས་རྒྱ་བ་རྒྱས་པའི་འཇུ་མ་དཀར་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ།
གསལ། །དུག་གསུམ་སྟོང་པོ་གཙོད་པའི་རལ་བྱི་དང་། །བསོད་ནམས་གཏེར་གྱི་ཕྱག་མཆན་
ནི་ལྷ་མོ་བསྐྱམས། །དབང་དྲག་རྩོགས་ཕྱིར་རལ་བ་ཁམ་ནག་སྐྱུག ཉོན་མོངས་འབྲེག་ཕྱིར་རྩོ་
དབལ་མཆེ་བ་གཅིགས། །འཁོར་བ་ལྷགས་ལ་གཏར་ཕྱིར་རྩོ་སྐྱ་བརྟེན། །གདུག་པ་ཞེས་གཞོད་
ཕྱིར་སྤང་མིག་བབྱ། །ཐམས་ཅད་དབང་དུ་སྤྱད་ཕྱིར་སྤྱན་རྩ་དཔམ། །སྟོམས་པའི་ཆོགས་
མཆོག་མི་འགྱུར་སྐུ་མདོག་གནག། །མ་མོ་འདུལ་ཕྱིར་དུར་ཁྲོད་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན། །སྐུ་གསུང་

ཐུགས་ཉགས་བྱག་ཀྱ་ཁ་ཏྲི་གསོར། །སྒྲིགས་ཐུགས་ཉགས་བྱེད་ཐོང་པའི་བྲེང་བས་བརྒྱན། །འག་
 བོ་ཐུར་མཐོགས་བསྟན་བྱིར་ཚུབ་མས་བརྒྱན། །ཉོན་མོངས་སྒྲིག་བྱིར་མེ་དབྱང་ནང་ན་
 བཞུགས། །འདོད་ཁམས་སྦྱོང་བྱིར་ཡོངས་འདྲའི་ཤིང་ལ་བརྟེན། །ལྷ་མིན་འདུལ་བྱིར་རྫོང་
 གི་དགའ་ཆོག་མ། །དཔའ་བརྟན་བསྟན་བྱིར་སྒྲིག་གི་ཤམ་ཐབས་བསྟན་མས། །བསྟན་བ་བསྟང་
 བྱིར་འག་མའི་ཆ་ལུགས་རྫོགས། །ར་རྒྱལ་དབང་བསྟུས་བདག་མེད་སྒྲིགས་བྱིར། །ཐབས་
 གི་སྟན་ཆ་གཡམས་བ་སེང་གས་བརྒྱན། །ཞེ་སྤང་དབང་འདུལ་དུག་ཆེན་འདུལ་བའི་བྱིར། །ཤེས་
 རབ་སྟན་ཆ་གཡོན་བ་སྟུལ་གྱིས་བརྒྱན། །འདུ་བྱེད་མི་ཉག་ཉགས་སུ་འིལ་བུ་སྒྲིགས། །ཆགས་
 བྱིར་རམ་མཛད་རྟའི་རྟའོང་འབྱང། །དམ་ཆོག་བསྟང་བྱིར་ཞིང་མུགས་རྒྱན་དུ་མཛད། །ཐ་
 དད་ལས་རྣམས་འདུལ་བྱིར་མ་བྱའི་འབྲུ། །ཉོན་མོངས་སྒྲིག་པའི་ཆོགས་རྣམས་རབ་སྟངས་
 ནས། །ཡེ་ཤེས་རིག་པའི་ཆོགས་རྣམས་ཤར་བའི་བྱིར། །རང་བཞིན་གནས་མཆོག་བྱང་ཤར་
 མཆམས་ན་བརྟེན། །དབུ་མའི་ས་ལ་གནས་བྱིར་འེུལ་ཞོན། །ཉོན་མོངས་གདུག་པ་འདུལ་
 བྱིར་མ་ཡི་ཚུལ། །མཁའ་འགྲོ་མ་མོ་ཁྱོད་བྱག་འཆལ་བསྟོད། །ཅེས་སོ། །

དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་དཔག་དགའ་མ། དཔལ་ལྷ་མོ་དཔག་པར་དགའ་བ་ཁྱོད། །ཅེས་སོགས་
 གི་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་འདི་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་རྒྱལ་པོ་རྡོ་རྗེ་སེར་མིག་ཅན་གྱིས་དཔལ་ལྷ་མོ་
 ལ་བསྟོད་པའོ། །འདི་རྒྱད་ཀྱི་བ ༣༠༦ བཅའ་བཞུགས་སོ། །

དཔལ་གནས། <ལྷ་བ་ས> ཟུབ་འཇུག་གི་མིང་དུ་བཤད།

དཔལ་བེུའུ། <ལྷ་བསྐྱ> བཟུལ་ཉགས་བརྒྱད་གི་ནང་གི་འཇུག་མང་པོ་ཡོད་པའི་རི་མོ་དེའི་མིང་།
 ཡང་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཉ ༣ ༣ བ ༣ ལས། དཔལ་བེུའུ་ཞེས་
 བྱ་བ་ནི་རྡོ་རྗེའི་ཅེ་མོ་ལྷ་བྱའི་མཆོན་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཞིག་འདུག་པས་གང་ཡིན་དཔྱད་
 པར་འཆལ་ལོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བདུགས་རྩིང་གི་སྒྲོལ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
 གསལ་ལོ། །དཔལ་བེུའུ་སྐད་དོད་དེ་མངོན་བརྟོག་འཆི་མེད་ན་གསལ།

དཔལ་གྱི་བེུའུས་མཆོན་པ། <ལྷ་བསྐྱ་ལྷ་མོ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མིང་། ཟུབ་འཇུག་གི་མིང་། སྒྲིག་བཤད་ནི། མངོན་

བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་༡༩༠༩་ན་ལས། དཔལ་གྱི་བེའུས་མཚན་
བ་ཞེས་བ་ནི་འདིའི་སྙིང་ག་ལ་སྤྱིའི་བྲེ་བྲག་དཔལ་བེའུས་དབྱིབས་ཀྱིས་བྲས་བ་སྦྱེས་བྲུ་ཆེན་པོའི་
མཚན་གྱི་བྲད་བར་ཞིག་ཡོད་པས་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་མཚན་བས་ན་དཔལ་གྱི་བེའུས་མཚན་
བ་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །དཔལ་གྱི་བེའུས་མཚན་པའི་སྐད་དོད་དེ་མངོན་བཛོད་
འཆི་མེད་ན་གསལ།

དཔལ་སྦས་གྱི་མདོ། འཕགས་བ་དཔལ་སྦས་གྱི་མདོ་ཞེས་བྲ་བ། དོ་སྤྲོད་ ཆ་བ་ ༡༩༠༩་ན་ ༡ནས།
༡༩༡་བར་བཞུགས་སོ། །

དཔལ་མང་བརྗེ་ཏ་དགོན་མཚོག་རྒྱལ་མཚན། ཀུན་མཁྱེན་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་སྦྱོབ་མ་ཞིག་ནས་
ཐར་རྒྱས་བ་གཞན་དུ་གཟིགས།

དཔལ་མོ། <ཕྱི་མ་། ཁྱབ་འཇུག་གི་རྒྱུང་མའི་མིང་། མངོན་བཛོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱལ་ལས། བད་
མ་ཅན་དང་འཕྱོག་བྲེད་ཡུམ། །དཔལ་མོ་ཁྱབ་འཇུག་དགའ་མའོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །
སྦྱོལ་མའི་མཚན།

དཔལ་མོ་ལེགས་བཛོད་མ་དང་རི་སྦྱེས། ཁྱབ་འཇུག་གི་རྒྱུང་མ་དཔལ་མོ། བརྒྱ་བྲིན་གྱི་རྒྱུང་མ་ལེགས་
བཛོད་མ། (དབྱངས་ཤིན་ཏུ་སྙན་པས་ན་ལེགས་བཛོད་མ་ཞེས་བྲའོ) དབང་བླུག་གི་རྒྱུང་མ་རི་
སྦྱེས་བཅས་སོ། །ལེགས་བྲིས་མ་ལས། དཔལ་མོ་ལེགས་བཛོད་མ་དང་རི་སྦྱེས་སོགས། །ཡིད་
འོང་འཆི་མེད་བུ་མོ་སྦྱང་དག་གིས། །ཁྱོད་དྲུང་བུ་མོ་ཅམ་ཡང་ཐོབ་དགའ་བ། །མཛེས་སྤྱུག་ལྟ་
མོའི་སྦྱུ་ལ་བྲག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དཔལ་ལྟ་མོ་ནག་མའི་བསྟོད་བ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱད། ལྟ་མོའི་བསྟོད་བ་ཇུ་མེས་ཉིད་འཕྲིན་ལས་མལང་
རྒྱུད་དེའི་ཆོག་ཡིན། རྒྱད་པ་ ༡༩༠༩་ན་བཞུགས་སོ། །

དབྱང་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལྷང་བྲེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་གི་དགུ་བཅུའི་ཞེ་བདུན་བ།
དབྱང་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལྷང་བྲེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པས་སོས་ཀྱང་
རུང་མ་སོས་ཀྱང་རུང་སྟེ། བཅས་ལྟན་དགེ་སྦྱོང་གིས་དམག་ལ་རེག་བ་དང་། གཤུལ་བཤམས་

པ་དགྲུགས་པ་ལས་གྲུང་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྒྲེང་གཞི་ནི། འུག་སྒྲེས་མཉན་ཡོད་ནས་
སོང་སྟེ། རི་ཐག་པ་དང་ཉི་བར་དམག་བཤམས་པ་དགྲུག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པ་ལས་ལྷང་
བྱེད་བྱ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་གཞན་གྱི་ལུས་སྟོག་ལ་གནོད་པའོ། །

དབྱང་མགོ། (ལར་ཕྱིན) དབྱང་མགོ་ནི་ཐག་པའི་མིང་། དབྱང་མགོའི་སྐད་དོད་སྐྱུ་ནི་དབྱང་པའམ་ཐག་
པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་རྒྱ་མཚོ་ལས། དབྱང་པའི་མགོ་ནི་ལེགས་
པར་རྒྱུ་པའི་ཐུག་ །སྒྲེང་པའི་རྒྱ་ལ་པའི་སྤྲ་ལྟར་རིང་ཞིང་མཛེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་།
ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས་ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པ་རྩའི་བྱ་བ་མི་མངོན་པ་ནི་གང་གི་དབྱང་མགོ་
སྟེ། གསེར་གྱི་བྱ་མ་པའི་མགྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུ་པའི་མགྱིན་པ་ལེགས་པར་འབྲེལ་འབྱོར་བ་
ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱང་མགོ་རྒྱུ་པ། (ལར་ཕྱིན) 1 ཐག་པ་བྱ་མ་པའི་མགྱིན་པ་ལྟར་རྒྱུ་པ། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་
ཐེང་༡༡༤བཟུངས། དབྱང་མགོ་རྒྱུ་པ་ནི་གསེར་གྱི་བྱ་མ་པའི་མགྱིན་པ་བཞེན་ཏུ་ཡོངས་སུ་
རྒྱུ་པའི་མགྱིན་པ་ལེགས་པར་འབྲེལ་བ་རྩའི་བྱ་བ་མི་མངོན་པ་ལ་ཐུབ་དགོངས་ལས་སོ། །ཞེས་
གསུངས། 2 མགྱིན་པ་བྱ་མ་པའི་མགྱིན་པ་ལྟར་རྒྱུ་པ།

དབྱང་མགོ། (ལར་ཕྱིན) དབྱང་མགོ་དང་འདྲ།

དབྱང་པ། (ལར་ཕྱིན) 1 གྲུ་མོ་ནས་དབྱང་མགོའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། 2 ཐག་པ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་
shoulder ཟེར་བ་དེ་དང་པལ་ཆེར་འདྲ། དཔེར་ན་དབྱང་པ་བཏན་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 3 དབྱང་མགོ་
ནས་ལག་པའི་མཁྱིག་མའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། དབྱིན་སྐད་ཏུ་^{arm} ཟེར་བ་དེ་དང་པལ་ཆེར་
འདྲ། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་ལས། ལག་པ་ནས་བརྒྱང་ངམ། དབྱང་པ་ནས་བརྒྱང་ངམ། ལན་བྱ་
ནས་བརྒྱང་ངམ། ཞེས་ །དྲང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལག་པ་ནས་བརྒྱང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁྱིག་
མ་མཚན་ཆད་ཀྱི་ལག་པ་ནས་སོ། །དབྱང་པ་ནས་བརྒྱང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁྱིག་མ་ཡན་ཆད་
ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། དབྱང་པ་
རིང་པ། དཔལ་པའི་དབྱེས་ཆེ་བ། ཞེས་གསུངས། སྤྱོད་བཤད་ནི། དབྱང་པ་ནི་སྤྱངས་པ་ཞེས་

པའི་ཆོག་འདི་རང་ཡིན་ལ། ཅུ་མ་སྤངས་པ་ལ་ཕུང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དང་ནོར་གྱིས་དོགས་
ནས་དཔུང་ཞེས་དག་ཆ་མི་འབྲ་བར་བཅོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་སྤར་གྱི་སྒྲིམ་ཞེས་པ་ཕུང་པོ་དང་
ཐུག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲུག་པར་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
དངོས་བྱུང་གྱི་འདོད་འཛོལ་གསལ་ལ། གཞན་ཡང་། ཕུང་པོ་ལྡེ་རབ་བྱེད་ལ། པཱ་སྒྲིམ་
པ་ཀ་ར་ཁྱི་ཞེས་བཛོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

དཔུང་བྱ་ཚུང་། ཀར་དམག

དཔེ་དཀར། <མི་རྒྱ་ར> དཔེ་རྩར་དང་དོན་འབྲ། འདི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐད་དོད་ བུ་མེ་མེ་རྒྱ་ར་མུར་
ཆག་པར། རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་བཤད།

དཔེ་མཐུད། <མུའི་ར> ཆོས་ལ་སེར་སྤྲ་བུས་ནས་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པར་སྤྲས་པ། སྤྲ་བཤད་ནི། དཔེ་ནི་
དཔེ་ཆ་སྟེ་ཆོས་དང་མཐུད་པ་ནི་སྤྲས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཆོས་སྤྲས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདུལ་
བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། སྤྲོབ་དཔོན་གྱི་དཔེ་འབྲུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིང་པོའི་སྤྲོས་བཟུང་བའི་
བསྟན་བཅོས་བྱ་ཆོས་དུ་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པ་སྟེ། ལུ་ཚུར་ཤིན་ཏུ་བཅངས་པ་དང་འབྲ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། དོན་སྟོན་ནས་དཔེ་མ་བསྟན་པར་སྤྲས་པས་
ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ལེགས་པར་མ་མཛོད་དོ། །ལེགས་སྤར་གྱི་སྒྲིམ་ཞེས་
པ། མཐུད་པ། སྤྲས་པ། དཔེ་མཐུད། སྤར་མོ། ལུ་ཚུར་བཅས་ལ་འབྲུག་པར་བཤད།

དཔེ་ཆ་དང་འགལ་བྱུག་དཔེ་དང་འགལ། སེ་ར་བའི་རྩོད་གྲའི་སྐབས་ཕུང་འབྲེན་བྱེད་ཚུལ་ཞིག ལོ་
རྒྱུས་ནི། སྟོན་སེ་ར་བུམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་དང་མཁས་བྱུང་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་གཉིས་ཆོགས་ལངས་
བཟོ་སྦྱང་མཛད་སྐབས། བུམས་ཆེན་ཆོས་རྗེས་མཁས་བྱུང་རིན་པོ་ཆེར་ཞེས་མ་མཛད་པར་
ཁྱོད་གྱིས་བརྩམས་པའི་དཔེ་ཆ་དང་འགལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བྱུག་དཔེ་དང་འགལ་
དང་ཡང་འགལ། ཞེས་ཕུང་འབྲེན་མཛད་པས་དེའི་སྟོལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་དག་རྒྱུན་ལ་ཡོད།
དཔེ་ཆ་གཞན་འབྲེན་ལྟ་བུ། དཔུལ་རིན་སྤྲད་ནས་དཔེ་ཆ་ཉོ་བ་ལ་ཞེས་བྱེད་པའོ། །དཔེ་ཆ་ཉོ་བེར་ན་
མ་གུས་པར་འགྲོ་བས་མི་རུང་། དེ་བཞིན་བྱ། དཔེ་ཆ་སྤྲུ་ཞེས་པའང་མི་རུང་ཞེས་སྤྲུ་མ་རྣམས་

གསུང་ངོ། །དཔེ་ཆ་སྤྱི་ཞེས་ཟེར་མི་བྱུང་སྟེ། སྤྱི་ཞེས་པ་རིན་སྤྱད་དེ་ཉམ་ཐག་པའི་གནས་སམ་ཉེན་
ཁ་ལས་སྒྲོབ་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་སྤྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེ་ཆ་གདན་འདྲེན་
ཞུ་ཞེས་ཟེར་དགོས། དཔེ་ཆ་གདན་འདྲེན་ཞུ་གི་ཡིན། དཔེ་ཆ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ།
དཔེ་ཆོས། (སྤྱི་ཆོས་) དཔེ་ཆོས་རྩ་བ་ལ་གཟིགས།

དཔེ་ཆོས་རྩ་བ། (སྤྱི་ཆོས་) བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་པོ་ཏྲོ་བས་གསུང་སྟོས་ཐོར་བྱ་ནམས། དགེ་
བཤེས་གྲུབ་པ་དང་བྲག་དཀར་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྒྲིག་མཛད་པའི་རྩ་ཆོག་ཆོག་མཛད་མ་
དེ་ལ་ཟེར།

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱདས་པ། (སྤྱི་ཆོས་) དཔེ་ཆོས་ལ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། ཐོག་མར་གྲུབ་པས་བསྒྲིགས་
པ་ནི་བསྐྱས་པ་དང་། བྲག་དཀར་བས་དེ་གཞིར་མཛད་ནས་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བཤེས་
ལ་གསུན་པའི་དཔེ་ཡང་མང་བྱུ་བསྐྱར་ཏེ་བསྒྲིགས་པ་ནི་རྒྱས་པ་དང་། ལྷ་སྟོན་ཆོང་བས་སྤྲ་མ་
གཉིས་ལས་གོ་བདེ་བའི་འབྲིང་པོ་ཞིག་མཛད་དེ། དེ་ལ་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱདས་པ་ཞེས་
བྱལོ། །ཞེས་ཐུབ་བཀའ་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་ངོ། །

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱདས་པའི་བརྟུན་པའི་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན། (སྤྱི་ཆོས་) དབྱངས་ཅན་དགའ་
བའི་སྒོ་བྲོས་ཀྱིས་མཛད།

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱདས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ། (སྤྱི་ཆོས་) བཅུན་པ་ཤེས་རབ་དོ་རྗེས་མཛད།

དཔེ་ཉེར་འཇལ། དཔེས་མཆོན་བའམ་གོ་བར་བྱེད་པ། དཔེས་བདེ་སྒྲག་ཏུ་གོ་བར་བྱེད་པ། དོན་སྤྱར་
བྱུ་རྟོགས་བྱེད། སྤྱི་བཤད་ནི། དཔེས་རང་གིས་གོ་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་ཉེ་བར་ཏེ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་གཞལ་
བའམ་འཇལ་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱལོ། །སྤྱིར་དཔེ་དང་། ཉེར་འཇལ། དཔེ་ཉེར་འཇལ་
ནམས་དོན་འདྲ། ཉེར་འཇལ་ཞེས་པ་ནི་དོན་ཉེ་བར་ཏེ་སྤྱར་བྱུ་འམ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འཇལ་བའམ་
རྟོགས་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེ་དང་ཉེར་འཇལ་གཉིས་དོན་གཅིག་པས། བརྟུན་པ་མཁུན་པོ་
དག་གིས་ཉེར་འཇལ་ཞེས་མ་བཞག་པར་དཔེ་སྤྱག་པོ་བསྐྱར་བའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན་ནམ་སྤྱུ་
པའི་དོགས་པ་འབྱུང་སྟེ་གྱུང་དེ་ནི། ཆེད་བྱུ་བརྗོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་༩ ཏུ་ ༡༩ རྟེན་ལས།

བཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔེས་ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། ཞེས་པའི་ལུང་འདིས་སེལ་བར་བྱས་སོ། །
དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་རྗེས་དཔག་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆད་མ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། དཔེ་ཉེར་འཇལ་ཚུལ་གསུམ་
པའི་གཏན་ཆེགས་དང་ཐལ་འགྱུར་བཞུགས་པ་མེད་ཀྱང་། རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་འཇལ་བ་
ཡིན་པས་ཉགས་ལ་བརྟེན་པར་བཞག་ཆེག་གོ། ཞེས་ལུང་སྐྱོ་རོལ་པའི་དོན་མེད་གསུང་དོ། །
དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆད་མ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་ཆེག་གསལ་ལས་ཆད་མ་ལ་བཞེགས་པས་པའི་ཡ་
གྲལ་ཞིག་སྟེ། འདྲ་བ་ལས་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བའི་དོན་ཆེགས་པ་ནི་ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། བ་མེན་
ནི་བ་ལང་དང་འདྲོ་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། དཔེར་ན་སྤར་བ་ལང་ཆད་
མས་དེས། བྱིས་བ་མེན་མཐོང་བ་ན་འདི་ནི་བ་ལང་དང་འདྲོ་སྒྲིམ་དུ་ཆེགས་པའི་ཆད་པ་ལྟ་
བུའོ། །བ་མེན་མཐོང་བ་ལས་སྟོག་ཆགས་འདི་དང་འདྲ་བ་ནི་བ་ལང་དོ་སྒྲིམ་དུ་འདིན་པའི་སྒྲོ་ལྟ་
བུའོ། །རི་སྐད་དུ། ཞེ་བ་འཆོས། གང་ལ་བ་མེན་ཅི་འདྲ་ཞེས། བྱོར་བ་དག་གིས་རྩིས་པ་ན། །བ་
ལང་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲ་ཞེས། །འཕྲོག་པས་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་རྟེན་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་
མཛོན་སུམ་གྱི་ལེའུར་གསལ།

དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་གཞལ་བྱ། བན་ཚུན་འདྲ་བའི་ཆོས་སྟོག་ཏུ་གྱུར་བའོ། །ལུང་སྐྱོ་རོལ་པའི་དོན་མེད་གསུང་།
དཔེ་བྱད། རང་གི་བདག་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞེན་གཤེགས་
པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དག་གཤམ་བྱ་གཞན་དག་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་
ཀྱི་ཡོན་ཏན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཛོན་ཆེགས་
རྒྱན་ལས། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཐངས་མདོག་དང་། ཞེས་སོགས་ལྟར་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་
ཅུའོ། །སྤྱོད་པ་འད་ནི། རང་ན་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་མཚོན་པའི་དཔེ་འཇལ་ཉགས་ཀྱི་བྱད་གཤམ་གསུང་
ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བུའོ། །

དཔེ་མེད་པ། <ཨ་བྱ་པ་མ> སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་ལ་
བསྟོད་པ་ལ། དཔེ་མེད་པར་བསྟོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྐད་དོད་འདི་བྱེ་བྲག་ཆེགས་
བྱེད་པ་བཟོ་ན་གསལ་ལོ། །

དཔེ་མེད་པར་བསྟོད་པ། སློབ་དཔོན་སྤྱི་ཤུ་གཉིས་མཛད། སྤྱི་དགེ་བསྟན་འགྲུར་བསྟོད་ཆོགས་༩ །

༡༩༧༥་བ་༣ན་བཞུགས། བློ་ཆོའི་འགྲུར།

དཔེ་ཆུགས། གཤམ་གྱི་ཡིག་གཟུགས་དེ་ལ། དཔེ་ཆུགས་ཟེར། འདི་ལ་ཁམས་ཐེས་ཀྱང་ཟེར།

དཔེ་ཏར། <མི་སྒྲ་ར> དཔེ་དཀར་ཞེས་ཀྱང་གིས་སྤྱང་། འདི་གཟུགས་ལག་ཁང་གི་སྤྱང་དོད་ བྱི་མེད་མི་

སྒྲ་རྒྱུར་ཆགས་པར། སྒྲིགས་སྟོན་ལོ་སྒྲ་འི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་བཤད།

དཔེའི་སྒྲ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྩས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ལ་མེད་བཞིན་དུ་སྒྲོ་བུར་དུ་ཏྲ་སྤང་སོགས་

འཆར་བ་ལ་ཟེར། ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ན་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

དཔེའི་འོད་གསལ། ཤིན་ཏུ་སྤྱ་བའི་སེམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཆུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ལ་ཟེར།

འདི་ལ་དཔེའི་ལྷན་སྟེས་ཀྱང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཆོན་པའི་དཔེར་འགྲོ་

བས་དཔེའི་འོད་གསལ་ཞེས་བྱ།

དཔེའི་ལྷན་སྟེས། དཔེའི་འོད་གསལ་དང་དོན་འདྲ།

དཔེས་མཆོན་དུ་མེད་པ། དཔེས་འདི་ལྟ་བུའི་ཞེས་བསྟན་དུ་མེད་པའི་དོན། དཔེ་མི་སྤྱི་དུས་པ་དང་འདྲ།

དཔོན་སྒྲོ་བ། རྒྲ་སྒྲོ་བ། དཔོན་པོའམ་རྩེ་བོ་ནི་རྒྲ་མ་དང་། སྒྲོ་བ་ནི་སྒྲོ་བ་མཐོ། རྩེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་

འཇུག་དོགས་ལས། དེད་དཔོན་རྒྱུད་འདི་པན་ཆུན་ལུ་གྲུ་རྒྱུད་དུ་འཇུད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོངས་

སྤྱ་ཆད་པ་མེད་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། རོགས་ཉིད་ནས་དཔོན་སྒྲོ་བ་

ཤིན་ཏུ་ཐུགས་གཟུགས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དབྱ། 1 ཁལ། སྟོན་ཐོག་གི་དུག་ཆའི་སྒྲིགས། ཞེས་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་

འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༣༤བཤལས། སོ་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གྱི་དབྱའོ། །ཞེས་

གསུངས། 2 དུམ་བུའམ་ཆལས་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། དབྱུངས་ཅན་དབྱེས་སྒྲུ་ལས། མཐུན་

སྒྲིགས་མེག་སྒྲུའི་གན་མཛོད་ཨོར་གྱི་དབྱ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱ་ཁལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་

གཟེགས། 3 སྤང་མཁན་ནས་བྱ་ར་བྱེད་མཁན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་

བཤད་པ་༣༤བཤལས། ལ་གཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲིགས་བསྤང་བའི་

དབུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

དབུ་ཁལ། །གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཆེད་དུ་བསྐྱུ་རྒྱུའི་དདུལ་དང་འབྲུ་སོགས། གནའ་བོ་བོད་དུ་སྟོན་
ཐོག་གི་དུག་ཆ་ཞིག་འབྲུལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་འདུག མི་འདོད་བཞིན་དུ་བསྐྱུ་བ་དགོས་པའི་
འཁྲི་ཆ། སྤྱ་བཤད་ནི། དབུ་ནི་བཅའཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཏེ། དབུ་དང་བཅའ་གཉིས་སྤྱ་གདངས་
མ་ཐུན་པས་འབྲི་ཚུལ་འདི་བྱུང་བར་ངས། བཅའ་བའམ་བཟོ་བའམ་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་
དོན་ཏེ། གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཁལ་ཞེས་པ་ལོ། །བཅའ་ཁལ་ཞེས་བྲིས་ཀྱང་འཐད། རྒྱ་གར་
ཀྱི་སློབ་དཔོན་དག་ལེགས་པ་ཤེས་གཉེན་གྱི་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་¹ ༡༩༣༧ལས། དབུ་
ལ་བཅའ་ཞེས་བྲིས་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྤྲེགས་བམ་དང་
སོ་ལས། ཡང་གཤི་རྒྱལ་སོས་དེ་ལ་ལོ་ཐང་དང་དབུ་པལ་སྟེ་ཉིད་དུ་བཞག་གོ། ཞེས་བཅའ་
ལ་དབུ་ཞེས་བྲིས་ཡོད་ལ། ཡ་དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། ལོ་ཐང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གོང་ཁྲུང་ལ་སོགས་པ་ནས་འབྱུང་བལོ། །བཅའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤོ་གམ་གྱི་གནས་ལ་སོགས་
པ་ནས་འབྱུང་བལོ། །ཞེས་དབུ་ལ་བཅའ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །བཅའ་ཁལ་ལ་དབུ་
ཁལ་ཞེས་པའི་འབྲི་སྟེལ་འདི་ཡང་གོ་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་ཁྲུབ་བཅའ་དུ་སོང་བའི་རྩ་ཡན་ཞིག་གོ།

དབུ་བ། (བདེ་ཆེད) འབྲུ་བའི་བདེ་ཆེད་དུ། ཡི་གུར་སོགས་གཞུང་བོར་བཤད།

དབུང་ཐག། ། འབྲུང་འབྲུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཐག་པ། འབྲུང་ཐག་ཅེས་ཀྱང་འབྲི། 2 ཐག་པའི་སྟེ་ལ་ལྷགས་
ཀྱི་བཏགས་པའི་མིང་། བསྐྱར་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་། 3 ཅིང་ཆས་ཤིག 4 ཐེ་ཆོམ་གྱི་དོན།
དབུང་ཐག་ལ་འཇུག་པ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་མིང་། མར་དབུང་བའི་ཐག་པ་དེ་ཕྱོགས་གང་ལ་ཡང་མ་རེག་པ་
ལྟར་ཐེ་ཆོམ་ཡང་ཡུལ་གང་ལ་འང་མི་ཕྱོགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཛོད་དོ། །ཞེས་དབུངས་ཅན་
དག་འཁྲོ་གསུང་དོ། །

དབུང་ཐག་འཛིན་པ། དབུང་ཐག་ལ་འཇུག་པ་དང་དོན་འདྲ།

དབུད་སྒྲིམ། ལུང་རིགས་དཔེ་དང་གཏན་ཆོགས་སོགས་མང་སོ་བསམས་དབུད་པའི་སྒྲིམ་ལ་ཟེར།
འདི་ལྷག་མཐོང་གི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱུ། མདོར་ན་དབུད་སྒྲིམ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲིམ་དང་། འཛོག་

སྒྲོམ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོམ་ལ་གཟེགས།
དབྱུང་ཤེས། བཅད་ཤེས་དང་དོན་འབྲ། འོན་ཀྱང་རྟོགས་ཟེན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ལ་བཅད་ཤེས་ཞེས་
པའི་ཐ་སྟེད་འདི་ལོགས་པར་སེམས།
དབྱུང་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་། གང་གི་བརྗོད་བྲ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད།
རྗེས་དཔག་ཆད་མས་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད། རང་ཆོག་སྡེ་བྱེ་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞོད་
པ་མེད་པའི་ལུང་ལ་ཟེར།
དབྱས་མི་གདགས་པ། མི་འབྲ་བའམ་འབྲ་བར་མི་བྱ་བའི་དོན།
དབྱས་མེད། དབྲ་ཁལ་མེད་པ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་པོའི་ཁལ་མེད་པའི་དོན་ཏུ་བཤད།
དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ། 1 ཁམས་དཀར་ཆའི་དྲངས་མ་ལ་དབྱིད་དང་། དམར་ཆའི་དྲངས་མ་ལ་ཐིག་ལེ་
ཞེས་བྲ། སྤྱོད་བཤད་ནི། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བའི་དགའ་སྟོན་འབར་བར་བྱེད་པས་ན་དབྱིད་
དང་། བདེ་བ་བརྟན་པར་བྱེད་པས་ན་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྲའོ། 2 སྤྱིང་གའི་ཙམ་དུད་ཀྱིས་བཅེངས་
པའི་དབྱ་མའི་ནང་གི་བྲ་ག་རྩང་ཟད་ཙམ་དའི་ནང་ན་གནས་པའི་རྩྱ་ཡིག་སྟོན་པོ་ཡུངས་དཀར་
ཀྱི་ཆོད་ཙམ་པ་འོད་དཀར་པོ་ཁ་བ་ལྟ་བུ་འཛོག་པ་གནས་པ་ནི་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ན་བདེ་བ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དབྱིད་ཅེས་བྲ་ལ། བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྤུས་ཀྱང་གོགས་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་
མི་ཤིགས་པ་ཞེས་བྲའོ། 3 ལྟེ་བའི་མདུད་པས་བཅེངས་པའི་དབྱ་མའི་ནང་གི་ཨ་ཐུང་ནི་ཐིག་ལེ་
ཞེས་བྲའོ། ཞེས་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་དབྱིད་ཐིག་ན་གསལ། 3 གག་པོ་སྟོད་པ་པས་མཛད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག
དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྟོབ་དཔོན་ནགས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད།
དབྱིད་ཐིག་ དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དང་འབྲ།
དཔྱོད་པ། གཞན་འགྲུར་བཞིའི་ཐ་མ་ནི། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ཞིབ་ཏུ་བྱེ་ནས་
དཔྱོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་།
དཔལ་གོ། (ཡུལ་སྐད) དཔལ་གོག་དང་འབྲ།

དཔལ་ཀོག (ཡུལ་སྐད) མིག་དང་སྒྲ་མཆམས་ཀྱི་བར་གྱི་མགོ་ཅི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་།

དད་ལ་བ་འབྲེས་པ། (བར་ཕྱིན) གླ་མཆོམས་ལེགས་པར་དོད་པ་ལ་ཟེར། འབྲེས་ནི་འབྲེས་པ་སྟེ་མཛེས་
 བའས་མཆོམས་ལྗེད་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་སྤང་༡༩༡༧ལ་ལས། དད་ལ་
 བ་འབྲེས་པ་ནི་གླ་མཆོམས་ལེགས་པར་དོད་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དཔྱལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ། དཔྱལ་བ་ཡངས་བའམ་ཞེང་ཆེ་བའི་དོན། རྟེན་འཇུག་གི་དབྱེས་ཆེ་བ་དང་དོན་གཅིག་དབྱེས་ཞེས་པ་ཞེང་གི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱང་། དབྱེས་དང་འབྱེས་གཉིས་པལ་ཆེར་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་ནས་སྒྲིམ། འབྲུལ་བ་གཤིན་ཆུ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། རྟེན་འཇུག་གི་དབྱེས་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲུལ་བ་ཡངས་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཇིའི་ལེགས་བཤད་གསེར་བློང་༡༩༡བཤམས། དབྱེས་ཆེ་བ་ནི་དཔྱལ་བའི་ཁྲིན་ཆེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། དཔྱལ་བ་དང་འབྲུལ་བ་དོན་གཅིག་ཅིང་། དབྱེས་ཆེ་བ་ནི་ཡངས་བའམ་ཞེང་ཆེ་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །

དབྱལ་བའི་མཆམས། སྒྲ་མཆམས།

དཔྱིག་ཞུ། པྱིག་ཞུ་ལ་གཟིགས།

སྐྱགས་པ་དང་པགས་པའི་བྱད་པར། པགས་པ་དང་སྐྱགས་པའི་བྱད་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྤ་གོང་ག། (བརྟུན་) དཔལ་ལྷན་པར་བྱས་པའི་དོན། སྤ་ནི་དཔལ་ཡི་འབྲི་རྩལ་གཞན་ཡིན་པར་སེམས།
པར་ཆེན་ལྟ་མཆོག་སྤན་གྱི་སྤྲིའི་གནས་ཀྱི་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལས། སྤ་གོང་ཞེས་
པ་རྒྱན་པོ་སོགས། ལྷན་ཞིང་དངངས་པར་བྱེད་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་གོང་ག། (བདུན) དབང་ཞུས་ག། ལན་ཕྱིན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་གྱུར་ག། ཟེལ་གྱིས་ཞོན་ག། རེའི་
ལམ་རིམ་སོགས་ན་གསལ།

སྤྲ་དགོང་བ། (བདུན་མེད་) ཟེལ་གྱིས་མཐུན་བ། སྤྲ་བ་གོང་བ་དང་དོན་གཅིག་

སྒྲ་བ། མཛེས་བ། བརྒྱན་བ། མཛོད་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བདེ་སྐྱབ་ཡོན་ཏན་སྤྲུག་ཚོགས་ཀྱི། །རྒྱ་མཚོ་
ལ་ནི་ཆུ་པོ་བཞིན། །འབྲས་བུ་མཚོག་གིས་སྤྲ་བ་ཡི། །སེམས་དབལ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་
བ་ཀྱིན་ཏུ་བརྟེན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྤྱི་ཆ་བ་འགྲུར། བ་ཆ་བ་འགྲུར་དང་དོན་འབྲ།

སྤྱི་ཆ་བ་ཉི་མ་གྲགས། བ་ཆ་བ་ཉི་མ་གྲགས་ལ་གཟེགས། དེ་བ་སྤྱི་དུ་སྤྱི་ཆ་བ་ཉི་མ་གྲགས་ཞེས་གྲིས།
 སྤྱི་གསུང་པ། 1 གོས་པ། སྤྱི་གོས་པ། སྤྱི་གསུང་པ་དང་དོན་གཅིག 2 ཟང་ཟེང་ལ་སོགས་པའི་
 སྤྱི་གྱིས་ཉི་མར་གོས་པ། དཔེར་ན་དགེ་སྤྱོད་སྤྱི་གསུང་པ་ལ་ཕྱག་མི་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་བ་དཔོན་
 ཚུ་ལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་གསུང། 3 བསྐྱོས་པ། གང་ཟག་སོ་སོར་བསྐྱོས་ཏེ་གཞག་པ། སོ་སོར་
 དེས་པའི་རོ་བོར་གཞག་པ། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང། སྤྱི་གསུང་པ་སྤྱོད་པའི་སྤང་ལྟ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 རོག་པ། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང། 5 གནས་ནས་བསྐྱོད་པ། རྒྱལ་
 བོང་ལས་རུས་སྤྱི་གསུང་པ་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 སྤྱོ་བ། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་པམ་པའི་སྤྱི་བས་སྤྱ། རྩས་
 གནས་ནས་གནས་སུ་སྤྱི་གསུང་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ།

སྤྱི་ལོ། 1 སྤྱི་བས་པའི་དོན་དུ་ལི་གྲུར་གསུང། 2 སྤྱི་ལེན་བྱ་ལའང་བཤད།

སྤྱི་གསུང་པ། (འདུལ་བ) 1 བསྐྱོས་པ། བསྐྱོས་པའི་དོན་ནི། གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྤྱི་བ་རྒྱུར་སེམས་ཐག་
 བཅད་པ་ལ་ཟེར། 2 (འདུལ་བ) སྤྱི་གོན་གྱི་དོན་ཡིན་པར། བསྐྱོན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང།

སྤྱི་གསུང་པ་སྤྱོད་པའི་སྤང་ལྟ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟ་སྤྱི་ལུ་ལྟའི་བརྒྱུད་པ། སྤྱི་གསུང་པ་སྤྱོད་པའི་སྤང་པའི་
 རོ་ཏེ་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྱོད་ལ་ཁྲིམ་པས་གོས་སྤྱི་བ་རྒྱུར་སེམས་ཐག་སྤྱི་གསུང་པ་ལ་དེ་ལས་
 ལྷག་པའི་གོས་བསྐྱུངས་ཏེ་ལྷག་པ་དེ་ཐོབ་པ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། གོ་བདེ་བར་
 བཤད་ན། གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྤྱི་བ་རྒྱུར་སེམས་ཐག་བཅད་པ་དེ་ལ་ལྷག་པར་བསྐྱུངས་ཏེ་ཐོབ་
 པ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། སྤྱོད་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉི་དགའ་ལ་ཁྲིམ་བདག་
 གིས་གོས་འབྲུལ་བར་བསམས་པས་སྤྱི་གསུང་པ་ལས་གང་བྱིན་པ་དེས་མི་མགུ་བར་ལྷག་པ་
 བསྐྱུངས་པ་ལས་སྤང་པའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་པའོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་
 གཞོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེས་པའོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། སྤྱི་གསུང་པ་ནི་བསྐྱོས་པའི་དོན་ཡིན་
 ལ། སྤྱི་བདག་གིས་རང་ལ་གང་བསྐྱོས་པའམ་སེམས་ཐག་བཅད་པ་དེ་ལས་ལྷག་པར་སྤྱོད་
 པའི་སྤང་ལྟ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྤྱོད་ཅས་བྱའོ།

སྤང་སྤོང་བྱག་བརྒྱ་བ། དཔང་སྤོང་བྱག་བརྒྱ་བ་ལ་གཟིགས།

སྤང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) <ཅེས་ཤིག> འཆང་བ་འབྲལ་བ་འཛོག་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤང་ལྷུང་སྤུམ་
ཅུའོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། ཉེས་པ་དེ་བྱིར་བཅོས་པ་ལ་སྤང་བྲལ་སྤོང་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་ན་སྤང་ལྷུང་
ཞེས་བྱའོ། །

སྤང་ལྷུང་བྱན་མོང་བ། (འདུལ་བ) དག་སྤོང་པ་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་སྤང་ལྷུང་།

སྤང་ལྷུང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་བ། (འདུལ་བ) དག་སྤོང་པ་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་མི་འབྱུང་བར་གཅིག་ཁོ་
ནའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་སྤང་ལྷུང་།

སྤང་སྤོས། བདུག་སྤོས་རལ་བ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

སྤངས་པ། 1 སྤོང་བའི་འདས་པ། 2 བཅོལ་བའི་བཟླ་ཉིང་། སྤང་ལྷུང་བྱིར་བཅོས་སྐབས་ལྷུང་བཟེད་
དག་འདུན་ལ་སྤངས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

སྤངས་པ་རྗེས་ཚུགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དྲུག་པ། སྤངས་པ་རྗེས་
ཚུགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་མེ། དག་འདུན་གྱིས་གནས་ནས་ལྷུང་བའི་དག་སྤོང་ལ་བཅས་ལྷན་
དག་སྤོང་གཞན་དག་གིས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་ལོངས་སྤྱོད་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་
གཞིའོ། །སྤོང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དག་འདུན་གྱིས་དག་སྤོང་འཆི་ལྟས་གནས་ནས་ལྷུང་
བ་ལ་ཉེ་དགས་མ་ཐུག་འཇུག་བྱེད་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་
ལ་གཞོད་པའོ། །

སྤངས་པ་སྟོབས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་ལྔ་པ། སྤངས་པ་སྟོབས་པའི་
ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་མེ། བཅས་ལྷན་དག་སྤོང་གིས་ཟས་སྤངས་པའི་དག་སྤོང་གཞན་ལ་དུས་སུ་
རུང་བའི་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱབས་ཉེ་དོན་གོ་བ་ལས་ཀྱང་བའི་
ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤོང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཆན་ཞུགས་སྟོབ་མས་སྤངས་པ་ལ་ཟས་
བསྐྱབས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་ཉེས་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་འབྱུང་
བའོ། །རང་གི་ནུས་བཤད་ལས་ཐམས་ཅད་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྟོབས་པ་ལ་ཉེས་པ་བྱས་

པ་ནི། འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་དགེ་སློང་ལ་ཕྱི་རོལ་ཟས་
སྟོབས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །

སྤངས་པ་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་བཞི་བ། སྤངས་པ་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་
ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྟན་དགེ་སློང་གིས་ཟས་སྤངས་པ་རྩོགས་པས་དུས་སུ་རུང་བའི་བཟའ་བའམ་
བཅའ་བ་སྟག་པོར་མ་བྱས་པ་ཟོས་པ་ལས་གྱུར་བའི་ལྟར་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤང་གཞི་ནི། མཉན་
ཡོད་དུ་བྱུག་སྟེས་ཟས་སྤངས་ནས་ཟོས་པ་ལས་ལྟར་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཟས་ལ་
འདོད་པ་ཆེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཞན་དག་མ་དད་པ་སྟེ་བཤོ། །

སྤ། བྱའི་མིང་། དཔེར་ན་པ་བྱ་ལ་པ་སྤ་དང་། མ་དང་བྱ་མོ་ལ་མ་སྤ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
སྤ་མེ། བབ་ཆགས་སམ་མཛེས་པོའི་སྟོང་ཚུལ། དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༧༥ལས། བྱར་
ཡོང་བའི་བྱང་ཐང་དུ་སྟོད་སྐབས་ཁོང་གིས་དེ་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་ད་ཆ་ལབ་ན་མཐོ་བསྟེགས་སུ་
འགོ་བས་སྤ་མེ་བསྟན་ན་འགབ་གསུངས་སྤ།

སྤ་བཤད། གོ་བ་རགས་བཤད། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་སྟོམ་བཤད་ཡང་འཐད་ལྟར་བྱས།
སྤར་དཔར་པར། (བདེ་སྟོང) འདིའི་དོགས་གཙོད། པར་དཔར་སྤར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྟེ་ཉི། རྒྱ་གར་གྱི་ཉི་མ་ཅལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་ འདིའི་ཤར་སྟོར་ཁུ་བྱ་དང་ཁུབ་བྱང་དུ་ལ་
དུགས་སོགས་ཡོད། བོད་པས་སྟེ་ཉི་ལ་མི་ཉི་ཞེས་འབོད་པར་བྱེད་ཀྱང་། སའི་ཉི་ Spiti ཞེས་ས་
སྤ་ཐོན་ཅམ་དུ་མགྲོགས་པར་བསྟག་དགོས། ཁོང་ཅག་གི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སོགས་བོད་
མི་དང་འབྲལ། །

སྤ་འབྲེལ་བ། (འདུལ་བ) སྤྱི་གཙོག

སྤྱི་གྲི། 1 (འདུལ་བ) སྤྱི་བྱའི་མིང་། སྤྱི་གྲི་ཞེས་པ་ནི་འདུལ་བའི་བརྟུང་ཅིག་སྟེ། དགེ་སློང་གི་རྣམས་
ཀྱི་སྤྱི་འབྲེག་བྱེད་ཀྱི་གྲི་ལ་སྤྱི་གྲི་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། སྤྱི་སྟེ་སྤྱི་འབྲེག་བྱེད་ཀྱི་གྲི་ཡིན་པས་ན་དེ་
སྤྱི་ཅེས་བྱའོ། །ལུང་ཁུ་བ་༩ པ་བ་ ༡༩༥་ ༣བཅའ་ས། སྤྱི་བྱའི་རབ་དུ་ལྟན་པ་གང་ཞེན། བཅོས་
ལྟན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་སྤྱི་བྲེག་པའི་བྱིར་སྤྱི་གྲི་རྗེས་སུ་གནང་བ་དེ་ནི་སྤྱི་བྱའི་རབ་

ཏུ་ཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །སྤྱི་ཞེས་པའི་ཐ་སྣང་འདི་ཐོག་མར་འདུལ་
བའི་བརྟེ་ཆད་ཅིག་ཡིན་ནའང་། བྱིས་སྤྱི་ཉམས་ནས་དཔལ་དཔལ་མཁ་སྟེང་གི་རིང་པོ་དེ་དག་གི་
མིང་དུ་བྲགས་སོ། ། 2 དཔལ་དཔལ་སྟེང་གི་རིང་པོ། སྤྱི་བཤད་ནི། ༡་ཅང་ནོ་བས་སྤྱི་དང་ཁ་སྤྱི་
སོགས་ཀྱི་ཉག་མ་དེའི་སྟེང་དུ་སྤྱངས་ན་གཅོད་ཏུས་པས་དེ་སྟེང་ཅེས་བཏགས། རལ་གྱི་འུ་
བཤད་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེ་བར་སྤྱི་སྟེ། རལ་པའམ་སྤྱི་དང་སྤྱི་སོགས་གཅོད་ཏུས་པས་དེ་སྟེང་
ཅེས་ཟེར་བ་ཡིན་འདྲ།

སྤྱི་སྟོལ་བ། 1 ཁོང་ཁོ་ཞི་བར་བྱེད་པ། ཁོང་ཁོ་སྤྱི་བ། 2 ཉེས་པ་བཤགས་པ། 3 ལུས་ཞབས་བྱེད་
པ། 4 (འདུལ་བ) ཁེངས་སྤྱི་བ་བ། ང་རྒྱལ་ལམ་རྒྱགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ། སྟོབ་དཔོན་ཡོན་
ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རང་འབྲེལ་ལས། སྤྱི་འཁུམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དེས་ནི་རྒྱགས་
པ་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། ། 5 (འདུལ་བ) བཞིན་ཏུ་འོག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་
པ། སྟོབ་དཔོན་རྩལ་ཁྲིམས་བསྤྱངས་གསུང་། སྟོལ་ནི་སྟོལ་གྱི་སྤྱི་ཆེན་དང་། སྟོལ་གྱི་དུ་
བའི་འབྲེ་རྩལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད། སྤྱི་སྟོལ་བ། སྤྱི་བསྟོལ་བ། སྤྱི་བསྟོལ་བ། སྤྱི་འཁུམས་
པར་བྱེད་པ་རྣམས་དོན་གཅིག

སྤྱི་བསྟོལ་བ། (འདུལ་བ) སྤྱི་སྟོལ་བ་དང་འདྲ།

སྤྱི་བསྟོལ་བ། (འདུལ་བ) སྤྱི་སྟོལ་བ་དང་འདྲ། བསྟོལ་བ་ནི་སྟོལ་གྱི་འདས་པའི་འབྲེ་རྩལ་གཞན་ཡིན་
པར་བཤད།

སྤྱི་ཐེང་ཞེས་བྱེད་པ། (འདུལ་བ) འཛིགས་སྤྱི་བསྟོལ་པའི་དོན། ལུང་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་༩ རྩ་
༡༣ ལས་ལས། སྤྱི་ཐེང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་གྱེན་དུ་འབྲེད་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་
ཤེས་སོ། །

སྤྱི་རེ་རེ་ནས་གཡས་སྤྱི་འབྲེལ་བ། (པར་ཐུན) སྤྱི་རེ་རེ་ནས་གཡས་སྤྱི་འབྲེལ་བ་ནི་བསྤྱི་ཁྱེད་བྱ་རེ་རེར་
སྤྱི་གཉིས་གཉིས་མེད་པར་འབྲེལ་བའོ། །ཞེས་ཇེ་འཛིགས་བཤད་གསེར་བྲེད་༡༡༩ན་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

སྤྱོད་། 1 གང་རེག་དང་འཛིགས་སྤྱག་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱ་བྱེན་དུ་ལང་བ། 2 ཡན་ལག་སྤ་
 མོ། ཆམས་སྤ་མོ། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་སོགས་ཀྱི་ཆམས་སྤ་མོའི་མིང་། རྗེའི་སྤགས་རིས་ཆེན་མོ་
 ལས། གསེར་གྱི་ཟེ་བ་དང་སྤྱོད་གི་ཟེ་འུ་འབྱ་དང་ལྷན་པ། ཞེས་དང་། བཞ་ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་
 རྒྱན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། མཆུ་སྤོས་བྱ་དུའི་སྤྱེད་ཆལ་ཉམས་དགའ་བར། །ཆུ་ཤེལ་གསལ་བའི་
 སྤྱོད་ལང་ལུང་ལ། །འགོངས་པའི་ཆེམས་དཀར་འཕྲེང་བ་ཆར་དུ་དང་། །སྤྱན་ཆིག་གི་འགྲུར་
 གངས་ཀྱིས་སྤྱ་འཛིན་གྱི། །དབང་པོ་རྣམ་པར་བཞད་པའི་བཅུད་ལེན་འདིས། །ཞེས་དང་། མེ་
 རྟོག་འབྲས་བྱས་གང་བའི་ལྗོང་ཤིང་གི། སྤྱོད་མཛོན་པར་རྒྱས་པའི་ས་འཛིན་ཁོད། །སྤྱོད་ལུང་
 ལོ་མའི་སྤྱིལ་རྒྱུང་ཉམས་དགའ་བར། །ཉིང་འཛིན་དགའ་བའི་དཔལ་ལ་སྤྱོད་པར་སྤོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྤྱ་མདོག་ཁ་དོག་གཡུའི་སྤྱོད་རྒྱས་པའི་གཤམ་ཐབས་ནི་ཉེ་བར་བཞོས།
 ཞེས་དང་། དབྱར་གྱི་མཛེས་མ་ལང་ཆོ་དར་ལ་བབ་པའི་རྟོར་འཛིན་མཁྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་མཛེས་
 བས་བྱལ་ལྟ་བུ།

སྤྱ་སྤྱ། (ཡུལ་རྒྱུད་) རྒྱུན་རྒྱུང་ཐད་མི་ཐེག་པར་སྤྱག་ཡུས་བྱེད་པའི་མིང་ཡིན་པར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་
 ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་33བལས་གསུངས།

སྤྱ་སེར་ཟེང་ངེ་བ། སྤྱ་སེར་པོ་ཟེང་ངེར་ཡོད་པ།

སྤྱག་ རིན་ཆེན་ཞིག་སྟེ། ཆབ་རིམ་ལོ་སྤྱོད་ལོན་ན་སྤྱག་ཏུ་འགྲུར་བར་བཤད་སྟེ། ཞེས་ཁུ་བྱ་ཆུ་མ་
 བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་།

སྤྱན། 1 གཉེན་ཉེ་དུ། སྤྱན་མཆེད། 2 ཐགས་ཀྱི་འཕྲེད་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་སྤྱད་པའི་མིང་། ཆོམས་ཀྱི་འགྲེལ་
 བ་༩ ཏུ་ 161བལས། ཐགས་ནི་སྤྱལ་མའི་ཆོགས་ཉེ་སྤྱལ་མར་སྤྱེངས་ཤིང་རིང་པོར་བྱས་
 བའོ། །བརྒྱུད་བའི་སྤྱེངས་ཤིང་རིང་དུ་བྲངས་པའོ། །སྤྱན་ནི་གང་དང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གང་
 དེ་དང་འཕྱོར་བའི་སྤྱད་པ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རྫོས་པ་སྟེ། སྤྱད་པ་གང་དང་གང་གིས་འཕྲེད་དུ་
 གཞུག་པའི་སྤྱད་པས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །འདིས་སྤྱན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སྤྱན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས། སྤྱ་བཤད་ནི། ཐགས་སྤྱད་དང་མཉམ་དུ་ཆོགས་པའམ་འཕྱོར་བའམ་མཐུན་པར་བྱེད་

བས་ན་སྤྱན་ཞེས་མིང་བཏགས་པར་སེམས་སོ། །

སྤངས་སྒྱ། འབྲས་སྒྱ། ལྷགས་སྒྱ། ལྷགས་སྒྱ། སྒྱ་འདྲ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྒྱ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་
གནང་བའི་སྒྱ་མའི་རྣམ་འབྱོར་ལས། སྤངས་སྒྱ་ཁ་བ་སྤྱུས་པ་ལྟར་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
དེ་ནི་སྒྱ་འདྲ་ལ་གཟུངས་གཞུག་ལྷུ་ལ་རྗེས་མའི་ལ་ཞལ་ཞལ་ལེགས་པར་བྱས་ཤིང་
ཆ་ལ་བརྒྱབ་ནས་ཁ་བ་སྤྱུས་པར་བྱེད་པ་དཔེར་སྤངས་པ་ཡིན་ནམ་སྒྱ་མོ། །ཆོག་འདི་རྗེ་ཙོང་
ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཁས་བྱུབ་པེན་པོ་ཆེ་ལ་གཅིག་བརྒྱད་དུ་གནང་བའི་སྒྱ་མའི་རྣམ་འབྱོར་ཟབ་
ཁྱད་ཅན་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ནས་སྤྱན་འཛོག་མཁམ། འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་བསམས་ལ། བསྐྱེད་འདབ་བརྒྱད་སྤངས་སྒྱ་ཁ་བ་སྤྱུས་པ་ལྟར་སྤངས་པའི་
ཅེ་ལ་དམིགས་བཅེ་མའི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་གསེར་གྱིས་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་གསུངས། རྒྱ་ལ་
མཆོག་བསྐྱེད་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མའི་ཁྱེད་ཡིག་ལས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་རྗེ་སྒྱ་མའི་
སྤྱར་གྱུར་པར་བསམས་ནས་པད་འདབ་རྣམས་སྤངས་སྒྱ་ཁ་བ་སྤྱུས་པ་ལྟར་འདུས་པའི་ནང་འོད་
ཟེར་སྒྲ་ལྷས་ཞལ་ཞལ་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་དམིགས་བཅེ་མ་དང་ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྤྱགས་ཟེར་
གིས་བཅིངས་པར་བསམ་པའི་ཅེར་དོ་རྗེ་ནག་པོ་ཅེ་ལྟ་བུ་བྱེད་པའི་ཏོག་ལྷི་བས་མནན་པར་
བསམ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཅམ་ལས་སྤངས་སྒྱའི་འགྲེལ་བཤད་མི་སྤང་ལ། བ་པོང་ཁ་བ་
བདེ་ཆེན་སྤྱིར་པོ་སོགས་སྒྱ་མ་གང་གིས་ཀྱང་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་མ་མཐོང་དོ། །ཡང་
སྤངས་སྒྱ་ཞེས་པ་མེ་ཏོག་ཅིག་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་ནམ་སྒྱ་མ་འབྲུང་སྤིང་ཀྱང་། དེ་ནི་ཡིན་པར་མི་
སེམས་ཏེ། ཁ་བ་སྤྱུས་ཞེས་མ་གསུངས་པར་ཁ་བ་སྤྱུས་ཞེས་བྱེད་པ་པོ་དང་འགྲེལ་བའི་ཆོག་
གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

སྤྱན་མཆེད། གཉེན་ཉེ་དུ། འདིར་མཆེད་ཅེས་པ་ནི་མ་གཅིག་ལས་མཆེད་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་
བྱལོ། །མཆེད་པ་དང་། འཕེལ་བ། རྒྱེས་པ་རྣམས་འདིར་དོན་འདྲ།

སྤྱན་མཆེད་ཤེའི་སྤྱིར་གྱི་མིང་། རང་གི་གཡས་སུ་རིམ་པ་བཞིན། མིང་པོ་གཅེན་གཞུང་སྤྱི་མོ་སྤྱ། རང་
(མོ་ཡིན་ན་དེའི་) སྤྱན་པོ་ལ་མིང་པོ་ཟེར། རང་ལས་ཆེ་བར་བྱ་པོ་ (གཅེན་པོ་) དང་། རང་

ལས་རྒྱུ་བར་རྒྱ་པོ་ (གཞུང་པོ) ཟེད། །ཕུ་བོའི་རྒྱུ་མ་སྤྱོད་ཡིན། །ཕུ་དང་རྒྱ་བོའི་བྱིས་པ་
ལ། །རང་གི་ཚ་བོ་ཚ་མོ་དང་། །དེ་ཡི་བྱིས་པར་ཡང་ཆ་ཟེད། །རང་ནས་གཡོན་དུ་རིམ་པ་
བཞེད། །སྤང་མོ་ཨ་ཅེ་རྒྱ་མོ་སྟགས། །རང་ (པོ་ཡིན་ན་དེའི) སྤྱན་མོ་ལ་སྤང་མོ་ཟེད། །རང་
ལས་ཆེ་བ་ཨ་ཅེ་ (གཅེན་མོ) དང་། །རང་ལས་རྒྱུ་བར་རྒྱ་མོ་ (གཞུང་མོ) ཡིན། །རྒྱ་མོའི་ཁྱོ་
བོར་མག་པ་ཟེད། །ཨ་ཅེ་རྒྱ་མོའི་བྱིས་པ་ནི། །རང་གི་སྤྱག་ཆ་སྤྱག་མོ་ཡིན། །སྤྱག་ཆ་སྤྱག་མོའི་
བྱིས་པ་ནི། །རང་གི་སྤྱག་གི་ཡང་ཆ་ཟེད། །དེ་རྣམས་སྤྱན་མཆེད་ཤ་ཉི་ཡིན། །ཞིབ་པ་རིགས་
རུས་ཆོ་འབྲང་གི་འབོད་མིང་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྤྱན་པ། 1 བསྐྱེས་པ། 2 རྒྱན་པ། 3 བསྐྱེན་བསྐྱེན་པ། སྤྱན་པའི་དོན་གསུམ་ག་ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་ན་
གསལ་བ་ལྟར་བཞག་།

སྤྱད། རིའི་མིང་། ཕུར་དང་དོན་གཅིག

སྤྱར་ཁང་། རོ་ཁང་། ཕུར་ཁང་དང་དོན་གཅིག

སྤྱར་རྒྱལ། 1 གནའ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་མིང་ལ་སྤྱར་རྒྱལ་ཟེད། སྤྱར་རྒྱལ་དང་སྤྱར་རྒྱལ་རྣམས་
དོན་འབྲ། དེབ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༤༠ལས། སྟོན་གྱི་ཡི་གེ་རྟེན་པ་རྣམས་ལས་ཡུལ་འདི་ལ་སྟོན་མིང་
སྤྱར་རྒྱལ་ཞེས་ཟེར་ལ། བྱིས་བོད་ཅེས་བྱ་བ་འཆད་པ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆའི་གསུང་
དང་སྤྱར་ན་འབྱོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 བོད་ཀྱི་ཡུལ། 3 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ།

སྟོན་ཏོག་རྒྱན་ཞིག

སྟོལ་མར་བསྟོད་པ། སྟོབ་དཔོན་མ་ཉི་ཅི་ཅ་དང་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་བོ་དག་གི་ཞལ་སྤྱན་ས་
མཛད། བསྐྱེན་འགྱུར་བོད་། ༩ ག ༡ པར་བཞུགས།

སྟོ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ལྟ་བུ) 1 རྩེ་བ། འགྱུར་བ། གནས་གཞན་དུ་སྟོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྟེང་།
ཅེ་མོ། མཐོན་མོ། དཔེར་ན་རི་བོའི་སྟོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྟེང་དང་སྟོ་གཉིས་དོན་གཅིག་བདག་ཅག་
གི་སྟོན་པ་རྩི་གདན་གྱི་སྟོ་ལ་མཛོན་པར་རྩི་གས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དོགས་
གཅོད། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གྱུང་ཆིག་གིས་བེད་སྟོད་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤེས་

བྱ། ཡོད་པ། གཞུལ་བྱ། གཞི་བྱ། ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། གློའི་ཡུལ་ཞེས་པ་
ལས། གློའི་གཞི་བྱ། གློའི་ཡོད་པ་སོགས་མི་ཐེར་བ་བཞིན་ནོ། །སྤྱིར་བཏང་རི་བོའི་སྒོ་དང་།
སའི་སྤྱང་ཐེར་བ་ལས་སྒྲོག་ནས་སྤྱི་ན་མི་མཛེས་ལ། འོན་ཀྱང་དོན་གདན་གྱི་སྒོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་རེ་རེ་ཅམ་ནི་འབྱུང་ངོ་། །ཆོས་ལས་ཀྱང་། བརྟན་རྣམས་རི་བོའི་སྒོ་དག་ལས། །ས་སྤྱང་
བྱིས་པ་རྣམས་ལ་བཟླ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །⁴ རུས་གྱི་མིང་ཞིག་ཏུ་བཤད།

སྒོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ། (འདུལ་བ) དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་འདག་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཆད་
ལས་ཤིག་སྒོ་བ་ཞོད་པ་དང་སྒོ་བ་སྤྱད་པའི་དགོས་པ་ནི། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་བཅབས་ཉེས་
འདག་པའི་ཕྱིར་ཡིན། མགུ་བ་ཞོད་པ་དང་མགུ་བ་སྤྱད་པའི་དགོས་པ་ནི། ལྷག་མའི་དབྱུང་བ་
ཆགས་པའི་རྟེན་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་བཤགས་པ་ཆགས་པ་རྟེན་
ཏུ་འགྱུར་པའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན། དབྱུང་བ་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི། ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་དག་པར་འགྱུར་
བའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིར་བཤད་ནི། ས་རང་བཞིན་ཏུ་གནས་པ་ལས་དམན་པའི་སར་མར་སྒོ་
བ་ཡིན་པས་ན་སྒོ། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་དོན་ཏུ་དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱགས་
མགུ་བར་བྱེད་པས་ན་མགུ། དམན་པའི་ས་ནས་རང་བཞིན་གྱི་སར་ཡར་དབྱུང་བའམ་གཞག་
པས་ན་དབྱུང་ཞེས་བྱའོ། །ཁྲོད་དོལ་སྒྲ་མའི་གསུང་འབྲུམ་སྒྲེགས་བམ་དང་པོ་⁴⁰⁹ ལས། ལྷག་
མ་བརྒྱ་གསུམ་གང་རུང་བྱུང་ནས་ཞག་གངས་མ་འདས་ན་མགུ་བ་སྒྱོད་པ། དབྱུང་བ་སྒྱོད་པ་
གཉིས་མི་དགོས། ཞག་གངས་འདས་ན་སྒོ་མགུ་དབྱུང་བ་གསུམ་གམ་བྱས་བར་ཏུ་བཤགས་
ཚུལ་མེད། ཅེས་གསུངས། སྒོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་བྱེད་པའི་སྒོལ་འདི་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་
སུ་མ་དར་བས། འོན་དེང་སང་བོད་ཀྱི་ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་དགོན་སྡེ་ཆེན་པོ་
རྣམས་སུ། ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱ་ཐབས་མེད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེན། བཅོམ་ལྷན་འདས་
གྱིས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པ་ལ་སྒོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་
མི་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་གྱིས་སྒོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་པོ་འདི་ལྷུང་བ་འདག་པ་ལ་མེད་ཏུ་
མི་རུང་བའི་རྒྱ་ཞིག་མིན་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་འདུག་སྤྲུལ་ཡང་། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བའི་

གནད་ཅིག་ཡིན་པས་ངེས་པར་དོགས་པ་གཙོ་བོ་དགོས་པ་ཞིག་གོ། སྤྱིར་བཏང་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་འདེད་པའི་འདུན་ལྷན་མའི་ལྷུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པ་ལ་ངེས་
 པར་སློམ་གྱུ་དབྱེད་གསུམ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ། མ་
 མོ་འཛིན་པ་སོགས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ཀྱང་དམིགས་བསམ་ལ་
 གནད་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་ལ་དགེ་འདུན་ལྷན་མའི་ལྷུང་བ་ལྟ་བུར་སློམ་གྱུ་
 དབྱེད་གསུམ་གྱི་ཆད་ལས་མི་དགོས་པར། དགེ་སློང་གང་ཟག་གི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་
 པས། དགེ་འདུན་ལྷན་མ་འདག་པར་གསུངས་ཏེ། ༡ ་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འདུལ་བ་
 མདོ་ཅེ་བ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། །ཤེས་
 པས་མི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་པས་དགེ་འདུན་ལྷན་མ་ལས་ལྷང་དོ། །བསམ་བསམ་
 ལྷུང་བ་ལས་ལྷང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེར་མ་ཟད་གལ་ཏེ་
 མདོ་སློང་འཛིན་པ་དེ་དག་ལ་སློམ་གྱུ་དབྱེད་གསུམ་གྱི་ཆད་ལས་དང་ནན་ཏུར་གྱི་ལས་བྱས་ན་
 དབྱེད་གྱི་སློམ་པོར་ཡང་གསུངས་ཏེ། ༢ ་དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་པ་དང་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་
 མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་པ་དང་ཐོས་པ་དང་ཕྱོགས་དང་འཁོར་མང་བ་དག་ལ་ནི་
 སློམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ༣ ་ ། ཡང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་ཅེ་བ་དང་
 འགྲེལ་། རང་གི་རྣམ་བཤད་ ་ལས། རོ་ཆ་དང་ལྷན་པ་དང་། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་པས། དགེ་
 འདུན་ལྷན་མ་ལས་འདག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིས་སློབ་བྱ་བ་དང་མགྱུ་བར་བྱ་བ་དག་ལ་རྩོམ་
 པ་མི་དགོས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༤ ་ ། མཆོད་ཀྱི་ལས། སློ་
 བ་དང་ཞེས་པ་ནས་དབྱེད་བར་བྱའོ་ཞེས་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སྡེ་སློང་འཛིན་པ་ལ་ལྷན་མའི་ལྷུང་བ་
 རྒྱུད་ན་སློམ་གྱུ་དབྱེད་བྱ་བྱ་བར་བཤད་པ་འདི་དང་། ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་ལས་མདོ་སྡེ་འཛིན་
 པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་པས་ལྷན་མ་འདག་གོ་ཞེས་བཤད་པ་དང་འགྲེལ་ཞེན།
 སྡེ་སློང་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་སློམ་གྱུ་སྤྱད་པ་མ་བྱས་ན་ཕྱིར་ཆད་རྒྱུན་སློམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་

བཅོས་ཀྱི་བསམ་པ་མཚན་ཉིད་པ་མི་སྤྱི་ན་སྤྱོད་མཁུ་དབྱེད་བ་དགོས་ལ། བསམ་པ་དེ་སྤྱི་ན་སྤྱོད་འཛིན་པས་སྤྱོད་མཁུ་དབྱེད་བ་མི་དགོས་པ་སྤྱི། བསམ་པས་ལྷུང་བ་ལས་ལྷང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ༡༥ ་ མཚོ་རྒྱུག་ལས། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་པོ་བཤགས་ཡུལ་ལ་དམིགས་བསམ་ལོད་དེ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལྷས་ནི་པམ་ལྷག་གི་སྤྱོད་པོ་ལྷ་ཡང་ཐམས་ཅད་དགེ་སྤོང་གཅིག་ལ་བཤགས་ཏེ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་ཡང་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་འདག་པར་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། ཞེས་གསུངས། ༡༦ ་ མཚོ་རྒྱུག་ལས། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལྷས་ནི་སྤངས་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་མི་དགོས་པར་བམ་པོ་ལྷ་བརྩུ་བ་ལས་གསུངས་སོ། ཞེས་གསུངས། ༡༧ ་ མཚོ་རྒྱུག་ལས། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལྷ་ལ་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་བྱེད་ཡང་སྤྱོད་མཁུ་དབྱེད་བ་མི་དགོས་པར་དགེ་སྤོང་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་དག་པར་འགྲུང་དོ། ཞེས་གསུངས། ༡༨ ་ མཚོ་རྒྱུག་ལས། གསུམ་པ་ལྷུང་བ་གང་དག་པའི་དོན་དུ་ཅོད་པ་ནི་རང་གི་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་བཅབས་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་པ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་བདག་གི་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བར་ཡོད་པ་དང་། ༡༩ ་ མཚོ་རྒྱུག་ལས། དང་པོ་ཡུལ་གང་ལ་དབྱེད་བ་བྱ་བ་ནི། ཆོས་བརྩུ་ལྷན་ཏེ་སྤྱོད་མོང་བ་བརྒྱུད་ནི་ལས་གཞིའི་སྐབས་སུ་སྤོས་ལ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། མཁུ་བ་སྤྱད་པ་དང་ལྷན་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ༢༠ ་ མཚོ་རྒྱུག་ལས། སྤོ་བ་སྤྱད་དགོས་ཀྱི་འཆབ་པ་ལ་ནི་རྟེན་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡན་ལག་དུ་དགོས་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་སོ། ༢༡ ་ མཚོ་རྒྱུག་ལས། གཞན་ཡང་དངོས་པོ་སྤང་དགོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་ལྷུང་དུ་རྣམ་པར་འཛོག་ན། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྤང་ལྷུང་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བརྩས་ལས། རོ་ཆ་དང་ལྷན་པ་དང་། མདོ་སྤྱི་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་ལས་ལྷང་སྤྱི། དངོས་པོ་སྤང་བ་དང་བྲལ་བར་བྱ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྤང་མི་དགོས་ཀྱང་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཤད་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ༢༢ ་ མཚོ་རྒྱུག་ལས། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤང་ལྷུང་ལ་

ནི་མི་སྤྱད་ཏེ། དངོས་པོ་དེ་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༣ །མཚོ་རྒྱུག་
ལས། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤང་ལྟར་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྤང་ཤུག་རྟེན་གྱི་
བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལས། སྤང་མི་དགོས་པར་བཤད་པ་སྤང་བྱངས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། དེའི་
ལྷག་མ་ཕྱིར་འཆོས་པ་སློབ་བྱ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པའི་གནད་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །༡༤ །མཚོ་རྒྱུག་ལས། གང་ཞིག་སྤང་བའི་ལྟར་བྱེད་དངོས་གཞི་ཡིན། སྤང་ལྟར་ཕྱིར་
བཅོས་འཆགས་བྱུང་གི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་བདག་གི་རྒྱུད་དང་འདོད་ན་བཅ་སོ་
ལྷ་བརྩུ་བ་འདུལ་བ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པ་ལས། འབྲེལ་བར་ཡོད། རོ་སོ་ཤེས་ཤིང་བྱ་བར་བྱས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༥ །མཚོ་རྒྱུག་ལས། ཐ་མ་ནི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ན་སྤང་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཤོད་དུ་མདོ་སྤེལ་པ་སོགས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་
ཅན་ལ་སློམ་གྱུ་དབྱུང་གསུམ་མི་དགོས་གསུངས་པའང་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་བསམ་པ་མཚན་ཉིད་
པ་སྤྱེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྤྱེས་མེད་ན་སློམ་གྱུ་དབྱུང་གསུམ་དགོས་པ་ཡིན་
ཏེ། མཚོ་རྒྱུག་སྤྱོད་ཆ་ལས། སློབ་དང་ཞེས་པ་ནས་དབྱུང་བར་བྱའོ་ཞེས་གནས་ཀྱི་སྤྱི་མ་སྤེལ་
འཛིན་པ་ལ་ལྷག་མའི་ལྟར་བ་བྱུང་ན་སློམ་གྱུ་དབྱུང་བ་བྱ་བར་བཤད་པ་འདི་དང་། ཕྱིར་བཅོས་
ཀྱི་གཞི་ལས་མདོ་སྤེལ་འཛིན་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་ལྷག་མ་འདག་གོ། །ཞེས་
བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེན། སྤེལ་སྤྱོད་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་སློམ་གྱུ་སྤྱད་པ་མ་བྱས་ན་ཕྱིན་ཆད་རྒྱན་
སྤྱི་མ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་བསམ་པ་མཚན་ཉིད་པ་མི་སྤྱེན་སློམ་གྱུ་དབྱུང་བ་དགོས་
ལ། བསམ་པ་དེ་སྤྱེན་སྤེལ་སྤྱོད་འཛིན་པས་སློམ་གྱུ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པ་སྟེ། བསམ་པས་ལྟར་
བ་ལས་ལྟར་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

སློག་ཏེ། ར་ཆོད་མཐོ་བའི་ཤད་པོ་ལ་སྤྱད་པའི་ཆོག་ཅིག (ཁ་སྤྱད་དུ་སྤྱོད་ཏེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བཟོད་)
སློ་སློ། སློ་སློ་དང་འད། ཐོ་སོ་ཞེས་བྲིས་པའང་ཡོད་དེ། བེའུ་འབྲེལ་ལས། བྲིས་པའི་ཟན་དེ་སོ་སོ་ལ་
གཏད་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སློ་བ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དུ་ལྟ་བུ) 1 སློ་དང་དོན་འདྲ། 2 (འདུལ་བ) ལྷག་མའི་བཅའ་སྤྱོད་པས་འདག་

པའི་ཆེད་དུ་ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་དཔལ་པའི་སར་སྟོབ་པའི་དགོ་འདུན་ལྷག་པའི་ཆད་
ལས་ཤིག།

སྟོབ་ནོད་པ། (འདུལ་བ) སྟོབ་པའི་ཆད་ལས་དང་དུ་སྦྱང་བ།

སྟོབ་སྟོད་པ། (འདུལ་བ) སྟོབ་པའི་ཆད་ལས་ལ་སྟོད་པ་སྟེ་ཞུགས་པ།

སྟོབ་པོ། 1 རང་གི་པ་མའི་པ། འདི་ལ་སྟོབ་སྟོད་དང་། མེས་པོ་ཡང་ཟེད། 2 བློ་པོའི་མིང་། སྟོབ་ལགས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

སྟོང་ཁང་། (འདུལ་བ) མཚམས་ཁང་ངས་སྟོམ་ཁང་། སྟོབ་ཤད་ནི། དངོས་སུ་གཉིད་སྟུགས་དང་རྣམ་
གཤེད་སྟོང་ཞིང་། རྒྱུད་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་དག་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་ཁང་པ་ཡིན་པས་དེ་
སྟོང་ཅེས་བྲ། དེའི་རྣམ་པ་ནི། འོག་གསལ་གཉིས་ཀྱི་ངོས་ཤིང་དེར་གནས་ཁང་བརྟེན་པའི་གནས་
ཁང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྤང་དོད་པའོ།

སྟོང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པའི་མིང་། གཙོ་བོ་ནི་གང་
འཁོར་ནི་གང་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་ཁན་མ་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་མི་དགོ་བ་བདུན་སྟོང་བ་ནི་གཙོ་
བོ་དང་། ཆང་འཕུང་བ་ལ་སོགས་པ་བཅས་པའི་ཁན་མ་ཐོབ་སྟོང་བ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ཏེ། གཙོ་
བོ་ཤིང་ཐོག་ཨ་མ་ལྟ་བུ་དང་། འཁོར་སྤང་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་ཆལ་གྱི་རྩ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་མཆོད་ཀྱི་ག་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །དགོ་སྟོང་དང་དགོ་སྟོང་པའི་སྟོམ་པ་ནི་སྟོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཅན་ཡིན་ལ། དགོ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་སྟོམ་པ་ནི་སྟོང་བ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་
ཞེས་སོ། །ཞེས་མཆོད་ཀྱི་ག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྟོང་བ། (ཟེད་ཐོལ་མེད་པ) 1 འབྲུལ་བར་བྱེད་པ། འདག་པར་བྱེད་པ། འདོར་བ། སེལ་བ། སྦྱར་བ། འཕེན་བ།
གཡུག་པ། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་གཞི་དེ་ལས་སྟོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྟོང་བ། སྤངས་པ། སྤང་
བ། སྟོངས་ཤིག། 2 (མིང་ཆོག) བསྤང་བྱེད་སྟོམ་པའི་མིང་། དཔེར་ན་སྟོང་བདུན་འཁོར་བཅས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 (མིང་ཆོག) སྟོམ་ཉམས་ལེན་དང་བསམ་གཏན་ལའང་ཟེད། དཔེར་ན་སྟོག་པ་
ཐོས་བསམ་དང་སྟོང་བ་བསམ་གཏན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། (འདུལ་བ) སྒྲོང་བ་བདུན་གྱི་བདག་ཉིད། ཞིབ་པར་སྒྲོང་བདུན་འཁོར་
བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཟེགས།

སྒྲོང་བ་བའི་ཞལ་ཏྲ་བ། (འདུལ་བ) མཚན་ས་གཡོག

སྒྲོང་བ་བའི་མཚན་ཉིད། (འདུལ་བ) སྒྲོང་བ་བའི་བདག་ཉིད། སྒྲོང་བ་བའི་ནི། ཅ་བ་བའི་ཉེས་པ་
སྒྲོང་བའོ། །དགེ་སྒྲོང་དང་དགེ་སྒྲོང་མའི་སྒྲོམ་པ་ནི་སྒྲོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ།
དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་སྒྲོམ་པ་ནི་སྒྲོང་བ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཞེས་སོ། །སྒྲ་ས་
ཆོག་རྒྱབ་དག་འབྲལ་དང་གསུམ་ནི་དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་སྒྲོང་བར་དངོས་
སྒྲུལ་ས་སྒྲུངས་ཏེ། སྒྲ་ས་ལ་སོགས། དེ་གསུམ་སྒྲོང་བར་ཁས་ལེན་པའི་ཆོག་ནི་ཆོག་ལས་
མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེ་གསུམ་སྒྲོང་བའི་སྒྲོམ་པ་དངོས་སྒྲུལ་ས་སྒྲུངས་ཀྱང་། སྒྲུངས་
པའི་སྒྲོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལས་འདས་ན་ཡིད་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱའི་ཉེས་བྱས་སྒྲུ་
འབྱུང་བའོ། །ཞེས་མཆོ་རྒྱུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲོང་བའི་གཞུ། (འདུལ་བ) འཁར་བམིལ།

སྒྲོད། ཁ་ཟས་ལ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་སི་བན་ལྟ་དང་གཡེར་མ་སོགས་ཀྱི་སྦྱི་མིང་། དཔེར་ན་སི་བན་ལ་
ལྷགས་པོད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྒྲོབས་པ། མི་འཇིགས་པ།

སྒྲོམ་བཤད། སྒྲམ་བཤད་ལ་གཟེགས།

སྒྲོས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ཆེ། སྒྲུང་པོ་ཆེ་འདི་ལ་སྒྲུང་པོ་ཆེ་པལ་བ་བཅུའི་སྒྲོབས་ཡོད་ཟེར།

སྒྲོས་ཉུག་པ། (འདུལ་བ) སྒྲོས་ཉུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩས་ཅི་ཞེས་པོ་དག་གིས་ལུས་ཐམས་ཅད་ཉུག་
པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆར་བཤད་པ་ལས་གསུངས།

སྒྲོས་ཉུག་ (འདུལ་བ) རྩས་ཅི་ཞེས་པོའི་བྱུག་པ།

སྒྲོས་ཅི་ཞེས་པོའི་ལྷེ་བྱ ཅི་ཆབ་དང་དོན་གཅིག ཅི་ཆབ་ལ་གཟེགས།

སྒྲུང་པ་རྣམས་སྒྲོང་གི་ཉིང་རེ་འཛིན། མི་སྒྲུག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་

དང་དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། སྤྱ་བཤད་ནི། འདོད་ཆགས་
སོགས་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ་དེ་རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བཏགས་
སོ། སྤྱོད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་འཐད་དེ། སྤྱད་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས། སྤྱོད་པ་རྣམས་
ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་པོ་མ་ཐུན་པར་གསུངས། །འདི་སྤྱད་དུ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
སྤྱོད་པ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཉི་སྤྱག་དང་རྒྱལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པ་ཐད་དང་པ་
བརྒྱད་ཁྱི་ཡོད་དེ། དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་པོ་བརྒྱད་ཁྱི་གསུངས་
སོ་ཞེས་བཛོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

སྤྱད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ། རྣལ་འབྱོར་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་ནང་ཆོན། འདོད་ཆགས་སོགས་
ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ་རྣམས་པར་སྤྱོད་པའི་དམིགས་པ་སྟེ་མི་སྤྱག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་
དང་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱལ་སྟེ་ལྷའོ། སྤྱ་བཤད་ཡང་དེས་ཤེས་སོ། །མི་
སྤྱག་པ་སྒྲོམ་ཚུལ་སོགས་ནི་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱུ། 1 མིག་གི་ཞེས། 2 (ལར་ཕྱིན) རང་གི་བདག་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་
སེམས་ལ་བརྟེན་ལས་བྱུང་ཞིང་རང་ཡུལ་མངོན་སྲུང་དུ་མཐོང་བས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་རིག་པ། སྤྱུ་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འཕྱི་སྤྱུ། ལྡེ་སྤྱུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
སྤྱུ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུ་ཉེ་སྤྱུ་ལྟ་ཡོད་དོ། །

སྤྱུ་བསྐྱེད་སྤྱུ་གཟིགས་སྤྱོད་རམ་གཅེས་སྤྱོད་། སྤྱེས་སྤྱུལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལས་བྱུང་ཐོན་པའི་
སྤྱུ་བསྐྱེད་སྤྱུ་ཐུན་མཐུན་གནང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྱུ་ཁྱེད། གདོད་ཡིག་ལ་གཟིགས།

སྤྱུ་ལྷ། (ལར་ཕྱིན) འཕྱི་སྤྱུ། ལྡེ་སྤྱུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱུ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུ་དང་
ལྷའོ། །སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་ལ། སྤྱུ་ལྷའི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག་རང་གི་སྤྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་
རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་འཕྱི་རིག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱའི་གསུགས་སྤྱ་རགས་མངོན་སྲུང་དུ་
མཐོང་བའི་རིག་པ། འཕྱི་སྤྱུ་ཀྱི་མཆན་ཉིད། སྤྱུ་ལྷའི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག་རང་གི་སྤྱུ་མོང་

མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུ་དུ་སྦྲུང་པའི་ལྷ་མོ་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་
 སྦྱོར་བ་མཛོལ་གསུམ་མཛོལ་བའི་རིག་པ། ལྷ་མོ་སྦྲུང་གི་མཆན་ཉིད། སྦྲུང་ལྷ་མོ་ནང་ཆོན་གང་ཞིག
 རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྲུང་གི་མཆན་ཉིད། སྦྲུང་ལྷ་མོ་ནང་
 ཆོན་གང་ཞིག འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྩུལ་གྱི་རིམ་པ་རྩེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་
 པའི་མཁུན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྦྲུང་གི་མཆན་ཉིད། སྦྲུང་ལྷ་མོ་ནང་ཆོན་གང་ཞིག ཆོས་ཐམས་ཅད་
 མཛོལ་སྦྲུང་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྦྲུང་གི་མཆན་ཉིད་དོ། །

སྦྲུང་སྦྲུང་། ༡ གླ་མ་སོགས་ཀྱི་བྱ་དུ་བཅའ་སྡོད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞབས་བྱི་ལྷ་བྱ་ལ་ཟེར། ༢ རོ་བོ་དང་
 འབྲེམ་སྟོན་པའི་དངོས་སྟོབ་ཅིག སྦྲུང་བཤད་ནི། དེ་བ་སྟོན་སྟོན་ཆ་ ༣༩ ལས། རོ་བོའི་སྦྲུགས་ཀྱི་
 གདམས་པ་མང་པོ་ཡང་ཁོང་ལ་གནང་བས་སྦྲུང་སྦྲུང་མཆན་སོགས། ཞེས་གསུངས། ཡང་དགེ་
 བཤེས་སྟོན་པའི་སྦྲུང་སྦྲུང་གསོལ་དཔོན་ལྷ་བྱ་མཛད་དེ་བཞུགས་པས་སྦྲུང་སྦྲུང་གསུགས།
 ཞེས་དབྱེད་ཅན་ཅན་ལ་སྟོའི་ལམ་རིམ་བཟང་བཟོལ་ན་གསལ་ལོ། །

སྦྲུང་སྦྲུང་སྦྲུང་སྦྲུང་ལ་མཆན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་
 དངོས་སྟོབ་སྦྲུང་སྦྲུང་སྦྲུང་ལ་མཆན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། སྦྲུང་སྦྲུང་ཆོས་ཀྱི་སྦྲུང་ལྟེང་། སྦྲུང་
 སྦྲུང་ཉོན་མོངས་གདུང་སེལ། ལམ་རིམ་གཞན་པན་སྦྲུང་པོ། ཐེག་ཆེན་སྦྲུང་ཅ་འབྲེལ་གཉིས།
 སྦྲུང་སྦྲུང་བསྟོན་པ་རིན་ཆེན་བང་མཛོད། སྦྲུང་སྦྲུང་ལུང་གི་བང་མཛོད། དོན་དམ་བྱུང་སེམས་ལ་
 བསྟོན་པ་བྱིན་ཐུབས་སྦྲུང་འཇུག་སྦྲུང་གོགས་སེལ། སྦྲུང་སྦྲུང་ལག་ལེན་རབ་གསལ། སྦྲུང་
 བྱུང་སེམས་དོན་གཉིས། སྦྲུང་སྦྲུང་སྦྲུང་སྦྲུང་ལྟེང་། སྦྲུང་སྦྲུང་དོན་དོན་གཉིས། སྦྲུང་
 དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཆོས་སྦྲུང་སེལ་བྱ། དང་པོའི་སྦྲུང་སྦྲུང་ཅ་བ། དེ་ཡི་གཞུང་འབྲེལ་ཁོར་
 བྱུང་འབྲེལ་བ། བཟོད་པའི་སྦྲུང་སྦྲུང་པན་བདེ་ཆར་འབེབས། ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་སྦྲུང་སྦྲུང་སེལ་ཅ་འབྲེལ།
 འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཞན་པན་སྦྲུང་པོ། འདི་དག་དགའ་ལྷན་ཕུན་ཆོགས་སྦྲུང་དུ་པར་ཡོད།
 འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཞན་པན་འདྲོ་འདྲོ། འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གནང་བཀག་རབ་གསལ། སྦྲུང་
 ལྷ་མོ་ཐར་དང་པའི་སྦྲུང་ལྟེང་། རྟོགས་ལྷན་འཇུག་དཔལ་རྒྱ་མཆོད་རྣམས་ཐར་དང་པའི་ཆུ་རྒྱ།

སངས་རྒྱལ་ལོ་ཆེན་དགོངས་པ་ཁྱ་དཔོན་གྱི་རྣམ་ཐར། མན་ངག་བདུད་ཅིའི་ཐེག་པ་སོགས་
ཐོར་བྱ་བ། རྒྱལ་མཁུ་དགའ་མོ་ཐོས་གྱི་རྣམ་ཐར། ཡང་རྒྱལ་སྡེའི་རྣམ་ཐར། བསྟོད་ཆོགས་
སྟོར་ལ་ཁྲ་མ་སངས་རྒྱལ་ལ་བསྟོད་པའི་སྟོར། འཕྲིན་ཡིག་གི་སྡེ་ཆོན་ཁྲ་མ་ལྷ་བ་ལ་ལུལ་བའི་
སྟོར། འདུན་ལེགས་ལ། ལམ་རིམ་སྟན་བརྒྱད་ཀོར་བུའི་འཕྲེང་བ། ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན་མཁས་
པའི་མགྲུག་རྒྱ། ལམ་རིམ་ཅ་འགྲེལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྤྲིང་པོ་བསྐྱུ་བ་རྒྱལ་བསྐྱུས། སྤྲིང་
སྐྱལ་ལམ་འཁྲེལ་མན་ངག་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་མ། འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་སྤོམ་ཆོག་ལྷང་དོར་རབ་
གསལ། མི་ལམ་བརྟག་པ། ལེགས་བཤམ་དེས་དོན་རབ་གསལ། རྟོངས་ཆད་སྟོན་པ། མངོན་
བརྟོད་མདོར་བསྐྱུས། ཐེག་ལེ་བརྟོད་བྱང། གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གྲུས་བ་བསྐྱེད་ཐབས། རྟོང་
རུང་གསལ་བྱེད། ལྷང་རི་ཐང་པའི་མོ་སྟོང་ཆོགས་བརྒྱད་མ་སྟོན་ལམ་དུ་བྱ་བ། སྟོན་ལམ་རིན་
ཆེན་འཕྲེང་བ། བར་ཆད་བརྟོག་པའི་སྟོན་ལམ། སྟོན་ལམ་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་བཅད།
ཐེག་ཆེན་ཅེར་མཆོད་ཟུལ་ལུལ་བ་སོགས་གྱི་སྟོན་ལམ་འིལ་བུ་རིམ་ལྡེའི་སྟོན་ལམ། གསང་
འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་གྱི་སྟོན་ལམ། ལྷང་ཨོ་རྒྱལ་བསྟེན་སྐྱབ་གྱི་སྟོན་ལམ། ལུགས་གྱི་
བསྐྱབ་བྱ། སྟོན་སེམས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ། རྒྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ། ལུ་ཉི་པའི་རྟོགས་རིམ། ལྷ་
མ་དམ་པའི་གསུང་གི་བདུད་ཅིས་ལེགས་གདམས། བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ། ལུབ་
མཐའ་རྣམ་འབྲེད། ལེགས་བཤམ་མི་ཆོས་གནད་གྱི་འཕྲེང་བ། ལེགས་བཤམ་འཛིག་རྟེན་ལུན་
སེལ། རྟོད་འཇུག་དང་བཤེས་སྤྲིངས་གྱི་དོན་བསྐྱུས། རྟོང་མ་དང་པོན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལེགས་
བཤམ་རིན་འབྲུང་ལུང་གི་བང་མཛོད། ཐེག་ཆེན་ཅེ་ཡི་བཅའ་ཡིག་སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ལ་
བསྟོད་པ་ལེ་ཆོན་ལྷ། དབུ་མའི་ལྷ་ཁྲིད་སྟན་བརྒྱད་ཐབ་ལམ། འཇམ་དབྱངས་གྱིས་དབུ་མ་བ་
དང་རྩེ་ལ་གནད་པའི་ལྷ་ཁྲིད་སྤྲིང་ཞི་མཉམ་ཉིད། སངས་རྒྱལ་ལོ་ཆེན་སྤང་གི་མོ་སྟོང་དོན་
བདུན་ལ། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བྱུང་འདེབས། ཐེག་ཆེན་མོ་སྟོང་གསལ་པའི་སྟོན་མེ་ཅ་འགྲེལ།
ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷ་ཁྲིད། མོ་སྟོང་གི་འཁྲིད་རྣམ་དག་གཙུག་ཀོར། ཐེག་ཆེན་
མོ་སྟོང་ལྷན་ཐབས། མན་ངག་རབ་གསལ། ཐེག་ཆེན་མོ་སྟོང་རིག་པའི་ཚུ་གཉེར་རྣམས་སོ། །

སྤྱན་སྒྲ་མདུན་དུ། མིག་གི་མདུན་དུ།

སྤྱན་མཐོན་མཐོང་། སྤྱན་མཐོན་མཐོང་ཞེས་པ་སྤྱན་གྱི་འབྲས་བུ་གཞི་ནག་པོ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱོད་མདངས་སྤྱན་
བུའི་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས། དོགས་གཙུག་རྒྱས་པ་མཐོན་མཐོང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྤྱན་ལྟོས། མིག་ལྟོས་ཀྱི་ཞེས།

སྤྱན་པ། གཙན་པ་དང་འབྲ། གཙན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས། ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་ལས། སྤྱན་པ་ནི་
བྱ་ར་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱན་འབེབས་ལྷ་བ། མིག་ལ་སྤྱོད་པའི་དོན།

སྤྱན་གཞིགས་སྤྱན་ཆོགས། (འདུལ་བ) སྤྱན་ལམ་དུ་བཤམས་པའི་ཤིང་ཐོག་ལ་སོགས་པའི་བཙའ་
བའི་ཟས་སྤྱ་འགའ་ཞིག་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་པར་བཤད་པ་༼ ཙུ
༡༡༥བ༽ལས། སྤྱན་གཞིགས་སྤྱན་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཙུ་བའི་བཙའ་བར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
དག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱན་པ། མིག་རམས་མིག་རྟེན། དེ་ནི་ཉི་ཤོད་དམ་གངས་སོགས་ཀྱི་ཤོད་མདངས་གཙོག་བྱེད་ཀྱི་ཅིང་
སྤྱད་དམ། ཉམ་ནག་པོས་བཟླས་པའི་མིག་ཁེབ་ཅིག་ལ་བཤད། དེང་སང་གི་མིག་ཤེལ་ནག་
པོའི་ཆབ་དེ་ཡིན། ལྷ་སྤྱབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ནའང་གསལ།

སྤྱན་རས། སྤྱན། མིག་ཆོག་ཟུར་གྱི་རས་ཞེས་པ་ནི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཞལ་
ལ། ཞལ་རས་དང་། མིག་ལ། མིག་རས་དང་། སྤྱན་གྱིས་གཞིགས་པ་ལ། སྤྱན་རས་གཞིགས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྱན་རས་གཞིགས། <ཨམ་ལྷོ་གི་རྟེ་ཤུར> (གསང་ཐུགས) ལྷིང་རྗེའི་ལྷ། ལྷ་དོན་ཨམ་ལྷོ་གི་རྟེ་ཤུར་
अवलोकितेश्वर ཞེས་པ་སྤྱན་རས་གཞིགས་དབང་ལྷུག་གི་ལྷ་དོན་ཡིན། རྩེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་
ཆེན་པོ་༼ ཙུ ༡༡༥བ༽ནགས་ལ། དེ་ཡང་ཤུར་ཞེས་པ་ལྷོ་ཤུར་སྟེ་དབང་ལྷུག་ཅེས་པའི་དོན་
ཡིན་ནོ། །རྩེ་རྟོགས་༡༥བ༡ལ་གཞིགས།

སྤྱན་རས་གཞིགས་བྱག་བཞི་བ། (གསང་ཐུགས) དེའི་སྤྱོད་མདོག་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ནི། སྤྱོད་མདོག་དཀར་

པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞི་པ། །ཅ་ཕྱག་ཐལ་སྤྱར་ལྷག་མས་ཤེལ་འཕྲེང་དང་། །པད་དཀར་འཛིན་
ཅིང་གྲིཡ་ཆ་ས་ར་ཡི། །བགས་བས་ཁུ་མ་གཡོན་བཀའ་སྤྲོ་ཆོགས་པའི། །རིན་ཆེན་རྒྱན་དང་དར་
གྲིན་བཟས་མངེས། །པད་རྒྱར་ཞབས་གཉིས་དོ་རྩེ་སྤྱིལ་ཁྱུང་ཚུལ། །རྒྱལ་ཁྱུན་སྤྱགས་རྩེའི་བདག་
ཉིད་ལྷག་པའི་ལྷ། །འཕགས་བ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །སྤྱགས། ཨོྲཱ་མ་ཉི་པ་རྩེ་
རྩྱ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པའི་སྤྱོ་མདོག་དང་ཕྱག་མཆོན་གྱི་མཆོན་དོན་ནི། སྤྱོ་མདོག་
དཀར་པོ་ནི། སྤྱོན་གྱིས་མ་གོས་སྤྱོ་མདོག་དཀར། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར། འཁོར་བའི་སྤྱོན་གྱིས་
མ་གོས་བས་མཆོན་དོན་དང་། ཡང་ན། ཆོས་སྤྱི་མ་མེད་བ་སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་བད།
དབུ་ལ་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་དང་དབུའི་གཙུག་ན་སངས་རྒྱས་སྤྱང་བ་མཐའ་ཡས་བཞུགས་བ་ནི།
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་པད་མའི་རིགས་འཛིན་པའི་མཆོན་དོན། ཕྱག་
བཞི་ནི། ཆད་མེད་བ་བཞིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛོད་པའི་བད་དང་། ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་གྱིས་
སྤྱགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྤྱོར་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་བ་ཉིད་ལེགས་བར་ཁོང་དུ་
རྒྱུད་དོ་ཞེས་པའི་མཆོན་དོན་དང་། གཡས་ཀྱི་ཕྱག་གཉིས་བས་ནོར་དུ་རྒྱུ་ཤེལ་ལས་བྱུང་བའི་
རིན་པོ་ཆའི་འཕྲེང་བ་བསྐྱམས་བ་ནི། འཕྲེང་ཐག་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འཁོར་མོར་ཡོད་བ་བཞིན་
དུ། ཉམས་ཐག་པའི་འགྲོ་བ་ལ་དུས་རྟག་དུ་སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འཇུག་པར་
མཆོན། ཞབས་གཉིས་ནི། འགྲོ་བའི་དོན་ལ་ཐབས་ཤེས་རྩུང་འཇུག་གིས་མཉམ་པར་བཞུགས་
པའི་བད། རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་གྱིས་བརྒྱན་བ་ནི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྩྱུ་ཞུགས་པའི་མཆོན།
ཉི་ཟླ་པད་མའི་གདན་ལ་བཞུགས་བ་ནི། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་སྤྱགས་རྩེ་ཉི་ཟླ་ལྟར་ཕྱོགས་
རིས་མེད་བ་དང་། པད་མ་འདམ་གྱིས་མ་གོས་བ་ལྟར་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་བ་དང་རྣམ་རྟོག་
གིས་མ་གོས་པའི་བདེའོ། །འཕགས་བ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་བསྟོད་པདག་སྟོང་
མ་དཔལ་མོས་མཛོད་བ་བསྐྱུན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༩ ལུ ༡༡༣༩ བཀའ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱན་རས་
མང་པོའི་བསྟོད་བ་བཞུགས། ཆོས་ཉིད་སྤྱགས་རྒྱུད་སྤྱགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྤྱོར། །སྤྱགས་རྩེ་རྒྱན་
ཆད་མེད་པས་འཕྲེང་བ་འཛིན། །ཡི་དགས་བཀའ་སྤྱོད་སེམས་པའི་མཆོག་སྤྱིན་ཕྱག་ །ཕྱག་གཡས་

འཁོར་ལོ་བསྐྱམས་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །འཁོར་བས་འདམ་གྱིས་མ་གོས་བརྒྱ་བསྐྱམས། །ཞེས་
དང་། ཐུགས་མེ་མཐར་ཕྱིན་ཐུག་སྟོང་འགྲོ་རྣམས་སྦྱོབ། །ཤེས་རབ་མཐར་ཕྱིན་དེ་མེད་སྐྱོན་
སྟོང་གཟིགས། འཛིགས་པ་ཀུན་ལས་སྦྱོབ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན། (གསང་སྐྱགས་) ཅ་བའི་རྒྱུད་བརྒྱའི་བ་ལ། གྲུ་ར་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་འོད་
ཟེར་གྱི་འཁྲུང། བ་འད་པའི་རྒྱུད་དོན་ཡོད་ཞག་པའི་རྟོག་པ་ཆེན་སོ། བསྐྱར་འཕྲོ་བམ་པོ་ཉི་
ཤུ་ཅ་རྩ་ག་ལ། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་སྐུམ་ཅུ་ལ། བ་རི་རིན་ཆེན་གྲགས་
ཀྱི་འཁྲུང། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་སྤྱིང་པོ་འཛིག་ཐུངས། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་རྩ་ག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་གཟུངས། ཆོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཁྲུང། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་ས་
བརྩ་པའི་གཟུངས། སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཐུག་སྟོང་སྐྱོན་སྟོང་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་གཟུངས།
སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་སྤྱིང་པོ་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་བཞི་བརྩ་བ་སྟེ། ཆོས་
བྱུང་གིས་རྒྱ་ལས་བསྐྱར་བ། སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཞལ་བརྩ་གཅིག་པའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྷ་
ཅ་བཞེ། ཞལ་བརྩ་གཅིག་པའི་རིགས་སྐྱགས་ཀྱི་སྤྱིང་སོ། ཆོས་བྱུང་གིས་རྒྱའི་དབེ་ལས་བསྐྱར་
བ། བརྒྱ་ཅོད་པན་ཀྱི་རྒྱུད། འགར་ཆོས་བཟང་གི་འཁྲུང། འཛིག་རྟེན་དབང་ཐུག་གི་རྟོག་པ།
བ་རིའི་འཁྲུང། ཡི་གེ་རྩ་ག་པའི་རིགས་སྐྱགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྩ་དགྲ། སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཀུན་ཏུ་
བཟང་པོའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྷ་བརྩ་ཅ་ཕྱེད་དང་གསུམ། ཡེ་ཤེས་སྤེའི་འཁྲུང། ལྷ་ལ་ཀ་རྩའི་
གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བརྩ། ཏ་ལ་གྲྭ་པའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཅུ། མེ་ཁ་ལའི་གཟུངས་
ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལ། སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཡུམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཅུ་ཅ་རྩ་ག་ལ། ཡེ་
ཤེས་སྤེའི་འཁྲུང། སྤྱིང་རྩེ་མི་བཤོལ་བའི་གཟུངས། སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས། སྐྱོན་རས་
གཟིགས་ཀྱི་སྤྱིང་སོ། མེད་གེ་སྤྱིའི་རྒྱུད། འཁོས་ཀྱི་འཁྲུང། མེད་གེ་སྤྱིའི་གཟུངས། འགར་ཤེས་
རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་འཁྲུང། མེད་གེ་སྤྱིས་དམ་བཅས་པའི་གཟུངས། ཤེས་རབ་བཅེགས་ཀྱི་
འཁྲུང་ཉེ་རྟེན་བཞེསོ། ། འདིར་སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཡིད་བཞིན་འོར་བུ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་
གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་ཅ་ལ། ཏ་ལ་ཏ་འཛིན་ག་ལ། སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་པན་ཡོན་བསམ་གྱིས་

མི་བྱུང་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་འཁོར་ལོ་དང་བཅས་པའི་གཟུངས་རྣམས་བཅའ་ལོ། །ཞེས་བྱ་
སྤྱན་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།

སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་ ཐོན་མི་སྟོང་དང་། དེའི་བྲག་རོག་རྩམ་གོ་༡༨་དང་།
ལྷ་ལྷུང་རྟོ་རྟེ་དཔལ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུར་བའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་
ནི། བཀའ་ཆེན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལས། ༡ མདོ་སྤེ་ཐམ་ཏོག་བཀོད་པ། ༢ བྲག་སྟོང་སྤྱན་
སྟོང་གི་གཟུངས། ༣ བསྐྱེད་སྤྱིང་པའི་མདོ། ༤ ཞལ་བརྩ་གཅིག་པའི་མདོ། ༥ བརྩ་གཅིག་
ཞལ་གྱི་གཟུངས། ༦ རོན་ཡོད་ཞགས་པ། ༧ རོན་ཡོད་ཞགས་པ་གྲི་མ། ༨ བད་མ་མཆོག་
༩ དབང་བསྐྱུར་འཁོར་ལོ། ༡༠ ཆོ་ག་སྤྲགས་ཀྱི་རྒྱུད། ༡༡ ཡིད་བཞིན་ཞོར་བའི་གཟུངས།
༡༢ སྤྱིང་རྟེ་ཆེན་པོ་མི་གཤོལ་པ། ༡༣ འོད་ཟེར་རྣམ་བཀོད། ༡༤ བསྐྱེད་བཞུག་གྱི་རྒྱུད། ༡༥
ཡི་གེ་བྲག་པའི་མདོ། ༡༦ དམ་པའི་ཆོས་བད་མ་དཀར་པོའི་མདོ། ༡༧ བུལ་རི་ཀའི་མདོ། ༡༨
ལྷ་ལྷུང་སྤྱ་ཆོགས་པའི་མདོ། ༡༩ ལྷང་བ་རོལ་པའི་མདོ། ༢༠ མཆོན་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་པ། ༢༡
མཆོན་རབ་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་བའི་མདོ་སྤེ་ཏེར་གཅིག་གོ། འདི་ལས་འོད་ཟེར་རྣམ་བཀོད། ལྷ་
ལྷུང་སྤྱ་ཆོགས་པའི་མདོ། ལྷང་བ་རོལ་པའི་མདོ། མཆོན་རབ་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་བའི་མདོ་རྣམས་
དེང་སང་གི་བཀའ་འབྱུང་ན་མི་སྤྱང་ལ། གཞན་དོན་ཞགས་ཆོག་ཞིབ་མོ་ལ་ཆོ་ག་སྤྲགས་ཀྱི་
རྒྱུད་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ་འབྱུར་བྱུང་མ་གཏོགས་དེང་སང་བཞུགས་ལ། མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་གཅིག་པོ་འདི་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཁོན་ཡིན་ལོ། །ཞེས་ཆོས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༡༨ན་གསལ། ལོང་གི་དེ་ནི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཆེན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་
ལས་བྱུང་བ་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་འཁྱེད་བས་རང་གི་ཆོས་འབྱུང་བྱུངས་པར་མཁས་དབང་
ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་སྤྲུལ་རྟགས་འགྲེལ་བ་ ༣༨ན་གསལ་ལོ། །

སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་སྤྲུག་ <ཨ་བ་ལོ་གི་ཉེ་ལུ་རུ་ ཉེ་བའི་སྤྱས་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསལ་ཤིག་
སྐད་དོད་འདི་ཁྲེ་བྲག་ཏོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༥བ་ ༣བར་གསལ།

སྤྱན་སོགས་ལྷ་མོ་བཞི། སྤྱན་མ་དཀར་མོ། ལྷ་མ་གི་སྤྱན་མོ། ལོས་དཀར་མོ་དམར་མོ། སྤྱོལ་མ་ལྷང་

ཁུ་དང་བཞིལོ། །དེ་དག་གི་སྐྱ་མདོག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐྱ་མ་དཀར་མོ་གཡས་པས་
འཁོར་ལོ་འཛིན། །མ་ཀི་ནི་སྐྱ་མོ་རྩེ་འཛིན། །གོས་དཀར་མོ་ནི་དམར་མོ་བསྐྱ་འཛིན། །སྐྱ་
མ་ལྔ་ཁུ་སྐྱ་ཆོགས་རྩེ་རྩེ་འཛིན། །གཡོན་ནམས་ཐེལ་བྱ་བསྐྱམས་ཤིང་རིན་པོ་ཆེའི། །ཁྱ་
དང་དར་གྱི་ན་བཟང་མཛེས་གསོལ་བས། །ཞབས་གཉིས་སྐྱེལ་ཁྱད་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པ་
ཡི། །སྐྱ་སོགས་ལྟ་མོ་བཞིལ་བྱལ་འཆལ་ལོ། །སྐྱ་པོ་ནི་རིམ་བ་བཞིན། །ཨོ་ཨྲ་ཨྲ་ལོ་ཅ་
འེ་ལྷོ། །ཨོ་ཨྲ་ཨྲ་མ་གེ་ལྷོ། །ཨོ་ཨྲ་ཨྲ་རི་ལྷོ། །ཨོ་ཨྲ་ཨྲ་རེ་ལྷོ།

སྐྱ་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན། ཡི་དམ་ལྟ་ནམས་ལ་སྐྱ་གསུམ་ཡོད་པ་དེའི་མཆོན་དོན་ནི། དུས་གསུམ་
གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་མཆོན་ནོ། །རྩེ་འཛིན་འཛོལ་ས། དུས་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་གཟིགས་པས་སྐྱ་གསུམ་པ། ཞེས་གསུངས། འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱེལ་གྱི་རྩོལ་མའི་སྐྱེལ་
ཐབས་རྒྱུད་འགྲེལ་༡༩༡༤ལས། སྐྱ་གསུམ་ནི་དུས་གསུམ་མཁུན་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
སྤྱི་ཁྱབ། ༡ ཡོངས་གྲགས། ཡོངས་ཁྱབ་བཅ་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པ། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་གྲགས་
པ་ལྟར་རེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ བྱེ་བྲག་ལ་མ་སྐྱར་བའི་ཁྱབ་པ། འདིའི་འགྲེལ་བཤད་སྤྱི་ཁྱབ་དང་
སྐྱོས་ཁྱབ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱི་ཁྱབ་དང་སྐྱོས་ཁྱབ། ཤེས་བྱ་དང་ཡུལ་གཉིས་ལ་སྤྱི་ཁྱབ་བྱལ། སྐྱོས་ཁྱབ་མ་བྱལ་ཅེས་སྐྱ་དགོས་
ཉེ། སྤྱིར་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པས་སྤྱི་ཁྱབ་བྱལ་ལ། སྐྱོས་མམ་བྱེ་བྲག་ལ་སྐྱར་ན་ཁྱབ་པ་
མ་བྱལ་བ་ནི། ཆོས་དེའི་ཡུལ་ཡིན་ན། ཆོས་དེའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་མི་དགོས་པ། དཔེར་ན་བུམ་པ་
ལྟ་བུ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཡི་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པས། དེ་ལ་སྐྱོས་ཁྱབ་མ་བྱལ་
ཅེས་བྱའོ། །མཁས་བྱལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པས། སྤྱི་ཁྱབ་ནམ་མཁའི་འཁོར་ལོ་དང་། སྐྱོས་
ཁྱབ་ཅིག་པའི་བྱ་གཉིས། མཚུངས་པར་རྫོམ་པའང་མཁས་ཡིན་ན། །འདི་ན་མི་མཁས་སུ་
ཞིག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྤྱི་རྒྱ། བྱི་རྒྱལ་བས་ kilogram ཀི་ལོ་རྩ་རམ་ཐེར་བ་དེའོ། །

སྤྱི་སྒྱ། (བརྒྱུད་) བརྩོད་བྱའི་དོན་བྱེ་བྲག་པ་དམིགས་སུ་མི་འཛིན་པར་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་འབྲུག་ཅིང་། མི་ཆབ་

གྱི་རྒྱལ་པའང་ཐོན་པའི་ཆོག་པའདྲ་ཅིག་ཅིང་སྤྱད་པའཕམ་གྱི་ཆོག་པའདྲ་བཞིའོ། །སྤྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ནི།
ཅི་ངེ་སྤྱད་སྤྱི་སྤྱེ། ཞིག་སྤྱེ་སྤྱང་འདྲ་ཕྱིར་ལ་ཅི། སྤྱི་སྤྱེ་སྤྱང་པའི་སྤྱང་ལ་ངེ། །སྤྱི་
གང་ཐག་ཀྱང་ལའོ། ཞེས་པ་ལྟར་ཉེ་ཅི་ཅི་ཞིག་ཅི་སྤྱེ། ཅི་སྤྱང། ཅི་འདྲ། ཅི་ཕྱིར་ངེ་ངེ་སྤྱེ། ཇི་
སྤྱི། ཇི་སྤྱང། ཇི་བཞིན། ཇི་སྤྱང། སྤྱི་སྤྱེ་ཞིག་སྤྱད། སྤྱི་སྤྱེ། སྤྱད་སྤྱི་ཞིག་གང་གང་ཞིག་
གང་འདྲ། གང་ལྟར། གང་ཅི་ཇི་ཐད་ལྟར།

སྤྱི་བཏོན། ཇིག་སྤྱི་པའི་ངེས་སྤྱི་མི་འབྲང་བར་གཟུ་ལུས་གྱིས་བདེན་པ་ཁྱད་ཏུ་གསོད་པའི་ཆོག་ཡང་།
དག་ཡིག་གསར་བསྤྱིགས་སྤྱི། (རྒྱན་ཆོག) ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའམ་ཁྱད་སྤྱེ་མེད་པའི་དོན།
ཞེས་གསུངས། སྤྱི་བཏོན་སྤྱི་བ་ལ་གཟིགས།

སྤྱི་བཏོན་སྤྱི་བ། ཇིག་སྤྱི་པའི་ངེས་སྤྱི་མི་འབྲུག་པར་གཟུ་ལུས་གྱིས་བདེན་པ་ཁྱད་ཏུ་གསོད་པ་དང་
སྤྱི་ཚུར་སྤྱི་བའོ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་།

སྤྱི་མཐུན། ཐུན་མོང་། དཔེར་ན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཞེས་པ་ལྟར།

སྤྱི་མཐའ་གཅོད། སྤྱི་དོན་དང་མཐའ་གཅོད་ཅེས་པ་སྤྱི། གཞུང་གི་གོ་དོན་གཅོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་གཞུང་ལ་སྤྱི་དོན་དང་། ཇིག་སྤྱི་པས་བདར་པ་གཅོད་པ་གཅོ་བོར་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་གཅོད་ཟེས།

སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ། (དགེ་ལྷན་པས) པར་ཕྱིན་ཐོག་པ་དང་རྒྱུད་སྤྱི་འོག་མ་གསལ་དང་ཐུན་མོང་པའི་
ཡིད་ཤེས་རགས་པས་སྤྱི་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
ཟེས། ཇི་ཇི་ཇི་ཇི་གསལ་སྤྱི་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡི་ཤེས་གྱིས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་འོད་གསལ་བསྟན་པ་ནི། བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཕྱོགས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྱི་
པའི་མདོ་སྤྱི་ཀྱང་དང་། རྒྱུད་སྤྱི་འོག་མ་རྟོགས་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་འདྲ་པའི་
འོད་གསལ་ནི་སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། (འགའ་བརྒྱུད) མདོ་སྤྱི་གསལ་
ཐུན་མོང་པའི་འོད་གསལ།

སྤྱི་སྤྱོད། (འདུལ་བ) འོག་ནས་འབྱུང་པའི་དོན་རྟོགས་མདོར་བསྐྱུས་ཉེ་སྤྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཟེས། སྤྱི་བ་
དཔོན་ལྟ་འོད་གྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། སྤྱི་སྤྱོད་ཞེས་

བྱ་བའི་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་གཞི་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་འཇུག་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཟུར་ཙམ་
ཀྱི་ཕྱོགས་རེ་རེ་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྤྱི་སྤྱོམ་སྤྱོམ་བར་སྤྱོམ། (འདུལ་བ) 1 སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་སྐབས་སྤྱི་སྤྱོམ་དང་། སྤྱོམ། བར་སྤྱོམ།
ཞེས་གསུམ་འབྱུང་བ་དེ་གསུམ་གྱི་བྱུང་བར་ནི། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་རྣམས་མདོར་བསྐྱས་
ཏེ་སྟོན་པ་ལ་སྤྱི་སྤྱོམ། སྤྱི་སྤྱོམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ལ་སྤྱོམ།
སྤྱི་སྤྱོམ་དང་སྤྱོམ་གྱིས་མ་བསྐྱས་པའི་དོན་རྣམས་སྐབས་སྐབས་སུ་ཆེགས་སུ་བཅད་པར་
བསྐྱས་ནས་སྟོན་པ་ལ་བར་སྤྱོམ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ལུག་འོད་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་
བྱས། 2 ཡང་། སྤྱི་སྤྱོམ་ནི་སྤྱི་འཇུག་ཆེགས་སུ་བཅད་པར་བསྐྱས་པའོ། །སྤྱོམ་ནི་དངོས་ཀྱི་
དོན་ཆེགས་སུ་བཅད་པར་བསྐྱས་པའོ། །བར་སྤྱོམ་ནི་ཡན་ལག་གི་དོན་ཆེགས་སུ་བཅད་པར་
བསྐྱས་པའོ། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་དཔལ་འཕོ་གསུང་།

སྤྱི་ཕྱད། <ཕྱ་རྟེན> 1 གཙུག་ཕྱད། གཙུག་ཏོར། ལེགས་སྤྱར་དུ་ཕྱ་རྟེན་ ལྷན་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། སྤྱི་ནི་སྤྱི་
མོའམ་གཙུག་དང་། ཕྱད་ནི་འདིར་ཅེ་མའི་དོན་ནོ། 2 སྤྱིང་བཞི། ཉི་ཁྲ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་
རབ། འདོད་ལྷ། ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་སྤྱི་ཕྱད་ཟེར། མཛོད་ཅ་བ་ལས། སྤྱིང་བཞི་བ་དང་ཉི་ཁྲ་དང་། །རི་རབ་དང་
ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕྱད་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་
གསུངས་སོ། །

སྤྱི་བྱངས། (འདུལ་བ) 1 དག་འདུན་སྤྱིའི་གསོལ་སྟོན། དག་འདུན་སྤྱིའི་ཆེད་དུ་གཡོས་པའི་ཟས། འདུལ་
བ་ལུང་གཞི། 7 ག་པ་ 3 ལས། ཁ་ཟས་བསོད་པའི་སྤྱི་བྱངས་བཤམས་པ་མཛོད་ནས་དེ་དག་གིས་
དེ་ལ་སྤྱོམ་པ། ཞེས་དང་། ཡང་འདུལ་བ་ལུང་གཞི། 8 ག་པ་ 3 ལས། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་འདུས་ཏེ་
གདུགས་ཆོད་གསོལ་ན་བདག་ཅག་གི་ཞིང་ཁྲས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བས་
ཤེས་ལྷན་དག་གསུམ་ཏེ་འདོད་ན་རེ་མོས་རེ་མོས་གདུགས་ཆོད་གསོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་དེ་རྣམས་
ཀྱིས་རེ་མོས་རེ་མོས་སྤྱི་བྱངས་ལས་སྟོན་མོ་བྱ་བར་བརྟམས་ཏེ། འབྱོར་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་

བདག་ཉིད་གྱི་ཡང་སྒོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས་
ཀྱང་། སྒྲིལ་མ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་བྱངས་ཀྱི་གནས་སམ་ཆང་མང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་
བུལ། །མདོ་རྩ་བ་ལས་ཀྱང་། སྤྱི་བྱངས་བཤམས་པ་ན་གཞི་བརྟུང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ལོ། 2 དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱི་ཇས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

སྤྱི་བོ། 1 མགོའི་དགྱིལ་ལས། མགོའི་ཆ་མཐོ་ཤོས། གཙུག་ 2 ཅེ་མོ། ལྷ་མོ་བཞེས་ཁྲུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་
བཤམ་བ་ལས། སྤྱི་བོའི་སྐད་དོད་ཅེ་མོ་ལ་འདུག་པས། རོད་ཅེའི་ཅེ་མོ་ཡང་སྤྱི་བོར་བསྐྱར་བ་
མང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 3 ཡི་གེའི་སྤྱེ་གནས་ཤིག་སྟེ། ལྷེ་ཅེའི་སྤྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡ་
ཀན་གྱི་མིང་། དེ་ལ་སྤྱི་བོ་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྤྱིར་སྤྱི་བོའི་སྤྱེ་ཅེ་མོ་དང་སྤྱེད་ལའང་
འདུག་པས་འདིར་སྤྱེད་ལ་འདུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །སི་རུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས། ར་ཡིག་
སྤྱེ་གནས་ལྷེ་ཅེ་དང་ཉེ་བའི་སྤྱི་བོ་སྟེ་ལྷེ་ཅེའི་སྤྱེད་ཕྱོགས། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རོད་ཆོས་
བཞེད་པས་ཀྱང་། རིན་སྤྱི་བོ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ། ལྷེའི་ཅེ་མོ་ཉེ་བ་དང་ཀན་དུ་སྐྱར་ན་སྤྱི་བོ་ལས་
སྤྱེ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱི་བོའི་སྤྱེ་སྤྱི་བོར་བྱས་པ་དག་ཞབས་ནས་གྲག་པར་སྤྱང་བ་
ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ། (དགེ་ལུགས) སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་ཅེ་མོ་ཅུང་
ཟད་ཐུང་དུ་ཕྱོགས་བ་གདུགས་ཁ་སྐྱབས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་སྤྱི་བོར་ཁྱད་པའི་སྤྱེད་ཁྱད་རྒྱའི་ལོག་
དབུ་མ་ལས་ཕྱོགས་བཞིར་རྩ་འདབ་བཞི། དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་གྲེས་པས་བརྒྱད། དེ་རེ་
རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་གྲེས་པས་བརྒྱད་བྱུག དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་གྲེས་པས་སྤྱི་བོ་བདེ་
ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་སོ་གཉིས་པའོ། །སྤྱི་བཤམ་ནི། བདེ་བའི་རྟེན་གཞི་བྱང་སེམས་སྤྱི་བོར་གནས་
ཤིང་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱེད་ཅེས་བུའོ། །ཡང་ན་སྤྱང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་བུའོ། །(བཀའ་བརྒྱུད) སྤྱི་བཤམ་ནི། སྤྱི་བོར་གནས་
ཤིང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྟེན་ཐིག་ལེ་དཀར་ཆ་བརྟེན་ལ་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་འབྲས་པས། དེ་ལ་
གནད་དུ་བསྐྱབ་པས་སྒྲིལ་མ་འདུག་གི་གནས་སྐྱབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་བོ་དགོངས་པ་འཆར་

ཞིང་། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛུལ་བར་བྱེད་པས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གོང་
སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚའི་ཐབ་མོན་དོན་གྱི་འབྲེལ་བར་གསལ།
སྤྱི་ལོ་དབང་བསྟར། (འདུལ་བ) སྤྱི་ལོ་མང་པོའི་དཔོན་པོར་བསྐོས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་༡༩༧༦ལས། སྤྱི་ལོ་དབང་བསྟར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྤྱིང་དུ་གཞག་པའི་
ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབང་བསྟར་བ་ལ་གཟེགས།
སྤྱི་བྱངས། སྤྱི་མཐུན་ཐབས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་སམ་རིགས་འདུས་པའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་། སྤྱི་ཡོངས་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས།
སྤྱི་བྲེ། སྤྱི་རྒྱལ་བས་ litre ལི་ཏར་ཞེས་པ་དེའི་མིང་ལ་བཤད།
སྤྱི་མོས། ཆང་མའི་མོས་མཐུན་ཡོད་པ་ལ། སྤྱི་མོས་ཟེར། དེ་ཡང་སྤྱི་ནི་ཐུན་མོང་གི་དོན་ཡིན་པས་
ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་མོས་མཐུན་བྱུང་བ་ལ་ཟེར་ལོ། །
སྤྱི་མོས་དང་མང་མོས། ཆང་མའི་མོས་མཐུན་ཡོད་པ་ལ། སྤྱི་མོས་དང་། མི་མང་ཆེ་བའི་མོས་མཐུན་
ཡོད་པ་ལ། མང་མོས་ཟེར་ཟེར།
སྤྱི་གཙུག་མགོའི་སྤྱི་འབྲེལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར།
སྤྱི་མཚན། ཏྲག་པ། སྤྱི་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། དུལ་རང་ངོས་ནས་བྱུ་བ་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་
པར་རྟོག་པས་བཏགས་ཅིམ་གྱིས་ཆོས་སུ་བྱུ་བ་པའོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། རང་གི་ངོ་བོའི་སྤྱོད་ནས་རྟོགས་
པར་བྱར་མེད་པར་སྤྱིའི་སྤྱོད་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་དེ་སྤྱི་ཅེས་བྱའོ། །
སྤྱི་མཛད། ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་བ་སོགས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་མཚོག་གི་སྤྱལ་སྤྱིའི་མཛད་པ་ཡིན་
པས་སྤྱི་མཛད་ཟེར།
སྤྱི་གཟུགས། གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།
སྤྱི་ལེ། དེའི་ལོ་ཙཱ་ག་མཛོད་ནས་སུ་སྤྱལ་བ་རེར་འདི་ kilometer གི་ལོ་མི་ཏར་ལ་ཟེར། གི་ལོ་མི་
ཏར་ནི་མི་ཏར་ཆོག་སྟོང་གི་རིང་ཆད་ཀྱི་མིང་། དེ་ལ་མེལ་ལེ0.62 ཅིམ་ཡོད། ཡང་སྤྱལ་བ་རེར་
mileམེལ་ལེལ་ཡང་བསྟུར་འདུག གི་ལོ་མི་སྟོང་གི་མིང་དང་། མི་ཏར་ནི་ཆད་དོ། །དེ་ཡང་གི་ལོ་

སྒྲིག་པ་བཞགས་པའི་ལེ་ལུ། གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ལེ་ལུ། བཞི་པ་
བག་ཡོད་ཀྱི་ལེ་ལུ། ལྷ་པ་ཤེས་བཞིན་ཀྱི་ལེ་ལུ། འུག་པ་བཟོད་པའི་ལེ་ལུ། བཅུན་པ་བཙོན་ལྷན་པ་
ཀྱི་ལེ་ལུ། བརྒྱད་པ་བསམ་གཏན་ཀྱི་ལེ་ལུ། དགུ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེ་ལུ། བཅུ་པ་བསྐྱོད་པའི་ལེ་ལུ།
དང་བཅུ་ལོ། །འདི་སྤྱི་དགོ་བསྟན་ལྷན་དབྱེ་མ་སྒྲིགས་བཅ་༩ ལ་པ་ ༥ ༡ན༡བཞུགས་སོ། །
སྟོན་འཇུག་གི་འགྲེལ་པའི་སྟོན། འདི་ལ་རྒྱ་གར་ན་འགྲེལ་པ་མི་འབྲ་བ་བརྒྱ་ཅ་ཡོད་པར་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་
ཆེ་སོགས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་། འགྲེལ་པ་དེ་རྣམས་ལས་བོད་དུ་འགྱུར་བ་འགྲེལ་པ་བརྒྱད་
ཡོད་པ་ཆང་མ་འགྲེལ་ལུགས་མི་འབྲ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། བོད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་འགྲེལ་
བརྒྱད་ནི། ཤེར་འབྱུང་སྒྲོ་མོས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན། བེ་རོ་ཅ་ན་རྟེན་ཀྱི། དགོ་བ་ལྷ། བེ་སྤྱི་ཅ་རྣམས་
མཛད་པའི་འགྲེལ་པ། ནག་པོ་བའི་འགྲེལ་པ། ལེ་ལུ་དགུ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་མཛད་བྱང་མེད་པ་
ཞིག་གསེར་སྒྲིང་བསམ་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ། རོ་བོ་རྩེས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ཤེར་ལའི་འགྲེལ་པ་རྫོག་ལོས་བསྟར་བ་རྣམས་ཡོད། (བོད་འགྲེལ) བེ་ཤིན་ཏུ་མང་།
བདག་གིས་མཛོད་མོས་སུ་གྱུར་པ་འགའ་རེ་བཛོད་ན། ལུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྱུབ་ཀྱི་སྟོན་འཇུག་
འགྲེལ་པ། ས་སྤྱི་ལྷེ་བཅུན་བཟོད་ནམས་ཅེ་མོའི་སྟོན་འཇུག་འགྲེལ་པ། ས་སྤྱི་ལྷེ་བཅུན་
གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་སྟོན་འཇུག་དོན་བསྟུས། རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་ཀྱི་སྟོན་འཇུག་
གི་འགྲེལ་པ (འདི་བོད་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན།) ། བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་
དབའ་ལོ་གཙུག་ལག་ཐང་བའི་སྟོན་འཇུག་འགྲེལ་པ། རྒྱ་བཟང་སྤྱིན་པའི་སྟོན་འཇུག་གི་འགྲེལ་
པ། རྒྱལ་མཁན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་སྟོན་འཇུག་ཀྱི་རིན་པོ་ཆའི་ཐང་པ། ལུབ་བསྟན་
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་སྟོན་འཇུག་འགྲེལ་པ་བཅས་སོ། །སྟོང་རྟོལ་སྒྲ་མས་སྟོན་འཇུག་འགྲེལ་པ་
རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀ་བསྟོམས་ན་ལུ་བཅུ་ཅ་གཅིག་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

སྟོན་བསྟུས་སྟོན་མ། སྟོན་དཔོན་ལྷན་དེ་མས་མཛད།

སྟོན་པ་ལྷ། (བཀའ་བརྒྱད) ལྷ་སྟོན་སྟོན་འབྲས་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ།
གསང་སྟོན། རིག་པ་བརྒྱུ་ཞུགས། ཆོགས་སྟོན། འོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་ལུ་ལོ། །

སྟོད་པ་བསྐྱུས་པའི་སྟོན་མ། སྟོད་པ་བསྐྱུས་སྟོན་མ་དང་འབྲ།

སྟོད་པ་ནམ་སྟོད་གི་ཉིང་དེ་འཛིན། སྟོད་པ་ནམ་སྟོད་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གཟེགས།

སྟོད་པ་ལ་གཤེགས། དེམ་གཉིས་ལ་བོགས་འདོན་པའི་ཕྱིར་དུག་མ་དང་བཅས་ཉེ་དཔེན་པའི་གནས་

ནམས་སྤྱ་གཤེགས་པ་ལ་ཟེད། དུག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོད་པ་དང་པལ་ཆེར་དོན་འབྲ། འདིའི་

སྟོད་པ་ལ་གཤེགས་ཞེས་པའི་སྟོད་པ་ནི། སྟོས་བཅས། སྟོས་མེད། ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོད་

པ་ནམས་ལ་ཟེད། སྟོད་པ་གསུམ་ཞེས་པར་གཟེགས།

སྟོད་པ་གསུམ། 1 (གསང་སྤྲུགས) (དགེ་ལུགས) དེམ་གཉིས་ལ་བོགས་འདོན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དུག་མའི་

འདོད་ཡོན་ལ་འོངས་སྟོད་པའི་སྟོད་པ་ནམ་པ་གསུམ་ནི། རྗེའི་སྤྲུགས་དེམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་

ལ་སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྟོད་པ་ནི། གནས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་དུག་མ་ཉི་ཤུ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལག་པའི་

ཕྱག་ཀྱང་དང་ལྷའི་མཆོད་པ་དང་གར་ལ་སོགས་པའི་སྟོར་བས་ཉིང་དང་མཆོད་དུ་རོལ་ནས་ཕྱག་

ཀྱུ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ཨིལྷ་བླ་ཉིས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་ཀྱུ་ཆེན་པོ་གྲུབ་

པར་སྟོད་པ་སྐྱུས་ལས་གསུངས་སོ། སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོད་པ་ནི། དུག་མ་ལྷའམ་ཡང་ན་གཅིག་

དང་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཡོན་ལས་དུ་བྱས་པས་ཕྱག་ཀྱུ་ཆེན་པོའི་དངོས་

གྲུབ་སྒྲུབ་པའོ། ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོད་པ་ནི། སྟོད་གར་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་ཀྱུ་

དང་ལྷན་ཅིག་སྟོས་པར་ཞུགས་ནས་ཕྱག་ཀྱུ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། ཞེས་

གསུངས། སྟོད་པ་བྱེད་པའི་སྐྱབས་ནི། ལུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ནམས་སྒྲུབ་ན་བསྐྱེད་

དེམ་ཀྱི་སྐྱབས་སྤྱེད་པར་ཡང་བཤད་ལ། སྤྱི་ལུས་ཐོབ་ནས་བྱེད་པ། སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་

ཐོབ་ནས་བྱེད་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། རྒྱས་པར་རྗེའི་སྤྲུགས་དེམ་ཆེན་མོ་དང་

དེམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་

བྱ་མཆོད་ཅ་འབྲེལ་ལས། ཆས་དང་ཕྱག་ཀྱུ་སྤྱ་གར་རོལ་ཅིང་སོགས། རྒྱས་དང་རྩང་ཟད་ཉིང་

འཛིན་ཁོན་བརྟེན། དེམ་བཞིན་སྟོས་བཅས་སོགས་ཀྱི་དོ་བོ་སྟེ། ལྷའི་ཆས་སྤྱེད་ཀྱི་དང་།

ཕྱག་ཀྱུའི་གྲངས་སྟོང་མཉམ་པར་དེས་པ་དང་། དེ་དག་དེས་པ་མེད་པ་རྩང་ཟད་ཡོད་པ་དང་།

ཕྱིའི་སྒྲོས་པ་དོར་ཏེ་ཉིང་འཛིན་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་ནམས་ནི་རིམ་བཞིན་སྒྲོས་བཅས་དང་།
 སོགས་ཁོངས་ནས་སྒྲོས་མེད་ལིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གསུམ་གྱི་རོ་བོ་སྒྱུད་བསྐྱུས་སུ་བཤད་དོ། །ཞེས་
 བོད་ཏུ་རྗེའི་སྒྲགས་རིམ་ཏུ་བཤད་པ་དང་འབྲ་བར་བཤད་དོ། །2 (མདོ་ཡུགས་) ཡང་སྒྱུད་པ་
 གསུམ་ཞེས་པ་སྒྱུད་བསྐྱུས་སྒྲོན་མེར་གདུལ་བྱའི་མོས་པ་གསུམ་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་སྒྱུད་
 པ་གསུམ་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་བྱེ་སྟེ། དམན་པ་ལ་མོས་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྒྱུད་པ། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་
 མོས་པ་ལ་ས་དང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྒྱུད་པ། ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་གྱི་
 སྒྱུད་པ་དང་གསུམ་མོ། །རྗེའི་སྒྲགས་རིམ་ལྟར་དོ། །

སྒྱུད་ཡུལ། 1 ཡུལ། རྒྱའི་ཡུལ། བསམ་ཡུལ། དོན་དམ་སྒོ་ཡི་སྒྱུད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
 2 གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེ་འདབས་སུ་ཆགས་པའི་གོང་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་
 ལས། སྒྱུད་ཡུལ་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཉེ་བའི་གོང་དུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3
 ཡུལ། གནས་ས། སྒྲོང་ས། མདོ་རྩ་བ་ལས། སྤུ་རྣམས་ཀྱི་སྒྱུད་ཡུལ་ནི་ཡལ་ག་ཡིན་པས། ཞེས་
 འབྲུང་བ་ལྟ་བུ། 4 སྤྱེ་བོ་པལ་བ་གཞན་གྱིས་མི་རྒྱས་པའི་བྱ་བའི་མིང་ལ་འདར་འཇུག་གཞིན་ཏུ་རྒྱ་
 མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་༣༠༡ལས། དེ་ལྟར་བྲང་ཆེན་སྒྱུད་པ་སྒྱུད་རྣམས་ཀྱི། །རྒྱབས་ཆེན་སྒོན་ལམ་
 ཟབ་མོའི་མཆོམས་འབྲེལ་བ། །ལས་གཞན་སོ་སྤྱིས་པལ་གྱིས་སྒྱུད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་གསུངས།
 སྒྱུད་ལམ་རྣམ་བཞི། (འདུལ་བ) འགྲང་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྒྱུད་ལམ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་འགྲང་བ་དང་།
 འཆག་པ་སྟེ་འགྲོ་བ། འདུག་པ། ཉལ་བ་སྟེ་བཞིའོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་པ་ ༥ལས། སྒྱུད་
 ལམ་རྣམ་པ་བཞི་མཛད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འཆག་པ་དང་། བཞེངས་པ་དང་། བཞུགས་པ་དང་།
 བཞུལ་བ་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

སྒྱུད་ལམ་བཞི་འོད། (འདུལ་བ) ལུས་མ་བརྟན་པར་འགྲང་བ། རྒྱུར་སྤྱིལ་མོ་ཤར་བཅས་ཏེ་འདུག་པ།
 རྒྱུང་པ་བརྒྱུངས་པ་ལ་སོགས་པས་ཉལ་བ་དང་། གོམ་པ་ཐ་མལ་པ་གསུམ་འདོར་བའི་འཆག་
 པ་བྲང་རུང་བ་སྟེ་བཞིའོ། །ལུང་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༩ ཚུ་པ་ ༥༩༡བཟུངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་
 དུ་གསུངས་སོ། །

སྟོན་ལམ་བཞིའི་སྟོན། (འདུལ་བ) སྟོན་ལམ་བཞི་ཤོད་དང་འབྲ།

ལྷོ་མ་གྱི་ ལྷོ་མ་ས་ཁུངས་

གློམས་པ། གཞན་ལ་ངོམ་པ། རང་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་སྒྲོགས་པ། རིའི་ཁྲ་མ་ལུ་བཙུ་བའི་ནུམ་བཤང་
 ལས། གློམས་པ་ནི་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཅེས་ཡང་གཞན་ལ་ངོམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
 ལོ། །ཁྲ་མ་ལུ་བཙུ་བ་དང་། རིའི་ཁྲ་མ་ལུ་བཙུ་བའི་ནུམ་བཤང་གཉིས་ཀར་གློམས་ཞེས་ས་མཐའ་
 མཛད་སྒྲུང་དོ། །སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་
 རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་དང་། ཅེ་ ༡༧༧༧ ལས་ཀྱང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ནི་རང་གི་ཡོན་ཏན་མི་གློམས་
 པ་སྟེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་མི་སྒྲོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷོ་སུ། ལྷོ་སུ་བ་ལ་གཟིགས།

[illegible]

སྒྲུ (ལུས་བ) སྒྲེུ་ལས་ལུས་སྒྲེུ་བས་ཆེ་ཁོང་མདོག་སྒྲུ་ལ། གཤོང་དང་མོངས་ཆོས་གནག་ལ་དང་ལྷུང་
བཟང་ཁོང་ལུས་ཆུབ་ཆེ་བའི་དྲུང་ཡགོ་ཞིག

སྒྲ་བ། (འདུལ་བ) བེད་བལ་སྒྲེ་བའི་བེད་ཞིག་གི་མིང་། ཞིབ་རྒྱ་བ་ཤད་ན། བེད་བལ་སྒྲེ་བའི་བེད་ལ་
 རིགས་ལྷ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་གི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཀ་པ ༥ལས། བེད་བལ་
 དག་ནི་ལྷ་སྒྲེ། ཨ་ཤའི་བེད་བལ་དང་། ཀ་ཤི་ཀའི་བེད་བལ་དང་། ཨེར་ཀའི་བེད་བལ་དང་། སྒྲ་
 བའི་བེད་བལ་དང་། འལ་མ་ལའི་བེད་བལ་དག་ཡིན་ལོ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མདོ་རྩ་བ་
 ༩ ཟུ ༡༩པ་བ ༥ལས། བེད་བལ་ནི་ལྷ་སྒྲེ། འལ་ལའི་དང་། ཨ་ཤའི་དང་། སྒྲ་བའི་དང་། ཨེར་
 ཀའི་ལོ། ཞེས་བེད་བལ་ལྷ་གསུངས་སོ། །

སྤྱ་བའི་མེ་ཏོག་ (འདུལ་བ) མདོག་སྤྱ་བའམ་དཀར་བའི་དཔེ་ཞིག་སྟེ། སྤྱ་བ་ནི་ཤིང་བལ་སྟེ་བའི་ཤིང་ཞིག་
གི་མིང་ཡིན་ལ། སྤྱ་བའི་མེ་ཏོག་ཅེས་བ་མེ་ཏོག་དངོས་མ་ཡིན་གྱི། ཤིང་བལ་གྱི་གང་བྱ་སྐམ་
སྟེ་ཁ་བྱེ་ནས་ཤིང་བལ་བྱིར་ཐོན་བ་ལས་མེ་ཏོག་གི་ནམ་བ་འདྲ་བར་སྒྱར་བ་ལ། སྤྱ་བའི་མེ་ཏོག་
ཅེས་མིང་བཏགས་བ་ཙམ་ལོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དེས་རྒྱུང་རིང་པོ་ཁོ་ན་ནས་མགོ་སྤྱ་
བའི་མེ་ཏོག་ལྟར་སྤྱ་བ་སྒྲིན་མ་འབྱུང་བ་ཞིག་མཐོང་ནས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། །འོན་དེ་མེ་
ཏོག་ག་ལ་ཡིན་སྟེ་མ་ན། མིང་བཏགས་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཡིན་ག་ལ་དགོས། དཔེར་ན་མེ་ཏོག་ཙམ་
བ་ཀའང་གང་བྱའི་ནང་གི་ས་བོན་ཞིག་ཡིན་བ་ཙམ་ལས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་ཅིག་མིན་བ་
བཞིན་ལོ། །སྤྱ་བ་ནི་ཤིང་བལ་སྟེ་བའི་ཤིང་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པར་མདོ་རྩ་བ་༩ ལུ
༡༩༧་བཟུངས་གསུངས་སོ། །ཞིབ་བར་སྤྱ་བ་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱ་མོ། (འདུལ་བ) སྤྱུ་ལས་ལུས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་མདོག་སྤྱ་བ། གཤོང་གཞག་ལ་ངང་རྒྱུད་བཟང་ཞིང་
ལུས་རྩལ་ཆེ་བའི་དུད་འགྲོ་མོ་ཞིག་

སྤྱིང་ཡིག་ སྤྱིངས་ཡིག་དང་འདྲ།

སྤྱིངས་ཡིག་ འཕྲིན་ཡིག་ གཞན་ལ་བསྐྱར་བའི་ཡི་གེ། གཏོང་ཡིག་ བསྐྱར་ཡིག་ སྤྱིངས་དང་། སྤྱིང་།
འིན། (ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་བའི་ཡིག་རྟིང་ནམས་སུ་འཕྲིན་ལ་འིན་ཞེས་གྲིས་འདུག་པ། དཔེར་ན་
ལྷ་མོ་ཡང་རབ་དུ་དགུ་སྟེ། འིན་ཡིག་ལྟགས་ན། ཞེས་བ་ལྟ་བུ) འཕྲིན་ནམས་དོན་འདྲ།

སྤྱིན། ༡ མཆོ་རྒྱུངས་མཁའ་དབྱིངས་སུ་ལྷིང་བའི་ཆོགས་བ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་དེང་དུས་ཀྱི་མཆོན་རིག་
བའི་བཤད་ཚུལ་དང་མཐུན་བ་ཡིན་ལོང། འོན་ཀྱང་ལོ་སྟོང་ཕྲག་ཤོང་གི་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ནམས་
སུའང་སྤང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་ཡིག་ (ཡར་རྗེ་ཡོ་རྒྱན་སྤིང་བས་དགེ་བ་མཐར་རྒྱས་སྤིང་ནས་
གཏོར་དུ་བཞེས་བའི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་ཤོག་གྲངས་(༩ན་༩) ལས། མཆོ་ལོ་རྒྱུངས་ལས་མཁའ་
ལ་སྤྱིན་དུ་ཆགས་ཆེ། ཞེས་བཤད་དོ། ༢ ཆོགས་སམ་མང་པོའི་དོན། རིན་ཆེན་སྤང་བའི་རྒྱ་ཆེར་
བཤད་བ་༡༩་༣བཤལས། སྤྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱིན་མང་པོ་ཉིད་ཉེ་བར་མཆོན་བའོ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་ལས་ཀྱང་། སྤྱིན་ནི་ཆོགས་སོ། ཞེས་གསུངས།

སྤྲིས་མ། འོ་མ་སོགས་ཀྱི་ཁ་སྤྱི། དཔེར་ན་འོ་མ་བསྐྱོལ་ཏེ་བྱང་བ་ན་ཁར་ཆགས་པའི་ཅིས་ཞག་ལྟ་བུ།
 དྲིས་མ་ཞེས་གྲང་འབྱེ།

སྤྱལ། སྤྱལ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྤྱལ་སྤྱུ། དེས་པ་ལྟ་དང་མི་ལྟ་པའི་རབ་དུ་བྱེ་བའི་གཟུགས་སྤྱུ་མཐར་སྤྱལ་དེ། སྤྱལ་སྤྱུའི་མཆོན་
 ཉིད། དེས་པར་འགྱུར་བའམ་རྒྱུན་མི་བརྟན་པའམ་དེས་པར་གཞན་དུ་བསྐྱུར་བས་སྤྱལ་སྤྱུ་
 ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། རྩ་བ་ལས། གང་གི་སྤྱིད་པ་དེ་སྤྱིད་
 བར། འཕྱོལ་པན་པ་སྤྲེལ་ཆོག་དག མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྤྱི་དེ་ནི། རྩལ་པའི་སྤྱལ་སྤྱུ་རྒྱུན་
 མི་འཆད། རེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཅོ་བོ་སྤྱལ་སྤྱུ། རྩེ་བ་སྤྱལ་སྤྱུ། བྱང་ཆུབ་
 ཆེན་པོའི་སྤྱལ་སྤྱུ། (དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱད་ས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་) ༣༦ ལས། སྤྱལ་པའི་སྤྱལ་པ་
 དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། མདོ་སྤྱི་རྒྱུན་ལས། བཅོ་དང་སྤྱི་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེ། ཞེས་བསམ་བཅོ་སྤྱལ་པ།
 རྩེ་བ་སྤྱལ་པ། མཆོག་གི་སྤྱལ་པ་ལོ། ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྱལ་སྤྱུ་དང་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་
 གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་དང་བཞི། སེ་ར་རྩེ་བཙན་ཆོས་
 ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྲེལ་བ་རྒྱུད་པའི་སྤྱི་དོན་དུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཞེས་པ་མཆོག་གི་
 སྤྱལ་ལས་ཐ་དང་པ་ཞེག་གྲང་གསུངས་ཤིང་། དེའི་མཆོན་གཞིར་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་དང་
 རྒྱལ་བ་མི་འཕྲུགས་པ་ལྟ་བུ་བཞག་སྟེ། དེའི་སྤྲེལ་བ་རྒྱུད་པའི་སྤྱི་དོན་ལས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཅོ་
 བོ་སྤྱལ་སྤྱུ། རྩེ་བ་སྤྱལ་སྤྱུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྱལ་སྤྱུ་སྟེ་གསུམ་དུ་པལ་ཆེ་བས་བཞེད་ལ།
 ཀུན་མཁྱེན་བྱ་སྟོན་སོགས་དང་བདག་གི་ཁྱེ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ནི། དེའི་སྤྱི་དུ་སྤྱུ་དན་ལས་འདས་
 པ་སོགས་མཛད་པ་བཙུག་ཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་གདུལ་བྱ་རྩེ་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་སྟེ་
 བཞེར་མཛད། དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཐེངས་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་པའི་སྤྱིར་དུ་སྤྱི་ཐེངས་པེ་མེན་
 པའི་གཟུགས་སྤྱུ་སྤྱལ་པའི་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་རི་
 དུགས་དུ་རུར་སྤྱལ་པའི་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་
 དང་། རྒྱལ་བ་མི་འཕྲུགས་པ་ལྟ་བུ། བཞེ་བ་ནི། སྟོན་པ་ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ལོ། དེ་ལྟར་ཡང་།

མདོ་མྱེད་ཀྱི་ལས། བཟོད་དང་སྒྲེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །ཟུང་ན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱུས་
སྒྲུལ་པའི་སྒྲུ་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། སྒྲུལ་
པའི་སྒྲུ་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་འདུལ་བའི་དོན་དུ་པེ་མང་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ། བཟོད་དང་སྒྲེ་བ་དང་། མདོན་
པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་སྟོན་པ་དག་གིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་
ཐབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་རིག་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲུལ་སྒྲུ་གསུམ། 1 (དགེ་ལུགས) བཟོ་བོ་སྒྲུལ་སྒྲུ། སྒྲེ་བ་སྒྲུལ་སྒྲུ། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་དང་གསུམ་སོ། །དེ་
ཟེའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་བྱིར་དུ་པེ་མང་མཁན་གྱི་གཟུགས་སུ་སྒྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོའི་མཆོན་གཞི། ལྟ་ཡི་བྱ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཆོན་
གཞི། ཡང་ན་རི་དྲགས་ཏུ་རུར་སྒྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཆོན་གཞི་
ཡིན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པའི་མཆོན་གཞི་ཡིན། 2 (རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ལྟེ།
རས་སུ་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུ་གསུང་ལུགས་ཀྱི་རྟོན་འཕྲོ་བའི་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཕེལ་
བ་རང་བྱོན་དང་བཞེངས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །སྒྲེ་བ་སྒྲུལ་སྒྲུ་ལྟེ། དེས་ས་ལ་སོགས་པ་སྒྲུལ་ནས་
སྒྲུ་གོ་དང་ནད་ལ་སོགས་པ་སྒྲེལ་བའོ། །མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ལྟེ། མཛོད་པ་བརྟུ་གཉིས་སུ་སྒྲུལ་
ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་བའོ། །

སྒྲུལ་བརྒྱུར། (པར་བྱིན) མེད་པ་ཡོད་པར་བརྒྱུར་བ་ལ་སྒྲུལ་པ་དང་། དན་པ་བཟང་པོར་བརྒྱུར་བ་ལ་
བརྒྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲོ་སྒོས་མི་ཟད་པས་བརྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། བྲེ་དགོ་བརྟན་འཁྱུར་
མདོ་འགྲེལ་། །ཁི་བ་ ༡༥ན་པ་ལ། དེ་ལ་སྒྲུལ་པ་ནི་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲུལ་བའོ། །བརྒྱུར་བ་
ནི་རྟོད་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རན་པ་ལས་གསེར་དང་དཔུལ་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་
པར་བརྒྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲུལ་པ། (པར་བྱིན) 1 (མིང་ཆོག) སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ། མཆོག་སྒྲུལ། 2 (འདུལ་
བ) (མིང་ཆོག) སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་མིའི་གཟུགས་སུ་བརྟུས་པ་གང་ཡིན་པ། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་

བཅས་པ་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཀ ༡༩༥བཟུགས་ལ་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཁོ་ལོས་ཐེས་པའི་
འདུལ་བའི་ཆོག་མཛོད་ལ་གཟིགས། 3 (ཐུཆོག) བསྐྱར་བ། འཕྲུལ་དུ་འཇུག་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་
མཛོད་ཆེན་མོར། སྐུལ་བ་བྱ་ཆོག་ཏུ་བཤད་ལ། མདོ་སྐྱེས་གཞུང་ཆེན་མོ་མང་བོ་དང་། དག་
སྒྲོན་ཅ་འབྲེལ་སོགས་སུ་ནི། སྐུལ་བ་བྱ་ཆོག་ཏུ་བཤད་པས། སྐུལ་བ་དང་སྐུལ་བ་གཉིས་ལ་ཞིབ་
འཇུག་དང་དོགས་གཙོད་དགོས་པ་འདུག་གོ། 4 (ཐུཆོག) སྒྲོ་བ། བསྐྱེད་པ། བཅོས་པ། བཅོས་
པ། བསྐྱུན་པ། བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་ལ་ལྟེ་བ་སྐུལ་བའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
སྒྲོ་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རིའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། སེམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བ་སྟེ་ཡིད་
ཀྱིས་སྐུལ་བ། ཞེས་གསུངས། 5 (ཐུཆོག) སྐྱིན་པ། སྟོབ་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་ཁུ་བྱ་ཆེ་བ་
བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་དོ། །

སྐུལ་བ་སྐྱུ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) བསྐྱེད་ཆོགས་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་སྐུལ་བའི་དཀྱིལ་
འཁོར་སོགས།

སྐུལ་བ། འདིའི་དོགས་གཙོད་སྐུལ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྐུལ་བའི་འཁོར་ལོ། (གསང་སྐྱེས) ལྟེ་བ་སྐུལ་བའི་འཁོར་ལོ་ལ་གཟིགས།

སྐྱེབས་པ། (བདེ་རྒྱུད) དགེས་པའམ་སྟོགས་པའི་བདེ་རྒྱུད། དོགས་གཙོད་སོགས་ཞིབ་བར་སྐྱེབས་པ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྐྱེའུ། གཞིང་དང་བོངས་ཆོས་དམར་ཞིང་མདོག་སེར་སྐྱུག་ལ། ལུས་སྟོབས་སྐྱུ་ལས་རྩང་ཐད་རྩང་
བའི་དུད་འགོ་ཞིག་སྐྱ་བཤད་ནི། སྐྱ་ལས་ལུས་བོངས་རྩང་བའི་ཆ་ནས་སྐྱེའུ་ཞེས་བྱའོ། །འུ་
ཞེས་པ་ནི་རྩང་བའི་དོན་ཉེ། དཔེར་ན་རྩང་རྩང་ལ་རྩེའུ། བ་རྩང་རྩང་ལ་པེའུ་ཐེར་བས་མཆོན་གོ། །

སྐྱེའུ་རྩིང་། (འདུལ་བ) ། སྐྱེའུ་རྩིང་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ཡངས་པ་ཅན་ན་ཡོད་པར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
༩ ག་པ་ ༡དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཆ་པ་ ༡༩༩བཟུགས་ལ། ཐང་ཐན་སྐྱེའུ་མའི་ལམ་ཡིག་
ལས། དེ་ནས་ཤར་སྟེ་མཆོམས་སུ་རྒྱང་གྲག་བརྒྱ་སྐྱེས་དང་བཞི་ལྟ་ཅམ་གྱི་སར། རྩིང་
སྐྱེའུ་ཅིག་གིས་ལོགས་སུ་མཆོད་རྟེན་ཅིག་ཡོད་པ། སྟོན་སྟོན་བ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་གནས་

འདིར་འཆག་པ་དང་བཞུགས་པ་མཛོད་པའི་སྐུ་བས་སྤྱི་ལུ་ཞིག་གིས་སྟོན་པ་ལ་སྤྱང་ཅི་ལུ་པར།
སྟོན་པས་ཆུ་དང་སྤྱར་ཏེ་བཞེས་ཤིང་ལྷག་མ་དགེ་འདུན་ཀླུ་མ་ལ་བྱིས་པས་པར་མཛོད་པས། སྤྱི་ལུ་
དེ་དག་ལ་བཞེན་འོས་སུ་ལྷུང་ནས་ཤིན་པ་མེད་སྤྱི་ལུ་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱང་རོ། །ཞེས་གོང་གི་རྒྱུ་
སྐུ་དེ་སྟོན་གྱི་སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ། 2 སྤྱི་ལུ་བརྟོག་པའི་ཆུའི་རྒྱུ་ལྟེ།

སྟོ་བསྐྱེའི་བརྒྱས་པ། དམ་ཆོག་གི་བརྒྱས་པ་དང་འབྲ།

སྟོ་བའམ། (འདུལ་བ) མོས་པ་ཡོད་དམ། འདོད་པ་ཡོད་དམ། ཁས་ལེན་ཏམ་ཞེས་དྲིས་པའི་ཆོག་གོ། ལུང་
ཐུག་ཆོགས་ཀྱི་ནམ་བཤད་ལས། སྟོ་འམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་ལེན་ཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ན། །ལུང་ཐུག་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སྟོ་འམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་ལེན་ཏམ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

སྟོ་སིང་བ། དག་འཕྱང་དེ་བ། སེམས་སྤྱིད་ཉམས་དོད་པོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར། མོས་པའི་པན་
ཡོན་བན་པར་བྱས་ཏེ་སྟོ་སིང་བ་བྱས་ནས་སྟོད་ཀྱི་སྟོན་སྟོང་བ་སོགས་བྱས་ཏེ་མཉན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ན། །

སྟོག་མ། (འདུལ་བ) ཤིང་དང་སྤྱུག་མའི་ལྷག་མ་ལས་བཅོས་པའི་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་པའི་རྩས་གཙང་
མ་ལྷག་སྟོད།

སྟོས་པ། (སྟོ་བའི་འདས་པ) 1 གཅིག་ལས་མང་པོ་གྲེས་པ། 2 ནམ་གངས་མང་པོ། དཔེར་ན་ནམ་གངས་
མང་པོ་ལ་སྟོས་པ་རྒྱ་ས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། ནམ་མཁའ་ལྟར་སྤྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་
ཀྱི་སྟོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱིན་གྱི་སྟོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། 3 འཆིང་བའམ།
འཆིང་བྱེད། བདེན་འཛིན་གྱི་འཆིང་བ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 དགག་བྱ།
དགག་བྱའི་སྟོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དགག་བྱ་དང་བྲལ་བ་ལ་སྟོས་བྲལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ལྷང་
བ། སབ་བ། རྗེའི་ལྷ་མོ་བཞེ་བྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། ལུས་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་གི་གནས་པ་རྒྱ་
ལ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་ཐིག་ལེ་སྟོས་པ་སྟེ་སབ་ནས་ཁྱེ་བར་མཛོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། །

སྟོས་བྲལ། 1 (དགེ་ལྷནས) སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྤྱི་བཤད་ནི། གདོད་མའི་རང་བཞིན་

རི་ལྟར་ཡོད་པ་ལས་གཞན་བཟང་ངན་དང་། མང་ཅུང་། ཆེ་ཆུང་། བྱ་བྱེད་སོགས་གང་ཡང་
 སློ་རྒྱུ་ལམ་དགེ་རྒྱུ་མེད་པས་ན་སློས་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ས་པཌ་གྱི་སློས་གསུམ་རབ་དགེ་
 ལས། རི་སྟེང་ཅས་པ་མང་པོ་སྤྱ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མང་ཅུང་མེད། །དེ་ནི་སློས་བྲལ་ཡིན་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་བྱ་བྱེད་མེད། །དེ་ནི་སློས་བྲལ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། སློས་པ་དགག་བྱ་ལ་བྱས་ནས་དེ་དང་བྲལ་བ་ལ། སློས་བྲལ་
 ཞེས་པ་འཇམ། ཡང་ན་སློས་པ་བདེན་འཛིན་ལ་བྱས་ནས་དེ་མེད་པ་ལ་སློས་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་
 སློས་བྲལ་ཞེས་པའི་སློས་པ་ནི། བྱ་བ་དང་། མཆེད་པ། བྱས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོའི་ཅ་ཤེས་ཀྱི་ཆེན་ལས་ཀྱང་། སློས་བྲལ་རྟོགས་སོ་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་རངས་ཤིང་དགའ་
 ལ། སློས་པ་མེད་པ་དགག་པ་འཇམ་ལོ་བྱས་ན་མི་བཟོད་པ་ནི། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་
 ཞིག་མེད་དགག་གི་དོན་ཡིན་པ་མ་རྟོགས་པར་མེད་དགག་ཐམས་ཅད་རི་བོང་གི་རྩ་དང་འབྲ་བའི་
 ཅང་མེད་དུ་འདོད་པའི་སློ་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །² (བཀའ་རྒྱུད) རྣམ་རྟོག་གི་སློས་པ་
 ཡིད་ངོར་བཅད་ཅམ་གྱི་ཉམ་དེ་བ། སྤྱ་བཤད་ནི། རྣམ་རྟོག་གི་སློས་པ་དང་བྲལ་བས་ན་སློས་བྲལ་
 ཞེས་བྱ་སྟེ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱིས། གནས་ལུགས་སློས་བྲལ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། རྣམ་
 རྟོག་སློས་པའི་མཆོན་མ་ཀུན་གྱིས་སྟོང་། །གསལ་ལ་འཛིན་མེད་དག་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། །དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སློས་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། (བཀའ་བརྒྱུད) བྱག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ནང་གསེས། མེམས་ཀྱི་ངོ་
 བོ་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྤྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་སློས་པ་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར།
 འདི་དང་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་དང་པོ་ཅེ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས། ཅེ་གཅིག་གི་སྐྱབས་
 གཟུང་འཛིན་དངོས་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་མ་ཞིག་པར་དངོས་འཛིན་ཨ་འཐས་ཀྱི་སྤང་བ་འཆར་ལ།
 འདིའི་སྐྱབས་སུ་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་པར་སྤྱོ་མ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འཆར་བའི་ཁྱད་པར་སོགས་
 མང་དུ་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད།

པར་བྱང་སྒྲིན་ཆིག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་གྲུང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དེ་མ་ཡོངས་འཁྱད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།
དཔར་དུ་བསྐྱབ་བའི་ནམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྒྲོང་པག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།
ངེས་ལེགས་ཞོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་བའི་ཁྱོད་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲུག་ཤུག་སེལ་ལྟེ་འེང་
ལུགས་སྒོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་བ་སོགས་འཕུལ་ཡུན་ལེགས་ཆོག་སུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ཉང་
བསྟན་གྲུབ་མཐའ་ངེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱབ་དང་བསྐྱབ་འགྱུར་གང་ལའང་སྐྱར་
ཆོག་པའི་དགེ་བསྡེའི་སྟོན་ཆིག་ཏུ་ཤུག་ལྟེ་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྤྲུལ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་
མཚོས་སྐྱར་བཤོ།